

RĀMAVIJAYA-KĀVYA

OF

DEVAPPA KAVI

*Critically Edited along with
Kannada paraphrase etc*

BY

Prof. T. Keshava Bhatta, M. A.

Bangalore

BHĀRATĪYA JÑĀNAPĪṬHA PUBLICATION

BHĀRATĪYA JÑĀNAPĪṬHA MŪRTIDEVĪ

JAINA GRANTHAMĀLĀ

FOUNDED BY

SĀHU SHĀNTIPRASĀD JAIN

IN MEMORY OF HIS LATE BENEVOLENT MOTHER

SHRĪMATI MŪRTIDEVĪ

In this Granthamālā critically edited Jaina Āgamic, Philosophical, Purāṇic, Literary, Historical and other original texts available in Prākṛit, Sanskrit, Apabhramśa, Hindi, Kannada, Tamil etc are being published in these respective languages with their translations in modern languages and catalogues of Jaina Bhandaras, Inscriptions, studies of competent scholars and popular Jaina Literature are also being published

General Editors

Dr. Hiralal Jain, M A , D Litt

Dr. A. N Upadhye, M A , D Litt

Printed by

Sharada Press, Car Street, Mangalore-1

Published by

Bharatiya Jnanapitha, 9 Alipore Park Place, Calcutta-27

Copies of this book can be had from

Kannada Sahitya Parishat, Chamara Pete, Bangalore-18

Bharatiya Jnanapitha

Head office 9 Alipore Park Place, Calcutta-27

Publication office Durgakund Road, Varanasi-5

Sales office 3620/21 Netaji Subhash Marg, Delhi-6

Founded on Phalguna Krishna 9, Vira Sam 2470, Vikrama Sam 2000 18th Febr 1944

— All Rights Reserved —

ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮೂರ್ತಿಧೇವೀ ಜೈನ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ: ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥ-೧

ದೇವಪ್ರಕವಿ ವಿರಚಿತ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯ

(ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಠಾಂತರ
ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಇತ್ಯಾದಿ ಸಹಿತ ಸಂಪಾದಿತ)

ಸಂಪಾದಕರು:

ಪ್ರೊ. ಟಿ. ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ, ಎಮ್. ಎ.
ಬೆಂಗಳೂರು

ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಕಾಶನ

ಸ್ವ. ಪುಣ್ಯಶ್ಲೋಕಾ ಮಾತಾ ಮೂರ್ತಿದೇವಿಯವರ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಮಾರಕವೆಂದು
ಅವರ ಸುವ್ರತ ಸಾಹೂ ರಾಂತಿಪ್ರಸಾದಜೀಯವರಿಂದ

ಸಂಸ್ಥಾಪಿತ

ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮೂರ್ತಿದೇವೀ ಜೈನ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯು ಅಂತರ್ಗತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಪಭ್ರಂಶ ಹಿಂದೀ, ಕನ್ನಡ, ತಮಿಳು ಮೊದಲಾದ
ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧ, ಆಗಮಿಕ ದಾರ್ಶನಿಕ, ಪೌರಾಣಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ
ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಕ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುಸಂಧಾನಸ್ವಾರ್ಥ ಸಂಪಾದನ, ತಥಾ ಅಪ್ಪಗಳ
ಮೂಲ ಮತ್ತು ಯಥಾಸಂಪದ ಅನುವಾದ ಇವುಗಳ ಪ್ರಕಾಶನವಾಗುತ್ತದೆ
ಜೈನಭಂಡಾರಗಳ ಸೂಚಿ, ಲಲಾಲಿಖಿಸಂಗ್ರಹ, ವಿವಿಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಧ್ಯಯನ
ಗ್ರಂಥ ಮತ್ತು ರೋಕುತಕಾರಿ ಜೈನಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳೂ
ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತವಾಗುತ್ತವೆ

ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ಸಂಪಾದಕ

ಡಾ. ಹೀರಾಲಾಲ ಜೈನ, ಎಮ್.ಎ.ಡಿ.ಲಿಟ್

ಡಾ. ಆ. ನೇ. ಉವಾಚೈ, ಎಮ್.ಎ.ಡಿ.ಲಿಟ್

ಮುದ್ರಕ

ಶಾರದಾ ಪ್ರೆಸ್, ಕಾರಸ್ಕೀಟ್, ಮಂಗಳೂರು-೧

ಪ್ರಕಾಶಕ

ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ, F ಅಲಿಪುರ ಪಾರ್ಕ್ ಪ್ಲೇಸ್, ಕಲಕತ್ತಾ-೨೭

ಈ ಗ್ರಂಥ ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಚಾಮರಾಜ ಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೧೮

ವ್ಯಾಪಕ - ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ

ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ—F ಅಲಿಪುರ ಪಾರ್ಕ್ ಪ್ಲೇಸ್ ಕಲಕತ್ತಾ-೨೭

ಪ್ರಕಾಶನ ಕಾರ್ಯಾಲಯ—ದುರ್ಗಾಕುಂಡ ಮಾರ್ಗ, ವಾರಾಣಸಿ-೨೧

ವಿಕ್ರಯ ಕೇಂದ್ರ—೩೬೨೦-೨೧ ಸೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ ಮಾರ್ಗ, ದಿಲ್ಲಿ-೬

ಸ್ಥಾಪನೆ—ಫಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣ ೯, ವೀರ ನಂ ೨೪೭೦, ವಿಕ್ರಮ ಸಂ ೨೦೦೦

೧೮ ಫೆಬ್ರವರಿ ಸನ್ ೧೯೪೪.

ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಸುರಕ್ಷಿತ

स्व० मूर्तिदेवी, मातेश्वरी सेठ गान्तिप्रसाद जैन

ವಿಷಯಸೂಚಿ

ವಿಷಯ

General Editorial	..	..	..	..		
ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ಸಂಪಾದಕೀಯ	..	..	.	..		* 9-10
ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದಕೀಯ	..	..	..	..		* 11
ಉಪೋದ್ಘಾತ:	..	..	..	..	I	XXV
೧ ಗ್ರಂಥ ಸಂಸ್ಕರಣ (ಮಾತೃಕೆಗಳು, ಶುದ್ಧವಾರ ನಿರ್ಣಯ)	..	..	..	..	I	IV
೨. ಕವಿಚರಿತ್ರೆ	..	..	..	..	IV	VIII
೩. ಕಾವ್ಯವಸ್ತು	.	.	..	..	IX	XIV
೪ ಕಾವ್ಯಸರಣಿ	..	.	..	..	XIV	XX
೫. ವಾತ್ಸರ್ಯ ಪರಿಚಯ	.	.	..	..	XX	XXIII
೬. ಉಪೋದ್ಘಾತ-ಅನುಬಂಧ	.	.	.	..	XXIII	XXV
ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯಭಾಗ: (ಸಂಧಿಗಳು)	..	..	..	..	1	402
೧. ಓರಿಕಾ ಸಂಧಿ	..	..	..	..	1	23
೨. ದೇಶವರ್ಣನೆ	..	..	..	..	24	40
೩. ಪುರವರ್ಣನೆ	..	..	..	.	41	64
೪. ವೃತ್ತದೋಹಳ	.	.	..	..	65	90
೫. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಜನನ	..	.	..	..	91	104
೬. ಸೀತೆ ಭವಾವಳಿ	..	..	..	..	105	113
೭ ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ	..	..	..	..	114	140
೮. ಸೀತೆಯ ಮದುವೆ	..	..	..	..	141	159
೯. ವಾರಣಾಸಿ ಪ್ರವೇಶ	..	..	..	..	160	171
೧೦. ಚಂದ್ರಿಕಾ ವಿಹಾರ	..	.	..	..	172	193
೧೧. ಲಂಕಾವೃತ್ತ ವರ್ಣನೆ	..	.	..	..	194	206
೧೨ ರಾವಣ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಕೊಂಡೂಯ್ದ ಸಂಧಿ	.	.	.	.	207	233
೧೩. ರಾಮ ಸೀತೆ ಪ್ರಲಾಪ	..	..	..	.	234	255
೧೪. ಸೀತೆಗೆ ಮುದ್ರಿಕೆಯಿತ್ತುದು	..	..	..	..	256	282
೧೫ ಸಂಧಾನದ ಸಂಧಿ	..	..	..	..	283	298
೧೬. ಲಂಕಾದಹನ	..	..	.	..	299	312
೧೭ ನಮರ ನನ್ನಾಹ	..	..	..	..	313	328
೧೮. ರಾವಣನ ಗೆಲಿದ ಸಂಧಿ	.	..	..	..	329	357
೧೯. ಸಾಕೇತವೃತ್ತಾಗಮನ	..	..	.	.	358	375
೨೦. ರಾಮಮೋಕ್ಷ	.	..	..	..	376	402
ಅನುಬಂಧಗಳು:	..	..	..	.	403	437
೧ ಮತ್ತು ೨ ಪದ್ಯವಾರಾಂತರ	..	..	..	..	403	405
೩. ರಾಯಣ್ಣ ಕವಿಕೃತ ಸಂಧಿಗಳು	..	..	..	..	406	420
೪. ಶಬ್ದಕೋಶ	..	..	..	..	421	433
೫. ಟಿಪ್ಪಣಿ	..	..	..	..	434	435
೬. ಗ್ರಂಥಸಹಾಯ	..	..	..	..	436	436
ತಿದ್ದುಪಡಿ ಪಟ್ಟಿ	.	..	..	.	437	437

General Editorial

The Bhāratīya Jñānapīṭha is a premier academic Institution of our country which carries on cultural-literary activities of great significance. The object of this Institution is to conduct researches so as to bring out the forgotten, rare and unpublished works of knowledge and to give impetus to the creation of original literature for the benefit of the people. To fulfil these objects, the Jñānapīṭha has published, during the last 25 years, in its Mūrtidevī Granthamālā nearly 70 works in Sanskrit, Prākṛit, Apabhraṁśa, Hindi, Pālī, Tamil etc. Besides these cultural publications, it has to its credit nearly 275 Hindi books in its Lokodaya Granthamālā. Their contents are not only interesting but also instructive and cover various aspects of Hindi literature.

Besides the Mūrtidevī Granthamālā, the Jñānapīṭha has continued publishing the Mānikchandra Granthamālā in which some 50 volumes have appeared. Many rare works in Apabhraṁśa, Prākṛit and Sanskrit are published, and they shed light on some of the neglected fields of Indological learning.

It is in this Mūrtidevī Jaina Granthamālā that the Jñānapīṭha has planned to publish critical editions of important Kannaḍa classics along with literal and fluent translation in modern Kannaḍa on an uniform plan. The ultimate object is to make available the contents of these Kannaḍa classics, in due course, in Hindi and other languages of our land. At present some 23 Kannaḍa classics have been undertaken for publication and entrusted to eminent Kannaḍa Scholars for critical editing and translation. It is hoped that the classics do not remain a secluded pasture for the learned only, but their contents become a common property and heritage of the entire nation.

The *Rāma vijayakāvya* published here is the First Volume of the Kannaḍa Series. It narrates the age-old story of Rāma in a popular style and catching manner. The author, Devappa Kavī, worthily continues that tradition of eminent Kannaḍa authors like Pampa and others. He was not only a gifted poet, but a minister as well of King Nañjunḍa of Nañjarāya Paṭṭana. He flourished sometime in the middle of the 16th century A. D. It will be seen that the text is critically presented with various Readings. It is accompanied by translation in modern Kannaḍa. The edition is

equipped with a critical Introduction and useful Appendices which will enable the reader to understand and appreciate this Kāvya in its various aspects.

Prof. T. KESHAHA BHATT has ably edited this work and thus enriched Kannada literature which has many eminent works still to be critically published. Our thanks are due to him for placing this work in our hands for publication in the Kannada Series of the Mūrtidevī Granthamālā of the Bhāratīya Jñānapīṭha.

We are grateful to our patron, Shriman SAHU SHANTI PRASADJI and to his enlightened wife, Smt. RAMADEVI, whose cosmopolitan outlook are exemplary. It is through their generosity that a number of works in Sanskrit, Prākṛit etc. have seen the light of day, and it is through their munificence that the Kannada Series is inaugurated. We are sure, with the active cooperation of Kannada scholars many more works would soon see the light of day. We are thankful to the authorities of the Sharada Press, Mangalore, for their cooperation in the publication of this work.

Jabalpur
Kolhapur
1-8-'69.

H. L. Jain
A. N. Upadhye

ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠವು ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆ. ಸಂಶೋಧನಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ವಿಸ್ತೃತವೂ ಅಪೂರ್ವವೂ ಅಪ್ರಕಟಿತವೂ ಆಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಮಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳಿಸುವುದು. ಜನತೆಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದ ಮೌಲಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ರಚನೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನವೀಯುವುದು— ಇವು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಧ್ಯೇಯಗಳು. ಈ ಧ್ಯೇಯನಾಥನೆಗಾಗಿ ಕಳೆದ ೨೫ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠವು ತನ್ನ ಮೂರ್ತಿದೇವೀ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೂಲಕ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಅವಭ್ರಂಶ, ಹಿಂದೀ, ಪಾಲೀ, ತಮಿಳು ಮುಂತಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೭೦ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಕಾಶನಗಳನ್ನಲ್ಲದೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠವು ಲೋಕೋದಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೂಲಕ ೨೭೫ ಹಿಂದೀ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಬೋಧಕವೂ ಹೃದಯಂಗಮವೂ ಆಗಿದ್ದು ಹಿಂದೀಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

ಮೂರ್ತಿದೇವೀ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನಲ್ಲದೆ, ಜ್ಞಾನಪೀಠವು ಮಾಣಿಕಚಂದ್ರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶನ ಗೊಳಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೫೦ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಈ ಪ್ರಕಟನದ ಕೆಲವು ಅಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಕೃತ, ಅವಭ್ರಂಶ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ಯೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳು ಭಾರತೀಯ ವಿದ್ಯೆಯ (Indology) ಅಧ್ಯಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಭತವಾದ ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕುಬೀರುವಂಥವಾಗಿವೆ.

ಜ್ಞಾನಪೀಠವು ಇದೇ ಮೂರ್ತಿದೇವೀ ಜೈನಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೂಲಕ, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾವ್ಯಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಕರಣದೊಡನೆ ಯೂ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಸರಳಾನುವಾದದೊಡನೆಯೂ ಏಕರೂಪತೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರ ಕೊನೆಯ ಗುರಿ— ಕನ್ನಡದ ಈ ಕಾವ್ಯಗಳ ನಾರವಿಷಯವನ್ನು ಕಾಲಾನುಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಿಂದಿಗೆ ಮತ್ತಿತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಜನತೆಗೆ ಓದಲು ಒದಗಿಸಬಹುದೆಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ಈಗ ತಾನೆ ಕನ್ನಡದ ಸುಮಾರು ೨೫ ಮಾರ್ಗಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಅವನ್ನು ಸವಿಮರ್ಶವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಮತ್ತು ಸರಳಾನುವಾದ ಮಾಡಲು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಜ್ಞನರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಪ್ರಕಾಶನದ ಮೂಲಕ, ಇಂತಹ ಪ್ರೌಢಕಾವ್ಯಗಳು ವಿದ್ವಜ್ಞನರ ಗ್ರಾಸಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅರ್ಹವೆನಿಸಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಅವುಗಳ ಸಾರಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಷಯಗಳು ಸಮಗ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಸೊತ್ತಾಗುವುದೆಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ರಾಮವಿಜಯಕಾವ್ಯವು ಈ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಕಾಶನ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ರಾಮಕಥೆಯನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ದೇವವೈಕವಿ ಇಂತಹದೊಂದು ಕಾವ್ಯರಚನೆಯ ಮೂಲಕ, ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಾದ ಪಂಪ ಮೊದಲಾದವರ ಪರಂಪರೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸುಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದೇವಪ್ಪನು ಒಬ್ಬ ವರಕವಿ. ಆತನು ನಂಜರಾಯ ವಟ್ಟಿಣದ ನಂಜುಂಡರಾಜನ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಕ ೧೬ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಸುಮಾರು ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಾಳಿದವನು. ಆತನ ಕಾವ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಪಾರಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶಗಳೊಡನೆ ವಿಮರ್ಶನ ಸಹಿತವಾಗಿ ಓದುಗರ ಸಮಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಪದ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಸರಳಾನುವಾದವಿದೆ. ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ, ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಅನುಬಂಧ— ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನವಿದು. ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವಿವಿಧ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳಿಂದ ನೋಡುವ ಸಂಶೋಧಕ-ವಿಮರ್ಶಕ-ರಸಿಕ-ಕುತೂಹಲಿ ಪಾರಕ ಶ್ರೋತೃಗಳಿಗೆ ಗುಣಗ್ರಹಣಮಾಡಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ಇದು ಅಳವಡಿದೆ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೊ. ಟಿ. ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರು ಸಮರ್ಪರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ತಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮೂರ್ತಿದೇವೀ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಕನ್ನಡದ ಕೃತಿಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಲು ನಮ್ಮ ಕೈಗಿತ್ತುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ

ವಿಶಾಲದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶರೂ ನಮ್ಮ (ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ) ಪ್ರೇಷಕರೂ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಸಾಹು ಶಾಂತಿವ್ರನಾದಜೀಯವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಬೋಧವತೀ ಪತ್ನಿಯವರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ರಮಾದೇವಿಯವರಿಗೂ ನಾವು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಅವರ ಉದಾರತೆಯಿಂದಲೇ ಇಂದಿಗ ಸಂಸ್ಕೃತ-ಪ್ರಾಕೃತ ಮುಂತಾದ ಬಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಾಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಈ ರಾಮವಿಜಯಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾಶನದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದ ಗ್ರಂಥಶ್ರೇಣಿ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಕನ್ನಡದ ವಿದ್ವಜ್ಞನರ ಸಕ್ರಿಯ ಸಹವರ್ತದಿಂದ ಬೇಗನೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುವವೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬುತ್ತೇವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು, ಇದರ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಿಗೆ ನಾವು ಅಭಿನಂದಿಸಿದ್ದೇವೆ

ಜಬಲಪುರ
ಕೊಲ್ಲಾಪುರ
೧-೮-'೬೯.

ಹೀರಾಲಾಲ ಜೈನ
ಆ. ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಸ್ವಾಂತಸ್ಸುಖವನ್ನೇ ಧೈಯವಾಗಿ ಭಾವಿಸುವ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನಿಗೆ ಹೇಗೋ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದಕನಿಗೂ ಹಾಗೆಯೇ, ತಾನು ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಗ್ರಂಥದ ಪಠನದಿಂದಾಗುವ ಅಂತಸ್ಸುಖವನ್ನು ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಹಂಬಲವು ಸಹಜವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನದ ಬಗೆಗೂ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆತ ಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸಂಗತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥವು ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದೊಡನೆ, ನಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕ ಸರಕಾರವೇ ಇದನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲೆಂದು ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಇಲಾಖೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಶ್ರೀ ಟಿ. ವಾಸುದೇವಯ್ಯನವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದೆ. ಅವರು ನನ್ನೀ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಭಾಗದ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರಿಗಳೂ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ ಸಂಪಾದಕರೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎನ್. ಧರಣೇಂದ್ರಯ್ಯನವರೊಡನೆ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಶ್ರೀ ಧರಣೇಂದ್ರಯ್ಯನವರು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನೋದಿ, ಅರ್ಹತೆಯನ್ನರಿತು, ಸರಕಾರದ ಮೂಲಕವಿದನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬೇರಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರತರಲು ನೆರವಾಗುವ ನಂಬುಗೆಯಿತ್ತರು. ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಇದು “ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ” ಎಂಬ ಮಹಾಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂರ್ತಿದೇವೀ ಜೈನಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಕಾಶನಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳಲು ಸ್ವೀಕೃತವಾಯಿತು. ಈ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿರುವ ಡಾ|| ಎ. ಎನ್. ಉವಾಧ್ಯ-ಅವರು, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿತವಾದ ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕಾಶನ ನಿಯಮದಂತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಳಾನುವಾದ ಬರೆಯಲು ತಿಳಿಸಿದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. 19-11-1962ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿ 10-4-1965ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆಯ ಸಾಹಸದ ಕಾರ್ಯವಿದು. ಈಗ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿದೆ.

ಈ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕರಾದವರಿಗೆ, ಶುಭಾಶಯದೊಡನೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವರಿಗೆ, ಮಾತೃಕೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ, ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ದಾರಿತೋರಿದವರಿಗೆ, ಗ್ರಂಥಪ್ರಕಾಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದ “ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ”ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ, ಆ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಮುದ್ರಕರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಭಿವಂದನೆಗಳನ್ನೂ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನೂ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ

ಬೆಂಗಳೂರು,
ಶಕ ೧೯೯೧, ಸೌಮ್ಯ,
ಗುರುಪೂರ್ಣಿಮೆ, (29-7-1969)

ಟಿ. ಕೇಶವ ಭಟ್ಟ
ಸಂಪಾದಕ

ಉಪೋದ್ಘಾತ

೧. ಗ್ರಂಥಸಂಸ್ಕರಣ

ಮಾತೃಕೆಗಳು: ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೈನಕವಿಗಳು ಬರೆದಿರುವ ರಾಜಮಾಯಣ ಕಥೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವನ್ನೂ ತಾಳಿರುವ ಈ “ರಾಮವಿಜಯ” ಕಾವ್ಯದ ಓಲೆಗರಿಯ ಒಂದು ಪ್ರತಿ ನನಗೆ ೧೯೫೮ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ನಗರದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೊರಕಿತು. ಈ ಗ್ರಂಥ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಶ್ರೀವೃದ್ಧಿಯ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ರಾಜಪುರೋಹಿತ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್, ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಪಿ. ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಪುತ್ರರು ಗ್ರಂಥ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕುತೂಹಲಿಯಾದ ನನಗೆ ಇದನ್ನಿತ್ತು, ನನ್ನೇ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಕೆಯಾದರು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕರ್ಣಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಸಂಸ್ಕರಣ ಪಟುವೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀ ಡಿ. ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, ಸಲಹೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಇದರ ಸಂಪಾದನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ದಿಗ್ದರ್ಶನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು ದೊರೆತವು. ಇದರ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ರಾಯ ಚೂರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದೂ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯೂ ಕಾವ್ಯಸಾಹಿತ್ಯಾದಿ ರಚನೆಗಳಂತೆ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಷಯ ಅಥವಾ ಕಲೆ ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದು, ಆ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ವಿಚಾರವಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯವಿದು ಆಗ ತಣ್ಣಗೆ ಉಳಿಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಕವನಾದಿ ರಚನೆಗಳನ್ನೂ ಸಂಶೋಧ-ವಿಮರ್ಶ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು, ಮನಸ್ಸಂವರ್ತಗೊಂಡು - ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಿದ್ಯಾ ಇಲಾಖೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರವರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಟಿ. ವಾಸು ದೇವಯ್ಯನವರು ಈ ಅಪುಕಟಿತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು ಅವರು ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಈ ಕಾರ್ಯಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. ಈ ನಡುವೆ ನನ್ನ ಔದ್ಯೋಗಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಹಾರ್ಯವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕಾಗಿ ಈಗಿನ ನಿಲವಿಗೆ ತಲಪುವ ವರೆಗಿನ ವಿಳಂಬಗತಿಗಳು, ವಿಘ್ನಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥ ಸಂಸ್ಕರಣ ಕಾರ್ಯದ ಮೇಲೂ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರದೆ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿರುವ ಮಾತೃಕೆಯನ್ನು ‘ಕ’ ಎಂಬ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದ ಕರೆದಿದೆ. ಇಂತಹ ಗ್ರಂಥವು ಮೂಲಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ದಂಡಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದು, ಲಿಪಿಕಾರನಿಂದ ಆಗಿರಬಹುದಾದ ಸ್ವಾಲ್ಪತ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣೆಟ್ಟು ನೋಡಿ, ಪದ್ಯರೂಪವಿತ್ತು ಬರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸ. ಸಂಪಾದಕನಿಗೆ ಸ್ವೋತ್ತೇಜಿತ ಮನೋಬಲವೊಂದೇ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಲದು. ಧನಬಲ, ಜನಬಲ, ಸಮಯದ ಬಲವೂ ಬೇಕು. ತಾಳಿಕೆಗಾಗಿ ಇತರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಂದು, ಹೋಲಿಸಿ, ವಾರಾಂತರ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಶುದ್ಧವಾರ್ನಿಣಿಯ ಮಾಡಲು ಈ ಬಲಗಳ ಬೆಂಬಲ ಬೇಕು. ಇವು ಇಲ್ಲದುದರಿಂದಲೇ ರಾಯಚೂರಿನ ಗ್ರಂಥಪ್ರತಿ ಎಲ್ಲಿದೆಯೆಂಬುದೂ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಪುನಃಸಂಸ್ಕರಿಸುವವರಿಗೆ ಅದು ದೊರಕಲಿ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಸನ್ನೇಹ ಸಹಾಯವು ಒದಗಿದುದರಿಂದ ಗ, ಚ-ಎಂಬ ಇನ್ನೆರಡು ಮಾತೃಕೆಗಳ ನೆರವು ದೊರಕಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತೋಷವಡುತ್ತೇನೆ. ಗ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಾಕ್ತನ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಶ್ರೀ ಎಚ್. ದೇವೀರಪ್ಪನವರು ಕೊಟ್ಟು ಉಪಕಾರಮಾಡಿದರು. ಚ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ ಶ್ರೀ ಕೆ. ಭುಜಬಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಮೂಡುಬಿದರೆ ಚೌಟರ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಪಡೆದು, ಪ್ರೀತ್ಯಭಿಮಾನಗಳಿಂದ ನನಗಿತ್ತರು. ಈ ಮೂರು ಮಾತೃಕೆಗಳಿಂದ ಗ್ರಂಥಸಂಸ್ಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಗಳ ರೂಪ-ವಿವರವನ್ನೂ ಶುದ್ಧವಾರ್ನಿಣಿಯ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಕ - ಪ್ರತಿ: ಈಗ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ಇದು ಮೈಸೂರಿನ ಜಿನಾಲಯದಿಂದ ದೊರೆತ ಓಲೆಗರಿಯ ಪ್ರತಿ. ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಗರಿಗಳು ೧೪೧; ಎರಡೂ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ-ಪುಟಗಳು ೨೮೨. ಪ್ರತಿ ಎರಡನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಗರಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಯಿದೆ. ಗರಿಯ ಆಕೃತಿ-೯೩ ಇಂಚು ಉದ್ದ, ೨೫ ಇಂಚು ಅಗಲ. ದಾರರಂಧ್ರವೊಂದಾಗಿದ್ದು ನಟ್ಟನಡುವೆ ಇದೆ. ಒಂದೊಂದು ಪುಟದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಂಕ್ತಿಗಳು ೧೩ ಪಂಕ್ತಿಯ ಉದ್ದ ೮೩ ಇಂಚುಗಳು. ಪದ್ಯ ಸರಾಸರಿ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೧. ಪಂಕ್ತಿ

ಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಅಕ್ಷರಸಂಖ್ಯೆ ೩೮ ಪುಟಗಳ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಂಕ್ತಿಗೂ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆಕೊಟ್ಟಿದೆ ವಂಕ್ತಿ ಸಂಖ್ಯೆ ೯ ಆದ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಕ್ರಮಗತಿ ೧, ೨-ಈ ರೀತಿಯಿದೆ ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಗುಣವೆನಿಸುವ ಲಿಪಿವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿದೆ ಲಿಪಿ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ ಸಂಪ್ರತಿಕಾರನ ಕೈಯ ತಪ್ಪು ಕಡಮೆ ಶಕಟರೇಫವಿಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಿಯ ಶಿರೋನಾಮವನ್ನು ಆಯಾ ಸಂಧಿಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಡಗಡೆಯ ರಿಕ್ತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ “ಬಿದುರೆ ಸುಪಾರಿಶ್ವನಾಧಸ್ವಾಮಿ ಪಾದವೇ ಗತೀ॥ “ಶ್ರೀ” ರಾಮವಿಜಯ ಬರಲು ದಕ್ಕೆ ಶುಭಮಸ್ತು ಶ್ರೀರಸ್ತು ತಥಾಸ್ತು” ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ ಎಡಗಡೆಯ ರಿಕ್ತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ‘ರಾಮವಿಜಯ ಪ್ರಥಮ ಸಂಧಿ’ ಎಂದು ಕೆಳಕೆಳಗಾಗಿ ಬರೆದಿದೆ ಸಂಧಿಗಳ ಕೊನೆಗೆ “ಪ್ರಥಮ ಸಂಧಿ (ದ್ವಿತೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ) ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಂಗಳಮಹಾ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ” ಎಂದಿದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ‘ಶ್ರೀ ವೀತರಾಗಾಯೆನ್ನಮಃ ಶ್ರೀ, ಶ್ರೀಆದಿನಾಥಾಯೆನ್ನಮಃ ಶ್ರೀ, ಶ್ರೀಶಾರದಾಗುರುಭ್ಯೋನ್ನಮಃ ಶ್ರೀ, ಶ್ರೀಮತ್ಪಂಚಗುರುಭ್ಯೋನ್ನಮಃ ಶ್ರೀ, ಸುವಾರಿಶನಾಥಾಯೆನ್ನಮಃ, ಶ್ರೀಮದಾದಿಬ್ರಹ್ಮಣೇನಮಃ, ಶಾಂತಿನಾಥಾಯೆನ್ನಮಃ ಶ್ರೀ, ಶ್ರೀವಾಸುಪೂಜ್ಯಾಯೆನ್ನಮಃ ಶ್ರೀ” - ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಮನವಾಕ್ಯವಿದೆ ಈ ನಮನ ವಾಕ್ಯ ನಂತರ ॥ ಪಲ್ಲವೀ ॥ ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖಾನಂತರ ಪದ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ ಪ್ರತಿ ಸಂಧಿಯ ತುತ್ತುತುದಿಯಲ್ಲಿ “ಅಂತೂ ಸಂಧಿ ಕೃಂ ವದನೂ . ಕೃಂ ಮಂಗಳಮಹಾ” ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗದ್ಯದಂತೆ ಬರೆದಿರುವ “ಇದು ಭೂಸುರ ವಂಶೋದ್ಭವ . ” ಎಂಬ ಕವಿ-ಕಾವ್ಯನಿರೂಪಣವಿದೆ ಪ್ರತಿಕಾರನ ಹೆಸರಾಗಲೀ ಪ್ರತಿಮಾಡಿದ ಕಾಲವಾಗಲೀ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸೂಚಿಸಿಲ್ಲ

ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ೨೧ ಸಂಧಿಗಳಿವೆ ಆಯಾ ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲ ಇದರ ಇವ್ಯತ್ತೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ “ಅಂತು ಸಂಧಿ ೨೧ಕ್ಕೂ ೨೯೬೬ಕ್ಕೂ” ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ ಆದರೆ ಈ ಪ್ರತಿಯ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೨,೮೨೫ ಮಾತ್ರ ಪ್ರತಿಕಾರನು ತನ್ನ ಮೂಲಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಖಲವಾದ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗದೆ ಬಿಟ್ಟು, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮೂಲದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದನೋ ಏನೋ! ಗ ಚ ಪ್ರತಿಗಳಿಗಿಂತ ಇದರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಪಾರವಿರುವಂತೆ, ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳು ಅವರಡರಲ್ಲಿವೆ ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೧೯ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆವರೆಗೆ ಒಂದು ಕೈಯ ಬರೆಹವಿದೆ ೨೦ ಮತ್ತು ೨೧ನೆಯ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಕೈಬರೆಹವಿದೆ ಈ ಎರಡನೆಯ ಬರೆಹದಲ್ಲಿ ಕೈತಪ್ಪುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿವೆ ಈ ಎರಡೂ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ವೇಣುಪುರದ ರಾಯಣ್ಣನೆಂಬ ಕವಿ ರಚಿಸಿ ಸೇರಿಸಿದುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದೆ ವೇಣುಪುರದ ಜಿನಬಸದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಮಚರಿತ ಪುಸ್ತಕವು ಜೀರ್ಣವಾಗಿರಲು ತಾನು ಅದನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಈ ರಾಯಣ್ಣ ಕವಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಇದರಿಂದ ‘ಕ’ ಪ್ರತಿಗೆ ಮೂಲವಾದ ಮಾತೃಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಪಾತವಾಗಿರಬೇಕು, ಅಂತಹ ಕಡೆ ರಾಯಣ್ಣನು ಬರೆದು ಸೇರಿಸಿ ಅರ್ಧಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದೂ ತೋರುತ್ತದೆ ಗ, ಚ, ಪ್ರತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಈ ‘ಕ’ ಪ್ರತಿ ಬೇರೊಂದು ಶಾಖೆಯ ಮಾತೃಕೆಯಾಗಿಯೇ ನೆಲಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ

ಗ-ಪ್ರತಿ: ಇದು ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಾಚ್ಯವಿದ್ಯಾ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗ್ರಂಥಾಗಾರದಲ್ಲಿರುವ K A 316 ಎಂಬ ಅಂಕಿತವುಳ್ಳ ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿ ಪೂರ್ಣಾಕೃತಿಯ ಕಾಗದ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ (Foolscap) ೨೦೦ ಪುಟಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎರಡೂ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ ಪುಟವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಾಲುಗಳು ೨೧, ಪದ್ಯಗಳು ೧೦೩ ಒಂದೇ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಪದ್ಯ ಹಿಡಿದಂತೆ ಬರೆದಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಶಕಟರೇಫವನ್ನು ಬಳಸಿಲ್ಲ ಇದರ ಮೂಲಮಾತೃಕೆಯ ಶಾಖೆಗೆ ಸೇರುವ ‘ಚ’ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಶಕಟರೇಫವಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಕಾರರೇ ಬಿಟ್ಟರೋ ಇದರ ಮೂಲಪ್ರತಿಕಾರರೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೋ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಇದರ ಪ್ರತಿಕಾರರು ಕೆ ರಾಘವಾಚಾರ್ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಕಾಲವಾಗಲಿ ಮೂಲಗ್ರಂಥದ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಲಿ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಒಟ್ಟು ಇರುವ ಸಂಧಿಗಳು ಒಂದರಿಂದ ಹದಿನಾರರ ವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಹದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ ಅಪೂರ್ಣವಿದೆ ಇತರ ಸಂಧಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪದ್ಯಗಳೂ ಪದ್ಯಭಾಗಗಳೂ ಪಾತವಾಗಿವೆ ಬರೆದಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ, ಆದರೂ ತಪ್ಪುಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ ತಾಳಿಕೆಗೆ ಈ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ

ಚ-ಪ್ರತಿ: ಇದು ಮೂಡುಬಿದರೆಯ ಚೌಟರ ಆರಮನೆಯ ೨೨ನೆಯ ಕ್ರಮಸಂಖ್ಯೆಯ ಓಲೆಗರಿಯ ಗ್ರಂಥ ಇದರಲ್ಲಿ ಗರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೯ ಗರಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಎರಡನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎರಡೂ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದೆ ಒಟ್ಟು ಪುಟಗಳು ೨೧೮ ಗರಿಯ ಆಕೃತಿ-೧೧ ಇಂಚು ಉದ್ದ, ೨ ಇಂಚು ಅಗಲ ಎರಡು ದಾರರಂಧ್ರಗಳನ್ನುಳ್ಳದು

ಪುಟದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿಯಾಗಿ ಪಂಕ್ತಿಗಳು ೧೦. ಪ್ರತಿ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ೭೨. ಪ್ರಾರಂಭದ ೨೭ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಡದ ಕೊನೆ ಸವೆದುಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪದ್ಯಾಕ್ಷರಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗಿವೆ. ೨೬, ೨೭, ೨೮-ಎಂಬ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಹದ ಕೈ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರದೋಷಗಳೂ ಸ್ವಾಲ್ಪಿತ್ಯಗಳೂ ಬಹಳವಾಗಿವೆ. ಲಿಖಕಾರನಿಗೆ ತಾನು ಬರೆದ ಕಡೆ ತಪ್ಪು ಗೊತ್ತಾದಲ್ಲಿ, ಆಯಾ ತಪ್ಪಿನ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮೇಲುಗಡೆ ಅಡ್ಡಗೆರೆಯೆಳೆದು ಒಪ್ಪನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ವದ್ಯಗಳ ಎಣಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವದ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯಾಸೂಚನೆಯಿಲ್ಲ. ವದ್ಯದ ಕೊನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಚಿಹ್ನೆಯೂ ಕೆಲವೆಡೆ ಇಲ್ಲ. ಪುಟಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪಂಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಸಂಖ್ಯೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. “ಅಂತು ಸಂಧಿ . . .” ಎಂಬ ಸಂಧ್ಯಂತ ಸೂಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ ‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ “ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವಂ” ಎಂಬ ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ನಿರೂಪಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಶಕಟರೇಫವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದೆ.

ಈ ಪ್ರತಿಯ ಮುಖಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಸ್ತಿಕ ರೇಖಾಬಂಧದಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀ ಮುನಿಸೂರವ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ದಿವ್ಯಶ್ರೀ ಪದಪದ್ಮಂಗಳಿಗೆ ನಮಹ ಮೂಡುಬಿ” ಎಂಬ ಲಿಖಿತವಿದೆ. ಈ ಬಂಧರೇಖೆಯ ಬಲಗಡೆ ಒಂದು ಗಿಳಿಯ ರೇಖಾಚಿತ್ರವಿದೆ. ಸಂಧಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನಮನವಾಕ್ಯಗಳಿಲ್ಲ. ಈ ‘ಚ’ ಪ್ರತಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಒಂದು ಗರಿಯಲ್ಲಿ “ಭರಮೈಯನ ಪೊಸ್ತುಕಾ” ಎಂದು ಬರೆದಿದೆ. ಗರಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ರಂಧ್ರದ ಎಡಗಡೆ ಬರೆದಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ಇದನ್ನು “ರಾಕ್ಷಸ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಮೆಗುಂದದ ದೊಡ್ಡಾನಿ ಚಿಕ್ಕಯ್ಯನ ಮಗ ಪದುಮೈಯನು ಭರಮೈಯಗೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ” ನೆಂಬ ಉಲ್ಲೇಖ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಶಕಟರೇಫವಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಲಿಖರೂಪದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಚೀನತೆ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಇದು ‘ಕ’ ಪ್ರತಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನದೆನ್ನಲು ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ.

‘ಚ’ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೨೦ ಸಂಧಿಗಳಿವೆ. ರಾಯಣ್ಣ ಕವಿಯ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಂಧಿಗಳಾಗಲೀ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರದ ಪದ್ಯಗಳಾಗಲೀ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಈ ಪ್ರತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ದೇವಪ್ರಕವಿಕೃತ ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ೨೦ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ರಾಮವಿಜಯಕ್ಕೆ ಪದನ ಲೆಕ್ಕ ೨೫೯೧” ಎಂದು ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಇದೇ ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ಷಡ್ದದಾ” ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ “ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ” ಎಂಬ ಕವಿಕಾವ್ಯ ನಿರೂಪಣವಿದೆ ಈ ಪ್ರತಿಯ ಪಾಠಗಳು ‘ಗ’ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವಷ್ಟು ‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಹೋಲುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಗ, ಚ, ಪ್ರತಿಗಳು ಒಂದೇ ಮೂಲಮಾತೃಕೆಗೆ ಸೇರಿವೆಯೆಂದು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಬಹುದು.

ಶುದ್ಧವಾರ್ನಿಯ: ಈಗ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರುವ ಈ ಸಂಪ್ರತಿಗೆ ಮೊದಲ ಮಾತೃಕೆಯಾಗಿ ‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಆ ಮೇಲೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಗ, ಚ, ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಾಳಿಕೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಭಿನ್ನಪಾಠಗಳಿರುವಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವೆಂದು ತೋರಬಹುದಾದುದೇ ಕವಿಯ ವಾರವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅದನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಂಪಾದಕನ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಸಂಶೋಧಕರು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಅಂಥವರ ಅವಗಾಹನೆಗಾಗಿ ಭಿನ್ನಪಾಠಗಳನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ರಾಯಣ್ಣಕವಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಂಧಿದ್ವಯವನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ‘ಚ’ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕಾಣಿಸಿದ ೨೦ನೆಯ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಈ ಶುದ್ಧಮಾತೃಕೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ, ದೇವಪ್ರಕವಿಯ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತೆಂದೂ, ಪದ್ಯಗಳು ೨೯೧೩ ಎಂದೂ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದೆ. ಪಾರಾಂತರಗಳಿರುವ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೆಳಗಡೆ ಪಾರಾಂತರವೆಸುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ರೂಢಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಆದರೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪದದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನುತ್ತ ಪಾರಾಂತರವನ್ನು ಅರ್ಥವಾಹಿಯಾಗುವಂತೆ ಪೂರ್ಣಪದವಾಗಿಯೇ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉದಾ: ‘ಬಂಧುಜನರುಗಳು’ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಪಾರಾಂತರವು ಒಂದೇ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆದ್ದರೂ ಪೂರ್ಣಪದವಾಗಿ ‘ಬಂಧುಜನಗಳು’ ಎಂತಲೇ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. “ಸಮಯಗಾಯ್ಧಿಪರಂದಾವ” ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಅಕ್ಷರಕ್ಕೆ ಪಾರಾಂತರವಿದೆ-ಇದಕ್ಕೆ “ಗಾದಿರ್ಪ” ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಕೆಲವೆಡೆ ದೀರ್ಘಪಾರಾಂತರಗಳಿದ್ದು ಭಿನ್ನಪಾಠದ ಪ್ರಾರಂಭಸ್ಥಾನವು ಅಸ್ಪಷ್ಟವೆಂದು ತೋರುವ ಕಡೆ ಆದ್ಯಂತಗಳೆಂಬ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಕೆಲವು ಪದ್ಯಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತೃಕೆಯಿಂದಲೂ ಶುದ್ಧಪಾಠ ದೊರೆಯದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಯಥಾಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ತಿದ್ದಿ, ಅದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುವುದೂ ಉಂಟು. ‘ರಾವಣ’ ಎಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅಂಕಿತನಾಮವು ಮಾತೃಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ‘ರಾವಳಿ’ ಎಂತಲೂ ಇದೆಯಾದರೂ ಅಂತಹ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಿ ‘ರಾವಣ’ ಎಂಬ ಏಕರೂಪತೆಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ ‘ಪಾರಿ’ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಹೆಸರು ಎಲ್ಲಿ ಮಾತೃಕೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ‘ಪಾರಿ’ ಎಂತಲೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸಿಲ್ಲ. ಅಣುವ,

ಇಂದಗಿ, ಅಂಗಜ (ಹನುಮ, ಇಂದ್ರಜಿತು, ಅಂಗದ)—ಇವನ್ನೂ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಲ್ಲ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿದರೂ ಆ ಬಗೆಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ—ಅವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಜಲ್ಮ (1-71), ರ್ನುಸ (4-82, 83), ಸುಇಲು (4-90), ಸುಗ್ನಾನ (4-163), ಪತಿಯಾಗ್ನಿ (6-39) ಇವಲ್ಲದೆ ಕರ್ನ, ಕರ್ನಾಟ-ಇತ್ಯಾದಿ ಬರವಣಿಗೆಯ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಜನ್ಮ, ಜಸ, ಸುಯಿಲು, ಸುಜ್ಞಾನ, ವತಿಯಾಜ್ಞ, ಕರ್ಣ, ಕರ್ಣಾಟ—ಎಂದು ಸರಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ ನರರಿಗೆ, ಉದ್ಧ, ಕರ್ಣವಿಲ್ಲ, ಪ್ರಧುಮೆ, ಅರಿವನು—ಹೀಗೆ ಇರುವವನ್ನು ನರರಿಗೆ, ವೃದ್ಧ, ಕರ್ಣವಿಲ್ಲ ಪ್ರತಿಮೆ, ಅರಿಯೆನು ಎಂದು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಇಂತಹ ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ವಾರಾಂತರ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ

‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಗೂ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗದ್ಯರೂಪದಂತೆ ಕಾಣಿಸುವ “ಇದು ಭೂಸಾರ ವಂಶೋದ್ಭವಂ ” ಎಂಬ ಕವಿಕಾವ್ಯನಿರೂಪಣೆಯು ‘ಜ’ ಪ್ರತಿಯ ೨೦ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ‘ಷಡ್ವದಾ’ ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿತ್ತು ಛಂದೋ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಇದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಮೂರನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುವ “ಪರಿವರ್ಧಿನಿ ಪಟ್ಟದಿ”ಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ ಇದರ ಪಾದಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ‘ನಿರ್ಮಲ’ ಎಂಬೊಂದು ಪದವನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಇತರ ಸಂಧಿಗಳ ಕೊನೆಗೂ ಈ ನಿರೂಪಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ಛಂದಸ್ಸಿನ ನ್ಯೂನಾತಿರೇಕವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ, ಭಿನ್ನಪಾರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ದೇವಪ್ಪ ಕವಿಯ ಸಮಕಾಲೀನನಾದ ನಂಜುಂಡ ಕವಿಯ ರಾಮನಾಥ ಚರಿತವನ್ನು ಭಾವ-ರೀತಿ-ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯವು ಹೋಲುವುದೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ವಾಸಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ಧಿನಿ ಪಟ್ಟದಿಯಲ್ಲಿ ಕವಿಕಾವ್ಯ ನಿರೂಪಣವಿರುವುದೂ—ಇದು ಕೂಡ ಪರಿವರ್ಧಿನಿಯಿರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ವಾಯಿತು

ಈ ಗ್ರಂಥಸಂಸ್ಕರಣದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಮಾಡಿರುವ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥಗಳಿವು.—

↓ ಗ್ರಂಥಪಾತ (ಗ್ರಂಥಪಾತಕ್ಕೆ ಆದಿ-ಅಂತ್ಯಗಳೆರಡೂ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ)

× ಸೂಚಿಸಿದ ಮಾತೃಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನಿರೂಪಣೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಷರಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಆ ಅಕ್ಷರಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟೆ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನಿಡಲಾಗಿದೆ ಉದಾ —“ಬಲ್ಲವರಿಂದ” ಇದಕ್ಕೆ × (೧) ಹೀಗೆ ಕೆಳಗಡೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದರೆ, ‘ಗ’ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ‘ದೆ’ ಎಂಬ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ ಇದು ಗ್ರಂಥಪಾತವಲ್ಲ—ಭಿನ್ನಪಾರ ವೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು

* ಶಿಧಿರೋಚ್ಚಾರಣೆಯ ಅಕ್ಷರಸೂಚಕ

⁂ ಶಬ್ದರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಕನಿಗೆ ಸಂದೇಹವಿದೆಯೆಂಬ ಸೂಚನೆ

[] ಮಾತೃಕೆಗಳಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಶವು ದೊರಕದೆ ಆಗಿರುವ ಕೊರತೆಯ ಬಗೆಹರಿಸಲು ಸಂಪಾದಕನು ಯಥಾಮತಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ ಭಾಗ

೨. ಕವಿಚರಿತ್ರೆ

ಈ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದವನು ದೇವಪ್ಪನೆಂಬ ಜೈನಕವಿ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇವನು ತನ್ನನ್ನು “ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೈತ್ಯಮಲಭಾಸ್ಕರ ವಾಗ್ದೇವಿಯ ಮುಖ ಮಣಿಮುಕುರ, ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸಸಾಗರ, ಮಿತ್ರ, ವಿಪ್ರಕುಲಸರಸಿರುಹ ಮಾರ್ತಾಂಡ, ಮತಿರತ್ನಾಕರಚಂದ್ರ, ಕೋವಿದಾಮಾತ್ಯ, ಭೂಸಾರವಂಶೋದ್ಭವ, ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ ಮದಮಧುಕರ, ಸಚಿವ”—ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ವಿಶೇಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು “ಇವನು ಆವ ಪ್ರಭುವಿನಲ್ಲಿ ನಚಿವನಾಗಿದ್ದನೋ ತಿಳಿಯದು” ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಇವನು ಮಂಗರಸನ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಈಚೆಯವನಾಗಿ, ಸುಮಾರು 1525ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿರಬಹುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿ 19, ಪದ್ಯ 2563 ಎಂದೂ ಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ^೧ ಶ್ರೀ ಬಿ ಎಸ್ ಸಣ್ಣಯ್ಯನವರು ‘ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ 16 ಸಂಧಿ ಇವೆ—ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿ ಅಸಮಗ್ರವಾಗಿದೆ’ ಎಂದು

ಪ್ರಾಕ್ತನ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರತಿಯು ('ಗ' ಪ್ರತಿಯು) ಆಧಾರದಿಂದ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.^೧ ಇದರಿಂದ ಕವಿಚರಿತಕಾರರಿಗೂ ತೊರವೆರಾಪಾಯಣ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಪ್ರತಿಗಳು ಅಸಮಗ್ರವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಕವಿಯ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ಈಗ ಸಂಸ್ಕರಣಗೊಳಿಸಲಾದ ಈ ಮಾತೃಕೆಯಲ್ಲಿ 20 ಸಂಧಿಗಳಿವೆ 2913 ಪದ್ಯಗಳಿವೆ. ಗ್ರಂಥಸ್ಥವಾದ ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೇವಪ್ಪ ಕವಿಯೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡ ತನ್ನ ಚರಿತ್ರೆ ಹೀಗಿದೆ:—

ಶೃಂಗಾರವಾದ ಹೊಯ್ಸಳ ದೇಶಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವ ಚಂಗನಾಡ ನಡುವೆ ಮಂಗಳಮಯವಾಗಿ ರಮ್ಯವಾಗಿ 'ರಾವಂದೂರು' ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ಅದು ಜಾಣರ ಜನ್ಮಸದನ. ರಸಿಕರ ಮನೆ. ವಾಣಿಯ ನೆಲೆ, ಜಿನಮತದ ತಾಣ—ಎನಿಸಿದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುಂದರನೂ, ದಾನಿಯೂ, ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ಗುಣಭೂಷಣನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನೆಂಬ ಸಚಿವನಿದ್ದನು ಅವನ ಮಗನು ಮನುಮಾರ್ಗಮನೋಹರನಾದ ಬುಕ್ಕರಸ. ಬುಕ್ಕರಸನ ಹೆಂಡತಿ ವತಿಭಕ್ತೆಯೂ, ಲಲನಾಮಣಿಯೂ, ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದ ನೆಲೆಯೂ ಆದ 'ಪಾಯಮ್ಮ' ಎಂಬಾಕೆ. ಈ ಜಿನಭಕ್ತ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸದ್ಗುಣನೂ ಅನಂಗರೂಪನೂ ಜಿನಭಕ್ತನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪ ಕವಿಯು ಮಗನು. ಇವನು ರಾವಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ 'ನಂಜರಾಯ ಪಟ್ಟಣ'ಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಡುವ ದಾನಿಯೂ, ಚೆಂಗಾಳ್ವ ವಂಶಾಬ್ಧಿಚಂದ್ರನೂ ಎನಿಸಿದ 'ನಂಜುಂಡ'ನೆಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಹಿತದವನಾಗಿ ಧರೆಗೊಳ್ಳಿದನಾಗಿ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಭವ್ಯರು ಇವನನ್ನು ಕರೆದು, ಒಂದು ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು ಎನ್ನಲು, ದೇವಪ್ಪನು ಈ ರಾಮವಿಜಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.^೨

ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಚರಿತ್ರಾಂಶಗಳಾದ ಹೊಯ್ಸಳದೇಶ, ಚಂಗನಾಡು, ಚೆಂಗಾಳ್ವರಾಜರು. ಅವರ ಸಚಿವರು, ರಾವಂದೂರು, ನಂಜರಾಯಪಟ್ಟಣ, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅರಸ ನಂಜುಂಡರಾಜ—ಎಂಬಿವು ಬಂದಿವೆ. ಕವಿ ಗ್ರಂಥರಚನೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವಂತೆ, ಚೆಂಗಾಳ್ವರೆಂಬ ರಾಜವಂಶದವರು ಕ್ರಿ.ಶ. 10ನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ 17ನೆಯ ಶತಮಾನದ ವರೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಡುವಣ ಭಾಗವನ್ನೂ ಕೊಡಗನ್ನೂ ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಮೊದಲು ಜೈನ ರಾಗಿದ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ವೀರಶೈವರಾದರು ಹುಣುಸೂರು ಶಾಸನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು ಚಂದ್ರವಂಶದ ಯಾದವರಾಗಿದ್ದು ಇವರ ಮೂಲಪುರುಷನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಬಂದ ದ್ವಾರಾವತಿಯ ಚೆಂಗಾಳ್ವನೆಂಬಾತನು. ಇವರ 'ಚಂಗನಾಡು' ಎಂಬ ಸ್ಥಳವು ಈಗಿನ ಹುಣುಸೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಪ್ರದೇಶ.^೩ ಈ ಚೆಂಗಾಳ್ವರು ಮೊದಲು ಚೋಳರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದರು. ಕ್ರಿ. ಶ. 1176ರಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರು ಬಂದು ಚೋಳರನ್ನು ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಓಡಿಸಲು, ಇವರು ಹೊಯ್ಸಳರ ಅಧೀನರಾದರು. ಬರುತ್ತ 14ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಚೆಂಗಾಳ್ವರು ವಿಜಯನಗರದ ಅಧೀನರಾದಂತೆಯೂ ಕೊನೆಗೆ 1614ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜರಿಂದ ವರಾಭೂತರಾಗಿ ಹೆಸರಿಲ್ಲದಾದಂತೆಯೂ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ ಹೊಯ್ಸಳರ ಅಧೀನರಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1245ರಿಂದ ಚೆಂಗಾಳ್ವರ ಮುಖ್ಯಪಟ್ಟಣವು ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಿದ್ದಾಪುರದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪಟ್ಟಣವು ಪಿರಿಯರಾಜನೆಂಬ ಚೆಂಗಾಳ್ವರಾಜನಿಂದ ಪಿರಿಯಪಟ್ಟಣವೆನಿಸಿತು. ಪ್ರಕೃತ ನಮಗಿಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುವ 15ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಕಾಲದಿಂದ 17ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಹುಣುಸೂರು ಕೊಡಗುಗಳನ್ನು ಆಳಿದ ಚೆಂಗಾಳ್ವರ ವಂಶ ವಿವರ ಹೀಗಿದೆ:—

1. ನಾಗ; 2. ರಂಗ; 3. ಪಿರಿಯ (ಪಿರಿಯಣ್ಣ), 4. ನಂಜರಾಜ ಕ್ರಿ. ಶ. 1502-1533 (ನಂಜರಾಜನ ತಮ್ಮ ಮಹಾದೇವ); 5. ನಂಜುಂಡರಾಜ; 6. ಶ್ರೀಕಂಠರಾಜಯ್ಯ (ಶ್ರೀಕಂಠರಸು); 7. ವೀರರಾಜವೊಡೆಯರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1559-1580; 8. ಪಿರಿಯ. ಪಿರಿಯ ರಾಜಯ್ಯದೇವ (ರುದ್ರಗಣ) 1586-1607; 9. ನಂಜುಂಡದೇವ; 10. ನಂಜರಾಜಯ್ಯದೇವ 1612-1619; 11. ಕೃಷ್ಣರಾಜದೇವ ಕ್ರಿ. ಶ. 1617; 12. ವೀರರಾಜಯ್ಯ ಕ್ರಿ. ಶ. 1619-1644.

ಈ ವಂಶದ ಮೊದಲಿನ ಮೂವರು ಕೊಡಗಿನ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಆಳಿದರು. ನಾಲ್ಕನೆಯವನಾದ ನಂಜರಾಜನು

೧. ತೊರವೆರಾಪಾಯಣ ಭಾಗ II, ಪೀಠಿಕೆ, ಪುಟ 28, 29. ೨. ರಾಮವಿಜಯಕಾವ್ಯ ಸಂಧಿ ೧, ಪದ್ಯ ೬೮-೭೮. ೩. Ep C. Vol I, 1914—Hs 63, 97 and Yedathore 26 ಮತ್ತು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಭಾಗ I—ಕ ಸಾ. ಪರಿಷತ್ತು.

ನಂಜರಾಜಪಟ್ಟಣವೆಂಬ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅಳಿದನು ಅವನ ಮಗ ನಂಜುಂಡರಾಜನೂ ಅಲ್ಲೇ ಅಳಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಹುಣುಸೂರು 15ನೆಯ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು 'ಪಿರಿಯ ರಾಜಯ್ಯದೇವನು' ಪುನಃ ಕಟ್ಟಿ, ಅದಕ್ಕೆ 'ಪಿರಿಯವಟ್ಟಣ' ಎಂದು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನಿತ್ತನು ಹೀಗೆ ಚೆಂಗಾಳ್ವರಾಜರಿಗೆ ನಂಜರಾಯಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಪಿರಿಯವಟ್ಟಣ ಎಂಬ ಎರಡು ರಾಜಧಾನಿಗಳಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಇವರ ಆರಾಧ್ಯದೇವರು ಹುಣುಸೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಟ್ಟದವುರದ "ಅನ್ನದಾನಿ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ" ಚೆಂಗಾಳ್ವರು ಮತಸಹಿಷ್ಣುಗಳೂ, ಮಹಾದಾನಿಗಳೂ, ಆಶ್ರಿತವತ್ಸಲರೂ, ವರಾಕ್ರಮಿಗಳೂ, ಆಗಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಉದಾರಾಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟವರೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ ಶಾಸನಗಳಿಂದಲೂ ಕವಿಗಳ ವಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ ಜೈನನಾದ ಮೂರನೆಯ ಮಂಗರಸಕವಿಯೂ ವೀರಶೈವನಾದ ನಂಜುಂಡಕವಿಯೂ ಚೆಂಗಾಳ್ವರಾಜರ ಸಚಿವ ವಂಶದವರೇ ಆಗಿರುವರು ಆದರೆ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರಾಜರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನೆತನದ ವಿಷಯ ವಾಗಲೀ ಆಶ್ರಿತಕವಿಗಳ ಸಂಗತಿಯಾಗಲೀ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ

ಮಂಗರಸ ಮತ್ತು ನಂಜುಂಡಕವಿ: "ದ್ವಾರಾವತಿಯ ಪುರಾಧೀಶ್ವರ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣಾನ್ವಯ ಚೆಂಗಾಳ್ವ" ರಾಜಸಚಿವ ವಂಶದವನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಮೂರನೆಯ ಮಂಗರಸನು (ಕ್ರಿ ಶ 1509) ಜೈನಕವಿ ಇವನು ಜಯನೃಪಕಾವ್ಯ, ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವಕೌಮುದಿ, ನೇಮಿಜಿನೇಶ ಸಂಗತಿ, ವಾಕಶಾಸ್ತ್ರ, ಪ್ರಭಂಜನಚರಿತೆ, ಶ್ರೀವಾಲಚರಿತೆ-ಮುಂತಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಇವನು ಹೊಯ್ಸಳದೇಶದ ಹೊಸವೃತ್ತಿಯ ನಾಡಿನ ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿಯ ಅಧಿಪನು (ಕಲ್ಲಹಳ್ಳಿಯ ಮೊದಲಿನ ಹೆಸರು ಧಾತುವುರ) ಇದು ಹುಣುಸೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಚಿಲಕುಂದದ ಹೋಬಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಮಂಗರಸನು ವಿಜಯಭೂಪಾಲನ ಮಗನು ಮಾಧವನ ಮೊಮ್ಮಗನು" ನೇಮಿಜಿನೇಶ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲಿ ಇವನು ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ - ಶ್ರೀರಮಣೇ ಪತಿಭಕ್ತ ವಿಜಯ ಭೂ | ನಾರೀಧವನಗ್ರಸೂನು || ಧೀರ ಮಂಗರಸನೊರೆದನಾ ಸುಮತ | ಕ್ಷೀರವಾರಾಶಿ ಚಂದ್ರಮನು ||^೬ ಎಂದಿದ್ದಾನೆ

ಈ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ವಿಜಯಭೂಪಾಲನು ವೈಷ್ಣವನೆಂದೂ ಅವನ ಮಗನಾದ ಮಂಗರಸನು ಜೈನನೆಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ ಆದರೆ ಇವನ ಮನೆತನಕ್ಕೂ ದೇವಪ್ಪನ ಮನೆತನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಆಧಾರವೇನೂ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಮಂಗರಸನಿಗೂ ನಂಜುಂಡ ಕವಿಗೂ ಮನೆತನದ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ನಂಜುಂಡಕವಿಗೂ ದೇವಪ್ಪನಿಗೂ ಕಾವ್ಯಶೈಲಿಯ ಸಂಬಂಧವಿದೆ-ಇದರ ವಿವರ ಮುಂದೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ

ನಂಜುಂಡನು 'ರಾಮನಾಥಚರಿತ'ವನ್ನು ಬರೆದ ವೀರಶೈವ ಕವಿ ದೇವಪ್ಪ ಕವಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತ 'ನಂಜುಂಡ ಭೂವರನು' ಇವನಲ್ಲ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ನಂಜುಂಡಕವಿಯು ಯದುಕುಲಾಮಾತ್ಮ ವಂಶದ ಪ್ರಭು ಕುಲಾಗ್ರಗಣ್ಯನಾದ ವಿಜಯನೃಪಾಲನ ಮೊಮ್ಮಗನು "ಚಂಗಳನಾಡ ನಾಲ್ವತ್ತುಗಜ ಸಿಂಗವೆನಿಪ" ಯದುಕುಲಾಮಾತ್ಮರೆಂಬ ಕುಲಾಗತ ಬಿರುದುಳ್ಳ, "ಚದುರ ಮಾಧವನು" ಇವನ ತಂದೆ ನಂಜುಂಡನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ನಂಜರಾಜನಿಗಾಗಿ (ಕ್ರಿ ಶ 1502-1533) ಶೌರ್ಮದಿಂದ ಕಾದಿ ವೀರಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರಿದ ವಿಜಯನು ನಂಜುಂಡನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯಯ್ಯನು ಅತ್ಯಂತ ವರಾಕ್ರಮಿಯೆನಿಸಿದ 'ರಾವುತನು' ಎಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮಂಗರಸನ ನಾಮೋಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳದೆ 'ರಾವುತನು' ಎಂಬ ರೂಢನಾಮದಿಂದ ಹೇಳಿದುದು ಮಂಗರಸ ಕವಿಯನ್ನಿರಬಹುದೆ? ಇವನ ದೊಡ್ಡತಂದೆ ಬೇರೊಬ್ಬನಿದ್ದನೆ? ಅಥವಾ ಹಿರಿಯಯ್ಯನೆಂದುದು ತನಗೆ ಹಿರಿಯನಾದ ಅಯ್ಯ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಮಾಧವನನ್ನೇ ಇರಬಹುದೆ? ಎಂಬ ಸಂಶಯಗಳು ತೀರ್ಮಾನವಾಗದೆ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರೌ ದೇ ಜವರೇಗೌಡರು ತಮ್ಮ 'ನಂಜುಂಡಕವಿ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ

ಮಂಗರಸ ನಂಜುಂಡ ಕವಿಗಳಿಬ್ಬರು ಬರುವ ಈ ಚೆಂಗಾಳ್ವ ಸಚಿವರ ಮನೆತನದ ವಿವರವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು. ಇವಕ್ಕೆ ಆಧಾರಗಳು ಈ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

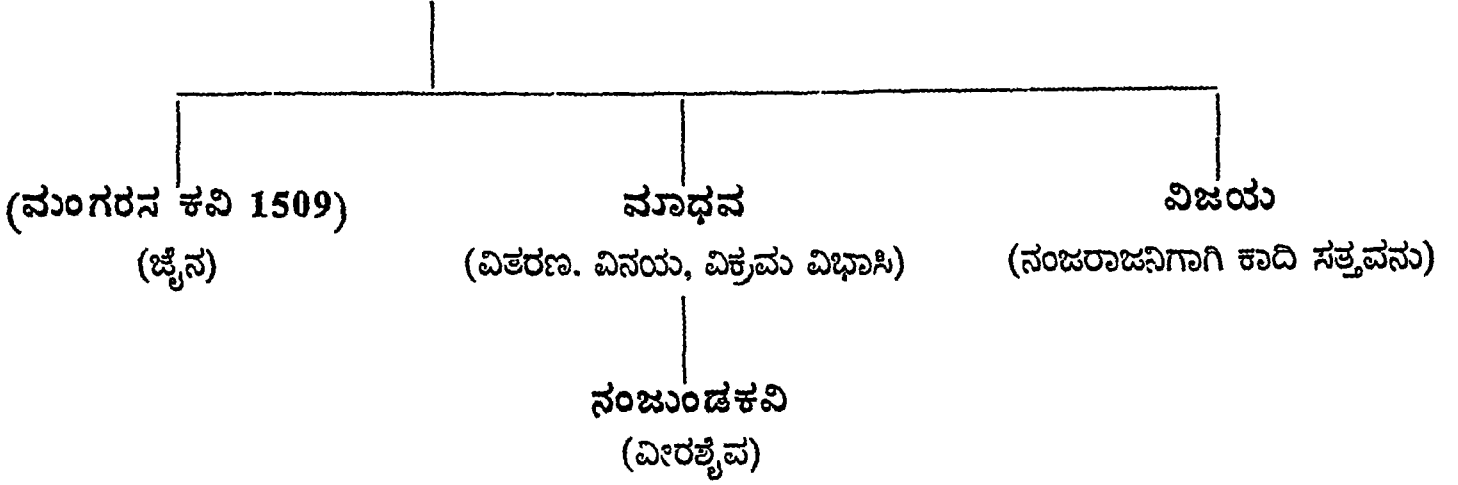
ಉಪೋದ್ಘಾತ

ಚಿಂಗಾಳ್ವ ಸಚಿವ ಶಾಖೆ I

ಮಾಧವ

ವಿಜಯಭೂಪಾಲ (ಪತ್ನಿ-ದೇವಿಲೆ)

(ಇವನು ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತ, ಚಿಂಗಾಳ್ವನೃಪರ ದಂಡನಾಧ ಕುಲತೀಲಕ, ರಣಕಭಿನವವಿಜಯ, ಪ್ರಭುಕುಲದೀಪ, ವಿಜಯಾಂಗನೆಯಧಿ ರಾಜ, ಧಾತುಪುರದ ಅಧೀಶ)

ನಂಜುಂಡನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನಾದ ವಿಜಯನು 1502ರಿಂದ 1533ರ ವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಚಿಂಗಾಳ್ವ ರಾಜನಿಗಾಗಿ ಕಾದಾಡಿ ಮಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನಂಜುಂಡಕವಿಯ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. 1525 ಆಗಬಹುದೆಂದು ಕವಿಚರಿತೆಕಾರರು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.^೭ ಪ್ರೊ. ಜವರೇಗೌಡರು ವಿಜಯನು ಸತ್ತು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನಂಜುಂಡಕವಿಯು ರಾಮನಾಥ ಚರಿತವನ್ನು ಬರೆದಿರಬೇಕೆಂಬ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕ್ರಿ. ಶ. 1540ನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಚಿಸಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕ್ರಿ. ಶ. 1520ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಯಚೂರು ಯುದ್ಧದ ಕಾಲದ ವರೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶದವರಿಗೆ ತುಬಾಕಿಯಂತಹ ಮದ್ದಿನ ಆಯುಧ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನಂಜುಂಡನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪೆಟಲಂಬುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವುದರಿಂದ, ಅವನಿಗೂ ಅವುಗಳ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದಿರಬೇಕೆಂದೂ ಈ ಕಾರಣವು ಮೇಲಿನ ಕವಿಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಪೋಷಕವಾಗುವುದೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.^೮ ಆದರೆ ದೇವಪ್ಪಕವಿಯ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಾಗ, ನಂಜುಂಡಕವಿಯ ಈ ಕಾಲನಿರ್ಣಯವು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲುಗಾಡುವಂತಿದೆ. ದೇವಪ್ಪಕವಿಯ ವಂಶಶಾಖೆಯನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ಶಾಖೆ II ಎಂದು ಕಾಣಿಸಿದೆ.

ಚಿಂಗಾಳ್ವ ಸಚಿವ ಶಾಖೆ II

ದೇವಪ್ಪ

(ಇವನು ಜಿನಭಕ್ತ. ಹೊಯ್ಸಳದೇಶದ ಚಂಗನಾಡ ರಾವಂದೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಚಿವ ಶಿರೋಮಣಿ)

ಬುಕ್ಕರಸ (ಕುಲವಧು-ಪಾಯಮ್ಮ)
(ಜಿನಭಕ್ತ)

ದೇವಪ್ಪ ಕವಿ (ಜಿನಭಕ್ತ)

(ಇವನು ನಂಜರಾಯಪಟ್ಟಣದ ನಂಜುಂಡರಾಜನ ಮಂತ್ರಿ)

ಪಿರಿರಾಜ ಪಟ್ಟಣದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ವದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ 'ಕುಮುದೇಂದು ಶತಕ'ವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆಂದೂ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಬೆಳಕು ಕಾಣದಿರುವ ಕೃತಿಯಿದೆಂದೂ ಈ ಕವಿಯು 'ಸಿರಿಭೂವಲಯ'ದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದವನೆಂದೂ ಜೈನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಆತ್ರೇಯ ಗೋತ್ರದವನೆಂದೂ ದಿ ಕರ್ಲಮಂಗಲ ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ^೯ ಈ ದೇವಪ್ಪನೂ ರಾಮವಿಜಯ ಕರ್ತೃ ದೇವಪ್ಪನ ಪಿತಾಮಹನೂ ಅಭಿನ್ನರೋ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಲಿಕ್ಕಿರುವ ಸಂಗತಿ ಕುಮುದೇಂದು ಶತಕವು ದೊರೆತ ತನಕ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಏನೆನ್ನಲೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ

ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಮವಿಜಯದ ಕರ್ತೃವಾದ ದೇವಪ್ಪನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದು 'ನಂಜುಂಡಭೂವರ'ನಲ್ಲಿ ಎಂದು ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಅಧಾರವಿರುವುದರಿಂದ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಡಕಿಲ್ಲ ಈ 'ನಂಜುಂಡ ಭೂವರನು 1502 ರಿಂದ 1533 ವರೆಗೆ ಆಳಿದ ನಂಜರಾಜನ ಮಗನೇ ಆಗಿರಬೇಕು ಹಿಂದೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಚಿಂಗಳಾಳ್ವ ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯವನಿಗೆ 'ನಂಜುಂಡ ದೇವ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಪೋಷಕನು ಅವನಲ್ಲ ಅವನ ಆಳಿಕೆಯ ಕಾಲವೂ ತೀರಾ ಕಡಮೆಯದು ಆದುದರಿಂದ 'ನಂಜುಂಡ ರಾಜ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನೇ ಇವನ ಪೋಷಕನಿರಬೇಕು ನಂಜರಾಜನ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗನಾದ ನಂಜುಂಡರಾಜನ ಘನತೆಯನ್ನು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಉಗ್ಗಡಿಸಿದೆ—

“ನಂಜರಾಜನೃಪತಿರ್ಮಿತಭಾಷಃ”

ಕಂಜಾರಾತಿ-ಮಹಾ-ಕುಲಾಂಬುಧಿ-ಲಸತ್-ಕಂಜಾರಿರಾತ್ಮ ಪ್ರಭಾ-
ಕಂಜಾರಿದ್ಯುತಿ-ಸಂಸ್ಕರನ್ನಿ ಜಸುಹೃತ್-ಪುಂಜೋತ್ಪಲಃ ಸಂಬಭೌ
ಸಂಜಾತಸ್ತದನು-ಸ್ವವಿಕ್ರಮ-ಮಹಾ-ಕಂಜಪ್ರಿಯಾಂಶು-ಚ್ಚಟಾ-
ಭಂಜದ್ವೈರಿ-ನೃಪಾಲ-ಕರ್ದಮ-ರಸೋ ನಂಜುಂಡಭೂವಲ್ಲಭಃ || ೧೦

ಈ ನಂಜುಂಡರಾಜನು ಕ್ರಿ ಶ 1533 ರ ನಂತರ ಎಷ್ಟು ವರ್ಷ ಆಳಿದನೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ 1559 ವರೆಗೆ ಇವನ ಮತ್ತು ಇವನನಂತರ ಬಂದ ಶ್ರೀಕಂಠರಸನ ಕಾಲವೆನಿಸುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ನಂಜುಂಡನ ಮಂತ್ರಿಪದವಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕೊಂಡು, ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮುಗಿಸಿದ ಕಾಲ ಕ್ರಿ ಶ 1540 ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ನಂಜುಂಡ ಕವಿಯು 'ರಾಮನಾಥ ಚರಿತ' ಕಾವ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟಿನ ವಸ್ತುನಿರೂಪಣ ಕ್ರಮವೂ ಹಲವಾರು ಪದ್ಯಗಳ ಭಾವ ಪ್ರಕಟನವೂ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತದೆ ದೇವಪ್ಪ ಕವಿಯು ರಾಮನಾಥ ಚರಿತದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ರಾಮನಾಥ ಚರಿತವು ಕ್ರಿ ಶ 1540 ಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೇ ರಚಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಂಜುಂಡಕವಿಯು ರಾಮವಿಜಯದ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾವಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು ಇವೆರಡೂ ಅಲ್ಲವಾದರೆ, ಸಮಕಾಲೀನ ರಾಗಿ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಕವಿಗಳು ಭಾವವಿನಿಮಯ - ನಿರೂಪಣಕ್ರಮ ವಿನಿಮಯಗಳೊಡನೆ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೃತಿರಚನೆ ಮಾಡಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರ ಹೆಸರನ್ನೇ ಹೇಳದಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಕೊಡುತ್ತದೆ ಈ ಮೂರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಎರಡನೆಯದೇ ನಿಜವಿರಬಹುದು ಎನಿಸುತ್ತದೆ

ರಾಯಣ್ಣ ಕವಿ: ದೇವಪ್ಪಕವಿಯ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದ 'ಕ' ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅರ್ವಾಚೀನ ಕವಿಯು ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಾಗಿದೆ ಅದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಶುದ್ಧ ಮಾತೃಕೆಯ ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ, ಸಂಧಿಸಂಖ್ಯೆ, ಅನುಬಂಧ ಸೂಚನೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿದೆ ಈ 'ಕ' ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೨೦ ನೆಯ ಮತ್ತು ೨೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅನ್ಯ ಕವಿಕೃತಗಳು ಈ ಕವಿಯ ಹೆಸರು ರಾಯಣ್ಣ ಇವನು ಜೈನನು ಇವನ ಪಿತಾಮಹನು ನಾಗೇಂದ್ರನು, ತಂದೆ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ ಕವಿ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯವಾವುದೂ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣನು ನಯಸೇನ ಕವಿಯ ಧರ್ಮಾಮೃತವನ್ನು ಕ್ರಿ. ಶ 1749 ರಲ್ಲಿ ಜನಚಂದ್ರ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಮಾಡಿದ್ದಾನೆ^{೧೦} ಈ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣನ ಮಗ ರಾಯಣ್ಣನು “ಪದ್ಮಾವತಿ ಕೊರವಂಜಿ” ಎಂಬ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗವಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜೇಂದ್ರನು ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದನಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಈ ಕೃಷ್ಣರಾಜನು ಒಂದನೆಯವನಿರಬಹುದೆಂದು (1713-1731) ಉಹಿಸಿ, ಕವಿಚರಿತಕಾರರು ಇವನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ ಶ 1720 ಎಂದಿದ್ದಾರೆ^{೧೧} ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿದಂತೆ ಇವನ ತಂದೆಯಾದ ಬೊಮ್ಮಣ್ಣ

ಕವಿಯ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. 1749 ಆಗಿರುವಾಗ ಈ ಮಗನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. 1720 ಹೇಗಾದೀತು? ಅದುದರಿಂದಲೇ ರಾಯಣ್ಣಕವಿಯ ಕಾಲವು ಎರಡನೆಯ ಕೃಷ್ಣರಾಜನ ಕಾಲವೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಎರಡನೆಯ ಕೃಷ್ಣರಾಜನ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ. ಶ. 1734-1766 ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಯಣ್ಣಕವಿಯ ಕಾಲ ಕ್ರಿ. ಶ. 1750 ಎನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇವನ ಸ್ಥಳವು ವೇಣುಪುರ.

೩. ಕಾವ್ಯವಸ್ತು

ಭಾರತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಜನತೆಗೆ ಆದರಣೀಯವೂ ಪವಿತ್ರವೂ ಪೂಜ್ಯವೂ ಆಗಿರುವ ಕಥಾವಸ್ತು 'ರಾಮಾಯಣ'. ಕಾವ್ಯ-ನಾಟಕ-ಪುರಾಣಾದಿ ಗ್ರಂಥರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವ ಮೊದಲೇ ಈ ಕಥೆ ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ ಅಥವಾ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿನಿಷ್ಠ ಜನತೆಯ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕಿವಿಗೆ ದಾಟುತ್ತಿದ್ದು ಮಾನ್ಯತೆ ವಡೆದಿರಬೇಕು. ಕಥಾಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ವೈವಿಧ್ಯವಿದ್ದಿರಬೇಕು. ರಾಮಾಯಣಗಳು ಅನಂಖ್ಯ — ಶತಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಯಲ್ಲಿವೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ — “ಚರಿತಂ ರಘುನಾಥಸ್ಯ ಶತಕೋಟಿಪ್ರವಿಸ್ತರಂ”. ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶತಕೋಟಿ ರಾಮಾಯಣಗಳಿದ್ದು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಇವೃತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ಲೆಕ್ಕದ ರಾಮಾಯಣಗಳು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದವೆಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯಿದೆ.^೧ ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಅದ್ಭುತವೇ ಇರಬಹುದಾದರೂ ರಾಮಾಯಣದ ಪ್ರಚಲಿತ ಕಥೆಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿಯೇ ಇವೆಯೆಂದು ಸಾರಾಂಶವಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಈ ರಾಮಾಯಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಂಡು, ಸಂಸ್ಕೃತ-ಪ್ರಾಕೃತ ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆಬೇರೆ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಮಾಡಿದರು. ಹಲವರು ಕವಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿಯ ಮತತತ್ವಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಆದಿಕವಿಯೆನಿಸಿದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಮಾನವೀಯ ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ಉದಾತ್ತತೆಯ ವರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಆತನ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯ ರಾದರು, ಸಂಸ್ತುತರಾದರು. ಹಲವರು ಕವಿಗಳು ತಾವು ಕೇಳಿದಂತೆಯೋ ಭಾವಿಸಿದಂತೆಯೋ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥಾ ಭಾಗಗಳನ್ನು ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸಿ, ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸರಿಹೋಗುವಂತೆ ವಿವಿಧ ರಾಮಾಯಣ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಇಂತಹ ರಾಮಾಯಣಗಳಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧರ ಮತ್ತು ಜೈನರ ರಾಮಾಯಣಗಳು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ-ವೈಚಿತ್ರ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಬೌದ್ಧರ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿವು—

ಬೌದ್ಧರ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ರಾವಣನಿಲ್ಲ, ಕೊನೆಗೆ ರಾಮ-ರಾವಣ ಯುದ್ಧವಿಲ್ಲ. ಸೀತಾಪಹಣರವೂ ಇಲ್ಲ. ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೀತೆಯರು ಒಂದೇ ತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು. ದಶರಥನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳ ಮಗ ಭರತ ಭರತನ ತಾಯಿಗೆ ದಶರಥನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವರದ ನಿಮಿತ್ತ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೀತೆಯರು ವನವಾಸ ಕೈಗೊಳ್ಳುವರು. ಭರತನು ಅಣ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವನವಾಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಲು ಆಗ್ರಹಮಾಡಿದರೂ ರಾಮನು ಒಪ್ಪದೆ ವನವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬಂದು, ಸೀತೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ಅಣ್ಣನು ತಂಗಿಯನ್ನು ವರಿಸುವುದು ನಮಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ಬುದ್ಧನು ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ರಾಕೃಕುಲದಲ್ಲಿ ಇದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದ್ದಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಮನನ್ನು ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನಿಗೆ ಸದೃಶನಾಗಿ ಈ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಬೌದ್ಧ ರಾಮಾಯಣವು ವಸ್ತುರಚನೆ-ಪಾತ್ರವಿನ್ಯಾಸಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟೇನೂ ಬಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದದೆ ಪ್ರಾಕೃತವಾಗಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಜೈನರಾಮಾಯಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಕಥಾವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಇವು ವಾಲ್ಮೀಕಿರಾಮಾಯಣದಿಂದ ಹಲವಾರು ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ. ಇವು ಪ್ರಾಚೀನಪರಂಪರೆಯ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಬೇರೆ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು—ವಸ್ತು ಪಾತ್ರರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಳವಣಿಗೆ ಯಾಗದ ಕಥೆಯನ್ನು, ಅವಲಂಬಿಸಿ ರಚಿತವಾದಂತಿದೆ. ಜೈನರಾಮಾಯಣಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಎರಡು ಪರಂಪರೆ ಗಳಿವೆ. ಇವರಡಕ್ಕೂ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ವಿಮಲನೂರಿಯದು. ಎರಡನೆಯದು

ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ವಿಮಲಸೂರಿಯ ರಾಮಾಯಣಕ್ಕೆ ಹೆಸರು 'ಪಠಮಚರಿಯ'—ಇದು ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿದೆ ಇದರ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಕವಿಗಳ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವಿದೆ ಆದರೂ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಈ ಶಾಖೆಗೆ ವಿಮಲಸೂರಿಯನ್ನೇ ಪ್ರವರ್ತಕನನ್ನಾಗಿ ವಿಧ್ವಂಸರು ಗಣಿಸಿದ್ದಾರೆ ವಿಮಲಸೂರಿಗೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದ ಪರಿಚಯವಿದ್ದಿತೆಂದೂ ಅವನು ಅದರಲ್ಲಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲ ನಂಬದೆ, ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರಾಮಚರಿತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ^{೧೫}

ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರ ರಾಮಾಯಣದ ಪರಂಪರೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಮೌಲಿಕವೂ ಸಂಕರರಹಿತವೂ ಆಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಪಠಮಚರಿಯದ ರಚನಾಕಾಲವು ಕ್ರಿ ಶ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಷವೆಂಬುದರಿಂದ ಅದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃತಿ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಪೂರ್ವಪುರಾಣವನ್ನು ಬರೆದ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರು, ಇವರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ ಶ 898, ಆದುದರಿಂದ ಇವರ ಕೃತಿ ನವೀನ ಆದರೆ ಕಥಾವಸ್ತು ನವೀನವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಇವರಿಗಿಂತ ಹಿಂದಿನವರು ಬರೆದು, ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೆನಿಸುವ ಗ್ರಂಥವಾವುದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಹೊಂದದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಶಾಖೆಗೆ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರದೇ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ ಉತ್ತರಪುರಾಣದ ೬೮ ನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು 'ಮುನಿಸುವ್ರತ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪುರಾಣ'ವು ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಸಡೆಯಿತೆನ್ನಲಾದ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ಪ್ರಾಯಃ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕಥಾಮೂಲ ಬೇರೆ ಇದ್ದಿರಬಹುದು, ಅದು ಪಠಮಚರಿಯವಲ್ಲ

ವಿಮಲಸೂರಿಯ 'ಪಠಮಚರಿಯ'ವನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರವಿಷೇಣನು ಪದ್ಮಪುರಾಣವನ್ನು (ಅಥವಾ ಮಹಾ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು) ಕ್ರಿ ಶ 678 ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದನು ಹೇಮಚಂದ್ರನೆಂಬ ಕವಿ ೧೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಶಲಾಕಾ ಪುರುಷ ಚರಿತ್ರ'ದ ಏಳನೆಯ ಪರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ, 'ದೇವಗಣ' ಎಂಬಾತನು ಕ್ರಿ ಶ 1596 ರಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗದ್ಯರೂಪವಾಗಿ ಬರೆದ 'ರಾಮಚಂತ್ರ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯ ಕಥೆಯಿದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ (ಪಂಪ ರಾ ಸಂ ಪೀಠಿಕೆ). ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಗಚಂದ್ರನ (ಕ್ರಿ ಶ 1100) ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತ ಪುರಾಣ, ಕುಮುದೇಂದು ಕವಿಯ (1275) ರಾಮಾಯಣ, ದೇವಚಂದ್ರನ (1794) ರಾಮಕಥಾವತಾರ, ಚಂದ್ರಸಾಗರವರ್ಣಿಯ (1810) ಜಿನರಾಮಾಯಣ—ಎಂಬಿವು ವಿಮಲ ಸೂರಿಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವವು ದೇವಪ್ರಕವಿಯ ರಾಮವಿಜಯವೂ ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯದೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ (ಪಂಪ ರಾ. ಸಂ ಪೀಠಿಕೆ ಪುಟ XXIIIನೋಡಿ). ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇದು ವಿಮಲಸೂರಿಯ ಶಾಖೆಗೆ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ

ವಿಮಲಸೂರಿಯ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರುವ ವಂಶರಾಮಾಯಣ (ರಾಮಚಂದ್ರಚರಿತಪುರಾಣ) ದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ವಸ್ತುವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳಿವು—

೧ ದಶರಥನಿಗೆ ಅವರಾಜಿತೆ, ಸುಮಿತ್ರ, ಕೈಕೆ, ಸುಪ್ರಭೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನರೆಂಬ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯಾಗಲೀ ಮುಂದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಯಾಗರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದ ಪ್ರಸಂಗವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ ರಾಮನು ಬಲರಾಮನನಿಸುತ್ತಾನೆ, ಅವನು ಬಿಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕೃಷ್ಣ, ಕೇಶವ, ಅಚ್ಯುತ, ವಾಸುದೇವ—ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳವನು, ಅವನು ಕಮ್ಮ

೨ ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಸುಗ್ರೀವನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ದಧಿಮುಖ ನಗರದ ಅರಸನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ರತ್ನಪುರದ ಅರಸುಗುವರಿಯನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗುವನು

೩ 'ಜಾನಕೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ರಾವಣನು ಅಳಿವನು' ಎಂಬ ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ವಿಭೀಷಣನು ನೈಮಿತ್ತಿಕನೊಬ್ಬನಿಂದ ಕೇಳಿ ದಶರಥ ಜನಕರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲು ಮುಂದಾಗುವನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮುಂದಾಗಿ ನಾರದನಿಂದ ತಿಳಿದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಲೆತಪ್ಪಿಸುವರು ವಿಭೀಷಣನು ಬಂದು ದಶರಥ-ಜನಕರೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಲೆಪ್ಪದ ಗೊಂಬೆಗಳ ತಲೆಕತ್ತರಿಸಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗುವನು

೪ ಸೀತಾದೇವಿಗೆ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ಅಣ್ಣನು ನಾರದನು ಬರೆದ ಸೀತೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರಭಾಮಂಡಲನು ಮೋಹಗೊಂಡು, ಕೊನಗೆ ಆಕೆ ತನ್ನ ತಂಗಿಯೆಂದು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಸನಪಡುವನು

೫ ರಾವಣನು ಸಹಸ್ರಬಾಹುವಾದ ಕಾರ್ತೀವೀರ್ಯನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದನು

೬. ರಾವಣನ ತಂಗಿ ಚಂದ್ರನಖಿ. ಆಕೆಯ ಮಗಳಾದ ಅನಂಗಪುಷ್ಪೆಯನ್ನು ಹನುಮಂತನು ಮದುವೆಯಾಗಿ. ರಾವಣನು ಕೊಟ್ಟ 'ಕರ್ಣಕುಂಡಲ' ಎಂಬ ಪುರಕ್ಕೆ ರಾಜನಾಗಿ ರಾವಣನ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದನು. ರಾವಣನು ಸೀತಾವಹರಣ ಮಾಡಿದನಂತರ ಹನುಮಂತನು ರಾವಣನ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾದನು. ಸುಗ್ರೀವನ ತಂಗಿಯಾದ ಶ್ರೀಪ್ರಭೆಯನ್ನು ರಾವಣನು ಪರಿಸಿದನು.

೭. ರಾವಣನು ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲ, ನದ್ಗುಣಿ. ಕಾಲವರಿಸ್ಥಿತಿವಶದಿಂದ ವರಸ್ತ್ರೀ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋದ. ಅವನ ತಂಗಿಯಾದ ಚಂದ್ರನಖಿಯ ಗಂಡನು ಪಾತಾಳಲಂಕೆಯ ಅರಸನಾದ ಖರನು. ಚಂದ್ರನಖಿಯ ಮಗನಾದ ಶಂಬುಕನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಪ್ರಮಾದ ವಶದಿಂದ ಕೊಂದುದರಿಂದ ಚಂದ್ರನಖಿಯು ರಾವಣನಿಗೆ ದೂರುಕೊಟ್ಟು ಸೀತಾವಹರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕಳಾಗುವಳು. ರಾವಣನು ಕೈಲಾಸಾದ್ರಿಯನ್ನೆತ್ತಿದಾಗ ವಾಲಿ ತನ್ನ ಹೆಬ್ಬೆರಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯಲು ಅರಚಿಕೊಂಡ ರಾವಣನಿಗೆ ಆ ಹೆಸರು (ರಾವಣ ಎಂಬುದು) ಬಂತು.

೮. ಇಲ್ಲಿ ಕವಟಪ್ಯುಗವಿಲ್ಲ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಖರನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ರಾವಣನ ಅವಲೋಕನೀ ವಿದ್ಯೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಸಿಂಹನಾದ ಕೇಳಿದೊಡನೆ ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಗಲಿ ಬಂದನು.

೯. ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮಾದಿಗಳು ಕಪಿಗಳಲ್ಲ, ಕಪಿಧ್ವಜರು.

೧೦. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನು. ರಾವಣವಧೆಯಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವನು. ರಾಮನು ಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು ಹರಿದು, ಸಿದ್ಧವದವಿಗೆ ಏರುವ ಚರಮದೇಹಿ. ಅವನು ಕೊನೆಗೆ ಜಿನದೀಕ್ಷೆ ಪಹಿಸಿ, ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಸೇರುವನು.

ಜೈನರಾಮಾಯಣದ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರುವ ಕಥಾಸರಣಿ ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರದು. ಈ ಸರಣಿಯನ್ನನು-ಸರಿಸಿ ಪುಷ್ಪದಂತನು (ಕ್ರಿ. ಶ. 965) ಅವಭಂಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ತಿಸೆಟ್ಟಿಮಹಾಪುರಿಸಗುಣಾಲಂಕಾರ'ದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮಚಂದ್ರ ಮುಮುಕ್ಷು (14 ನೆಯ ಶತಮಾನ) ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ಪುಣ್ಯಾಸ್ರವ ಕಥಾಕೋಶ'ದಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷ್ಣಕವಿ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1528) ತನ್ನ 'ಪುಣ್ಯಚಂದ್ರೋದಯ' ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮಾಯಣದ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣಾಂತರ್ಗತವಾದ ರಾಮಕಥೆಯೂ (ಕ್ರಿ. ಶ. 978), ನಾಗರಾಜನ (ಕ್ರಿ. ಶ. 1331) 'ಪುಣ್ಯಾಸ್ರವ' ದಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾಮಾಯಣ ಕಥೆಯೂ ಇದೇ ಮಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆಯೆನ್ನಲಾಗಿದೆ (ಪಂಪರಾಮಾಯಣ - ಪೀಠಿಕೆ). ದೇವಪ್ಪ ಕವಿಯ ರಾಮವಿಜಯ ಇದೇ ಪರಂಪರೆಯದು. ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಮ-ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬಲಾಚ್ಯುತರು. ವಾಲಿಯನ್ನೂ ರಾವಣನನ್ನೂ ವಧೆಮಾಡುವವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ. ಈ ಹಿಂಸಾಕೃತ್ಯದ ಫಲವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು 'ಪಂಕಪ್ರಭೆ' ಎಂಬ ನರಕಕ್ಕಿಳಿಯುವನು. ರಾಮನು ಶ್ರುತಕೇವಲಿಯಾಗುವನು. ಈ ಎರಡು ಪರಂಪರೆಯ ಜೈನರಾಮಾಯಣಗಳೊಳಗಿನ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಮ್ಯಗಳಿವು. ಇವರಡರೊಳಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಬಹಳವಿವೆ. ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು. —

೧. ಅಯೋಧ್ಯಾಧಿಪನಾದ ದಶರಥನ ಹಲವಾರು ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟದರಸಿಯೆನಿಸಿದ ಸುಬಳಾದೇವಿಯ ಮಗನು ರಾಮನು. ಕೈಕೆಯ ಮಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣ. (ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಗನೆಂತಲೂ ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದೆ!). ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರಿಗೆ ಏನೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಿಲ್ಲ.

೨. ಭರತನ ತಾಯಿಗೆ ದಶರಥನ ಪರವಾಗಲೀ, ಭರತನಿಗೆ ರಾಮನ ರಾಜ್ಯದಾನವಾಗಲೀ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೀತೆಯರ ವನವಾಸ ಘಟನೆಯಾಗಲೀ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ.

೩. ರಾವಣನು ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನು. ಮಾಯಾವಿ. ರಾವಣನು ಯೌವನ ಮದದಿಂದ 'ಮಣಿಮತಿ' ಎಂಬಾಕೆಯ ತವಸ್ಸನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದುದರಿಂದ ಆಕೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಮಂಡೋದರಿಗೆ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಳು. ಆಕೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಕಾಣಿಸಿದ ಅವಶಕುನಗಳಿಂದ ಭಯಗೊಂಡು ರಾವಣನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ತೊರೆಯುವನು. ಮಾರೀಚನು ಅವನ್ನು ಪಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮಿಥಿಳೆಯ ಸಮೀಪದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಹೂಳಿಟ್ಟು ಬರುವನು. ಜನಕನಿಗೆ ಆ ಬಿಳು ಮೊರೆಯು ಪ್ರಮ. ಆದೇ ಸೀತೆ. ಜನಕನ ಮಡದಿ ವಸುಧಾದೇವಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಸಂಹುವಳು.

೪ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಸೀತಾಸಹಿತ ಉದ್ಯಾನ ವಿಹಾರದಲ್ಲಿದ್ದರು ಆಗ ಮೂದಲೇ ನಾರದನಿಂದ ಸೀತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೂಹಿತನಾಗಿದ್ದ ರಾವಣನು ಶೂರ್ಪನಖಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗದಿರಲು ಮಾರೀಚ ಮಣಿಹರಿಣದ ಸುಳಿದಾಟದಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ಆಗೃಹಿಸಿ ಸಖಿಯ ರೊಡನಿದ್ದ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ತಾನೇ ರಾಮನಾಗಿ ಬಂದು, ಸೀತೆಯನ್ನೊಯ್ಯುವನು

೫ ವಾಲಿಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮಾದಿಗಳು ವಿದ್ಯಾರೂರರು ವಿಜಯಾರ್ಥ ವರ್ಷತದ ದಕ್ಷಿಣಪ್ರೇಣಿಯ ಒತ್ತಿಸಲ್ಲಿರುವ 'ಕಿಳ ಕಿಳ' ವಟ್ಟಣದ ಅರಸನಾದ ಬಲೀಂದ್ರನಿಗೆ ಸೌಂದರಿ ಎಂಬ ಅರಸಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವರು ಪಾಲಿಸುಗ್ರೀವರು ಉದ್ಯತ್ಕಾಂತ ನಗರದ ರಾಜನಾದ ಪ್ರಭಂಜನನಿಗೆ ಅಂಜನಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಖೇಚರಶರೋಮಣಿ ಹನುಮಂತನು ಇವನು ವಿದ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಅಣುರೂಪಗೊಳಿಸಿದುದರಿಂದ 'ಅಣುವ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಾಂಶನು ಇವನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೇನಾಪತಿ. ಇವನು ಲಂಕೆಗೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಹೋಗಿ ಸೀತಾಸ್ವೇಷಣವನ್ನೂ, ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ರಾವಣನಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೂ, ಮೂರನೆಯ ಬಾರಿ ವನಭಂಗ - ಲಂಕಾದಹನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವನು

೬ ಅಂಗದನನ್ನು 'ಅಂಗಜ' ಎಂತಲೂ ಪಾಲಿಯನ್ನು 'ಬಾಲಿ' ಎಂತಲೂ ಕರೆದಿದೆ

೭ ಇಂದಗಿ (ಇಂದ್ರಜಿತು) ಸಂಹಾರಕನು ರಾಮನು ರಾಮನಿಗೆ ಎಂಟುಸಾವಿರ ಹೆಂಡಿರು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೆಂಡಿರು ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ರಾಮನಿಗಿಂತ ಆಯುಷ್ಯ ಕಡಮೆ ಅಣುವನು ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರುತಕೇವಲಿಯಾಗುವನು

ದೇವವ್ಯಕ್ತಿಯ ರಾಮನಿಜಯವು ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಪರಂಪರೆಯದಾದರೂ ಅಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಸನ್ನಿವೇಶ ಸಂಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳೂ ಇವೆ ರಾಮನಿಜಯದಲ್ಲಿ ದಶರಥನು ಅಯೋಧ್ಯಾಧಿಪನು ರಾಮನು ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ಥಳ ಅಯೋಧ್ಯೆ. ಇವರ ಪೂರ್ವಿಕರ ವಟ್ಟಣ ವಾರಣಾಸಿ. ಆದರೆ ಉತ್ತರಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ದಶರಥನು ವಾರಾಣಸಿ ಪುರಾಧೀಶನು—

ವಾರಾಣಸೀ ಪುರಾಧೀಶೋ ರಾಜ್ಯೋ ದಶರಥಶ್ರುತೇಃ |

ಸುತಃ ಸುಬಾಲಾಸಂಜ್ಞಾಯಾಂ ಶುಭಸ್ವಪ್ನಪ್ರಪರಸ್ಸರಂ || ೧೬

ಉತ್ತರಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಸುಮಿತ್ರೆಯ ಮಗನು ಕೈಕೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ಜನಕನು ತನ್ನ ಯಾಗದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ದಶರಥನಿಗೆ ಪತ್ರ ಕಳುಹಿಸುವನು ರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಬೇರೆ ಏಳುಮಂದಿ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಪೃಥಿವೀದೇವಿ ಮೂದಲಾದ ಹದಿನಾರು ಮಂದಿ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ಜನಕರಾಜನು ಕೊಡಿಸಿದನಂತೆ—

ತದಾನ್ಯಾಭಿಶ್ಚ ರಾಮಸ್ಯ ರಾಮಾಭಿಃ ಸಪ್ತಭಿರ್ನ್ಯಪಃ |

ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯಾಭಿರ್ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯಾಪಿ ಪೃಥಿವೀದೇವಿಕಾದಿಭಿಃ ||

ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಷೋಡಶಮಾನಾಭಿರ್ಜಿನಪೂಜಾಪುರಸ್ಸರಂ |

ತನೂಜಾಭಿರ್ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ವಿವಾಹಮಕಮೋತ್ ಕೃತಿಃ || ೧೭

ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಚ್ಚಿನ ಮದುವೆಗಳು ನಡೆದಂತೆ ರಾಮನಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ

ರಾಮನಿಜಯದ ಪ್ರಕಾರ ಅಣುವನು ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಹೊಸ ಹೊನ್ನಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಹೆಸರ ಲೇಖನವನ್ನೂ ಮುಂದಿಡುವನು (ಸಂ ೧೪-೧೭೬) ಆದರೆ ಉತ್ತರಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಲೇಖಗರ್ಭಿತವಾದ ಕರಂಡಕವನ್ನಿಟ್ಟನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ ಆ ಕರಂಡಕದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯು ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನವನ್ನೂ ತನ್ನ ವತಿಯ ನಾಮಾಕ್ಷರಾಂಕಿತ ರತ್ನದ ಉಂಗುರವನ್ನೂ ಲೇಖನವನ್ನೂ ಕಂಡಳೆಂದು ಹೇಳಿದೆ (೬೮-೮೪೧)

ರಾಮನಿಜಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸೀತಾಸಮೇತನಾಗಿ ಬರುತ್ತ 'ಪೀಪರಗಿರಿ ಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆಗೆ

ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳಿದೆ (ಸಂ. ೧೯-೨೬). ಉತ್ತರ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ (೬೮:-೧೧೨೦, ೧೧೨೧, ೧೧೨೨) ದೇವತೆಗಳೂ ವಿದ್ಯಾಧರೂ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ 'ಓರಗಿರಿ'ಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವರು.

ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ (ಸಂಧಿ ೧೫-ಪದ್ಯ ೧೦, ೧೧, ೧೨) ಅಂಗದನು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳುವ ರಾಜನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.^{೧೪} ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿದು - ಅಂಗದನು ರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು, 'ದೇವ, ರಾಜರುಗಳು ಲೋಭವಿಜಯಿ, ಧರ್ಮವಿಜಯಿ, ಅನುರವಿಜಯಿಗಳೆಂದು ಮೂರು ವಿಧ. ನಯಜ್ಞರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಲೋಭವಿಜಯಿಯಲ್ಲಿ ದಾನೋಪಾಯವನ್ನೂ, ಧರ್ಮವಿಜಯಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಮೋಪಾಯವನ್ನೂ, ಅನುರವಿಜಯಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದ-ದಂಡಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು. ರಾವಣನು ಅನುರವಿಜಯಿಯಾದುದರಿಂದ ಭೇದೋಪಾಯ-ದಂಡೋಪಾಯಗಳನ್ನೇ ಬಳಸಬೇಕು. ಕ್ರಮವು ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಥಮತಃ ಸಾಮೋಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದು ಉಚಿತ.'

ರಜನಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಎರಡು ಗ್ರಂಥಗಳೊಳಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರದು ಪುರಾಣ; ದೇವವೈಕವಿಯದು ಕಾವ್ಯ. ಅದುದರಿಂದ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಧರ್ಮಕಥೆಗಳನ್ನೂ, ದೀರ್ಘಪಾದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನೂ ದೇವವೈಕವನು ಕಡಮಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಜೈನಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುವ ಲೋಕಕಾಲಾದಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರವರ್ಣನೆಯೂ ವಂಚಕಲ್ಯಾಣ ವಿವರಣೆಗಳೂ ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.

ರಾವಣನ ವಾತ್ಸ: ಜೈನರಾಮಾಯಣಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ರಾವಣನ ವಾತ್ಸ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾದುದು. ರಾವಣನು ಪ್ರತಿನಾಯಕನಾಗಿರುವುದೂ. ವರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮೂಹಿಸಿದುದರಿಂದ ನಾರವಸ್ತ್ರೈದಿದನೆಂಬುದೂ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿ. ವಿಮಲಸೂರಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವ ರಾವಣನು ಸಹಜವಾಗಿ ಸದ್ಗುಣ. ಶುಚಿ ಪ್ರವರವುರುಷ. ಮಹಾ ವರಾಕ್ರಮಿ, ಕೀರ್ತಿವೃದ್ಧವನಂಪನ್ನ. ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಸಂಹಾರಮಾಡದೆ. ತನ್ನ ದರ್ಪದಿಂದ ಎದುರಾಳಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಲೆಬಾಗಿವನು. ಅವರು ವಾದಾಕ್ರಾಂತರಾದಾಗ, ಶರಣಾದಾಗ, ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಕರುಣಿಸಿದನು. ರಾವಣನು ಲೋಕಕಂಟಕ ನಲ್ಲ; ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜೈನನು. ಸಲಕೂಬರನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಉವರಂಭೆ ಕಾಮಿಸಿ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವಳಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತವೀರೈಯತಿಗಳಿಂದ 'ವರಮಹಿಲಾ ವಿರತಿ' ಎಂಬ ಅಣುವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಂಯಮಚಿತ್ತನು. ಸೌಮ್ಯಾಕಾರ, ಸೌಜನ್ಯ, ಕ್ಷಮೆ, ದಯೆ ಧರ್ಮಭೀರುತ್ವ, ಗಾಂಭೀರ್ಯ - ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತನು. ಇಂತಹ ರಾವಣನಿಗೆ 'ಚಾನಕಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ತನ್ನ ಆಳಿವು' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ನೈಮಿತ್ತಿಕನ ಮಾತು ಅವನ ಜೀವನದ ಗತಿಯನ್ನೇ ಅಲುಗಾಡಿಸಿತು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ತನ್ನ ಆಳಿಯನು ಹತನಾದನೆಂಬುದು ಅವನಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಕ್ರೋಧ-ಪ್ರತೀಕಾರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು. ಸೀತೆಯನ್ನು ಸ್ವತಃ ನೋಡಿದುದು ಅವನಲ್ಲಿ ಕಾಮಮೋಹವನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿತು. ಹೀಗೆ ಕ್ರಮೋತ್ಕರ್ಷದಿಂದ ರಾವಣನಲ್ಲಿದ್ದ ನೀತಿ ಕುಸಿಯಿತು. ಹಿಂಸಾಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೆಡೆಯೆತ್ತಿತು. ಇದರಿಂದಲೇ ಅಧೋಗತಿ ಹೊಂದಿದನು. ವಿಮಲಸೂರಿಯ ರಾವಣನ ವಾತ್ಸ ಒಬ್ಬ ರುದ್ರನಾಯಕನದೆನ್ನಬಹುದು.

ಈ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನೇ ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ನಾಗಚಂದ್ರನು ರಾವಣನನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಆತನ ಮೇಲೆ ವಾರ್ಮಿಕಿರಾಮಾಯಣವು ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವಿರಬಹುದು ನಾಗಚಂದ್ರನು ರಾವಣನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ, ಶೌಚ, ಸದ್ಗುಣಸಂಪತ್ತುಗಳಿದ್ದುವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿ, ದುರ್ವಿಧಿಯಿಂದ ಆತನು ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತನಾದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತ 'ಅಬ್ಧಿಯುಮೋರ್ಮ ಕಾಲವಶದಿಂ ಮರ್ಮದೆಯಂ ದಾಂಟದೇ' ಎಂದು ಸಹಾನುಭೂತಿಯನ್ನೇ ಒಮ್ಮೆಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮರುಚಣದಲ್ಲೇ "ಪಳಿಗಂ ಪಾವಕಂ" ಅಂಜದವನೆಂದು ಆತನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೂ ತೋರಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಮಲಸೂರಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ರಾವಣನು ಒಬ್ಬ ದುರಂತ ನಾಯಕನೆಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾನೆ

ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯರ ರಾವಣನಲ್ಲಿ ರುದ್ರನಾಯಕನ ಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲ. ರಾವಣನು ಇಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ವಂಚಗುಣ ಸೌಂದರ್ಯ ವುಳ್ಳವನು; ವರಾಕ್ರಮಿ. ಆದರೆ ಸ್ತ್ರೀಲಂಕಟನು. ಆಳಿಕಾವಲಿಯ ಮಿತವೇಗನ ಕುಷಾರಿ ಮಣಿಮತಿಯ ಧಿಕ್ಕೈತಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವನು ತನಗೆ ಮಗಳು ಜನಿಸಿದಾಗ ಉತ್ಪಾತಗಳಾದುವೆಂದು ಆಕೆಯನ್ನೇ ದರಿತ್ರ್ಯಜಿಸುವನು. ಸುರದನು ಬಂದು ಸೀತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾಡಿದ ಪರೋಕ್ಷವರ್ಣನೆಯಿಂದಲೇ ಮೋಹವವನಾಗಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ಮರಳಿಸಲು

ಕುಟಿಲ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿದನಂತರ, ಆಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ನೀತಿವಿದರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲಕ್ಷಿಸುವನು. ಇದರಿಂದ ರಾವಣನು ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದ ಕೆಟ್ಟುಹೋದನೆಂದೆ ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಆತನು ಕಾಮುಕನು, ಕುಟಿಲನು, ವಂಚಕನು ಮತ್ತು ನೀತಿಬಾಹಿರನಾಗಿದ್ದು 'ಬಿತ್ತಿದುದನ್ನು ಉಂಡನು' - 'ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲವನ್ನನುಭವಿಸಿದನು' ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

೪. ಕಾವ್ಯಸರಣಿ

ಕನ್ನಡದ ಸಾಹಿತ್ಯವಲಯದಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನವಾಗಿರುವವು ಜೈನರಾಮಾಯಣಗಳು. ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನು ಈ ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು ಈ ಯೋಗ್ಯತೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಸಿದೆಯೆನ್ನಬಹುದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಕಥಾವಸ್ತು ಎರಡನೆಯದು ರಚನಾಸ್ವರೂಪ ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿರುವಂತೆ ಈ ಕಥಾವಸ್ತು ಜೈನರಾಮಾಯಣ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿ, ಮೌಲಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಇದು ಇದುವರೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಂಡು ಪ್ರಚಾರ ಪಡೆದಿಲ್ಲ

ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯರಚನೆ ಸರಳವಾಗಿ, ಸುಲಭ ಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿದೆ, ಭಾಷೆ ತಿಳಿಗನ್ನಡ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸರಸ ಸಂಭಾಷಣಗಳು ನಿರೂಪಣಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಕಳೆ ತಂದಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ ಪೂರ್ವಕೃತಿಗಳಾದ ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣ, ವಂಪರಾಮಾಯಣ, ಕುಮುದೇಂದು ರಾಮಾಯಣ - ಇವುಗಳ ಶೈಲಿ ಪ್ರೌಢವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಿಳಿಗನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಕಠಿಣವಾಗುತ್ತವೆ ಅವು ಹಳಗನ್ನಡದ ಗದ್ಯ, ಚಂಪು, ಪದ್ಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದು, ವಿದ್ವಜ್ಞನರಿಗಾಗಿ ರಚಿತ ವಾದಂತಿವೆ ಕುಮುದೇಂದು ರಾಮಾಯಣವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಳವೆನಿಸಬಹುದಾದರೂ ಉಳಿದವೆರಡೂ ಕಠಿಣವೇ ಅವುಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನಮನಃಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ದುರ್ಗಮವೆನಿಸುವ ವಿಂಧ್ಯಾಟವಿಯೆನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ರಾಮವಿಜಯವು ಭಕ್ತಕವಿಯಾದ ದೇವಪ್ಪನ ಹೂಡೋಟ ಪೂಜೆಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಹೂಗಳನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾನೆ. ಮಾರ್ಗವು ಸರಳ; ಕಂಟಕಪ್ರಾಯವಾಗಿಲ್ಲ ಕಾವ್ಯವಂತೂ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾನಪದದ ಪದಕ್ರಮವುಳ್ಳದು - ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿದೆ ಸ್ವರವೆತ್ತಿ ರಾಗ ವಾಗಿ ಎಳೆದು ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಓದಿ ಆನಂದಪಡುವಂತಿದೆ ಜನಭಕ್ತಿವಶನಾದ ಕವಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ರಚನಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮವೆಂದಾಗಲೀ ದೋಷರಹಿತವೆಂದಾಗಲೀ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇತರರು ಅರಸಬಹುದಾದ ತಮ್ಮಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವನು ಹೀಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ—

ತಪ್ಪುಬಹಳಮೀ ಕೃತಿಯೊಳು ಜಿನಕಥೆ | ಯೊಪ್ಪದೆಂದೆನವೇಡ ಮುತ್ತು ||

ಚಿಪ್ಪಿನೊಳೊಗೆದು ರಾಜಾಧಿರಾಜರ ಕೊರ | ಲೊಪ್ಪವಡೆದು ತೋರದಿಹುದೆ || (೧-೧೧೧)

ಕೇವಲ ಆತ್ಮಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಭವ್ಯರು ಬಂದು 'ಜಿನಕಥೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ತಳುವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳು' ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಅವರಿಗಾಗಿ ಈ ಪುಣ್ಯಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನೆಂದಿದ್ದಾನೆ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯೋದ್ದೇಶವನ್ನು ಕವಿ ಹೀಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ—

ನಡೆನುಡಿಯಿಂದ ಸಕಲರ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಹಾ | ಳೊಡಲ ಹೊರೆವುದೋಸುಗರ ||

ತೊಡಗಿದುದಲ್ಲವೀ ಕೃತಿಯ ಸದ್ಗತಿಯನು | ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಾನೊರೆದೆ ||

ಶಕ್ತಿಯಿಂದವೆ ಪೇಳಿದುದಿಲ್ಲ ಕವಿತೆಯ | ಯುಕ್ತಿಯೆಳ್ಳನಿತನಿಗಿಲ್ಲ ||

ಮುಕ್ತಿವಡೆದ ಪುರುಷರ ಚರಿತವ ಮನೋ | ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾನು ಪೇಳಿದೆನು || (೧-೧೧೯, ೧೨೦)

ಮುಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಸಾಧನಗಳು ರಾಜಾಧಿರಾಜರಿಗೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟವಲ್ಲ ಅವು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೂ ಒದಗ ಬೇಕು—ಎಂದು ಕವಿಯ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸುಲಭಗ್ರಾಹ್ಯ ಭಾಷೆಯೂ, ಸಾಂಗತ್ಯದ ಛಂದವೂ, ಕಥಾವಸ್ತುವೂ ಪೋಷಕಗಳಾಗಿವೆ ಉದ್ದೇಶವು ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನವರಸಗಳಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣನೆಗಳಿಂದಲೂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಕವಿಯು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವನು

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಗಧದೇಶದ 'ರಾಜಗೃಹ' ಎಂಬ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೇಣಿಕನು ತನ್ನ ಮಡದಿ ಯಾದ ಚೇಳಿನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೬೦೦-೫೫೨ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಗಧ ದೇಶವನ್ನಾಳಿದ ಬಿಂಬಸಾರನೆಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹಾರಾಜನು †

ಇದರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ರಸಿಕದಂಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೇಣಿಕ-ಚೇಳಿನಿಯರ ಸರಸಸಂವಾದವಿದೆ. ಅವರಿರ್ವರ ಸುರಸ ಶೃಂಗಾರದ ಸಂಬೋಧನೆಯ ನುಡಿಗಳು ಬಗೆಗೆ ಇಂಪನ್ನು ಬೀರುವಂತಿವೆ.

ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳುವಂತೆ ದೇವವ್ವನು ವಿವರಿಸಿರುವ ಈ ಕಥೆ, ಪುಣ್ಯಕಥೆ; ಕಂತುವಿಜಯನ ಕಥೆ. ಕವಿ ಸ್ವತಃ ಜಿನ ಭಕ್ತ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕಾವ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಜಿನಸ್ತುತಿ, ಜಿನಮುನಿಸ್ತುತಿ, ಜೈನಕವಿ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಜಿನಮತದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಕೀರ್ತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅಷ್ಟಾದಶವರ್ಣನೆಯ ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ತಾನೆಲ್ಲಿ ಜೈನ ತತ್ವ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕವಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆನೋ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಪಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣವಿದೆ. ಯುದ್ಧವೀರರು ರಿಪುಸಂಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮಡಿದು, ತರಣಿಮಂಡಲವನ್ನೊಡೆದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೇರಿದರೆಂದೂ ಸುರಸ್ತ್ರೀಯರ ತೋಳ ತಕ್ಕಿಗೆ ಒಳಗಾದರೆಂದೂ ನಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಕವಿಯು ವರ್ಣಿಸುವನು. ಆಗ ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಜಿನಮತಪ್ರಜ್ಞೆ ಜಾಗೃತ ವಾಗಿ ಶ್ರೇಣಿಕನಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಸುತ್ತಾನೆ -

ತರುಣಿ ಲಾಲಿಸು ಕವಿತಾಮಾರ್ಗಕೆ ನಾ | ನೊರೆವೆನಲ್ಲದೆ ದುರ್ಭಾವದಲಿ ||

ಮರಣವ ವಡೆದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವುಂಟೆಂಬ | ಪರಿಯ ಜೈನರು ಮೆಚ್ಚುವರೆ || (೧೮-೯೨)

ದೇವವ್ವನ ಕಾವ್ಯಸರಣಿಯನ್ನು ಸುಂದರಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳ ಉದಾಹರಣವನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಜನಕ ರಾಯನು ಸೀತೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಕೊಟ್ಟ ಸಂದೇಶವಿದು - ಕಣ್ವನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೋಲುತ್ತಿದೆ -

ನೆನೆದು ನಿನ್ನನ್ವಯವನು ಕುವರಿಯ ನಿನ್ನ | ಘನತರಮಪ್ಪ ನೇಹವನು ||

ನೆನೆದು ನಮ್ಮನು ನಮ್ಮ ನೆನೆದೆದೆಗೆಡದಂತೆ | ತನುಜಿಯ ಪಾಲಿವುದೆಂದು || (ಸಂ. ೮-೩೮)

ಸೀತೆಯನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಅವಹರಿಸಿ ತಂದ ರಾವಣನಿಗೆ ಮಂಡೋದರಿ ಹೇಳುವ ನೀತಿಯಿದು -

ಸುಂಡಲು ಪೋದ ಮಾತಾಂಡನಂದದಿ ನೀನು | ಮಂಡಲದೊಳು ಭೂಚರಗೆ ||

ಲಂಡಿಯಾಗುವೆ ರಾವಣನೃಪ ನಿನ್ನೊಂದು | ಚಂಡಿಯ ಬಿಡು ಸೀತೆಯೊಡನೆ || (೧೪-೧೪೦)

ಎರವಿನ ಸಿರಿ ಸಬದೊಡಿಗೆ ಗಾಳಿಯ ದೀವ | ಸುರಜಾಪ ಕಾರ್ಗಾಲ್ ಮಿಂಚು ||

ತೊರೆಯ ತಡಿಯ ಮರನಾಗದಿರದು ಮೂರ್ಖ | ನರನಾಥನ ಬಾಳ್ವೆ ಕಡೆಗೆ || (೧೪-೧೪೪)

ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಹಿಮೆಯ ಉಲ್ಲೇಖವಿದು -

ಸಿರಿ ಜಸ ಜಯವೆಣ್ಣು ಪ್ರೌಢೆಯರಲ್ಲವೆ | ಪುರುಷವಕ್ಷಕೆ ಸೋಲುವರೆ ||

ವರಗುಣವಕ್ಷಕೆ ಸೋಲ್ತು ಗುಣಿಯನಾ | ಪರಿಸಿಕೊಂಡಿಹರನವರತ || (೧೯-೧೧೧)

ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ವರ್ಣನೆಯ ಭಾಗದ ಒಂದು ಪದ್ಯವಿದು -

ಹರಿಣಾಂಕನೆಂಬ ಸೇವಗೆಯೊಳ್ಳೊರಲೊಳ | ಗಿರಿಸಿ ಸುಧೆಯ ಪಿಂಡವನು ||

ಸರಸಿಜಭವನೊತ್ತಲೆನೆವ ಸೇವಗೆಗಳ | ಸರವೆನಲೆಸೆದುದು ಜೊನ್ನ || (೧೦-೨೦)

† ಶ್ರೇಣಿಕನೆಂದು ಜೈನಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಬಿಂಬಸಾರನೆಂದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಈತನು 'ಶಿಶುನಾಗ' ವಂಶದವನು. ಮೊದಲು ಬೌದ್ಧನಾಗಿದ್ದು ಚೇಟಕರಾಜನ ಕಿರಿಯ ಮಗಳಾದ ಚೇಳನಾದೇವಿ (ಚೇಳಿನಿ) ಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನಂತರ ಆಕೆಯ ಪ್ರೇರಣೆಯಂತೆ ಜೈನನಾದನು. ಜೈನತ್ವಪ್ರಿಯ ವಂಶದ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಚೇಳಿನಿಯು ೨೪ನೆಯ ತೀರ್ಥಂಕರನಾದ ಮಹಾವೀರಸ್ವಾಮಿಯ ತಾಯಿಯ ತಂಗಿ. ಈ ಶ್ರೇಣಿಕ-ಚೇಳಿನಿ ದಂಪತಿಗಳ ಮಗನು ಕುಣಿಕನು. ಕುಣಿಕನು ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನಂತರ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಚೇಳಿನಿಯಿಂದಾಗಿ ಕುಣಿಕನು ವಿತ್ಯವತ್ಸಲನಾಗಿ, ತಂದೆಯನ್ನು ಸೆರೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಲು ಹೋದಾಗ, ಈತನು ತನ್ನನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಕಟ್ಟಿಯ ಕಲ್ಲಿಗೆ ತಲೆಯನ್ನಪ್ಪಳಿಸಿ ಸತ್ತಿಹೋದನು (ಮಿರ್ಜ ಆಣ್ಣಾರಾಯ-ಜೈನಧರ್ಮ 1952-ಪುಟ 92-95).

ಸೀತೆಯ ನೌಂದರೈವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಒಂದು ಅಲಂಕಾರಿಕ ಪದ್ಯ -

ಉಸುರಿಕ್ಕುವ ಚಂಪಕ ನಲಿನದಿವು ನಿ | ಟ್ಟಿಸುವ ನೈದಿಲು ನಸುನಗುವ ||
ಪೊಸಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಯಿದೆಹಿವ ಬಂದುಗಯೆನ್ನ | ದುಸುರುಪುದೇನಂಗದಿರವ (೧೨-೨೨)

ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಪಟ್ಟಣವಾದ ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನು ಪರಕೀಯರು ಆಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಹಿಸದೆ, ಪ್ರೀರಾಮನು ತಂದೆಯೊಡನೆ ಆಡುವ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳು ಕಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವು -

ಜಿನಪತಿಯನು ಗುರುವನು ನಿಜಜನನಿಯ | ಜನಕನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯನು ||
ಮನವೊಂದಿವಳವರುಂಟೆ ಬಿನ್ನಪವಿದ | ಜನನಾಥ ಲಾಲಿಪುದನುತ || (೯-೧೨)

ಏತಹ ಜನವೇತಹ ಭೂಜಬಲ ನಮ | ಗೇತಹ ಜಯವೇತಹಿರವು ||
ಏತಹ ವೀರವಾ ಪ್ರರವನು ದಾಯಾದ್ಯ | ರೀ ತೆಹಿದೊಳಗಾಳುತಿರಲು (೯-೧೩)

ಷಟ್ಪದಿ ಸಾಂಗತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸರಳವಾದ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅದವಾ ಚಾಸಪದ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿನಿಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಹಾಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಕೆಲವು ಕೊರತೆಗಳು ಕಾಣುವುದೂ ಸಹಜ ಅಂತಹ ಕೊರತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಸ-ಸಂಧಿಗಳ ದೋಷಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವು

ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅಂತಹ ದೋಷಗಳು ಇವೆ ಅರಿಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು: ಉರುಸಂತಸ (೧-೧೪೪), ತಾವರೆಗೊಳನಿಜೆಯ (೨-೫೦), ಪುರ್ಣಯುಗಲ (೪-೧೩೬), ನೋಟಕಜನ (೩-೨೩) ಸ್ತೀರಸ್ತ (೪-೧೧೬), ನುರಸಿರಿ (೬-೫೦), ಅತಿಸಂತಸ (೬-೬೮), ಅಂಚೆಗಮನೆ (೧೨-೧೦೩), ಯುಗ್ಮಪಡೆ (೧೭-೧೧೧) ಸಂಧಿದೋಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು: ಮನಸರಸಿ (೧-೯೩) ಮನವಜನ (೧-೯೪), ಜದುರೋಕ್ತಿ (೨೦-೨೦) ಮಗೋನದುರ್ಗ (೧೯-೧೧೯) ಗ್ರಾಮ್ಯರೂಪಗಳು: ಎಂತ್ರ (೭-೩೧) ಯಂತ್ರ (ಶುದ್ಧರೂಪ) ಯುದತರು (೧೦-೧೦೩) -ಯುಪತಿಯರು ನಾರೇರು (ಅನುಬಂಧ III ಸಂ ೨೧, ಪದ್ಯ ೩೧ ೭೯) -ನಾರಿಯರು ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗ ನೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು: ಪ್ರೀರಾಮನನ್ನು ದೇವಪುನು 'ಕರ್ಣಾಟಪತಿ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ (೧೦-೬೪) 'ತುಳುವ ಪಾರಕರು' (೭-೮೦, ೧೦-೭೭) 'ಅರವಿಂದವನರ್ಚಿಸಿದರು' (೨೦-೧೦೫) ಇಲ್ಲಿ ಅರವಿಂದದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿದರು ಎಂಬ ತೃತೀಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ 'ದೇವರಂ ಪೂವಿಂದರ್ಚಿಸಿದನಂಬಲ್ಲಿ ಪೂವನರ್ಚಿಸಿದಂ ಎಂದಾಯ್ತು' ೧೯

ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವನಿಸುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳು.

ಪ್ರಯೋಗ

ಅಸಗ (೧೩-೧೪೭)

ಕಿತ್ತು (ಧಾತುರೂಪ) (೧೬-೭೪)

ಕೋಕಿಲಾವೆ (೭-೭)

ಗಳ (೧೯-೧೨೩)

ಗೆಲಿದೊ (೪-೧೫೬)

ಜಲ್ಮ (೨೦-೧೦೮)

ತಹವಾಳ (೧೬-೭೩)

ಬಿಸಿಕೆ (ಅನು III ೨೦-೫೭)

ರಾವಳ (೧೮-೧೮೦)

ನೋಮಹಾದೇವಿ (ಅನು III ೨೦-೧೪ ೨೪)

ಸುಗ್ರೀವಿಭೀಷಣ

ವಿನರ

ಅಗಸ

ಕೇಳು (ಹೊದೆ-ಎಂಬುದು 'ಹೊದ್ದು' ಆದಂತೆ)

ಕೋಕಿಲಾರಾಜೆ

ಗಣ

ಗೆಲಿದವು

ಜನ್ಮ

ತಳವಾಟ, ತಳಾರ

ಶಿಬಿಕೆ

ರಾವಣ

ಸೂಮಮಹಾದೇವಿ

ಸುಗ್ರೀವ ವಿಭೀಷಣ

ಹರಗು (೧೦-೧೪೬)
ಹಲಿನೀಲ (೩-೮೨)
ಹಸು (೨೦-೯೬)
ಹೊಜಹೊಂಟು

ಹಗುರ
ಹರಿನೀಲ
ಹಸಿವು
ಹೊರಹೊರಟು. ಹೊರವಂಟು.

‘ರಾಮವಿಜಯ’ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವವ್ಯಕ್ತಿ ವಂಪ. ರನ್ನ. ನಾಗಚಂದ್ರ ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತನ್ನ ಹಲವು ವದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೃತಿವದ್ಯಗಳ ಭಾವಾನುವಾದವನ್ನೂ ತಂದಿರುವನು. ಅಂತಹ ಕೆಲವನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು -

ರಾಮವಿಜಯ
ಸಂಧಿ, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಅನ್ಯಕವಿ ಗ್ರಂಥವದ್ಯಗಳು

೧ - ೪೭

ನೇಮಿ - ಲೀಲಾವತೀ ಪ್ರಬಂಧ ಆಶ್ವಾಸ ೧ - ವದ್ಯ ೩೩.

ಪರಿಕಿಪೊಡೆ ಪಿಶುನಗ್ಗದ | ಹರನೊಳ್ ಪುರುಡಿಸುವನೆಂದೊಡುಳಿದರ ಪುರುಳೇಂ ||
ಕೊರಲೊಳ್ ತಳೆದೊಡೆ ವಿಷಮಂ | ಗಿರಿಶಂ ತಾಂ ತಳೆದನಲ್ಲೆ ತುದಿನಾಲಗೆಯೊಳ್ ||

೧೪ - ೧೫೪

ನೇಮಿ - ಲೀ. ಆ ೪ - ೫೫.

ಉದಯಿವ ನೇನಣ್ಣಿಂ ಕಿಡದ ಕಳ್ತಲೆ ಕಿತ್ತಲಗಿಂ ಕಣ್ಣಿತ್ತು ಕು |
ತ್ತದ ಕಲಿವೇನೆಯಂತಕನ ಬಾರಿಗೆ ಬಾರದ ಸಾವು ಕಳ್ಳನು ||
ಣ್ಣದ ಕಡುಸೊರ್ಕು ಕಿಚ್ಚಿಸುರಿ ಪತ್ತದೆ ವೊತ್ತುವ ಬೇಗೆ ವಾವು ತಿ |
ನ್ನದ ಕಡು ನಂಜು ತನ್ನಿಯರೊಳಾದಳುಪಿಂ ಪಣಿತುಂಟೆ ಲೋಕದೊಳ್ ||

೧೧ - ೬೯

ನೇಮಿ - ಲೀ. ಆ ೧ - ೧೦೨.

ಭೂರಿಭುಜವಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿ | ವೈರಿಗಳಂ ನುಂಗಲೆಂದು ನೀಡಿದ ಜಿಹ್ವಾ ||
ಕಾರಮನಿಸಿದುದು ರಿಪುರುಧಿ | ರಾರುಣ ಕರವಾಳವಾ ಸೃವಾಲಕಸುತನಾ ||

೫ - ೬೫

ರನ್ನ - ಗದಾಯುದ್ಧ ೯ ೧ - ೩೦.

ಬೆಳಗುವ ಸೊಡರೊಳ್ ಸೊಡರಂ | ಬೆಳಗಿ ವಲರ್ ಕೊಂಡುಪೋಗೆಯುಂ ಕುಂದದೆ ಪ ||
ಜ್ವಳಿಸುವವೊಲ್ . . .

೧ - ೫೫

ನಾಗಚಂದ್ರ - ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ ಆ. ೧ - ೨೮.

ರಸಮಂ ನಾಲಗೆ ಕವಿತಾ | ರಸಮಂ ಕವಿ ಕುಸುಮರಸವನಳಿಮಾರೆ ಸುಧಾ ||
ರಸಮಂ ಸುರರಕ್ಷಯ ಸುಖ | ರಸಮಂ ಪರಮಾತ್ಮನಜಿವಸುಖಿದವರಜಿಯರ್ ||

೩ - ೧೫೦

ನಾಗಚಂದ್ರ - ಪಂಪರಾಮಾಯಣ ಆ ೩ - ೧೩.

ಕುಳಭೂಭೃತ್ ಕೊಟದೊಳ್ ಮಾಣಿಕವಿಸಿರಂತಂತೆ ದಿಕ್ಕುಂಭಿ ಕುಂಭ |
ಸ್ಥಳದೊಳ್ ಸಿದೂರಮಂತಂತಮರನದಿಯೊಳಾರಕ್ತ ನೀರೇಜ ವತ್ರಾ ||
ವಳಿಯೆಂತಂತಬ್ಬಿಯೊಳ್ ವಿದ್ರುಮ ಸಮುದಯಮಂತಂತೆ ಪರ್ವಿತ್ತ ರಾಗಾ |
ವಿಳವುಪ್ಪಂತರ್ವಿಯೆಲ್ಲಂ ದರರಥ ವಸುಧಾಧೀಶ ತೇಜಃ ಪ್ರಕಾಶಂ ||

ಸೀತೆಯ ನೌಂದರ್ಮವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಒಂದು ಆಲಂಕಾರಿಕ ಪದ್ಯ -

ಉಸುರಿಕ್ಕುವ ಚಂಪಕ ನಲಿನಲಿದು ನಿ | ಟ್ಟಿಸುವ ನೈದಿಲು ನಸುನಗುವ ||

ಪೊಸಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಯಿದೆಣ್ಣಿವ ಬಂದುಗೆಯೆನ್ನ | ದುಸುರುವುದೇನಂಗದಿರವ (೧೨-೬೨)

ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಪಟ್ಟಣವಾದ ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನು ವರಕೀಯರು ಆಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಹಿಸದೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು ತಂದೆಯೊಡನೆ ಆಡುವ ದೇಶಭಕ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳು ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿವೆ -

ಜಿನವತಿಯನು ಗುರುವನು ನಿಜಜನನಿಯ | ಜನಕನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯನು ||

ಮನವೊಲಿದುಳಿದವರುಂಟೆ ಬಿನ್ನಪವಿದ | ಜನನಾಥ ಲಾಲಿಪುದೆನುತ || (೯-೧೨)

ಏತಃ ಜಸವೇತಃ ಭುಜಬಲ ನಮ | ಗೇತಃ ಜಯವೇತಃ ರವು ||

ಏತಃ ವೀರವಾ ಪುರವನು ದಾಯಾದ್ಯ | ರೀ ತೇಜದೊಳಗಾಳುತಿರಲು (೯-೧೩)

ಷಟ್ಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಸರಳವಾದ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜಾನಪದ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಕರಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ ಹಾಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಕೆಲವು ಕೊರತೆಗಳು ಕಾಣುವುದೂ ಸಹಜ ಅಂತಹ ಕೊರತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಸ-ಸಂಧಿಗಳ ದೋಷಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವು

ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅಂತಹ ದೋಷಗಳು ಇವೆ ಅರಿಸಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು: ಉರುಸಂತಸ (೧-೧೪೪), ತಾವರೆಗೊಳನಿಚೆಯ (೨-೫೧), ವುರ್ಬುಯುಗಲ (೪-೧೩೭), ನೋಟಕಜನ (೩-೭೩), ಸ್ತ್ರೀರನ್ನ (೪-೧೧೬), ಸುರಸಿರಿ (೬-೫೦), ಅಶಿಸಂತಸ (೬-೬೮), ಅಂಚೆಗಮನೆ (೧೨-೧೦೦) ಯುಗ್ಮವಡೆ (೧೭-೧೧೧) ಸಂಧಿದೋಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು: ಮನಸರಸಿ (೧-೯೩), ಮನವಚನ (೧-೯೪), ಚದುರೋಕ್ತಿ (೨೦-೨೧೦) ದುರ್ಗೋನದುರ್ಗ (೧೯-೧೧೯) ಗ್ರಾಮ್ಯರೂಪಗಳು: ಎಂತ್ರ (೭-೩೧) ಯಂತ್ರ (ಶುದ್ಧರೂಪ) ಯುವತೇರು (೧೦-೧೦೫) -ಯುವತಿಯರು ನಾರೇರು (ಅನುಬಂಧ III ಸಂ ೨೧ ಪದ್ಯ ೩೧, ೭೯) -ನಾರಿಯರು ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು: ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ದೇವಪ್ಪನು 'ಕರ್ಣಾಟಪತಿ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ (೧೦-೬೪) 'ತುಳುವ ವಾರಕರು' (೭-೮೦, ೧೦-೭೭) 'ಅರವಿಂದವನರ್ಚಿಸಿದರು' (೨೦-೧೫೫) ಇಲ್ಲಿ ಅರವಿಂದದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿದರು ಎಂಬ ತೃತೀಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ 'ದೇವರಂ ಪೂವಿಂದರ್ಚಿಸಿದನೆಂಬಲ್ಲಿ ಪೂವನರ್ಚಿಸಿದಂ ಎಂದಾಯ್ತು' ೧೯

ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವೆನಿಸುವ ಕೆಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳು

ಪ್ರಯೋಗ

ಅನಗ (೧೩-೧೪೭)

ಕಿತ್ತು (ಧಾತುರೂಪ) (೧೬-೭೪)

ಕೋಕಿಲಾಪೆ (೭-೭)

ಗಳ (೧೯-೧೨೩)

ಗೆಲಿದೊ (೪-೧೫೬)

ಜಲ್ಮ (೨೦-೧೦೮)

ತಳವಾಳ (೧೬-೭೩)

ಬಿಸಿಕೆ (ಅನು III ೨೦-೫೭)

ರಾವಳ (೧೮-೧೮೦)

ಸೋಮಹಾದೇವಿ (ಅನು III ೨೦-೧೪ ೨೪)

ಸುಗ್ರೀವಿಭೀಷಣ

ವಿವರ

ಅಗಸ

ಕೇಳು (ಹೊದೆ-ಎಂಬುದು 'ಹೂದ್ದು' ಆದಂತೆ)

ಕೋಕಿಲಾಲಾಪೆ

ಗಣ

ಗೆಲಿದವು

ಜನ್ಮ

ತಳವಾಳ, ತಳಾರ

ಶಿಬಿಕೆ

ರಾವಣ

ಸೋಮಮಹಾದೇವಿ

ಸುಗ್ರೀವ ವಿಭೀಷಣ

ಹರಗು (೧೦-೧೪೬)
ಹಲಿನೀಲ (೩-೮೨)
ಹಸು (೨೦-೯೬)
ಹೊಣಿಹೊಂಟು

ಹಗುರ
ಹರಿನೀಲ
ಹಸಿವು
ಹೊರಹೊರಟು. ಹೊರವಂಟು.

‘ರಾಮವಿಜಯ’ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವಪ್ಪಕವಿ ಪಂಪ, ರನ್ನ, ನಾಗಚಂದ್ರ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ತನ್ನ ಹಲವು ವದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೃತಿವದ್ಯಗಳ ಭಾವಾನುವಾದವನ್ನೂ ತಂದಿರುವನು. ಅಂತಹ ಕೆಲವನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು -

ರಾಮವಿಜಯ
ಸಂಧಿ, ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ

ಅನ್ಯಕವಿ ಗ್ರಂಥಪದ್ಯಗಳು

೧ - ೪೭

ನೇಮಿ - ಲೀಲಾವತೀ ಪ್ರಬಂಧ ಆಶ್ವಾಸ ೧ - ಪದ್ಯ ೩೩.

ಪರಿಕಿವೊಡೆ ಪಿಶುನನಗ್ಗದ | ಹರನೊಳ್ ಪುರುಡಿಸುವನೆಂದೊಡುಳಿದರ ಪುರುಳೇಂ ||
ಕೊರಲೊಳ್ ತಳೆದೊಡೆ ವಿಷಮಂ | ಗಿರಿಶಂ ತಾಂ ತಳೆದನಲ್ಲೆ ತುದಿನಾಲಗೆಯೊಳ್ ||

೧೪ - ೧೫೪

ನೇಮಿ - ಲೀ. ಆ ೪ - ೫೫.

ಉದಯಿವ ನೇಸಣ್ಣಿಂ ಕಿಡದ ಕಳ್ತಲೆ ಕಿತ್ತಲಗಿಂ ಕಣುತ್ತ ಕು |
ತ್ತದ ಕಲಿವೇನೆಯಂತಕನ ಬಾರಿಗೆ ಬಾರದ ಸಾವು ಕಳ್ಳನು ||
ಣ್ಣದ ಕಡುಸೊರ್ಕು ಕಿಚ್ಚಿನುರಿ ವತ್ತದೆ ವೊತ್ತುವ ಬೇಗೆ ಪಾವು ತಿ |
ನ್ನದ ಕಡು ಸಂಜು ತನ್ನಿಯರೊಳಾದಳುಪಿಂ ವಟುತುಂಟೆ ಲೋಕದೊಳ್ ||

೧೧ - ೬೯

ನೇಮಿ - ಲೀ ಆ ೧ - ೧೦೨

ಭೂರಿಭುಜವೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿ | ವೈರಿಗಳಂ ನುಂಗಲೆಂದು ನೀಡಿದ ಜಿಹ್ವಾ ||
ಕಾರಮೆನಿಸಿದುದು ರಿವುರುಧಿ | ರಾರುಣ ಕರವಾಳವಾ ನೃಪಾಲಕಸುತನಾ ||

೫ - ೬೫

ರನ್ನ - ಗದಾಯುದ್ಧ ೬೨ ೧ - ೩೦

ಬೆಳಗುವ ನೊಡರೊಳ್ ನೊಡರಂ | ಬೆಳಗಿ ವಲರ್ ಕೊಂಡುಪೋಗೆಯುಂ ಕುಂದದೆ ಪ ||
ಜ್ವಳಿಸುವವೊಲ್ . . .

೧ - ೫೫

ನಾಗಚಂದ್ರ - ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ ಆ. ೧ - ೨೮

ರಸಮಂ ನಾಲಗೆ ಕವಿತಾ | ರಸಮಂ ಕವಿ ಕುಸುಮರಸವನಳಿಮಾಲೆ ಸುಧಾ ||
ರಸಮಂ ಸುರರಕ್ಷಯ ಸುಖ | ರಸಮಂ ಪರಮಾತ್ಮನಣಿಪನುಟಿದವರಣಿಯರ್ ||

೩ - ೧೫೦

ನಾಗಚಂದ್ರ - ಪಂಪರಾಮಾಯಣ ಆ. ೩ - ೧೩

ಕುಳಭೂಭೃತ್ ಕೊಟದೊಳ್ ಮಾಣಿಕವಿಸಿಲೆಂತಂತೆ ದಿಕ್ಕುಂಭಿ ಕುಂಭ |
ಸ್ಥಳದೊಳ್ ಸಿಂದೂರಮೆಂತಂತಮರನದಿಯೊಳಾರಕ್ತ ನೀರೇಜ ಪತ್ರಾ ||
ವಳಿಯೆಂತಂತಬ್ಬಿಯೊಳ್ ವಿದ್ರುಮ ಸಮುದಯಮೆಂತಂತೆ ಪರ್ವಿತ್ತು ರಾಗಾ |
ವಿಳಮಪ್ಪಂತುವಿಯೆಲ್ಲಂ ದಶರಥ ವಸುಧಾಧೀಶ ತೇಜಃ ಪ್ರಕಾಶಂ ||

೭ - ೧೭೬

ಪಂಪರಾ. ಅ. ೩, ಪದ್ಯ ೫೮.

ಗಜಿಯಿಂ ನೊಚ್ಚಿದರೆನೆ ಕೆಂ | ಗಜಿಯುಂಬೆಚ್ಚಿಟ್ಟೆ ರಾಜಸುತಸಂದೋಹಂ ||
ಗಜಿಸೋಂಕದೆ ಬೆಳ್ಳೆರಲೆಗೆ | ಗಜಿಮೂಡಿದ ತೆಪದಿನೋಡಿ ಪೋದತ್ತಾಗಳ್ ||

೧೩ - ೨೨

ಪಂ ರಾ ಆ ೯ - ೧೦೮.

ಕಳಹಂಸಾಲಸ ಯಾನೆಯಂ ಮೃಗಮದಾಮೋದಾಸ್ತನಿಶ್ಚಾಸೆಯಂ |
ತಳಿರೇ ತಾವರೆಯೇ ಮದಾಳಕುಳಮೇ ಕನ್ನೆಯ್ವಿಲೇ ಮತ್ತೆಕೋ ||
ಕಿಳಮೇ ಕಂಡಿರೆ ಪಲ್ಲವಾಧರೆಯನಂಭೋಜಾಸ್ತೆಯಂ ಭೃಂಗಕುಂ |
ತಳಿಯಂ ಕೈರವನೇತ್ರೆಯಂ ವಿಕರವ ಪ್ರಖ್ಯಾತೆಯಂ ಸೀತೆಯಂ ||

೧೬ - ೨೫

ಪಂಪರಾ ಆ ೯ - ಪದ್ಯ ೯೨

ಅನ್ನೆಯದಿಂ ನಡೆವವರಂ | ನೀನ್ನಿಯಮಿಸುವಯ್ ದಶಾಸ್ತ ಜೆಜನಾವಂ ನಿ ||
ನ್ನನ್ನಿಯಮಿಸುವಂ ಮುನ್ನೀರ್ | ಬೆನ್ನೀರೆನೆ ಬೆರಸಲಣ್ಣ ತಣ್ಣೀರೊಳವೇ ||

ದೇವಪ್ಪಕವಿಯು ತನ್ನ ಪೂರ್ವ ಕವಿಗಳ ಪದ್ಯಗಳ ಭಾವಗಳನ್ನಾಯ್ದು ಬರೆದಂತೆ. ದೇವಪ್ಪನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅವನ ಸಮಕಾಲೀನರು ಹಾಗೂ ಅವನಿಗಿಂತ ನವೀನರು ಅನುಸರಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರುವ ಅಂಶಗಳಿವೆ ಅವಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು -

೧೬ - ೫

೧೯ - ೮

ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿ - ಭರತೇಶವೈಭವ, ಅಸ್ಥಾನಸಂಧಿ, ಪದ್ಯ ೫೦

ಹೆಂಗಳ ರೂಪು ಗಂಡರಿಗೆ ಗಂಡರ ರೂಪು | ಹೆಂಗಳ ಸೋಂಪುದೆಂಬ ||
ಪಾಂಗಲ್ಲವವನ ಚೆಲ್ವಿಕೆ ಗಂಡಂಪೆಣ್ಣಳ | ಕೆಂಗಳ ಸೆರೆವಿಡಿದಿಹುದು ||

೨೦ - ೧೨೪

ಸರ್ವಜ್ಞ ಕವಿ (ಕಾಲ. ೧೭೦೦)

ಆರಯ್ವು ನಡೆವವ | ನಾರಯ್ವು ನುಡಿವವ ||
ನಾರಯ್ವು ಪದವನಿಡುವವ - ಜಗಕ್ಕೆಲ್ಲ |
ಆರಾಧ್ಯನಕ್ಕು - ಸರ್ವಜ್ಞ.

ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ರಾಮನಾಥಚರಿತದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಭಾವನಾಮೃಗಳಿರುವ ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರವನ್ನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಋಣಿಯೆಂಬ ಅಂಶವು ಇನ್ನೂ ವಿಚಾರಮಂಥನಕ್ಕೆ ಬಿಡಬಹುದು -

ರಾಮವಿಜಯ

ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯ

೧ - ೫

ರಾಮನಾಥ ಚರಿತ

ಅಶ್ವಾಸ - ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯ

೧ ೧ ೯

ತಂದೆತಾಯಿಗಳುಂಟು ಬಂಧುಬಳಗವುಂಟು | ನಂದನರುಂಟಂಗನೆಯರ ||
ಸಂದಣಯುಂಟದನಱಿದಾನವರ್ಗೆಂತು | ಪಂದನಿಯನು ಮಾಡುವೆನು ||

೧೮ - ೧೦೦

ಆ ೩ - ೩ - ೪೨

ತುರಗ ನೆಗಳು ಕರಿ ನೀರಾನೆಯಾಳಂಬು | ಚರ ಮೊಳಗುವ ವಾದ್ಯ ನಿನದ ||
ವರ ಘುಳುಘುಳು ರವವಾಗಿ ಸೇನಾಚಕ್ರ | ಶರನಿಧಿಯಂತೆ ಮೆಱಿದುದು ||

ಇದೇ ರೀತಿ ಸಾಮ್ಯವಿರುವ ಇತರ ವದ್ಯಗಳ ಕೆಲವು ಸಂಖ್ಯಾಸೂಚಿಯನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ—

ರಾಮವಿಜಯ		ರಾಮನಾಥ ಚರಿತ		
ಸಂಧಿ	ಪದ್ಯ	ಆಶ್ವಾಸ	ಸಂಧಿ	ಪದ್ಯಸಂಖ್ಯೆ
೧	೬, ೭	೧	೧	೧೦
೧	೪೨	..	..	೩೧
೧	೬೦	..	..	೪೯
೧	೮೨	..	..	೫೯
೧	೮೭	..	..	೫೮
..	೮೩	..	..	೬೦
..	೯೦	..	..	೬೧
..	೧೩೧	..	..	೯೦
೨	೧೩	೧	೨	೭
..	೨೦	..	೨	೫೪
..	೨೨	..	..	೫೪
೩	೧೨	..	೪	೮೨
..	೧೨೪	..	೫	೨
..	೧೩೧	..	೫	೮
..	೧೬೧	..	..	೨೬
..	೧೬೪	..	..	೨೫
..	೧೬೫	..	..	೨೭
..	೧೬೮	..	..	೨೮
೪	೮೧	೨	೨	೭೨
೫	೧೩	೨	೩	೩೫
..	೩೮	..	..	೩೮
೧೨	೫೦	೨	೫	೩೬

ದೇವಪ್ಪ ಕವಿಯ ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಕವಿಗಳ ಅನುಸರಣೆಯಿದೆ, ಅನುಕರಣೆಯಿದೆ, ವದ್ಯಗಳ ಭಾವಪರಿವರ್ತನೆಯೂ ಇದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇದ್ದರೂ ಸ್ವಕೀಯತೆಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ನವ್ಯತೆಯೂ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಂಥನ ಕೌಶಲ. ಇದು ವಸ್ತುವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಹೌದು; ನಿರೂಪಣ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ಹೌದು.

ತ ಏವ ಪದವಿನ್ಯಾಸಾಃ ತಾ ಏವಾರ್ಥವಿಭೂತಯಃ |

ತಥಾಪಿ ನವ್ಯಂ ಭವತಿ ಕಾವ್ಯಂ ಗ್ರಂಥನಕೌಶಲಾತ್ ||

ಎಂಬ ಸುಭಾಷಿತವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನಿಗೆ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯದ ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು ಕವಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿರುವನು —

ಎಂತಪ್ಪ ಚೆನ್ನಾದುದೋ ನೃಪವರ ನಿ | ನ್ನಂತಪ್ಪರಾರಿ ತೆಡಿ |
 ಇಂತಪ್ಪ ಕಥೆಯ ನಿರವಿಪರಾರಿದ ಕೇಳಿ | ಮುಂತಪ್ಪ ಕರ್ಮ ಪೋದಪ್ಪದು ||
 ತುದಿಯಿಂದ ಮೊದಲಿಗೆ ಸವಿಯನು ಕಿಟ್ಟು ತಾ | ನೊದವಿಸಿ ಕೊಡುವುದಚ್ಚರಿಯೆ ||
 ಮೊದಲಿಂದ ತುದಿಗೆ ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯನು ಕೇಳಿ | ಮುದವನುಳಿಸುವುದು ಚಿತ್ರ ||
 ತೊಲಗಿತು ದುಷ್ಟರ್ಮದಳೆ ನನ್ನನು ಬಿಟ್ಟು | ತೊಲಗಿತು ಮಿಥ್ಯಾಂಧಕಾರ ||
 ತೊಲಗಿತು ಮಾಯೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೆಂ ಸಮ್ಯಕ್ತ | ನೆಲಿಸಿತು ಸುಖಿಯಾಯಿತಾತ್ಮ || (೨೦-೨೦೫)

ಕಾವ್ಯಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯಜನರ ಮೂಲಕ ಕವಿಪುರುಷಾತ್ಮಕ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಂಧಿಗಳ ಆದ್ಯಂತಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಣಿಕ ಚೇಳಿನ ಯರ ಸರಸಸಂವಾದ, ಈ ಸಂವಾದವೇ ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾವನೆ-ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಆಗಿರುವ ಶ್ರೋತೃಗಳ ಅವಧಾನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾತ್ರಗಳ ಸ್ವಭಾವೋನ್ನಿಗಳನವೈಸಗುವ ಸಹಜ ವಾಕ್ಸರಣಿಯ ನಾಟಕೀಯತೆ ಸರಳಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಿರುವ ಸುಂದರ ನಿರೂಪಣೆ-ಮುಂತಾದುವು ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಶ್ರಾವ್ಯತೆಯನ್ನೂ, ಸೊಬಗನ್ನೂ ತಂದಿವೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಇರುವಾಗ ಈ 'ರಾಮವಿಜಯ'ವನ್ನು ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪಂಕ್ತಿಗೆ ಸೇರಿಸಬಹುದೇ? ಎಂದು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ಉತ್ತರವೇನೂ ಸುಲಭವಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾವ್ಯದ ಕೆಲವು ಗುಣಗಳು, ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇದರಲ್ಲಿವೆಯೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಾಗಿ ಹೇಳುವ 'ಶಬ್ದೇತರಕ್ಷತಿ' ಎಂದರೆ, ಅಮಂಗಲ ಪರಿಹಾರ ಈ ಕಾವ್ಯದಿಂದ ಆಗುವುದು. ನೀತಿ, ಸಂಯಮ, ಕ್ಷಮೆ, ಕರುಣೆ, ಶೌರ್ಯ-ಮುಂತಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಾರುವ ತತ್ವಪ್ರತಿಪಾದನೆ ಅಮಂಗಲನಾಶವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು ಎರಡನೆಯ ಪ್ರಯೋಜನ "ಸದ್ಯಃ ಪರಾದ್ವೈತಿ" ಎಂದರೆ, ಓದಿದೊಡನೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ತರತಕ್ಕ ಗುಣ ಈ ಲಕ್ಷಣವು ಇದರಲ್ಲಿ ಇದೆಯೆಂಬುದು ಹಿಂದಿನ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಮೂರನೆಯದು ಕಾಂತಾಸಮ್ಪ್ರೀತವೆನಿಸುವ ಉಪದೇಶ ಇದೂ ಇದರಲ್ಲಿದೆ ಈ ಕಾವ್ಯಪರನವು ಆನಂದ ಪ್ರದಾನದೊಡನೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲದು ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ, ಹಿತಾಹಿತಗಳ, ಸುಖದುಃಖ ಕರ್ಮಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅದುದರಿಂದಲೇ ಸ್ವತಃ ಕವಿಯೇ ಇದನ್ನು ಕರೆದಿರುವಂತೆ ಈ 'ರಾಮವಿಜಯ' ಎಂಬುದು ಒಂದು "ಸತ್ಕಾವ್ಯ"

೫. ಪಾತ್ರಪರಿಚಯ

೧. ಅಣುವ: ಉದ್ಯತ್ಕಾಂತ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಧರ ಪಂಶದ ರಾಜನಾದ 'ಪ್ರಭಂಜನ'ನಿಗೆ 'ಅಂಜನಾದೇವಿ' ಎಂಬ ಅರಸಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವ; ಅಮಿತವೇಗ, ವಿದ್ಯಾಬಲಯುತ, ಖಚರ ಶಿರೋಮಣಿ. ಆದಿತ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಒದೆದು, ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಅಣುರೂಪಗೊಳಿಸಿ "ಅಣುವ" ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಾಂತನು ಕಾಮರೂಪಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮಧುಕರನಾಗಿ ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಲೇಖನವನ್ನೂ ಸೀತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದನು ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿ ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಧಿಪ್ರಸ್ತಾವನನ್ನೂ, ಮೂರನೆಯ ಬಾರಿ ವನಭಂಗವನ್ನೂ, ಲಂಕಾದಹನವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೇನಾಪತಿ

೨. ಅಜಿತಂಜಯ: ಇವನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಿರಿಯ ಮಗ ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಜನಕರಾಜನಂತರ ಮಿಥಿಲೆಗೆ ಒಡೆಯನಾದ

೩. ಅತಿಬಳ: ಜನಕರಾಜನ ಸೇನಾಪತಿ

೪. ಅತಿಶಯನುತಿ: ದಶರಥನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಸೇನಾಪತಿ (೬-೧೭, ೭-೯)

೫. ಅಂಗಜ: ಶ್ರೀರಾಮನ ಅನುಯಾಯಿ ವಿದ್ಯಾಧರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರಲು ಅಣುವನೇ ಸಮರ್ಥನೆಂದು ಇವನು ರಾಮನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದವನು.

೬. ಆಗಮಸಾರ: ದಶರಥನ ಮಂತ್ರಿ. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಜನಕರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದವನು.

೭. ಇಂದಗಿ: ರಾವಣನಿಗೆ ಮಂಡೋದರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರ, ಇಂದ್ರಜಿತು. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೊಡನೆ ಕಾದಿ, ಕೊನೆಗೆ ರಾಮನಿಂದ ಹತನಾಗುವನು.

೮. ಕುಸುಮಾವಳಿ: ಚಿತ್ರಕಾರನ ಮಡದಿ. ದಶರಥನ ಮಡದಿಯಾದ ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ ಪುತ್ರದೋಹಳ ಪನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಚಿತ್ರವಟ ಕೊಟ್ಟವಳು.

೯. ಕೈಕೆ: ದಶರಥನ ಒಬ್ಬಳು ರಾಣಿ; ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ತಾಯಿ.

೧೦. ಖರದೂಷಣರು: ರಾವಣನ ಪಕ್ಷದ ನರಪತಿಗಳು.

೧೧. ಚಂದ್ರಚೂಳ: ರತ್ನಪುರದ ರಾಜನಾದ ಪ್ರಜಾಪತಿಗೂ ಅವನ ಅರಸಿ ಗುಣಕಾಂತೆಗೂ ಜನಿಸಿದ ದುರ್ಮನನಿ ಪುತ್ರ ಮಂತ್ರಿಕುಮಾರನಾದ ವಿಜಯನ ಗೆಳೆಯನು. ಕುಬೇರನ ಮಗಳನ್ನೆಳೆದು, ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ, ಮಹಾಬಳನೆಂಬ ಯತಿಯಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಪಡೆದು ಮರುಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 'ಮಣಿಚೂಳ'ನೆಂಬ ದೇವನಾಗಿ, ಅದರ ಮರುಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದಶರಥನ ಅರಸಿ ಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾಗಿ ಜನಿಸಿದವನು.

೧೨. ಚೇಳಿನಿ: ಶ್ರೇಣಿಕ ರಾಜನ ಮಡದಿ. ಶ್ರೇಣಿಕನು ವಿವರಿಸಿದ ರಾಮವಿಜಯ ಕಥೆಯ ಶ್ರೋತೃ.

೧೩. ಜನಕ: ಮಿಥಿಳೆಯ ರಾಜ; ವೈದೇಹಿಯ ಗಂಡ, ಸೀತೆಯ ಸಾಕುತಂದೆ. ಇವನ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಮಡದಿ ವಸುಧಾದೇವಿ.

೧೪. ಜಯಸೇನ: ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ. ದಶರಥನ ದಾಯವಾದಿ. ರಾಮನು ಇವನನ್ನು ಗೆದ್ದು ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿದನು.

೧೫. ದಶರಥ: ಸಾಕೇತ, ವಿನೀತೆ, ಕೌಶಲ - ಎಂಬ ಇತರ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ರಾಜ. ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶಜ. ಇವನ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಸುಬಳಾದೇವಿ. ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಒಯ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವನು ದುಃಸ್ವಪ್ನ ಕಾಣುವನು. ರಾಮನು ಸಮವಶ್ರುತಿಯಿಂದ ಬಂದನಂತರ ಇವನು ಚಾರಣರಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ತಾಳುವನು.

೧೬. ನರದೇವ: ನಾಗಪುರದ ಅರಸ; ಸುಲೋಚನೆಯ ಗಂಡ. ಅನಂತ ಗಣಧರರಿಂದ ಪೈರಾಗ್ಯ ತಾಳಿ, ಜಿನದೀಕ್ಷೆ ಪಹಿಸಿ, ಮರುಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾವಣನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

೧೭. ನಾರದ: ರಾವಣನಿಗೆ ಸೀತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದವನು. ಅಣುವ - ಸುಗ್ರೀವರು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದವನು.

೧೮. ವೃದ್ವೀಚಂದ್ರ: ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮಗನು. ಪೃದ್ವೀಸೌಂದರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು. ರಾಮನಿಂದ ರಾಜ್ಯವಟ್ಟ ವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವನು

೧೯. ಪ್ರಜಾಪತಿ: ರತ್ನಪುರದ ರಾಜನು; ಗುಣಕಾಂತೆಯ ವಲ್ಲಭನು ಚಂದ್ರಚೂಳನ ತಂದೆ. ಅಪರಾಧಿಯಾದ ಚಂದ್ರಚೂಳನನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಪುತ್ರನಾದ ವಿಜಯನನ್ನೂ ಶಾಲಕ್ಕೆ ಇಕ್ಕುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದವನು. ವನಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಕ ಮುನಿಗಳಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ತಾಳಿದವನು.

೨೦. ಪ್ರಭಾಸನ: ಸಿಂಧುಗೋಪುರದ ಅರಸ. ರಾವಣವಧಾನಂತರ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ರಾಮನಿಗೆ ಇವನು ಆಶ್ರಿತನಾಗುವನು

೨೦. ಬಾಲಿ (ನಾಲಿ): ವಿಜಯಾರ್ಥಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣಶ್ರೇಣಿಯ ಒತ್ತಿನ 'ಕಿಳಕಿಳ' ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಧರ ವಂಶದ ಅರಸನಾದ ಬಲೀಂದ್ರನಿಗೆ 'ಸೌಂದರಿ' ಎಂಬ ಅರಸಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರ. ಸುಗ್ರೀವನ ಆಗ್ರಹ; ಅಧಿರಾಜ. ಇವನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ಹತನಾಗುವನು. ರಾಯಣ್ಣಕವಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಪದ್ಯಭಾಗದ ಪ್ರಕಾರ ರಾಮನಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವನು. ಬಾಲಿಯ ಆನ "ಮಹಾಮೇಘ".

೨೧. ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ರಾಮನ ತಮ್ಮಂದಿರು; ಇವರ ತಾಯಿಯ ಹೆಸರು ಉತ್ತವಾಗಿಲ್ಲ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಇವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಸಾಕೇತದ ಅರಸುತನವನ್ನು ಕೊಡುವರು.

೨೨. ಮಣಿಮತಿ: ಅಳಕಾವತಿಯನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಮಿತವೇಗನೆಂಬಾತನ ಮಗಳು. ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾಸಾಧನೆಗೆ ವಿಘ್ನವನು ಮಾಡಿದ ರಾವಣನಿಗೆ ಮಗಳಾಗಿ ಮಂಡೋದರಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಪರಿತ್ಯಕ್ತಳಾಗಿ, ಜನಕರಾಜನ ಸಾಕುಮಗಳಾಗಿ "ಜಾನಕಿ" ಎನಿಸಿದಳು

೨೩. ಮಂಜರಿಕೆ: ರಾವಣನ ದೂತಿ ಸೀತೆಯು ರಾವಣನಿಗೆ ಒಲಿಯುವಂತೆ ಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲಳಾಗುವಳು

೨೪. ಮಂಡೋದರಿ: ರಾವಣನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ; ಸೀತೆಯ ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ.

೨೫. ಮಹಾಬಳ: ಗಿರಿಖರದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಯೋಗಿ ಚಂದ್ರಚೂಳ - ವಿಜಯ ಎಂಬಿಬ್ಬರಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯಿತ್ತವನು

೨೬. ನಾರೀಚ: ಸೀತೆಯನ್ನು ತರುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ರಾವಣನಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವನು. ಬಣ್ಣದ ಮೃಗವಾಗಿ ರಾಮನನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಅದೃಶ್ಯನಾಗುವನು.

೨೭. ರಾಮ: ದಶರಥ-ಸುಬಳಾದೇವಿಯರ ಮಗ; ಸೀತಾವಲ್ಲಭ ಇಂದಗಿ ಸಂಹಾರಕ. ಅಪರಾಜಿತವೆಂಬ ನೇಗಿಲು, ಕೌಮುದಿ ಗದೆ, ರತ್ನಾವತಂಸವೆಂಬ ಮಾಲಿಕೆ - ಉಳ್ಳವನು ಇವನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಎಂಟು ಮಕ್ಕಳು ರಾಮನು ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರುತಕೇವಲಿಯಾಗಿ ಸಮ್ಮದ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುವನು

೨೮. ರಾವಣ (ರಾವಳ): ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾಗಪುರದ ಅರಸ 'ನರದೇವ'. ನರದೇವನ ಪತ್ನಿ ಸುಲೋಚನೆ ನರದೇವನು ಅನಂತ ಗಣಧರರಿಂದ ದೀಕ್ಷಿತಾಳಿ, ಆಯು ತೀರಲು, ಸುರನಾಗಿ ಸುಖಿಸಿ, ಕಾರಾವಸಾನದಲ್ಲಿ ರಾವಣನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು ಲಂಕೆಯನ್ನಾಳುವ ಪೌಲಸ್ತ್ಯ ನೃಪನ ಪಟ್ಟದಂಗೆನೆಯಾದ ಮೇಘಶ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಇವನಿಗೆ ಐವನೂರು ಹೆಂಡಿರು, ಮಂಡೋದರಿ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಇವನು ಕುಂಭಕರ್ಣ, ವಿಭೀಷಣ, ಶೂರ್ಪನಖಿಯರ ಅಣ್ಣ. ಕಾಮರೂಪಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ರಾಮನ ರೂಪತಾಳಿ ಸೀತಾಪಹರಣ ಮಾಡಿದನು. ಗಗನವಿದ್ಯಾವಿಶಾರದ. ಇವನ ಮಕ್ಕಳು ಕುಂಭ, ನಿಕುಂಭ. ಇಂದ್ರಜಿತು (ಇಂದಗಿ), ಇಂದ್ರವರ್ಮ ಮುಂತಾದವರು. 'ಕಾಳಮೇಘ' ಇವನ ಆನೆ. ಅಳಕಾಪುರದ ರಾಜನಾದ ಅಮಿತವೇಗನ ಮಗಳಾದ ಮಣಿಮತಿಯ ವಿದ್ಯೆಗೆ ವಿಘ್ನವೆನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಆಕೆಯನ್ನೇ ಮಗಳಾಗಿ - ಸೀತೆಯಾಗಿ ಪಡೆದನು

೨೯. ಲಕ್ಷ್ಮಣ: ದಶರಥ ಕೈಕೆಯರ ಮಗ ವಾಲಿ-ರಾವಣರ ಸಂಹಾರಕ ಜಗತ್ತಾದ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವ-ಕೇವಲಿಗಳ ನಿರ್ವಾಣಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು "ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ" ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು ಇವನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಹೆಂಡಿರು, ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ, ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿ, ಸೌನಂದಕ ಖಡ್ಗ, ಶಾರ್ಂಗ ಧನುಸ್ಸು, ಪಂಚಮುಖ ಶಂಖ, ಕೌಸ್ತುಭ ರತ್ನ, ವಿಜಯವರ್ವತವೆಂಬುದು ಆನೆ, ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ. ಇವನು ಕೊನೆಗೆ ರುಜೆಯಡಸಿ 'ಪಂಕಪ್ರಭೆ' ಎಂಬ ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳುವನು

೩೦. ವರತನು: ವೈಜಯಂತಿಯ ರಾಜ ರಾವಣವಿಜಯಾನಂತರ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ರಾಮನಿಗೆ ಅಶ್ರುತನಾದನು

೩೧. ವರ್ಣಿ: ಒಬ್ಬ ಜಿನಮುನಿ ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವಂತೆ ಹರಸಿದವನು

೩೨. ವಸುಧಾದೇವಿ: ಈಕೆ ಜನಕರಾಜನ ಮಡದಿ; ಸೀತೆಯ ಸಾಕುತಾಯಿ.

೩೪. ವಿಜಯ: ಪ್ರಜಾವತಿಯ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಗ. ಚಂದ್ರಚೂಳನ ಗೆಲೆಯ. ಮಹಾಬಳ ಯೋಗಿಯಿಂದ ದೀಕ್ಷಿತಾಳಿ, ಪುನರ್ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ 'ಕನಕಚೂಳ'ನೆಂಬ ದೇವನಾದನು. ಮತ್ತಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುಬಳಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು.

೩೫. ವಿಜಯ: ರಾಯಣ್ಣಕವಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಾತ್ರ. ಮುನಿಸುವ್ರತನು ರಾಜ್ಯವಾಳಿ, ಕೊನೆಗೆ ಈತನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟುವನು.

೩೬. ವಿಜಯರಾಮ: ಶ್ರೀರಾಮನ ಹಿರಿಯ ಮಗ. ತಂದೆಯು ತನಗೆ ರಾಜ್ಯವಟ್ಟವನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಂದಾಗ ಇವನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ.

೩೭. ವಿಭೀಷಣ: ರಾವಣನ ತಮ್ಮ. ಅಣುವನನ್ನು ರಾವಣನ ಸಭೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದವನು. ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಆಶ್ರಯಹೊಂದಿದವನು.

೩೮. ಶಿವಗುಪ್ತ: ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಧರ್ಮಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದವನು. ರಾಮನಿಗೆ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟವನು.

೩೯. ಶ್ರೀದತ್ತ: ವೈಶ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗೌತಮನ ಮಗ. ಕುಬೇರನ ಸುತೆಯನ್ನು ವರಿಸಿದವ. ಚಂದ್ರಚೂಳ-ವಿಜಯರಿಂದ ತೊಂದರೆಗೆ ಈಡಾದವನು.

೪೦. ಶ್ರುತಮತಿ ಮತ್ತು ಕಂತಿಕೆ: ಸೀತೆಗೂ ಪೃಥ್ವೀಸೌಂದರಿಗೂ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟ ಯೋಗಿನಿಯರು.

೪೧. ಶೂರ್ಪನಖಿ: ರಾವಣನ ತಂಗಿ. ಮಾಯಾವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಆಕೆ ರಾವಣನನ್ನೊಡಂಬಡುವಂತೆ ಸಂಭಾಷಿಸಿ, ವಿಫಲಳಾದವಳು.

೪೨. ಶ್ರೇಣಿಕ: ಮಗಧಾಧಿಪನು; ಚೇಳಿನಿಯ ಗಂಡನು; ಬಿಂಬಸಾರನೆಂಬ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಪುರುಷನು. ಚೇಳಿನಿಗೆ ರಾಮವಿಜಯದ ಕಥೆ ಹೇಳಿದವನು.

೪೩. ಸುಗ್ರೀವ: ವಾಲಿಯ ತಮ್ಮನು, ಯುವರಾಜನು. ವಾಲಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ರಾಮನಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ನಿಂತನು. ಅಣುವನ ಮಿತ್ರನು.

೪೪. ಸುಮಿತ್ರ: ಮಗಧದೇವದ ಕುಶಲಗ್ರಾಮದ ಅರಸ. ಹರಿವಂಶಾಗ್ರಣಿ, ಕಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರದವ. ಸೋಮದೇವಿಯ ಗಂಡ; ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನನ ತಂದೆ. ರಾಯಣ್ಣಕವಿ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಒಂದು ಪಾತ್ರ.

೪೫. ಹರಿಣಧ್ವಜ - ರವಿಕೀರ್ತಿ: ಇವರಿಬ್ಬರೂ ರಾವಣನ ಸೇನಾಪತಿಗಳು.

ಉಪೋದ್ಘಾತ - ಅನುಬಂಧ

ರಾಮವಿಜಯ ರಾಯಚೂರು ಪ್ರತಿ: 'ಜಯಕರ್ನಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆ, ಸಂಪುಟ ೧೦, ಸಂಚಿಕೆ ೫ (1932) ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಡಿ. ಕೆ. ಭೀಮಸೇನರಾವ್, ಎಂ. ಎ. - ಅವರು 'ದೇವಪ್ಪ ಕವಿ' ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮದ ಚಿಕ್ಕ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಆ ಲೇಖನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದುದು ರಾಯಚೂರಿನ ಆದಿತೀರ್ಥಂಕರ ಜಿನಾಲಯದ ಪೂಜಾರಿಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಳೆಯೋಲೆಯ ಪ್ರತಿಯೆಂದೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಲು ತಮಗೆ ಆ ಪೂಜಾರಿಗಳು ಅನುಮತಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದೂ ಲೇಖಕರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಲೇಖನದ ಇತರ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳಿವು—

ಈ ಪ್ರತಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದುದು; ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಗಳು ೨೦, ಪದ್ಯಗಳು ೩೦೦೦ (ಮೂರುಸಾವಿರ). ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಧಿಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವಂ ' ಎಂಬ ಸಮಾಪ್ತಿ ಪದ್ಯ ಪರಿವರ್ಧನಿರೂಪದಲ್ಲಿದೆ.

ಈ ಪರಿವರ್ಧನೆಯ ಮೂರನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಾತ್ರಗಳ ಒಂದು ಗಣ ಕಡಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹೊಯ್ಸಳ ದೇಶದ ಚಿಂಗನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ 'ದಂದೂರು' ಎಂಬುದು ಈ ಕವಿಯ ವಾಸಸ್ಥಳ ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಪ್ಪನು ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕನನ್ನು (1604) ಸ್ತುತಿಸಿರುವ ಒಂದು ಪದ್ಯವಿದೆ—

ಅವರಿವರೆನ್ನದೆ ಜಿನಮುದ್ರೆಯನು ಪೊತ್ತು | ಭುವನದೊಳಗೆ ಕೀರ್ತಿವಡೆದು ||
ತವೆ ರಾರಾಜಿಪ ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕನ | ತವ (ಕ) ದಿಂ ನಾನೆಜಿಗುವೆನು ||

ಈ ಪದ್ಯದ ಆಧಾರದಿಂದ ದೇವಪ್ಪನ ಕಾಲ ೧೭ ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪ್ರಥಮಪಾದವಿರಬೇಕು.

ಮೇಲಿನ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಊರು 'ದಂದೂರು' ಎಂದಾದುದು 'ರಾವಂದೂರು' ಎಂಬುದನ್ನು ತಪ್ಪಿ ಓದಿದುದರಿಂದ ಆಗಿರಬೇಕು. "ರಾ" ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಯೋಜಿಸಿ, 'ವಂ' ಎಂಬುದನ್ನು 'ದಂ' ಎಂದು ತಿಳಿದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರಬೇಕು (ರಾಮವಿಜಯ ಸಂಧಿ ೧, ೭೧ ನೋಡಿ) ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದಂತಿರುವ ಪದ್ಯದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದ ಪಾರಾಂತರವು ಪ್ರಕಟಿತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ (ಸಂ ೧-೪೦) ಹೀಗಿದೆ—

"ತವೆ ರಾಜಿಪ ತಪಸ್ವಿಗಳ ವಾದಕೆ ನಾ | ತವಕದಿಂದೊಲಿದೆಜಿಗುವೆನು" ||

ಈ ಪದ್ಯದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ವಿಶೇಷಣವು ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕನಿಗೆ ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪುವಂಥದು ಇತರ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಾಕಲಂಕನ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಪಾರಾಂತರವಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಮೇಲಿನ ಸ್ವೀಕೃತಪಾರವೇ ಸರಿಯಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಆಗ ಹಿಂದೆ ಆಧಾರಪೂರ್ವಕ ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿರುವ ಕವಿಕಾಲವೇ ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ

ರಾಮವಿಜಯದ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ರತಿ: ಪ್ರಸ್ತುತ ಗ್ರಂಥವು ಅಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಶ್ರೀ ಪಂಡಿತ ಭುಜಬಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದ ಇನ್ನೊಂದು ಓಲೆಯ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು ಅದರಲ್ಲಿ ೧೪ ಸಂಧಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಇದ್ದವು ಆ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಓಲೆಗಳಿದ್ದವು ಆ ಎರಡನೆಯದು ಗ್ರಂಥಸಮಾಪ್ತಿಯ ಓಲೆಗಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಂಧಿ ೨೦, ಪದನು ೩೦೦೦ (ಮೂರು ಸಾವಿರ) ಎಂದು ಕಾಣಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಬರೆದವನು 'ಹಾಸನದ ಬ್ರಹ್ಮೈಯನ ಚಿಗ (ಮಗ ?) ಪೊಂಮೈಯನು' ಎಂದು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ ದಿನ 'ಶಾಲಿವಾಹನ ಶಕ ೧೭೩೬ ಕುಂದ ವರ್ತಮಾನ ಜಯ ಸಂವತ್ಸರದ ಶ್ರಾವಣ ಶುದ್ಧ ೫ ಗುರುವಾರ' ಎಂದು ಕಾಣಿಸಿದೆ. ಈ ದಿನವು ಕ್ರಿ ಶ 4-8-1714 ಆಗುವುದೆಂದು ಪಂಡಿತ ಭುಜಬಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಈ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಶಕಟರೇಫವಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಸ್ವಚರಿತ್ರೆಯ ವದ್ಯಗಳಿಲ್ಲ ಕೆಲವು ಸಂಧಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ದೇವಪ್ಪಕವಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ವೃತ್ತಪದ್ಯಗಳಿವೆ ಈ ವೃತ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತುಂಬ ತಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿಪ್ರಾರಂಭದ ವೃತ್ತವಿದು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ—

ವಿಬುಧಜನವಿನೂತ: ಸತ್ಯಲಾಭಿ: ಸಮೇತ: |
ಸುರುಚಿರಗುಣಯೂಧ: ಸತ್ಯವಿಶ್ವಾದಿನಾಧ: ||
ಸದಮಲಗುಣಜಾತ: ಕಾಮಸಾಮೈರು [ಸಾಮ್ಯೋರು] ಗಾತ್ರ: |
ಸ ಜಯತು ಭುವನೇಶ್ವಿನ್ ದೇವರಾಜ ಪ್ರಧಾನ: ||

೪ ನೆಯ ಸಂಧಿ ಪ್ರಾರಂಭದ ವೃತ್ತ:—

ಶಾರದೆಗೆವ್ವನಂ ಸಿರಿಗುದಯಿ [ಗುದಾರತಯುಂ] ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿಗುಣತಂ |
ಧೀರಜನಂಗಳಿಷ್ಟಮನಲೊಂದಿತು ವೋದಿತು ಪರ್ಚಿದತ್ತು ಗಂ ||
ಭೀರನ ಬುಕ್ಕದೇವನದರಾಂಬುಧಿ ಚಂದ್ರನ ದೇವಮಂತ್ರಿಯಾ |
ಸಾರತರೋಕ್ತಿಯಿಂ ವಿಪುಲ ದಾನದಿನೊಪ್ಪುವ ಸಚ್ಚರಿತ್ರದಿಂ ||

೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಪ್ರಾರಂಭದ ಪದ್ಯವಿದು; ಮೂರನೆಯ ಪಂಕ್ತಿಯ ವರೆಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ—

ಆ ಶಖವಹವೇ ಗತಿಯಿಂದುವಿನೋಳ್ ವಿಷ ಮಾಘ ಬಹುಳ |
ಭಾಸುರ ರುದ್ರವಂ . . . , ಪತಿಯೊಳ್ಳಿನ ಸೋಗೆ ಚಂದ್ರನಂ ||
ನಾ ಸದಮಲ ಜೀರ್ಣ ಮುದರಣಮೆಂದೆಳೆ ಕೀರ್ತಿಪುದೇನ ಬಣ್ಣೆ ವೆಂ |
ಭೂಸುರ ಬುಕ್ಕರಾಯ ಸುತನಂ ಸಚಿವೋತ್ತಮ ದೇವಪಾಖ್ಯಾನಂ ||

೧೦ ನೆಯ ಸಂಧಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ವೃತ್ತವಿದೆ:—

ಶ್ರೀಮದ್ಭವ್ಯ ಮುನೀಂದ್ರ ಮಂಜುಳ ಮಹಾ ನಿರ್ವಾಸ್ತ (?) ಪಾದಾಂಬುಜಂ |
ಕಾಮೋದ್ವಂಡ ವಿಘಾತ ಕರ್ಮಗಳನಂ ದಿಬ್ಬಂಡಳಾಚ್ಚಾದನಂ ||
ಪ್ರೇಮಂ ಮುಕ್ತಿವರಂ ಜಿನೇಶನಮಲಂ ರತ್ನತ್ರಯಾಲಂಕೃತೋ |
ದ್ವಾಮಃ ಪಾಲಿಸುನೋಲ್ದ [ಪಾಲಿಪುದೋಲ್ದ] ಬುಕ್ಕಸಚಿವ ಶ್ರೀದೇವಯಾ [ಭಿಖ್ಯಾನಂ] ||

೧೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಪ್ರಾರಂಭದ ಪದ್ಯ ತೀರಾ ತವ್ವುಗಳುಳ್ಳುದಾದ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಈ ಪ್ರತಿಯಿಂದ ದೊರೆತ ಮುಖ್ಯ ವಾರಾಂತರ ಪ್ರಯೋಜನವೊಂದನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು:—ಸಂಧಿ ೧, ಪದ್ಯ ೨—
ಇದರಲ್ಲಿ “ಭವನಾಗರ ವಿತರಣ” ಎಂಬ ಪಾರಾಂತರವಿದೆ “ವಿತರಣ” ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಾಟಿದವನು,
ದಾಟಿಸುವವನು ಅಥವಾ ವಿಶೇಷವಾದ ನಾವೆ (ಹಡಗು) ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಾರಾಂತರವೇ ಹೆಚ್ಚು
ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

— — —

॥ ಶ್ರೀ ವೀತರಾಗಾಯ ನಮಃ ॥

ದೇವಪ್ಪ ಕವಿ ಕೃತ ರಾಮ ವಿಜಯ ಕಾವ್ಯ

೧. ಪೀಠಿಕಾ ಸಂಧಿ

¹ ಶ್ರೀವಾಲೋಮೀಶ-ನತ-ಪಾದ-ಪದ್ಮನ² । ಶ್ರೀಪತಿಸುತ¹ ಮದಹರನ ॥

ಶ್ರೀಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಯುತ ಜಿನರಾಜನ । ಶ್ರೀಪಾದವೆ ಶರಣೆನಗೆ

॥ ೧ ॥

ನಾಗ-ನರ-ಸುರ³-ವಂದಿತನಿಗೆ⁴ ಭವ । ⁵ಸಾಗರ-ವಿತತನಾ⁶ ಕಮರ ॥

ಆಗಲೆಸಗಿದುಪಸರ್ಗ-ವಿಜ⁵ಯ ನೀ । ನಾಗು ಶಂಕರ ಶರಣೆನಗೆ

॥ ೨ ॥

ಎಜಗುವೆ ನಾನತ್ತಿಯಿಂದ ಮುಪ್ಪುರವನು । ನೆಜ⁷ ಸುಟ್ಟುರುಪಿ ತೈಜಗಕೆ⁸

ಎಜಿಯ ತಾನೆನಿಸಿ ಮೆ⁹ಜಿವ ವೀತರಾಗನ । ಮಿಜುಗುವ ಮಿಜುಪಂಪ್ರಿಗಳಿಗೆ¹⁰

॥ ೩ ॥

ಹರಿ ಗಡ ಹತ್ತು ಭವದೊಳು¹¹ ಬಂದನು ಗಡ । ಹರ ಗಡ ತಿರಿದುಂಡ ಗಡ ॥

ಸರಸಿಜೋದ್ಭವ ಗಡ ಸುತೆಗೊಲಿದ ಗಡೆಂಬ । ಪರಿಯನದಾರು¹² ಮೆಚ್ಚುವರು

॥ ೪ ॥

¹³ಜನನಿ-ಜನಕರುಂಟನುಜ-ತನುಜರುಂಟು¹³ । ಘನವಾದ ಬಂಧುನಿಕರವು ॥

ಅನುದಿನವುಂಟವರಿಗೆ ದೇವರೆಂದೆನ್ನ । ಮನವೊಲಿದಂತೆಜಗುವೆನು¹⁴

॥ ೫ ॥

[ಅನುವಾದ]

ಶ್ರೀಯುತನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಕಮಲವುಳ್ಳವನೂ, ಮನ್ಮಥನ ಮದವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ದವನೂ, ಗರ್ಭಾವತರಣ, ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ, ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ, ಕೇವಲಜ್ಞಾನ, ಪರಿನಿರ್ವಾಣ—ಎಂಬ ಐದು ಕಲ್ಯಾಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಪಾದವೇ ನನಗೆ ಶರಣವಾಗಿದೆ. ॥ ೧ ॥ ಭವನಾಮರ ಲೋಕದ ನಾಗರಿಂದ, ಮನುಷ್ಯರಿಂದ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಭವನಾಗರದಲ್ಲಿ ಹರಡಿಕೊಂಡು ಕಮರನೆಂಬ ಶತ್ರುವು ಕೊಟ್ಟ ಉಪಸರ್ಗಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೂ ಆದ ಶ್ರೀ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥನೆಂಬ ತೀರ್ಥಂಕರ ಮಹಾಪ್ರಭುವೇ ನನಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸುರಕ್ಷಿಸು. ॥ ೨ ॥ ಮೂರು ಪುರಗಳನ್ನು ಅಂದರೆ ಜನನ, ಜರೆ, ಮರಣಗಳೆಂಬ ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನೆನಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕವಾದ ಅನುರಾಗಗಳನ್ನು ತೊರೆದ ಜಿನದೇವನ ಶೋಭಾಯ ಮಾನಪಾದಗಳಿಗೆ ನಾನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೩ ॥ ವಿಷ್ಣು ಹತ್ತು ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ತಾಳಿ ಬಂದಿದ್ದಾನಂತೆ. ಶಿವನು ತಿರಿದು ಉಂಡಿದ್ದಾನಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮನಾದರೋ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನೇ ಮೋಹಪಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಯಾರು ತಾನೇ ಮೆಚ್ಚುವರು? ॥ ೪ ॥ ಆ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರೂ, ಮಕ್ಕಳು ನಂಟರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದು ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನಮಸ್ಕರಿಸಲಿ! ॥ ೫ ॥

¹ ↓ (ಗ). ² ಯುಗಲನ (ಚ). ³ ನರಾಸುರ (ಕ) ⁴ ಭೂಷಣ ನರಸುರವಂದಿತ (ಚ). ⁵ ↓ (ಗ). ⁶ ವಿತಥನಾ (ಕ).

⁷ ನೆರೆದು (ಕ). ⁸ ತ್ರಿಜಗಕೆ (ಗ). ⁹ ↓ (ಗ). ¹⁰ ಮಿಜುಪಂಪ್ರಿಗಳಿಗೆಜಗುವೆನು (ಚ). ¹¹ ಭವದಿ (ಗ) ¹² ಪರಿಯನಿದಾರು (ಗ).

¹³ ↓ (ಗ) ¹⁴ ತಜಗುವುದು (ಗ).

ಜಾತಿ-ಜರಾನರಣಾದಿಗಳಂ ಬರ್ಪ | ಭೀತಿ ಸಕಲವಸ್ತುಗಳೊಳು ||

ಪ್ರೀತಿಯನುಳ್ಳ¹ ದೇವರ ದೇವನೆಂದವ | ಗೋತೇಜಗುವರೆಗ್ಗರತ್ತಿ²

|| ೬ ||

ಕಾಲಕವನಿಗೊಳಗಾದ ದೇವಗೆ³ ನಾದ | ಸೋಲ⁴ವನುತ ವೇದಗಳು ||

ಮೂಲೋಕವಟಾಯೆ ಸಾರುತ⁵ಲಿವೆ ಕಂಡಾನು⁶ | ಕಾಲಿಗೊಳಗುವನೆಂತವನ⁷

|| ೭ ||

ಸಲ್ಲದು ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಮೂಜಗದೊಡತನ | ಸಲ್ಲದವನಿಗೆ ದೇವತ್ತು ||

ಸಲ್ಲದು ಜರೆ ಜಾತಿ ಮರ⁷ಣವ ಗೆಲಿದವ | ಗಲ್ಲದೊಳದ ದೇವರಿಗೆ⁷

|| ೮ ||

⁸ಇಂತು ಮರೆವ⁸ ದೇವರ⁹ ನಂಬಿದವರಿಗೆ | ಯಂತಕನಟ್ಟು¹⁰ ಬಡದು ||

ಸಂತಾಪ ಸಂಸ್ಕೃತಿ¹¹ ಕಡದದಲಿಂ ನಂಬಿ | ಯಂತಕಾಂತಕನ¹² ಚರಣವ

|| ೯ ||

ತಲ್ಲಣ¹³ಸದೆ ಕಾಲ ಕರ್ಮವಿಜಯ ಭವ¹⁴ | ಮಲ್ಲನ ತುಳಿದು¹³ ಚಿತ್ತಜನ¹⁵ ||

ಸಲ್ಲದೆ¹⁶ ಗೆಲಿದಕ್ಕಯ ಸುಖ ವಡೆದನ | ಮಲ್ಲಡಿಗಾನೊಳಗುವನು

|| ೧೦ ||

ಅವ್ಯಯ ಸುಖ ಸಾಗರ ರಾಜಹಂಸನ¹⁷ | ಸೇವ್ಯನೆ ನಿನ್ನ ಭಜಿಸುವ ||

ಭ¹⁸ವ್ಯರ ಭವರೋಗ ವೈದ್ಯನೆ ವಾಲಿಸು | ಅವ್ಯಯ ಸು¹⁸ಖವನಿತ್ತೆನ್ನ

|| ೧೧ ||

ಚಿತ್ತಜನನು ಗೆಲಿದವ್ವ¹⁹ ಕರ್ಮಗಳ | ನುತ್ತರಿಸಿಯೆ²⁰ ಲೋಕಗಳ ||

ತುತ್ತುತುಡಿಯೊಳಪ್ಪ ಜನಪತಿ ವೈರಾಗ್ಯ | ವಿತ್ತು ಸಲಹು ನೀನೆನ್ನ

|| ೧೨ ||

ಹುಟ್ಟು ಮುಪ್ಪು ಸಾವುಗಳಿಂದ ಬರುವ ಭಯದಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ದೇವರುಗಳನ್ನು ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಂದಿಸತಕ್ಕವರು ಬುದ್ಧಿಹೀನರೇ ಸರಿ. || ೬ || ದೇಶಕ್ಕೂ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದಿರುವ ದೇವ ತಮ್ಮ ವಾದಕ್ಕೂ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದಿದ್ದಾನೆಂದು ವೇದಗಳು ಸಾರುತ್ತಿವೆ ಈ ಮಾತು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಅಂತಹ ದೇವನ ಕಾಲಿಗೆ ಎಂತೆರಗಲಿ? || ೭ || ಮುಪ್ಪು ಹುಟ್ಟು ಸಾವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಂತಹ ದೇವನಿಗಲ್ಲದೆ ಉಳಿದ ದೇವನಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಮುಕ್ಕೊಡೆ ಹಾಗೂ ಒಡತನವಾಗಲೀ ದೇವತ್ವವಾಗಲೀ ಸಲ್ಲದು || ೮ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯುವ ದೇವರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟವರಿಗೆ ಯಮನ ಬಾಧೆಯು ಬೆನ್ನಬಿಡದು, ಅಲ್ಲದೆ ಅಂಧವರ ದುಃಖವಾಗಲೀ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಾಗಲೀ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗದು ಅದುದರಿಂದ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವೆನಿಸಿದ ಜನರಾಜನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಿ || ೯ || ಕಾಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಕೆಡಹಿ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಗೆದ್ದು ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಾತನ ಮೃದುಪಾದಕ್ಕೆ ನಾನೇನೂ ದಿಗ್ಗಮ ತಾಳದೆ ಮಂದಿಸು ಶ್ರೇಣಿ || ೧೦ || ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಸುಖವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವವನೆ, ಸೇವೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಭಜಿಸುವ ಸತ್ಪುರುಷರ ಜನ್ಮವೆಂಬ ರೋಗವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡತಕ್ಕ ವೈದ್ಯನೆ, ನನಗೆ ನಾಶವಿಲ್ಲದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡು. || ೧೧ || ಪುನಶ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳು ನಾಲ್ಕು ಅಘಾತಿಕರ್ಮಗಳು ನಾಲ್ಕು-

¹ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ (ಗ), ಪ್ರೀತಿಯು (ಕ) ² ರೆದ್ದರತ್ತಿ (ಗ) ³ ದೇವಳ (ಗ) ⁴ ↓ (ಗ) ⁵ ಕಂಡನು (ಗ) ⁶ ನಿಂತವನ(ಗ)
⁷ ↓ (ಗ) ⁸ ↓ (ಗ). ⁹ ಇಂತವು ದೇವರುಗಳ (ಚ) ¹⁰ ನಟ್ಟಾಳ (ಗ) ¹¹ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಗ) ¹² ಯಂತಕವೈರಿ (ಚ) ¹³ ↓ (ಗ)
¹⁴ ಮುಮುವ ಸೋಲುವ ಮೋಹ (ಚ) ¹⁵ ಜವನ ಚಿತ್ತವನು (ಚ) ¹⁶ ನಿಲ್ಲದ (ಗ) ¹⁷ ಅವ್ಯಾಬಾಧನ ಚಿಂತನೆ ಮೂಜಗ (ಗ) ಅವ್ಯಯ
ಸಾವನ ಚಿಂತನ ಮೂಜಗ (ಚ) ¹⁸ ↓ (ಗ) ¹⁹ ಗೆಲ್ಲವು (ಗ) ²⁰ ನೋತ್ತರಿಸಿಯೆ (ಚ)

¹ನಿರವದ್ಯ ನಿಶ್ಚಲ ನಿರ್ಮಲ ನಿರ್ಮಾ¹ಯ² । ನಿರುಪಮ ನಿರಹಂಕಾರ ॥

ನಿರಪೇಕ್ಷ ನಿತ್ಯಾನಂದ ನಿರಾಮಯ । ನಿರಘ ಪಾಲಿಸು ನೀನೆನ್ನ

॥ ೧೩ ॥

ಅಕ್ಷಯನಮಲ ಚರಿತ³ ನಾನಾ ಶುಭ । ಲಕ್ಷಣಾನ್ವಿತ ದಿವ್ಯ ದೇಹ ॥

ಲಕ್ಷಿತ³ ಸಾಸಿರನಾಮನೆ ನನ್ನ⁴ ನಿ । ರೀಕ್ಷಿಸು⁵ ಕರುಣದಿಂದೊಲಿದು⁶

॥ ೧೪ ॥

ಹಿರಿದು ಸ್ತುತಿ⁷ಗಳಿಂದ ಫಲವೇನು ಸುಖ ನಿನ್ನ । ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದಪ್ಪುದೆಂತೆನಲು ॥

⁸ಇರದಣು⁹ನಾತ್ರ ಸುಧೆಯನುಂ⁸ಡರಜರಾ । ಮರತೆಯ ಪಡೆವರೆಂತಂತೆ

॥ ೧೫ ॥

ಘಾತಿಯಘಾತಿಯನೆಲ್ಲವ ಕ್ಷಣದೊಳು । ಘಾತಿಸಿ ತ್ರಿಜಗದಗ್ರದೊಳು ॥

ಖ್ಯಾ¹⁰ತಿವಡೆದು ನಿಂದ ಸಿದ್ಧರ ಪದ ವನ । ಜಾತಕೇಷಗು¹⁰ವೆನಲ್ಲಿಯೊಳು

॥ ೧೬ ॥

ಮೂಲೋಕದೊಳಗಾ¹¹ಚಾರ ಪಂಚಕದಿಂದ । ಮೇಲಱಿದಿರದಾಚರಿಸಿ ॥

ಲೀಲೆಯೊಳಿರುತಿರ್ಪಾಚಾರ್ಯರ ಪದ । ಮೂಲಕೇಷಗು¹²ವೆನಲ್ಲಿಯೊಳು ¹²

॥ ೧೭ ॥

ಜ್ಞಾನಾಂಭೋಧಿ ಶಶಾಂಕರೆನಿಸಿಯ । ಜ್ಞಾನದೊಳಿರ್ಪ ಜನರನು ॥

ಜ್ಞಾನ ಬೋಧನೆಯನು ಪೇಳಿದುಪಾದ್ಯಗೇ¹³ । ಮೌನದಿಂದಾನೆಷಗು¹³ವೆನು

॥ ೧೮ ॥

¹⁴ಲಾಕಿಕದೊಳಗೆ ವರ್ತಿಸುವ ಕರ್ಮಗ¹⁴ಳ । ನೇಕ ಚಿತ್ತದೊಳು ತಾ ಗೆಲಿದು¹⁵ ॥

¹⁶ಲೋಕ ಮೂಱಿಱೊಳು ವರ್ತಿಪ ಸಾಧು ಪದಪಂಕ । ಜಾಕರಕಾಱಿಯಹೆನು¹⁶

॥ ೧೯ ॥

ಎಂಬೀ ಎಂಟು ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ, ಲೋಕಗಳ ತುತ್ತತುದಿಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಜಿನೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ನನಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ, ಕಾಪಾಡು. ॥ ೧೨ ॥ ಅನಿದ್ಯನಾದ, ಚಲಿಸದ, ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ, ಮಾಯೆಯಿಲ್ಲದವನಾದ, ಹೋಲಿಕೆಯಿಲ್ಲದ, ಗರ್ವವಿಲ್ಲದ, ಬಯಕೆಯಿಲ್ಲದ, ನಿತ್ಯವೂ ಸಂತೋಷಮಯನಾದ, ರೋಗ-ಪಾಪಗಳಿಲ್ಲದ ಜಿನೇಶ್ವರನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ॥ ೧೩ ॥ ನಾಶರಹಿತನೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆಚರಣೆಯುಳ್ಳವನೂ ಹಲವಾರು ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಿವ್ಯವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳವನೂ ಸಾವಿರ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳವನೂ ಆದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿ ನೋಡುವವನಾಗು. ॥ ೧೪ ॥ ಒಂದು ಅಣುವಿನಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಪ್ಪುತವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದವರು ಮುಪ್ಪು-ಸಾವುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವರು. ಅದೇ ರೀತಿ ನನ್ನನ್ನು ನೆನೆದುದರಿಂದಲೇ ಸುಖವು ಲಭಿಸುವಾಗ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸ್ತುತಿಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಏನಿದೆ? ॥ ೧೫ ॥ ಜ್ಞಾನಾವರಣೀಯ, ದರ್ಶನಾವರಣೀಯ. ಅಂತರಾಯ, ಮೋಹನೀಯ-ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಆಯು, ನಾಮ, ಗೋತ್ರ. ವೇದನೀಯ-ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಅಘಾತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿ, ಮೂರುಲೋಕಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿ ನಿಂತ ಸಿದ್ಧರ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೧೬ ॥ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದರ್ಶನ. ಜ್ಞಾನ, ಚಾರಿತ್ರ, ತಪ, ವೀರ್ಯ-ಎಂಬೀ ಐದು ವಿಧವಾದ ಆಚಾರಗಳಿಂದ ಒಳ್ಳಿತಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರತಕ್ಕ ಆಚಾರ್ಯರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ॥ ೧೭ ॥ ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಕ್ಕೇರಿಸುವ ಚಂದ್ರ

¹ ↓ (ಗ). ² ನಿರ್ಮಯ (ಕ) ³ ↓ (ಗ). ⁴ ನಾಮ ನೀನೆನ್ನ (ಗ). ⁵ ನಾಮ ನೀವರವನಿತ್ತೀಕ್ಷಿಸು (ಚ) ⁶ ದಿಂದೆನ್ನ (ಚ).
⁷ ವಸ್ತು (ಗ) ⁸ ↓ (ಗ) ⁹ ಇದರಣು (ಕ). ¹⁰ ↓ (ಗ) ¹¹ ದೊಳಗಾ (ಚ). ¹² ಈ ಪದ್ಯ 'ಗ'ದವಲ್ಲಿಲ್ಲ ¹³ ಅನದೆ ಬೋಧಿ
ಪುಪಾಧ್ಯಾಯರಡಿಗೇ ಸನ್ (ಗ ಚ.). ¹⁴ ↓ (ಗ) ¹⁵ ಕುಪರಮಿಸಿ (ಗ ಚ) ¹⁶ ರೋಕೋಪಕಾರಿಗಳೆನಪ ಸಾಧುಗಳಿಗಾ ॥ ನೇಕ ಚಿತ್ತ
ದೊಳಿಟಗುವೆನು (ಗ.ಚ)

ದುರ್ಧರತರವೆನಿಪಪ್ಪಕರ್ಮಗಳ | ನಿರ್ದಹಿಸಿಯೆ ನೋಕ್ಷವನು ||

ನಿರ್ದರವನು ಮಾಡಿ ಭವ್ಯರ ಪಾಲಿಪ | ವರ್ಧಮಾನರಿಗೆಱಗುವೆನು¹

|| ೨೦ ||

ಬದ್ಧಕರ್ಮವ ಗೆಲ್ಲರುಹಂತ ಶ್ರೀ ಜಿನ | ಸಿದ್ಧ ಸೂರಿಯ ಪಾರಕರ ||

ಹೊದ್ದಿ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಸಾಧುಗಳ ಶ್ರೀ ಪದಪದ್ಮ | ಹೊದ್ದಿದಳಿಯೊಲೆಱಗುವೆನು²

|| ೨೧ ||

ಅಡಿಗಡಿಗೆಱಗುವೆ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣದ | ಕಡೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವನೆನೆಗೆ ||

ಬಿಡದೆ ಮಾಡುವ ಪಂಚ ಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಂಭ್ರ | ಯುಡುನಖಗಳಿಗನವರತ³

|| ೨೨ ||

ನಾಕ ನರೋರಗ ಲೋಕದೊಳೊಪ್ಪುವ | ನೇಕ ಜೈತ್ಯಾಲಯಂಗಳೊಳು ||

ಶ್ರೀಕರಮಪ್ಪ ಪೀರದೊಳರ್ಪ ಜನರಿಗಾ | ನೇಕಚಿತ್ತದೊಳೆಱಗುವೆನು

|| ೨೩ ||

ವರ ರತ್ನತ್ರಯ ಭೂಷಣ ಮನ ನೊಲಿ | ದಿರಲೆನ್ನಂತ⁴ರಂಗದೊಳು ||

ಪರಮನ⁵ ಕರುಣದೊಳ⁶ ಮುಕುತಿವೆಣ್ಣೊಲಿದೆನ್ನ | ವರಿಸುವಳೆಂದೆಂದುವರ⁷

|| ೨೪ ||

ಜನಮತದೊಳು⁸ ಭಾವಕ ಕೋವಿದ ಮುನಿ | ಜನವಂದಿತ⁹ ಮುಕ್ತಿರಮೆಯ¹⁰ ||

ಮನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸಖಿಯಾದ ಶಾರದೆಯಂಭ್ರ | ವನಜಾತಕಾನೆಱಗುವೆನು

|| ೨೫ ||

ಸಾರದೆ ದುರ್ಜನ ಕೃಪೆಹೀನರ ಭೂ | ಭಾರರ ಶರರ ವಂಚಕರ ||

ಸಾರದೆ ಶಾರದೆ ಸಾರೆನ್ನಯ ಮುಖ | ವಾರಿಜವನು ಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೨೬ ||

ಸ್ವರೂಪರೆನಿಸಿ ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗೆ ನಾನು ಮೌನವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೧೮ || ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಏಕಮನಸ್ಕತೆಯಿಂದ ಗೆದ್ದು, ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧುಗಳ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ನಾನು ಪಂದಿಸುತ್ತೇನೆ || ೧೯ || ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟತರವೆನಿಸುವ ಎಂಟು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು, ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಧರ್ಮಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಜನರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ವರ್ಧಮಾನಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೨೦ || ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಅರ್ಹಂತ ಶ್ರೀ ಜಿನಸಿದ್ಧರನ್ನೂ ಸೂರಿಗಳನ್ನೂ ಪಾರಕರನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಕಾಂತಿಯುತರಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಧುಗಳ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಗುತ್ತೇನೆ || ೨೧ || ಐದು ಕಲ್ಯಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯದಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಅರ್ಹತ್, ಸಿದ್ಧ, ಆಚಾರ್ಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ, ಸಾಧು-ಎಂಬೀ ಪಂಚ ಪರಮೇಶ್ವಿಗಳ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತಿರುವ ಉಗುರುಗಳಿರುವ ಪಾದಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ ವಂದಿಸುವೆನು. || ೨೨ || ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶೋಭಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜೈತ್ಯಾ ಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಪೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನರಿಗೆ ನಾನು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೨೩ || ಪರಮ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು ನನ್ನನ್ನು ಎಂದು ಮದುವೆಯಾಗುವಳೋ ಅಂದುವರೆಗೆ ಸಮ್ಯಗ್‌ರ್ಥನ, ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಕ್‌ಚಾರಿತ್ರ-ಎಂಬೀ ಮೂರು ರತ್ನಗಳೆಂಬ ತೊಡಿಗೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಿಸಿರಲಿ. || ೨೪ || ಜೈನಮತದಲ್ಲಿ ಭಾವಕರಿಂದಲೂ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದಲೂ ಮುನಿಗಳಿಂದಲೂ ವಂದಿಸಲ್ಪಡುವವಳು ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿಗೆಯಾದ ಗೆಳತಿ ಎಂದೆನಿಸಿದ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೨೫ ||

¹ ೨೦ನೇ ಪದ್ಯ ಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ² ಯೊಳೆಱಗುವನು (ಕ), ೨೦ನೇ ಪದ್ಯ ಗಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ ³ ಗಿಡುವೆನು ಮಣಮೆಳುಟುವನು (ಕ) ⁴ ದಿರಲಿಯೆ ನಂತ (ಚ) ⁵ - x (ಗ ಚ) ⁶ ಕರುಣದೊಳು (ಗ) ⁷ ಕೆಂದೆಂದುವರ (ಚ) ⁸ ಜನಮತಗರಿಕೆ (ಗ) ⁹ ಮದಿತ (ಕ ಚ) ¹⁰ ರಮೆಗೆ (ಗ ಚ)

ಒಲ್ಲೆನೆಂಬೆಯ¹ ಜಾರ ಜೋರರ ಕಥೆಗಳಂ । ತಲ್ಲ ಭಾವಿಸಿ ಮುಕ್ತಿರಮೆಯ² ॥

ನಲ್ಲಭರಾದರ ಕಥೆಯ ಪೇಳಲು ತಳು । ನಿಲ್ಲದೆ ಬರಬೇಕೆನಗೆ

॥ ೨೭ ॥

ದೇವರು ದಶರಥ ಸುತರಘಪುಣ್ಯದ³ । ಭಾವನ ಪೇಳೊಡನ್ನೆನಗೆ ॥

ದೇವಿ ನೀನಲ್ಲದಿಲ್ಲದಜೊಂದ ನಿನ್ನಡಿ । ದಾವರೆಗಳಿಗೆಱಗುವೆನು

॥ ೨೮ ॥

ಹೆಣ್ಣೆಂಬರು ಲೋಕದೊಳು ಶಾಸ್ತ್ರ ಶಬ್ದವ⁴ । ಪೆಣ್ಣೆಂದಜಾಯದೆ ಮುಕ್ತಿ ॥

ಪೆಣ್ಣ ತೋಱುಸುವ ಭಾರತಿ ನೀನು ಭವ್ಯರ । ಕಣ್ಣ ಕೊಡೆನಗೆ ಸನ್ಮತಿಯ⁵

॥ ೨೯ ॥

ರಾಜ್ಯಾಂಗನೆ⁶ ನೊದಲಾದ ಸತಿಯರನು । ತ್ಯಾಜ್ಯವ ಮಾಡಿ ಲೋಕದೊಳು ॥

ಪೂಜ್ಯರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಮುನಿಕುಲತೀಲಕ । ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯ ಪಾದರಿಗೆಱಗುವೆನು

॥ ೩೦ ॥

ಸಕಲಾಗಮ ಕೋವಿದರೆಂದೆನಿಸಿ⁷ಕೊಂಡು । ಮಕರಾಂಕನನೆದೆಗೆಡಿಸಿ ॥

ಸುಕವಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿಕೊಂಡು⁸ ಜಸನೆ । ತ್ತಕಲಂಕ⁹ ಮುನಿಗೆಱಗುವೆನು

॥ ೩೧ ॥

ಮುದ್ರಿತ ವಾದಿ ವದನ¹⁰ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೇ । ಮಾದ್ರಿ ಸನ್ನಿಭನನ್ಯ ಮತಕೆ ॥

ವಿದ್ರಾವಣನೆನಲೆಸೆವ ಸಮಂತಸು । ಭದ್ರ ಮುನಿಪಗೆಱಗುವೆನು¹¹

॥ ೩೨ ॥

ಬಿಟ್ಟ¹² ಬಳಿಕ ಲಲನೆಯರ ಭೂಸತಿಯನು । ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲೆಂದು¹³ ನಾಲ್ವರಲ ॥

ಮುಟ್ಟದೆಸೆವ ಕೊಂಡಕುಂದಾಚಾರ್ಯರ । ನೆಟ್ಟನೊಲ್ಲ ಭ¹⁴ವಂದಿಸುವೆನು

॥ ೩೩ ॥

ಎಲೇ, ಶಾರದೆಯೆ, ನೀನು ದುಷ್ಪಜನರನ್ನೂ ದಯಾಹೀನರನ್ನೂ ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿರುವವರನ್ನೂ ಕುತ್ಸಿತರನ್ನೂ ಮೋಸಗಾರರನ್ನೂ ಸೇರದೆ, ನನ್ನ ಮೊಗದಾವರೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದು ಸೇರುವವಳಾಗು. ॥ ೨೭ ॥ ಎಲೆ ಶಾರದೆಯೆ, ಏನು ನೀನು ನನ್ನ ಮೊಗದಾವರೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಹೇಳಲಿರುವುದು ಹಾದರ ಮಾಡುವವರ ಅಥವಾ ಕಳ್ಳರ ಕಥೆಗಳ ಹಾಗಿರುವಂಥವಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಪತಿಯಾದಂಥವರ ಕಥೆಯನ್ನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು ॥ ೨೮ ॥ ಎಲೈ ದೇವಿಯೆ, ದೇವರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಪಾಪ ಪುಣ್ಯದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೨೯ ॥ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಶಬ್ದ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಣ್ಣೆನ್ನುವರು. ಅದನ್ನು ಐಹಿಕವಾದ ಬಂಧನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಹೆಣ್ಣೆಂದು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಲೇ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯೆ, ನೀನು ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುವವಳೂ ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣೂ ಆಗಿರತಕ್ಕವಳು. ನೀನು ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸು. ॥ ೩೦ ॥ ರಾಜ್ಯಾಂಗನೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೂಜ್ಯರೆನಿಸಿದ ಮುನಿಗಳ ಪಂಶಕ್ಕೆ ತೀಲಕಪ್ರಾಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪೂಜ್ಯಪಾದರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆನು. ॥ ೩೧ ॥ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರಾಗಿ ಮನ್ಮಥನ ಧೈರ್ಯವನ್ನೆ ಕೆಡಿಸಿ. ಸುಕವಿಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸಿದ ಅಕಲಂಕಮುನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೩೨ ॥ ವಾದಿಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಸತಕ್ಕವನೂ ಧೈರ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಚಲದಂತಿರುವವನೂ ಅನ್ಯಮತಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟತಕ್ಕವನೂ ಎಂಬಂತೆ

¹ ಪೊಲ್ಲೆನೆಂದೊಡ (ಚ) ² ರಮೆಗೆ (ಗ.ಚ). ³ ದೇವನಾವದ ಗುರುವಾ ರಘುಪುಣ್ಯದ (ಗ.ಚ.). ⁴ ಜಪ್ಪನ (ಗ) ಜನಜನ (ಚ). ⁵ ಸುಮತಿಯ (ಚ) ⁶ ರಾಜಾಂಗನೆ (ಗ) ⁷ ನಂದೆನಿಸಿ (ಗ.ಚ). ⁸ ತುತಿಸಿಕೊಂಡು (ಚ) ⁹ ಜಸವತ್ತ ನಿಕಲಂಕ (ಕ) ¹⁰ ವಾದನ (ಕ) ವರ್ಧನ (ಗ). ¹¹ ಮುನಿಗೆಯೆಱಗುವೆನು (ಗ) ¹² ಬಿಟ್ಟು (ಗ.ಚ) ¹³ ಮುಟ್ಟಿಸಿಲ್ಲೆಂದು (ಗ.ಚ) ¹⁴ ನೆಟ್ಟನೆಯಭಿ (ಚ)

ಮಂಡಲದೊಳು ಚಾರುಕೀರ್ತಿಯೆನಿಸಿ ಬಲು | ಗಂಡು¹ವೆಸರನಾಂತು ಜಗಳೆ ||

ಮಂಡನನಾದ ಪಂಡಿತರಾಯನ ಪಾದ | ಪುಂಡರೀಕಕೆ² ನಮಿಸುವೆನು

|| ೩೪ ||

ಇಂದುವೆನಿಸಿಯನ್ನಮತ ಕಮಲಕೆ ತಾ | ನಿಂದುವೆನಿಸಿ ನಿಜಮತದ ||

ಇಂದೀವರಕಾನಂದವನೀವ ಪ್ರ | ಭೇಂದು ಮುನಿಪಗೆಣಗುವೆನು³

|| ೩೫ ||

ಚಿಕ್ಕ ಹರಯದೊಳಂತಪ್ಪ ತಪಕೆ ಮೆಯ್ಯ | ನಿಕ್ಕಿಯಂಗಜನ್ಮಪವರನ ||

ಸೊಕ್ಕ ಮುಱಿದ ಶ್ರುತಮುನಿಯ⁴ ಪದಾಂಬುಜ | ಕಿಕ್ಕುವೆನನ್ನ ನೊಸಲನು⁵

|| ೩೬ ||

ಜನಮತ-ಶರಣಿ-ಶಶಾಂಕನೆಂದೆನಿಸುವ⁶ | ಕುನಯ-ಕುಮುದ-ತೀವ್ರಕರನ⁷ ||

ಅನುಪಮ-ಚರಿತ ವಿಮಲ ಕೀರಿತಿ⁸ ಮುನಿ | ಪನ ಪಾದಕಾನೇಣಗುವೆನು

|| ೩೭ ||

ಧರೆಯೊಳು ಚರಿಸುವ ನವಕೋಟಿ ಮುನಿಗಳ | ಚರಣಕೆಣಗಿ ಕಲಿಕಾಲ ||

ದೊರೆಯೆನಿಸುವ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸೇನಾಚಾರ್ಯ | ಚರಣಕೆಣಗಿಯರ್ಥಿಯೊಳು⁹

|| ೩೮ ||

ಬಂಧುರತರನಾಗಿ ಧರೆಯೊಳು ಕವಿತೆಗೆ | ಳೊಂದಿದ ಸವಿನುಡಿಯಿಂದ ||

ಅಂದವಡೆದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸುರುವ ನಾಗ | ಚಂದಿರನನು ಪಾಡುವೆನು¹⁰

|| ೩೯ ||

ಅವರಿವರೆನ್ನದೆ ಜನಮುದ್ರೆಯ ಪೊತ್ತು | ಭುವನದೊಳಗೆ ಕೀರ್ತಿವಡೆದು ||

ತನೆ ರಾಜಿಪ ತಪಸ್ವಿಗಳ ವಾದಕೆ ನಾ | ತನಕದಿಂದೊಲಿದೆಣಗುವೆನು¹¹

|| ೪೦ ||

ಶೋಭಿಸುವ ಸಮಂತಭದ್ರಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. || ೩೨ || ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟುನಂತರ ಭೂಮಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲವೆನ್ನುವಂತೆ ನಾಲ್ಕು ಬೆರಳುಗಳನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿದ ಇದ್ದ ಕೊಂಡಕುಂದಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೩೩ || ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಚಾರುಕೀರ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ತಾಳಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯನಾದ ಪಂಡಿತರಾಜನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತೇನೆ. || ೩೪ || ಅನ್ಯಮತವೆಂಬ ತಾವರೆಗೂ ತನ್ನ ಮತವೆಂಬ ನೈದಿಲೆಗೂ ಚಂದ್ರನೆನಿಸಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಭೇಂದು ಮುನೀಂದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೩೫ || ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮನ್ಮಥನ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿದ ಶ್ರುತಮುನಿಯ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೩೬ || ಜೈನಮತವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸತಕ್ಕ ಚಂದ್ರನೂ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯೆಂಬ ನೈದಿಲೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಸುವ ಸೂರ್ಯನೂ ಹೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಚರಿತ್ರವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ವಿಮಲಕೀರ್ತಿ ಮುನೀಶ್ವರನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೩೭ || ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಒಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಮುನಿಗಳ ಪಾದಕ್ಕಿರಗಿ, ಕಲಿಯುಗದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅರಸನೆನಿಸುವ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀಸೇನಾಚಾರ್ಯರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ || ೩೮ || ವಿಶೇಷ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವ ಸವಿಯಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಚೆಲ್ಲಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸತಕ್ಕ ನಾಗಚಂದ್ರಕವಿಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತೇನೆ || ೩೯ || ಅವರು ಇವರು ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತದೆ ಜೈನರಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಹೊಂದಿ ಶೋಭಿಸುವ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಪಾದಕ್ಕೆ ಅತುರದಿಂದ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. || ೪೦ || ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವ ಕರ್ಣಾಟ ಸಂಸ್ಕೃತವೆಂಬ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ

¹ ಖಂಡು (ಕ) ದಂಡು (ಚ) ² ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ (ಗ) ³ ಮುನಿಗೆ ನಮಿಸುವೆನು (ಚ) ⁴ ಕೀರ್ತಿಯ (ಚ) ⁵ ಪಣೆಯನು (ಚ)

⁶ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಶಾಂಕನ (ಗಚ) ⁷ ಕಿರಣ (ಚ) ⁸ ಕೀರ್ತಿ (ಕ) ⁹ ೩೮, ೩೯, ಇವುಗಳ ಚ.ದಲ್ಲಿ || ¹⁰ ೪೦, ೪೧, ೪೨, ೪೩ ಇವು ಕದಲ್ಲಿ ||

¹¹ ದಾನೇಣಗುವೆನು (ಗ)

ವರ ಕರ್ಣಾಟ ಸಕ್ಕದ¹ವನೊಡು ತಾ | ನೊರೆದು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವನು |
ಉರು ಕೀರ್ತಿಕಾಂತೆಯ ಬೆನ್ನ ಬಿಡದೆಯಾ | ಚರಿಪ ಪಂಪನ ಸ್ತುತಿಸುವೆನು || ೪೧ ||

ಸುಟ್ಟು ಕಾದಂಬರಿಯನು ಲೀಲಾವತಿ | ಗಿಟ್ಟು ಕಪ್ಪನು ಲೋಕವಜ್ರಾಯೆ² ||
ದಿಟ್ಟ ವಾದಿಯ ಗೆಲ್ಲ ನೇಮಿಚಂದ್ರನ ಮನ | ಮುಟ್ಟ ನೆನೆವೆ ನನ್ನಿಯೊಳು || ೪೨ ||

ಚಂದದ ಮೃದುಬಂಧದ ನೈಸಿರಿಯೊಡ | ನೊಂದಿದ ಸವಿನುಡಿಯಿಂದ ||
ಅಂದವಡೆದ ಕಾವ್ಯವನುಸುರಿದ³ ನಾಗ | ಚಂದಿರನನು ಪಾಡುವೆನು || ೪೩ ||

ಗಜಗನ ಗುಣವರ್ಮನ⁴ ಶಾಂತಿವರ್ಮನ | ವಿಜಯನ ಪೊನ್ನನಗ್ಗಲನ ||
ಸುಜನೋತ್ತಂಸ ರನ್ನನ ಮಧುರನ ಮನ | ಸಿಜನಿವರನು ಸ್ತುತಿಸುವೆನು || ೪೪ ||

ಅವರಿವರೆನ್ನದೆ ಸವಿನುಡಿಯನು ತೋರಿ⁵ | ಕವಿತೆಯ ಪೇಳ್ವ ಸಕಲರ ||
ಕಿವಿಗೆ ಪೀಯೂಷ ಪಿಂಡವನುಣಲೀವ ಸ | ತ್ವವಿಗಳ ನಾ ಸ್ತುತಿಸುವೆನು || ೪೫ ||

ಹೇಳಲಂಜಿದನೀ ಕೃತಿಯನು ಸುಜನರು | ಕೇಳಿ ಲಾಲಿಸುತಿರೆ ಕಂಡು ||
ತಾಳಲಾರದೆ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದೆಂಬ ಕುಜನರ | ಕಾಳುನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ || ೪೬ ||

ಶೂಲಧರನು ಕೊರಲೊಳಗಂಡು ತಾಳ್ದಾ | ಹಾಲಾಹಲವ ಮತ್ತೀಗ ||
ನಾಲಗೆ ಕೊನೆಯೊಳು⁶ ತಾಳಿದ ಕುಜನರ | ಜಾಲಕಂಜರೆ ಸಜ್ಜನರು || ೪೭ ||

ಒಡಲೊಳು ಜನಿಸಲನನ⁷ ಬಾಯೊಳು ಪ | ಲೊಡನೆ ಪುಟ್ಟದುದುಡುಂ ಖಳನ ||
ಪಡೆದ ಜನನಿ ಬದುಕಿದಳೆಂದಡೆ ಮಿಕ್ಕ | ಪೊಡವಿಯ ಜನಕುಂಟಿ ಸುಖವು || ೪೮ ||

ನ್ನರಿತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯರಚನೆಮಾಡಿ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬನ್ನು ಬಿಡದೆ ಪರಿಸುವ ಪಂಪಕವಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. || ೪೧ || ಕಾದಂಬರೀ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟು, ಲೀಲಾವತೀ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಲೋಕವೇ ತಿಳಿವಂತೆ ಗರ್ವಿಗಳಾದ ವಾದಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ನೇಮಿಚಂದ್ರಕವಿಯನ್ನು ನಿಜವಾದ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇನೆ. || ೪೨ || ಸೌಂದರ್ಯ-ಮಾರ್ದವ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಚನೆಯ ಶೋಭೆಯುಳ್ಳ ಸವಿಯಾದ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರುವ ನಾಗಚಂದ್ರ ನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತೇನೆ. || ೪೩ || ಗಜಗ. ಗುಣವರ್ಮ, ಶಾಂತಿವರ್ಮ, ವಿಜಯ, ಪೊನ್ನ, ಅಗ್ಗಲ, ಸುಜನೋತ್ತಂಸ, ರನ್ನ, ಮಧುರ, ಮನಸಿಜ—ಈ ಕವಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. || ೪೪ || ಅವರು ಇವರು ಎಂದು ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತದೆ ಸವಿಯಾದ ನುಡಿಗಳಿಂದ ಕವಿತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಶ್ರೋತೃಗಳೆಲ್ಲರ ಕಿವಿಗೂ ಅಪ್ರತದ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸತ್ಕವಿಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸು ತ್ತೇನೆ. || ೪೫ || ನನ್ನ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೇಳುತ್ತಿರಲು ದುರ್ಜನರು ಕಂಡು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಿಂದಿಸುವ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದೇನೆ || ೪೬ || ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಹಾಲಾಹಲವೆಂಬ ಮಹಾವಿಷವನ್ನು ದುರ್ಜನರು ತಮ್ಮ ನಾಲಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಂತಹ ದುರ್ಜನರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಜ್ಜನರು ಹೆದರದಿರುವರೆ? || ೪೭ ||

¹ ಸಕ್ಕದ (ಚ). ² ಗೊಟ್ಟುಟ್ಟು, ಲೋಕದ ಮರ್ಘಿಯಿಸಿದ (ಕ) ³ ಮುಸುರುವ (ಗ) ⁴ ಸುಜನಕಾನಂಪನಿಪ (ಕ). ೪೦ ೪೧. ೪೨, ೪೩ ಇವು ಕ ದಲ್ಲಿ ⁵ ನುಡಿಯಿಂದ ಜನ (ಚ) ⁶ ಮೊನೆಯೊಳು (ಗ) ಗೊನೆಯೊಳು (ಚ) ⁷ ಏವರ (ಕ).

ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಜನರಾಲಿಸಿ ಕೇಳಿ | ಯೊಪ್ಪಿದ ಕೃತಿಯ ಕುತರ್ಕಿ ||

ತಪ್ಪೆಂದು ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡು¹ ಬಾಯಳಿದೂಳಿ | ಲುಪ್ಪು ಸೊಪ್ಪೇನಾದಪುದೋ²

|| ೪೯ ||

ನೋಡಿ ಚದುರರು³ ಕೋವಿದರೀ ಕೃತಿಯ ಕೊಂ | ಡಾಡೆ ಕುಕವಿ ಮೋನವಿರದೆ ||

ಆಡುತ ತಪ್ಪೆಂದು ಚೆಲುವ⁴ ಕನ್ನಡಿಯ ತಾ | ನೇಡಿಸಿ ನೋಡುವಂದದೊಳು

|| ೫೦ ||

ಉರಗಗೆ⁵ ಗರಳವಿರಲು ಪಲ್ಲಳೊಳು ಚೇಳಿ | ಗಿರಲು⁶ ಪುಚ್ಚದೊಳು ಮುಳ್ಳುಗಳಾ ||

ವರ ದುರ್ಜನಗಿರೆ ನಾಲಗೆಯೊಳು ಸರ | ಸಿರುಹಜನೇಕೆ ಪುಟ್ಟಿಸಿದ

|| ೫೧ ||

ಪಲ್ಲಿನೊಳಗೆ ಪುಚ್ಚದೊಳಗೆ ಗರಳ ತಲೆ | ಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವಕುಂಟವಕೆ ||

ಬಲ್ಲೆನು ಪರಿಹರವನು ಕಾಣೆನು ಮೈ | ಯೆಲ್ಲ ವಿಷದ ದುರ್ಜನಗೆ⁷

|| ೫೨ ||

ಬಂದೋರ್ವನ ಕಿವಿಯನು ಕಚ್ಚಲೋರ್ವಗೆ | ಬಂದುದು ಜೀವದ ಕಡೆಗೆ ||

ಎಂದೆನೆ ದುರ್ಜನನೆಂಬ ಕಾಳೋರಗ | ನಂದವನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು⁸

|| ೫೩ ||

ಇಂದುವುದಯ⁹ ಕಿಂಗಡಲು ಪೆರ್ಚುವ ತೆಪ | ದಂದದಿ ಬೆಂಚೆ ಪಳ್ಳುಗಳು¹⁰ ||

ಅಂದು ಪೆರ್ಚುಗುವೆ ಸತ್ಯತಿಯ ಸುಜನರಾಲಿ | ಪಂದದೊಳ್ ಕುಜನರೊಲಿವರೆ¹¹

|| ೫೪ ||

ರಸವ ನಾಲಗೆ ಕವಿತಾರಸವನು ಕವಿ | ಕುಸುಮರಸವನಳಿ ವಿತತಿ ||

ಒಸೆದೊವಂದದೊಳೊವನೆ¹² ಕರಮಕ್ಕು¹³ | ಪಿಸುಣ ಬಲ್ಲನೆ ಲೋಕದೊಳು

|| ೫೫ ||

ದುರ್ಜನನು ತನ್ನ ತಾಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ಅವನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವನೇ ಜಗಿದು ಉಣ್ಣಬಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ ಅವನ ತಾಯಿಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಇದರಿಂದಲೇ ಆಕೆ ಬದುಕಿ ಕೊಂಡಳು ಎನ್ನುವಾಗ ಲೋಕದ ಇತರ ಜನರಿಗೆ ಸುಖವೆಲ್ಲಿದೆ? || ೪೯ || ಸಜ್ಜನರು ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೇಳಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಒಪ್ಪಿದಮೇಲೆ, ಕುತರ್ಕಿಯು ತಪ್ಪಿದೆಯೆಂದು ಹುರಿಗೊಂಡು ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟು ಬೊಗಳಿದರೆ ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಕೊರತೆ ಬರುವುದೆ? || ೪೯ || ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಚತುರರೂ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿದಾಗ ಕುಕವಿಯು ಸುಮ್ಮನಿರದೆ ಇದು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನುಳ್ಳದೆಂದು ಆಡುವುದು ಸುಂದರವಾದ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಮುಖವಿಕಾರಮಾಡಿ ನೋಡುವಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು, ಅಂದರೆ, ಅದು ಅವನ ಕೊರತೆಯನ್ನೇ ತಿಳಿಸಿದಂತಾಗುವುದು || ೫೦ || ಹಾವಿಗೆ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಷವಿರುವಂತೆಯೂ ಚೇಳಿಗೆ ಬಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಷವಿರುವಂತೆಯೂ ದುರ್ಜನನಿಗೆ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ವಿಷದ ಮುಳ್ಳುಗಳಿರುವಂತೆಯೂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಾಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನೋ ! || ೫೧ || ಕೆಲವು ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ಬಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷವಿರುತ್ತದೆ ಈ ವಿಷಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಬಲ್ಲೆನು ಆದರೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ವಿಷ ತುಂಬಿರುವ ದುರ್ಜನನ ವಿಷಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಾಣೆನು || ೫೨ || ದುರ್ಜನನೆಂಬ ಕಾಳಸರ್ಪವು ಬಂದು ಒಬ್ಬನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ದೊಡನೆ ಅವನ ಪ್ರಾಣವೇ ಕೊನೆಯನ್ನೆಯ್ದುವುದು ಹೀಗಿರುವಾಗ ದುರ್ಜನನೆಂಬ ಕಾಳೋರಗನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ || ೫೩ || ಚಂದ್ರನು ಉದಯಿಸಿದೊಡನೆ ಕ್ಷೀರಸಾಗರವು ಉಬ್ಬರ ತಾಳುವಂತೆ ಕೆರೆ ಹಳ್ಳಗಳು ಉಕ್ಕೇರಲಾರವು. ಅದರಂತೆ ಸತ್ಯಾವ್ಯವನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ಕೇಳುವಂತೆ ದುರ್ಜನರು ಕೇಳಿ ಮೆಚ್ಚಲಾರರು || ೫೪ || ರಸರೂಚಿಯನ್ನು ನಾಲಗೆಯೂ

¹ x (ಕ) ² ಸೊಪ್ಪೇನಾಪುದೇನು (ಗ) x ³ (ಗ ಚ) ⁴ ತಪ್ಪೆಂದುಡಿವ (ಗ) ತಪ್ಪೆಂದು ನುಡಿವ (ಚ) ⁵ ಉರಗಾದ್ಯ (ಗ) ⁶ ಪಲ್ಲಿನು ತೆಗೆದಿರದೆ (ಗ) ಪಲ್ಲಳೊಳು ಕೇಳಿಗಿರಲು (ಚ) ⁷ ದುರ್ಜನಗೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಗರಳ ಹರದಿಲ್ಲಾ (ಕ) ⁸ ದುರ್ಜನರಿಗೆ ಸಾಹಜಗುಣವೆಂದು ಪೇಳ್ವರು ಬಲ್ಲವರು (ಕ) ⁹ ಇಂದುವಿನುದಯ (ಗ ಚ) ¹⁰ ಪಳ್ಳುಗಳು (ಚ) ¹¹ ಸುಜನರಾಲಿವರೆ (ಗ ಚ) ¹² ಳೊವದೆ (ಗ) ¹³ ಕರಮಕ್ಕು (ಗ ಚ)

ನೋಡೆನವರ ಮುಖವನು ನುಡಿಸೆನು ನೇಹ¹ । ಮಾಡೆನು ಮನವಚನದೊಳು ॥

ನಾಡೆ ಸೂಕರನಿದಿರೊಳು ಕಂಡಾನೆಯ । ಪಾಡೆನುತಿಹೆನು ದೂರದೊಳು²

॥ ೫೬ ॥

ಇಂತೀ ಗುಣದ³ ದುರ್ಜನನಿರೆ ಸುಜನರ⁴ । ಸಂತತಿಗುಂಟ⁵ ಲೇನೆಂದು ॥

ನಾಂ ತಡೆಯದೆ ಕೊಂಡಾಡಿದೆ ಪಿಸುಣರ । ಸಂತಸದಿಂ ಮನವೊಲಿದು

॥ ೫೭ ॥

ಸಾಲುನಿಡಿದು ಪುದಿದಿಹ ದೋಷಂಗಳ । ಚೇಲಿತವನು ಮಾಡಿ ಗುಣವ ॥

ಪಾಲಿಸಿ ಕೃತಿಯ ಕೊಂಡಾಡುವ ಸುಜನರ । ಜಾಲವ ನಾ ಸ್ತುತಿಸುವೆನು

॥ ೫೮ ॥

ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ ದೋಷದೊಳು ತಿಲದನಿತು ಸು⁶ । ಗುಣವಿರಲಾ ದೋಷವನು ॥

ಎಣಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟು ಕೃತಿಯ ನಡೆಸುವ ಗುಣ । ಮಣಿಗಳ ನಾ ಸ್ತುತಿಸುವೆನು⁷

॥ ೫೯ ॥

ಕಡಿಪುದಳುವ ತಾವನ ದೈನ್ಯವ ಗಂಗೆ । ಯುಡುಪತಿ ಸುರತರುನಿರದೆ ॥

ಕಡಿಪರಾ ಮೂಱವಗುಣವ⁸ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ । ಪಡಿದೊರೆ ಯಾರು ಲೋಕದೊಳು

॥ ೬೦ ॥

ರಸಮಯವಹ ಕಾವ್ಯರಸವ ಸೇವಿಸಿ ನೀ । ರಸಕೃತಿಯನು ಬಂಡು⁹ ಮಾಳ್ ॥

ಎಸೆವ ಸಜ್ಜನ ದುರ್ಜನ ಚಂವಕವ¹⁰ ಛೇ । ದಿಸುವ ತುಂಬಿಯೊಲಾಡಿದರೆ

॥ ೬೧ ॥

ಸರಸಿಜೋದ್ಯವನು ಸುಜನರ ಲೆಕ್ಕಣಿಕೆಯಿಂ । ಬರೆವೆಂದು ರಸ ಬೀಳೆ ಧರೆಗೆ ॥

ವರ ಪಾಲ್ಗಡಲಿಂದು ಮಲಯಜವಾಯ್ತಿನ । ಲಿರವನೇನೆಂಬೆ ಸಜ್ಜನರ

॥ ೬೨ ॥

ಕಾವ್ಯರಸವನ್ನು ಕವಿಯೂ ಹೂವಿನ ರಸವನ್ನು ತುಂಬಿಗಳ ಹಿಂಡೂ ಪ್ರೀತಿಸಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ವಿರೇಷವಾಗಿ ಕೀಟಪತಂಗಗಳು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವೆ? ಅದರಂತೆ ಚಾಡಿಕಾರನು ಕೃತಿಯನ್ನೇನಾದರೂ ತಿಳಿಯಬಲ್ಲನೆ? ॥ ೫೫ ॥ ಅಂತಹ ಚಾಡಿಕೋರರ ಮುಖವನ್ನೇ ನಾನು ನೋಡೆನು, ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡೆನು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಮಾತಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಸ್ನೇಹವನ್ನೂ ಮಾಡೆನು. ಅವರೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹಂದಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅದರೊಡನೆ ನೀನು ಕಂಡ ಆನೆಯನ್ನು ದೂರದಿಂದ ಹಾಡೆಂದು ಹೇಳುವೆನು. ॥ ೫೬ ॥ ಈ ರೀತಿಯ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ದುರ್ಜನನಿರುವಾಗ ಸಜ್ಜನರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಕ್ಷೇಮವೇ ದೊರೆಯದೆಂದು ನಾನು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಅಂತಹ ಚಾಡಿಗಾರರನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ॥ ೫೭ ॥ ಸಾಲುನಾಲಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೊರತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಮಾಡಿ ಗುಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಣಮಾಡಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹೊಗಳತಕ್ಕ ಸಜ್ಜನರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೫೮ ॥ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ದೋಷಗಳ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆತಿದ್ದರೆ ಆ ದೋಷವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟು ಕಾವ್ಯವು ಮುಂದೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸದ್ಗುಣ ರತ್ನರನ್ನು ನಾನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೫೯ ॥ ಗಂಗೆಯು ಪಾಪವನ್ನೂ ಚಂದ್ರನು ತಾಪವನ್ನೂ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಬಡತನವನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವು ಈ ಮೂರು (ಪಾಪ, ತಾಪ, ದೈನ್ಯ) ಅವಗುಣಗಳನ್ನೂ ಕಡಿಸತಕ್ಕ ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮಾನರಾರೂ ಇಲ್ಲ. ॥ ೬೦ ॥ ರಸದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಾವ್ಯದ ರಸವನ್ನು ಕುಡಿದು, ರಸಹೀನವಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಯೋಗ್ಯ ವೆಂದು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ ಸಜ್ಜನನೆಂಬ ತುಂಬಿಗೆ ದುರ್ಜನನೆಂಬ ಸಂಪಗೆಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ॥ ೬೧ ॥

¹ ನವರೊಳನುವಡಿಸೆನು ಸ್ನೇಹವ (ಗ.ಚ). ² ಪಾಡಿನಂತಿಹೆನುದರದೊಳು (ಕ). ³ x (ಗ.ಚ). ⁴ ಸಜ್ಜನ (ಗ.ಚ). ⁵ ಸಂತತಿ ಗುಂಟು (ಗ.ಚ). ⁶ ತಿಲದೊಂದಿಷ್ಟು (ಚ). ⁷ ನುತಿಸುವೆನು (ಗ.ಚ) ⁸ ಕಡಿಪರಾಮವರ ಗುಣಸ (ಕ) ⁹ ಜೋಡು (ಗ) ಬೋಡು (ಚ). ¹⁰ ಬುಧರು ಪೂರಸವೀಂಟಿ ಬಿದಿರ (ಚ)

ರತ್ನದೊಳ್ಳಾಟದಧಿಕವನ¹ ವನಿತಾ । ರತ್ನ ಮಾಯೆಯ ಮಡು ನಿರಸ² ॥

ರತ್ನ ಬಾವಿಸಿ ನೋಡಲು ಜಗದೊಳು ಬೀನ । ರತ್ನವಲ್ಲವೆ ಸಜ್ಜನರು

॥ ೬೩ ॥

ಇರುಳಾಣ್ಣನಂತೆ ದೋಷಾಕರರಲ್ಲ ಸಾ । ಗರದಂತೆ ವಿಷವಿತ್ತರಲ್ಲ ॥

ಗಿರಿಯಂತೆ ಪರಿಭವನದೆಯದ ಸಜ್ಜನ । ರಿರವ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

॥ ೬೪ ॥

ಕಲ್ಲು ಕನಕ ಗಿರಿ ತೃಣ ಜಲ ವಹ್ನಿಗ । ಇಲ್ಲದ³ ಗುಣಗಳ ಪೊರಾಸಿ ॥

ನಿಲ್ಲದೆ ಕೊಂಡಾಡುವ ಕವಿಗಳು⁴ ಗುಣ । ವಲ್ಲಭರನು ಬಿಟ್ಟಪರೇ

॥ ೬೫ ॥

ಕೊಲ್ಲಲಿ ಬಯ್ಯಲಿ ನುಡಿಯಲಿ ಸಜ್ಜನ । ರಲ್ಲಿ ನೇಹವ ಬಿಡದವರ ॥

ಮಲ್ಲದಿಗಳ ಸ್ತುತಿನುವನಿಗೆ ಲೋಕದೊ । ಇಲ್ಲಿ ಜೆಯಾದ ಮಾನವರು

॥ ೬೬ ॥

ಇಂತು ನಾನಾ ಪರಿಯೊಳಗಾ ಸಜ್ಜನ । ಸಂತತಿಯನು⁵ ಕೊಂಡಾಡಿ ॥

ಸಂತಸದಿಂ ಮನವೊಲಿದು ಪೇಳಿದನೀ । ಕಂತುವಿಜಯನ ಕಥೆಯನು

॥ ೬೭ ॥

ಸಿಂಗರವಡದ ಹುಯಿಸಳ⁶ ದೇಶಕೊಪ್ಪುವ । ಚಂಗನಾಡದಲಿ ಮಧ್ಯದೊಳು ॥

ಮಂಗಳಮಯನಾಗಿಹುದಾ ಪೊಳಲ ಬೆ । ಡಂಗ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

॥ ೬೮ ॥

ಕಡುರಯ್ಯವಡದ ತಾವರೆಯ ದಳದ⁷ ನಟ್ಟಿ । ನಡುವಣ ಕರ್ಣಿಕೆಯಂತೆ ॥

ಬಿಡದೆ ಬಳಸಿ ತೋರ್ಪ ಗ್ರಾಮಕತಿಯ ನಟ್ಟಿ । ನಡುವೆ ರಾಜಪುಡಾ ಪೊಳಲು

॥ ೬೯ ॥

ಕಮಲ ಸಂಭೂತನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ರೇಖನಿಯಿಂದ ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ರಸಪು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಕ್ಷೀರಸಾಗರವೂ ತ್ರೀಗಂಧವೂ ಆದವು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಜ್ಜನರ ಮಹತಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಏನನ್ನಲಿ! ॥ ೬೩ ॥ ರತ್ನವು ಘನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೂ ನಾಟುವಂತಿಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯುಂಬ ರತ್ನವು ಮಾಯೆಯ ಮಡುವುಸುವುದು ರತ್ನ ಮತೂ ರಸಹೀನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರು ಜೀವರತ್ನದಂತೆ ಇರುತ್ತಾರೆ ॥ ೬೩ ॥ ಸತ್ಪುರುಷರು ಜನ್ಮದಂತೆ ತಂಪಾಗಿದ್ದರೂ ದೋಷಕ್ಕೆ (ಕತ್ತಲೆಗೆ, ಅಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ) ಆಶ್ರಯರಲ್ಲ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಗಂಭೀರರಾದರೂ ವಿಷವನ್ನು ಕೂಟ್ಟಿವೆ ರಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟದಂತೆ ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದರೂ ಸೋಂಪೊಂದಿದವರಲ್ಲ ಅಂತಹ ಸಜ್ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ॥ ೬೪ ॥ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು, ಚಿನ್ನ, ಬೆಟ್ಟ ಹುಲ್ಲು, ನೀರು, ಬೆಂಕಿ ಮುಂತಾದವಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಆರೋಪಿಸಿ ಬಿಡದೆ ಹೊಗಳತಕ್ಕವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರು ಗುಣಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯರಾದ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ವರ್ಣಿಸದೆ ಬಿಡುವರೆ? ॥ ೬೫ ॥ ಕೊಂದರೂ ನಿಂದಿಸಿದರೂ ಏನಾದರೂ ಅಡಿಕೊಂಡರೂ ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಅವರ ಮೃದು ಪಾದಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡುವವನಿಗೆ ಸಮಾಸರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ॥ ೬೬ ॥ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹಲವಾರು ವಿಧವಾಗಿ ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮನಮೆಚ್ಚಿ ನಾನು ಈ 'ಕಂತುವಿಜಯನ ಕಥೆ'ಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ॥ ೬೭ ॥ ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ಹೊಯಿಸಳದೇವದಲ್ಲಿ ಚಂಗನಾಡು ಇದ ಅದರ ನಡುವೆ ಶುಭಮಯವಾದ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಬಡಗನ್ನು ನಾನೇನು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ॥ ೬೮ ॥ ಸುತ್ತಲೂ ಹಲವಾರು ಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಬಹು ರಮಣೀಯವಾದ ತಾವರೆಯ ಎಸಳುಗಳ ನಡುವಣ ಮುಗುಳಿನಂತೆ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಶೋಭಿಸುವುದು. ॥ ೬೯ ॥

¹ ರತ್ನದ ಮಾಯವದಧಿಕವನ (ಕ) ² ಮಾಯಮಯಡುನಿಕರ (ಗ) ³ ಕನಕಗಿರಿ ತೃಣಜಲಗಳಿಲ್ಲದ (ಗ) ಕನಕ ತರುಗಿರಿ ತೃಣ ಜಲಗಳಿಲ್ಲದ (ಜ) ⁴ ಕವಿಗಳು (ಗ) ⁵ ಸಂತಾನದ (ಜೆ) ⁶ ಹೊಯಿಸಳ (ಚ) ⁷ ನಾಳದ (ಗ ಚ)

ಬಳಸಿ ಪರಿವ ಪನಿನೀರ ಕಾಲುವೆ¹ ವೂ | ಗೊಳ ಪೂದೋಂಟ² ನಾರಾಮು ||

ನಿಲಸಿತ ಶಾಲಿವನಗಳಿಂದಾ ಪೊಳ | ಲಿಳೆಗೆ ಕೌತುಕವಾಗಿಹುದು

|| ೭೦ ||

ಜಾಣರ ಜನ್ಮಸದನ ರಸಿಕರ ಮನೆ | ವಾಣಿಯ ನೆಲೆ ಜಿನಮತದ ||

ತಾಣವೆಂದೆನಿಸ ರಾವಂದೂರೊಳು ಪಂಚ | ಬಾಣನ ರೂಪನಲ್ಲೆಂಬ

|| ೭೧ ||

ಕಮಲಜ³ ರೂಪ ಕಮಲದಳ ಲೋಚನ | ನಿಮಲಾಂಗ ನಿತರಣಶೀಲ ||

ಸುಮನಸರಾಯುಧ ಜಿತಜಿನಪದಪದ್ಮ | ಭ್ರಮರನೆನಿಸಿ ಜಸವಡೆದ

|| ೭೨ ||

ನಚಿವ ಶಿರೋಮಣಿ ಗುಣಭೂಷಣನುರು | ಶುಚಿಯಕಲಂಕ ಚರಿತನು ||

ಅಚಲಿತ ಚಲ ಧೈರ್ಯ ದೇವಪ್ಪಗಳತಿ | ಪ್ರಚುರತೆವಡೆದಿಹನವನ

|| ೭೩ ||

ನಿಜನಂದನ ಮನುಮಾರ್ಗಮನೋಹರ | ನೃಜಿನಾರಿ ಜಿನಪದ ಭಕ್ತ ||

ಸುಜನಾಸ್ಯದರ್ಪಣ ಬುಕ್ಕರಸನು ಮನ | ಸಿಜರೂಪನಿಹನಂತವನ

|| ೭೪ ||

ಕುಲವಧು ಪಾಯಮ್ಮ ನಿಜವಾಣಿ ಜಿನ ಭಕ್ತಿ | ಚೆಲುವೆ ಸಿಂಗರಕಾತಿ ಗರುವೆ ||

ಲಲನಾಮಣಿ ಪತಿಭಕ್ತಿ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವದ | ನೆಲೆಯಾದಳಂತವರುಗಳ⁴

|| ೭೫ ||

ಅಂಗೋದ್ಭವ ನಾನಂಗಜ ರೂಪ ದಿ | ವ್ಯಾಂಗನಮಲ ಗುಣಯುತನು ||

ಅಂಗಜಹರ ಜಿನಭಕ್ತ ದೇವಪ್ಪ ಸು | ಸಂಗತಿಯಿಂದಿರುತಿರ್ದು⁵

|| ೭೬ ||

ಸುತ್ತಲೂ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಹನಿನೀರಿನ ಕಾಲುವೆಯಿಂದಲೂ ಸರೋವರ, ಹೂದೋಟ, ಉದ್ಯಾನ. ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಇರುವುದು. || ೭೦ || ಬುದ್ಧಿವಂತರಿಗೆ ಜನ್ಮಗೃಹವೂ ರಸಿಕರಿಗೆ ಮನೆಯೂ ವಿದ್ಯಾದೇವಿಗೆ ಆಶ್ರಯವೂ ಜೈನಮತಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವೂ ಎನಿಸುವ ರಾವಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ ರೂಪವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯತಕ್ಕವ ನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. || ೭೧ || ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನೂ ತಾವರೆಯೆಸಳಿನಂತೆ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅಂಗಗಳನ್ನುಳ್ಳವನೂ ದಾನ ಶೀಲನೂ ದೇವತೆಗಳ ಆಯುಧದಂತಿರುವವನೂ ಜಿನದೇವನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಯಂತಿರುವವನೂ ಆಗಿ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸಿದ್ದನು. || ೭೨ || ಆತನು ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಒಳ್ಳೆಯಗುಣವೆಂಬ ತೊಡಿಗೆಯುಳ್ಳವನೂ ಅತ್ಯಂತ ಶುದ್ಧನೂ ಕಳಂಕವೇನೂ ಇಲ್ಲದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕದಲದಿರುವ ಚಲವುಳ್ಳವನೂ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿ ದೇವಪ್ಪಗಳು ಎಂಬ ಹೆಸರಿ ನಿಂದ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು. || ೭೩ || ಆ ದೇವಪ್ಪ ಸಚಿವನ ಮಗನಾದ ಬುಕ್ಕರಸನು ಮನುವಿನ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವವನೂ ಸುಂದರನೂ ಪಾಪರಹಿತನೂ ಜಿನಭಕ್ತನೂ ಸತ್ಪುರುಷರ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ ಸೌಂದರ್ಯ ದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಇರುವವನೂ ಆಗಿದ್ದನು. || ೭೪ || ಆ ಬುಕ್ಕರಸನ ಮಡದಿ ಪಾಯಮ್ಮ ಎಂಬಾಕೆ ಜಿನಭಕ್ತಿ, ಚೆಲುವೆ, ಶೃಂಗಾರವುಳ್ಳವಳು, ಗೌರವಾನ್ವಿತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ರತ್ನಪ್ರಾಯಳು, ಪತಿವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಜಿನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಳಾಗಿದ್ದಳು. || ೭೫ || ಬುಕ್ಕರಸ-ಪಾಯಮ್ಮ ಎಂಬೀ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿ, ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳ ದಿವ್ಯವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಕಲಂಕರಹಿತವಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ಜಿನನ ಭಕ್ತನಾದ ದೇವಪ್ಪ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ನಾನು ಸತ್ಪುರುಷರ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೆನು. || ೭೬ || ನಾನು ರಾವಂದೂರು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ

¹ ಕಾಲುವೆ ಬಲ್ಲೆಣಿ (ಗ.ಚ.). ² ಪೂದೋಟ (ಗ). ³ ಕಮನೀಯ (ಚ) ⁴ ೭೫, ೭೭ ೭೮ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಗಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ⁵ ನೀ ಸಂಗತಿಯನು ಹೇಳುವನು (ಚ)

ಇರದಲ್ಲಂ ನಂಜರಾಯ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆದಿ | ಕರೆದೀನ ದಾನಿ ಚೆಂಗಾಳ್ವ ||

ವರ ನಂಶಾಚ್ಚಿ ಚಂದಿರ ನಂಜುಂಡ ಭೂ | ವರಗತಿಹಿತವನೆಂದೆನಿಸಿ || ೭೭ ||

ಭರೆಗೊಳ್ಳಿದನಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಪದವನಾಂ | ತಿರುತಿರ್ದೆ ವಿಭವದೊಳೆನ್ನ ||

ಕರೆದು ಭವ್ಯರು ಜನಕಥೆ ಪೇಳಿನಲಾ | ನೋರೆದೆನೀ ರಾಮವಿಜಯವ || ೭೮ ||

ತಿಂಗಳ ಜೊನ್ನದೊಳಾಡಿ ವಸಂತನೊ | ಳಂಗೀಕರಿಸಿ ಕಾಂತೆಯರ¹ ||

ಕಂಗದೆಯೊಡನಾಡಿ ಕಾಮಬಾಣದೊಳೊಂದಿ² | ದಂಗೆದಂತಿವೆ³ ನಿನ್ನ ಮಾತು || ೭೯ ||

ಶಶಿವದನೆಯರೊಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಬಂದುಗೆವಾಯ | ರಸದಂಬುಲವ ಸಂತಸದಿ⁴ ||

ಹೊಸಹರೆಯದ ಪ್ರಿಯತಮಗೀರ್ವಂತಿವೆ | ಕುಸುಮೇಷುನಿಭ ನಿನ್ನ ಮಾತು || ೮೦ ||

ಒಸರುವ ಸುಧೆಯ ಕೊಡನೊ ಮುನಿದಗಲಿದ | ಶಶಿವದನೆಯ ಕೂಟ⁵ ದಿರವೊ ||

ಪೊಸಜನ್ಮನೆಯ ದೇಟದ ಸುಗ್ಗಿಯಂತೆ ಸಂ | ತಸವೀವ್ರತಿವೆ⁶ ನಿನ್ನ ಮಾತು || ೮೧ ||

ತಿಂಗಳ ತಂಗದಿರ್ದೊಂಗಳ ಸಿರಿಯಂ | ತಿಂಗಳಲಿನ ರಸದಂತೆ |

ರಂಗುವಡದ ಮಾಣಿಕದ ಮಂಜರಿಯ ಬಿ | ಡಂಗಿನಂತಿವೆ⁷ ನಿನ್ನ ಮಾತು || ೮೨ ||

ತನಿಗೆನವಾಲೊಳೊಂದಿಸಿದ ಸಕ್ಕರೆಯದೊಂ | ದಿನಿಸಗಲಿದಂ⁸ ಗನೆಯ ||

ಮನನೊಲ್ಲ ಕೂಡುವ ಸುಖವೆಂತುಟಂತುಟು | ಮನಕೇವ್ರತಿವೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು⁹ || ೮೩ ||

ನಂಜರಾಯಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು ಅಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಡುವ ದಾನಿಯೆನಿಸಿದ ಚೆಂಗಾಳ್ವರ ವಂಶದೇವ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರ ನೆಂದೆನಿಸಿದ ನಂಜುಂಡರಾಜನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹಿತವನೆಂದೆನಿಸಿದನು || ೭೭ || ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯವನಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಪದವಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಭವ್ಯರು ನನ್ನನ್ನು ವ್ಯಭವದಿಂದ ಕರೆದು ಜನಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ನಾನು ಈ ರಾಮವಿಜಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು || ೭೮ || ಭವ್ಯರು ನನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳೆವು-ಎಲೈ ದೇವಪುತ್ರ ಕವಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಚಂದ್ರನ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಒಡನಾದಿದಂತೆಯೂ ವಸಂತನಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕಾರವಾದಂತೆಯೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಡೆಗೆಲ್ಲ ನೋಡನಾದಿದಂತೆಯೂ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕವಿದಂತೆಯೂ ಮನೋಹರ ವಾಗಿವೆ || ೭೯ || ಮನ್ಮಥನಂತಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮೂಗವುಳ್ಳ ಸುಂದರಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದುಗೆ ಹೂವಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಬಾಯಿಯ ರಸ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೊಸಹರೆಯದ ನಲ್ಲರಿಗೆ ಕೊಡುವಂತಿವೆ || ೮೦ || ಒಸರುತ್ತಿರುವ ಅಮೃತದ ಕೊಡವೆಂಬಂತೆಯೂ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಆಗಿ ಹೋಗಿ ಪುನಃ ಬಂದ ಮಡದಿಯ ಒಡನಾಟದ ಸ್ಥಿತಿಯೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಹೊಸತಾದ ಯೌವನವತಿಯ ಪ್ರೇಮದ ಸುಗ್ಗಿಯೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿವೆ || ೮೧ || ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಚಂದ್ರನ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳ ಕಾಂತಿಯಂತೆಯೂ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಂತೆಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾಣಿಕರತ್ನದ ಗೊಂಚಲಿನ ಚೆಲುವಿನಂತೆಯೂ ಮೋಹಕವಾಗಿವೆ || ೮೨ || ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ಕೆನೆಹಾಲಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ ಸೇರಿಸಿದಂತೆಯೂ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಆಗಲಿದ ಮಡದಿಯನ್ನು ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಒಡನಾಡುವ ಸುಖದಂತೆಯೂ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸುಖ ಕೊಡುತ್ತಿವೆ || ೮೩ ||

¹ ಳಂಗೀ ನಜರಮಣಿಯರ (ಕ) ² ಬಾಣದೊಳಂದಿ (ಗ) ³ ದಂತಿವೆ (ಚ) ⁴ ಕೊಡುವಂತು (ಕ) ⁵ ಕೂಟ (ಗ) ⁶ ಸಂತಸ ವೀರುತಿವೆ (ಚ) ⁷ ಜುಂಗಿನಂತಿವೆ (ಗಚ) ⁸ ದಿನಿಸಿದಗಲಿದಂ (ಕ) ⁹ ಉ. ಗದ್ಯಶ್ಲೋಕ

ರಸದಾಳಿಯಂತಿನಿನಾಪಿನ ಪಣ್ಣಂ । ತಸಿಯಳ ನಗೆಮೊಗದಿಂದ¹ ॥

ಜಸರುವ ಲಾವಣ್ಯರಸವೆಂಬಂದದೊಳಿ ಸೆದಿಸೆ ಮೇಲ್ಮಾತು² ನಿನ್ನ

॥ ೮೪ ॥

ಕೆಂಬರಲಿನ³ ತೊಡವನು ಬಿರಿಮುಗುಳ ತೊ । ಡಂಬೆಯನಂಬುಜಾಕ್ಷಿಯರ ॥

ಕೆಂಬುಕಂಠರದಾಲಿಂಗನವನು ಮಾತು । ಗೊಂಬವೊಲಿವೆ⁴ ನಿನ್ನ ಮಾತು

॥ ೮೫ ॥

ಚಂದನದಿಂದ ತಂಬೆಲರಿಂದ ಪನಿನೀ । ರಿಂದಿದುರುಚಿ⁵ತತಿಯಿಂದ ॥

ಅಂದವಡೆದ ತಣ್ಣಾಗುತ್ತ⁶ಲಿವೆ ನಿನ್ನ । ಸಂದ ಜಾಣ್ಣುಡಿ ಚದುರರಿಗೆ

॥ ೮೬ ॥

ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆಳಜವ್ವನೆಯರ ಪೊಸ । ತಕ್ಕೆಯಂತಿನಿರಸದಂತೆ ॥

ಮಕ್ಕಳ ತೊದಲಂತೆ ಮಮತೆಯನೆಮ್ಮ ಮು । ನಕ್ಕೀವುತಿವೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು

॥ ೮೭ ॥

ಸವಿ ಬಲುಜವ್ವನೆಯರ ನುಡಿಗಿಮ್ಮಡಿ । ಸವಿ ತಕ್ಕರ ನುಡಿಯದಕೆ ॥

ಸವಿ ಮಕ್ಕಳ ತೊದಲ್ಪಡಿಯಾ ನುಡಿಯಿಂದ⁷ । ಸವಿ ನಿನ್ನಯ ಸವಿಮಾತು⁸

॥ ೮೮ ॥

ಸೋನೆ ಸೀಯೂಷಾಬ್ಬಿಯ ಮಧುವಿನ ಬಲು । ಸೋನೆಯಿಂದುವಿನಿಂದೊಸರುವ ॥

ಸೋನೆ ಕೇಳುವ ಭಾವಕರಿಗೆ ಸೊಬಗಿನ । ಸೋನೆಯಲ್ಲವೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು⁹

॥ ೮೯ ॥

ಎಂದು ಭವ್ಯರು ಸಂತಸದೊಳೆನ್ನೊಡನಿಂ । ತೆಂದರು ಜಿನಕಥೆಯೊಳಗೆ ॥

ಒಂದು ಕಥೆಯ ತಳುವಿಲ್ಲದೆ ಪೇಳಿನ । ಲೆಂದೆ ನಾನವರೊಡನಿಂತು

॥ ೯೦ ॥

ಬಲ್ಲವನಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರವ¹⁰ ಕಬ್ಬದ ಹೊಲ । ಬಿಲ್ಲಯೆಳ್ಳನಿತೆನಗಿಂದು¹⁰ ॥

ಸೊಲ್ಲಸಲಾ¹¹ನನರಿಗೆ ಕೇಳ್ವವರು ತಳು । ವಿಲ್ಲದೆ ಪೇಳ್ವರಿಂತೆಂದು

॥ ೯೧ ॥

ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಾತುಗಳು ಉತ್ತಮವಾದ ಜಾತಿಯ ಕಬ್ಬಿನಂತೆಯೂ ಸಿಹಿಯಾದ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿನಂತೆಯೂ ಪ್ರೇಮಸಿಯ ನಗೆಮೊಗದಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸುವ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ರಸದಂತೆಯೂ ಶೋಭಿಸಿವೆ. ॥ ೮೪ ॥ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಕೆಂಪುರತ್ನದ ಆಭರಣವನ್ನೂ ಬಿರಿಮುಗುಳಿನ ಹೂಗೊಂಚಲನ್ನೂ ಸುಂದರಿಯರ ಕೊರಳ ಅಪ್ಪುಗೆಯನ್ನೂ ಸೋಲಿಸುವಂತಿವೆ. ॥ ೮೫ ॥ ನಿಪುಣರಾದವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಮಾತುಗಳು ಶ್ರೀಗಂಧ, ತಂಗಾಳಿ, ಪನ್ನೀರು, ಬೆಳ್ಳಿಗಳು—ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅಂದವಾಗಿ ತಂವೆನಿಸುತ್ತಿವೆ. ॥ ೮೬ ॥ ಸಕ್ಕರೆಯಂತೆಯೂ ನವಯುವತಿಯರ ಹೊಸತಾದ ಆಲಿಂಗನದಂತೆಯೂ ಸಿಹಿಯಾದ ರಸದಂತೆಯೂ ಮಕ್ಕಳ ತೊದಲುಮಾತಿನಂತೆಯೂ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ. ॥ ೮೭ ॥ ಅತಿ ಯೌವನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾತು ಸವಿ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಇಮ್ಮಡಿ ಸವಿಯಾದುದು ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರ ಮಾತು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸವಿಯಾದುದು ಮಕ್ಕಳ ತೊದಲುನುಡಿ. ಆ ತೊದಲು ನುಡಿಗಿಂತಲೂ ನಿನ್ನ ಸವಿಮಾತು ಸವಿಯಾಗಿದೆ. ॥ ೮೮ ॥ ಕೇಳತಕ್ಕ ಭಾವನಾಜೀವಿ ರಸಿಕರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಿಂದ ಬರುವ ಮಳೆ, ಜೇನಿನ ದೊಡ್ಡಮಳೆ, ಚಂದ್ರನಿಂದ ಹರಿದುಬರುವ ಮಳೆ, ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸೋನೆಯೇ ಆಗಿರುವುದು. ॥ ೮೯ ॥ ಭವ್ಯರು ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ “ಜಿನಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕಥೆಯನ್ನು

¹ ಮೊಗದಂತೆ (ಚ). ² ಮೇಲ್ಮಾತು (ಗ ಚ). ³ ಕೆಂಬಲರಿನ ⁴ ಮಾತುದೊಂಬವಲಿವೆ (ಗ). ⁵ ನೀರಿದುರುಚಿಯ (ಚ). ⁶ ತಣ್ಣ ನೀವುತ (ಚ). ⁷ ನುಡಿಯಂತೆ (ಚ). ⁸ ೮೮ ಪದ್ಯ ಗ.ದಲ್ಲಲ್ಲ, ೮೯ ಗ.ಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ⁹ ಶಾಸ್ತ್ರವ (ಚ). ¹⁰ ತೆನಗಿಲ್ಲ (ಗ) ¹¹ ಸೊಲ್ಲಸಲಾ (ಗ ಚ.).

ಅಹುದು ನೀನಾದಿದ ಮತು ನಿಶ್ಚಯವದು | ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರಿಯಲ್ಲ¹ವೆಂಬುದನು ||
ಸಹಜದಿಂ ಬಲ್ಲೆವಂತಾದೊಡಾಗಲಿಯವ | ಗ್ರಹಿಸಿ² ಕೇಳಿಮ್ಮ³ ಸೊಲ್ಲಗಳ || ೯೨ ||

ಜನಮತಕಮಲವ ಮನಸರಸಿಯೊಳಿಟ್ಟು | ನೆನೆಯೆ ತ್ರಿಕಾಲದೊಳ⁴ ಮುಕ್ತಿ ||
ವನಿತೆಯ ನೆರೆವರು⁵ ನಿಶ್ಚಯವಿದು⁶ ನವ | ಮನಸಿಜರೂಪ ನಿನ್ನಾಣೆ || ೯೩ ||

ಜೋಡಿಸಿ ಪುಣ್ಯಕವಿತೆ ಬರೆ ಪೆತ್ತರೆ⁷ ಕೊಂ | ಡಾಡದೆ ಮನವಚನದೊಳಂ ||
ಪಾಡಲು ಜನರದಿಯನು ಮುಕ್ತಿವೆಣ್ಣೆಯಿ⁸ | ಕೊಡಳಿ ಮನದೊಳ್ಪಾಗಿ⁹ || ೯೪ ||

ಕಲಿಗಳ ಗುಣಗಳ ಶುಚಿಗಳ ಜನಪದ | ಭಲಿಗಳ¹⁰ ಭಾವಿಸೆ ಮುಕ್ತಿ ||
ಲಲನೆಗೆ¹¹ ಯಾಣ್ಣುರಾದರ ಕಥೆಯೊರೆ ವಿಪ್ರ | ಕುಲ ಸರಸಿರುಹ ಮಾರ್ತಾಂಡ || ೯೫ ||

ನೆನೆಯೆ ನುಡಿಯಲದಿಯಿಡೆ ಜನರದಿಗಂಡ | ಮನುಜನ ಪುಣ್ಯಪಾದಪವು¹² ||
ನನೆ ಕೊನೆ ಪುಷ್ಪ ಫಲಗಳಾಹವೆನಲದ | ಅನುವ ಸೇರುವುದೇನೆ¹³ನೆಂದು || ೯೬ ||

ಅದಿದ ನುಡಿಗೇಳಿ ಯೆನ್ನಂಗ ಪುಳಕದ | ಬೀಡಾದುದಾನಂದ ಬಾಪ್ಪ ||
ಕೋಡಿವರಿದುದನೆ ಮನದೊಸಗೆಯ ನಾ | ನಾಡುನೆನೇನ ಬಾಯೊಳದು¹⁴ || ೯೭ ||

ಮನದೊಳು ಪುಟ್ಟಿದೊಸಗೆಯ ಕೆಲನನಾ | ಮನಬಲ್ಲುದಾ¹⁵ ಜನಮತದ ||
ಅನುವ ಭವ್ಯಾತ್ಮ¹⁶ಗಲ್ಲದೆ ಪೇಳ್ವೊಡೆ ಮಿಕ್ಕ | ಮನುಜರುಗಳಿಗೆ ಗೋಚರವೆ || ೯೮ ||

ತಡಮಾಡದೆ ಹೇಳು 'ಎಂದರು ಆಗ ನಾನು ಅವರೊಡನೆ ಹೀಗಿಂದನು. || ೯೦ || "ನಾನು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯವ ಹೊಲಬು ನನಗೆ ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ಆಗ ಅವರು ಒಡನೆ ಹೀಗಿಂದರು. || ೯೧ || ಹೌದು ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಶ್ಚಯವೇ ಸರಿ. ನೀನು ಬಹಳ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಸಮವಾಗಿಯೇ ನಾವು ತಿಳಿದಿರುತ್ತೇವೆ ಹಾಗಿದ್ದರೂ ನಮ್ಮ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೇಳು. || ೯೨ || ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಜೈನಮತವೆಂಬ ತಾವರೆಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ತ್ರಿಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅಂಥವರು ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ವರಿಸುವರು ಎರೈ ಮನುಷ್ಯರೂಪನೇ. ಇದು ನಿಜವಾದುದು. || ೯೩ || ಮುಣ್ಯಕರವಾದ ಕವಿತೆಯು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಿ ಬರಲು ಅನ್ಯರನ್ನು ಹೊಗಳದೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದವನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಬಂದು ಸ್ವರದೆ ಇರಬಾರಳು. || ೯೪ || ಎಲೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತವೆಂಬ ವಾದಕರೇ ಯನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವವನೇ ನೀನು ನಮಗೆ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳೂ ಸದ್ಗುಣಿಗಳೂ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರರೂ ಜನಪ್ರಿಯರೂ ಅವಿಚಲರೂ ಆಗಿದ್ದು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಗಳಿಸಿದವರ ಕಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸು. || ೯೫ || ಜನರನ್ನು ಸ್ವರಿಸಿದರೆ, ಮಾರಾಡಲೊಡಗಿದರೆ, ಪಾದದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತಹ ಮನುಷ್ಯರ ಮುಣ್ಯವೆಂಬ ಮರವು ಮೊಗ್ಗು, ಹೂ ಮಣ್ಣುಗಳಿಂದ ರುಂಬುವುದನ್ನು ಪಾಗ ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ! || ೯೬ || ಭವ್ಯರು ಹೀಗೆ ಅದಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಅಂಗಳರು ರೋಮಾಂಚವನ್ನು ತಾಳಿದವು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದ ಬಾಷ್ಪವು ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿಯಿತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗಾದ

¹ ಯಲ್ಲ (ಕ) ² ಯವಗುಹಿ (ಚ) ³ ಕೇಳಿ (ಕ) ⁴ ನೆನವರು. (ಗ ಚ). ⁵ ನಿಶ್ಚಯವದು (ಬ). ⁶ ಬಾರದೊಡೆ (ಚ)
⁷ ಪೆಣ್ಣೆಯಿ (ಚ) ⁸ ಮನದೊಪ್ಪಾಗಿ (ಚ) ⁹ ದಳಿಗಳ (ಗ) ¹⁰ x (ಗ) ¹¹ ಪಾಪವು (ಗ). ¹² x (ಗ) ¹³ ಎ೦ ಈ ಒಂದು ಪದ್ಯ ಗ ಚ. ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ¹⁴ ಒಲ್ಲದು (ಚ) ¹⁵ ಅನುಭವಿಮಾತ್ಮ (ಕ) ಅನುವ ಭವ್ಯಾ (ಗ)

ಸುರನರೋರಗರು ಜಿನೇಶಗೆಟಗಿಯುರು । ಸಿರಿಯ ಪಡೆದರಾ ಜಿನರ¹ ॥

ಚರಣವ ತನುಮನದಿಂ ನಂಬಿದವರಿ²ಗಾ । ಸುರನರೋರಗರೆಟಗುವರು

॥ ೯೯ ॥

ಅವ ಬಗೆ³ಯೊಳಾದಡಾಗಲಿ ಜಿನರಡಿ । ದಾವರೆಗಳನನವರತ ॥

ಭಾವಸರಸಿಯೊಳಿಂಬಿಟ್ಟು ಮಾನವನವ । ದೇವತಪ್ಪುದು ಜಿನರಾಣೆ

॥ ೧೦೦ ॥

ಅತನುವ ಮೋಹಮಲ್ಲನ ಕಾಲನ ವೇದ । ಗತಿಗಳ ತ್ರಿಪುರವ ಗೆಲಿದು ॥

ಹತಿಸಿಯುಂಟುಪಿದಭವನ ಕಥೆಯನು ಪೇಳು । ಮತಿರತ್ನಾಕರಚಂದ್ರ

॥ ೧೦೧ ॥

ಗುಣ-ರೂಪು-ಜಾತಿ-ಯೌವನ-ಯಶ-ಬಹುಶ್ರುತ । ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ ಧನ ಜಿನರ್ಗೆ ॥

ಮಣಿದು ಮುನ್ನವ⁴ ನಂಬಿದವರಿಗಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕ । ಬಣಗುಗಳಿಗೆ ಬಂದಪುದೆ⁵

॥ ೧೦೨ ॥

ನಾಕ-ನರೋರಗ-ನತ-ಪಾದ-ಪದ್ಮನ । ನೇಕಚಿತ್ತದೊಳು ಪೂಜಿಸದೆ ॥

⁶ಬೇಕವು ಬೇಕವು ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದೊ । ಡೇಕೆ⁶ ಬಪ್ಪುದು ಮನುಜರಿಗೆ

॥ ೧೦೩ ॥

ಸೊಲ್ಲು ಸೊಲ್ಲಿಗೆ ಜಿನ ಜಿನ ಶರಣೆಂದೆಂಬ⁷ । ಸೊಲ್ಲೊಗೆದಿರೆ⁸ ಮುಕ್ತಿರಮೆಗೆ ॥

ವಲ್ಲಭನಪ್ಪ ಮನುಜನಿಗೆ ಸರಿದೊರೆ । ಯಲ್ಲ⁹ ಲೋಕದ ಮಾನವರು

॥ ೧೦೪ ॥

ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ನಿಜೋಕ್ತಿ¹⁰ಗ । ಂದೊಡಬಡಿಸಿ¹¹ ಮೇಲೆನ್ನ ॥

ಮಂದಬುದ್ಧಿ ಯ ನೀರ ಸೂಸಿ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡ । ಲೆಂದರೆನ್ನೊಡನವರಿಂತು

॥ ೧೦೫ ॥

ಸಂತೋಷವನ್ನು ನಾನು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಹೇಳುವೆನು ! ॥ ೯೭ ॥ ಆಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಮನಸ್ಸೇ ಬಲ್ಲದು. ಜೈನಮತದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಭವ್ಯಾತ್ಮನಿಗಲ್ಲದೆ ಇತರ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದೇ? ॥ ೯೮ ॥ ದೇವತೆಗಳೂ ಮಾನವರೂ ನಾಗರೂ ಜಿನೇಶ್ವರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಸಂಪತ್ತನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಜಿನೇಶ್ವರರ ಪಾದವನ್ನು ತನುಮನದಿಂದ ನಂಬಿದವರಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರೂ ನಾಗರೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು. ॥ ೯೯ ॥ ಯಾವ ವಿಧದಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ, ಜಿನರ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಾವವೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಇಂಬಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನು ಜಿನರ ಆಣೆಯಾಗಿಯೂ ದೇವತೆಯಾಗುವನು. ॥ ೧೦೦ ॥ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವವನೇ, ಮೋಹಮಲ್ಲನೆನಿಸಿದ ಮನ್ಮಥವನ್ನೂ ಯಮನನ್ನೂ ವೇದಗತಿಗಳನ್ನೂ (ನಾಲ್ಕು ಗತಿಗಳನ್ನೂ) ತ್ರೀಪುರರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು, ಕೊಂದು, ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಜನ್ಮರಹಿತನಾದ ದೇವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವವನಾಗು. ॥ ೧೦೧ ॥ ಜಿನರನ್ನು ನಂಬಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವರಿಗೆ ಗುಣ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಜಾತಿ, ಯೌವನ, ಕೀರ್ತಿ, ಜ್ಞಾನ, ಅಗಣಿತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ—ಇವು ಬರುವುವಲ್ಲದೆ ಮಿಕ್ಕಿನ ಅಲ್ಪರಿಗೆ ಇವು ಬರಲಾರವು. ॥ ೧೦೨ ॥ ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ-ಉರಗರಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವ ಪಾದಕಮಲವುಳ್ಳ ಜಿನನನ್ನು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪೂಜೆಮಾಡದೆ ಅವು ಬೇಕು, ಇವು ಬೇಕು—ಎಂದು ಬಯಸಿದರೆ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅವು ಸಿಗಲಾರವು. ॥ ೧೦೩ ॥ ಮಾತುಮಾತಿಗೂ ಯಾವನು ಜಿನ, ಜಿನ, ಶರಣು ಎನ್ನುತ್ತಾನೋ ಆತನು ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಅರಸನಾಗುವನು. ಅವನಿಗೆ ಲೋಕದ ಮನುಷ್ಯರು ಯಾರೂ ಸರಿಯಲ್ಲ. ॥ ೧೦೪ ॥ ಭವ್ಯರು

¹ ಪಡೆದು ಜಿನರಾಜ (ಗ). ² × (ಗ). ³ ಬಾಧೆ (ಗ). ⁴ ಮುನ್ನೂಟೆ (ಕ). ⁵ ವಂದಿಪನೆ (ಚ). ⁶ ಬೇಕಾದ ಸುಖವು ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದೊಡೆಯೇಕೆ (ಚ). ⁷ ಜಿನರೇ ಶರಣೆಂದು (ಗ). ⁸ ಸೊಲ್ಲೋರದಿರೆ (ಗ) ⁹ ಸರಿಯಹುದಿಲ್ಲ (ಗ. ಚ.) ¹⁰ ನೀತಿ (ಗ). ¹¹ ದೊಡಬಡಿಸಿ

ಕೇಳೊಂದು ಮಾತ ನೀಡಿದಿರಘ ಬಪ್ಪದ । ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವು ನಿನಗೆ ॥

ಕಾಳುನುಡಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಜಿನಕಥೆಯನು ಹೇಳು । ಹೇಳು ನಮ್ಮಾಗೆಯೆಂದೆನಲು ॥ ೧೦೬ ॥

ಆಯ್ಕೆ ಹಸಾದವೆಂದೆನುತಲವರಿಗೆನ್ನ । ಕಯ್ಯ ಮುಗಿದು ಕೇಳುರಿಗೆ ॥

ರಯ್ಯನುಪ್ಪಂದದೊಳಗೆ ಜಿನಕಥೆಯ ನಾ । ನೊಯ್ಯನೊರೆದೆ¹ ಲಾಂಪುಡು ॥ ೧೦೭ ॥

ಬಂದೋಲಂಕಾರ ಯತಿ ಪದಬಂಧಗ । ಕೊಂದಿ ಮುಚ್ಚಿವ ಕೃತಿಯೊಳಗೆ ॥

ಸಂದ ಶ್ರೀ ಜಿನರ ಚರಿತವಲ್ಲದಿರಲದ । ಅಂದೇನು ಫಲ ಭವ್ಯರಿಗೆ ॥ ೧೦೮ ॥

ಅದು ಕಾರಣವೀ ಕೃತಿಯೊಳು ಲಕ್ಷಣ । ದೊಡವಿಲ್ಲದರೆ ಬವ್ಯಜನರು ॥

ಹೃದಯಬುದ್ಧಿ ಯೊಳಿದನೊಂದಿದು ಕೇಳುತ್ತಿದು ಮುಕ್ತಿ । ಸುದರ್ಶಿ ಮುನಿಯದೆ ನೋಡಿಸಲೊ ॥ ೧೦೯ ॥

ನೋವಿಲ್ಲವೆನ್ನ² ಮನದೊಳೆನ್ನ ಕೃತಿಯೊಳು । ಪಾನಿಸಿ³ ದೋಷತತಿಯನು ॥

ನೋವುಂಟು ಜಿನಚರಿತವ ಪೇಳಿದರ ಮೇಲೆ । ಭಾವ ನಾನಾಪರಿಯಲೈ ॥ ೧೧೦ ॥

ತಪ್ಪು ಬಹಳವೀ ಕೃತಿಯೊಳು ಜಿನಕಥೆ । ಯೊಪ್ಪದೆಂದೆನವೇದ ಮುತ್ತು ॥

ಚಿಪ್ಪಿನೊ⁴ಳೊಗದು ರಾಜಾಧಿರಾಜರ ಕೊರ । ಲೊಪ್ಪವಡೆದು ಕೋರದಿಹುದೆ⁵ ॥ ೧೧೧ ॥

ಹೊತ್ತು ಗಳಿಗೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತಿದೆಯೆನ್ನ । ಚಿತ್ತ ಸದ್ಭಾವತತಿಯೊಳು ॥

ನಿತ್ತರಿಸಿದರದಾಂ⁶ ಜಿನಕಥೆಯನು । ಬತ್ತರಿಸಿದೆ ಲಾಂಪುಡು ॥ ೧೧೨ ॥

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಸ್ತೋತ್ರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಡಂಬಡಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಮಾಂದ್ಯವನ್ನು ನಿಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆಂದರು ॥ ೧೦೫ ॥ “ನಮ್ಮದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು ಮಾತನ್ನು ಮೀರಬೇಡ ಪಾಪರವಾದುದನ್ನು ನಾವು ನಿನಗೇನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮ್ಮಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ನೀನು ಮುಕ್ತರಾದವ ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು” ಎಂದರು ॥ ೧೦೬ ॥ ಆಗ ನಾನು ಆ ಭವ್ಯರಿಗೆ ‘ಆಯ್ಕೆ, ಹಸಾದ’ ಎಂದು ಮೇಲೆ ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳ ತಕ್ಕವರಿಗೆ ರಮ್ಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು, ಇದನ್ನೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಬೇಕು ॥ ೧೦೭ ॥ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು, ಅಲಂಕಾರ, ಯತಿ ಪದರಚನ ಮುಂತಾದವು ಸೇರಿರಬಹುದು ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಜಿನರ ಚರಿತ್ರೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಭವ್ಯರಿಗೆ ಏನು ತಾನೇ ಪ್ರಯೋಜನ? ॥ ೧೦೮ ॥ ಅದುದರಿಂದ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲವಾದರೂ ಭವ್ಯಜನರು ಮನಶ್ಶುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೇಳುವುದು ಅವರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ಕೈಸೇರುವುದು ॥ ೧೦೯ ॥ ಸತ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ನೋವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸಿದಾಗ ನೋವುಂಟಾಗುವುದು ಜನಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದವರ ಮೇಲೆ ನಾನಾವಿಧವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿರುತ್ತವೆ ॥ ೧೧೦ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ರಮ್ಯಗೀತೆಯೆಂದೂ ಅದುದರಿಂದ ಇದು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲವೆಂದೂ ಯಾರೂ ದೇಳುವುದು ಬೇಡ ಚಿಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮುತ್ತು ಮಹಾರಾಜರ ಕೊರಳನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೆ⁷ ॥ ೧೧೧ ॥ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗಳಿಗೆಗೂ ಸಮಯವು ಮುಂದು ವರಿಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬಳ್ಳಿಯ ಭಾವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರುತ್ತೇನೆ, ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ॥ ೧೧೨ ॥ ಫಲವು ಬಳ್ಳಿಯದೆಂದು ಸತ್ತುರುವರು ಕೊಂದಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ

¹ ನೊರೆದೆ (ಕ), ² ನೋವಿಲ್ಲದೆನ್ನ (ಗ. ಚ) ³ ಕೃತಿಯೊಳುದ್ವಾಪಿಸಿ (ಚ) ⁴ ಚಿಪ್ಪಿನೊ (ಚ) ⁵ ೧೧೧ ಈ ಸದ್ಭಾವ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ

⁶ ರಾಜಸದೆ (ಚ) ⁷ ನಿತ್ತರಿಸಿರುವುದಾಂ (ಚ)

ನಡೆಯೊಳ್ಳಿತು ನುಡಿ ಲೇಸೆಂದು ಸುಜನರು । ಬಿಡದೆ ಕೊಂಡಾಡೆ ಸಫಲವ¹ ॥

ಪಡೆವುದಲ್ಲದೆ ಪರಿಕಪೊಡೆನ್ನಯ ನುಡಿ । ನಡೆಯೊಡಲಿದ್ದೇನು² ಫಲವು

॥ ೧೧೩ ॥

ಶಿರವನೊಲೆದು ಸಂತಸದೊಳೊಲಿದು ಭಾ । ಪುರೆ ಎಂದು ಸಕಲ ಕೋವಿದರು ॥

ಇರದೆ ಕೊಂಡಾಡಲೆನ್ನಯ ಕೃತಿ ಸಫಲತೆ³ । ಧರಿಸುವುದಲ್ಲದೊಡಿಲ್ಲ

॥ ೧೧೪ ॥

ಬಲ್ಲವರೊಲಿದಾಲಿಸಿ ಕೇಳಿ ಕವಿತೆಯ । ಸೊಲ್ಲಿನೊಳೆಡರಿಲ್ಲವೆಂದು ॥

ಸೊಲ್ಲಿಸೆ ಬಳಿಕಲೆನ್ನಯ ಕೃತಿ ಜಗದೊಳ । ಗೆಲ್ಲಿಯು ಸಲುವುದಚ್ಚರಿಯೆ

॥ ೧೧೫ ॥

ತಿಂಗಳ ಬೆಳತಿಗೆವೆಳಗಿನೊಳಗೆ ನೋಡ । ಲಿಂಗಡಲೆಸೆವಂದದೊಳು ॥

ಇಂಗಿತಜ್ಞರು ಮನುಕರಿಸಲೀ ಕವಿತೆ ಬಿ । ಡಂಗುವಡೆದು ತೋಱಿದಿಹುದೇ

॥ ೧೧೬ ॥

ಅಂಗದ ಪೆಸರಿನಿಲ್ಲದನಂಗ ಲೋ । ಕಂಗಳ ನೋಹಿಪನಂತೆ ॥

ಅಂಗವ ಪದಿನೆಂಟೊಳು⁴ ಸತ್ಯಾವ್ಯ ಜ । ನಂಗಳ ನೋಹಿಪುದರಿದೆ

॥ ೧೧೭ ॥

ನುಡಿ ನಡೆಯಿಂದ ಸಕಲರ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಹಾ । ಳೊಡಲ ಹೊರೆವುದೋಸುಗರ⁵ ॥

ತೊಡಗಿದುದಲ್ಲವೀ ಕೃತಿಯ ಸದ್ಗತಿಯನು । ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದಾನೊರೆದೇ

॥ ೧೧೮ ॥

ಶಕ್ತಿಯಿಂದನೆ⁶ ಪೇಳಿದುದಿಲ್ಲ ಕವಿತೆಯ । ಯುಕ್ತಿಯೆಳ್ಳನಿತೆನಗಿಲ್ಲ ॥

ಮುಕ್ತಿನಡೆದ ಪುರುಷರ ಚರಿತವ ಮನೋ । ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾನು ಪೇಳಿದೆನು

॥ ೧೧೯ ॥

ದೇವರು ದೇವರೆನಿಪ ನಾಮಮಾತ್ರದ । ದೇವರ ಕಥೆಗಳಂತಲ್ಲ ॥

ಭಾವಜನಿಜಯ ಭವಾಂತಕ ದೇವರ । ದೇವನ ಕಥೆಯಿದಾ⁷ಲಿಪುದು

॥ ೧೨೦ ॥

ನಡೆನುಡಿಗಳು ಸಫಲವಾಗುವವು. ಅಲ್ಲವಾದರೆ ನನ್ನ ನಡೆನುಡಿಗಳೂ ದೇಹವೂ ಇದ್ದು ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ॥ ೧೧೩ ॥
ವಿದ್ವಾಂಸರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ತಲೆತೂಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿ ಭಾಮರೇ ಎಂದು ಉದ್ಗಾರವೆತ್ತಿ ಕೊಂಡಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ಸಫಲವಾಗುವುದು; ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಆಗದು. ॥ ೧೧೪ ॥ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ, ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ॥ ೧೧೫ ॥ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವು ಚಂದ್ರನ ಬೆಳ್ಳಗಾದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಚೆಲುವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಹೃದಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಪ್ರೀತಿಸಿದರಾದರೆ, ಇದು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ ತೋರದಿರದು. ॥ ೧೧೬ ॥ ಹೆಸರಿಗೆ ಅಂಗಗಳಿಲ್ಲದ ಮನ್ಮಥನು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಹದಿನೆಂಟು ಅಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸತ್ಯಾವ್ಯವು ಜನರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ॥ ೧೧೭ ॥ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ನಡತೆಯಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲರನ್ನು ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೊಳಿಸಿ ಈ ಹಾಳಾದ ಒಡಲನ್ನು ತುಂಬುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲು ನಾನು ತೊಡಗಿಲ್ಲ. ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ॥ ೧೧೮ ॥ ನಾನು ಇದನ್ನು ಶಕ್ತಿಯಿಂದ (ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ) ಹೇಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕವಿತಾರಚನೆಯ ಯುಕ್ತಿಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟು ಇಲ್ಲ. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದ ಪುರುಷರ ಚರಿತ್ರವೆಂದು ನಾನು ಇದನ್ನು ಮನದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ॥ ೧೧೯ ॥ ದೇವರು ದೇವರನ್ನುವ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ

¹ ಸಫಲವ (ಗ). ² ನಡೆಯೊಳವಿದೇನು (ಗ). ³ ಸಫಲವ (ಗ ಚ) ⁴ ಪದಿನೆಂಟುಳ್ಳ (ಗ ಚ). ⁵ ಹೋಕಿನ ಗೋಸುಗರ (ಗ)

⁶ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲಿ (ಗ) ⁷ ಕಥೆಯ ಲಾಲಿಪುದು (ಗ)

ರಸವೊಂಬತ್ತಂಗ¹ ಪದಿನೆಂಟಲ್ಲದೆ । ಯೆಸೆವುದೆ ಕೃತಿ ಲೋಕದೊಳು ॥

ವಸನಾಭರಣವಿಲ್ಲದ ಪೆಣ್ಣಳು ನೋ । ಹಸಬಲ್ಲರೆ ವಸುಧೆಯೊಳು

॥ ೧೨೧ ॥

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲ ಭಾಸ್ಕರ ನಾ । ಗ್ಧೇವಿಯ ಮುಖಮನೆಮುಕುರೆ ॥

ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸಸಾಗರ ಮಿತ್ರ । ದೇವಪ್ಪನೊರಿದ ಸತ್ಯಾವ್ಯ

॥ ೧೨೨ ॥

ದಶರಥಭೂಪನ ಸುತರಾಮಚಂದ್ರನ । ರಶಿಮುಖಿ ಸು ಸೀತೆಯನು ॥

ದಶಕಂಠ ಕೋಡು² ಲಂಕೆಗೆ ಪ್ರೋಗಲೊಡನು । ದಸಮ ಬಲವ ಕೊಡಿಕೊಂಡು

॥ ೧೨೩ ॥

ಕಡುಗೋಪದಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೂಡಿ । ನಡೆದು ಲಂಕೆಗೆ ರಾವಣನ ॥

ಒಡನೆ ಯುದ್ಧವ ನೂಡಿ ಸಗ್ಗದ ಗಣಿಕೆಯ । ರೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿಯಂತವನ³

॥ ೧೨೪ ॥

ಬಳಿಕ ವಿಭೀಷಣಗಾ ರಾಜ್ಯವನಿತ್ತು । ತಳದೂ ಸೀರಾದೇವಿಪರಸು ॥

ತಳುವದೆ ತನ್ನ ಪ್ರೊಳಲ ಬಂದು ಪ್ರೊಕ್ಕ⁴ನು । ದಿಳಿ ಜಾಯಿಗೂಡಿ ಬಣ್ಣಿಸಲು

॥ ೧೨೫ ॥

ಆ ಜಗನ್ನಾಥೆ ಜಾನಕಿಗೂಡಿ ಸುಖದೊಳು⁵ । ರಾಜಶೇಖರನಿರೂಪಿದೂ ॥

ಓಜೆಯಿಂ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತರರೆ ರವಿ । ತೇಜಸ್ವಿಭ ಸುತರವಗೆ

॥ ೧೨೬ ॥

ಪುಟ್ಟಲಂದವರೊಳು⁶ ಕಿಷಾಯ ಕುನೂರಗೆ । ಕಟ್ಟಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟವನು ॥

ಬಿಟ್ಟು ಭೋಗೋಪವೋಗವ ಜನದೀಕ್ಷೆಯ । ನೆಟ್ಟನೆ ತೇಡು ಬಳಿಯೊಳು

॥ ೧೨೭ ॥

ರಸವು ದೇವರ ಕಥೆಗಳ ಹಾಗಲ್ಲ ಇದು ಮೃದ್ವುಧನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ, ಮುನಿಜನ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ದೇವರ ದೇವನ ಕಥೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ. ॥ ೧೨೦ ॥ ಕಾವ್ಯವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವೆಕಾದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ರಸಗಳೂ ಹುದುಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಾವ್ಯಾಂಗಗಳೂ ಇರಬೇಕು ಅವಿಲ್ಲವಾದರೆ ಕಾವ್ಯವು ಶೋಭಿಸದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಂಗುಸರು ವಸ್ತು ಅಭರಣಗಳೆಲ್ಲದೆ ಮೋಹಿಸಬಲ್ಲರೆ? ॥ ೧೨೧ ॥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರವಯಸಮಲಕ್ಷ್ಯ ಸೂಕ್ತನಿರೂಪವನೂ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಮುದುಕೈ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕರ ಸುತೋಪಕ್ಷಿ ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವವನೂ ಗೇಯನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ರಚಿಸಿದ ಸತ್ಯಾವ್ಯವಿಮ. ॥ ೧೨೨ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಮೂಲ ಹೀಗಿದೆ—ದಶರಥರಾಜನ ಮಗಳಾದ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಮಡದಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ದಶಕಂಠನು ಲಂಕೆಗೆ ಒಯ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಶ್ರೀರಾಮನು ವಿರೇಷವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಕೊಂಡನು ॥ ೧೨೩ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ತಾಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಹಿತನಾಗಿ ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಾವಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ಆತನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿದನು. ॥ ೧೨೪ ॥ ಆ ರಾವಣನನ್ನು ವಧಿಸಿದನಂತರ ಲಂಕಾರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸೀತಾಸಮೇತನಾಗಿ ಲಂಕೆಯಿಂದ ಹೊರಟು, ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಆಯೋಧ್ಯಾಪುತ್ರನನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ಆಗ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಇದನ್ನು ವರ್ಣನೆಮಾಡಿತು. ॥ ೧೨೫ ॥ ಆ ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ರಾಜರಿಗೆ ಶಿಖರಪ್ರಾಯನಾದ ರಾಮನು ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ॥ ೧೨೬ ॥ ರಾಮನು ರಸಗೆ ಜನಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಸುಖಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಜೈನದರ್ಮದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದನು ॥ ೧೨೭ ॥ ಆ ಮೇಲೆ

¹ ರಸವಂಗ ಭಂಗ (ಗ) ² ಕಂಡು (ಗ) ³ ಕಳುಹಿಯಂತವನ (ಗ ಚ) ⁴ ಮೊಕ್ಕನು ತನ್ನ ಮೊಳಲ (ಗ ಚ) ⁵ ಸುಖದೊಳು (ಗ ಚ) ⁶ ಪುಟ್ಟಲಮ್ಮರೊಳು (ಗ) ಪುಟ್ಟಲಮ್ಮದರೊಳು (ಚ)

ಲೀಲೆಯಿಂದೊಲಿದುಗ್ಗು ತಪವ ನೆಗಳಿ¹ ಬಲು । ಕಾಲವ² ಸಕಲ ಕರ್ಮಗಳ ॥

ಮೂಲವ ಕೆಡಿಸಿದುತ್ತಮ ನಾಯಕ ಕಥಾ³ । ಮೂಲವಿದನು ನಾನೀಗ

॥ ೧೨೮ ॥

ರಸದಿಂದ⁴ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಭಾವದಿಂದ ಬಳೆಯಿಸಿ । ಎಸೆವಲಂಕೃತಿಯಿಂದ ಪೊರೆದು ॥

ವಸುಧೆಗತ್ಯಧಿಕವೆನಿಸಿ ಪೇಳಿದೆನಿದ । ರಸಿಕರೊಲಿದು ಲಾಲಿಪುದು

॥ ೧೨೯ ॥

ಮಗಧ ದೇಶದ ಮಧ್ಯದೊಳು ರಾಜಗೃಹಮೆಂಬ । ನಗರಿಯನಾಳ್ವ ಶ್ರೇಣಿಕನು ॥

ಮೃಗನೇತ್ರ ಚೇಳಿನಿಗೂಡಿ ಕಳೆಯೆ ಪಲ । ವಗಲ ನೊಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ

॥ ೧೩೦ ॥

ಮಂಡಳಿಕರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನ್ನೆಯರ ಬಲು । ದಂಡನಾಥರ ಕರಣಿಕರ ॥

ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಮನೋಹರ⁵ಮಾಡುಡಾ । ಮಂಡಲೇಶ್ವರನಾಸ್ಥಾನ

॥ ೧೩೧ ॥

ರಾಯಬಾರಿಗಳಿಂದ ರಾಯಸದವರಿಂದ । ಗಾಯಕ ಗಮಕಿಗಳಿಂದ ॥

ನಾಯಕ ನಾಯಕರಿಂದಾ⁶ ಸ್ಥಾನ ನಿ । ಡಾಯವಡೆದುದೇನೆಂಬೇ

॥ ೧೩೨ ॥

ಉಲಿವ ವಂದಿಗಳಿಂದೋಡುವ ಪಾರಕರಿಂದ । ನೆಲನನುಗ್ಗಡಿಸುವರಿಂದ ॥

ಬಲಯುತರಿಂದ ರಂಜಿಸಿದುದೆಂದಾ ಭೂ । ಲಲನೇಶನೋಲಗಶಾಲೆ

॥ ೧೩೩ ॥

ಇರಲಿಂತೋಲಗದೊಳಗಲ್ಲಿಗೆ ಜಾತಿ । ತುರಗವನೋರ್ವ ವಾಹಕನು ॥

ಹರುಷದಿಂ⁷ ತಂದಿದ ಪರಿಕಿವೊಡೇಳು ಭೂ । ವರ ನೈಹಾಳಿಯ ನೆಲಕೆ

॥ ೧೩೪ ॥

ರಾಮನು ಬಹುಕಾಲ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ಮಗಳ ಬೇರನ್ನೂ ಕೆಡಿಸಿದನು. ಅಂತಹ ಉತ್ತಮನಾದ ನಾಯಕನ ಕಥಾಮೂಲವಿದು. ಇದನ್ನು ನಾನೀಗ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ॥ ೧೨೮ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯವಸ್ತುವನ್ನು ನಾನು ರಸದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಭಾವದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಿ, ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ತುಂಬಿ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ರಸಿಕರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು. ॥ ೧೨೯ ॥ ಮಗಧದೇಶದ ನಡುವೆ ರಾಜಗೃಹ ಎಂಬ ನಗರವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಶ್ರೇಣಿಕನೆಂಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಮಡದಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೊಡನೆ ಹಲವು ಕಾಲ ಕಳೆಯಲು, ಒಂದುದಿನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು. ॥ ೧೩೦ ॥ ಶ್ರೇಣಿಕ ಮಹಾರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನವು ನಾಮಂತರ, ಮಂತ್ರಿಗಳ, ಜನನಾಯಕರ, ಸೇನಾಪತಿಗಳ, ಬರವಣಿಗೆಯವರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದಿತು ॥ ೧೩೧ ॥ ಆ ರಾಜಾಸ್ಥಾನವು ರಾಜದೂತರಿಂದಲೂ ರಾಜಕಾರ್ಯವಾಹಕರಿಂದಲೂ ಹಾಡುಗಾರರಿಂದಲೂ ಕಾವ್ಯವಾಚನಕಾರರಿಂದಲೂ ಮುಖಂಡರಿಂದಲೂ ಕಾಲುದಳದವರಿಂದಲೂ ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ತಾಳಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ನಾನೇನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೧೩೨ ॥ ಆ ರಾಜನ ಓಲಗಶಾಲೆಯು ಹೊಗಳುವ ವಂದಿಗಳಿಂದಲೂ ಓದುವ ವಾರಕರಿಂದಲೂ ಹಾದಿಯನ್ನು ಉಗ್ಗಡಿಸಿ ಹೇಳುವವರಿಂದಲೂ ಬಲಶಾಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೧೩೩ ॥ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಬ್ಬ ಸವಾರನು ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯ ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ತಂದು “ಎಲೇ ರಾಜನೇ ಇದನ್ನು ವರೀಕ್ಷಿಸುವುದಾದರೆ ಈಗಲೇ ಕುದುರೆವಂದ್ಯದ ಬಯಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹೊರಡು” ಎಂದನು ॥ ೧೩೪ ॥ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು ವೈಹಾಳಿಯ ಬಯಲಿಗೆ ಬಂದು,

¹ ನೆಸಗಿ (ಗ. ಚ). ² ಕಾಲನಾ (ಕ) ಕಾಲನ (ಗ). ³ ಕಟ್ಟಾ (ಗ) ⁴ × (ಗ ಚ.). ⁵ ಕಣ್ಣೆಡ್ಡ (ಚ). ⁶ ಪಾಲಕರಿಂದಾ (ಚ) ಗಾಯಕರಿಂದಾ (ಗ) ⁷ ಪರಿಸದಿ (ಚ)

ಆ ನುಡಿಗೇಳಿ ವೈಹಾಳಿಯ ಬಯಲಿಗಂ | ದಾ ನರನಾಥನೇಳ್ತಂದು ||

ಮಾನಿತಮಾದ ತುರಗಮನೀಕ್ಷಿಸುತಿರ | ಲಾ ನರನಾಥನಂದಲ್ಲಿ || ೧೩೫ ||

ಸುರಗಿ ಸಂಪಗೆ ಸುರಹೊನ್ನೆ ಬಕುಲ ಪಾ | ದರಿ ಪದ್ಮ ನೊಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ||

ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಳಳ ಪೊಟ್ಟಣವ ತಂದು ವನಪಾಲ | ನರನಾಥಗಿತ್ತನಲ್ಲಿಯೊಳು || ೧೩೬ ||

ಮಾವು ಮಾದಲ ಅರನೇಟುಲು ನೊದಲಾದ | ಪಾವನ ಪಕ್ಕಪಲವನು ||

ಆ ವಿಭುಗಿತ್ತು ಧರಣಿಗೆ ಬಿಳ್ಳಿಲ್ಲೆ | ದೇವ ಬಿನ್ನಪ ನಮ್ಮ ವನದ || ೧೩೭ ||

ಕೆಲದೊಳು ರಾರಾಜಸುತಿಸ್ತ ವಿಮಲಾ | ಚಲದೊಳು ವೀರ ಜಿನಪನ ||

ವಿಲಸಿತ ಸಮವಸರಣ ಬಂದಿದೆ¹ ಭೂ | ಲಲನೇಶ ನೋಡ ಚಿತ್ತೈಸು || ೧೩೮ ||

ಹರಿ ಕರಿ ಪುಲಿ ಪುಲಿ ಶಿಖಿ ಸರ್ಪಗಳು ತ | ಮ್ಮುರುತರ ವೈರವನುಳಿದು ||

ಅರಸ ಚಿತ್ರದೊಳು ಬರೆದ ತೆತ್ತದಂತಿನ | ಪರಮನ ಶಾಂತವಿನ್ನೆಂತೋ || ೧೩೯ ||

ಆ ನುಡಿಗೇಳುತಿಳಿದು ತೇಜಿಯನಂ | ದಾ ನರನಾಥನೇಳ್ತಂದು²

ಮಾನಿತ ಸಮವಸರಣವಿದ್ ತಾಣಕಾ³ | ಮಾನನಿಧಾನನ್ನೆತಂದು || ೧೪೦ ||

ಕಾಣುತ ಪರಮನ ಬಲವಂದೊಯ್ಯನೆ | ಮಾಣದೆ ಮಣಿದು ಮಸ್ತಕವ ||

ಕ್ಷೋಣೇಶ್ವರ ಸ್ತುತಿಸಿದನಂದಾ ವಂಚ | ಬಾಣವಿಜಯನನಂತೆಂದು || ೧೪೧ ||

ಜಯ ಜಯ⁴ ಮನ್ನಥ ಜಯಕಾಲಾಂತಕ | ಜಯ ಭವಹರ ಸುರವೆದ್ದು ||

ಜಯ ಮೋಹಮಲ್ಲಮದಾಪಹರಣ ಜಯ | ಜಯ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿದನವನು || ೧೪೨ ||

ತನಗೆ ಬಹುಮಾನಿತವಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. || ೧೩೫ || ಆಗ ವನಪಾಲಕನು ಬಂದು—
ಸುರಗಿ, ಸಂಪಗೆ, ಸುರಹೊನ್ನೆ, ಬಕುಳ, ಪಾದರಿ, ತಾವರೆ, ಕುಂದ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳ ಬಿರಿಮುಗುಳ್ಳುಗಳ ಪೊಟ್ಟಣ
ವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತನು || ೧೩೬ || ಆ ವನಪಾಲಕನು ಮಾವು, ಮಾದಳಿ, ಅರನೇರಳೆ—ಮೊದಲಾದ ಪವಿತ್ರ
ವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಣಿಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಹೀಗೆಂದನು—“ಎಲೇ ದೇವ, ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು.
ನಮ್ಮ ಈ ಉದ್ಯಾನದ || ೧೩೭ || ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಮಲಾಚಲದಲ್ಲಿ ವೀರ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಧರ್ಮಸಭೆಯ
ಮಂಟಪವು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ ಅದನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. || ೧೩೮ || ಎಲೇ ಅರಸನೇ, ಆ ವೀರ
ಜಿನೇಶನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ-ಆನೆ, ಹುಲಿ-ಜಿಂಕೆ, ನವಿಲು-ಹಾವು—ಇವೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಜಾತಿವೈರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆ
ದಂತೆ ಇವೆ. ಆ ಪರಮ ಜಿನೇಶನ ಶಾಂತತೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಹಿರಿದಾದುದೋ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. || ೧೩೯ || ವನಪಾಲಕನ
ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನು ಕುದುರೆಯಿಂದಿಳಿದು ಗೌರವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸಮವಸರಣವಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದನು || ೧೪೦ ||
ರಾಜನು ಜಿನೇಶನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ಮನ್ನಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು
ಹೀಗೆ ಸ್ತುತಿಸಿದನು. || ೧೪೧ || ಎಲೇ ಮನ್ನಥಸ್ವರೂಪನೇ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನೇ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ನಾಶ
ಮಾಡಿದವನೇ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವವನೇ ಮನ್ನಥನ ಗರ್ವವನ್ನು ಸೆಳೆದವನೇ ಜಯ ಜಯ ಎಂದು ಆ

¹ ಬಂದದೆ (ಚ) ² ನರ್ಥಿಯೊಳು (ಗ ಚ) ³ ತಾಣಕೆ (ಗ. ಚ) ⁴ ಜಯಜಿತ (ಗ ಚ)

ಬಳಿಕೊಯ್ಯನೆ ಗೌತಮಗಣಧರರಂಭಿ । ನಳಿನಕೇಳಿಗಲಾ ಮುನಿಪ ॥

ತಳುವದೆ ಪರಸಲು¹ ನೃಪನುಚಿತಾಸನ । ದೊಳಗೆ ಕುಳ್ಳಿದುರ್ ಬಳಿಯೊಳು ॥ ೧೪೩ ॥

ಕರವೆರಡನು ನಿಟಲಕೆ ಚಾಚಿ ಯೆಲೆ ಮುನಿ । ವರ ಧರ್ಮಕಥೆಯೊಂದನೆನಗೆ ॥

ನಿರವಿಸೆನಲು ಮುನಿ ಪೇಳಲಾ ನೃಪ ಕೇ । ಳ್ಳುರುಸಂತಸವನ್ನೆದಿದನು ॥ ೧೪೪ ॥

ತದನಂತರ ಗಣಧರರ ಬೀಳ್ಕೊಂಡಾ । ಮದನಾರಿಗೆಯಿಗಿ ಲೀಲೆಯೊಳು ॥

ಮುದದಿಂದ ಬಂದು ಪೊಳಲ ಪೊಕ್ಕನಭಿನವ । ಮದನ ಶ್ರೇಣಿಕನ್ಯಪವರನು ॥ ೧೪೫ ॥

ಕಳುಪಿದ ತನ್ನೊಡವಂದರ ಮಕ್ಕಳ । ಕಳುಪಿದ ನಳಿಯಂದಿರುಗಳ² ॥

ಕಳುಪಿದ³ ಸಕಲ ಬಲವನು ಪೊಕ್ಕನು ತನ್ನ । ನಿಳಯವನಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ॥ ೧೪೬ ॥

ಸ್ನಾನ ಭೋಜನದಿಂದನುಲೇಪನದಿಂದ । ತಾನುಪಚರಿಸಿ ಪತಿಯನು ॥

ಮಾನಿನಿ ಬೆಸಗೊಂಡಳಿನಿತು ಪೊಳ್ಳೀಕೆಂ । ದಾ ನರನಾಥ ಚಂದ್ರಮನ ॥ ೧೪೭ ॥

ಇಳಲೆ ಕೇಳಿಂದಿನುದಯದೊಳೊಲಿದು ನೈ । ಹಳಿಗೈದಿ ಬಪ್ಪ ವೇಳೆಯೊಳು ॥

ತಳುವದೆ ವನಪಾಲ ಸಮವಸರಣ ಬಂ । ದೆಳಸಿತೆಂದೊರೆದನೆನ್ನೊಡನೆ ॥ ೧೪೮ ॥

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ ಶ್ರೀ ವೀರಜಿನರ ಪಾದ । ಪಲ್ಲವಗಳ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ॥

ನಿಲ್ಲದೆ ಮಣಿದು ಗೌತಮಗಣಧರರ್ಗೆಳೆ । ಹುಟ್ಟಿ⁴ ಗಣ್ಣ ಬಲೆ ಬಳಿಯೊಳು ॥ ೧೪೯ ॥

ಇನಿಯಳಿ⁵ ನಾವೀರ್ವರು ಹಿಂದೆ ಕೇಳ್ತೇ । ಇನೆಯ ಕೇಶವರ ಕಥೆಯನು ॥

ಮುನಿನಾಥನುಳಿದುಸುರಿದನಿಂದೆನ್ನೊಡನೆಂ । ಟನೆಯ ಕೇಶವರ ಕಥೆಯನು ॥ ೧೫೦ ॥

ಶ್ರೇಣಿಕನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ॥ ೧೪೨ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಗೌತಮಗಣಧರರ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಆ ಮುನೀಶನು ಒಡನೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದನು. ರಾಜನು ಉಚಿತವೆನಿಸುವ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಆಮೇಲೆ ॥ ೧೪೩ ॥ ಎರಡೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಣೆಗೆ ಚಾಚಿ “ಎಲೆ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಧರ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವವನಾಗು” ಎನ್ನಲು ಆ ಮುನಿಯು ಧರ್ಮಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ರಾಜನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ॥ ೧೪೪ ॥ ನವೀನ ಮನ್ಮಥ ನೆನಿಸಿದ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಆಮೇಲೆ ಗಣಧರರನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಜಿನೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ॥ ೧೪೫ ॥ ಆ ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನು ತನ್ನೊಡನೆ ಬಂದ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನೂ ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ॥ ೧೪೬ ॥ ಶ್ರೇಣಿಕನ ಅರಸಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯು ಸ್ನಾನ, ಭೋಜನ, ಅನುಲೇಪನಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ “ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತೇಕಾಯಿತು?” ಎಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ॥ ೧೪೭ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ಇಂದು ಬೆಳಗ್ಗೆ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕುದುರೆಗಳ ಓಟದ ಪ್ರದರ್ಶನಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ವನಪಾಲನು ಬಂದು ವೀರಜಿನೇಶನ ಧರ್ಮಸಭೆ ಬಂದಿರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೂಡಲೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ॥ ೧೪೮ ॥ ಎಲೇ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ, ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀ ವೀರಜಿನೇಶ್ವರರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಮಾಡಿ, ಆಮೇಲೆ ಗೌತಮಗಣಧರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದೆನು. ಆ ಮೇಲೆ ॥ ೧೪೯ ॥ ಎಲೈ ಪ್ರಿಯೆ, ಹಿಂದೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೇಳಿದ ಏಳನೆಯ ಕೇಶವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು,

¹ ಪರಸಲಾ (ಚ) ² ಸಲ್ಲಿವಂದಿಗಳ (ಗ ಚ) ³ × (ಚ). ⁴ ಚಲ್ಲಿ (ಗ) ಚಲ್ಲ (ಚ) ⁵ ಇನೆಯಳಿ (ಕ ಚ)

ಆ ಕಥೆ ಯಾವುದೆಂದೆ ನೃತ್ಯಾಂತವೆ | ನೇಕಚಿತ್ತದೊಳು ನೀನೆನೆಗೆ¹ ||

ಜೋಕದಪ್ಪದೆ ಪೇಳಿಮೆನೆ² ಪೇಳಿದನಾ | ಕೋಕಿಲಾಲಾಪಗಿಂತೆಂದು

|| ೧೫೧ ||

ವೃತ್ತ-ನಿಬಿಡ-ಘನ-ಕುಚಿ ಕುವಲಯನೇತ್ರ | ಮತ್ತ ಮತಂಗಜಗಮನೆ³ ||

ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನಾ ಕಥೆಯ ನೀನದನೇಕ | ಚಿತ್ತದೊಳಗೆ ಲಾಲಿಪುದು

|| ೧೫೨ ||

ಬಲ್ಲವರೆದೆಯ⁴ ಭಾವಕರ ಚಿತ್ತವ ನವ | ಪಲ್ಲವಾಧರೆಯರ ಮನವ ||

ನಿಲ್ಲದೆ ಸೋಲಿಸುತಿವೆ ನೀನಿ ನಿನ್ನಯ | ಸೊಲ್ಲಗಳಿಂಪು ನಿನ್ನಾಣೆ

|| ೧೫೩ ||

ಇನಿಯನೆ ಸವಿ ನಿನ್ನ ನುಡಿಯಾ ನುಡಿಯೊಳು | ಜನಕಥೆ ಸೇರಿದೊಡದ ||

ಇನಿದ⁵ನಂತಿಂತೆಂದು ಪೇಳೊಡ ನಾಲಗೆ | ಗೊನೆಗೆ ಬಂದಪುದೆ ಮಾನವರ

|| ೧೫೪ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯ ವದ | ನೇಂದುವ ನೋಡಿ ಶ್ರೇಣಿಕನು ||

ಅಂದಾ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯ ನಿಂ | ತೆಂದು ಪೇಳಿದನು ರಾಗದೊಳು

|| ೧೫೫ ||

ಇದು ಸರಸತಿಯಂಗಭೂಷಣ ಕೇಳ್ವರ⁶ | ಹೃದಯಕಮಲ ದಿವಸೇಂದ್ರ ||

ಇದು ರಸಿಕರ ಕಿವಿಗವ್ಯುತರಸಾಯನ | ಇದು ಭವ್ಯಕುಮುದ ಚಂದ್ರಮನು

|| ೧೫೬ ||

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲ ಭಾಸ್ಕರ ವಾ | ಗ್ಧೀವಿಯ ಮುಖಮಾಣಿಮುಕುರ ||

ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸಸಾಗರ ಮಿತ್ರ | ದೇವಪ್ಪನೊರೆದ ಸತ್ಯಾವ್ಯ

|| ೧೫೭ ||

ಆ ಗೌತಮಗುಣಧರ ಮುನಿನಾಥನು ನನಗೆ ಎಂಟನೆಯ ಕೇಶವರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು || ೧೫೦ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ—“ಆ ಕಥೆ ಯಾವುದು? ಮತ್ತು ಅದರ ಸಂಗತಿಯೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವು ಏಕಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ಮಯತೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಆಗ ಅವನು ಆಕೆಗೆ ಹೀಗೆಂದನು. || ೧೫೧ || “ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಪಯೋಧರವುಳ್ಳ ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಮದಗಜದಂತಹ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ ಮಡದಿಯೇ, ನಿನಗೆ ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವೆನು ನೀನು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು || ೧೫೨ || ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದಳು—“ಎಲೈ ಸುಂದರನೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಇಂಪಾಗಿದ್ದು, ನಿನ್ನಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಆ ಇಂಪು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಭಾವುಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ನವಯುವತಿಯರ ಅಂತರಂಗವನ್ನೂ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಸೋಲಿಸುತ್ತಿವೆ. || ೧೫೩ || ಎಲೈ ಇನಿಯನೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ಬಹಳ ಸವಿ. ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಜನಕಥೆ ಸೇರಿತೆಂದರೆ ಅದರ ಸವಿಯನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಎನ್ನಲು ಮನುಷ್ಯರ ನಾಲಗೆಯ ತುದಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆ?” ಎಂದಳು || ೧೫೪ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮೊಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಆಗ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದನು || ೧೫೫ || ಈ ಕಾವ್ಯವು ವಿದ್ಯಾದೇವಿಯ ಅಂಗಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಯೂ, ಕೇಳತಕ್ಕವರ ಹೃದಯಕಮಲವನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಸೂರ್ಯನೂ, ರಸಿಕರ ಕಿವಿಗೆ ಅಮೃತದ ರಸಾಯನವೂ, ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳೆಂಬ ನೈದಿಲೆಯನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಚಂದ್ರನೂ ಆಗಿದೆ || ೧೫೬ || ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃದಯಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಾಗರನೂ ಆದ ಮಿತ್ರನಾದ ದೇವಪ್ಪನು ರಚಿಸಿದ ಸತ್ಯಾವ್ಯವಿದು || ೧೫೭ || “ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೆ, ಈ ದಿನ ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು

¹ ನೀನೆನೆಗೆ (ಚ) ² ಪೇಳನೆ (ಚ) ³ ಯಾನೆ (ಚ) ⁴ ರೆದೆಯ (ಚ). ⁵ ಇನಿದ (ಗ) ⁶ ಕೇಳ್ವರ (ಕ)

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ । ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ॥
ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲನೆತ್ತು ಪೇಳುವೆ । ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೫೮ ॥

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ ।
ಮದನನಮಲಗುಣ-ಜಿನ-ಪಾದಾಂಬುಜ ॥
ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುನ್ನತವಾಣಿ [ನಿರ್ಮಲ] ಮಣಿಮುಕುರಂ ।
ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ ॥
ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ ।
ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿಜಸನೆತ್ತುದು ಸಂಧಿ ಪ್ರಥಮಂ ॥ ೧೫೯ ॥

ಅವಲಂಬಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿದಿರುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಸಂಧಿ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಇದರ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು'' ಎಂದು ಶ್ರೇಣಿಕನು ತನ್ನ ಮಡದಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ॥ ೧೫೮ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೂ ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನೂ ನಿರ್ಮಲಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ ಜಿನಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದ ತುಂಬಿಯಂತಿರುವವನೂ ವಾಗ್ದೇವಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ ಸಚಿವನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭವ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿರಚಿತವಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ತಾಳಿದಂತಹ ಪ್ರಥಮ ಸಂಧಿಯಿದು. ॥ ೧೫೯ ॥

ತೆರೆ ನೊರೆ ಬುದ್ಬದಾವರ್ತ ಸಂಕುಳ ಸೀ | ಕರ ಪೂತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ||

ಭರತದಿಂದಿತಿತದಿಂದ ಕಡಲು ನೋಲ್ವರ ಕಣ್ಣೆ | ಕರಮೊಪ್ಪುತಿಹುದಂಬುಜಾಕ್ಷಿ¹

|| ೮ ||

ಪೊಸ ಪವಳನ ಕಾಣುತಡಗಿಂದನಿಮಿಷ | ವಿಸರ ಕರ್ಮಕಲ್ಪಿತಂದು² ||

ಎಸೆವಗ್ಗಿ ಯಾರಿಯೆಂದು³ ಬಿಸುಟನೆಂದೆನಲದ | ಷಕಸಕವನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

|| ೯ ||

ಸುಳಿ ನಾಭಿ ಬಲುಮೀಚಿ ತೋಳು ಪವಳದುಟ | ಯೆಳೆಮೀನು ಕಣ್ಣುತ್ತ ರದನ ||

ಪುಳಿಲೊಟ್ಟಲು ಪೊಷವಾಟಾಗೆ ವನಧಿಯಂ | ತೆಳವೆಣ್ಣಂತೆ⁴ ರಾಜಿಪುದು

|| ೧೦ ||

ನೀರಿಂದ ಮೇಲಕೆ ನೆಗೆವ ಮೀನ್ಗಳು ಕ | ಕೋರಂತೆಸೆದವಾ ಹರಿಯ ||

ನಾರಿ ಮುದದೊಳಾಡುವಣ್ಣೆ ಕಲ್ಲ ಕೈ | ವಾರ⁵ವನಿರದೆ ಸೋಲಿಪುದಾ⁶

|| ೧೧ ||

ಕಡುಸೊಗಯಿಸುವ ಮಹಾಶರನಿಧಿಯೊಳ | ಗಡೆಯ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವದಟ ||

ನಡುವಣ ಮೇರು ನಭಾಬ್ಬ ದೆಲೆಯನಾಂತು⁷ | ನಿಡಿದಪ್ಪ ನಾಳದಂತಿಹುದು

|| ೧೨ ||

ಧರೆಯ ಪುಟ್ಟಿಸುವಂದಜ ನಟ್ಟ ಕರುಗಂಬ⁸ | ದಿರವೊ ವಿಯತ್ತಣ⁹ ಮಿಳೆಗೇ ||

ಭರದಿ¹⁰ ಬಿದ್ದಪುದೆಂದಿಟ್ಟಾಂಕೆಗಂಭ¹¹ದೊಂ | ದಿರನಾದುದಾ ಹೇಮಾದ್ರೀ

|| ೧೩ ||

ಕರಮಸೆದಿಹ¹² ಕನಕಾದ್ರಿಯ ಬಲದೊಳು | ಭರತಾರ್ಯಾಖಂಡ¹³ಮಿಹುದು ||

ಸುರುಚಿರವಡೆದ ಚಪ್ಪನ್ನದೇಶದೊಳೊಂದಿ | ಸುರಲೋಕಮೆಂಬಂದದೊಳು

|| ೧೪ ||

ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದುಬರುವ ಮೀನು ಶಂಖಗಳಿಂದಲೂ ಸುಂದರವಾದ ರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಹವಳಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ! || ೮ || ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆ ಸಮುದ್ರವು ಅಲೆ, ನೊರೆ, ಗುಳ್ಳೆ, ಸುಳಿ—ಇವುಗಳಿಂದಲೂ, ತುಂತುರುಹನಿಗಳಿಂದಲೂ ಚೀರಾಟದಿಂದಲೂ ಉಕ್ಕುವಿಕೆ ಇಳಿವಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದು || ೯ || ಮೀನುಗಳು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಹೊಸ ಹವಳಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ತಿನ್ನಲು ಹತ್ತಿರಬಂದು, ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬೆಂಕಿಯ ಕೆಂಡಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದವು—ಎನ್ನುವಾಗ, ಆ ಸಮುದ್ರದ ರಚನೆಯನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೧೦ || ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಸುಳಿಯೇ ಹೊಕ್ಕುಳು, ದೊಡ್ಡ ಅಲೆಗಳೇ ತೋಳು, ಹವಳವೇ ತುಟಿ. ಎಳೆಮೀನೇ ಕಣ್ಣು, ಮುತ್ತುಗಳೇ ಹಲ್ಲುಗಳು, ಮಳಲದಿಣ್ಣೆಯೇ ನಿತಂಬ—ಎನಿಸುತ್ತಿರಲು, ಸಮುದ್ರವು ಎಳೆಹರಯದ ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು || ೧೧ || ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದುಬರುವ ಮೀನುಗಳು, ಆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಡುವ ಅಣ್ಣೆಕಲ್ಲುಗಳ ಕೈವಾರವನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. || ೧೨ || ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ಮಹಾಸಾಗರದ ನಡುವೆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವಿದೆ. ಅದರ ನಡುವೆ ಇರತಕ್ಕ ಮೇರುಪರ್ವತವು ಆಕಾಶವೆಂಬ ತಾವರೆಯೆಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ತಾವರೆನಾಳದಂತಿದೆ. || ೧೩ || ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವಾಗ ನೆಟ್ಟ ಉದ್ದವಾದ ಕಂಬವೋ, ಆಕಾಶವು ಭೂಮಿಗೆ ಭರದಿಂದ ಬಿದ್ದುಹೋಗಬಹುದೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಇಟ್ಟ ಆಧಾರಸ್ತಂಭವೋ, ಎಂಬಂತೆ ಆ ಹೇಮಾದ್ರಿಯಿದೆ. || ೧೪ || ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ಆ ಮೇರುಪರ್ವತದ

¹ ಕರಮಸೆದಿಹುದನವರತ (ಚ) ಕರಮೊಪ್ಪುದಿಹುದನವರತ (ಗ). ² ಕರ್ಮಕಲ್ಪಿತಂದು (ಗ). ³ ಯುಗಿಯೆಂದು (ಗ). ⁴ ದೆಳವೆಣ್ಣಂತೆ (ಗ ಚ.). ⁵ ಕೈವಾಡ (ಕ). ⁶ ಸೋಲಿಸುವ (ಗ) ಸೋಲಿಸುತ (ಚ). ⁷ ನಾಂತ (ಚ). ⁸ ತರುಗಂಬ (ಚ). ⁹ ವಿಯತ್ತಳ (ಗ) ¹⁰ ಧರಗಿ (ಕ. ಗ). ¹¹ ದಿಟ್ಟಾಕೆಗಂಭ (ಚ) ¹² ಮಸೆವಾ (ಗ). ¹³ ಖಾಂಡ (ಕ)

ಇಂತೆಸೆ ವಾರ್ಯಖಂಡದ¹ ನಟ್ಟ²ನಡುವೆ ಭೂ | ಕಾಂತೆಯ ನಗೆಮೊಗದಂತೆ ||

ಸಂತಸದಿಂದಿರ್ಪುದು ಹೇಮಾಂಗಜ | ಸಾಂತ ವ ಸಾಂ ತ³ ಸಿರಿಯೊಳು || ೧೫ ||

ಬಿತ್ತಲು ಭತ್ತವ ಬೆಳೆವುದಚ್ಚರಿಯಲ್ಲ | ಬಿತ್ತದೆ ಪೊನ್ನು ಕೆಂಗಲ್ಲ ||

ಮೊತ್ತವ ಬೆಳೆದೀವ ನೆಲಕೆಯಾ ನೆಲನಲ್ಲ | ದೊತ್ತಿನ ನೆಲನು ಪಾಸಟಿಯೇ || ೧೬ ||

ಪರಿಪರಿಡಾಡುವ ಮೃಗಮದವಿಳಿದುಹಿ || ಪೊರೆದರೆ⁴ ಕುಂಕುಮವುದುರ್ದು ||

ಪರಿದ ಕೆನ್ನೆಲನಲ್ಲದೆ ಪರಿಕೆಪೊಡಲ್ಲಿ | ಯೆರೆ⁵ ಕೆನ್ನೆಲನೆಂಬುದಿಲ್ಲ || ೧೭ ||

ಶಶಿಕಾಂತೋಪಲ⁶ದೇಳನೀರುಗಳಿಂ | ದೊಸರಿ ಪರಿವ ಜಲದಿಂದ ||

ಹಸನಾಗಿ ಶಾಲೀವನಗಳು ಬೆಳೆವನೆನೆ | ವಸುಧೆಗದಾವ⁷ ಮಾತೃಕವೋ || ೧೮ ||

ಸರಸಿಜವಿಲ್ಲದ ಕೊಳ ರನ್ನವಿಲ್ಲದ | ಗಿರಿ ಚೂತವಿಲ್ಲದುದ್ದಾನ ||

ಕರಿಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾನನವಿಲ್ಲವಾ ನಾಡ | ಸಿರಿಯ ನಾನೇನೆ⁸ ಬಣ್ಣ ಪೆನು⁹ || ೧೯ ||

ಪೊಡೆಯೆಂಬ ನುಡಿ ತುಲುಪಟ್ಟ¹⁰ಗಳೊಳು ಬಾಳೆ | ಯೆಡೆಯೊಳು ಶಾಲಿವನದೊಳು ||

ಕಡುಗೀಳಿಯರುದರದೊಳಲ್ಲದಾ ಮಾತ | ನುಡಿವವರಿಲ್ಲ ನಾಡೊಳಗೇ || ೨೦ ||

ಕಟಿಯೆಂಬ ನುಡಿ ತುಂಬುನೆಟಿಯೊಳು ಪಶುಗಳೊ | ಕಟಿಯೆಂಬ ನುಡಿ ಗಣಿತದೊಳು ||

ತೊಟಿಮೆಟಿಯೆಂಬುದು ತೊಟಿನಾಡೊಳಲ್ಲದಾ¹¹ | ವುಟುವ ಜನಾಂತದೊಳಿಲ್ಲಾ || ೨೧ ||

ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭರತಾರ್ಯಖಂಡವಿದೆ. ಅದು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಐವತ್ತಾರು ದೇಶಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ದೇವಲೋಕವೋ ಎಂಬಂತಿದೆ || ೧೪ || ಹೀಗಿರುವ ಆರ್ಯಖಂಡದ ನಟ್ಟನಡುವಣ ನಾಡು ಭೂಮಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ನಗೆಮೊಗದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಅದು ಚಿನ್ನದಿಂದಲೂ ಮೆನ್ನೆಧನು ತಾಳಿರುವ ಉದ್ಯಾನವನಾದಿಗಳ ಸಿರಿಯಿಂದಲೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದು. || ೧೫ || ಆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬತ್ತವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರೆ ಅದು ಬೆಳೆಯುವುದು ಏನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ಬಿತ್ತದೆಯೇ ಚಿನ್ನವನ್ನೂ ಕೆಂಪುರತ್ನದ ಸಮೂಹವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿ ಕೊಡತಕ್ಕ ನೆಲವದು. ಅದಕ್ಕೆ ಅದರ ಸಮೀಪದ ಇತರ ನೆಲಗಳು ಎಣೆಯೆನಿಸಲಾರವು. || ೧೬ || ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚಾರಮಾಡತಕ್ಕ ಕಸ್ತೂರೀಮೃಗಗಳು ಇಳಿದುಬಂದ ನೆಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಹೂಗಳ ಕುಂಕುಮ ಧೂಳಿಬಿದ್ದು ಹರಡಿರುವ ಕೆಂಪಾದ ನೆಲವೂ ಅಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿ ಎರೆನೆಲ, ಕೆನ್ನೆಲಗಳೆಂಬ ಹಾಳುನೆಲವೇ ಇಲ್ಲ. || ೧೭ || ಆ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಕಾಂತಶಿಲೆಗಳಿಂದ ನೀರು ಒಸರಿ ಹರಿಯುವುದು ಆ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಬತ್ತದ ಪೈರು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ನೆಲವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದಂತಹ ಮಾತೃಕವಾಗಿದೆಯೋ ! || ೧೮ || ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಾವರೆಯಿಲ್ಲದ ಕೊಳವಿಲ್ಲ, ರತ್ನವಿಲ್ಲದ ಬೆಟ್ಟವಿಲ್ಲ, ಮಾವಿಲ್ಲದ ಉದ್ಯಾನವಿಲ್ಲ, ಆನೆಗಳಿಲ್ಲದ ಕಾಡಿಲ್ಲ ಅಂತಹ ಆ ನಾಡಿನ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ. || ೧೯ || ಮೊಡೆ (ಹೊಡೆ) ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹಸುಗಳ ಹಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಳೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬತ್ತದಪೈರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸುಂದರಸ್ತ್ರೀಯರ ಉದರದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರಲ್ಲದೆ, ಆ ಮಾತನ್ನು 'ಬಡಿ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನುಡಿವವರೇ ಇಲ್ಲ || ೨೦ || 'ಕಟಿ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಲ್ಲಿರುವ ಕಳಂಕ ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿಯೂ ಹಸುಗಳ ಹಾಲನ್ನು ಹಿಂಡುವಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು 'ಇಟಿ' ಎಂಬುದನ್ನು ಗಣಿತದಲ್ಲಿಯೂ 'ತೊಟಿಮೆಟಿ' ಎಂಬುದನ್ನು

¹ ವಾರ್ಯಖಂಡದ (ಕ) ² x x (ಗ ಚ) ³ ವಸಂತ (ಗ ಚ) ⁴ ಮೊರದಿರೆ (ಚ) ⁵ ಪರಿಕೆಪೊಡಲ್ಲಿಯರೆ (ಗ)

⁶ ಕಾಂತೋತ್ಪಲ (ಗ ಚ) ⁷ ವಸುಧೆಗದಮಮ (ಚ) ⁸ ಸಿರಿಯನದಾರು(ಗ ಚ) ⁹ ಬಣ್ಣಪರು (ಚ) ¹⁰ ಪಟ್ಟಿಯೊಳಲ್ಲದೆ ಬಾಳೆ (ಗ)

¹¹ ನಾಡೊಳಲ್ಲದಾ (ಕ)

ಹಿಡಿಯೆಂಬ ನುಡಿ ಕರಿಣೆಯೊಳು ಖಡ್ಗದ ನೊಡ | ಲೆಡೆಯೊಳುಚಿತ ವುಡುಗೊಳಿಡಿಯಾ ||
ಕೊಡುವೆಡೆಯೊಳಗಲ್ಲದೆ¹ ಯಾ ಮಾತನು | ನುಡಿವವರಿಲ್ಲವದರೊಳು² || ೨೨ ||

ಕಕ್ಕಸವೆಂಬುದಂಗನೆಯರ ಕುಚದೊಳು | ಸೊಕ್ಕೆಂಬುದಾನೆವಿಂಡಿನೊಳು ||
ರಕ್ಕೆಂಬುದು ಗಣಿಕೆಯರೊಳಲ್ಲದೆಯದೆ³ | ಲೆಕ್ಕಸಲಾ⁴ ನಾಡೊಳಿಲ್ಲ || ೨೩ ||

ಕಡಿ ಕೊಡ⁵ ನುಡಿ ಜಡಿಯೆಂದೆಂಬ ನುಡಿ ಬಲು | ಗುಡಿಯರೊಳು ಧರ್ಮದೆಡೆಯೊಳು ||
ಮಡಿನಾಳರೊಳುಯ್ಯಲೆಯೊಳಲ್ಲದೆಯಾ | ಪೊಡನಿಯ ಜನದೊಳಗಿಲ್ಲ || ೨೪ ||

ಉರಗಗತಿಯೊಳು ಪ್ರಸ್ತಾರ⁶ಗಳೆಡೆಯೊಳು | ತರುಣ ಹರಿಣಲೋಚನೆಯರ ||
ಕುರುಳು ಶ್ರುತಿಯೊಳಲ್ಲದೆ ಕುಟಲವನಾ | ಚರಿಪ⁷ರಿಲ್ಲಾ ನಾಡೊಳಗೇ || ೨೫ ||

ಬಡತನವೆಂಬು ಲತೆಯೊಳಂಗನೆಯರ | ನಡುವಿನೊಳವರ ಬಾಸೆಯೊಳು ||
ಕಡೆ ತಡೆ⁸ಯೆಂಬುದು ದಧಿಮಥನದೊಳು⁹ ಪಾ | ನಡಿಗರೊಳಲ್ಲದಲ್ಲ || ೨೬ ||

ಬಗರಗೆ ದೀರ್ಘಕೆ ಹೊಕ್ಕರಣೆಯ¹⁰ ಬಾವಿ | ಮಿಗೆ ಬೆಂಚೆ ತೊಳು ಬಲೈಳಿ¹¹ಗಳಾ ||
ಸೊಗಯಿಪ ಕಾಲುವೆ ಪೂಗೊಳನಿಲ್ಲದೆ | ನಗರವಿಲ್ಲಾ ನಾಡೊಳಗೇ || ೨೭ ||

ಲಂಚ ಕರ್ತೆ ಕಳವು ಭಯ ಮಾರಿ ಕೊ | ಳ್ವಂಚನೆ ಬಜ ಬಂದಿವಿಡಿ¹² ||
ಸಂಚಿನ ಮಾತು ಪಾದರವತಿಕಾಂಕ್ಷೆಯ¹³ | ಸಂಚಯನಾ ನಾಡೊಳಿಲ್ಲ¹⁴ || ೨೮ ||

ತೊಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರಲ್ಲದೆ ಆ ನಾಡಿನ ಜನರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳಿಲ್ಲ. || ೨೦ || 'ಹಿಡಿ' ಎಂಬ ಮಾತು ಹೆಣ್ಣಾನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಖಡ್ಗದ ಬುಡದಲ್ಲಿಯೂ ಉಚಿತವಾದ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಡುವಲ್ಲಿಯೂ ಬರುವುದಲ್ಲದೆ, ಆ ಮಾತನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಮಾತಾಡುವವರೇ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. || ೨೧ || ಕರಿಣತೆಯೆಂಬುದು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕುಚದಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಕ್ಕು ಎಂಬುದು ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ಕು ಎಂಬುದು ಸೂಳೆಯರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಅವು ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. || ೨೨ || ಕಡಿ ಎಂಬುದು ಕುಡಿಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕೊಡೆ (ಕೊಡು) ಎಂಬುದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಮಡಿ ಎಂಬುದು ಮಡಿವಾಳರಲ್ಲಿಯೂ ಜಡಿ ಎಂಬುದು ಉಯ್ಯಾಲೆಯ ಅಲುಗಾಟದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಆ ನಾಡಿನ ಜನರ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲ. || ೨೩ || ವಕ್ರ ತೆಯು (ಕೊಂಕು) ಹಾವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾರಮಾಡುವಲ್ಲಿಯೂ (ಗುರುಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನಿಡುವಲ್ಲಿಯೂ), ತರುಣಿಯರ ತಲೆಗೊದಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಿವಿಯ ತೂತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ ಆ ನಾಡಿನ ಜನರು ವಕ್ರತೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರಲ್ಲ. || ೨೪ || ಬಡತನ (ಕೃಶತೆ) ಎಂಬುದು ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಂಗುಸರ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ರೋಮರಾಜಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದು. ಕಡೆ ಎಂಬುದು ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವಲ್ಲಿಯೂ ತಡೆ ಎಂಬುದು ಹಾವನ್ನು ದಿಗ್ಬಂಧಿಸತಕ್ಕ ಹಾವಡಿಗರಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇತರ ಜನರಲ್ಲಿಲ್ಲ. || ೨೫ || ಆ ನಾಡಿನ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಗುಳಿ, ನೀರಿನ ಹೊಂಡ, ಸರೋವರ, ಬಾವಿ, ಚಿಕ್ಕ ಕೊಳ, ಹೊಳೆ, ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆ, ಸೊಗಸಾದ ಕಾಲುವೆ, ಹೂವಿನ ಕೊಳಗಳು ಇದ್ದೇ ಇವೆ. || ೨೬ || ಲಂಚ, ಕೊಳ್ಳೆ, ಹೊಡೆಯುವಿಕೆ, ಕಳ್ಳತನ, ಹೆದರಿಕೆ, ಮಾರಿ, ವಂಚನೆ, ಬರಗಾಲ, ಬಂಧಿಸುವಿಕೆ, ಮೋಸದ ಮಾತು, ಹಾದರ,

¹ ಗಳೊಳಲ್ಲದೆ (ಗ ಚ.) ² ರಿಲ್ಲದಜೊಳಗೆ (ಚ) ³ ಗಣಿಕೆಯೊಳಲ್ಲದಾ ಮಾತು (ಗ ಚ.) ⁴ ಲೆಕ್ಕಸದಾ (ಗ). ⁵ ಕೊರೆ (ಗ) ಕೊಳು (ಚ) ⁶ ಪ್ರಸಾದ (ಕ) ಪ್ರಸ್ತಾರ (ಚ) ⁷ ಕುಟಲವನುಚ್ಚರಿಪ (ಚ). ⁸ ಕಡೆ (ಚ). ⁹ ಮಧನದಿ (ಗ ಚ.). ¹⁰ ಪೊಕ್ಕರಣೆಯ (ಕ) ¹¹ ಬಲೈಳಿಗಳಾ (ಗ) ಬಲೈಳಿಗಳಾ (ಚ) ¹² ಮಳಿತಗ್ಗು (ಕ) ¹³ ಮಂಚರ್ಸೆಜೆಯನ್ಯಾಯವಸ್ತುಗಳ (ಗ. ಚ) ¹⁴ ಸಂಚಯ ವಿಲ್ಲದಜೊಳಗೆ (ಗ) ಸಂಚಯವಿಲ್ಲದಜೊಳು (ಚ).

ಕೊಂಡೆಯ ಕುಹಕಿ ದುರ್ಜನ ಜಾರ ಚೋರರು | ಲಂಡಪುಂಡರು ಪುಸಿವನರು ||

ಕಂಡು ಪರರ ಸತಿ ಪರಧನ ಕಳುಪುವ | ಭಂಡ¹ ಬಾಳುವರಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ

|| ೨೯ ||

ಉಂಡೆಡೆಗೆರಡ ಬಗೆದು ಕೂಡಿದವರೊಳು | ಪಿಂಡಿ ಪುಳಿಯ ಬಾಳುವನರ ||

ಕಂಡು ಕರುಬಿ ಕಾಣಲಾರದೆ ನರಕದ | ಕೊಂಡಕಿಳಿವರಿಲ್ಲವಲ್ಲೇ²

|| ೩೦ ||

ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದ ಕಾವ್ಯ ನಾಟಕ ಮಹೀ | ರಕ್ಷಕ³ನಲ್ಲದ ನೃಪತಿ ||

ಅಕ್ಷಯ ಜನಗೃಹವಿಲ್ಲದಾ ನಾಡೊಳ | ಗೀಕ್ವಿಸಲಿಲ್ಲ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೩೧ ||

ಅಱಿಯದ ನರರಿಲ್ಲ ಚೌಷಸ್ವಿ ಕಲೆಗಳ | ಮೌಱಿಯದರಿಲ್ಲ⁴ ಜಾಣ್ಮೆಯೊಳು ||

ತೊಱಿಯದ ಜನರಿಲ್ಲ ಪೆಣವಣ್ಣ ಪೆಣವಣ್ಣ | ನೆಱಿವವರಿಲ್ಲ⁵ ನಾಡೊಳಗೆ

|| ೩೨ ||

ಬೇಡುವರಿಲ್ಲ ಬೇಡಲು ಪೊಂಗಟ್ಟಿಯ | ನೀಡದರಿಲ್ಲ ನೇಹವನು ||

ಮಾಡಿದೆಡೆಗೆ ಕೇಡ ಬಗೆವವರಾ ನಾಡು | ಬೇಡು ಪುರದೊಳಿಲ್ಲವಬಲೇ

|| ೩೩ ||

ಪಡೆದು ಮಕ್ಕಳ ಕೃಶವಳಿಯದವರು ಜರೆ⁶ | ಯಡಸಿ ಬೀಳದ ಕುಚ ಮುನಿದು ||

ಕಡುಕಾಂತಿ⁷ ಮಸುಳದ ನಗೆನೋಗವಾ ನಾಡ | ಮಡದಿಯರಿಗೆ ನಿಜಗುಣವು

|| ೩೪ ||

ಅಸಿಯ ನಡುವಿನ ನಿಟ್ಟಿಸಳುಗಂಗಗಳ ಪೊಚ್ಚ | ಪೊಸ ಜವ್ವನ ಮುದ್ದು ಮೋಗದ ||

ಶಶಿಗರೆದುಟಿಯಂಚಿ ಗಮನದ ಪೆಣ್ಣು ಗ | ಳೆಸದಿಹರಾ ದೇಶದೊಳು

|| ೩೫ ||

ಅತ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಸಂಚಯವು ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. || ೨೮ || ಚಾಡಿಹೇಳುವವರು, ಕಪಟಗಳು, ಕೆಟ್ಟವರು, ವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳು, ಕಳ್ಳರು, ಮೂರ್ಖರು, ಪುಂಡರು, ಸುಳ್ಳಾಡುವವರು, ಪರಸ್ತ್ರೀಗೂ ಪರಧನಕ್ಕೂ ಆಸೆಪಡುವಂತಹ ಬಂಡುತನದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವವರು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ. || ೨೯ || ಉಂಡ ಮನೆಗೆ ಎರಡನ್ನು ಬಗೆದು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕೂಡಿರುವವರೊಳಗೆ ಹುಳಿಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಾಳು ನಡೆಸುವವರನ್ನು ಕಂಡು ಮತ್ಸರಗೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ನರಕದ ಕುಂಡಕ್ಕೆ ಇಳಿವ ಜನರು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ || ೩೦ || ಎರೇ ಚೀಳಿನಿಯೇ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿರದ ಕಾವ್ಯನಾಟಕಗಳೂ ಲೋಕ ರಕ್ಷಕನೆನಿಸದ ರಾಜನೂ ನಾಶರಹಿತನಾದ ಜನನ ಗೃಹವಿಲ್ಲದ ಪ್ರದೇಶವೂ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಕಾಣಿಸದು. || ೩೧ || ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅರುವತ್ತನಾಲ್ಕು ಕಲಗಳನ್ನರಿಯದ ಮನುಷ್ಯರಿಲ್ಲ ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದ ಮೆರೆಯದವರಿಲ್ಲ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತೊರೆಯದಿರುವ ಜನರಿಲ್ಲ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡುವವರೂ ಇಲ್ಲ. || ೩೨ || ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಬೀಡಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ವಟ್ಟಣದಲ್ಲಾಗಲೀ ಬೇಡುವವರಿಲ್ಲ ಬೇಡಿದಾಗ ಚೆನ್ನದ ಗಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಕೊಡದಿರುವವರಿಲ್ಲ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅಂಧಾ ಕಡೆ ಕೇಡನ್ನು ಬಗೆವವರೂ ಇಲ್ಲ. || ೩೩ || ಆ ನಾಡಿನ ಮಡದಿಯರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಮೇಲೂ ತೆಕ್ಕನಾಗಿಯೇ ಇರುವರು. ಮುಪ್ಪು ಅಡಸಿದರೂ ಅವರ ಕುಚಗಳು ಜೋತುಬೀಳವು. ಸಿಟ್ಟುಬಂದರೂ ಅವರ ಮುಖದ ಕಾಂತಿಯು ಮಸುಕಾಗದು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವರ ಸಹಜಗುಣಗಳು. || ೩೪ || ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಂಗಸರು ತೆಳುವಾದ ಸೊಂಟದಿಂದಲೂ ಉದ್ದವಾದ ಎಸಳುಗಳಂತಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಚ್ಚಹೊಸ ಯೌವನದಿಂದಲೂ ಮುದ್ದಾದ ಮುಖದಿಂದಲೂ ಚಂದ್ರರೇಖೆಯಂತಹ ತುಟಿಯಿಂದಲೂ ಹಸದಂತೆ ಮೆಲ್ಲನಾದ ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವರು. || ೩೫ ||

¹ ಕಳುಮಾಂಸವುಂಡು (ಕ) ² ೩೦ನೆಯ ಪದ್ಧತಿ ಗಚದಲ್ಲಿದ್ದ ³ ಲಕ್ಷಕ (ಚ) ⁴ ನೆರೆಯದರಿಲ್ಲ (ಕ) ⁵ ಮೆಣಿವವರಿಲ್ಲ (ಕ)
⁶ ಕೃಶವಳಿಯದೆ ನಡುಬರೆ (ಕ) ⁷ ಗಾಡಿ (ಗ ಚ)

- ಸಣ್ಣ ನಡುವಿನೆಳೆಮಿಂಚ ನಗುವ ನಗೆ । ಗಣ್ಣ ಸಂಜೆಯ ಕೆಮ್ಮುಗಿಲ ॥
ಬಣ್ಣವನಿಳಿಕೆಯ್ವ ರಂಗುದುಟೆಯ ಮುದ್ದು । ವೆಣ್ಣಲ್ಲದಿಲ್ಲವದಡೊಳು ॥ ೩೬ ॥
- ಶುಣುಗೆನೆಗಂಗಳ ತುಂಜೆ¹ಗುರುಳ ಚಿಕ್ಕ । ಹೆಣ್ಣಿಯ² ನೊಸಲ ಬೀಗಿ ಬಳೆದ ॥
ಪೊಣವಾಣ ಪೊಂಬಳ್ಳಿಮೆಯ್ಯ ಬಲೆಯರಿಡಿ । ಗಿಣಾದಿಹರಾ ದೇಶದೊಳು³ ॥ ೩೭ ॥
- ಹಾವ ನಿಲಾಸ ವಿಭ್ರಮ ಭಾವಗಳಿಂದ । ತೀವಿದ ಪೊಸ ಜವ್ವನದ ॥
ಕೋವಿದೆಯರುಗಳ ತಂಡವಲ್ಲದೆ ಜಡ । ಜೀವಿ ಪೆಣ್ಣೆಲ್ಲವದರೊಳು⁴ ॥ ೩೮ ॥
- ಅಣಡಿವಸುಳೆಗುರುಳು ತುಂಬುವೆರನೊಗ । ನೇಣಾಲ ದೋರೆವಣ್ಣುಟೆಯ ॥
ನೀಣುವ ಕಿವಿಯ ಕಂಗಳ ಸೊಬಗಿಂ ಕಡು । ನೀಣಿಯರೆಸೆದರಂದಲ್ಲ⁵ ॥ ೩೯ ॥
- ಅಂಗಜನಿನಿಲ್ಲಿಗೆಣೆಯ⁶ ಪುರ್ವವನ ಬಾ । ಣಂಗಳಿಗೆಣೆಯೆಂದೆನಿಪ ॥
ಕಂಗಳವನ ಪಾಶವಳಕನೆನಿಪ⁷ ಕೋಮ । ಲಾಂಗಿಯರುಗಳೆಸೆದಿಹರು ॥ ೪೦ ॥
- ನೀಲಗುರುಳು ನಿಡುಮುಡಿ ಕಾರ್ವಿಂಚನು । ಸೋಲಿಪ ಕಣ್ ಬಲುನೊಲೆಯ ॥
ಆಲವಣ್ಣು ಟೆಯಂಬರಮಧ್ಯದಬಲಾ । ಜಾಲವಾ ನಾಡೊಳೊಪ್ಪಿದುದು⁸ ॥ ೪೧ ॥
- ಕಡುಸಿರಿಯಿಂ ಪುರುಷರು ಪೊಣಮಡಿಸಲು । ಬಡತನವನು ಕೃಪೆಯಿಂದ⁹ ॥
ಬಿಡದೆ ಮಧ್ಯದೊಳಿಟ್ಟು¹⁰ ಸಲಹುವರಾ ನಾಡ । ಮಡದಿಯರಿಗೆ ಸರಿಯಾರು ॥ ೪೨ ॥

ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾದ ನಡುವಿನಿಂದಲೂ ಎಳೆಮಿಂಚಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ಮೀರುವ ನಗೆಗಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಕೆಂಪು ಮೋಡದ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೀನೈಸತಕ್ಕ ಬಣ್ಣದ ತುಟೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಮುದ್ದಾದ ಹೆಗುಸರು ಅಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ॥ ೩೬ ॥ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒತ್ತೊತ್ತಾದ ಅಕ್ಷಿರೋಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ, ತುಂಬಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಕೂದಲುಳ್ಳ, ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆಯುಳ್ಳ, ದವ್ವನಾಗಿ ಬಳೆದ ನಿತಂಬವುಳ್ಳ, ಚಿನ್ನದ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತುಂಬಿರುವರು. ॥ ೩೭ ॥ ಕಣ್ಣಿನ ಸಂಕೇತ, ಒಯ್ಯಾರ, ಬೆಡಗು, ಭಾವಪ್ರಕಟಣೆ—ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನವತಾರುಣ್ಯದ ವಿದ್ಯಾವತಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹವಲ್ಲದೆ ಚೇತನಹೀನರೆನಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ. ॥ ೩೮ ॥ ಮರಿದುಂಬಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಕುರುಳಿನ, ಮೂರ್ಛಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ಮುಖದ, ನೇರಳೆಯ ದೋರೆಹಣ್ಣಿನಂತಿರುವ ತುಟಿಯ, ಕಿವಿಯನ್ನು ಮೀರುವಂತೆ ನಿಡಿದಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಸುಂದರಿಯರು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೩೯ ॥ ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಹುಬ್ಬು ಮನ್ಮಥನ ಕಬ್ಬುಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಎಣೆಯಾದುದು. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವನ ಬಾಣಗಳಿಗೂ ತಲೆಗೂದಲು ಅವನ (ಮನ್ಮಥನ) ಹಗ್ಗಕ್ಕೂ ಹೋಲುವಂಥವಾಗಿವೆ. ॥ ೪೦ ॥ ಕಪ್ಪಾದ ಕೂದಲು, ಉದ್ದವಾಗಿರುವ ಮುಡಿ, ಮಳೆಗಾಲದ ಮಿಂಚನ್ನು ಸೋಲಿಸುವ ಕಣ್ಣು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಮೊಲೆ, ಆಲದ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿರುವ ತುಟಿ, ಆಕಾಶದಂತೆ ತೆಳುವಾಗಿರುವ ನೊಂಟ—ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆ ನಾಡಿನವರು. ॥ ೪೧ ॥ ಆ ನಾಡಿನ ಗಂಡುಸರು ಹೆಚ್ಚಾದ ತಮ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಬಡತನವನ್ನು ಹೊರಟುಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು, ಆ ಬಡತನವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕರುಣೆ ತಾಳಿ, ತಮ್ಮ ನೊಂಟದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವರು. ಅಂತಹ ಆ ನಾಡಿನ ಹೆಗುಸರಿಗೆ ಸರಿಯಾದವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ॥ ೪೨ ॥ ಪ್ರತಿ

¹ ತುಂಬಿ (ಚ) ² ಹರಿಯ (ಗ) ³ ಕಿಣಾದಿಹರಾ ನಾಡೊಳಗೆ (ಚ). ⁴ ವೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲವಲ್ಲಿ (ಗ. ಚ.). ⁵ ರೆಸೆದರಂದಲ್ಲ (ಚ). ⁶ × (ಗ). ⁷ ವಳಕವೆಂದೆನೆ (ಗ. ಚ.) ⁸ ನಾಡೊಳಗಿಹುದು (ಗ). ⁹ ಕೃಪೆಯಿಂದ (ಚ). ¹⁰ ಮಧ್ಯದೊಳಿಟ್ಟು (ಚ).

ನಾಡುನಾಡೊಳು ಪುರ ಪುರದೊಳಗಾ ಬಲು | ಬೀಡು ಬೀಡೊಳು ರೂಪು ಗುಣದಿಂ¹ ||
ಗಾಡಿನಡೆದ ಜಾಣಮಿಥುನವಲ್ಲದೆ ನಾ | ಡಾಡಿಯ ಪೆಣ್ಣು ಗಂಡಿಲ್ಲ || ೪೩ ||

ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಾಯು ತೀರಲು ಜೀವ²ವೊಡಲಿಂದ | ಬಿಟ್ಟು ಹೋಹುದು³ ಭಾವಿಸಲು ||
ಕಟ್ಟುಕುಟ್ಟು ಕವಳಿಯ⁴ ಘಾತದಿಂ ಸತ್ತು | ಪುಟ್ಟುವ ಪಾಪಿಗಳಿಲ್ಲ⁵ || ೪೪ ||

ಜಿನಮತವಲ್ಲದರಿಯರನ್ನಮತವನು | ಕನಸಿನೊಳಗೆ ತಮತಮಗೇ ||
ಅನುಕೂಲವಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವೆಂಬುದ | ನೆನೆವನರಿಲ್ಲವದರೊಳು⁶ || ೪೫ ||

ನುಡಿ ನಡೆ ರೂಪೈಸಿರಿ ಕಡು ಗಾಡಿಯ | ಪಡೆದು ಮುನ್ನನೆ ಜಿನರಡಿಯ ||
ಬಿಡದೆ ವೂಜಿಸಿ ಪುಟ್ಟಿದ ನರರಲ್ಲದೆ | ಜಡನರರಿಲ್ಲ ದೇಶದೊಳು⁷ || ೪೬ ||

ಆ ನಾಡ ಜನದ ಪುಣ್ಯವೆ ರೂವು ರೂವಾಗಿ | ಯಾನದೆ ನೆಲಸಿದಂದದೊಳು⁸ ||
ಆ ನಾಡು ಪುರ ಬೀಡುಗಳೆಲ್ಲೆಡೆಯೊಳು | ಮಾನಿತ ಜಿನಗೃಹವಿಹವು || ೪೭ ||

ಸರೆ ಪಳುಕಿನ ನೆಲ ನಂದನ ನಗಲಾ | ಚಲ ನಿರ್ಝರ ಪನಿನೀರು ||
ಬಲುನೆಲ ಜಿನಮಣಿ ಭವನವಲ್ಲದೆ ಪಾಳು | ನೆಲನಾ ದೇಶದೊಳಿಲ್ಲ⁹ || ೪೮ ||

ಕೊಳನಿಲ್ಲದ ವನ ನವರತ್ನ ಪುಟ್ಟಿದಾ | ಚಲ ನಿರ್ಜರ ಪನಿನೀರು ||
ಬಲುನೆಲ ಜಿನಮಣಿ ಭವನವಲ್ಲದೆ ಪಾಳು | ನೆಲನಿಲ್ಲವಾ ನಾಡೊಳಗೆ¹⁰ || ೪೯ ||

ಯೊಂದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೊಬಗಿನಿಂದಲೂ ಓಲದಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ಜಾಣರಾದ ದಂಪತಿಗಳೇ ಇರುವರು ಸಾಮಾನ್ಯರೆನಿಸುವ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡುಗಳು ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. || ೪೩ || ಆ ನಾಡಿನ ಜನರು, ಗಳಿಸಿದ ಆಯುಷ್ಯವು ತೀರಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಾಯುವರು ಏನಾದರೂ ಅಪಗಡ, ಮೂರ್ಛೆ, ಹೊಡೆತ—ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿತಕ್ಕ ವಾಪಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ || ೪೪ || ಅಲ್ಲಿರುವವರು ಜೈನಮತವನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಮತವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ತಿಳಿಯರು ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವನ್ನೇ ನೆನೆಯುವರಲ್ಲದೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಎಣಿಸರು. || ೪೫ || ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಮೂರ್ಖರಲ್ಲಿ ಜಿನೇಶ್ವರರ ಪಾದವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಮೂಜಿಸಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ನುಡಿ-ನಡೆ-ರೂಪ-ವಿಶ್ವರೂಪ-ಹೆಚ್ಚಾದ ಸೌಂದರ್ಯ-ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ವಡೆದುಕೊಂಡೇ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಚೇತನ ಹೀನರಾದ ಮನುಷ್ಯರು ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ || ೪೬ || ಆ ನಾಡಿನ ಜನರ ಪುಣ್ಯವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಂದು ಬೇಗನೆ ನೆಲಸಿತೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ನಾಡು ಪಟ್ಟಣ ಮನೆ-ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜಿನಾಲಯಗಳು ಇರುವವು. || ೪೭ || ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸ್ವಟಿಕದ ನೆಲವೂ ಉದ್ಯಾನವೂ, ಬಟ್ಟೆಗಳೂ, ಬೆಟ್ಟದಿಂದಿಳಿದು ಬರುವ ನೀರೂ ಘನವಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶವೂ ಜಿನೇಶ್ವರನ ರತ್ನಮಯ ವಾದ ಮಂದಿರವೂ ಅಲ್ಲದೆ ಪಾಳುನೆಲವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. || ೪೮ || ಕೊಳನಿಲ್ಲದ ವನವೂ ನವರತ್ನಗಳು ದೊರೆಯದಿರುವ ಪರ್ವತವೂ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಮೃತದಂತಹ ಹನಿನೀರು, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ನೆಲ, ಜಿನೇಶನ ರತ್ನಮಯ ಮಂದಿರ-ಇವು

¹ ಗುಣದಿ (ಗ ಚ) ² ವಸು (ಗ ಚ) ³ ಪೋಷುದು (ಗ ಚ) ⁴ ಕವಳಿಯ (ಗ ಚ) ⁵ ನರರಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ (ಚ) ⁶ ಪ್ರತಿಕೂಲ ವಾನಾಡ ಮನುಜರೊಳಿಲ್ಲಂಬುಜಾಕ್ಷಿ (ಗ ಚ) ⁷ ಜಡರಿಲ್ಲ ತದ್ವಿಷಯದೊಳು (ಗ ಚ) ⁸ ನೆಲಸಿದಂತಲ್ಲಿ (ಗ ಚ) ⁹ ಇಳಿನೇ ಪದ್ಯ ಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ¹⁰ ನೆಲವಾ ದೇಶದೊಳಿಲ್ಲ (ಚ) ^{೪೯} ನೇ ಪದ್ಯ ಗ ಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಕಾಡದೆ ಕಱುವವು ಗೋಕುಲ ವಲ್ಲಿಯೆ । ಕಾಡೆಲ್ಲ¹ ನೆಲವಟ್ಟ²ಯಾಗಿ ॥

ಮೂಡಿದ ಸಸಿ ಫಲವೀಯದೆ ಕೆಡನಾ । ನಾಡ ಸಿರಿಯನೇನೆಂಬೇ

॥ ೫೦ ॥

ಮೊಳೆ ಕಾಲುನೆಗಳಿವರ್ಕ್ಕದೊಳಗೆ ಸಲೆ । ಬೆಳೆನ ನಾನಾ ಬೆಳೆಯಿಂದೆ ॥

ಕುಳಿವ್³ ತಾವರೆಗೊಳ ನಿಚೆಯದಿಂದಾ ನಾ । ಡೆಳಸಿಹುದತಿ ಸೊಬಗಾಂತು

॥ ೫೧ ॥

ಮೊಸಕರ್ಪು ಶಾಲಿನನಗಳಿಂ ಮಿಗೆ ರಾ । ಜಿಸುವ ಮೊದೋಂಟಗಳಿಂದೆ ॥

ಮಿಸುನಿಗೇದಗೆಗಳಿಂ ದಾರಾಮದಿಂ ನಾ । ಡೆಸೆದಿಹುದಂಬುಜವದನೇ⁴

॥ ೫೨ ॥

ಇಂತು ರಾರಾಜಿವ ನಾಡ ನಡುವೆ ಭೂ । ಕಾಂತೆಯ ನಗೆಮೊಗಕಜನು ॥

ಸಂತಸದಿಂದೊಲಿದಿಟ್ಟ ತಿಲಕವೆಂ । ಬಂತೆಸೆದಿಹುದೊಂದು ಮೊಳಲು

॥ ೫೩ ॥

ಬಳಸಿ ಪರಿವ ಪನಿನೀರ ಕಾಲುನೆ ಮೊ । ಗೊಳ ಶಾಲೀವನದಿಂದ ॥

ವಿಲಸಿತವಾಗಿ ರಂಜಿಸುವಾರಾಮದಿಂ⁵ । ತಳೆದುದು ಮೊಳಲು ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ

॥ ೫೪ ॥

ಲಲನೆ ಕೇಳಾ ಪಟ್ಟಣದ ಕಡುಗಾಡಿಯೆ । ಚೆಲುವ ಸಿರಿಯ ಸಂಪದವೆ ॥

ಬಲುವೆಯ ನಂತಿಂತೆಂದು ಮೇಳ್ವೊಡೆಯಾ⁶ । ಜಲಜ ಸಂಭವಗಳವಲ್ಲ

॥ ೫೫ ॥

ರಸದಾಳಿ⁷ಯೆಳೆನೀರು ಶಶಿಕಾಂತದಿಂದೊಡೆ । ದೊಸರಿ ಪರಿವ ಜಲದಿಂದ⁸ ॥

ಹಸನಾಗಿ ಬೆಳೆವ ಶಾಲೀವನಗಳದೊಂ । ದೆಸಕವನೇನ ಬಣ್ಣವೆನು

॥ ೫೬ ॥

ಅಗೆಮೊಯ್ಯ ನೀರನೊಡುವ ಸಸಿಯನು ಕೊಯ್ದು । ತೆಗೆವ ಪಳುವ ಕೊಬ್ಬ ನಿಲಿಪ ॥

ಸೊಗಸಿ ಬೆಳೆಯೆ ಕೊಯ್ದು ಮೊಳುವ ಜನಕೆ ತೆಗೆ । ಬಿಗಿಯಿಲ್ಲವಾವ ಕಾಲದೊಳು

॥ ೫೭ ॥

ಇರತಕ್ಕ ನೆಲವಲ್ಲದೆ ವಾಳುನೆಲವಿಲ್ಲ ॥ ೪೯ ॥ ಆ ನಾಡಿನ ಹಸುಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವವು. ಕಾಡುಗಳ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಸಸ್ಯಗಳು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಕೊಡುವವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ನಾಡಿನ ಸುವತ್ತನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೫೦ ॥ ಹೊಳೆ ಕಾಲುನೆಗಳ ಎರಡೂ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಹಲವಾರು ಬೆಳೆಗಳಿಂದಲೂ ತಣ್ಣಗಾದ ತಾವರೆಗೊಳಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಆ ನಾಡು ಬಹಳ ನೊಗನಾಗಿರುವುದು. ॥ ೫೧ ॥ ಎಲೇ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ನಾಡು ಹೊಸ ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆಯಿಂದಲೂ ಬತ್ತದ ಮೈರಿಂದಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ಹೊದೋಟಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಂಗೇದಗೆಯಿಂದಲೂ ಉದ್ಯಾನಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವುದು. ॥ ೫೨ ॥ ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸತಕ್ಕ ನಾಡಿನ ನಡುವೆ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವಿದೆ ಅದು ಭೂಮಿಯೆಂಬ ಹೆಗ್ಗುಸಿನ ನಗೆಮೊಗಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇಟ್ಟ ಬೊಟ್ಟಿನಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು. ॥ ೫೩ ॥ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಸುತ್ತಲೂ ಹರಿಯುವ ಹನಿನೀರ ಕಾಲುನೆಗಳಿಂದಲೂ ಹೂವಿನ ಕೊಳದಿಂದಲೂ ಬತ್ತದ ಮೈರಿಂದಲೂ ಉದ್ಯಾನದಿಂದಲೂ ಚೆಲುವಾಗಿದೆ. ॥ ೫೪ ॥ ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸೊಬಗನ್ನೂ, ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಘನತೆಯನ್ನೂ ವರ್ಣನೆಮಾಡಲು ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ॥ ೫೫ ॥ ರಸದಾಳಿ ಕಬ್ಬಿನ ನೀರು, ಎಳನೀರು, ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯಿಂದ ಒಸರಿ ಹರಿವ ನೀರು—ಇವುಗಳಿಂದ ಹುಲುನಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ಬತ್ತದ ಮೈರುಗಳ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ. ॥ ೫೬ ॥ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೋಡಿ

¹ ಕಾಡೆಂಬುದಿಲ್ಲ ಸಕಲಫಲ ಬೆಳೆಯದ ನಾಡಿಲ್ಲ (ಕ). ² ನೆಲವಟ್ಟಿಯಾಗಿ (ಚ) ³ ತಳಿತ (ಗ ಚ.) ⁴ ನೇತ್ರ (ಗ) ⁵ ವಾರವೆಯಿಂದ (ಚ). ⁶ ಮೇಳುವೊಡಾ (ಚ) ⁷ ರಸದಾಳಿ (ಗ) ⁸ ಕಾಲುವೆಯೊಳು (ಚ)

ನೆಲ್ಲ ಮಡಿಗೆ ಬರ್ಪ ಗಿಳಿ ಗಿಜಗನ¹ ತಳು | ಗಿಲ್ಲದೆ² ಹಿಂಡಿವಿಲ್ಲಿದೆ³ |
 ಕಲ್ಲು ಕವಣೆಗಳಿಂದಿರದೆ ಸೋವುತಲಲ್ಲಿ | ಗೊಲ್ಲವೆಣ್ಣು ತಂಡಮಿಹುದು || ೫೮ ||

ಅಬ್ಬರಿಸಿಯೆ ಗಿಳಿಗಳ ಸೋವುವ ನಿದು | ಹುಬ್ಬಿನಬಲೆಯರ ಸ್ವರವು⁴ ||
 ಪರ್ಪತು ಪಾಂಥರುಗಳಿಗೆ⁵ ಕಾವನ ಬಲು | ಬೊಬ್ಬೆಯಬ್ಬರವಿದೆಂಬಂತೆ || ೫೯ ||

ಕಾವುತ ಗದ್ದೆಯ ಸೋವುತ ಪಕ್ಕಿಯ | ನೋವುತ ದೀಹ⁶ದಿರಲಿಯ ||
 ತಾವರಿಗಣ್ಣ ಪಾಮರಿಯರುಗಳ⁷ ಬಲು | ಗಾವಳಿಯೆಸೆದುದಂದಲ್ಲಿ⁸ || ೬೦ ||

ಮುನಿದಗಲಿದ ವಿರಹಿಗಳಿಗಾಜ್ಞೆಯನಂ | ದಿನಿವಿಲ್ಲ ಮಾಡಿಸುವಂತೆ ||
 ಘನಕುಚಿಯರು⁹ಗಳುಳ್ಳಿ ಸುವಾರ್ಥಟಿಯ ಬ | ಲ್ಲನಿಯೆಸೆದುದು ಪಾಂಥರಿಗೆ¹⁰ || ೬೧ ||

ಶುಟಾಗಿ ಭಾರಕೆ ಬೆಳೆದೊಳಗುವ¹¹ ತೆನೆಗೆ ಬಂ | ದೊಳಗುವ ಗಿಳಿಯನೇಳಿಸುವ ||
 ಪಟನಾಗುರುಳ ಪಾಮರಿಯ ನುಣ್ಣುರಕೆ ಮೈ | ಮುಟಿವರು ಕೇಳ್ದ ಬಟ್ಟಿಗರು || ೬೨ ||

ಕೆಯ್ಯ ಪರಿಗೆ ಗಿಳಿಯಗಿದು¹² ಚಂಚುವಿನಂ | ದೊಯ್ಯನೆ ತೆನೆಗರ್ಚಿ ಪಾಟಿ ||
 ಅಯ್ಯಯ್ಯ ನಭಕ್ಕಿದುತಿನೆ ಗದ್ದೆಯೆಂದಾ | ರಯ್ಯ ದಿಟ್ಟಿಪರು¹³ ಮುಗ್ಧಿಯರು || ೬೩ ||

ಸುಲಲಿತಾಂಗಿಯರರಗಿಳಿಯ¹⁴ ಸೋವುತಲಿಪ್ಪ | ಸುಲಲಿತಮಪ್ಪಟ್ಟಣೆಗಳು ||
 ಸರೆ ನುಟಿದವು ಜಲಶಾಳಿಯಂ ಕಾವನ | ಜಲ ವನ ಗಿರಿ ದುರ್ಗದಂತೆ || ೬೪ ||

ದರೂ ಜನರು ಪೊರಿಸ ಮೊಳಕೆಗಳನ್ನು ಮೊಳೆಯಿಸುತ್ತಲೂ ನೀರನ್ನು ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಹರಿಯಿಸುತ್ತಲೂ ಹಾಳು ಸಸ್ಯವನ್ನು ಕೊಯ್ಯುತ್ತಲೂ ಕೊಬ್ಬು ಬೆಳೆಯುವ ಕಾಡನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಲೂ ಜಿಲುಪಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಕೊಯ್ದು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಮೋಗುತ್ತಲೂ ಇರುವರು. || ೫೮ || ಅಲ್ಲಿ ಗೊಲ್ಲರ ಹೆಂಗುಸರು ತಂಡತಂಡವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಬತ್ತದ ಮಡಿಗಳಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಗಿಳಿಗಳನ್ನೂ ಗಿಜಗನ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಹಿಂಡಿಬಿಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ ಕಲ್ಲುಕವಣೆಗಳಿಂದಲೂ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಓಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುವರು. || ೫೯ || ಅಲ್ಲಿ ಬೊಬ್ಬೆಡುತ್ತ ಗಿಳಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಸುಂದರಿಯರ ಸ್ವರವು, ದಾರಿಹೋಕರಿಗೆ ಆ ಮನಸ್ಸುಧನ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರವೇ ಎಂಬಂತೆ ಕೇಳಿಸುವುದು. || ೬೦ || ಅಲ್ಲಿ ಗದ್ದೆಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲೂ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತಲೂ ಬೇಡಿಯ ಹುಳ್ಳಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ಸುಂದರಿಯರಾದ ಪಾಮರಿಯರ ಧ್ವನಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತ ಇರುವುದು || ೬೧ || ಘನಕುಚಿಯರಾದ ಆ ಪಾಮರಿಯರ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಸ್ವರವು ದಾರಿಗರಿಗೆ ಕೇಳಿದಾಗ, ಅದು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೋಪಿಸಿ ಆಗಿಂದ ಪ್ರಣಯಿಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸುಧನ ಕೊಡುವ ಆಜ್ಞೆಯ ಮಾತುಗಳು ಎನಿಸುತ್ತಿದ್ದವು || ೬೨ || ಒಮ್ಮೆತ್ತಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಾರದಿರುವ ನೆಲಕ್ಕೆ ಎರಗುವ ತೆನೆಯನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬರುವ ಗಿಳಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವ ತುಂಬಿಗೂದಲಿನ ದೃಢದೊಗುಸರ ಮೃದುಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ದಾರಿಗರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಮರೆತುಬಿಡುವರು. || ೬೩ || ಮುಗ್ಧಿಯರಾದ ಆ ದೊಗುಸರು "ಅಯ್ಯಯ್ಯ" ಗದ್ದೆಯೇ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎಂದು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುವರು || ೬೪ || ಆ ದೊಗುಸರು ಅರಗಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೆ ಇರಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸುಂದರವಾದ ಅಟ್ಟಣೆಗಳು ನೀರಿನಿಂದ

¹ ಗಿಜಗ (ಗ) ಗಿಜಗ (ಚ) ² ತಳುವಿಲ್ಲದೆ (ಚ) ³ ಹಿಂಡಿಬಿಲ್ಲು (ಗ ಚ) ⁴ ಸ್ವರವು (ಚ) ⁵ ಪಾಂಥರ ಕಿವಿಗೆ (ಚ). ⁶ ದೊಸ (ಗ) ⁷ ಪಾಮರಿಯರ ಪಾಮರಿಯರ (ಗ) ⁸ ಯೆಸೆದುದಲ್ಲಿ (ಚ) ⁹ ಗಿಳಿಸೋವ ಬಾಟಿಯ ಬಲದ್ವನಿಯೆನಿಸಿದುದು (ಕ) ¹⁰ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಾರದೊಳಗುವ (ಗ ಚ) ¹¹ ಗಿಳಿಯು (ಗ ಚ) ¹² ದಟ್ಟಿಪರು (ಚ) ¹³ ಸುಲಲಿತಾಂಗಿಯರೇರಿ ಗಿಳಿಯ (ಗ)

ಮುಡಿಯುಳಿಯಲು ತೋರನೊಲೆ ಕುಣಿಯಲು ನಣ್ಣು । ನಡು ಮುಣಿಯಲು ಪರಿಪರಿದು ॥

ಬಿಡದೆ ಗದ್ದೆಗೆ ಬರ್ಪ ಗಿಳಿಯ ಸೋವುನ¹ನು । ಣ್ನುಡಿಯ ನೀಱಿಯರಿಹರಲ್ಲಿ ॥ ೬೫ ॥

ಹರಿಣಲೋಚನೆಯರು ಪಕ್ಕಿಯ ಸೋನೆಯಂ । ಬರವ ನಿಟ್ಟಿಸೆ ಕಣ್ಣೆಳಗು ॥

ಪರಿಯೆ ಬೆಳ್ಳಲೆಯೆಂದು ತೆನೆ ಸಾರಲಂಜಿಯಂ । ಬರದೊಳಿಹವು ಗಿಳಿನಿಂಡು ॥ ೬೬ ॥

ನಲವಿಂದ ಬೆಳೆಗಾಯ್ತು ಕೋಮಲೆಯರ ಬಲು । ನೊಲೆನೆಟ್ಟಿನೊಳಡಗಿದು ॥

ಅಲರಂಬನೆಂಬ ಚೋರನು ಬಟ್ಟೆಗರ ಕ । ಕೊಲೆವೊಯ್ಯನಂಬುಜನೇತ್ರ ॥ ೬೭ ॥

ಅರೆಯೆಡೆ ಮಂಚಿಗೆಗಳ ಮೇಲರೆಯೆಡೆ । ಸುರಹೊನ್ನೆಯ ನೆಳಲೊಳಗೆ ॥

ಅರೆಯೆಡೆ ಪರಿಪರಿಡಾಡಿ ಪಕ್ಕಿಯ ಸೋವ । ತರುಣಿಯರುಗಳೆಸೆದಿಹರು² ॥ ೬೮ ॥

ಇಂತು ರಾರಾಜಿಪ ಶಾಲಿಯ ವನಗಳ । ಮುಂತೆಸೆವಟವಟ್ಟಿಯೊಳು³ ॥

ಸಂತಸದಿಂ ಪಥಿಕರಿಗೆ ನೀರೆಱುವ ಸು । ಕಾಂತೆ⁴ಯರುಗಳ ಪೇಳುವೆನು ॥ ೬೯ ॥

ನಸು ತೊಲಗಿಸಿ ತೋರ ನೊಲೆಯ ಮೇಲುದ⁵ ತ । ಮೈಸಳುಗಣ್ಣಿಂದ ಬೇಟವನು ॥

ಎಸಗುತ ಪಾಂಥರುಗಳಿಗೆಱುವರು⁶ ನೀರ । ನೊಸೆದಗ್ನಿಯ ಪುಟ್ಟಪರು⁷ ॥ ೭೦ ॥

ತುಂಗಕುಚೆಯರು ಪೊಂಗಳಸದಂಬುವ ತೃಷೆ । ಪಿಂಗಲೀವರು ತೃಷೆಯೆಂದು ॥

ಪಿಂಗಿ ಪಿಂಗರು ತಾ ಬಿಟ್ಟಪೆ ಬಿಡದೆಂಬ । ಭಂಗಿ⁸ಗೀಡಾಗಿ ಬಟ್ಟೆಗರು ॥ ೭೧ ॥

ಕೂಡಿದ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳ ನಡುವೆ ಇದ್ದುವು. ಅವು ಮನ್ಮಥನ ಜಲದುರ್ಗ ವನದುರ್ಗ ಗಿರಿದುರ್ಗಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ॥ ೬೪ ॥ ತಲೆಯ ಮುಡಿಗೂದಲು ಬಿಚ್ಚಿಹೋಗಲು, ತೋರಮೊಲೆ ಕುಣಿಯಲು, ಸಣ್ಣದಾದ ಸೊಂಟವು ಬಳುಕಲು ಓಡಾಡುತ್ತ, ಗದ್ದೆಗೆ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಬರತಕ್ಕ ಗಿಳಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಮೆಲ್ಲುಡಿಯ ಸುಂದರಿಯರು ಅಲ್ಲಿರುವರು. ॥ ೬೫ ॥ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಹೆಂಗುಸರು ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹಾಯಿಸಲು, ಅವರ ಕಣ್ಣಿನ ಪ್ರಕಾಶವು ಹರಡಲು, ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಗಿಳಿಗಳು ಇದನ್ನು ಬಿಳಿದಾದ ಬಲೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ತನೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು ಹೆದರಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲುವವು. ॥ ೬೬ ॥ ಪುಷ್ಪಬಾಣ (ಮನ್ಮಥ) ನೆಂಬ ಕಳ್ಳನು ಅಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬೆಳೆಕಾಯುವ ಹೆಂಗುಸರ ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೊಲೆಯೆಂಬ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು ದಾರಿಗರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆಯುವನು. ॥ ೬೭ ॥ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಲಕಾವ ಅಟ್ಟಳೆಗಳ ಮೇಲೂ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಹೊನ್ನೆಮರಗಳ ನೆಳಲಲ್ಲೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲೂ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವರು. ॥ ೬೮ ॥ ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸತಕ್ಕ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳ ಮುಂದುಗಡೆ ನೀರಿನ ಅರವಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಾರಿಗರಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಎರೆಯತಕ್ಕ ಸುಂದರಿಯರ ಕುರಿತು ಹೇಳುವೆನು. ॥ ೬೯ ॥ ಆ ಅರವಟಿಗೆಯ ಹೆಂಗುಸರು ದಾರಿಗರಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಎರೆಯುವಾಗ ತಮ್ಮ ತೋರಮೊಲೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ ಮೇಲುದನ್ನು ಓರೆಮಾಡಿ, ಎಸಳಿನಂತಿರುವ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಿ, ಆ ದಾರಿಗರಲ್ಲಿ ಕಾಮವರಪತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವರು, ತಾಪವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವರು. ॥ ೭೦ ॥ ಉನ್ನತಸ್ತನೆಯರಾದ ಹೆಂಗುಸರು ಚಿನ್ನದ ಕೊಡನೀರನ್ನು ನೀರಡಿಕೆ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವಂತೆ ದಾರಿಗರಿಗೆ ಕೊಡುವರು. ಆಗ ಆ ದಾರಿಗರು ಬಾಯಾರಿಕೆ ಹೋದರೂ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಲೂ

¹ ಸೋವುತ (ಗ) ² ತರುಣಿಯ ರೆಸೆದರಂದಲ್ಲಿ (ಗ ಚ) ³ ವಟವಟ್ಟಿಗೆಯೊಳು (ಗ. ಚ) ⁴ ಭೂಕಾಂತೆ (ಕ) ⁵ ಮೇಲುದ ತೋಳನೆತ್ತಿ (ಗ ಚ.) ⁶ ಪಾಂಥರೊಳವರಿಗೆಱಿಯ (ಗ) ಪಾಂಥರೊಳವರಿಗೆಱಿದು (ಚ). ⁷ ನೇಳಿಸುವರು (ಗ ಚ) ⁸ ಬಿಂಗಿ (ಗ)

ನಿಟ್ಟು ಸಿ ಪಧಿಕರು ನೀರನೆಹಿವ ಬಲು । ಬಟ್ಟಜವ್ವನೆಯರಂಗವನು ॥
ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗದೆ ನಿಂದಿರ್ಪರು ಪಿಡಿತಂದು । ಕಟ್ಟಿದ ಕಱುವಿನಂದದೊಳು ॥ ೭೨ ॥

ನೀರನೆಹಿವ ನೀಹಿಯರ ಲಾವಣ್ಯಾಂಬು । ಪೂರದ ಸುಳಿಯೊಳು ಸಿಲುಕಿ ॥
ದಾರಿಗರತಿ ಸಿಡು¹ಮಿಡಿಗೊಳುತಂಗಜ । ನೀರಗೊಡಲನೊಪ್ಪಿಸಿದರು² ॥ ೭೩ ॥

ಶರವ ಬಟ್ಟಿಗರಿಗೆಹಿವ ಶರಣೆಯ ವಾನು । ಕರದ ಪಳುಕಿನ ತಣ್ಣ ರಗ ॥
ಪಿರಿದೊಪ್ಪಿದುದು³ ಶೋಣಾಂಬುಜದೊಳಗಿರ್ಪ । ವರಹಂಸನೆಂಬಂದದೊಳು ॥ ೭೪ ॥

ಪೋಗುವನಿವ ತೃಷ್ಣೆ ಪಿಂಗ ಕರದ ವಾರಿ । ಸಾಗೆ ಪೋಗುವಳಿವಳೆಂದು ॥
ರಾಗದೊಳೆಹಿವೀಂಟುತಿರ್ಪಿರ್ವರನೊಂದು⁴ । ಪೂಗೋಲೊಳೆಚ್ಚನಂಗಜನು ॥ ೭೫ ॥

ಶಶಿಕಾಂತದ ಕರಗದೊಳಿರ್ಪ ಜಲವನು । ಶಶಿಮುಖಿಯರು ಪಾಂಥರಿಗೇ ॥
ಒಸೆದೆಹಿಯಲು ತೀರೆ ನಿಜಮುಖರುಚಿಯಿಂ । ದೊಸರ್ವ ನೀರೆಹಿವರಬ್ಬಾ ಕ್ಷೀ ॥ ೭೬ ॥

ಎರೆದರ್ಗಿಹಿದು ನೀರನೀಕ್ಷಿಸಿ ಬಗೆ ಬಂ । ದರ ಬಿಟ್ಟು ಬಗೆಬಾರದಿರ್ಪ ॥
ನರರೊಳು ಮೋಹಿಪ ಸತಿಯರುಗಳ ಗಾಡಿ । ಗರುವಿಕೆಯನು ಪೇಳ್ವಿನೇನ ॥ ೭೭ ॥

ನಸುನೋಟ ನಸುನಾಣು ನಸುನಗೆಯಿಂ ಪೊಚ್ಚು । ಪೊಸಬೇಟದಿಂ ಬಟ್ಟಿಗರ ॥
ಅಸುವಿಗುಬ್ಬಸವ ಮಾಡುತ ನೀರನೆಹಿವರು । ಶಶಿಮುಖಿಯರು ಲೀಲೆಯೊಳು ॥ ೭೮ ॥

ಮಡದಿ ಕೇಳಿಂತೆಸೆವಹವಟಿಗೆಯ⁵ ಮುಂ । ಗಡೆಯೊಳಗತಿಕೌತುಕವ ॥
ಪಡೆದು ರಾರಾಜಪ ವನನಿಚಯಂಗಳ⁶ । ಕಡುಸಿರಿಯನು ಪೇಳುವೆನು ॥ ೭೯ ॥

ಹೋಗದಿರಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಾಗುವರು ॥ ೭೧ ॥ ಹಿಡಿದು ತಂದು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಕರುವಿನಂತೆ ಆ ದಾರಿಗರು ತಮಗೆ ನೀರನ್ನೆರೆವ ಯುವತಿಯರ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಾರದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವರು. ॥ ೭೨ ॥ ತಮಗೆ ನೀರನ್ನೆರೆವ ಸುಂದರಿಯರ ಲಾವಣ್ಯವೆಂಬ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವರಾಗಿ ಆ ಪಧಿಕರು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗುತ್ತ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನೇ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವರು. ॥ ೭೩ ॥ ದಾರಿಗರಿಗೆ ನೀರನ್ನೆರೆವ ಯುವತಿಯ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಕೊಡವು ಕೆಂದಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು ॥ ೭೪ ॥ ಈ ದಾರಿಗನು ನೀರು ಕುಡಿದು ಬಾಯಾರಿಕೆ ನಿಂತೊಡನೆ ಹೋದಾನು, ನೀರನೆರೆವ ಈಕೆಯು ಕೈಯ ನೀರು ಮುಗಿದಾಗ ಹೋದಾಳು—ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಮನ್ಮಥನು ಹೀಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನೆರೆವ ಮತ್ತು ನೀರುಕುಡಿದ ಆ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದು ಹೂವಿನ ಬಾಣದಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ॥ ೭೫ ॥ ಎಲೇ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯರು ತಮ್ಮ ಜಲಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ದಾರಿಗರಿಗೆ ಎರೆದು ತೀರಲು, ತಮ್ಮ ಮುಖದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಒಸರುವ ನೀರನ್ನು ಎರೆಯುವರು ॥ ೭೬ ॥ ಅವೇಕ್ಷಿಸಿ ದವರಿಗೆ ನೀರನ್ನೆರೆದು, ಮನಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿದವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗದವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹೀಗೆ ಗಂಡುಸರನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುವ ಆ ಹೆಂಗುಸರ ಸೌಂದರ್ಯ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೭೭ ॥ ಆ ಸುಂದರಿಯರು ನಸುನೋಟ ದಿಂದಲೂ ನಸುನಾಚಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದಲೂ ಹೊಸತಾದ ಕಾಮವರವಶತೆಯಿಂದಲೂ ದಾರಿಗರ ಜೀವಕ್ಕೆ ಮೇಲುಸಿರನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೀರನ್ನೆರೆವರು ॥ ೭೮ ॥ ಮಡದಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುವ

¹ ಸಿಡಿ (ಚ) ² ನೊಪ್ಪಿಸಿಹರು (ಚ) ³ ಕರಮಸೆದುದು (ಗ ಚ) ⁴ ದೊಂದು (ಗ) ⁵ ವಟವಟ್ಟಿಯ (ಗ) ⁶ ನಿಚ್ಚಿಯಗಳ (ಗ)

ಓಲಗಸಾಲೆ ವೂಗಿಡುಗಳೋಳಿಗೆ¹ ಜೇನ . ಸಾಲೆಯಂಗಜಗೆ ಜೇವಣದ² ||

ಸಾಲೆಯಾಱಿಡಿಗ ತಂಬೆಲರಿಗೆ ನಾಟ್ಟಿದ . ಸಾಲೆಯಂತೆಸೆದುದಾರಾನು || ೮೦ ||

ಆ ವನವೆಂಬಾಗಸದೊಳೊಗೆದು ರುಚಿ³ . ತೀವಿದ ತಾರೆಗಳಂತೆ ||

ಭಾವಜನುರುಕೀರ್ತಿಯ ಬೀಜದಂತೆ ವೂ . ದೀವಿ⁴ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳೊಪ್ಪಿದವು || ೮೧ ||

ಉರಿಗಣ್ಣಂದೀಶ ಸುಡುವೆಂದು ಕಾವ ತ . ನ್ನುರುತೇಜದ ಬಿತ್ತುಗಳನು ||

ಇರದೆ⁵ ಬೈತಿಟ್ಟನೆಂಬಂತೆ ಕೆಂಜಾಜಿಯ . ಬಿರಿಮೊಗ್ಗ ಯೊಪ್ಪಿದವಲ್ಲಿ || ೮೨ ||

ಸರಿ ಗಡ ನಾವಿರ್ಪ ವನಕೆ ನಂದನವೆಂದು . ಪರಿಹಾಸದಿಂ ನಗುವಂತೆ ||

ಕರನುಸೆದವು ಬೀಗಿ ಬೆಳೆದ ದಾಳಿಂಬದ . ಬಿರಿವಣ್ಣಳಾ ಬನದೊಳಗೆ⁶ || ೮೩ ||

ಅಲ್ಲಿಯ ಗಿಳಿತತಿ ನೋಡಿ ರುಚಿಯ ಕೆಂ . ಗಲ್ಲ ದಾಡಿಮದ ಬಿತ್ತೆಂದು ||

ನಿಲ್ಲದೆ ಚಂಚುವಿಂ ಕಚ್ಚಿ ಬಿಸುಟು ಬಲು . ತಲ್ಲಣಗೊಂಬವೆದೆಯೊಳು || ೮೪ ||

ಸೊನೆ ಲೋಕೆ ಕಾಯಿ⁷ ಮಾಗಾಯಿಯುಡೆಯ ಮಣಿ . ನನೆ ತಳಿರರಳೆಲೆಯಾಗಿ ||

ವನದೊಳು ಮಾಕಂದ ವನದೇವಿಯ ವರ . ತನುಜನಂತಿಹುದು ನೋಳ್ವರಿಗೆ || ೮೫ ||

ಆರಲ ಬಳಿಯೊಳು ಫಲವನಿತ್ತು ಬಾಳುವ . ತರು ಸರಿಯಲ್ಲಿನಗೆಂದು ||

ಅರಗಿಳಿಯಿಂ ನುಡಿಸುತ ಬಕ್ಕವಲಸಿನ ಮರಗಳೆಸೆದವಂದಲ್ಲಿ⁸ || ೮೬ ||

ಅರವಟಿಗೆಯ ಮುಂದುಗಡೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವೆನಿಸಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಾನಗಳ ಶೋಭೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು. || ೮೬ || ಆ ಉದ್ಯಾನವು ಹೂಗಿಡಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಓಲಗ ಶಾಲೆಯಾಗಿಯೂ, ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಜೇನಶಾಲೆಯಾಗಿಯೂ ತುಂಬಿಗಳಿಗೆ ಭೋಜನಶಾಲೆಯಾಗಿಯೂ ತಂಗಾಳಿಗೆ ನಾಟ್ಟಿದ ಶಾಲೆಯಂತೆಯೂ ಶೋಭಿಸುವುದು. || ೮೦ || ಆ ಉದ್ಯಾನ ವೆಂಬ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಹೊಳವನ್ನು ಬೀರುವ ಸಕ್ಷತ್ರಗಳೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಮನ್ಮಥನ ಅತಿಶಯವಾದ ಕೀರ್ತಿಯ ಬೀಜಗಳೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಹೂಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಗಳು ಶೋಭಿಸುವುವು || ೮೧ || ಶಿವನು ತನ್ನ ನೇತ್ರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬೈತಿಟ್ಟನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಾದ ಜಾಜಿಯ ಬಿರಿಮುಗುಳು ಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೮೨ || ನಾವು ಇರತಕ್ಕ ಬನಕ್ಕೆ ದೇವಲೋಕದ ನಂದನವನವೇ ಸಾಟಿಯೆಂದು ಪರಿಹಾಸದಿಂದ ನಗುವಂತೆ, ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬಲಿತು ಬೆಳೆದು ಬಿರಿದ ದಾಳಿಂಬದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೮೩ || ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಾದ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ದಾಳಿಂಬದ ಬೀಜಗಳೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿದ ಗಿಳಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಕುಟುಕಿ ಬಿನಾಡಿ, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳ್ಳುವವು. || ೮೪ || ಮಾವಿನ ಸೊನೆಯೇ ಜೊಲ್ಲುರಸವಾಗಿಯೂ, ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಮಾಗಾಯಿ ಯೆಂಬ ಆಭರಣವಾಗಿಯೂ ಮೊಗ್ಗುಗಳೇ ಉಡಿಯ ರತ್ನಗಳಾಗಿಯೂ, ಚಿಗುರು ಅರಳೆಲೆಯಾಗಿಯೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಇದರಿಂದ ಆ ಉದ್ಯಾನದ ಮಾವು ವನದೇವಿಯ ಮಗನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. || ೮೫ || ಮೊದಲು ಹೂವು ಕಾಣಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಅದು ಬೆಳೆದು ಫಲವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಇತರ ಮರಗಳು ನನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ - ಎಂದು ಅರಗಿಳಿಗಳಿಂದ ಹೇಳಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಬಕ್ಕೆ ಹಲಸಿನ ಮರಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೮೬ || ವನದೇವಿಯು ಮನ್ಮಥನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ನೀಲರತ್ನದ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ

¹ ಗಿಡುಗಳೋಳಿಗೆ (ಕ) ² ರೋವಣದ (ಕ). ³ ಬಲು (ಗ. ಚ.). ⁴ ತೀವಿ (ಚ) ⁵ ಭರದಿ (ಚ). ⁶ ಕಾರಾಮದೊಳು (ಗ. ಚ).

⁷ ಉಳಿಕಾಯಿ (ಗ). ⁸ ಯುದಯ (ಚ).

ಅರಲಂಬನಾಣತಿಯಿಂ ವನದೇವಿಯಂ | ಬರಚರಿಯರಿಗಿನಿರಸವ ||

ಮರಕತ ಘಟ¹ದೊಳಿತ್ತ ಪಳೆನೆ ತೆಂಗಿನ | ಮರಗಳೆಸೆದವಂದಲ್ಲ²

|| ೮೭ ||

ಅಂಗೋದ್ಭವ ಮುನಿದಗಲಿದ ಮೋಹಿಜ | ನಂಗಳನೆಸುವ ಮಿಂಟೆಗಳ ||

ಜಂಗುಳಿಯಂತೆಸೆವಡಕೆಯ³ ಕೊನೆಯ⁴ ಬೆ | ಡಂಗ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು

|| ೮೮ ||

ತರಣಿಗಗಿದ⁵ ಕಳ್ತಲೆ ತನ್ನ ಸುತರ ತಂ | ದಿರಿಸಿದಳೆಂಬಂದದೊಳು⁶ ||

ಪಿರಿದು ರಂಜನೆ⁷ ವಡೆದೆಸೆದನಾ ಬನದೊಳ | ಗರನೇಱಾಲ ತನಿವಣ್ಣು

|| ೮೯ ||

ನೆಲನನೊಡೆದು ಬಂದ ಕಾಳೋರಗನೊ ಕ | ಕ್ತಲೆಯ ಸಸಿಯೊ ಮೋಹಶಿಖಿಯೋ ||

ಬಲು ಪೊಗೆಯೆಜ್ಜಾನದ ತರುನೆನಲಲ್ಲಿ | ನೆಲಸಿ ರಾಜಿಪುದು ತಮಾಲ

|| ೯೦ ||

ಪಾವಡರದ ಸಿರಿಕಂಡವೇಲಾಲತೆ⁸ | ತೀವದ ತೆಂಗಿಲೆವಳ್ಳಿ ||

ಅವರಿಸದ ಕೌಂಗು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪರ್ವದ | ಮಾನಿಲ್ಲನಾ ಬನದೊಳಗೆ

|| ೯೧ ||

ಒಗೆದ ಬಳಿಕ ಜನನಿಯ ಪಾದಪಲ್ಲವ | ಯುಗಕೆಱಗಿದುದಿಲ್ಲವೆಂದು ||

ಸೊಗಸಿ ಬೆಳೆದ ಬಾಳೆಯ ಗೊನೆ⁹ ಕರಗಳ || ಮುಗಿವಂತಿಹವು¹⁰ ಮೇದಿನಿಗೇ

|| ೯೨ ||

ಮೂಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನುಡಿದ ಜನರೆದೆಗನು | ರಾಗವನಿರದೆ ಪುಟ್ಟಿಸುತ¹¹ ||

ನಾಗವಲ್ಲಿಗಳೊಪ್ಪಿದವಾ¹² ಬನದೊಳು || ಪೂಗಣೆಯನ ಸಿರಿ¹³ಯಂತೆ

|| ೯೩ ||

ಸಿಹಿಯಾದ ರಸವನ್ನು ತುಂಬಿ ಖೇಚರಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ತೆಂಗಿನ ಮರಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೮೭ || ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಅಗಲಿಹೋದ ಪ್ರಣಯಿಗಳಿಗೆ ಮನ್ಮಥನು ಹೊಡೆಯಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಮಿಡಿತೆಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಅಡಕೆಯ ಗೊನೆಗಳ ನೊಬಗನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ | || ೮೮ || ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಹೆದರಿದ ಕತ್ತಲೆಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ತಂದು ಇರಿಸಿದಳೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ಬನದಲ್ಲಿ ಅರನೇರಿಲೆಯ ಪಕ್ಷವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದವು || ೮೯ || ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ ತಮಾಲದ ಮರಗಳು ನೆಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಹೊರಟುಬಂದ ಕೃಷ್ಣ ಸರ್ಪಗಳಂತೆಯೂ ಕತ್ತಲೆಯ ಸಸಿಯೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಮೋಹದ ಬೆಂಕಿಯೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಹೊಗೆಯೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಅಜ್ಞಾನದ ವೃಕ್ಷವೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಕಪ್ಪಾಗಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು || ೯೦ || ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಹಾವು ಹತ್ತದಿರುವ ಗಂಧದ ಮರವಿಲ್ಲ ಏಲಾಲತೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರದೆ ತೆಂಗಿಲ್ಲ ಎಲೆಬಳ್ಳಿಗಳು ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿರದೆ ಅಡಕೆಮರವಿಲ್ಲ. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹಬ್ಬದಿರುವ ಮಾವಿನ ಮರವಿಲ್ಲ || ೯೧ || ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದನಂತರ ತಾಯಿಯ ತಳಿರಡಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಈಗಲಾದರೂ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಸೊಗಸಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಬಾಳೆಗೊನೆಯು ಭೂಮಿಗೆ ಕೈಮುಗಿಯುವಂತೆ ಶೋಭಿಸುವವು. || ೯೨ || ಮೂಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತ. ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ ಸಂವತ್ತಿನಂತೆ ನಾಗವಲ್ಲಿ (ವೀಳ್ಕೆದಲೆ) ಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೯೩ || ಉದ್ಯಾನವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ವಸಂತನೊಡನೆ ಕ್ರೀಡೆಯಾಡಲು ಉಂಟಾದ ದೇಹಾಯಾಸವನ್ನು ಹೋಗಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಹಿಯಾದ ಪಾನಕವನ್ನು ಕುಡಿದು ಚಿನ್ನಬಟ್ಟಲೋ

¹ ಕೊಡ (ಚ) ² ಳೆಸೆದವಂತಲ್ಲಿ (ಚ) ³ ಜಂಗುಳಿಯಂತಿಪ್ಪ-ಡಕೆಯ (ಗ ಚ) ⁴ ಗೊನೆಯ (ಗ) ⁵ ತರಣಿಗಳಿದು (ಗ) ⁶ ತಂದಿ ಸಿದುದೊಬಂದದೊಳು (ಚ) ⁷ ರಚನೆ (ಚ) ⁸ ಯೇಲಾಲತೆ (ಗ ಚ) ⁹ ನಗುತಿಹ ಬಾಳೆಯ ಕೊನೆಗೊನೆ (ಕ). ¹⁰ ಮುಗಿವಂತಿಹುದು (ಚ) ¹¹ ಪುಟ್ಟಿಸುವ (ಚ) ¹² ಕೊಪ್ಪಿದವಲ್ಲಿ (ಗ). ¹³ ಸತಿ (ಕ)

ವನವಧು ಮಧುಮಾಸನೋಳು ಕ್ರೀಡಿಸಲಾದ | ತನುಶ್ರಮವನು ನೀಗಲೆಂದು ||

ಇನಿರಸ¹ವೀಂಟುವ ಕನಕದ ಬಟ್ಟಲಿಂ | ಬನುವಡೆದವು ಕರ್ಣಿಕಾರ

|| ೯೪ ||

ತರಣಿ ಶಶಿಯ ಬೆಳಕಿಲ್ಲ² ಕಾವನ ಚೆಲ್ವ | ಸಿರಿಯ ನಾ ನೋಡುವೆನೆಂದು ||

ವರ ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೀಪಗಳನೆತ್ತಿದವೊಲು | ಬಿರಿದ ಚಂಪಕಗಳೊಪ್ಪಿದವು³

|| ೯೫ ||

ಅಳಿಯಂಚೆ ಕೋಗಿಲೆ ಗಿಳಿ ಸೋಗೆಯ ಕಳ | ಕಳದಿಂದ ಕಾಮಕಲಹದ ||

ಕಳನೊ ಕಾಮಕರಾಡುಂಬೊಲನೆ⁴ ಬನ | ತಳೆದುದು ಕಣ್ಣೆ ಕೌತುಕವ

|| ೯೬ ||

ವನದ ನಡುವೆ ವನದಿಂಚೆ ವನಜದಿಂದೆ | ವನರುಹಕರಪಳಿ⁵ಯಿಂದೆ ||

ವನಜಾಕ್ಷನ ಸುತನುರುಸಿರಿಯೆಂಬಂತೆ | ವನಜಾಕರಗಳೊಪ್ಪಿದವು⁶

|| ೯೭ ||

ಸಿರಿಯರಮನೆಯರಲಂಬನ ಡೋಣಿ ಮುರ | ಹರನಾತ್ಮಜನಾವಾಸ⁷ ||

ಸರಸಿಜೋದ್ಭವನ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವನೆ ಕಣ್ಣೆ | ಸರಸಿ ಮಾಳ್ವದು ಕೌತುಕವ

|| ೯೮ ||

ವಡಬಗಗಿದು ವರುಣನು ನೀರ ಭಂಡಾರ | ವಡಗಿಸಿದೆಯೊ ಮುರಾರಿ ||

ಕಡುಪಿಂದ ಕಿತ್ತ ನಗದ ತಾಣವನೆ ಕಣ್ಣೆ | ಕಡುಗುಂಪುವಡೆದುದಾ ಸರಸಿ

|| ೯೯ ||

ತುಂಬಿ ರಂಜಿಸುವ⁸ ನೀರಮೃತ ಕಲಂಕು⁹ಕ | ಣ್ಣೆಂಬಾದ ಕುಮುದಾಳಿಯಾಗೆ ||

ಅಂಬುಜಾಕರಮೆಸೆದುದು ನೋಳ್ವರಿಗಿಂದು | ಬಿಂಬದ ಮೈಸಿರಿಯಂತೆ

|| ೧೦೦ ||

ಪುಳಿಲೊಟ್ಟಲು ಪೊಟವಾಟು ಕುಮುದ ನೇತ್ರ | ನಳಿನ ವದನವಳಿಗುರುಳು ||

ಕಳಹಂಸ ಗತಿಯೆಣೆವಕ್ಕೆ ಕುಚಗಳಾಗೆ | ಕೊಳನಿಹುದೆಳವೆಣ್ಣಿನಂತೆ

|| ೧೦೧ ||

ಎಂಬಂತೆ ಕರ್ಣಿಕಾರ ಪುಷ್ಪಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೯೪ || ಮನ್ಮಥನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಬೆಳಕೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಏನು ಮಾಡಲೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ವನದೇವಿಯು ದೀಪಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಂತೆ ಅರಳಿದ ಸಂಪಿಗೆಯ ಹೂಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೯೫ || ತುಂಬಿ, ಹಂಸೆ, ಕೋಗಿಲೆ, ಗಿಳಿ, ನವಿಲು - ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕಲಕಲ ನಿನಾದದಿಂದ ಆ ಬನವು ಕಾಮಕಲಹದ ಕಳದಂತೆಯೂ ಕಾಮಕರ ಆಟದ ಬಯಲಿನಂತೆಯೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. || ೯೬ || ಆ ವನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಿಂದಲೂ ತಾವರೆಯಿಂದಲೂ ತಾವರೆಗೆ ಬಂದೆರಗುವ ತುಂಬಿಯಿಂದಲೂ ಮನ್ಮಥನ ವಿಶೇಷವಾದ ಸಂಪತ್ತೋ ಎಂಬಂತೆ ಸರೋವರಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೯೭ || ಆ ಸರೋವರವು ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯ ಅರಮನೆ ಯಂತೆಯೂ ಮನ್ಮಥನ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಂತೆಯೂ ಆತನ ಮನೆಯಂತೆಯೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಹುಟ್ಟುನಿಲದಂತೆಯೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. || ೯೮ || ಸಮುದ್ರರಾಜನು ವಡವಾಗ್ನಿಗೆ ಹೆದರಿ ನೀರಿನ ಭಂಡಾರವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದ ಸ್ಥಳವೋ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಿತ್ತ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ಸ್ಥಳವೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಸರೋವರವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. || ೯೯ || ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಶೋಭಿಸುವ ನೀರೇ ಅಮೃತ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಯಿಸುವ ನೈದಿಲೆಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಕಳಂಕ - ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ಸರೋವರವು ಚಂದ್ರಬಿಂಬದ ಶೋಭೆಯಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. || ೧೦೦ || ಮಳಲ

¹ ಪನಿರಸ (ಚ). ² ಬೆಳಗಿಲ್ಲ (ಚ). ³ ಚಂಪಕಗಳಲ್ಲಿಹವು (ಗ. ಚ). ⁴ ರಾಡುಂಬೊಲವನೆ (ಗ). ⁵ ವನಜಕರಗುವಳಿ (ಗ. ಚ).
⁶ ವನಜಾಕರಮೋಪ್ಪುತಿಹುದು (ಗ. ಚ). ⁷ ನಾಡುವಾಸ (ಕ) ⁸ ರಂಜಿಪ (ಗ. ಚ). ⁹ ಕಲಂಕ (ಗ).

ಸಾಗರದಂತೆ ಶಿಖಿಯ ದೆಸೆಯಂತದು | ಪೂಗಣೆಯನ ವಧುವಂತೆ¹ ||

ಆಗಸದಂತರಸನ ಸಭೆಯಂತದು² | ರಾಗದೊಳಿಹುದಾ³ ಸರಸಿ ||

|| ೧೦೨ ||

ಆ ವನದುರುಸಿರಿಯನು ನೋಡಲೆಂದು ಭೂ | ದೇವಿ ಹಲವು ಕಣ್ಣುಗಳಾ ||

ಓನದೆ ಪಡೆದಳೆಂಬಂತೆ ಕುಮುದ ರಾ | ಜೀವಗಳೆಸೆದವದಾಳೊಳು ||

|| ೧೦೩ ||

ಕೆಳೆಯನ ಬಿಲ್ಗಿ ಚಂದಿರ ಸುಧೆಮಳೆಯನು | ತಳಿದು ಸಲಹಿದನೆಂಬಂತೆ ||

ಬಿಳಿಯ ಕರ್ಪಿನ ಕೈಗಳೆಸೆದವಾ ಬನದೊಳು | ನಳನಳಿಸುತ್ತ⁴ ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ||

|| ೧೦೪ ||

ಕಾತರದಿಂದ ಕಾದಲರೊಳಗನೆಯರು | ಸೋತು ಮೇಲಿಕ್ಕುತ್ತೊಲೆವುತ ||

ಆತುರದಿಂ ಮುನಿದಗಲಿ ಕೊಡುತ್ತ ನಿ | ಭೀತಿಯೊಳಿಹರದಾಳೊಳಗೀ ||

|| ೧೦೫ ||

ತಿಳಿಗೊಳದೊತ್ತಿನ ತಳಿರ ಕಾವಣ⁵ದೊಳ | ಗೆಳವಾಳೆಯ ಪೊದಾಳೊಳಗೆ ||

ವಿಲಸಿತಮಾದ ತಮಾಲದೋವರಿಯೊಳ | ಗೆಳಸಿ ದಂಪತಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು⁶ ||

|| ೧೦೬ ||

ಸುರತಾಂತ್ಯದ ಬಳಲಿಕೆಯನು ಮಾವಿನ | ಅರನೇಷಾಲ ಪಣ್ಣಳನು ||

ಇರದೆ ಸವಿಯುತೆಳನೀರ ಕುಡಿದು⁷ ಪರಿ | ಹರಿಸುವರಲ್ಲಿ ಕಾವಿಗಳು ||

|| ೧೦೭ ||

ಮೌನಿನ ರಸದಳನೀರ⁸ ಕೆಸಲುಜೆಂಚೆ | ಮಾವಿನ ಸೊನೆಯ ಸೋನೆಯೊಳು ||

ಭಾವಜಕೇಳಿಗಿಂಬಿಲ್ಲ ದಿಟ್ಟಪಳೋರ್ವ⁹ | ಭಾವಕಿ ಕೃತಕಾದ್ರಿಯನು ||

|| ೧೦೮ ||

ದಿಣ್ಣೆಯೇ ನಿತಂಬವಾಗಿ, ನೈದಿಲೆಯೇ ಕಣ್ಣಿನಿ, ತಾವರೆಯು ಮುಖವೆನಿಸಿ, ತುಂಬಿಗಳೆ ತರೆಗೊದಲೆನಿಸಿ, ಹಂಸಗಳೆ ನಡಿಗೆ ಯೆನಿಸಿ, ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳೇ ಮೊಲೆಗಳೆನಿಸಿ, ಕೊಳವು ಓರ್ವ ಎಳೆಯ ಹೆಂಗುಸಿನಂತೆ ಇರುವುದು. || ೧೦೧ || ಆ ಸರೋವರವು ಸಮುದ್ರದಂತೆಯೂ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಂತೆಯೂ ರತಿದೇವಿಯಂತೆಯೂ ಆಕಾಶದಂತೆಯೂ ರಾಜಸಭೆಯಂತೆಯೂ 'ರಾಗ'ದಿಂದ ಇರುವುದು. || ೧೦೨ || ಆ ಉದ್ಯಾನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂದೇವಿಯು ಹಲವು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ನೈದಿಲೆಗಳೂ ತಾವರೆಗಳೂ ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೧೦೩ || ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಮನ್ಮಥನ ಬಿಲ್ಲಾಗಿರುವ ಕಬ್ಬನ್ನು ಅಮೃತದ ಮಳೆಯಿಂದ ಸಲಹಿದನೋ ಎಂಬ ಹಾಗೆ ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಕಬ್ಬುಗಳ ಕೈಗಳು (ಸೋಗೆಗಳು) ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದವು || ೧೦೪ || ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ನಲ್ಲರೊಡನೆ ಪ್ರಣಯ ಕಾತರ ದಿಂದ ಮನಸೋತು, ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ವಿಯೋಗ ಸಂಯೋಗಗಳಿಂದ ಏನೂ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ವರ್ತಿಸುವರು. || ೧೦೫ || ಪ್ರಣಯಿ ದಂಪತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ತಿಳಿಗೊಳದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಚಿಗುರಿನ ಚಪ್ಪರದೊಳಗೂ ಎಳತಾದ ಬಾಳೆಯ ಪೊದರೊಳಗೂ ಶೋಭಾಯ ಮಾನವಾದ ತಮಾಲ ವೃಕ್ಷದ ಒಳಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಬಯಸಿಕೊಂಡಿರುವರು || ೧೦೬ || ಅಲ್ಲಿ ಕಾಮುಕರಾದ ಜನರು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ನೇರಿಕೆ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ಎಳನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ರತಿಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗಾದ ಬಳಲಿಕೆಯನ್ನು ನೀಗುವರು || ೧೦೭ || ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಹೂವಿನರಸ, ಎಳನೀರಿನ ಕೆಸರು, ಚಿಕ್ಕ ಸರೋವರ, ಮಾವಿನ ಸೊನೆಯ ಮಳೆ - ಇವುಗಳಿಂದ ರತಿಕ್ರೀಡೆಗೆ ಎಡೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಓರ್ವ ರಸಿಕಳು ಕೃತಕಾದ್ರಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವಳು || ೧೦೮ || ಸುಂದರಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಗೆ ಗಾನವನ್ನೂ ಅರಗಿಗಳಿಗೆ ಮಾತನ್ನೂ ಹಂಸೆಗಳಿಗೆ ನಡೆಯುವುದನ್ನೂ ನವಿಲುಗಳಿಗೆ ನರ್ತನವನ್ನೂ

¹ ಪಡೆಯಂತೆ (ಚ) ² ಸಭೆಯಂತನು (ಕ) ³ ರಾಗದಂತಿಹುದಾ (ಗ ಚ). ⁴ ನಳನಳಿಸುವ (ಕ) ⁵ ಕಾದಳ (ಗ) ಕಾವಳ (ಚ)
⁶ ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿಹರು (ಗ ಚ) ⁷ ತೆಳನೀರಿಂಟುತ (ಕ) ⁸ ಸರದಳನೀರು (ಗ). ⁹ ದಿಟ್ಟಪಳೋರ್ವ (ಗ)

ಅಳಿಗೆ ಗಾನಮನರಗಿಳಿಗೆ¹ ನುಡಿಯನಂಜೆ | ಗಳಿಗೆ ನಡೆಯ ನವಿಲ್ಗಳಿಗೆ ||
ಕಳಶ ಕುಚಿಯರು ನರ್ತನವ ಕಲಿಸುತ್ತಲ್ಲಿ | ಕಳವರಾಸಱನನವರತ² || ೧೦೯ ||

ಸರಸೀಜಾನನ ಕುಮುದಾಕ್ಷಿ ತಳಿವರ್ಜ್ಜೆ | ವರಲತೆಯಂಗ ಚಂಪಕದ ||
ಬಿರಿಮೊಗ್ಗ³ ನಾಸಿಕವಾಗಲು ಬನಕ | ಬಿರದೊಪ್ಪಿತು ಪೆಣ್ಣಂತೇ || ೧೧೦ ||

ಅಳಿಗಳ ಗಾನದಿಂ⁴ ಶಿಖಿಯ⁵ ನರ್ತನದಿಂದ | ತಳಿರುಲುಸಿನ ನಾದ್ಯದಿಂದ ||
ಗಿಳಿ ನಟನಾಗಲಾ ಕಾವನ ನಾಟ್ಯದ | ನಿಳಯದಂತೆಸೆದುದಾರಾಮ || ೧೧೧ ||

ಸೆಳೆಮಂಚ ತಳಿರ ಜಾಜಿಯ ಪಾಸು ಚಂಪಕ | ನೆಳಗು ಡವಕೆ ತಾವರೆಯ ||
ಉಳಿದ ವೂದೊಡವಾಗಿ ಕಾವನ ಸೆಜ್ಜೆಯ | ನಿಳಯದಂತೆಸೆದುದಾರಾಮ⁶ || ೧೧೨ ||

ಪರಪುಟ್ಟ ನವಿಲಂಚೆ ಗಿಳಿಯರಲುಣಿಗೆ ನು | ಬ್ಬರ ನರ್ತನ ನಡೆ ನುಡಿಯ ||
ವರಗಾನವ ಕಾವ ಕಲಿನಲವನ ಬಲು | ಗರುಡಿಯಂತೆಸೆದುದಾರಾಮ⁶ || ೧೧೩ ||

ಬಂದ⁷ ಮಾಮರನನಲೆದು ತಣ್ಣೊಳದೊಳು | ಮಿಂದು ವೂವಿನ ಪರಿಮಳವ ||
ಬಂದಿವಿಡಿದು ಮಂದಾನಿಲನಂದಾ | ನಂದನದೊಳಗೆ ಸುಳಿವುದು || ೧೧೪ ||

ಕುಸುಮಶರನು ಮೋಹದಿಂ ಮುನಿದಗಲ್ಲ ಮಾ | ನಸರೆದೆಯನು ಸೀಳ್ಮನೆಂಬ ||
ಪೊಸ ಪೊನ್ನ ಗರಗಸವೆಂಬಂದದೊಳಲ್ಲಿ | ಮಿಸುನಿಗೇದಗೆವೇಲಿಯಿಹವು⁸ || ೧೧೫ ||

ಅಡವಿಯಂತಂಬರದಂತಂಗಜನ ಬಲು⁹ | ಪಡೆಯಂತೆ ಸವಿಗಡಲಂತೆ ||
ಪೊಡವಿಪತಿಯ ಸಭೆಯಂತಾ ಬನ ಕಣ್ಣೆ | ಕಡು ರಯ್ಯವಡೆದುಬಾಳ್ವೆ || ೧೧೬ ||

ಕಲಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ಬೇಸರವನ್ನೂ ಕಳೆಯುವರು. || ೧೦೯ || ತಾವರೆಯು ಮುಖ, ನೈದಿಲೆ ಕಣ್ಣು, ಚಿಗುರು ವಾದ, ಬಳ್ಳಿಯೇ ಅಂಗ, ಸಂಪಗೆಯ ಮುಗುಳು ಮೂಗು - ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ಬನವು ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. || ೧೧೦ || ತುಂಬಿಗಳ ಹಾಡಿನಿಂದಲೂ ನವಿಲುಗಳ ನರ್ತನದಿಂದಲೂ ಚಿಗುರುಗಳ ಸದ್ದಿನ ವಾದ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ, ಗಿಳಿ ನಾಟ್ಯಕಾರನೆನಿಸಲು ಆ ಉದ್ಯಾನವು ಮನ್ಮಥನ ನಾಟ್ಯಗೃಹದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೧೧೧ || ಬೆತ್ತವೇ ಮಂಚ, ಚಿಗುರು ಜಾಜಿಗಳೇ ಹಾಸಿಗೆ, ಸಂಪಗೆಯೇ ದೀಪದ ಬೆಳಕು, ತಾವರೆಯು ಉಗುಳುಬಡ್ಡಿ, ಇತರ ಹೂಗಳೇ ಆಭರಣಗಳು - ಇವುಗಳಿಂದ ಉದ್ಯಾನವು ಮನ್ಮಥನ ಶಯನಾಗಾರದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸಿತು || ೧೧೨ || ಕೋಗಿಲೆಗೆ ಇಂಪಾದ ಸ್ವರವನ್ನೂ ನವಿಲಿಗೆ ನರ್ತನವನ್ನೂ ಹಂಸೆಗೆ ನಡೆಯನ್ನೂ ಗಿಳಿಗೆ ನುಡಿಯನ್ನೂ ತುಂಬಿಗೆ ಗಾನವನ್ನೂ ಕಲಿಸಲೂ ಮನ್ಮಥನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಯಂತೆ ಆ ಉದ್ಯಾನವಿದ್ದಿತು. || ೧೧೩ || ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಫಲಭರಿತವಾದ ಮಾವಿನ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ, ತಣ್ಣಗಾದ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಹೂವಿನ ಸುಪಾಸನೆಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ಮಂದಮಾರುತವು ಬೀಸುತ್ತಿರುವುದು. || ೧೧೪ || ಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿ ಆಗಲಿದ ಮಾನವರ ಎದೆಯನ್ನು ಮನ್ಮಥನು ಸೀಳತಕ್ಕ ಗರಗಸವೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಹೊಂಗೇದಗೆಗಳ ಬೇಲಿ ಇದೆ. || ೧೧೫ || ಆ ಉದ್ಯಾನವು ಕಾಡಿನಂತೆಯೂ ಆಕಾಶದಂತೆಯೂ ಮನ್ಮಥನ ನೈವ್ಯದಂತೆಯೂ ಕ್ಷೀರಸಾಗರ

¹ ಗಾನವನು ಗಿಳಿಗೆ (ಚ). ² ರಾಸರವನವರತ (ಕ) ³ ಬಿರಿಮುಗ್ಗ (ಗ). ⁴ ನಾದದಿಂ (ಚ). ⁵ ನವಿಲ (ಗ. ಚ) ⁶ ೧೧೨. ೧೧೩ - ಇವು ಗ. ದೃಷ್ಟಿ. ⁷ ಬಂದು (ಗ ಚ) ⁸ ಗೇದಗೆವೇರಿಹುದು (ಗ) ಗೇದಗೆ ವೇಲಿಯಿಹುದು (ಚ). ⁹ ಬಂಧು (ಕ).

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲಭಾಸ್ಕರ ವಾ | ಗ್ಧೀವಿಯ ಮುಖಮಣಿಮುಕುರ ||
ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸಸಾಗರ ಮಿತ್ರ | ದೇವಪ್ಪನೊರೆದ ಸತ್ಕಾವ್ಯ || ೧೧೭ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನಂದೋಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||
ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ವಿನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ವ್ಯುಗಾಕ್ತಿ || ೧೧೮ ||

ಇದು ಭೂಸುರನಂಶೋಧ್ಯವನಭಿನವ
ಮದನ ನಮಲಗುಣ-ಜಿನ-ಪಾದಾಂಬುಜ
ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ||
ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ
ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಜವಿಜಯದೊಳ
ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸನೆತ್ತುದು ಸಂಧಿದ್ವಿತಿಯಂ || ೧೧೯ ||

ಉಭಯಂ ಸಂಧಿ ೨೪೦ ಪದನು ೨೬೬

ದಂತೆಯೂ ರಾಜಸಭೆಯಂತೆಯೂ ರಮ್ಯವಾಗಿತ್ತು || ೧೧೭ || ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಮನೂ ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ ರಸಿಕರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಾಗರದಂತಿರುವವನೂ, ಮಿತ್ರನೂ ಎನಿಸಿದ ದೇವಪ್ಪನು ರಚಿಸಿದ ಸತ್ಕಾವ್ಯವಿದು || ೧೧೭ || ಎಲೇ ವ್ಯುಗ್ರನೇತ್ರೆಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈ ದಿವಸ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ ಈ ಸಂಧಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿದೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು || ೧೧೮ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನೂ, ಅಭಿನವ ಮನ್ಮಥನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವನೂ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಮದಿಸಿದ ತುಂಬಿಯಂತಿರುವವನೂ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿದ ವಾಗ್ಧೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ ಶಾಶ್ವತವೂ ನಿರ್ಮಲವೂ ಆದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ ಸಚಿವನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದಂತಹ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವಂತೆ ರಚಿತವಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು

೩. ಪುರವರ್ಣನೆ

- ಅನುರಾಧೀಶವಂದಿತ ವಾದಪದ್ಮನ | ವಿನುಲಾಂಗನ ಮುಕ್ತಿರಮೆಯ ||
ರಮಣನ ಮುನಿಸುವ್ರತತೀರ್ಥೇಶನ | ಮಮತೆಯಿಂದಾನು ವಂದಿಸೆನು || ೧ ||
- ಪಡೆವರು ವರಮಪದವ¹ ಪಂಡಿತ್ಯನ | ಪಡೆವರನಂತ² ಶಕ್ತಿಯನು ||
ಪಡೆವನಾತೇನಿದ ಕೇಳಿದ ಭವ್ಯರು | ಪಡೆವರು ವಂಚಮಗತಿಯ || ೨ ||
- ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾವುದದಿ ನೃತ್ಯಾಂತವ | ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀನೆನಗೆ ||
ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವೆ | ನಿಂದಿವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು || ೩ ||
- ಕೋವಿದೆ ಕೋಕಿಲಾಲಾಪ ಕೋಮಲೆ ಹೊಂ | ದಾವರೆ ಮೊಗ್ಗಿ ಮೊಲೆಯಳೇ ||
ಭಾವೆ ಭಾವಜನಧಿದೇವತೆ ಲಾಲಿಸು | ಭಾವಜಾರಿಯ ಕಥನವನು || ೪ ||
- ಸುಮನಾಯುಧರೂಪ ಸುಗುಣ ಸುಜಾಣ ಸು | ರಮಣಾನಿಮಿಷ ನತಚರಣ ||
ಸುಮುಖ ಸುಲೋಚನ ಪೇಳು ಕೇಳುವೆನತಿ | ಮಮತೆಯಿಂ ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾ || ೫ ||
- ಎಂದು ನುಡಿದ ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯರದೊಂ | ದಂದವಡೆದ ಸವಿಮಾತು ||
ಅಂದು ನೃವನ ಶ್ರುತಿಯನು ಸಾರಲೊಡನಿಂ | ತೆಂದು ಪೇಳಿದನು ಕಥೆಯನು || ೬ ||
- ಆ ನಂದನವನದೊತ್ತಿ ನೊಳೆಸೆದಿಪುರ್ | ದಾ ನಗರದ ಪೊಳವೊಳಲು ||
ನಾನದೊರವನು ಪೇಳುವೆನಿರದಂಬು | ಜಾನನೆ ಲಾಲಿಪುದೊಲಿದು || ೭ ||

ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ನಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಾದಕಮಲವುಳ್ಳವನೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಅವಯವಗಳುಳ್ಳವನೂ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಲ್ಲಭನೂ ಆದ ಮುನಿಸುವ್ರತತೀರ್ಥೇಶರನ್ನು ನಾನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. || ೧ || ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸತ್ಪುರುಷರು ವರಮಪದವಿಯನ್ನೂ ವಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನೂ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು. ಇದು ನಮ್ಮದನ್ನು ನಾವೇ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಆಡುವ ಮಾತಲ್ಲ. || ೨ || ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯು ತನ್ನ ವಲ್ಲಭನಾದ ಶ್ರೇಣಿಕ ನೊಡನೆ—ಎಲೈ ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೇ, ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾವುದು? ಅದರ ವೃತ್ತಾಂತವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು ಎಂದನು. || ೩ || ತಿಳಿದವಳೂ, ಕೋಗಿಲೆಯಂತಹ ಮಾತುಗಳುಳ್ಳವಳೂ ಕೋಮಲವಾಗಿರುವವಳೂ ಹೊಂದಾವರೆ ಮುಗುಳಿನಂತಹ ಮೊಲೆಯವಳೂ, ರಸಿಕಳೂ, ಮನ್ಮಥನ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆಯೂ ಆದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಮನ್ಮಥವೈರಿಯಾದ ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. || ೪ || ಅದಕ್ಕೆ ಚೇಳಿನಿಯು —ಎಲೈ ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪನೇ, ಸದ್ಗುಣವಂತನೇ, ಜಾಣ್ಮೆಯುಳ್ಳವನೇ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ನಮಿಸಲ್ಪಡುವ ವಾದಗಳುಳ್ಳವನೇ, ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣು ಮೊಗಗಳುಳ್ಳವನೇ, ರಮಣನೇ, ಮುಂದಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಮಮತೆಯಿಂದ ಹೇಳು, ನಾನು ಮಮತೆಯಿಂದ ಕೇಳುವೆನು. || ೫ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯ ಚಂದವಾದ ಸವಿನುಡಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನ ಕಿವಿಯನ್ನು ನೇರಲು, ಅವನು ಒಡನೆ ಹೀಗೆ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು. || ೬ || ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ನಾನು ಹಿಂದೆ ವಿವರಿಸಿರುವ ಆ ಉದ್ಯಾನದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಆ ನಗರದ ಹೊರಭಾಗವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಅದರ ವಿವರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಕೇಳು. || ೭ ||

¹ ಸುಖವ (ಚ). ² ಪಡೆವರುನ್ನತ (ಗ ಚ.)

ಎಸುವ¹ ಬಯಲು ಗುರಿಗಳ ಮಲ್ಲರ ಹೋ | ರಿಸುವ ಬಯಲು ಕೋಣ ಪುಲಿಯ ||
ಒಸೆದು ಕಾದಿಸುವ ಬಯಲು ತತ್ಪರದ ನಾ | ಲ್ಲೆಸೆಗಳೊಳಗೆ ರಾಜಿಸಿದವು² || ೮ ||

ಬಲುಬಕ್ಕಬಯಲೊಳು ನಿಂದು ತಗರುಗಳ | ತಲೆಗೆ ನಿಂಬೆಯ ಪುಳಿದೊಡೆದು ||
ಎಲೆಯ ಮೆಲಿಸಿ³ ಕಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾಣರ⁴ | ಕಲಕಲನೆಸೆದುದಂದಲ್ಲಿ || ೯ ||

ಕತ್ತಿಯ ಚರಣಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೋಳಿಗಳಿಗೆ | ತುತ್ತಿ ಮದ್ದನು ಲೀಲೆಯೊಳು ||
ಬತ್ತರದಿಂ ಕಾದಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಾಣರ⁵ | ನೊತ್ತನೆಸೆದುದಂದಲ್ಲಿ⁶ || ೧೦ ||

ಕಬ್ಬಿನ ಹೊರೆಗಳ ಕಟ್ಟಿ ಜೂಜಿಗೆ ನೋಡ | ಲಬ್ಬರಿಸಿಯೆ ಖೋಯೆಂದು ||
ಉಬ್ಬಿ⁷ ಪೊಯ್ಯುವ ಜೂಜುಂಗಾಣರ⁸ ಬೊಬ್ಬಿ | ಯಬ್ಬರನೆಸೆದುದಂದಲ್ಲಿ || ೧೧ ||

ಹರಿಹರಿಡಾವ ಹರಿಕಾಣರಿಂ ಕರಿ | ತುರಗಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಕಿಗಳ ||
ಇರದೆ ಮಾಡುವ ವೈಹಾಳಿ⁹ ಕಾಣರ ಬ | ಲ್ಲರನೆಸೆದಿಹುದೂರ ಹೊರಗೆ || ೧೨ ||

ತೊಡೆಮಡ¹⁰ ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದ ಸಹಣಿಗಳ | ನುಡಿಸನ್ನೆಯಿಂದ ತುಟ್ಟದೆಡೆಗೆ ||
ಬಡದೈದುವ ಕರಿತುರಗಂಗಳ ತಂಡ | ಬಡದೆಸೆದಿಹುದೂರ¹¹ ಹೊಣಿಗೆ || ೧೩ ||

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜೂಜನಾಡುವರೆಬರು¹² ಮ | ತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲರು ಕಾಳಗಕ್ಕೆ¹³
ನಿಲ್ಲದುದು ಬಪ್ಪ ಮಾಸಾಳುಗಳ ಬಲು | ಸೊಲ್ಲೆಸೆದಿಹುದನವರ¹⁴ || ೧೪ ||

ಆ ಪಟ್ಟಣದ ನಾಲ್ಕೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಯಲುಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹೊಡೆಯಲು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ಬಯಲು, ಜಟ್ಟಿ ಕಾಳಗ ಮಾಡುವ ಬಯಲು, ಕೋಣ, ಹುಲಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕಾದಾಡಿಸುವ ಬಯಲು, — ಮುಂತಾದವು ಇದ್ದವು || ೮ || ವಿಶಾಲವಾದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ತಗರುಗಳ ತಲೆಗೆ ನಿಂಬೆಹುಳಿಯನ್ನು ಸವರಿ, ಸೊಪ್ಪು ತಿನಿಸಿ ಕಾದಾಡಿಸುವಂತಹ ವಿನೋದಪ್ರಿಯರ ಸ್ವರವು ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು. || ೯ || ಕೋಳಿಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಮದ್ದನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿ ಕಾದಾಡಿಸುವ ಕೋಳಿಜೂಜುಗಾರರ ಸಮೂಹವೂ ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು || ೧೦ || ಜೂಜಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಕಬ್ಬಿನ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಖೋಯೆಂದು ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟು ಕಾಯಿ ಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯತಕ್ಕ ಜೂಜುಗಾರರ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರವೂ ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು. || ೧೧ || ಅಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಹರಿಕಾರರ ಸ್ವರವೂ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವ ವೈಹಾಳಿಕಾರರ ದೊಡ್ಡದಾದ ಸ್ವರವೂ ಊರಿನ ಹೊರಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದು || ೧೨ || ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುವ ಸಹಣಿಗಳು ಮಾಡುವ ತೊಡೆ, ಮಡಿ, ಕೈಸನ್ನೆ ಗಳಿಂದಲೂ ಮಾತಿನ ಸನ್ನೆಯಿಂದಲೂ ತಾವು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವ ಆನೆಕುದುರೆಗಳ ಸಮೂಹವು ಆ ಊರಹೊರಗೆ ಶೋಭಿಸುವುದು || ೧೩ || ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಜೂಜನ್ನಾಡುವರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ವೀರರು ಕಾದಾಟಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಭಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವರು ಇವರ ಮಾತು ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು || ೧೪ ||

¹ ಎಸೆವ (ಗ). ² ರಂಜಿಸುವ (ಗ. ಚ) ³ ತಲೆಯ ಮೆಲಿಸಿ (ಗ) ⁴ ವರ್ಧಿಕಾಣರ (ಗ). ⁵ ವಸೆಮದೂರ ಹೊಣಿಗೆ (ಗ ಚ).
⁶ ಕೊಬ್ಬಿ (ಚ) ಜೂಜುಂಗಾಣರ (ಚ) ⁷ ವೈಯಾಳಿ (ಕ) ⁸ ತೊಡೆಮಡ (ಕ) ⁹ ವಂಗಡವೆಸೆದಿಹುದೂರ (ಚ). ¹⁰ ಜೂಜನಾಡುವರೆ ಬರು (ಚ) ¹¹ ಕಾಳಗದ (ಗ) ¹² ಸೊಲ್ಲೆಸೆದಿಹುದೂರ ಹೊಣಿಗೆ (ಗ. ಚ).

ಕೊಡು ನನ್ನ ಮಗಳನೆನುತ ಕೋಪದಿಂದಿನ್ನಿ । ಗಡಲ್ಪಿತಂದಾ ಪೊಳಲ ॥
ಬಿಡದೆ ಬಳಸಿ ಮುತ್ತಿದಂತೆ ಮೆಣ್ಣಿದುದಾ । ಕಡುಗುಣ್ಣುವಡದ ನೀರಗಳು ॥ ೧೫ ॥

ಅಱುವುದು ನಾಲಗೆ ಲವಣಾಬ್ಜ ಯಗಳೆಂಬ । ತೆಅನ ನಯನಚಿತ್ತಗಳಿಗೆ ॥
ಅಱಿಯಬಾರದು ಅಗಲಾಳದಿಂ ನಗರದ । ಹೊಣಿಗಳ¹ ನೀರಗಳಿರಲು² ॥ ೧೬ ॥

ಉರಗನಾರಿಯರಾ ಪುರದ ಪರಿಖೆಯೆಂಬ । ವರನಿಚ್ಛಣಿಗೆಯೊಳ್ಳಿತಂದು ॥
ಪುರವೆಣ್ಣುಳೊಳು³ ಬಿನದಿಸಿ ಬರ್ಪ ಬಟ್ಟಿಯು । ನಿರದೆ ಪೋಲ್ತುದು ಖಾತಿಕೆಯು ॥ ೧೭ ॥

ಕಡೆಯದ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲೆ ಮಂದರವಾ । ಕಡಲ ಮಧ್ಯದೊಳೊಪ್ಪುವಂತೆ ॥
ಬಿಡದೆ ಬಳಸಿದ ನೀರಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳಂದು । ಕಡು ರಯ್ಯನಾಯ್ತು ಪೊಂಗೋಟಿ ॥ ೧೮ ॥

ವನಧಿಯ ನಡುವೆ ವರುಣದಿಕ್ಪತಿಯರ । ಮನೆಯ ಕನಕ ಭತ್ತಿಯಂತೆ ॥
ಘನತರಮಪ್ಪ ನೀರಗಳ ಮಧ್ಯದ ಕೋಂಟಿ । ಯನುಕರಿಸಿದುದು ಚೆಲ್ವಿಕೆಯು ॥ ೧೯ ॥

ಆ ನಗರದ ಸಿರಿ ಪೆಂಪು ಚೆಲ್ವಿಕೆಯನಂ । ದಾ⁴ ನಳಿನಾಂಬಕ ನೋಡಿ ॥
ಆನದಂಬುಧಿಯೊಳು ಪುರವ ಕಟ್ಟಿದನದ । ನೇನೆಂಬಿನಂಬುಜನೇತ್ರೈ⁵ ॥ ೨೦ ॥

ಸಂಜೆಮುಗಿಲ ಸಿರಿಯನು ತಂದೊಯ್ಯನೆ । ಕಂಜಜ ಬಿಡುಗಂಡರಣೆಯ⁶ ॥
ರಂಜಿಸಿದನೊ ಎನಲಾ ಕೋಂಟಿಗೆಯಪ । ರಂಜಿಯ ತೆನೆಗಳೊಪ್ಪಿದವು ॥ ೨೧ ॥

ಕ್ಷೀರಸಾಗರರಾಜನು ಕೋಪದಿಂದ ಬಂದು, “ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು (ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು) ಕೊಡು,” ಎಂದು ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆವರಿಸಿ ನಿಂತನೋ ಎಂಬಂತೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಆಳವಾದ ಕಂದಕವು ವೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದು. ॥ ೧೫ ॥ ಆ ನಗರದ ಹೊರಗಣ ನೀರಿನ ಕಂದಕವು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಬಹಳ ಆಳವಾಗಿದ್ದು, ಕಣ್ಣಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಇದು ಸಮುದ್ರವಲ್ಲ ಎನಿಸುವಂತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಾಲಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಉಪ್ಪಿನ ಕಡಲಿನ ಅಗಳು, ಇದು ಇತರ ನೀರಿನ ಅಗಳು ಎನ್ನುವಂತಿತ್ತು. ॥ ೧೬ ॥ ನಾಗಸ್ತ್ರೀಯರು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಪರಿಖೆಯೆಂಬ ಏಣಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಂದು, ಪಟ್ಟಣದ ಹೆಂಗುಸರೊಡನೆ ವಿನೋದವಾಡಿ ಬರತಕ್ಕ ದಾರಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಕಂದಕವಿದ್ದಿತು. ॥ ೧೭ ॥ ಸಮುದ್ರಮಧನವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆ ಸಮುದ್ರದ ನಡುವೆ ಮಂದರಾದ್ರಿಯು ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆ ನೀರಕಂದಕದ ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಕೋಟಿ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದು. ॥ ೧೮ ॥ ಸಮುದ್ರದ ನಡುವೆ ಇರುವ ವರುಣನ ರಾಜಭವನದ ಚಿನ್ನದ ಕೋಟಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆ ನೀರಿನ ಅಗಳಿನ ನಡುವೆ ಇರುವ ಕೋಟಿಯು ಚೆಲುವಾಗಿರುವುದು. ॥ ೧೯ ॥ ಆ ನಗರದ ಸಂಪತ್ತು, ಗೌರವ, ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನೋಡಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕುರಿತು ಏನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೨೦ ॥ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಮೋಡಗಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಂದು ಇರಿಸಿದನೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಂಜಿಯ ತೆನೆಗಳಿದ್ದವು. ॥ ೨೧ ॥ ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗದೆ ಇರುವ ಅರಸರನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ನುಂಗಿಬಿಡುವೆನೆಂದು ರೆಪ್ಪೆಬಡಿಯದೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮಾರಿದೇವತೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಚೋರಗಂಡಿ

¹ ಹೊಣಿಗಣ (ಚ) ² ನೀರಗಳಿರವ (ಗ ಚ). ³ ಸುರಪಟ್ಟಣಮೊಳು (ಗ) ಸುರವೆಣ್ಣುಳೊಳು (ಚ). ⁴ ಆ ನೀರಗಳ ನಡುವಣ ಪುರವನಂದಾ (ಗ. ಚ). ⁵ ಕಟ್ಟಿದನನಲೇನೆಂಬಿನದಲ ಸಂಪದವ (ಚ) ಕಟ್ಟಿದನದನೇನೆಂಬಿನದಲ ಸಂಪದವ (ಗ). ⁶ × (ಚ)

ಜೋರಗಂಡಿಗಳೊಪ್ಪಿದವಾ ಪುರಕತಿ | ಸೇರದರಸುಗಳ ತನ್ನ ||
 ಸೇರೆ ನುಂಗುವೆನೆಂದೆನೆಯಿಕ್ಕದಿರ್ಪ ಹೆ | ಮ್ಮಾರಿಯ ಬಿಡುಗಣ್ಣುಳಂತೆ || ೨೨ ||

ಕನಕಕಲಶಗಳ ಕಿಂಕಿಣಿರವದಿಂದ | ಮನವೊಲ್ಲು ಪೊಕ್ಕು ಪೊರಡುವ ||
 ಜನದುಲುಪಿಂದ ಗೋಪುರವಾ ಪುರಮಾ | ನಿನಿಯ ನೂಪುರದಂತೆಸೆದುದು || ೨೩ ||

ಹರಿನೀಲ ಕೆಂಗಲ್ಲ ಪಳುಕಿನಟ್ಟಣೆಗಳು¹ | ಕರಮೆಸೆದವು ನೀಲಾದ್ರಿ ||
 ವರರೋಹಣಾಚಲ ಸಿದ್ಧನಗಗಳಾ² | ಪುರಕೊಲ್ಲು ಬಂದವೆಂಬಂತೆ || ೨೪ ||

ಆ ಪುರದೊಳಗೆಸೆದಿಹ ನೀಲರನ್ನದ | ಗೋಪುರ ನೆಲೆನೆಲೆಯೊಳಗೆ³ ||
 ಆ ಪೊತ್ತೆಸೆವ ಪತಾಕಾಪವನನಿಂದ | ತಾಪನ ಕಳೆವನಾ ತರಣ⁴ || ೨೫ ||

ರತ್ನದ ಭಿತ್ತಿ ಬಡಬ⁵ ವಹ್ನಿಯಾಗಲಾ | ನೂತ್ನ ಹಮ್ಮಗಳು ನೌವಾಗೆ ||
 ಪತ್ನಿ ಲಾಲಿಸು ಝಷಕೇತನವನೆ ಪುರ | ರತ್ನಾಕರದಂತೆಸೆದುದು || ೨೬ ||

ಹರಿನೀಲದ ಕಾಂತಿ ಕಳ್ತಲಿ⁶ ಕೆಂಗಲ್ಲ | ವರರುಚಿಯೆಳವಿಸಿಲಾಗೆ ||
 ಇರುಳು ಪಗಲುಗೂಡಿರ್ಪವೆಂದೆನೆ⁷ ಪುರ | ದಿರವ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು || ೨೭ ||

ಅದು ಸಾಕೇತಮಯೋಧ್ಯೆಯ ಪರಿಕಿಪೊ | ಡದೆ ವಿನೀತೆಯು ಭಾವಿಸಲು ||
 ಅದು ಕೌಶಲವೆಂಬ⁸ ನಾಲ್ಕು ಹೆಸರನಾಂ | ತದು ಮೆಹಿದಿಹುದು ಚೆಲ್ವಿಂದ || ೨೮ ||

ಸಿರಿಗೆ ಸಿಂಗರಕೆ ಸುಖಕೆ⁹ ವಿತ್ತಪತಿಯುರು | ಪುರವ ನಾಕವ ಭೋಗವತಿಯ ||
 ಇರದೆ ಚುನ್ನವನಾಡುವುದೆನಲಾ ಪುರ | ದಿರವ¹⁰ ಪೇಳುವುದೇನನಬಲಿ¹¹ || ೨೯ ||

(ಕಳ್ಳದಾರಿ) ಗಳಿದ್ದವು || ೨೨ || ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಗೋಪುರವು ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಗಳ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೊಕ್ಕುಹೊರಡುವ ಜನರ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವೆಂಬ ಹೆಂಗುಸಿನ ಕಾಲಿನ ತೊಡವಿನಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು. || ೨೩ || ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನೀಲರತ್ನ, ಕೆಂಪುರತ್ನ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯ ಅಟ್ಟಳೆಗಳು ಇರುವವು. ನೀಲಗಿರಿ, ರೋಹಣ ಪರ್ವತ ಸಿದ್ಧಪರ್ವತಗಳು ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಂತೆ ಈ ಅಟ್ಟಳೆಗಳು ಶೋಭಿಸುವವು. || ೨೪ || ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ನೀಲರತ್ನದ ಗೋಪುರಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸದಾ ಕಾಲವೂ ಪತಾಕೆಗಳು ಶೋಭಿಸುವವು ಆ ಪತಾಕೆಗಳ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಸೆಕೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವನು. || ೨೫ || ಆ ಪಟ್ಟಣದ ರತ್ನದ ಗೋಡೆಯು ವಡವಾಗ್ನಿಯೆನಿಸಲು, ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಹಡಗೊಸಲು, ಧ್ವಜಗಳು ಮೀನೆಂದಿಸಲು ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೨೬ || ನೀಲರತ್ನದ ಪ್ರಕಾಶವೇ ಕತ್ತಲೆ, ಕೆಂಪುರತ್ನದ ಪ್ರಕಾಶವೇ ಎಳೆಬಿಸಿಲು, ಇವೆರಡರಿಂದ ಇರುಳು ಹಗಲುಗಳೆರಡೂ ಒಂದುಗೂಡಿದಂತೆ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಇರುವುದೆನ್ನುವಾಗ ಅದನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ! || ೨೭ || ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಸಾಕೇತ, ಅಯೋಧ್ಯೆ, ವಿನೀತೆ, ಕೌಶಲ—ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಮೆರೆಯುವುದು || ೨೮ || ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನ ಅಳಿಕಾ

¹ ಪಳುಕಿನಟ್ಟಣೆಗಳು (ಚ) ² ರೋಹಣಾಂಬರ ಗದ್ದನಗಳಾ (ಕ) ³ ರೋಹಣಾಚಲ ಸಿದ್ಧರಸಗಳಾ (ಚ) ⁴ ನೆಲೆದರೆಯೊಳಗೆ (ಕ).
 ನೆಲೆನೆಲೆಯೊಳಗೆ (ಚ) ⁵ ಪತಾಕೆಯೆಸೆದವಾ ಭೂಪನ ಸಿರಿಯೆಂಬಂತೆ (ಗ ಚ) ⁶ ಹಮ್ಮಗೋಪುರ (ಕ) ⁷ ಕತ್ತಲೆ (ಗ) ⁸ ಗೂಡಿಹ
 ವೆನಲಾ (ಗ ಚ) ⁹ ಕೋಸಲವೆಂಬ (ಗ) ¹⁰ ಸು ಸುಖಭೋಗದೊಳಗೆ (ಗ ಚ) ¹¹ ಪೊಳಲಿರವ (ಗ ಚ). ¹¹ ದೇನುಲಿ (ಚ)

ಮೆಟ್ಟಿತುರಗನಗರಿಯನಳಕೆಯನಳಿ | ಯೆಟ್ಟಿತು ದೆಸೆಗೆ ನಾಕವನು ||
ಮುಟ್ಟಲೀಯದೆ ಮೇಲಕೆ ನೂಕಿತನಲಾ | ಪಟ್ಟಣವನು ಪೇಳ್ವೆನೇನ

|| ೩೦ ||

ಕಿನ್ನರ ಪುರ¹ ಕಿಂಪುರುಷನಗರಿ ಸಂ | ಪನ್ನ ಗರುಡಪತ್ತನಗಳು ||
ಮುನ್ನೆಣೆ ದೊರೆಯಲ್ಲನೆಂದೆನಲಾ ಪೊಳ | ಲುನ್ನತಿಕೆಯ ಪೇಳ್ವೆನೇನ

|| ೩೧ ||

ಸರಸ ಕೋವಿದ ಬುಧತತಿಗಳಾಡುಂಬೊಲ | ಸಿರಿಯರಮನೆ ಸರಸತಿಯ ||
ಉರುತರ ಗೃಹ ಜಿನಮತದ ಬೀಡಾ ಪೊಳ | ಲಿರವ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣೆ ಪೆನು

|| ೩೨ ||

ಮನ್ನೆಯ ಮಂಡಳಿಕರ ಹಳೆಯರ ಪೊಸ | ಬಿನ್ನಣಿಗರ ಜೋಯಿಸರ² ||
ಚಿನ್ನವರದರ ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಕೇರಿಗಳದೊಂ | ದುನ್ನತಿಕೆಯ ಪೇಳ್ವೆನೇನ³

|| ೩೩ ||

ಸಚಿವರ ದಳಪತಿಗಳ⁴ ಕುವರರ ಬಲು | ಶುಚಿಗಳರಸುಮಕ್ಕಳುಗಳ ||
ಅಚಲಿತ ಧೈರ್ಯರ ಕೇರಿಕೇರಿಯ ಬಲು | ನಿಜಯವೆಸೆದುದಂದಲ್ಲಿ⁵

|| ೩೪ ||

ರಾಯಭಾರಿಗಳ ರಾಯನದರ ಪಡಿಯಲಿ | ಗಾಯಕ ಗಮಕಿ ವಾದಿಗಳ ||
ನಾಯಕ ಸಾಯಕರುಗಳ⁶ ಕೇರಿಗಳು ವಿ | ಡಾಯವಡೆದು ರಾಜಿಪವು

|| ೩೫ ||

ಲೆಕ್ಕಿಗರುಗಳಕ್ಕರಿಗರ ಕವಿಗಳ | ಲಕ್ಕಣಿಗರ ಪಾರಕರ ||
ಎಕ್ಕಟಗರ⁷ ತಕ್ಕರ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ | ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದೆಸೆದವು

|| ೩೬ ||

ಹಿರಿಯರ ಮಾನ್ಯರ ಗರುವರ ಗುಣಿಗಳ | ಗರುಡಿಯಾಚಾರ್ಯರ ಬುಧರ ||
ಸರಸಕೋವಿದರ ರಸಿಕರ ಕೇರಿಗಳು ಸಿಂ | ಗರವಡೆದೆಸೆದವಂದಲ್ಲಿ

|| ೩೭ ||

ವತಿಯನ್ನೂ, ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಾವತಿಯನ್ನೂ, ಸೌಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗವತಿ (ನಾಗಲೋಕದ ರಾಜಧಾನಿ) ಯನ್ನೂ ಹೀಗೆಯೇ ಹೇಳುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೨೯ || ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಭೋಗವತಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟಿತು, ಅಳಕಾವತಿಯನ್ನು ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿಸಿತು, ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಕೂಡ ಬಿಡದಂತೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೂಕಿತು— ಎನ್ನುವಾಗ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಏನು ಹೇಳಲಿ! || ೩೦ || ಕಿನ್ನರ, ಕಿಂಪುರುಷ, ಗರುಡರ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಅದಕ್ಕೇನೂ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ ವೆನ್ನುವಾಗ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲ್ತಿಯನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೩೧ || ರಸಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಆಡುವ ಹೊಲವೂ, ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಅರಮನೆಯೂ, ವಿದ್ಯಾದೇವಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮನೆಯೂ, ಜೈನಮತದ ಬೀಡೂ ಆದ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೩೨ || ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ಜನನಾಯಕರ, ಸಾಮಂತರಾಜರ, ಹಳಬರ, ಹೊಸ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ, ಜೋಯಿಸರ, ಚಿನ್ನದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ, ಹೊಲಿಗೆಯವರ ಬೀದಿಗಳ ಮೇಲ್ತಿಯನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೩೩ || ಅಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ, ಸೇನಾವತಿಗಳ, ಮಕ್ಕಳ, ಪವಿತ್ರರಾದವರ, ರಾಜಕುಮಾರರ, ಧೀರರ ಬೀದಿಗಳ ಸಮೂಹಗಳು ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. || ೩೪ || ರಾಯಭಾರಿ ಗಳ, ರಾಜಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಒಯ್ಯುವವರ, ಪ್ರತೀಹಾರಿಗಳ, ಹಾಡುವವರ. ಕಾವ್ಯವಾಚನಮಾಡುವವರ, ತಾರ್ಕಿಕರ, ನಾಯಕರಾದವರ, ಕಾಲಾಳುಗಳ ಬೀದಿಗಳು ಶೋಭಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. || ೩೫ || ಗಣಿತಜ್ಞರ, ವಿದ್ಯಾವಂತರ, ಕವಿಗಳ, ಲಾಕ್ಷಣಿಕರ, ಓದು ಗರ, ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆ ಮಾಡತಕ್ಕವರ, ಯೋಗ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಬೀದಿಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿದ್ದವು. || ೩೬ || ಹಿರಿಯರಾದವರ,

¹ಪುರಿ (ಚ). ²ದೋಯಿಸರ (ಗ. ಚ) ³ನೇನ ವೇಳ್ವೆ (ಚ) ⁴ದರಪತಿಗಳ (ಗ). ⁵ವೆಸೆದುದದಜಿಂಗಳಿಗೆ (ಗ ಚ.)
⁶ಸಾಯಕರುಗಳ (ಕ) ⁷ಯಕ್ಕಟಗರ (ಗ) ಯೆಕ್ಕಟಗರ (ಚ).

ಅಡಪವಳ¹ ಮಡಿನಳ ಮಾಲೆಗಾಣರ । ಗುಡಿಯರ ಗಡಿಯ ಮನ್ನೆಯರ ॥
ನಡವಳಿಕಾಣರ ಪರದರ ಕೇರಿಗ । ಕೊಡನೆಸೆದವು ಪುರದೊಳಗೆ

॥ ೩೮ ॥

ಕಂಚುಗಾಣರ² ಕಲ್ಲು ಕುಟಿಗ ಕಮ್ಮಾಣರ । ಅಂಚುಗಾಣರ ಸಹಣೆಗಳ ॥
ಪಂಚುಗಾಣರ³ ಬಣ್ಣ ಗಾಣರ ಕೇರಿಯ । ಸಂಚಯವೆಸೆದುದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

॥ ೩೯ ॥

ಮಜ್ಜನವಳ್ಳರ ಮಣಿಹಗಾಣರ ಬಲು । ಬೆಜ್ಜರ ಬೆಸದಾಳುಗಳ ॥
ಸಜ್ಜನರುಗಳ ಕೇರಿಗಳ ವಂಗಡದಿಂದ । ಪಜ್ಜಳಿಸಿದುದಾ ಪೊಳಲು

॥ ೪೦ ॥

ಗೊಲ್ಲರ ಗೊರವರ⁴ ಗೋಪತಿಗಳ ಬಲು । ಮಲ್ಲರ ಮಾಸಾಳುಗಳ ॥
ಕೊಲ್ಲಟಿಗರ ಕೋಡಿಗರ⁵ ಕೇರಿಗಳು ಲೆಕ್ಕ । ವಿಲ್ಲದೆಸೆವವದಱಿಳೊಳಗೆ⁶

॥ ೪೧ ॥

ಮನೆಯೊಳಗಿಂಬಿಟ್ಟ ಪೊನ್ನೇಸು ತಂತಮ್ಮ । ನೆನಹಿಗೆ ಬಂದುದೇಸೆಂದು ॥
ಮನವಚನದೊಳಱಿಯದೆ ಬಾಳುವ ಬಲು । ಧನಿಕರದಱಿಳೊಳೊಪ್ಪಿದರು⁷

॥ ೪೨ ॥

ಅರಲಂಬನ ರೂಪಿನಿಂದ ತಮ್ಮುರುತರ । ಸಿರಿಯಿಂದ ಸಿರಿವೆಣ್ಣನವರು ॥
ಉರುಸುಖದಿಂದ ಸುರರುಗಳ ಪಳಿವರಾ । ಪುರದ ಸಕಲ ಜನರುಗಳು

॥ ೪೩ ॥

ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಚೆಲ್ವ ನೋಳ್ವೆನೆನುತ ಪುಷ್ಪ । ಚಾಪನರಸಿಯೊಲ್ಲ ಹಲವು ॥
ರೂಪ ತಳಿದು ಬಂದಳೆಂಬಂತೆಸೆದರಲ್ಲಿ । ಚಾಪಲಾಕ್ಷಿಯರೇಣಿನೇತ್ರೇ

॥ ೪೪ ॥

ಹರನ ಶಿರದೊಳು ಬಿದಿಯ ಬಾಯೊಳು ಮುರ । ಹರನ ಪೇರುರದ⁸ ಮಧ್ಯದೊಳು ॥
ಇರದೆ ದಾಗೊತ್ತಿದುಗನೆಯರೊಳಗೆ⁹ ಮ । ಚ್ಚರಿಪರಾ ಪುರದ ನಾರಿಯರು

॥ ೪೫ ॥

ಮರಾದೆವಂತರ, ಗೌರವವುಳ್ಳವರ, ಗುಣವಂತರ, ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯಾಬೋಧಕರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ರಸಿಕವಿದ್ವಾಂಸರ ಬೀದಿಗಳು ಚೆಲುವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ॥ ೩೭ ॥ ಎಲೆಯಡಿಹೆಯವರ, ಆಗಸರ, ಮಾಲೆಗಾರರ, ಒಕ್ಕಲಿಗರ, ನಾಡಿನ ಗಡಿಯ ಜನ ನಾಯಕರ, ಒಳ್ಳೆಯ ನಡೆವಳಿಯುಳ್ಳವರ, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ, ಬೀದಿಗಳು ಆ ವಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದವು ॥ ೩೮ ॥ ಎಲೇ ಚೇಳಿನಯೇ, ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕಂಚುಗಾರ, ಕಲ್ಲುಕುಟಿಗ, ಕಮ್ಮಾರ, ಕೆರೆಬಾವಿಗಳ ಅಂಚುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವವ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸುವ, ಹೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ, ಬಣ್ಣಗಾರ—ಮುಂತಾದವರ ಬೀದಿಗಳ ಸಮೂಹವಿದ್ದಿತು. ॥ ೩೯ ॥ ಸ್ನಾನದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವವರ, ವಂದಿಸತಕ್ಕವರ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ವೈದ್ಯರ, ಕೆಲಸದ ಆಳುಗಳ, ಸತ್ಪುರುಷರ ಬೀದಿಗಳಿಂದ ಆ ವಟ್ಟಣವು ಶೋಭಾಯ ಮನವಾಗಿದ್ದಿತು. ॥ ೪೦ ॥ ಗೊಲ್ಲರ, ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ, ಗೋಪಾಲಕರ, ಜಟ್ಟಿಗಳ, ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳ, ಡೊಂಬರ, ಕೂಟದವರ ಕೇರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಇವೆ ॥ ೪೧ ॥ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಚಿನ್ನವೆಷ್ಟಿದೆ? ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನೆನಹಿಗೆ ಬಂದಿರು ವುದು ಎಷ್ಟು? ಎಂಬುದು ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಮಾತಿಗೂ ಬರಲಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬಾಳುವ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಐಶ್ವರ್ಯ ವಂತರು ಆ ವಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದರು. ॥ ೪೨ ॥ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಚೆಲುವಿನಿಂದ ಮನ್ಮಥನನ್ನೂ, ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಸೌಖ್ಯದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ನಿಂದಿಸುವಂತಿದ್ದರು. ॥ ೪೩ ॥ ರತಿದೇವಿಯು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ, ಹಲವು ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಶೋಭಿಸಿದರು ॥ ೪೪ ॥ ಶಿವನ ತಲೆಯನ್ನೇರಿದ ಗಂಗೆಯೊಡನೆಯೂ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ ಸರಸ್ವತಿಯೊಡನೆಯೂ

¹ ಹಡಪವಳರ (ಗ) ² ಕಂಚುಗಾಣರ (ಚ) ³ ಸಂಚುಗಾಣರ (ಗ ಚ) ⁴ ಗೋವರ (ಕ ಚ) ⁵ × × × × (ಚ) ⁶ ದೆಸೆವ ವಂಬುಜಾಕ್ಷಿ (ಚ) ⁷ ರದಱಿಳೊಳೊಪ್ಪಿದರು (ಚ) ⁸ ನೊಪ್ಪೆನೆನುತ (ಚ) ⁹ ಹೇರುರದ (ಚ) ⁹ ದಾಗೊತ್ತಿದುಗನೆಯರೊಳಗೆ (ಗ ಚ).

ನಿಡುಗಣ್ಣುಳುಂಗುರವಿಡಿನಡುವಿನ¹ ಪೊಂ । ಗೊಡನೊಲೆಯಿಂ ಮನೆವೆಣ್ಣು² ॥

ಬಿಡುವೆಣ್ಣು ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು ಬೆಸವೆಣ್ಣುಗಳ ವಂ । ಗಡವಾ ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದುದು ॥ ೪೬ ॥

ಬಂಡುಣಿಗುರುಳ ಬಂಡುಗೆವಾಯ ವ್ಯುಗಧರ । ಮಂಡಲಾನನದಂಚೆಗತಿಯ³

ಗಂಡಗಾಡಿಯ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯರ ತಂಡ⁴ । ತಂಡವಾ ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದುದು ॥ ೪೭ ॥

ಸುರವೆಣ್ಣುಳವರಾ ಪುರವೆಣ್ಣುಳವರೆಂ । ಬಿರವ ನೋಳ್ವರೆ ಕಣ್ಣುಗಳ ।

ಪರಿವಿಡಿಯಿಂ ನೋಡಿಯಾಱುವರಲ್ಲದೆ ರೂಪು । ಸಿರಿಯಿಂದಲಾಱುವರಾರವರ ॥ ೪೮ ॥

ಬಣ್ಣ ದುಟೆಯ ಸಣ್ಣ ನಡುವಿನ ತುಲುಗೆವೆ । ಗಣ್ಣ ಚಣ್ಣಂಚೆಗಮನದ ।

ಹುಣ್ಣ ಮೆವೆಱಿಮೊಗದರುಣ ಚರಣದೆಳೆ । ನೆಣ್ಣೆ ಹುದಾ ಪುರದೊಳಗೆ⁵ ॥ ೪೯ ॥

ಸುರತದಿಂದೂರಗಲೋಕದ ಸುಖವನು ತಮ್ಮ । ಸರಸದಿಂ ನರಲೋಕಸುಖವ ॥

ವಿರಸದಿಂ ಸುರಲೋಕಸುಖವನೀವರು ತಮ್ಮ । ಪುರುಷರಿಗಾ ನಾರಿಯರು ॥ ೫೦ ॥

ರೂಪಿಗೆ ಸಿರಿಗೆ ಸೊಬಗಿಗೆ ನೋಡಿದೊಡಕ್ಕು । ಚಾಪನ ವಸುದಾಯಕನ ॥

ಗೋಪತಿಯನು ಚುನ್ನವಾಡುವ ನರರುಗ । ಈ ಪುರದೊಳಗಿರುತಿಹರು ॥ ೫೧ ॥

ಪೊಸ ಪೊನ್ನ ತೋರಣ ಮಿಸುನಿಗಳಸ ನವ । ಪಸುರುಗೆಲ್ಲಳ ಹಮ್ಮದಿಂದ ॥

ಎಸೆದವು ಕೇರಿಕೇರಿಗಳೆನಲಾ⁶ ಪುರ । ದೆಸಕವನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು ॥ ೫೨ ॥

ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಶಾಲವಾದ ಎದೆಯ ನಡುವೆ ನೆಲಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಡನೆಯೂ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ಸರಗೊಳ್ಳುವಂತಿ
ದ್ದರು. ॥ ೪೫ ॥ ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ಉಂಗುರದಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಹಿಡಿಗೊಳವಡುವ ಸೊಂಟದಿಂದಲೂ ಚಿನ್ನದ
ಕೊಡದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಮೊಲೆಯಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಗೃಹಿಣಿಯರು, ಬಿಡುಹೆಂಗುಸರು, ಸೂಳಿಯರು, ಕೆಲಸದ
ಹೆಂಗುಸರು ಶೋಭಿಸುವರು. ॥ ೪೬ ॥ ತುಂಬಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಕೂದಲಿನಿಂದಲೂ, ಬಂದುಗೆ ಹೂವಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ
ಬಾಯಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಮುಖದಿಂದಲೂ, ಹಂಸೆಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ
ಸೊಬಗಿನಿಂದಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹವು ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೪೭ ॥ ದೇವಲೋಕದವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಸುರ
ಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದೂ ಇವರನ್ನು ಪುರಸ್ತ್ರೀಯರೆಂದೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ
ರಲ್ಲದೆ ಸೌಂದರ್ಯಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ॥ ೪೮ ॥ ಬಣ್ಣದ ತುಟಿಯಿಂದಲೂ ಸಣ್ಣ ನಡುವಿನಿಂದಲೂ
ನಿಬಿಡವಾದ ಕಣ್ಣರೋಮಗಳಿರುವ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ಹಂಸದ ಮರಿಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಹುಣ್ಣುಮೆಚಂದ್ರನಂತಹ
ಮುಖದಿಂದಲೂ ಕೆಂಪಾದ ಪಾದದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಎಳೆಯ ಹೆಂಗುಸರು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವರು. ॥ ೪೯ ॥ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ತಮ್ಮ ಗಂಡದಿರಿಗೆ ಕಾಮಸುಖದಿಂದ ನಾಗಲೋಕದ ಸುಖವನ್ನೂ ರಸಿಕತೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದ ಸುಖವನ್ನೂ ವಿರಸ
ದಿಂದ ದೇವಲೋಕದ ಸುಖವನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಮೂರುಲೋಕದ ಸುಖವನ್ನೂ ಕೊಡುವರು. ॥ ೫೦ ॥ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥ
ನನ್ನೂ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನನ್ನೂ ಚೆಲುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನೂ ಅಣಕಿಸತಕ್ಕಂತಹ ಗಂಡುಸರು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರು
ವರು. ॥ ೫೧ ॥ ಬೀದಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೊಸತಾದ ಚಿನ್ನದ ತೋರಣದಿಂದಲೂ ಚಿನ್ನದ ಕಲಶದಿಂದಲೂ ಹೊಸತಾದ ನೀಲ

¹ ನಡುವೆನ (ಚ). ² ಮೊಲೆಯರು ಮನೆವೆಣ್ಣು (ಕ). ³ ಮೊಲೆಯಿಂದಾಗುವೆಣ್ಣು (ಗ) ⁴ ವಂಚೆಗತಿಯ (ಚ) ⁵ ಬಲು (ಚ).

⁶ ವನ್ನಾಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದವು (ಗ ಚ). ⁶ ಕೇರಿಗಳೆಲ್ಲಾ (ಗ)

ಕೆಂಗಲ್ಲ ಗೋಡೆ ನೀಲದ ಬಲು ನೆಲನ | ಸ್ವಾಂಗ ವಜ್ರದ ಬೋದಿಗೆಯಿಂ ||
ಪೊಂಗಂಭ ಸಮದ ಭವನಗಳಿಂದಾ ಪುರಿ¹ | ಸಿಂಗರವಡೆದುಬಾಕ್ಷಿ²

|| ೫೩ ||

ಮಿನುಗುವ ಸಾದಿನ ಸಾರಣೆಯೆಳೆಮು | ತ್ತಿನ ರಂಗವಲಿ ಕುಂಕುಮದೊಳು
ಅನುಗೊಳಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾ³ ಮನೆ | ಮನೆಗಳಾ ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದವು⁴

|| ೫೪ ||

ಘನತರವಡೆದ ಗೋಪುರ ಸಂತಸವ ಕ | ಣ್ಣನಕೀವ ಮಣಿಮಾಡಗಳು⁵ ||
ಕನಕದ ಭತ್ತಿ ಯಂತ್ರದ ಬಾವಿಯಿಲ್ಲದ | ಮನೆಯಿಲ್ಲವಾ ಪುರದೊಳಗೆ⁶

|| ೫೫ ||

ಕಡುರಯ್ಯವಡೆದಿಂತು ರಾಜಪ⁷ ನಗರದ | ನಡುವಣ ರವಿವೀಧಿಯೊಳು ||
ಬಡದೆ ರಾರಾಜಪಂಗಡಿಯ ಸಿರಿಯನಿನ್ನು | ನುಡಿಯಲಳವೆ ಮೃಗನಯನೆ

|| ೫೬ ||

ಮುತ್ತಲ್ಲದೀ ಮೌಕ್ತಿಕ⁸ ಭಾವಿಸೆ ಬೆಲೆ | ಮುತ್ತುದಿಲ್ಲೆಂದು ಕೊಂಬವರ್ಗೆ ||
ಉತ್ತರಗೊಡುತ ಮಾಣುವ ವಣಿಜರ ಬಲು | ಮುತ್ತವಸರ⁹ಗಳೊಪ್ಪಿದವು

|| ೫೭ ||

ಗಿರಿಯೊಳಿದೊಡೆ ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ನಮ್ಮನೀ | ಪರಿಯೊಳಿವರಿಲ್ಲವೆಂದು ||
ಪುರಕೊಲ್ಲು ಬಂದವೆಂಬಂದದೊಳಗೆ ಕೆಂ | ಬರಲ ಪಸರಗಳೊಪ್ಪಿದವು

|| ೫೮ ||

ಉಡುಪತಿ ರವಿಗಳಗಿದು ರಾಹುವಿಂ ಬಾ | ನೆಡೆಯಿಂದಿಳಿದು ಬಹುರೂಪ |
ಪಡೆದು ಪುರಕೆ ಬಂದವನೆ ಕಂಚಗಾಱರಂ | ಗಡಿಗಳೆಸೆದವಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

|| ೫೯ ||

ರತ್ನಗಳ ಸೌಧಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿದವೆಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ರಚನೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೫೨ ||
ಕೆಂಪುರತ್ನದ ಗೋಡೆಯಿಂದಲೂ ನೀಲರತ್ನದ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟಾಂಗವಜ್ರದ ಬೋದಿಗೆ(ಸ್ತಂಭಶಿಖರ)ಯಿಂದಲೂ
ಚಿನ್ನದ ಕಂಬಗಳಿಂದಲೂ ರಚಿತವಾದ ಮನೆಗಳಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಣ ಸೊಗಸಾಗಿದ್ದಿತು || ೫೩ || ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಮನೆಗಳು
ಹೊಳೆಯುವ ಕೆಂಪು ಸಾರಣೆಯಿಂದಲೂ ಎಳೆಯ ಮುತ್ತಿನ ರಂಗೋಲೆಯಿಂದಲೂ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗೀರು
ಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿದವು || ೫೪ || ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗೋಪುರ, ಕಣ್ಣಿಗೂ
ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುವ ರತ್ನದ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳು, ಚಿನ್ನದ ಗೋಡೆ, ಯಂತ್ರದ ಬಾವಿ—ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇರುತ್ತವೆ
|| ೫೫ || ಎಲೇ ಜಿಂಕೆಗಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಬಹಳ ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ಆ ನಗರದ ನಡುವೆ ಇರುವ
ಸೂರ್ಯಕಾಂತದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವ ಅಂಗಡಿಗಳ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನನಗೆ ವರ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? || ೫೬ || ಮುತ್ತ
ಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಬರುವವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಮುತ್ತ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು “ಈ ಮುತ್ತಿಗೆ ಮುತ್ತೇ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ”
ಎಂದು ಉತ್ತರಕೊಡುವರು ಅಂತಹ ಮುತ್ತಿನ ಅಂಗಡಿಗಳು ಅಲ್ಲಿವೆ. || ೫೭ || ನಾವು ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಈ
ರೀತಿಯಾಗಿ ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಂಪುರತ್ನದ
ಅಂಗಡಿಗಳಿದ್ದವು || ೫೮ || ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರು ರಾಹುವಿಗೆ ಹೆದರಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ಇಳಿದು ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ತಾಳಿ

¹ ಪೊಂಗಂಬದಿಂದ ಸಮದ ಭವನಗಳಿಂದ (ಗ ಚ) ² ವಡೆದುಬಾ ನಗರಿ (ಗ) ³ ಕಾರಣೆಯಿಂದಾ (ಗ ಚ). ⁴ ಮನೆಗಳಿಂ
ಪೊಳಲೊಪ್ಪಿದವು (ಚ) ⁵ ಮಣಿಮಾಡಗಳ (ಕ ಚ) ⁶ ನಗರದೊಳು (ಗ ಚ) ⁷ ರಂಜಿತ (ಗ ಚ) ⁸ ಮುತ್ತಿಲ್ಲದೀ ಮೌಕ್ತಿಕೆ (ಗ)
⁹ ಮುತ್ತವರಸು (ಚ)

ವಡಬಗಗಿದು ನಾನಾ ರತ್ನಗಳಿಂ । ಗಡಲನೊಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟುಬಂದು ॥

ಬಿಡದಾ ಪುರದೊಳಗಿಪ್ಪಂತೆ ರತ್ನದಂ । ಗಡಿಗಳೆಸೆದವೇಣನೇತ್ರೇ¹

॥ ೬೦ ॥

ಒರೆದೊರೆಗಲ್ಲಿಂದ ಮೈಣಕ್ಕಿದುವ² ಚಿನ್ನ । ದೊರೆಗೆ ಕನಕದಾಯಕನ ॥

ವರಕೋಶ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೆನುತಿಹ ಚಿನ್ನ । ವರದರಂಗಡಿಗಳೊಪ್ಪಿದವು³

॥ ೬೧ ॥

ಉಂಡಡ⁴ ಕೆಡುವವು ಪಿರಿದೆ ನೋಡಲು ಪೆಸ । ಗೊಂಡಡೆ ನೆನೆಯಲು ಜನರ ॥

ಚಂಡಾವಾಯ⁵ ಕೆಡುವಾಷ್ಠಿಗಳ ತಂಡ । ತಂಡವಾ ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದವು⁶

॥ ೬೨ ॥

ಎಳೆ ನೋಡು ಮೊಳವಿಕ್ಕು⁷ ಗೇಣಂದಗಲವ । ನಳೆ⁸ನೋಡು ಕೊಡು ಕೊಡೆನೆಂಬ ॥

ಕಳಕಳ ಮಿಗೆ ಧವಳಾಂಬರಗಳ ಬಲು । ಮಳಿಗೆಯಾ ಪೊಳಲೊಳೊಪ್ಪಿದವು⁹

॥ ೬೩ ॥

ಮೆಱಿದವು ಹಲವು ಬಣ್ಣದ ಮುಗಿಲನು ಹಱಿ । ಹಱಿದಜನಾ ಪುರಕೊಲಿದು ॥

ಕುಱಿತಿಟ್ಟನೆನೆ¹⁰ ಬಣ್ಣದ ಜವಳಿಗಳಿಂದ । ತುಱಿದಿಂಗಡಿಗಳೊಪ್ಪಿದವು

॥ ೬೪ ॥

ತಿಂಗಳ ತಂಗದಿರನು ತಗಡನು ತಳ¹¹ । ದಂಗಜನೆಂಬ ಸೊನ್ನಾರಿ¹² ॥

ಹಿಂಗದೆ ಮಾಱುವನೆನೆ ಪಚ್ಚೆಗರ್ಪುರ । ದಂಗಡಿಯದಱಿ¹³ಳೊಪ್ಪಿದವು

॥ ೬೫ ॥

ಕತ್ತರಿ ಕರ್ಪುರ¹³ ಪುಣುಗು ಜವಾದಿಗ । ಕುತ್ತಮು ಗಂಧ ಪನ್ನೀರಾ ॥

ಬತ್ತರದಿಂದಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ವಣಿಜರ । ಮೊತ್ತವಾ ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದವು¹⁴

॥ ೬೬ ॥

ಕುಸುಮೇಷು ಜಿನಮುನಿಗಳಿಗೆ ಬೆದಱಿ ತನ್ನ । ಪಸುರು ಮಿಂಟಿಯ ಜಂಗುಳಿಗಳಾ ॥

ಒಸೆದು ಮಾರಿಸುವಂತೆ ಪಸಿಯಡಕೆಯ ಬಲು । ಪಸರಗಳೊಪ್ಪಿದವಲ್ಲಿ

॥ ೬೭ ॥

ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬುದಂತೆ, ಕಂಚುಗಾರರ ಅಂಗಡಿಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. ॥ ೫೯ ॥ ಮೃಗನೇತ್ರ, ವಡಬಾಗ್ಗಿಗೆ ಹೆದರಿದ ಹಲವಾರು ರತ್ನಗಳು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿರಲು ಇಷ್ಟಪಡದೆ ಬಿಟ್ಟುಬಂದು, ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ರತ್ನದ ಅಂಗಡಿಗಳಿದ್ದವು. ॥ ೬೦ ॥ ಒರೆಗಲ್ಲಿನಿಂದ ಆಗಾಗ ಒರೆದು ನೋಡಿ, ನಾನಾ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುವ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಆ ಕುಬೇರನ ಭಂಡಾರ ಕೂಡ ಸಮಾನವಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸತಕ್ಕ ಚಿನ್ನವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಅಂಗಡಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು. ॥ ೬೧ ॥ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಔಷಧದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಂಗಡಿಗಳಿದ್ದವು. ಆ ಔಷಧಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ರೋಗವು ನಾಶವಾಗುವುದೆಂಬುದು ಏನೂ ದೊಡ್ಡ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ; ನೋಡಿದರೆ, ಹೆಸರೆತ್ತಿದರೆ ಅಥವಾ ನೆನೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ರೋಗಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವಂತಿದ್ದವು. ॥ ೬೨ ॥ ಎಳೆ, ನೋಡು, ಮೊಳಹಾಕು, ಇದರ ಅಗಲವನ್ನು ಗೇಣಿನಿಂದ ಅಳತೆಮಾಡು, ಕೊಡು, ಕೊಡೆನು ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಗಲಭೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರದ ಮಳಿಗೆಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. ॥ ೬೩ ॥ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹಲವು ಬಣ್ಣದ ಮುಗಿಲುಗಳನ್ನು ಹರಿದು, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಟ್ಟನೋ ಎಂಬಂತೆ ಬಣ್ಣದ ಜವಳಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಒಪ್ಪಿದವು. ॥ ೬೪ ॥ ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಸೊನ್ನೆಗಾರನು ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳ ತಗಡನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಾರುತ್ತಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಪಚ್ಚೆಗರ್ಪುರದ ಅಂಗಡಿಗಳು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ॥ ೬೫ ॥ ಕತ್ತೂರಿ, ಕರ್ಪೂರ, ಪುಣುಗು, ಜವಾದಿ, ತ್ರೀಗಂಧ, ಪನ್ನೀರು, ಮುಂತಾದವನ್ನು ಮಾರುವ ವರ್ತಕ ತಂಡವು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದಿತು. ॥ ೬೬ ॥ ಮನ್ಮಥನು ಜೈನ

¹ ಕೆಡುವವಲ್ಲಿ (ಗ). ² ಮೈಣಕ್ಕಿದುವ (ಗ.ಜ). ³ ವರದರ ಪಸರ ರಾಜಪವು (ಗ.ಜ). ⁴ ಉಂಡೆ (ಜ) ⁵ ಚಂಡಮಾಯಕಿ (ಗ). ⁶ ತಂಡವಸರಗಳೊಪ್ಪಿದವು (ಗ). ⁷ ಮೊಳವಿಕ್ಕು (ಗ). ⁸ ಗೇಣಂದಗಲದ ಎಳೆ. ⁹ ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದವು (ಜ). ¹⁰ ಹರಿದಿಟ್ಟನೆನೆ (ಗ). ಅಱಿತಿಟ್ಟನೆನೆ (ಜ). ¹¹ ತಳ (ಗ.ಜ). ¹² ಸೊನ್ನಾರ (ಗ.ಜ.) ¹³ ಕುಂಕುಮ (ಗ.ಜ.). ¹⁴ ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದವು (ಗ).

ಅಲರಂಬನುರುಕೀರ್ತಿಲತೆಯೊಳೊಗೆದು ಕಣ್ಣೆ । ಸಲೆ ಸಂತಸವ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ॥
ಎಲೆಯೆಂಬಂದದೊಳೆಸೆದವು¹ ಬಲಿದ ಬೆ । ಲೈಲೆಯ ಪಸರಗಳದಡೊಳು ॥ ೬೮ ॥

ಇಂತು ರಾರಾಜಿಪಂಗಡಿಯಂಗಡಿಗಳ । ಮುಂತೆ ನಾನಾಜನರುಗಳ ॥
ಸಂತಸದುರುದಾಣ²ನೆಂಬಂತೆ ವೂವಿನ । ಸಂತೆ ಸೊಬಗುವಡೆದಿಹುದು ॥ ೬೯ ॥

ಕಟ್ಟಿ ಪಿಡಿದಳು ವೂವಾಲೆಯನೋರ್ವಳು³ । ಬಟ್ಟಜವ್ವನೆ ತನ್ನ ಮೊಗವ
ನಿಟ್ಟಿಸಿ ತೊಲಗದ ರಸಿಕರ ಬಗೆ ಬಾಯ । ಕಟ್ಟುವನೆಂಬಂದದೊಳು ॥ ೭೦ ॥

ಅರಲು ಸೋಂಕಲು ಸಿರಿಗಂಧ⁴ಗಂದುವ ಸರ । ಸಿರುಹಾಕ್ಶಿಯರ ನಿಟ್ಟಿಸಿದ ॥
ಸರಸ ಕೋವಿದರಂಗ ಕೆಂದುವುದೆನಲ । ಚ್ಚುರಿಯದನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು ॥ ೭೧ ॥

ಮಾಲೆಗೆ ಮಾಲೆಗಾತಿಯ ಸುಯ್ಯ ಸೂಳಿನ । ಕಾಲವನಜಾಡಳಿವಿಂಡು⁵ ॥
ಲೀಲೆಯಿಂದೆಡಗಲಚ್ಚುರಿವಟ್ಟು ರಸಿಕರು⁶ । ರೋಲಾಕ್ಶಿಯರ ನೋಡುವರು ॥ ೭೨ ॥

ಕೆಯ್ಯ ಸೋಂಕಲು ಮಾಣಿಕಮಾಲೆಯವಳಂ । ದೊಯ್ಯನಿಟ್ಟಿಸೆ ನೀಲಮಾಲೆ ॥
ರಯ್ಯವಡೆದು ಮೈಸೋಂಕೆ ಕನಕಮಾಲೆ⁷ । ರೈಯ್ಯಲು ನೋಟಕ ಜನಕೆ ॥ ೭೩ ॥

ನೋಡಲಿಂದೀವರ ಬಂದುಗೆಯವಳು ಮಾ । ತಾಡಲು ಮಂದಹಾಸವನು ॥
ಮಾಡೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಮಾಲೆಯನೆ ಮಾಲೆಗಾತಿಯ । ಗಾಡಿಯನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು ॥ ೭೪ ॥

ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ತನ್ನ ಹಸುರು ಮಿಡಿತೆಯ ಸಮೂಹವನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಹಸಿ ಅಡಕೆಯ ಅಂಗಡಿಗಳಿದ್ದವು. ॥ ೬೭ ॥ ಮನ್ಮಥನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಎಲೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಬಲಿತ ಬೆಳ್ಳೆಲೆಯ ಅಂಗಡಿಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು ॥ ೬೮ ॥ ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಅಂಗಡಿಗಳ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಜನರ ಸಂತೋಷದ ಸ್ಥಾನವೆಂಬಂತೆ ಹೂವಿನ ಸಂತೆಯು ಸೊಗಸಾಗಿರುವುದು. ॥ ೬೯ ॥ ಓರ್ವಳು ಬಟ್ಟಜವ್ವನೆಯು ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಅವಿಚಲವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವ ರಸಿಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಮಾತನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಬಿಡುವೆನೆಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಳು ॥ ೭೦ ॥ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಹೂವು ಸೋಂಕಿದರೆ ಸಾಕು, ಅಲ್ಲಿನ ಕಮಲನೇತ್ರೆಯರ ಕಾಂತಿಯುತವಾದ ಸುವಾಸನೆಯು ಕಂದಿಹೋಗುವುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೂವಿನ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಮೀರುವ ಸುವಾಸನೆ ಅವರ ದೇಹಕ್ಕಿರುವುದು. ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರಸಿಕರಾದ ಕೋವಿದರ ದೇಹವು ಮೋಹವಶವಾಗಿ ಕಂದಿಹೋಗುವುದೆನಲು, ಆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೭೧ ॥ ಮಾರೆಗಾರ್ತಿಯು ಬಿಡುವ ಉಸಿರಿನ ಸರತಿಯ ಸಮಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತುಂಬಿವಿಂಡು ಬಂದು ಮಾಲೆಗೆ ಎರಗುತ್ತಿರಲು, ರಸಿಕರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ದಿಂದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡುವರು ॥ ೭೨ ॥ ಹೂಮಾಲೆಗೆ ಮಾರೆಗಾರ್ತಿಯ ಕೆಂಪಾದ ಕೈ ಸೋಂಕಿದಾಗ ಮಾಣಿಕ್ಕದ ಮಾರೆಯಾಗಿಯೂ ಅವಳು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನೀಲರತ್ನಮಾಲೆಯಾಗಿಯೂ ಮೈಸೋಂಕಿದಾಗ ಚಿನ್ನದ ಮಾಲೆಯಾಗಿಯೂ ನೋಟಕ ಜನರಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೭೩ ॥ ಆಕೆ ನೋಡಿದ ಹೂವು ಕನ್ನೈದಿಲೆಯಾಗಿಯೂ ಮಾತಾಡಿ ದೊಡನೆ ತುಟಿಯ ಕೆಂಪು ಹೊಳೆತದಿಂದ ಬಂದುಗೆ ಹೂವಾಗಿಯೂ ಮುಗುಳುನಗೆ ಬೀರಿದಾಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಲೆಯಾಗಿಯೂ

¹ ಎಲೆಯ ಬಂಧದೊಳೆಸೆದವು (ಗ) ² ಸಂತಸದುರುದಾಣ (ಚ) ³ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯೋರ್ವಳು (ಚ) ⁴ ಕರಕರ (ಗ) ⁵ ನಜುದು ಕಣ್ಣಳಿಯು (ಚ) ⁶ ರಸಿಕರ (ಚ) ⁷ ವಡೆದ ಜಾಜಿಯ ಮಾಲೆಯೆನ್ನಲಾ (ಗಚ)

ಮಾಲೆ¹ನೆಗಪಿ ತೋಳನು ತೋರ ನೊಲೆಯನು | ಮೇಲುದ ತೊಲಗಿಸಿ ತೋರ್ಪ ||
ಬಾಲೆಯರೆಸೆದರು ಮಾಯ²ಕಾತಿಯರೊಲ್ಲ | ಮಾಲೆಯ ಮಾಱುವಂದದೊಳು || ೭೫ ||

ಪರಿವಾಳಕ್ಕೆದಿದಾಡಿದನೆದೆ ಮಾಲೆ ಬಿ | ಲ್ಲರುತರಮಪ್ಪಲರಂಬು³ ||
ನೆರಸಿ⁴ ಕಾವಗೆ ರತಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಕೊಟ್ಟಳು⁵ | ತರುಣಿ ಕೊಂಬವರ್ಗೆ ಮಾಲೆಯನು || ೭೬ ||

ಅರಲ ಬಂಡುಂಡುಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕೆ ಗಂಧವನೊಲಿ | ದರೆವ ಚಂಪಕಗಂಧಿಯರ⁶ ||
ಕುರುಳು⁷ಜಾಲದೊಳು ಬಂದುರುಳುವ ತುಂಬಿಗ | ಲಿರವ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು || ೭೭ ||

ಅಚ್ಚರವೆಣ್ಣೊಳೊಳಗೆ⁸ ರೂಪಿಗೆ ಪೋರಿ⁹ | ಮಚ್ಚರಿಸುತ ಗಂಧವರೆವ ||
ಮಚ್ಚುಗಾತಿಯರಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಬೆಳಗೆಯ್ಯ¹⁰ | ಬೆಚ್ಚಿನಂತಿಹರು¹¹ ನೋಹಿಗಳು || ೭೮ ||

ಕುರುಳು ಕುಣಿಯೆ ಮೊಲೆಯದುರೆ¹² ಮಣಿಯೆ ನಡು | ಸುರಿಯೆ¹³ ಬೆಮರು ಗಂಧವರೆವ |
ತರಳಾಕ್ಷಿಯೋರ್ವಳೆಸೆದಳಂದು ಪರಸತಿ | ಯಿರವನಭ್ಯಾಸಿಸುವಂತೆ¹⁴ || ೭೯ ||

ಈಡಾಡಿ ಮೇಲುದ ತೋರ ನೊಲೆಗಳೊಲೆ | ದಾಡಲವಳ ಕುರುಳೋಳಿ¹⁵ ||
ನಾಡೆ ಬೇಟವ ಮಾಳ್ಳ ಘಟ್ಟವಲ್ಲಿಯರೊಂದು | ಗಾಡಿಯನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು¹⁶ || ೮೦ ||

ಅಂಗದ ಬೆಮರುಣ್ಮುತಿಂಗುತಿರಲು ವರ | ತುಂಗಪಯೋಧರವಲುಗೇ
ಹಿಂಗದೆ ಗಂಧವರೆವ¹⁷ ಕಾಮಿನಿಯರ¹⁸ | ಪಂಗಡ¹⁹ವೆಸೆದುಡಂದಲ್ಲಿ || ೮೧ ||

ಕಾಣುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ! || ೭೪ || ಹೊವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ತೋಳನ್ನೂ ದವ್ವನಾದ ಕುಚವನ್ನೂ ಸೀರೆಯ ಮೇಲುದನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ತೋರಿಸತಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡುವಾಗ ಮಾಯಗಾರ್ತಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮಾರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. || ೭೫ || ಸುವಾಸನೆಗಾಗಿ ಬಂದ ತುಂಬಿಗಳೇ ಬಿಲ್ಲಿನ ಹಗ್ಗದಂತಿರಲು, ಹೊವಿನ ಮಾಲೆಯು ಬಿಲ್ಲಿನಂತಿರಲು ಹೊವೇ ಬಾಣವಾಗಿರಲು—ಇವನ್ನು ರತಿ ದೇವಿಯು ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ಮಾಲೆಗಾರ್ತಿಯು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. || ೭೬ || ತುಂಬಿಗಳು ಹೊವಿನ ಮಕರಂದವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಉಕ್ಕಿ, ಮತ್ತತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಗಂಧವನ್ನು ತೇಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಪಿಗೆ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೂದಲ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೀಳುವುವು. ಅಂತಹ ತುಂಬಿಗಳ ಇರವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ ! || ೭೭ || ರೂಪದಲ್ಲಿ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿ ಅಸೂಯೆಪಡುವ, ಗಂಧವನ್ನು ತೇಯುವ, ಒಲವುಗಾರ್ತಿಯರಿಗೆ ಮರುಳಾದ ಮೋಹಿಷನರು ಬೆಳವುಲ್ಲಿನ ಬೆಚ್ಚಿನಂತೆ ಪರವಶರಾಗಿ ಹೋಗುವರು. || ೭೮ || ಒಬ್ಬಳು ಸುಂದರಿಯು ಗಂಧವನ್ನು ತೇಯುವಾಗ ಆಕೆಯ ಗುಂಗುರುಕೂದಲು ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ಮೊಲೆಯಲುಗುತ್ತಿತ್ತು, ಸೊಂಟವು ಬಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಬೆವರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಆಕೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯಳ ಇರವನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. || ೭೯ || ತೋರಮೊಲೆಗಳು ಮೇಲುದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಲು, ತಲೆಗೂದಲು ಅಲುಗಾಡಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾಮಾಭಿಲಾಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಗಂಧತೇವ ಹೆಂಗುಸರ ಚೆಲುವನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ! || ೮೦ || ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬೆವರು

¹ ಮಾಲೆಯ (ಗಚ) ² ಮಾಲೆ (ಚ). ³ ದಾಡಿದುದಂತೆ ಸ್ವರದೋರಿ ತರತರಮಪ್ಪಲರಂಬು (ಕ). ⁴ ನೆರಸು (ಗ). ⁵ ಕೊಟ್ಟಳು (ಗಚ). ⁶ ಗಂಧವರು (ಕ) ⁷ ಕುರುಳ (ಚ). ⁸ ಅಚ್ಚರವೆಣ್ಣೊಳಗೆ (ಗ) ⁹ ಪೋರಿ (ಗ) ¹⁰ ಬೆಳಗೆಯ್ಯ (ಚ) ¹¹ ಕಿಚ್ಚಿನಂತಿಹರು (ಚ). ¹² ಮೊಲೆಯದುರೆ (ಚ). ¹³ ಸುರಿಯೆ (ಚ). ¹⁴ ಇವೆವಳೆಂದುಪರತಿಯು. ಯಿರದಭ್ಯಾಸಿಸುವಂತೆ (ಗಚ). ¹⁵ ಕುರುಳಾಳಿ (ಗ). ¹⁶ ಗಾಡಿ ಬಣ್ಣಪೆನೋರ್ವಳವ (ಗಚ). ¹⁷ ಗಂಧವರೆವ (ಚ). ¹⁸ ಮಾನಿನಿಯರ (ಗ). ¹⁹ ವಂಗಡ (ಚ).

ಮಲಯಜಕೆಱಗುವಳಿಯ ಕರಯುಗದಿಂದ | ಲಲನೆ ಸೋವಲು ರತಿದೇವಿ |
ಹಲಿನೀಲವರಲಿಂದಾಡುವಮ್ಮಾಲೆಯ¹ | ಗೆಲುವಂತಿಹವು ನೋಳ್ಪರಿಗೇ

|| ೮೨ ||

ಈ ಪರಿ ರಂಜಿತ ಬೀದಿಯ ಬಲಗಡೆ | ಯಾಪೊತ್ತು ಸೊಬಗಾಂತಿಕ್ಕು ||
ಚಾಪನಾಡುಂಬೊಲದಂತೆಸೆದಿಹವಲ್ಲಿ | ರೂಪಜೀವೆಯರ² ಕೇರಿಗಳು

|| ೮೩ ||

ಕಾಯಜನಾಡುಂಬೊಲದಂತೆ ರತಿಯ ಲೀ | ಲಾಯತನದ ಸಿರಿಯಂತೇ ||
ಓಯರ³ ದಿಂದಿರ್ಪ ಸೂಳೆಗೇರಿಗಳ ನಿ | ಡಾಯವನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

|| ೮೪ ||

ಹುಸಿಯರಮನೆ ಕುಟಲದ ಹೋಬಳಿ ಸಾ | ಹಸದ ತವಿರು ವೈಷಿಕದ⁴
ಹಸರವೆನಿಸಿ ಮೆರೆದಿಹ ಸೂಳೆಗೇರಿಗೆ | ಳಸಕ⁵ವನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

|| ೮೫ ||

ಗನ್ನದ ಗರುಡಿ ಗದುಕಿನಾಲಯ⁶ ಬಲು | ಚುನ್ನದ ತಾಣ ಹದಿರಿನ ||
ಅನ್ನೆಯದಂಗಡಿಯನೆ ಸೂಳೆಗೇರಿಗೆ | ಳುನ್ನತಿಕೆಯ⁷ ಪೇಳ್ವಿನೇನ⁸

|| ೮೬ ||

ನಿಚ್ಚ ಬೋಸರದ ಗರುಡಿ ವಂಚಕತನ | ಹೆಚ್ಚಿ ಬೆಳೆವ ಬಲುನೆಲನು ||
ಮಚ್ಚರದುರುದಾಣವೆನೆ ಸೂಳೆಗೇರಿಗೆ | ಇಚ್ಚರಿಯನು ಪೇಳ್ವಿನೇನ⁹

|| ೮೭ ||

ಬೇಟದ ಬೆಳೆ ಕೊಱಿಚಾಟದ ಮನೆ¹⁰ ಭೂ | ತಾಟದ ಭವನ ಭಾವಿಸಲು ||
ಚಾಟಿತನದ ರಾಜಗೃಹವೆನೆ ವೇಶ್ಯಾ | ವಾಟ ಕಣ್ಣೆಸೆದಿಹುದಲ್ಲಿ

|| ೮೮ ||

ಉಂಟಾಗಿ ಇಂಗಿಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಉನ್ನತಸ್ತನಗಳು ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರಲು ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಗಂಧವನ್ನು ಅರೆಯುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುಂಪು ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು || ೮೧ || ಪ್ರೇಗಂಧಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೀಳುವ ತುಂಬಿಗಳನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಗಟ್ಟಿವಳ್ಳಿ ಯೊಬ್ಬಳು ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಆ ದೃಶ್ಯವು ರತಿದೇವಿಯು ನೀಲರತ್ನದ ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಆಡುವ ಕೈಯ ಹೊಡೆಚೆಂಡಿನಾಟದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು || ೮೨ || ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಬೀದಿಯ ಬಲಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಚೆಲುವನ್ನು ತಾಳಿ, ಮನ್ಮಥನ ಆಡುವ ಹೊಲದಂತೆ ಸೂಳೆಯರ ಕೇರಿಗಳು ಶೋಭಿಸಿವೆ. || ೮೩ || ಮನ್ಮಥನ ಆಟದ ಹೊಲದಂತೆಯೂ ರತಿದೇವಿಯು ವಿನೋದಮಂದಿರದ ಸಿರಿಯಂತೆಯೂ ಒಯ್ಯಾರದಿಂದಿರುವ ಸೂಳೆಗೇರಿಗಳ ರೀವಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ || ೮೪ || ಸುಳ್ಳಿಗೆ ಅರಮನೆಯೂ ಮೋಸಕ್ಕೆ ಹೋಬಳಿಯೂ, ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ತಾಯಿಮನೆಯೂ ವಿಷಯಸುಖದ ವಿಸ್ತಾರವೂ ಎನಿಸಿ ಮೆರೆಯುವ ಸೂಳೆಗೇರಿಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ || ೮೫ || ಮರೆಮೋಸದ ಅಭ್ಯಾಸಶಾಲೆಯೂ ಕೃತಕತ್ವದ ಮನೆಯೂ ಅಣಕದ ಸ್ಥಾನವೂ ಯುಕ್ತಿ-ಅನ್ಯಾಯಗಳ ಅಂಗಡಿಯೂ ಎನಿಸುವ ಸೂಳೆಗೇರಿಗಳ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ || ೮೬ || ನಿತ್ಯವೂ ಕಪಟಪ್ರೇಮದ ಅಭ್ಯಾಸಶಾಲೆಯೂ ವಂಚನೆಯು ಬೆಳೆಯುವ ನೆಲವೂ ಮತ್ಸರದ ಸ್ಥಾನವೂ ಎನಿಸುವ ಸೂಳೆಗೇರಿಗಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ || ೮೭ || ಕಾಮಾಭಿಲಾಷೆಯ ಬೆಳೆಯೋ ನಿಂದೋಕ್ತಿಯ ಮನೆಯೋ ಬೂಟಾಟ ಕೆಯ ಭವನವೋ ಕೊಂಕುತನಕ್ಕೆ ಅರಮನೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಗೇರಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ || ೮೮ || ಆ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ

¹ ದಾಡುವ ಮಾರೆಯ (ಚ) ² ರೂಪಜೀವೆಯರ (ಕ) ³ ಒಯ್ಯಾರ (ಕ) ⁴ ವೈಶಿಕದ (ಗ) ⁵ ಗೇರಿಯ ಎಸಕ (ಕಗ)

⁶ ಗದುಕಿನಾಲಯ (ಗ) ⁷ ನೆಲನೃತದ, ಪನ್ನತಿಕೆಯು ಸಾಹಸ ಧೈರಮವಿವೇಕದುನ್ನತಿಕೆಯ (ಕ) ⁸ ನೇನನೆಂಬಿ (ಗ ಚ) ⁹ ಪೇಳಲೇನ (ಚ)

¹⁰ ನೋಟದ ಮನೆಯುಂಟಲು (ಕ)

ಹೆಣ್ಣಿಯ ನೋಸಲ ಮಿಱುಮಿಱುಪ ಬಂದುಗೆನಾಯಿ । ದೆಣ್ಣಿಯ¹ ಪರಮವಣಿಗುರುಳ ॥

ತುಱುಗೆವೆಗಂಗಳ ಸಱುಮಿಂಡಿಯರಿಡಿ । ಗಿಱುದಿಹರಾ ಕೇರಿಯೊಳು ॥ ೮೯ ॥

ಬಟ್ಟದಿಂಗಳ ನೋಗವಿಟ್ಟಡೆನೊಲೆಯಳ । ವಟ್ಟ ರೂಪಿಂದವೆ ತಮ್ಮ² ॥

ನಿಟ್ಟಿಸಿದರಿಗಂಗಳಾಗ್ನಿಯ ಪುಟ್ಟಸು । ತಿಟ್ಟಣಿಸಿದರಂಗನೆಯರು ॥ ೯೦ ॥

ಪೊಂಗೊಡನೊಲೆ³ ಪೊಂಗಿದ ಪೊಣವಾಣಿನ । ರಂಗುದುಟೆಯ ಮುದ್ದುನೋಗದ ॥

ಸಿಂಗವಸುಳಿನಡುವಿನ ಸಿರಿವೋಗದ ವೇ । ಶ್ಯಾಂಗನೆಯರುಗಳಲ್ಲಹರು ॥ ೯೧ ॥

ಕಂಗಳ ಕಡೆ ನಿಂದು ನೋಡೆ ನೋಟಕರ ಜೀ । ನಂಗಳ ಕಡೆ ನೆರೆದರಿಗೆ ॥

ಹಿಂಗದ ಸುಖದ ಕಡೆಯ ಕಾಣಿಸುವ ವೇ । ಶ್ಯಾಂಗನೆಯರುಗಳಲ್ಲಹರು ॥ ೯೨ ॥

ಮೋಹದ ಬೀಡು ಸುಖದ ಕಟ್ಟಕಡೆ ಜಾಣ । ರೂಹಿನೆ ಸಂತಸ ತತಿಯ ॥

ಮೋಹರದಿಂ ಮೋಹಿಗಳ ಮೋಹಿಸಿಕೊಂಬ । ಗಾಹನೇನೆಂಬೆ ಸೂಳೆಯರ ॥ ೯೩ ॥

ನಿಟ್ಟಿಸಿ ತೊಲಗಿದವರು⁴ ವೇದಗತಿಯೊಳು⁵ । ಪುಟ್ಟಲಿಲ್ಲಾ ಗಣಿಕೆಯರ ॥

ನಿಟ್ಟಿಸಿ ತೊಲಗಿದವರು ವೇದ⁶ ಗತಿಯೊಳು । ಪುಟ್ಟವರಿದು⁷ ಚಿತ್ರವತ್ತೀ ॥ ೯೪ ॥

ನೋಡದೆ ನುಡಿಸದೆ ಪೋದೋಡಣಿಯೆ ನಿಂದು । ನೋಡಿದವರ ಮೋಹನದ ॥

ಬೀಡನಾಳಿಸುವ ಮುಖಾಮುಖಿಯರುಗಳ⁸ । ಗಾಡಿ ಬಣ್ಣ ಸಲೋರ್ವರಳವೇ ॥ ೯೫ ॥

ಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆಯ, ಚಿನ್ನಾಗಿ ಹೊಳೆವ ಬಂದುಗೆಯಂತೆ ಕಂಪಗಿರುವ ತುಟಿಯ. ಮಂಡುಂಜಿಯಂತಹ ತಲೆಗೂದಲಿನ, ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣರೋಮಗಳಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳ ಸರಿಮಿಂಡಿಯರು (ಪ್ರಥಮಾಶುತುವಾಗದ ಹೆಂಗುಸರು) ಇರುವರು. ॥ ೮೯ ॥ ಅಲ್ಲಿನ ಹೆಂಗುಸರು ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದಿಂದಲೂ ನಿಬಿಡವಾದ ಕುಚಗಳಿಂದಲೂ ಸಿದ್ಧವಾದ ರೂಪದಿಂದಲೂ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ ಮರುಷರಲ್ಲಿ ಕಾಮಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವವರಾಗಿ. ಆ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದರು ॥ ೯೦ ॥ ಹೊನ್ನಿನ ಕಲಶದಂತಹ ಮೊಲೆಯ, ಉಬ್ಬಿದ ನಿತಂಬದ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ತುಟಿಯ. ಮುದ್ದಾದ ಮುಖದ, ಸಿಂಹದ ಮರಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಂತೆ ತೆಳ್ಳಗಿರುವ ನೋಟದ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮುಖದ ಸೂಳೆಯರು ಅಲ್ಲಿರುವರು. ॥ ೯೧ ॥ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕಣ್ಣುಗಳ ಕೊನೆಯಿಂದ (ಕಡೆಗಣ್ಣಿಂದ) ನೋಡಿ, ನೋಟಕರ ಜೀವದ ಕೊನೆಯನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಒಡನಾಡಿದ ಮರುಷರಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗದ ಸುಖದ ಕೊನೆಯನ್ನೂ ಕಾರಣತಕ್ಕ ಸೂಳೆಯರು ಅಲ್ಲಿರುವರು. ॥ ೯೨ ॥ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆವ ಬೀಡೂ ಸುಖದ ಕೊನೆಯೂ ಆಗಿ, ಜಾಣರು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸಂತೋಷಸಮೂಹಗಳ ಮೂಲಕ ಮೋಹಿಗಳನ್ನು ಮನಸೆಳೆಯತಕ್ಕ ಸೂಳೆಯರ ಮೋಸವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ. ॥ ೯೩ ॥ ಆ ಸೂಳೆಯರನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದ ನಂತರ, ಬಿಟ್ಟುಹೋಗತಕ್ಕವರು ದೇವ, ಮನುಷ್ಯ. ತಿರ್ಮಂಜ, ನರಕ-ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಹುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಹೋದವರು ಪಾವವಶರಾಗಿ, ನಾಲ್ಕು ಗತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವರು. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲವೇ? ॥ ೯೪ ॥ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡದೆಯೂ ಮಾತಾಡಿದೆಯೂ ಹೋದವರ ವಿಷಯ ತಿಳಿಯದು. ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದರಾದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಮೋಹವೆಂಬ ಬೀಡನ್ನೇ ಆಳುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಎದುರಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೊಬಗನ್ನು

¹ ವಾಯ್ವಿಣಿಯ (ಚ). ² ರೂಪಿಂದ ನಾರಿಯರು (ಕ). ³ ಮೊಲೆಯ (ಚ) ೯೨ ಕ ದಲ್ಲಿದೆ. ⁴ ತೊಲಗದವರು (ಕ)

⁵ ದುರ್ಗತಿಯೊಳು (ಗ) ⁶ ನಾಲ್ಕು (ಗ). ⁷ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲದು (ಚ). ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ (ಗ) ⁸ ವರು ಗಣಿಕೆಗಳ ಕಡೆ (ಕ).

ಸುಳಿಯದೊಡಲಾಯಿನವರ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದೊಡೆ | ನಳಿನಜ ಹರಿಹರರುಗಳ ||

ಸುಳಿದಾಡಿಸುವರು ತಮ್ಮಂಗಲಾವಣ್ಯ | ಜಲದೊಳಗಾ¹ ಸೂಳೆಯರು

|| ೯೬ ||

ಇಂತು ಸೊಬಗು ರೂಪು ಸಿಂಗರ ಗಾಡಿಯ | ನಾಂತಿರ್ಪ ಸೂಳೆಗೇರಿಗಳ ||

ಮುಂತೆ ಭವ್ಯರ ಪುಣ್ಯದೊಬ್ಬಳಿಯೆನಲಂತ | ಕಾಂತಕನಾಲಯವಿಹುದು

|| ೯೭ ||

ಕಾಯಜವಿಜಯನ ಗೃಹವಾ ಪುರವೆಂಬ | ಜಾಯೆಯ ಕೊರಲ ತಾಳಿಯೊಳು ||

ಒಯ್ಯಾರದಿಂ ಕೀಲಿಸಿದ ರತ್ನಗಳ ಮಧ್ಯ | ನಾಯಕದಂತೊಪ್ಪುತಿಹುದು²

|| ೯೮ ||

ಪಚ್ಚೆಯ ಲೋವೆ³ ಪಳುಕಿನ ಜಗಲಿ ಕ | ಣ್ಣುಚ್ಚಿದಂತೆಸೆವ ನೀಲಗಳ⁴ ||

ಮುಂಚ್ಚುಳುವಲಗೆಯಿಂದಾ ಜಿನಗೃಹ ಕ | ಣ್ಣುಚ್ಚರಿಯನು ಪುಟ್ಟಿಪುದು

|| ೯೯ ||

ಗೋಡೆ ಗೋಮೇಧಿಕ ಕೆಂಗಲ್ಲ ಬಾಗಿ | ಲ್ವಾಡ⁵ ಪಳುಕಿನ ಕಂಬಗಳು ||

ವೈಡೂರ್ದದ ನೆಲದಿಂದಾ ಜಿನಗೇಹ | ನಾಡೆ ಬೆಡಂಗಾಗಿಹುದು

|| ೧೦೦ ||

ಮುತ್ತಿನ ಲಂಬಣ ಪುಷ್ಕರಾಗದ ಬಲು | ಮತ್ತನಾರಣ ಶೋಣಮಣಿಯ ||

ಉತ್ತಮ ಸೋಪಾನದಿಂದಾ ಜಿನಗೃಹ | ವಿತ್ತುದು ಕಣ್ಣೆ ಕೌತುಕವ

|| ೧೦೧ ||

ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ನವರತ್ನದ ಕುಂಚ್ಚು ಮ | ತ್ತಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಮೇಲುಕಟ್ಟು ||

ಅಲ್ಲಿಗಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಶಪ್ರತೀವಿ ಸಾಲಿಂ ಮುಕ್ತಿ | ವಲ್ಲಭನಾಲಯವಿಹುದು⁶

|| ೧೦೨ ||

ವರ್ಣಿಸಲು ಒಬ್ಬರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ || ೯೫ || ಆ ಸೂಳೆಯರ ಮುಂದೆ ಸುಳಿಯದಿರುವವರ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯದಂ ಆದರೆ ಸುಳಿದವರು ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು-ರುದ್ರರೇ ಆದರೂ ಅಂಧವರನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಸೂಳೆಯರು ತಮ್ಮ ದೇಹದ ನೌಂದರ್ಯಜಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡಿಸುವರು || ೯೬ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸೊಬಗು, ಶೃಂಗಾರ, ರೂಪ ಚೆಲುವುಗಳನ್ನು ತಾಳಿರುವ ಸೂಳೆಗೇರಿಗಳ ಎದುರುಗಡೆ ಸತ್ಪುರುಷರ ಪುಣ್ಯದ ರಾಶಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಯಮಸಂಹಾರಕನಾದ ಜಿನೇಶನ ಗೃಹವಿರುವುದು || ೯೭ || ಆ ಜಿನಾಲಯವು ಆ ಪಟ್ಟಣವೆಂಬ ಹೆಂಗುಸಿನ ಕೊರಳಿನ ತಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಂದವಾಗಿ ಕೆತ್ತಿರುವ ರತ್ನಗಳ ನಡುವಣ ನಾಯಕ-ರತ್ನದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು || ೯೮ || ನೀಲರತ್ನದ ಇಳಿಮಾಡಿನಿಂದಲೂ ಬಿಳಿಶಲೆಯ ಜಗಲಿಯಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ದಂತೆ ಸಂದುಜೋಡಿಸಿರುವ ಗಳುವಿನಿಂದಲೂ ಮಂಚ್ಚಳದ ಹಲಗೆಯಿಂದಲೂ ಆ ಜಿನಾಲಯವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು. || ೯೯ || ಆ ಜಿನಗೃಹವು ಗೋಮೇಧಿಕ ರತ್ನದ ಗೋಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೆಂಪುರತ್ನದ ಬಾಗಿಲುವಾಡ-ಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ಪಟಿಕದ ಕಂಬಗಳಿಂದಲೂ ವೈಡೂರ್ದದ ನೆಲದಿಂದಲೂ ಚೆಲುವಾಗಿರುವುದು || ೧೦೦ || ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಚಲಿ ನಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಕರಾಗದ ಹೊರಜಗಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಂಪುರತ್ನದ ಸೋಪಾನಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಜಿನಾಲಯವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು || ೧೦೧ || ಅಲ್ಲಿಗೆ ನವರತ್ನದ ಗೊಂಚಲಿನಿಂದಲೂ, ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳಿಂದಲೂ, ಚಿನ್ನದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಸಾಲಿನಿಂದಲೂ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಆಲಯವಿದ್ದಿತು || ೧೦೨ || ಆ ದಿವ್ಯವಾದ ಭವನ ದಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಆದಿ-ಮಧ್ಯ-ಅಂತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದವನೂ, ಭೇದದಿಂದ ಭೇದಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನೂ, ಜನ್ಮರಹಿತನೂ, ನಾಶ-

¹ ಲಾವಣ್ಯಾಬ್ಧಿ ಸುಳಿಯೊಳಗಾ (ಗ ಚ) ² ನಂತೊಪ್ಪುದಿಹುದು (ಗ) ³ ಅಚ್ಚರಿವಡದಿಹ (ಕ) ⁴ ನೀರಗಳು (ಚ) ⁵ ಬಾಗಿಲುವಾಡ (ಗ)
⁶ ೧೦೨ ಈ ಪದ್ಯ ಗ ಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಆ ದಿವ್ಯಭವನದ ರತ್ನವಿಷ್ಣುರದೋಳ | ಗಾದಿ ಮಂಥ್ಯಾಂತರಹಿತನು ||

ಭೇದಾಭೇದ್ಯನಭವನಕ್ಷಯ ಜನ | ನಾದರದಿಂದೊಪ್ಪುತಿಹನು

|| ೧೦೩ ||

ಜಿನುಮಯನನ್ಯಾಬಾಧನಚಿಂತ್ಯನು | ಮನಸಿಜ ಜಿತಮದವಿಜಯ ||

ಸನುಮುನಿಗಳ ಪ್ರಾಣನಾಯಕ ಭವಹರ | ಜಿನರಾಜನೊಪ್ಪಿದನಲ್ಲಿ

|| ೧೦೪ ||

ಕರುಣದ ಕರು¹ ಶಾಂತರಸದ² ಪುತ್ರಳಿ ಭವ್ಯ | ರುರು ಪುಣ್ಯದ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ||

ಪರಮ ವಾವನ ವಸ್ತು ನೆಲಸಿರಲಾ ಗೃಹ | ದಿರವ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

|| ೧೦೫ ||

ಸಿರಿಯ ಕೇತನ ಸರಸತಿಯ ಭವನ ಜಯ | ಸಿರಿಯರಮನೆ ಜಸವೆಣ್ಣು ||

ವರಗೇಹ ವೀರಸತಿಯ ತೌರೆನೆ³ ಸರ | ಸಿರುಹಾಂಘ್ರಿಯೆಸೆದವಾ ಜಿನರ

|| ೧೦೬ ||

ಪರಮನ ಕೊರಲ ಮೂರೇಖೆಗಳೆಸೆದವು | ಜರೆ ಜಾತಿಮರಣವೆಂದೆಂಬ ||

ಪುರ ಮೂಱನುರುಪಿದ ಕುಱುಹ ನೋಡೆಂದಜ⁴ | ನರರಿಗೆ ತೋಱುವಂದದೊಳು

|| ೧೦೭ ||

ಅಭವಗೆಸೆದವು ಮುಕ್ಕೊಡ⁵ ಮೂಱುಲೋಕಕ್ಕೆ | ವಿಭುವೀತನೆಂದು ಭೀತಿಯೊಳು ||

ತ್ರಿಭುವನಪತಿಗಳು ಪಿಡಿದರೆಂದದಜ | ನಭಿನೈಸುವಂತೆ ಜನರೊಳು⁶

|| ೧೦೮ ||

ಜೀವಹಿಂಸೆಗಳಾದೊಡೆ ಪಾಪವೆಂದಲ್ಲಿ | ಜೀವನ⁷ ಹೊತ್ತು ರತ್ನಗಳ ||

ದೀವಿಗೆಯಲ್ಲದುದಿಡ ದೀಪವಿಲ್ಲವಾ | ದೇವನ ಭವನದೊಳಬಲೇ

|| ೧೦೯ ||

ವಿಲ್ಲದವನೂ, ಆದ ಜಿನನು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವನು. || ೧೦೩ || ಜ್ಞಾನಮಯನೂ, ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲದವನೂ, ಚಿಂತನೆಗೆ ಮೀರಿ ದವನೂ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜೈಸಿದವನೂ, ಮದವನ್ನು ಗೆದ್ದವನೂ, ಸನ್ಮುನಿಗಳ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೊಡೆಯನೂ, ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದವನೂ ಆದ ಜಿನೇಶ್ವರನು ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿದನು. || ೧೦೪ || ಕರುಣದ ಎರಕದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆಯೂ, ಶಾಂತರಸದ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆಯೂ, ಸತ್ಪುರುಷರ ಪುಣ್ಯದ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆಯೂ, ಅತ್ಯಂತ ವವಿತ್ರನಾದ ಜಿನೇಶ್ವರನು ಅಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವಾಗ ಆ ಮಂದಿರದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾನು ಏನು ಪರ್ಣಿಸಲಿ ! || ೧೦೫ || ಆ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ವಸತಿಯಂತೆ (ಬಾವುಟದಂತೆ)ಯೂ, ಸರಸ್ವತಿಯ ಮನೆಯಂತೆಯೂ, ಜಯಪ್ರಿಯ ಅರಮನೆಯಂತೆಯೂ, ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗೃಹದಂತೆಯೂ, ವರಾಕ್ರಮವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ತಾಯಿಮನೆಯಂತೆಯೂ ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೧೦೬ || ಹುಟ್ಟು-ಮುಪ್ಪು-ಸಾವುಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಪುರಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟಂತಹ ಕುರುಹನ್ನು ನೋಡಿರೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಮಸುಷ್ಯರಿಗೆ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಆ ಪರಮ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಕೊರಳಿನು ಮೂರು ಗೆರೆಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೧೦೭ || ಈ ಜಿನನು ಮೂರು ಲೋಕಕ್ಕೂ ಒಡೆಯನೆಂದು ಹೆದರಿ, ಮೂರು ರೋಕದ ಒಡೆಯರು ಮೂರು ಕೊಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದರೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸುವಂತೆ ಆ ಜಿನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮೂರು ಕೊಡೆಗಳಿದ್ದವು. || ೧೦೮ || ಜೀವಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದು ಪಾಪವೆಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ದೀಪಗಳು ಸಜೀವವಾಗಿ (ನಂದಾದೀಪವಾಗಿ)ರುವುವಲ್ಲದೆ ಇತರ ದೀಪಗಳೇ ಆ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿಲ್ಲ. || ೧೦೯ || ತೆರಳತಕ್ಕಂತಹ, ಕುಕ್ಕುಟಾಸನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕಂತಹ, ಗಂಡ ವಿಮುಕ್ತರಾದಂತಹ, ಏಕಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ, ಚಿರಿಗೆಮಾಡಿ

¹ ಕರುಣದಾಕರ (ಗ) ² ಶಾಂತದ (ಗ) ³ ತವರೆನೆ (ಗಜ) ⁴ ಕುಱುಮಮಿದಂದಜ (ಕ). ⁵ ಮುಕ್ಕಡೆ (ಜ) ⁶ ಪಿಡಿದರೆ ಸಿರುಹದ | ಪ್ರಯ ಮುಕ್ತಿಗೆ ನೋಡೆ ನರರು (ಕ) ⁷ x (ಗ) ಜೀವನ (ಕ).

ತೆರಳುವ ಕುಕ್ಕುಟಾಸನದ ಗಂಡವಿಮು | ಕ್ಷರ¹ ಯೇಕ ಪಾರಿಶ್ವದೊಳು² ||
ಇರುವ ಚೆರಿಗೆವಾಡಿ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಮುನಿ | ವರರಿದೆಸೆದುದಾ ನಿಳಯ || ೧೧೦ ||

ಅಲ್ಲಿ ಭವ್ಯರು ಜಿನಪತಿಯ ಪೂಜೆಗೆ ತಳು | ನಿಲ್ಲದೆತ್ತುವ ದೀಪಗಳು ||
ನಿಲ್ಲದಾ ಗೃಹದೇವಿ ಮುದದೊಳಾಡುವ ಕೆಂ | ಗಲ್ಲಿನಮ್ಮಾಟಿ³ಯಂತಿಹವು || ೧೧೧ ||

ಬಳಸಿದ ಕುಟ್ಟಿಮದಲ್ಲಿಯೋದುವರಿಂ | ದೊಳಗೆ ದೈವಸ್ತುತಿಗೈವ ||
ಕಳಕಳದಿಂ ಶಬ್ದದಿಂದ ಸಮದ ಬಲು | ನಿಳಯದಂತೆಸೆದುದಾ ಭವನ || ೧೧೨ ||

ಪೂಜಿಸುವವರಿಂದ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಪೋಪ | ರಾಜರಿಂದೋದುವರಿಂದ ||
ರಾಜೀವನಯನನಣುಗನ ಗೆಲಿದ ಜಿನ | ರಾಜನಾಲಯನೊಪ್ಪುತಿಹುದು || ೧೧೩ ||

ಆ ಜಿನಗೃಹವ ಬಳಸಿದ ಪರಿಪಿ ವ | ಭ್ರಾಜಿಸಿದುದು ನೋಳ್ಪರಿಗೆ ||
ರಾಜಬಿಂಬವ ಬಳಸಿದ ಪರಿವೇಷದೊಂ | ದೋಜೆಯನಿರದನುಕರಿಸಿ || ೧೧೪ ||

ಅಂದು ಮುಕುತಿಗೈದುವ ಕಾಲದೊಳು ನಾಭಿ | ನಂದನ ಪೊಯಿಸಿದ ಗುಡಿಯ⁴ ||
ಸಂದ ಕಳಶವನೆ ಜಿನಗೇಹದ ಮೇ | ಲೊಂದಿ ಮೆರೆದುದು ಪೊಂಗಳಸ || ೧೧೫ ||

ನಡುವಗಲೊಳು⁵ ರವಿ ನೆಲಸಿದ ಕಲಶವಂ | ದೊಡನೆಸೆದುದು ದಿನಲಕ್ಷ್ಮಿ ||
ಸಡಗರದಿಂ ಜಿನನೊಸಗೆಗೆತ್ತಿದ ಕ | ನ್ನಡಿ ಕಲಶಗಳೆಂಬಂತೆ || ೧೧೬ ||

ಪುರವ ನಿಟ್ಟಿಸ ಬಂದ ಖೇಚರಿಯರು ಜಿನ | ವರರಡಿಗಂಡು ಕಾಣಿಕೆಯ ||
ಇರದಿತ್ತು ಪೋದ ವಿಮಾನವೆನಲು ಕಣ್ಣೆ | ಕರನುಸೆದುದು ಗೋಪುರವು || ೧೧೭ ||

ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸತಕ್ಕ, ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದ ಆ ಜಿನಾಲಯವು ಶೋಭಿಸಿತು || ೧೧೦ || ಆ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ಜಿನಭಕ್ತರು ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತ ಆರತಿಯೆತ್ತುವ ದೀಪಗಳು ಆ ಗೃಹದೇವಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಡುವ ಕೆಂಪುರತ್ನದ ಹೊಡೆಚೆಂಡುಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸುವವು || ೧೧೧ || ಸುತ್ತಲೂ ಇರತಕ್ಕ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಒಳಗಡೆ ಜಿನದೇವನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಗಲಭೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮನೆಯಂತೆ ಆ ಜಿನಾಲಯವು ಶೋಭಿಸಿತು. || ೧೧೨ || ವಂದ್ಯವಿಜಯನಾದ ಆ ಜಿನೇಶನ ನಿಲಯವು ಪೂಜೆಮಾಡುವವರಿಂದಲೂ, ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗುವ ರಾಜರಿಂದಲೂ, ಓದುವವರಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವುದು || ೧೧೩ || ಆ ಜಿನಾಲಯವನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ಪರಿಪಿಯು ಚಂದ್ರಬಿಂಬವನ್ನು ಆವರಿಸಿರುವ ಪರಿವೇಷದಂತೆ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. || ೧೧೪ || ಹಿಂದೆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಭಿರಾಜನ ಮಗನು ಹೊಡೆಸಿದ ಶಿಬಿರದ ಕಳಶವೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಜಿನಾಲಯದ ಮೇಲುಗಡೆ ಚಿನ್ನದ ಕಲಶವಿದ್ದಿತು. || ೧೧೫ || ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವು ನೆಲಸಿದ ಕಲಶವು ಜಿನೇಶ್ವರನ ಉತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಹಗಲೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಎತ್ತಿದ ಕನ್ನಡಿಕಲಶಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು || ೧೧೬ || ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದ ಖಚರಸ್ತ್ರೀಯರು ಜಿನೇಶ್ವರರ ಪಾದವನ್ನು ಕಂಡು, ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಹೋದ ವಿಮಾನವೋ ಎಂಬಂತೆ ಗೋಪುರವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು || ೧೧೭ || ಹೀಗೆ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿರುವ ಜಿನಗೃಹದ ಎದುರುಗಡೆ ಆ ಪಟ್ಟಣವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ

¹ ಕುಕ್ಕುಟಾಸನದೊಳು ಜಪದಿಮುಕ್ತರ (ಕ) ² ಪಾರ್ಶ್ವದೊಳು (ಚ) ³ ಕೆಂಗಲ್ಲಿನ ಮಾಲೆ (ಕ) ೧೧೫ ಮತ್ತು ೧೧೬ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ (ಚ ದಲ್ಲಿ) ⁴ ದುಡೆಯ (ಗ) ⁵ ನಡುವಗಲಲಿ (ಗ ಚ)

ಇಂತು ರಾರಾಜಸುತಿಕ ಜನಗೇಹದ । ಮುಂತೆಸೆದುದು ಪುರವೆಂಬ ॥
 ಕಾಂತೆಯ ನೊಸಲ ತಿಲಕವೆಂಬಂತೆ ಭೂ । ಕಾಂತನಾಲಯನೊಪ್ಪುತಿಹುದು ॥ ೧೧೮ ॥

ಪುರವೆಂದೆಂಬ ಕೋಮಲೆಯೊಲ್ಲ ತನ್ನ ನು । ಕೊರಲೊಳು ಕಟ್ಟಿ ರಾಜಸುವ¹ ॥
 ವರರತ್ನ ಕೀಲಿತವಾದ ತಾಳಿಯೊಲು² । ಅರಮನೆ ಕಣ್ಣೆ ರಾಜಪುದು ॥ ೧೧೯ ॥

ನೆಲ ನೀಲ ಗೋಡೆ ಗೋಮೇಧಿಕ ಮುಚ್ಚುಳು । ವಲಗೆ ವೈಘಾರ್ಯ ಪಳುಕಿನ ॥
 ತೊಲೆ ಪಸುರ್ಗಲ್ಲ ಜಗಲಿಯಿಂದಾ ರಾಜ । ನಿಲಯವೆಸೆದುದೇಣನೇತ್ರ ॥ ೧೨೦ ॥

ಮಾಣಿಕದಿಂ ಮತ್ತವಾರಣದಿಂ ವಜ್ರ³ । ಮಾಣದೆಸೆವ ಕಂಭಗಳಿಂ ॥
 ಶೋಣಮಾಣಿಯ ಸೋಪಾನದಿಂ ಸಿರಿಯಾಡು । ದಾಣದಂತೆಸೆದುದಾ ಭವನ⁴ ॥ ೧೨೧ ॥

ಪೊರೆದು⁵ ಸಾದಿಂದ ಸಾರಿಸಿದ ಕತ್ತರಿಯಿಂ⁶ । ದಿರದೆ ಕುಂಕುಮದ ಕಾರಣಿಯ ॥
 ವಿರಚನೆಯಿಂದರಮನೆ⁷ ಪರಿಮಲದುರು । ಭರಣಿಯಂತಿಹುದನವರತ ॥ ೧೨೨ ॥

ಕರಿಗಳ ಶಾಲೆಯೊಟ್ಟಿಯ⁸ ಶಾಲೆಗಳು ಜಾತಿ । ತುರಗದ ಶಾಲೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ॥
 ವರಶಾಲೆ ಜನಶಾಲೆಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳು ಕ । ಣ್ಣರಮನೆ ಮಿಗೆ ರಂಜಿಸಿತು⁹ ॥ ೧೨೩ ॥

ಭೋಜನಶಾಲೆ ಮಂತಣಶಾಲೆ ಚಿತ್ರದಿಂ¹⁰ । ರಾಜಪ ನಾಟಕಶಾಲೆ ॥
 ಆ ಜನಪತಿಯ ಬಿನದ ಸಾಲೆಯಿಂದಾ । ರಾಜಾಲಯ ರಾಜಪುದು ॥ ೧೨೪ ॥

ಪರಿಣಯ ಮಂಟಪ ಭದ್ರಮಂಟಪ ಪೊಂ । ಬರಹದ ಚಿತ್ರಮಂಟಪವು ॥
 ವರವಿದ್ಯಾಮಂಟಪದಿಂದರಮನೆ । ಪಿಂಡು ರಂಜನೆವಡದಿಹುದು ॥ ೧೨೫ ॥

ಹಣೆಯ ತಿಲಕವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅರಮನೆ ಶೋಭಿಸುವುದು. ॥ ೧೧೮ ॥ ವಟ್ಟಣವೆಂಬ ವನಿತೆಯು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಕೊರಳಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನದಿಂದ ಕೆತ್ತಿದ ತಾಳಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಅರಮನೆ ಮೆರೆಯುವುದು. ॥ ೧೧೯ ॥ ನೆಲವು ನೀಲರತ್ನದಿಂದಲೂ, ಗೋಡೆಯು ಗೋಮೇಧಿಕದಿಂದಲೂ, ಮುಚ್ಚಳಹಲಗೆಯು ವೈಘಾರ್ಯದಿಂದಲೂ, ತೊಲೆಯು ಬಿಳಿಗಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ, ಜಗಲಿಯು ಹಸುರುಗಲ್ಲಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ, ಆ ಅರಮನೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ॥ ೧೨೦ ॥ ಆ ಅರಮನೆಯು ಮಾಣಿಕದ ಎದುರುಜಗಲಿಯಿಂದಲೂ, ವಜ್ರದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕಂಬಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಂಪು ರತ್ನದ ಸೋಪಾನಗಳಿಂದಲೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಆಟದ ಸ್ಥಳದಂತೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ॥ ೧೨೧ ॥ ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಸಾರಿಸಿ, ಕುಂಕುಮದ ಗೀರುಗಳ ವಿರಚನೆಗಳಿಂದ ಆ ಅರಮನೆಯು ಪರಿಮಳದ ಭರಣಿಯಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು. ॥ ೧೨೨ ॥ ಗಜಶಾಲೆಗಳ, ಒಂಟೆಯ ಶಾಲೆಗಳ, ಕುದುರೆಯ ಲಾಯಗಳ, ಆಯುಧಾಗಾರಗಳ, ಜನಶಾಲೆಗಳ ನಡುವೆ ಅರಮನೆ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ॥ ೧೨೩ ॥ ಭೋಜನಶಾಲೆ, ಮಂತ್ರಾರೋಚನೆಯ ಶಾಲೆ, ಆವೃತ್ಯಕರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ನಾಟಕಶಾಲೆ, ಜನಶಾಲೆ, ವಿನೋದಶಾಲೆಗಳಿಂದ ಆ ಅರಮನೆ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದು. ॥ ೧೨೪ ॥ ವಿವಾಹ

¹ ರಂಜಿಸುವ (ಚ) ² ತಾಳಿಯ (ಚ). ³ ವಾರಣಸೋಪಾನ (ಕ) ವಾರಣ ವಜ್ರದಿಂ (ಗ) ⁴ ಕುಚ್ಚುಕುಚ್ಚಿಂದಲರಮನೆ, ಕೋಣೆಯೋಳ ಪ್ರತಿಕಾಣೆ (ಕ). ⁵ ಪೊರೆಯ (ಗ). ⁶ ಸಾರಿಸಿದ ಕಸ್ತೂರಿಯಿಂ (ಗ) ⁷ ತೆರದೊಳು ಮುತ್ತುಮುಕ್ತಿಂ (ಕ). ⁸ ಪೊಂಟೆಯ (ಕ) ⁹ ರಂಜಿಸಿದುದು (ಚ). ¹⁰ ರತ್ನದಿಂ (ಕ ಗ)

ಕುಸುಕು¹ ಹಜಾರ ದಿವಾಣ² ಚಾವಡಿ ಪೂಸ | ಕಿಸುಗಲ್ಲ ಹವ್ಯುತತೀಗಲಿಂ ||
ಎಸೆವ ಮಜ್ಜನ³ ಸೆಜ್ಜವನೆಗಲಿಂ ಮಿಗೆ ರಾ | ಜಿಸಿದುದಂದಾ ರಾಜನಿಳಯ || ೧೨೬ ||

ಬೊಕ್ಕಸದಾಗರ ಭಂಡಾರದಾಲಯ | ಜೊಕ್ಕ ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ||
ನೊಕ್ಕಳವಾದ ಗೃಹಗಳಿಂದರಮನೆ | ಲೆಕ್ಕಿಸದಮರಗೇಹವನು || ೧೨೭ ||

ಮುಗಿಲನಳ್ಳಿಱುವ ಪತಾಕೆಗಳಿಂ ನವ | ದುಗುಲದ ನೇಜೆಯಿಂದಿಂ⁴ ||
ಸೊಗಯಿಪ ರತ್ನವಾಗಿಲು⁵ಗಳಿಂದರಮನೆ | ಮಿಗೆ ರಂಜಿಸಿದುದೇಣನೇತ್ರ || ೧೨೮ ||

ಪಾವುಡಗಳ ದೆಸೆದೆಯನನೀಶರಂ | ದೋವದಟ್ಟಿದ ಚರರುಗಳು ||
ಭೂವನಿತೇಶನ ಸಮಯಗಾಯ್ದಿ ಪರ್⁶ರಂ | ದಾವ ಕಾಲದೊಳೆಡೆವಿಡದೆ || ೧೨೯ ||

ಬಪ್ಪರಿವರು ಹಲಹಗಲಿಂದಿವರು ಬಾರ | ದಿಪ್ಪವರೆಂದು ಕಪ್ಪವನು ||
ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೊಲ್ಲದಿಹ ಮುಖ್ಯಸಚಿವರಿಂ | ದೊಪ್ಪಿದುದಾ ರಾಜನಿಲಯ || ೧೩೦ ||

ಆರೇನ ತಂದ⁷ ಕಾಣಿಕೆಗಳ ತರವಿಡಿ | ದಾ ರಾಯಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಬಳಿಕ ||
ಆ ರಾಯಭಾರಿಗಳನು ಕಳುಹಿಸುವರಿಂ⁸ | ದಾ ರಾಯಮನೆ⁹ ರಾಜಿಪುದು || ೧೩೧ ||

ಇಂತು ರಾಜಪ ರಾಜಗೃಹದೊಳಗಭಿನವ | ಕಂತುಸನ್ನಿಭರೂಪನೆನಿಸಿ¹⁰ ||
ಸಂತಸದಿಂದಿರ್ಪ ದಶರಥನೆಂಬ ಭೂ | ಕಾಂತನಮಲಗುಣಯುತನು || ೧೩೨ ||

ಮಂಟಪ, ಮಂಗಳಮಂಟಪ, ಹೊನ್ನಿನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಚಿತ್ರಮಂಟಪ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿದ್ಯಾಮಂಟಪಗಳಿಂದ ಅರಮನೆ ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದು || ೧೨೫ || ಕೆತ್ತನೆಗೆಲಸದ ಚಾವಡಿ, ಓಲಗದ ಚಾವಡಿ, ಹೊಸತಾದ ಕೆಂಪುರತ್ನಗಳ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ನಾನಗೃಹ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಗಳಿಂದಲೂ ಆ ರಾಜಾಲಯವು ಶೋಭಿಸುವುದು || ೧೨೬ || ಕೋಶಾಗಾರ ದಿಂದಲೂ, ವಿವಿಧ ಭಂಡಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಯೋಗ್ಯವಾದ ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ವಿಶೇಷವಾದ ಗೃಹಗಳಿಂದಲೂ, ಆ ಅರಮನೆಯು ದೇವತೆಗಳ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂಥದಾಗಿರುವುದು || ೧೨೭ || ಆ ಅರಮನೆಯು ಮೋಡಗಳನ್ನು ತಿವಿಯುವ ಧ್ವಜಗಳಿಂದಲೂ, ಹೊಸತಾದ ರೇಶ್ಮೆವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಕ್ರಮದಿಂದ ಸೊಗಸಾಗಿರುವ ರತ್ನದ ಬಾಗಿಲುಗಳಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿರುವುದು. || ೧೨೮ || ದಿಗ್ವೇಶಗಳ ರಾಜರು ವಸ್ತ್ರದ ಕಾಣಿಕೆಗಳೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಚಾರಕರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು, ಯಾವಾಗಲೂ ರಾಜನ ಸಮಯವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತರೇ ಇರುವರು || ೧೨೯ || ಆ ರಾಜನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ತರುವವರ ಕುರಿತಾಗಿ “ಇವರು ಹಲವು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವವರು, ಇವರು ಬಾರದಿರುವವರು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವರು ಅಂತಹ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಿಂದ ಆ ರಾಜನ ಅರಮನೆ ಶೋಭಿಸುವುದು || ೧೩೦ || ಯಾರು ಏನು ಕಾಣಿಕೆ ತಂದರೂ ಅದನ್ನು ಕ್ರಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಆಮೇಲೆ ಆ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿತಕ್ಕವರಿಂದ ಆ ಅರಮನೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು || ೧೩೧ || ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮಸ್ತುಧನಂತೆ ಸುಂದರರೂಪವುಳ್ಳವನೆನಿಸಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದಶರಥನೆಂಬ ಮಹಾರಾಜನಿರುವನು || ೧೩೨ || ವೈರಿಸೇನೆಯೆಂಬ ಬಾಳೆತೋಟವನ್ನು ಮುರಿವ ಮದ್ದಾನೆಗೆ ಸಿಂಹದಂತೆ, ವೈರಿಬಲವೆಂಬ ಶರಭಕ್ಕೆ ಭೇರುಂಡದಂತೆ, ವೈರಿಬಲವೆಂಬ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ದಶರಥ

¹ ಕುಸುಕ (ಚ) ² ದಿವಾಣ (ಗ) ³ ಸಜ್ಜನ (ಚ) ⁴ ಗೆಜ್ಜೆಯಿಂದ (ಕ) ದುಗುಲವನೋಜೆಯಿಂದ (ಗ) ⁵ ರತ್ನದ ನಿಲು (ಕ)

⁶ ಗಾದಿರ್ಪ (ಚ) ⁷ ತಂದು (ಕ) ⁸ ಕಳುಹುವರಿಂ (ಗ ಚ) ⁹ ರಾಯವನೆ (ಚ) ¹⁰ ಸದೃಶರೂಪನೆನಿಪ (ಚ)

ಪರಬಲ ಕದಳಿಕಾನನ ಮದಗಜ ಸಿಂಹ¹ । ಪರಬಲ ಶರಭ ಭೇರುಂಡ ॥

ಪರಬಲ ಗಿರಿವಜ್ರ ದಶರಥನೆಂದೆಂಬ । ನರಪತಿಯೊಪ್ಪಿದನಲ್ಲಿ

॥ ೧೩೩ ॥

ಸವಿಗಡಲೊಳು ಹರಿ ರಜತಗಿರಿಯೊಳೀಶ । ರವಿಬಿಂಬವುದಯಾದ್ರಿಯೊಳು ॥

ದಿವಿಜೇಂದ್ರ ದಿವದೊಳಗಿರ್ಪಂತಿದರ್ಶನಾ । ಭುವನಾಧಿಪತಿ² ದಶರಥನು

॥ ೧೩೪ ॥

ನರಪತಿಯಸಿಧಾರಾಜಲವಗಳಾಗೆ । ಪಿರಿದಪ್ಪ ಕೋಟಿ ತೋಳ್ವಲಮೇ ॥

ಪರೆಯದ ನಿಜಬಲವಾಗಲಾ ಜಗವೊಂದು³ । ಪುರವೆನಲಾಳ್ವನಾ ನೃಪತಿ

॥ ೧೩೫ ॥

ಪಿಡಿದು ಜಡಿಯಲಸಿವೆಣ್ಣು ನಡುಗುವುದೇ । ನಡೆದು⁴ ಜಡವ ನಾರ್ತೆಗೇಳಿ ॥

ನಡನಡನಡುಗುವರನಿನ್ನಪರೆನಲಾ । ಪ್ರೊಡವಿಪನದಟನೆನೆಂಬೆ

॥ ೧೩೬ ॥

ಅಂಗನೆ ಕೇಳಿರಾಯರಾ ನೃಪಗಾಜಿ । ರಂಗದೊಳಗೆ ಮಾಮೂಲಿತು ॥

ಭಂಗವಿಲ್ಲದೆ ಕಾದಿದವರು⁵ ನಾಕದ ವೇ । ಶ್ಯಾಂಗನೆಯರ⁶ ಕೂಡುವರು

॥ ೧೩೭ ॥

ಮಣಿದರೆ ಸಾಕಿರಾಯರವರ ಹೊನ್ನು । ಹಣಕಾಸೆ ಮಾಡದವರಿಗೆ ॥

ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ ಪದವೀವನವಗೆ ಮಿಕ್ಕ । ಬಣಗು ದೊರೆಗಳು ಪಾಸಟಿಯೇ

॥ ೧೩೮ ॥

ಆ ಜನಪನ ಭೇರೀರವಗೇಳ್ವರಿ । ರಾಜರುಗಳು ತಂತಮ್ಮ ॥

ಭೂಜಾಯೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಬಲುದುರ್ಗಕವರಧಿ । ರಾಜರಾದರು ರಾಜವದನೆ

॥ ೧೩೯ ॥

ದಣಿಯಿಸುವನು ತನಗೆರೆದರ ವಿತ್ತದಿಂ⁷ । ದಣಿಯಿಸುವನು ರಾಜ್ಯವಿತ್ತು ॥

ಮಣಿಯದೆ⁸ ಮಲಿತರನಾ ನೃಪ ಸಗ್ಗದ । ಗಣಕೆಯರೊಳು ನೆರಹುವನು

॥ ೧೪೦ ॥

ರಾಜನಿದ್ದನು. ॥ ೧೩೩ ॥ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ದಶರಥನು ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವೂ, ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಶಿವನೂ, ಮೂಡಣ ವರ್ವತದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಬಿಂಬವೂ, ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಇರುವಂತೆ ಇದ್ದನು. ॥ ೧೩೪ ॥ ಆ ರಾಜನ ಖಡ್ಗಧಾರೆಯ ನೀರೇ ಕಂದಕವಾಗಲು, ತೋಳಬಲವೇ ಕೋಟೆಯಾಗಲು, ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋಗದುದು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವಾಗಲು, ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವೇ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವೆನಿಸಲು. ದಶರಥರಾಜನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ॥ ೧೩೫ ॥ ದಶರಥನು ಹಿಡಿದು ಅಲುಗಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆತನ ಖಡ್ಗವೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಅಲುಗುವುದು. ಅವನು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸುವ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನ ವೈರಿಗಳು ಗದಗಡನೆ ನಡುಗುವರೆನ್ನಲು ಆ ರಾಜನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೧೩೬ ॥ ಎಲೇ ಚೇಳಿನಿಯೆ ಕೇಳು. ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದವರು ಏನೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ ದೇವಲೋಕದ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಡನಾಡುವರು. ॥ ೧೩೭ ॥ ವೈರಿರಾಜರು ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿದರೆ ಸಾಕು. ದಶರಥನು ಅವರ ಚಿನ್ನಕ್ಕಾಗಲೀ ಹಣಕ್ಕಾಗಲೀ ಆಸೆಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಲೆಕ್ಕಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಂತಹ ಸ್ಥಾನವನ್ನೇ ಕೊಡುವನು. ಅಂತಹ ದಶರಥನಿಗೆ ಇತರ ಅಲ್ಪರಾದ ರಾಜರು ಸಮಾನರಾಗುವರೆ! ॥ ೧೩೮ ॥ ಆ ರಾಜನ ಭೇರಿಯ ರಬ್ಬವನ್ನು ಕೇಳಿದ ವೈರಿರಾಜರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ದೊಡ್ಡವಾದ ದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಅಧಿರಾಜರೆನಿಸುವರು. ॥ ೧೩೯ ॥ ತನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿದವರಿಗೂ ಶರಣಾಗತರಾದವರಿಗೂ ಐಶ್ವರ್ಯ

¹ ಗಜಗಳ (ಗ) ಕದಳಿಕಾನನ ಮದಗಜ (ಚ) ² x (ಗ). ³ ಜಗದೊಂದು (ಗ) ⁴ ನಡುಗುವುದೆಂದೇನೆ (ಗ) ⁵ ಕಾದಿದವರು (ಚ). ⁶ ವೇಶ್ಯಾಂಗನೆಯೊಳು (ಗ ಚ) ⁷ ದಣಿಯಿಸಿದವರು ತನಗೆರೆದರತ್ತದಿಂ (ಕ). ⁸ ಮಣಿದರ (ಚ).

ಮಂದಮಾರುತ ಪಚ್ಚಿಗರ್ಪೂರ ಪನಿನೀ । ರಿಂದುಮಂಡಲ ಮಲಯಜಕೆ ॥

ಅಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕುವರಾ ಭೂಪಾಲನ । ನಿಂದು ನಿಟ್ಟಿಸಿದಂಗನೆಯರು ॥ ೧೪೧ ॥

ರೂಢಿನಡೆದು ತೋಟುವ ಸೊಬಗಂತುಟೋ । ಗಾಡಿಯ ಗರುವೆಯರನನ ॥

ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದರಲಂಬನಂಬಿಗೆ । ಗೂಡಾಗು¹ವರಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೪೨ ॥

ಅಱುವಱವುದು ಬುದ್ಧಿ ಮಱುವುದು ಮೋಱಿ² ಧರ್ಮ । ಹೆಱಿ³ ಸಾರುವುದು ಮದನಾಗಿ ॥

ಗಱುಗಟ್ಟುವುದು ಕೋಮಲೆಯರಿಗಾ ನಾ । ಡೆಱಿಯನ ಕಂಡಮಾತ್ರದೊಳು ॥ ೧೪೩ ॥

ಸರಸಿಜವಾಱಿಡಿದಾಣವಧೋಗತಿ । ಗಿರದೈದುವುದು ಪಾಲ್ಗಡಲು ॥

ಹರಿಗೋಪಾಲಕನೆಂದು ಬಿಸುಟು ಸಿರಿ । ಯುರವ ಸಾರಿದಳಾ ನೃಪನ ॥ ೧೪೪ ॥

ಹೇಡಿಗಳಿವರಾಜಿರಂಗದೊಳೆನ್ನನೀ । ಡಾಡುವರಿವರಿವರೆಂದು⁴ ॥

ನಾಡ ನೃಪರ ಬಿಟ್ಟು ಜಯನೆಣ್ಣು ಬಂದೆಂದು । ಕೂಡಿದಳಾ ದಶರಥನ ॥ ೧೪೫ ॥

ಉರಗವದನ ವಿಷವಚಲ ಕಕ್ಕಸ⁵ ಮದ । ಕರಿ ನೀಚಕುಲ ಕೂರ್ಮವಿಮುಖ ॥

ಇರಲಿವರೊಳಗನುಜಿತನೆಂದಾ ಭೂ । ವರನ ಸಾರಿದಳು ಭೂರಮಣಿ ॥ ೧೪೬ ॥

ಸುರತರು ಮರ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಕಾರಿಣ್ಯ । ವರ ಕೋಮಲಾಂಗ ಸರಸನು ॥

ಕರುಣಹೃದಯನೆಂದು ವಿತರಣ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಂ । ದಿರದೆ ಸಾರಿದಳಾ ನೃಪನ ॥ ೧೪೭ ॥

ವನ್ನತ್ತು ರಾಜ್ಯವನ್ನತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವನು ತನಗೆ ತಲೆಬಾಗದೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರನ್ನು ಆ ರಾಜನು ದೇವಲೋಕದ ಸೂಳಿಯ ರೊಡನಾಡಿಸುವನು ॥ ೧೪೦ ॥ ಆ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಮತಾವಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ತಂಗಾಳಿ, ಪಚ್ಚಿ ಗರ್ಪೂರ, ಪನ್ನೀರು, ಬೆಳುದಿಂಗಳು, ಶ್ರೀಗಂಧ ಮುಂತಾದ ತಂಪಿನ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಮೆಯ್ಯೊಡ್ಡುವರು ॥ ೧೪೧ ॥ ಸೌಂದ ರ್ಯದ ಘನತೆಯುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆತನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವರು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನ ಸೌಂದರ್ಯವು ಅದೆಷ್ಟು ಹಿರಿದೋ ! ॥ ೧೪೨ ॥ ಅವನನ್ನು ಕಂಡಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಆರಿಹೋಗು ವುದು, ಬುದ್ಧಿ ಮರೆಯಾಗುವುದು, ನಂಟುತನ-ಧರ್ಮಭಾವನೆಗಳು ಹಿಂತೆರಳುವವು, ಕಾಮಾಗ್ನಿಯು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವುದು ॥ ೧೪೩ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ತಾವರೆಯು ಆರಡಿಗೆ (ತುಂಬಿಗೆ, ತೊಂದರೆಗೆ) ಬೀಡೆಂದೂ, ಕ್ಷೀರಸಾಗರವು ಅಧೋಗತಿ (ಕೆಳಗೆ ಹರಿಯುವ ಗುಣ)ಯುಳ್ಳದೆಂದೂ, ಹರಿಯು ಹಸುಸಾಕುವವನೆಂದೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು, ದಶರಥರಾಜನ ಎದೆಯನ್ನು ಸೇರಿದಳು ॥ ೧೪೪ ॥ ಜಯಾಂಗನೆಯು 'ಇವರು ಹೇಡಿಗಳಾದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಕೈ ಬಿಡುವರು' ಎಂದು ತಿಳಿದು, ನಾಡಿನ ಇತರ ರಾಜರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಶರಥನನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದಳು. ॥ ೧೪೫ ॥ ಭೂದೇವಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಹಾವು ಬಾಯಲ್ಲಿ ವಿಷವನ್ನುಳ್ಳದೆಂದೂ, ಪರ್ವತವು ಕರಿಣವಾದುದೆಂದೂ, ಮದ್ದಾನೆಯು ಅಧಮ ಕುಂದದ ಜೀವಿಯೆಂದೂ ಆಮೆಯು ಹಿಮ್ಮೊಗವಾಗುವಂಥದೆಂದೂ ಇವರೊಡನಿರುವುದು ಅಯೋಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ರಾಜನನ್ನು ಸೇರಿದಳು ॥ ೧೪೬ ॥ ದಾನಗುಣವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಮರವೆಂದೂ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಅಟ್ಟಿಯಾದುದೆಂದೂ ಅವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ದಶರಥರಾಜನು ಮೃದುವಾದ ಶರೀರದವನೂ ರಸಿಕನೂ ಕರುಣೆಯುಳ್ಳವನೂ ಎಂದು ಗವನನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದಳು ॥ ೧೪೭ ॥ ಇತರ ರಾಜರೆಲ್ಲ ಜಡಬುದ್ಧಿಯ ಜನರು, ಜೈನಮತವನ್ನು ತಿಳಿಯರು, ಆಪರು

¹ ಕೂಡು (ಗ) ² ಮೂರೆ (ಕ) ³ ಹರೆ (ಕ) ಮೋಱಿ (ಗ) ⁴ ರಿವರೆನ್ನ (ಗ) ⁵ ಕರ್ಕಶ (ಗ ಚ)

ಮಂದರು ಜಿನಮತವಜ್ಞಿಯರು ಮತಿಗತ¹ । ರೆಂದುಳಿದುಳಿದ ಭೂವರರ ।

ಅಂದು ಭಾರತಿಯಾ ನೃಪತಿಯ ವದನಾರ । ನಿಂದನ ಬಂದು ಸಾರಿದಳು

|| ೧೪೮ ||

ಸಿರಿ ಜಸ ಜಯವಧು² ಭಾರತಿಯೆಂದೆಂಬ । ತರುಣಿಯರಿಗೆ ವಕ್ಷಭುಜವ ||

ಬಿರಲು³ ತೋಳಾನನವಿತ್ತನಾ ನೃಪ ಕೂ । ತರ್ಗಿಗೀಯದ ನರರುಂಟೇ

|| ೧೪೯ ||

ಕುಲಗಿರಿಯೊಳು ಮಾಣಿಕವಿಸಲೆಂತಂತೆ । ಸುಲಲಿತ ದೇವಗಂಗೆಯೊಳು ||

ಲಲಿತ ರಕ್ತಾಂಬುಜವೆಂಬಂತೆಸೆದುದಾ । ನೆಲದೊಳೆಯನ ತೇಜದೇಳ್ಗೆ

|| ೧೫೦ ||

ಸುರನದಿಯೊಳು ಮಿಂದುಟ್ಟೊಲಿದಾಶಾಂ । ಬರವುಟ್ಟು⁴ ಮಲಯಜದಣ್ಣ ||

ವರಮುತ್ತುದೊಟ್ಟು ಕೀರ್ತಿವನಿತೆ ಭೂ । ವರನ ಬಿಡದೆ ತೋಳಲುವಳು

|| ೧೫೧ ||

ತುಂಗವಿಕ್ರಮ ಕೀರ್ತಿ ಪರಕಲಿಸಿದವು ಬೆ । ಲ್ಲಿಂಗಳ ಬೆಳಗೆಳಿಸಿಲು⁵ ||

ನಂಗಡ ನಲಿವರಿದಾಡುವಂತಿದರ್(ವ)⁶ । ನಂಗಜ ರೂಪ ಸದ್ಗುಣಿಯಾ

|| ೧೫೨ ||

ಅಸುವ ತಳೆದ ಜಸ ನಾಲಗೆಯಾಂತು ರಂ । ಜಿಸುವ ಭಾರತಿ ತೋಳ್ಳಡೆದು ||

ಎಸೆವ ವಿಕ್ರಮ ತನುವಾಂತ ವಿನಯವೆಂ । ದೊಸೆದು ಪೊಗಳುವರಾ⁷ ನೃಪನ

|| ೧೫೩ ||

ಮಲಯಜನಿನಿದಾದಂದವಿಲೇಂದುಗೆ । ಕಲೆ ಪೊರ್ದದಂದು ಮುತ್ತುಗಳು ||

ಸಲೆ ಮೃದುನಾದಂದೆಣೆಯಾ ನೃಪತಿಯ । ವಿಲಸಿತ ಸದ್ಗುಣಾವಳಿಗೆ

|| ೧೫೪ ||

ಬುದ್ಧಿಹೀನರು ಎಂದು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು. ಆ ರಾಜನ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ನೇರಿದಳು. || ೧೪೮ || ದಶರಥರಾಜನು
ಪ್ರೀದೇವಿಗೆ ಎದೆಯನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಭುಜವನ್ನೂ ಜಯಾಂಗನೆಗೆ ಬೆರಳುತೋಳುಗಳನ್ನೂ ಎದ್ಮಾದೇವಿಗೆ ಮುಖ
ವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು; ಪ್ರೀತಿಸಿದವರಿಗೆ ಕೊಡದೆ ಇರುವ ಮನುಷ್ಯರು ಇರುವರೇ? || ೧೪೯ || ಆ ರಾಜನ ತೇಜದ ಏಳಿಗೆಯು
ಕುಲಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕೈರತ್ನದ ಹೊಳಪಿನಂತೆಯೂ ದೇವಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಕೆಂದಾವರೆಯಂತೆಯೂ ಶೋಭಿಸು
ತ್ತಿತ್ತು. || ೧೫೦ || ಆ ರಾಜನ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಮಡದಿಯು ದೇವಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ನ್ನಾನಮಾಡಿ. ದಿಕ್ಕುಗಳೆಂಬ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು.
ಪ್ರೀಗಂಧದ ಅನುಲೇವವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮುತ್ತಿನಾಭರಣವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ರಾಜನನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಅನುಸರಿಸುವಳು.
|| ೧೫೧ || ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರಾಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಖ್ಯಾತಿ ಎಂಬ ಇವೆರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ. ಎಳೆಬಿಸಿಲೂ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳೂ ಹರಡಿಕೊಂಡಂತೆ
ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು. ಇವು ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೂ ಸದ್ಗುಣಿಯೂ ಆದ ಆ ರಾಜನೊಡನೆ ನಲಿದಾಡುವಂತಿದ್ದವು. || ೧೫೨ ||
ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆ ಮಾಡಿರುವ ಕೀರ್ತಿಯೆಂದೂ. ನಾಲಗೆಯನ್ನು ತಾಳಿರುವ ಎದೆಯೆಂದೂ, ಕೈಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಶೋರುವ
ಪರಾಕ್ರಮವೆಂದೂ, ದೇಹವನ್ನು ತಳೆದಿರುವ ವಿನಯಗುಣವೆಂದೂ. ಆ ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಜನರು ಹೊಗಳುವರು.
|| ೧೫೩ || ಪ್ರೀಗಂಧವು ಸವಿಯೆನಿಸಿದರೆ. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನು ಕಳಂಕದಿಂದ ಕೂಡಿದದ್ದರೆ. ಮುತ್ತುಗಳು ಮೃದುಪಾದರೆ.
ಆ ರಾಜನ ಸದ್ಗುಣಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಬಹುದು. || ೧೫೪ || ಹೀಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಶೌರ್ಯ. ವಿನಯ. ದಾಸ-
ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ, ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಸುಂದರರೂಪನಾಗಿರುವ, ದಶರಥರಾಜನಿಗೆ ಹಲವರು

¹ ಮತಿಗತ (ಕ). ² ಸಿರಿ ಸೆಂ ಜಸ ಜಯ (ಗ ಚ). ³ ಬರಲು (ಗ ಚ). ⁴ ದಾರಾಜನವಿಟ್ಟು (ಚ) ⁵ ಬೆಳಗೆಳಿಸಿಲು (ಗ).
⁶ ಮತಿವನಾ (ಕ) ಮತಿವನಾ (ಗ ಚ). ⁷ ಮೊಗಳ್ಳರಾ (ಗ ಚ)

ಇಂತತಿವೀರ ವಿನಯ ವಿತರಣಗುಣ । ವಾಂತು ಜಸವ ತಳೆದಿದರ್ ॥

ಕಂತುಸನ್ನಿಭರೂಪ ದಶರಥನೃಪಗೆ ಸು । ಕಾಂತೆಯರಿಹರು ಹಲಬರು¹

॥ ೧೫೫ ॥

ಸರದುಂಬಿಗುರುಳ ಸರಸಲಾವಣ್ಯದ । ತರುಣಹರಿಣಲೋಚನದ ॥

ಸರಸಿಜಾನನದಂಚೆಗತಿಯ ನಾರಿಯರಾ । ನರಪತಿಗಿಹರು ಹಲಬರು

॥ ೧೫೬ ॥

ತೋರನೊಲೆಯ ವಾರಣನಿಭಯಾನದ । ಚಾರುಚಕೋರಲೋಚನದ ॥

ಮಾರನ ಸುದತಿಗೆಣೆಯ ರೂಪಿನ ಚೆಲ್ವ । ನಾರಿಯರುಗಳೆಸೆದಿಹರು

॥ ೧೫೭ ॥

ಮೃಗಮದಗಂಧದ ಮೃಗರಾಜಮಧ್ಯದ । ಮೃಗಲೋಚನದೆಳೆನಗೆಯ ॥

ಮೃಗಧರವದನ²ದಂಗೆನೆಯರೆಸೆದರಾ । ಜಗದಧಿಪತಿಗೆ ಪಲಬರು

॥ ೧೫೮ ॥

ಕುಂಕುಮಗಂಧದ ಕುವಲಯನೇತ್ರದೇ । ಕಾಂಕಗತಿಯ ಗಿಳಿನುಡಿಯ ॥

ಪಂಕಜವದನೆಯರೆಸೆದರಂದಾ ಮಕ । ರಾಂಕನಿಭಗೆ ದಶರಥಗೆ

॥ ೧೫೯ ॥

ನಸುನಗೆ ನಸುನೋಟ ಸವಿನುಡಿ ಮೆಲ್ಲಡಿ³ । ಪ್ರೊಸಗಾಡಿ ಪ್ರೊಸಗರುವಿಕೆಯ ॥

ಎಸಕವೆಸೆದವಾ ರಾಯನಂಗನೆಯರೊ । ಳಸಮಬಾಣನ ಮಸೆದಲಗೆ

॥ ೧೬೦ ॥

ರಾಜವದನ ರಾಜೀವಲೋಚನ ಮೃಗ । ರಾಜಮಧ್ಯದ ನಿಡುಮುಡಿಯ ॥

ರಾಜಮರಾಳಗತಿಯ ಕೋಮಲಿಯರು । ರಾಜಪರಾ ರಾಜನಿಗೆ

॥ ೧೬೧ ॥

ಕೊಂಕುಗುರುಳು⁴ ಪಂಕಜಲೋಚನದ ಶ । ಶಾಂಕವದನದ ಕೋರಕಿತ ॥

ಪಂಕೋದ್ಭವಕುಚದೇಶಾಂಕ ಗಮನದ । ಬಿಂಕಗಾತಿಯರಿಹರವಗೇ

॥ ೧೬೨ ॥

ಹೆಂಡಿರಿರುವರು ॥ ೧೫೫ ॥ ಆ ಹೆಂಡಿರು ತುಂಬಿಗುರುಳಿನ, ರಸಿಕತೆಯಿಂದಕೂಡಿದ ಸೌಂದರ್ಯದ, ಬಳಿದ ಜಿಂಕೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖದ, ಹಂಸೆಯಂತಹ ನಡೆಯ ಸುಂದರಿಯರಾಗಿದ್ದರು ॥ ೧೫೬ ॥ ಆ ದಶರಥನ ಹೆಂಡಿರು ತೋರನೊಲೆ, ಆನೆಯ ನಡೆ, ಸುಂದರವಾದ ಚಕೋರಗಳಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳು, ರತಿದೇವಿಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವ ರೂಪವುಳ್ಳ, ಚೆಲುವೆಯರು ॥ ೧೫೭ ॥ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿಪರಿಮಳದ, ಸಿಂಹಕಟೆಯ, ಜಿಂಕೆಯಂತಹ ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನ, ಮಗುಳುನಗೆಯ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹಲವರಿದ್ದರು ॥ ೧೫೮ ॥ ಕುಂಕುಮದ ಸುವಾಸನೆಯ, ನೈದಿಲೆ ಗಣ್ಣಿನ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ನಡೆಯ, ಗಿಳಿಯಂತಹ ನುಡಿಯ, ತಾವರೆಯೊಗದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮನ್ಮಥನಿಗೆಣೆಯಾದ ದಶರಥನಿಗೆ ಇದ್ದರು ॥ ೧೫೯ ॥ ಎರೇ ಮನ್ಮಥನ ಮಸೆದ ಕತ್ತಿಯಂತಿರುವ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ದಶರಥರಾಜನ ಮಡದಿಯರಲ್ಲಿ ಮುಗುಳು ನಗೆ, ಓರೆನೋಟ, ಸವಿಮಾತು, ಕೋಮಲವಾದ ವಾದ, ಹೊಸಚೆಲುವು, ಹೊಸತಾದ ಮೇಲ್ಮೈ-ಇವುಗಳ ವರ್ತನೆಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ॥ ೧೬೦ ॥ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ, ತಾವರೆಗಣ್ಣುಳ್ಳ, ಸಿಂಹದಂತಹ ನಡುವುಳ್ಳ, ಉದ್ದವಾದ ಕೊದಲುಳ್ಳ, ಅರಸಂಚೆಯಂತಹ ನಡೆಯುಳ್ಳ ಕೋಮಲಿಯರು ಆ ರಾಜನ ಮಡದಿಯರಾಗಿದ್ದರು ॥ ೧೬೧ ॥ ಆ ರಾಜನ ರಮಣಿಯರು ಗುಂಗುರುಕೊದಲು, ತಾವರೆಗಣ್ಣು, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖ, ತಾವರೆಮುಗುಳಿನಂತಹ ಮೊಲೆ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ನಡೆ-ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿದ್ದರು ॥ ೧೬೨ ॥ ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಎಲ್ಲವಿಧವಾದ ಕವಿತೆ, ಕಲೆ-ಇವುಗಳ ಅಂಶಗಳ

¹ ಪಲಬರು (ಚ) ² ನಯನ (ಚ) ³ ಮೆಲ್ಲಡಿ (ಚ) ⁴ ಗುರುಳ (ಚ)

ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಕಲಕವಿತೆ ಕಲೆ | ಯಂಗವನಱಿವಂಗನೆಯರ ||
ವಂಗಡವಲ್ಲದಿಲ್ಲಾ ನೃಪತಿಗೆ ಮು | ಗಾಂಗಳನೆಯರು ಮೃಗನಯನೇ || ೧೬೩ ||

ಇರೆ ಪಲಬರು ಸತಿಯರುಗಳಿಂತಾ ಭೂ | ವರಗೆ ಪಟ್ಟದರಾಣಿಯೋರ್ವ ||
ಹರಿಣಲೋಚನೆ ಸುಬಳಾದೇವಿಯೆಂದೆ | ಬರಸಿಯೊಪ್ಪಿದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೧೬೪ ||

ತಳಿವರ್ಜ್ಜ ತಾರಾಳಿ ನಖ ನಳನಳಿಸುವ | ನಳಿತೋಳು ಕಲಶಕುಚಗಳು ||
ಸುಳಿನಾಭಿ ತೆಳುವಸುಱಿಸೆದು¹ವಂತಾ ನವ | ನಳಿನದಳಾಯತೇಕ್ಷಣೆಗೆ || ೧೬೫ ||

ಕಂಬುಕಂಧರ ಕೈರವನೇತ್ರ ನವಶೋ | ಣಾಂಬುಜಾನನ ತುಂಬಿಗುರುಳು ||
ಬಿಂಬಾಧರವಿಂಬಾದವಾ ನತಿಗಿಂದು | ಬಿಂಬವದನದಂಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೧೬೬ ||

ರತಿಯ ಚಿಲ್ವಿಕೆ ವಾರ್ವತಿಯ ಬೆಡಗು ಸರ | ಸತಿಯ ಜಾಣ್ಣುಡಿ ರೋಹಿಣಿಯ ||
ಪತಿಭಕ್ತಿಯಾ ಸುದತಿಯೊಳೊಂದಿ ನೆಂಟಿದವು | ಶತಪತ್ರದಳಲೋಚನೆಗೆ || ೧೬೭ ||

ಗುಣದಾಲಯ ರತ್ನತ್ರಯದಾಗರ | ಡೊಣೆ²ಶೀಲಗಳ ಶುಚಿತೆಯ ||
ಕಣಿ ದಶರಥನರಸಿಯ ಪೊಗಳಲು ಮನ | ದಣಿಯ³ವಂಗಜನಧಿದೇವಿ || ೧೬೮ ||

ಅರಲ ಧನುವಿಗಾಱಿದವೆಯೇಶನ | ವರಮಕುಟದೊಳಿಂದುರೇಖೆ ||
ಹರಿಯುರದೊಳು ವನಮಾಲೆಯನಿಸಿದವೊ⁴ | ಲರಸನೊಳರಸಿಯೊಪ್ಪಿದಳು || ೧೬೯ ||

ಇಂತೊಪ್ಪುವ ಸುಬಳಾದೇವಿಯೊಡಗೂಡಿ | ಕಂತುಸನ್ನಿಭ ದಶರಥನು ||
ಸಂತಸದಿಂ ಸುಖಗಳನನುಭವಿಸುತ | ತ್ಯಂತಸುಖ⁵ದೊಳೊಪ್ಪಿದನು || ೧೭೦ ||

ನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹವಲ್ಲದೆ, ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಮೂಢರೆನಿಸುವ ಮಡದಿಯರು ದಶರಥನಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. || ೧೬೩ || ಹೀಗೆ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಹಲವರು ಹೆಂಡಿರು ಇರುತ್ತಿರಲು, ಅವರಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ 'ಸುಬಳಾದೇವಿ' ಎಂಬಾಕೆ ವಟ್ಟದರಸಿಯಾಗಿದ್ದಳು. || ೧೬೪ || ಹೊಸ ತಾವರೆಯೆಸಳಿನಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಪಾದಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಂತಹ ಉಗುರು, ಹೊಳೆಯುವ ಕೈಗಳು, ಕಲಶದಂತಹ ಮೊಲೆಗಳು, ಸುಳಿಯಂತಿರುವ ಹೊಕ್ಕುಳ, ತೆಳುವಾದ ಹೊಟ್ಟೆ-ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. || ೧೬೫ || ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೂ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯೂ ಆದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಸುಳಿಗೆ ಶಂಖದಂತಹ ಕೊರಲು, ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣು, ಹೊಸ ಕೆಂದಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖ, ತುಂಬಿಯಂತಹ ಕೂದಲು, ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣಿನಂತಹ ತುಟಿ-ಇವು ಒಪ್ಪಿದ್ದವು. || ೧೬೬ || ಆ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ರತಿದೇವಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವೂ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಬೆಡಗೂ, ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಯ ಜಾಣ್ಮೆಯಮಾತೂ, ಚಂದ್ರನ ಮಡದಿಯಾದ ರೋಹಿಣಿದೇವಿಯ ಪತಿಭಕ್ತಿಯೂ, ಒಂದಾಗಿ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು. || ೧೬೭ || ಎಲೇ ಮನ್ಮಥನ ಅಧಿದೇವತೆಯೇ (ಚೇಳಿನಿಯೆ), ಗುಣಗಳಿಗೆ ಮನೆ, ರತ್ನ ತ್ರಯಗಳ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನ, ಶೀಲಗಳಿಗೆ ಬತ್ತಳಿಕೆ, ಶುಚಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕಣಿ ಎನಿಸಿದ ದಶರಥನ ಮಡದಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದಷ್ಟೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗದು. || ೧೬೮ || ಮನ್ಮಥನ ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಗಳ ಹಗ್ಗವೂ, ಶಿವನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರರೇಖೆಯೂ, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ವನಮಾಲೆಯೂ. ಮೆರೆಯುವಂತೆ ಆ ದಶರಥರಾಜನಲ್ಲಿ ಆತನ ಅರಸಿಯು ಶೋಭಿಸಿದಳು. || ೧೬೯ || ಹೀಗಿರುವ ಸುಬಳಾದೇವಿಯನ್ನು ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು, ಆ ಮನ್ಮಥನದೃಶನಾದ ದಶರಥರಾಜನು ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ

¹ ತೆಳುವಸುರಿಸೆದು (ಚ) ² ದೊಣೆ (ಚ) ³ × (ಗ). ⁴ ಯೆಸೆವವೊ (ಚ). ⁵ ವಿಜವ (ಚ).

ರತಿಯೊಳಂಗಳ ಗಿರಿಜೆಯೊಳಿಶ ಶಚಿಯೊಳು | ಶತಕ್ರತು ಶಶಿ ರೋಹಿಣಿಯೊಳು ||
ಶತಪತ್ರನೆಯನನಿಂದಿರೆಯೊಳಿಪ್ಪಂದದಿ¹ | ಸತಿಗೂಡಿ ಸುಖಮಿರ್ದನವನು || ೧೭೧ ||

ಸುಜನಜನಾಸ್ಥಾಂಬುಜ ದಿನನಾಯಕ | ನಿಜಕುಲ ಶರಧಿ ಶಶಾಂಕ ||
ಸುಜನಜನಾನಂದ ಜಿನಭಕ್ತ ನವಮನ | ಸಿಜ²ರೂಪನೊಪ್ಪಿದನಬಲಿ || ೧೭೨ ||

ಇದು ಸರಸತಿಯಂಗಳಭೂಷಣ ಕೇಳ್ದರ | ಹೃದಯಕಮಲ ದಿವಸೇಂದ್ರ ||
ಇದು ರಸಿಕರ ಕಿವಿಗವ್ಯುತ ರಸಾಯನ | ಇದು ಭವ್ಯಕುಮುದ ಚಂದ್ರಮನು || ೧೭೩ ||

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲಭಾಸ್ಕರ ನಾ | ಗ್ಧೇವಿಯ ಮುಖಮಣಿ ಮುಕುರ ||
ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸ ಸಾಗರ ಮಿತ್ರ | ದೇವಪ್ಪನೊರೆದ ಸತ್ಯಾವ್ಯ³ || ೧೭೪ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನಂದೋಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||
ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ವಿನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ವ್ಯುಗಾಕ್ಷಿ || ೧೭೫ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ
ಮದನ ನಮಲಗುಣ-ಜಿನ-ಪಾದಾಂಬುಜ
ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ||
ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವದೇವಪ್ಪಂ
ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ
ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸವೆತ್ತದು ಸಂಧಿತ್ರಿತಯಂ || ೧೭೬ ||

ಅಂತೂ ಸಂಧಿ ೨ ಕ್ಕಂ ಪದನು ೪೫೦ ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳಮಹಾ

ಸಂತೋಷದಿಂದಿದ್ದನು || ೧೭೦ || ಮನ್ಮಥನು ರತಿಯೊಡನೆಯೂ, ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆಯೂ, ಇಂದ್ರನು ಶಚಿ
ಯೊಡನೆಯೂ, ಚಂದ್ರನು ರೋಹಿಣಿಯೊಡನೆಯೂ, ಪ್ರೇಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೊಡನೆಯೂ ಇರುವಂತೆ
ದಶರಥನು ಸುಬಳಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು || ೧೭೧ || ಎಲೇ ಮಡದಿ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಸತ್ಪುರುಷರ ಮೊಗ
ದಾವರೆಗೆ ನೇಸರಂತೆ ಇರುವವನೂ, ತನ್ನ ಮಂಶವಂಬ ಸಾಗರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವವನೂ, ಸುಜನರಿಗೆ ಸಂತೋಷಸ್ವರೂಪನೂ
ಜಿನಭಕ್ತನೂ ಹೊಸ ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ದಶರಥನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು || ೧೭೨ || ಈ ಕಾವ್ಯವು ಸರಸ್ವತೀ
ದೇವಿಯ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರವೂ ಕೇಳುವವರ ಹೃದಯಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ ರಸಿಕರ ಕಿವಿಗೆ ಸುಧೆಯ ರಸಾಯನವೂ
ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿಗಳೆಂಬ ನೈದಿಲಿಗೆ ಚಂದ್ರನೂ ಆಗಿದೆ || ೧೭೩ || ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃತ್ಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಸರಸ್ವತಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ
ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ ರಸಿಕರ ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಜಲಕ್ಕೆ ಸಾಗರದಂತಿರುವವನೂ ಮಿತ್ರನೂ ಎನಿಸಿದ ದೇವಪ್ಪ
ಕವಿ ರಚಿಸಿದ ಸತ್ಯಾವ್ಯವಿದು || ೧೭೪ || ಎಲೈ ಮೃಗನೇತ್ರೇ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈದಿನ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವೆನೆಂದು
ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು.
|| ೧೭೫ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನೂ, ಅಭಿನವ ಮನ್ಮಥನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಜಿನೇಂದ್ರನ
ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಮದಿಸಿದ ತುಂಬಿಯಂತಿರುವವನೂ, ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸಿದ ವಾಗ್ದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿ
ರುವವನೂ, ಶಾಶ್ವತವೂ ನಿರ್ಮಲವೂ ಆದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸಚಿವನೂ, ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದಂತಹ
ರಾಮವಿಜಯಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವಂತೆ ರಚಿತವಾಗಿ ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು || ೧೭೬ ||

¹ ಉಪಂ ತಾ (ಗ ಚ) ² ಸಮರೂಪನೊಪ್ಪಿದನು(ಗ ಚ) ³ ೧೭೪ ಈ ಪದ್ಯ ಚ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ

೪. ಪುತ್ರದೋಹಳ

ಸುರ ನರ ನಾಗ ನಾಯಕ ಪೂಜಿತಪಾದ | ತರುಣ ತರಣಿ ಶಶಿಕೋಟಿ ||

ಕಿರಣ ಭನ್ಯಾಬ್ಧಿ ಚಂದಿರ¹ ಮುನಿಸುವ್ರತ | ಶರಣು ಸುಮತಿದೋರೆನಗೆ²

|| ೧ ||

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾವುದದಲಿ ವೃತ್ತಾಂತವ | ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀವೆನಗೆ ||

ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವೆ | ನಿಂದಿವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು

|| ೨ ||

ಬಡಬಾಸೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಮೊಲೆಯ ಬಂದುಗೆನಾಯ | ಕುಡಿತ್ತೆಗಂಗಳ ಕೊಂಕುಗುರುಳ

ಮಡದಿಯರುಗಳ ಸೋಲಿಸುತಿವೆ ನಿನ್ನಯ | ನುಡಿ ನುಡಿನಕ್ಕಿನುಡಿಯಳೇ⁴

|| ೩ ||

ಸರಸಿಜವದನೆ ಕೇಳಾ ದರಶಧ ಭೂ | ವರನ ಮೋಹದ ಪಟ್ಟದರಸಿ ||

ವರ ಶೀಲವತಿ ಸುಬಳಾದೇನಿಯರುಂ | ದಿರಲೊಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ

|| ೪ ||

ಮಂದಗತಿಯೊಳೋಲಗಸಾಲೆಗೆಯವ | ಳಂದು ತನ್ನಯ ಕೆಳದಿಯರ ||

ವೃಂದ ಬಳಸಿ ಬರೆ ಬಂದು ಮಂಡಿಸಿದಳಾ | ಚಂದದಿಂ⁵ ರತ್ನಪೀರದೊಳು

|| ೫ ||

ಚವರದ ಗಿಂಡಿಯ ಕರಗದ ಹಡಪದ | ನವಮುಕುರದ ಪಾವುಗೆಯ ||

ಡವಕೆಯ ಕುಂಚದೊಳಿಗದಾಳಿಯರಾ | ಯುವತಿಯೋಲಗದೊಳೊಪ್ಪಿದರು

|| ೬ ||

ದೇವ ಮನುಷ್ಯ ಉರಗ-ಇವರ ಒಡೆಯರಿಂದ ಮೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವುಳ್ಳವನೂ ತರುಣ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ ಕೋಟಿ ಗಳಷ್ಟು ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವನೂ ಸತ್ಪುರುಷರೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುವ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವವನೂ ಆದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು ವಂದಿಸುವೆನು, ನನಗೆ ಸದ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನಾಗು. || ೧ || ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜ ನೊಡನೆ, “ಎಲೈ ಮನ್ಮಥರೂಪನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆ ಯಾವುದು? ಅದರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟು ಉಳಿಯದಂತೆ ತಿಳಿಸ ಬೇಕು” ಎಂದಳು. ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು-“ಎಲೈ ನೈದಿಲೆಗಣ್ಣವಳೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.” ಎಂದನು. || ೨ || ಎಲೈ ಗಿಳಿ ಯಂತಹ ಮಾತಿನವಳೇ, ನಿನ್ನ ಮಾತು-ತೆಳುವಾದ ರೋಮರಾಜಿಯ, ದುಂಡುಮೊಲೆಯ, ಬಂದುಗೆಹೂವಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಬಾಯಿಯ, ಕುಡಿತೆಣ್ಣುಗಳ, ಗುಂಗುರುಗೂದಲಿನ ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸುವಂತಿದೆ. || ೩ || ಎಲೈ ಕಮಲ ಮುಖಿಯೇ, ಕೇಳು. ಆ ದಶರಥಮಹಾರಾಜನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗುಣವುಳ್ಳವಳೂ ಆದ ಸುಬಳಾ ದೇವಿಯರು ಹೀಗೆ ಇರುತ್ತಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳು. || ೪ || ಆ ದಿವಸ ಆಕೆ ತನ್ನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಗೆಳತಿಯರು ಬರುತ್ತಿರಲು, ಮೆಲ್ಲಡೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಓಲಗಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು ರತ್ನಪೀರದಲ್ಲಿ ಚಂದವಾಗಿ ಕುಳಿತಳು. || ೫ || ಆಕೆಯ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಹಲವರು ದಾಸಿಯರಿದ್ದರು. ಅವರು ಚಾವರ, ಗಿಂಡಿ, ಕರಗ, ತಾಂಬೂಲ, ಹೊಸಕನ್ನಡಿ, ಪಾದುಕೆ, ಪೀಕದಾನಿ (ಉಗುಳು ಬುಡ್ಡಿ), ಕುಂಚ-ಮುಂತಾದವುಗಳ ಊಳಿಗದವರಾಗಿದ್ದರು. || ೬ || ಆ ಸುಬಳಾ ದೇವಿಯ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ದಾಸಿಯರು ಕೃತಕವಾದ ಗಿಳಿ, ನವಿಲು, ಹಂಸ, ಪಾರಿವಾಳ, ಕೋಗಿಲೆ, ಎಣೆಹಕ್ಕಿ, ಮುಂತಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಡಿಸುವವರಾಗಿದ್ದರು || ೭ || ಹಲವರು ಸುಂದರಿಸ್ತ್ರೀಯರು ದಂಡಿಗೆ (ಸೋರೆಪುತ್ರಿ), ವೀಣೆ, ಕೊಳಲು, ಕಿನ್ನರಿ, ಸ್ವರಮಂಡಲ-ಮುಂತಾದವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮಹಾರಾಣಿಯ ಓಲಗಕ್ಕೆ

¹ ಚಂದಿರ (ಕ) ² ಶರಣಾಗು ಬೇಗದೊಳೆನಗೆ (ಚ). ³ ಕುಡುತೆ (ಗ). ⁴ ನಡೆ ನಡೆವಕ್ಕೆ ನಡೆಯಳಿ (ಗ ಚ) ⁵ ಕಾನಂದದಿಂ (ಗ. ಚ.).

ಪುಕ ನೀಲಕಂಠ ಮರಾಳ ಪಾರಾವತ । ಪಿಕ ಚಕ್ರನಾಕ ದೀಹಗಳ¹ ॥
ಸಕಲ ಕೋವಿದೆಯರು ಪಿಡಿದಿರ್ಪರಂದಾ । ಸುಕುಮಾರಿಯೋಲಗದೊಳಗೆ ॥ ೭ ॥

ದಂಡಿಗೆ ವೀಣೆ ವೇಣುಕ² ಕಿನ್ನರಿ ಸ್ವರ । ಮಂಡಲವನು ಕರದೊಳಗೆ ॥
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯರಾಂತ್ಯದಿದರಾ । ತೊಂಡೆನಾಯಬಲೆಯೋಲಗಕೆ ॥ ೮ ॥

ಕಿತ್ತಳೆಗಾವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟಿಳೆ । ಮುತ್ತಿನಾಭರಣವ ತೊಟ್ಟು ॥
ಕತ್ತರಿಯಣ್ಣೆಟ್ಟರದೆ ಕಾಮಿನಿಯರ । ಮೊತ್ತವೈದಿದುದೋಲಗವ ॥ ೯ ॥

ಕುಟಲಾಳಕದ ಕುಂದಕುಟ್ಟಳರದನದ । ಘಟಕುಚದೇಣಾಂಕಗತಿಯ ॥
ಚಟಲಾಕ್ಷಿಯರಂದೈದಿದರರ್ಥೆಂದು । ನಿಟಲೆಯೋಲಗವ ರಾಗದೊಳು ॥ ೧೦ ॥

ದೇವಗಿರಿಯ ದೇವಾಂಗದ ಸಂಪಗೆ । ಗಾವಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ॥
ಬಾವನ್ನದಣ್ಣೆಟ್ಟು ಭಾಮಿನಿಯರು ಬಂದ । ರಾ ವಿಧುವದನೆಯೋಲಗಕೆ ॥ ೧೧ ॥

ಬಂದುಗೆನಾಯ ಬಗಸೆಗಣ್ಣ ಬಲೈಱಿ³ । ಯಂದದ ಮೊಗದೆಳನಗೆಯ ॥
ಮಂದಗತಿಯ ಮಧುರಾಳಾಪದ ಪೆಣ್ಣು । ಗೊಂದಣವೈದಿತೋಲಗವ ॥ ೧೨ ॥

ವಚನರಚನೆಯ ನುಡಿದು ರಂಜಿಸುವ ಘಟ । ಕುಚೆಯರಿಂ ಸಕಲ ಕಲೆಯೊಳು ॥
ಪ್ರಚುರತೆವಡೆದಿರ್ಪ ಕೋವಿದೆಯರುಗಳ । ನಿಜಯವೈದಿದುದೋಲಗವ ॥ ೧೩ ॥

ಕೀಲ ಕಡಗದ ಕೀಲಣೆಯುಂಗುರದ ವಜ್ರ । ದೋಲೆ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿಯ ॥
ಕಾಲ ಲುಳಿಯ ಕಟಿಸೂತ್ರದ ಕಾಂತಾ । ಜಾಲವೈದಿದುದೋಲಗವ ॥ ೧೪ ॥

ದುಗುಲದ ದೂವಟ⁴ದೆಳನೀಲಿಯ ಸಂ । ಪಗೆಗಾವಿ ಬಿಳಿದು ಹಳದಿಯ ॥
ಸೊಗಸುವಣ್ಣದ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ಬಂದರಾ⁵ । ಬಗೆಕಾತಿಯರೋಲಗಕೆ ॥ ೧೫ ॥

ಬಂದರು ॥ ೮ ॥ ಕಿತ್ತಳೆಕಾವಿಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಎಳಮುತ್ತಿನ ಆಭರಣವನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗುಂವಾಗಿ ಆ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದರು ॥ ೯ ॥ ಗುಂಗುರುಗೂದಲಿನ, ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗುಳಂತಹ ಹಲ್ಲಿನ, ಕಲಶದಂತಹ ಸ್ತನದ, ಮೆಲ್ಲಡೆಯ, ಓರೆಗಣ್ಣಿನ, ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆ ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ ಸುಬಳಾದೇವಿಯ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದರು ॥ ೧೦ ॥ ಹಲವರು ಹೆಂಗುಸರು ಮೇರುಗಿರಿಯಂತೆ ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿ ಸೀರೆಯನ್ನೂ ಸಂವಗೆಗಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ನೂ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಗಂಧವನ್ನು ಅನುರೇಪಿಸಿ, ಆ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ॥ ೧೧ ॥ ಬಂದುಗೆಯಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಬಾಯಿಯ, ಕುಡಿತೆಗಣ್ಣಿನ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ, ಮುಗುಳುನಗೆಯ, ಮೆಲ್ಲಡೆಯ, ಸವಿಮಾತಿನ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹವು ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ॥ ೧೨ ॥ ನೊಗಸಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯತಕ್ಕ, ಕಲಶದಂತಹ ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಕೂಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯಹೊಂದಿದ ಕೋವಿದೆಯರ ಸಮೂಹವು ಆ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ॥ ೧೩ ॥ ಕೀಲಿನ ಕಡಗ, ಕೀಲಿನ ಉಂಗುರ, ವಜ್ರದ ಓಲೆ, ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ, ಕಾಲಿನ ಲುಳಿ, ಸೊಂಟದ ಸೂತ್ರ-ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹವು ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು ॥ ೧೪ ॥ ಪಟ್ಟಿ, ದ್ವಿವಸ್ತ್ರ, ಎಳನೀಲಿ-ಸಂಪಗೆಕಾವಿ-ಬಿಳಿ-ಹಳದಿ-ಮುಂತಾದ ನೊಗನಾದ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಸುಂದರಿಯರು ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದರು ॥ ೧೫ ॥ ನಿಬಿಡವಾದ

¹ ವಿಹಗಳ (ಗ) ದಿಕಹಳ (ಚ) ² × (ಗ) ³ ಕಿತ್ತಳಿ (ಗ) ಗಿತ್ತಿಳಿ(ಚ) ⁴ ಮಿಂದುವದನ(ಗ ಚ) ⁵ ದೂವಟ್ಟು(ಗ) ⁶ ಬಂದರು (ಗ ಚ)

ತುಱುಗೆವೆಗಂಗಳ ತುಂಬಿಗುರುಳ ತುಂಬು । ವೆಱುಮೊಗಗಳ ಬೀಗಿ ಬೆಳೆದ ॥
ಪೊಱವಾಱ ಪೊಂಬಳಿ ಮೆಯ್ಯಬಲೆಯರಿಡಿ । ಗಿಱುಡೋಲಗವನ್ನೆದಿದರು¹

॥ ೧೬ ॥

ಇಂತು ಬಂದವರಾ² ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ³ । ಅಂತರಿಸದೆ ಕೈಯ ಮುಗಿದು ॥
ಸಂತಸದಿಂದೋಲಗಗೊಟ್ಟು ಮೆಱಿದರು⁴ । ಕಾಂತೆ ಕಾವನ ಕನ್ನಡಿಯೇ

॥ ೧೭ ॥

ಅಳಕಾಳಿಯುಳಿಯಂಚೆ ಗತಿ ಕುವಲಯನೇತ್ರ । ನಳಿನವದನ ತನುಕಾಂತಿ ॥
ತಿಳಿನೀರಾಗಲಾ ಸತಿಯರಿಂ ಕಂಗಳಿ । ಗೆಳಸಿತಾ ಸಭೆ ಕೊಳದಂತೆ

॥ ೧೮ ॥

ಆ ಸುಕುಮಾರಿಯ ಸತಿಯರಿಕ್ಕೆಲದೊಳು । ಬೀಳುವ ಚವರನೊಪ್ಪಿದುದು ॥
ಆ ಸಭೆಯೆಂಬ ಸರಸಿಯೊಳಾಡುವ । ಭಾಸುರ ಹಂಸಿಗಳಂತೆ⁵

॥ ೧೯ ॥

ನುಡಿಗಿಳಿ ನಡೆಯಂಚೆ ಮುಡಿಸೋಗೆ ಪೊಂಬಾಳೆ । ದೊಡೆ ತಳಿರಡಿದಳವಾಗೆ⁶ ॥
ಬಿಡದೊಪ್ಪಿತಾ ಸಭೆ ವನದಂತೆ ಪೆಣ್ಣಳ । ಗಡಣದಿಂದೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು

॥ ೨೦ ॥

ಅಂಗಜನ್ಮಪತಿಯ ಪಡೆಯಂತೆ ಬಳಸಿ । ದಂಗಳನೆಯರ ಮಧ್ಯದೊಳು ॥
ಅಂಗನೆಯೆಸೆದಳು ಮನಸಿಜನಧಿದೇವಿ । ಸಿಂಗರವಡೆದೊಪ್ಪುವಂತೆ

॥ ೨೧ ॥

ತೊಡವಿನಿಂದಧರಾಮೃತದಿಂದ ನಿಟಲದಿಂದ । ನಿಡುಗಣ್ಣೆಂ ನಾಭಿಯಿಂದ ॥
ಕಡುಕಾಂತಿಯಂಗದಂಗನೆಯಿಂದದ ಪಾ । ಲ್ಲಡಲಂತೆಸೆದುದಂಬುಜಾಕ್ಷಿ⁷

॥ ೨೨ ॥

ವನದಂತೆ ವನಜಾಕರದಂತೆ ಭಾವಿಸ । ಲಿನಿಗಡಲಂತೆ ಮನ್ಮಥನ ॥
ಜನನುತ ಪರ್ವಲನೆಂಬಂತೆಸೆದುದಾ । ಜನಪನರಸಿಯಾಸ್ಥಾನ

॥ ೨೩ ॥

ಅಕ್ಷಿರೋಮಗಳುಳ್ಳ ಕಣ್ಣಿನ. ತುಂಬಿಯಂತಹ ಕೂದಲಿನ, ಮೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖಗಳ, ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಬಳೆದಿರುವ ನಿತಂಬದ, ಚಿನ್ನದ ಬಳ್ಳಿಯಂತಹ ರೇರಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ॥ ೧೬ ॥ ಎಲೈ ಕಾಮನ ಕನ್ನಡಿ ಯಂತಿರುವ ಮಡದಿ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದು ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಓಲಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶೋಭಿಸಿದರು. ॥ ೧೭ ॥ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಲೆಗೂದಲೇ ತುಂಬಿ, ನಡಿಗೆಯೇ ಹಂಸ, ಕಣ್ಣು ನೈದಿಲೆ, ಮುಖವು ತಾವರೆ, ದೇಹದ ಕಾಂತಿಯೇ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ನೀರು-ಎಂದೆನಿಸಲು, ಹೆಂಗುಸರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಸಭೆಯು ಕೊಳದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ॥ ೧೮ ॥ ಸುಬಳಾದೇವಿಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಚಾಮರವನ್ನು ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಾಮರಗಳು ಆ ಸಭೆಯೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಆಡುವ ಪ್ರಕಾರಮಾನವಾದ ಹಂಸವಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ॥ ೧೯ ॥ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾತು ಗಿಳಿ, ನಡಿಗೆಯೇ ಹಂಸ. ತಲೆಮುಡಿಯೇ ನವಿಲು. ತೊಡೆ ಹೊಂಬಾಳೆ, ಪಾದವು ಚಿಗುರು-ಎನಿಸಿದುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಸಭೆಯು ಕಾಡಿನಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದುದನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ! ॥ ೨೦ ॥ ಮನ್ಮಥ ರಾವನ ಸೈನ್ಯವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ಮನ್ಮಥನ ಅಧಿದೇವತೆಯೇ ಶೃಂಗಾರ ವಾಗಿ ಮರೆಯುವಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದಳು. ॥ ೨೧ ॥ ಆ ಸಭೆಯು ಆಭರಣಗಳಿಂದಲೂ ಅಧರಾಮೃತದಿಂದಲೂ ಹಣೆಯಿಂದಲೂ ನೀಳುಗಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ಹೊಕ್ಕುಳಿನಿಂದಲೂ ಹೆಜ್ಜಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ದೇಹದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು ॥ ೨೨ ॥ ವನದಂತೆಯೂ ಸರೋವರದಂತೆಯೂ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಂತೆಯೂ ಕಾಮ-ಚಕ್ರೇಶ್ವರನ ದೊಡ್ಡನೇನೆಯಂತೆಯೂ ಆ ರಾಣಿಯ ಆಸ್ಥಾನವು ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೨೩ ॥ ಹೀಗೆ ಹಲವು ವಿಧದ ಶೋಭೆ

¹ ರಿಡಿಕ್ಕಿಡೋಲಗವನ್ನೆದಿದರು (ಗ) ರಿಡಿಕ್ಕಿಡೋಲಗಕ್ಕೆದಿದರು (ಚ). ² ಬಂದವರು (ಕ) ³ ವೇದಿಯರಿಗೆ (ಕ). ⁴ ಮೆಱಿದರು (ಕ). ⁵ ಹಂಸಗಳಂತೆ (ಗ ಚ). ⁶ ತಳಿರಡಿದಳವಾಗೆ (ಗ). ⁷ ಸೆದುದಂಬುಜಾಕ್ಷಿ (ಗ ಚ).

ಇಂತು ನಾನಾಪರಿಯೊಳಗೋಲಗಗೊಟ್ಟು¹ | ಸಂತಸದೊಳಗೆಸೆದಿದರ್ ||

ಕಾಂತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕಂಚುಕಿಯೋರ್ವಳ್ಳಿತಂ | ದಿಂತು ಬಿನ್ನಹವ² ಮಾಡಿದಳು || ೨೪ ||

ಚಿತ್ತಿಗನಂಗನೆ ಕುಸುಮಾವಳಿಯೊಂದು³ | ಚಿತ್ರಪಟವ ತಂದು ನಮ್ಮ ||

ಚಿತ್ರದ ಬಾಗಿಲೊಳಿದರ್ಪಳನೆ ಮೃಗ | ನೇತ್ರ ಬರಿಸೆ ಬಂದಳವಳು || ೨೫ ||

ಪಟವ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಕರವೆರಡನು ತನ್ನ | ನಿಟಲಕೆ ಚಾಚಿ ಭೀತಿಯೊಳು ||

ಚಟುಲಾಕ್ಷಿ ಕೇಳು ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳರ್ಥೆಂದು | ನಿಟಲೆಗೆ ವಿನಯದೊಳಿಂತು || ೨೬ ||

ದೇವಿ ಚಿತ್ತೈಸಿದಳೊಳು ನಾನಾ ರಸ | ಭಾವವಿದ್ವಪ್ಪದೊಮ್ಮೆ ನೀನು ||

ಭಾವಿಸಿ ನೋಡೆಂದು ಪೇಳಿದವಳಿಗಿತ್ತು | ಳಾ ವಿಧುವದನೆ⁴ ಪಾಗುಡವ || ೨೭ ||

ಅತ್ತಲವಳ ಕಳುಹಿಸಿ ಮಾನಿನಿ ಬಳಿ | ಕಿತ್ತಲಾ ಪಟವನು ಬಿಡಿಸಿ ||

ಬಿತ್ತರದಿಂ ನೋಡುತ್ತಿರಲದಳೊಳಗೊಂ | ದುತ್ತನು ವನವಿರಲಲ್ಲಿ || ೨೮ ||

ಕೋಡ ಮೊನೆಯೊಳೊರಸುತ⁵ ಗಲ್ಲವನದು | ನೀಡಿ ಸೊಂಡಿಲ ಮೈದಡವಿ⁶ ||

ಓಡುವ ಮುಱಿಯೊಡನಾಡುವ⁷ ಕರಿಣಿಯ | ನೋಡಿದಳಾ ಪಟದೊಳಗೇ || ೨೯ ||

ಮೊಲೆಯೊಡಿ ಕಾಲೆತ್ತಿ ನೆಕ್ಕುತ್ತ ಕೆಲದೊಳು⁸ | ತೊಲಗದ ಸುತಮೋಹದೊಳು ||

ನಲಿದಾಡುವ ಮುಱಿಯೊಡನಿರ್ಪ ಹುಲ್ಲೆ ಯ | ಲಲನೆ ನೋಡಿದಳದಳೊಳಗೆ || ೩೦ ||

ಯಿಂದ ಸಭೆಯನ್ನು ಜರುಗಿಸಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದ ಸುಬಳಾದೇವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಾಗಿಲ ಕಾಯುವಾಕೆಯೋರ್ವಳು ಬಂದು ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು || ೨೪ || ಚಿತ್ರಗಾರನ ಮಡದಿಯಾದ ‘ಕುಸುಮಾವಳಿ’ ಎಂಬಾಕೆ ಒಂದು ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಾಗಿಲ ಹೊರಗೆ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ—ಎಂದು ಕಂಚುಕಿಯು ಹೇಳಲು ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ಆಕೆಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಸಿದಳು || ೨೫ || ಕುಸುಮಾವಳಿಯು ಮಹಾರಾಣಿಗೆ ಚಿತ್ರಪಟವನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತು ಎರಡು ಕೈಗಳನ್ನೂ ಮುಗಿದು, ಭಯವಿನಯಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಮಾಡಿದಳು. || ೨೬ || ಎಲೇ ದೇವಿಯೇ, ಚಿತ್ತೈಸು. ಈ ಚಿತ್ರಪಟದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ರಸಭಾವಗಳಿವೆ ಒಮ್ಮೆ ನೀನು ಇದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ನೋಡು—ಎಂದಳು ಆಗ ಸುಬಳಿಯು ಆಕೆಗೆ ಉಡುಗರೆ ಯನ್ನಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿದಳು || ೨೭ || ಕುಸುಮಾವಳಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನಂತರ ರಾಣಿಯು ಆ ಪಟವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ, ವಿವರ ವಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ಆಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ವನವು ಕಾಣಿಸಿತು || ೨೮ || ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಾನೆಯು ತನ್ನ ದಂತದಿಂದ ತನ್ನ ಮರಿಯ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಒರಸುತ್ತಲೂ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ನೀಡಿ ಮೈದಡವುತ್ತಲೂ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಓಡಾಡುವ ತನ್ನ ಮರಿಯೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. || ೨೯ || ಇದಲ್ಲದೆ ಹೆಣ್ಣು ಜಿಂಕೆಯೊಂದು ಕಾಲನ್ನೆತ್ತಿ ಮರಿಗೆ ಮೊಲೆಯೊಡುತ್ತಲೂ ನೆಕ್ಕುತ್ತಲೂ ಮರಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅದರ ಬಳಿಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಗಲದೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಲೂ ಇರುವುದನ್ನೂ ಆಕೆ ಆ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಳು || ೩೦ || ಮರಿಯು ಹೋದಾಗ ತಾನೂ ಹೋಗು ತ್ತಲೂ ಚಿಗುರನ್ನು ಮೇದಾಗ ತಾನೂ ಮೇಯುತ್ತಲೂ ನೀರು ಕುಡಿಯುತ್ತಲೂ ಮರಿಯನ್ನು ಕಾದುಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಸತಕ್ಕ

¹ ಸಕಲ ವೈಭವದೊಳೊಲಗಗೊಟ್ಟು (ಗಚ) ² ಬಿನ್ನಪವ (ಗ) ³ ಕುಸುಮಾವತಿಯೊಂದು (ಚ) ⁴ ವಿದುವದನೆ (ಚ)
⁵ ಮೊಲೆಯೊಳೊರಸುತ (ಚ) ⁶ ಸೊಂಡಿಲನೆತ್ತಿದಡವಿ (ಕ) ⁷ ಯೊಡನೊಡುವ (ಗಚ) ⁸ ಕೆಲದಿಂದ (ಗಚ)

ಪೋದೊಡೊಡನೆ ಪೋಪುದು ಮುಱ ತಳಿರನು । ಮೇದೊಡೆ ಮೇದು ನೀಗುಡಿಡು ॥
ಕಾದೋವುವ ಕರಿಣಿಯ ನಿಟ್ಟಿಸಿದಳಂ । ದಾ ದೇವಿಯಾ¹ ಪಟದೊಳಗೆ ॥ ೩೧ ॥

ತೊರೆದ ಮೊಲೆಯನುಣ್ಣು ತ ಸೋರುವ ಪಾಲ । ನೋರೆಯ ಚಪ್ಪಿರಿಡು² ನಲಿವುತ ॥
ಪರಿಪರಿಡಾಡುವ ಮುಱವುಲೆಗಳನಾ । ತರುಣಿ ನೋಡಿದಳದಡೊಳಗೆ ॥ ೩೨ ॥

ಗಱಿಯಗಲಿಸಿ ಗುಟುಕಿತ್ತು³ ಮುದ್ದಿಸಿ ತನ್ನ । ಮುಱಿಗೆ ನರ್ತನವ ಕಲಿಸುವ ॥
ಗಱಿಗಣ್ಣುಕ್ಕಿಯ ನೋಡಿದಳವಳಲ್ಲಿ । ನೆಱಿವೆಱಿವೊಗದ ಲತಾಂಗಿ ॥ ೩೩ ॥

ಚಂಚುವಿಂ ಗುಟುಕಿತ್ತು⁴ ಮುಱಿಯ ಪೊರೆವ ರಾ । ಯಂಚೆಯ⁵ ಕುಸುಮರಸವನು ॥
ಚಂಚರೀಕಳಿತ್ತು ಮುಱಿಯನೋವುದನಂ । ದಂಚೆಗಮನೆ ಕಂಡಳಲ್ಲಿ ॥ ೩೪ ॥

ಈವುತ ಗುಟುಕ⁶ ಕೆಲವು ಕೆಲಮುಱಿಗಳ । ನೋವುತಂಗವ ಚಂಚುವಿಂದ ॥
ನೇವರಿಸುತ⁷ ಕೆಲ ವಿಹಗಗಳಿರಲಲ್ಲಿ । ಯಾ ವಿಧುವದನೆ⁸ ನೋಡಿದಳು ॥ ೩೫ ॥

ಇಂತಿವ ಕಾಣಲೊಡನೆ ಮನದೊಳಗತಿ । ಚಿಂತೆ ಮೊಳಿತುದಂದು⁹ ತನಗೆ ॥
ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂ ನೊಂ । ದಿಂತು ಚಿಂತಿಸಿದಳಿದೆಯೊಳು¹⁰ ॥ ೩೬ ॥

ಅಡವಿಯ ಮಿಗಪಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ¹¹ । ಸಡಗರದಿಂದಿವೆಯದೊಂ ॥
ಕಡೆಯಾದುದೆನ್ನೀ ಜನ್ಮನೆಂದಿನೊಂದು । ನುಡಿದಳು ತನ್ನೊಳಿಂತೆಂದು ॥ ೩೭ ॥

ಪಗೆಯರಳುಕರಿಹಪರದ ಸಂತಸದ¹² ಪೆ । ಚುಗೆಯಿಲ್ಲ ಸವತಿಯರುಗಳ ॥
ನಗೆಗೆಡೆಯಾದುದೆನ್ನೀ ಬದುಕೆಂದಂದು । ಮಿಗೆ ನೊಂದು ನುಡಿದಳಿಂತೆಂದು ॥ ೩೮ ॥

ಹೆಣ್ಣಾನೆಯನ್ನು ಆಕೆ ಆ ಪಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಳು ॥ ೩೧ ॥ ಹಾಲುತುಂಬಿದ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಉಣ್ಣುತ್ತಲೂ, ಸೋರತಕ್ಕ ಹಾಲಿನ ನೋರೆಯನ್ನು ಚಪ್ಪರಿಸುತ್ತಲೂ ನಲಿದಾಡುತ್ತಲೂ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಹುಲ್ಲೆಮರಿಗಳನ್ನು ಆಕೆ ಆ ಪಟದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಳು. ॥ ೩೨ ॥ ಆ ಚಿತ್ರಪಟದಲ್ಲಿ ನವಿಲು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಮರಿಗೆ ಗುಟುಕಿತ್ತು, ಮುದ್ದಿಸಿ, ಕುಣಿಯಲು ಕಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾದ ನುಬಳಿಯು ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಳು. ॥ ೩೩ ॥ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಗುಟುಕನ್ನಿತ್ತು ತನ್ನ ಮರಿಯನ್ನು ಸಲಹುವ ಅರಸಂಚಿ (ರಾಜಹಂಸೆ) ಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಎಳಮರಿಗಳಿಗೆ ಹೂವಿನ ಸವಿಜೇನನ್ನು ಉಣ್ಣಿಸಿ ಅವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ತುಂಬಿಗಳನ್ನೂ ಆಕೆ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಳು. ॥ ೩೪ ॥ ಕೆಲವು ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮರಿಗಳಿಗೆ ಗುಟುಕನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೂ ಕೆಲವು ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಲೂ ಕೆಲವು ಮರಿಗಳ ಅವಯವಗಳನ್ನು ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ತಿದ್ದುತ್ತಲೂ ಇರುವುದನ್ನು ಆಕೆ ನೋಡಿದಳು. ॥ ೩೫ ॥ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡೊಡನೆ ಸುಬಳಾದೇವಿಯ ಮನದಲ್ಲಿ ದುಃಖವು ಮೂಡಿಬಂತು. ಆಕೆಯು ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದ ನೊಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ॥ ೩೬ ॥ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೂಡ ತಮಗೆ ಮಕ್ಕಳಿವೆಯೆಂಬ ಸಡಗರವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ. ನನ್ನ ಜನ್ಮವಾದರೋ ಅವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕೀಳಾಯಿ ತಲ್ಲವೆ! ಎಂದು ನೊಂದು ಆಕೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ॥ ೩೭ ॥ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಮೈರಿಗಳು ಹೆದರರು, ಈ

¹ ಛಂದಾದುದಯಾ (ಕ). ² ಚಪ್ಪರಿದು (ಗ). ³ ಗಱಿಯ ಸಾಗಿಸಿ ಕುಟುಕಿತ್ತು (ಚ) ⁴ ಕುಟುಕಿತ್ತು (ಗ ಚ). ⁵ ಬಾರವ ಹೊತ್ತು ಮಂಚೆಯ (ಕ). ⁶ ಕುಟುಕ (ಗ ಚ) ⁷ ಸಾವಣಿಸುತ (ಚ) ⁸ ಯಾವುದುವದನೆ (ಚ). ⁹ ಚರೆಯೊಳ್ಳಿತಂದು (ಗ) ಚಿಂತೆ ಮೊಳಿತುದಂದು (ಚ). ¹⁰ ಚಿಂತಿಸಿದಳಾದೆಯೊಳು (ಕ). ¹¹ ಮಕ್ಕಳು (ಚ) ¹² ಪಗೆಯರಳುಕರಿಹಪರ ಪರತಪದ (ಕ)

ಬಾಲಕ ಬಾಬಾಲೆಯರ ಲೋಲಾಕ್ಷಿಗೆ | ಸೋಲವನಿರದೀವುತೆನೆಗೆ ||

ಲೀಲೆಯ ಪುಟ್ಟಪ ಮಗನೆಂದಿಗಹನೆಂದ | ೪^೧ ಲಲಿತಾಂಗಿ ಮನದೊಳು || ೩೯ ||

ಸಿಂಗವೇ ಬಾರರಿರಾಯರೆಂದೆಂಬ ಮ | ತಂಗಜ^೨ಗಳಿಗಂಗನೆಯರ ||

ಕಂಗಳ ಸಿರಿಯೆ ಬಾಬಾರೆಂದು ಕುವರನ | ಹಿಂಗದೆತ್ತುವುದೆಂದಿಗಹುದೋ || ೪೦ ||

ಮುತ್ತನಿತ್ತಿರದಾಲಿಂಗಿಸಿಯೆನ್ನಯ | ಚಿತ್ತವನುಂಟಿ ಸೂಟಿಗೊಂಬ ||

ಮುತ್ತ ಬಾ ಮುಯಾನೆ ಬಾರೆಂದು ಕುವರನ | ನೆತ್ತವ ಸೈಪೆಂದಿಗಹುದೋ || ೪೧ ||

ತೋರ ನೊಲೆಗಳೊಳು ತೊರೆದಿದ ಪಾಲನು | ಸೇರಿ ಸೇವಿಸುತ್ತೆನ್ನಕೊರಲ ||

ಹಾರವ ಹೂದೀಡಾಡುವ ಕುವರನಾ | ಕಾರವನೆಂದು ನಿಟ್ಟಪೆನೋ || ೪೨ ||

ನೊಲೆಯ ಮೇಲಣ ಮೇಲುದ ತೊಲಗಿಸಿ ಜ | ಕ್ಕುಲಿಸಿ^೩ ನಗುತ ಮೊಗನೋಡಿ ||

ನಲಿನಲಿದಾಡುವ ಕುವರನೆತ್ತವ | ಲಲನೆಯ ಭಾಗ್ಯವಿನ್ನಂತೋ || ೪೩ ||

ಬಂಜೆಗುಲವ^೪ ಪಿಂಗಿಸಿಯೆನ್ನನು ಪಿಂಡೆ | ಬಂಜೆಯೆಂದೆಂಬರ ನುಡಿಯ ||

ಬಂಜೆಮಾಡುವ ಪರಮನ ಪೂಜೆಯ^೫ ಮಾಳ್ | ಮಂಜುಳರೂಪನೆಂದಹನೋ || ೪೪ ||

ತೊಡೆಗೈದಿಯೆನ್ನ ತೊರೆದ ನೊಲೆಯೊಂದನು | ಪಿಡಿದುಣುತೊಂದು ನೊಲೆಯನು ||

ಕುಡಿವೆರಲಿ^೬ದೊರಸುತಲಿಪ ಕುವರನ | ಸಡಗರವನೆಂದಿಗಹುದೋ || ೪೫ ||

ಲೋಕ ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳೆಂಬುದು ಇಲ್ಲವಾಗುವುದು, ನನ್ನ ಜೀವನವು ಸವತಿಯರ ನಗೆಗೆ ಗುರಿ ಯಾಯಿತು ! ಎಂದು ಆಕೆ ನೊಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು || ೩೮ || ಬಾಲಕಬಾಲಿಕೆಯರ ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸತಕ್ಕ ಮಗನು ನನಗೆ ಯಾವಾಗ ಆಗುವನೋ ! ಎಂದು ಆಕೆ ಮನದಲ್ಲೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು || ೩೯ || ವಿರೋಧಿರಾಜರೆಂಬ ಅನೇಕಳಿಗೆ ಸಿಂಹಸದೃಶನಾದ ಮಗನೇ ಬಾರೋ, ನಾರಿಯರ ಕಣ್ಣಿನ ಸಿರಿಯೇ ಬಾರೋ ಬಾರೋ-ಎನ್ನುತ್ತ ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭ ಯಾವಾಗ ನನಗೆ ಕೂಡಿಬರುವುದೋ ! || ೪೦ || ಒಮ್ಮೆ ಮುದ್ದಾಡಿ, ಒಡನೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳಿಸತಕ್ಕ ಮುತ್ತೇ ಬಾ, ಮರಿಯಾನೆಯೇ ಬಾರೋ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಪುಣ್ಯವು ನನಗೆ ಯಾವಾಗ ಕೂಡಿಬರುವುದೋ ! || ೪೧ || ದಪ್ಪವಾದ ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಹಾಲನ್ನು ಸೇವನೆಮಾಡುತ್ತ ನನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿರುವ ಹಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಿರಾಡುವ ಮಗನ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗ ನೋಡುವೆನೋ ! || ೪೨ || ಮೊಲೆಯ ಮೇಲುಗಡೆಯಿರುವ ಮೇಲುದನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಿ ಕಚೆಗುಳಿ ಮಾಡಿ ನಗುತ್ತ, ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ನಲಿದಾಡುವ ಮಗನನ್ನು ಎತ್ತುವ ಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಗ್ಯವು ಅದೇನು ಹಿರಿದೋ ! || ೪೩ || ಬಂಜೆಯ ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂಜೆ ಎಂದು ಹೀನೈಸುವವರ ಮಾತನ್ನೇ ಬಂಜೆ (ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ) ಮಾಡತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಜಿನೇಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸತಕ್ಕ ಮನೋಹರ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಮಗನು ಯಾವಾಗ ಆಗುವನೋ ! || ೪೪ || ನನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹಾಲುತುಂಬಿದ ಒಂದು ಮೊಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಣ್ಣುತ್ತ, ಇನ್ನೊಂದು ಮೊಲೆಯನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯ ಬೆರಳಿನ ತುದಿಯಿಂದ ಹಿಚಕುತ್ತ ಇರುವ ಮಗನ ಸಡಗರವನ್ನು ನಾನು ಯಾವಾಗ ಕಾಣುವೆನೋ ! || ೪೫ || ನಕ್ಷತ್ರಗಳರಸನಾದ ಚಂದ್ರನು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಶಿಶುವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನೆಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ

^೧ಗಹನೆಂದಳಾ (ಕ) ^೨ಮಾತಂಗಜ (ಗ ಚ) ^೩ಮುಖದೊಲಿಸಿ (ಕ) ^೪ಬಂಜೆಕುಲವ (ಗ) ^೫ಮಾತ ಬಂಜೆಯ (ಕ) ^೬ಕಿಡಿವೆರಲಿ (ಗ)

ತಾರಗೆಗಳ¹ ಬಿಟ್ಟು ಶೈಶವವನು ತಾಳ್ದು | ತಾರಾಧೀಶ ಬಂದೆನ್ನ ||
ಚಾರು ಕುಟ್ಟಿಮದೋಳಗಾಡುವಂತೆಸೆವ ಕು | ಮಾರನೆಂದಾದಪನೆನಗೆ || ೪೬ ||

ಚಿಣ್ಣಿನ ನೋಡದ ಕಣ್ಣವು ಪೀಲಿಯ² | ಕಣ್ಣು ಜೋಗುಳೆ³ನಾಡದಿರ್ಪ ||
ಪೆಣ್ಣು ಬಾಯದು ಪುಣ್ಣು ಬಾಯೆಂದು ಮನದೋಳಾ | ಬಣ್ಣ ದುಟೆಯಳಾಡಿದಳು⁴ || ೪೭ ||

ಲೋಳೆ⁵ನಾಯೆ ಒಸಿಯ ಚುಂಬಿಸಿ ಸುತನನು ನಳಿ | ತೋಳೊಳಗಮರ್ದಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ||
ಬಾಳುವ ಸತಿಯರ ಬಾಳು ಬಾಳಲ್ಲದೆ⁶ | ಬಾಳೂ ಬಾಳೆಂದಳವಳು || ೪೮ ||

ಕಟ್ಟಿದ ದಿಟ್ಟದಂಡೆಯ ಕಾಗಿನ ಮೊಲೆ | ಕಟ್ಟಿ ನುಣ್ಣೊಸಲೆ⁷ ಕಜ್ಜಳದ ||
ಬೊಟ್ಟಿನಿಂದೆಸೆವೆಳೆವಾಣತಿಯರ⁸ ನಮ | ಕಟ್ಟಿನಗೆಂದಾದಪುದೋ || ೪೯ ||

ಮಿಱುಗುವ ಕಿಱುವಲ್ಲ⁹ ಮಿಱುಗುವಂದದೊಳು ಬಾ | ಯೆ ಒಸಿದು ನಗುತ ತುಂಬಿಗರೆವ ||
ನಿಱುವಿಡಿದಾಡುವ ಕುವರನ ನಾನ || ಕೃಷು ಮಿಗಲೆಂದೆತ್ತುವೆನೋ || ೫೦ ||

ಅಕ್ಕು ಮಿಗೆಯಮರ್ದಪ್ಪಿ ಬಾಯೊಳು ಬಾಯ | ನಿಕ್ಕಿ ಮುದ್ದಿಸಿ ಮುಂಡಾಡಿ ||
ಮಕ್ಕಳ ಮನದಣಿವಂತೆತ್ತುವರ ಪು || ಣ್ಯಕ್ಕಿಲ್ಲ ಸರಿಯೆಂದಳವಳು || ೫೧ ||

ಆ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಗಾ ಚಿಂತೆಯೆನಿಪ ಬಲು | ರಾಹು ಪಿಡಿದು ಪೀಡಿಸಲು ||
ದೇಹವ ಮುಟ್ಟಿದ¹⁰ ಮುಟ್ಟಿದಳೆನ್ನದಿರಿಸುತ | ಮೋಹವೇ¹¹ಗೈಯದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ || ೫೨ ||

ಉಸುರಲಮ್ಮರು ತುಟಿ ಮಿಡುಕಲಮ್ಮರು ನಿ | ಟ್ಪಸಲಮ್ಮರೋರ್ವರೋರ್ವರನು ||
ಹಸಗಿಡಿಸಿದುದರಸಿಯ ಚಿಂತೆ ಮರನಾ | ನಿಸರಂತಿರ್ದರಾಳಿಯರು || ೫೩ ||

ಆಡುವಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಮಗನು ನನಗೆ ಯಾವಾಗ ಆಗುವನೋ ! || ೪೬ || ಮಗನನ್ನು ನೋಡದ ಕಣ್ಣು ನವಿಲಿನ ಗರಿಯ ಕಣ್ಣು. ಜೋಗುಳ ಹಾಡದಿರುವ ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಯಿ ಹುಣ್ಣಿನ ಬಾಯಿ-ಎಂದು ಆ ಬಣ್ಣ ದುಟೆಯ ಸುಬಳಾದೇವಿ ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಳು. || ೪೭ || ಎಳಮಗನ ಜೊಲ್ಲುಸುರಿವ ತುಟಿಯನ್ನು ಮುದ್ದಿಸಿ, ತೋಳಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಾಳುವ ಹೆಂಗುಸಿನ ಬಾಳೇ ನಿಜವಾದ ಬಾಳೆನಿಸುವುದು. ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದವಳ ಬಾಳು ತುಂಡಾದ ಖಡ್ಗದಂತೆಯೇ ಸರಿ. || ೪೮ || ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತು ಕಟ್ಟಿದ ದಿಟ್ಟದಂಡೆಯಿಂದಲೂ ಕಾಗುಬಟ್ಟೆಯ ಮೊಲೆಗಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ನುಣ್ಣುಗಾದ ಹಣೆಗೆ ಇಟ್ಟ ಕಾಡಿಗೆಬೊಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವ ಎಳಬಾಣತಿಯರ ಸ್ಥಿತಿ ನನಗೆ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ ! || ೪೯ || ಹೊಳೆಯುವ ಸಣ್ಣಹಲ್ಲು ಹೊಳೆದು ತೋರುವಂತೆ ಬಾಯಿತೆರೆದು ನಗುತ್ತ, ಆಗಾಗ ತಾಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತ, ಸೀರೆಯ ನಿರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆಡುತ್ತ ಇರುವ ಮಗನನ್ನು ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಯಾವಾಗ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವೆನೋ ! || ೫೦ || ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಯಿಟ್ಟು ಮುದ್ದಿಸಿ, ಮೈಸವರಿ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಎತ್ತುವವರ ಪುಣ್ಯವು ಅಸಮಾನವಾದುದು-ಎಂದು ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು. || ೫೧ || ಚಿಂತೆಯೆಂಬ ರಾಹುವು ಹಿಡಿದು ಆ ಸುಬಳಾದೇವಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರಲು ಆಕೆಯು ದೇಹವನ್ನು ಮರೆತಳೋ ಎಂಬಂತಾಗಿತ್ತು. ಮೋಹವೆಂಬುದು ಏನು ತಾನೇ ಮಾಡಲಾರದು ! || ೫೨ || ರಾಣಿಯ ಈ ಚಿಂತೆಯಿಂದಾಗಿ ಆಕೆಯ ದಾಸಿಯರು ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಾರರು,

¹ ತಾರಗಳನು (ಗ ಚ) ² ಕಣ್ಣು ಪೀಲಿಯ ಕಣ್ಣು (ಕ) ³ ಜೋಗುಳೆ (ಜ). ⁴ ದುಟೆಯೊಳಾಡಿದಳು (ಗ). ⁵ ಎಳೆ (ಗ) ⁶ ಬಾಳಲ್ಲದೆ (ಗ)
⁷ ನುಣ್ಣೊಸಲ (ಗ) × (ಜ). ⁸ ವೆದವಾಣತಿಯರ (ಗ) ವೆಳೆವಾಣತಿಯರ (ಕ). ⁹ ಕಿಱುವಲ್ಲ (ಗ) ¹⁰ ಮುಟ್ಟಿದು (ಗ). ¹¹ ಮೋಹವ (ಕ).

ಅವಳಿರವಣಾದವಳಾಳಿಯರೊಳಗೋರ್ವ | ಯುವತಿ ತನಕದೊಳ್ಳಿತಂದು ||

ಅವನಿಪಗಲುಪಲಾ ನೃಪ ಬಂದು ಸಾರ್ಧನಂ | ದವಳನಂಗಜನಧಿದೇವಿ || ೫೪ ||

ಅಜ್ಜಾದು ತನ್ನೆಜ್ಜಿಯ ಬಂದುದನಾ ಸತಿ ನೈ | ಮಜ್ಜಿದು ತೆಜ್ಜಿದ¹ ಮೇಲುದನು ||

ಮಜ್ಜಿಸುತ ಗದ್ದದ ಕಂಠಿಯಾದಳು ಕಿರು | ಪೆಜ್ಜಿನೊಸಲಬಲಾನುಣಿಯೆ || ೫೫ ||

ಮೆಜ್ಜಿದವವಳ ಕಣ್ಣಿಳಿಂದ ನಾಸಿಕಕಂದು | ಕಜ್ಜಿನವಶ್ರುಬಿಂದುತತಿಗಳು ||

ಕಿಜ್ಜಿಮುಲ್ಲಿಗೆಯೊಳು² ಚಂಪಕವ ವೈರದೊಳಂದು | ಪಜ್ಜಿನವಜ್ಜಿಗಳಿಡುವಂತೆ³ || ೫೬ ||

ಕಡುಸೊಗಸಿದವಾ ಮಡದಿಯ ಕುಚಕಡೆ | ವಿಡದುಗುವಶ್ರು⁴ಬಿಂದುಗಳು ||

ಮಡದಿ ಕೇಳತ್ತರೆ ಮುತ್ತೊಕ್ಕವೆಂಬರೆ⁵ | ನುಡಿಯ ನನ್ನಿಯ ಮಾಡುವಂತೆ || ೫೭ ||

ನಗೆಗಣ್ಣಿಳಿಂದಲವಳ ಕುಚಯುಗಕಂ | ದುಗುವಶ್ರುಕಣಗಳೊಪ್ಪಿದವು ||

ಪಗಲೆ ಚಕೋರಿ ತಿಂಗಳ ಬಿತ್ತನೆಣೆವ | ಕೈಗಳಿಗೀವಂತೆ⁶ ಲತಾಂಗಿ || ೫೮ ||

ಸುತನೋಹದಿಂ ಸುಬಳಾದೇವಿ ತನ್ನಾತ್ಮ | ಪತಿಯ ಮುಂದಿಂತು ಪಲುಬಲು ||

ಅತಿಕೌತುಕವಟ್ಟು ಮನದೊಳು ಮರುಗಿ ಭೂ | ಪತಿಯಿರಲತಿದುಗುಡದಲಿ || ೫೯ ||

ಬಂದ ನೋವನು ಸರಿಗೊಂಬರೆ⁷ ತನ್ನವ | ರೆಂದು ನುಡಿದ ನಾಣ್ಣುಡಿಯ ||

ಅಂದು ನನ್ನಿಯ ಮಾಡುವಂತರಸಿನ ಮೊಗ | ಕಂದಿತವಳ ಕಾಣಲೊಡನೆ || ೬೦ ||

ತುಟಿ ಅಲುಗಿಸಲಾರರು, ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಲಾರರು ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಆ ಚಿಂತೆಯು ಅವರನ್ನೂ ಸೊಬಗು ಗೆಡಿಸಿತು ಅವರು ಮರದ ಮನುವ್ಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಂತಿದ್ದರು || ೫೩ || ಸುಬಳಾದೇವಿಯ ಇರವನ್ನು ತಿಳಿದ ದೂತಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ತ್ವರೆಯಾಗಿ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ರಾಜನು ಒಡನೆಯೇ ರಾಣಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. || ೫೪ || ಬಾಲಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆಯ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ತನ್ನ ಗಂಡನು ಬಂದುದನ್ನು ತಿಳಿದ ಆ ರಾಣಿಯು ತಾನು ಮೈಮರೆತಿದ್ದುದರಿಂದ ಓರೆಯಾಗಿದ್ದ ಮೇಲುದನ್ನು ಸರಿಗೊಳಿಸಿ, ಗದ್ದದಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾದಳು. || ೫೫ || ರಾಣಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮೂಗಿಗೆ ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಗಳು ಉದುರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆಗ ಅವು ಸಂಪಗೆಯ ಮೇಲಿನ ವೈರದಿಂದ ತುಂಬಿಗಳು ಅದನ್ನು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವುಗಳೊಡನೆ ಇಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು || ೫೬ || ಮಡದಿ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು 'ಅತ್ತರೆ ಮುತ್ತೊಕ್ಕವು' ಎಂಬ ಗಾದೆಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ರಾಣಿಯ ಮೊಲೆಗಳಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಗಳು ಬಹಳ ಚೆಲುವಾಗಿ ತೋರಿದವು || ೫೭ || ಆಕೆಯ ನಗೆಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಎರಡೂ ಮೊಲೆಗಳಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರ ಹನಿಗಳು ಹಗಲುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಚಕೋರಿಗಳು ಜೊತೆಹಕ್ಕಿಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದ ಬಿತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಂತೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. || ೫೮ || ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ಮಗನಿಲ್ಲವೆಂಬ ದುಃಖದಿಂದ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಎದುರು ದುಃಖಿಸಲು, ರಾಜನು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯತಾಳಿ ತಾನು ಕೂಡ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟನು || ೫೯ || ಬಂದ ನೋವನ್ನು ಸರಿಸಮವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವವರೇ ತನ್ನವರು-ಎಂಬ ಗಾದೆಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ರಾಜನ ಮುಖವೂ ಬಾಡಿಹೋಯಿತು. || ೬೦ || ಸುಖಕಷ್ಟಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಳ್ಳಿತನ್ನೇ ಕಾಣಿಸತಕ್ಕ ಸ್ತ್ರೀಯ

¹ ಮರದು (ಕ) ² ಕಿಜ್ಜಿಮಾಳಿಗೆಯೊಳು (ಕ) ³ ಮಜ್ಜಿಗಳಿಡುವಂತೆ (ಗ) ⁴ ಕಡವಿಡದೊಗುವಶ್ರು (ಗ). ⁵ ಮುತ್ತೊಕ್ಕವೆಂಬರೆ (ಚ) ⁶ ಚಕೋರಿತಿಯನು ಪಂಪನ ಕಂಡು ಅಗಲಿದಿರುವೊಲು (ಕ) ⁷ ಪಂಪುಗೊಂಬರೆ (ಗ) ಪಟ್ಟುಗೊಂಬರೆ (ಚ)

ಲೇಸು ಕಷ್ಟಗಳಿಗೊಂದನಿಸಿ¹ ಕೂಡಿದರ್ಥಿ । ಲೇಸ ಮನಕೆ ಗಾಣಿಸುವ² ॥

ಅ ಸುದತಿಯರಿಗೆ ಬರೆ ನೋವು³ ತನುಮನ । ಮಾಸದಿಹುದೆ ಮಾನವರ ॥ ೬೦ ॥

ಒಯ್ಯನೆ ಕುಳಿತಾ ದಶರಥ ತನ್ನರೆ । ಮೆಯ್ಯನಿಸುವ ಕೋಮಲೆಯ ॥

ಕೈಯನೆದೆಯೊಳಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಯಾ । ರಯ್ಯ⁴ ನುಡಿದನಂತೆಂದು ॥ ೬೧ ॥

ಏಕೆ ಬಂದುದು ಬಲು ದುಗುಡ ನಿನಗೆ ಚಿಂತೆ । ಯೇಕೆ ನಿನ್ನೀ ಮೊಗಸಸಿಯ ॥

ಏಕೆ ಸಾರ್ದುದು ನಿನ್ನ ಕರಕಂಜವೆಂದವ । ನಾ ಕೋಮಲೆಯ ಕೇಳಿದನು ॥ ೬೨ ॥

ಉಸುರು ನೀನುಸುರದ ಮುನ್ನ ನಿನಗೆ ನೋವ । ನೆಸಗಿದವರ ಪಿಡಿತರಿಸಿ ॥

ಅಸುವಿಗುಬ್ಬಸವ ಮಾಡುವೆ ಮಾಡದೊಡೆ ನಿ । ನ್ನಸುವಿಗೆ ನಾ ಮುನಿದವನು ॥ ೬೩ ॥

ಪೆಂಡವಾಸಗಳಿಂದ ಬಂದುದೊ ನನ್ನಲ್ಲಿ । ಕಂಡೆಯೊ ಸವಡು ಮಾತುಗಳ ॥

ಮಂಡೆಬೇನೆಯೊ ದೇಹದಾಸರೊ ಪೇಳಿಲೆ । ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ಚಿಂತೆಯನು ॥ ೬೪ ॥

ಮಂಡೆಯೆರಡು ದೇಹವೊಂದಾದ ಗಂಡಭೇ । ರುಂಡನಂದದೊಳು ಬಾಳ್ವವರ ।

ಕಂಡು ಕರುಣಿ ಕಾಣಲಾರದೆ ಪಿಸುಣರ । ತಂಡ ಕೊಂಡೆಯವ ಸೇರಿಸಿತೊ ॥ ೬೫ ॥

ಮೀಱುವರಿಲ್ಲ ನಿನ್ನನು ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯ । ಮೀಱದಾನೊಳಗಾಗಿಹೆನು ॥

ನೀಱಿ ನಿನ್ನೀ ಮನದೊಳು ಬಂದು ಚಿಂತೆ ಕಾ । ಲೂಱಿದ ತೆಱನೆ⁵ ಪೇಳಿನಗೇ ॥ ೬೬ ॥

ರಿಗೆ ವ್ಯಸನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದರೆ, ಅದು ಮಾನವರ ದೇಹವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಮಸುಕಾಗಿಸದೆ ಇರುವುದೇ? ॥ ೬೦ ॥ ದಶರಥರಾಜನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾದ ಆಕೆಯ ಕೈಯನ್ನು ಎದೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಗೊಳ್ಳಿಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಆಕೆಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೬೧ ॥ ನಿನಗೇಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ವ್ಯಸನವು ಬಂತು? ನಿನಗೆ ಚಿಂತೆಯೇಕೆ? ನಿನ್ನ ಮುಖವೆಂಬ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕೈಯೆಂಬ ತಾವರೆಯು ಅದೇಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು? ಎಂದು ದಶರಥನು ಹೂವಿನಂತೆ ಕೋಮಲೆಯಾದ ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ॥ ೬೨ ॥ ಏನಾಯಿತು ಹೇಳು. ನೀನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ನೋವುಂಟುಮಾಡಿದವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ತರಿಸಿ, ಅವರ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಉಬ್ಬಸ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವೆನು. ಹಾಗೆ ನಾನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಜೀವದ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾದವನೆನಿಸುವೆನು. ॥ ೬೩ ॥ ಎಲೇ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯೆ, ನಿನಗೀ ವ್ಯಸನವು ರಾಣೀವಾಸದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಬಂತೋ? ಅಥವಾ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನೇನಾದರೂ ಕೇಳಿದಿಯಾ? ತಲೆನೋವೇ? ಪರೀರದಲ್ಲಿ ಆಯಾಸವೆ? ಏನು ಹೇಳು. ॥ ೬೪ ॥ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ತಲೆಯೆರಡು, ದೇಹ ಪೊಂದು ಎನಿಸಿರುವ ಗಂಡಭೇರುಂಡದಂತೆ ಬಾಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯೆಗೊಂಡು, ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಯಾರೋ ಚಾಡಿಕಾರರು ಚಾಡಿಹೇಳಿದುದರಿಂದ ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತೆಯಾದೆಯಾ! ॥ ೬೫ ॥ ಎಲೇ ಮಡದಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ವರ್ತಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ನಾನು ಕೂಡ ಮೀರದೆ ನಿನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲೇ ಇರುವೆನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಎಲೇ ಸುಂದರಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತೆಯು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಬಂದು ನೆಲೆಯೂರಿತು? ಹೇಳು. ॥ ೬೬ ॥ ಮೂರ್ಛಜಂಪ್ರ ಸದೃಶನಾದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಾತನಾಡದೆ ನೀನು ಇದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ನುಣ್ಣೊಗ್ಗವೂ ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣೂ ನೈದಿಲೆ

¹ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೊಂದನಿಸು (ಗ) ಕಷ್ಟಗಳಿಗೊಂದಿಸಿ (ಚ). ² ಮಾಸಕೆ ಕಾಣಿಸುವ (ಗ.ಚ). ³ ನೋವು (ಗ.ಚ). ⁴ ಯಾರಯ್ಯದೆ (ಕ). ೬೪, ೬೫, ೬೬ (ಗ.ಚ.ದಲ್ಲಲ್ಲ). ⁵ ಪರಿಯು (ಚ).

ನುಡಿಯದಿರಲು ಪೂರ್ಣೆಂದುಗೆ ನೋಡದೆ | ನುಡದಿ ನೀನಿರೆ ನೈದಿಲಿಗೆ ||
ಪಡಿಯೆನಿಸದೆ ಮಾಣವು ನಿನ್ನ ಕಡುಗಾಡಿ | ವಡೆದ ನುಣ್ಣೊಗ ನಿಡುಗಣ್ಣು || ೬೮ ||

ಮೂಗುವಟ್ಟಿರೆ ಮಾಗಿಯ ಕೋಗಿಲೆಗೆಣೆ | ಯಾಗದಿರದು¹ ನುಣ್ಣುರವು ||
ರಾಗದಿ ನೀ ನುಡಿ ನುಡಿಯೆಂದವಳನವ² | ಪೂಗಣೆಯನ ಪುಣ್ಯನಿಧಿಯೆ || ೬೯ ||

ಎಂದಿಂತು ದಶರಥನವಳ ನುಡಿಸುತಿರೆ | ಲಂದವಳಾಳಿಯರುಗಳ ||
ವೃಂದದೊಳೋರ್ವಳ ನೊಗನೋಡಲವಳಿಂ | ತೆಂದು ಬಿನ್ನಹವ³ ಮಾಡಿದಳು || ೭೦ ||

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಚಿತ್ರದೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮ | ಭಾವವ ನೋಡುತ ಮುಂದೆ ||
ಭಾವಜಾರಿಯ ಜನಮುನಿಗಳ ಭಾವವ | ಭಾವಿಸಿ ಭಾವೆ ನೋಡಿದಳು || ೭೧ ||

ಪೂಗೊಳದೊಳು ಬನದಿಸುತಿರೆ ನೀನಿರ್ವ⁴ | ರಾಗ ಮೈಗರೆಯಲು ನೀನು⁵ ||
ರಾಗದಿ ನಿಣುಕಿ ನಿಟ್ಟಿಸಿದುದ ಕಂಡಲ್ಲಿ | ಬಾಗಿದಳ್ಳಾಚಿ ಶಿರವನು || ೭೨ ||

ನಿನ್ನೊಳು ತಾ ಮುನಿದಿರಲೊಂದೆಡೆಯೊಳು | ಬೆನ್ನನೆ ಬಂದಮರ್ದಪ್ಪಿ ||
ಮನ್ನಿಸಿ ನೀ ಚುಂಬಪುದ ಕಂಡು ಪುಳಕದಿಂ⁶ | ಚೆನ್ನೆಯಾಯೆಡೆ⁷ ಬೆನುರಿದಳು || ೭೩ ||

ಮುತ್ತೊಂದಕೆಂದು⁸ ಜೂಜಾಡಿ ನೆತ್ತವ ಸೋಲೆ | ಮುತ್ತೆಂಟೆಂದು ಬಾಯಾಲೇ ||
ತೆತ್ತದನಾ⁹ ನೃಪನಿವಳೆಂತಲಾ¹⁰ದಳೆಂದೆ | ನುತ್ತು ಕೌತುಕವಟ್ಟಿಲ್ಲಿ || ೭೪ ||

ಹೂವಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವವು? || ೬೮ || ನೀನು ಮಾತಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ನಯವಾದ ಸ್ವರವು ಮಾಗಿಯ ಕೋಗಿಲೆಯ ಸ್ವರವನ್ನು ಹೋಲುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು ಮಾತಾಡು, ಮಾತಾಡು-ಎಂದು ದಶರಥನು ಹೇಳಿದನು || ೬೯ || ಹೀಗೆ ದಶರಥನು ರಾಣಿಯನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುತ್ತ ಆಕೆಯ ದಾಸಿಯರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದನು ಆಗ ಅವಳು ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು || ೭೦ || ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ಮಹಾರಾಣಿಯು ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಭಾವಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಂಡಳು ಹೀಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಆಕೆ ಆಮೇಲೆ ಮನ್ಮಥ ವೈರಿಯೆನಿಸಿದ ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಜೈನಮುನಿಗಳನ್ನೂ-ಆ ಚಿತ್ರಗಳು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುವ ಭಾವಗಳನ್ನೂ ಭಾವಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು || ೭೧ || ನೀವೂ ರಾಣಿಯವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಜಲಕೇಳಿಯಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀವು ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇಣಕಿ ನೋಡಿದುದನ್ನು ಕಂಡು, ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು ತಲೆಬಾಗಿಸಿದಳು || ೭೨ || ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಕೆಯು ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟಾಗಲು, ನೀನು ಬೆನ್ನಿನ ಹಿಂಗಡೆಯಿಂದ ಬಂದು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಆದರವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಚುಂಬನಕೊಟ್ಟುದನ್ನು ಕಂಡು, ರೋಮಾಂಚವನ್ನು ತಾಳಿ ಬೆವರಿಹೋದಳು || ೭೩ || ಒಂದು ಮುತ್ತುನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಪಗಡೆಯಾಟವನ್ನಾಡಿ, ಸೋತುಹೋದಾಗ ರಾಜನು (ನೀನು) ಎಂಟು ಮುತ್ತುಗಳನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಘಟನೆಯನ್ನು ಈಕೆ (ತನ್ನ ಸಖಿ) ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಳೆಂದು ರಾಣಿಯು ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿದಳು || ೭೪ || ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ತಾವರೆಗೊಳದ ಸಮೀಪವಿರುವ ಮಾವಿನ ಮರದ ಚಿಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ವಿನೋದದಿಂದ ಇದ್ದ ಚಿತ್ರದ ಭಾವವು

¹ ಯಾಗದಿರಲು (ಗ) ² ನುಡಿಯೆದೆಯಿರವಳನವ (ಕ) ³ × (ಗ ಚ) ⁴ ನೀನಿರ್ವ (ಗ) ⁵ ಮೈಗರೆದು ನೋಡಿದಳು (ಕ)
⁶ ಕಂಡಳುಕದಿಂ (ಕ) ⁷ ಚೆನ್ನೆಯಾಯೆಡೆ (ಚ) ⁸ ಮುತ್ತೊಂದಾಕೆಂದು (ಚ). ⁹ ತೆತ್ತದನಾಂ (ಗ) ¹⁰ ತಲಾಗಳೆಂದನುತ್ತು (ಗ)

ತಾನರೆಗೊಳದೊತ್ತಿನ ಸಹಕಾರದ । ಕಾವಣದೊಳು¹ ಲೀಲೆಯೊಳು ॥

ನಾವೀರ್ವರಿದ್ ಭಾವದ ಭಾವ ಲೇಸೆಂದು । ಭಾವಿಸಿ ಭಾವೆ ನೋಡಿದಳು ॥ ೭೫ ॥

ಮುಱಿಯೊಳಗಿರೆ² ತಾನೇ ಪೋಗಿ ಕಂಡು ಕಾ । ಲೈಲಿಗಿ ಮುನಿಸ ತಿಳುಪಿದುದು ॥

ಅಱಿದಂತು ಬರೆದಳೆನುತ³ ಬಂದುಗೆನಾಯ । ತೆಱಿದೊಯ್ಯನೆ ನಕ್ಕಳಿಲ್ಲ⁴ ॥ ೭೬ ॥

ಅಚ್ಚರಿಯೊಳು ನಾವಿನಿತು ಬಿನದಿಸಿದು । ದಚ್ಚರಿಯೊಳು⁵ ಕಾಣದವಳು ।

ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತೀ ಪಟದೊಳು ಬರೆದಳೆಂ । ದಚ್ಚರಿನಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು ॥ ೭೭ ॥

ನೋಡಿದಳೀಯೆಡೆಗಳೊಳು ನಲಿವುತಿಲ್ಲ⁶ । ನೋಡಿದಳೀ ವನದೊಳಗೆ ।

ನೋಡಿದಳೀ ತಾಣದೊಳು⁷ ಚಿಂತೆಯನಿಲ್ಲ । ಮಾಡಿದಳೀನೆಂದಱಿಯೆನು ॥ ೭೮ ॥

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಲಾ ಪಟದೊಳಾ ತಾಣವ । ನಿಂದು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ದಶರಥನು ॥

ನಂದನರುಗಳಿಲ್ಲದಿರಲದರಿಂ ಚಿಂತೆ । ಬಂದುದು ಸತಿಗೆಂದನವನು ॥ ೭೯ ॥

ಪಱನೆಂಗುರುಳು ಪರೆದಿರೆ ತಿದ್ದುತೊಯ್ಯನೆ । ಕಱಿವ ಕಂಬನಿಯನು ತನ್ನ ।

ಸೆಱಗಿಂದಲೊರಸಿ ಚುಂಬುಕಪಿಡಿದವ⁸ ಮನ । ದೆಱದೊಯ್ಯನಿತುಸುರಿದನು⁹ ॥ ೮೦ ॥

ಇನಿಯಳೆ ಕೇಳು ನಿನ್ನಿಂದ ಮೊದಲೆ ನಂ । ದನನಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆ ॥

ಜನಿಯಿಸಿದುದು ನನ್ನ ಮನದೊಳಗೆಂದಾ । ವನಿತೆಯ ಮೈದಡವುತವೆ ॥ ೮೧ ॥

ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ॥ ೭೫ ॥ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಸ್ವತಃ ನನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಾಲಿಗೆರಗಿ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದುದನ್ನು ಈ ಚಿತ್ರಗಾರ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬರೆದಳು? ಎನ್ನುತ್ತ ರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಕೆಂದುಟಿಯ ಬಾಯನ್ನು ತೆರೆದು ನಗಾಡಿದಳು. ॥ ೭೬ ॥ ನಾವಿರ್ವರೂ ಅಶ್ವರೈಕರ ವಾಗಿ ವಿನೋದಪಟ್ಟ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ ಅಶ್ವರೈದಿಂದ ಕಂಡು ಸುಮ್ಮನಿರದೆ, ನಮ್ಮ ವಿನೋದದ ಘಟನೆಯನ್ನೇ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿದಂತೆ ಈ ಪಟದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ—ಎಂದು ರಾಣಿಯು ಅಶ್ವರೈದಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ॥ ೭೭ ॥ ರಾಣಿಯೂ ಈ ಉದ್ಯಾನದ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಈ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ವ್ಯಸನಾಕ್ರಾಂತಳಾದಳು. ॥ ೭೮ ॥ ಹೀಗೆ ರಾಜನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ದಶರಥನು ಆ ಚಿತ್ರಪಟದಲ್ಲಿ ರಾಣಿಗೆ ವ್ಯಸನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ತಾಣವನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಣಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಚಿಂತೆಯುಂಟಾಯಿತು—ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೭೯ ॥ ತುಂಬಿಗಳಂತೆ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಆಕೆಯ ತಲೆಗೂದಲು ಕೆದರಿರಲು, ಅದನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಸರಿಗೊಳಿಸುತ್ತ, ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕಣ್ಣಿನೀರನ್ನು ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರದ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಒರಸಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಆಕೆಯ ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತೆರೆದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆಕೆಯೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೮೦ ॥ ಎಲೇ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಡದಿಯೇ, ಕೇಳು. ಮಗನು ಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗಿಯೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದೆ—ಎಂದು ದಶರಥನು ಹೇಳಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಮೈದಡವಿದನು. ॥ ೮೧ ॥ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವಾದರೆ ಕೀರ್ತಿಯು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವುದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಲವೇ ನಾಶವಾಗುವುದು, ಸಂಪತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ವೈರಿ

¹ ಕಾವಳೊಳು (ಗ) ² ಮುಱಿಯೊಳಗಿವೆ (ಗ). ³ ಅಱಿದ ನಾನಂದಳೆನುತ (ಕ) ⁴ ಅಱಿದಂತು ಬರೆದಳೆಂದಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು (ಗ). ⁵ ದಚ್ಚರಿಯಿಂದ (ಚ). ⁶ ನಲಿವುತಲ್ಲಿ (ಗ) ⁷ ತಾಣವ (ಗ.ಚ) ⁸ ೭೭ ಪದ್ಯ ಗ ದಲ್ಲಲ್ಲಿ. ⁹ ಪಿಡಿದಮರ್ದಪ್ಪಿ (ಗ) ⁹ ಮನದೊಳಗಿಂದ ಮನದೊಳಗಿರು (ಗ). ಮನದೊಳಗಿಂದ ಮನದೊಳಗಿರು (ಚ)

ಕೆಡುವುದು ಜಸವಳಿವುದು ಸತ್ಕುಲ ಧನ | ಕೊಡೆಯರರಿಗಳು ನಂದನರಾ ||
ಪಡೆಯದರೊಡಲೊಡನಳಿವನು¹ ನಿಜವೆಂದು ನುಡಿದನರಸಿಗಂದರಸ²

|| ೮೨ ||

ಅಳಿಯದು³ ಜಸ ಕೆಡದೊಡನೆಯನ್ನಯ ಪೆರ್ಚಿ | ಬೆಳೆವುದು ನಿಜನಂದನರ ||
ಇಳಿಯೊಳು ಪಡೆದ ನರರಿಗದ ಬಲ್ಲೆನೆ | ದಿಳಿಯಾಣ್ಣನವಳೊಳಾಡಿದನು

|| ೮೩ ||

ಸುತ ಪೆಸರವನಾರನೆ ಬಲ್ಲೆ⁴ ಸ | ತ್ಪುತಿ ಪುರವಭವನ⁵ ಭವನ ||
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಿವನು⁶ ಸಪ್ತಸಂತಾನವೆಂಬರು | ಮತಿವಂತರಂಬುಜನೇತ್ರ

|| ೮೪ ||

ಇವರೊಳೊಂದೆರಡು ತ್ರಿವಿಧ ನಾಲ್ಕೈದನು | ಳ್ಳವನ ಜನ್ಮವೆ ಜನ್ಮವೆಂದು ||
ತನೆ ಕೊಂಡಾಡುವರಿವ ಪಡೆಯದ ನಾ | ನವನ⁷ ಪಾಮರನೆಂಬರಬಲಿ

|| ೮೫ ||

ನಾ ಪೊತ್ತು ಭೂಭಾರವ ಪೊತ್ತು ನನ್ನ ಸಂ | ತಾಪವನಳಿವ ನಂದನರ⁸ ||
ಅ ಪೊತ್ತು ಪಡೆವನೆಂಬಿ ಚಿಂತೆ ನನಗಿರ | ಲೋಪಳಿ ನಿನಗೇಕಿನಿತು

|| ೮೬ ||

ಒಳ್ಳಿತು ನೀ ಚಿಂತಿಸಿದ ಕಜ್ಜವದು ಮು | ನ್ನುಳ್ಳುದು⁹ ನನ್ನ ಮನದೊಳು ||
ತಳ್ಳಂಕವ ಬಿಡು ನೀನೆಂದನಂದನ | ನುಳ್ಳಲದ್ವಂಬುಜನೇತ್ರ¹⁰

|| ೮೭ ||

ಎಂದಿನಾದಿಯ¹¹ ನೀತಿನಾತುಗಳನು ತನ್ನ | ಮಂದಗಮನೆಗಾ ನೃಪತಿ ||
ಅಂದೊರೆವುತಲಿರೆ ನೇತ್ರಧಾರಿಣಿಯೊರ್ವ | ಇಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳಂತು

|| ೮೮ ||

ಗಳೇ ಒಡೆಯರಾಗುವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯದವರ ದೇಹವು ಬೇಗನೆ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ನಿಜ—ಎಂದೊ
ದಶರಥನು ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೮೨ || ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದ ಮಾನವರ ಕೀರ್ತಿಯು ಎಂದಿಗೂ
ಅಳಿಯದು, ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವು, ವಂಶವು ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಳಿಯುವುದು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನು
ತಿಳಿದಿರುವೆನು—ಎಂದು ರಾಜನು ಅವಳೊಡನೆ ಹೇಳಿದನು || ೮೩ || ಮಗ, ಕೀರ್ತಿ, ಉದ್ಯಾನ, ದೊಡ್ಡಕೆರೆ, ಒಳ್ಳೆಯ
ಕಾವ್ಯ, ಪಟ್ಟಣ, ಜಿನಾಲಯ—ಈ ಏಳನ್ನು ಸಪ್ತಸಂತಾನವೆಂದು ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. || ೮೪ || ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು ಯಾವನಲ್ಲಿವೆಯೋ ಅವನ ಜನ್ಮವು ಸಾರ್ಥಕವಾದುದೆಂದು ವರ್ಣನೆಮಾಡುವರು
ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ಇವನ್ನು ಪಡೆಯದಿರುವ ಮಾನವನನ್ನು ದಡ್ಡನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. || ೮೫ || ನಾನು ಹೊತ್ತಿರುವ
ಈ ರಾಜ್ಯಭಾರದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡತಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಪಡೆಯುವೆನೋ
ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ನನಗಿದೆ ಹೀಗಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಳೇ, ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಚಿಂತಿಸುವೆ? || ೮೬ || ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಳಿದ
ತಾವರೆಯಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವಳೇ, ಒಳ್ಳೆಯದು ನೀನು ಯೋಚಿಸಿರುವ ಸಂಗತಿ ಹೊಸತೇನೂ ಅಲ್ಲ, ಅದು ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವಂಥದೇ ಆಗಿದೆ ಅದುದರಿಂದ ನೀನು ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಬಿಡು—ಎಂದು ದಶರಥನು ಹೇಳಿದನು. || ೮೭ ||
ದಶರಥರಾಜನು ಇವೇ ಮುಂತಾದ ನೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಡದಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ಕಂಚುಕಿಯೋರ್ವಳು ಬಂದು

¹ ನಳಿದಾ (ಚ) ² ನುಡಿದನಂದರಸಿಗಂದರಸ (ಗ) ನುಡಿದಳರಸಿಗಂದರಸ (ಚ) ³ ಬೆಳೆಯದು (ಕ) ⁴ ಪುರದೇವತಾ (ಗ) ಪುರು
ದೇವತಾ (ಚ) ⁵ ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಿವನು(ಚ) ⁶ x (ಚ) ⁷ ನಂದನನ (ಗ) ⁸ ಮುನ್ನುಳ್ಳದು (ಗ) ಮುನ್ನಲುಳ್ಳದು (ಚ) ⁹ ವದನೆ (ಗ).
¹⁰ ಎಂದಿವರಾದಿಯ (ಚ)

ಮನುಜೇಶ್ವರ ಮನುಮಾರ್ಗ ಚಿತ್ತೈಸೆಮ್ಮ । ವನಪಾಲಕ ಬಂದು ನಮ್ಮ ॥

ಕನಕದ ಬಾಗಿಲೊಳಿರ್ದಪನೆನಲಾ । ಜನಪ ಬರಿಸೆ ಬಂದನವನು

॥ ೮೯ ॥

ಬಸವಳಿದಂಗ ಕಂದಿದ ಮೊಗ ನೊಸಲಿಂದ । ಬಸಿವ ಬೆಮರು ನಿಡುಸುಯ್ಯ ॥

ರಸವಜ್ರದ್ಧರ¹ ನೆಸೆಯಲಾ ವನಪಾಲ । ನೆಸೆದನಂದರಸನಿಡಿರೊಳು

॥ ೯೦ ॥

ಉತ್ತಮವಹ ರಸ ತೀವಿದ ಫಲಗಳ । ನಿತ್ತವನಿರದೆ ಭೀತಿಯೊಳು ॥

ಎತ್ತಿ ಕರವ ನಿಟಲಕೆ ಚಾಚಿಯಾ ಭೂ । ಪೋತ್ತಮಗಿಂತು ನುಡಿದನು²

॥ ೯೧ ॥

ಚಿತ್ತೈಸೆಲೆ ಭೂಪಾಲ ಚಾರಣರು ವಿ । ಯತ್ತಳದಿಂ³ ನಮ್ಮ ವನಕೆ ॥

ಚಿತ್ತೈಸಿದರೆನೆ ಮಣೆದೇಳ್ಳು ನಡೆದರಂ । ದತ್ತಣ ದೆಸೆಗೇಳಡಿಯ

॥ ೯೨ ॥

ಆ ಸಮಯದೊಳವ ತಂದ ಫಲವ ಕಂ । ಡಾ ಸುದತಿಯ ನೋಡಲರಸ ॥

ಆ ಸತಿ ಸುತನಾದವೊಲು ಮನದೊಳು ನೀರ⁴ । ಸೂಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು ಚಿಂತೆಯನು

॥ ೯೩ ॥

ಆ ನರನಾಥನಾ ವೇಳೆಯೊಳಗೆ ಪೊಯ್ಸ । ಅನಂದಭೇರಿಯ ಕೇಳ್ಳು ॥

ಆ ನಗರದ ಜನವೈದಿತು ಹರುಷದೊ । ಛಾನದನೇನ ಬಣ್ಣೆ ಪೆನು

॥ ೯೪ ॥

ಬಂದರು ಗಡ ಚಾರಣ ಮುನಿಗಳು ನಮ್ಮ । ನಂದನಕಲ್ಲಿಗೆಮ್ಮರಸು ॥

ಇಂದೈದಿದಪ⁵ಗಡ ಪೋಷ ಬಾರಂದೆಂಬ । ಸಂದಣೆಯೆಸೆದುಂದಲ್ಲಿ

॥ ೯೫ ॥

ಅವನಿಗೆ ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ॥ ೮೮ ॥ ಎಲೈ ಮನುವಿನ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ರಾಜನೇ, ಕೇಳು. ನಮ್ಮ ವನಪಾಲಕನು ಬಂದು ನಮ್ಮ ಹೊಂಬಾಗಿಲಿನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ—ಎಂದನು. ಆಗ ದಶರಥನು ಅವನನ್ನು ಬರ ಮಾಡಲು, ಆ ವನಪಾಲಕನು ಬಂದನು. ॥ ೮೯ ॥ ಆ ವನಪಾಲಕನ ಅವಯವಗಳು ಶಕ್ತಿಗುಂದಿದ್ದವು, ಮುಖವು ಬಾಡಿ ಹೋಗಿತ್ತು, ಹಣೆಯಿಂದ ಬೆವರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಶ್ವಾಸವು ದೀರ್ಘವಾಗಿತ್ತು. ಕೆಳತುಟಿ ಒಣಗಿತ್ತು. ಅವನು ಬಂದು ರಾಜನ ಮುಂದೆ ನಿಂತನು. ॥ ೯೦ ॥ ವನಪಾಲನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರಸಭರಿತವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು, ಭಯ ದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನೆತ್ತಿ ಹಣೆಗೆ ತಗಲಿಸಿ, ರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೯೧ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಕೇಳು. ಆಕಾಶದಿಂದ ಚಾರಣರು ನಮ್ಮ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ—ಎಂದು ವಂದಿಸಿ ಹೇಳಲು ರಾಜನು ಅವನೊಡನೆ ಆಗಲೇ ಎದ್ದು ಆ ದಿಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಏಳುಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದನು. ॥ ೯೨ ॥ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವನಪಾಲನು ತಂದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕಂಡ ಸುಬಳಾದೇವಿಯನು ದಶರಥನು ನೋಡಲು, ಆಕೆಯು ತನಗೆ ಗಂಡು ಮಗುವಾದಷ್ಟೇ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಾಳಿ. ಚಿಂತೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಳು. ॥ ೯೩ ॥ ದಶರಥನು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆನಂದಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಿಸಿದನು. ಅದರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ ನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ॥ ೯೪ ॥ ನಮ್ಮ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಚಾರಣಮುನಿಗಳು ಬಂದರಂತೆ! ನಮ್ಮ ಅರಸನು ಈದಿನ ಹೋಗುತ್ತಾನಂತೆ! ನಾವೂ ಹೋಗೋಣ, ಬನ್ನಿ—ಎಂದು ಹೇಳು ತಿರುವ ಜನಸಮೂಹವು ಅಂದು ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೯೫ ॥ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷತೆ-ತಾಂಬೂಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ. ಕರ್ಪೂರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ ಬಾ—ಎಂಬ ಮಾತು ಆ ಪಟ್ಟಣದ

¹ ರಸಮಶಢರ (ಚ) ² ಗಿಂತುಸುರಿದನು (ಗ) ³ ವಿಮುತ್ಸಣದಿ (ಕ) ⁴ ನೀರ (ಗ). ⁵ ಇಂದೆಯಿದದ (ಗ).

ತೆಗೆ ಪಡಲಿಗೆಯೊಳಕ್ಷು¹ತೆ¹ ನೀಳಿಯಗಳ² ತೆಗೆ ಸಿರಿಗಂಪು³ ಕರ್ಪುರವ⁴ :

ತೆಗೆ ಕೋಡು ಬಾಬಾರಿಂದೆಂಬ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ⁵ ಗೊಗದುಡು⁶ ಪೊಳಲಿನಳಿಲ್ಲಿ ದೆಯ⁷ ೯೯೬ ೯

ಲಲನೆ ಕೇಳಾ ನೃಪನೆಡೆಗೆ ಬಾರುಡ್ಡಂ⁸ ಬಲ ಬಂದುದಾ ಮುಗಿಪಡಿಯ⁹ :

ಬಲಗೋಡೆನೆಂಬ ಭಾವದೊಳ್ಳಿತಂದರು¹⁰ ನರಿವುಡೀ¹¹ ರೇಬದೊಳಗಂಡು ೯೯೭ ೯

ವಸುಧೆಯಾಟಾಯಲಂವನ್ನೊಕ್ಕರಸಿದು¹² ಜಸನೆಪ್ಪ¹³ ದಾಣಿಗಳಿಗಿ¹⁴ :

ವಸುಧೀಶನೆಡೆಗೆ ಬಂದವು¹⁵ ಮದದಾನೆಗೆ¹⁶ ಇಸಮ ಬಾಣನ ಮನೆದಲಗೀ¹⁷ ೯೯೮ ೯

ಸುಗತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಮಾರ್ಗೋಲ್ಲಂಪುನಟಿ¹⁸ ನಿಗೆ ಪಯಕತಿ ನೃಪನೆಡೆಗೆ¹⁹ :

ಸುಗುಣ ಜನರುಗಳಿಂ ಪ್ರವಮಾರ್ಗವಿದೆಂದು²⁰ ಪೊಗಳಿಸಿಕೊಳುಕ್ಕೊಡವು ೯೯೯ ೯

ಮಾಣಿ ಕೇಳ²¹ ಪಳಗೊಳಗಾಗಿ ದರೆ²² ಚ²³ : ಶ್ರಮವರ್ತನವನು ಬಿಡದೆ²⁴ :

ಮಾಣಿತ ಸಮ್ಮುಕ್ತ²⁵ ರವ್ಯಕರಣಿದ²⁶ : ಶನಲ್ಲೊಡವು ರವಿಗಲು²⁷ ೧೦೦ ೯

ಆಸುನ ಸೆಳೆವರಾಗಿಯೆ²⁸ ಪರಬಲದ ಸಾ²⁹ : ಹಸಿಗರಂದಾ³⁰ ನೃಪನೆಡೆಗೆ³¹ :

ಆಸಮಾಭಟರು ದರ್ಮಪ್ರಸಾರಿಯ³² ಬಂದ³³ : ರಸಿಯ ನಡುವಿನಂಬಾಟ³⁴ ೧೦೧ ೯

ಸಿರಿಗಂಪ ಸಿರಪಚ್ಚಿ³⁵ವಳುಕನು ಪರಿಮಲ³⁶ : ದರಲ ಪಡಲಿಗೆ³⁷ಯೊಳಾಂ³⁸ :

ಅರಸಿಯ ಕಣ್ಣಿನೈಯಿಂ³⁹ ಬಂದರಾಳಿಯ⁴⁰ : ರರಸನ ಮನ ಮಚ್ಚುವಂತೆ⁴¹ ೧೦೨ ೯

ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು || ೯೭ || ಎಲ್ಲೆ ಬೇರೆಯೇ ಕೇಳು ಆ ದಶರಥವಾಜನಿಗೆ ಹರಾವಂಗಳಾಗ ಕೈಯು ಬಂದಿತು ಜನರಲ್ಲಿರೂ ಆ ಮುನಿಶ್ವರನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಬಾವನೆಯಿಂದ ಬಗೆ ಬದಲೆ ಸಂಜೆ ಮದುವೆ ಆದರೆ ಬಂದರು || ೯೮ || ಕುಸುಮಾಸ್ಮಿತ ದಂತ ಕತ್ತಿಯಂತೆ ಮೋಹಕವಾದ ಬೇರೆಯೇ ರೋಷವೆಂಬ ಮಂತ್ರ ಕೈಯೊಳಗೆ ಹೊತ್ತಿ ಇಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯರೂ, ದಾಸವು (ಮದುವೆ) ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ 'ದಾಸ'ಗೊಳಗಾದ ಮಹಗವಳು ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದವು. || ೯೯ || ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸದಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ಕುಡುಕೆಗಳು ಸಮ್ಮುಗವಾದ ಜನರಿಂದ ಪಾವನವಾದ ಮಾರ್ಗವು ಇದೇ ಎಂದು ಮೊಗಗೊಳಿಕ್ಕುತ್ತ ರಾಜನ ಬಗೆ ಬಂದವು. || ೧೦೦ || ಬೇರೆಯೇ ಕೇಳು ನಿಂದೆಗೆ ಬಳಗಾಗಿ ಯಾವ ಸಂವರ್ಷದಲ್ಲೂ ದರ್ಮಪ್ರವ ಅನುಸರಣೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ ರವಗಲ ಮಾರ್ಗವೊಂದು ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವವನೂ ಆದ ರಾಜನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವು || ೧೦೧ || ಶೃಂಗೇಶರೊಡನೆ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯೂ ಆದ ಬೇರೆಯೇ ಕೇಳು ಪುರಿಸೇನೆಯ ಪ್ರಾಣಾಪಹಾರ ಮಾಮವವರೂ ಸಾವನಿಲ್ಲರೂ ಹೋರಿಸಿಯಿಲ್ಲವವರೂ ಆದ ಸೈನಿಕರು ಧರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತವರಾಗಿ ರಾಜನ ಬಗೆ ಬಂದರು || ೧೦೨ || ರಾಜಯ ಕಣ್ಣು ಸಂಜ್ಞೆಯಂತೆ ದಾಸಿಯರು ರಾಜ್ಯ ಗಳಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧವ್ಯವಗಳನ್ನೂ ಸುವಾಸನೆಯ ದೂವಳಗಳನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜನ ಕಂಪಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವಂತೆ ಬಂದರು. || ೧೦೩ || ಆಗ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ತ್ರೀಯು ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ರತ್ನಮಯವಾದ ಪಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಮುಡಿಪಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೆ ಆ ಸುವಾಸನೆಯ ಅಂಶವು ಮೊಗಗುವುದೆಂದು ಮಯವಟ್ಟು, ಕೈಯಿಂದ ಮೆಚ್ಚುಕೊಂಡು ರವಳು

¹ ಫವರಿಗೆ (೬) ಪೊವರಿಗೆ (೧). ² ಸಿರಿಗಂಪ (೧) ³ ಸುಡಿಯೊಳಗಿರುವ (೧) ಸುಡಿಯೊಳಗಿರುವ (೨) ⁴ ಕೆಲವೆಂದು (೧) ⁵ ಕರವೆ ಮರ್ಜನವೆ (೨) ⁶ ಮಾರ್ಗೋಲ್ಲಂಪು ಫವರಿಂದ (೬) ⁷ ಸೇವಕಿಯು (೧) ಸೇವಕಿಯು (೨) ⁸ ಸಾವು ಗಂಡಾದ (೧) ಸಾವಗಾಗಾದ (೨) ⁹ ಸಿರಿಗಂಪು ಸಿರಿಪಚ್ಚಿ (೧) ¹⁰ ಫವರಿಗೆ (೬) ¹¹ ಮಚ್ಚುವಂತೆ (೧) ಮಚ್ಚುವಂತೆ (೨)

ಚಂದನಕೆಲರಲೆಯಲು ಪಾದ ಪೋಗುವು | ದೆಂದಂಜಿ¹ ಮುಂಜ್ಜಿ ಕರವನು ||
ಇಂದುಕಾಂತದ ಮಣಿಭಾಜನದೊಳು ತಂದ | ಲಿಂದುವದನೆಯೋರ್ವಳಾಗ || ೧೦೩ ||

ಪಟುವೆವಳುಗಳು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಗಂಧಕೆ ಸೋ | ಲೈಱಗಿಯೆಂಜಲಿಸುವನೆಂದು ||
ತುಲುಗೆನೆಗಣ್ಣು ಚಂಪಕಗಂಧಿ ತಂದಳು | ಮಿಲುಪ ಪಡಲಿಗೆಯೊಳಾಂತು || ೧೦೪ ||

ಪಡಲಿಗೆಯೊಳಗಿರ್ಪ ಕಳಮಾಕ್ಷತೆಗಂ | ದೊಡನೆ ಬಂದಾ ಗಿಳಿವಿಂಡು ||
ತುಡುಕುವನೆಂದು ಬಿಂಬಾಧರೆಯೋರ್ವಳು | ಪಿಡಿತಂದಳು ಲೀಲೆಯೊಳು || ೧೦೫ ||

ಬೀಗಿ ಬೆಳೆದ ರಂಭಾಫಲಗಳನೋರ್ವ | ಸೋಗೆಮುಡಿಯ ಕೋಮಲಾಂಗಿ ||
ಆಗ ಪಿಡಿದು ಬಂದಳರಸಿಯೆಡೆಗೆ ಪೊಸ | ಪೂಗಣೆಯನ ಪುಣ್ಯನಿಧಿಯೆ || ೧೦೬ ||

ತರುಣಿಯರೋರ್ವರೋರ್ವರು² ಸೋಂಕೆ ಮುಡಿಯಿಂದ | ಸುರಿವ ಕತ್ತರಿ ಪರಿದೊಗುವ ||
ಸರಮುತ್ತನಲಾಯದೆ ಹರುಷದಿಂ ಬಂದರಂ | ದರಸಿಯೊಳಿಗದಬಲೆಯರು³ || ೧೦೭ ||

ಸುಲಲಿತ ನಾರಿಕಲತ ಕುಸುಮಾಕ್ಷತೆ | ಮಲಯಜ ಮಣಿದೀಪ ಧೂಪ ||
ಫಲ ಚರು ನೊದಲಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯವ | ಲಲನೆಯರಾಂತ್ಯದಿದರು || ೧೦೮ ||

ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಿಂಹಾಸನವನಿಳಿದು ತನ್ನ | ವಲ್ಲಭಿವೆರಸಾ ನೃಪತಿ ||
ನಿಲ್ಲದೆ ಪಾದನಾರ್ಗದೊಳ್ಳಿದುತಿರೆ ತಂ | ದಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದರೊಂದು ಗಜವ || ೧೦೯ ||

ಆ ಗಜದಿರವನಿನಿತೆಂದು ಪೇಳ್ವೊಡೆ⁴ | ನಾಗೇಂದ್ರನಿಗಲ್ಲದುಳಿದ ||
ಜಾಗುವತಿಗೆ⁵ ಗೋಚರವಲ್ಲವದನನು | ರಾಗದೊಳೊರನೆ ಬಲ್ಲನಿತ || ೧೧೦ ||

|| ೧೦೩ || ಒತ್ತೊತ್ತಾದ ಅಕ್ಷಿರೋಮಗಳುಳ್ಳವಳೂ ಸಂಪಗೆಯ ಕಂಮಳ್ಳವಳೂ ಆದ ಓರ್ವಳು ತುಂಬಿಮರಿಗಳು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಬಂದು, ಎಂಜಲುಮಾಡುವವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಹೊಳೆಯುವ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಳು || ೧೦೪ || ತೊಂಡೆಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ತುಟಿಯ ಸುಂದರಿಯೋರ್ವಳು ಕಳಮೆಯ ಅಕ್ಷತೆಗಳನ್ನು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು, ಆ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಗೆ ಗಿಳಿಗಳ ಹಿಂಡು ಬಂದು ಕುಟುಕಬಹುದೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಳು. || ೧೦೫ || ಎಲೇ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ನವಿಲಿನಂತಹ ಮುಡಿಯುಳ್ಳ ಮೃದುವಾದ ಅವಯವವುಳ್ಳ ಓರ್ವಳು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲಿತು ಬೆಳೆದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆಗ ಅರಸಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. || ೧೦೬ || ಸುಬಳಾ ದೇವಿಯ ಆ ಉಳಿಗದ ಹೆಂಗುಸರು ರಭಸದಿಂದ ಬರುವಾಗ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ತಾಗಲು, ಅವರ ಮುಡಿಯಿಂದ ಕನ್ನೂರಿ ಸುರಿಯುವುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಾಯಿತು: ಹಾರಗಳ ಮುತ್ತು ಹರಿದು ಬೀಳುವುದು ಗೊತ್ತಾಗದಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದರು. || ೧೦೭ || ಸುಂದರವಾದ ನೀರಿನತೆಂಬಿಗೆ, ಹೂವು, ಅಕ್ಷತೆ, ಗಂಧ, ರತ್ನದೀಪ, ಧೂಪ, ಫಲ, ಚರು—ಮುಂತಾದ ಪೂಜಾದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೆಂಗುಸರು ಬಂದರು. || ೧೦೮ || ದವರಧರಾಜನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ತನ್ನ ವತ್ಸೀಸಮೇತನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಂದು ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದರು. || ೧೦೯ || ಆ ಆನೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ಅದಿವೇಷನೇ ಆಗ ಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಅಲ್ಪಮತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ನಾನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. || ೧೧೦ ||

¹ ಮೋದುದೆಂದಂಜಿ (ಗ). ² ನೋರ್ವರೋರ್ವರು (ಚ) ³ ಬಾರೆಯರು (ಗ) ⁴ ಪೇಳ್ವೊಡೆ (ಗ) ⁵ ಜಾಗುವತಿಗೆ (ಚ).

ದಿಂದಿವು ನಿನ್ನದೊಡನೆ¹ ನೆಗಪಿದ ನೇ । ಕಂಡನ ಸುಂದಿಲೊಕ್ಕಿದುದಾ ||

ಮಂಡಲಪತಿಯಾನೆಯ ಪಿರವಹರೆ ಮುಂ । ಕೋಗು ನೀಡಿದ ಕರದಂತೆ

|| ೧೧೧ ||

ಪುರವೇಂ ಪರದಿಯೆಂಬುವನೊಯ್ಯನೆ ಸುರ । ಪುರಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯೆಂಬುದರದ² ||

ಶಿರದ ಮೇಗಣ³ ಕುಂಭಯುಗಲದಂತೆಸೆದವಾ⁴ ಕರಿಯ ಕುಂಭಸ್ತಳವಬಲಿ

|| ೧೧೨ ||

ಸುರಿವ ಮದಕೆ ಬರ್ಪಳಿಯನೇಳಿಸ ತ । ಕೈರಿಯ ಕರ್ಣಗೊಂಪ್ಪಿದವ್ವ ||

ಸುರನನಿತೆಯರಿ ಪುರನನಿತೆಯರಿಗೆ । ಸುರಿಯಲ್ಲ ವಾಳೆಯೇಬಂತೆ

|| ೧೧೩ ||

ಕರಿಗಳನಾಂತ ಕೂರ್ಮಾಚಲ ದರಿಗಿದ । ಧರಿಯ ಕಾಣ್ತೆ ಪದವರನ :

ದರಿಗಿದನಗೆ ಸುರಿಯಿಲ್ಲೆಂದು ನಗುವಂತೆ । ಪರ ಗುಣವನಾ ಗಜದ

|| ೧೧೪ ||

ಕೋಟಿನ ಪೊಂಬಾಳೆ ಚವರ ರನ್ನದ ವೊಗ । ಕಂಬಸ್ತಗಿ⁵ಯೇಬರವ ||

ಜುಂಬಪ ಕೇತನಸೆಯಲಾ ಗಜದಾ । ಕಂಬರವನು ಪೇಳ್ವನೇನ

|| ೧೧೫ ||

ಹೊನ್ನ ಹೊರವೆ⁶ ಹೊಕ್ಕುಳ ಘಂಟಿ ರಾಜಿಸ । ರನ್ನದ ಲಂಟಿ ವದನದ⁷ ||

ಕನ್ನಡಿ ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಡೆಯನಾ ಗಜ । ರನ್ನಲೆಸೆದುದು ಸ್ವೀರನ್ನೆ

|| ೧೧೬ ||

ತ್ರಿಭುವನತಿಲಕನೆನಿಪ ಸರನುಗೊಂಬೆ । ದುಚೆಯ ವಕ್ಷದ ಘಂಟಿಯಿಂದ :

ಅಬನವ ಮದನನಾ⁸ ದರರದ ನೃಪತಿಯ । ಇಳವೆಸೆದುದು ಯಿಳವನಾ⁹

|| ೧೧೭ ||

ಭೇರಿಯ ರಬ್ಬದೊಡನೆ ಆ ಆನೆಯು ರನ್ನ ಕೊಂಡಿರಲು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲು ಅದು ದೇವಪ್ರಸಾದವಾಗುವದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ತರುವಾಗ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನೋಡಿದ ಅವರ ಸೊಂದಿರಿಸಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು || ೧೧೧ || ಆ ಆನೆಯ ಕುಂಭಸ್ತಳವು ಮೃಗವೇನು ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ ಮೋದದ ತಲೆಯ ಮೇಲಾಗುವೆನು ಎರಡು ಕಂಬ (ಮದಕೆ) ಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುವವು || ೧೧೨ || ಆ ಆನೆಯ ಗಂಧಕಳೆಯುವ ಮದದ ಸುರು ಇಳಿಯುತ್ತಿರಲು, ಅವರ ವಾಣಿಗೆ ಬರವಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಗಳನ್ನು ಆನೆಯು ತನ್ನ ಕಿವಿಗಳೆ ಅಲುಗಾಡಿದುವು ಓಡಿಹೊತ್ತಿವು. ಆಗ ಆ ಕಿವಿಗಳು ಈ ಮೃಗವಾ ಸ್ತ್ರೀಮೂಗಿ ವೇದವಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಮಾನರಲ್ಲ. ಓಡಿಹೋಗಿ-ಎನ್ನುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿವು || ೧೧೩ || ಆನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವಂಥವು ಕೂರ್ಮ ಪರ್ವತ. ಕೂರ್ಮಾಚಲವನ್ನು ಧರಿಸಿಮದು ಹೊಸು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವರು ರಾಜರು. ಅವರ ರಾಜನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ನನಗೆ ಸರಿಯಾದವರಿಲ್ಲವೆಂದು ನಗುವಂತೆ ಆ ಆನೆಯ ಸರಪಳಿಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿವು || ೧೧೪ || ಆ ಆನೆಯ ದಾಡೆಗಳು, ಹೊಂಬಾಳೆ, ಚಾಮರ, ರತ್ನಗಳು ಒಪ್ಪುವ ಮೊಗವಾದ, ಕೂಡೆ, ಆಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಿಸುವ ಪತಾಕೆ - ಇವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆ ಆನೆಯ ಸಂಪ್ರಮವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ || ೧೧೫ || ಬಿಡುವ ಕೊರಲ ಸರಿಗೆ, ಹೊಕ್ಕುಳಿನ ಗಂಟೆ, ರತ್ನದ ಪಕ್ಷರಕ್ಷೆ, ಮುಂಬ ಕಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿ, ಮುತ್ತಿನಗೊಂಡೆ - ಇವು ಆನೆಗಳಿಲ್ಲ ರತ್ನವೊಸುವ ಆ ಆನೆಗೆ ಇದ್ದುವು, || ೧೧೬ || ಎಲೈ ಗಜಗಮನೆಯಾದ ಬೇಳೆಯೇ, ಹೊಸ ಮೃಗಧರಿಸುವ ಆ ದರವಧರಾಜನ ಆನೆಯು ಮೂರುಲೋಕಕ್ಕೂ ತಿಲಕಪ್ರಾಯವೆನಿಸುವ ತಲೆಯ ರತ್ನದಿಂದಲೂ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳೆ ಗಂಟೆಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು || ೧೧೭ || ಆ ಆನೆಯ ಕಣ್ಣಿನ ಬೆಳಕು ಮಿಂಚಿನ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಲು, ಅವರ ಬೃಹದಸ್ವರವು ಮೇಘವೃಷ್ಣಿಯೆನಿಸಲು, ಅವರ ಮದವಲವೇ

¹ ರನ್ನದದೊಡನೆ (ಕ). ² ಕೊಂಡೊಯ್ಯೆಂಬುದರದ (ಗ). ³ ಮೇಲಣ (ಗ) ⁴ ಯುಗಲವೇವನಾ (ಬ) ⁵ ಕುಂಭಸ್ತಳಿಗೆ (ಕ)

⁶ ಹೊರವೆ (ಗ) ⁷ ವದನದ (ಕ). ⁸ ಮದನನ (ಕ). ⁹ ವಿಳವವೆಂದು ಮದದಾ (ಗ)

ಆ ಗಜರದನರುಚಿ ಕ್ಷಣರುಚಿ¹ ಮು । ತ್ವಾಗಜದುರುರವ ಮೊಳಗು ॥

ಆ ಗಜಮದ ವೃಷ್ಟಿಯಾಗಲಂದೆಸೆದುದಂ । ದಾ ಗಜ ಕಾರ್ಗಾಲದಂತೆ

॥ ೧೧೮ ॥

ಇಂತು ಪಣ್ಣಿದ ಗಜವೇರಿಯಂದಾ ಭೂ । ಕಾಂತ ತನ್ನಯ ಸತಿಗೂಡಿ ॥

ಸಂತಸದಿಂ ಚಾರಣಾರ್ದ ವನಕ । ತ್ಯಂತ² ವೈಭವದೊಳ್ಳಿದಿದನು

॥ ೧೧೯ ॥

ಶತಮುಖ ಶಚಿಗೂಡಿ ಗಜವೇರಿ ನಂದನ । ಕತಿಶಯದಿಂ ಪೋಪಂತೆ ॥

ಸತಿ ಸುಬಳಾದೇವಿ ವರಸಿ ಗಜವನೇರಿ । ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ವನಕ ನಡೆದನು

॥ ೧೨೦ ॥

ಪಡೆಯ ಪಲ್ಲಟಿಸುವುದಾ ಘಣಿಪತಿ ತಲೆ । ಗೊಡಹುವನಾ ದಿಕ್ಕರಿಗಳು

ನಡುವನಳ್ಳಿವುದು ಕೂರ್ಮನಾ ಗಜವಡಿ । ಯಿಡದ ಮುನ್ನಬುಜಾಯತಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೨೧ ॥

ಪರಿಜನ ಪುರಜನ ಜಂಘಜನರುಗಳು³ । ಹರುಷದಿಂ⁴ ಬರೆ ನೃಪ ತನ್ನ ॥

ಪುರವನು ಪೋಷಮಟ್ಟು ಬಂದನಂದಪಗತ । ದುರಿತನಿರ್ದೇಗೇಣನೇತ್ರ⁵

॥ ೧೨೨ ॥

ಮಂದಿಗಳುಲುಪಿಂದ⁶ ಕವಿವಾದಿಗಳ⁷ ಬಲು । ಸಂದಣಿಯಿಂದಡ್ಡಿ ಯವರು ॥

ಮುಂದುಗ್ಗುಡಿಸಲಂದೈದಿದನಾ ನೃಪ । ನಂದಾ ಮುನಿಪನ ಬಳಿಗೆ

॥ ೧೨೩ ॥

ಈಕ್ಷಿಸಬಲೆ ಸಹಕಾರ ಕಾಸಾರವ । ಯೀಕ್ಷಿಸಸುಗೆಯ ಕೆಂದಳಿರ ॥

ಈಕ್ಷಿಸರಾಣಿ⁸ ಕಂಜ ಕುಮುದವನೇನುತ ಮೃ । ಗಾಕ್ಷಿಗೆ ಪೇಳುತ್ತೈದಿದನು

॥ ೧೨೪ ॥

ಮಳೆಯೆನಿಸಲು ಆ ಆನೆಯು ಮಳೆಗಾಲದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು, ॥ ೧೧೮ ॥ ಹೀಗೆ ಅಣಿಮಾಡಿದ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ದಶರಥರಾಜನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ಚಾರಣರು ಬಂದಿದ್ದ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೧೧೯ ॥ ದೇವೇಂದ್ರನು ತನ್ನ ಅರಸಿಯಾದ ಶಚೀದೇವಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನಂದನವನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ದಶರಥನು ತನ್ನ ಸತಿ ಸುಬಳಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೧೨೦ ॥ ಎಲೈ ಕಮಲದಂತೆ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಆನೆಯು ಹೊರಡಲು ಅಡಿಯಿಡುವಾಗ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ವಾಸುಕಿಯು ಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ತನ್ನ ಹೆಡೆಯನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದು; ದಿಗ್ಗಜಗಳು ತಮ್ಮ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿಸುವವು; ಆಮೆಯ ದೇಹದ ನಡುವಣಭಾಗವು ತಗ್ಗಿಹೋಗುವುದು. ॥ ೧೨೧ ॥ ಎಲೈ ಹುಲ್ಲೆಗಣ್ಣುವಳೇ, ದಶರಥನು ತನ್ನ ಪರಿವಾರದವರು ಪಟ್ಟಣಿಗರು, ಬಂಧುಗಳು—ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು ಪಾಪರಹಿತನಾದ ಮುನಿಯಿದ್ದಡೆಗೆ ಬಂದನು. ॥ ೧೨೨ ॥ ರಾಜನು ಸ್ತುತಿಪಾರಕರ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ, ಕವಿಗಳ ವಾದಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಮುಂದು ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತಿರಲು, ಮುನೀಶ್ವರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದನು. ॥ ೧೨೩ ॥ ದಶರಥನು ಹೀಗೆ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಮಡದಿಗೆ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮಾವಿನಮರ, ಸರೋವರ, ಅಶೋಕವೃಕ್ಷ, ಕೆಂಪಾದ ಚಿಗುರು, ಕೆಂದಾವರೆ, ನೈದಿಲೆ—ಮುಂತಾದವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ॥ ೧೨೪ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ಇಗೋ ಇಲ್ಲಿ ತೆಂಗು, ಕೆಂಪು

¹ ವದನರುಚಿಯೇಕ್ಷಣರುಚಿ (ಕ) ರದನರುಚಿಯೇಕ್ಷಣರುಚಿ (ಚ) ² ವಿಭವ (ಗ ಚ) ೧೧೪ ಗ ಚ ಪ್ರಲ್ಲಿಕ ಪದ್ಯ ತಪ್ಪಾಗಿದೆ. ³ ಜನಗಳು (ಗ.ಚ) ⁴ ಹರಿಸದಿ (ಚ). ⁵ ಬಂದನಂದಪಗತ । ಚರಿತನಿರ್ದೇಗೇಣನೇತ್ರ (ಗ) ⁶ ಮಂದಿಗಳುಲುಪಿಂದ (ಕ). ⁷ ಕವಿವ ಕಾವಳ (ಕ). ⁸ ಈಕ್ಷಿಸಲವ (ಕ).

ತೆಂಗು ಚೆಂದೆಂಗು ಮಾವಿಮ್ಮಾವು ಪಲಸು ಮು । ಸಂಗೊಳಿಸುವ ಬಳ್ಳೆವಲಸು :

ಅಂಗನೆ ನೋಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿದನಾ ನೃಪ । ತುಂಗ ತುಂಗಪ್ಪನಯುಗಳೆ

|| ೧೨೫ ||

ನುಡುವಕ್ಕಿ ನಚ್ಚಿಗವಕ್ಕಿಯಮುಳ್ಳಕ್ಕಿ । ನಡೆವಕ್ಕಿಗಳಿವು ನಿಮ್ಮ

ನುಡಿ ಮುಡಿ¹ ನೋಲಿಗೆಯೆಂದೆಂಬುವಿನೋಡು । ಮಡದಿಯೆನುತಲೈದಿದನು

|| ೧೨೬ ||

ನಗೆ ನಿಡುನಯನ ನಾಸಿಕ ಸಗ್ಗ ನಡು ಮು । ಗೆಡ್ಡೆಗಳೆ ಮುಗಿಗೆ ನೈದಿಲನು ||

ಮಿಗೆ ಚಂಪಕ ಲತೆ ನಳಿನವ ನೋಡಿಸ್ತೆ । ಬಗೆಯ ನಚ್ಚಿ² ಬಂಕಗಾತಿ³

|| ೧೨೭ ||

ನೋಡಲೆ ನಾಗಪುನ್ನಾಗ ಪುಂಡ್ರೇಕ್ಷವ । ನೋಡಲೆ ಸದ್ಭವದಗಳ ||

ನೋಡನ ನೋದಿನ ನೋಡಿಸುವ⁴ ನವ । ಲ್ಲದಿ ನಡೆದ ವನದೊಳಗೆ⁵

|| ೧೨೮ ||

ಬರೆ ಬರೆ ಮುಂದೆ ಕಂಡನು ಕಗ್ಗ ಪುಗ್ಗದ । ಸೀಯ ಚವ್ವರ ವಾಗ್ಗವನು ||

ಸರನು ಪಾನನಮೂರ್ತಿಯ⁶ ವರವರ್ಗಿಯ । ಸಿರಿವೊಗವನು ಮೃಗನಯನೆ

|| ೧೨೯ ||

ಕಂಡಂತೆ ಕಲ್ಪಕರುನ ಕಾಮಧೇನುವ । ಕಂಡಂತೆ ಚಂಕಾಮನೆಯ :

ಕಂಡಂತೆ ನಿಕ್ಕಸುಖವೆ ರೂಪಾದನ । ಕಂಡರು ಮಂಡೇದುಗಟಲೆ

|| ೧೩೦ ||

ಕಾಣುತಾನೆಯನಿಳಿದಾ ನೃಪವರ ವಸ್ತು । ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿಗೊಡಿ ಬಂಕು⁷ :

ಮಾಣದೆ ಮುಡಿದರಂದವರಾ ಜೀವಸು⁸ । ತ್ರಾಣನದಿಯ ಸಾರುವನೆ

|| ೧೩೧ ||

ತೆಂಗು, ಮಾವು-ನಿಡಿಮಾವು, ಹಲಸು-ಮಸೋದರವಾಗಿರುವ ಬಳ್ಳೆವಲಸು, ನೋಡು-ಮುಂದು ಹೋಗುವ ರಾಮನು ಹೋದನು. || ೧೨೫ || ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ ನೋಡು ಇಲ್ಲಿ ಗಿಂಗಳು "ನಮ್ಮಮುಡಿ ನಿಮ್ಮ ನುಡಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿವೆ" ಎನ್ನುತ್ತಿವೆ; ನಮಿಲುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಕಲಿಮುಡಿಯನ್ನೂ ಚಕ್ರವಾಹಗಳು ಮೊಲೆಯನ್ನೂ ಹಂಸಗಳು ನಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಹೋಲು ತ್ರೇವೆಯೆಂಬಂತಿದೆ-ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋದನು || ೧೨೬ || ನನ್ನ ಮನಮೊಲವಿನ ಮಡದಿಯೇ, ನಿನ್ನ ನಗೆಯನ್ನು ಹೋಲುವ ಮಲ್ಲಿಗೆಯನ್ನೂ ನಿಮಗಿಟ್ಟಿರುವುದು ನೈದಿಲೆಯನ್ನೂ ಮೂಗನ್ನೂ ಹೋಲುವ ಕಂಪಗೆಯನ್ನೂ ಕೃಶೋದರ ಹಂತಿರುವ ಬಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ನುಣ್ಣಿಗಾದ ಮೊಗದಂತಿರುವ ತಾವಲೆಯನ್ನೂ ನೋಡು || ೧೨೭ || ನಾಗ ಮನ್ನಾಗಗಳನ್ನು ನೋಡಲೇ, ಕೆಂಪುಗಬ್ಬನ್ನು ನೋಡು, ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನೋಡು ಓಗೆ ಹರಹಳು ಆವನ್ನು ನೋಡು, ಇವನ್ನು ನೋಡು ಎನ್ನುತ್ತ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆವನು || ೧೨೮ || ಎಲೈ ಚೆಂಕಿಂಕಿ, ರಾಮನು ಓಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲು ಮುಂದೆ ಕಣ್ಣಿನ ಪುಣ್ಯಸಂಪದವೂ ನಮ್ಮರುಹರ ವಾಗ್ಗವನು ಆವನ ಪವಿತ್ರಶ್ವರೂಪನೂ ಅವ ಆ ಶ್ರೀಸ್ವ ಮುನಿಯ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡನು || ೧೨೯ || ದರವಳನು ಸುಖವಾದೊಡಮೂ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಂಡಂತಿಯೂ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಕಂಡಂತಿಯೂ ಚಂಕಾಮನೆಯನ್ನು ಕಂಡಂತಿಯೂ ಶಾರ್ವರಸುವಿಸ್ವರೂಪನಾದ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡರು. || ೧೩೦ || ಜೀವರಕ್ಷಕನೊಡನೆ ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಕೂವಲ ದರವಳನು ಆನೆಯಿಂದ ಇವನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ತಡಮಾಡದೆ ಬಂದು ಆತನ ಪಾದದ ಬಳಿಗ ಹೋಗಿ, ಇಬ್ಬರೂ ಮಂಡಿಸಿದರು || ೧೩೧ || ಹಲಹರರಿಂದ ಸಮಸ್ಮರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವುಳ್ಳವನೇ ಜಯವಾಗು, ಮನ್ಮದ ಮತ್ತು ಯಮ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸಾರಮಾಡಿದವನೇ ಜಯವಾಗು ಹರಿ

¹ ನಡೆ (ಕಗ). ² ಯಂಬುವನು (ಗಚ) ³ ಮಚ್ಚಿನ (ಗ) ⁴ ಮಂಡೇದು (ಚ) ⁵ ಕೊಡುವನು (ಚ) ⁶ ಮೂರ್ತಿಯ (ಚ)
⁷ x (ಗ) ಮೂರ್ತಿಯ (ಚ) ⁸ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿಯ ಕೈದಿದು (ಕ). ⁹ x (ಚ).

ಜಯಜಯ ಹರಿಹರವಂದಿತ ಪಾದನೆ | ಜಯ ಕಾಮ ಕಾಲ¹ಭಂಜನನೆ ||
ಜಯ ಜಯ ಹರಿ ಹರಿಕಾಯನೆ ಜಿನಪತಿ² | ಜಯ ಜಯ³ ಕಾಲವಿಜಯನೆ || ೧೩೨ ||

ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಸ್ತುತಿಗಳನಾ | ನಂದದಿಂ ಸ್ತುತಿಸುತ ತನ್ನ ||
ಮಂದಗಮನೆಗೂಡಿಯಾ ನೃಪವರನಿರ | ಲಂದಿಂದೀವರನಯನೇ || ೧೩೩ ||

ಆ ಯತಿವರನ ಕೇಶಾದಿ⁴ಪಾದಗಳು ಭೂ | ಜಾಯೆಯರಸನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ||
ಅಯತವಡೆದವೆಂತೆನೆ ಪೇಳ್ವನಾನಂಬು | ಜಾಯತೇಕ್ಷಣೆ ಲಾಲಿಪುದು || ೧೩೪ ||

ಸುಳಿಗುರುಳಿಸೆದವೆಂತೆನೆ ಮುನಿಪನ ಮುಖ | ನಳಿನವ ಕಂಡು ನಾಸಿಕವ ||
ತಿಳಿದು ಚಂಪಕನೆಂದಗಿದು ಮಂಡಿಸಿದಳಿ | ಕುಳಗಳಿವೆಂಬಂದದೊಳು || ೧೩೫ ||

ಮೂಱು ಲೋಕವನೆಣಿಸಿಕೊಂಡಂಘ್ರಿಗೀ | ರಾಱು ತಪದೊಳು ನೆಗಳು ||
ನೀಱನ ನಿಟಲಕೆ ಪೆರ್ಚುಕುಂದಿಂ⁵ ಮೈ | ದೋಱುವ ಕಿಱುವೆಣ್ಣಿ⁶ದೊರೆಯೇ || ೧೩೬ ||

ಎಸೆದನಾ ಮುನಿಪನ ಪುರ್ಬುಯುಗಲವಂ | ದಸಿಯಳಿ ಜಗವನಂಡಲೆವ ||
ಅಸಮಬಾಣನ ಬೀಳಲಿಡುವ ನೀಲದ ಪೊಚ್ಚ | ಪೊಸ ಬಡಿಕೋಲ್ಗಲಂದದೊಳು || ೧೩೭ ||

ಕೆಸಱಿಗಳು ಜನಿಸದ ಮಧುಪಾತ್ರವಾಗದ | ಸಸಿಗೆ ಮುನಿಯದುಷ್ಟ ಕರನ ||
ಬಿಸಿಗದಿರ್ಗರಲದ ತಾವರೆಯೆಸಳಂ | ತೆಸೆದನಾ ನೃಪಗಕ್ಷಿ ಮುನಿಯ || ೧೩೮ ||

ಅಸುವೆಂಬ ವಸುವ ಮುಸುಕಿದ ಕಸವ ತನ್ನ | ಮಿಸುಪ ತಪೋಗ್ನಿಯಿಂ⁷ ಸುಡುವ ||
ಪೊಸ ಪೊಂಗೋವಿಯ ಚೆಲ್ವನೇಳಿಸುತ ಮೂ | ಗೆಸೆದುದು ಮುನಿಗೆ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ || ೧೩೯ ||

ಸ್ವರೂಪನೇ ಜಿನೇಶ್ವರನೇ ಕಾಲನನ್ನು ಗೆದ್ದವನೇ ಜಯ ಜಯ. || ೧೩೨ || ಎಲೇ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ವಿಧವಾದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಇದ್ದನು. || ೧೩೩ || ಎಲೈ ಕಮಲದಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣಿನವಳೇ, ದಶರಥರಾಜನಿಗೆ ಆ ಮುನೀಶ್ವರನ ತಲೆಗೂದಲಿನಿಂದ ಪಾದದ ವರೆಗಿನ ಅವಯವಗಳು ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರಿದವು ಅದು ಹೇಗೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವೆನು; ಕೇಳು || ೧೩೪ || ಆ ಮುನೀಶ್ವರನ ಮುಖವೆಂಬ ಕಮಲವನ್ನು ಕಂಡು, ಬರುತ್ತ. ಮೂಗನ್ನು ಸಂವಗೆ ಮುಗುಳೆಂದು ತಿಳಿದು, ಹೆದರಿ, ಕುಳಿತಂತಹ ತುಂಬಿಗಳ ಹಿಂಡೋ ಎಂಬಂತೆ ಆತನ ಗುಂಗುರು ಕೂದಲುಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. || ೧೩೫ || ತನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಮೂರುಲೋಕದ ಜನರಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ವಿಧದ ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಆ ಸುಂದರಾಕಾರನ ಹಣೆಗೆ ವೃದ್ಧಿಕ್ಷಯಗಳಿಂದ ಕಾಣಿಸುವ ಬಾಲಚಂದ್ರನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನಾಟಿಯಾಗುವನು? || ೧೩೬ || ಲೋಕವನ್ನೇ ಪೀಡಿಸತಕ್ಕ ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಡಿದು ಕೆಡಹುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಪ್ಪಾದ ಹೊಸ ಬಡಿಕೋಲುಗಳಂತೆ—ಆ ಮುನೀಶ್ವರನ ಎರಡು ಹುಬ್ಬುಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೧೩೭ || ಆ ಮುನಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಿರುವ, ಮಧುವಿಗೆ ಪಾತ್ರ, ವನಿಸದ, ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಾಗದ, ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಯಾದ ಕಿರಣಗಳಿಗೆ ಅರಳಿದಿರುವ ತಾವರೆಯ ದಳಗಳಂತೆ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದವು || ೧೩೮ || ಪ್ರಾಣವೆಂಬ ಚಿನ್ನವನ್ನು ಮುಸುಕಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಾಳಿಕೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಉಜ್ವಲವಾದ ತವಸ್ಸೆಂಬ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಸುಡತಕ್ಕ, ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಕೋವಿಯ ಚೆಲುವನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತೆ ಆ ಮುನಿಯ ಮೂಗು ಶೋಭಿಸಿತು. || ೧೩೯ ||

¹ ಕಾಮ (ಕ) ² ಜಯಜಯ (ಗಚ) ³ ಕಾಲ (ಗಚ) ⁴ ಕೇಸಾದ (ಗ) ⁵ ಮೆಚ್ಚುಕುಂದಿಂ (ಗ) ⁶ ಕಿಱುವೆಣ್ಣಿ (ಗ.ಚ.).
⁷ ತಪಾಗ್ನಿಯಿಂ (ಗ).

ನರ್ಣಂಗಳ ವೊಡಲೊಳಗುಪಡೆದಿಹ | ಕರ್ಣಾಟ ರಹಿಯೊಳಗೆನಿವ |
ನಿರ್ಣೇಶ^೧ ಶ್ರೀಕಾರವೆಂಬಂತಾ ನರ | ವರ್ಣೆಯ ಕರ್ಣವೊಪ್ಪಿದುವು^೨

|| ೧೪೦ ||

ಉರುಪುಣ್ಯನೆಂದೆಂಬ ಸಿರಿವೆಣ್ಣು ನೋಡುವ | ಸುರುತಿರಮಪ್ಪ ಕನ್ನಡಿಯ ||
ಇರವಿನಂತವನ ಕದಪುಗಳೆಸೆದನಾ | ನರನಾಥನ ಕಣ್ಣಿಗೆ

|| ೧೪೧ ||

ಅಕಲಂಕಚರಿತನ ಪಲ್ಲವಾದರವಾ | ಮಕರಾಂಕಭಗೊಪ್ಪಿದುದು |
ಮಾಕುತಿವೆಣ್ಣೆಂಬ ಶೆಣ್ಣಿಗಿಲೆಯೊಲಿದು ಕ | ದೂಳುವ ವಂದನರಂತೆಯೊಳೆ

|| ೧೪೨ ||

ಮಹಿಳೆ ಕೇಳಾ ಮುನಿಪನ ರದನಗಲಾ | ಮಹಿಪನ ಕಣ್ಣಿ ರಾಜಪಪು
ಬಹುಮಿವೈಯೆಂಬ ನಗಗಳ ಗಲ್ಲಿ^೩ ಗಹ | ಗಹಿಸುವ ವಪ್ರಗಳಂತೆ

|| ೧೪೩ ||

ಕಲಿಹಾಳದ ತನು ತನುವಾಗದ ತನು^೪ | ಬಲವಾಗದ ಕುಮುದವನು
ಅಲರಿಸದಮರಣಿಜಲಿ^೫ದಿಂದುವನು | ಗಿಲಿದುದು ಮುಖ ಮುನಿಸಿತಿಯ

|| ೧೪೪ ||

ಅಂಗವೆಂದೆಂಬ ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ ಯೊಳೊಗೆದು ಮ | ದಂಗಳೆಂದೆಂಬ ದಾನವರ
ಪಂಗಿಪ ಪಾಂಚಜನ್ಯವಿದೆನ್ನದಾ ಮು | ಕ್ಷ್ಣಂಗಳ^೬ ಕೊರಲನೇನೇವ

|| ೧೪೫ ||

ಶಕ್ರವಂದ್ಯನ ತೋಳ್ಳೊಳೆದವೆಂತೆನೆ ಚಪ್ಪ | ಚಕ್ರದಿಷ್ಟವನೊಲಿದಿವ
ಶಕ್ರಕುಜದ ಬಾಜಿಗಳಂತಾ ಭೂ | ಚಕ್ರದೊಡೆಯನ ಕಣ್ಣಿಗೆ

|| ೧೪೬ ||

ಅತಿ ಮೃದುತರಮಪ್ಪ ಕರತಳನೊಡೆದನಾ | ಯತಿಪತಿಯಂಗವೆಂದೆಂಬ
ಲತೆಯೊಳೊಗೆದ ಕಂದಳಂತಾ ಚೂ | ಸತಿಯ ಕಣ್ಣಾಯವನೇತ್ರೆ

|| ೧೪೭ ||

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವ, ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಮುಚ್ಚಿರುವ ಶ್ರೀ ಮುಖ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನ ಕಿವಿಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೧೪೦ || ಶ್ರೀಪದ್ಮವಾದ ಮೃಗವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ನೋಡುವ ಉಪ್ಪಲವಾದ ಕನ್ನಡಿಯೋ ಮುಖಂತೆ ಅವನ ಕನ್ನೆಗಳು ದರದವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರಿದವು || ೧೪೧ || ಮುನ್ನೆಧನಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ದಶರಥರಾಜನಿಗೆ ನಿರ್ಮಲಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳವನಾದ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನ ಚಿಗುರಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾಗದ ತುಟಿಯು ಮೋಕ್ಷಾಂಗಳೆ ಎಂಬ ಮೃಗ ಕೋಗಿಲೆಯು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕುಟುಕುವ ಮಾವಿನ ಚಿಗುರಿನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು || ೧೪೨ || ಎಚ್ಚಿ ಬೇಗಿಯೋ, ಕೇಳು, ಆ ಮುನೀಂದ್ರನ ಹಲ್ಲುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದ ಮಿಥ್ಯೆ (ಸುಳ್ಳು) ಎಂಬ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಕೆಡಹಿದವೊ ನಗುವ ವಪ್ರಾಯುಧಗಳಂತೆ ಆ ರಾಜನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದವು, || ೧೪೩ || ಆ ಮುನಿಪನು ಮುಖವು—ಕಳಂಕದಿಂದ ಕೂಡಿದವ, ಕ್ಷೀಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ, ಒಮ್ಮೆ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಆ ಮೇಲೆ ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಮೋಗುವ ಸ್ವಭಾವವಿರುವ, ಕುಮುದವನ್ನು ಅಂದರೆ, ದುಂಬಿ ವನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿದ, ದೇವತೆಗಳು ಸೇವನೆಮಾಡದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಂತಿತ್ತು || ೧೪೪ || ಮೋಕ್ಷಲೋಕವೊಂದು ಆ ಮುನಿಯ ಕೊರಲು—ಇದು ದೇವವೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮದಗಳೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸುವ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶುಖವೆನ್ನಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಬೇರೇನೂ ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ, || ೧೪೫ || ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಆ ಮುನಿಯ ಕೈಗಳು ದಶರಥನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸಿದವೆಂದರೆ, ಇವು ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಜನರ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಲ್ಪ ವೃಕ್ಷದ ಕೊಂಬುಗಳೋ—ಎಂಬಂತೆ, || ೧೪೬ || ಆತನ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಮಲವಾದ ಅಂಗೈಗಳು, ಆ ಮುನೀಂದ್ರನ ಅವಯವ

^೧ ವರ್ಣೇಶ (ಚ) ^೨ ಶ್ರೀಕಾರಮಾತಾ ದಶರಥ | ಯೋಗಕೂನ್ದಿಯೊಪ್ಪಿದವು (ಕ) ಶ್ರೀಕಾರಮಾತಾತ | ವರ್ಣೆಯ ಕರ್ಣವೊಪ್ಪಿದವು (ಗಚ) ^೩ ಘಲ್ಲಿ (ಕ), ^೪ ತನುವನುವಾಗದ ತನುಗೆ (ಚ) ^೫ ದಾಕುಜಲಿ (ಕ) ^೬ ಮುನಿಮುನಿ (ಗಚ) ೧೪೬, ೧೪೭ ಇವು ಗುರುಲಿಪಿ

ವರವರ್ಣಿಯ ಕರದುಗುರುಗಳೆಸೆದವು । ದುರಿತವೆಂಬ ಕಾನನವ ॥

ಭರದೊಳುರುಪುವಗ್ನಿಯ ನಾಲಗೆಯೆಂಬ । ಬಿರವಿನ¹ತರಲಂಬನಲಗೆ

॥ ೧೪೮ ॥

ಅಪಗತದುರಿತನ ಪೇರುರವೆಸೆದುದಾ² । ನೃಪನ ಕಣ್ಣಳಿಗಿಂತೆನಲು ॥

ತಪವೆಂಬ ನಾರಿ ನರ್ತಿಪ ರಂಗವೆಂಬಂತೆ । ಚಪಲಲೋಚನೆ ಲಲಿತಾಂಗಿ

॥ ೧೪೯ ॥

ಕರುಣವೆಂಬಂದಿರೆ ಮುದದೊಳಾಡುವ ನವ । ಸರಸಿಯ ಚೆಲ್ವನೇಳಿಸುತ ॥

ವರ ವರ್ಣಿಯಾವರ್ತನಾಭಿಯೆಸೆದುದಾ । ನರನಾಥನ ಕಣ್ಣಳಿಗೆ

॥ ೧೫೦ ॥

ಗೋತ್ರಾರಿಯ ಬಲು ಭಯಕಂಜಿ ಮುಱಿಯೊಕ್ಕ³ । ಗೋತ್ರಯುಗಲವೆಂಬಂತೆ ॥

ಗೋತ್ರಧೈರ್ಯನ ಕಟಿಯುಗಲವೆಸೆದವೇಣ । ನೇತ್ರೆಯಾ ನೃಪನ ಕಣ್ಣಳಿಗೆ

॥ ೧೫೧ ॥

ಮತಿಯೆಂಬೆಂಬ ಪಡಗ ಶ್ರುತಶರಧಿಯ । ಗತಿಯೊಳು ನಿಲಿಸಿ ತೋಱಿಸುವ ॥

ಅತಿಶಯಮಪ್ಪ ಚಿಂಗುಂಡಿನಂತೆಸೆದವಾ⁴ । ಯತಿಯ ನಿತಂಬವಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೫೨ ॥

ಕಡು ಸೊಗಸಿದವಾ ಮುನಿಪನ ತೊಡೆಗಳು । ಪೊಡವೀಶ್ವರಗಿಂತೆನಲು ॥

ಕಡುಗುವಿದ್ರಿಯಗಜವಡಿಯಿಡದಂತಂದು । ಪಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಭದಂತೆ

॥ ೧೫೩ ॥

ಕುಸುಮಾಯುಧನಷ್ಟಮದವನರೆವ ಪೊಸ । ಮಿಸುನಿಯಸಿಯ ಗುಂಡಿನಂತೆ ॥

ಎಸೆದವಾ ಮುನಿಪನ ಜಂಘಾಯುಗಲವೆಂಬ । ದಸವು ಬಾಣನ ಮಸೆದಲಗೇ

॥ ೧೫೪ ॥

ವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಕೆಂಪುಚಿಗುರೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ರಾಜನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರಿದವು. ॥ ೧೪೭ ॥ ಎಲೇ ಮನ್ಮಥನ ಅಲಗಿನಂತೆ ಮೋಹಕಳಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಜಿನಮುನಿಯ ಕೈಯ ಉಗುರುಗಳು, ಪಾಪವೆಂಬ ಕಾಡನ್ನು ಬೇಗನೆ ಸುಡುವ ಬೆಂಕಿಯ ನಾಲಗೆಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದವು. ॥ ೧೪೮ ॥ ಎಲೈ ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಸುಂದರವಾದ ದೇಹದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಪಾಪರಹಿತನಾದ ಆ ಮುನಿಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಎದೆಯು, ತಪಸ್ಸೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ನಾಟ್ಯರಂಗವೋ ಎಂಬಂತೆ ರಾಜನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ॥ ೧೪೯ ॥ ಆ ವರ್ಣಿಯ ಸುಳಿಹೊಕ್ಕುಳು, ರಾಜನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಸರೋವರದ ಜಿಲುವನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ॥ ೧೫೦ ॥ ಎಲೈ ಹುಲ್ಲೆಗಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಪರ್ವತದಂತೆ ಧೀರನಾದ ಆ ಮುನಿಯ ಸೊಂಟದ ಎರಡು ಪ್ರದೇಶಗಳು—ಪರ್ವತ ವೈರಿಯೆನಿಸಿದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಭಯದಿಂದ ಬಂದು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಎರಡು ಪರ್ವತಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದವು. ॥ ೧೫೧ ॥ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪೃಷ್ಠಭಾಗವು ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಹಡಗನ್ನು ಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತೋರಿಸತಕ್ಕ ಕೆಂಪು ಗುಂಡು ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೧೫೨ ॥ ಕೆರಳುವ ಇಂದ್ರಿಯವೆಂಬ ಆನೆಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕಟ್ಟಿದ ಕಂಬವೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ಮುನೀಶನ ತೊಡೆಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದವು. ॥ ೧೫೩ ॥ ಮನ್ಮಥನ ಎಂಟು ಮದಗಳನ್ನು (ಅನ್ನ, ಅರ್ಧ, ಯೌವನ, ಸ್ತ್ರೀ, ವಿದ್ಯೆ, ಕುಲ, ರೂಪ, ಉದ್ಯೋಗ—ಇವು ಅಷ್ಟಮದಗಳು) ಅರಿಯತಕ್ಕ ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಗುಂಡುಗಳಂತೆ, ಆ ಮುನೀಶನ ಎರಡು ತೊಡೆಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. ॥ ೧೫೪ ॥ ಶಿವನ ವೈರಿಯಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಹೊಡೆಯತಕ್ಕಂತಹ ಚಿನ್ನದ ಗಟ್ಟಿಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆ

¹ ನಾಲಗೆಗಳೆಂಬವನು (ಜ) ² ಪೇರುರವೆಸೆದವಾ (ಕ). ³ ಮುಱಿಯೊಕ್ಕ (ಕ) ⁴ ಚಿನ್ನುಂಡಿನಂತೆಸೆದ ವಾ (ಕ).

ಆ ಮುನಿಪತಿಯ ಪರಡುಗಳೆಸೆದನಾ | ಸೋಮಧ¹ರಾರಿಯನೆಸುವ ||

ಹೇಮದ ಮಿಂಟೆಗಳಂತಾ ನೃಪತಿಗೆ | ಕೋಮಲೆ ಕೋಕಿಲಾಲಾಪೆ

|| ೧೫೫ ||

ಎಲೆ ಮುನಿರಾಯ ನೀನೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೆಂಬ | ಜಲಧಿ ಬತ್ತಿಡೊಡೆಮೆಗೊಂಡು ||

ನೆಲದೋಡೆಂದೆಡೆಗಿದ ಕೂರ್ಮಮಿಥುನನ | ಗೆಲಿದೊ ಮೇಗಾಲ್ಗುಳಾ ಯತಿಯು

|| ೧೫೬ ||

ಕಣ್ಣೆ ಕಾಣಿಸದಣು² ಮಾತ್ರ ಜೀವಂಗಳ | ಕಾಣ್ಗೆಂದು³ರುಚಿಯುಕ್ತಮಾಗಿ ||

ತಣ್ಣದಿರನು ಮುನಿಯಡಿಗೇ ಕಣ್ಣಾದಂತೆ | ಕಣ್ಣುಗುರೆಸೆದನಾ ಯತಿಯು⁴

|| ೧೫೭ ||

ಆ ಮುನಿಯಂಗಲಾವಣ್ಯಾಂಬುವೆಸೆದುದಂ | ದಾ⁵ ಮಹೀಪತಿಯ ಕಣ್ಣಳಿಗೆ ||

ಕಾಮಾಗ್ನಿಯ ನಂದಿಪ ಜಲವೆಂಬಂತೆ | ತಾಮರಸಾಯತನೇತ್ರ

|| ೧೫೮ ||

ವರದರ್ಶನ ಬೋಧ ಚಾರಿತ್ರವೊಂದಿದ | ಪರಮ ಮುನೀಂದ್ರನೆೊಪ್ಪಿದನು ||

ವರರತ್ನತ್ರಯವನೆ ಕರಗಿಸಿ ಪೊಯ್ದ | ಕರುವಿನ ನವಮೂರ್ತಿಯಂತೆ⁶

|| ೧೫೯ ||

ಇಂತು ಕಣ್ಣನಕತ್ಯಂತ ಸಂತಸವಿತ್ತ | ಕಂತುವಿಜಯನಂಗವನು ||

ಅಂತರಿಸದೆ ನೋಡಿ ಹರುಷಾಂಬುಧಿಯೊಳ | ಗಂತವರಾಳಿ ಬಳಿಯೊಳು

|| ೧೬೦ ||

ಆ ಮುನಿಪನ ಮೂಮೆ ಬಲವೆಂದೆಡೆಗಲಂ | ದಾ ಮಹೀಪತಿಯನಾ ವರ್ಣ ||

ಪ್ರೇಮದಿಂ ಪರಸಿದನೊಯ್ಯನಂದವನಭಿ⁷ | ರಾಮವಡೆದ ವಚನದೊಳು

|| ೧೬೧ ||

ಅರ್ಚಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿಯಾ ವರ್ಣಿಯ ಕಾ | ಲ್ಗರ್ಚಿಸಿ ಮನದೊಳಾ⁸ ನೃಪತಿ ||

ಪರ್ಚಿದ ತಣ್ಣದಿರನ ಕಂಡ ಕಡಲಂತೆ | ಬೆರ್ಚಿದರಲಿ⁹ಗಣ್ಣಬಲೇ

|| ೧೬೨ ||

ಮುನಿಪತಿಯ ಮೋಣಕಾಲ ಗಂಟುಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿದವು || ೧೫೫ || ಎಲೈ ಮುನಿಗಳ ಅರಸನೇ, ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು ಬತ್ತಿಹೋದಾಗ, ನಮಗೆ ಒಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸು—ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಎರಡು ಆಮೆಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಂತೆ ಆ ಮುನಿಯ ಮೇಗಲುಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೧೫೬ || ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಲಿ—ಎಂದು ಚಂದ್ರನು ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಆ ಮುನಿಯ ವಾದಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಯತಿಯ ಕಾಲಿನ ಉಗುರುಗಳು ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿದ್ದವು || ೧೫೭ || ಎಲೈ ಕಮಲದಂತೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮುನಿಯ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ನೀರು ಕಾಮಾಗ್ನಿಯನ್ನು ನಂದಿಸುವ ನೀರಿನಂತೆ ರಾಜನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು || ೧೫೮ || ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ದರ್ಶನ-ಜ್ಞಾನ-ಚಾರಿತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠಮುನೀಶ್ವರನು ರತ್ನತ್ರಯವನ್ನು ಕರಗಿಸಿ ಎರಕಹೊಯ್ದು ತಯಾರಿಸಿದ ಹೊಸತೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದನು || ೧೫೯ || ಹೀಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ, ಆ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜೈಸಿದವನಾದ ಮುನಿಯ ಅಂಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರು ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಾಡಿದರು. || ೧೬೦ || ಆ ಮೇಲೆ ದಶರಥನು ಆ ಮುನೀಂದ್ರನನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ಆಗ ಆ ಮುನಿಯು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಅಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದನು || ೧೬೧ || ರಾಜನು ಆ ಜಿನಮುನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಪಾದಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿದನು || ೧೬೨ || ದಶರಥನು ಆ ಮುನೀಂದ್ರನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಹೀಗೆಂದನು—ಎಲೈ

¹ ಸಾಮಜ (ಕ) ² ಕಾಣಿಸಿದನು (ಕ) ³ ಕಣ್ಣೆಂದು (ಕ) ⁴ ನೃಪನ (ಚ) ⁵ ಯೆಸೆದುದಂದಾ (ಕ) ⁶ ಮೂರ್ತಿಯೆಂಬಂತೆ (ಗ).

⁷ ದಭಿನವ (ಗ) ⁸ ಮನದೊಳು (ಚ) ⁹ ಬೆರ್ಚಿದಬಲೆ (ಚ).

ಗುರುವೆ ಮೂಲೋಕದ ಭವ್ಯ¹ಜನರ ಕಲ್ಪ | ತರುವೆ ಸುಜ್ಞಾನದಾಗರವೆ ||
ಕರುವೆ ಶಾಂತದ ಮುಕ್ತಿವೆಣ್ಣ ಕೊರಲ ಪಂಚ | ಸರವೆ ಕೇಳಿನ್ನ ಬಿನ್ನಪವ || ೧೬೩ ||

ಕರ್ಮದೂರನೆ ನಿರ್ಮಲಚರಿತನೆ ದಶ² | ಧರ್ಮಧರನೆ ನಿನ್ನ ಪದವ ||
ಒರ್ವೊದಲೊಳೆ ಕಂಡರ ಪಾಪಹರವೆನೆ | ಪೆರ್ವೆಯ ಪೇಳ್ವಿನಾನೇನ || ೧೬೪ ||

ಅಱುವೆ ಮೂಲೋಕದ ಒಳಗು ಹೊಳಗುಗಳ | ತೆಱನದ ಬಲ್ಲೆ ಕೇಳಿನ್ನ ||
ನೆಱವೆಱವೊಗದಬಲೆಗೆ ಸುತರಾಗದ | ತೆಱನ ನಿರವಿಸಘವಿಜಯ || ೧೬೫ ||

ನೀನಱಿಯದುದಿಲ್ಲಿನ್ನಾತುರದೊಳಾದೊ | ಡಾನು ³ಬಿನ್ನವಿಪೆ ಕೇಳಿನ್ನ ||
ಮಾನಿನಿಗೀ ಸಮಯಕೆ ಸುತರಾಗದು | ದೇನು ಕಾರಣ ಮುನಿನಾಥ³ || ೧೬೬ ||

ತಿಳಿವೆ ನೀ ಸಕಲ ಪದಾರ್ಥವ ಕರತಳಾ | ಮಳಕದಂದದೊಳು ಕೇಳಿನ್ನ ||
ನಳಿನಾಕ್ಷಿಗೆ ನಂದನರಿಲ್ಲದಿಪ್ಪದ | ತಳುವದೆ ಪೇಳು ಮುನೀಂದ್ರ⁴ || ೧೬೭ ||

ಉಂಟು ಸಕಲ ಸುಖ⁵ ಭೋಗೋಪಭೋಗಗ | ಉಂಟು ನಾನಾ ಬಲವೆನಗೆ ||
ಉಂಟು ನಿನ್ನಯ ಕರುಣದೊಳಿಲ್ಲದುದಿಲ್ಲ | ವುಂಟಿಲ್ಲವಿವಳ್ಳೆ ನಂದನರು || ೧೬೮ ||

ಪಱಮೆಗುರುಳ ತರುಣಿಗೆ ಮನಶ್ಚಿಂತೆಯ⁶ | ಪೊಱಿಯಾಗಿದೆಯದನಿರದೆ ||
ಪಱಪಡಿಸುವ ಸುತನಹನಾಗನೆಂದೆಂಬ | ತೆಱನ ನಿರವಿಸಘವಿಜಯ || ೧೬೯ ||

ಗುರುವೇ, ಮೂರುಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಮೋಕ್ಷಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಇರುವವನೇ, ಸುಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವವನೇ, ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕೊರಲಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಸರದಂತಿರುವವನೇ, ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೇಳು. || ೧೬೩ || ಘಾತಿ-ಅಘಾತಿಗಳೆಂಬ ಕರ್ಮದಿಂದ ದೂರವಾಗಿರುವವನೇ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳವನೇ, ಹತ್ತು ವಿಧದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವವನೇ, ನಿನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಒಂದು ಬಾರಿ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ಪಾಪವು ನಾಶವಾಗುವುದೆನ್ನವಾಗ ನಿನ್ನ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ! || ೧೬೪ || ಎಲೈ ಪಾಪವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಮುನೀಂದ್ರನೇ, ನೀನು ಮೂರುಲೋಕದ ಒಳಗಿನ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದವನೆಂದು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ನನ್ನ ಚೆಲುವಿನ ಮಡದಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಅವ್ವಣೆಕೊಡಿಸಬೇಕು. || ೧೬೫ || ಎಲೈ ಮುನಿಗಳ ಒಡೆಯನೇ, ನೀನು ತಿಳಿಯದುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ತವಕದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಡದಿಗೆ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾಕೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು. || ೧೬೬ || ಎಲೆ ಮುನೀಂದ್ರನೇ, ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ನೀನು ಅಂಗೈಯ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವವನು ಕೇಳು. ನನ್ನ ಪತ್ನಿಗೆ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟಿದಿರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಬೇಗನೆ ತಿಳಿಸುವವನಾಗು. || ೧೬೭ || ಎಲೈ ಮುನೀಂದ್ರನೇ, ನಿನ್ನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸುಖಗಳೂ ಇವೆ; ಭೋಗ-ಉಪಭೋಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವೆ; ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಬಲವೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಈಕೆಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದೊಂದೇ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ. || ೧೬೮ || ಎಲೈ ಪಾಪವನ್ನು ಜೈಸಿರುವ ಮುನಿಪ್ರೇಷ್ಯನೇ, ತುಂಬಿ ಗುರುಳಿನ ಈ ನನ್ನ ಮಡದಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಚಿಂತೆ ಎಂಬುದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೊರೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಹೊರೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸತಕ್ಕ

¹ ಲೋಕಸದೃಶ್ಯ (ಗ) ² ಚರಿತವೇದಸದಾ (ಗ) ³ ಬಿನ್ನವಿಸಿದೆ ನಿನ್ನ | ಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕದೊಳಿರಿದು ಪೇಳು ಪೇಳೆಂದು ತಾನೆಂದನು ಮುನಿರಾಯ (ಕ) ⁴ ನಂದನರಿಲ್ಲವೆಂದೆಂಬ | ಅಲಘುಚಿಂತೆಯ ಪರಿಹರಿಸು (ಕ) ⁵ ಸಕಲರತ್ನ (ಗ ಚ). ⁶ ಮಱಿಯೇತಕೆನಗೀ ಭೂಭಾರ ಬಿಟ್ಟಿಯ (ಗ ಚ).

ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ ದಶರಥಗಾ ಮುನಿ¹ । ಯೆಂದನಚ್ಯುತ ಕಲ್ಪದಿಂದ ॥
ಬಂದು ಪುಟ್ಟುವನೋರ್ವ ಹರಿಹರ ನಿನ್ನೀ । ಮಂದಗಮನೆಯ ಗರ್ಭದೊಳು ॥ ೧೭೦ ॥

ಸಾರಹೃದಯ ಕೀರ್ತಿ ಭುವನಭುಂಭುಕ ಸುವಿ । ಚಾರಿ ನಿಜಾನ್ವಯಾಂಬರಕೆ ॥
ರಾರಾಜಪ ರವಿಯಂತೋರ್ವನೊಗೆವ ಕು । ಮಾರನೀಯಕನುಡರದೊಳು² ॥ ೧೭೧ ॥

ಅಕಲಂಕಚರಿತ ದುರಿತಜಿತನಭಿನವ । ಮುಕರಕೇತನ ಗುಣನಿಳಯ ॥
ಸಕಲ ಕಲಾಧರನುಡಯಿಪ ನಿನ್ನೀ । ಪಿಕನಿನದೆಯ ಜರರದೊಳು ॥ ೧೭೨ ॥

ಎಂದೆಂಬ ನುಡಿಗೇಳಿ ಪುಳಕದ ಬೀಡಾದ । ರಂದಾ³ನಂದಾಶ್ರುವಿನೊಳು ॥
ಮಿಂದರವರ ಮನದೊಸಗೆಯನಂತಿಂ । ತೆಂದು ಪೇಳುವ ಕವಿಯಾರು⁴ ॥ ೧೭೩ ॥

ಅಗಲವರ ಮನದೊಸಗೆಯ ಪೇಳ್ವಡೆ । ನಾಗೇಂದ್ರನಿಗಲ್ಲದುಳಿದ ॥
ಜಾಗುವತಿಗೆ ಗೋಚರವಲ್ಲದಾನಿಲ್ಲಿ । ಮೂಗುವಟ್ಟಿಳ್ಳಿದನಹೆನು⁵ ॥ ೧೭೪ ॥

ಬಳಿಕಲಾ ಮುನಿಪನ ಬಲವಂದಿರದೆ⁶ ಪಾದ । ನಳಿನಕೇಳಿಗಲಾ ಮುನಿಪ ॥
ತಳುವದೆ ಪರಸಲವರು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು । ತಳದರ್ಬಂಬುಜಪತ್ರನೇತ್ರ ॥ ೧೭೫ ॥

ತ್ರಿಜಗವಂದ್ಯನ ಮದವಿಜಯನ ಪದಸರ । ಸಿಜಗಳಿಗೆಯಿಲ್ಲಂದ ॥
ಗಜವನಡರಿಯವರೀರ್ವರು ತೆರಳ್ಳರಂ । ಗಜನ ಕರದ ಕೂರಸಿಯೆ ॥ ೧೭೬ ॥

ಮಗನು ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವನೋ? ಜನಿಸನೋ? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ ॥ ೧೭೯ ॥ ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ದಶರಥನಿಗೆ ಆ ಮುನಿಯು ಹೀಗೆಂದನು—ನಿನ್ನ ಈ ಮಡದಿಯ ಬಸಿರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹರಿಹರ ಸ್ವರೂಪನು ಅಚ್ಯುತಕಲ್ಪದಿಂದ ಬಂದು ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸುವನು. ॥ ೧೭೦ ॥ ಸತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ ಕೀರ್ತಿಪಡೆದವನೂ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಪ್ರತಾಪಿಯೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ವಿಚಾರಶೀಲನೂ, ತನ್ನ ಕುಲವೆಂಬ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಶೋಭಾಯಮಾನನಾದ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವವನೂ ಆದ ಒಬ್ಬ ಕುಮಾರನು ಈಕೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವನು ॥ ೧೭೧ ॥ ನಿನ್ನ ಈ ಮಡದಿಯ ಬಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ ನಡತೆಯವನೂ ಪಾಪವನ್ನು ಗೆಲಿದವನೂ ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಸುಂದರನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವವನೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಲೆಗಳನ್ನು ತಾಳಿರುವವನೂ ಆದ ಮಗನು ಜನಿಸುವನು ॥ ೧೭೨ ॥ ಆ ಮುನೀಂದ್ರನು ಹೀಗೆಂದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಶರಥನೂ ಸಂಬಳಾದೇವಿಯೂ ರೋಮಾಂಚವನ್ನು ತಾಳಿದರು, ಸಂತೋಷಪಾಷ್ಪದಲ್ಲಿ ಮಿಂದಂತೆ ಆದರು, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗಾದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಬಲ್ಲ ಕವಿ ಯಾವನು? ॥ ೧೭೩ ॥ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆದಿಶೇಷನೇ ಆಗಬೇಕಲ್ಲದೆ ಇತರ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗದು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂಕನಾಗಿದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯವನೆನಿಸುವೆನು ॥ ೧೭೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮೇಲೆ ಆ ರಾಜದಂಪತಿಗಳು ಆ ಮುನೀಂದ್ರನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಬಂದು, ಅತನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ಮುನಿಯು ಅವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಲು, ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಬಂದರು ॥ ೧೭೫ ॥ ಮೂರುಲೋಕದ ಜನರಿಂದ ವಂದಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಮದವಿಲ್ಲದವನೂ ಆದ ಆ ಮುನಿಯು ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕಂಠಿತರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೭೬ ॥ ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತ ಬರುತ್ತ ದಶರಥನು ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜಿನಮುನಿಯ ದಿವ್ಯವಾದ ಉಜ್ವಲ

¹ ಬಿನ್ನವಿಸೆಯರಸಗಾ ಮುನಿಪತಿ (ಗ) ಬಿನ್ನವಿಸಿದರಸಗಾ ಮುನಿಪತಿ (ಚ) ² ಕುಮಾರನಿಯನುಡರದೊಳು (ಗ) ³ ಬೀಡಾದನಂದಾ (ಕ). ⁴ ಪೇಳುವರಗ್ಗರಲ್ಲಿ (ಗ ಚ) ⁵ ಮೂಗುವಟ್ಟಿಳ್ಳಿದನಹೆನು (ಗ) ⁶ ಬಲವಂದೊಯ್ಯನೆ (ಗ ಚ).

ಬರೆ ಬರೆಯಾ ವರವರ್ಣಿಯಾಡಿದ ಸುರು¹ । ಚಿರಮುಪ್ಪ ದಿವ್ಯವಚನವ ॥

ಅರಸ ನೆನೆದು ಪೊಂಪುಳಿವೋ²ಗುತ ತನ್ನ । ಗುರುಕುಚದಳಿಗಿಂದನಿಂತು

॥ ೧೭೭ ॥

ಬಿಳಿದೆನಿಸಲಿ ಮುಸಿ³ ಕರಿಬೆನಿಸಲಿ ಸಸಿ⁴ । ಯಿಳಿ ನಡೆಯಲಿ ಬಾನೆಡೆಗೆ ॥

ಇಳಿಯಲವನಿಗಾಗಸ ಮುನಿವಚನದೊಳ್ । ಮೊಳೆಯದು ಪುಸಿಯೇಣನೇತ್ರ⁶

॥ ೧೭೮ ॥

ಪುಟ್ಟಲಿ ಕಮಲ ಕಲ್ಲೊಳಗೆ ಮೊಲಕೆ ಕೋಡು । ಪುಟ್ಟಲಿ ಸುಧೆ ವಸುಧೆಯೊಳು ॥

ಪುಟ್ಟಲಿ ಮುತ್ತಿನೊಳ್⁵ ವ್ಯದು ಮುನಿವಚನದೊಳ್ । ಪುಟ್ಟದು ಪುಸಿಯೇಣನೇತ್ರ⁶ ॥ ೧೭೯ ॥

ನಗಗಳು ನಡೆದಾಡಲಿ ಶಶಿ ನೇಸಲು । ಮಿಗೆ ಜನಿಸಲಿ ನೆಲದೊಳಗೆ ॥

ಪಗಲೊಳು ಕುಮುದಗಳರಲಲು ಪುಸಿನಾ । ತೊಗೆಯದು ಮುನಿಗೆ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ⁷

॥ ೧೮೦ ॥

ವನನಿಧಿ ನೆಲೆಯ⁸ವೀಣಲಿಯತನು ತಾ । ತನುವ⁹ಪಡೆಯಲಿ ಪಗಲೊಳು ॥

ಮಿನುಗಲಿ ತಾರಗೆ ಮುನಿಯ ವಚನದೊಳು । ಜನಿಸದು ಪುಸಿಯೇಣನೇತ್ರ

॥ ೧೮೧ ॥

ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಯ ವಚನಗಳ । ನಂದು ತನ್ನರೆಮೆಯ್ಯನಿಪ¹⁰ ॥

ಇಂದುವದನೆಗಲುಪುತ ಪೋದನಾರಾಮ । ದಿಂದರವಿಂದ ದಳಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೮೨ ॥

ಅನೆ ಕುದುರೆ ರಥ ಕಾಲಾಳು ಮೊದಲಾದ । ಸೇನೆ ಬಳಸಿ ಬರೆ ತನ್ನ ॥

ಮಾನಿನಿಗೂಡಿ ಪೊಳಲ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನಂ । ದಾ ನರನಾಥ ಚಂದ್ರಮನು

॥ ೧೮೩ ॥

ವಚನಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು, ರೋಮಾಂಚನವನ್ನು ತಾಳುತ್ತ ತನ್ನ ಮಡದಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೧೭೭ ॥ ಎಲೈ ಮೃಗಾಕ್ಷಿಯೇ ! ಇದ್ದಲು ಬೆಳ್ಳಗಾದರೂ, ಚಂದ್ರನು ಕಪ್ಪಾಗಿಹೋದರೂ, ಭೂಮಂಡಲವು ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ ನೆಗೆದರೂ, ಆಕಾಶವು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದರೂ, ಮುನಿಯ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗದು. ॥ ೧೭೮ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ತಾವರೆಯು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ, ಮೊಲಕ್ಕೆ ಕೋಡು ಹುಟ್ಟಿದರೂ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೃತವು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದರೂ, ಮುತ್ತು ಮೆತ್ತಗಾದರೂ, ಮುನಿಯ ಮಾತಿ ನಲ್ಲಿ ಅಸತ್ಯವು ತಲೆದೋರಲಾರದು. ॥ ೧೭೯ ॥ ಎಲೈ ಮೃಗಾಕ್ಷಿಯೇ, ಬೆಟ್ಟಗಳು ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚರಿಸಿದರೂ, ನೆಲದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರು ಜನಿಸಿದರೂ, ಹಗಲುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೈದಿಲೆಗಳು ಅರಳಿದರೂ, ಆ ಮುನಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹುಸಿಯುಂಟಾಗದು. ॥ ೧೮೦ ॥ ಎಲೈ ಏಣನೇತ್ರೆಯೇ, ಸಮುದ್ರವು ತನ್ನ ಮೇರೆಯನ್ನು ದಾಟಿದರೂ, ಅನಂಗನೆನಿಸಿದ ಕಾಮನು ದೇಹವನ್ನು ತಾಳಿದರೂ, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದರೂ, ಮುನಿಯ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಾಗದು. ॥ ೧೮೧ ॥ ಎಲೈ ನೈದಿಲೆಯ ಎಸಳಿನಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ದಶರಥನು ಇವೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಮುನಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಆಧಾಂಗಿಯಾದ ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ ಉದ್ಯಾನದಿಂದ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೧೮೨ ॥ ರಾಜರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಆ ದಶರಥನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯೊಡನೆ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥ-ಕಾಲಾಳು ಮುಂತಾದ ಸೈನ್ಯವು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರಲು. ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ॥ ೧೮೩ ॥ ದಶರಥನು ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಬಂದೊಡನೆ ಆನೆಯಿಂದ ಇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ರಾಜಕುಮಾರರುಗಳನ್ನೂ, ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನೂ, ಕುಮಾರಕರನ್ನೂ, ಜನನಾಯಕರನ್ನೂ, ಸಾಮಂತ ರಾಜರನ್ನೂ, ಕಳುಹಿಸಿ

¹ ವರ್ಣಿಯಾಡಿದ ನುಡಿ (ಗ) ² ಪೊಂಪುಳಿಯೋಗುತ (ಗ ಚ). ³ ಮುಸಿ ಬಿಳಿದಾಗಲಿ. ⁴ ಶಶಿ (ಗ). ⁵ ಸುರತರು (ಕ) ⁶ ಯಂಬುಜಾಕ್ಷಿ (ಗ ಚ). ⁷ ಮುಸಿವಾತೋಗಿಯದು ಮುನಿವಚನದೊಳು (ಗ.ಚ.) ⁸ ಮೇರೆಯ (ಗ.ಚ.) ⁹ × (ಕ).

¹⁰ ತನ್ನರೆಮೆಯ್ಯನಿಪ (ಗ) ತನ್ನರೆಮೆಯ್ಯಳಿಗೆ (ಚ).

ಇಳಿದು¹ ಗಜವನರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ । ತಳುವದರಸು ಮಕ್ಕಳುಗಳ ॥

ಅಳಿಯಂದಿರುಗಳ ಕುವರ²ಮನ್ನೆಯರ ಮಂ । ಡಳಿಕರ ಕಳುಪಿ ಬಳಿಯೊಳು ॥ ೧೮೪ ॥

ಕೆಲರ ಕಟ್ಟಿಗೆಯವರಿಂ³ ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂ । ಕೆಲರ ಕಣ್ಣನ್ನೆಯಿಂದಿರದೆ ॥

ಕೆಲರ ನುಡಿಸಿ ಕಳುಪುತ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು । ನಿಲಯವನಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ॥ ೧೮೫ ॥

ಗುಣಗಣನಿಳಯನು ಕವಿಜನ⁴ ಚಿಂತಾ । ಮಣಿ ವರಭವ್ಯರಿಟ್ಟಸುವ ॥

ಮಣಿದರ್ಪಣ ಜಿನಭಕ್ತನೊಪ್ಪಿದ ದಿನ । ಮಣಿತೇಜನಭಿನವಮದನ ॥ ೧೮೬ ॥

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲಭಾಸ್ಕರ ವಾ । ಗ್ಧೇವಿಯ ಮುಖಮಣಿಮುಕುರ ।

ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸ ಸಾಗರ ಮಿತ್ರ । ದೇವಪ್ಪನೊರೆದ ಸತ್ಯಾವ್ಯ ॥ ೧೮೭ ॥

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ । ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ॥

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ವಿನಾ । ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೮೮ ॥

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ-ಜಿನ-ಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ॥

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಜವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸವೆತ್ತದು ಸಂಧಿಚತುರ್ಥಂ ॥ ೧೮೯ ॥

ಕೊಟ್ಟನು ॥ ೧೮೪ ॥ ಕೆಲವರನ್ನು ವೇತ್ರಧಾರಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ, ಕೆಲವರನ್ನು ಕೈಯ ಸನ್ನೆಯಿಂದಲೂ, ಕೆಲವರನ್ನು ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಯಿಂದಲೂ, ಕೂಡಲೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಮಾತಿನ ಮೂಲಕವೂ ಹೋಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿ, ದಶರಥನು ತನ್ನ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು ॥ ೧೮೫ ॥ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೂ, ಸುಕವಿಗಳಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಭವ್ಯಜನರು ಇಷ್ಟಪಡುವ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ, ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನೂ ಆದ ದಶರಥನು ಹೀಗೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು ॥ ೧೮೬ ॥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃದಯವೆಂಬ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯೂ, ರಸಿಕರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನೂ, ಮಿತ್ರನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪಕವಿಯು ರಚಿಸಿದ ಸತ್ಯಾವ್ಯವಿದು ॥ ೧೮೭ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈ ದಿವಸ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನೆಂದು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿದು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಸಂಧಿ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನು—ಎಂದು ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನು ತನ್ನ ಮಡದಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೧೮೮ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೂ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪನೂ. ನಿರ್ಮಲ ಗುಣ ಯುಕ್ತನೂ, ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದ ತುಂಬಿಯಂತಿರುವವನೂ, ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳವನೂ, ಸಚಿವನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದ ರಾಮ ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿರಚಿತವಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿ ಖ್ಯಾತಿಪಡೆಯಿತು ॥ ೧೮೯ ॥

¹ ಇಳಿದ (ಗ) ² ಕುವರರ (ಗಚ) ³ ಕಟ್ಟಿಗೆಯವರಿಂದ (ಗಚ) ⁴ ನಿಳಯ ಸುಕವಿಜನ (ಗ) ೧೮೭-ಈ ಪದ್ಯ ಗಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ

೫. ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಜನನ

ಶ್ರೀಮದ್ಭವ್ಯ ಚಿಂತಾಯತ ವರಮುಕ್ತಿ | ಕಾಮಿನಿಯರಸಘವಿಜಯ ||
ಕಾಮ ಮದಾಪಹರಣ¹ ಮುನಿಸುವ್ರತ | ಸ್ವಾಮಿ ಕೊಡೆನಗೆ ಸನ್ಮತಿಯ² || ೧ ||

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾವುದದಲಿ ವೃತ್ತಾಂತವ | ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀವೆನಗೆ ||
ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವೆ | ನಿಂದೀವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು || ೨ ||

ಅಳಿಗುರುಳಲೆ ಅಂಚೆ ನಡೆಯಲೆ ತಳಿರಡಿ | ದಳದಳಿ³ ಕಳಸಕುಚದಳಿ
ಗಿಳಿನುಡಿಯಲೆಯಸಿಯಲೆ ಯೆಳೆಯಲೆ ಕೇಳು | ತಳುವದೆ ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ || ೩ ||

ನಡೆಗೆ ಶುಚಿಗಳು ಗಾಡಿಗೆ ಗರುವೆಯರು ನು | ಣ್ನುಡಿಗೆ ವಿಬುಧರು ವಿಕ್ರಮಕೆ ||
ಕಡುಗಲಿಗಳು ಸೋಲ್ವರೆನೆ ಶ್ರೇಣಿಕ ನಿನ್ನ | ನುಡಿಯಲಳವೆ ಜಡಜನರು || ೪ ||

ಚದುರರ ಮನನ ಚಾಟುಗಳ ಚಿತ್ತವ ಮೃದು | ಹೃದಯರಂತಃಕರಣವನು ||
ಸದಮಲಚರಿತರ ಬಗೆಯ⁴ ಬಗ್ಗಿಸುತಿವೆ | ಮದನೋಪಮ ನಿನ್ನ ಮಾತು || ೫ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ತನ್ನ ಜೀವಕಾಂತೆಯ ವದ | ನೇಂದುವ ನೋಡಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ |
ಮಂದಗಮನೆ ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ ಕೇ | ಳೊಂದಾನೊಂದು ದಿನದೊಳು || ೬ ||

ಮೊಗದೊಳು ಮೂಡುವ ಮೊಡವಿ ತೋಳ್ಕೊಡಲೊಳ | ಗೊಗೆವ ಸುಗಂಪು ಮೇಗಡೆಗೆ⁵
ನೆಗೆವ ಮೊಲೆಗಳರಸಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದವಂದು | ಮಿಗೆ ಪುಷ್ಪಸಮಯೋದಯವ⁶ || ೭ ||

ಶ್ರೀಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಭವ್ಯಜನರ ಚಿಂತನೆಯ ವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಒಡೆಯನಾದ, ಪಾಪವನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವ, ಮನ್ಮಥನ ಮದವನ್ನು ಅವಹಾರಮಾಡಿದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡು. || ೧ || ಎಲೈ ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆ ಯಾವುದು? ಅದರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಉಳಿದುಹೋಗದಂತೆ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು—ಎಂದು ಚೇಳಿನೀದೇವಿಯು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಎಲೈ ನೈದಿಲೆ ಹೂವಿನಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ—ಎಂದನು. || ೨ || ತುಂಬಿಯಂತಹ ಕೂದಲಿನ, ಹಂಸೆಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯ, ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಪಾದತಳದ ಕಲಶದಂತಹ ಸ್ತನವುಳ್ಳ, ಗಿಳಿಯಂತಹ ಮಾತಿನ ತೆಳ್ಳಗಿನ ಮೈಯ ಎಳೆಯಳಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು—ಎಂದನು. || ೩ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿಯು ಎಲೈ ಶ್ರೇಣಿಕನೇ, ನಿನ್ನ ನಡತೆಗೆ ಶುಚಿ ವಂತರೂ ಸೊಬಗಿಗೆ ಘನತೆಯುಳ್ಳ ಹೆಂಗುಸರೂ ನಯವಾದ ಮಾತಿಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ವೀರಾಧಿವೀರರೂ ಸೋತುಹೋಗುವರು ಎನ್ನುವಾಗ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯ ಜನರು ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ಏನು ತಾನೇ ಹೇಳಬಲ್ಲರು? || ೪ || ಎಲೈ ಮನ್ಮಥನಂತಿರುವವನೇ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಚಾತುರ್ಯವಂತರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಚಟುಲತೆಯುಳ್ಳವರ ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ಮೆಲ್ಲಿದೆಯವರ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯವರ ಮನೋಭಾವವನ್ನೂ ಸೋಲಿಸುವಂತಿವೆ. || ೫ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೆಯ ಮುಖಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು—ಮೆಲ್ಲಡೆ ಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ಹೀಗಿರುತ್ತ ಒಂದು ದಿವಸ ಋತುಮತಿಯಾದಳು. || ೬ || ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ

¹ ಮದಾಂಧಭಾಸ್ಯರ (ಕ). ² ಭಕ್ತಿಯನು (ಚ) ³ ಗಳದಳಿ (ಗ). ⁴ ಬಳೆಯ (ಗ) ⁵ ಮೈಗಡೆಗೆ (ಗ). ⁶ ಸಮಯೋದಯದೊಳು (ಕ.ಚ).

ನಿಱುಪ ಜಘನಕೆ ತೋಳ್ಳೊದಲೈ ಕುಚದ ತಾಣ¹ | ಕೆಱಗುವಳಿಯ ಕಾಣತವೆ ||
ಅಱಿದೋರ್ವ ಚದುರೆ ಹೊಂಜೆಳೆಗೊಟ್ಟಳಾ ನೆಱಿ² | ನೆಱಿನೊಗದಳ ಕರದೊಳಗೆ || ೮ ||

ಹೊಂಜೆಳೆವಿಡಿದರುಣಾಂಬರವುಟ್ಟಪ | ರಂಜಿದೊಡವ ತೊಟ್ಟಿಸೆದಳು ||
ಕುಂಜರಗಮನೆ ಕೆಮ್ಮುಗಿಲ ಮುಱಿಯ ಸಾರಿ | ರಂಜಿಸ ಶಶಿಲೇಖಿಯಂತೆ³ || ೯ ||

ತಲೆನೀರ ಮಿಂದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನದೊಳಾ | ಲಲನೆಯೊಪ್ಪಿದಳು ಕಾಳಿಕೆಯ ||
ತೊಲಗಿಸಿ ತೊಳೆದೊಪ್ಪವಿಟ್ಟಪರಂಜಿಯ | ಚೆಲುವ ಪುತ್ತುಳಿಯೆಂಬಂತೆ || ೧೦ ||

ತೊಡೆದ ಬಾವನ್ನ ಮುಡಿವ ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಿಱಿ | ವಿಡಿದುಟ್ಟ ದುಗುಲ ಮುತ್ತುಗಳ ||
ತೊಡನೆಸೆದಿರೆ ಪಳುಕಿನ ಪುತ್ತುಳಿಯಸು | ನಡೆದಂತೆಸೆದಳಾ ರಮಣಿ || ೧೧ ||

ಪಜ್ಜಳಿಸುವ ಪಾವುಗೆ ಮೆಟ್ಟಿ ಮೆಲ್ಲನೆ | ಗುಜ್ಜು ನಡೆಯೊಳು ತಾ ನಡೆದು⁴
ಸೆಜ್ಜೆಮನೆಯ ಪೊಕ್ಕು⁵ ಸತಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದಳು | ಗುಜ್ಜರಿಗಾಲ⁶ಮಂಚದೊಳು || ೧೨ ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಪುಷ್ಪಜಾಪ ಪುರಂದರ | ಸಿರಿ ರತಿ ಶಚಿಯೆಡೆಗಿರದೆ⁷ ||
ಹರುಷದಿಂ ಪೋಪಂತೆ ಪೋದನಾ ನೃಪ ತ | ನ್ನರಸಿಯೆಡೆಗೆ ಸೆಜ್ಜೆವನೆಗೆ || ೧೩ ||

ಕಪ್ಪುರ ಕತ್ತರಿ ಕುಂಕುಮ ಪನೀರ | ಕುಪ್ಪಿಗೆ ವರ ಮಲಯಜದ ||
ಸಿಪ್ಪು⁸ ನಾನಾ ಪುಷ್ಪದ ಪಡಲಿಗೆ⁹ಗಳಂ | ದೊಪ್ಪಿದವಾ ಗೃಹದೊಳಗೆ || ೧೪ ||

ಬರುವ ಮೊಡವಿಗಳೂ, ಕಂಕುಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ವಾಸನೆಯೂ, ಮೇಲುಗಡೆಗೆ ಎದ್ದು ತೋರುವ ಮೊಲೆಗಳೂ, ರಾಣಿಯ ಋತು ಸಮಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು || ೭ || ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ನಿತಂಬಕ್ಕೂ, ಕಂಕುಳಿಗೂ ಸ್ತನಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ಬಂದು ತುಂಬಿಗಳು ಎರಗುವನ್ನು ಕಂಡು, ಒಬ್ಬಳು ಚತುರಳಾದ ಹೆಂಗುಸು ಬಂದು, ಆ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾದ ಸುಬಳಿಗೆ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಕೋಲನ್ನಿತ್ತಳು || ೮ || ಆನೆಯಂತಹ ಮೆಲನಡಿಗೆಯ ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ಚಿನ್ನದ ಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಪು ಅಪರಂಜಿಚಿನ್ನದ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಕೆಂಪು ಮೋಡದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರುವ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದಳು || ೯ || ಆ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿವಸ ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ತಲೆಗೆ ನ್ನಾನಮಾಡಿದಳು ಆಗ ಆಕೆ ಕಶ್ಮಲವನ್ನು ಕಳೆದು, ತೊಳೆದು, ಒಪ್ಪಹಾಕಿದ ಶುದ್ಧಚಿನ್ನದ ಚೆಲುವಿನ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದಳು || ೧೦ || ಅನುಲೇಪಿಸಿದ ಶ್ರೀಗಂಧವೂ ಮುಡಿದಿರುವ ಮಲ್ಲಿಗೆಯೂ ನಿರಿಹಿಡಿದು ಉಟ್ಟ ಪಟ್ಟಿಸೀರೆಯೂ ತೊಟ್ಟ ಮುತ್ತಿನ ಅಭರಣವೂ ಶೋಭಿಸಿಕೊಂಡಿರಲು, ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಪ್ರಾಣಬಂದಿರುವಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದಳು || ೧೧ || ಆ ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಾದುಕೆಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮೆಲನಡೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಮಲಗುವ ಕೊರಡಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಗಿಡ್ಡಕಾಲಿನ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು || ೧೨ || ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯಿರುವಲ್ಲಿಗೂ, ಮನ್ಮಥನು ರತಿಯಲ್ಲಿಗೂ, ದೇವೇಂದ್ರನು ಶಚೀದೇವಿಯ ಬಳಿಗೂ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೋಗುವಂತೆ ದಶರಥನು ತನ್ನ ಅರಸಿಯಿರುವ ಕಡೆಗಾಗಿ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋದನು || ೧೩ || ಆ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮೂರ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಕುಂಕುಮ, ಪನ್ನೀರಿನ ಬುಡ್ಡಿ,

¹ ತಾಳ (ಗ ಚ) ² ಶಶಿಲೇಖಿಯಂತೆ (ಗ) ೧೦ನ ಪದ್ಯದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವೂ ೧೧ನ ಪದ್ಯದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವೂ ಗ ದಲ್ಲಿ ಪಾಠವಾಗಿದೆ
³ ನಡೆಯೊಳ್ಳಿತಂದು (ಗ ಚ) ⁴ ಸೆಜ್ಜೆವನೆಗೆ ಬಂದು (ಗ ಚ) ⁵ ಗುಜ್ಜರಿಗಾಲ (ಗ) ⁶ ಶಚಿಯೆಡೆಗಿರದೆ (ಕ) ⁷ ಸಿರ್ಪು (ಚ) ⁸ ಪುಷ್ಪದಡಲಿಗೆ (ಗ)

ಕುರುಳ ನೇವರಿಸುತ ಯಕ್ಷಕರ್ಧಮವನಂ । ದಿರದೆ ಲೇಪಿಸುತಂಗದೊಳಗೆ ॥
ವರಲಜ್ಜೆ ದೆರೆಯ ತೆಗೆದು¹ ಕಾಮಗಲಹವ । ನಿರದೆಸಗಿದರಂದವರು

॥ ೧೫ ॥

ರೀತಿಯುಂಡು ಕಾತರವುಡವನ ಸು । ಪ್ರೀತಿಯುಂಡು ಬಗೆಯರಿದು ॥
ಆ ತರಳಾಕ್ಷಿ ನೆರೆದು ನಂದಿಸಿದಳಂಗ । ಜಾತನುಬೈಗವನಾ ನೃಪಗೆ

॥ ೧೬ ॥

ಹೃದಯವುಂಡು ಚದುರಲುಂಡು ಬಂಧಂಗಳ । ಹದನಲುಡಲುಡಾಗ² ತನ್ನ ॥
ಎದೆಯಾಣ್ಣಿಗೆ ಸುಖವಿತ್ತು ಸುಖಿಸಿದಳಾ । ಚದುರೆ ಭೃಂಗೋಪಮ ತಾರೆ³

॥ ೧೭ ॥

ಹಲವು ಬಂಧಂಗಳಿಂ⁴ ಹಲವು ರೀತಿಗಳಿಂದ । ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕೂಟದಿಂದ ॥
ಹಲವು ಕಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಸುಖಿಸಿ ತನ್ನ⁵ । ಲಲನೆಗೆ ಸುಖವಿತ್ತನವನು

॥ ೧೮ ॥

ನಯನ ನಾಸಿಕ ಪರುಶನ⁶ ಕರ್ಣರಸನೇಂ । ದ್ರಿಯಗಳಟ್ಟುಳಿಯ ನೀರೇಜ ॥
ನಯನನಣುಗನುಲುಬೆಯ ನಿಲಿಸಿದ ತನ್ನ । ಪ್ರಿಯತಮ⁷ಗಂದಾ ರಮಣಿ

॥ ೧೯ ॥

ಇಂತು ಸುರತಸುಖದೊಳಗೋಲಾಡಿಯೆ । ಕಂತುಸದೃಶರೂಪ ತನ್ನ ॥
ಕಾಂತೆನೆರಸು ಲೀಲೆಯೊಳಂದು ನಿದ್ರಾ । ಕಾಂತೆಗೂಡಿರಲಾ ಕಾಂತೆ

॥ ೨೦ ॥

ಚಂಡಕಿರಣ ಜೈವಾತ್ಮಕ ಮದನೇ । ತಂಡ ಪಂಚಾನನಗಳನು ॥
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿ ನಿಶಾವಸಮಯದೊಳು । ಕಂಡಳು ಕನಸಿನೊಳಂದು

॥ ೨೧ ॥

ಶೀಡುವೆಲರು ತಾವರೆಗೊಳದಿಂದೆದ್ದು । ಪಾಡುವ ತುಂಬಿ ಗೀತಗಳ ॥
ಪಾಡುವಂಗನೆಯರು ಪರಿಹರಿಸಿದರಾ । ಗಾಡಿಕಾತಿಯ ನಿದ್ರೆಯನು

॥ ೨೨ ॥

ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಕವಳಿಗೆ, ಹಲವಾರು ವಿಧದ ಹೂಗಳ ತಟ್ಟಿಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು. ॥ ೧೪ ॥ ಅಲ್ಲಿ ತಲೆ
ಗೂದಲನ್ನು ಸರಿಗೊಳಿಸುತ್ತಲೂ ಯಕ್ಷಕರ್ಧಮವೆಂಬ ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ದೇಹದ ನಾಚಿಕೆಯ
ಪರದೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಾಮಪ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ॥ ೧೫ ॥ ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಆ
ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ರಾಜನ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಕಾತರವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ಮನೋಭಾವವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವನ
ಒಡನಾಡಿ, ಆತನ ಕಾಮೋದ್ವೇಗವನ್ನು ತಣಿಸಿದಳು. ॥ ೧೬ ॥ ಚತುರಳಾದ ಸುಬಳಾದೇವಿಯು ಹೃದಯವನ್ನರಿತು,
ಜಾತುರೈವನ್ನರಿತು, ಬಂಧಂಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನರಿತು, ತನ್ನ ಹೃದಯಾಧೀಶನಿಗೆ ಸುಖವನ್ನಿತ್ತು ತಾನೂ ಸುಖಪಟ್ಟಳು.
॥ ೧೭ ॥ ದಶರಥನು ಹಲವು ವಿಧವಾದ ಬಂಧಂಗಳಿಂದಲೂ, ಹಲವು ರೀತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕೂಟಗಳಿಂದಲೂ,
ಹಲವು ಕಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಒಡನಾಡಿ ಸುಖಪಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಡದಿಗೆ ಸುಖವನ್ನಿತ್ತನು. ॥ ೧೮ ॥ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯತಮನಿಗೆ
ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಸ್ಪರ್ಶೇಂದ್ರಿಯ, ಕಿವಿ, ನಾಲಗೆ—ಎಂಬ ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪೀಡೆಯನ್ನೂ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಧೆಯನ್ನೂ
ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ॥ ೧೯ ॥ ಮನ್ಮಥನಂತಹ ಸುಂದರರೂಪಿನ ದಶರಥನು ತನ್ನ ಪತ್ನೀಸಮೇತನಾಗಿ ರತಿಸುಖದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಿ,
ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯನ್ನು ಒಡನಾಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಸುಬಳಾದೇವಿ ಒಂದು ಕನಸನ್ನು ಕಂಡಳು. ॥ ೨೦ ॥ ಸುಬಳಾ
ದೇವಿಯು ರಾತ್ರಿಯ ಕೊನೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಮದ್ದಾನೆ, ಸಿಂಹಗಳನ್ನು ಕಂಡಳು. ॥ ೨೧ ॥
ಬೆಳಗಾಗಲು, ತಾವರೆಯ ಕೊಳದಿಂದ ಎದ್ದು ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಯೂ ಹಾಡುವ ತುಂಬಿಗಳೂ ಉದಯಗೀತಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ

¹ ತೆರೆದು (ಗ). ² ಪದವಲುದಲುಡಾಗ (ಗ) ಪದನಲುದಲುಡಾಗ (ಚ) ³ ವಾರೆ (ಕ) ⁴ ಬಂಧಂಗಳಿಂದ (ಗ ಚ) ⁵ ಸುಖಿಸಿದನಾ
(ಗ). ⁶ ಪರುಷನ (ಚ) ⁷ ಪ್ರಿಯಾತ್ಮ (ಗ)

ಏಳಿಳಿವೆಣ್ಣಿ¹ ತಲೆರನ್ನನೆ ನೀ । ನೇಳು ಮೂಡಿದ ಪದ್ಮಸಖನು ॥
ಏಳಿಳಿದು ನುಡಿದ ಗಿಳಿಗಳ ಮಾತ । ಕೇಳುತಲೆದ್ದು ಕಣ್ಣಿಡಿದು

॥ ೨೩ ॥

ನಗೆಮೊಗವನು ತೊಳೆದರುಹಗೆಯಿಗಿ ತೊಟ್ಟು । ಮಿಗೆ ರತ್ನದಾಭರಣವನು ॥
ಮೃಗಮದಗಂಧಿ ಬಂದಳು ತನ್ನ ಪುರುಷನೋ । ಲಗಕಂಬುಜದಳ ನೇತ್ರ

॥ ೨೪ ॥

ಕಾಣುತಲರ್ಧಾಸನವಿತ್ತಾ ನೃಪ । ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿಯ ಕೈವಿಡಿದು ॥
ಮಾಣದೆ ಕುಳ್ಳಿರೆನಲು ಕುಳ್ಳಿದಳಾ । ಯೇಣಾಂಕವದನೆ ಲೀಲೆಯೊಳು

॥ ೨೫ ॥

ಪಲ್ಲ ಬೆಳಗು ಪಸರಿಸುವಂತಾ ನವ । ಪಲ್ಲವಾಧರೆ ದಶರಥಗೆ ॥
ನಿಲ್ಲದೆ ತಾ ಕಂಡ ಕನಸ ಪೇಳಲು ಪೇಳ್ವ । ನಿಲ್ಲದಂತನು³ ಫಲವನು

॥ ೨೬ ॥

ಕರಿಯಿಂದ ದಾನ ಚಂದಿರನಿಂದ⁴ ಕಲೆಯುತ । ಹರಿಯಿಂದ ವೀರವಿಕ್ರಮನು ॥
ಖರಕರನಿಂ⁵ ಖರತೇಜಸ್ವಿ ಸುತನೋರ್ವ । ನಿರದೆ ಪುಟ್ಟುವ ನಿನಗಬಲೇ

॥ ೨೭ ॥

ಘನನಿನದವ ಕೇಳ್ವ ಕೇಳಿ ಚಿತ್ತದೊಳಂ । ದನುರಾಗವನ್ನೆದುಮಂತೆ ॥
ಘನಕುಚಿ ಸುತಲಾಭವಾರ್ತೆಗೇಳುತ ತನ್ನ । ಮನದೊಳು ನಲಿದಳಾ ರಮಣಿ

॥ ೨೮ ॥

ಕತಿಪಯ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯೆ ಸುಬಳದೇವಿ⁶ । ಸತಿಗೆ ಬೆಳೆಯೆ ಗರ್ಭವಿರದೆ ॥
ಅತಿಶಯ ಗರ್ಭಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರಿದವಿಂತು । ಶತಪತ್ರದಳ ಲೋಚನೆಗೆ

॥ ೨೯ ॥

ಪುಟ್ಟಿತು ನಡೆಗಲಸಿಕೆ⁷ ಮನದೊಳು ಮುದ । ಪುಟ್ಟಿತಂಗದೊಳತಿ ಕಾಂತಿ ॥
ಪುಟ್ಟಿತು ತಲೆನವಿರೋಳಿಗೆ⁸ ಕವಲಂದು । ಪುಟ್ಟಿತು ಗರ್ಭದೊಳವಳ

॥ ೩೦ ॥

ಹೆಂಗುಸರೂ ಆ ಸುಂದರಿಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದರು. ॥ ೨೨ ॥ ಎಲೈ ಎಳೆಯ ಹೆಂಗಳ ಶಿರೋಮಣಿಯೇ ಏಳು ಸೂರ್ಯನು ಮೂಡಿದನು ಏಳು, ಏಳು-ಎಂದು ಹೇಳುವ ಗಿಳಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಆಕೆ ಎದ್ದು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಳು ॥ ೨೩ ॥ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಆಕೆಯು ತನ್ನ ನಗೆಮೊಗವನ್ನು ತೊಳೆದು, ಜಿನೇಶ್ವರನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ರತ್ನದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಪತಿಯ ಓಲಗಶಾಲೆಗೆ ಬಂದಳು ॥ ೨೪ ॥ ರಾಜನು ತನ್ನ ಜೀವದ ಒಡತಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಅರ್ಧಾಸನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆಕೆಯ ಕೈಹಿಡಿದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದನು ಆ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾದ ರಾಣಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ॥ ೨೫ ॥ ಹೊಸ ಚಿಗುರಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ತುಟಿಯುಳ್ಳ ರಾಣಿಯು ತಾನು ಕಂಡ ಕನಸಿನ ವಿವರವನ್ನು, ತನ್ನ ಹಲ್ಲಿನ ಪ್ರಕಾಶವು ಹರಡುವಂತೆ ದಶರಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಆ ಕನಸಿನ ಫಲವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೨೬ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸುವನು. ನೀನು ಆನೆಯನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುದರಿಂದ ಅವನು ದಾನಿಯಾಗುವನು ಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದುದರಿಂದ ಕಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗುವನು. ಸಿಂಹವನ್ನು ಕಂಡುದರಿಂದ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾಗುವನು. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಂಡುದರಿಂದ ಉಜ್ವಲತೇಜಸ್ವಿಯಾಗುವನು ಎಂದು ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು ॥ ೨೭ ॥ ಮೇಘದ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನವಿಲು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದವನ್ನು ತಾಳುವಂತೆ, ಆ ರಾಣಿಯು ತನಗೆ ಮಗನಾಗುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆನಂದಪಟ್ಟಳು ॥ ೨೮ ॥ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳು ಕಳೆಯಲು ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ ಗರ್ಭವು ಬೆಳೆಯಲು, ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಚಿಹ್ನೆಗಳು ತೋರತೊಡಗಿದವು ॥ ೨೯ ॥ ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದುದರಿಂದ ಅವಳ ನಡಿಗೆಗೆ ಅಲಸ್ಯವುಂಟಾಯಿತು,

¹ ಮೆಗಳ (ಗಚ) ² ತನ್ನರಸ (ಗ) ³ ನಿಲ್ಲದಂತಿವರ (ಗ) ⁴ ಕರಿಯಿಂದ ಮದಯುತ ಹರನಿಂದ (ಕ) ⁵ ಕರಕರನಿಂ (ಚ)

⁶ ಸುಸುಬಳಾ (ಗಚ) ⁷ ಮನದಲಸಿಕೆ (ಗ) ⁸ ನರೋಳಿಗೆ (ಗಚ)

ವಳಿ¹ಗಳಳಿದವಾ ನೃಪನರಸಿಯ ಗರ್ಭ . ದೊಳಗಿರ್ಪ ಕುವರನ ದೆಸೆಯಿಂ ||
ಅಳಿವರೀ ಪರಿಯರಿರಾಯರ²ವಂಶಾ . ವಳಿಗಳೆಂಬುದ ಸೂಚಿಸಂತೆ

|| ೩೦ ||

ವರವನಿತೆಯ ಬಸುಣ್ಣಿ³ ಗುರುಕುಚದಗ್ನ . ಕರ ಕರಿದಾದವೆಂತೆನಲು⁴ .
ಅರುಣಾಂಬುಜದ ಮೊಗ್ಗೆಯ ಮೇಲರಲುಣಿ . ಹರುಷದಿಂ⁵ ಬಿಡದೊಪ್ಪುವಂತೆ

|| ೩೧ ||

ಬಂಬಲುಗುರುಳೋಳಿ ಪರೆದಿರಲವಳ ಮು . ಖಾಂಬುಜನೆಸೆದುದೆಂತೆನಲು ||
ತುಂಬಿಗಳೋಳಿ⁶ ಬಳಸಿ ರಾಜಿಪ ಧನ . ಳಾಂಬುಜವೆಂಬಂದದೊಳು

|| ೩೨ ||

ಮಡದಿ ಕೇಳಾ ಗರ್ಭ ಜನಿಸಿ ಬೆಳೆಯಲಂ . ದೊಡನೆ ರತ್ನದ ಭೂಷಣವನು ||
ಕಡುಭಾರವೆಂದು ಕಳೆದು ತೊಟ್ಟುಳು ಪೂ . ದೊಡವನಂದಾ ಕೋಮಲಾಂಗಿ

|| ೩೪ ||

ಮಣ್ಣು ಮೆದ್ದು ಗುಳುವ ಬಯಕೆ ಪುಟ್ಟಿತು ನಿಡು . ಗಣ್ಣು ಬಲೆಗೆ ತನ್ನದರದ⁷ ||
ಚಿಣ್ಣು ನಾಳ್ವಿರದೆ ಬಿಡುವ ಪಗೆಯರ ನೆಲ . ನೆಣ್ಣುನೆಂಬುದ ಸೂಚಿಸಂತೆ

|| ೩೫ ||

ಪರಮನ ಪೂಜೆಮಾಳ್ವುದು ನಿತ್ತವ ಭೂ . ಸುರರಿಗೆಯಿತ್ತು⁸ ದಣಿಪುದು ||
ಕರೆದು ಚಾತುರ್ವರ್ಣಕಾಹಾರವ ನೀವು . ದಿರದೆ ಪುಟ್ಟಿದುದಾ ಸತಿಗೆ

|| ೩೬ ||

ಇವು ನೊಡಲಾದ ಬಯಕೆಗಳನಂದಾ . ಯುವತಿ ಬಯಸಿ ಮುತ್ತಂತೆ ||
ತವ ದಣಿಯಿಸುತಿರೆ ದಿವಸ ಪಲವು ಪೋಗೆ . ನವಮಾಸ ತೀವಿ ಬಳಿಯೊಳು

|| ೩೭ ||

ಉರ್ವರೆ ರೋಹಣಾದ್ರಿಯ ರವಿಬಿಂಬವ . ಪೂರ್ವಾದ್ರಿಯಮೃತಾಂಶುವನು ||
ಶರ್ವರಿ⁹ ಪಡೆವಂತೆ ಪಡೆದಳು ಸುತನನ . ಪೂರ್ವಲಗ್ನದೊಳಾ ಸುದತಿ

|| ೩೮ ||

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಯಿತು, ಅವಳ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಂತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ತಲೆಕೂದಲಿಗೆ ಕವಲುಂಟಾಯಿತು. || ೩೦ || ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಕುವರನ ದೆಸೆಯಿಂದ, ಆಕೆಯ ತ್ರಿವಳಿಗಳು ಅಳಿದುವು ಈ ಕುವರನಿಂದಾಗಿ ವೈರಿರಾಜರ ವಂಶಾವಳಿಗಳೇ ಅಳಿದುಹೋಗುವುವು—ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. || ೩೧ || ಕೆಂದಾವರೆಯ ಮುಗುಳಿನ ಮೇಲೆ ತುಂಬಿಯು ಶೋಭಿಸುವಂತೆ, ಸುಬಳಾದೇವಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದಾಗಿ ಆಕೆಯ ತೋರಮೊಲೆಗಳ ತುದಿಗಳು ಬಹಳ ಕರಿದಾದುವು. || ೩೨ || ಅವಳ ತಲೆಗೂದಲ ಗುಂಪು ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಆ ಮುಖಕಮಲವು ತುಂಬಿವಿಡಿನಿಂದ ಕವಿದು ಶೋಭಿಸುವ ಬಿಳಿದಾವರೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. || ೩೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಹೀಗೆ ಗರ್ಭವುಂಟಾಗಿ ಬಳೆಯುತ್ತಿರಲು, ಆಕೆಯು ತನಗೆ ರತ್ನಾಭರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾಗುತ್ತಿವೆಯೆಂದು ಅವನ್ನು ಕಳಚಿ, ಹೂವಿನ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. || ೩೪ || ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಆ ರಾಣಿಗೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿಂದು ಉಗುಳುವ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಬಯಕೆಯು ತನ್ನ ಮಗನು ವೈರಿರಾಜರ ಭೂವನಿತೆಯನ್ನು ಅಳಿಕೊಂಡಿರದೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿತ್ತು. || ೩೫ || ಜಿನೇಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂಬ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಧನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ದಣಿಸಬೇಕೆಂಬ, ನಾಲ್ಕೂ ವರ್ಣದವರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯು ರಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಯಿತು. || ೩೬ || ಆ ಯುವತಿಯು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ದಣಿಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆಯೇ ಹಲವು ದಿವಸಗಳು ದಾಟಿದವು. ಆಕೆಗೆ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿತು. || ೩೭ || ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ದಿವಸ ವಿಶೇಷವಾದ

¹ ತ್ರಿವಳಿ (ಗ). ² ಪರಿಯರಿರಾಯರ (ಕ) ಪರಿಯಲಿ ರಾಯರ (ಗ) ³ ಬಸುಣ್ಣಿಗಳು (ಚ) ⁴ ವಂದೆನಲು (ಗ) ⁵ ಹರಿಸದಿಂ (ಚ) ⁶ ತುಂಬಿಗಳಳಿ (ಗ) ⁷ ತನ್ನರದ (ಗ) ⁸ ಭೂಸುರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು (ಗ ಚ) ⁹ ಶಾರ್ವರಿ (ಕ ಚ)

ಜನನಿಗೆ ಮುದ ಜನಕನಿಗೆ ಸಂತಸವಾಪ್ತು । ಜನಕೆ ಹರುಷ ಜನಪದದ ॥

ಮನಕಾನಂದ ಪುಟ್ಟಿದುದಿರದೊಯ್ಯನೆ । ಜನಿಸಲಂದಾ ರಾಯಕುವರ

॥ ೩೯ ॥

ಬಿಟ್ಟಿದು ಮಣಿದ ಮನ್ನೆಯರ ಯಾಚಕರನು । ಬಿಟ್ಟಿದು ಬಡತನ ನೃಪಗೆ ॥

ಪುಟ್ಟಿ ಕುವರ ಮಾತೆಯ ಮಧ್ಯವನದು । ಬಿಟ್ಟಿದಿಲ್ಲಿದು ಚಿತ್ರವಲೆ

॥ ೪೦ ॥

ಪಟ್ಟಿದ ಕುವರ ಪುಟ್ಟಿದ ಸುದ್ದಿಯನೋರ್ವ । ಬಟ್ಟಿಜನ್ಮನೆ ಪೇಳಲವಳ್ಳಿ¹ ॥

ಕೊಟ್ಟಿಂಗಳಿತ್ತವ ಜಿನರ ಪೂಜಿಸಿ ಬಂದು । ನೆಟ್ಟನೆ ನೃಪ ತನ್ನ ಸುತನ

॥ ೪೧ ॥

ಮೊಗವನಾಲೋಕಿಸಿ ಕಾರಾಗಾರದಿಂ । ತೆಗೆಸಿ ಮನ್ನೆಯ ಮಂಡಳಿಕರ ॥

ಬಗೆಯಾಡುಡುಗೊಯ್ಯಿತ್ತು² ಕಳುಹಿದನು । ನಗರಕವರನಾ ನೃಪತಿ

॥ ೪೨ ॥

ಮಂಗಲವಾದ್ಯನಿನದ ಮಂಗಲಘೋಷ । ಮಂಗಲಗಾಯಕರುಗಳ ॥

ನಂಗಡ ಸಂಗಡಿಸಿದುದಂದಾ ರಾ । ಜಾಂಗಣದೊಳಗೆಡೆವಿಡದೆ

॥ ೪೩ ॥

ಒಸಗೆಯ ವಾದ್ಯಮೊಳಗೆ ಗುಡಿತೋರಣ । ವೆಸೆಯೆ ಪೂವಲಿಗಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ।

ಹಸರ³ನೆತ್ತೆಸೆಯಲಂದೆಸೆದುದಾ ಪೊಳಲಂ । ದೊಸಗೆ ಮರುಳುಗೊಂಡಂತೆ

॥ ೪೪ ॥

ನೂತನ ವಸ್ತ್ರದಿಂ ಕೆಲರ ಸನ್ಮಾನದ । ಮಾತಿನಿಂ ಕೆಲರ ಪೊನ್ನಿತ್ತು⁴ ॥

ಮಾತೇನು ಮನ್ನಿಸಿ ಮನ್ನಿಸಿದನು ನೃಪ⁵ । ಜಾತಕರ್ಮವ ತನ್ನ ಸುತನ

॥ ೪೫ ॥

ಶುಭಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು ರೋಹಣಪರ್ವತವನ್ನೂ, ಪೂರ್ವಗಿರಿಯು ಸೂರ್ಯನನ್ನೂ, ನಿಶೆಯು ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಪಡೆವಂತೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದಳು ॥ ೩೮ ॥ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಜನಿಸಲು ತಾಯಿತಂದೆಯರಿಗೂ ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ದೇಶದ ಜನರಿಗೂ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಯಿತು ॥ ೩೯ ॥ ದಶರಥರಾಜನಿಗೆ ಕುಮಾರನು ಜನಿಸಲು, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ಜನನಾಯಕರು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದಿದರು. ಬೇಡುವವರ ಬಡತನವು ಬಿಟ್ಟುಹೋಯಿತು. ಆದರೆ ಆ ಬಡತನವು ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ¹ ॥ ೪೦ ॥ ಪಟ್ಟಿದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬಳು ಯುವತಿ ಬಂದು ದಶರಥನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆಗ ದಶರಥನು ಆಕೆಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನಿತ್ತು, ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ, ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದನು. ॥ ೪೧ ॥ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದನು ಆಮೇಲೆ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನನಾಯಕರನ್ನೂ ಮಾಂಡಳಿಕರನ್ನೂ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿ, ಬಗೆಯರಿತು ಅವರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ಅವರವರ ನಗರಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು ॥ ೪೨ ॥ ಆ ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳ ಶಬ್ದವೂ, ಮಂಗಳಘೋಷಗಳೂ ನಡೆದವು ಮಂಗಳಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವವರ ಸಮೂಹವು ಅಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗೂಡಿತು. ॥ ೪೩ ॥ ಶುಭಸಮಾರಂಭದ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು ಗುಡಿ ತೋರಣಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತೋರಿದವು ಇವುಗಳಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಶುಭಸಮಾರಂಭಗಳು ಹುಟ್ಟುಗೊಂಡು ಸೇರಿದಂತೆ ತೋರಿತು. ॥ ೪೪ ॥ ದಶರಥರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗನ ಜನನದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕೆಲವರನ್ನು ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಲವರನ್ನು

¹ ಪೇಳಲಂದು (ಗ ಚ)

² ದುಡುಗೊಯ್ಯಿಗೊಟ್ಟು (ಗ ಚ)

³ ಹಸರ (ಗ)

⁴ ಮೊಂಗಿತ್ತು (ಗ)

⁵ ಮನ್ನಿಸಿದನು

ದಿವಸ ಪನ್ನೆರಡಾಗೆ ನಾಮಕರ್ಮವನಂ । ದವನಿಪ ಜನವಟುಕೆಯಲಿ¹ ॥

ತನೆ ಮಾಡಿ² ಶ್ರೀರಾಮನೆಂಬ ಪೆಸರನಿಡೆ³ । ಅವನಿಯೊಳದು⁴ ಪಸರಿಸಿತು

॥ ೪೬ ॥

ಆ ರಾತ್ರಿಯೊಳು⁵ ರಾಯನರಸಿ ತೊಟ್ಟಿಲುದುಂಬಿ । ನಾರಿಯರನು ಕರೆಕರೆದು ॥

ಓರಣದಿಂ⁶ ಬಾಯಿನಂಗಳನಿತ್ತಿಂತು । ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾಡಿದರು

॥ ೪೭ ॥

ಜೋ ಮಾನಿನಿಯರ ಕಂಗಳ ಪುಣ್ಯರೂಪನೆ । ಜೋ ಮಾನವ ಮನಸಿಜನೆ ॥

ಜೋ ಮನುವಂಶಾಂಬುಧಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನೆ । ಜೋ ಮಂದರಸಮಧೈರ್ಯ⁷

॥ ೪೮ ॥

ಜೋ ಜೋ ಪರಬಲ ಗಜಕಂಠೀರವ । ಜೋ ಜಿನಧರ್ಮಪಾಲಕನೆ ॥

ಜೋ ಜೋ ನಿಜ⁸ ಕುಲಾಂಬರ ಬಾಲಭಾಸ್ಕರ । ಜೋ ಜೈನಾತ್ಮಕವದನ

॥ ೪೯ ॥

ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ಜೋಗುಳೆ⁹ ನಾಡನಾ । ನಂದದಿಂ ಪಾಡುತಾಳಿಯರು ॥

ಅಂದು ಸಲಹುತ್ತಿರಲಾ ರಾಜೇಂದ್ರನ । ನಂದನನನು ಮೃಗನಯನೇ

॥ ೫೦ ॥

ಅಸಿಯಳೆ ನೆವವಿನಿಸಿಲ್ಲದೆ ನಗುತಿರ್ಪ¹⁰ । ಹಸುಳೆಯ ವದನಮೊಪ್ಪಿದುದು ॥

ಬಿಸಿಗದಿರನ ಕಿರಣವ ಕಾಣದರಲುವ । ಮಿಸುನಿದಾವರೆಯೆಂಬಂತೆ

॥ ೫೧ ॥

ಹಸುಳೆಯ ನೊಸಲೊಳಗಿಹ ನೀಲದರಳೆಲೆ ॥ ಯೆಸೆದುದು ನೋಳ್ವರ ಕಣ್ಣೆ ॥

ಅಸಿಯಳೆ ಯೆಳವೆಟುಕೆಯುದರದೊಳಗೆ ತೋರ್ಪ¹¹ । ಪೊಸಕಲೆಯೆಂಬಂದದೊಳು

॥ ೫೨ ॥

ಆದರದ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಕೆಲವರನ್ನು ಸುರ್ವಣದಾನದಿಂದಲೂ ಮನ್ನಿಸಿದನು. ॥ ೪೫ ॥ ಮಗನು ಜನಿಸಿ ಹನ್ನೆರಡು ದಿವಸಗಳಾಗಲು, ರಾಜನು ಎಲ್ಲಾಜನರೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ನಾಮಕರಣದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಶ್ರೀರಾಮನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟನು. ಈ ವರ್ತಮಾನವು ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿತು. ॥ ೪೬ ॥ ಆ ದಿವಸದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯು ತೊಟ್ಟಿಲ ತುಂಬಿದಳು. ಹೆಂಗುಸರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಕರೆದು ಅವರಿಗೆ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಬಾಗಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅವರು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಹೀಗೆ ಜೋಗುಳ ಹಾಡಿ ತೂಗಿದರು. ॥ ೪೭ ॥ ಹೆಂಗುಸರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಪುಣ್ಯಸ್ವರೂಪನೆ, ಮನುಷ್ಯರೂಪದ ಮನ್ಮಥನೆ, ಮನುವಂಶವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ಇರುವವನೆ. ಮಂದರಪರ್ವತದಂತೆ ಧೀರನಾಗಿರುವವನೆ—ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತ 'ಜೋ ಜೋ' ಎಂದು ಹಾಡಿದರು. ॥ ೪೮ ॥ ವೈರಿಸೈನ್ಯದ ಆನೆಗೆ ಸಿಂಹ, ಜೈನಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಕ, ತನ್ನ ವಂಶವೆಂಬ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಾಲಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳವ—ಎಂದು ಜೋಗುಳಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿದರು. ॥ ೪೯ ॥ ಹೀಗೆ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಜೋಗುಳ ಹಾಡನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತ ದಾಸೀಜನರು ಆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೫೦ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ಮಗುವು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ನಗುವಾಗ ಮುಖವು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣವನ್ನೇ ಕಾಣದೆ ಅರಳುವ ಹೊಂದಾವರೆಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ॥ ೫೧ ॥ ಆ ಹಸುಳೆಯ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನೀಲವರ್ಣದ ಅರಳೆಲೆ ಇದ್ದಿತು. ಅದು ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಹೊಸತಾದ ಕಳಂಕದಂತೆ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು. ॥ ೫೨ ॥ ಎಲೈ ಮರಿಹುಲ್ಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಚಿಣ್ಣಿನಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಣೆನೂಲು, ಸಿಂಹದ ಉಗುರು, ಹೊನ್ನಿನ ಕವಡೆ, ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಡಿಗೆ, ದಿಟ್ಟಿದಂಡೆ—ಮುಂತಾದವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಿದವು.

¹ ಜನವಟುಕೆಯೊಳು (ಗಚ) ² ಮಾಡಿದ (ಗ). ³ ಶ್ರೀರಾಮ ಪೆಸರನೆಯ (ಗ) ⁴ ಯೊಳಗೆ (ಗ) ⁵ ರಾತ್ರಿಯೊಳು (ಕ).

⁶ ಓಯಾರದಿಂ (ಚ) ⁷ ಧೀರ (ಕ) ⁸ ಜಿನ (ಚ) ⁹ ಜೋಗಳೆ (ಗ) ¹⁰ ಎನಿಸಿಲ್ಲದೇಳುತ್ತಿರ್ಪ (ಗ) ¹¹ ದೊಳೊಳಗಿರ್ಪ (ಕ)

ಎಣ್ಣೆನೂಲಾ¹ ಸಿಂಗದುಗುರು ಹೊಂಗವಡಿಕೆ | ಕಣ್ಣ ಕಜ್ಜಳ ದಿಟ್ಟದಂಡೆ ||

ಚಿಣ್ಣಿಗಾ ಕಾಲದೊಳಿಸೆದವು² ಮುಱುಹುಲ್ಲಿ | ಗಣ್ಣ ಗರುವೆ ಗಜಗಮನೆ || ೫೩ ||

ಅಂದುಗೆ ಕಿಱುಗೆಜ್ಜೆ ಘಂಟೆ ಕೊರಲ ಹೊನ್ನ | ಬಂದಿ ಪಣೆಯೊಳು ರಾಜಿಸುವ ||

ಅಂದವಡೆದ ರತ್ನದರಳಿಲೆಯೆಸೆದವಾ³ | ನಂದನಗಾ ಕಾಲದೊಳು || ೫೪ ||

ಉಡೆವಣಿಯುಡಿದಾರ ವುಂಗುರ ಮಾಗಾಯಿ⁴ | ಕಡೆಯ ಪೊಂಬಳೆ ಮೊದಲಾದ⁵ ||

ಕಡುರಯ್ಯವಡೆದೂಪ್ಪುವ ಬಾಲದೊಡಿಗೆಯ | ಗಡಣವಾ ಕುವರಗೊಪ್ಪಿದುದು || ೫೫ ||

ಪೊರಳ್ಳುರುಳ್ಳಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟು ದಟ್ಟಡಿಯನಾ | ದರದೊಳಗಿಟ್ಟು⁶ ಜನರಿಗೆ ||

ಹರುಷವ⁷ಮಿಗೆ ಪುಟ್ಟಸುತಿರ್ಪನಂದಾ | ನರನಾಥನ ನಂದನನು || ೫೬ ||

ರಾಜಪ ಪಳುಕಿನ ಜಗಲಿಯೊಳಾಡುವ | ರಾಜಕುವರನೊಪ್ಪಿದನು ||

ರಾಜವದನೆ ತಿಳಿಗೊಳದೊಳಗಾಡುವ | ರಾಜಮರಾಳನೆಂಬಂತೆ || ೫೭ ||

ಕತಿಪಯ ದಿನಗಳು ಕಳಿಯಲಂದಾ ಭೂ | ಪತಿಯ ಸುತನ ಶೈಶವವು ||

ಅತಿಶಯವೇನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಜಾರಲು ಬುದ್ಧಿ | ಮತಿಪೆರ್ಚಿ ಬೆಳೆದನಾ ಕುವರ || ೫೮ ||

ಇನೆಯಳಿ⁸ ಕೈಕಾದೇವಿಗೆ ಸುತನೋರ್ವ | ಜನಿಸಲು ನಾಮಕರ್ಮವನು ||

ಜನಪತಿ ಮಾಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಂಬ ಪೆಸರಿಡ | ಲನುನಯದಿಂ ಸುತ ಬೆಳೆಯೆ || ೫೯ ||

ಕುವರಗೆ ರಾಮಚಂದ್ರಮನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾ | ಯುವತಿಯಧರಪಾನವನು ||

ಸವಿವಸರವೆಂದೊಡು ಚಿಂತಿಸಿದನು | ದವನೀಶ್ವರನೆದೆಯೊಳಗೆ || ೬೦ ||

|| ೫೩ || ಆ ಚಿಣ್ಣಿನಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿನ ಅಂದುಗೆ, ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಘಂಟೆಗಳೂ ಕೊರಳಿನ ಚಿನ್ನದ ಸರವೂ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದವಾದ ರತ್ನದ ಅರಳಿಲೆಯೂ ಶೋಭಿಸಿದವು || ೫೪ || ಆ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಉಡೆವಣಿ, ಉಡಿದಾರ, ಉಂಗುರ, ಮಾಗಾಯಿ, ಕಡಗ, ಚಿನ್ನದ ಬಳೆ—ಮೊದಲಾದ ಬಹು ಪುನೋಹರವಾಗಿ ತೋರುವ ಬಾಲತೊಡಿಗೆಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೫೫ || ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಎಳವೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿಕೊಂಡು ಉರುಳಿಕೊಂಡು ಅಂಬೆಗಾಲಿಡುತ್ತ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. || ೫೬ || ಎಲೈ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಶೋಭಿಸುವ ಚಂದ್ರಕಾಂತತೀಲೆಯ ಜಗಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಆಡುವ ರಾಜ ಹಂಸನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು. || ೫೭ || ಹೀಗೆ ಹಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು ಆ ರಾಜಮತ್ರನ ಎಳವೆಯು ದಾಟುತ್ತಬಂತು. ಕುಮಾರನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಬಂತು. ಅವನು ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವೇನಿದೆ? || ೫೮ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ದಶರಥನ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಮಡದಿಯಾದ ಕೈಕಾದೇವಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು ಅವನಿಗೆ ರಾಜನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಂದು ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಅವನೂ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವನಾದನು. || ೫೯ || ಕುಮಾರ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾಲವು ಬಂತೆಂದು ದಶರಥನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದನು || ೬೦ ||

¹ ಎಣ್ಣೆನೂಲು (ಕ) ² ಚಿಣ್ಣಿಗಾಲುದೊಳಿಸೆದವು (ಗ) ³ ಯೆಸೆದುದಾ (ಗ ಚ) ⁴ ಮಾಗಾಯಿ (ಚ) ⁵ ಮೊದಲಾದ (ಕ)

⁶ ದೊಳಗಿಟ್ಟು (ಗ ಚ) ⁷ ಹರಿಸವ (ಚ) ⁸ ಇನಿಯಳಿ (ಚ)

ಚದುರನ ಗುಣಪೂತನ¹ ಸಾಧುವ ಮೃದು | ಹೃದಯನ ನಿರ್ವಂಚಕನ ||
ಸದಮಲಚರಿತನ ಸಕಲಾಗಮಜ್ಞನ | ಮದರಹಿತನನಾಗ ಕರಸಿ || ೬೦ ||

ವಿನಯವ ನುಡಿದುಪಚರಿಸಿ ನಮ್ಮೀ ನಂ | ದನನಾದಿಯ ಕುವರರಿಗೆ ||
ವಿನುತ² ವಿದ್ಯೆಯ ಬರಿಸೆಂದಾ ನೃಪನವ³ | ನನುವಡಿಸಿದನವನೊಡನೆ || ೬೧ ||

ಆ ನುಡಿಗೇಳುತಂ ದಾ ವಿಬುಧಜ್ಞ⁴ನಂ | ದಾನದಾಂತಿರದುಡುಗೊಳಿಯ ||
ಆ ನರನಾಥನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಬರಿಸಿದ | ತಾನವರಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನು || ೬೨ ||

ದಿನದಿನಕ್ಕೊಯ್ಯನೊಯ್ಯನೆ ಪೆರ್ಚುವ ಚಂ | ದ್ರನ ಕಲೆಯಂತಾ ನೃಪನ⁵ ||
ತನಯರು ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರವ ನೆಣಿ ಕಲಿತರು | ಮನಸಿಜನಂಗಳಭೂಷಣವೆ || ೬೩ ||

ಸೊಡರೊಂದೊಳೊಳು ಬಹು ಸೊಡರ ಬೆಳಗಲವು | ಕಡು ಸೊಗಯಿಸುವೆಂದೊಳು ||
ಪಡೆಮಾತೇನು ಕಲಿಸಿದ ಗುರುವಿಗೆ ನೂ | ರ್ಮಡಿ ವಿದ್ಯೆಗಲಿತನಾ ಕುವರ || ೬೪ ||

ಬಳಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಭ್ಯಾಸವ ಮಾಡಿ ಕಡೆಯೊಳು | ತಳುವದೆ ಬಿಲುವಿದ್ಯೆಯನು ||
ತಿಳಿದು ಗಜಾಶ್ವಾರೋಹಣಗಳನಂ | ದಿಳಿಯಾಣ್ಣನ ನಂದನರು || ೬೫ ||

ಚವುಷಸ್ಸಿ ವಿದ್ಯವನಿರದೆ⁶ ಕಲಿಯಲಾ | ಚವುಷಸ್ಸಿ ಕಲೆಯ ಬಲ್ಲವರು ||
ತನೆ ಬಾಯಳಿದು ಕೊಂಡಾಡಿದರಂದಾಗ⁷ | ಕುವರರ ಕುಮುದದಳಾಕ್ಷಿ || ೬೬ ||

ತೀರ ಕಲಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಗಳನೆಲ್ಲವನಾ | ಸೂರಿಗಳ್ಳೆರಸೈತಂದು ||
ಆ ರಾಯಗೆ ತೋಱಿಸಲಂಗಳಿತ್ತವ⁸ | ಸೂರಿಗಳ್ಳಿತ್ತನುಚಿತವ || ೬೭ ||

ಚಾತುರ್ಯವಳ್ಳವನೂ ಗುಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧನೂ ಸಾಧುಸ್ವಭಾವದವನೂ ಕೋಮಲ ಮನಸ್ಕನೂ ವಂಚನೆಯಿಲ್ಲದವನೂ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನಡತೆಯವನೂ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನೂ ಮದವಿಲ್ಲದವನೂ ಆದ ಗುರುವನ್ನು ದಶರಥನು ಕರೆಸಿದನು. || ೬೦ || ದಶರಥನು ಅವನೊಡನೆ ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತಾಡಿ, ಉಪಚರಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಈ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬೇಕು—ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬೇಕಾದ ಏರ್ಪಾಡುಮಾಡಿದನು. || ೬೧ || ದಶರಥನ ಮಾತನ್ನು ಆ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಕೇಳಿ, ಕೂಡಲೇ ರಾಜನಿಂದ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ರಾಜನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿದನು. || ೬೨ || ಎಲೈ 'ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಜಕುಮಾರರು ದಿನದಿನಕ್ಕೂ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಹೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ತಾಳುವ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನ ಕಳೆಯಂತೆ ಬಹುವಿಧವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತರು. || ೬೩ || ಒಂದು ದೀಪದಿಂದ ಹಲವಾರು ದೀಪಗಳನ್ನು ಉರಿಸಿದಾಗ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರುವಂತೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು ತನಗೆ ಕಲಿಸಿದ ಗುರುವಿಗೆ ನೂರುಪಾಲು ಮೇಲೆನಿಸುವಂತೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತನು ಇದು ಗಾದೆ ಮಾತೇನೂ ಅಲ್ಲ. || ೬೪ || ಆ ರಾಜಕುಮಾರರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕಲಿತನಂತರ ಬೇಗನೆ ಬಿಲ್ಲುವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡರು ಆಮೇಲೆ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ, ಕುದುರೆಸವಾರಿಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತರು. || ೬೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಅವರು ಅರುವತ್ತನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿತಾಗ, ಅರುವತ್ತನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನರಿತವರು ತಮ್ಮ ಬಾಯಿ ದಣವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. || ೬೬ || ಆ

¹ ಗುಣದಾತನ (ಗ). ² ಜನನುತ (ಗಚ) ³ x x (ಗಚ) ⁴ ವಿಭುವಜ್ಞ (ಗ). ⁵ ನೃಪವರನ (ಗಚ). ⁶ ಕಲೆಗಳನಿರದೆ (ಗ.ಚ) ⁷ x (ಗಚ) ⁸ ತೋಱಿಸಲಂದು ಮಚ್ಚಿಯಾ (ಗಚ.)

ಇಂತು ಕೆಲವು ಕಾಲ¹ ಕಳೆಯಲಂದಾ ಭೂ | ಕಾಂತನ ನಿಜನಂದನಗೆ ||

ಕಂತುಗೆ ಯೌವನವಾದಂತೆ ಜನ್ಮನ | ತಾಂ ತಡೆಯದೆ ಬಂದುದಾಗ || ೬೯ ||

ಕಪ್ಪು ಲಲಾಟ ಮೇಗಾಲು ನಾಸಿಕ ಕಟ | ಕುಕ್ಷಿ ವಕ್ಷಸ್ಥಳ ಪೆಗಲು ||

ಈಕ್ಷಿಸಲುನ್ನತವೆತ್ತವಿಂತೀ ಶುಭ | ಲಕ್ಷಣವಾ ರಾಜಸುತಗೇ || ೭೦ ||

ನಿಡುನಾಸಿಕ ನೀಳಲೋಚನ ಕುಡಿವುವು | ಬಡನಡುವಸಿಯ ಜಂಘೆಗಳು ||

ನಿಡಿದಾದ ಸಣ್ಣ ಬೆರಲ್ಲಳಿಸೆದವಾ | ಕಡುಗಾಡಿವಡೆದ ನಂದನಗೆ || ೭೧ ||

ಝಷ ಕುಲಿಶಾಂಕುಶ ಶಂಖ ಕಲಶ ಹಲ | ಬಿಸಜವೆಂದೆಂಬ² ರೇಖೆಗಳು |

ಎಸೆದವನನ ಲಲಿತಾಂಗದೊಳಗೆ ನಿ | ಟ್ಪಿಸಳುಗಂಗಳ ಗಜಗಮನೆ || ೭೨ ||

ಕೆಂಪಡರಿದ ಕಣ್ಣು ಸೊಂಪುವಡೆದ ಮೈ | ಪೆಂಪುವಡೆದ ಮೂಗವಗೆ³ ||

ಇಂಪೊಸರುವ ನುಡಿ ಬಿಡದೊಪ್ಪಿದನೆಲೆ⁴ | ಚಂಪಕಗಂಧಿ ಲತಾಂಗಿ || ೭೩ ||

ತುಪ್ಪುಳು ಮೀಸೆ ತುಳುಕುವ ಲಾವಣ್ಯ ಕ | ಳೊಪ್ಪುವ ರೂಪು ಸುಗಾಡಿ ||

ಮುಪ್ಪುರಿಗೊಂಡ ಜನ್ಮನವೆಸೆಯಲು ನೋಡ | ಲೊಪ್ಪಿದನಾ ರಾಜಕುವರ⁵ || ೭೪ ||

ಆ ಕುವರನ ರೂಪು ಗುಣಕೆ ಪಾಸಟಿಯಲ್ಲ | ನಾಕದವರುಗಳೆಂದೆನಲು ||

ಲೋಕದ ಮನುಜರೊಳವನಿಗೆ⁶ ಸರಿಯೆಂ | ಬಾ ಕವಿಯಾವನೆಂದೊಯೆ || ೭೫ ||

ವಿದ್ವಾಂಸರು ಆ ಕುಮಾರಕರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಸಿದನಂತರ ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ದಶರಥರಾಜನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಆಗ ರಾಜನು ಅವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತನು. || ೬೮ || ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆಯಲು, ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಯೌವನವು ಬಂದಂತೆ, ದಶರಥರಾಜನ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಯೌವನೋದಯವಾಯಿತು. || ೬೯ || ಬಾಹುಮೂಲ, ಹಣೆ, ಮೇಗಾಲು, ಮೂಗು, ಸೊಂಟ, ಹೊಟ್ಟೆ, ಎದೆ, ಹೆಗಲು—ಮುಂತಾದ ಅವಯವಗಳು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು || ೭೦ || ಆ ಸುಂದರನಾದ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಉದ್ದವಾದ ಮೂಗು, ನಿಡಿದಾದ ಕಣ್ಣು, ಬಾಗಿರುವ ಹುಬ್ಬು, ತೆಳುವಾದ ಹೊಟ್ಟೆ, ಸಮೂರವಾದ ತೊಡೆಗಳು, ಉದ್ದವಾದ ಚಿಕ್ಕ ಬೆರಲುಗಳು ತೋರಿವವು || ೭೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ರಾಮನ ಸುಂದರವಾದ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೀನು, ವಜ್ರ, ಅಂಕುಶ, ಶಂಖ, ಕಲಶ, ನೇಗಿಲು, ತಾವರೆ—ಮುಂತಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ರೇಖೆಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. || ೭೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆತನಿಗೆ ಕೆಂಪೇರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಸೊಗಸಾಗಿರುವ ದೇಹವೂ ಹಿರಿದಾದ ಮೂಗೂ ಸವಿಯಾಗಿರುವ ಮಾತೂ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿದ್ದವು || ೭೩ || ತುಪ್ಪುಳಿನಂತಹ ಮೀನೆಯೂ ಹೊರಚಿಲ್ಲುವಂತೆ ತೋರುವ ಲಾವಣ್ಯವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರುವ ರೂಪಸೌಂದರ್ಯವೂ ಈ ಮೂರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ತಾರುಣ್ಯವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದನು. || ೭೪ || ಆ ಕುಮಾರನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೂ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೂ ದೇವಲೋಕದವರು ಯಾರೂ ಸರಿಸಮಾನರಲ್ಲ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಭೂಲೋಕದ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದವರನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕವಿ ಯಾವನೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯಲಾರೆ. || ೭೫ || ಸೊಕ್ಕಿದ ಯೌವನದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಮೀನೆಯೂ

¹ ದಿನ (ಗ.ಚ). ² ಎಷಜವೆಂದೆಂಬ (ಕ) ಬಿಸಜವೆಂದೆಂಬ (ಗ). ³ ಮುದವವಗೆ (ಕ) ⁴ ಬಿಡದೊಪ್ಪಿದನೆಲೆ (ಕ) ⁵ ರಾಯಕುವರ (ಚ)

⁶ ಮನುಜನೊಳವನಿಗೆ (ಕ)

ಮಿನ್ನುಗುವ ಮೀಸೆ ಹೊಗರು ಸೂಳುವ ನಿಜ । ತನು ನಗೆವೆತ್ತ ಕಣ್ ನಲಿವ ॥

ಮನ ಮಾಸದ ಮೊಗವಿವು ಮದವೆದ್ದ ಜ । ವೃನದೊಳಾ ಕುವರಗೊಪ್ಪಿದವು ॥ ೨೬ ॥

ಮೃಡನುರಿಗಣ್ಣಿಂದ ಸುಡುವೆಂದು ಕಾವನೊಂ । ದೆಡೆಯೊಳಗಡಗಿರ್ದು ಬಂದು ॥

ಬಿಡದೆ ಮಾನಸನಾಗಿ¹ ಪುಟ್ಟಿದನಲ್ಲದೀ । ಕಡುಗಾಡಿಯೆಲ್ಲಿಯದವಗೆ² ॥ ೨೭ ॥

ಅವಯವಂಗಳ ಶೋಭೆ ರೂಪಿನ ಬೆಡಗಿ । ನೃವನಿಗಲ್ಲದೆ ಪರಿಕಿಪೊಡೆ ॥

ಅವನಿಯ ಮಾನವರೊಳಗಿಲ್ಲವೆಂದೆಂದು । ತನೆ ಪೊಗಳುವರು ಕೋವಿದರು ॥ ೨೮ ॥

ಚೆಲುವ ಕುವರನ ಕಲೆಗೆ ಕೂರ್ತು ಭಾರತಿ । ನೆಲಸುವಳೆಂದು ನಾಲೊಗುವ ॥

ಸಲೆ ಪೆತ್ತಜ ಕಾಯೆ ನಂದನೆ³ ಲಲನೆಯ । ರೊಲಿದರ ಬಿಟ್ಟು ಜೀವಿಪರೆ ॥ ೨೯ ॥

ಆ ಕುವರನ ಶುಚಿತೆಯನೆಯದೆಯವ । ನಾಕಾರಕೆ ಸೋಲ್ತಳೆಂದು⁴ ॥

ನಾಕನಾಯಕ ಶಚಿಯನು ಬಿಟ್ಟು ಕಣ್ಣಿಂದ । ಯೇಕಚಿತ್ತದೊಳು⁵ ನೋಡುವನು ॥ ೩೦ ॥

ಶ್ರೀವಧುವನನಿಗೆ ಸೋಲ್ತು ಪೋದುದ ಕಂ । ಡಾ ವಿಷ್ಣು ಮೋಹದಿಂದಳಿದು ॥

ಅವೆ ಸೂಕರ ಮೀನಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದನು ದು । ಭಾವವದೇನ ಮಾಡಿಸದೊ⁶ ॥ ೩೧ ॥

ತೀಡುವೆಲರಿಗೆ ಪನ್ನೀರೆಕೆವಾಳೆಗೆ । ಕೋಡುವ ಕೊಳಕೆ ಚಂದನಕೆ ॥

ನಾಡೆ ಮೈಯಿಕ್ಕುವರಾ ಕುವರನ ಗಂಡ । ಗಾಡಿಯ ಕಂಡಬಲೆಯರು ॥ ೩೨ ॥

ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಬೀರುವ ಶರೀರವೂ ನಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಣ್ಣೂ ಆನಂದಪಡುವ ಮನಸ್ಸೂ ಮಸುಕಾಗದಿರುವ ಮುಖವೂ ಶೋಭಿಸಿದವು. ॥ ೨೬ ॥ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಅಗ್ನಿನೇತ್ರದಿಂದ ಸುಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಆಮೇಲೆ ಬಂದು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ರಾಮನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಈ ಸೌಂದರ್ಯಾತಿಶಯವು ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತು? ॥ ೨೭ ॥ ಈ ರೀತಿಯ ಅಂಗಗಳ ಕಾಂತಿಯೂ ರೂಪಿನ ಬೆಡಗೂ ರಾಮನಿಗಲ್ಲದೆ ಲೋಕದ ಇತರ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವನನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೨೮ ॥ ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಲಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿರುವ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ, ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆತನಲ್ಲಿ ನೆಲಸಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮನು ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡು ಆಕೆಯನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವನು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಒಲಿದ ಪುರುಷರು ಅವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವಿಸುವುದುಂಟೆ? ॥ ೨೯ ॥ ತನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಶಚಿಯು ಆ ಕುಮಾರನ ಶುಚಿತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಅವನ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾರುಹೋಗುವಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ದೇವೇಂದ್ರನು ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಬಿಡುಗಡ್ಡಿನಿಂದ ಶಚಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುವನು. ॥ ೩೦ ॥ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಡದಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಆ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಸೋತು ಹೋದಳು. ಇದನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಕಂಡು ಆಕೆಯ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ದೇಹವನ್ನೆ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಆಮೆ, ಹಂದಿ, ಮೀನು—ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು. ಕೆಟ್ಟಭಾವನೆಯು ಅದೇನನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡಿಸದು? ॥ ೩೧ ॥ ಆ ಕುಮಾರನ ಗಂಡುತನದ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೆಂಗಸರು ವಿರಹತಾಪಕ್ಕೊಳಗಾಗುವರು. ತಾಪವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಅವರು ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೂ, ಪನ್ನೀರಿಗೂ, ಎಳತಾದ ಬಾಳೆಗೂ, ಕಡುತಂಪಾಗಿರುವ ಸರೋವರಕ್ಕೂ, ಶ್ರೀಗಂಧಕ್ಕೂ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಮ್ಮ

¹ ಮಾನವನಾಗಿ (ಗ.ಚ) ² ಯೆಲ್ಲಿಯದವಗೆ (ಗ.ಚ). ³ ನಂದಳೆ (ಕ.ಗ.). ⁴ ಸೋಲ್ತಳೆಂದು (ಗ). ⁵ ಕಣ್ಣಿಂದೇಕ ಚಿತ್ತದೊಳು (ಗ.ಚ.). ⁶ ಮಾಡಿಸದು (ಚ).

ಕಣ್ಣೊಳು ಬೆನ್ನೀರ ಬಗೆಯೊಳಗ್ಗಿಯನುಗು | ಗಣ್ಣೊಳರುಣ¹ಜಲಗಳನು ||

ಬಣ್ಣವಾತಲ್ಲ ಪುಟ್ಟಿಸುವ ಮಲಿತ ನೆಲ | ವೆಣ್ಣೊಡೆಯರ ಕೋಮಲೆಯರ

|| ೯೦ ||

ಉರಗಾರ್ಕ ರಾಜ ಕನಕ ಹರಿಮಯ ತನ್ನ² | ಚರಣವ ಕಂಡರಸುಗಳ ||

ಪುರದೊಳು ಕಾಣದರಸುಗಳ ನಗರಕಂ | ದಿರದೀವನಾ ಸಂಪದವ

|| ೯೧ ||

ನೆಣ್ಣಿಯಲೊಡನೆ ಪಗೆರಾಯರಿಗತಿಚಿಂತೆ | ನೆಣ್ಣಿದುದು ಭಯ ಮನದೊಳಗೆ ||

ಗಣ್ಣುಗಟ್ಟಿತೆನೆ ಕುವರನ ಬೀರದೇಳೆಯ | ತೆಣ್ಣಿನದೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

|| ೯೨ ||

ನಡೆಯಬೇಕೆಂದವ ನುಡಿಯಲಾ ದಿಕ್ಕಿನ | ಪೊದವಿಪತಿಗಳದ ಕೇಳು ||

ನಡನಡನಡುಗಿ ಸೀಮೆಯ ಬಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಹೇ | ರಡವಿಯನಿರದೆ ಪೋಗುವರು

|| ೯೩ ||

ಈ ಪರಿ ವಿತರಣ ವಿನಯ ವಿವೇಕ ಸು | ರೂಪು ಯವ್ವನ ಜಸವಾಂತು ||

ಶ್ರೀಪತಿಗೂಡಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮನಿರ | ಲಾ ಪುರದೊಳು ಸುಖದಿಂದ

|| ೯೪ ||

ಜನಭಕ್ತ ಜೀವದಯಾಪರ ಸದುಮುನಿ³ | ಜನನುತ ನಿರ್ಮಲಚರಿತ ||

ಮನುವಂಶಾಬುಧಿ ಚಂದಿರನಭಿನವ | ಮನಸಿಜರೂಪನೊಪ್ಪಿದನು⁴

|| ೯೫ ||

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲ ಭಾಸ್ಕರ ವಾ | ಗ್ಧೇವಿಯ ಮುಖಮಾಣಿಮುಕುರ ||

ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸಸಾಗರ ಮಿತ್ರ | ದೇವಪ್ಪನೊರೆದ ಸತ್ಯಾವ್ಯ

|| ೯೬ ||

ಯಾಗರು. || ೯೯ || ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ರಾಜರ ಹೆಂಡಿರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬಿಸಿನೀರನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ (ಚಿಂತೆಯೆಂಬ) ಬೆಂಕಿ ಯನ್ನೂ ಉಗುರಿನ ಸಂದುಗಳಲ್ಲಿ ನೆತ್ತರನ್ನೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದು ಕೇವಲ ವರ್ಣನೆಯ ಮಾತಲ್ಲ. || ೯೦ || ಸರ್ಪ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಚಿನ್ನ ಸಿಂಹ—ಮುಂತಾದ ರಾಜಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅದುವರೆಗೆ ಕಾಣದಿರತಕ್ಕ, ರಾಜಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು || ೯೧ || ವೈರರಾಜರು ಒಟ್ಟುಸೇರಿದರೆಂದರೆ ಸರಿ, ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆನ್ನುವಾಗ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೯೨ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನೋ ಆ ಮಾತನ್ನು ಆ ದಿಕ್ಕಿನ ರಾಜರು ಕೇಳಿ, ಗಡಗಡನೆ ನಡುಗಿ ಆ ಸೀಮೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕಾಡನ್ನು ನೇರುವರು. || ೯೩ || ಹೀಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ದಾನ, ವಿನಯ, ವಿವೇಕ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಯೌವನ, ಕೀರ್ತಿ— ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಆ ಆಯೋಧ್ಯಾನಗರದಲ್ಲಿದ್ದನು || ೯೪ || ಜನಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಜೀವ ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಉತ್ತಮರಾದ ಮುನಿಜನರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಮನುಕುಲವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುವ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವವನೂ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನ ರೂಪವುಳ್ಳವನೂ, ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. || ೯೫ || ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃದಯವೆಂಬ ತಾವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರತ್ನ ದರ್ಪಣದಂತಿರುವವನೂ, ರಸಿಕರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನೂ, ಮಿತ್ರನೂ. ಎನಿಸಿದ ದೇವವ್ಯಕ್ತಿ ರಚಿಸಿದ ಸತ್ಯಾವ್ಯವಿದು. || ೯೬ || ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃದಯಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ,

¹ ಗಣ್ಣೊಳರುಣ (ಗ). ² ರನ್ನ (ಕ). ³ ಸನುಮುನಿ (ಗ.ಚ.) ⁴ ಮದನ ಸನ್ನಿಭನೊಪ್ಪಿದನು (ಗ). ೯೭ ಈ ಪದ್ಯ ಕ ಗಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

೬. ಸೀತೆ ಭವಾವಳಿ

ದಿವಿಜ ನರೋರಗ ನತ ಪಾದಪದ್ಮನೆ¹ । ಭವವೆಂಬ ಶರಧಿ ದಾಂಟಿದನೆ¹ ॥

ಭವಹರ ಮುನಿ ಸುವ್ರತಸ್ತಾಮಿ ಸಂಸಾರ । ದವಗಡವನು ಬಿಡಿಸೆನ್ನ ॥ ೧ ॥

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾವುದದಿ ನೃತ್ಯಾಂತವ । ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀವೆನಗೆ ॥

ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳೈ । ನಿಂದೀವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು ॥ ೨ ॥

ಅಂಗನೆಯರವಿಂದಲೋಚನೆ ಕಂಗಳ । ಮಂಗಳೆ ಮಾವನ ಮಗಳೆ ॥

ಸಿಂಗರ ಮೊಲೆಯಳೆ ಸಿರಿಮುಡಿಯಳೆ ಕೇಳು । ಹಿಂಗದೆ ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ॥ ೩ ॥

ಗುಣೆಯೆ ಪೆಣ್ಣಳ ತಲೆವಣೆಯೆ ಲಾವಣ್ಯದ । ಕಣೆಯೆ ಕಾವನ ಕಯ್ಯೊಳೆಸೆವ ॥

ಮಣಿಮುಕುರವೆ ರತಿದೇವಿಯ ನಾಸಾ । ಮಣಿಯೆ ಲಾಲಿಪುದೀ ಕಥೆಯ ॥ ೪ ॥

ಇನೆಯಳೆ ಕೇಳು ಕೌಶಲವೆಂಬ ಪೆಸರಾಂತ । ಜನಪದವದಿ ಮಧ್ಯದೊಳು ॥

ಘನತರಮಪ್ಪ ಮಿಥಿಳೆಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣ । ವನು ಪಾಲಿಪ ನರನಾಥ ॥ ೫ ॥

ಜನಕನೆಂಬ ನೃಪಾಲನ ಪಟ್ಟದ । ವನಿತೆ ವೈದೇಹಿಯೊಳವನು

ಅನುಭವಿಸುತ ಸುಖವನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವ । ವಿನಯದಿಂ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದರ್ ॥ ೬ ॥

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಜನಕನು ತನ್ನ । ನಂದನೆಯನು ನಡೆನೋಡಿ

ಅಂದವಡೆದ ಕುವರಿಗೆ ವರನಿನ್ನಾ । ರೆಂದೆಣಿಸಿದ ಮನದೊಳಗೆ ॥ ೭ ॥

ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ-ನಾಗರಿಂದ ಸಮಸ್ತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಕಮಲವುಳ್ಳವನೂ, ಪುನರ್ಜನ್ಮವೆಂಬ ನಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿ ದವನೂ, ಭವನಾಶಕನೂ ಆದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನನ್ನ ಸಂಸಾರದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡು. ॥ ೧ ॥ ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ-ಎಲೈ ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪನೇ, ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯಾವುದು? ಅದರ ವೃತ್ತಾಂತವೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ನೀವು ತಿಳಿಸುವುದು-ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು 'ಎಲೈ ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೆ, ಹೇಳುವೆನು, ಕೇಳು-ಎಂದನು. ॥ ೨ ॥ ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನವಳೇ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಮಂಗಳ ಸ್ವರೂಪೆಯೆ, ಮಾವನ ಮಗಳೇ, ಶೃಂಗಾರವಾದ ಕುಚದವಳೆ, ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಮುಡಿಯುಳ್ಳವಳೆ, ಮಡದಿಯೇ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಕೇಳು. ॥ ೩ ॥ ಎಲೈ ಗುಣವಂತೆಯೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶಿರೋರತ್ನದಂತೆ ಇರುವವಳೇ, ಸೌಂದರ್ಯದ ಗನಿಯೇ, ಮನ್ಮಥನ ಕೈಯ ರತ್ನದರ್ಪಣವೇ, ರತಿದೇವಿಯ ಮೂಗಿನ ರತ್ನವೇ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ॥ ೪ ॥ ಎಲೈ ಇನಿಯಳೆ, ಕೇಳು. ಕೌಶಲವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಾಂತ ದೇಶದ ನಡುವೆ ಮಿಥಿಳೆಯೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಳುವ ರಾಜನು ಜನಕನೆಂಬವನು. ॥ ೫ ॥ ಜನಕರಾಜನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದ ಮಡದಿಯಾದ ವೈದೇಹಿಯೊಡನೆ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತ, ವಿನಯಶೀಲನಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ॥ ೬ ॥ ಜನಕರಾಜನು ಹೀಗಿರುತ್ತ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ, ಸುಂದರಿಯಾದ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಗಂಡನು ಇನ್ನು ಯಾವನೋ ಎಂದು

¹ ಈ ಸಂಧಿಯ ೫ನೆ ಪದ್ಯದಿಂದ ೫೫ ವರೆಗೆ ೬೦ ಪದ್ಯಗಳು (ಗ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾತವಾಗಿವೆ. ¹ ನರೋರಗಾರ್ಚಿತ ಪಾದನಂಗೋ ।
ಧ್ರುವಜಿತ ಕಾಲವಿದೂರ (ಗ. ಚ) ² ಕಂಡಿಳಿ (ಕ)

ರಾವಣನಿರಿದನಾದೊಡೆ ಬಲುಗೈಯವ । ನಾನ ಬಗೆಯೊಳಾದೊಡೆವಳ
ಓವದೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯನೆಂದೊಂದು¹ಪಾಯವ । ನಾ ವಿಭು ನೆನೆದ ಮನದೊಳು ॥ ೮ ॥

ಮಾಡಿಸುವೆನು ಸ್ವಯಂವರವ ನಾವಿಲ್ಲಿಗೆ । ನಾಡ ನೃಪರ ನಂದನರ
ಕೂಡಿ ಕುವರಿ ನೋಡಿ ಸೋಲ್ತುಗೆ ಮಾಲೆಯ । ಸೂಡಲಿ ಮೇಲೆ ಮದುವೆಯ ॥ ೯ ॥

ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯನು ಕರೆಸಿ ಮಾ । ತಾಡಿ ನೀನಾ ಸ್ವಯಂವರವ
ಮಾಡಿಸೆನಲು ರಚಿಸುವೆನೆಂದು ಬಿನ್ನಹ । ಮಾಡಿ ಮಂತ್ರೀಶನೈದಿದನು ॥ ೧೦ ॥

ರಾಯಸದವರ ಕರಸಿ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿನ । ರಾಯರಿಗೋಲೆಯ ಬರಸಿ²
ರಾಯಭಾರಿಗಳ ಕರಸಿ ಬುದ್ಧಿವೇಳ್ವಾ । ರಾಯ ಕಳುಹಿದ ಜೇಗದಲಿ ॥ ೧೧ ॥

ಕರೆಯಲೊಡನೆ ನಾನಾ ದೇಶದ ಭೂ । ವರರು ಬಂದರು ದಶರಥನ
ಪುರಕೆ ರಾಯಭಾರಿ ಬಂದನೆಂದೊರ್ವನಾ³ । ಧರಣೀಶನ ಕಾಣಲೆಂದು ॥ ೧೨ ॥

ಬಾಗಿಲೊಳಗೆ ನಿಂದು ದ್ವಾರಪಾಲಕನನು । ರಾಗದೊಳೊರೆಯಲಂದವನು
ಜೇಗದೊಳಜುಪಲಾ ನೃಪ ಬರಹೇಳನೆ⁴ । ಪ್ರೋಗಿ ಕಾಣುತ ಕೈಯ ಮುಗಿದು ॥ ೧೩ ॥

ಬಿನ್ನಹವೆಲೆ ಭೂಪಾಲ ಜನಕನೃಪ । ತನ್ನ ಮಗಳ ಸ್ವಯಂವರಕೆ
ನಿನ್ನ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲೆಂದು ಕಳುಹಿದ । ನನ್ನ ನೀ ಬಿಜಯ ಮಾಡೆನಲು ॥ ೧೪ ॥

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಣಿಸಿದನು ॥ ೮ ॥ ಎಲ್ಲಾದರೂ ರಾವಣನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ. ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಆತನು ಯಾವ
ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಇವಳನ್ನು ಕೊಂದೊಯ್ಯದೆ ಇರನು. ಎಂದು ಜನಕರಾಜನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು
ಯೋಚಿಸಿದನು ॥ ೯ ॥ ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವೆನು. ದೇಶಗಳ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು
ಬರಮಾಡಿಸುವೆನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾದವನ ಕೊರಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮಗಳು ಹೂಮಾಲೆ ಹಾಕಲಿ. ಆ ಮೇರೆ
ಮದುವೆ ಮಾಡಿಸುವೆನು ॥ ೯ ॥ ರಾಜನು ಹೀಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ, ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ಅವನೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ
ಸ್ವಯಂವರದ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಮಂತ್ರೀಶನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದನು.
॥ ೧೦ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ಜನಕರಾಯನು ರಾಯಸದವರನ್ನು ಕರೆಸಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳ ರಾಜರಿಗೆ ಆಮಂತ್ರಣ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿ
ಸಿದನು. ರಾಜದೂತರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಬೇಗನೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ॥ ೧೧ ॥
ಜನಕರಾಯನ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟು ಹಲವಾರು ರಾಜರು ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಜನಕನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಯಭಾರಿಯು
ದಶರಥನನ್ನು ಕಾಣಲು ಆಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದನು ॥ ೧೨ ॥ ಬಂದಿರುವ ರಾಯಭಾರಿಯು ದಶರಥನ ಆರಮಣೆಯ ಬಾಗಿಲ
ಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ವಾರಪಾಲಕನನ್ನು ಕಂಡು ತಾನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ದ್ವಾರಪಾಲನು
ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳುಹಿಸಲು, ದಶರಥನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ರಾಯಭಾರಿಯು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ರಾಜನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ॥ ೧೩ ॥
ಆ ಮೇಲೆ ರಾಯಭಾರಿಯು ದಶರಥನನ್ನು ಕಂಡು - 'ಎಲೈ ರಾಜನೇ. ಜನಕರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬರಬೇಕು' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ॥ ೧೪ ॥
ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಶರಥನು ಅವನನ್ನು ಸನ್ಮಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೀದಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿ

ಆ ನುಡಿಗೇಳಿ ಬೀಡಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ಸ । ನ್ಯಾನದೊಳಂದಿರದವನ
ಅನದೆ ಕೇಳ್ವನಿರದೆ¹ ಕಜ್ಜವೇನೆಂ । ದಾ ನರನಾಥ ಮಂತ್ರಿಗಳ²

॥ ೧೫ ॥

ಅಗಮಸಾರನೆಂದೆಂಬ ಸಚಿವನನು । ರಾಗದೊಳಾ ಭೂವರಗೆ
ಅಗ ನುಡಿದ ನೀವು ಪೋಗಲಿಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ³ । ಪೋಗಲಿ ರಾಮು ಲಕ್ಷ್ಮಣರು

॥ ೧೬ ॥

ಎಂದೆನಲತಿಶಯಮತಿ ಮಂತ್ರಿ ಪೇಳ್ವನಿಂ । ತೆಂದನಾಳೋಚನೆಯೇಕೆ
ಸಂದ ಪುರೋಹಿತನನು ಕೇಳಿ ಕರಸಿ ನೀ । ವೆಂದೆನಲಾ ಭೂವರನು

॥ ೧೭ ॥

ಅಹುದು ನೀನೊರೆದ ಕಜ್ಜವೆ ಕಜ್ಜವೆಂದಾಗ । ಬಹುಚಿಂತೆಯನುಳಿದಿರದೆ
ವಹಿಲದೊಳವನ ಕರಸಿ ಕೇಳಿದನಾ । ಮಹಿಪತಿ ಲೀಲೆಯೊಳಂದು

॥ ೧೮ ॥

ಜನಕನ ಸುತೆಯ ಸ್ವಯಂವರಕೀಗೆಮ್ಮ । ತನುಜರ ಕಳುಪಲವರಿಗೆ
ಅನುನಯದಿಂ ಲೇಸಹುದಾಗದೆಂಬುದ । ನನುವದಿಸೆಂದೆನಲವನು

॥ ೧೯ ॥

ಲಕ್ಷಣಾಂಗಸ್ವರವೆಂಜನ ಭಾಮಾಂತ್⁴ । ರಿಕ್ಷ ಸ್ವಪ್ನಞ್ನಗಳ⁵
ಈಕ್ಷಿಸಲೀಯೆಂಟಂಗ ನೈಮಿತ್ಯದಿಂ । ಲಕ್ಷಿಸಿ ಪೇಳ್ವನಿಂತೆಂದು

॥ ೨೦ ॥

ಪೊಡವಿಪ ಕೇಳು ಧಾತಕೀಷಂಡದ ಮೂಡ । ಗಡೆಯ ಮಂದರದ ಭರತದ
ಬಿಡದಿರ್ಪ ಸಾಗರ ಸಮಯ ವಿಷಯಕತಿ । ತೊಡವಾದ ನಾಗಪುರವನು

॥ ೨೧ ॥

ಪಾಲಿಪ ನರದೇವನೆಂಬ ಪೆಸರ ಭೂ । ಪಾಲ ಸುಲೋಚನೇವರಸು
ಲೀಲೆಯಿಂ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತಲಿರೆ ಪಲ । ಕಾಲ ಕಳಿಯಲೊಂದು ದಿವಸ

॥ ೨೨ ॥

ಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ॥ ೧೫ ॥ ಆಗ ದಶರಥನ ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ನಾದ ಆಗಮಸಾರನು ಹೀಗೆಂದನು. “ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೀವು ಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಹೋಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೬ ॥ ಆಗ ‘ಅತಿಶಯಮತಿ’ ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಯು “ಇದಕ್ಕೆ ಆಲೋಚನೆಯೇಕೆ? ನೀವು ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರೆಂದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗಲೇ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ” ಎಂದನು. ॥ ೧೭ ॥ ಆಗ ದಶರಥ ರಾಜನು ‘ಹೌದು. ನೀನು ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯವು ಯುಕ್ತವಾದುದು’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಡನೆ ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಅವನೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು. ॥ ೧೮ ॥ “ಜನಕರಾಜನ ಮಗಳ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಆಗುವುದೋ ಆಗದೋ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೯ ॥ ಆಗ ಪುರೋಹಿತನು ಶಕುನಗಳ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳಾದ ಲಕ್ಷಣ, ಅಂಗ, ಸ್ವರ, ವೃಂಜನ, ಭೌಮ, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಕನಸು, ಛಿನ್ನ-ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸಿ ಪೂರ್ವವೃತ್ತವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೨೦ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಕೇಳು. ಧಾತಕೀಷಂಡದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಂದರ-ಭರತ-ಸಾಗರ-ಸಮಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಭೂಷಣಪ್ರಾಯವಾದ ‘ನಾಗಪುರ’ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ॥ ೨೧ ॥ ಆ ನಾಗಪುರವನ್ನು ವಾಲನೆಮಾಡತಕ್ಕವನು ನರದೇವನೆಂಬ ರಾಜನು. ಇವನು ತನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಸುಲೋಚನೆಯೊಡನೆ ಹಲವು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ॥ ೨೨ ॥ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸ ಆತನು ಅನುತ

¹ ಕೇಳ್ವನಿರದೆ (ಚ) ² ಮಂತ್ರಿಯನು (ಚ) ³ ಪೋಗಲಿಲ್ಲಲ್ಲಿಗೆ (ಚ) ⁴ ಬಹುಮಂತ್ರ (ಕ). ⁵ ಜಪಗಳ (ಚ)

ಎಂದು ನಿರ್ದಾಸಿಸಿ ಜೀವಾವಸಾನದೊ | ಇಂದು ರಾವಣನಗ್ರಮಹಿಷಿ ||
ಮಂದಗಮನೆ ಮಂಡೋದರಿಯುದರದೊಳ್ | ಬಂದು ಜನಿಸಿದ ಬಳಿಯೊಳು || ೩೦ ||

ಮೂಡುವ ಪ್ರತಿಸೂರ್ಯ ನೆಲಕೆ ಕೆಡೆವ ಕರು | ನಾಡ ಬೀಸುವ ಬಿಸುಗಾಳಿ ||
ನಾಡೆ ದೆಸೆಯೊಳುತ್ತಾತ ಭೀತಿಯನತಿ | ಮಾಡುತಂದೊಗೆದವದೊಳೊಳು || ೩೧ ||

ಪಗಲುದಾರಗೆ¹ ಕರಿತುರಗದ ಕಣ್ಣೊ | ಲೋಗುವತ್ತುಬಿಂದು ಭೂಕಂಪ ||
ಒಗೆದವು ಬಲು ಧೂಮಕೇತುಗಳಂದಾ | ನಗರದೊಳಗೆ ಪೇಳ್ವನೇನ || ೩೨ ||

ನೆತ್ತರ ಮಳೆ ಸುರಿದುದು ಮತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿ | ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆವ ಧೂಮಾಗ್ನಿ ||
ಎತ್ತ ನೋಡಿದೊಡತ್ತ ಕೌತುಕವಿರೆ ಭಯ | ಮುತ್ತದಾ ಪುರದ ಜನರಿಗೆ || ೩೩ ||

ಕೆಟ್ಟಿನೀಕೇ ಪೊಳಲೆಂದು ಕೌತುಕ | ವಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜೋಯಿಸರ ||
ನೆಟ್ಟನೆ ಕೇಳಿ ಪುರೋಹಿತ ನೋಡಿ ಕಂ | ಗೆಟ್ಟರ್ವ ಮಂತ್ರಿಗೊರೆದನು² || ೩೪ ||

ಹೇಳಲಂಜುವೆನೀ ನೃಪಸುತೆ ಪುಟ್ಟಿದ | ಕಾಲವನೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ³ ||
ಹೇಳು ಭೀತಿಯ ಬಿಟ್ಟು ನೀನೆನಲವನಂದು | ಹೇಳಿದನಿರದಿಂತೆಂದು || ೩೫ ||

ಪಟ್ಟಣ ಕೆಡುವುದು ಪರರಿಗಹದು ಜನ⁴ | ನೆಟ್ಟನಳಿವರೀ ಪೊಳಲ ||
ಪಟ್ಟದರಸಿಗಪಜಯ ತಪ್ಪದೀ ಕೂಸು | ಪುಟ್ಟದಶುಭಲಗ್ನದಿಂದ || ೩೬ ||

ನೊಗವ ನೋಡದೆ ಮಂದಸಿನೊಳು ನಿನ್ನೀ ಚೆಲ್ವ | ಮಗಳನಿರಿಸಿ ಬೇಗದೊಳು ||
ನಗರವ⁵ ಪೊಷಮಡಿಸೆನಲಾ ನೃಪನತಿ | ದುಗುಡದಿ ಮಾರೀಚನಿಗೆ || ೩೭ ||

ಮಣಿಮತಿಯು ತನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನಂತರ ರಾವಣನ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಮಂಡೋದರಿಯ ಬಸಿರಿ ನಲ್ಲಿ ಮಗಳಾಗಿ ಜನಿಸಿದಳು. || ೩೦ || ಆಕೆ ಜನಿಸಿದೊಡನೆ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೂರ್ಯನು ಮೂಡುವುದು, ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆಗಳು ಕುಸಿದುಬೀಳುವುದು, ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಬೀಸುವಿಕೆ, ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾತಗಳು - ಮುಂತಾದವು ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದವು || ೩೧ || ಲಂಕಾವಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಆಗ ಹಗಲು ಸಕ್ಷತ್ರಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು, ಅನೆ ಕುದುರೆಗಳು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದವು, ಭೂಮಿಯು ಅಲುಗಾಡಿತು, ಧೂಮಕೇತುಗಳು ಮೂಡಿದವು. ಇದನ್ನು ಏನು ಹೇಳಲಿ ! || ೩೨ || ರಕ್ತದ ಮಳೆ ಸುರಿಯಿತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿಹೊಗೆಯುತ್ತಿರುವ ಹೊಗೆ ಬೆಂಕಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಉತ್ಪಾತಗಳಾಗುತ್ತಿರಲು ಪಟ್ಟಣಗರಿಗೆಲ್ಲಾ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು. || ೩೩ || ಆಗ ಮಂತ್ರಿಗಳು “ಅಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟಿತಲ್ಲಾ ! ಇನ್ನು ಈ ಪಟ್ಟಣವೇತಕ್ಕೆ ?” ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿದರು ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಅವರು ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಪುರೋಹಿತನು ದಿಕ್ಕುತೋರದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು || ೩೪ || ಈ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಜನಿಸಿದ ಕಾಲದ ಫಲವು ಕೆಟ್ಟದು ಅದನ್ನು ಹೇಳಲು ನಾನು ಅಂಜುತ್ತೇನೆ - ಎನ್ನಲು, ರಾವಣನು ಏನೂ ಭಯಪಡದೆ ಹೇಳು - ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ಆಗ ಪುರೋಹಿತನು ಹೀಗೆಂದನು. || ೩೫ || ಈ ಶಿಶುವು ಅಶುಭಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಇದರ ಜನನದ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಪಟ್ಟಣವೇ ನಾಶವಾಗುವುದಲ್ಲದೆ, ಇದು ಅನ್ಯರಿಂದ ಆಕ್ರಾಂತವಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ಸಾಯುವರು ಇಲ್ಲಿನ ಪಟ್ಟದ ರಾಜನಿಗೆ ವರಾಜಯವು ಒದಗುವುದು. || ೩೬ || ಅದುದರಿಂದ

¹ ಧಾರಗೆ (ಕ) ² ಪೇಳಿದನು (ಕ). ³ ಪೇಳಿಯನೆನೆ ರಾವಣನು (ಚ) ⁴ ಜನಜಯ ಸಿರಿವೆನ್ನು (ಚ) ⁵ ನಗರಿಯು (ಚ)

ಹೇಳಲಂದವ ಕೇಳಿ ಮಗಳ ರಾವಣ ತರ । ಹೇಳಿದನೆಂದು ಬಂದಿರದೆ ॥

ಹೇಳಿ ಮಂಡೋದರಿ ಕೇಳಿ ದುಃಖವನಂದು । ತಾಳಿ ಚಿಂತಿಸಿದಳಂತೆಂದು¹

॥ ೩೮ ॥

ಪತಿಯಾಜ್ಞೆಯ ಮೀಟಿ ನರಕ ತಪ್ಪದು ಹೆತ್ತ । ಸುತೆಯ ಕೊಟ್ಟಾನು ಜೀವಿಪುದು ॥

ಅತಿ ಕಷ್ಟವೆಂಬೀ ಉಭಯಸಂಕಟದೊಳು । ಸತಿ ಸುತೆಯಾಸ್ಯವ ನೋಡಿ

॥ ೩೯ ॥

ಮಲಮಲ ಮುಖಗಿ ಕರಗಿ² ಕಂದಿ ಬಿಸುಸು । ಯ್ದಲವತ್ತು ಜಜ್ಜನೆ ಜರಿದು ॥

ಲಲನೆ ಸುತೆಯನಂದವನ ಕೈಯಲಿ ಕೊಟ್ಟು । ನೆಲದೊಳು ಪೊರಳ್ಳಳಲಿದಳು

॥ ೪೦ ॥

ಬಸುಣ ಹೊಸೆದು ಬೈಬೈದು ಬಿದಿಯನಂ । ದಸವಸದಿಂದಕಟಿನುತ ॥

ಹಸಗೆಟ್ಟು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ನೋಟಿಯಿಟ್ಟು ಮರವಟ್ಟು । ಶಶಿಮುಖಿಯಿರಲು ದುಃಖದೊಳು ॥ ೪೧ ॥

ದೇಹಿಗಳಾದಹಿ ಸುರ ನರರಿಗೆ ಸುತ । ನೋಹದಿಂದಗ್ಗಲವನಿಪ ॥

ನೋಹವಿಲ್ಲಿನೆ ಸುತೆಯಗಲೆ ಪಲುಬುವುದೇ । ನಾ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಗಚ್ಚರಿಯೆ

॥ ೪೨ ॥

ಕಟ್ಟಿದಿರೊಳು ಬೇಡನೆಚ್ಚ ಕೋಲಿಗೆ ಮೈ । ಗೊಟ್ಟು ಹರಿಣ ತನ್ನ ಮುಖಿಯ ॥

ನೆಟ್ಟನುಳುಹಿಕೊಂಬುದೆನೆ ಸುತಮೋಹವ । ಬಿಟ್ಟು ಜೀವಿಪ ನರರುಂಟಿ

॥ ೪೩ ॥

ತರಿಸಿ ಮಂದಸಿನೊಳು ಬರಸಿಯನ್ನಯವನಂ । ದಿರಿಸಿ ಮಗಳನೋರ್ವನನು ॥

ಕರಸಿ ದೂರದೊಳಿದನಿರಿಸಿ ಬಾರಂದಂ । ದರಸ ಪೇಳಲು ನೋವಿನಿಂದ

॥ ೪೪ ॥

ಈ ಶಿಶುವಿನ ಮುಖವನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡದೆ, ಈ ಚೆಲುವಾದ ಮಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಬೇಗನೆ ಈ ಪಟ್ಟಣ ದಿಂದ ಹೊರಡಿಸು-ಎಂದು ಪುರೋಹಿತನು ತಿಳಿಸಿದನು-ಆಗ ರಾವಣನು ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ ಮಾರೀಚನಿಗೆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು ॥ ೩೭ ॥ ರಾವಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾರೀಚನು ಮಂಡೋದರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು 'ರಾವಣನು ಮಗಳನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದನು' ಎಂದನು ಆಗ ಮಂಡೋದರಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ॥ ೩೮ ॥ ಗಂಡನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದರೆ ನರಕವು ಪ್ರಾವೃವಾದೀತು ಗಂಡನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಾನು ಜೀವಿಸುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ-ಹೀಗೆ ಮಂಡೋದರಿಯು ಉಭಯ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದಳು ಆಕೆ ತನ್ನ ಮಗಳ ಮುಖ ವನ್ನು ನೋಡಿದಳು ॥ ೩೯ ॥ ಮಂಡೋದರಿಯು ಬಹಳವಾಗಿ ದುಃಖಿಸಿ, ಕರಗಿ, ಕಂದಿ, ಬಿಸಿಯಾದ ಉಸಿರುಬಿಟ್ಟು, ಆಯಾಸಪಟ್ಟು, ಕುಸಿದು-ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅಂದು ಮಾರೀಚನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಳುತ್ತ ಅತ್ತಳು ॥ ೪೦ ॥ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಆ ಮಂಡೋದರಿಯು ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಸೆದಳು ವಿಧಾತನನ್ನು ಬಹಳ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಸರದಿಂದ ಬೈದಳು ಅಯ್ಯೋ ಎಂದಳು. ಸೊಬಗು ಕೆಟ್ಟಳು ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು ದುಃಖದಿಂದ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತಳಾಗಿದ್ದಳು. ॥ ೪೧ ॥ ದೇಹಧಾರಿಗಳಾಗಿರುವ ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ-ನಾಗರಿಗೆ ಪುತ್ರಮೋಹಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮೋಹವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಮಂಡೋದರಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳ ಅಗಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದುಃಖಿಸುವುದು ಏನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಲ್ಲ ॥ ೪೨ ॥ ಪುತ್ರಮೋಹದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಜಿಂಕೆಯು ತನಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾರನು ಬಂದಾಗ ಆತನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಗುರಿಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮರಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಪುತ್ರಮೋಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೀವಿಸುವ ಮಾನವರು ಇರುವರೆ? ॥ ೪೩ ॥ ರಾವಣನು ಮಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ತರಿಸಿ ಕುಲದ ವಿವರವನ್ನು ಬರಿಸಿ, ಪೆಟ್ಟಿಗೆ

¹ ತಾಳಿ ನುಡಿಸಿದನೆಂತೆಂದು (ಕ) ² ಮರುಗಿ (ಕ).

ಆ ಮಹಿಷತಿಯ ನೇಮದೊಳಾ ಕಿಂಕರ । ತಾಮಸವನು ಮಾಡದೈದಿ ॥

ಆ ಮಗುವನು ಪೂಳ್ಳ ಮರಳಿದ ಪುರಕಂ । ದಾ ಮಿಥಿಳಿ¹ಯೊಳತ್ತಲಿತ್ತ ॥ ೪೫ ॥

ಜನನಾಥ ಕೇಳೊಂದು ದಿನ ಭೂಮಿ ಶೋಧನೆ । ಯನು ಮಾಡುತೋರ್ವ² ಗುಡಿಯನಾ ॥

ವಿನುತ ನೇಗಿಲೊಳೆದ್ದ³ ಮಂದಸ ಕಂಡದ⁴ । ಜನಕ ಭೂವರಗೀಯಲದನು ॥ ೪೬ ॥

ಆ ಮಂದಸಿನ ಮುಚ್ಚಳ ತೆಗೆದೀಕ್ಷಿಸಿ । ಆ ಮಗುವನು ಲೇಖನವ ॥

ಅನೋದನೆತ್ತು ಬಾಜಿಸಿ ಕೇಳಿ ಜನಕನಂ । ದಾಮೂಲಾಗ್ರವನಱಿದು ॥ ೪೭ ॥

ನಾನುಕರ್ಮವನತಿ ವೈಭವದೊಳು⁵ ಮಾಡಿ । ಯಾ ಮಹಿಷತಿ ಸೀತೆಯೆಂಬ ॥

ನಾಮವನಿಡಲಂದಾ ಕುವರಿಗೆಯದು । ಭೂಮಿಯೊಳದು⁶ ಪಸರಿಸಿತು ॥ ೪೮ ॥

ರವಿಯುದಯನ ತಾವರೆ ಚಂದ್ರನುದಯನ । ಸವಿಗಡಲಂದು ಕಂಡಿರದೆ ॥

ತನೆ ಪೆರ್ಚುವಂತೆ ಪೆರ್ಚಿದರು ದಂಪತಿಗಳು । ಕುವರಿಯ ನೊಗವನೀಕ್ಷಿಸುತ⁷ ॥ ೪೯ ॥

ಸುರಸಿರಿ ಕೈಸಾರಿದಂತಾ ವರಕುಜ । ನೆರವಾದಂತೆ ಮನದೊಳು ॥

ಹರುಷವ⁸ ತಳೆದಳು ವಸುಧಾದೇವಿಯೆಂಬ । ಬರಸಿ ಜನಕ ಭೂವರನ ॥ ೫೦ ॥

ಅತಿಹರುಷದಿ ವಸುಧಾದೇವಿಯರಂದು । ಸುತೆ ಸೀತೆಯ ಸಲಹುತಿರೆ ॥

ಮತಿ ಪೆರ್ಚಿ ಯೌವನವಂಕುರಿಸಿದುದಾ । ಶತಪತ್ರದಳಲೋಚನೆಗೆ ॥ ೫೧ ॥

ಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಸೇವಕನನ್ನು ಕರೆಸಿ "ಇದನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಇರಿಸಿ ಬಾ" ಎಂದು ದುಃಖದಿಂದ ನೇಮಿಸಿದನು. ॥ ೪೪ ॥ ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಸೇವಕನು ತಡವನ್ನು ಮಾಡದೆ, ಮಗುವನ್ನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೂರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ, ಮಿಥಿಳಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಹೂಳಿಟ್ಟು ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆರಳಿದನು. ॥ ೪೫ ॥ ಎಲೈ ದಶರಥರಾಜನೇ ಕೇಳು. ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಕುಡಿಯರವನು ಅಲ್ಲಿ ನೆಲವನ್ನು ಉಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾಗ, ನೇಗಿಲಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಯನ್ನು ಕಂಡನು - ಅವನು ಅದನ್ನು ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೪೬ ॥ ಜನಕರಾಯನು ಆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚಳ ವನ್ನು ತೆಗೆದಾಗ ಅದರೊಳಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಕಂಡನು. ಆ ಮಗುವಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ॥ ೪೭ ॥ ಆ ರಾಯನು ಕುಮಾರಿಗೆ ವೈವಭದ್ರದಿಂದ ನಾಮಕರಣದ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಮಾಡಿ, 'ಸೀತೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟನು. ಆ ಹೆಸರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಪ್ರಸಾರವಾಯಿತು. ॥ ೪೮ ॥ ಸೂರ್ಯನ ಉದಯವನ್ನು ನೋಡಿ ತಾವರೆಯು ಹಿಗ್ಗುವಂತೆಯೂ ಚಂದ್ರನು ಉದಯಿಸಿದುದನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ಷೀರಸಾಗರವು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆಯೂ ಆ ರಾಜದಂಪತಿಗಳು ಕುಮಾರಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಅನಂದವಟ್ಟರು. ॥ ೪೯ ॥ ಜನಕರಾಯನ ವಸುಧಾದೇವಿಯೆಂಬ ಅರಸಿಯು ತನಗೆ ದೇವತೆಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಕೈಸೇರಿದಂತೆಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಒದಗಿಬಂದಂತೆಯೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಾಳಿದಳು. ॥ ೫೦ ॥ ವಸುಧಾದೇವಿಯವರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಗಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿರಲು. ಆಕೆಗೆ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೆಚ್ಚಿತು. ತಾವರೆಯಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಅವಳಿಗೆ ಯೌವನವು ಮೂಡಿತು ॥ ೫೧ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಸುಂದರಿಯಾದ

¹ ಮಿಥಿಳಿ (ಕ). ² ಮಾಡುವೋರ್ವ (ಚ). ³ ನೇಗಿಲೊಳೆದ್ದ (ಚ) ⁴ ಕಂಡದ (ಕ). ⁵ ವೈಭವದಿ (ಚ). ⁶ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ (ಚ). ⁷ ನಿಟ್ಟಿಸುತ (ಚ). ⁸ ಹರಿಸವ (ಚ).

ಜಾಱುತು ಶೈಶವ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ತಲೆ | ದೋಱುದುದೆಳೆಜವ್ವನವು ||

ಏಱುತು ಲಾವಣ್ಯ ಮೈಯೊಳಗಂದಾ | ನೀಱಿಗೆ ಸೀತೆಗಬ್ಬಾಕ್ಷಿ¹

|| ೫೨ ||

ನುಣ್ಣಿ ದವಾದವು ತೋಳ ಮೊದಲು ಮೈ | ಬಣ್ಣವಾದುದು ಜಾನಕಿಯ ||

ಕಣ್ಣು ಲರಿದವೆನಲವಳ ಜವ್ವನವನು | ಬಣ್ಣಸಲಳನೆ ಬಾಯಳಿದು

|| ೫೩ ||

ನೋಡಿ ಕುವರಿಯ ರೂಪಾತಿಶಯವ ಕೊಂ | ಡಾಡಿ ಕೊಂಡೆಯರು ರಾವಣಿಗೆ ||

ನಾಡೆ ಪೇಳಲು ಹಸನಲ್ಲೆಂದು ಚಿಂತೆಯ | ಮಾಡಿ ಜನಕನಿಂತೆಂದ

|| ೫೪ ||

ಬವರಕಳುಕೆನೆಂದೆಂಬೆನೆ² ಪೇಚರ | ರವರು ಭೂಚರರು ನಾನದಱಿಂ ||

ಅವಗಡ ನಮಗವರೊಳಗೆಂದೆಣಿಸಿ ನಿನ್ನ | ತವಕದಿಂ ಕರೆಯಲಟ್ಟಿದನು

|| ೫೫ ||

ಅದಱಿಂದ ಪೋಗದೆ ನಿನ್ನ ಕುಮಾರರ | ಮುದದಿಂದ³ ನೀನು ಕಳುಪಲು ||

ಪದೆದು ಸೀತೆಯನೀ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಗೆ | ಮದುವೆಯ ಮಾಡಿ⁴ ಕಳುಪುವ

|| ೫೬ ||

ನೆರೆದವನೀಶರ ನೋಡದೆ ಮನದೊಳು | ವರಿಸದೆ ರಾಮಚಂದ್ರಮಗೆ ||

ಅರಲ ಮಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿಯಾ ಸೀತಾದೇವಿ | ಹರುಷದೊಳೊಲಾಡುವಳು⁵

|| ೫೭ ||

ಸೀತೆಯ ವರ್ಣಪರಾರು ಕವಿಗಳೊಳು⁶ | ಮಾತಲ್ಲ ಕೇಳುವರುಗಳ ||

ರೀತಿ⁷ಯಱುದು ಪೇಳಿದುದಿಲ್ಲ⁸ನೇನೆಂದು | ಭೂತಳಪತಿಗವನೊರೆದ

|| ೫೮ ||

ಸೀತೆಗೆ ಬಾಲ್ಯವು ದಾಟಿತು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊಸ ತಾರುಣ್ಯವು ಕಾಣಿಸಿತು, ದೇಹದಲ್ಲಿ ರಾವಣ್ಯವು ಕಾಣಿಸಿತು || ೫೨ || ಆಕೆಯ ಕಂಕುಳಗಳು ನಯವಾದುವು, ದೇಹವು ಒಳ್ಳೆಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯಿತು, ಕಣ್ಣುಗಳು ಅರಳಿದವು - ಎನ್ನುವಾಗ ಸೀತೆಯ ಯೌವನವನ್ನು ಸಾಕಷ್ಟು ವರ್ಣನೆಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? || ೫೩ || ಮಗಳಾದ ಸೀತೆಯು ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಚಾಡಿಗಾರರು ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡಬಾರದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಜನಕರಾಯನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೫೪ || ರಾವಣನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಆಗಲಿ, ಅವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಾವು ಹೆದರೆವೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲೆವೆ? ಅವರಾದರೂ ಗಗನಸಂಚಾರಿಗಳು, ನಾವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವರು ಅದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರಿಂದ ನಮಗೇ ಅಪಾಯವಾಗುವುದು - ಹೀಗೆ ಜನಕನು ಭಾವಿಸಿ ಬೇಗನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಯಸದವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ || ೫೫ || ಅದುದರಿಂದ ಈ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೋಗುವುದು ಬೇಡ ನಿನ್ನ ಕುಮಾರರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸು ಜನಕರಾಜನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸುವನು || ೫೬ || ಸೀತೆಯು ಸ್ವಯಂವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ನೋಡದೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮೆಚ್ಚದೆ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಓಲಾಡುವಳು || ೫೭ || ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಬಲ್ಲವರು ಯಾರಿರುವರು? ಇದು ಕೇಳತಕ್ಕವರ ಮಾತಲ್ಲ ರೀತಿಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಹೇಳಿದ ಸಂಗತಿಯೂ ಇದಲ್ಲ - ಎಂದು ನೈಮಿತ್ತಿಕನು ದಶರಥನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು || ೫೮ || ಜಿನಮತದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಸಮವಸರಣಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಜಿನಮುನಿಯು

¹ ಸೀತೆಗಂದಿರದೆ (ಚ) ² ನಂದೆಂಬೆನೆ (ಕ) ³ ನಿನ್ನ ನಂದನರ ಮತ್ತದರಿಂದ (ಕ) ⁴ ಮಾಡಿ ಸುಖಿಸುವ (ಕ) ⁵ ವರವಧುವಹಳು ನಡಬಿದನು (ಗ ಚ) ⁶ ನೂತನವಲ್ಲನ್ಯ ಸಮಯದ ರಚನೆಯ (ಚ) ⁷ ನೀತಿ (ಚ) ⁸ ಪೇಳುವುದಲ್ಲ (ಚ) ೫೮, ೫೯ (ಗ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ).

ಜಿನಮತದೊಳಗೊಪ್ಪುವ ಸಮವಶ್ರುತಿ | ಗನುನಯದಿಂ ನಾನು ಪೋಗಿ ||

ವಿನಮಿ¹ ಪೇಳಿದರದ ನೋಡಿ ಪೇಳಿದೆನೆಂ | ದನುವದಿಸಿದನವನೊಡನೆ

|| ೫೯ ||

ಎಂದಿಂತು ಪೇಳಿದ ನೈಮಿತ್ಯಕನಿಗಾ | ನಂದದಿಂದಂಗಳಿತ್ತವನು ||

ಅಂದಿತ್ತವನ ಮನ್ನಿಸಿಯಾ ವಚನವ² | ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೊಪ್ಪಿದನು

|| ೬೦ ||

ಯುವತೀಜನಮನಸಿಜರೂಪನಭಿನವ | ದಿವಿಜ ವಿಭವ ಸಂಯುತನು ||

ರವಿತೇಜ ಜಿನಪದ ಭಕ್ತನುನ್ನತ ಕೀರ್ತಿ³ | ಭುವನ ಭುಂಭುಕನೊಪ್ಪಿದನು

|| ೬೧ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ದೆನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೬೨ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ |

ಮದನನಮಲಗುಣ-ಜಿನ-ಪಾದಾಂಬುಜ |

ಮದಮುಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ |

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ |

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ |

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿಜಸವೆತ್ತದು ಷಷ್ಠಮಸಂಧಿ

|| ೬೩ ||

ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ನೋಡಿ, ನಾನೀಗ ಹೇಳಿದನು - ಎಂದು ನೈಮಿತ್ತಿಕನು ಹೇಳಿದನು. || ೫೯ || ನೈಮಿತ್ಯಕನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು, ದಶರಥನು ಅವನಿಗೆ ಆಗ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮನ್ನಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡನು || ೬೦ || ಸ್ತ್ರೀಜನರಿಗೆ ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೂ, ಹೊಸತಾದ ದಿವ್ಯ ವೈಭವದಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪಿಯೂ, ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು || ೬೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈ ದಿವಸ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಳಿಸುವೆನು, ಎಂದು ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳಿದನು || ೬೨ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೂ ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನೂ ನಿರ್ಮಲಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ ಜಿನವಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದ ತುಂಬಿಯಂತಿರುವವನೂ ವಾಗ್ದೇವಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ವಾದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ ಸಚಿವನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭವ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿರಚಿತವಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ತಾಳಿದಂತಹ ಷಷ್ಠಮ ಸಂಧಿಯಿದು. || ೬೩ ||

¹ ಜನಮುಖ ಕಮಲದೊಳೊಗೆದ ಶಬ್ದವ ಜಿನ ಮುನಿಗಳು ತೀರದದೊಳೊಗೆ || ಇನಿತ (ಚ) ² ನೈಮಿತ್ಯಕನ ಮಾತ | ತಂದು ಮನಕೆ ವಿಸ್ಮಯ ವಾ | ನಂದದಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನು ಕಳುಹುವ (ಕ) ³ ವಿಭವನತಿ ಚದುರ | ಕವಿಜನ ಮನೋಹರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು | (ಕ).

೨. ಸೀತಾ ಸ್ವಯಂವರ

ಶ್ರೀಮದ್ಭವ್ಯಚಿಂತಾಯಕ ವರಮುಕ್ತಿ । ಕಾಮಿನಿಯರಸಘವಿಜಯ ॥
ಕಾಮಮದಾಪಹರಣಿ ಮುನಿಸುನ್ವತ । ಸ್ವಾಮಿ ಕೊಡೆನಗೆ ಸನ್ನತಿಯ¹ ॥ ೧ ॥

ಅರವಿಂದಮುಖಿ ಅರಗಿಳಿಸುಡೆ² ಪೀನ ಪೀ । ವರಕುಚ ನತಭರಮಧ್ಯೆ ॥
ಅರಸಂಚಿಗಮನೆಯಮ್ಮತವಾಣಿಯರುಣಾ । ಧರದಳಿ ಕೇಳು ಮುಂಗಥೆಯ³ ॥ ೨ ॥

ಪಲ್ಲವಾಧರ⁴ ಚೆಲ್ವ ಮುಖ ಮುಂದಯಾನೆಯೆ । ಕೊಲ್ಲಿನೋಟದ ಕೋಮಲಾಂಗಿ⁵ ॥
ನಿಲ್ಲದೊರವೆ ಲಾಲಿಸು ನೀನಾ⁶ ಸವಿ । ನಿಲ್ಲ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯನು ॥ ೩ ॥

ಮುಂದಣಿ ಕಥೆಯಾವುದದಡಿ ವೃತ್ತಾಂತವ । ಕಂದರ್ಪರೂಪ ಪೇಳಿನಲು⁷ ॥
ಮಂದಗಮನೆ ಸೀತೆಯ ಸ್ವಯಂವರ⁸ ಪೇಳ್ವೆ । ನಿಂದೀವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು ॥ ೪ ॥

ನೀನಾ⁹ ಕೇಳಾ ನೈಮಿತ್ಯಕನ ವಚನವನು¹⁰ । ಮೀಱುದುದಿಲ್ಲನೈ ಬುದ್ಧಿ ॥
ತೋಱುದುದಿಲ್ಲವಾ ನೈಪಗೆ ನಿಶ್ಚಯವೆ ಕಾ । ಲೂಱಲು ಮನವಚನದೊಳು¹¹ ॥ ೫ ॥

ಕರಸಿದನಾ ರಾಯಭಾರಿಯನೊಯ್ಯನೆ । ಬರಿಸಿದ ತನ್ನ ನಂದನರ ॥
ಇರದೆ ಪೇಳಿದನವರೊಡನೆ ಮುಂದಣಿ ಕಾರ್ಯ । ದಿರವನಾ ದಶರಥನುಪತಿ¹² ॥ ೬ ॥

ಶ್ರೀಯುತನೂ ಭವ್ಯಜನರ ಚಿಂತನೆಗೆ ಲಭ್ಯನೂ, ಮೋಕ್ಷವಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಅರಸನೂ ಪಾಪವನ್ನು ಗೆದ್ದವನೂ, ಮನ್ಮಥನ ಮದವನ್ನು ಸೆಳೆದವನೂ, ಆದ ಮುನಿಸುಪ್ರತಸ್ವಾಮಿಯೇ ನನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡು. ॥ ೧ ॥ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಚೇಳಿನಿಯೊಡನೆ, ಎಲೈ ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖದವಳೇ, ಅರಸುಗಳಿಗಿಂತಹ ಮಾತಿನವಳೇ, ದಪ್ಪವಾಗಿ ಕೊಬ್ಬಿದ ಮೊಲೆಯವಳೇ, ಬಾಗಿರುವ ಭಾರವಾಗಿರುವ ನಡುವಿನವಳೇ, ರಾಜಹಂಸೆಯಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯುವ ನಡಿಗೆಯವಳೇ, ಅಮೃತದಂತಹ ಮಾತುಳ್ಳವಳೇ, ಕೆಂಡುಟಿಯವಳೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೨ ॥ ಚಿಗುರಿನಂತಹ ತುಟಿಯ, ಚಂದವಾದ ಮುಖದ, ಮೆಲುನಡೆಯ, ಓರೆನೋಟದ, ಕೋಮಲವಾದ ಅವಯವದವಳೇ, ಆ ಮನ್ಮಥ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುವೆನು, ನೀನು ಕೇಳು ॥ ೩ ॥ ಹೀಗೆ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳಲು ಚೇಳಿನಿಯು “ಎಲೈ ಕಾಮಸ್ವರೂಪನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆ ಯಾವುದು? ಅದರ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳು” ಎಂದಳು ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಣಿಕನು “ಎಲೈ ನೈದಿಲೆಗಣ್ಣವಳೇ, ಸೀತಾಸ್ವಯಂವರನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು” ಎಂದನು. ॥ ೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ದಶರಥನು ಆ ನೈಮಿತ್ತಿಕನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಲಿಲ್ಲ, ಅವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬುದ್ಧಿಯು ತೋರಲಿಲ್ಲ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ತಾಳಿತು. ॥ ೫ ॥ ದಶರಥನು ಮೆಲ್ಲನೆ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ, ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯದ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು ॥ ೬ ॥ ಆ ಕುಮಾರರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರುಣೆಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರ

¹ ಭಕ್ತಿಯನು (ಚ) ² ಸರಸಿಜವದನೆ ನಿಬಿಡಘನ (ಗ ಚ) ³ ಯರುಣಾಧರ ಲಾಲಿಪುದೀ ಕಥೆಯ (ಚ) ⁴ ಪರಭೃತವಾಣಿ ನವ ಸಂ । ಪುಲ್ಲ ಸರೋರುಹ ಪೇತ್ರ (ಗ ಚ) ⁵ ನಾನೀ (ಗ) ನೀನು (ಚ) ⁶ ನೀವನಗೆ (ಚ) ⁷ ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು (ಗ ಚ). ⁸ ವಚನಗಳ (ಗ ಚ) ⁹ ದಿಲ್ಲನೈವೆಂದು । ಮಾರಸನ್ನಿಭ ದಶರಥನುತ್ಸಾಹದಿ । ನೀರಜ ಸಖನ ಕಂಡಂತೆ (ಕ) ¹⁰ ಪೇಳಿದ ಮುಂದಹ ಕಾರ್ಯಗಳ । ತೆರನಂಬುಜದಳನೇತ್ರ (ಕ).

ಆ ಕುವರರ¹ ಮುಂದೆ ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೆಯಂ । ದಾ ಕರುಣಾಬ್ಧಿ ಚಂದ್ರಮನು ॥

ಆಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ತೆಜನ ನಿ । ವೇಕಿಸಿದನು ಕೋಕಿಲಾಪೆ²

॥ ೭ ॥

ಉಡುಗೊಣಿಗಳನಿತ್ತುಚಿತ ವಚನಗಳ³ । ನುಡಿದು ನಮ್ಮೀ ನಂದನರ ॥

ಒಡನೆ ತೆರಳು ನೀನೆನೆ ತೆರಳಿದನಾ । ಪೊಡವಿಪತಿಗೆ ಕೈಯ ಮುಗಿದು

॥ ೮ ॥

ಅತಿಶಯಮತಿಯೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಸಹಿತ ತನ್ನ⁴ । ಸುತರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯ ಪೇಳ್ವ⁵ ॥

ಅತಿಹಿತನಪ್ಪತಿಬಳನೆಂಬ ಸೇನಾ । ಪತಿಯ ಕರಸಿ ಕಳುಹಿದನು

॥ ೯ ॥

ತಂದೆ ಪೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿಯ ಕೇಳ್ವ ಮಾತೆಗೆ⁶ । ವಂದಿಸಿ ತಮ್ಮರಮನೆಗೆ⁷ ॥

ಬಂದು ಮಿಂದುಂಡುಟ್ಟು ತೊಟ್ಟು ತೆರಳ್ದರಾ । ನಂದದಿಂ⁸ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು

॥ ೧೦ ॥

ಶುಭಲಗ್ನದೊಳು ಪೊಳಲಿಂದ ತೆರಳಿಯತಿ । ವಿಭವದಿಂ ಲೀಲೆ ಕೈಮಿಗಲು ॥

ಇಭವನಡರಿ ತೆರಳಿದರಾ ಕುವರಂ⁹ । ದಭಿನವ ಮದನ ಸನ್ನಿಭರು

॥ ೧೧ ॥

ತಂಬಟಿ ಡೋಳು ನಿಸ್ಸಾಳ ತಿತ್ತಿರಿ ಚಿನ್ನ । ಚಂಬಕವಟಿ¹⁰ ಡಕ್ಕೆ ದಗಮು¹¹ ॥

ಕೊಂಬು¹² ಕೊಳಲು ತಪ್ಪಟಿ ಮೃದಂಗದ ರವ¹³ । ತುಂಬಿತು ಲೋಕವನಿರದೆ¹⁴

॥ ೧೨ ॥

ಗುಡಿ ಗೂಡಾರ ಸರಾತಿ¹⁵ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಬೋನ । ಗುಡಿಕೆ ನೂತನ ವಸ್ತ್ರಗಳ ॥

ತಡಗಗಳಾದಿ ನಾನಾ ಹೊಣಿಕಾಣರ । ಗಡಣವೆಸೆದುದಲ್ಲ¹⁶

॥ ೧೩ ॥

ನಂತಿರುವ ದಶರಥನು ಮಂತ್ರಿಯೊಡಗೂಡಿಸಿ, ಮುಂದಿನ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿದನು. ॥ ೭ ॥ ದಶರಥನು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಈ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ನೀನೂ ತೆರಳು ಎಂದನು. ಆಗ ಅವನು ರಾಜನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ತೆರಳಿದನು. ॥ ೮ ॥ ದಶರಥನು ಅತಿಶಯಮತಿಯೆಂಬ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಯೋಗ್ಯವಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ತನಗೆ ಬಹಳ ಹಿತವಂತನೆನಿಸಿದ ಅತಿಬಳನೆಂಬ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಅವನನ್ನೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ॥ ೯ ॥ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ತಮಗೆ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ತಾಯಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಉಡಿಗೆಯನ್ನುಟ್ಟು ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ತೆರಳಿದರು. ॥ ೧೦ ॥ ಹೊಸ ಮನ್ಮಥರಂತಿದ್ದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶುಭಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು, ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ಆನೆಯನ್ನೇರಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದರು. ॥ ೧೧ ॥ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ತಂಬಟಿ, ಡೋಳು, ನಿಸ್ಸಾಳ, ತಿತ್ತಿರಿ, ಚಿನ್ನದ ಚೆಂಬಕಪರೆ, ಡಕ್ಕೆ, ದಗಮು, ಕೊಂಬು, ಕೊಳಲು, ತಪ್ಪಟಿ, ಮೃದಂಗ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಶಬ್ದವು ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು. ॥ ೧೨ ॥ ಗುಡಿಗೂಡಾರ, ಪಟಭಿತ್ತಿ,

¹ ತಾ ಕರಸಿಯು (ಕ). ² ತೆಜನನೇಕ ವಿಧದಿ ಪೇಳುತವೆ (ಗ ಚ.). ³ ಮಡದಿ ಮೋಹನೆ ಕೇಳಾ ದಶರಥ ಮಂತ್ರಿ (ಕ). ⁴ ಶತಪತ್ರ-ದಳಲೋಚನೆ ಕೇಳು ತನ್ನಯ (ಕ). ⁵ ಹೇಳಿ (ಗ) ⁶ ತಂದೆಗೆ ಕರಗಳ ಮುಗಿದು ತಾಯಂಭಿಗೆ (ಗ ಚ.) ⁷ ವಂದಿಸಿ ಯರಮನೆಗೆವನು (ಗ) ರು (ಚ). ⁸ ಮಜ್ಜನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಪೊಟಮಟ್ಟಂದಾ (ಗ ಚ). ⁹ ಶುಭಲಗ್ನದಿಂದ ಪೊಳಲ ಪೊಟಮಟ್ಟರು । ಯಿಭ ರಥ ಕುದುರೆ ಕಾಲಾಳು, ವಿಭವದಿಂ ಪರಿಜನ ಪುರಜನ ತೆರಳ್ಳರಂ (ಕ). ¹⁰ ಚೆಂಬಕವಟಿ (ಗ) ¹¹ ವೀರಣವು (ಕ). ¹² ಬೊಂಬುಳಿ (ಕ). ¹³ ಕಹಳೆಗಳ ರಭಸದಿಂದ (ಗ ಚ.) ¹⁴ ಮೂರ್ಛದ (ಗ). ¹⁵ ಸರಾತಿ (ಚ). ¹⁶ ತಡಗಗಳನು ತೆರಳಿದ ಸಜಿವನಾ ಪೊಡವಿಪತಿಯ ನೇಮ ದಿಂದ (ಗ) .. ದೊಳು (ಚ).

ಉಡುಗೊಣಿಗಳ¹ ವಸನದ ಮೈಭೋಗದ । ಮಡಿಯ ನಾನಾ²ದೊರೆಗಳಿಗೆ ॥

ಕೊಡುವ ಬಂಗಾರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಬಲು । ಗಡಣ ಸಾಗಿದುವರೊಡನೆ³ ॥ ೧೪ ॥

ಜಂಬುಖಾನದ⁴ಗದ್ದು ಗೆಯೊಪ್ಪುವ ರತ್ನ । ಕಂಬಲ⁵ ಮಲಗುಮಂಚಗಳ ॥

ಇಂಬಪ್ಪ ಹಂಸತುಪ್ಪಳು ಪಾಸು⁶ಕುವರನ । ಬೆಂಬಳಿಯೊಳು ಕಳುಹಿದನು ॥ ೧೫ ॥

ಹಡಪ ಚವರ ಗಿಂಡಿ ಪಡುಗ⁷ ಕಾಳಾಂಜಿ ಕ । ನ್ನಡಿ ಕುಂಚ ಚವರ ಪಾವುಗೆಯ ॥

ಹಿಡಿದವರೊಳಿಗದವರೈದಿದರೆಡೆ । ವಿಡದಾ ಕುವರರೊತ್ತಿನೊಳು ॥ ೧೬ ॥

ಇವು ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ಸಮಕಟ್ಟಿನ । ಕುವರರ⁸ ಬೆಂಬಳಿವಿಡಿದು ॥

ತವಕದಿಂ ಸಾಗಿಸಿ ಕಳುಹಿದ ಸಚಿವರೆಂ । ಬವರವನಂತಿರಬೇಕು⁹ ॥ ೧೭ ॥

ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥ ಕಾಲಾಳ್ಗಳಿಂದತಿ¹⁰ । ಸೇನೆ ಬಳಸಿ ಬರಲಂದು ॥

ಆ ನಗರವ ಪೊಣಮಟ್ಟು ತೆರಳಿದರಂ । ದಾ ನರನಾಥನಂದನರು ॥ ೧೮ ॥

ಊರೂರ ನಂದನವನ ಶಾಲೀವನ¹¹ । ಊರೂರ ಕೆರೆಕಾಲುನೆಗಳ ॥

ಊರೂರ ಸಿರಿಸಂಪದವ ನೋಡುತ್ತೆ ಬಂದ । ರಾ ರಾಜಕುವರರಲ್ಲಿಯೊಳು ॥ ೧೯ ॥

ನಾಡ ನೋಡುತ್ತ ತಮ್ಮ ನಾಡ ಮನ್ನೆಯರನು । ಕೂಡಿಕೊಳುತ್ತ ಲೀಲೆಯೊಳು ॥

ನಾಡೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿರಲತ್ತಲಿತ್ತನು । ಮಾಡಿಸಿದನು ಸ್ವಯಂವರವ ॥ ೨೦ ॥

ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಅನ್ನದ ಪಾತ್ರೆ, ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರಗಳ ತಟ್ಟೆಗಳು - ಮುಂತಾದವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡವರ ಸಮೂಹವು ಆಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿತು ॥ ೧೩ ॥ ಉಡುಗೊರೆ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೂ, ದೇಹಸುಖವನ್ನೀವ ಮಡಿಬಟ್ಟೆಗಳ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೂ, ಬೇರೆಬೇರೆ ರಾಜರಿಗೆ ಕೊಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಚಿನ್ನದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೂ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಅವರೊಡನೆ ತೆರಳಿದವು ॥ ೧೪ ॥ ದಶರಥನು ತನ್ನ ಕುಮಾರನ ಬೆಂಬಳಿಯಾಗಿ ಜಮಖಾನದ ಪೀಠವನ್ನೂ, ಶೋಭಿಸುವ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯನ್ನೂ ಮಲಗುಮಂಚಗಳನ್ನೂ, ಹಂಸದ ತುಪ್ಪಳಿನ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು ॥ ೧೫ ॥ ಆ ಕುಮಾರರೊಡನೆ ಎಲೆಸಂಚಿ, ಚಾಮರ, ಗಿಂಡಿ, ತಟ್ಟೆ, ವನ್ನೀರುಕುಪ್ಪಿ, ಕನ್ನಡಿ, ಕುಂಚ, ಪಾದುಕೆ - ಮುಂತಾದವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಸೇವಕರು ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೬ ॥ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹಲತೆರದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆ ರಾಜಕುಮಾರರ ಬೆಂಬಳಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಯು ಕಳುಹಿದನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಯೋಗ್ಯವು ॥ ೧೭ ॥ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ತೇರು, ಕಾಲಾಳುಗಳೆಂಬ ಚತುರಂಗಸೈನ್ಯವು ಸುತ್ತುವರಿದು ಬರುತ್ತಿರಲು, ಆ ರಾಜಕುಮಾರರು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೮ ॥ ಆ ರಾಜಕುಮಾರರು ಊರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಉದ್ಯಾನಗಳನ್ನೂ, ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳನ್ನೂ ಕೆರೆಗಳನ್ನೂ, ಕಾಲುನೆಗಳನ್ನೂ, ಶೋಭೆ ವೈಭವಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ಬಂದರು ॥ ೧೯ ॥ ಶ್ರೀರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ನಾಡನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೂ, ತಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನನಾಯಕರನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಡಗೂಡುತ್ತಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇತ್ತ ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂವರದ ಏರ್ಪಾಡುಗಳಾದವು ॥ ೨೦ ॥

¹ ಮಡಿವರ್ಗಗಳ (ಕ) ² ನಾದೋರೆ (ಕ) ³ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನವರೊಡನೆ ಕಳುಹಿದನಾ ಮಂತ್ರಿ (ಗ ಚ) ⁴ ಜಂಬುಖಾನದ (ಚ) ⁵ ಗಂಬಳಿ (ಕ ಗ) ⁶ ತುಪ್ಪಳುವಾಸ (ಚ) ⁷ ಪಡಿಗ (ಗ) ⁸ ಕುವರನ (ಕ ಗ). ⁹ ಬೇಡಾ (ಗ) ವೇಡ (ಚ). ¹⁰ ಕಾಲಾಳ್ಗಳಂತಿ (ಚ). ¹¹ ಶಾವನಗಳು (ಚ)

ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಶಿರೋಮುಖ ರಚಿಸಿದನು । ದಾ ಮಂಟಪವ ರಚನೆಯೊಳು ॥

ಆ ಮಹೀಪತಿ ಪೇಳ್ವದಕೆ ನೂರ್ಮಡಿಯಾಗಿ । ತಾಮಸವಿಲ್ಲದಂದಿಂತು¹ ॥ ೨೦ ॥

ಕಡುರಂಗುವಡೆದ ವಜ್ರದ ಬಲುಗಂಬದಿಂ । ದೊಡನೆ ರಾಜಿಸುವ ಮಾಣಿಕದ ॥

ಗಡಿಗೆ ಬೋದಿಗೆ² ಕಂಟು³ ಕಪೋತದಿಂದೊಂದು । ಬೆಡಗಾದುದೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು ॥ ೨೧ ॥

ಬಲು ಪುಷ್ಕರಾಗದ ತೊಲೆ ವೈಡೂರ್ಯದ । ಹಲಗೆಯಿಂ ಹರಿನೀಲಗಳ ॥

ನೆಲಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಸ್ವಯಂವರ ಕಣ್ಣಿ । ಜೆಲುವಾದುದು ಚೆಂದುಟಿಯಳೆ ॥ ೨೨ ॥

ರಂಗು ಮಿಗುವ⁴ ಪವಳದ ಸೋಪಾನದಿಂ । ಕೆಂಗಲ್ಲ ಮತ್ತವಾರಣದಿಂ ॥

ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಪಚ್ಚೆಯ ಲೋವೆಯಿಂದದು । ಸಿಂಗರವಡೆದುದೇನೆಂಬೆ ॥ ೨೩ ॥

ಮುತ್ತಿನ ಪವಳದ ಲಂಬಣಗಳ ಬಲು । ಮೊತ್ತದಿಂ ಪಟ್ಟಿಜಲ್ಲಗಳ ॥

ಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಿದ ಕುಚ್ಚುಗಳ ಮೋಹರದಿಂ । ದಿತ್ತದ ಕಣ್ಣೆ ಕೌತುಕವ ॥ ೨೪ ॥

ಪೊಸ ನೀಲದ ನೆಲಗಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಮೃಗ । ವಿಸರ ನೀರೆಂದು ಬಂದವಕೆ⁵

ಮುಸುಡಿಟ್ಟು ನಾಣ್ಣಿ ಕನಲಿ ಪೋಪವೆನಲದ । ಅಸಕವನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು ॥ ೨೫ ॥

ಮಿಱುಗುವ ಪಚ್ಚೆಯ ಲೋವೆಯ ಕಂಡ । ಕೃಷ್ಣ ಮಿಗೆ ಮಿಗನಿಂಡು ಬಂದು ॥

ಗಣಿಕೆಹುಲ್ಲೆಂದು ತಾ⁶ ಕರ್ಚಿ ಬಿಸುಟು ಮನ । ಮಿಱುಗುತ ಪೋಪವಬ್ಬಾ ಕ್ಷಿ ॥ ೨೬ ॥

ಜನಕರಾಜನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ನೂರ್ಮಡಿ ಮಿಗಿಲೆನಿಸುವ ರಚನೆಯಿಂದ ಆತನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯು ಒಡನೆಯೇ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಅದು ಈ ರೀತಿಯಿತ್ತು ॥ ೨೦ ॥ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ವಜ್ರದ ಕಂಬದಿಂದಲೂ, ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಗಡಿಗೆ-ಬೋದಿಗೆ-ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಲೂ, ಆ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವು ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು - ಅದನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ॥ ೨೧ ॥ ಎಲೈ ಕೆಂಪುತುಟಿಯ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಸ್ವಯಂವರಮಂಟಪವು ಪುಷ್ಕರಾಗದ ತೊಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ವೈಡೂರ್ಯದ ಹಲಗೆಯಿಂದಲೂ, ನೀಲರತ್ನದ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೨೨ ॥ ಬಣ್ಣ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಹವಳದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಕೆಂಪುಕಲ್ಲಿನ ಎದುರುಗಲಿಯಿಂದಲೂ, ಶೋಭಿಸುವ ಪಚ್ಚಿರತ್ನದ ಇಳಿಜಾರು ಮಾಡಿನಿಂದಲೂ. ಆ ಮಂಟಪವು ರೃಂಗಾರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು - ಅದನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೨೩ ॥ ಮುತ್ತು ಹವಳಗಳ ಗೊಂಚಲ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಪಟ್ಟಿಜಲ್ಲಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿದ ಕುಚ್ಚುಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಅದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿತು ॥ ೨೪ ॥ ಹೊಸತಾದ ನೀಲರತ್ನದ ನೆಲಗಟ್ಟನ್ನು ಮೃಗಗಳು ನೋಡಿ, ಅದನ್ನು ನೀರೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಿಟ್ಟು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು, ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಹೋಗುವವು. ಹೀಗೆನ್ನುವಾಗ ಆ ಮಂಟಪದ ರಚನೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವೆನು? ॥ ೨೫ ॥ ಹೊಳೆಯುವ ಪಚ್ಚಿರತ್ನದ ಮಾಡಿನ ಇಳಿಜಾರು ಭಾಗವನ್ನು ಮೃಗಗಳು ಕಂಡು ಹೆಚ್ಚಾದ ಪ್ರೀತಿ ತಾಳಿ, ಇದು ಗರಿಕೆಯ ಹುಲ್ಲೆಂದು ಕಚ್ಚಿ ಬಿನಾಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಸನವಡುತ್ತ ತೆರಳುವವು ॥ ೨೬ ॥ ಚಕೋರವಕ್ಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಬೆಳ್ಳಿಗಳ ಬಿತ್ತುಗಳೆಂದು

¹ ದಂತಿಂತು (ಗ) ² ಗಡಗೆ ಬೋದಿಗೆ (ಗಚ). ³ ಕಟ್ಟು (ಗ). ⁴ ಮಿಗುವ (ಚ) ⁵ ಬಂದದಕೆ (ಚ). ⁶ ಹುಲ್ಲೆಂದದಕೆ (ಗಚ.).

ಮುತ್ತಿನ ಲಂಬಣಗಳ ಬೆಳುದಿಂಗಳ | ಬತ್ತೆಂದು ಬಗೆದು ಚಕೋರಿ ||

ಒತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿ¹ ಕಡುಕಿನೋಡಿಯಲ್ಲವೆ | ನುತ್ತವು ನೊಂದು ಪೋಗುವವು

|| ೨೮ ||

ಮುಡಿವಾಳದ ನಿಡುರುಳ್ಳಗಳನು ಕಟ್ಟಿ | ಲೊಡನೊಪ್ಪಿದುದಾಗಸವ ||

ಒಡೆದವನಿಗೆ ಬಪ್ಪ ಸುರತರುವಿನ ಬೇರ | ಗಡಣವಿದೆಂಬಂದದೊಳು

|| ೨೯ ||

ಲಲನೆ ಕೇಳುವತ್ತಾಳು ದೇಶದ ಭೂ | ಲಲನೇಶರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ ||

ವಿಲಸಿತಮಪ್ಪ ಜೌಪಳಿಗೆಗಳೆಂದು ಹೊಂ | ಗೆಲಸದೊಳಗೆ ರಾಜಿಸಿದವು²

|| ೩೦ ||

ರಸವರ್ಣದಿಂದ ಪೋಷಿಸಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂ | ತಸವೀನ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳ ||

ವಿಸರದಿಂದೆತ್ತದ ಬೊಂಬೆಗಳಿಂದ ರಾ | ಜಿಸಿತು ಸ್ವಯಂವರ ಕಣ್ಣೆ

|| ೩೧ ||

ಮುಗಿಲ ಮುಟ್ಟುವ ವೈಜಯಂತಿಗಳಿಂ ನವ | ದುಗುಲದ ನೇಜಯದಿಂದ³ ||

ಸೊಗಯಿಪ ಸಿಂದಂಗಳಿಂದ ಸ್ವಯಂವರ | ಮಿಗೆ ರಂಜಿಸಿದುದೇನೆಂಬೆ

|| ೩೨ ||

ಬೆರಕೆಯರಲ ಮಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಲು | ಪಿರಿದೊಪ್ಪಿದುದಂತೆನಲು ||

ಪರಿಮಲದಿಂದ ಸ್ವಯಂವರವನು ಸರ | ಸಿರುಹಜ ರಚಿಸಿದಂದದೊಳು

|| ೩೩ ||

ಇನೆಯಳಿ⁴ ಕೇಳು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪ | ವನು ಪನ್ನೀರ ಚಳಿಯದಿಂ⁵ ||

ಮಿನುಗುವ ಮುತ್ತಿನ ರಂಗವಲಿಗಳಿಂ⁶ || ದನುಗೊಳಿಸಿದರೇನೆಂಬೆ

|| ೩೪ ||

ಪಸುರೋರಣಗಳ ಮಕರತೋರಣಗಳ | ಮಿಸುಪ ಕಂಚಿನ ತೋರಣಗಳ ||

ವಿಸರವೆಸೆಯಲಂದೆಸೆದುದಾ ಮಂಟಪ | ಪೊಸ ಗಾಡಿನೆತ್ತು ಕಣ್ಣಿಗೆ

|| ೩೫ ||

ಭಾವಿಸಿ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಕುಟುಕಿ, ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳಲ್ಲವೆಂದುಕೊಂಡು, ನೊಂದು ತೆರಳುವವು || ೨೮ || ಮುಡಿವಾಳದ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಉದ್ದವಾಗಿ ತೂಗಾಡುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿರಲು, ಅವು ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೀಳಿ ಭೂಮಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಬೇರುಗಳ ಸಮೂಹವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದವು || ೨೯ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಐವತ್ತಾರು ದೇಶಗಳ ರಾಜರಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಕೊರಡಿಗಳು ಚೆನ್ನದ ರಚನೆಯಿಂದ ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. || ೩೦ || ರಸವರ್ಣದಿಂದ ಸೊಬಗುಗೊಂಡು ನೇತ್ರಾನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಯಂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ವಯಂವರವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಮಣೀಯವೆನಿಸಿತು || ೩೧ || ಮುಗಿಲನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಪತಾಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹೊಸ ಪಟ್ಟಿಪಸ್ತ್ರಗಳ ಚೂಪುಭಾಗಗಳಿಂದ ಚೆಲುವಾಗಿ ತೋರುವ ಪತಾಕೆ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಯಂವರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು || ೩೨ || ಬೆರಕೆ ಹೂಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು ಅದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಪರಿಮಳದಿಂದಲೇ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿತ್ತು || ೩೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಪನ್ನೀರಿನ ಸೇಚನೆ ಯಿಂದಲೂ, ಹೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನ ರಂಗೋಲಿಗಳಿಂದಲೂ, ಆ ಸ್ವಯಂವರಮಂಟಪವನ್ನು ಸೊಗಸುಗೊಳಿಸಿದ್ದರು || ೩೪ || ಹಸುರು ತೋರಣ, ಮಕರತೋರಣ, ಹೊಳೆವ ಕಂಚಿನ ತೋರಣ ಇವುಗಳ ಸಮೂಹವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಆ

¹ ಸಾರಿ (ಗ ಚ) ² ರಂಜಿಸಿದವು (ಗ ಚ) ³ ನೇರ್ಮಯದಿಂದ (ಕ) ನಿಜಯದಿಂದ (ಗ) ⁴ ಇನೆಯಳಿ (ಗ ಚ) ⁵ ನಿಜಯದಿ (ಗ) ⁶ ರಂಗವಲಿಗಳಿಂ (ಗ)

ಸಿರಿಕಂಡ ಸಿರಿಪಚ್ಚಿ¹ವಳುಕು ಕುಂಕುಮ ಕೆ । ತ್ತುರಿಯ ಪನ್ನೀರಿಂದಲರೆದು ॥

ಇರಿಸಿದರಂದು ಚಿನ್ನದ ಬೆಳ್ಳಿಯ² ಕೊ । ಪ್ಪರಿಗೆಗಳೊಳು ಚಪ್ಪರದೊಳು

॥ ೩೬ ॥

ತೊಡೆದುಜ್ಜಿ³ ಪೊರೆಯೊತ್ತಿ ಪರಿಮಳನೆರದೊಡೆ । ದಡಕೆಯ ಗುಡ್ಡೆ ಬೆಳ್ಳೆಲೆಯ ॥

ನಿಡುವೆದೆ ಘನಸಾರಚೂರ್ಣದ ರಾಶಿಗ । ಲೊಡನೆಸೆದವು ಚಪ್ಪರದೊಳು

॥ ೩೭ ॥

ಬಂದ ನೈಪರಿಗುಡುಗೊರೆಗಳನೀಯಬೇ । ಕೆಂದು ಪಟ್ಟಿಯ ಸುರುಳುಗಳ ॥

ಅಂದವಡೆದ ಬಂಗಾರದ ಹೊರೆಗಳ । ತಂದೊಟ್ಟಿಸಿದನಾ⁴ ಮಂತ್ರಿ

॥ ೩೮ ॥

ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಬಂದರಸುಮಕ್ಕಳಿಗಂದು । ತೆಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಬೇಡಿದುದ ॥

ಚೆಕ್ಕನೆ ಕೊಡುವ ಯಂತ್ರದ ಬೊಂಬೆಯದರೆಂಟು⁵ । ದಿಕ್ಕಿನೊಳಗೆ ನಿಲಿಸಿದರು

॥ ೩೯ ॥

ಬಿಸಿಲಿನಿಂ ಬಂದವರಿಗೆ ಶೀತ⁶ಜಲವನು । ಹಸಿದು ಬಂದವರಿಗೊಟವನು ॥

ಒಸೆದೊಯ್ಯನಿತ್ತುಪಚರಿಸ ಯಂತ್ರದ ಬೊಂಬೆ । ಯೆಸೆದವದರ ಸುತ್ತ ಬಳಸಿ

॥ ೪೦ ॥

ಅರೇನ ಬೇಡಿದೊಡಿಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ಕೈ । ವಾರದೆ ಕೊಡುವ ಬೊಂಬೆಗಳ ॥

ಭೂರಮಣರುಗಳೈದುವ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ । ದಾರಿಯೊಳಗೆ ನಿಲಿಸಿದರು

॥ ೪೧ ॥

ಒಱಿಯಲಾ⁷ ಮಂಟಪವನು ನೋಳ್ಪಡೆ ಸಗ್ಗ । ದೆಱಿಯ ನುತಿಪೊಡುರಗೇಂದ್ರ ॥

ಕಱಿಕಂಠ ತಲೆದೂಗುವನೆಂದೆನೆ ಬಾಯಿ । ದೆಱಿದು ನುಡಿದರೋರ್ವರಳವೆ⁸

॥ ೪೨ ॥

ಮಂಟಪವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಸಸೊಬಗನ್ನು ತಾಳಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ॥ ೩೫ ॥ ಶ್ರೀಗಂಧ, ಪಚ್ಚಿಕರ್ಪೂರ, ಕುಂಕುಮ, ಕಸ್ತೂರಿ - ಮುಂತಾದವನ್ನು ಪನ್ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅರೆದು, ಚಿನ್ನದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ, ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿದರು. ॥ ೩೬ ॥ ತೊಡೆದಿರುವ ಒಡೆದ ಅಡಕೆಯ ರಾಶಿಯೂ, ಉಜ್ಜಿದಂತಹ ಬಿಳಿಯೆಲೆಗಳ ರಾಶಿಯೂ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಬೀರುವ ಕರ್ಪೂರ ಪುಡಿಯ ರಾಶಿಯೂ, ಆ ಚಪ್ಪರದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ॥ ೩೭ ॥ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ರಾಜರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಜನಕರಾಯನ ಮಂತ್ರಿಯು ಪಟ್ಟೆವಸ್ತ್ರಗಳ ಸುರುಳಿಗಳ ಹೊರೆಗಳನ್ನೂ ಚೆಲುವಾದ ಬಂಗಾರದ ಒಡವೆಗಳ ಹೊರೆಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಸಿದನು. ॥ ೩೮ ॥ ಆ ಚಪ್ಪರದ ಎಂಟೂ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಯಂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ನಿಲಿಸಿದರು. ಅವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರಾಜಕುಮಾರರು ಕೇಳಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ತೆಗೆತೆಗೆದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ॥ ೩೯ ॥ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ಬಂದವರಿಗೆ ತಂಪಾದ ಪಾನೀಯವನ್ನೂ ಹಸಿದು ಬಂದವರಿಗೆ ಊಟವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲನೆ ಉಪಚರಿಸುವ ಯಂತ್ರದ ಗೊಂಬೆಗಳು ಆ ಚಪ್ಪರದ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದವು. ॥ ೪೦ ॥ ಯಾರು ಏನು ಕೇಳಿದರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳದೆ, ಪ್ರಶಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕೊಡುವ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ರಾಜರು ಬರುವ ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳ ದಾರಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ॥ ೪೧ ॥ ಆ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾವಿರಾರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ದೇವೇಂದ್ರನೂ, ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ದ್ವಿಸಹಸ್ರಜಿಹ್ವೆಯ ಆದಿಶೇಷನೂ, ಆ ಶಿವನೂ ತಲೆದೂಗುವರು ಎನ್ನುವಾಗ ಅದನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆ? ॥ ೪೨ ॥ ಮಂತ್ರಿಯು ಆ ಮಂಟಪವನ್ನು ಹೀಗೆ ರಚನೆ ಮಾಡಿ, ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಬಂದು ವಿಜ್ಞಾ

೩೬ ಈ ಪದ್ಯ ಕ. ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ¹ ಸಿರಪಚ್ಚಿ (ಚ). ² ರನ್ನದ ಚಿನ್ನದ (ಕ). ³ ವಡೆದುಜ್ಜಿ (ಚ) ⁴ ತಂದೊಟ್ಟಿದನಾ (ಗ) ⁵ ಬೊಂಬೆಯ ದರಿಂದು (ಚ). ⁶ ಶೈತ್ಯ (ಗ.ಚ.) ⁷ ಮಱಿಯೇಕೆ (ಗ). ⁸ ನುಡಿಯಲೋರ್ವರಳವೆ (ಗ) ನುತಿಸಲೋರ್ವರಳವೆ (ಚ)

ಆ ಮಂಟಪವನಿಂತು ರಚಿಸಿ ಜನಕನೃಪ | ಗಾ ಮಂತ್ರಿ ಬಂದು ಬಿನ್ನವಿಸೆ ||

ಆಮುದವೆತ್ತು ಬಂದಾ ಮಂಟಪವ ನೋಡಿ | ತಾಮಸವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ

|| ೪೩ ||

ಇತ್ತು¹ಡುಗೋರೆಯನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾ ಭೂ | ಪೋತ್ತಮರುಗಳ ಕಾಣುತನೆ ||

ಚಿತ್ತದೊಳಗೆ ಮುದವನು ತಳೆದಿರಲಂ | ದಿತ್ತಲಾ ರಾಮಚಂದ್ರಮನು

|| ೪೪ ||

ಬಂದು ಸ್ವಯಂವರವನು ಪೂಕ್ಕಾ ನೃಪ | ನಂದನರುಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳು ||

ಅಂದವಡದ ರತ್ನವಿಷ್ಟರದೊಳಗವ | ರಂದು ಕುಳ್ಳಿರಲು ಲೀಲೆಯೊಳು

|| ೪೫ ||

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ನೃಪರೆಂಬ ಭೂಜದ ಮಧ್ಯ | ದಲ್ಲಿರ್ಪ ಸುರಕುಜದಂತೆ ||

ಬಲ್ಲದ ಬಲಭದ್ರನೆಸೆದನು ನವಚೂತ | ಪಲ್ಲವಾಧರೆ ಪದ್ಮನೇತ್ರ

|| ೪೬ ||

ಬಂದಿರೆ ಪರಿಣಾಮನೆ ಬಳಲಿದಿರಿ ನೀ | ವೆಂದುಪಚಾರವ ನುಡಿದು² ||

ಬಂದರಸುಗಳನೆಲ್ಲರ ಬೆಸಗೊಂಡನಾ | ನಂದದಿಂ ಜನಕಭೂವರನು

|| ೪೭ ||

ಕೊಟ್ಟನು ಭಂಗಾರವ³ ಬಲು ಸುರುಳಿನ | ಪಟ್ಟಿಯ ಕರಿತುರಂಗಗಳ ||

ಕೊಟ್ಟನವರ ತರತರವಡುವನಂತೆ | ಪುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ ಭೂಮಿಪರು⁴

|| ೪೮ ||

ಮೊಗೆದು ಮೊಗೆದು ರನ್ನದ ಬಟ್ಟಲೊಳು ಮಗ | ಮಗಿಸುವ ಗಂಧಕತ್ತರಿಯ ||

ತೆಗೆದು ತೆಗೆದು ಕರ್ಪೂರ ವೀಳಿಯವನು | ಬಗೆಬಗೆಯಡುದಿತ್ತನವನು⁵

|| ೪೯ ||

ಕಾಂತೆ ಕೇಳಾ ಸ್ವಯಂವರಕೆ ನೆರೆದ ಭೂ | ಕಾಂತರೋಳೋರ್ವರುಳಿಯದೆ ||

ಅಂತರಿಸದೆಯುಡುಗೊಡಿಯಿತ್ತನವನ | ತ್ಯಂತ⁶ ಸಂತಸದೊಡಗೂಡಿ

|| ೫೦ ||

ಪಿಸಿದನು ಆಗ ರಾಜನು ಹರುಷಿತನಾಗಿ ಬಂದು ಆ ಮಂಟಪವನ್ನು ನೋಡಿದನು || ೪೩ || ಜನಕರಾಜನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಂಡು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಾಳಿದನು ಇತ್ತ ಮ್ರಾರಾಮನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು || ೪೪ || ಮ್ರಾರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬಂದು ಸ್ವಯಂವರದ ಚಪ್ಪರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಜಕುಮಾರರ ನಡುವೆ ಸುಂದರವಾದ ರತ್ನದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದರು || ೪೫ || ಎಲೈ ಹೊಸ ಮಾದಳಿರಂತಹ ಕೆಳದುಟಿಯ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಮ್ರಾರಾಮನು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಜರೆಂಬ ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಕಲ್ಲವೃಕ್ಷದಂತೆ ಶೋಭಾಯಮಾನನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದನು || ೪೬ || ಜನಕರಾಜನು ಬಳಿಗೆ ಬಂದು - "ಬಂದಿರೇ, ಕ್ಷೇಮವೇ? ನೀವು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ" ಎಂದು ಉಪಚಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದನು ಬಂದ ರಾಜರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳಿದನು || ೪೭ || ಜನಕನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಬುಗಾರದ ಒಡವೆಗಳನ್ನೂ, ದೊಡ್ಡದೊಡ್ಡ ಸುರುಳಿಸುತ್ತಿದ ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು ಜನಕನಂತಹ ರಾಜರೇ ಈ ವರೆಗೆ ಜನಿಸಿಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸಿತು || ೪೮ || ರತ್ನಮಯವಾದ ಬಟ್ಟಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾಸನೆಯ ಗಂಧ - ಕಸ್ತೂರಿಗಳನ್ನು ಮೊಗೆಮೊಗೆದು, ಕರ್ಪೂರ ವೀಳಿಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆತೆಗೆದು, ಬಗೆಬಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಟ್ಟನು || ೪೯ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಜನಕನು ಆ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದ ರಾಜರಲ್ಲಿ

¹ ಇತ್ತು (ಗ). ² ಮಾಡಿ (ಗ) ³ ಭಂಡಾರದ (ಗ) ⁴ ಭೂವರರು (ಗ ಜ) ⁵ ಬಗೆಯಡುದಿತ್ತನಂದವನು (ಕ) ⁶ ಯಿತ್ತವನಕ್ಕಂತ (ಗ)

ಇವನ ವಿನಯ ವಿತರಣಗುಣ ಸತ್ಕಾರ । ಕಿವನ ನಿಗರ್ವತೆಗಿವಗೆ ॥
ಅವನಿಯೊಳೆಣೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನೆರೆದ ನೃಪ । ನಿವಹ ಕೊಂಡಾಡಿದುದವನ ॥ ೫೧ ॥

ಈ ತೆರದೊಳು ಹರುಷದೊಳಂತಾ¹ ನೃಪ । ವ್ರಾತನಿರಲು ಮುತ್ತಿತ್ತು ॥
ಮಾತೇನು ಮನಸಿನ ಮಮತೆಯಾತುರದಿಂದ । ಸೀತೆಯಾಳಿಯರೈತಂದು ॥ ೫೨ ॥

ಬಂದು ಬಿನ್ನಹವೆಂದು ನೊಸಲಿಗೆ ಕರಗಳ । ತಂದು ಕೇಳಲೆ ಪೆಣ್ಣಳರಸಿ² ॥
ಬಂದುದಂದಿರದೆ³ ನಾನಾ ದೇಶದ ನೃಪ । ವೃಂದ ಸ್ವಯಂವರಕೆಂದು ॥ ೫೩ ॥

ಮಾತೇನು ಮಾರನ ಮದದಾನೆ ಕೇಳಿಗ⁴ । ಭೂತಳಾಧಿಪರೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ॥
ಸೋತು ಬಂದಿರ್ದಪರೆನೆ ಮುಂಬನಿಗಾಯ್ತು । ಚಾತಕವಕ್ಷಿಯಂದದೊಳು ॥ ೫೪ ॥

ಎಂದೆಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕುಟುವಾಯದ⁵ । ಸಂದ ಮನ್ನೆಯ ಮಂಡಳಿಕರ ॥
ನಂದನರುಗಳೈದಿದರು ಸ್ವಯಂವರಕರ । ವಿಂದದಳಾಕ್ಷಿ ನೋಡೇಳು ॥ ೫೫ ॥

ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರ ನೊದಲಾದ ದೆಸೆಯ ಮಹೀ । ರಕ್ಷಕರುಗಳ ನಂದನರು ॥
ಲಕ್ಷ್ಮೀಪಲಕ್ಷ ಬಂದಿರೆ⁶ ಸ್ವಯಂವರಕೆ ನಿ । ರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪೋಗು⁷ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ ॥ ೫೬ ॥

ವನಿತೆ ನಿನ್ನಾಸೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಲಿಗೆ ಬೀ । ಳ್ವ ನಿಮಿಷತತಿಗಳೆಂಬಂತೆ ॥
ಮನುಜೇಶ್ವರರು ಬಂದಿದೆ⁸ ನೋಡಿ⁹ ಬಾರೇಳು । ಘನಪೀನಕುಚದ ಲತಾಂಗಿ¹⁰ ॥ ೫೭ ॥

ಪುಟ್ಟಿದ ದಿನ ನೊದಲಾಗಿ ನಮ್ಮೀ ನಾಡ । ಮೆಟ್ಟಿಯಾಯದವನಿಪರ¹¹ ॥
ಪಟ್ಟಿದ ಸುತರು ಬಂದರು¹² ಸ್ವಯಂವರಕೆ ನೀ । ನಿಟ್ಟಪೂಡೇಳು ಮೃಗಾಕ್ಷಿ¹³ ॥ ೫೮ ॥

ಒಬ್ಬನೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಭೇದಭಾವವಿಲ್ಲದೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಉಡುಗರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೫೦ ॥ ಇವನ ವಿನಯಕ್ಕೂ, ದಾನಗುಣಕ್ಕೂ, ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೂ, ಗರ್ವಹೀನತೆಗೂ ಇವನಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಎಣೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಜನಕನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು. ॥ ೫೧ ॥ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಜರ ಸಮೂಹವು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರಲು, ಇತ್ತ ಸೀತೆಯ ಸಖಿಯರು ಮನಃಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದಲೂ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ॥ ೫೨ ॥ ಅವರು ಬಂದು 'ಬಿನ್ನಹ' ಎಂದು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು ಹೀಗೆಂದರು-ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅರಸಿಯೇ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳ ರಾಜರ ಸಮೂಹವೇ ಬಂದಿದೆ. ॥ ೫೩ ॥ ಎಲೈ ಮನ್ಮಥನ ಸೊಕ್ಕಿದ ಆನೆಯೇ ಕೇಳು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾತೇಕೆ? ರಾಜರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮುಂಬನಿಯನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುವ ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ನಿನಗೆ ನೋತು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ॥ ೫೪ ॥ ಎಲೈ ತಾವರೆಯೆಸಳಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಸೀತೆಯೇ. ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಕುರುಹನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತಿಳಿಯದಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಜನನಾಯಕರ ಮತ್ತು ಮಾಂಡಲಿಕರ ಪುತ್ರರು ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ನೋಡು, ಏಳು. ॥ ೫೫ ॥ ಎಲೈ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ, ನಿನ್ನ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ತೆಂಕು-ಬಡಗು ಮುಂತಾದ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ರಾಜಕುಮಾರರು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ನೋಡು ॥ ೫೬ ॥ ಎಲೈ ಚೆಲುವೆಯೇ, ನಿನ್ನ ಆಸೆಯೆಂಬ ಚೀಲದೊಳಗೆ (ಬಲೆಯೊಳಗೆ) ಬೀಳುವ ಮೀನುಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ, ರಾಜಕುಮಾರರು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ನೋಡಿ ಬಾ, ಏಳು. ॥ ೫೭ ॥ ಎಲೈ

¹ ಹರಿಸದೊಳಂದಾ (ಚ). ² ಕೇಳಿವೆಣ್ಣಳರಸಿ (ಗ ಚ). ³ ಬಂದುದಂದಿರದೆ (ಗ ಚ). ⁴ ಕೇಳಿದ (ಗ). ⁵ ಕುಟುವಾಯದ (ಗ ಚ)

⁶ ಬಂದವೆ (ಚ) ⁷ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಪೂಡೇಳು (ಗ). ⁸ ಬಂದವೆ (ಗ ಚ). ⁹ ನೋಡು (ಗ) ¹⁰ ದಲರಾಂಗಿ (ಕ). ¹¹ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಯದವನೀಶ (ಗ).

¹² ಬಂದಿದ (ಕ). ¹³ ಬೇಗದೊಳು (ಗ.ಚ.).

ಹೊತ್ತುಹೋಕಲ್ಲ ನಾನಾ ದೇಶದ ಭೂ | ಪೋತ್ತಮರುಗಳ ನಂದನರ ||

ನೊತ್ತ ಬಂದಿದೆ¹ ಸ್ವಯಂವರಕೆ ನೋಡೇಳು | ನೃತ್ತ ಮದಾಲಸಗಮನೆ

|| ೫೯ ||

ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನಿನಗೆ ಸೋಲ್ತರಿಗಂಗಜಾಗ್ನಿಯ | ಪುಟ್ಟಿಸಿ ನೀನು ಸೋಲ್ತರಿಗೆ ||

ಕಟ್ಟಿ ಮೋಹನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟವ ಬಾ | ಪಟ್ಟದ ಗಜವೆ ಮನ್ನಥನ

|| ೬೦ ||

ತಲಿರಿಗೆ ತಾವರೆಗೊಳಕೆ ತಂಬೆಲರಿಗೆ | ತಿಳಿಜೊನ್ನಕೆಳೆವಾಳೆಯೆಲೆಗೆ ||

ತಳುವದೆ ಮೈಯಿಕ್ಕಿಸೇಳು ನಿನಗೆ ಸೋ | ಲೈಳಸಿ ನೋಡಿದ ರಾಜಸುತರ

|| ೬೧ ||

ನೋಡಿ ನೀ ಸೋಲ್ತ ಕುವರನಿಗೆ ಮಾಲೆಯ | ಸೂಡಿ² ನಿನಗೆ ಸೋಲ್ತರನು ||

ಕಾಡುವೆಲರಿಗಂಗಜನ್ಯಪವರಗೀಡು | ಮಾಡಿ ಬಾರೇಳು ಮೈಗಾಕ್ಷಿ

|| ೬೨ ||

ಎಂದು ಸಖಿಯರು ಬಿನ್ನವಿಸುತಿರಲು ಮಂತ್ರಿ | ಬಂದಾ ನೃಪನನುಮತದಿಂ ||

ಇಂದುವದನೆ ಸೀತೆಯನು ಸಿಂಗರಿಸಿ ನೀ | ವೆಂದು ದಾದಿಯರಿಗೊರೆದನು

|| ೬೩ ||

ಎಣ್ಣೆ ಬೆನ್ನೀರಟ್ಟಕಳೆ³ಯಿಂದವಳ ಮೆಯ್ಯ | ಬಣ್ಣವೇಳಿಸಿದರೀ ಜಗವ ||

ಹೆಣ್ಣೇಳಪ ಕಾವನಸಿಯ ತೊಳೆದು ಬಲು⁴ | ಬಣ್ಣವನೇಳಿಪಂದದೊಳು

|| ೬೪ ||

ಅಂಗದಟ್ಟವನಿಕ್ಕಿ ದುಗುಲವುಡಿಸಿ ನಿಡು | ಗಂಗಳಿಗಂಜನವಿಕ್ಕಿ ||

ಸಿಂಗರಿಸಿದರಾಗ ಸೀತೆಯ ನವದಿ | ವ್ಯಾಂಗವನ⁵ವಳಾಳಿಯರು

|| ೬೫ ||

ಮೈಗಾಕ್ಷಿ ತಾವು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಈ ನುಡನ್ನು ಮಟ್ಟಿಯೂ ತಿಳಿಯದ ರಾಜರ ಹಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳು ನಿನ್ನ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಏಳು || ೫೮ || ಎಲೈ ಮೆಲುವಡೆಯವಳೇ, ಇದು ಹೊತ್ತುಹೋಕಿನ (ವೃಧ್ ಕಾಲಕ್ಷೇಪದ) ಮಾತಲ್ಲ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ನಾನಾದೇಶಗಳ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜಕುಮಾರರ ವೃಂದವೇ ಬಂದಿದೆ. ನೋಡು ಏಳು || ೫೯ || ಎರ್ಮ ಮನ್ನಥನ ಪಟ್ಟದ ಆನೆಯೇ, ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಸೋತವರಿಗೆ ಕಾಮಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ನೀನು ಸೋತವರಿಗೆ ಮೋಹನವೆಂಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟು ಬಾ || ೬೦ || ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಆಸೆವಟ್ಟು ನೋಡಿದ ರಾಜಕುಮಾರರು ಚಿಗುರಿಗೂ ಸರೋವರಕ್ಕೂ. ತಂಗಾಳಿಗೂ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿಗೂ ಎಳತಾದ ಬಾಳೆಯೆಲೆಗೂ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಮೈಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು. ಏಳು || ೬೧ || ಎಲೈ ಮೈಗಾಕ್ಷಿ, ನೀನು ನೋಡಿ ಯಾವ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಸೋತೆಯೋ? ಅವನ ಕೊರಲಿಗೆ ಪರಣಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕು ನಿನಗೆ ಸೋತವರನ್ನು ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗೂ ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನಿಗೂ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿ ಬಾ ಏಳು || ೬೨ || ಹೀಗೆ ಸಖಿಯರು ಸೀತೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು ಜನಕರಾಜನ ನಿರೂಪಣೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಶೃಂಗಾರಮಾಡಲು ದಾದಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೬೩ || ಈ ಲೋಕದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸ್ತ್ರೀಮೋಹಕ್ಕೊಳಗಾಗಿಸುವ ಮನ್ನಥನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತೊಳೆದು ಅದರ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಆ ದಾದಿಯರು ಎಣ್ಣೆ, ಬಿಸಿ ನೀರು. ಕಷಾಯನೀರುಗಳಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಮೀಯಿಸಿ ಅವಳ ಮೈಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು || ೬೪ || ಆ ಸಖಿಯರು ಸೀತೆಗೆ ಒಳಲಂಗವನ್ನು ಹಾಕಿ ಪಟ್ಟಿಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡಿಸಿದರು ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ ಯನ್ನು ಇಕ್ಕಿ. ಆಕೆಯ ದಿವ್ಯವಾದ ದೇಹವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿದರು. || ೬೫ || ಸೀತೆಯ ಗೆಳತಿಯರು ಆಕೆಯ ತಲೆಕೂದಲನ್ನು

¹ ಬಂದದೆ (ಚ) ² ಸೂಡು (ಗ) ³ ರಟ್ಟಕಳ (ಗ) ⁴ ಮೈ (ಗ) ⁵ ಸಿಂಗರಿಸಿದರೊಯ್ಯನೆ ಸೀತೆಯ ದಿವ್ಯಾಂಗವ (ಗ ಚ)

ಅಳಕಾಳಿಯನಾಱಿಸಿ ಕತ್ತರಿವುಡಿ | ದಳಿದು ಕಚವನನುಗೊಳಿಸಿ ||

ಕೆಳದಿಯರಂದೊಯ್ಯನೆ ನಾನಾ ಪರಿ | ಮಳದರಲುಗಳ ಸೂಡಿದರು || ೬೬ ||

ಮುಡಿಗೆ ಮುಡಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಪೂಗಳು ಕಣ್ಣೆ | ಕಡುಸೊಗಸಿದವೆಂತೆನಲು¹ ||

ಕಡಗುವು² ವಡೆದ ಕಾರ್ನುಗಿಲೆಡೆಯೊಳಗಿ | ಪುಡುಗಣವೆಂಬಂದದೊಳು || ೬೭ ||

ರಾಜವದನೆಯ ಮುಡಿಯ ಮೇಗಣ³ರತ್ನ | ರಾಜಿಸಿದುದು ಘಣಿತತಿಯ ||

ರಾಜನ ಪಡೆಯಗ್ರದೊಳಿರ್ಪ ಮಾಣಿಕ | ದೋಜೆಯನನುಗೊಳಿಸಿದುದು⁴ || ೬೮ ||

ನೊಗಸಸಿಯನು ಮುಡಿ⁵ರಾಹುನೇತ್ತೆಂದುಗಿ | ಬಗಿ ಮಾಳ್ವದೆಂದು ಚಿತ್ತಜನು ||

ಬಗಿದೆಳದೊಳು⁶ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗುಂಡ ಬಿಟ್ಟಂತೆ | ಸೊಗಸಿದವನಳ ಜೂಳಯವು || ೬೯ ||

ಬಟ್ಟ ಜವ್ವನೆಯರು ಕಟ್ಟಾಣಿಯ ಮುತ್ತ | ಕಟ್ಟಲವಳ ನುಣ್ಣೊರಲು ||

ನಿಟ್ಟಸುವರಿಗೆಸೆದುದು ಮೌಕ್ತಿಕದೊಡ | ಪುಟ್ಟದ⁷ ಶಂಖವೆಂಬಂತೆ || ೭೦ ||

ಕಡಗ ಕಂಕಣ ನೇವುರ ತೋಳಬಳೆ ಬಂದಿ | ಯುಡಿದಾರ⁸ ತಾತಿ ರಾಜಿಸುವ ||

ಉಡೆವಣಿ ತೋರಹಾರಗಳು⁹ ಮೆಱಿಯಲಾ | ಮಡದಿ ಕಣ್ಣೆಡ್ಡಮಾಗಿಹಳು || ೭೧ ||

ಪದಕ ಕೊರಲ ಪಂಚಸರ ನಾನಾ ರತ್ನ | ಪುದಿದ ನಡುವಿನ ಚಿಂತಾಕು ||

ಮದವನೇಳಿಪ ಮಣಿಹಾರ ತಿಸರವಾ | ಸುದತಿಯೊಳೊಂದಿ ಮೆಱಿದವು || ೭೨ ||

ಆರಿಸಿ, ಕಸ್ತೂರಿಯ ವುಡಿಯನ್ನು ಸಿಂಪಿಸಿ. ಕೂದಲನ್ನು ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಚಿ ಕಟ್ಟಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಹಲವು ವಿಧವಾದ ಸುವಾಸನೆಯ ಹೂಗಳನ್ನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮುಡಿಸಿದರು. || ೬೬ || ಬಹಳ ಭೀಕರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಕರಿಮುಗಿಲಿನ ಎಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸಮೂಹವೋ ಎಂಬಂತೆ. ಸೀತೆಯ ತಲೆಮುಡಿಗೆ ಮುಡಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದವು. || ೬೭ || ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾದ ಸೀತೆಯ ಮುಡಿಯ ಮೇಲುಗಡೆ ರತ್ನವನ್ನು ತೊಡಿಸಿದರು. ಆ ರತ್ನವು ಆದಿಪೇಷನ ಹೆಡೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. || ೬೮ || ಸೀತೆಯ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ನೇರಬೊಟ್ಟು (ತಿಂಗಳಿಗೆ) ನೊಗ ಸಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಮುಖವೆಂಬ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮುಡಿಯೆಂಬ ರಾಹುವು ಸೀಳಿಬಿಡಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಮನ್ಮಥನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಗುಂಡನ್ನು ಬಗಿದು ಎಳೆದುಬಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. || ೬೯ || ನವತಾರುಣ್ಯದ ಆ ಗೆಳತಿಯರು ಸೀತೆಯ ಕೊರಲಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ತೊಡಿಸಿದರು. ಆಗ ಆಕೆಯ ಕೊರಲು ಮುತ್ತಿನೊಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಂಖದಂತೆ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು. || ೭೦ || ಸೀತೆಯು ಕಡಗ, ಕಂಕಣ, ಕಾಲ ಸರಿಗೆ, ತೋಳ ಬಳೆ, ಬಂದಿ, ಉಡಿದಾರ, ತಾತಿ, ಸೊಂಟದ ರತ್ನ ದಪ್ಪವಾದ ಸರಗಳು - ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದಳು. || ೭೧ || ಪದಕ, ಕೊರಲಿನ ಪಂಚಸರ, ಹಲವಾರು ರತ್ನಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ ನಡುವಿನ ಚಿಂತಾಕು, ಮದವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವ ರತ್ನಹಾರ, ತಿಸರ - ಮುಂತಾದವು ಸೀತೆಯ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ನೇರಿ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಬೀರಿದವು. || ೭೨ || ಮನ್ಮಥನ ಆನೆಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಕುಪಾರಿಸೀತೆಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಬಲೆ, ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ. ತೋರಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆ, ಮುತ್ತಿನ ಓಲೆ.

¹ ಸೊಗಸಿದುದೆಂತೆನಲು (ಚ). ² ಕಡಗುವು (ಕ ಚ). ³ ಮೇಗಳ (ಚ). ⁴ ನನುಕರಿಸಿದುದು (ಚ) ⁵ ಹೂ (ಗ) ⁶ ಬಗಿದೆಳದೊಳು (ಕ). ⁷ ಮೌಕ್ತಿಕ ವಡೆಹುಟ್ಟಿದ (ಗ) ⁸ ಮಡಿದಾರ (ಗ) ⁹ ಉಡಿದಾರ ಮಣಿಹಾರಗಳು (ಗ) ಮಡಿಪಣಿದಾರ ಹಾರಗಳು, ತಾರಹಾರಗಳು (ಚ). ೬೮ನ ಪದ್ಯ (ಗ) ದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮುತ್ತಿನ ಬಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಕುತಿ ತೋರ | ಮುತ್ತಿನ ಸರ ಮುತ್ತಿನೋಲೆ ||
ಮುತ್ತಿನ ಹತ್ತೆಗಟ್ಟಿಸೆದವಾ¹ ಕುವರಿಗೆ | ಚಿತ್ತಜನಿಭನಿಭಯಾನೆ || ೭೩ ||

ನಿಜಾಯ²ಗೊಂಡೆಯ ಮಣಿಮೇಖಲೆ ಮುತ್ತಿನ | ಹೆಜ್ಜೆ ರವಿ ಭುಜಕೀರ್ತಿಯಾದಿಯ ||
ಕಿಜುಗೆಜ್ಜೆ ಚಳಕಿಗೆ ಜೂಳಯನೆಸೆದವಾ | ನಿಜುಗುರುಳಬಲಾ ಮಣಿಗೆ || ೭೪ ||

ಅಂಗದೊಳ್ ತೊಟ್ಟ ತೊಡವಿನ ರುಚಿಯನವ | ಛಗದೀಧಿಶಿಯೊಯ್ಯನಿರದೆ ||
ಭಂಗಿಪುದೆನಲಾ ಜನಕಾತ್ಮಜೆಯೆ ದಿ | ವ್ಯಾಂಗವನೇನ ಬಣ್ಣೆನೆನು || ೭೫ ||

ಸುಳಿಗುರುಳ್ ಸುಳಿನಾಭಿ ಸೆಳೆನಡು ಸೆಳ್ಳುಗುರ್ | ನಳಿನವದನ ನಳಿತೋಳು ||
ಕಳಹಂಸಗತಿ ಕೈರವನೇತ್ರವೆಸೆದವಾ | ಕಳಸಕುಚದ ಕಾವಿನಿಗೆ || ೭೬ ||

ಪುಸಿನಡು ಮಿಸುನಿದಾವರೆನೊಗ್ಗೆ ನೊರೆ ಪೊಚ್ಚ | ಪೊಸ ಜನ್ಮನ ಮುದ್ದುಮೊಗದ³ ||
ಶಶಿಗೆರೆದುಟ್ಟ⁴ ಸಿಸುವುಲ್ಲೆಗಣ್ಣ⁵ ತೆಳು | ವಸು⁶ ಲತಾಂಗಿಗೊಪ್ಪಿದವು || ೭೭ ||

ಮುಡಿಗೆ ಮುಖೇಂದು ರದನಕೆ ಜಘನ ಸಣ್ಣ | ನಡುವಿಗೆ ನಡೆಯಾ ನಡೆಗೆ ||
ಅಡಿದಾವರೆಗಳಂಜುವವನೆ ಬಣ್ಣೆನಿ | ನುಡಿದುಡೇನವಳಂಗದಿರವ || ೭೮ ||

ಕವಿತಾಮಾರ್ಗಕಿನಿತು ಪೇಳ್ವದಲ್ಲದೆ⁷ | ಕುವರಿಯ ರೂಪಾತಿಶಯವ ||
ನಿವರಿಸಿ ಪೇಳುವನೆಂದೆಂಬ ಕವಿಗಳ | ಗವಗಡವವಿರಳವಬಲೆ || ೭೯ ||

ಕಳದಿಯರಿಂತು ಸಿಂಗರಿಸಿ ಮಂತ್ರೀಶನ | ಬಳಿಗೆ ಸೀತೆಯ ಕರತರಲು ||
ತಳುವದೈದಿದರು ಮಂಟಪಕೆ ಮೈಗಾಸಿನ | ತುಳುವ ಪಾರಕ⁸ರೊಗ್ಗಿನೊಳು || ೮೦ ||

ಮುತ್ತಿನ ಹತ್ತೆಗಟ್ಟಿ (ಕೈಯ ಆಭರಣ) ಮುಂತಾದವು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೭೩ || ಕೊಂಕು ಕೂದಲಿನ ಸೀತೆಗೆ ಉರುಟಾದ ಗೊಂಡೆ, ರತ್ನದ ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿ, ಮುತ್ತಿನ ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ ಆಭರಣ, ಭುಜಕೀರ್ತಿ, ಸೊಂಟದ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ, ಚಳಕಿಗೆ, ಅಂಗಗಳಿಗೆ - ಮುಂತಾದವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು || ೭೪ || ಆಕೆಯ ದೇಹದ ಕಾಂತಿಯು ಆಕೆ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಆಭರಣಗಳ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕುಗ್ಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಜುನಕಿಯ ದಿವ್ಯವಾದ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೭೫ || ಆ ಸೀತೆಗೆ ಕೂಂಕುಕೂದಲು, ಸುಳಿಯಂತಿರುವ ಹೊಕ್ಕುಳು, ಬತ್ತದಂತೆ ತೆಳುವಾದ ಸೊಂಟ, ಚೂಪಾದ ಉದ್ದ ಉಗುರು, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖ, ನಯವಾದ ತೋಳು, ಹುಸೆಯಂತಹ ನಡಿಗಿ ನೈದಿಯಂತಹ ಕಣ್ಣು - ಶೋಭಿಸಿದವು || ೭೬ || ತೆಳುವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯು, ಬಳ್ಳಿಯಂತಹ ದೇಹದ ಸೀತೆಗೆ ಇಲ್ಲವನ್ನವತ್ತು ಚಿಕ್ಕದಾದ ನಡು ಚಿನ್ನದ ತಾವರೆ ಮೂಗಿನಂತಹ ಮೊರೆ, ಕಡುಹೊಸತಾದ ತಾರುಣ್ಯ, ಮುದ್ದಾದ ಮುಖ, ಚಂದ್ರರೂಪಿಯಂತಹ ತುಟಿ, ಜಂಕೆಮರಿಯ ಕಣ್ಣು - ಇವು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೭೭ || ಸೀತೆಯ ತರೆಮುಡಿಗೆ ಮುಖವೆಂಬ ಶರಿಯೂ, ಮಣುವಾದ ಹಲ್ಲಿಗೆ ಆಕೆಯ ನಿಶಂಬವೂ, ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಆಕೆಯ ನಡಿಗಿಯೂ, ನಡಿಗಿಗೆ ಪಾದಕಮಲಗಳೂ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದವು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವಳ ದೇಹದ ವಿಷಯ ವನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ! || ೭೮ || ಕಾವ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸ್ತೀರ್ವರ್ಣನಗೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಆ ಕುಮಾರಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ತಿಳಿಸುವನೆಂಬ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಅನಾಥವೇ ಸರಿ || ೭೯ || ಸೀತೆಯ ಸಖಿಯರು ಹೀಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು

¹ ಹತ್ತೆಗಟ್ಟಿಸೆದವಾ (ಗ ಚ) ² ಖರಿಯ (ಗ) ³ ಮೊರೆ (ಗ ಚ) ⁴ ದಟ್ಟ (ಗ). ⁵ ಸಿಸುವುಲ್ಲೆಗಣ್ಣ (ಗ). ಸಿಸುವುಲ್ಲೆಗಣ್ಣ (ಚ).
⁶ ತೆಳುವುಸುಟು (ಚ) ⁷ ಪೇಳ್ವದಲ್ಲದೆ (ಗ ಚ.) ⁸ ಪಾರಕ (ಗ).

ಆ ಮಂತ್ರೀಶನ ನೇಮದೊಳೊಯ್ಯನಂ । ದಾ ಮಾನಿನಿ ಮಮತೆಯೊಳು ॥

ತಾಮಸವಿಲ್ಲದಡರಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯು । ನಾ ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೈದಿದಳು

॥ ೮೦ ॥

ಪೊಂಬಲ್ಲಕ್ಕಿಯಡರಿ ಪೋಪ ಕುನರಿಯು । ಬೆಂಬಳಿಯೊಳಗೆಡೆವಿಡದೆ ॥

ಅಂಬುಜಾಕ್ಷಿಯರ ಕದಂಬವೈದಿತು ಪಕ್ಷ । ಬಿಂಬಾಧರೆ ಪ್ರಿಯಕಾಂತೆ

॥ ೮೧ ॥

ಉಡಿಸುವ ತೊಡಿಸುವ ಮುಡಿಸುವ ಕೈಗೊಟ್ಟು । ನಡಸುವ ನಟನೆಯಾಗಳುವ ॥

ಮಡದಿಯರುಗಳ ಗಡಣವೈದಿದುದನ । ಳೆಡಬಲ¹ದೊಳಗೆಡೆವಿಡದೆ

॥ ೮೨ ॥

ಬಡನಡುವಿನ ಬಳುಕುವ ನಡುವಿನ ಸಣ್ಣ । ನಡುವಿನ ಕಣ್ಣೆ ನಂದೆಗವ² ॥

ಪಡೆವ ನಡುವಿನಾಗಸ ನಡುವಿನ ಪಿಡಿ । ನಡುವಿನಂಗನೆಯರೈದಿದರು

॥ ೮೩ ॥

ಎಳದಳಿರಡಿಗಳ ಪೊಳೆವ ಕದಪುಗಳ । ಗಿಳಿನುಡಿಯಳಿಗುರುಳುಗಳ ॥

ಕಳಸಕುಚಗಳೆಳೆವಾಳೆದೊಡೆಗಳೆಳೆ । ವರೆಯದ ಪೆಣ್ಣೆಳೈದಿದರು

॥ ೮೪ ॥

ಸಿಂಗರವಡೆದ ಪೊಂಗಳಸಮೊಲೆಯ ಪೊಸ । ರಂಗುದುಟೆಯ ಮುದ್ದುವೊಗದ ॥

ಸಿಂಗನಡುವಿನ ಮಾತಂಗಗತಿಯ ಲಲಿ । ತಾಂಗದಂಗನೆಯರೈದಿದರು

॥ ೮೫ ॥

ಕುಡಿತೆ³ಗಣ್ಣುಂಗುರವಿಡಿ ನಡುವಿನ ಪೊಂ । ಗೊಡ ಮೊಲೆಗಳ ನಿಡುಮುಡಿಯ ॥

ಬಡಬಾಸೆ ಕುಡುವುರ್ವಿನಂಜೆಗತಿಯ ಗಿಳಿ । ನುಡಿಯ ಮಡದಿಯರೈದಿದರು

॥ ೮೬ ॥

ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿ ಮಂತ್ರೀಶ್ವರನ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತಂದರು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮೈಕಾವಲಿನ ತುಳುವ ವಾರಕರೊಡನೆ ತಡಮಾಡದೆ ಮಂಟವಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ॥ ೮೦ ॥ ಮಂತ್ರೀಶನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸೀತೆಯು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬೇಗನೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನೇರಿ ಮಂತ್ರಿ ಯೊಡನೆ ತೆರಳಿದಳು ॥ ೮೧ ॥ ತೊಂಡೆಹಣ್ಣಂತಹ ತುಟಿಯ ಪ್ರಿಯವತ್ತಿಯೇ ಕೇಳು. ಚಿನ್ನದ ಅಂದಣವನ್ನೇರಿ ಹೋಗ ತಕ್ಕ ಸೀತೆಯ ಹಿಂದಿನಿಂದ ನುಂದರಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹವೂ ಹೋಯಿತು. ॥ ೮೨ ॥ ಆಕೆಯ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಉಡಿಸುವ, ತೊಡಿಸುವ ಮುಡಿಸುವ, ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸುವ. ಕೃತಕವೆಂಬಂತೆ ಆಳುವ, ಹೆಂಗುಸರ ತಂಡವು ನಡೆಯಿತು. ॥ ೮೩ ॥ ಬಡವಾದ ನಡುವಿನ. ಬಳುಕುವ ನಡುವಿನ, ಸಣ್ಣ ನಡುವಿನ. ಇದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನಿಸುವಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ನಡುವಿನ, ಆಕಾರದಂತೆ ಶೂನ್ಯವೆನಿಸುವ ನಡುವಿನ, ಕೈಯ ಹಿಡಿಯೊಳು ಅಡಗುವ ನಡುವಿನ ಹೆಂಗುಸರು ಜಾನಕಿಯೊಡನೆ ತೆರಳಿದರು ॥ ೮೪ ॥ ಎಳಚಿಗುರಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಪಾದಗಳ, ಹೊಳೆವ ಕೆನ್ನೆಗಳ, ಗಿಳಿಯಂತಹ ಮಾತಿನ, ತುಂಬಿಯಂತಹ ಕೂದಲಿನ, ಕೊಡದ ಆಕಾರದ ಮೊಲೆಗಳ, ಎಳತಾದ ಬಾಳೆಯಂತಹ ತೊಡೆಗಳ, ಎಳೆಹರೆಯದ ಹೆಂಗುಸರು ತೆರಳಿದರು ॥ ೮೫ ॥ ಶೃಂಗಾರವಾದ ಹೊನ್ನಿನ ಕೊಡದಂತಹ ಮೊಲೆಯ. ಹೊಸತಾದ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ತುಟಿಯ. ಮುದ್ದಾದ ಮುಖದ, ಸಿಂಹದ ನೊಂಟದಂತೆ ತೆಳುವಾದ ನೊಂಟದ, ಅನೆಯಂತೆ ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆಯ. ಸುಂದರವಾದ ದೇಹದ ಹೆಂಗುಸರು ತೆರಳಿದರು ॥ ೮೬ ॥ ಕುಡಿತೆಕಣ್ಣುಗಳ. ಉಂಗುರದಂತೆ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲು ಸಿಗುವ ನಡುವಿನ. ಚಿನ್ನದ ಕೊಡದಂತಿರುವ ಮೊಲೆಗಳ, ಉದ್ದವಾದ ತಲೆಗೊದಲಿನ, ತೆಳುವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯ ರೋಮಪಂಕ್ತಿ ಯುಳ್ಳ, ಬಾಗಿರುವ ಹುಬ್ಬಿನ, ಹಂಸೆಯಂತೆ ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆಯ, ಗಿಳಿಯಂತಹ ನುಡಿಯ ಹೆಂಗುಸರು ತೆರಳಿದರು. ॥ ೮೭ ॥ ಅನೆಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯ, ತಾವರೆಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯ. ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ. ಚಿನ್ನದ ತಾವರೆಮೊಗ್ಗಿನಂತಿರುವ

¹ ದವಗೆಡಬಲ (ಗ). ² ಸಂಶಯವ (ಗ. ಚ). ³ ಕುಡುತೆ (ಗ) ೮೭ ಈ ಪದ್ಯ ಚ. ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಸಾಮಾಜಗತಿಯರವಿಂದ ಲೋಚನ ಹೊಂ । ದಾಮರೆ ನೊಗ್ಗೆ ನೊಲೆಗಳ ॥

ಸೋಮವದನದಭಿರಾಮವಡೆದ ಪೆಣ್ಣು । ಸ್ತೋಮವೈದಿದುದವಳೊಡನೆ ॥ ೮೮ ॥

ಮಂದಗತಿಯ ಕುಂದ ಕುಟ್ಟಿಳ ರದನದ । ಕೆಂದಳಿದಳದಳಿಗುರುಳ ॥

ಬಂದುಗೆನಾಯರವಿಂದ ಲೋಚನದ ಪೂ । ಕೇಳೆಂದುವದನೆಯರೈದಿದರು ॥ ೮೯ ॥

ತಿಮಿರಕಮಲ ಕುಚ ಭ್ರಮರಕುಂತಳನತಿ । ರಮಣೀಯಮಪ್ಪ ಚೆಂದುಟಿಯ ॥

ಸುಮನಶರಗೆ ಸುಮನನ¹ ಪುಟ್ಟಸುತಿರ್ಪ । ಸುಮನಗಂಧಿಯರೈದಿದರು ॥ ೯೦ ॥

ನವಮುಕುರಾಸ್ಯ ಕುಮಲಯಲೋಚನ ಮಂದ । ಪವನಗತಿಯ ಮೃದುನಾದ ॥

ಪವಳದುಟಿಯ ಬಾವನ್ನಗಂಪಿನ² ಜಾತಿ । ಯುವತಿಯರುಗಳೈದಿದರು ॥ ೯೧ ॥

ಕಿಷುಕೇಶಿನೊಸಲ ಪಟುಮೆನಟಿಗಣ್ಣು ಬ । ಲೈಷಿನೊಗದೇಶಾಂಕಗತಿಯ ॥

ಮಿಟುಗುವ ಪೊಟನಾಟ³ ಪೊಸಜನ್ಮನೆಯರು ಕಿ । ಕ್ಷಿಪಿಸಿದು ನಡೆದರವಳೊಡನೆ⁴ ॥ ೯೨ ॥

ಹುಣ್ಣಿವೆ⁵ ನೆಟಿನೊಗಗಳ ಪುಸಿ ನಡುವಿನ । ಬಣ್ಣದುಟಿಯ ಬಟ್ಟ ನೊಲೆಯ ॥

ನುಣ್ಣಿದವಾದ ನುಣ್ಣುಡಿಯ ನೊಸಲ⁶ ಮುಂದು । ನೆಣ್ಣುಗಳೈದಿದರಾಗ⁷ ॥ ೯೩ ॥

ನಗೆಗಣ್ಣು ನಿಡುಗಣ್ಣು ಬಗಸೆಗಂಗಳ⁸ ಸಿಸು । ಮಿಗಗಣ್ಣು ಲರಾಣಿ ಗಣ್ಣು ॥

ಸೊಗಸುಗಣ್ಣು ಕಿನಾಳಿಗಣ್ಣು ಕಿನರೆಯದ । ಬಗೆಕಾರ್ತಿಯರೈದಿದರು ॥ ೯೪ ॥

ಮೊಲೆಗಳ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ, ಮನೋಹರತ್ವವನ್ನು ತಾಳಿದ ಹೆಂಗುಸರ ಸಮೂಹವು ಆ ಜಾನಕಿಯೊಡನೆ ತೆರಳಿತು ॥ ೮೮ ॥ ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆಯ ಕುಂದಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗುಳಿನಂತಹ ಹಲ್ಲಿನ ಕೆಂಪಾದ ಚಿಗುರಿಸಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಅಂಗೈಯ, ತುಂಬಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಕೂದಲಿನ, ಬುಂದುಗೆ ಹೊದಿಸಂತೆ (ಕಿಸುಗಾರ ಹೊದಿಸಂತೆ) ಕೆಂಪಾದ ಬಾಯಿಯ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ ಸುಂದರಿಯರು ತೆರಳಿದರು. ॥ ೮೯ ॥ ತಾವರೆ ಮುಗುಳಿನಂತಹ ಮೊಲೆಯ, ತುಂಬಿಯಂತಹ ತಲೆಗೂದಲಿನ, ಬಹಳ ಮನೋಹವಾಗಿರುವ ಕೆಂಪಾದ ತುಟಿಯ, ಪ್ರದ್ವಬಾಣವಾದ ಮೃದ್ವಧ ನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಪುಷ್ಪಗಳ ಪರಿಮಳದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತೆರಳಿದರು ॥ ೯೦ ॥ ಹೊಸ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ತಳಿತಳಿಸುವ ಮುಖವುಳ್ಳ, ನೈದಿರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ, ಮಂದಮಾರುತದಂತೆ ಮಲ್ಲನಾದ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಮೆತ್ತಗಾದ ಹವಳದಂತಿರುವ ತುಟಿಯುಳ್ಳ, ಮ್ರಗಂಧದ ಪರಿಮಳವನ್ನುಳ್ಳ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತಿಯ ತರಾಣಿಯರು ತೆರಳಿದರು. ॥ ೯೧ ॥ ಬಾಲಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆಯ ತುಂಬಿಮರಿಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಮಂದವಾದ ನಡಿಗೆಯ, ಹೊಳೆಯುವ ನಿಶಂಬದ, ಹೊಸ ಯೌವನವತಿಯರು ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ತೆರಳಿದರು ॥ ೯೨ ॥ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಚಂದ್ರನಂತೆ ದುಂಡಗಾದ ಮುಖಗಳ. ಹುಸಿನಡುವಿನ, ಬಣ್ಣದ ತುಟಿಯ ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಮೂಲೆಯ, ನುಣುಪಾದ ಹಣೆಯ, ನಯವಾದ ಮಾತಿನ, ಮುದ್ದಾದ ಹೆಂಗುಸರು ಆಗ ತರಳಿದರು ॥ ೯೩ ॥ ನಗೆಗಣ್ಣಿನ, ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣಿನ, ಬೊಗಸೆಗಣ್ಣಿನ, ಹುಲ್ಲೆಮರಿಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ, ಹಾವಿನಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ, ಸೊಗಸಾದ ಕಣ್ಣಿನ, ಎಳೆಯ ಮೀನಿನಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಎಳವೆಯ ಹೆಂಗುಸರು ತೆರಳಿದರು ॥ ೯೪ ॥ ಚಿಗುರಿಸಂತಹ ಪಾದದ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಪಾದದ, ಹೊಳೆವ ಅಲಕ್ಷಕ

¹ ಸುಮನಸಾರಗೆ ಸುಮಾನ (ಗ) ² ಗಂಧಿ (ಕ) ³ ಸರಸಗಾತಿಯರು ತಾ । ವಿರವೈದಿದರು ಸತಿಯೊಡನೆ (ಕ) ⁴ ಹುಣ್ಣಿಮೆ (ಚ).

⁵ ನುಣ್ಣಿದ ಮಪ್ಪ ನುಣ್ಣೊಸಲ ನುಡಿಯ (ಗ ಚ) ⁶ ವಣ್ಣ ಕಮಂಬ ವೈದಿದುದು (ಗ ಚ). ⁷ ಬಗಸೆಗಂಗಳ ನೈದಿಲೆಗಣ್ಣು (ಕ).

ತಳಿರ್ವಜ್ಜೆಯ ತಾವರೆವಜ್ಜೆ ಮಿನುಗುವ । ವಲತಿಗೆ ವಜ್ಜೆ ಕೆಂಬಜ್ಜೆ¹ ॥

ಪೊಳೆವ ಮಾಣಿಕವಜ್ಜೆ ತಳತಳಿಸುವ² ನವ । ನಳಿನಾಕ್ಷಿಯರೈದಿದರು

॥ ೯೫ ॥

ಮುಗುಳುಮೊಲೆಯ ಮುದ್ದುಮೊಲೆಯ ನೋಳ್ಪರ ಕಣ್ಣು । ತೆಗೆವ ಮೊಲೆಯ³ ಮೇಲುದನು ॥

ನೆಗೆವ ಮೊಲೆಯ ನೆಲೆಮೊಲೆಯ ಲಲನೆಯರು । ಮೃಗನೇತ್ರೆಯೊಡನೈದಿದರು

॥ ೯೬ ॥

ಪಡಿಗ ಪಾವ್ತುಗೆ ಗಿಂಡಿ ಕರಗ ಕಾಳಾಂಜಿ ಕ । ನ್ನಡಿ ಕುಂಚ ಚ⁴ವರದೊಳಿಗದ ॥

ಮಡದಿಯರುಗಳ ಗಡಣವೈದಿತು ಮುದ್ದು । ಮಡದಿಯ ಸಮ್ಮುಖದೊಳಗೆ⁵

॥ ೯೭ ॥

ಹರಲ⁶ ಚಿಂತಾಕು ಮೂಗುತಿ ಮುತ್ತಿನ ಮೋಲೆ⁷ । ಬೆರಲುಂಗುರ ಮುಂಗೈಯ ॥

ಸರಪಣಿ ತೋರ ಹಾರಗಳು ಯೆಸೆಯಲಾ⁸ । ತರುಣಿಯರೈದಿದರಾಗ⁹

॥ ೯೮ ॥

ಕೀಲಕಡಗ ಕಾಂಚಿಯ ಧಾಮದ¹⁰ ವಜ್ರ । ದೋಲೆ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿಯ ॥

ಕಾಲ ಲುಳಿಯ ಕಾಂತೆಯರೈದಿದರಾ । ಲೋಲಲೋಚನೆಯ ಬೆಂಬಡದೆ

॥ ೯೯ ॥

ತಳಿರ್ಗಾವಿಯ ಸೀರೆ ಪೊಸ ಪೊನ್ನ ಸೆರಗಿನ¹¹ । ಬಿಳಿದೆಳನೀಲಿಬರಹದ ॥

ಬಿಳುವಟ್ಟಿಯ¹² ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ಸತಿಯರ । ಬಳಗ ಬಳಸಿ ಬಂದುದವಳ

॥ ೧೦೦ ॥

ಚಿಂಗಣಿಗಿಲೆ ಮಾಣಿಕವಟ್ಟಿಯ ಪೊಸ । ಬಂಗಾರವಟ್ಟಿ ಪೊಂಬರಹ ॥

ರಂಗುವಡೆ¹³ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ಸತಿಯರ । ನಂಗಡವೈದಿದುದಂದು

॥ ೧೦೧ ॥

ರಸದಿಂದ ಕೆಂಪಾದ ಪಾದದ, ಸಹಜವಾಗಿ ಕೆಂಪಾದ ಪಾದದ, ಹೊಳೆಯುವ ಮಾಣಿಕ್ಯದಂತಿರುವ ಪಾದವು ತಳತಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಮಲಮುಖಿಯರು ತೆರಳಿದರು. ॥ ೯೫ ॥ ಮುಗುಳಿನಂತಹ ಮೊಲೆಯ, ಮುದ್ದಾದ ಮೊಲೆಯ, ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣನ್ನೇ ಕೀಳುವ ಮೊಲೆಯ, ಸೀರೆಯ ಮೇಲುದನ್ನ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವ ಮೊಲೆಯ, ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವ ಮೊಲೆಯ, ಹೆಂಗುಸರು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ತೆರಳಿದರು. ॥ ೯೬ ॥ ಆ ಸೀತೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲೇ ಉಗುಳುಬುಡ್ಡಿ, ಪಾದುಕೆ, ಗಿಂಡಿ, ಕರಗ, ವನ್ನೀರುಕುಪ್ಪಿ, ಕನ್ನಡಿ, ಕುಂಚ, ಚಾಮರ - ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ನೇವಕಿಯರ ಸಮೂಹವು ತೆರಳಿತು. ॥ ೯೭ ॥ ರತ್ನಕೆತ್ತಿದ ಚಿನ್ನದ ಸರ, ಮೂಗುತಿ, ಮುತ್ತಿನೋಲೆ, ಬೆರಲಿನ ಉಂಗುರ, ಮುಂಗೈಯ ಸರಪಣಿ, ದವ್ವವಾದ ಹಾರ - ಮುಂತಾದ ಆಭರಣಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲು ಆಗ ಹೆಂಗುಸರು ತೆರಳಿದರು ॥ ೯೮ ॥ ಆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೀಲಕಡಗ, ಸೊಂಟದ ಡಾಬು, ವಜ್ರದ ಓಲೆ. ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿ, ಕಾಲಿನ ಲುಳಿ - ಇವನ್ನು ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ ತೆರಳಿದರು. ॥ ೯೯ ॥ ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯನ್ನೂ, ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿ - ಬಿಳಿಯ ಮತ್ತು ಎಳನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಬರಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಿಳಿಬಟ್ಟೆಯ ಸೀರೆಗಳನ್ನೂ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮೂಹವು ಆ ಸೀತೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ನಡೆದುಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ॥ ೧೦೦ ॥ ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆಯ ಬಟ್ಟೆಯ, ಮಾಣಿಕ್ಯವರ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯ, ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಬಟ್ಟೆಯ. ಚಿನ್ನದ ಬರಹದ ಬಣ್ಣವು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸೀರೆಯನ್ನಟ್ಟು ಅಂದು ಸ್ತ್ರೀಯರ

¹ ತಾವರೆವಜ್ಜೆಯನಳ । ಸಳಿಸುವ ಪವಳವಜ್ಜೆಗಳ (ಗ ಚ) ² ಕೆಂಬಜ್ಜೆಗಳ (ಗ. ಚ). ³ ಮೆಲ್ಲಡಿಗೆ (ಚ). ⁴ × (ಗ). ⁵ ವೈದಿ ದುವವ । ಕೊಡನೊಡನತಿ ಲೀಲೆಯೊಳು (ಗ ಚ). ⁶ ಹರಳ (ಗ). ⁷ ಮುತ್ತಿನ ಮೂಗುತಿಯೋಲೆ (ಗ ಚ) ⁸ ಹಾರವೆಸೆಯಲಾ (ಗ.ಚ.). ⁹ ರೈದಿದರಂದು (ಗ. ಚ.). ¹⁰ ಕಾಲ ಕಡಗ ಕಾಂಚಿಯ ಧಾಮದ (ಕ) ¹¹ ಪಳಿಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಚಂದ್ರಗಾವಿ ಹಳದಿಯಚ್ಚ (ಗ.ಚ.). ¹² ಬಿಳಿ ವಟ್ಟಿಯ (ಗ) ಬೆಳುವಟ್ಟಿಯ (ಚ) ¹³ ರಂಗು ಮಾವಲದ ದೂವಟದ । ಹಂಗನ ಗೆಪಾಯ (ಗ. ಚ). ೯೬ನೇ ಪದ್ಯ (ಕ) ದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮುತ್ತಿನ ಸೇರಿನ ಸೀರೆಯ ಹೊಸ ಹೊಸ : ನ್ನುತ್ತರಿಗೆಯ ಗಾಡಿನಡೆದ ||

ಕಿತ್ತಳೆಕಾವಿಯ ಸೀರೆಯುಟ್ಟಿದಿದ : ರತ್ತಿತ್ತ ತೊಲತೊಲಗೆನುತ¹

|| ೧೦೨ ||

ಸೆಕ್ಕುಂದುಱುಬಿನ² ಸೆರೆಗೈಗಂಗಳ : ಕಕ್ಕಸ ಕುಚದೇಳಿನಗೆಯ ||

ಸೊಕ್ಕುಗಂಗಳ ಸೋರು ಮುಡಿಯಬಲೆಯರನ : ಕಕ್ಕಲದೊಳು ಬಂದರಬಲೆ³

|| ೧೦೩ ||

ಮಡದಿಯರುಗಳ ಮುಡಿದ ಮುಡಿದೊಳಗೆ : ತೊಡೆದ ಕತ್ತರಿಗಳೆಯೊಳಗೆ⁴ ||

ಬಿಡದೊಪ್ಪಿದವು ಪೀಲಿದಳೆಯನು ಮನಸಿಜ : ಪಿಡಿದನವರಿಗೆಂಬಂತೆ

|| ೧೦೪ ||

ಭೇರಿ ನಿಸ್ಸಾಳ ದಗಮು ತಂಬಟದೊಳು : ವೀರಣ ಕೊಂಬು ಕಾಳೆಗಳು ||

ಭೋರಂಬ ವಾದ್ಯ⁵ನೆಯಲು ಸ್ವಯಂವರ : ಕಾ ರಾಜಸುತೆ ತೆರಳಿದಳು

|| ೧೦೫ ||

ತೊಲಗಿಯಂಗಳನ ಕೂರಾನೆ ಬರುತಲಿದೆ : ತೊಲಗಿ⁶ ತೊಲಗಿ ವಿಟಜನರು ||

ಬಲುಹನಿಸಿನ ತೋರದಿರಿಯೆಂದು ಭಟ್ಟರು : ಗಳಪುತಿರಲು ಬಂದರಾಗ⁶

|| ೧೦೬ ||

ಸಾ ಸಮ್ನುಖವಿದಿರಿಂದ⁷ ತೊಲಗಿಯತ್ತ : ಲೋ ಸರಿಸಿರಿ⁸ ಯೆಡಬಲಕೆ ||

ಸಾಸಾರರೆಂದು ಕಂಚುಕಿಗಳು ಗ್ಗಡಿಸುವ : ಭಾಷೆ ಕೇಳುತ ನಡೆದವರು⁹

|| ೧೦೭ ||

ಮಡದಿನುಣೆಯ ರತ್ನ¹⁰ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಹೊತ್ತು : ನಡೆವವರಿಗೆ ಕೈಲಾಗ ||

ಕೊಡಿ ನೋಡಿ¹¹ ಜತನ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯೆಂದು : ಗ್ಗಡಿಸುತ ನಡೆದರಂದವರು¹²

|| ೧೦೮ ||

ಗಂಪು ತೆರಳಿತು. || ೧೦೧ || ಮುತ್ತಿನ ಸೆರೆಗುಳ್ಳ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು, ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಉತ್ತರಿಯವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸೋಗಸಾದ ಕಿತ್ತಳೆ ಕಾವಿ ಬಣ್ಣದ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು ನಡೆಯುತ್ತ, ಅತ್ತಿತ್ತ 'ತೊಲಗಿ ತೊಲಗಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ತೆರಳಿದರು || ೧೦೨ || ಆ ಜಾನಕಿಯ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ಕುತುರುಬಿನ ಸೆರೆಕೈಯ ಸೆರೆಕಣ್ಣುಗಳ. ಕರಿಣವಾದ ಮೊಲೆಯ. ಮುಗುಳು ನಗೆಯ, ಮದವೇರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳ, ಜಾರಿದ ತಲೆಗೂದಲಿನ ಹೆಗುಸರು ಬಂದರು. || ೧೦೩ || ಆ ಹೆಗುಸರು ಮುಡಿದ ಹೂವಿಗೂ ಲೇಪಿಸಿದ ಕಸ್ತೂರಿಗೂ ತುಂಬಿಗಳು ಬಂದು ಎರಗಿದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಮನ್ಮಥನು ನವಿಲಗರಿಯ ಕೊಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು || ೧೦೪ || ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಭೇರಿ, ನಿಸ್ಸಾಳ, ದಗಮು. ತಂಬಟ ದೋಳು, ವೀರಣ, ಕೊಂಬು ಕಹಳೆ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳು ಭೋರಂದು ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು || ೧೦೫ || ಮನ್ಮಥನ ಕೂರಾನೆ ಬರುತ್ತಿದೆ, ತೊಲಗಿ ತೊಲಗಿ ವಿಟ ಪುರುಷರು ತಮ್ಮ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಬೇಡಿ, ತೊಲಗಿ ತೊಲಗಿ - ಎಂದು ಹೊಗಳು ಭಟ್ಟರು ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತಿರಲು ಬಂದರು. || ೧೦೬ || ಕಂಚುಕಿಗಳು ಸಮ್ನುಖದಿಂದ ಅತ್ತ ಸಾರಿಸಾರಿ. ಇದಿಂದ ತೊಲಗಿ ತೊಲಗಿ ಆ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿ. ಎಡಕ್ಕೆ ಸಾರಿ, ಬಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಎಂದು ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಆ ಹೆಗುಸರು ನಡೆದರು. || ೧೦೭ || ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವಾದ ಸೀತೆಯ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ನಡೆವವರಿಗೆ ಕೈಗೆ ಲಘುತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಿ, ನೋಡಿ. ಜಾಗರೂಕತೆ ತಪ್ಪದೆ ನಡೆ - ಎಂದು ಬೊಬ್ಬಿಡುತ್ತಿರಲು

¹ ಸೀರೆಯುಟ್ಟು : ನ್ನುತ್ತ ಯೌವನೆಯುರೈದಿದರು (ಗ ಚ). ² ಸೆಕ್ಕುಂದುಱುಬಿನ (ಗ) ³ ಕಕ್ಕಲದೊಳಗೈದಿದರು (ಗ ಚ). ⁴ ಮಡದಿಮಣಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಭತ್ತವತ್ತಿದರ್, ಪಡೆದ ಕತ್ತರಿಗಳೆಯೊಳಗೆ (ಕ) ⁵ ವೀರವಾದದ ಗಿಡುಬಿಡಿಯ : ಘೋರ ನಿನಾದ (ಗ ಚ). ⁶ ಯಂಗಳಜನಧಿ ದೇವಿ : ನರಿದು ಬರುತಲಿದೆ ತೊಲಗಿ ತೊಲಗಿಯೆ : ದುಲಿದುದು ಕಂಚುಕಿಕರ (ಗ ಚ). ⁷ ಯಿದಿಂದ (ಕ). ⁸ ಸರಸಿಯ (ಗ) ⁹ ಸಾಸಾರಂದನುತಲಿವ ಕಂಚುಕಿಯರ, ಘೋಷಣೆ ಮಸಗಿದುದಾಗ (ಗ) ಸಾಸಾರಂದಲಿವುತ ಕಂಚುಕಿಯರ... (ಚ) ¹⁰ ನಡೆತೆಲವಾಗು ಸಾ (ಗ ಚ) ¹¹ ಕೊಡಿ (ಚ) ¹² ನಡೆದರಂದಲ್ಲಿ (ಗ)

ಇಂತತಿ ವೈಭವದೊಳು ಸಖಿನಿವಹದಿ¹ । ಕಾಂತೆ ಸ್ವಯಂವರಕಾಗಿ ॥

ಅಂತರಿಸದೆ ಪೋಗುತಿರಲಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಭೂ । ಕಾಂತರಿಂತೆಂದಾಡಿದರು ॥ ೧೦೯ ॥

ಮದನನ ಮಂತ್ರದೇವಿಯೊ ಸುಧೆಗಡಲೊಳ । ಗುದಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊ ಶಿವೆಯೊ ॥

ಇದರೊಳಗಿನವಳಾರೆಂದು ನೋಡಿದರಾ । ಗೊದವಿದ² ರಾಜಕುವರರು ॥ ೧೧೦ ॥

ದಿವಿಜಾಂಗನೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೆ ವೆಯಲುಗಾಟ । ವಿನೆ ನರಲೋಕದೊಳೊಗೆದ ॥

ಯುವತಿಯರೊಳಗಾದೊಡಂತಪ್ಪ³ ರೂಪಿಲ್ಲೆಂ । ದವಳ ನೋಡಿದರು ನೋಟಕರು ॥ ೧೧೧ ॥

ಇದೆ ಮನಸಿಜನರಲಂಬು ಮನ್ನಥಹಸ್ತಿ । ಯಿದೆ ಅಂಗಜನಧಿದೇವಿ⁴ ॥

ಇದೆ ಸ್ಮರರಾಜನ ಕೈಗನ್ನಡಿ⁵ ಮು । ತ್ತಿದೆ ಬಾಳೊದಲು ಚಿತ್ತಜನ ॥ ೧೧೨ ॥

ಐಹಿಕಸೌಖ್ಯಸಾನಂದ⁶ ಮುಕುತಿಯಿದೆ । ರೂಹುವಡೆದ ರತಿದೇವಿ ॥

ಮೋಹಸಾಗರದೊಳೊಗೆದ ಸಿರಿವೆಣ್ಣಿದೆ । ದೀಹ ತಾನಿದೆ ಮೃಗನಯನೆ⁷ ॥ ೧೧೩ ॥

ಇವಳ ರೂಪವಳ ಲಾವಣ್ಯವಿವಳ ಗಾಡಿ । ಯಿವಳ ವಿಭ್ರಮದೇಳೆಯಿವಳ ॥

ಅನಯನ ಸೌಂದರ್ಯಗಳ ಭಾವಿಸಲಿ । ನನ್ನವನಿಯ ಪೆಣ್ಣಳಿಗುಂಟ⁸ ॥ ೧೧೪ ॥

ಕಡಲಾತ್ಮಜೆಯೊ ಕಾವನರಸಿಯೊ ಬೊಮ್ಮನ । ಮಡದಿಯೊ ಲೋಕಾಂಗನೆಯೊ ॥

ಪೆಡೆಯುಡುಗಿದ ನಾಗಿಣಿಯೊ ನಾಕಸ್ತ್ರೀಯೊ । ಮಡದಿ ನೋಡಿದರು ನೋಟಕರು ॥ ೧೧೫ ॥

ಅವರು ನಡೆದರು. ॥ ೧೦೮ ॥ ಹೀಗೆ ಸೀತೆಯು ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ಸಖಿಯರ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಜರುಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೧೦೯ ॥ ಈಕೆಯು ಮನ್ನಥನ ಮಂತ್ರದೇವತೆಯೋ; ಅಮೃತಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೋ, ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯೋ - ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಈಕೆ ಯಾರೋ - ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ರಾಜಕುಮಾರರು ನೋಡಿದರು. ॥ ೧೧೦ ॥ ಈಕೆಯು ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈಕೆಯ ಕಣ್ಣರೆಪ್ಪೆಗಳು ಅಲುಗಾಡುತ್ತವೆ. ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಇಂಥಾ ಸೌಂದರ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ - ಎಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನೋಟಕರು ಸೀತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ॥ ೧೧೧ ॥ ಇದು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ - ಮನ್ನಥನ ಹೂವಿನ ಬಾಣ! ಮನ್ನಥನ ಆನೆ! ಕಾಮಚಕ್ರೇಶನ ಅಧಿದೇವತೆ! ಮನ್ನಥನ ಕೈಯ ಕನ್ನಡಿ! ಮತ್ತು ಇದುವೇ ಮನ್ನಥನ ಬಾಳಿನ ಮೊದಲು! ॥ ೧೧೨ ॥ ಇಹಲೋಕದ ಸುಖ-ಸಂತೋಷಗಳ ಮುಕ್ತಿಯು ಇದೇ! ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬಂದ ರತಿದೇವಿ ಇದೇ! ಮೋಹವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಇದೇ! ಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಾದ ಈಕೆಯ ಬೇಟೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಪಟ ಮೃಗ. ॥ ೧೧೩ ॥ ಯೋಚಿಸಿದರೆ ಇವಳ ರೂಪವೂ, ಲಾಲಿತ್ಯವೂ, ಇವಳ ಚೆಲುವೂ, ಇವಳ ಬೆಡಗಿನ ಹೆಚ್ಚಳವೂ, ಇವಳ ಅಂಗಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ಈ ಲೋಕದ ಇತರ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ॥ ೧೧೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ನೋಟಕರು - ಈಕೆ ಸಮುದ್ರರಾಜನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೋ, ಮನ್ನಥನ ಪತ್ನಿಯಾದ ರತಿಯೋ, ಬ್ರಹ್ಮನ

¹ ದೊಡಗೂಡಿಯೊಯ್ಯನಾ (ಗ ಚ). ² ಸುಧೆಗಡಲೊಳಗುದಿಸಿ ದಂಗನೆಯೊ ಸುರಪನ । ಸ್ವದತಿಯರೊಳಗಿವರಾರೆಂದು ನೋಡಿದ ರೊದವಿದ- (ಗ ಚ). ³ ನರಸುರನಾಗಸತಿಯೋ । ಇವರೊಳಗಾದೊಡಂತಪ್ಪ (ಕ) ⁴ ಅಂಗಜ ಒಂಚೆಶರವು (ಕ) ⁵ ಇದೆ ಕಾವನೋಡುವ ರನ್ನಗನ್ನಡಿ (ಗ) ⁶ ಸೌಖ್ಯದಾನಂದ (ಗ ಚ) ⁷ ಸಾಗರವ ಪೆಚಿ-ಪ ಚಂದ್ರಲೇಖಿಯೊ । ಉಹಿಸಿದರು ನೃಪಸುತರು (ಕ.) ⁸ ೧೧೪ (ಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ). ೧೧೫ (ಗ ಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ).

ಎಂದಿಂತು ನೋಡಿ¹ ನೋಟಕರು ನುಡಿಯುತ್ತಿರೆ² । ಲಂದವಳಾಳಿಯರುಗಳ ॥

ಸಂದಣಿಯೊಳು ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪಕಾಗಿ । ಬಂದಳು ಜಾನಕಿದೇವಿ³ .

॥ ೧೧೬ ॥

ಅಂತವಳನು ನೋಡುತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿ⁴ ನೆರೆದ ಭೂ । ಕಾಂತರುಗಳು ತಮತಮಗೆ ॥

ಅಂತರಂಗದೊಳು ತಮ್ಮ⁵ದೇವರನಿಂತು । ಚಿಂತಿಸಿದರು ಪ್ರಿಯಕಾಂತೆ⁶

॥ ೧೧೭ ॥

ಕಟ್ಟಿಸುವೆನು ನಿನ್ನ⁷ ನೊಸಲಿಗೆ ಹೊಸಹೊನ್ನ । ಪಟ್ಟವನೆನಗೆ ಜನಕನ ॥

ಪಟ್ಟದ ಸುತೆ ಸೋಲ್ತಡೆಂದಿಷ್ಟದೈವನ । ನೆಟ್ಟನೆಂದೋರ್ವ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ

॥ ೧೧೮ ॥

ಮಾಡಿಸುವೆನು ನಿನ್ನ ಭವನದ ಬಾಗಿ । ಲ್ಪಾಡವ ರತ್ನದಿಂದವಳು⁸ ॥

ನೋಡಿದೊಡೆನ್ನೆಂದಿಷ್ಟದೇವರನೋರ್ವ । ಬೇಡಿಕೊಂಡನು ಮನದೊಳಗೆ

॥ ೧೧೯ ॥

ಲಕ್ಕದ ಮೇಲೆಂಟು ಸಾವಿರ⁹ ಹೊನ್ನನಾ । ನಿಕ್ಕಿ ನಿನ್ನಡಿಗಾಣ್ಣೆನೆಂದು ॥

ಕಕ್ಕಸಕುಚೆಗೆ ಮೋಹಿಸಿಯೋರ್ವ¹⁰ ತನ್ನ ದೈ । ವಕ್ಕ ಮಾಡಿದ¹¹ ಹರಕೆಯನು

॥ ೧೨೦ ॥

ನಲ್ಲುಂಡಿಗೆಯ ಸೀಮೆಯೊಳು ಲಕ್ಕಸೀಮೆಯು । ಕಲ್ಲ ಹಾಕಿಪೆ ನಿನಗೆನಗೆ¹² ॥

ನಿಲ್ಲದವಳು ಸೋಲ್ತಡೆಂದಿಷ್ಟದೈವಕ್ಕೆ । ಸೊಲ್ಲಿತ್ತನೋರ್ವರಮಗನು¹³

॥ ೧೨೧ ॥

ನನ್ನಿ ನಿನ್ನಡಿಯ ಮೇಲಾಣೆ ಜಾನಕಿ ಸೋಲ್ತು । ಮನ್ನಿಸಿ ಮಾಲೆ ಸೂಡಿದೊಡೆ ॥

ರನ್ನದಿಂದಭಿಷೇಕನ ಮಾಳ್ಪನೆಂದೋರ್ವ । ತನ್ನ ದೇವರ ಜಪಿಸಿದನು

॥ ೧೨೨ ॥

ರಾಣಿಯಾದ ಶಾರದೆಯೋ, ಭೂಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯೋ, ಹೆಡೆ ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿರುವ ನಾಗೀಣೆಯೋ, ದೇವರೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯೋ - ಎಂದು ನೋಟಕರು ಅಕೆಯನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡಿದರು, ॥ ೧೧೬ ॥ ಹೀಗೆ ನೋಟಕರು ನೋಡಿ, ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ಸಖೀಜನರ ಗುಂಪಿನೊಡನೆ, ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದಳು ॥ ೧೧೭ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಅಂತು ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಜರುಗಳು ನೋಡುತ್ತ, ಆಕೆಯನ್ನು ವರಿಸುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ತಂತಮ್ಮ ದೇವರನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಧ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡರು ॥ ೧೧೮ ॥ ಜನಕರಾಜನ ಪಟ್ಟದ ಮಗಳು ನನ್ನನ್ನು ವರಿಸಿದರೆ, ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯ ಹಣೆಗೆ ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವೆನು - ಎಂದು ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದನು ॥ ೧೧೯ ॥ 'ಸೀತೆಯು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಳಾದರೆ, ನಿನ್ನ ಆಲಯದ ಬಾಗಿಲುವಾಡಗಳನ್ನು ರತ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿಸುವೆನು' ಎಂದು ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವರನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು ॥ ೧೨೦ ॥ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರನು ಜಾನಕಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡು, ಸೀತೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದರೆ ನಾನು ಒಂದು ಲಕ್ಕದ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಹೊನ್ನನ್ನು ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಪಾದದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು - ಎಂದು ತನ್ನ ದೇವರಿಗೆ ಹರಕೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ॥ ೧೨೧ ॥ ಇನ್ನೋರ್ವ ಅರಸು ಮಗನು "ನನಗೆ ಸೀತೆಯು ವಶಳಾದರೆ ನಿನಗೆ ನಲ್ಲುಂಡಿಗೆಯ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಕ ಸೀಮೆಯ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿಸುವೆನು - ಎಂದು ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆಗೆ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿದನು ॥ ೧೨೨ ॥ ಸೀತೆಯು ನನಗೆ ಸೋತು ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ನಿನಗೆ ರತ್ನಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು, ಇದು ನಿಜ, ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಅಣೆ - ಎಂದು ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನ

¹ ನುಡಿದು (ಗ ಚ) ² ನೋಡುತ್ತಲಿರ (ಗ ಚ) ³ ಮಂಟಪವನು ಬಂದು ವೊಕ್ಕಳು ಮೃಗನಯನೆ (ಗ ಚ) ⁴ ನೋಡುತ್ತಲ್ಲಿ (ಚ.)

⁵ ತಮ್ಮ (ಗ ಚ) ⁶ ದಯತೆ (ಗ ಚ) ⁷ ಪಟ್ಟಿಯ ಸೀರೆಯು (ಕ) ⁸ ಮನದೊಳವಂತೆ ಪೂಜೆಯು । ಮಾಡಿಸುವೆನು ಜಾನಕಿಯು (ಕ)

⁹ ಸಾವಿರ ಗ ಚ) ¹⁰ ಕುಚೆಯು ಮೋಹಿಸಿಯೋರ್ವ (ಗ) ¹¹ ತೆಗೆದ (ಗ ಚ) ¹² ನಾ ನಿನಗೆ (ಚ) ¹³ ನೋರ್ವನ ಮಗನು (ಕ)

ಮುತ್ತಿನ ಪುಂಜವನಿಕ್ಕಿ ನಾ ಪಿಡಿಪೊ | ನಿತ್ತು ನಿನ್ನಡಿಗಾಣ್ಣೆನೆಂದು ||
ತತ್ತರುಣಿಗೆ ಸೋಲ್ತಿಷ್ಟ ದೇವರನೋರ್ವ¹ | ಚಿತ್ತದೊಳಾರಾಧಿಸಿದನು || ೧೨೩ ||

ಆ ರಾಜಸುತೆ ಸೋಲ್ತಡೆ ತಿದ್ದಿಸುವೆ ನಿನ್ನ | ನೇ ರಾಣಿಯೊಳು ತಾನೆಂದು ||
ಆ ರಾಜನುತರೊಳಗಿಷ್ಟದೇವರನೋರ್ವ | ನಾರಾಧಿಸಿದನಂಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೧೨೪ ||

ನಡೆಮಡಿ² ಕಱಿಬೋನ ಕಳಸಕನ್ನಡಿ ಹೆ | ಜೊಡರುವೆರಸಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ||
ನಡೆವೆನೆಗೆ ಸೋಲ್ತಡವಳೆಂದು ದೇವರಿ | ಗೊಡಬದಿಕೆಯ ಮಾತ ನುಡಿದ || ೧೨೫ ||

ಬೇಡದ ಮುನ್ನ ಜೋಳಿಗೆಗಟ್ಟ ಕಳುಪುವ | ನಾಡ ಕೊಡುವೆ ಲಕ್ಕವರೆಯ ||
ಸೂಡಿದೊಡವಳೆನಗಿಂದು ಮಾಲೆಯನೆಂದು | ಬೇಡಿಕೊಂಡೋರ್ವ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ³ || ೧೨೬ ||

ಆ ಜಾನಕಿ ಸೋಲ್ತೊಡೆ ನಾ ನೂಟಿಂಟು | ರಾಜೀವಗಳೊಳು ನಿನ್ನಡಿಯ ||
ಪೂಜಿಸೆನೆಂದು ತನ್ನಧಿ⁴ದೇವರನೋರ್ವ | ರಾಜಕುಮಾರ ಜಾನಿಸಿದ || ೧೨೭ ||

ಮಾಣಿಕದೊಳು ತಿದ್ದಿಸುವೆ ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ಮೇ | ಲಾಣೆ ಜಾನಕಿ ಸೋಲ್ತಿನಗೆ ||
ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿಯಾದೊಡೆಂದು ದೇವರನೋರ್ವ | ಮಾಣದೆದೆಯೊಳು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ⁵ || ೧೨೮ ||

ಶತಪತ್ರ ಶತಸಹಸ್ರದೊಳು ಪೂಜಿಸೆ ನಿನ್ನ | ನತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜನಕನ ||
ಸುತೆ ಸೋಲ್ತೊಡೆನಗಿಂದಿಷ್ಟದೇವರನೋರ್ವ | ನುತಿಸಿದ⁶ನಂತರಂಗದೊಳು || ೧೨೯ ||

ಮಾಡಿದನು. || ೧೨೨ || ಆ ಸೀತೆಗೆ ಮನಸೋತ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವರನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಪೂಜಿಸುತ್ತ -
“ನಿನಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಒಂದು ಕಟ್ಟನ್ನೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಹಿಡಿ ಹೊನ್ನನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಪಾದದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು” -
ಎಂದನು || ೧೨೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಜಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು - “ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ನನಗೆ ವಶಳಾದರೆ,
ಆಕೆಯಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ತಿದ್ದಿಸಿ, ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವೆನು” ಎಂದು ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ
ಕೊಂಡನು. || ೧೨೪ || “ಅವಳು ನನಗೆ ವಶಳಾದರೆ, ನಾನು ನಡೆಮಡಿ, ನೈವೇದ್ಯ, ಕಲಶ, ಕನ್ನಡಿ, ದೊಡ್ಡ ದೀಪಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಬರುವೆನು” ಎಂದು ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ದೇವರಿಗೆ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.
|| ೧೨೫ || “ಈ ದಿವಸ ಸೀತೆಯು ನನಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದರೆ, ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗಿಯೇ ಧನಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು
ಗಂಟುಕಟ್ಟಿ ಕಳುಹಿಸತಕ್ಕಂತಹ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರೆಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿನಗೆ ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವೆನು” ಎಂದು ಒಬ್ಬ
ರಾಜಕುಮಾರನು ತನ್ನ ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು, ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದನು. || ೧೨೬ || “ಜನಕರಾಯನ ಮಗಳು ನನಗೆ
ವಶಳಾದರೆ ನಾನು ನೂರೆಂಟು ತಾಪರೆ ಹೂಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು” ಎಂದು ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರನು
ತನ್ನ ಅಧಿದೇವತೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿಕೊಂಡನು. || ೧೨೭ || ಜಾನಕಿಯು ನನಗೆ ಸೋತು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣದೊಡತಿಯಾದರೆ ನಿನ್ನಾಣೆ
ಯಾಗಿಯೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಣಿಕೈರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸುವೆನು - ಎಂದು ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ದೇವರನ್ನು
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡನು. || ೧೨೮ || ಜನಕನ ಮಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಿದರೆ ನಾನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೂರುಸಾವಿರ

¹ ದೈವವನಿತು (ಗ) ದೇವರನಿತು (ಚ).² ಮಡಿ (ಗ).³ ಜಾಳಿಗೆ (ಕ).⁴ ಜಾನಿಸಿದ (ಗ ಚ)⁵ ತನ್ನಷ್ಟ (ಚ).⁶ ಜಾನಿಸಿದ (ಗ ಚ) ⁷ ಸ್ತುತಿಸಿದ (ಗ). ತುತಿಸಿದ (ಚ). ೧೨೭ನೇ ಪದ್ಯ ಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಸಾವಿರ ಹೇಮಸುಮನದಿಂದ ನಿನ್ನಡಿ । ದಾವರೆಯರ್ಚಿಪೆನೆಂದು ॥

ಆ ವಿಧುವದನೆಗೆ ಭ್ರಮಿಸಿಯೊರ್ವನು ಕಾವ । ದೇವರನಾರಾಧಿಸಿದನು ॥ ೧೩೦ ॥

ಎಂದಿಂತು ತನ್ನ ದೇವರುಗಳನಾ ನೃಪ । ನಂದನರೊಳಗೆ ಕೆಲಬರು ॥

ಅಂದು ಧ್ಯಾನಿಸುತಿರ್ದರವಳ ಬಯಸಿಯೆರ । ವಿಂದದಳಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತಲ್ಲಿ ॥ ೧೩೧ ॥

ಕೆಲರಂಜನವನಾಕರ್ಷಣ ವಿದ್ಯೆಯ । ಕೆಲರು ವಶ್ಯಾದಿ ಶಿಲಕವ ॥

ಕೆಲರದೃಶ್ಯದ ಕೋಟಿಯೊಳಗಿರ್ದರಾ । ಲಲನೆಯ ಬಯಸಿ ಭೂಭುಜರು ॥ ೧೩೨ ॥

ಮಂತ್ರದಿಂ ಕೆಲರು ಕೆಲರು ತನ್ನ ನಿಜ ತಳ । ತಂತ್ರದಿಂ ಕೆಲರು ಕೆಲಬರು ॥

ಯಂತ್ರದಿಂದಿವಳ ಗೆಲುವೆವು ನಾನೆಂದೆಂಬ । ತಂತ್ರದೊಳಿರ್ದರರೆಬರು ॥ ೧೩೩ ॥

ಬಾರದ ವಸ್ತುವ ಬಯಸಿ ಕಂಗೆಡುವರು । ಕೂರದ ಪೆಣ್ಣೆ ನೋಹಿಪರು ॥

ಸಾರ ನಿಸ್ಸಾರವೆಂಬುದನಾಂಯರು ಮೇಲ । ನಾರೈವರೆ ಕಾಮಿಜನರು ॥ ೧೩೪ ॥

ಮಾಂಸವರು ಮೆಯ್ಯ ಕಣ್ಣೆಟಕೆ ಮರುಳಾಗಿ । ತೋಪಿವರಸುವ ಸೋಲ್ತರೆಡೆಗೆ¹ ॥

ಅಪಾಯರು ಚೇತನಾಚೇತನವೆಂದೆಂಬ । ತೆಪನ ಮೋಹಿಗಳು ಬಡವರೇ ॥ ೧೩೫ ॥

ನುಡಿನರೋರ್ವರು ನುಡಿಯದ ಮಾತನಲ್ಲದ । ನಡಯ ನಡವರು ಲಜ್ಜೆಯನು ॥

ಬಿಡುವರೆಂದೆನೆ ಲೋಕದೊಳು ಮೋಹಿಜನಗಳ । ನಡನುಡಿ ಸತ್ಯವಲ್ಲಬಲೆ ॥ ೧೩೬ ॥

ತಾವರೆಹೂಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವನು - ಎಂದು ಒಬ್ಬನು ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸ್ತುತಿಸಿದನು ॥ ೧೨೯ ॥ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಪರಿಸುವ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ರಾಜಕುಮಾರನು ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ "ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ನಾನು ಸಾವಿರ ಚಿನ್ನದ ಹೂಗಳಿಂದ ಆರ್ಚಿಸುವೆನು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ॥ ೧೩೦ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಜಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಯಸಿ, ಹೀಗೆ ತಮ್ಮ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಬೇರೆ ಸಾಧನಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು ॥ ೧೩೧ ॥ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಬಯಸಿದ ಇತರ ಕೆಲವರು ಅಂಜನವನ್ನೂ, ಆಕರ್ಷಣ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ, ವಶೀಕರಣ ಶಿಲಕವನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯ ತೊಂದರೆಗೂ ಒಳಗಾಗಿದ್ದರು ॥ ೧೩೨ ॥ ಕೆಲವರು ಮಂತ್ರವಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಕಪಟೋಪಾಯದಿಂದಲೂ ಕೆಲವರು ಯಂತ್ರ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದಲೂ ಈಕೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವೆಂಬ ಉಪಾಯದಿಂದಿದ್ದರು. ॥ ೧೩೩ ॥ ಕಾಮುಕರಾದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕೈಸೇರದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬಯಸಿ ದಿಕ್ಕುಕಾಣದಾಗುವರು, ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದಿರುವ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವರು, ಯಾವುದು ಸಾರವುಳ್ಳುದು, ಯಾವುದು ಸಾರಹೀನವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯರು ಅಂಥವರು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವರೆ? ॥ ೧೩೪ ॥ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರು ಕಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ಕಾಮವಶರಾಗಿ ದೇಹವನ್ನೇ ಮರೆಯುವರು, ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತೊರೆದುಬಿಡುವರು ಇಂಥವರು ಚೇತನ - ಅಚೇತನವೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಯರು ॥ ೧೩೫ ॥ ಮೋಹಿಜನರು ಹೇಳಲುಬಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವರು ವರ್ತಿಸಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವರು, ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ತೊರೆಯುವರು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೋಹಿಗಳಾದ ಜನರ ನಡತೆಯಾಗಲೇ

¹ ಸೋಲ್ತರೆಡೆಗೆ (ಗ ಚ)

ಕೋಟಲೆಗೊಂಬರು ನೆನೆದ ವಸ್ತುಗೆ ಕಿವಿ | ನೇಟದ ಪೆಣ್ಣೆ ಮನದೊಳು ||

ದೋಟಿಯನ್ನಿಕ್ಕುವರೆಂದೆನೆ ಕಾಮಿಗ | ಛಾಟ ಸದರನೆ ಲೋಕದೊಳು || ೧೩೭ ||

ತರುಣಿ ಕೇಳವಳ ನೋಡಿದ ನೋಟಕರ ಕಾಣು | ತರಲಂಬನಿದು ವೇಳೆಯೆಂದು ||

ಅರಲ ಬಾಣಗಳಿಂದೆಸಲು ವಿರಹದಿಂ | ದುರುಳ್ಳರದೇನೆ ಬಣ್ಣಪೆನು || ೧೩೮ ||

ಬಗ್ಗಿತು ಬಗೆ ಜಾಣು ಪೈಸರಿಸಿತು ಧೈರ್ಯ | ತಗ್ಗಿತು ತವಕ ತಳ್ಳಂಕ ||

ಒಗ್ಗಾದವು¹ ಕುವರಿಯ ಮುಖಚಂದ್ರನ | ಮುಗ್ಗಿ ನೋಡಿದ ಮೋಹಿಗಳಿಗೆ || ೧೩೯ ||

ಪಾಡಳಿದುದು ಪಂಥ ಕೆಟ್ಟುದು ಮೋಹಿ ಧರ್ಮ | ವೋಡಿತು ಮನದಿಂದಿರದೆ ||

ನಾಡೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿದ ನೋಟಕರಿಗೆಂದೆನೆ ಕಡು | ಗಾಡಿಯನೇನೆಂಬೆನವಳ² || ೧೪೦ ||

ಮುಱಿದರು ಮೆಯ್ಯ ಮನಸಿಜನೈಗೋಲಿಗೆ | ಗುಱಿಯಾದರು ರಾಜ್ಯವನು ||

ತೋಱಿದರವಳ ಮುದ್ದು ಮೋಗವ ನಿಟ್ಟಿಸಿದ ನಾ | ಡೇಱಿಯರುಗಳ ನಂದನರು || ೧೪೧ ||

ಮನ್ನಣೆಗೆಟ್ಟರು ಮರುಳಾದರು ತಮ್ಮ | ಚೆನ್ನಿಗತನ ಜಾರಿದುದು ||

ಚೆನ್ನೆಯ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಕಾವನಂಬಿಂ ನನ್ನಾ | ನನ್ನಿಯಾದರು³ ನೋಟಕರು || ೧೪೨ ||

ಬರಹದ ಜನರೊ ಕೈಮಾಟದ ಮನುಜರೊ | ಮರವಾನಿಸರೊ ಮಾಡಿದವರ ||

ಇರವಿನಂತುಲಿಯದೊಲೆಯದೆ ಮೆಯ್ಯಾಡದೆ | ನೆರವಿ ನೋಡಿದುದಂದವಳ || ೧೪೩ ||

ಮಾತಾಗಲೀ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. || ೧೩೭ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಕಾಮುಕ ಜನರು ತಾವು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಿರುವ ವಸ್ತುವಿಗಾಗಿ ತೊಂದರೆಪಡುವರು; ಹೆಣ್ಣಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕಾಮುಕತೆ ತಾಳಿ, ಆ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ದೋಟಿಯನ್ನಿಕ್ಕುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಂತಹ ಕಾಮಿಜನರ ಆಟವು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. || ೧೩೮ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಆ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿದವರನ್ನು ಕಂಡು ಮನ್ಮಥನು ಇದು ತಕ್ಕ ಸಮಯವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಪುಷ್ಪಬಾಣಗಳಿಂದ ಎಸೆಯಲು, ಅವರು ವಿರಹದ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಬಿದ್ದುಹೋಗುವಂತಾದರು. ಅದನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೧೩೯ || ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಗೊಂಡವರ ಮನಸ್ಸು ಕುಗ್ಗಿತು, ಬುದ್ಧಿಯು ಕಾರ್ತೆಗೆಯಿತು. ಧೈರ್ಯವು ಕುಂದಿತು. ಅವಸರವೂ ಭಯವೂ ಒಟ್ಟಾದುವು || ೧೪೦ || ಆಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವರ ಮನೋವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ನಾರವಾಯಿತು; ಪಂಥವು ಕೆಟ್ಟುಹೋಯಿತು; ನಂಟುತನ ಧರ್ಮವಿಚಾರಗಳು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಡನೆ ಓಡಿಹೋದುವು - ಎನ್ನುವಾಗ ಆಕೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೧೪೧ || ಸೀತೆಯ ಮುದ್ದಾದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜಕುಮಾರರು ಮೈಮರೆತು ಹೋದರು; ಮನ್ಮಥನ ಪಂಚಬಾಣಗಳಿಗೆ ಗುರಿಯಾದರು; ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. || ೧೪೨ || ಆ ಸಂದರಿ ಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಮಾನಹೀನರಾದರು. ಹುಚ್ಚರಾದರು, ತಮ್ಮ ಚೆಲುವುತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಜೊರುಜೊರಾದರು || ೧೪೩ || ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಜನರೋ, ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯರೋ, ಮರದಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಮನುಷ್ಯರೋ ಎಂಬಂತೆ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಜನರ ಸ್ಥಿತಿಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಜನಸಮೂಹವು ಮಾತಾಡದೆ, ಅಲಗಾಡದೆ, ಮೈಯನ್ನು ಚರಿಸದೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ನೋಡಿತು. || ೧೪೩ ||

¹ ಒಗ್ಗಾದವು (ಗ). ² ಗಾಡಿಯ ನೆನೆದೇನೆಂಬೆ (ಕ). ³ ಕಾವನಂಬಿಗೆ ಬೇಗ ನ್ನಾಯಾದರು (ಗ).

ಈ ತೆರದಿಂದ ನೋಟಕರು ತೋಡುತಲಿರ | ಲಾ ತರಳಾಕ್ಷಿಯ ಬಳಿಗೆ ||

ಆತುರದಿಂ ಬಂದು ಮಂತ್ರಿಯಂತೆಂದನಾ | ಭೂತಳಪತಿಯನುಮತಿಯಿಂ || ೧೪೪ ||

ದೇವಿ ಚಿತ್ತೈಸು¹ ಚಪ್ಪನ್ನದೇಶವನಾಳ್ | ಭೂವರರುಗಳೊಳು ನಿನ್ನ ||

ಭಾವಕೆ ಬಂದವರಿಗೆ ಮಾಲೆಯ ಸೂಡು | ಭಾವೆ ಭಾವಜನಧಿದೇವಿ || ೧೪೫ ||

ನೋಡಿ ಮನಸು ಬರದವನಿಗೆ² ಮಾಲೆಯ | ಸೂಡಿ³ ಮನಸು ಬಂದವನ⁴ ||

ನಾಡೆ ನಾಣ್ಣಿಸಿ ಬಾರೇಳ್ವೆವತ್ತಾರು | ನಾಡನಾಳುವ ರಾಜಸುತರ || ೧೪೬ ||

ಆ ಮಾತ ನುಡಿದ ಮಂತ್ರೀಶನೊಡನೆಯಾ | ಸಾಮಜಗಮನೆಯೈತರಲು ||

ಭೂಮಿಪತಿಗಳ ಹೆಸರನಿಂತು ಕಂಚುಕಿ | ತಾಮಸವಿಲ್ಲದೊರೆದಳು || ೧೪೭ ||

ಸಕಲ ಬಲವ ಕೂಡಿ ಮಂತ್ರಿ ಬರಲು ಹಿಂದೆ | ಸುಕುಮಾರಿಯ ಮುಂಗಡೆಯೊಳು ||

ಸಕಲ ನೃಪರುಗಳ ಹೆಸರ ಕಂಚುಕಿಯಾಗ⁵ | ಪ್ರಕಟಿಸಿಕೊಳುತ್ತೈದಿದಳು⁶ || ೧೪೮ ||

ಲಾಟ ಗುಜ್ಜರ ಗೌಳ ಹಮ್ಮೀರರಾಂಧ್ರ⁷ ಕ | ಕಾರ್ಠಿ ತಿಗುಳ⁸ ಕಾಂಭೋಜ ||

ಭೋಟ⁹ ತುರುಷ್ಕ ದೇಶಗಳನಿರದಾಳ್ | ಮೀಟನ ನೃಪರ ನೀ ನೋಡು || ೧೪೯ ||

ಅಂಗ ವಂಗ ಕರ್ಬರ¹⁰ ಕಾಶ್ಮೀರ ಕಾ | ಲಿಂಗ¹¹ ಮಗಧದೇಶಗಳ ||

ಹಿಂಗದಾಳುವ ಭೂಪರಿವರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು¹² | ತುಂಗಪಯೋಧರಯುಗಳೆ || ೧೫೦ ||

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೋಟಕರು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಂತ್ರಿಯು ಜನಕರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಆತುರದಿಂದ ಬಂದು ಹೀಗೆಂದನು || ೧೪೪ || ಎಲೈ ಮನ್ಮಥನ ಅಧಿದೇವತೆಯೆನಿಸುವ ಜಾನಕೀದೇವಿಯೇ, ಕೇಳು ಐವತ್ತಾರು ದೇಶಗಳನ್ನಾಳುವ ರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದವರಿಗೆ ನೀನು ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕು || ೧೪೫ || ಐವತ್ತಾರು ದೇಶಗಳನ್ನಾಳುವ ರಾಜರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸು ಬಾರದವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಮನಸ್ಸು ಬಂದವನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ನಾಚಿಕೆಪಡಿಸಿ ಬಾ, ಏಳು - ಎಂದು ಮಂತ್ರಿ ಹೇಳಿದನು || ೧೪೬ || ಆನೆಯಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯುವ ಸೀತೆಯು ಹೀಗೆ ಮಾತನ್ನಾಡಿದ ಮಂತ್ರೀಶನೊಡನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು ಆಗ ಕಂಚುಕಿಯು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ರಾಜರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು, || ೧೪೭ || ಸಮಸ್ತ ಬಲವನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು ಆಗ ಸೀತೆಯ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಚುಕಿಯು ಸಮಸ್ತ ರಾಜರುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾ ತೆರಳಿದಳು || ೧೪೮ || ಲಾಟ, ಗುಜ್ಜರ, ಗೌಳ, ಹಮ್ಮೀರ, ಆಂಧ್ರ, ಕರ್ಣಾಟ, ತಮಿಳು, ಕಾಂಭೋಜ, ಭೋಟ, ತುರುಕ- ಎಂಬ ದೇಶಗಳನ್ನು ಆಳುವ ವೀರರಾದ ರಾಜರು ಇಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಇವರನ್ನು ನೀನು ನೋಡು || ೧೪೯ || ಎಲೈ ಉನ್ನತ ಕುಚಗಳುಳ್ಳ ಸೀತೆಯೇ, ಇಲ್ಲಿರುವ ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕರ್ಬರ, ಕಾಶ್ಮೀರ, ಕಾಳಿಂಗ, ಮಗಧ - ಎಂಬ ದೇಶಗಳನ್ನಾಳುವ ರಾಜರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡು || ೧೫೦ || ಎಲೈ ಎಳತಾದ ಬಾಳೆಯಂತಹ ತೊಡೆಯ ಸುಂದರಾಂಗಿಯೇ, ಮಾಳವ,

¹ ನೋಡೇಳು (ಗ) ² ಬಾರದವನಿಗೆ (ಗ) ³ ಸೂಡು (ಗ) ⁴ ಬಂದವರ (ಗ) ⁵ ಕಂಚುಕಿಯಿಂತು (ಚ) ⁶ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಳು
ಕೇಳಿಂತು (ಚ) ⁷ ಹಮ್ಮೀರಾಂಧ್ರ (ಗ) ಹಮ್ಮೀರಾಂಧ್ರ (ಚ) ⁸ ತಿವುಳ (ಗ ಚ) ⁹ ಬೋಟ (ಗ ಚ) ¹⁰ ಕರ್ಬರ (ಗ)
¹¹ ಕಳಿಂಗ (ಗ) ¹² ಭೂವರರ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು (ಚ)

ಮಾಳವ ಮಲೆಯಾಳ ತಿವುಳ ಕೊಂಕಣ ನೇ | ಪಾಳ ಕನ್ನೋಜ¹ ದೇಶಗಳ ||

ಆಳುವರಸುಗಳಿವರ ನೋಡು ನೋಡೆಳೆ | ವಾಳೆತೊಡೆಯ ಲಲಿತಾಂಗಿ || ೧೫೧ ||

ನೋಡಿನ ಹೊಣ ಹೊಯ್ಯಳ ಚೋಳ ಬರ್ಬರ ನೋಡು ದ್ರಾವಿಡ² ದೇಶಗಳ ||

ನಾಡೆ ಪಾಲಿಪ ಭೂಪರಿವರೀಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ³ | ನೋಡು ನೋಡೆಳೆವೆಣ್ಣಳರಸಿ || ೧೫೨ ||

ಕುರುಜಾಂಗಣ ಸಿಂಧು ಸಿಂಹಣ⁴ ಕೌಶಲ | ವರ ವಾಂಚಾಲ ಪಾರಸಿಕ ||

ತರಳಾಕ್ಷಿ ಪಾಂಡ್ಯದೇಶಂಗಳನಿರದಾಳ್ವ | ನರನಾಥರಿವರ ನೀ ನೋಡು || ೧೫೩ ||

ಇಂತವರೆಲ್ಲರ⁵ ಪೆಸರ ಪೇಳಿದೊಡಾ | ಕಾಂತೆ ನೋಡಿದುದಿಲ್ಲವವಳ⁶ ||

ಅಂತರಂಗವನರಿದೋರ್ವ ಕಂಚುಕಿ ಬಂ | ದಿಂತು ಬಿನ್ನಹವ ಮಾಡಿದಳು || ೧೫೪ ||

ವನಿತೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು ವಿನಿತಾನಗರೇಶ⁷ | ಜನಪತಿ ದಶರಥನುಪನ ||

ತನುಜ ಶ್ರೀರಾಮನಿವನನೆಂದು ಕಂಚುಕಿ | ಯನುವಡಿಸಿದಳವಳೊಡನೆ || ೧೫೫ ||

ಅಂಗನೆ ನಿಟ್ಟಿಸಯೋಧ್ಯಾಪುರನಾಥ⁸ | ತುಂಗವಿಕ್ರಮ ದಶರಥನ ||

ಅಂಗೋದ್ಭವನಂಗಳರೂಪನ ದಿ | ವ್ಯಾಂಗನಮಲ ಗುಣಯುತನು || ೧೫೬ ||

ಸಾಕೇತಪುರವನಾಳುವ ದಶರಥಗತಿ | ಬೇಕಾದ ಪ್ರಿಯನಂದನನು ||

ಲೋಕೈಕವೀರ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮನೆಂ | ದಾ ಕುವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು⁹ || ೧೫೭ ||

ಮಲೆಯಾಳ, ತಿವುಳ, ಕೊಂಕಣ, ನೇಪಾಳ, ಕನ್ನೋಜ - ಎಂಬ ದೇಶಗಳನ್ನಾಳುವ ಈ ಅರಸುಗಳನ್ನು ನೋಡು. || ೧೫೧ ||
ಎಲೈ ಎಳೆಯ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಒಡತಿಯೇ, ಇವನನ್ನು ನೋಡು ಇವನು ಹೋಣನು, ಇವನು ಹೊಯ್ಯಳನು, ಇವನು ಚೋಳನು, ಇವನು ಬರ್ಬರನು. ನೋಡು - ಇವನು ದ್ರಾವಿಡ ದೇಶದ ಅರಸನು. ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡು. || ೧೫೨ || ಎಲೈ ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನವಳೇ, ಕುರುಜಾಂಗಣ, ಸಿಂಧು, ಸಿಂಹಳ, ಕೌಶಲ, ಪಾಂಚಾಲ, ಪಾರಸಿಕ, ಪಾಂಡ್ಯ - ಎಂಬ ದೇಶಗಳನ್ನು ಆಳುವ ರಾಜರು ಇಲ್ಲಿರುವರು. ಇವರನ್ನು ನೀನು ನೋಡು. || ೧೫೩ || ಹೀಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೂ ಆ ಸೀತೆಯು ಅವರೊಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದ ಓರ್ವ ಕಂಚುಕಿಯು ಬಂದು ಅವಳಿಗೆ ಆಗ ಹೀಗೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದಳು. || ೧೫೪ || ಎಲೈ ವನಿತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ವಿನಿತಾನಗರದ ಒಡೆಯನಾದ ದಶರಥರಾಜನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಇವನು - ಎಂದು ಕಂಚುಕಿಯು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. || ೧೫೫ || ಎಲೈ ಸೀತೆಯೇ ನೋಡು. ಆಯೋಧ್ಯಾಪುರಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನೂ, ಬಹಳ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಆದ ದಶರಥನ ಮಗನೂ ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪನೂ ದಿವ್ಯವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ ಸದ್ಗುಣವಂತನೂ ಆಗಿರುವವನು ಇವನು. || ೧೫೬ || ಸಾಕೇತ ಪತ್ನಿನ ವನ್ನಾಳುವ ದಶರಥನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಎನಿಸಿದ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರನೇ ಇವನು - ಎಂದು ಕಂಚುಕಿಯು ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. || ೧೫೭ || ಎಲೈ ಕುಮಾರಿಯೇ, ಕೌಶಲ

¹ ಕನ್ನೋಜ (ಗ). ² ದ್ರಾವಿಡ (ಚ). ³ ಭೂಪಾಲಕರಿವರೀಗ (ಗ. ಚ) ⁴ ಸಿಂಗಾ (ಗ) ⁵ ಇಂತಿವರೆಲ್ಲರ (ಗ ಚ)

⁶ ದಿಲ್ಲವವರ (ಗ) ⁷ ವನಿತಾ ನಗರೀರ (ಗ. ಚ) ೧೫೫ ಉತ್ತರಾರ್ಧವೂ ೧೫೬ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವೂ ಗ.ದಲ್ಲಿ ಪಾತವಾಗಿದೆ. ⁸ ನರನಾಥ (ಕ).

⁹ ತೋರಿದಳು (ಗ ಚ.)

ಕುವರಿ ನೀ ನೋಡು ಕೌಶಲದೇಶವನಾ | ಕೃವನಿಪ ದರರಥನೃಪನ ||

ಕುವರನ ಭುವನ ವಿಕ್ರಮನುರು ಕೀರ್ತಿಯ | ದಿವಿಜವಿಭವ ಸಂಯುತನ ||

|| ೧೫೮ ||

ಮುಗುಳಂಜನ ಮುಂದುಗೆಡಿಸ ರೂಪಿನ ಸಂ | ಪಗೆಯ ನಗುವ ನಾಸಿಕದ ||

ಹೊಗರೆದ್ದ ಹೊಸ ಹರಿಯದ ಬಲಭದ್ರನ | ನಗೆಗಣ್ಣ ನೀಷಿ ನಿಟ್ಟಪುಡು ||

|| ೧೫೯ ||

ನಳನಳಿಪೆಳಿಮೀಸೆ ನಳಿತೋಳು ಕುಡುವುವು | ಪೊಳೆವ ಕದಪಿನ ಪೇರುರದ ||

ಎಳೆವರೆಯದ ರಾಮಚಂದ್ರನಿನ ನೋ | ಡೆಳೆದುಂಬಿಗುರುಳ ಲತಾಂಗಿ ||

|| ೧೬೦ ||

ಬಿಳಿಯ ತಾವರೆಯ ದಳದ^೧ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಕ | ಳ್ಗೊಳಿಸುವ ತುಂಬಿಯಿಂದದೊಳು^೨ ||

ತೊಳಪ ಕಂಗಳ ಬಲರಾಮನಿನ ನೋ | ಡೆಳೆವೆಣ್ಣು ತಲೆವಣಿಯೆ ||

|| ೧೬೧ ||

ಹರೆಯ ಸೊಬಗು ರೂಪು ರೇಖೆ ಬೆಡಗು ಬಿಂಕ | ಸಿರಿಸಿಂಗರ^೩ ಜಾಣ್ಮೆವಡೆದ ||

ಸರಸಲಾವಣ್ಯದಂಗದ ಬಲಭದ್ರನ | ಸರಸಿಜವದನೆ ನೀ ನೋಡು ||

|| ೧೬೨ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ಕಂಚುಕಿಯ ಮಾತು ಕಿವಿವೊಗ | ಲಂದಿರದವನ^೪ ನಿಟ್ಟಸಲು ||

ಅಂದೊಯ್ಯನೆ ಸಾತ್ವಿಕೋದಯ ಹೃದಯದೊಳ್ | ನಿಂದುದು ಸೀತೆಗಬ್ಬಾಕ್ಷಿ ||

|| ೧೬೩ ||

ಭಾವಚಿತ್ರದ ಪುರುಷನ ಕಂಡು ಶ್ರೀಮತಿ | ಗಾವರಿಸಿತು^೫ ಭವಸ್ಕರಣೆ ||

ಭಾವಜತಾಪವಡೆದ ಭವಸ್ನೇಹವ | ದಾವ ಮನುಜರ ಬಿಟ್ಟಪುಡು ||

|| ೧೬೪ ||

ದೇಶವನ್ನಾಳುವ ರಾಜನಾದ ದಶರಥನ ಕುಮಾರನಾದ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೆನಿಸಿದ, ಬಹಳ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ, ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆ ವೃಭವಶಾಲಿಯಾದ ಈತನನ್ನು ನೋಡು || ೧೫೮ || ಎಲೈ ನಗೆಗಣ್ಣಿನ ಸುಂದರಿಯೇ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಸೋಲಿಸತಕ್ಕ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳ, ಸಂಪಗೆ ಮುಗುಳನ್ನು ಹೀನೈಸುವ ಮೂಗುಳ್ಳ, ಕಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ತೋರುವ ಹೊಸ ಯೌವನವುಳ್ಳ ಬಲರಾಮನನ್ನು ನೋಡು. || ೧೫೯ || ಎಲೈ ಮರಿದುಂಬಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಕೂದಲಿನವಳೇ, ಹೊಳೆಯುವ ಎಳಮೀಸೆ, ಸುಂದರವಾದ ಕೈ, ಬಾಗಿರುವ ಹುಬ್ಬು, ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಕನ್ನೆ, ವಿಶಾಲವಾದ ಎದೆ, ಎಳೆಯ ಪ್ರಾಯ - ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಮೋರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡು, || ೧೬೦ || ಎಲೈ ಎಳೆಹೆಗಳ ಶಿರೋರತ್ನ ದಂತಿರುವವಳೇ, ಬಿಳಿದಾದ ತಾವರೆಯ ಎಸಳಿನ ನಡುವೆ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ತುಂಬಿಯಂತೆ ಹೊಳೆವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಬಲರಾಮನನ್ನು ನೋಡು || ೧೬೧ || ಎಲೈ ಕಮಲಮುಖಿಯೇ, ಪ್ರಾಯ, ಸೌಂದರ್ಯ, ರೂಪ, ರೇಖೆ, ಬೆಡಗು, ಅಭಿಮಾನ, ಕಾಂತಿ, ಶೃಂಗಾರ, ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವನೂ, ರಸಿಕತೆ ಲಾಲಿತ್ಯವುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ನೀನು ನೋಡು. || ೧೬೨ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಕಂಚುಕಿಯ ಮಾತನ್ನು ಸೀತೆಯು ಕೇಳಿ ಮೋರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಆಗ ಅವಳ ಹೃದಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸಾತ್ವಿಕಭಾವವು ಉದಿಸಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು || ೧೬೩ || ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ಭಾವನೆಯ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪುರುಷನಾದ ಮೋರಾಮನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು, ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆಯುಂಟಾಯಿತು ಮನ್ಮಥತಾಪವನ್ನು ಪಡೆದಂತಹ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ನೇಹವು ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಬಿಡದು || ೧೬೪ ||

^೧ ಬಾಲೆ (ಚ) ^೨ ನಾಳದ (ಗ) ದಾಳದ (ಚ) ^೩ ತುಂಬಿಯಂತೆವ (ಗ) ^೪ ಸಿಂಗರತೆ (ಗ) ^೫ ಕಿವಿಯೊಗಲಂದಿರದವನ (ಗ ಚ.)

^೬ ಮೋರಾಮನನ್ನು (ಕ)

ಬರಹದ ಪುರುಷನ ಕಂಡೊಡಾ ತೆರನವ । ರಿರವನಿರದೆ ನಿಟ್ಟಿಸಿದ ॥

ತರಳಾಕ್ಷಿಯರು ಮೋಹಿಸುವುದು ಸೋಲ್ವುದ । ಚ್ಚುರಿಯಲ್ಲ ಮೃಗಶಿಶುನಯನೆ ॥ ೧೬೫ ॥

ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮಾಂತರದ ನೇಹ¹ ಕಿವಿವೇಟೆ । ದಿಂದಾದ ಸೋಲವನಳಿಗೆ ॥

ಸಂಧಿಸಲವಳವನಿಗೆ ಸೋಲ್ತಳೆನೆ ಮೋಹ । ದಿಂದಲಗ್ನ²ಳವಾವುದಬಲೆ ॥ ೧೬೬ ॥

ಬಳಿಕಲಂದಾ ಸೀತೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಗೆ । ತಳುವದಿಕ್ಕಲು³ ಮಾಲೆಯನು ॥

ಮೊಳಗಿದವಂದು ನಾನಾ ವಾದ್ಯಂಗಳು । ಇಳೆ ಘೂರ್ಣಿಸುವಂದದೊಳು ॥ ೧೬೭ ॥

ಮುಱಿಯೇಕೆ⁴ ಪರಮಗೆ ದಶರಥಗಲ್ಲದಾ । ಗೆಱಗದ ರಾಮಚಂದ್ರಮನ ॥

ಎಱಗಿಸಿದುದು ಸೀತೆಯಾಸೆ ನಿಮ್ಮಾಸೆಗೆ⁵ । ಯೆಱಗದರಾರಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೬೮ ॥

ಮೋಸ ಬಂದಪುದೆಂದು ಜನಕ ಭೂಪಾಲನ । ಲೇಸಿನ ಸುಭಟರೈತಂದು ॥

ಓಸರಿಸದೆ ಬಂದು ಬಳಸಿಕೊಂಡುದು ಬಲ । ಸಾಸಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನನು⁶ ॥ ೧೬೯ ॥

ಆ ಸೀತೆ ಮಾಲೆಯ ಧರಿಸಲು ಜನಕ ಭೂ । ಮೀಶನ ಬಲ ಸುತ್ತವರಲು⁷ ॥

ಆ ಸುಕುಮಾರರುಗಳಿಗೆ ಮನದೊಳು ನಿ । ರಾಸೆಯಾದುದು ಮೃಗನಯನೆ ॥ ೧೭೦ ॥

⁸ಅಂದು ಶ್ರೀರಾಮಗೆ ಸೀತೆ ಮಾಲೆಯ ಹಾಕ । ಲಂದು ಜನಕನನುಮತದಿ ॥

ತಂದು ಪಿಡಿಯಲು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯೇರಲು ಮುದ । ದಿಂದಲ್ಲಂದ ಸಾಗಿದರು ॥ ೧೭೧ ॥

ಚಿತ್ರದ ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಮೋಹಗೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಹೆಂಗಸರು ಅಂತಹ ಪುರುಷನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡಾಗ ಮೋಹ ಗೊಂಡು ಸೋಲುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ॥ ೧೬೫ ॥ ಸೀತೆಯು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೂ, ಪಾರ್ಶ್ವ ಕೇಳಿದುದರಿಂದಂಟಾದ ಮೋಹದಿಂದಲೂ, ಸೋಲವುಂಟಾಗಿ ರಾಮನಿಗೆ ಸೋತಳು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಮೋಹದಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವಂಥದು ಯಾವುದಿದೆ? ॥ ೧೬೬ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ಸೀತೆಯು ತಡಮಾಡದೆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನಿಕ್ಕಿದಳು. ಆಗ ಭೂಮಂಡಲವೇ ಶಬ್ದಾಯಮಾನವಾಗುವಂತೆ ಹಲವಾರು ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ॥ ೧೬೭ ॥ ಪರಮ ಜಿನೇಶ್ವರನಿಗೂ, ತಂದೆಯಾದ ದಶರಥನಿಗೂ ಮಾತ್ರವೇ ಎರಗತಕ್ಕ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸೀತೆಯು ಆಸೆಯು ಎರಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ನಿಮ್ಮ (ಹೆಂಗಸರ) ಆಸೆಗೆ ವಶರಾಗದವರು ಯಾರು? ॥ ೧೬೮ ॥ ಸೀತೆಯು ರಾಮನನ್ನು ವರಿಸಿದೊಡನೆ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ರಾಜರಿಂದ ರಾಮನಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಜನಕರಾಜನ ಸೈನಿಕರು ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸಾಹಸಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಸುತ್ತವರಿದು ನಿಂತರು. ॥ ೧೬೯ ॥ ಆ ಸೀತೆಯು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಮಾಲೆಹಾಕಲು, ಜನಕರಾಜನ ಸೈನ್ಯವು ಆವರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ರಾಜಕುಮಾರರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆಯುಂಟಾಯಿತು ॥ ೧೭೦ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಲು, ಜನಕನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ

¹ ಜನ್ಮದ ಸ್ನೇಹವ (ಗ ಚ). ² ದಿಂದವಗ್ನ (ಚ) ³ ತಳುವದಿಕ್ಕದಳು (ಗ). ⁴ × (ಗ). ⁵ ಯಾಸೆ ಯವಗೆ (ಗ).

⁶ ಒಬ್ಬ ಮೂಸಾಳುಗಳು ಮನದೊಳಗೆ (ಗ).....ಮೂಱು ಲಕ್ಷ (ಚ). ⁷ ಆ ಶಶಿವತ್ಸಯವನಿಗೆ ಮಾಲೆಯ ಸುವಿ । ರಾಸದಿಂ ಸೂಡಲಿವ (ಗ. ಚ.). ⁸ ೧೭೧ ಗದ್ದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನಿಯಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವಿದೆ—

ಅಂದಾ ಶ್ರೀರಾಮಗೆ ಸೀತೆ ಮಾಲೆಯ । ತಂದಿಕ್ಕಲಾ ಸ್ವಯಂವರಕೆ ॥

ಒಂದರಸುಗಳ ವದನ ಕಂದಿ ಮನದೊಳು । ನೋದಲ್ಲಿಂದ ಸಾಗಿದರು ॥ ೧೭೧ ॥

ಕಟ್ಟಿಗೆಯವರ ಕೂಗಾಟದಿಂ ನೋಡಲಂ | ದಿಟ್ಟಣಿಸಿದ ಮಂದಿಗಳ¹ ||
ದಟ್ಟಿಸಿ ಪಿಂಡಿಕ್ಕಿ ಭೋರೆಯ ವಾದ್ಯದಿ | ಪಟ್ಟಣ ದೆಸೆಗೆ ನಡೆದರು² || ೧೭೨ ||

ಕೋಟಿಭಟರು ಜನಕನ³ ಮೈಗಾಪಿನ | ಮೀಟಿನ⁴ ಸುಭಟರೈತಂದು ||
ನೋಟಕರನು ನೋಡಲೀಯದವರ ಕೂ | ಗಾಟಿ ಮಸಗಿದುದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ⁵ || ೧೭೩ ||

ಪರೆದುದಂದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಯರುಗಳ | ನೆರವಿ ತಂತಮ್ಮ ನಗರಿಗೆ⁶ ||
ಭರದೊಳು ಕಲ್ಲ ತಾಗಿದ ಮಿಂಟಿಯಂತಂ | ಬುರುಹದಳಾಯತ ನೇತ್ರ || ೧೭೪ ||

ಕಾಲಗಮನದೊಳು ಭೂಲೋಲರೆದ್ದರು | ಮೇಲ ನೋಡದೆ ರಾಧ್ಯದೊಳು ||
ಕಾಲಲಂದಿಗೆಯ ತೊಡವ ನೋಡದೆ ನೃಪ | ಜಾಲ ತೆರಳಿದುದಂದಿರದೆ || ೧೭೫ ||

ಸೆಣಗ ನಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮುಂದೆ ಪೋಪಂತ⁷ | ತೆಣಹ ಬಡೆನುತ ಭೂಭುಜರು ||
ತುಲುಗಿದ ಲಜ್ಜೆಯಿಂ ಬೆಳ್ಳೆರಲಿಗೆ ಬಲು | ಗಣ ಪುಟ್ಟಿದಂತೆ ತೆರಳಿತು || ೧೭೬ ||

⁸ಹದ್ದಿನ ಬರವ ಕಾಣುತ ಕುಕ್ಕುಟ ಸರ್ಪ | ಯೆದ್ದೋಡುವಂತೆ ಭೂವರರು ||
ಇದ್ದ ನೆಲೆಯ ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿತು ತನ್ಮಯ | ಹೊದ್ದಿದ ಬಲ ಸಹವಾಗಿ || ೧೭೭ ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪಲ್ಲಕಿಯನ್ನು ತಂದರು ರಾಮ ಸೀತೆಯರು ಆ ಪಲ್ಲಕಿಯನ್ನೇರಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದರು || ೧೭೧ ||
ಆಜ್ಞಾ ಕಾರಕರ ಕೂಗಾಟವು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗುಂಪುಕೂಡಿದ ಜನರನ್ನು ಗದರಿಸಿ, ಹಿಂದೆ ನಿಲಿಸಿ
ಕೊಂಡು ಭೋರೆಯ ರಬ್ಬಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಾದ್ಯದೊಡನೆ ಅವರು ಪಟ್ಟಣದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು. || ೧೭೨ || ಎಲೈ
ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಜನಕರಾಜನ ಮೈಗಾವಲಿನ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸೈನಿಕರು ಬಂದು, ನೋಟಕ ಜನರನ್ನು ತಡೆಯು
ತ್ತಿರುವ ಕೂಗಾಟವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು || ೧೭೩ || ಎಲೈ ಕಮಲದಂತೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ
ರಾಜರುಗಳ ಸಮೂಹವು ಕಲ್ಲತಾಗಿದ ಮಣ್ಣು ಹೆಂಟಿಯಂತೆ ವಿಘಟಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಗರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. || ೧೭೪ ||
ಮುಂದೇನಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದ ರಾಜರುಗಳು, ಹೆದರಿದವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕಾಲು ನಡೆಯು
ತ್ತಿರುವಾಗ ಕಾಲಿನ ಆಭರಣಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತೊಡಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕೂಡ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಒಡನೆ ತೆರಳಿದರು || ೧೭೫ ||
ರಾಜರುಗಳು ತಮ್ಮ ವಸ್ತ್ರದ ಸೆರಗನ್ನು ನಿರುಪಿಸಿಕೊಂಡು ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ನಿಂತವರನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತ
ತಮಗೆ ತುಂಬಿಬಂದ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡು, ಬಿಳಿ ಜಿಂಕೆಗೆ ಗರಿಮೂಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋದರು || ೧೭೬ ||
ಗಿಡುಗನು ಬರುವುದನ್ನೂ ಕಂಡು ಕೋಳಿ-ಹಾವುಗಳು ಎದ್ದು ಓಡಿಹೋಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ

¹ ಮಂದಿಯನು (ಗ ಚ) ² ಒಡೆದೊಡ ಬಲಕೆ ನೂಕುವ ಜಗ | ಜಟ್ಟಿಗಳೆಸೆದರಂದಲ್ಲಿ (ಗ ಚ) ³ ಲಾಟಯೆದ್ದಪ್ಪದೊ ದವನ (ಗ ಚ)
⁴ ಮೇಟಿನ (ಚ) ⁵ ಮಸಗಿದುದಂದಿರದೆ (ಚ) ⁶ ನೆರೆದ ನೃಪಾಲರು ಸಿರವತ್ತಿ ಬಿರುಗಣ್ಣ | ತೆರೆದು ತಮ್ಮೊಳು ಯೋಚಿಸಿದರು (ಕ)
೧೭೫ರ ಸ್ಥಾನಿ ಚ ಪ್ರತಿಯ ಪದ್ಯ— ಕಾಲ ಕದೆಯವ ಮೇಲಕೆ ನೂಕುತ ನಾಣ್ಣ | ಮೇಲ ಮುಸುಕನಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ ||

ಕೀಲು ಸಡಿಲಿದ ತೊಡವ ನೋಡದೆ ನೃಪ | ಜಾಲ ತೆರಳಿದುದಂದಿರದೆ || ೧೭೫ ||

ಸಡಿಲಿದ ತೊಡವನು . (ಗ). ⁷ ಪೋಪರ (ಚ) ⁸ ದೊರೆಗಳು ಒಲಗೂಡಿ ತಮ್ಮ || ಪುರಕೆ ತೆರಳಿತು ನಾನಾ ವಾದ್ಯದ ರವ |
ಶರಧಿ ಘೋಣ-ಸುಮತಾಗಿ (ಕ)

⁹ ೧೭೭ ಪಾರಾಂತರ— ಹದ್ದಿನ ಬರವ ಕಾಣುತ ಕೊಳಿಗಳ ಹಿ | ಕೈದೋಡುವಂತೆ ಭೂಭುಜರು ||

ಬಿದ್ದ ಬಂಗಾರವ ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದರು | ದಿಬ್ಬರಿಕೆಯೊಳು ಮೃಗಾಕ್ಷಿ || ೧೭೭ || (ಗ)

[ಹಿಂಡು | ಯೆದ್ದು ಹೋಪಂತ್ರಿ] (ಚ)

ಸಿಗ್ಗುವಡೆದು¹ ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡು ಮನದೊಳು | ತಗ್ಗದ ಕೋಪದಿಂ ನೊಂದು ||
ಬಗ್ಗಿದ ತಲೆಯನೆತ್ತದೆ ತೆರಳಿದರಂ | ದೊಗ್ಗೊಡೆದಾ ನೃಪವರರು² || ೧೭೮ ||

ವನಿತಾಮಣಿ ಸೀತೆಯನು ಬಯಸಿ ಬಂದ | ಮನುಜಾಧಿಪರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ³ ||
ತನುಮನವಚನಕುಬ್ಜಗವಾಗಿ ನಡೆದರು | ಜನಕನ ನೆನೆವುತೆದೆಯಲಿ || ೧೭೯ ||

ಲಜ್ಜೆಯ ಪುಟ್ಟಿಸಿ ಮನದೊಳು ಮದನನ⁴ | ಸಜ್ಜು ಕಶರಕೀಡಾಗಿ ||
ಗುಜ್ಜು ನಡೆಯೊಳು ನೃಪಾಲರು ನಡೆದರು⁵ | ಪಜ್ಜಳಿಸುವ ಪದ್ಮವದನೆ || ೧೮೦ ||

ಅತ್ತಲವರು ಪೋಗಲಿತ್ತ ಜನಕ ಭೂ | ಪೋತ್ತಮನಾ ಜಾನಕಿಯ ||
ಉತ್ತಮ ಲಗ್ನದಿಂ ರಾಮಚಂದ್ರಗೆ ಮುದ | ವೆತ್ತು ಮದುವೆಮಾಡಲೆಂದು⁶ || ೧೮೧ ||

ಅನೆಯನಡರಿ ದಂಪತಿಗಳನೊಡಗೊಂ | ಡಾ ನರನಾಥನು ತನ್ನ ||
ಸೇನಾಚಕ್ರವೆರಸು ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನಂ | ದಾನದಾ ಪುರವರಕಾಗಿ⁷ || ೧೮೨ ||

ಆ ಜಾನಕಿಗೂಡಿ ಬಲಭದ್ರವೆರಸಿಯಂ | ತಾ ಜನಕನು ಲೀಲೆಯೊಳು⁸ ||
ಆ ಜನದುಲುಪಿಂದ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು ಸುರ | ರಾಜ ವೈಭವದೊಡಗೂಡಿ || ೧೮೩ ||

ಆಕಲಂಕಚರಿತನಮಲ ಗುಣಸಂಯುತ | ಸುಕುಮಾರನು ದಿವ್ಯಾಂಗ ||
ಮುಕುತಿವಲ್ಲಭ ಶ್ರೀರಾಮನು ಪಂಕಜ | ಸಖ ಸುಖದೊಳಗೊಪ್ಪಿದನು⁹ || ೧೮೪ ||

ಸೇನಾಸಹಿತ ಇದ್ದ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಎದ್ದು ತೆರಳಿದರು. || ೧೭೭ || ಆ ರಾಜರುಗಳು ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು, ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕೋಪದಿಂದ ನೊಂದವರಾಗಿ, ಬಾಗಿಸಿದ ತಲೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತದೆ ಗುಂಪಿನಿಂದ ಚದರಿ ಓಡಿಹೋದರು. || ೧೭೮ || ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವೆನಿಸಿದ ಸೀತೆಯ ಮೇಲೆ ಬಯಕೆಯಿಟ್ಟು ಬಂದ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಮನೋವಾಕ್-ಕಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ತಾಳಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜನಕನನ್ನೇ ನೆನೆದುಕೊಂಡು ತೆರಳಿದರು. || ೧೭೯ || ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತ ರಾಜರು ತೆರಳಿದರು. || ೧೮೦ || ಆ ರಾಜಕುಮಾರರು ಹೀಗೆ ಅತ್ತ ತೆರಳಲು, ಇತ್ತ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜನಕನು ಉತ್ತಮವಾದ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದನು. || ೧೮೧ || ಜನಕರಾಜನು ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಒಡಗೊಂಡು ಅನೆಯ ಮೇಲೇರಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಬಂದು, ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. || ೧೮೨ || ಜಾನಕಿಯನ್ನೂ ಬಲರಾಮನನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಜನಕರಾಜನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದು ದೇವೇಂದ್ರನ ವೈಭವದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಜನರ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸು ತ್ತಿರಲು, ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. || ೧೮೩ || ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದ ನಡತೆಯವನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಕುಮಾರನೂ, ದಿವ್ಯವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಒಡೆಯನೂ, ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವವನೂ

¹ ಒಗ್ಗೊಡೆಯದ (ಕ). ² ದೊಗ್ಗೊಡೆಯವೆ ತಮ್ಮ ಪುರಿಗೆ (ಕ) ³ ಮನವ ಮನ್ಮಥಗೆ ಪಟ್ಟಣದ ದಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತನುವನೊಪ್ಪಿಸಿ ನೃಪವರರು (ಗ ಚ.) ⁴ ಪುಂಜ ನಾಣಿನ ಬೀಡು ಸಿಗ್ಗಿನ (ಗ ಚ.) ⁵ ಬಲುಹೀಯಾಳಿಕೆಯ | ಸೆಜ್ಜೆಯೆನಲು ನೃಪವರರು ತೆರಳಿದರು (ಗ ಚ.). ⁶ ಪತ್ತಿಸಿ ಪಾಲಕಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಸಹವಾಗಿ | ಪತ್ತನಕಥಮುಖಿನಾದ (ಕ) ⁷ ಮಿಥಿಲಾಪುರವ (ಗ ಚ.) ⁸ ಆ ಜನಕಾತ್ಮಜೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು, ಆ ಜನಪತಿಗಳ ನಡುವೆ (ಕ) ⁹ ಗುಣನಭಿನವ | ಮಕರಕೇತನ ಗುಣನಿಳಯ || ಸುಕವಿಜನಾಂಬುಜದಿನಕರ ಪರವಧೂನಿಕರವಿಮುಖ-ನೊಪ್ಪಿದನು (ಗ. ಚ.)

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವತ್ತು ಪೇಳ್ವೆನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ || ೧೮೫ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ||

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸವೆತ್ತುದು ಸಪ್ತಮಸಂಧಿ || ೧೮೬ ||

ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು || ೧೮೪ || ಈ ದಿವಸ ನಾನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿಯು ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಎರೈ ಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು - ಎಂದೂ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳಿದನು || ೧೮೫ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಂಶಜನೂ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಸುಂದರನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ಎರಗತಕ್ಕ ಸೊಕ್ಕುದುಂಬಿ ಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ವಾಗ್ಧೇವಿಯ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ಪವಿತ್ರವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸಚಿವನೂ ಆಗಿರುವ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ರಚಿತ ವಾಗಿರುವ ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ ಅತಿಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. || ೧೮೬ ||

೮. ಸೀತೆಯ ಮದುವೆ

ಶ್ರೀದಿವಿಜೇಂದ್ರ ನಂದಿತ ಪಾದನ¹ ಮುಕ್ತಿ । ಶ್ರೀದಯಿತಾ²ವಲ್ಲಭನ ॥

ಮಾಡೇವನ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನಪನ । ಪಾದಪಂಕಜಕೆರಗುವನು

॥ ೧ ॥

ಮುಕುತಿವಲ್ಲಭ ಜಿನಭಕ್ತ ಧರ್ಮಾಸಕ್ತ । ಸುಕವಿ ಮನೋಹರಗಾತ್ರ³ ॥

ಪ್ರಕಟಸುವರು ನಿನ್ನ ಕಲೆ ರೂಪು ಗಾಡಿಯ । ನಕಲಂಕ ಚಾರುಚರಿತ್ರ

॥ ೨ ॥

ವಿನಯದೊಳ್ ವಿತರಣಗುಣದೊಳು ಶೀಲದೊ । ಳ್ಲಿ ನ⁴ಭಕ್ತ ಮುನಿಗಣವಂದ್ಯ ॥

ಮನದನ್ನ ಮನೋಹರ ಪೇಳು ಮುಂಗಥೆಯನು । ಮನವೊಲಿದಾನು ಕೇಳುವನು⁵

॥ ೩ ॥

ಇಂದುವದನೆಯಿಂದೀವರಲೋಚನೆ । ಮಂದಗಮನೆ ಮಮತೆಯೊಳು ॥

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಪೇಳುವೆ ಕೇಳು ನೀನಾ । ನಂದದಿಂ ಜನಕ ಭೂವರನು⁶

॥ ೪ ॥

ಕರೆಸಿ ಜೋಯಿಸರ ಬರಿಸಿ ಬಂಧುಜನಗಳ⁷ । ತರಿಸಿ ಮಂಗಲವಸ್ತುಗಳನು ॥

ಇರದೆ ಮದುವೆಯ ಮಂಟಪವಂದತಿ ಸಿಂ । ಗರವ ಮಾಡಿದರು ಲೀಲೆಯೊಳು⁸

॥ ೫ ॥

ಸಾಲಮುತ್ತಿನ ಕುಚ್ಚು ಝಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ । ಸಾಲಸ್ಪರ್ಶದ ಬೊಂಬೆಯಿಂದ ॥

ಸಾಲಗೋಪುರ ಕನ್ನಡಿ ಕಳಸಗಳಿಂದ । ಲೀಲೆಯನಿರದೆ ಪುಟ್ಟಪುದು⁹

॥ ೬ ॥

ಶ್ರೀ ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದವುಳ್ಳವನೂ. ಮೋಕ್ಷ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ರಮಣನೂ, ಮಹಾದೇವನೂ ಆದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ॥ ೧ ॥ ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ — ಎಲೈ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಜಿನನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೇ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನೇ, ಸಂಕವಿಯೇ, ಮನೋಹರವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳವನೇ, ಕಳಂಕವಿಲ್ಲದೆ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೇ, ನಿನ್ನ ಕಲೆ-ರೂಪ-ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ॥ ೨ ॥ ವಿನಯ, ದಾನ, ಶೀಲ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೂ ಜಿನ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಮುನಿ ಸಮೂಹದಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಗೊಳ್ಳತಕ್ಕವನೂ ಆದ ಪ್ರಿಯನೇ, ಮನೋಹರನೇ. ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು. ನಾನು ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಕೇಳುವೆನು — ಎಂದು ಚೇಳಿನಿ ಹೇಳಿದಳು. ॥ ೩ ॥ ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು — ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಮೆಲುನಡೆಯ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವೆನು ನೀನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳು. ॥ ೪ ॥ ಆ ವೇಲೆ ಜನಕರಾಜನು ಜೋಯಿಸರನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. ಬಂಧುಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಬರಮಾಡಿದನು. ಮಂಗಳಕರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದನು. ಒಡನೆಯೇ ಮದುವೆಯ ಮಂಟಪವನ್ನು ಬಹಳ ಶೃಂಗಾರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿದರು. ॥ ೫ ॥ ಆ ಮದುವೆ ಮಂಟಪವು ಸಾಲಸಾಲಾಗಿರುವ ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳಿಂದಲೂ, ಝಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾಲಾಗಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಬೊಂಬೆಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾಲಗೋಪುರಗಳ ಕನ್ನಡಿಕಲಶಗಳಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು

¹ × (ಗ ಚ). ² ದೈವತಾ (ಕ) ³ ಸಕಲಾಗಮ ಕೋವಿದರು ಕೊನಬುಗಳು ಮಕರಾಂಕರೂಪಸ್ನುಭರು (ಗ) ⁴ ಭಕ್ತಿಯೊಳು [ನೇಮದೊಳು] । ಮನುಜರೊಳೆಣೆಯಿಲ್ಲವೆ ಶ್ರೇಣಿಕ ನಿ । ನ್ನನುವಾತೆನೆನ್ನಬಹುದೆ (ಗ ಚ) [ಸಂಯಮದೊಳು]—ಚ. ⁵ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಜಾನಕಿಯ ಮದುವೆಯ (ಕ). ⁶ ಅರಸು ಜನಕ ಭೂಪಾಲನು ಧರೆಯೊಳು (ಕ). ⁷ ಮಂಟಪವ ಸಿಂಗರಿಸಿದ । ರುರು ಮುದದಿಂದ ಬೇಗದೊಳು (ಗ ಚ) ⁸ ನೀಲದ ನೆಲಗಟ್ಟಿಂದ ವಜ್ರದ ಪಟ್ಟಿ । ಸಾಲೆಗಳಿಂದ ಪಳುಕಿನ ॥ ಸಾಲ ಬೊಂಬೆಗಳಿಂದಾ ಮಂಟಪ ಕಣ್ಣೆ । ಲೀಲೆಯನಿರದೆ ಪುಟ್ಟಪುದು ॥ ೬ ॥ (ಗ ಚ).

ಕಿನ್ನರಮಿಥುನಗಳಿಂದ ಕಿಂಪುರುಷರ । ಚಿನ್ನ ಪೊಂಬರಿಜುಗಳಿಂದ ॥
ಉನ್ನತವಹ ಸುರದಂಪತಿಗಳ ಬಲು । ರನ್ನಗರುಗಳಿಂದೆಸೆದುದು¹

॥ ೭ ॥

ಮುತ್ತಿನ ರತ್ನದ ನೀಲದ ಪವಳದ । ಮೊತ್ತದ ಲಂಬಣಗಳನು ॥
ಸುತ್ತ ಬಳಸಿ ಕಟ್ಟಲಾ ಮಂಡಪವಂ । ದಿತ್ತದ ಕಣ್ಣೆ ಕೌತುಕವ

॥ ೮ ॥

ಪಟ್ಟಿ ದೇವಾಂಗ ನಾನಾ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲು । ಕಟ್ಟಿಂದ ಬಲು ಝಲ್ಲಿಗಳನು ॥
ಕಟ್ಟಲದಾ ಮದುವೆಯ ಮಂಟಪದ ಸಮ । ಕಟ್ಟಿ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು²

॥ ೯ ॥

ಎಳೆಮುತ್ತಿನ ರಂಗವಲಿಯಿಂದ³ ಪನ್ನೀರ । ಚಳಿಯದಿಂ ಪರಿಮಳದಿಂದ ॥
ವಿಲಸಿತಮಾದ ಪೂಮಾಲೆಗಳಿಂ ಕ । ಣ್ಣೊಳಿಸಿದುದಾ ಮಂಟಪವು

॥ ೧೦ ॥

ಜಾರುದುಕ್ಕಾಲದ ವೈಜಯಂತಿಗಳು ಕ । ಣ್ಣೋರಂತೆಸೆದವಂದಲ್ಲಿ ॥
ತಾರಗೆಗಳನಲಿವುತ ತರಣಿಯ ಬಲು । ತೇರಿಗೆ ಕೊಡದೆ ದಾರಿಯನು

॥ ೧೧ ॥

ಮಗಮಗಿಪಗರು ದೂಪದ ಪೊಗೆಗಳನೀಂಟಿ । ನಗೆವಳಿಚೆಯನೊಪ್ಪಿದುದು ॥
ಸೊಗಯಿಸಿ ತೋರ್ಪ ತಮಾಲದ ಲತೆಯೊಳ⁴ । ಗೊಗೆದ ಪಲಗಳೆಂಬಂತೆ

॥ ೧೨ ॥

ಪರಿಣಯಮಂಟಪದೊಂಟು ದೆಸೆಯೊಳು ಪೂ । ವೆರಸಿದ ಪೊಂಬಾಳೆಗಳು ॥
ಕರಮೆಸೆದವು ಮಂಟಪದ ಚಿಲ್ವಿಕೆಗಂ । ದಿರದೆ ಕರವ ಮುಗಿದಂತೆ

॥ ೧೩ ॥

ಪಸಿಯಡಕೆಯ ಪಲಸಿನ ಮಾತುಳುಂಗದ । ಯೆಸೆವ ಚೆಂಬೆಂಗು ಬಾಳೆಗಳ ॥
ಮಿಸುಪ ಜಂಜೀರ ನಾರಂಗ ಫಲಂಗಳ । ವಿಸರದಿಂದದು ರಾಜಿಸಿದುದು

॥ ೧೪ ॥

ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೬ ॥ ಕಿನ್ನರ ದಂಪತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕಿಂಪುರುಷರ ಚಿನ್ನದ ಆಕೃತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವನಿಸುವ ದೇವತಾ ದಂಪತಿಗಳ ರತ್ನದ ಗೊಂಬೆಗಳಿಂದಲೂ, ಆ ಮಂಟಪವು ಶೋಭಿಸಿತು ॥ ೭ ॥ ಮುತ್ತು, ರತ್ನ, ನೀಲ, ಹವಳಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಜೋಲುವಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ಕಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ಆ ಮಂಟಪವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೮ ॥ ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರ ದೇವಾಂಗವಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ವಿಧದ ವಸ್ತ್ರಗಳ ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ, ಬಹಳವಾದ ಝಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದುದರಿಂದಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವಿವಾಹಮಂಟಪದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ! ॥ ೯ ॥ ಎಳೆಯ ಮುತ್ತಿನ ರಂಗೋಲಿಯಿಂದಲೂ, ಪನ್ನೀರಿನ ಸೇಚನೆಯಿಂದಲೂ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಹೂಮಾರೆ ಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಮಂಟಪವು ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದಿತು ॥ ೧೦ ॥ ಮನೋಹರವಾದ ರೇಶ್ಮೆಯ ಪತಾಕೆಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದೇ ಸವನೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ಅವು ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದು ಸೂರ್ಯನ ರಥಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಕೊಡದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ॥ ೧೧ ॥ ಮಗಮಗಿಸುವ ಅಗರು ಧೂಪಗಳ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ತುಂಬಿಗಳು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳುತ್ತಿದ್ದವು ಆಗ ಅವು ಚೆಲುವಾದ ತಮಾಲದ ಬಳ್ಳಿಯ ಪಲಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು ॥ ೧೨ ॥ ವಿವಾಹಮಂಟಪದ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೊಂಬಾಳೆಗಳು ಮಂಟಪದ ಚಿಲುವಿಕೆಗೆ ಕೈಮುಗಿಯು ತ್ತಿರುವಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ॥ ೧೩ ॥ ಆ ಮದುವೆಯ ಮಂಟಪವು ಹಸಿ ಆಡಕೆಯ ಗೊನೆಯಿಂದಲೂ

¹ ರನ್ನೆಯರಿಂದತಿ ಮಿಗಿಲು ॥ ವನ್ನೆರೆದುದು ಪುರಜನ ಪರಿಜನ ತಮ್ಮ ಚೆನ್ನೇರು ಸಹಮಾಗಿ ಬಂದು (ಕ) ² ಪೇಳುವೆನು (ಗ).

³ ರಂಗವಲಿಯಿಂದ (ಗ) ⁴ ತಮಾಲ ಲತೆಗಳೊಳ (ಗ)

ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ವಿಲಸಿತದೂರ್ವೆ ಪೊಂಬಾಳೆ | ನಳಿನಜಾಗರದ ಪಡಲಿಗೆ ||

ಕಳಮಾಕ್ಷತೆ ವಾರಿ ಪೂರ್ಣಕಲಶಗಳಿಂ | ದಳವಾದುದು ಭದ್ರವೇದಿ

|| ೧೫ ||

ಚೂತ ಪಲ್ಲವಗಳಿಂ¹ ಪರಿಮಲಂಗಳ ಪುಷ್ಪ | ಜಾತಿಯಿಂ² ಸೊಬಗಾಂತಿಸೆವ ||

ನೂತನ ಮಂಗಳ ವಸ್ತುಗಳಿಂದತಿ | ರೀವಿವಡೆದುದದು ಕಣ್ಣಿ

|| ೧೬ ||

ಮಿಸುನಿಯ ಪಸೆಯ ಮಣೆಯ ಮುಂದೆ ರನ್ನದಿಂ | ದೆಸೆವ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿ³ ಗೂಡೆಗಳ

ಶಶಿಮುಖಿಯರು ತಂದಿರಿಸಿ ತೆರಿಸೀರೆಯ | ನೊಸೆದು ಪಿಡಿದರು ಲೀಲೆಯೊಳು⁴

|| ೧೭ ||

ಉತ್ತಮ ಲಗ್ನವರಿದು ಜೋಯಿಸರು ಮುದ | ವೆತ್ತು ದಂಪತಿಗಳ ಕರಸಿ ||

ಮತ್ತವರಾ ಸಮಯದೊಳು ಜನಕ ಭೂ | ಪೋತ್ತಮನನು ಬರಿಸಿದರು

|| ೧೮ ||

ಗಳಿಗೆ ಸಮೀಪವಾದುದು ನೃಪವರ ಪೂರ್ಣ | ಕಳಸವನೆತ್ತಿ ಕುವರಿಗೆ⁵

ತಳುವದೆ ಕೈಧಾರೆಯನೆರೆಯೆಂದವ | ರೊಳು ನುಡಿಯಿಂದ ನುಡಿಯಲು

|| ೧೯ ||

ವಿಲಸದಿಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶೇಕ್ಷುಕುಲಕೆ ನೀರ | ನೊಲಿದೆರೆವಂತಾ ನೃಪತಿ ||

ಉಲಿಯೆ ವಾದ್ಯಗಳು ಶ್ರೀರಾಮಗೆ ಸೀತೆಯ | ನಲವಿಂದ ಧಾರೆಯೆರೆದನು

|| ೨೦ ||

ರನ್ನದ ಪೂರ್ಣಕುಂಭವನೆತ್ತ ಪಿಡಿದೀ | ಕನ್ನೆಯ ನಿನಗೀಗಲಾನು⁶ ||

ನನ್ನಿಯಿಂದಿತ್ತಿನು ಸ್ವೀಕಾರವ ಮಾಡ | ಡೆನ್ನುತ ಕೈಧಾರೆಯೆರೆದ

|| ೨೧ ||

ಹಲನು, ಮಾದಳೆ, ಕೆಂಪು ತೆಂಗು, ಬಾಳೆ. ಜಂಬು ನೇರಳೆ, ಕಿತ್ತಳೆ - ಮುಂತಾದುವುಗಳ ಫಲಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. || ೧೪ || ವಿವಾಹದ ಮಂಗಳಕರವಾದ ವೇದಿಕೆಯು ಕಲಶ, ಕನ್ನಡಿ, ಗರಿಕೆ, ಹೊಂಬಾಳೆ, ತಾವರೆ ಹೂ, ತಟ್ಟೆ, ಅಕ್ಷತೆ, ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. || ೧೫ || ಮಾವಿನ ಚಿಗುರಗಳಿಂದಲೂ, ಸುವಾಸನೆಯ ವಿವಿಧ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ಸೊಗನಾಗಿ ತೋರುವ ಹೊಸತಾದ ಮಂಗಳಕರ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಅದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. || ೧೬ || ಆ ಮದುವೆಯ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹೆಂಗಸರು ಚಿನ್ನದ ಚಾವೆ ಮಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟರು. ಅವುಗಳ ಮುಂದುಗಡೆ ರತ್ನದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿಯ ಗೂಡೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟರು ಆ ಮೇಲೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪರದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದರು. || ೧೭ || ಜೋಯಿಸರು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ತಿಳಿದು ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕರೆಸಿದರು. ಆ ಮೇಲೆ ಜನಕ ರಾಜನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಸಿದರು || ೧೮ || ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಮುಹೂರ್ತವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಯಿತು. ಪೂರ್ಣ ಕುಂಭವನ್ನು ಎತ್ತಿ ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಕೈಗೆ ಧಾರೆಯನ್ನೆರೆ - ಎಂದು ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದರು. || ೧೯ || ಶೋಭಿಸುವ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶವೆಂಬ ಕಬ್ಬಿನ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನೆರೆವಂತೆ ಜನಕನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದನು. ಆಗ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದುವು. || ೨೦ || ಜನಕರಾಜನು ತುಂಬಿದ ನೀರಿನ ರತ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದು, ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಸತ್ಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ, ಸ್ವೀಕರಿಸು - ಎನ್ನುತ್ತ ಕೈಧಾರೆಯನ್ನೆರೆದನು. || ೨೧ || ಆಗ ಮಂಗಳಗಾಯಕಿಯರು ಮಂಗಳಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗಿದುವು. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಸತ್ಪುರುಷರು

¹ ಚೂತಫಲಗಳು (ಗ) ² ಜಾತದಿಂ (ಗ) ³ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕಿ (ಕ) ⁴ ಬೇಗದೊಳು (ಗ ಚ) ⁵ ಕುವರಿಗೆ (ಗ) ⁶ ನಿನಗೀಗ ನಾನು (ಗ ಚ)

ಮಂಗಳಗಾಯಿನಿಯರು ಮಂಗಳವಾಡೆ | ಮಂಗಳವಾದ್ಯ ನೊಳಗಲು ||

ಮಂಗಳ ಮಂಗಳವೆಂದೆಂಬ ಪುಣ್ಯ¹ ಜ | ನಂಗಳ ಘೋಷವೆಸೆಯಲು || ೨೨ ||

ಭೂಸುರರುಗಳಾರ್ತೀರ್ವಾದ ನೆರೆದ ವಿ | ಲಾಸಿನಿಯರ ಗಾನನಿನದ² ||

ಆ ಸುಜನರು ಹರಸುವ ಹರಕೆಯ ಬಲು | ಘೋಷಣೆ ಮಸಗಿದುದಾಗ || ೨೩ ||

ಪಾಡುವ ಗಾನರಿಂ³ ಬಿಡದೆ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಕೊಂ | ಡಾಡುವ ವಂದಿಗಳಿಂದ ||

ಕೂಡೆ ಪಾರಕರುಲುಪೆಸೆಯಲಾ ಮದುವೆಯ | ಗಾಡಿಯನೇನ ಬಣ್ಣಿ ಪೆನು || ೨೪ ||

ರಾಯನನುಜ್ಞೆಯಿಂದರಮನೆಯಿಂ ಬಂದ | ರಾಯತಾಕ್ಷಿಯರು⁴ ಲೀಲೆಯೊಳು ||

ತೋಯಜಾನನೆಯರುಗಳಿಗೆ ರತ್ನಂಗಳ | ಬಾಯಿನಗಳ ಕೊಟ್ಟರಾಗ || ೨೫ ||

ಪಟ್ಟಿಯ ಸೀರೆಯ ಕಣ್ಣೆ ಸಂತಸವನು | ಪುಟ್ಟಸುವಾಭರಣಗಳ ||

ಬಟ್ಟ ಜವ್ವನೆಯರು ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ | ಕೊಟ್ಟರು ಬಾಯಿನಗಳನು || ೨೬ ||

ಮುತ್ತಿನ ರತ್ನದ ತೊಡವುಗಳನು ಚಿ | ಲೈತ್ತ ನೂತನ ವಸ್ತ್ರಗಳ ||

ಇತ್ತರು ಕರ್ಪೂರ ವೀಳಿಯಗಳನಾ | ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗಬಲೆಯರು || ೨೭ ||

ಅತ್ತಲವರು ಬಾಯಿನಗಳ ಕೊಡುತಲಿರ | ಲಿತ್ತಲಾ ನೃಪತಿ ಭೂಸುರರ ||

ನೊತ್ತಕ್ಕೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ವಿತ್ತಂಗಳ | ನಿತ್ತು ದಣಿಸಿದನಳ್ಳಿಯೊಳು || ೨೮ ||

ಸಮದೊರೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮಜ ಜಾತಿತುರಗವ | ರಮಣೀಯಮಪ್ಪ ಭೂಷಣವ ||

ಮಮತೆಯಿಂದಿತ್ತ ನೃಪಗೆ ನೋಡಲುಳಿದ ಭೂ | ರಮಣರುಗಳು ವಾಸಟಿಯೇ || ೨೯ ||

ಮಂಗಳ, ಮಂಗಳ - ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು || ೨೨ || ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಶೀರ್ವಾದವೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಸುಮಂಗಳಿಯರ ಗಾನದ ಲಬ್ಧವೂ, ಸತ್ಪುರುಷರು ಹರಸುವ ಹರಕೆಯ ಘೋಷಣೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು || ೨೩ || ಹಾಡುವ ಗಾಯಕರಿಂದಲೂ, ಕೈಯೆತ್ತಿ ಹೊಗಳುವ ವಂದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿ ಅವುಗಳೊಡನೆ ಪಾರಕರ ಮಾತುಗಳೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರಲು ಆ ಮದುವೆಯ ಸೊಗಸನ್ನು ಏನು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೨೪ || ಆಗ ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಸುಂದರಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ರತ್ನಗಳ ಬಾಗಿನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು || ೨೫ || ಅರಮನೆಯ ಯುವತಿಯರು ಪಟ್ಟಿಸೀರೆಗಳನ್ನೂ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ಬಾಯಿನ ದಾನಗಳಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು || ೨೬ || ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಸೊಗಸಾದ ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಕರ್ಪೂರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೀಳ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿನ ಹೆಂಗುಸರು ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು || ೨೭ || ಹೀಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಅವರು ಬಾಯಿನ ಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಇತ್ತ ಜನಕರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಬಟ್ಟೆ - ತೊಡಿಗೆ - ಹಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಿದನು || ೨೮ || ತನಗೆ ಸಮಾನರಾದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಜನಕನು ಅನೇಗಳನ್ನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತ್ಯಶ್ವಗಳನ್ನೂ, ಮನೋಹರವಾದ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟನು ಅಂತಹ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಇತರ ರಾಜರು ಎಣೆಯಾಗುವರೆ? || ೨೯ || ಕವಿಗಳಿಗೆ, ವಾದಿಗಳಿಗೆ, ಗಮಕಿಗಳಿಗೆ, ವಾಗ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಜನಕರಾಜನು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ವಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರ - ಆಭರಣಗಳನ್ನು

¹ ಪುಣ್ಯ (ಚ) ² ವಿಲಾಸಿನಿ ಜನದುಲುಪಿಂದ (ಕ) ³ ಗಾಯಕರಿ (ಗ) ⁴ ಬಂದಾಯತಾಕ್ಷಿಯರು (ಗ)

ಕೊಟ್ಟನು ಕವಿವಾದಿಗಮಕಿವಾಗ್ನಿಗಳಿಗೆ । ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆವೆರಸು ॥

ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನವನಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆಹೊರಕ ನೃಪರೆಣೆಯೆ ॥ ೩೦ ॥

ದಣಿಯಿಸಿದನು ಬಂದ ಯಾಚಕರನು ಹೊನ್ನ । ಹಣ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂ ॥

ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟ ಜನಕಭೂವಾಲನಿ । ಗೆಣೆಯೆ ಮಿಕ್ಕವರು ಮೃಗಾಕ್ಷಿ ॥ ೩೧ ॥

ಹಿರಿಯರು ಮಾನ್ಯರು ಬಂಧುಜನಂಗಳಂ । ತರವರಿದವರ ಸತ್ಕರಿಸಿ ॥

ಪಿರಿದು ಸಂತೋಷದೊಳ್ಳೆದಿದ ನೃಪ ತ । ನ್ನರಮನೆಗತಿ ವಿಭವದೊಳು ॥ ೩೨ ॥

ಮದುಮಕ್ಕಳ ಮನೆದುಂಬಿಸಿಯೆಂದಾ¹ । ಮದವತಿಯರು ಶೋಭನವ ॥

ಮುದದಿಂದ ಪಾಡಲು ವೈದೇಹಿಯಳಿಯನ । ವದನವ ಕಂಡು ನಲಿದಳು ॥ ೩೩ ॥

ನಾಗವಲಿಯ ನಾಲ್ಕು ದಿನದೊಳು ಮನ್ನಿಸಿ । ಯಾ ಗುಣಮಾಣಿ ಸೀತೆಯೊಳು ॥

ರಾಗದೊಳ್ದೊಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ ನಗರಿಗೆ । ಪ್ರೋಗಬೇಕೆಂದು ಮನದೊಳು ॥ ೩೪ ॥

ನೆನೆದು ತನ್ನಾಪ್ತಸಚಿವನಿಂದಲಂದಾ । ಜನಕ ಭೂವರಗೆ ಪೇಳಿಸಲು ॥

ವಿನಯನಿಧಾನನವನ ನುಡಿಯನು ಕೇಳಿ । ಮನದೊಳಿಂತೆಂದೆಣಿಸಿದನು ॥ ೩೫ ॥

ತಡೆಯಬಾರದು ಪ್ರೋಗುವರ ಪ್ರೋಪರೆ ಮನ । ಪ್ರೊಡಬಡದವರಿಗುತ್ತರವ ॥

ನುಡಿದೊಡಬಡಿಕೆಯ² ಕಾಣದಂದೊಡಬಟ್ಟು । ಪ್ರೊಡವಿಪನವರ ಪಯಣಕೆ ॥ ೩೬ ॥

ಪಟ್ಟಿಯ ಸುರುಳು ಭಂಗಾರ ವಸ್ತ್ರಂಗಳ । ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆವೆರಸು ॥

ಕೊಟ್ಟನು ಕರಿತುರಗಗಳ ಜನಕ ಬೀಳು । ಕೊಟ್ಟನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ॥ ೩೭ ॥

ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಉದರಾರ್ಥಿಗಳಾದ ರಾಜರು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಸಮಾನರಾಗುವರು ! ॥ ೩೦ ॥ ಜನಕನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಬೇಡುವವರಿಗೆ ಚಿನ್ನ, ಹಣ, ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ದಣಿಯಿಸಿದನು. ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಇತರರು ಸಮಾನರ ! ॥ ೩೧ ॥ ಅವರವರ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಜನಕನು ಹಿರಿಯರನ್ನೂ ಮಾನವಂತರನ್ನೂ ಬಂಧುಜನರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ವೈಭವದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೩೨ ॥ ಮದುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮನೆತುಂಬಿಸಿ, ಹೆಂಗುಸರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶೋಭನಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿದರು. ಸೀತೆಯ ತಾಯಿಯಾದ ವೈದೇಹಿಯು ಅಳಿಯನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. ॥ ೩೩ ॥ ನಾಗವಲ್ಲಿಯಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನದವರೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಗುಣರತ್ನವೆನಿಸಿದ ಸೀತೆಯ ಒಡನೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇದ್ದನು. ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ಒಂದುದಿನ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನೆನಸಿದನು. ॥ ೩೪ ॥ ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ತೆರಳುವ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ರಾಮನು ತನ್ನ ಆಪ್ತಮಂತ್ರಿಯ ಮೂಲಕ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ವಿನಯಗುಣಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ಜನಕನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದನು. ॥ ೩೫ ॥ ಹೋಗುವವರನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗದು. ಅವರ ಕೇಳಿಕೆಗೆ ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟು ಒಡಂಬಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಜನಕರಾಜನು ಅವರ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತನು. ॥ ೩೬ ॥ ಜನಕನು ವಟ್ಟಿಗಳ - ಸುರುಳುಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನವನ್ನೂ,

¹ ಮನೆದುಂಬಿಸಿಯೆಂದಾ (ಕ). ² ನುಡಿದೊಡಬಡಿಕೆಯ (ಕ).

ನೆನೆದು ನಿನ್ನನ್ನಯವನು ಕುವರಿಯ ನಿನ್ನ । ಘನತರಮಪ್ಪ ನೇಹವನು ॥
ನೆನೆದು ನಮ್ಮನು ನಮ್ಮ ನೆನೆದೆದೆಗೆಡದಂತೆ¹ । ತನುಜೆಯ ಪಾಲಿಪುದೆಂದು

॥ ೩೮ ॥

ನುಡಿದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ಮನದೊಳು ನಲಿವುತಂ । ದೊಡಬಟ್ಟ ರಾಮಚಂದ್ರಮನು ॥
ಪಡಗೊಡೆದಂತೆ² ಜನಕ ಭೂಪಾಲನಿ । ಗುಡುಗೊಡಿಯಿತ್ತು ಮನ್ನಿಸಿದ

॥ ೩೯ ॥

ವಾರದೊಡಿಗೆಯ³ ಭಂಗಾರವ⁴ ದುಗುಲದ । ಸೀರೆಯ ದಿಂಡು ದಿಂಡುಗಳ⁵ ॥
ಅ ರಾಮಚಂದ್ರ ವೈದೇಹಿಗ⁶ ಕೊಟ್ಟನ । ದಾರ ಬಣ್ಣ ಸುವರಿಳಿಯೊಳು⁷

॥ ೪೦ ॥

ನೆಚ್ಚಿಸಿದನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳ । ನಚ್ಚರಿವಡ⁸ ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ॥
ಮಚ್ಚರಿಸಿದುದಾ ಸುರಕುಜವನೊಳು । ಬೆಚ್ಚಿದರೆಲೆಗಂಗಳಬಲಿ

॥ ೪೧ ॥

ಮಾವನ ಕೈಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಳುತಲಾ । ಮಾವನರಸಿಯ ಪರಳೆಯ ॥
ಭಾವದೊಳಾಂತು ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರವೆರಸಿಯಂ । ದಾ ವಿಭು ತೆರಳ್ವನಲ್ಲಿಯೊಳು

॥ ೪೨ ॥

ಬಂದೆಡಗಿದ ಸೀತಾದೇವಿಯ ವದ । ನೇಂದುವ ನೋಡಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ⁹ ॥
ಅಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಪೇಳಿ ಪ್ರೋಗಿ ಬಾರಮ್ಮ ನೀ । ನೆಂದು ಜನಕನೃಪ ಬಳಿಕ

॥ ೪೩ ॥

ಕಿಱುಪಿಲ್ಲಿ ಪಿಲ್ಲಿಮಂಟಿಗೆ¹⁰ ಕಾಲುಂಗುರ । ಮಿಱುಪ ಪೆಂಡೆಯ ಲುಳಿತಾತಿ ॥
ಕಿಱುಗೆಚ್ಚಿ ಸರ ಘಂಟೆ¹¹ ವೀರಮುದ್ರಿಕೆಗಳ¹² । ತಿಱನಱುದಿತ್ತ ಕುವರಿಗೆ

॥ ೪೪ ॥

ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ವೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಆನೆಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ॥ ೩೮ ॥ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತ ಜನಕರಾಜನು ರಾಮನೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು—ನಿನ್ನ ವಂಶವು ಎಂಥದೆಂಬುದನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು, ಈ ಕುಮಾರಿಗೂ ನಿನಗೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಘನವಾಗಿರುವ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ನೆನೆದುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮನ್ನೂ ನೆನೆದುಕೊಂಡು, ಈಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನೆನೆದು ಅಧೈರ್ಯಗೊಳ್ಳದಂತೆ ಈಕೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು ॥ ೩೯ ॥ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಜನಕ ರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಒಡಂಬಟ್ಟನು. ಹಡಗಿನಿಂದಲೇ ಒಡೆದು ತರಲಾ ಯಿತೋ ಎಂಬಂತೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನೂ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮರ್ಮಾದೆಮಾಡಿದನು ॥ ೪೦ ॥ ಮಾವನಾದ ಜನಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಅತ್ತೆಯಾದ ವೈದೇಹಿಗೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ವಾರದೊಡಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನವನ್ನೂ, ಪಟ್ಟೀಸೀರೆಯ ಮೂಟೆ ಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟ ವಿವರವನ್ನು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಾನೇ ಪರ್ಣಿಸಬಲ್ಲರು? ॥ ೪೧ ॥ ಎಲೈ ಬೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಬಂಧುಗಳಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ-ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು ಇದು ಎಲ್ಲರೂ ಅಶ್ಚರ್ಯಪಡುವಂತಿತ್ತು. ಶ್ರೀರಾಮನ ಈ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಆಸೂಯೆಪಟ್ಟಿತು, ॥ ೪೨ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಮೇತನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಾವನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಅತ್ತೆಯ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಾಳಿಕೊಂಡು ಮಿಥಿಲಾನಗರದಿಂದ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೪೩ ॥ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಕನು ತನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಂದಿಸಿದ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೋಲುವ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ತಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿ 'ನೀನು ಹೋಗಿ ಬಾರಮ್ಮ' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೪೪ ॥ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜನಕನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಚಿಕ್ಕ ಪಿಲ್ಲಿ, ಪಿಲ್ಲಿಮಂಟಿಗೆ, ಕಾಲುಂಗುರ. ಹೊಳೆವ ಬಳೆ, ಲುಳಿ, ತಾತಿ, ಚಿಕ್ಕಗೆಚ್ಚಿ,

¹ ಗೆಡದಂತೆ (ಗ) ² ಪೊಗಗೊಡದಂತೆ (ಗ) ಪಡಗೊಡದಂತೆ (ಚ) ³ ವಾರದುಡುಗೆಯ (ಚ), ⁴ ಭಂಗಾರದ (ಕ). ⁵ ದಿಂಡು ದಿಂಡುಗಳ (ಗ) ⁶ ವಯದ ಬಾನೆ (ಚ) ⁷ ಬಣ್ಣಪರಿಯೊಳಗೆ (ಚ) ⁸ ವಡದ (ಗ) ಯನೆ (ಚ) ⁹ ಪರಸುತ (ಗ, ಚ) ¹⁰ ಮಟ್ಟಿಗೆ (ಗ) ಮಂಜಿಗೆ (ಚ) ¹¹ ಗಳನವ (ಗ ಚ) ¹² × × (ಗ ಚ)

- ನಡುವಿನ ಚಿಂತಾಕುವರಳೆಲೆ ಕಟಿಸೂತ್ರ । ಬಿಡದೊಪ್ಪುವ ವಂಕಿ ಗೆಜ್ಜೆ ॥
ಕಡುರಯ್ಯ¹ವಡೆದ ನಿಱಿಯಗೊಂಡೆಯವನಂ । ದೊಡನೆ ಕೊಡಿಸಿದ ನಂದನೆಗೆ ॥ ೪೫ ॥
- ಲುಳಿ ಹಸ್ತ ರವಿ²ಬೆರಲುಂಗುರ ಕಡಗ ತೋ । ಳ್ಳಳೆ ಕಂಕಣ ಸೂಡಗವ³
ಚಳಕಿಗೆ⁴ ಭುಜಕೀರ್ತಿ ಗೌಳಸರಗಳಷ್ಟು । ದಳವ ತರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿನವನು ॥ ೪೬ ॥
- ಹಾರ ತಿಸರ ಪದಸರ⁵ ಕಂರಮಾಲೆಯ । ಚಾರುಪದಕ ಬಂದಿ ಲುಳಿಯ ॥
ತೋರ ಮುತ್ತಿನ ಹತ್ತೆಗಟ್ಟು ತಾತಿಯ⁶ನಂ । ದಾ ರಾಯನಿತ್ತ ನಂದನೆಗೆ⁷ ॥ ೪೭ ॥
- ಕೆತ್ತಿದ ವಜ್ರಮಾಣಿಕದೋಲೆಗಳ ಹೊಸ । ಮುತ್ತಿನೆಂಟೆಳೆಯ ಬಾಬುಲಿಯ⁸ ॥
ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದ ತೋರ ಮೂಕುತಿಯನಂ । ದಿತ್ತನಾ ರಾಯಮಗಳಿಗೆ⁹ ॥ ೪೮ ॥
- ತುಱುಬಿನ ಸುಳಿ ಪಣೆಗಟ್ಟು ಕೆನ್ನೆಯ ಗಱಿ । ಹೆಣ³ ರವಿ ಮಸ್ತಕಮಣಿಯ ॥
ಮಿಱುಗುವ¹⁰ ಮುತ್ತಿನ ಬಲೆ ಜೂಳಯವ ಮನ । ದೇಹಕದಿಂದಿತ್ತ ನಂದನೆಗೆ ॥ ೪೯ ॥
- ಮುತ್ತಿನ ಸತ್ತಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಹೆಗ್ಗಾಳಿ¹¹ । ಮುತ್ತಿನ ಬಲು ಪಂಜರಗಳ ।
ಮುತ್ತಿನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ದಂಡಿಗೆಗಳನಂ । ದಿತ್ತನಾ ರಾಯ ಮಗಳಿಗೆ ॥ ೫೦ ॥
- ಕೊಟ್ಟಿನಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳ । ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳ ತನ್ನ ಸುತೆಗೆ ॥
ಕೊಟ್ಟ ಜನಕ ಭೂಪಾಲಗೆ ಸರಿದೋರೆ । ಗಟ್ಟಿಬಹುದೆ ಮಿಕ್ಕ ನೃಪರ ॥ ೫೧ ॥
- ಗಿಂಡಿ ಕರಗ ಕಾಳಾಂಜಿ ಕರ್ಪೂರ ಕ । ರಂಡ ಪಡಿಗದೊಳಿಗದ¹² ॥
ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಿಯರನು ಕಳುಹಿದನಾ । ಮಂಡಲಪತಿ ಮಗಳೊಡನೆ ॥ ೫೨ ॥

ಸರಗಂಟೆ, ವೀರಮುದ್ರಿಕೆ—ಮುಂತಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವರಿತು ಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೪೪ ॥ ನಡುವಿನ ಚಿಂತಾಕು
ಅರಳೆಲೆ, ನೊಂಟದ ನೇವಾಳ, ಶೋಭಿಸುವ ವಂಕಿ, ಗೆಜ್ಜೆ, ಮನೋಹರವಾದ ನಿರಿಯಗೊಂಡೆ—ಮುಂತಾದವನ್ನು ಮಗಳಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೪೫ ॥ ಲುಳಿ, ಹಸ್ತರವಿ, ಬೆರಳಿನ ಉಂಗುರ, ಕಡಗ, ತೋಳಿನ ಬಳೆ, ಕೈಬಳೆ, ಸೂಡಗ, ಚಳಕಿಗೆ, ಭುಜಕೀರ್ತಿ,
ಗೌಳಸರ, ಅಷ್ಟದಳ—ಮುಂತಾದವನ್ನು ತರಿಸಿ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು, ॥ ೪೬ ॥ ಹಾರ, ಮೂರೆಯ ಸರ, ಪದ ಸರ,
ಕಂರಮಾಲೆ, ಮನೋಹರವಾದ ಪದಕ. ಬಂದಿ. ಲುಳಿ, ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತಿನ ಹತ್ತೆಗಟ್ಟು, ತಾತಿ—ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಆ ರಾಜನು
ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೪೭ ॥ ಕೆತ್ತಿದ ವಜ್ರಮಾಣಿಕಗಳ ಓಲೆಗಳನ್ನೂ, ಹೊಸಮುತ್ತಿನ ಎಂಟು ಎಳೆಗಳಿರುವ ಬಾಹು
ಪೂರವನ್ನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ದೊಡ್ಡ ಮೂಗುತಿಯನ್ನೂ ಜನಕನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೪೮ ॥ ತುರುಬಿನ ಸುಳಿ,
ಹಣೆಗಟ್ಟು, ಕೆನ್ನೆಯ ಗರಿ, ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ (ಆಭರಣ ವಿಶೇಷ), ತಲೆಯ ರತ್ನ, ಹೊಳೆವ ಮುತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಾರಿ—
ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಗಳಿಗಿತ್ತನು, ॥ ೪೯ ॥ ಮುತ್ತಿನ ಕೊಡೆ, ಮುತ್ತಿನ ಕೊಂಬು, ಮುತ್ತಿನ ದೊಡ್ಡ ಪಂಜರ, ಮುತ್ತಿನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ,
ಮುತ್ತಿನ ವೀಣೆ—ಮುಂದಾದುವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೫೦ ॥ ಅಂದು ಜನಕರಾಜನು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ,
ವಸ್ತ್ರದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಜನಕರಾಜನಿಗೆ ಇತರ ರಾಜರನ್ನು
ಸರಿಗಟ್ಟಬಹುದೆ? ॥ ೫೧ ॥ ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಜನಕನು ತನ್ನ ಮಗಳೊಡನೆ ಗಿಂಡಿ, ಕೊಡ, ಪನ್ನೀರುಕುಪ್ಪಿ

¹ ರಂಗು (ಗ. ಚ.) ² ಹಸ್ತ ಸರ (ಗ) ³ ಸೂಡಂಗ (ಗ) ಸೂಡಗದ (ಚ). ⁴ ಛಳಕಿಗೆ (ಕ). ⁵ ಪಂಚಸರ (ಗ ಚ).
⁶ ಪುಸ್ತಿಯ (ಗ) ⁷ ರಾಯನಿತ್ತ ನಾ ಸುತೆಗೆ (ಗ) ⁸ ಮುತ್ತಿನ ಪೆಂಟೆಯಗಳನು (ಗ). ⁹ ನೃಪತಿ ಕುವರಿಗೆ (ಚ) . . . ಮಗಳಿಗೆ (ಗ).
¹⁰ ಗಱಿವೂ (ಚ) ¹¹ ಹೆಗ್ಗಾಳಿ. ¹² ಪಡುಗದೊಳಿಗದ (ಕ) ಪಡಿಗಳೊಳಿಗದ (ಗ)

ಕನ್ನಡಿ ಕನಕಚವರ ಬೀಸಣಿಗೆ ಮೊಸ . ಪೊನ್ನ ಕಾವಿನ ಕುಂಚದವರ ||
ರನ್ನದ ಪಾವುಗೆಯೂಳಿಗದವರನಾ . ಚಿನ್ನೆಯೊಡನೆ ಕಳುಹಿದನು

|| ೫೩ ||

ವೀಣೆ ಕಿನ್ನರಿ ಸ್ವರಮಂಡಲ¹ ತುಂಬುರ . ವೀಣೆಗಳನು ಬಾಜಿಸುವ ||
ಜಾಣೆಯರನು ಕಳುಹಿದನಂದಾ ನೃಪ . ಯೇಣಾಕ್ಷಿಯೊಡನೆ ರಾಗದೊಳು

|| ೫೪ ||

ಹಲವು ಮಾತೇನು ನಾನಾ ಮೂಳಿಗಕಂದು . ಸಲುವ ಸಲ್ಲಲಿತಾಂಗಿಯರ ||
ನೆಲೆಮಾಡಿ ಮಗಳ ಸಂಗಡ ಕಳುಹಿದನವ . ಲಲನೆ ಕೇಳಿತಿವಿಭವದೊಳು

|| ೫೫ ||

ಲೆಕ್ಕಿಗರನು ಲಕ್ಕಣಿಗೆ ಪಾರಕರನು . ಅಕ್ಕರಿಗರ ಜೋಯಿಸರ ||
ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗಳಂಗಡಿಕಾಱರ ಮಗ . ಳೊಕ್ಕಲಾಗಿಯೆ ಕಳುಹಿದನು

|| ೫೬ ||

ಚಿತ್ರವ ಬರೆವರುಗಳ ಚಿಪ್ಪಿಗರನವ . ನೇತ್ರಾವಳಿಯ ನೇವವರ² ||
ಪುತ್ರಿಕೆಗಳ ತಿದ್ದು ವರೊಕ್ಕಲ ತನ್ನ . ಪುತ್ರಿಯೊಡನೆ ಕಳುಹಿದನು

|| ೫೭ ||

ಮಡಿವಾಳರ ಮಾಲೆಗಾಱರುಗಳ ಮೊ . ನಡಿಗರ ಬಲು ಚಕ್ರಿಗಳ³ ||
ಬಡಗಿಗಳನು ಗಾಣೆಗರ ನಾವಿದರ⁴ ಮಗ . ಳೊಡನೊಕ್ಕಲಾಗಿ ಕಳುಹಿದ

|| ೫೮ ||

ಅಟ್ಟದ ಚೀಟಿ⁵ ಕಾಣದ ಮುನ್ನ ಜೋಳಿಗೆ . ಗಟ್ಟಿ ಕಳುಪುವ ನಾಡೊಳಗೆ ||
ಕೊಟ್ಟನೇಳೆಂಟು ಲಕ್ಕದ ಸೀಮೆಯ ತನ್ನ . ಪಟ್ಟದ ಸುತೆಗುಂಬಳಿಯ⁶

|| ೫೯ ||

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೊಲ್ಲಾರ ಬೊಕ್ಕಸ ಭಂಡಾರ . ಕಟ್ಟಿದ ಜಾಳಿಗೆಗಳನು⁷ ||
ಕೊಟ್ಟು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನಿತ್ತಾ ನೃಪ ಬೀಳು . ಕೊಟ್ಟನು ಸುತೆಯ ಮೋಹದೊಳು

|| ೬೦ ||

ಕರ್ಪೂರದ ಕರಡಿಗೆ, ಉಗುಳುಬುಡ್ಡಿ—ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಸೇವಕೀ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೫೨ ||
ಕನ್ನಡಿ, ಚಿನ್ನದ ಚಾಮರ, ಬೀಸಣಿಗೆ, ಹೊಸಚಿನ್ನದ ಹಿಡಿಯಿರುವ ಕುಂಚ, ರತ್ನದ ಪಾದುಕೆ—ಮುಂತಾದ ಉಳಿಗಳನ್ನು
ಮಾಡತಕ್ಕ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೫೩ || ವೀಣೆ, ಕಿನ್ನರಿ, ಸ್ವರಮಂಡಲ, ತುಂಬುರವೀಣೆಗಳನ್ನೂ
ವಾದನ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕಲಾವಿದೆಯರನ್ನೂ ಜನಕನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೀತಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. || ೫೪ ||
ಎರೇ ಚೀಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾತೇಕೆ? ಜನಕನು ಅಂದು ತನ್ನ ಮಗಳೊಡನೆ ಹಲವಾರು ವಿಧದ ಸೇವೆಗೆ
ಯೋಗ್ಯರಾದ ಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ವೈಭವದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೫೫ || ಗಣಿತಜ್ಞರನ್ನೂ, ಲಾಕ್ಷಣಿಕ
ರನ್ನೂ, ವಿದ್ವಜ್ಞನರನ್ನೂ, ಜೋಯಿಸರನ್ನೂ, ಅಕ್ಕಸಾಲೆಗಳನ್ನೂ, ಅಂಗಡಿಕಾರರನ್ನೂ ಒಕ್ಕಲಾಗಿ ನೆಲಸುವಂತೆ ಮಗಳೊಡನೆ
ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೫೬ || ಚಿತ್ರಕಾರರನ್ನೂ, ಬಟ್ಟೆಹೊಲಿಯುವವರನ್ನೂ, ಹೊಸಸೀರೆಗಳನ್ನು ನೇವವರನ್ನೂ, ಪ್ರತಿಮೆ
ಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನೂ ಒಕ್ಕಲಾಗಿ ನೆಲಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಮಗಳೊಡನೆ ಕಳುಹಿದನು || ೫೭ || ಅಗಸರು, ಮಾಲೆ
ಗಾರರು, ಹೂವಡಿಗರು, ಕುಂಬಾರರು, ಬಡಗಿಗಳು, ಗಾಣೆಗರು, ಕ್ಷೌರಿಕರು—ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಮಗಳೊಡನೆ ಒಕ್ಕಲಾಗಿ
ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೫೮ || ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚೀಟನ್ನು ಕಾಣುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೂಟೆಕೆಟ್ಟಿ
ಕೊಡತಕ್ಕಂತಹ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ತನ್ನ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏಳೆಂಟುಲಕ್ಷ ಸೀಮೆಗಳನ್ನು ಮಗಳಿಗೆ ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು || ೫೯ ||

¹ ಸರಮಂಡಲ (ಗ ಚ) ² ನೈವವರ (ಚ) ³ ಚಕ್ರಗಳ (ಗ) ⁴ ನಾವಿಳರ (ಚ) ⁵ ಚೀಟಿ (ಗ) ⁶ ಗುಂಬಳಿಯನು (ಗ)

⁷ ಜೋಳಿಗೆಗಳನು (ಚ).

ಇಂತುಂಬಳಿಯುಡುವಳಿ¹ ಬಳುವಳಿಯ ಭೂ | ಕಾಂತ ಮಗಳಿಗಿತ್ತು ಕಳುಹೆ² ||
ಅಂತರಿಸದೆಯಲ್ಲಿಂ ಪೊಟಮಟ್ಟಾ³ | ಕಾಂತೆ ಬಂದಳು ತಾಯ ಬಳಿಗೆ

|| ೬೦ ||

ಅಡಿಗಿಳಿದ ಕುವರಿಯನೆತ್ತಿ ಗಲ್ಲವ | ಹಿಡಿದು ಮುದ್ದಿಸಿ ಮುಂಡಾಡಿ ||
ಬಿಡದೆ ಸೀತೆಗೆ ವೈದೇಹಿ ಬುದ್ದಿಯನಿಂತು | ನುಡಿದಳಂಬುಜದಳನೇತ್ರ

|| ೬೧ ||

ಗಂಡನ ಮಾತ ಮೀಡದ ಸತಿಯರು ಭೂ | ಮಂಡಲದೊಳು ಪೂಜ್ಯರದೊಂ ||
ಗಂಡನ ಮಾತನುದ್ದಂದಿಸಬೇಡೆಂದು | ತೊಂಡೆನಾಯಬಲೆಗೊರೆದಳು

|| ೬೨ ||

ಗತಿಗತಿ ದೂರತೆ⁴ಯತಿಹಿತವರು ತನ | ಗತಿಕಷ್ಟವನೆಸಗುವರು ||
ಪತಿಯಾಜ್ಞೆಯ ಮೀಟಿ ಮೀಡಿದಿರೆಂದಾ | ಸತಿ ಬುದ್ದಿವೇಳ್ಳಳಾ ಸುತೆಗೆ

|| ೬೩ ||

ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಮೈದುನ ನಾದಿನಿಯೋರೆ | ಗಿತ್ತಿಯತ್ತಿಗೆ ಸವತಿಯರ ||
ಚಿತ್ತವಡಿದು ಕೂರ್ತೆರವಿಲ್ಲದಿರೆಂದು | ನೃತ್ಯ ಯಾವನೆಗೆ ಪೇಳಿದಳು

|| ೬೪ ||

ಶಕಲ ಜನರೊಳು ವಿನಯವ ಮಾಡದೆ ನೀ | ಸಕಲ ಜನರೊಳು ವಿನಯವ ||
ಪ್ರಕಟಸೆನುತ ವೈದೇಹಿ ತನ್ನಣುಗಿನ⁵ | ಸುಕುಮಾರಿಗೆ ಪೇಳಿದಳು

|| ೬೫ ||

ಇರು ಸತ್ಯದೊಳಿರು ಮುಕ್ತಕೋಪದೊಳೊಲಿ | ದಿರು ಪುರುಷನ ಚಿತ್ತವಡಿದು ||
ಇರು ಮೈದುನಚನವ ಬಿಡದೆ ಮುತ್ತೈದೆಯಾ | ಗಿರು ನೀನೆಂದು ಪೇಳಿದಳು

|| ೬೬ ||

ಎಂದಿವಾದಿಯ ನೀತಿವಾತುಗಳನು ತನ್ನ | ನಂದನೆಗಲುಪಿ ವರಸುತ ||
ಅಂದು ಮನಸಿನುಮ್ಮಳವತಿಸಂತಸ | ದಿಂದ ಕಳುಪಿಯಂದವಳು⁶

|| ೬೭ ||

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಕೊಲ್ಲಾರ (ಕಮ್ಮಾರ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ), ಹಣದ ಕೋಶ, ಮೂಟೆಕಟ್ಟಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಜನಕನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಗಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು. || ೬೦ || ಹೀಗೆ ಜನಕನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಉಂಬಳಿ, ಉಡುವಳಿ, ಬಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲು, ಸೀತೆಯು ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ತನ್ನ ತಾಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಳು. || ೬೧ || ತನ್ನ ಪಾದಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿದ ಮಗಳನ್ನು ವೈದೇಹಿಯು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ, ಗಲ್ಲವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮುದ್ದಿಸಿ, ಮೈಸವರಿ. ಹೀಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದಳು. || ೬೨ || ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರದಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜನೀಯರೆನಿಸುವರು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಎಂದಿಗೂ ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಬಾರದು—ಎಂದು ವೈದೇಹಿ ಹೇಳಿದನು. || ೬೩ || ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಹಿತವಂತರೆನಿಸುವವರಿಂದಲೇ ಆಗಲಿ—ಯಾವ ಕಷ್ಟವುಂಟಾದರೂ ಗಂಡನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮೀರಬೇಡ—ಎಂದು ಮಗಳಿಗೆ ಬುದ್ದಿ ಹೇಳಿದಳು. || ೬೪ || ಅತ್ತೆ, ಮಾವ, ಮೈದುನ, ನಾದಿನಿ, ಓರಗಿತ್ತಿ, ಅತ್ತಿಗೆ, ಸವತಿ—ಮುಂತಾದವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸು—ಎಂದು ಆ ಯುವತಿಗೆ (ಸೀತೆಗೆ) ಹೇಳಿದಳು. || ೬೫ || ಮಗಳೇ, ನೀನು ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ವಿನಯ ತೋರಿಸುವವಳಾಗದೆ, ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ವಿನಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸು—ಎಂದು ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗಳಿಗೆ ವೈದೇಹಿಯು ಹೇಳಿದಳು. || ೬೬ || ನೀನು ಸತ್ಯವಂತಳಾಗಿರು, ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲದಿರು, ಗಂಡನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದಿರು, ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡದಿರು, ಸುಮಂಗಲಿಯಾಗಿರು—ಎಂದು ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. || ೬೭ || ವೈದೇಹಿಯು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ನೀತಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ

¹ ಯಡಿವಳಿ (ಗಚ.) ² ಕಳುಹಿ (ಗ) ³ ಪೊಟಮಟ್ಟಳಾ (ಚ). ೬೨ ಈ ಪದ್ಯ ಗದ್ಯಲ್ಲಿ. ⁴ ದೂರತೆ (ಕ). ⁵ ತನ್ನಣುಗಿಗಾ (ಗ)
⁶ ಕಳುಪಿದಯಂತವಳು (ಕ).

ಮಡದಿ ಕೇಳಾ ಜನಕನು ಜಾನಕಿಯ ಸಂ । ಗಡ ಪೋಗಿ ಬಾರೆಂದು ತನ್ನ ॥
ಪಡವಾಳನ¹ ಪಡವೆರಸು ಕಳುಪಲಂ । ದೊಡನೆ ತೆರಳಿದರಂದವರು²

॥ ೬೯ ॥

ಉಭಯಬಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡಾ ಪೊಳಲನು । ಶುಭದಿನದೊಳು ಪೊಷಮಟ್ಟು ॥
ಅಭಿಮತಸಿದ್ಧಿ ಯಕ್ಕೊಂದು ಭೂಸುರರೆನೆ । ವಿಭುಗಳು ತೆರಳಿದರಂದು

॥ ೭೦ ॥

ಚಿನ್ನತಿತ್ತಿರಿ ಉಂಚೆ ಮುಱು ತಾಪು ಹೆಗ್ಗಾಳಿ । ಮನ್ನೆಯಗಹಳೆ ಪಿನಾಕಿ ॥
ಉನ್ನತವಹ ಶಂಖ ಪಟಹಡಿಂಡಿಮ ಮಡ್ಡು । ಸನ್ನಾಹ ಭೇರಿ ಮೊಳಗಲು

॥ ೭೧ ॥

ಡೋಳು ಡಮರು³ ಗಿಡುಬಿಡಿ ವೀರವಂದ ನಿ । ಸ್ನಾಳ ಡವುಡೆ ಜಿನವೆಸರ ॥
ಕಾಳೆ ಚೆಂಬಕವಟಿ ಮೊಳಗಲಾ ವಾದ್ಯದ । ಮೇಳದೊಳ್ಳಿದಿದನಂದು

॥ ೭೨ ॥

ಕುಲಗಿರಿಗಳನೊಡೆಹಾಯ್ದು ದಿಕ್ಕತಿಗಳ । ಸಲೆ ಬೆದಲುಸಿ ದಿಕ್ಕರಿಗಳ ॥
ತಲೆಗೊಡಹಿಸಿ ತಳಮಳಲೇಳಿಸಿದುದಾ । ಜಲಧಿಯನಾ ವಾದ್ಯನಿನದ

॥ ೭೩ ॥

ಓಪಳೆ ಸಕಲ ವೈಭವದಿಂದೊಯ್ಯನಂ । ದಾ ಪೊಳಲನು ಪೊಷಮಟ್ಟು ॥
ಶ್ರೀಪತಿವೆರಸು ಜಾನಕಿಗೂಡಿ ದಶರಥ । ಭೂಪತಿಸುತ⁴ನೈದಿದನು⁵

॥ ೭೪ ॥

ಕಳುಪಲ್ವೆದಿದ ಬಂಧುಜನಗಳ ಪಿಂದಕೆ । ಕಳುಪಿ ಮುಂದಕೆ ನಡೆತರುತ ॥
ತಳುವದೆ ಪಯಣ ಪಯಣಗತಿಯೊಳಗಾ । ಯಿಳೆಯಾಣ್ಣನತಿ ರಾಗದೊಳು

॥ ೭೫ ॥

ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೋರ್ವ ಮುಖ್ಯ ಚರನ ಪೋ । ಗೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮನು ॥
ಅಂದುಸುರಲು ಪಗಲಿರುಳಾಗಿ ಬೇಗದೊಳ್ । ಬಂದು ಕಂಡನು ದಶರಥನ

॥ ೭೬ ॥

ಹೇಳಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, ಅಂದು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗಾದ ದುಃಖ-ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದಳು ॥ ೬೮ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಜನಕನು ತನ್ನ ಮಗಳೊಡನೆ ನೀನೂ ಹೋಗಿಂದು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತೆರಳಿದರು ॥ ೬೯ ॥ ಎರಡು ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶುಭಮಂಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವಾಚಕವಾಗಿ ದಿಂದ ಹೊರಟರು ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು 'ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಿ' ಎಂದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಲು, ಇವರು ತೆರಳಿದರು. ॥ ೭೦ ॥ ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ತುತೂರಿ, ರುಂಚೆ, ಮುರಿ (ಕೊಂಬು), ತಾಪು, ದೊಡ್ಡ ತುತೂರಿ, ಮನ್ನೆಕಾಳೆ, ಪಿನಾಕಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಂಖ, ಪಟಹ, ಡಿಂಡಿಮ, ಮಡ್ಡು, ಸಿದ್ಧತೆಯ ಭೇರಿ-ಮುಂತಾದವು ಶಬ್ದಮಾಡಿದವು ॥ ೭೧ ॥ ಡೋಲು, ಡಮರು, ಗಿಡುಬಿಡಿ, ವೀರವಂದ, ನಿಸ್ಸಾಳ, ದೌಡೆ, ಜಿನಗಾಳೆ, ಚೆಂಬಕವರೆ-ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳು ಧ್ವನಿಮಾಡಲು ಅವು ಗಳೊಡನೆ ರಾಮನು ತೆರಳಿದನು ॥ ೭೨ ॥ ಆಗ ಮೊಳಗುತ್ತಿದ್ದ ವಾದ್ಯಗಳ ಶಬ್ದವು ಕುಲಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಚಿದರಿಸಿತು, ದಿಕ್ಪಾಲಕರನ್ನು ಭೀತಿಗೊಳಿಸಿತು, ದಿಗ್ಗಜಗಳು ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಹುವಂತೆ ಮಾಡಿತು, ಸಮುದ್ರದ ತಳದ ಮರಳನ್ನು ಮೇಲೆಬ್ಬಿಸಿತು ॥ ೭೩ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ದಶರಥ ರಾಜನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವೈಭವದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಆ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಸೀತೆ ಇವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತೆರಳಿದನು. ॥ ೭೪ ॥ ತನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಬಂಧುಜನರನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಪಯಣಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು ॥ ೭೫ ॥ ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಮುಂದಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಚಾರಕನನ್ನು

¹ ಪಡವಳ್ಳನ (ಗ), ² ತೆರಳಿದಲ್ಲಿಂದ (ಗ ಚ) ³ ದಗಮು (ಚ) ⁴ ಭೂಪನ ಸುತ (ಗ ಚ) ⁵ ತೆರಳಿದನು (ಚ)

ಧರಣಿಗೆ ಬಿಳ್ಳೇಳ್ವ ತಿಭಕ್ತಿಯೊಳು ತನ್ನ । ಶಿರದೊಳು ಕರಕಂಜವನು ॥
ಇರಿಸಿ ತೆಗೆದು ದಶರಥ ಭೂವರಗಾ । ಚರನಿಂತು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನು ॥ ೭೭ ॥

ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೈವತ್ತಾರು ದೇಶದ । ರಾಯರುಗಳು ತಮತಮಗೆ ॥
ಖೋಯೆನುತಿರೆ¹ ನಿನ್ನ ನಿಜಕುಲಾಂಬರ ದಿನ । ನಾಯಕನಾ ರಾಮಚಂದ್ರ ॥ ೭೮ ॥

ಹಸೆನಿಂದು ಸೀತಾದೇವಿಯರನು ತ । ನ್ನಸಮಬಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ॥
ಅಸಹಾಯಶೂರ ರಾಘವ ಬಂದಪನೆಂ । ದುಸುರಲಂದದ ಕೇಳುತನೆ² ॥ ೭೯ ॥

ಬಿಟ್ಟನು ಬಹುವಾಡವನಂಗಚಿತ್ತವ । ಕೊಟ್ಟನು ಮನದಣಿವಂತು³ ॥
ಪಟ್ಟಣವನು ಸಿಂಗರಿಸೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯ । ನೆಟ್ಟನೆ ಕರೆಸಿ ಪೇಳಿದನು ॥ ೮೦ ॥

ಆ ನುಡಿಗೇಳುತಂದಾ ಮಂತ್ರೀಶನಂ । ದಾನದೈತಂದು ಬೇಗದೊಳು ॥
ಆ ನಗರವ ಸಿಂಗರಿಸಿದನಿರದಂ । ದಾನದನೇನ ಪೇಳುವೆನು⁴ ॥ ೮೧ ॥

ತೋರ ಮುತ್ತಿನ ರಂಗವಲಿಯಿಂದ ಸಾಧಿನ । ಸಾರಣೆಯಿಂದ ಕುಂಕುಮದ ॥
ಕಾರಣೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣೆಸೆವಂತೆ ಪೊಳಲ ಸಿಂ । ಗಾರವನಂದು ಮಾಡಿದರು ॥ ೮೨ ॥

ಎಡವಿಡದೊಪ್ಪುವ ಕೇರಿಕೇರಿಯ ಮುಂ । ಗಡೆಯೊಳು ಕಟ್ಟಿ ರಂಜಿಸುವ ॥
ಗುಡಿತೋರಣ ಕೋಟಾಕೋಟಿಯಿಂದದು । ಪಡೆದುದು ಕಣ್ಣೆ ಕೌತುಕವ ॥ ೮೩ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚಿತ್ರಪಟಗಳಿಂದ । ಝಲ್ಲಗಳಿಂದ ರಾಜಿಸುವ ॥
ಪುಲ್ಲ⁵ಪಟ್ಟೆಯ ನೇಜೆಯ⁶ದಿಂದಲದ ತಳು । ವಿಲ್ಲದೆ ಸಿಂಗರಿಸಿದರು ॥ ೮೪ ॥

ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅವನು ಹಗಲಿರುಳೆನ್ನದೆ ನಡೆದು ಬೇಗನೆ ಬಂದು ದಶರಥನನ್ನು ಕಂಡನು ॥ ೭೭ ॥ ದಶರಥನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಆ ದೂತನು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಎದ್ದುನಿಂತು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿದನು. ॥ ೭೭ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಕೇಳು. ಮಿಥಿಳೆಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಐವತ್ತಾರು ದೇಶದ ರಾಜರೆಲ್ಲರು 'ಖೋ' ಎಂದು ಉದ್ಗಾರಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ನಿನ್ನ ವಂಶವೆಂಬ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನಂತಿರುವ ರಾಮನು ॥ ೭೮ ॥ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ವರಿಸಿ, ತನ್ನ ಅಸಮಾನವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಅಸಹಾಯಶೂರನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ—ಹೀಗೆಂದು ದೂತನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೭೯ ॥ ದಶರಥನು ಈ ಸಂತೋಷವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ, ಆ ದೂತನಿಗೆ ಕೆಲವು ಉಂಬಳಿಭೂಮಿ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು, ಮನಸ್ಸು ತೃಪ್ತಿಪಡುವಂತೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಒಡನೆ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಲು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ॥ ೮೦ ॥ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಂತ್ರೀಶ್ವರನು ಒಡನೆ ಬಂದು, ಬೇಗನೆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿದನು. ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲಿ! ॥ ೮೧ ॥ ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತುಗಳ ರಂಗೋಲೆಯಿಂದಲೂ, ಸಾಧಿನ (ಪರಿಮಳ ವಸ್ತುವಿನ) ಸಾರಣೆಯಿಂದಲೂ, ಕುಂಕುಮದ ಗೀರುಗಳಿಂದಲೂ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗ ಸಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಅಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿದರು. ॥ ೮೨ ॥ ನಿಬಿಡವಾಗಿದ್ದ ಶೋಭಿಸುವ ಬೀದಿಗಳ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ರಾಜಿಸುವ ಗುಡಿತೋರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಗೋಡೆಯ ತುದಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯೆನಿಸಿತು. ॥ ೮೩ ॥ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಚಿತ್ರಪಟಗಳಿಂದಲೂ, ನಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಹುಲ್ಲೆವಟ್ಟೆಯ

¹ ಖೋಯೆನುತಿರೆ (ಗ ಚ). ² ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ (ಗ). ³ ದಣಿವಂತೆ (ಚ) ⁴ ಬಣ್ಣಪೆನು (ಗ.ಚ.) ⁵ ಪುಲ್ಲೆ (ಗ). ⁶ ನೇರೈಯ (ಕ).

ಕಟ್ಟಿದ ಕೇತನ ವೈಜಯಂತಿಗಳು ಬಾಂ । ಬಟ್ಟಿಗರೆಡೆಯಾಟವನು ॥

ಕಟ್ಟಿ ರಾಜಪವಂದಿನೆ ಪೇಳ್ವಿನೇನನಾ । ಪಟ್ಟಣದತಿ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯು

॥ ೮೫ ॥

ಅಂಬುಜವದನೆ ನಾನಾ ರತ್ನಗಳ ಬಲು । ಲಂಬಣಗಳ ತರವಿಡಿದು ॥

ತುಂಬಿ ಕಟ್ಟಿದವಂದೆನಲಾ¹ ಪೊಳಲಾ । ಡಂಬರವನು ಪೇಳ್ವಿನೇನ

॥ ೮೬ ॥

ಪೂಳಲನೀ ತೆಡದೊಳು ಸಿಂಗರವನು ಮಾಡಿ² । ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ಗುಡಿನೆರಸು ॥

ನಳಿನಾಕ್ಷಿಯರೊಡವರೆ ಮಂತ್ರಿ ಕುವರನ । ಬಳಗಿದಿರಾಗಿ ನಡೆದನು

॥ ೮೭ ॥

ಬಂದಪ ಗಡ ಶ್ರೀರಾಮ ಸೀತೆಯ ಹಸೆ । ನಿಂದನು ಗಡ ನಾವವನ ॥

ನಿಂದು ನೋಡುವ ಬನ್ನಿಯೆಂಬ ಜನರ ಬಲು । ಸಂದಣಿ ಮಸಗಿದುದಾಗ

॥ ೮೮ ॥

ನೋಡಬೇಕವನ ಸೀತಾದೇವಿಯರ ಪೊಸ । ಗಾಡಿಯನೆಂದವರೊಡನೆ ॥

ಕೂಡಿದ ಜನವೈದಿದುದವನೆಡೆಗಡ । ನಾಡುವಿನೇನ ಬಾಯಳಿದು

॥ ೮೯ ॥

ಎಡಬಲದೊಳಗೊಂದೆರಡು³ ಗಾವುದನೆಡೆ । ವಿಡದೆ⁴ ನೋಡುವ ನೋಟಕರ ॥

ನಡುವೆ ದಂಪತಿಗಳಾನೆಯನೇಱು ಮೆಲ್ಲನೆ । ನಡೆದರು ಮೃಗಶಿಶುನಯನೆ

॥ ೯೦ ॥

ಹಲವು ವಾದ್ಯದ ಬಲು ಘೋಷದಿಂ ಬಹುಜನ । ದುಲುಪಿಂದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯವರ ॥

ಕಲಕಲದಿಂದ ಭಟರ ಕೂಗಾಟದಿಂ । ಬಲ ನಡೆದುದು ಗಮಕದೊಳು⁵

॥ ೯೧ ॥

ತುರಗನಿಜಯ ತೆರೆ ಬೆಳ್ಳೊಡೆ ಬೆಳ್ಳೊರೆ । ಪರಿವಾರ ಮೀನಸಿಕಾಂತಿ ॥

ಶರ⁶ ವಾದ್ಯರವ ಘೋಷವಾಗಲಂದಾ ಬಲು । ನೆರವಿ ಪಾಲ್ಗಡಲಂತೆಸೆದುದು

॥ ೯೨ ॥

ಬಾಣಾಕೃತಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿರು ॥ ೮೪ ॥ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದುದ ರಿಂದ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವರಿಗೆ ತಡೆಯುಂಟಾಯಿತು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಚೆಲುವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ ! ॥ ೮೫ ॥ ಎಲ್ಲೆ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಹಲವಾರು ವಿಧದ ರತ್ನದ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮದಂತೆ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿದ್ದರು ಇದರಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಉಂಟಾದ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ ! ॥ ೮೬ ॥ ಮಂತ್ರಿಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೃಂಗಾರಗೊಳಿಸಿ, ಕಲಶ-ಕನ್ನಡಿ-ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಸುಂದರಿಯರು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಇದಿರುಗೊಳ್ಳಲು ನಡೆದನು ॥ ೮೭ ॥ ಆಗ ಜನರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಬರುತ್ತ ಹೀಗೆಂದರು—ಶ್ರೀರಾಮನು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನಂತೆ ! ಅವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ವರಿಸಿರುವಂತೆ ! ನಾವು ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ನೋಡುವ,ಬನ್ನಿ ॥ ೮೮ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು— ಅವನೊಡನಿರುವ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಹೊಸಚೆಲುವನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕು—ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೆ ಜನರು ಗುಂಪಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ನಡೆದರು—ಅದನ್ನು ಏನು ಹೇಳಲಿ ! ॥ ೮೯ ॥ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಗಾವುದಗಳ ದೂರದವರೆಗೂ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಜನರ ನಡುವೆ ಈ ನವದಂಪತಿಗಳು ಆನೆಯನ್ನೇರಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ॥ ೯೦ ॥ ಹಲವು ವಿಧವಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ, ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರ ಬೊಬ್ಬೆಗಳಿಂದಲೂ, ಆಜ್ಞಾಧಾರಿಗಳ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೂ, ಸೈನಿಕರ ಕೂಗಾಟದಿಂದಲೂ, ಸೈನ್ಯವು ರೀವಿಯಿಂದ ನಡೆಯಿತು ॥ ೯೧ ॥ ಕುದುರೆಗಳ ಸಮೂಹವೇ ತರಂಗ

¹ ಕಟ್ಟಿದರೆಂದೆನಲಾ (ಚ) ² ಮಾಡಿ (ಕ ಚ) ³ ದೊಳಗೇಳಿಂಟು (ಗ ಚ) ⁴ ಗಾವುದನೆಡವಿಡದೆ (ಗ) ಗಾವುದಯೆಡವಿಡದೆ (ಕ)

⁵ ಭರದೊಳಗೆ (ಗ), ೯೧ನೆ ಪದ್ಯದಿಂದ ೧೦೭ನೇ ಪದ್ಯದ ವರೆಗಿನ ೨೭ ಪದ್ಯಗಳು (ಚ) ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಲ್ಲಿ ⁶ ಸ್ವರ (ಗ ಚ)

ಇಕ್ಕಲದೊಳಗೈದುವ ಮಂದಿ ಕುದುರೆಯ | ಸೊಕ್ಕಾನೆಗಳ ಸಂದಣಿಯೊಳು ||

ಅಕ್ಕರಿಗರ ವಾರಕರುಲುಪಿಂ ಬಂದು | ಪೊಕ್ಕನು ಪೊಳಲನಾ ಕುವರ || ೯೩ ||

ಉತ್ತಮ ನಿವ್ರಾಶೀರ್ವಾದದಿಂದ¹ | ತ್ಯುತ್ತುಮಮಪ್ಪ ಲಗ್ನದೊಳು ||

ಪತ್ತನವನು ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನೊಯ್ಯನೆ ಕೈ | ಯೆತ್ತಿ ಕೊಂಡಾಡೆ ವಂದಿಗಳು || ೯೪ ||

ದಳಪತಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮನ್ನೆಯರು ಮಂ | ಡಳಿಕರು ಬಂಧುಜನಗಳು ||

ಅಳಿಯಂದಿರರಮಕ್ಕಳಾಪ್ತಜನರುಗಳು | ತಳುವದೆ ಬಪ್ಪ ಕುವರಗೆ || ೯೫ ||

ಇಟ್ಟ ನಿವಾಳಿಯ ವಸ್ತ್ರವಿಕ್ಕಲದೊಳ | ಗೊಟ್ಟಿದವೆಂತೆನೆ² ಕಣ್ಣೆ ||

ಬೆಟ್ಟಗಳಂತೆ ಮೆಱಿದವು ಸಿರಿಯ ಬಾಯಿ | ವಿಟ್ಟು³ ನುಡಿಯಲೋರ್ವರ ಕವೆ || ೯೬ ||

ಇಂತತಿ ನೈಭವದೊಡಗೂಡಿ ಬಲರಾಮ | ರಂತರಿಸದೆ ಪುರದೊಳಗೆ ||

ಸಂತಸದಿಂ ನಡೆತರುತಿರೆ ನಗರದ | ಕಾಂತಾಜನ ನೋಡಿತಬಲಿ⁴ || ೯೭ ||

ಮಾಡ ಮದಿಲು⁵ ಮಾಳಿಗೆ ಚಪ್ಪರ ಕರು | ಮಾಡದಗ್ರದ⁶ ನೆಲೆಗಳೊಳು ||

ನಾಡೆ ನೆರೆದು ನಿಂದು ನೋಡಿದುದವನ ಸು | ಗಾಡಿಯ ಗಾಡಿಕಾತಿಯರು || ೯೮ ||

ಬಿಟ್ಟ ಮುಡಿಯ ಕಟ್ಟದೆ ಮುಂದೆಯಳುತಿರ್ದ | ತೊಟ್ಟಲ ಮಗುವ ನಿಟ್ಟಿಸದೆ ||

ಕಟ್ಟುಕಾವಲಿಗಳುಕದೆ ಬಂದವನ ಕ | ಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡಿತು ಕಾಂತೆಯರು⁷ || ೯೯ ||

ಗಳು, ಬಿಳಿಕೊಡೆಯೇ ಬಿಳಿನೊರೆ, ಪರಿವಾರದವರು ಮೀನುಗಳು, ಖಡ್ಗದ ಪ್ರಕಾಶವು ನೀರು, ವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯೇ ಭೋರ್ಗರತವನಿಸಲು, ಆ ಸಮೂಹವು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೯೨ || ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಜನಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಕುದುರೆಗಳ, ಹಿಂಡಿನಿಂದಲೂ, ಮದ್ದಾನೆಗಳ ಗುಂಪಿನಿಂದಲೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿಪಾರಕರ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಂದು ಪುರಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದನು || ೯೩ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ಆಗ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ತುತಿಪಾರಕರು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಹೊಗಳಿದರು. || ೯೪ || ಶ್ರೀರಾಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇನಾಪತಿಗಳು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಜನನಾಯಕರು, ಆಶ್ರಿತ ರಾಜರು, ಬಾಂಧವರು, ಅಳಿಯಂದಿರು, ರಾಜಕುಮಾರರು, ಸ್ನೇಹಿತರು—ಮುಂತಾದವರು ತಡಮಾಡದೆ ಬಂದರು. || ೯೫ || ರಾಮನ ಎರಡೂ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟ ನಿವಾಳಿಯ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಬೆಟ್ಟಗಳಂತೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅದರ ಸಿರಿಯನ್ನು ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ವರ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. || ೯೬ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ಬಲರಾಮನು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಟ್ಟಣದ ಒಳಗೆ ಬಂದನು ಆಗ ನಗರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರು || ೯೭ || ಸುಂದರಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ರಾಮನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಮಾಡು, ದಿಣ್ಣೆ, ಮಾಳಿಗೆ, ಚಪ್ಪರ, ಉಪ್ಪರಿಗೆ, ಮುಂದಾದವುಗಳ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟುನೇರಿ ನಿಂತು, ಅವನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರು. || ೯೮ || ಹೆಂಗುಸರು ರಾಮನನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಕೂದಲನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಅಳುವ ತೊಟ್ಟಿಲ ಮಗುವಿನ ಕಡೆಗೂ ನೋಡಲಾರದಾದರು ತಾವು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದ ನಿಯಮಕ್ಕಾಗಲೀ

¹ ವಿಪ್ರರುಗಳನಾಶೀರ್ವಾದದ (ಕ). ² ಗೊಟ್ಟಿದವೆಂತೆನೆ (ಗ) ³ ಬಾಯಿಟ್ಟು (ಗ) ⁴ ನೋಡಿತು(ಗ) ⁵ ಮಳಲು (ಕ)

⁶ ಮಾಡದಗ್ರದ (ಕ) ⁷ ನೋಡಿದರುಗನೆಯರು (ಗ).

ಪರಿಭವಕಗಿಯದೆ¹ ಪರಿಹಾಸಕಂಜದೆ | ಪುರುಷರಾಜ್ಞಗಳಿಗುಳೆಕದೆ ||

ಪರಮ ಕಾತರದಿಂದ ಪರವಧುಗಳು ಬಂ | ದಿರದೆ ನೋಡಿದರು ಕುವರನ || ೧೦೦ ||

ಮಾನ ಮೈದುನನತ್ತೆಯತ್ತಿಗೆಯರ ಮಾತ | ಭಾವಿಸದಿರಿಗಳುಕದೆ ||

ಕಾನಲವರ ಕಳ್ಳ² ಕಾಮಿನಿಯರು ಬಂ | ದಾ ವಿಭುವನು ನೋಡುವರು || ೧೦೧ ||

ಹೊಲಬುದಪ್ಪುವುದೆಂದು³ ಮನೆವೆಣ್ಣು ಕೈಸಂ | ಕಲೆಯ⁴ ತಂತೊಳ್ಳಿರ ಕೈಗೆ ||

ನೆಲೆಮಾಡಿಯವರ ಬೆಂಬಿಡದಾ ಕುವರನ | ಜಿಲುವ ಬಂದಿರದೆ ನೋಡುವರು⁵ || ೧೦೨ ||

ಪಳುಕು ಪನಳ ಪಚ್ಚಿ ಪದ್ಮರಾಗಂಗಳ | ವಿಳಸಿತ ನೀಲ ಕೆಂಗಲ್ಲ ||

ಪೊಳೆವ ಮಾಡವನೇಱಿ ಮಾನಿನಿಯರು ಬಂ | ದೇಳಸಿ ನೋಡಿದರಂದವನ⁶ || ೧೦೩ ||

ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿ ಪರಿದು ಪಸರಿಸಲಂ | ದೊಡನೆ ಮೈಗಂಪು ದೆಸೆಯೊಳು ||

ಬಿಡುಮುಡಿಯಬಲೆಯರೈತಂದವನ ಕ | ಜ್ವರಿದು⁷ ನೋಡಿದರೆಡೆವಿಡದೆ || ೧೦೪ ||

ಸೆಣಗ ಪಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಂದರಿಗೆ⁸ ಕೈಲಂಚವ | ತೆಣುತಿಳಿದವನಿಗೆ ಬೀಳ್ತು ||

ನಿಱಿಯ ಮುಱಿದು ನೀಱಿಯರು ತಮ್ಮ ಕಂಗಳ | ಬಿಬಿಬಿವಂತು ನೋಡಿದರು || ೧೦೫ ||

ನಡೆಯಲೀಯದ ಹಂಸೆಗಳಿಗೆ ಮುತ್ತಿನ ಬಲು | ತೊಡವನೀಡಾಡಿ ಬಳಿಯೊಳು ||

ನಡೆಯಲೀಯದ ಕಟ ಕುಚಕೆಯೆನುವೆನೆಂದು⁹ | ಬಿಡದೆ ಬೈದಪಳೋರ್ವಳಜನ || ೧೦೬ ||

ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾ ವಿಷಯಕ್ಕಾಗಲೀ ಮನಕೊಡಲಿಲ್ಲ || ೯೯ || ಅಪಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆದರದೆ, ಪರಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆ, ಗಂಡಂದಿರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಾತರವನ್ನು ತಾಳಿದವರಾಗಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರು ರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿದರು || ೧೦೦ || ಕಾಮಚೇಷ್ಟೆಯುಳ್ಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಮಾವ, ಮೈದುನ, ಅತ್ತೆ, ಅತ್ತಿಗೆಯವರ ಮಾತನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಅವರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗುವುದೆಂಬುದಕ್ಕೂ ಹೆದರದೆ, ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವವರ ಕಣ್ಣುತಪ್ಪಿಸಿ ಬಂದು, ಆ ಒಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿದರು. || ೧೦೧ || ಮನೆಯ ಹೆಂಗುಸರು ತಮಗೆ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿಹೋಗದಂತೆ ತಮ್ಮ ಕೈಯ ಸಂಕಲೆಯನ್ನು ಸೇವಕಿಯರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಜಿಲುವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ನೋಡುವರು, || ೧೦೨ || ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಿಳಿ ಶಿಲೆ, ಹವಳ, ನೀಲರತ್ನ, ಪದ್ಮರಾಗ, ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳನ್ನೇರಿ, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಆಸೆಪಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು || ೧೦೩ || ಬಿಟ್ಟಜಡೆಯ ಹೆಂಗುಸರು ಬಂದು, ಅವರ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಪ್ರಕಾಶವು ಹರಿದು ಪ್ರಸಾರಗೊಳ್ಳಲು, ದೇಹದ ಸುವಾಸನೆಯು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿಹೋಗಲು, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು || ೧೦೪ || ತಮ್ಮನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಸೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು-ನಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅಂಧವರ ಕೈಗೆ ಲಂಚವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ, ತಮ್ಮ ಸೀರೆಯ ನೆರೆಯು ಕೆಳಗೆ ಜಾರಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದನ್ನೂ ಮರೆತವರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿದರು. || ೧೦೫ || ತನಗೆ ನಡೆಯಲು ತೊಡಕಾಗುವುದೆಂದು ಮುತ್ತಿನ ಆಭರಣವನ್ನು ಹಂಸೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಮೇಲೆಯೂ ನಡೆಯಲು ತೊಡಕನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಮೊಲೆ ಮತ್ತು ನಿತಂಬಗಳಿಗಾಗಿ ಅವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಒಬ್ಬಳು ನಿಂದಿಸಿದಳು || ೧೦೬ || ಒಬ್ಬಳ ಉಡಿದಾರವು

¹ ಕಳುಕದೆ (ಗ) ² ಕಟ್ಟು (ಗ) ³ ಹೊಲಬುದಪ್ಪುವೆಂದು (ಗ) ⁴ ಕೈಸನ್ನೆಕಲೆಯ (ಕ). ⁵ ನೋಡಿದರು ಬಂದಿರದೆ (ಗ)

⁶ ನೋಡುವರು ಬಂದವನ (ಗ) ⁷ ಕಣ್ಣಿಡಿದು (ಗ) ⁸ ನಿಲ್ಲಿಂದರ್ಗೆ (ಗ). ⁹ ಕುಚಕೆಯೆನೆಂದು (ಗ)

ಉಡಿದಾರವಿಳಿದು ನಡೆಯಲೀಯದೆ ಕಾ | ಲೊಡರಿನಿಂದವನ ನಿಟ್ಟಿಸುವ ||
ಮಡದಿ ಕಣ್ಣೆಸೆದಳು ತಳಸಂಕಲೆಯನಂದು | ತೊಡರ್ದ ಮದೇಭವೆಂಬಂತೆ || ೧೦೭ ||

ನಡೆ ದಡದಡಿಸುತ ನುಡಿ ತಡಬಡಿಸುತ | ಪೊಡವಿಗೆ ಬೀಳುತೇಳುತನೆ ||
ಕಡು ಕಾತರದಿಂದ ಕಾಮಿನಿಯರು ಕಂ | ಗೆಡುತ ಬಂದವನ ನೋಡುವರು || ೧೦೮ ||

ಕಟಿಸೂತ್ರವ ಕೊರಲಿಗೆ ಕಂಠಮಾಲೆಯ | ಕಟಿಗೆ ಕಾಲಂದುಗೆಗಳನು ||
ಚಟುಲಾಕ್ಷ್ಮಿಯರು ಕರದೊಳು ತೊಡಚುತ ಸಂ | ಕಟದೆ¹ ಬಂದವನ ನೋಡುವರು || ೧೦೯ ||

ಜಾಳಾಂದರದೊಳವನ ನೋಡುವ² ಪೊಂ | ಬಾಳೆದೊಡೆಯ ನೀಡಿಯರ ||
ನೀಳಲೋಚನಗಳೆಸೆದವಂದಿರ ದಿರು | ಗೊಳಿಯ³ ಮೀನುಗಳಂತೆ || ೧೧೦ ||

ನಲ್ಲನಲ್ಲರ ಸವಿಗೂಟಗಳನು⁴ ಸವಿ | ಸೊಲ್ಲು ಸೊಗಸುವೇಟಗಳ ||
ನಿಲ್ಲದುಳಿದು ನಿಂದು ನಿಟ್ಟಿಸುವರು ಸರ್ವ | ವಲ್ಲಭೆಯರು ಬಂದವನ || ೧೧೧ ||

ಲೇಸುವಾಡಿದ ಜಾಣಜವ್ವನಿಗನ ಕೂಟ | ದಾಸೆಯನುಳಿದು ಬಂದಿರದೆ ||
ಆ ಸುಕುಮಾರನ ಸದ್ವಿಲಾಸವನು ವಿ | ಲಾಸಿನಿಯರು ನೋಡುವರು || ೧೧೨ ||

ಮೆಡಿದರು ಮನೆ ಮನೆವಾರ್ತೆಯ ಪಂಬಲ | ತೊಡಿದರು ಗಂಡಮಕ್ಕಳನು ||
ಸೆಡಿಯಾಗಿ ಕಣ್ಣುಸವಿಗೆ ನಿಂದು ನೋಡಿತು | ನಿಡುಗುರುಳಬಲಾ ನಿಕರ || ೧೧೩ ||

ರಂಗಾಳಿಯ ತಳಿರನು ತಾವರೆಯ ಬೆ | ಳ್ಲಿಗಳನಂಬುಜಾಕರವ |
ಹಿಂಗದೆ ಬಯಸಿದರವನ ನೋಡಿದ ಲಲಿ | ತಾಂಗಿಯರಂಬುಜನೇತ್ರೆ || ೧೧೪ ||

ಕೆಳಕ್ಕೆ ಜಾರಿ, ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಂದುದರಿಂದ, ನಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ಆಕೆ ರಾಮನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವಳು ಪಾದಕ್ಕೆ ಸಂಕಲೆಯನ್ನು ಇಕ್ಕಿದ ಮದಗಜದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. || ೧೦೭ || ಕಾಮಚೇಷ್ಟೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಹೆಂಗುಸರು ಕಾತರವನ್ನು ತಾಳಿ, ನಡೆಯು ದಡದಡವಾಗುತ್ತಿರಲು, ಮಾತು ತಡವರಿಸುತ್ತಿರಲು, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತ ಏಳುತ್ತ ಬಂದು, ದಿಕ್ಕು ತೋರದೆ ರಾಮನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. || ೧೦೮ || ವಿಭ್ರಮಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಚಂಚಲಾಕ್ಷ್ಮಿಯರು ಉಡಿದಾರವನ್ನು ಕೊರಲಿಗೂ, ಕೊರಲಿನ ಸರವನ್ನು ಸೊಂಟಕ್ಕೂ, ಕಾಲಿನ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೂ ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಡೆದು-ಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. || ೧೦೯ || ಹೊನ್ನಿನ ಬಾಳೆಯಂತಹ ತೊಡೆಗಳುಳ್ಳ ಸುಂದರಿಯರು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಿಟಕಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರ ನೀಲಬಣ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳು ತಿರುಕುಳಿ ಮೀನುಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. || ೧೧೦ || ಸೊಳೆಹೆಂಗುಸರು ತಮ್ಮ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇನಿಯರ ಸವಿಯಾದ ಒಡನಾಟವನ್ನೂ, ಸವಿಮಾತುಗಳನ್ನೂ, ಸೊಗಸಾದ ಕಾಮಾಭಿಲಾಷೆಗಳನ್ನೂ, ಒಡನೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು, ಬಂದು ನಿಂತು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. || ೧೧೧ || ವಿಲಾಸಪತಿಯರಾದ ಹೆಂಗುಸರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಈಡೇರತಕ್ಕ ಜಾಣನಾದ ತರುಣನ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು, ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ವಿಲಾಸವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. || ೧೧೨ || ಕೊಂಕುಕುರುಳಿನ ಹೆಂಗುಸರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನೂ ಮನೆಗೆಲಸದ ಆಸೆಯನ್ನೂ ಮರೆತರು. ತಮ್ಮ ಗಂಡುಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸವಿಗೆ ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತು ಅವನನ್ನೇ ನೋಡಿದರು. || ೧೧೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿದ ಸುಂದರಾಂಗಿ -

¹ ಸಂಕಟದಿ (ಗ) ² ನೋಡಿದ (ಗ) ³ ದಿರುಕೊಳಿಯ (ಗ) ⁴ ಸವಿಕೂಟಗಳನು (ಗ) ಗುಟುಕಗಳನು (ಗ).

ಮುತ್ತಿನಾರತಿ ಮಣಿಯಾರತಿ ಬಗೆಬಗೆ | ವೆತ್ತು ರಾಜಸುವಾರತಿಗಳ ||

ಎತ್ತಿದರಾ ಕುವರಗೆ ನೀಡಿಯರು | ನೃತ್ಯ ಮದಾಲಸಗಮನೆ

|| ೧೧೫ ||

ಬಡನಡುವಿನ ಬಟ್ಟೆನೊಲೆಯ ಬಂದುಗೆನಾಯ | ಕುಡಿತೆಗಂಗಳ ಕೊಂಕುಗುರುಳ ||

ಮಡದಿಯರಾರತಿವಿಡಿದು ನಡೆದರೆಡೆ | ವಿಡದಾ ಪೊಳಲ ಬೀದಿಯಲಿ¹

|| ೧೧೬ ||

ಪದ್ಮಗಂಧದ ಪದ್ಮಾರಿನೊಸಲ ಚೆಲ್ವ | ಪದ್ಮವದನದ ಕೋರಕಿತ ||

ಪದ್ಮಕುಚದ ಪದ್ಮನೇತ್ರೆಯರೈದಿತು | ಪದ್ಮದಾರತಿಗಳನಾಂತು

|| ೧೧೭ ||

ಪೊಳೆನ ಲಾವಣ್ಯದ ಪೊಳೆವಾಳೆಗಂಗಳ | ನಳಿನ ನೇತ್ರದ ನಳಿತೋಳ ||

ಕಳಹಂಸಗತಿಯ ಕಾಮಿನಿಯರೈದಿದರಂದು | ಕೊಳದಾರತಿಗಳನಾಂತು

|| ೧೧೮ ||

ಮಣಿಮುಕುರದ ಚೆಲ್ವನೇಳಿಪ ಕದಪಿನ | ಮಣಿದೊಡವಿನ ಮಂದಗತಿಯ ||

ಗಣಿಕಾಜನನ್ನೆದಿದುದಂದು ನಲಿವುತ | ಮಣಿಯಾರತಿಗಳನಾಂತು

|| ೧೧೯ ||

ಮಲಯಜಗಂಧದ ಮಲ್ಲಿಗೆದುಣುಬಿನ² | ಜಲರುಹದಳನೇತ್ರಗಳ

ಲಲಿತಾಂಗಿಯರು ಲತೆಯಾರತಿಗಳನಾಂತು³ | ಲಲಿತಾಂಗಿನಿಗತ್ತಿದರು

|| ೧೨೦ ||

ಪರಮನ ಮೇಗಣಿ ನಂಬುಗೆಯಲ್ಲದೆ | ಪುರುಷರುಗಳ⁴ ವ್ರತವೆಮಗೆ ||

ಇರಲಣಿಯದುಯಿವನುಳ್ಳನ್ನೆವರೆಂದು | ವಿರಹದಿಂ ನುಡಿವರರೆಬರು

|| ೧೨೧ ||

ಯರು ವಿರಹಾಗ್ನಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ತಂಗಾಳಿ, ಚಿಗುರು, ತಾವರೆ, ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳು, ಸರೋವರ-ಮುಂತಾದ ತಂಪಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಯಸಿದರು || ೧೧೪ || ಎಲೈ ಮೆಲುನಡೆಯ ಚೇಳಿನೆಯೇ, ಸುಂದರಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಮುತ್ತಿನಾರತಿ, ರತ್ನದಾರತಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧವಾದ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದರು. || ೧೧೫ || ತೆಳುವಾದ ಸೊಂಟದ, ವೃತ್ತಾಕಾರದ ಮೊಲೆಯ, ಕಿಸುಗಾರ ಹೂವಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಬಾಯಿಯ, ಓರೆಗಣ್ಣಿನ, ಗುಂಗುರು ಕೂದಲಿನ, ಹೆಂಗುಸರು ಆರತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು || ೧೧೬ || ತಾವರೆಯ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆಯ, ಸುಂದರವಾದ ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖದ, ತಾವರೆ ಮುಗುಳಿನಂತಹ ಮೊಲೆಯ, ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯರು ತಾವರೆಯ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು || ೧೧೭ || ಹೊಳೆಯುವ ನೌಂದರೈವುಳ್ಳ, ಪೊಳೆಮೀನಿನಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ನಯವಾದ ಕೈಗಳುಳ್ಳ, ಹಂಸದಂತೆ ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಹೆಂಗುಸರು ಕೊಳದಂತಿರುವ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು || ೧೧೮ || ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಹೀನೈಸುವ ಕೆನ್ನೆಗಳುಳ್ಳ, ರತ್ನದ ಅಭರಣವುಳ್ಳ, ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ರತ್ನದ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು || ೧೧೯ || ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ, ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ತುರುಬುಳ್ಳ, ತಾವರೆ ಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಸುಂದರಿಯರು, ಸುಂದರಾಂಗನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಯಾರತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿದರು || ೧೨೦ || ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು 'ಈ ರಾಮನು ಇರುವ ತನಕ, ನಮಗೆ ಜಿನೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಇತರ ಪುರುಷ ವ್ರತವೆಂಬುದು ಇರಲಾರದು' ಎಂದು ವಿರಹದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು || ೧೨೧ || ಗೃಹಿಣಿಯೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ

೧೧-೧೧೭ ಈ ನಡುವಣ ೨೭ ಪದ್ಯಗಳು ಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ¹ ಬೀದಿಯೊಳು (ಗ) ² ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿ ಚೆಲ್ವ (ಕ) ³ ಯಾರತಿಗಳನಾಂತು (ಗ ಚ) ೧೧೮ ಈ ಪದ್ಯ ಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ⁴ ಪರಮಪುರುಷ (ಗ ಚ)

ತೊತ್ತಿರ ತೊಡವುಗಳನು¹ ತೊಟ್ಟು ಬೂದಿಯು । ಬತ್ತರದಿಂ ಮೈಗೆ ವೂಸಿ ॥
ತೊತ್ತಿರ² ನೆರವಿಯೊಡನೆ ಬಂದವರ ಮನ । ವೆತ್ತು³ ನೋಡಿತು ಮನವೆಣ್ಣು ॥ ೧೨೨ ॥

ಕರುನಾಡಗಳ⁴ ತುತ್ತತುದಿನೆಲೆಯೊಳು ನಿಂದು । ನೆರೆದು ನೋಡುವ ನೀಡಿಯರು ॥
ಕರನುಸಿದರು ಕುವರನ ನೋಡ ಬಂದ । ಚ್ಚರವೆಣ್ಣುಳೆಂಬಂದದೊಳು ॥ ೧೨೩ ॥

ದಿವಿಜಲೋಕದ ವಿದ್ಯಾಧರಲೋಕದ । ಯುವತೀಜನ ಗಗನದೊಳು⁵ ॥
ಅವಿರಳವಿಲ್ಲದೆ ನೆರೆದು ನೋಡಿದರೆನ । ಲವರ ಸಂಪದವನೇನೆಂಬೆ ॥ ೧೨೪ ॥

ನೆಡಿಯದು ದೆಸೆ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಿಗೆ ಪುರ । ನೆಡಿಯದು ನೆರೆದ ನೆರವಿಗೆ ॥
ನೆಡಿಯದೆಂಬರ ಸುರಸಮಿತಿಗೆ ಸಿರಿಬಾಯಿ । ದೆಡಿದು⁶ ನುಡಿದರಾರವನ ॥ ೧೨೫ ॥

ಗಗನದೊಳವರಸಮಿತಿಯಂತರಾಳದೊಳು । ಗಗನಚರರು ಪುರದೊಳಗೆ ॥
ಮಿಗೆ ನೆರೆದಿದರ್ ನೆರವಿಯಾ ಕುವರನ । ಪೊಗಳುತ್ತಿರಲು ತಮತಮಗೆ ॥ ೧೨೬ ॥

ಈ ತೆಡದಿಂದ ನೆರೆದ ನೋಟಕರು ಸಂ । ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಲು⁷ ॥
ನೀತಿನಿಪುಣ ನಿಜಭಾವದಿಂದ ದೈದಿದ । ಮಾತೇನರಮನೆಗಾಗಿ ॥ ೧೨೭ ॥

ಪರಸತಿಯರ ಕಂಡು ಪರವಶನಾಗುವ । ಧರಣಿವಾಲರ ಗಂಡನೆಂಬ ॥
ವರ ಚಾರುಬಿರುದಿಗೊಣೆಯ ಬಾರದಂತಾ । ನರನಾಥಸುತನೈದಿದನು⁸ ॥ ೧೨೮ ॥

ನಿಂದರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ತನ್ನೊಡ । ಮಂದ ನೃಪರಿಗೆ ಜನಕನ ॥
ಸಂದ ಸೇನಾಧಿನಾಯಕಗುಲುಪೆಯ⁹ ಮಾಡಿ । ಸೆಂಡು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಪೇಳಿ ಬಳಿಕ ॥ ೧೨೯ ॥

ಸೇವಕಿಯರ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಮೈಗೆ ಬೂದಿಯನ್ನು ಸವರಿಕೊಂಡು, ಸೇವಕಿಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲೇ ಬಂದು ರಾಮನನ್ನು ಹೈತ್ಯಾರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಡಿದಳು. ॥ ೧೨೨ ॥ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳ ತುತ್ತತುದಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಂದರಿಯರು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೧೨೩ ॥ ದೇವಲೋಕ-ವಿದ್ಯಾಧರಲೋಕಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಬಿಡವಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು-ಎನ್ನುವಾಗ ಅವರ ಸಂವತ್ಸನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ ! ॥ ೧೨೪ ॥ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಿಗೆ ನಿಂತು ನೋಡಲು ದಿಕ್ಕುಗಳು ಸಾಕಾಗವು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕೆ ವಟ್ಟಣವೇ ಸಾಲದು ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆಕಾಶವೇ ಸಾಲದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶೋಭಿಸುವ ಬಾಯನ್ನು ತೆರೆದು ಅವನನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವರು ಯಾರು ? ॥ ೧೨೫ ॥ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹವೂ, ನಡುವೆ ಖೇಚರರೂ, ವಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೇರಿದ ಜನವೃಂದವೂ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೧೨೬ ॥ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ನೋಟಕರು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೆನಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಸಹಜಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋದನು. ॥ ೧೨೭ ॥ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಂಡು ಮೈಮರೆಯುವ ರಾಜರಿಗೆ ವಿಪತ್ಕಾರಕನೆಂಬ ಮನೋಹರವಾದ ತನ್ನ ಬಿರುದಿಗೆ ಕೊರತೆ ಬಾರದಂತೆ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು (ರಾಮನು) ಹೋದನು. ॥ ೧೨೮ ॥ ರಾಮನು ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು, ತನ್ನೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ

¹ ತೊಡಿಗೆಗಳನು (ಗ) ² ಒತ್ತಿನ (ಗ) ³ ಮನವಿತ್ತು (ಚ) ⁴ ಕರುನಾಡಗಳ (ಕ) ⁵ ನಗರದೊಳು (ಗ). ⁶ ಸಿರಿ ಬಾಯ್ನೊಡನೆ (ಚ)
⁷ ನೋಡುತ್ತಿರಲು (ಗ) ⁸ ಸುತನೈತಂದು (ಗ.ಚ). ⁹ ನಾಯಕರುಲುಪೆಯ (ಗ).

ಕಳುಹಿದ ಮಂತ್ರಿ ಮನ್ನೆಯ ಮಂಡಳಿಕರ । ಕಳುಹಿದ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯ ॥
ಕಳುಹಿದ ಗಡಿಯ¹ ಕಾವಲ ನಾಯಕರನು । ಕಳುಹಿದ ಬಲು ಸಹಣಿಗಳ ॥ ೧೩೦ ॥

ರಾಯಸದರ ರಾವುತರ ಕರಣಿಕ ಕಾಲು । ಪಾಯಕರನು ಜೋಯಿಸರ ॥
ನಾಯಕಮಕ್ಕಳುಗಳ ಕಳುಹಿದನಾ । ರಾಯನ ಸುತ ರಾಮಚಂದ್ರ ॥ ೧೩೧ ॥

ಅಳಿಯಂದಿರಮಕ್ಕಳ ಮಾವಟಗರ । ಕೆಳೆಯರ ಬಲು ಸಹಣಿಗಳ² ॥
ತುಳಿಲಾಳ್ಗಳ ತುಳುವರ ಪಾರಕರನಂದು³ । ಕಳುಹಿದನಾ ರಾಯಗುವರ ॥ ೧೩೨ ॥

ಅಕ್ಕರಿಗರ ಪಾರಕರ ನೈಗಾಪಿನ । ಯೆಕ್ಕಟ⁴ಗರನುಪಚರಿಸಿ ॥
ತಕ್ಕರ⁵ ತವಕದಿಂ ಕಳುಹಿಯಾ ಕುವರನು । ಪೊಕ್ಕನು ತನ್ನರಮನೆಯ ॥ ೧೩೩ ॥

ಪಿಡಿಪೊನ್ನ ಕಾಣಿಕೆಯಿಕ್ಕಿ ಜಿನೇಶ್ವರ । ರೆಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸೀತೆವರಸು ॥
ಪೊಡವಟ್ಟು ತಂದೆಯಿದೆಡೆಗೆ ರಾಘವನಂದು । ನಡೆದನು ಲೀಲೆ ಕೈಮಿಗಲು ॥ ೧೩೪ ॥

ರಾಯನ ಚರಣಕೆಳಗಿ ತಾಯ ಪಾದಕಾ । ರಾಯಗುವರ ನತನಾಗಿ ॥
ತೋಯಜಾನನೆ ಜಾನಕಿಗೂಡಿ ತನ್ನ ಲೀ । ಲಾಯತವನು ಪೊಕ್ಕನಂದು ॥ ೧೩೫ ॥

ಕುಲವನ ಚೈತ್ರ ಸಜ್ಜನಕುವಲಯಮಿತ್ರ । ಸುಲಲಿತ ಸದ್ಗುಣಗಾತ್ರ ॥
ಸಲೆ ದಾನಿ ಸವ್ಯಕ್ತ ರತ್ನಾಕರನು । ಜ್ವಲಕೀರ್ತಿಯುತನೊಪ್ಪಿದನು ॥ ೧೩೬ ॥

ರಾಜರಿಗೂ, ಜನಕರಾಯನ ಸೇನಾಪತಿಗೂ ಉಟ-ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೧೨೯ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಿ, ಜನನಾಯಕರು, ಅಶ್ವಿರಾಜರು, ಸೇನಾಪತಿ, ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯ ರಕ್ಷೆಯ ಮುಖಂಡರು, ಕುದುರೆ ಪಳಗಿಸುವವರು—ಮುಂತಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳುಹಿಸಿದನು ॥ ೧೩೦ ॥ ದಶರಥರಾಜ ಪುತ್ರನಾದ ರಾಮನು ರಾಯಸ-ದವರನ್ನೂ, ಕುದುರೆ ಸವಾರರನ್ನೂ, ಕರಣಿಕರನ್ನೂ, ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನೂ, ಜೋಯಿಸರನ್ನೂ, ಬಾಲಕರ ಮುಖಂಡರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು ॥ ೧೩೧ ॥ ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನೂ, ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನೂ, ಮಾವುತರನ್ನೂ, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ, ಬಹಳಮಂದಿ ಅಶ್ವಶಿಕ್ಷಕರನ್ನೂ, ಸೇವಕರನ್ನೂ, ತುಳುವ ವಾರಕರನ್ನೂ ಅಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು ॥ ೧೩೨ ॥ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೂ, ಗ್ರಂಥ ವಾಚಕರನ್ನೂ, ಮೈಗಾವಲಿನವರನ್ನೂ, ಏಕಾಂತದ ಸಲಹೆಯವರನ್ನೂ ಉಪಚಾರಮಾಡಿ, ಕಳುಹಬೇಕಾದವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ॥ ೧೩೩ ॥ ರಾಘವನು ಜಿನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹಿಡಿಹೊನ್ನಿನ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸೀತೆ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಂದೆಯಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದನು ॥ ೧೩೪ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಜಾನಕಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಲೀಲಾಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ॥ ೧೩೫ ॥ ತನ್ನ ವಂಶವೆಂಬ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ವಸಂತಮಾಸದಂತೆ ಇರುವವನೂ, ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆಲ್ಲ ಸ್ನೇಹಿತನಂತಿರುವವನೂ, ಸೌಂದರ್ಯ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವನೂ, ವಿಶೇಷವಾದ ದಾನಗುಣವುಳ್ಳವನೂ, ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಾಗರನೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ॥ ೧೩೬ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಇಂದು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮುಂದುವರಿದು ಬಂದು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು

¹ ಕಳುಹಿದಡಿಯ (ಗ) ² ಮನ್ನೆಯರ (ಗ ಚ) ³ ಪಾಲಕರನಂದು (ಗ) ⁴ ಯಕ್ಕಟ (ಗ) ⁵ × (ಗ)

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ || ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ವೆನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೧೩೭ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ||

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸನೆತ್ತುದು ಅಷ್ಟಮಸಂಧಿ

|| ೧೩೮ ||

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು. || ೧೩೭ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಂಶಜನೂ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಸುಂದರನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ಎರಗತಕ್ಕ ಸೊಕ್ಕುದುಂಬಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ವಾಗ್ದೇವಿಯ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ಪವಿತ್ರವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸಚಿವನೂ ಆಗಿರುವ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಅತಿಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. || ೧೩೮ ||

೯. ವಾರಣಾಸಿ ಪ್ರವೇಶ

ಕಬ್ಬು ವಿಲ್ಲನ ಕಂಗೆಡಿಸಿ ಮೋಹಮಲ್ಲನ | ಕೊಬ್ಬು ಮುಂಟಾದು ಕಾಲಾಂತಕನ ||

ತಿಬ್ಬಳಿಗೇಡಿಸಿದ ಮುನಿಸುವ್ರತಗೆ ಮನ | ಪೊಬ್ಬುಳ್ಳಿ¹ಯಿಂದೆಱಗುವೆನು

|| ೧ ||

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾವುದದಿ ವೃತ್ತಾಂತನ | ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀವೆನಗೆ ||

ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವೆ | ನಿಂದೀವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು

|| ೨ ||

ಕರ್ಣಾಂತಾಯತಲೋಚನೆ ಕೇಳು ಪೂ | ಕೇಂದುವದನೆ ಸುಸುಖದ ||

ಅರ್ಣವೆಯಮ್ಮತಾಧರ ದಾಹೋತ್ತರ | ಸ್ವರ್ಣಕಲಶಕುಚದಬಲೆ

|| ೩ ||

ಮುಂಟಿಯಿಸಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವ ಜಿನರಡಿಯನು | ಅಂಟಿಯಿಸಿ ಸಂಸಾರಸುಖವ ||

ತೊಂಟಿಯಿಸಿಯಾತ್ಮಗೆ² ಗತಿಕಾಣಿಸಿದೆ ನನ್ನ | ಮುಂಟಿಯಬಹುದೆ ನಿನ್ನನಬಲೆ

|| ೪ ||

ಏಕಿನಿತುಪಚಾರದ³ ವಾಕ್ಯವೆನ್ನೊಡ | ನೇಕೆ ಮನ್ನಥನಮರೂಪ |

ಲೋಕದೊಳ್ ಜಸವೆತ್ತು ಪಡೆದೆ ನಿನ್ನಿಂದಲ | ನೇಕ ಸುಖವನೆಂದಳವಳು

|| ೫ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯ ವದ | ನೇಂದುವ ನೋಡಿ ರಾಗದೊಳು ||

ಅಂದಾ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯನಿಂ | ತೆಂದು ಪೇಳಿದನವಳೊಡನೆ

|| ೬ ||

ಮನ್ನಥನನ್ನು ಕಂಗೆಡುವಂತ ಮಾಡಿ, ಮೋಹವೆಂಬ ಜಟ್ಟಿಯ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿದು, ಕಾಲದ ಮತ್ತು ಯಮನ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಗರ್ವವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ಮುನಿಸುವ್ರತಸ್ವಾಮಿಗೆ ನಾನು ಮನಸ್ಸಿನ ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ || ೧ || ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ, “ಎಲೈ ಮನ್ನಥಸ್ವರೂಪನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆ ಯಾವುದು? ಅದರ ವೃತ್ತಾಂತವೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಉಳಿಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು” — ಎನ್ನಲು, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು — ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು || ೨ || ಕಿವಿವರೆಗೆ ನಿಡಿದಾಗಿರುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಸುಖಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವ, ಅಮೃತದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೆಳತುಟಿಯುಳ್ಳ, ಕಾಯ್ದು ಕಾಂಚನದ ಚಿನ್ನದ ಕೊಡದಂತಿರುವ ಸ್ತನವುಳ್ಳವಳೇ, ಕೇಳು || ೩ || ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಿ, ಜಿನೇಶ್ವರರ ಪಾದವನ್ನು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಸಾಂಸಾರಿಕಸುಖವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ. ಆತ್ಮನ ಕಡೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಅಭಿಮುಖಗೊಳಿಸಿರುತ್ತಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಮರೆಯಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆ? || ೪ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿಯು — “ಎಲೈ ಮನ್ನಥನಂತಹ ರೂಪವುಳ್ಳವನೇ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಉಪಚಾರದ ಮಾತು ಯಾಕೆ? ನಿನ್ನಿಂದಲಾಗಿ ನಾನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಅನೇಕ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. || ೫ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಂದು ಆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೬ || ಎಲೈ ಆನೆಯಂತಹ ಮೆಲುವಡೆಯ, ತಾವರೆಯೆಸಳಿನಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ, ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೊಲೆಯ, ಮನ್ನಥನು

¹ ಮನದೊಬ್ಬಳಿ (ಚ) ² ಯಾತಗೆ (ಚ) ³ ಸಾಕಿನಿತುಪಚಾರದ (ಗ ಚ) ಈ ಸಾಧಿಯ ಕ ಪ್ರತಿಯು ಆದಿಯ ೬ ಪದ್ಯಗಳು (ಗ ಚ) ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ೧೦ನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಆದಿಯಲ್ಲಿವೆ, ಮತ್ತು ಕ ಪ್ರತಿಯು ೧೦ನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಆದಿಯ ೧೧ ಪದ್ಯಗಳು (ಗ ಚ) ಪ್ರತಿಗಳ ೯ನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಆದಿಯಲ್ಲಿವೆ ೭ನೆ ಪದ್ಯ (ಗ ಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ) ೬ನೇ ಪದ್ಯ (ಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ) ಇದು ‘ಚ ದಲ್ಲಿ ೧೦ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ವಾರಣಗಮನೆ ವಾರಿಜಪತ್ರಲೋಚನೆ । ತೋರ ಮೊಲೆಯಳಿ ಮನ್ಮಥನ ॥

ಆರಾಧಿಸುವಧಿದೇವತೆ ಲಾಲಿಸು । ಮಾರವಿಜಯನ ಕಥೆಯನು

॥ ೭ ॥

ಲಲನೆ ಕೇಳಾ ರಾಮಚಂದ್ರ ಸುಖದ ತಲೆ । ನೆಲೆಯೆನಿಸುವ ಸೀತೆಯೊಳು ॥

ಪಲವು ಪಗಲು ಸುಖಮಿರಲೊಂದು ದಿನ ತಮ್ಮ । ಕುಲವೃದ್ಧನೋರ್ವನವನಿಗೆ

॥ ೮ ॥

ಹಿಂದಣ ವೃತ್ತಾಂತವನನೊಂದಾ । ನೊಂದು ಪ್ರಸಂಗಾಯತದೊಳು ॥

ಅಂದು ಪೇಳಲು ಕೇಳಿದರೆ¹ ಬಂದವ ತನ್ನ । ತಂದೆಗೆ ಕರಗಳ ಮುಗಿದು

॥ ೯ ॥

ದೇವ ಬಿನ್ನಪ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಪಟ್ಟಣ । ವಾವುದಾ ಪುರವರದೊಳಗೆ ॥

ಅವನಾರ್ಥಪನೆಂದೆನೆ ದಶರಥ । ಭೂವರನಿಂತು ನುಡಿದನು

॥ ೧೦ ॥

ಪಟ್ಟಣವದು ವಾರಣಾಸಿಯದನು ನಾವು । ಬಿಟ್ಟವೀ ಸಾಕೇತವೆಮಗೆ ॥

ಪುಟ್ಟಿದ ನೆಲದಂತೆ ಸುಖವೀವುದದೊಂದ । ಮುಟ್ಟಿ ವಿಚಾರಿಸಿತಿಲ್ಲ²

॥ ೧೧ ॥

ಜಿನಪತಿಯನು ಗುರುವನು ನಿಜ ಜನನಿಯು । ಜನಕನ ಜನ್ಮಭೂಮಿಯನು ॥

ಮನವೊಲಿದುಳಿದವರುಂಟೆ ಬಿನ್ನಪವಿದ । ಜನನಾಥ ಲಾಲಿಪುದೆನುತ

॥ ೧೨ ॥

ಏತಱ ಜಸವೇತಱ ಭುಜಬಲ ನಮು । ಗೇತಱ ಜಯವೇತಱಾರವು ॥

ಏತಱ ವೀರನಾ ಪುರವನು ದಾಯಾದ್ಯ । ರೀ ತೆಱದೊಳಗಾಳುತಿರಲು

॥ ೧೩ ॥

ಹಮ್ಮ ಮುಂಡು ನಾನವನ ಪಿಡಿದು ತಂದು । ನಿಮ್ಮ ಕಾಣಿಸಿಯಾ ಪೊಳಲ ॥

ನಮ್ಮ ನೆಮ್ಮಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳುವೆವು ನಾವಿನ್ನು । ಸುಮ್ಮನಿಹುದು ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ

॥ ೧೪ ॥

ಪೂಜಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠದೇವತೆಯೆನಿಸುವ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಮನ್ಮಥ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೭ ॥ ಆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸುಖಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ನೆಲೆಯಾದವಳೆಂದೆನಿಸಿದ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಂದು ದಿವಸ ಕುಲವೃದ್ಧನೊಬ್ಬನು ಅವನಿಗೆ ಕುಲದ ಪೂರ್ವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ॥ ೮ ॥ ಆ ಕುಲವೃದ್ಧನು ಹೀಗೆ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಘಟನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಲು, ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೇಳಿ, ಒಡನೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕೈಮುಗಿದನು. ॥ ೯ ॥ ಎಲೈ ಪಿತೃದೇವನೇ, ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರ ಪಟ್ಟಣವು ಯಾವುದು? ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಈಗ ಯಾವನಿರುವನು? ಎಂದು ರಾಮನು ತಂದೆಯೊಡನೆ ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ದಶರಥರಾಜನು ಹೀಗೆಂದನು— ॥ ೧೦ ॥ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಪಟ್ಟಣವು ವಾರಣಾಸಿ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ನಮಗೆ ಈ ಸಾಕೇತವು ಜನ್ಮಭೂಮಿಯಾಗಿದ್ದು ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ ಆ ಹಿಂದಿನ ಪಟ್ಟಣದ ಗೊಡವೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ— ಎಂದು ದಶರಥನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೧ ॥ ಆಗ ರಾಮನು ತಂದೆಯೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು—“ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು. ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು, ಗುರುವನ್ನು, ಹೆತ್ತ ತಾಯಿಯನ್ನು, ತಂದೆಯನ್ನು, ಜನ್ಮಭೂಮಿಯನ್ನು ಮನಮೆಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟವರು ಯಾರಾದರೂ ಇರುವರೇ? ॥ ೧೨ ॥ ನಮ್ಮ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ದಾಯಾದಿಗಳು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ. ನಮಗೆ ಕೀರ್ತಿಯೆಲ್ಲಿ ಯದು? ವರಾಕ್ರಮವೆಲ್ಲಿಯದು? ಜಯವೆಲ್ಲಿ? ಇರವೆಲ್ಲಿ? ವೀರತ್ವವೆಲ್ಲಿ? ॥ ೧೩ ॥ ನಾನು ಆ ದಾಯಾದಿಯ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿದು, ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ನಿಮಗೆ ಕಾಣಿಸುವೆನು, ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ವಶಗತವಾಗಿ

¹ ಕೇಳಿದರೆ (ಗ. ಚ). ² ವಿಚಾರಿಸಿತಿಲ್ಲ (ಗ).

ಎಂದು ನುಡಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ವದ । ನೇಮವ ನೋಡಿ ರಾಗದೊಳು¹
ಅಂದು ನಲಿದು ಕುವರನಿಗಾ ರಾಯನಿಂ । ತೆಂದು ಪೇಳಿದನು ಬುದ್ಧಿಯನು

|| ೧೫ ||

ಪೋಷವ ಮಾಡಿದ ಸತಿಯರೊಳಗೆ ಪೈ , ಗಾಹನ ಬಲುಭಟರೊಳಗೆ ||
ದೇಹರಕ್ಷಕರೊಳು ವೈದ್ಯರೊಳಗೆ ನೀ । ಸೇವವ² ಜಡದೆಚ್ಚತ್ತಿಹುದು

|| ೧೬ ||

ನುಜಿಯಲೀಯದಿರಿಸ್ಸದ್ವರ್ಗಗಳ । ನೆಜಿ ರಕ್ತಿತ್ರಯಂಗಳೊಳು ||
ನುಜಿಯದಿರೇಳುಪಾ ಯವನೇಳು ವ್ಯಸನವ । ಮುಜಿಯೆಂದು ಬುದ್ಧಿವೇಳಿದನು

|| ೧೭ ||

ದುಷ್ಟರ ದುರ್ಮಂತ್ರಿಗಳ ದುರ್ಜನರ ಕಡು । ಕಷ್ಟರ ಪರ್ಚಿಸಬೇಡ ||
ಒಳ್ಳರಾಗಲಿಷ್ಟರಿಗೆ ನೀ ಮನದೊಳ । ನಿಷ್ಟವ³ ಚಿಂತಿಸವೇಡ

|| ೧೮ ||

ನುಡಿದು ರಪ್ಪದಿರು ಕಪಟಿಯೊಳು ಹೃದಯವ । ನೊಡೆಯದಿರಲ್ಲದ⁴ ನಡೆಯ ||
ನಡೆಯದಿರನುಜಾತ್ಮಜ ಮಿತ್ರರೊಳಗೊ । ಗೊಡೆಯದಿರೆಂದು ಪೇಳಿದನು

|| ೧೯ ||

ರಾಜಮರಾಳನ ರವಿಯ ತುಂಬಯ ಮೃಗ । ರಾಜನ ಕರಿಯ ದರ್ಪಣವ ||
ರಾಜನ ರತ್ನಾಕರದೊಳಗೊಂಡೊಂ । ದೋಚಿಯನನುಕರಿಸಿಹುದು⁵

|| ೨೦ ||

ಎಂದಿವು ಪೊದಲಾದ ಘಟಿನಾಪನು ರನ್ನ । ನಂದನಗೊರೆಯಲು ಕೇಳ್ವು ||
ರಂದೆಯ ಪಾದಕೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು । ಬಂದು ತಾಯಿಗಿಜಗಿದನು

|| ೨೧ ||

ಚರಣಕೆರಗಿದ ಮಗನ ತೆಗೆದಮರ್ದಪ್ಪಿ । ಧರೆ ಚಂದ್ರ ರವಿಯುಳ್ಳನಕ ॥

ಅರಸನಾಗಿಳೆಗರಿಗಳಿಗೆ ಜಯವನೀಯ । ದಿರುನೀನೆಂದಾಗ ಪರಸಿ

॥ ೨೨ ॥

ಅರಿಂದ ಬಂದುದೀ ಪಯಣ ಮಲೆತು ನಿಂದ । ರಾರು ನಿನಗೆ ಧರೆಯೊಳಗೆ ॥

ಆರೊಳಗುಂಟು ಬವರವೆಂದೊಯ್ಯನೆ । ನಾರಿ ಕೇಳಿದಳು ಮಗನನು

॥ ೨೩ ॥

ಜನಪತಿ ಮಂತ್ರಿ ಸಹಾಯ¹ ಸತ್ಪರಿವಾರ । ಜನಪದ ದುರ್ಗ ಭಂಡಾರ ॥

ಅನುಗುಣವಾಗಿರಲಿವು ನಮ್ಮ ಸಿರಿಗಿನ್ನು । ಮುನಿವವರುಂಟಿ ಧರೆಯೊಳು²

॥ ೨೪ ॥

ಮೀಱುವರಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಯ ಗಂಡನಾಜ್ಞೆಯ । ಮಾಱುಂಪರಿರಾಯರಿಲ್ಲ ॥

ತೋಱಿತು ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಪೋಗುವ ಬುದ್ಧಿ । ಬೇಱಿಕೊಂದು ಕಾರ್ಯವಿಲ್ಲೆನಗೆ

॥ ೨೫ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾ । ನಂದದಿಂ ಲಕ್ಷ್ಮಣವರಸು ॥

ಮಂದಿ ಕುದುರೆ ರಥ³ ಕೂರಾನೆಗಳ ಬಲು । ಸಂದಣಿಯಿಂದ ತೆರಳಿದ⁴

॥ ೨೬ ॥

ಸಾಕೇತ ನಗರವ ಪೊಪಮಟ್ಟು ತಮಗತಿ । ಬೇಕಾದ ದೊರೆಗಳುನರಸು ॥

ಜೋಕೆಯಿಂದ ತೆರಳಿ ಬಂದರು ವಾರಣಾಸಿಗಂ । ದಾ ಕುಮಾರಕರು ಲೀಲೆಯೊಳು

॥ ೨೭ ॥

ಗಿಡುಬಿಡಿ⁵ ದಗಮು ನಿಸ್ಸಾಳ ಡವುಡೆ ಡೋಳು । ಬಿಡದೆ ಪೊಡೆವ ಭೇರಿಯಿಂದ ॥

ನುಡಿನ ಮೃದಂಗ ಕರಡೆಗಳ⁶ ರಭಸದಿಂದ । ನಡೆತಂದಾ ಕುಮಾರಕರು⁷

॥ ೨೮ ॥

ಚಿನ್ನತಿತ್ತಿರಿ ಉಂಚಿ ಮುಱು ತಾಪು ಹೆಗ್ಗಾಳಿ । ಮನ್ನೆಯ ಗಹಳಿ ಪಿನಾಕಿ ॥

ಚಿನ್ನವಡೆದ ನಾಗಸರದುರವದಿಂದ । ಮನ್ನೆಯ ರಾಯ ತೆರಳಿದ

॥ ೨೯ ॥

ಭೂಮಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗು, ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡದಿರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು. ॥ ೨೨ ॥ ಅವಳು ಮಗನೊಡನೆ “ಈ ಪ್ರಯಾಣವು ಯಾರಿಂದ ಬಂತು? ನಿನಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ನಿಂತವರು ಯಾರಿರು ವರು? ಯಾರೊಡನೆ ನೀನು ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿರುವೆ?” ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೇಳಿದಳು ॥ ೨೩ ॥ ರಾಜ, ಮಂತ್ರಿ, ಸ್ನೇಹಿತ. ಪರಿವಾರ, ದೇಶ, ದುರ್ಗ, ಭಂಡಾರ - ಎಂಬೀ ಸವ್ಯಾಂಗಗಳು ನಮಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವಾಗ, ನಮ್ಮ ಸಂವತ್ಸಿಗಾಗಿ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ಇರುವರೆ? ॥ ೨೪ ॥ ಆ ಮಾತಿಗೆ ರಾಮನು ತಾಯಿಯೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು - ತಂದೆಯವರ ಆಣತಿಯನ್ನು ಮೀರತಕ್ಕ ಶತ್ರುರಾಜರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನನಗೆ ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬುದ್ಧಿತೋರಿತು; ಬೇರೆ ಯಾವುದೊಂದು ಕಾರ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ ॥ ೨೫ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ತಾಯಿಯಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡು, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದು, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಹಿತನಾಗಿ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥ-ಕಾಲಾಳುಗಳೆಂಬ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೨೬ ॥ ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಾಕೇತನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು, ತಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು, ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತ ವಿನೋದದಿಂದ ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಬಂದರು. ॥ ೨೭ ॥ ಗಿಡುಬಿಡಿ, ದಗಮು, ನಿಸ್ಸಾಳ, ದೌಡೆ, ಡೋಳು, ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ, ನಿಲ್ಲಿಸದೆ ಹೊಡೆಯುವ ಭೇರಿಯಿಂದಲೂ, ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೃದಂಗ, ಕರಡೆಗಳ ರಭಸದಿಂದಲೂ ಆ ರಾಜಕುಮಾರರು ಬಂದರು. ॥ ೨೮ ॥ ಜನನಾಯಕರ ಒಡೆ

¹ ಸುಮಿತ್ರ (ಗ ಚ) ² ಲೋಕದೊಳು (ಗ ಚ). ³ ಬಲು (ಗ ಚ) ⁴ ಯಿಂದ ತೆರಳಿದನು (ಚ) ⁵ ಗಿಡುಬಿಡಿ (ಗ ಚ).

⁶ ಮೃದಂಗ ಕಹಳೆಗಳ (ಗ). ರವದಿಂದ ನಡೆದರು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು (ಗ ಚ)

ಕಡುಜಾಣರ ರಸಿಕರ ಕೋವಿದರ ಬಲು । ಗಡಿಯ¹ ಮನ್ನೆಯರ ನಾಯಕರ ॥

ಗಡಣ ಬಳಸಿ ಬರೆ ತೆರಳಿದರೊಯ್ಯನೆ । ಮಡದಿ ಕೇಳಾ ರಾಯಸುತರು ॥ ೩೦ ॥

ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಬೀಡ ಬಡದೆ ಬೇಗದೊಳು² ತಾವು । ತುಟ್ಟಿದ ಪ್ರೊಳಲ ಗಡಿಯಲಿ ॥

ಬಿಟ್ಟಿರಲಾ ವಾರ್ತೆ ಗಡಿಯ ನಾಯಕರಿಂದ । ಮುಟ್ಟಿದುದಾ ನೃಪವರಗೆ ॥ ೩೧ ॥

ಆ ಮಾತ ಕೇಳುತ ವಾರಣಾಸಿಯನಾ । ಛಾ ಮಹೀಪತಿ ಜಯಸೇನ ॥

ತಾಮಸವಿಲ್ಲದೆ ಸಭೆಯೊಳಂತಾದಿದ । ತಾಮರಸಾಯತನೇತ್ರ ॥ ೩೨ ॥

ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರರಂತೆಯವರು ತಮ್ಮ । ಸೀಮೆಯಿಂ ಬಂದು ನಾನಾಳ್ವ³ ॥

ಸೀಮೆಗೆ ಬಂದು ಪ್ರೋಗುವ ಕಾರ್ಯವೇನೆಂ । ದಾ ಮಹೀಪತಿಯಾದಿದನು ॥ ೩೩ ॥

ಮೀಸೆ ಕುಣಿಯೆ ಕಣ್ಣು ಕಿಡಿಯೇರೆ⁴ ಮೊಗವೆಂದು । ಸೂಸೆ ಪ್ರೊಗೆಯ ನಿಡುಪುರ್ವ ॥

ಓಸರಿಸದೆ ಗಂಟಿಕ್ಕೆ ಮೈನಡುಗಲಂ । ದಾಸುರನಂತೆ ಘರ್ಜಿಸಿದ ॥ ೩೪ ॥

ನಿಡುಸುಯಿ ನಿಂದ ನೀರೇಷುವಕ್ಕಿಗಳಿಂ । ದೊಡನೆ ಸುರಿವ ಬೆಮರಿಂದ ॥

ಮಿಡುಕುವ ತುಟಿ ಕಾರಿಡುವ⁵ ರೋಮಗಳಿಂದ । ನುಡಿದನಂತೆ ಕೋಪದೊಳು ॥ ೩೫ ॥

ಸಾಕೇತನಗರದರಸುತನ ತಮಗಿನ್ನು । ಸಾಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ॥

ನೂಕಿ ಬಂದಪನ್ನಡೊಡೆ ಬಾರನೆಂದಾ । ಭೂಕಾಂತ ಸಭೆಯೊಳಾದಿದನು ॥ ೩೬ ॥

ಯನಾದ ರಾಮನು ಚಿನ್ನತಿತ್ತಿರಿ, ರುಂಚಿ, ಮುರು. ತಾಪು, ಹೆಗ್ಗಾಳಿ. ಮನ್ನೆಯ ಕಹಳಿ, ಓನಾಕಿ, ಚೆಲುವಾದ ನಾಗಸರ ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ನಿನಾದದೊಡನೆ ತೆರಳಿದನು ॥ ೨೯ ॥ ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಜಕುಮಾರರು ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬಹಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರೂ, ರಸಿಕರೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ಮುಖಂಡರೂ ನಾಯಕರೂ, ಗುಂಪಾಗಿ ಸುತ್ತು ವರಿದು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ॥ ೩೦ ॥ ಇವರು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ ಬೀಡುಬಿಡದೆ, ಬೇಗನಾ ಸಾಗಿ ತಾವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ವಾರಣಾಸಿ ಪಟ್ಟಣದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟರು ಈ ವಾರ್ತೆಯು ಗಡಿಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ರಾಜನಿಗೆ ತಲಪಿತು. ॥ ೩೧ ॥ ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ವಾರಣಾಸಿಯ ಅರಸನಾದ ಜಯಸೇನನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸೈನ್ಯಸಮೇತ ಬಂದು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿರುವ ವರ್ತ ಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೩೨ ॥ ರಾಮನಂತೆ! ಲಕ್ಷ್ಮಣನಂತೆ! ಅವರು ತಮ್ಮ ಸೀಮೆಯಿಂದ ಬಂದು ನಾನು ಆಳುವ ಸೀಮೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಿರುವ ಕಾರ್ಯವೇನು? - ಎಂದನು. ॥ ೩೩ ॥ ಜಯಸೇನನು ಸಿಟ್ಟುಗೊಂಡನು ಅವನ ಮೀಸೆ ಕುಣಿಯಿತು, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗಳೇರಿದವು ಮುಖದಲ್ಲಿ ಹೊಗೆ ಹೊರಟಿತು. ಉದ್ದ ವಾದ ಹುಬ್ಬುಗಳು ಗಂಟಿಕ್ಕಿದವು ಮೈ ನಡುಗಿತು ಆಗ ಅವನು ರಾಕ್ಷಸನಂತೆ ಗರ್ಜನೆಮಾಡಿದನು ॥ ೩೪ ॥ ದೀರ್ಘ ವಾದ ನೀಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ, ನೀರುತುಂಬುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ, ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಸುರಿಯುವ ಬೆವರಿನಿಂದಲೂ, ಅಲುಗುವ ತುಟಿ ಯಿಂದಲೂ, ನೆಟ್ಟಗಾಗುವ ರೋಮಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೀಗೆಂದನು ॥ ೩೫ ॥ ದಶರಥನ ಕುಮಾರನು ತನಗೆ ಸಾಕೇತನಗರದ ಒಡೆತನವು ಸಾಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದನಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಂದಿಲ್ಲ—ಎಂದು ಜಯಸೇನನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೩೬ ॥ ಅವನು ಬಂದರೇನಾಯಿತು? ಅವನನ್ನು ಮೊದಲು ಸೆರೆಹಿಡಿದನು ಆ

¹ ಬಲುಗಡೆಯ (ಗ)

² ಬೆಡದೊಳು (ಗ)

³ ನಾವಾಳ್ವ (ಚ)

⁴ ಕಿಟಿಯೇಳಿ (ಚ)

⁵ ಕಾರಿಡುವ (ಕ)

ಬಂದನಾದೊಡೆ ತನ್ನ ಬಂದಿವಿಡಿನೆ ಮೇಲೆ । ಸಂದ ಸಾಕೇತ ನಗರಕೆ ॥
ಮಂದಿ ಕುದುರೆಯ ರಾಣಿಯವನಿಕ್ಕದೆ ಬಿಡೆ । ನೆಂದು ಕೋಪದೊಳಾಡಿದನು ॥ ೩೭ ¹

ಎಲ್ಲಿಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀರಾಮ । ಬಲ್ಲಿ ನವರ ತಂದೆಗಳು² ॥
ನಿಲ್ಲದೆಮ್ಮೊಳಗೊಡೆದವರ³ ಮಕ್ಕಳುಗಳು । ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲರೆ ಕಾಳಿಗಕೆ ॥ ೩೮ ॥

ಹಲವು ಮಾತೇಕೆಮ್ಮ ಗಡಿಯ ಮೆಟ್ಟಿದ ಮುನ್ನ । ಬಲವ ಬೆದರಿಸಿ⁴ ನಾನವನ ॥
ಹೊಲಬುಗೆಡಿಸಿ ಹೋಗಿ ಹೋಗಿ ಹೊಲವಡಿಸುವೆನೆನ್ನ । ನೆಲದಿಂದಲೆಂದು ನುಡಿದನು ॥ ೩೯ ॥

ರಣಭೇರಿಯ ಪ್ರಾಯ್ಸ ದಳಪತಿ ಕೇಳಿನ್ನ । ರಣಕಿರಿದೊಡೆಯವನ⁵ ॥
ರಣರಣಕವನ್ನೆದಿಸುವೆನೆಂದವನ ಮೀಸೆ । ಕುಣಿಯ ಕೋಪದೊಳಾಡಿದನು ॥ ೪೦ ॥

ಪಡೆಯನೆಲ್ಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡವನಿರಾಗಿ । ನಡೆ ನೀನೆಂದು ಬೇಗದೊಳು ॥
ಪಡೆವಾಳಗ⁶ ಪೇಳಿ ಮಂತ್ರಶಾಲೆಗೆಯವ । ನಡೆದ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ॥ ೪೧ ॥

ಏನಿಡರವಾವುದು ರಾಜಕಾರ್ಯ ತಾ । ನೇನಹುದೆಣಿಕೆ ಮತ್ತೇನು ॥
ಆನದೆ ಪೇಳು ನೀನೆಂದು⁷ ಮಂತ್ರೀಶನ । ಭೂನಾಥನು ಬೆಸಗೊಳಲು ॥ ೪೨ ॥

ಚಿತ್ತೈಸು ರಾಯ ಬಿನ್ನಪವಿದ ನೀನೇಕ । ಚಿತ್ತದಿಂ ನಿನ್ನವರಿಗೆ ॥
ಎತ್ತಿ ಬಂದಪರಿವರವರೆನ್ನದೆ⁸ ನೀನು । ಚಿತ್ತದಿಂದೊತ್ತರಿಸುವದು ॥ ೪೩ ॥

ಈ ಕಾಲದ ಬಲವಾಸುದೇವರ್ಕಳು । ಲೋಕೈಕವೀರರವರೊಳು ॥
ನೂಕದು ಕಾಳಿಗ ನಮಗೆಂದು ಸಚಿವನಂ । ದೇಕಾಂತದೊಳಾಡಿದನು ॥ ೪೪ ॥

ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಸಾಕೇತನಗರಕ್ಕೆ ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯ ರಾಣ್ಯವನ್ನಿಕ್ಕದೆ ಬಿಡೆನು—ಎಂದು ಕೋಪದಿಂದ ನುಡಿದನು. ॥ ೩೭ ॥ ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಲ್ಲಿಯವನು? ಶ್ರೀರಾಮನೆಲ್ಲಿಯವನು? ಅವರ ತಂದೆಯನ್ನೇ ಬಲ್ಲವನು ನಾನು. ನಮ್ಮ ವಂಶದವರೇ ಆಗಿದ್ದು ಕವಲೊಡೆದು ಹೋದವರ ಮಕ್ಕಳು ಅವರು ! ಅವರೇನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟರ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರ? ॥ ೩೮ ॥ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತೇಕೆ? ಅವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಗೆ ತಲಪುವ ಮೊದಲೇ ಅವರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ, ದಿಕ್ಕುಗಡಿಸಿ, ಕಾದಾಡಿ, ನನ್ನ ನೆಲದಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟುವೆನು—ಎಂದು ನುಡಿದನು. ॥ ೩೯ ॥ ಎಲೈ ಸೇನಾವತಿಯೇ, ಈಗಲೇ ರಣಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಸು. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ನನ್ನೊಡನೆ ಆ ರಾಮನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಅವನ ಮಡದಿಗೆ ವಿರಹಕಾತರತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವೆನು—ಎಂದು, ಮೀಸೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿರಲು ಕೋಪದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೪೦ ॥ ಜಯಸೇನನು ದಳಪತಿಯೊಡನೆ—“ನೀನು ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಹೋಗು.” ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಮಂತ್ರಶಾಲೆಗೆ ಹೋದನು. ॥ ೪೧ ॥ ರಾಜನು ಮಂತ್ರೀಶನೊಡನೆ, “ಏನು? ಈಗಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂಥದು? ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರ್ಯವಾವುದು? ಏನು ನಿನ್ನ ಯೋಚನೆ? ಒಡನೆಯೇ ಹೇಳು”—ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ॥ ೪೨ ॥ ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು “ಎಲೈ ರಾಜನೇ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಏಕಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳು ನಿನ್ನ ದಾಯಾದಿಗಳು ಈಗ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರು ಇವರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳದೆ ಬದಿಗೆ ಸರಿಯುವುದೇ ಲೇಸು. ॥ ೪೩ ॥

¹ ೩೭ ಈ ಪದ್ಯ ಕ.ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ² ತಂದೆ ತಾನು (ಚ). ³ ನಿಲ್ಲದೆಮ್ಮೊಳಗೊಡೆದವರ (ಚ) ⁴ ಬಡಿದು (ಗ). ⁵ ರಾದೊಡಿನವರ (ಗ) ರಾದೊಡಿನವನ (ಚ). ⁶ ಪಡೆವಳ್ಳಿಗೆ (ಚ). ⁷ ಪೇಳಿ ನೀವೆಂದು (ಗ.ಚ) ⁸ ಒಂದಪರತ್ತರವರಿವರೆನ್ನದೆ (ಗ) ಬಂದಪರೇತಪರಿವರೆನ್ನದೆ (ಚ).

ಭೂಚರ ಖೇಚರರೆಣೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೆಂ | ಬಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳುಕದೆ ||

ಭೂಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆ ಸ್ವಯಂವರದೊಳು ತಂದ | ನಾ ಚಟುಲಾಕ್ಷಿ ಸೀತೆಯನು || ೪೫ ||

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ನೃಪರಿವರೊಳು ಹೋರಿದು | ದಿಲ್ಲೆನೆ¹ ಮಿಡುಕಿದುದಿಲ್ಲ ||

ಬಲ್ಲಿದರಿವರೀ ಕಾಲಕಿವರ ಕೇಳಿ | ಬಲ್ಲೆ ನೀವೇನಣಿಯದುದೆ || ೪೬ ||

ಬಲಕಿದಿರಾಗಿ ಕಾದುವೊಡಿದು ಪರಿಮಿತ² | ಬಲವನರಿಗೆಯಪರಿಮಿತ³ ||

ಬಲವದಣ್ಣಿಂದವರೊಳು ಕಾದಿ⁴ನವುಗಿನ್ನು | ಗೆಲನಾಗದೆಂದು ನುಡಿದನು || ೪೭ ||

ಮುತ್ತಿಗೆಗೊಳಗಾಗಿ ಕಾದಲು ಪಡಿಬಲ | ವೆತ್ತಿ ಬಂದೆಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣದ ||

ಮುತ್ತಿಗೆಯನು ತೆಗೆಸುವರಿಲ್ಲವೆಂದು ಭೂ | ಪೂಜ್ಞಮುಗಿತು⁵ ಪೇಳಿದನು || ೪೮ ||

ಆರು ನಮಗೆ ನಮ್ಮವರಾಗಿ ಬಲಯುತ | ರಾರು ಬನರಕೊಡಗುವರು ||

ಅರಿದಪರು ದೊರೆಗಳೊಳೆಂಬುದನು ವಿ | ಚಾರಿಸಿಕೊಳಬೇಕು ನೃಪರು || ೪೯ ||

ನಾಕುವಾಯದ ನೆಲೆಗಳನಣಿಯದೊಡಾ | ನಾಕನಾಯಕನಾದೊಡವಗೆ ||

ನೂಕದು ರಾಜಕಾರ್ಯದ ತಿಳಿನೆಂದಾ | ಭೂಕಾಂತಗವನು ಪೇಳಿದನು || ೫೦ ||

ಗಡಿಯ ಸೀಮೆಯ ಹೊಕ್ಕಿಣಿದು ತುಣಿಸೆಣಿಗಳ | ಹಿಡಿಯದ ಮುನ್ನ ಕಾಳೆಗಳೆ ||

ನಡೆದುಬಾರದ ಮುನ್ನ ಪೋಗಿ ಕಾಣ್ಬುದು ಕಾರ್ಯ | ಪೊಡವೀಶ್ವರ ಕೇಳಿದನು || ೫೧ ||

ಆ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಈ ಕಾಲದ ಬಲರಾಮಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು” - ಎಂದು ಸಚಿವನು ರಾಜನಿಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದನು || ೪೪ || ಆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಾಮಾನ್ಯನಲ್ಲ ಸ್ವಯಂವರದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿ ಸುವವರಾಗಲೀ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವವರಾಗಲೀ ಸಮಾನರಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸುವ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ಹೆದರದೆ, ಲೋಕವೇ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಆತನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ತಂದಿರುತ್ತಾನೆ || ೪೫ || ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ರಾಜರು ಈ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾಗಲಿಲ್ಲ; ಅವರೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿನ ಎವಯನ್ನೂ ಮಿಡುಕದೆ ಇದ್ದರು ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇವರೇ ಬಲಿಷ್ಠರು ನನಗೆ ಇವರನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೊತ್ತು ನೀವೂ ತಿಳಿಯದುದಲ್ಲ || ೪೬ || ಅವರ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಕಾದಾಡುವುದೆಂದರೆ, ನಮ್ಮದು ಪರಿಮಿತಿಯುಳ್ಳ ಸೈನ್ಯವಾಗಿದೆ, ಅವರ ಸೈನ್ಯವು ಅಪರಿಮಿತವಾದುದು ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಅವರೊಡನೆ ಕಾದಿ, ಜಯ ದೊರೆಯದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು || ೪೭ || ನಮ್ಮ ವಿರೋಧಿಸೈನ್ಯವೇ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿರುವುದರಿಂದ, ನಾವು ಅವರ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕಾದುವೆವೆಂಬ ವಿಷಯವೇ ಇಲ್ಲ - ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೪೮ || ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ಮೊದಲು, ನಮಗೆ ನಮ್ಮವರಾಗಿದ್ದ ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ವಹಿಸುವವರು ಯಾರಿರುವರು? ಎಂಬುದನ್ನು ರಾಜರು ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ನೀತಿಯಾಗಿದೆ || ೪೯ || ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡಗಳೆಂಬ ಚತುರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ, ಆ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೂ ರಾಜಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು - ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೫೦ || ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಕೇಳು ಈಗ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಿರುವವರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯ

¹ ಹೋರಿದುದಿಲ್ಲವೆ (ಚ) ² ಕಾದುವೊಡಿದಪರಿಮಿತ (ಕ) ³ ಯಪರಮಿತ (ಕ) ⁴ ಹೋರಿ(ಚ). ⁵ ಭೂಪೂಜ್ಞಮುಗವನು (ಚ).

ಓಡಿ ಬದುಕುವುದು ಕಾರ್ಯವಲ್ಲಸುವ ನೀ । ಗಾಡುವುದದು ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲ¹ ॥

ಪಾಡುಗಡದೆ ಪಂಥವಳಿಯದವರೊಳಿನ್ನು । ಕೂಡಿ ಬದುಕುವುದು ಕಾರ್ಯ

॥ ೫೨ ॥

ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ನಾನಾ ವಸ್ತುಗಳು ಬಂ । ದೆತ್ತಬಲ್ಲವೆ ಜೀವವನು ॥

ತೆತ್ತಮಗುಳ್ಳುದನಾದೊಡೊಮ್ಮೆಗೆ ಭೂ । ಪ್ರೋತ್ತಮ ಕಾಣ್ಬುದು ಕಾರ್ಯ

॥ ೫೩ ॥

ತಲೆಯಿರಲೆಯನು³ ಮಾಱಿ ಹರಣವಿರೆ । ಸಲೆ ಹಾಡಿ ಬಾಳ್ವರೆಂದೆಂಬ⁴ ॥

ಬಲು ನೀತಿಕಾಱನ⁵ ಮತವುಂಟಿದ⁶ ಭೂ । ಲಲನೇಶ ಕೇಳಿನಲೊಡನೆ

॥ ೫೪ ॥

ಒಡಬಟ್ಟಿದು ಬುದ್ಧಿ ಮಚ್ಚಿದುದಾ ಮನ । ಬಿಡದೊಪ್ಪಿದುದಹಂಕಾರ ॥

ಪಡೆದುದು ಸಂತಸವನು ಚಿತ್ತ ಮಂತ್ರಿಯ । ನುಡಿಗೇಳಿಯಾ ನೃಪವರನ

॥ ೫೫ ॥

ಅರಸರೊಪ್ಪಿದರಾಪ್ತರೊಡಬಟ್ಟರು ಪ್ರಜೆ । ಪರಿವಾರ ಪರಿಣಮಿಸಿದುದು ॥

ಪಿರಿದು ಕೊಂಡಾಡಿದರುಳಿದರು ಮಂತ್ರೀ । ಶ್ವರನಾಡಿದ ನುಡಿಗಳಿಗೆ⁷

॥ ೫೬ ॥

ಎಂದಾಳೋಚನೆ ಮಾಡಿಯದಕೆ ಮನ । ಸಂದಿರಲಾ⁸ ಸಮಯದೊಳು ॥

ಬಂದನಂದಾ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಬಳಿ । ಯಿಂದೋರ್ವ ಬಲು ರಾಯಭಾರಿ

॥ ೫೭ ॥

ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯನೋರ್ವ ಬಾಗಿಲವನು ಪರಿ । ತಂದು ಪೇಳಲು ನೃಪವರಗೆ ॥

ಅಂದು ಕರಸಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವನಿಂ । ತೆಂದು ನುಡಿದ ವಿನಯವನು

॥ ೫೮ ॥

ಸೀಮೆಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಕಾದಾಡಿ ಹಸುಗಳನ್ನು ನೆರೆಹಿಡಿಯುವ ಮೊದಲು, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವ ಮೊದಲು, ಅವರನ್ನು ಹೋಗಿ ಕಾಣುವುದೇ ಈಗ ನಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದುದು. ॥ ೫೦ ॥ ಕಾದುವುದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೆದರಿ ಓಡಿ ಬದುಕುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಕಾದಾಡಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಗುವುದೂ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಕ್ರಮವನ್ನಾಗಲೀ ಪಂಥವನ್ನಾಗಲೀ ಬಿಡದೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಮಾಡಿ ಸೇರಿ ಬದುಕುವುದೇ ನಮಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವು. ॥ ೫೧ ॥ ಸತ್ತು ಹೋದನಂತರ ಹಲವಾರು ವಸ್ತುಗಳಿದ್ದರೂ ಅವು ಬಂದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಎತ್ತಲಾರವು. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವರನ್ನು ಕಾಣುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು. ॥ ೫೨ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಕೇಳು. “ತಲೆಯಿದ್ದರೆ ಎಲೆಮಾರಿ ಜೀವಿಸಬಹುದು” “ಹರಣವಿದ್ದರೆ ಹಾಡಿ ಜೀವಿಸಬಹುದು” ಎಂದು ನೀತಿಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ” - ಎಂದನು. ॥ ೫೩ ॥ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ರಾಜನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯಿತು; ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವೆನಿಸಿತು; ಆತ್ಮ ಗೌರವಕ್ಕೂ ಸಮ್ಮತವಾಯಿತು. ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ॥ ೫೪ ॥ ಮಂತ್ರೀಶನು ಹೇಳಿದ ಸೂಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅರಸನು ಒಪ್ಪಿದನು, ಆಪ್ತರು ಒಡಂಬಟ್ಟರು. ಪ್ರಜೆ ಪರಿವಾರದವರಿಗೂ ಅವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದವು. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಗಳಿದರು ॥ ೫೫ ॥ ಜಯಸೇನರಾಜನು ಹೀಗೆ ಆಲೋಚನೆಮಾಡಿ, ಅದೇ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಬಳಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ರಾಯಭಾರಿಯು ಬಂದನು. ॥ ೫೬ ॥ ರಾಯಭಾರಿಯು ಬಂದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನೂ ಒಬ್ಬ ದ್ವಾರಪಾಲನು ರಾಜನಿಗೆ ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಜನು ಆ ರಾಯ ಭಾರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ವಿನಯದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು. ॥ ೫೮ ॥ ರಾಜನಾದ ರಾಮಚಂದ್ರನು

¹ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ (ಗ) ² ತೆತ್ತಮಗುಳ್ಳದ (ಗ). ³ ತಲೆಯಿರೆ ಯಲೆಯನು (ಗ) ⁴ ಬಾಳ್ವದೆಂದೆಂಬ (ಗ ಚ). ⁵ ನೀತಿಕಾಱರ (ಚ)
⁶ ಮತವುಂಟಿದ (ಗ). ⁷ ನುಡಿಗಳಿಗೆ (ಗ). ⁸ ಮನದಂದಿರಲಾ (ಗ ಚ.).

ಪರಿಣಾಮದೊಳಿರ್ದ ಪನೆ ರಾಮಚಂದ್ರನು । ವರನೆಂದು ಕೇಳಿರಿಕೆಂದ ॥

ಸಿರಿಯಿಂದ ಭೂಜವಲದಿಂದತಿಜನನೆ । ಶ್ರೀರೂಪಿಣ್ಯನು ನಿಮ್ಮ

॥ ೨೯ ॥

ಕ್ಷೇಮವ ಕೇಳಿ ನನ್ನನು ನಿಮ್ಮ ಮೇಗಣೆ¹ । ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕಡೆಯಲಟ್ಟಿದನು ॥

ತಾನುಸವನು ಮಾಡದೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂ । ದಾ ಮಹಿಮೆಗೆ ಸೇಳುವದೆ

॥ ೩೦ ॥

ಅರಸ ಕೇಳಮ್ಮರಸನು ತನ್ನ ಕಂಡ ಭೂ । ವರರನು ಕೇಳಗಿಡಿದದೆ ॥

ಸಿರಿಗೆ ಮುನಿಯದೆ ನಡಸಿಕೊಂಬನವನಿಗೆ । ಸರಿದೊರೆ ಯಾರು ಬಿಡುಕಡೆ

॥ ೩೧ ॥

ಅದಿಯಳುಪ್ಪಿನನಲ್ಲರಸ ತನ್ನೊಳು ಬಂದು । ಕಂಡಿ ನಡೆವ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ॥

ಕೇಡನೆಗಸುವನಲ್ಲ ದೆಯೊಳಗವನಿಗೆ । ನಾಡುಡ ಸ್ವರೂಪಗಳೊಳೆ

॥ ೩೨ ॥

ಮಾಜಿವೊಕ್ಕವರ ಕಾನಿನೆನಲು ಜವನ ರಕ್ಷೆ² । ಕೂವು ತಾ ಕೊಡುಕೆನೆಂದನಲು ॥

ಮಾಜಿಯೇಕೆ³ ಕೈಯದು ನುಡಿದುದು ತಪ್ಪದು । ವಿಜನನೇನೆಂಬಿ ನಾನವನ

॥ ೩೩ ॥

ಸಂದೇಹವ ಬಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ । ಬಂದು ಕಾಣ್ದುದು ಬೇಸ ಸ್ವನತಿ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದ ರಾಯವಾರಿಗಾ ಸ್ವಪವರ । ನಂಬಿವ್ವಳುಮೆಗೊಣಿಗಳನು

॥ ೩೪ ॥

ಉತ್ತಮ ರತ್ನಗಳನು ಜಾತಿವರಗಳನ । ಮುತ್ತಮಂಗಳಜಗಳನು ॥

ಇತ್ತು ಕಾಣಿಕೆಗಳ ಕಾಗ್ಗಿನೆನುತಲಾ । ಪತ್ತನವನು ಪ್ರೇಮಮುಟ್ಟಿ

॥ ೩೫ ॥

ತೆರಳಿದ ಮಂತ್ರಿ ಮನ್ನೆಯ ಮಂಡಳಕರ । ಕಡೆಗೊಳುವ ತನ್ನ ಬಲವ ॥

ನೆರಸಿಕೊಳುವ ಏದುಪಯೋಗಕಿರಿಯೆಂದು । ನರನಾಥನತಿಪೊಗದೊಳು

॥ ೩೬ ॥

ಸುಖವಾಗಿರುವನೇ? ಎಂದು ಜಯಸೇನನು ಕೇಳಲು, ಆ ರಾಯವಾರಿಯು ಓಗೊಡುವು - 'ಅದನು ಸಂದವು, ಕೆಲವು ಕೀರ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾನೆ ॥ ೩೭ ॥ ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮವನ್ನೂ⁴ ಕಡೆಯಲಟ್ಟಿದನು, ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿರುತ್ತಾನೆ. ಅದುವಲ್ಲದೆ ರವವೂದದೆ ನಮನಾಡಿ ನಡೆಸು - ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಮಂತ್ರಿ ಓಗೊಡುವು. ॥ ೩೮ ॥ ಎಲೈ ಜಯಸೇನ ರಾಜನೇ ಕೇಳು, ನಮ್ಮ ಅರಸನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು, ರತ್ನನು, ಕಾಣಲು ಬಂದ ರಾಜರ ತೊಡವನ್ನು ಹಾಸಿಗೊಳಿಸದೆ, ಸಂದತ್ತಿಗೆ ಮುನಿಯದೆ, ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅವನಿಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಲೆಯುಳ್ಳವನು ಯಾರು? ॥ ೩೯ ॥ ರಾಮನು ಮಾತನ್ನು ಅಡಿ ತಪ್ಪುವವನಲ್ಲ, ರತ್ನನು ಬಂದು ಸೇರಿದ ರಾಜನಿಗೆ ರತ್ನ ಮಗವರೆ ಕೊಡುವ ಬಗೆಯುವವನಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಜರು ಸಮಾನರೇ? ॥ ೪೦ ॥ ಮರೆಯೊಕ್ಕವರನ್ನು ಕಾಣುವವನು - ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೇ ಆ ಮಾತು ಯಮನ ರಕ್ಷೆಯೆನಿಸುವದು. ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೊಡುವವನು ಎಂಬ ಮಾತು ಬಂದರೆ ಪಾಲು - ಆದನ ಕೈಯು ಆ ಕೊಟ್ಟಿ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ! ॥ ೪೧ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಸಂದಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಂದು ಕಾಣುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು - ಎಂದು ಆ ರಾಯವಾರಿ ಹೇಳಲು, ಅವನಿಗೆ ಜಯಸೇನರಾಜನು ಉದುಗೊರಗಿ ಸ್ವ ಕೊಟ್ಟನು ॥ ೪೨ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಪಾತಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಸೊಕ್ಕಾಸೆಗಳನ್ನೂ ಕಾಣಿಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕಾಣುವನೆಂದು ಹೊರಟನು. ॥ ೪೩ ॥ ಜಯಸೇನನು ಮಂತ್ರಿ, ಜನನಾಯಕ ಮಂಡಳಕ - ಮುಂದಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಸಿಕೊಂಡು, ರತ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು,

¹ ಮೇಲಾ (ಗ) ² x (ಗ). ³ ಕಾವೇಸುವನನಿಗೆ (ಗ) ⁴ ಮಾಜಿಯಾ (ಗ)

ಪೋಗಿ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಪಾದಕೆ ತಲೆ । ನಾಗಲನನ ಸಿದ್ಧಿವೆತ್ತೆ¹ ॥

ಆಗ ನುಡಿದನು ವಿನಯವಚನವನನು² । ರಾಗನೆದೆಗೆ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ

॥ ೬೭ ॥

ಕೊಟ್ಟನವಗೆ ಬೇಡಿದ ರಾಜ್ಯವ ಬೇಟಿ³ । ಕೊಟ್ಟನ್ನೆ ಸಾಸಿರಗಜವ ॥

ಕೊಟ್ಟನೆರಡು ಮೂಱುಲಕ್ಷ⁴ ತುರಗಗಳ । ಕೊಟ್ಟನು ಮನದಣಿವಂತೆ

॥ ೬೮ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀಡ ಬಿಡುತ ಬಂದವರನಂ । ದಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳುತ ॥

ನಿಲ್ಲದೆ ನಲವಿಂ ನಡೆದು ಬಂದನು ನವ । ಪಲ್ಲವಾಧರೆಯಾ ನೃಪನು⁵

॥ ೬೯ ॥

ಬಂದವರನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾರದೆ । ನಿಂದು ಮಲಿತ ಮನ್ನೆಯರ ॥

ಬಂದಿವಿಡಿದು ವಾರಣಾಸಿಯ ಪುರವನು । ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು ರಾಮಚಂದ್ರ

॥ ೭೦ ॥

ಕಾಣಿಕೆಯಿಕ್ಕಿ ಕಂಡರು ಕೆಲಬರು ಬಂದು । ಮಾಣದೆ ಮಣಿದರರೆಬರು ॥

ಪ್ರಾಣಧಾರೆಯ ಬಂಟರಾದರರೆಬರಂದು । ರಾಣುವೆ⁶ ಕೈವರನಾಯ್ತು

॥ ೭೧ ॥

ವೀರಕಗಿದು⁷ ವಿತರಣಕಾನಂದಿಸಿ । ಚಾರುವಿನಯಕಳ್ಳಿವಟ್ಟು ॥

ಭೂರಿಗುಣಂಗಳಿಗೊಡಬಟ್ಟವನಿಗಂ । ದಾ ರಾಜ್ಯ ಕೈಸೇರಿದುದು⁸

॥ ೭೨ ॥

ಸಾರಹೃದಯ ಗಡ ಸದ್ಗುಣಿ ಗಡ ಸುವಿ । ಚಾರಿ ಗಡತಿವಿವೇಕಿ ಗಡ ॥

ವೀರಗಡತಿಧೀರೋದಾತ್ತಗಡೆಂದು । ಸೇರಿದರಿಳೆಯಾಣ್ಮರವನ

॥ ೭೩ ॥

ಪೊನ್ನೀವ ಗಡ ಲೇಸನಾಡುವ ಗಡ ನೋಡಿ । ಮನ್ನಿಪ ಗಡ ರಣದೊಳಗೆ ॥

ಜೆನ್ನೀವನಲ್ಲ ಗಡೆಂದವನನು ಬಲು । ಮನ್ನೆಯರುಗಳು ಸೇರಿದರು

॥ ೭೪ ॥

ಬೇಗನೆ ದೀರ್ಘಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಬಂದನು. ॥ ೬೭ ॥ ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ, ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ವಿನಯ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಡಿದನು. ॥ ೬೮ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವನಿಗೆ ಬೇಡಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅಲ್ಲದೆ ನಾವಿರ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಎರಡುಮೂರು ಲಕ್ಷ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೬೯ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಡುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ನಿಲ್ಲದೆಯೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದನು. ॥ ೭೦ ॥ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಾರದೆ ನಿಂತು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಮುಖಂಡರುಗಳನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ಶ್ರೀರಾಮನು ವಾರಣಾಸಿ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ॥ ೭೧ ॥ ಅಂದು ಹಲವರು ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಕೆಲವರು ಬಂದು ಒಡನೆಯೇ ವಿನಮಿತರಾದರು. ಇನ್ನು ಹಲವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಧಾರೆಯೆರೆಯತಕ್ಕ ಸೇವಕರಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಸೈನ್ಯವು ರಾಮನಿಗೆ ಕೈವಶವಾಯಿತು. ॥ ೭೨ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಯೂ, ದಾನಗುಣಕ್ಕೆ ಸಂತೋಷವೂ, ತಾಳಿಯೂ, ಮನೋಹರವಾದ ವಿನಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೀತಿಯೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಯೂ ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೈವಶವಾಯಿತು. ॥ ೭೩ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸತ್ವಯುಕ್ತವಾದ ಹೃದಯವುಳ್ಳವನಂತೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಶಾಲಿಯಂತೆ, ವೀರನಂತೆ, ಅತ್ಯಂತ ವಿವೇಕಿಯಂತೆ, ವೀರನಂತೆ, ಧೀರೋದಾತ್ತಗುಣವುಳ್ಳವನಂತೆ - ಎನ್ನುತ್ತ ರಾಜರು ಅವನನ್ನು ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದರು. ॥ ೭೪ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಜೆನ್ನವನ್ನು ಕೊಡುವವನಂತೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವನಂತೆ.

¹ ಸಿದ್ಧಿವೆತ್ತಿ (ಗ ಚ.) ² ನುಡಿದನವನಾಗ ನನ್ನವನೆಂದು (ಕ) ³ ಲಕ್ಕ (ಗ ಚ.). ⁴ ನೃಪರು (ಕ). ⁵ ರಾಣವು

(ಗ) ವೀರಪರ್ಜಿತು (ಚ). ⁷ ಕೈಸಾರಿದುದು (ಗ ಚ.).

ನುಡಿನನಲ್ಲ ಗಡನೈವನ ಮುಖೈವೈಕ್ಕರ । ಲೋಕುವನಲ್ಲ ಗಡ ಕೃತ್ಯದೊಳು ॥
ನಡೆವನಲ್ಲಗಡೆಂದು ಬಂದು ಪೊಕ್ಕರು ಬಲು । ಗಡಿಯ ಮುಗ್ಧೆಯರಾ ನೈವನ

|| ೭೫ ||

ಭೀತನು ಗಡ ದುರಿತದೊಳು ರಣದೊಳು ॥ ಭೀತನು ಗಡ ಸ್ಥಳದೊಳು ॥
ಉತ್ತಿಯುತಗಡೆಂದು ಬಂದೊಯ್ಯನೆ ನೈವನ । ವ್ಯಾಪ ಸೇರಿದುದು ರಾಜವನ

|| ೭೬ ||

ಪರಧನಕಾಟಪನಲ್ಲ ಗಡನೈವನ । ಪರವನೈವನ ನಡೆದ ಗಡ ॥
ಪರಪುರುಷಾರ್ಥಿಗಡೆಂದು ಬಂದುದೊ ಬಲು । ಪರದವಿರದರವನೈವನ

|| ೭೭ ||

ಎಲಗಿಲೋಡನೆಂದೆಂದಾಡಿಗಡೆಗಡೆ । ನೆಲೆಗಲಿಗಲ ನೈವನರನು ॥
ಎಲೆಯನೆಂದೆಂದೆಂದಾಡಿ ರಾಜವನವನು । ನೆಲೆಗಲಿಯನು ಬಿಡಿದೊಳು

|| ೭೮ ||

ಇಂತರಿ ಜನ ಜಯವನು ತಾಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಮು । ಕಾಂತಗಡಿಯು ಸಂತಸದೊಳು ॥
ಜಿಂತೆಯನೊಳು ಶ್ರೀರಾಮನೊಪ್ಪಮು ॥ ಕಾಂತಗಡಿಯ ಸಂತಸದೊಳು

|| ೭೯ ||

ವಿನಯನು ವಿವರಣ ಗುಣಮನೆ ಬಿಡು । ಮನೆ ಸ್ವರದೊಳು ಸ್ವರದೊಳು ॥
ವಿನಯನು ವಿವರಣ ಗುಣಮನೆ ಬಿಡು । ಮನೆ ಸ್ವರದೊಳು ಸ್ವರದೊಳು

|| ೮೦ ||

ಇಂದು ಮುಂದೂ ಕಡೆಗಳನುಪ್ರಯಸುನೆ । ಸೇರಿದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆವೆಂದು ॥
ಇಂದುದಿಲ್ಲಗೆ ಸಂತ ನಲವೆತ್ತು ಸೇರಿದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆವೆಂದು

|| ೮೧ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ ।

ಮದನನಮಲಗುಣ-ಜಿನ-ವಾದಾಂಬುಜ ॥

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮನಾಣೀ[ನಿರ್ಮಲ]ಮುಖಮುಕುರಂ ॥

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ ।

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸನೆತ್ತುದು ಸಂಧಿಪದಾರ್ಥಂ

॥ ೮೨ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೂ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನೂ, ನಿರ್ಮಲಗುಣದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಜನಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದ ಶುಂಬಿಯಂತಿರುವವನೂ, ವಾಗ್ದೇವಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸಚಿವನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭವ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ರಚಿತವಾಗಿ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಕೀರ್ತಿಯುತವಾಯಿತು ॥ ೮೨ ॥

೧೦. ಚಂದ್ರಿಕಾವಿಹಾರ

- ಕಂದರ್ಪನ ಕಂಗೆಡಿಸಿ ಮೋಹಮಲ್ಲನ | ಮುಂದುಂಗೆಡಿಸಿ ದಂಡಧರನ ||
ಬಂದಿವಿಡಿದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜನಪನ¹ | ವಂದಿಸುವೆನು ಮಮತೆಯೊಳು || ೧ ||
- ಮುಂದಣ ಕಥೆ ಯಾವುದದಲಿ ನೃತ್ಯಾಂತನ | ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀವೆನೆಗೆ ||
ಬಂದಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವೆ | ನಿಂದಿವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು || ೨ ||
- ಮುಂದಣ ಕಥೆ ಯಾವುದು² ರಾಯ ಚಿತ್ತೈ | ಸಂದೆನಲತಿ ಮಮತೆಯೊಳು ||
ಇಂದುವದನೆಯಿಂದಿವರ ನಯನೆಯಾ | ನಂದದೊಳೊರವೆ ಲಾಲಿಪುದು || ೩ ||
- ಪಿಡಿನಡುವಿನ ಪಿಂಡುದುಂಬಿಗುರುಳ ತಳಿ | ರಡಿಗಳ ತಾರಾಪತಿಯ ||
ನಡೆಯ ನಲ್ವೆಣ್ಣ ಸೋಲಿಸುತಿವೆ⁴ ನಿನ್ನಯ | ನುಡಿ ನುಡಿವಕ್ಕಿ ನುಡಿಯಕೆ || ೪ ||
- ಮುದ್ದುವೆಣ್ಣಳ ಮೂಗಿನ ಮೂಕುತಿಯೆ ಮದ | ವೆದ್ದೆಳೆಜವ್ವನದೊಡತಿ ||
ಮುದ್ದುನುಡಿಯ ಮೃದುಗತಿಯ ಲಾವಣ್ಯದ | ಮುದ್ದೆ ಲಾಲಿಪುದೀ ಕಥೆಯ || ೫ ||
- ಪತ್ತಿಬಿಡದ ಮಿಥ್ಯೆಯ ತೊಲಗಿಸಿ ಭ | ವೈಶ್ವತ್ಸಮನೆನಿಸಿ ಜಸವನು ||
ಪತ್ತು ದೆಸೆಗೆ ಪಸರಿಸಿದೆ⁵ ನಿನ್ನಿಂದಾ | ಪತ್ತಿಗರೆನಗಾರಬಲೆ⁶ || ೬ ||
- ಎಂದು ನುಡಿದ ಜೀವಕಾಂತನ ವದನಾರ | ವಿಂದವನೊಲಿದೀಕ್ಷಿಸುತ ||
ಅಂದು ಸಂತಸಗಡಲೊಳಗಾಳುತೇಳುತಿಂ | ತೆಂದು⁷ ನೃಪತಿಗೆ ಪೇಳಿದಳು⁸ || ೭ ||

ಮನ್ಮಥನನ್ನು ದಿಕ್ಕುಕಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮೋಹವೆಂಬ ಮಲ್ಲನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನೇ ಹಾಳುಮಾಡಿ, ಯಮನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಂದ್ರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸುವೆನು || ೧ || ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆ ಯಾವುದು? ಅದರ ಸಂಗತಿಯೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪರಾದ ನೀವು ಒಂದಿಷ್ಟೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಣಿಕನು—ಎರೈ ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು—ಎಂದನು || ೨ || ಎರೈ ರಾಜನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆ ಯಾವುದು? ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಚೇಳಿನಿ ಹೇಳಲು, ಎರೈ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಅದನ್ನು ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು—ಎಂದನು || ೩ || ಎರೈ ಗಿಳಿಮಾತಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಕೈಹಿಡಿಯ ನಡುವಿನ, ತುಂಬಿಯ ಹಿಂಡಿನಂತಿರುವ ತಲೆಗೂದಲಿನ, ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಪಾದಗಳ. ಚಂದ್ರನಂತಹ ನಡಿಗೆಯ ಸುಂದರಿಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸೋಲಿಸುತ್ತಿವೆ || ೪ || ಮುದ್ದಾದ ಹೆಂಗುಸರ ಮೂಗಿನ ಮೂಗುತಿಯೇ, ನೊಕ್ಕಿದ ಎಳೆಯ ತಾರುಣ್ಯದ ಒಡತಿಯೇ, ಮುದ್ದು ಮಾತಿನಿಂದಲೂ ಮೆಲುನಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಸೌಂದರ್ಯದ ಮುದ್ದೆಯೇ, ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. || ೫ || ಮಡದಿಯೇ, ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನಾನು, ಹತ್ತಿದಮೇಲೆ ಬಿಡದಿರುವ ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ, ಭವ್ಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ದಶದಿಶೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಸಿರುತ್ತೇನೆ ನಿನಗಿಂತ ಮಿಕ್ಕಿದ ಒಡನಾಡಿಗಳು ನನಗೆ ಯಾರಿರುವರು? || ೬ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನಾದ ಶ್ರೇಣಿಕನ

¹ ಜನಪನ (ಗ. ಚ) ² ಯಾವುದದ (ಗ) ³ ನಾಲ್ವೆಣ್ಣ (ಕ) ⁴ ನಲ್ವೆಣ್ಣನೊಲಿಸುತಿವೆ (ಚ) ⁵ ಪೂತ್ತು ದೆಸೆಯರಿಗೆ ಪಸರಿಸಿ (ಗ ಚ)
⁶ ಪತ್ತಿಗರಾರನಗುಲೆ (ಗ ಚ) ⁷ ತಿಂತೆಂದಾ (ಗ) ⁸ ನೃಪತಿಗೊಪ್ಪಿದಳು (ಗ ಚ) ಈ ಸಂಧಿಯ ಪದ್ಯ ೧ರಿಂದ ೧೧ ವರೆಗಿನವು ಗ ಚ ಪ್ರತಿಗಳ
೯ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ

ತರುನಿಂದ ತಳಿರು ತಣ್ಣೊಳದಿಂದಂಬುಜ ಸಿತ । ಕರನಿಂದ¹ ತಿಳಿಜೊನ್ನದೇಳ್ಗೆ ॥

ಇರದೊಪ್ಪುವದೆಂತಂತಾನು ನಿಮ್ಮಿಂದ । ಧರೆಯೊಳು ಕೀರ್ತಿವಡೆದೆನು

॥ ೮ ॥

ತೇಜದೊಳಗೆ ರವಿ ರೂಪಿನೊಳಂಗಜ । ರಾಜರಾಜನು ನಿನ್ನ² ಸಿರಿಗೆ ॥

ಸೋಜಿಗವಟ್ಟು ಮಚ್ಚುಸುವರೆನೆ ನಿ । ನೋಜೆಯನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

॥ ೯ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದ ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯ ವದ । ನೇಂದುವ ನೋಡಿ ನಲಿವುತ ॥

ಮಂದಗಮನೆಗಾ ರಾಯನ ಕಥೆಯ³ ನಿಂ । ತೆಂದು ಪೇಳಿದನು ರಾಗದೊಳು

॥ ೧೦ ॥

ಜಿನಮತ ಶರಥಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಶಾಂಕನು । ಜನನುತ ಗುಣಗಣನಿಳಯ ॥

ಮನುವಂಶಾಗ್ರಗಣ್ಯನ ಕಥೆಯನು ಕೇಳು । ಮನಸಿಜನೃಪನಧಿದೇವಿ

॥ ೧೧ ॥

ಚಂದ್ರಿಕಾಪರ್ಮ ಟಿನಕ್ಕಿಂದಾ ರಾಮ । ಚಂದ್ರ ಸುಮಿತ್ರರುನರಸು⁴ ॥

ಚಂದ್ರೋದಯದೊಳು ಪೊಷಮಟ್ಟರದ⁵ ಪೇಳ್ವೆ । ನಿಂದ್ರಗಜೋನ್ನತ್ತಯಾನೆ

॥ ೧೨ ॥

ಅಸುರಾಚಲಕೆ ಸುರಾಚಲವನು ತೂಗೆ । ಸಸಿನಬಾರದ ಸುರನಗಕೆ ॥

ಬಿಸಜಸಂಭವನಿಕ್ಕಿದ⁶ ಗುಂಜಿಯಂತೆ ರಾ । ಜಿಸಿತು ಮೂಡುವ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ

॥ ೧೩ ॥

ಉದಯಕಾಲದೊಳಿಂದ್ರನ ಮಮಕಾರದ⁷ । ಸುದತಿಯವನಿಗಂದಿರದೆ⁸ ।

ಮುದದಿ ಪಿಡಿದ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯೆಂಬಂ । ತುದಯಿಸಿದುದು⁹ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ

॥ ೧೪ ॥

ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷನಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ ಏಳುತ್ತ ರಾಜನೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದಳು. ॥ ೮ ॥ ಮರದಿಂದ ಚಿಗುರೂ. ತಣ್ಣಗಾದ ಕೊಳದಿಂದ ತಾವರೆಯೂ, ಚಂದ್ರನಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬೆಳುದಿಂಗಳೂ ಶೋಭಿಸುವಂತೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತೇನೆ. ॥ ೯ ॥ ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ರೂಪಿಗೆ ಮನ್ಮಥನೂ, ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಕುಬೇರನೂ ಆಶ್ವರ್ಯಗೊಳ್ಳುವರಲ್ಲದೆ ಅಸೂಯೆ ತಾಳುವರೆನ್ನುವಾಗ. ನಿನ್ನ ರೀತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವೆನು ! ॥ ೧೦ ॥ ಹೀಗೆ ಚೇಳಿನಿಯು ಹೇಳಲು, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಆಕೆಯ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ಆ ರಾಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೧ ॥ ಎಲೈ ಮನ್ಮಥರಾಜನ ಅಧಿದೇವಿಯೇ, ಜೈನಮತವೆಂಬ ನಾಗರಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನೂ, ಜನರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ, ಗುಣಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನೂ, ಮನುಕುಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ॥ ೧೨ ॥ ಎಲೈ ಐರಾವತದಂತೆ ಮದಯುತವಾದ ನಡಿಗೆಯವಳೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಮಿತ್ರರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಚಂದ್ರೋದಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಿಕಾವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನು. ॥ ೧೩ ॥ ದೇವತೆಗಳ ಪರ್ವತವನ್ನೂ (ಪೂರ್ವಾದ್ರಿ) ರಾಕ್ಷಸರ ಪರ್ವತವನ್ನೂ ತೂಕಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತೂಕವು ಸಮವಾಗದುದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಇಟ್ಟಂತಹ ಗುಂಡಿಯ ಬೀಜವೋ ಎಂಬಂತೆ ಮೂಡುವ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವು ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೧೪ ॥ ಉದಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ನಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು ಮೂಡಿತು.

¹ ನೀತಕರನಿಂದ (ಗ ಚ). ² ರಾಜರಾಜರು ನಿಮ್ಮ (ಕ.) ³ ರಾಯರ ರಾಯ (ಗ ಚ). ⁴ ವರಸಿ (ಚ) ⁵ ಪೊಷಮಟ್ಟಿದ (ಗ) ಪೊಷಮಟ್ಟಿನದ (ಚ) ⁶ ಸಂವಹಗಿಕ್ಕಿದ (ಕ). ⁷ ವದನಕೆ ಚೆಲ್ಲ (ಕ) ⁸ ಯವನಿಗಿಂದಿರದೆ (ಗ. ಚ). ⁹ ಮುದದಿಂದ ಪಿಡಿದ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯೆಂಬಂ (ಗ). ಉದಯಿಸಿದುದು (ಗ).

ಧರೆಯ ಬಹಳ ಕಾಲ ಪೊತ್ತು ಬೇಸತ್ತು ನಿ | ತ್ತರಿಸಲಾಡದೆ ಘಣಿರಾಜ |

ಸಿರವನೆತ್ತಲು ರಂಗುವಡೆದು ತೋರುವ ರತ್ನ | ದಿರವೆನಲಿಸೆದುದಾ ಚಂದ್ರ

|| ೧೫ ||

ಮೃಡನೊಳು ಸೂಡುಪಾಡಿಗೆ ಕಾದಲೆಂದಾ | ಕುಡುವಿಲ್ಲ ರತ್ನದಿಂ ಸಮೆದು |

ಪಿಡಿದ ಖಡೆಯ¹ ವೆಂಬಂತೆಸೆದುದು ಮೂಡ | ಗಡೆಯ ಮೂಡುವ ಚಂದ್ರಬಿಂಬ

|| ೧೬ ||

ಕರವ ನೀಡಲು ಕುಮುದಿನಿಯೆಂದಾ ಚಂ | ದಿರ² ಕಮಲಿನಿಗಾ ಸುದತಿ ||

ಇರದೆ ನೊಗವ ತಿರುಪಲು ನಾಣ್ಣಿದವೋಲು | ಕರ ಬಿಳುಪಾದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ³

|| ೧೭ ||

ಅಂಬರ ಮಧ್ಯದೊಳಾರಾತ್ರಿಯ⁴ ಚಂದ್ರ | ಬಿಂಬವೆಸೆದುದೆಂತೆನಲು⁵ ||

ಅಂಬರನೆಂಬ ಕೊಳದೊಳು ರಾಜಿಪ ಧನ | ಲಾಂಬುಜದಂತಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

|| ೧೮ ||

ತರಣಿಯ ಕರದ ಘಾತದಿ ಬೆಂದವೆಂದೀ | ಧರೆಯ ಸಸ್ಯಾಳಿಗಮೃತದ ||

ಸರಿವಳೆಯನುಯಿಂದ್ರ ಸುರಿವಂತವನ ಚಿಲ್ವ | ಕಿರಣಗಳೆಸೆದವಬ್ಬಾಕ್ಷಿ⁶

|| ೧೯ ||

ಹರಿಣಾಂಕನೆಂಬ ಸೇವಗೆಯೊಳ್ಳೊರಲೊಳ | ಗಿರಿಸಿ ಸುಧೆಯ ಪಿಂಡವನು ||

ಸರಸಿಜಭವನೊತ್ತಲೆಸೆವ ಸೇವಗೆಗಳ | ಸರವೆನಲಿಸೆದುದಾ ಜೊನ್ನ⁷

|| ೨೦ ||

ಕುಲಟೆಯರಂಬಕನೆಂಬ ರ್ಭುಷವ ಕ | ತ್ತಲೆದೋಷ⁸ ದಡಿಯೊಳು ನಿಂದು ||

ಅಲರಂಬನೆಂಬ ಬಿಯದ ಬೀಸಿದ ಬೆಳು | ವಲೆಯೆನಲಿಸೆದುದಾ⁸ ಜೊನ್ನ

|| ೨೧ ||

|| ೧೪ || ಆದಿಶೇಷನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಹಳಕಾಲ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, ತಲೆಯನ್ನೆತ್ತಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕಾಣಿಸುವ ರತ್ನವೋ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು ಶೋಭಿಸಿತು || ೧೫ || ಮನ್ಮಥನು ಶಿವನೊಡನೆ ಪಂಥ ಪೌರುಷಗಳಿಂದ ಹೋರಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರತ್ನದಿಂದ ಮಾಡಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಒಂದು ಅಡ್ಡಣವೋ ಎಂಬಂತೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವು ಶೋಭಿಸಿತು || ೧೬ || ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯೆಯಾದ ಕುಮುದಿನಿ (ನೈದಿಲೆ) ಈಕೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಮಲಿನಿಗೆ (ತಾವರೆಗೆ) ಕೈಯನ್ನು ನೀಡಲು, ಆಕೆಯು ಮಂಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲು, ತಾನೂ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟಂತೆ ಚಂದ್ರ ಬಿಂಬವು ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿ ತೋರಿತು || ೧೭ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆಕಾಶವೆಂಬ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಬಿಳಿತಾವರೆ ಹೊವಿನಂತೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವು ಆಕಾಶದ ನಡುವೆ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೧೮ || ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳ ಹೊಡೆತ ದಿಂದ ಲೋಕದ ಸಸ್ಯಗಳು ಬೆಂದುಹೋಗುವವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಇಂದ್ರನು ಅಮೃತದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳು ಶೋಭಿಸಿದವು || ೧೯ || ಬ್ರಹ್ಮನು ಚಂದ್ರನೆಂಬ ಸೇವಗೆಯ ಒರಲಿನಲ್ಲಿ ಅಮೃತದ ಹಿಟ್ಟಿನ ಮಂದೈಯನ್ನು ಒತ್ತಲು, ಶೋಭಿಸುವ ಸೇವಗೆಯ ಎಳೆಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ರಮಣೀಯವಾಗಿತ್ತು. || ೨೦ || ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಬೇಡನು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ದಡದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತು, ಜಾರಿಣಿಯರ ಕಣ್ಣೆಂಬ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬೀಸಿರುವ ಬಿಳಿದಾದ ಬಲೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು. || ೨೧ || ಆಕಾಶವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ತಲೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರಬಿಂಬವೆಂಬ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಅಮೃತವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಚೆಲ್ಲುತ್ತಿರುವಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ

¹ ಪಿಡಿದು ಖಡೆಯ (ಕ) ಪಿಡಿದ ಕಡೆಯ (ಗ) ² ಕುಮುದಿನಿ ನಸುನಕ್ಕಂದಿರ (ಕ) ³ ಬಿಳುಪಾದುದಾ ಚಂದ್ರ (ಕ) ⁴ ರಾತ್ರಿಯ (ಕ ಗ.) ⁵ ಬಿಂಬವು ತಳತಳಿಸುತ್ತ (ಕ) ⁶ ಸಸ್ಯಾಳಿಗಳಾಗ || ಹರಣವ ಬಿಡುವವನುತ ದಯೆಯಿಂ ಸಿತಕರ ಕರವೆಸೆದವಬ್ಬಾಕ್ಷಿ (ಕ) ⁷ ಲೆಸೆದುದಬ್ಬಾಂಶು (ಚ) ⁸ ಬೆಳುವಲೆಯಾಗಲೆಸೆದುದಾ (ಗ) ೨೧ನೆ ಪದ್ಯ ಕ.ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಅಂಬರವೆಂಬ ಸುದಶಿಶಿರದೊಳು¹ ಚಂದ್ರ | ಬಿಂಬವೆಂದೆಂಬ ಕುಂಭದೊಳು ||

ತುಂಬಿ ಸುಧೆಯ ಧರಣಿಗೆ ಸೂಸುವಂತೆ ಕ | ಣ್ಣಿಂಬಾದುದಾ ತಿಳಿಜೊನ್ನ || ೨೨ ||

ಶಿವಸಾಕ್ಷಿ ಕಮಲಿನಿಗಳುಪೆನೆನುತ ಶಶಿ | ರವಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿದಡೆ ||

ರವಿ ತನ್ನ ತೇಜವ ಶಶಿಗಿತ್ತನೆನೆ ರಾತ್ರಿ | ತವೆ ರಾಜಿಸಿತು ಪಗಲಂತೆ || ೨೩ ||

ಕ್ಷೀರಾಬ್ಧಿಯೆಂಬುದ ಹರಿ ಹಂಸೆಯೆಂಬುದ | ವಾರಿಜಭವ ರೂಪ್ಯಗಿರಿಯ² ||

ಮಾರಾರಿ ಸುರಪ ತತ್ಕರಿಯ ನಟವ³ನೆನ | ಲಾರು ಬಣ್ಣ ಪರು ಚಂದ್ರಿಕೆಯ || ೨೪ ||

ಇಂತು ರಾರಾಜಿಪ ಚಂದ್ರೋದಯದೊಳು | ಕಂತುನನ್ನಿಭ ರಾಮಚಂದ್ರ ||

ಸಂತಸದಿಂ ಮಿತ್ರರುಗೂಡಿಯಂದೇ | ಕಾಂತದಿಂ ಪ್ರೊಟನುಟ್ಟಿನಬಲೆ || ೨೫ ||

ನೆಲನಾಗಸನಾದಿಯ ಪತ್ತುದಸೆಯೊಳು | ಜ್ವಲಿಸುವ ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಳು⁴ ||

ನೆಲದಾಣ್ಮನೆಲ್ಲೆಡೆಗಳ ಜನಪದದೊಂದು | ನಲವ ನೋಡುತಲೈದಿದನು || ೨೬ ||

ಬರೆ ಬರೆ ಮುಂದೆ ಕಂಡನು ಮನ್ಮಥನದೊಂದು | ನೆರವಿಯ⁵ ವಿಟರ ಸುಖವನು ||

ನೆರಪಿ ತೋಪುವ ವಾರಣಾರೀಜನಂಗಳ | ಪರಿಯನಂದಾ ರಾಮಚಂದ್ರ || ೨೭ ||

ನೆತ್ತ ಪಗಡೆ ಚದುರಂಗದಾಯವ ತ | ಮುತ್ತುಮು ವಿಟರೊಳಾಡುತ್ತ ||

ಹೊತ್ತುಗಳೆವ ರೂಪಜೀವಿ ಜನಂಗಳ | ಮೊತ್ತವ ಕಂಡನಾ ನೃಪತಿ || ೨೮ ||

ನಲ್ಲನಲ್ಲರ ಕೈವೊಯ್ದು ನಗುತ ಸವಿ | ಸೊಲ್ಲಂದ ಸೋಲಿಸಿ⁶ಕೊಳುತ ||

ನಿಲ್ಲದೆ ಮುನಿವೃತೊಸೆವುತ ಜೀವಿಪ ಸರ್ವ | ವಲ್ಲಭಿಯರ ಕಂಡನವನು || ೨೯ ||

ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಬೆಳುದಿಂಗಳು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು || ೨೨ || ಚಂದ್ರನು ತಾನು ಶಿವಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಕಮಲಿನಿಗೆ ಎಂದೂ ಮೋಹಗೊಳ್ಳನು ಎಂದು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವಚನವನ್ನು ಕೊಡಲು. ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನೋ ಎಂಬಂತೆ ರಾತ್ರಿಯು ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನಿಂದ ಹಗಲಿನಂತೆಯೇ ತೋರಿತು. || ೨೩ || ಆ ಬೆಳುದಿಂಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಾರಾಯಣನು ಹಾಲಿನ ಕಡಲೆಂತಲೂ, ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ವಾಹನವಾದ ಹಂಸವೆಂತಲೂ, ಶಿವನು ಬೆಳ್ಳಿಬೆಟ್ಟವೆಂತಲೂ, ಇಂದ್ರನು ಐರಾವತವೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯುವರು - ಎನ್ನುವಾಗ ಆ ಬೆಳ್ಳಿಂಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವವರಾರು? || ೨೪ || ಎರೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಚಂದ್ರೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನಂತಿರುವ ಪ್ರೀರಾಮನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಏಕಾಂತದಿಂದ ಹೊರಟನು. || ೨೫ || ನೆಲ. ಆಕಾರ ಹೊದಲಾದ ಹತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀರಾಮನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯ ಜನಸಮೂಹದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಹೋದನು. || ೨೬ || ಆ ರಾಮನು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತ ಮನ್ಮಥನ ಅದೊಂದು ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಇದ್ದು. ವಿಟರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸೂಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. || ೨೭ || ತಮಗೆ ಉತ್ತಮರೆನಿಸಿದ ವಿಟಜನರೊಡನೆ ನೆತ್ತ. ಪಗಡೆ, ಚದುರಂಗ-ಮುಂತಾದ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವ ಸೂಳೆಯರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಪ್ರೀರಾಮನು ನೋಡಿದನು. || ೨೮ || ಪ್ರೀರಾಮನು ನೋಡಿದ ಆ ಸೂಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಇನಿಯರ ಕೈಗೆ ಬದಿಮ ನಗುತ್ತಿದ್ದರು ಸವಿಮಾತುಗಳಿಂದ ಸೋಲಿಸಿ

¹ ಅಂಬರವೆಂಬುದೋದರನಾ (ಗ. ಚ) ² ವಾರಿಜಪರು ಪರಿದಾ (ಗ) . ಪವರನವೆರಿಯ (ಚ) ³ ಕರಿಯವೆರಿಯ (ಗ)

⁴ ದಿಂಗಳೊಳಗೆ (ಚ) ⁵ ಪರಿಯ (ಕ. ಗ). ⁶ ಸೊಲ್ಲಿಸ (ಕ. ಚ)

ನಾಲ್ಕು ಚಾತಕದ ಪೆಣ್ಣುಂಡುಗಳಾ ಹದಿ | ನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಸುಖಗಳನು ||
ನಾಲ್ಕುಡಿನಾಡುತ ನರ¹ ಸುರ ಮಿಥುನಕ್ಕೆ | ಕಾಲ್ಕುಣ್ಣ² ಯಾದರಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

|| ೩೦ ||

ಚಾಟುನುಡಿಯ ಚತುರೋಕ್ತಿಯ ಬೇಟದ | ಕೂಟವ ಗೆಳೆವೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ³ ||
ನಾಟಸಿ ತೋಡುವ ಮುದಿಪಾಟಿಯರದೊಂ | ದಾಟವ ನೋಡುತ್ತೈದಿದನು

|| ೩೧ ||

ವಂಚನೆ ವೈಶಿಕ ಹುರುಡು⁴ ಹೋರಟಿ ಬಲು | ಸಂಚು ಸನ್ಮಾನ ಸಾಹಸವ ||
ನೀಂ ಚದುರಿಂ ಕಲಿ ಎಂಬ ವೃದ್ಧಿಯರ ಪ್ರ | ಪಂಚವ ನೋಡುತ್ತೈದಿದನು

|| ೩೨ ||

ಒಳಗಾಗದರ⁵ ನೋಳಗಾಗಿಸಿ ಪೊಂಗಳ | ತಳುವದೆ ತೆಗೆದು ವಿಟರಿಗೆ ||

ಒಳಗುದೋಡದೆ ನಡೆಯೆಂಬ ವೃದ್ಧಿಯರ⁶ ಕಂ | ಡಿಳಿಯಾಣ್ಣ ನಗುತ್ತೈದಿದನು⁷

|| ೩೩ ||

ಚಾಣ ಜವ್ವನಿಗನೊಲಿದು ಮೋಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ | ಕಾಣೆಯ⁸ ಕೋಟಿ ಪೊನ್ನೆಂಬ⁹
ಏಣಾಕ್ಷಿಯರಮನೆಯೊಳಗಾ ಸಿರಿ ಬೀಡು | ದಾಣವಾಗಿಹಳು ನಿನ್ನಾಣೆ

|| ೩೪ ||

ಪಗಲಿರುಳೆಂದಾಯದೆ¹⁰ ವಿಟರೊತ್ತಿನಿ¹¹ | ದಗಲದೆ ಸುಖದ ಸುಗ್ಗಿಯನು ||
ಮಿಗೆ ಕಾಣೆಸಬಲ್ಲ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣೆ ವಿಟರು ಕೈ | ಬಗಸೆಯೊಳೀಯರೆ ಧನವ

|| ೩೫ ||

ವಿನಯವ ನುಡಿಯುಪಚಾರವ ಬಿಡದಿರು | ಮನವ ನೋಯಿಸದಿರು ವಿಟರ ||

ತನುತನು ಬೆಚ್ಚಂತಿರ್ದು¹² ಧನವ¹² ತೆಗೆ | ತನುಜೆ ನೀನೆಂದು ಪೇಳಿದಳು

|| ೩೬ ||

ಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೂ ಸಿಟ್ಟು ಪ್ರೀತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಜೀವಿಸುವವರಾಗಿದ್ದರು || ೨೯ || ನಾಲ್ಕು ಕುಲಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಣ್ಣುಗಳೂ ಗಂಡುಗಳೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದು, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕದ ಸುಖಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಾದಗಳಿಂದ ಅಳಿಯುತ್ತ ಮನುಷ್ಯರ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡಿನ ಜೊತೆಗೆ ಕಾಲಿನ ಹಗ್ಗವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು || ೩೦ || ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಾತನ್ನೂ, ಚದುರತನದ ನುಡಿಯನ್ನೂ, ಕಾಮಕ್ರೀಡೆಯನ್ನೂ, ಗೆಲಿತಿಯರಾದ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟುವಂತೆ ತಿಳಿಸುವ ಮುದಿಸೂಳೆಯರ ಆಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ರಾಮನು ಮುಂದುವರಿದನು || ೩೧ || ಅಲ್ಲಿ ಮುದುಕಿಯರು ಎಳೆಯ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ “ವಂಚನೆ, ವರೀಕರಣ, ಮತ್ಸರ, ಹೋರಾಟ, ಕೃತ್ರಿಮತೆ, ಮರ್ಯಾದೆ, ಸಾಹಸ—ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಕಲಿತುಕೋ” ಎಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಹೋದನು || ೩೨ || “ತನಗೆ ವಶರಾಗದವರನ್ನು ವಶಮಾಡಿ, ಅವರಿಂದ ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ ವಿಟರಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಅಂತರ್ಯವನ್ನು ತೋರದೆ ನಡೆದುಕೋ”—ಎನ್ನುವ ಮುದುಕಿಯರನ್ನು ಕಂಡು, ಪ್ರೀರಾಮನು ನಗುತ್ತ ನಡೆದನು || ೩೩ || ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ತರುಣನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮೋಹಗೊಂಡು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಕಾಣೆಯು (ಬರೇ ಚಿಕ್ಕ ನಾಣ್ಯ) ಕೋಟಿಹೊನ್ನಿಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ಸುಂದರಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ವಾಸಮಾಡುವಳು || ೩೪ || ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ವಿಟರ ಜೊತೆಯನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷದ ಅಧಿಕೃತವನ್ನು ಕೊಡಬಲ್ಲ ವಾರನಾಗಿ ವಿಟರು ಕೈಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಹಣವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಕೊಡುವರು. || ೩೫ || “ಎಲೈ ಮಗಳೇ, ವಿಟರೊಡನೆ ನೀನು ವಿನಯದಿಂದ ಮಾತಾಡು. ಉಪ-

¹ ಹರಿ (ಗ. ಚ) ² ಕಾಲ್ಕುಣ್ಣ (ಗ) ³ ಕೋಟದನೆಳೆವೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ (ಗ) ಕೂಟದನೆಳೆವೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ (ಚ) ⁴ ಮುರುಡು (ಗ).

⁵ ಒಳಗಾದರ (ಚ) ⁶ × (ಚ) ⁷ ನಗುತ್ತೈದಿದನು (ಚ) ⁸ ಕಾಣೆಯ (ಗ) ⁹ ಕೋಟಿಯೆಂಬೆಂಬ (ಚ) ¹⁰ ದರೆಯದೆ (ಗ)

¹¹ ವಿಟನೆತ್ತಿನಿ (ಗ) ವಿಟನೊತ್ತಿನಿ (ಚ) ¹² ದ್ರವ್ಯವ (ಗ ಚ)

ಗುಣವ ಕಾಣಿಸಿ ಕಾಮತಂತ್ರದಿಂದ ವಿಟರ ವೂ | ಗಣೆಯಗೊಪ್ಪಿಸಿ ಲೇಸ ನುಡಿದು ||

ಹಣವನಿರದೆ ತೆಗೆಯೆಂದೋರ್ವಳು ಬಾಲ | ಗಣಿಕೆಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಪೇಳಿದಳು

|| ೩೭ ||

ಹೊತ್ತಜ್ಜಿಯದೆ ಹೊಲಬಜ್ಜಿಯದೆ ವಿಟರ ಮೈ | ಯೊತ್ತಿನಿಂದಗಲದೆ ಸುಖದ ||

ತುತ್ತತುದಿಯ ಕಾಣಿಸಬಲ್ಲ ಬೆಲೆನೆಣ್ಣೆ | ನಿತ್ತವ ತೆಜರೆ ಮೋಹಿಗಳು¹

|| ೩೮ ||

ಅಜ್ಜಿಪದಿನಾಜ್ಜಿತಾಣವ ಚುಂಬಪಡೆಯ ನೀ | ನಜ್ಜಿ ನಾನಾ ಕಲೆಗಳನು ||

ಅಜ್ಜಿ ಬೊಜಂಗರ² ವಶಮಾಡುವ ಮಂತ್ರವ | ನಜ್ಜಿಯೆಂದೋರ್ವ ಪೇಳಿದಳು

|| ೩೯ ||

ವಿಟರ ತವಕ ತಕ್ಕೊಗಟವ ಮೋಹಿಪ | ದಿಟವ³ ಸೋಲವ ಮೈಶಿಕವ ||

ಸಟಿಯ ಸವಡುನುಡಿಗಳೊಳು ಮಗಳೆ ನೀ | ಪಟುವಾಗೆಂದು ಪೇಳಿದಳು³

|| ೪೦ ||

ಕುಪಿತ ಕುಮಾರ್ಗ ಕುಚೇಷ್ಟೆ ಕುಸ್ತಿತಗಳ | ಕಪಟ ಕಟಕಿ ಮೈಶಿಕವ⁴ ||

ಜಪಿಸೆಂದು ವೃದ್ಧಿಯೋರ್ವಳು ಬಾಲಗಣಿಕೆಗೆ | ಯುಪದೇಶಿಪುದ ಕಂಡನವನು⁵

|| ೪೧ ||

ಬಳಿನೀರ ಕುಡಿದು ಪುತ್ತೂರಿ ನಿಜಿಯ ದಾಂಟಿ⁶ | ತಳುವದೆ ಬಲು ಸೂರುಳಿಗೆ⁷ ||

ಅಳುಕದೆ ಮೋಹಿಸಿ ವಿಟರ ಕೈಯಿಂದ ಪೊನ್ನ | ಗಳಿಸೆಂದು ಬುದ್ಧಿ ಪೇಳಿದಳು

|| ೪೨ ||

ಎಂದಿನಾದಿಯ ಸೂಳೆಸಿದಾಂತದ ಮಾತ | ನಂದು ವೃದ್ಧಿಯರು ತಂತಮ್ಮ ||

ನಂದನೆಯರಿಗೆ ಪೇಳುತ್ತಲಿರೆ ಕೇಳುತ್ತ | ಲ್ಲಿಂದ⁸ ಮುಂದಕೆ ತೆರಳಿದರು⁹

|| ೪೩ ||

ಜಾರಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡಬೇಡ. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬೇಡ. ದೇಹಗಳು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಬೆಸುಗೆ ಹಾಕಿದಂತೆ ಇದ್ದು, ಹಣವನ್ನು ಪಡೆದುಕೋ ಎಂದು ಒಬ್ಬಳು ಹೇಳಿದಳು || ೩೭ || ಇನ್ನೊರ್ವಳು ವೃದ್ಧಿಯು ಬಾಲ ಸೂಳೆಯೊಡನೆ, “ವಿಟರಿಗೆ ಗುಣವಂತೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ, ಕಾಮತಂತ್ರದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ವಶವಾಗಿಸಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನಾಡಿ, ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಅವರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ” ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದಳು. || ೩೮ || ಯಾವ ಸೂಳೆಯು ಹೊತ್ತು-ಹೊಲಬುಗಳ ಗೊಡವೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಿಟರ ಸಮೀಪದಿಂದ ತೊಲಗದೆ ರತಿಸುಖದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಕಾಣಿಸುವಳೋ, ಆಕೆಗೆ ಮೋಹಿಗಳು ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೂ ಕೊಡುವರು. || ೩೯ || ನೀನು ಚುಂಬಿಸದ ಹದಿನಾರು ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರು. ಹಲವಾರು ವಿಧದ ಕಾಮಕಲೆಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರು ವಿಟರನ್ನು ವಶಮಾಡುವ ಉಪಾಯ ವನ್ನೂ ತಿಳಿ-ಎಂದು ಒಬ್ಬಳು ಹೇಳಿದಳು. || ೪೦ || ಎಲೈ ಮಗಳೇ, ನೀನು ವಿಟರೊಡನೆ ತವಕ, ಆಲಿಂಗನ, ಒಡನಾಟ, ಮೋಹಿಸುವ ನಿಜವಾದ ಕ್ರಮ, ಸೋಲ. ವಶೀಕರಣ, ಸುಳ್ಳುಮಾತು, ಕೊಳೆಮಾತು-ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಮರ್ಥಳಾಗು-ಎಂದು ಒಬ್ಬಳು ಹೇಳಿದಳು. || ೪೧ || ಎಲೈ ಮಗಳೇ ನೀನು ಸಿಟ್ಟಾಗತಕ್ಕ ಕುಮಾರ್ಗ, ಕೆಟ್ಟ ಚೇಷ್ಟೆ, ವಂಚನೆ, ಕಪಟ, ವ್ಯಂಗ್ಯ, ವಶೀಕರಣ-ಮುಂತಾದುವನ್ನೇ ಜಪಿಸುತ್ತ ಇರು-ಎಂದು ಒಬ್ಬಳು ಮುದುಕಿ ಎಳೆಯ ಸೂಳೆಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡುವುದನ್ನು ರಾಮನು ಕಂಡನು. || ೪೨ || ವಿಟರೊಡನಿದ್ದ ಜತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪಾನೀಯ ವನ್ನು ಕುಡಿದು, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಹೆದರದೆ, ಹಿಂಜರಿಯದೆ, ಮೋಹಿಸಿ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಹೊನ್ನನ್ನು ಸುಪಾದಿಸು-ಎಂದು ಒರ್ವಳು ಹೇಳಿದಳು. || ೪೩ || ಹೀಗೆ ಅಂದು ಹಲವರು ಮುದುಕಿಯರು ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಸೂಳೆ ಸಿದ್ಧಾಂತದ

¹ ಕಾಮಿಗಳು (ಗ ಚ). ² ಮಜಂಗರ (ಚ). ³ ವೃದ್ಧಿಯ ಸೋಲವನು | ಅಜ್ಜಿಮಟವಜ್ಜಿಯೊಡನೆಗೂ ಹೂವಾತಿ | ಕುಚಲಯ ಸೊಡವೇವರು (ಗ ಚ) ⁴ ವ್ಯಕ್ತವ (ಚ) ⁵ ಮಗಳಿಗೆಯು | ಮುಪದೇಶಿಪುದ ಕೇಲ್ವನವನು (ಗ ಚ) ⁶ ಕುಡಿದುಪುತ್ತೂರು ಗುರು ದಾಂಟಿ (ಕ). ⁷ ಸೂರಳಿಗೆ (ಚ). ⁸ ಪೇಳಲು ಕೇಳುತ್ತವೆಂದ (ಚ). ⁹ ತೆರಳಿದನು (ಗ. ಚ.).

ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಾಲಗಣಿಕಾಜನ ತ | ಮ್ಮುಲ್ಲಾಸದಿಂ ಕಂತುಕವ¹ ||
ನಿಲ್ಲ² ನಲಿನಲಿದಾಡುತಲಿರೆ ಭೂ | ವಲ್ಲಭ ನಿಂತು³ ನೋಡಿದನು

|| ೪೪ ||

ನಿಂದು ಮಲೆತು ಚೆಂಡ ತೂಗುವ ಗಮಕವ | ನಿಂದು⁴ ಲಗ್ನೆಯ ನಿಟ್ಟಿಸುವ ||
ಚಂದವ ಚದುರಿಂದಲಿಡುವ ಪೆಣ್ಣಳದೊಂ | ದಂದವ ಕಂಡನಂದರಸ

|| ೪೫ ||

ಪೊಡೆಯ ಪೊಡೆಯ ಪುಟ ನೆಗೆದು ಬಪ್ಪುದು ಚೆಂಡು | ಬಿಡದವಳಧರವ⁵ ಕಂಡು ||
ಬಿಡುವರೆ ಪೊಡೆಯ ಬಯ್ಯಲು ಮುದ್ದುವೆಣ್ಣ⁶ | ಕಡುಕಾಮಿಗಳು⁷ ಕಮಲಾಕ್ಷಿ

|| ೪೬ ||

ಕರತಳವನು ಸೋಂಕೆ ಮಾಣಿಕವೀಕ್ಷಿಸೆ | ಹರಿನೀಲ ಮೌಕ್ತಿಕ ನಗೆಯಿಂ ||
ಇರದೆ ಮೂವಣ್ಣ ವಪ್ಪುದು ಕಂತುಕ ಪೆಣ್ಣ | ವರಿಸಿದವರು ವರ್ಣಗೆಡರೆ

|| ೪೭ ||

ಪಿಡಿದ ಕಂತುಕದಿಂದೋರ್ವಳೋರ್ವಳನಂ | ದಿಡಲು ತಪ್ಪಲು ತಪ್ಪಿ ಚೆಂಡು ||
ಪೊಡವಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಬಳಲಿ ಬಂದೋರ್ವಳ | ಅಡಿಯ⁸ ಮುಂದೆಸೆದುದೆಂತೆನಲು

|| ೪೮ ||

ಕೊಂದ ಕಾವನ ಹರನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯ ಪೇಳ | ಬಂದು⁹ ರತಿಯ ಕಾಲ್ಗೊಗಿದ ||
ಇಂದುವಿನಂದದೊಳೆಸೆದುದಾ ಸುದತಿಯ | ಮುಂದಣ ಮುತ್ತಿನ ಚೆಂಡು

|| ೪೯ ||

ನಡೆಯ ವಿಲಾಸವ ಕೊಡು ನನ್ನ ಶಿಶುವಿಗೆಂ | ದಡಿಯ¹⁰ ಹಿಡಿದು ಮಮತೆಯೊಳು ||
ಬಿಡದಿಷ್ಟು ಹಂಸೆಯೆಂಬಂದದೊಳದೆ¹¹ ನಿಡು | ಮುಡಿಯಳ ಮುಂದಳ ಚೆಂಡು

|| ೫೦ ||

ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರಿಯರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು, ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತ. ಇವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದರು. || ೪೩ ||
ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬಾಲವೇಶ್ಯೆಯರು ತಮಗಾದ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಚೆಂಡನ್ನು ಆಡುತ್ತ, ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀರಾಮನು
ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು || ೪೪ || ನಿಂತುಕೊಂಡು ಎದುರಾಗಿ ಚೆಂಡನ್ನು ತೂಗುವ ತ್ವರೆಯುಳ್ಳ, ಹೇಗೆ ಹೊಡೆಯ
ಬೇಕೆಂದು ನೋಡುವ ಚೆಂದವುಳ್ಳ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಚೆಂಡನ್ನು ಹೊಡೆಯುವ ಹೆಂಗಸರ ಅಂದವನ್ನು ರಾಮನು ಕಂಡನು
|| ೪೫ || ಚೆಂಡನ್ನು ಎಷ್ಟು ಹೊಡೆದರೂ ಅದು ಅವಳ ಕೆಳತುಟಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಹಿಸಿ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪುಟನೆಗೆದು
ಬರುತ್ತಿತ್ತು ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೊಡೆದರೂ ಬೈದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಮುಕರಾದವರು ಮುದ್ದುತನದ ಹೆಂಗಸರನ್ನು
ಬಿಡುತ್ತಾರೆಯೇ? || ೪೬ || ಆ ಚೆಂಡು ಹೆಂಗಸಿನ ಅಂಗೈಗೆ ಬಂದಾಗ ಕೈಯ ಕೆಂಪು ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಮಾಣಿಕವಾಗಿ ತೋರು
ತ್ತಿತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯು ನೋಡಿದಾಗ ನೀಲರತ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು ನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿದಾಗ ಮುತ್ತಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು
ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ಚೆಂಡು ಮೂರು ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ತಾಳುತ್ತಿತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ವರಿಸಿದವರು ಬಣ್ಣಕೆಡದೆ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ?
|| ೪೭ || ಒಬ್ಬಳು ಚೆಂಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇನ್ನೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಹೊಡೆದಾಗ ಅದು ಗುರಿತಪ್ಪಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಬ್ಬಳ ಪಾದದ
ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬಿದ್ದಿತು ಆಗ ಆ ಚೆಂಡು ಹೀಗೆ ತೋರಿತು || ೪೮ || ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಶಿವನು ಸಂಹರಿಸಿದನೆಂಬ
ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದು, ರತೀದೇವಿಯ ಕಾಲಿಗೆರಗಿದ ಚಂದ್ರನೋ ! ಎಂಬಂತೆ, ಆ ಸುದತಿಯ ಪಾದದ ಬಳಿಗೆ
ಬಂದು ಮುತ್ತಿನ ಚೆಂಡು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು || ೪೯ || ನನ್ನ ಮಗುವಿಗೆ ನಡೆಯುವ ಚೆಲುವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡು - ಎಂದು
ಹಂಸೆಯು ಬಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಲುಹಿಡಿದು, ಬಿಡದೆ ಇರುವಂತೆ, ಆ ನಿಡುಗೂದಲಿನ ಹೆಂಗಸಿನ ಮುಂದುಗಡೆ ಇರುವ

¹ ಕಂತುಕವ (ಗ) ² ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರಲವನಾ (ಗ ಚ) ³ ನಿಂದು (ಗ ಚ) ⁴ ಗಮಕವಂದು (ಗ ಚ) ⁵ ಳಗಿರುವ (ಗ)

⁶ ಮುದ್ದು ವೆಂಗಳು (ಗ) ⁷ ಕಡುಗಾಮಿಗಳು (ಗ) ⁸ ಅಡೆಯ (ಗ) ⁹ ಪೇಲಂದು (ಗ) ¹⁰ ಶಿಶುವಿಗೆಂದಡೆಯ (ಗ) ಶಿಶುವಿಗೆಯಡಿಯ (ಕ)

¹¹ ಯೆಂಬಂದದೊಳಗೆ (ಗ)

ಸವತಿಮತ್ಸರ ಬೇಡನ್ನೊಳೆನುತ ಕೀರ್ತಿ | ಯುವತಿ ಕಂತುಕನೇಷವಾಂತು ||
ತವಕದಿಂ ಬಂದು ಕಾಲ್ಗೊಡಗಿದಂತೆಸೆದುದಂ | ದವಳ ಮುಂದಣ ಚೆಂದಿನಿರವು || ೫೧ ||

ಕಡೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿಗೆ ಸರಿಯೆಂದು¹ ನಾ ನಿನ್ನ | ನುಡಿದುದಿಲ್ಲೆಂದು ಕಾರ್ಮಿಂಚು ||
ಅಡಿಗೊಬ್ಬಳಿಗೊಂಡೆಡಗಿದಂತೆಸೆದುದಾ | ಮಡದಿಯ ಮುಂದಣ ಚೆಂಡು || ೫೨ ||

ಅಂಗದ ಕಾಂತಿಯ ಕೊಳನೆಂದು ಪದವ ಪ | ದ್ವಂಗಳಿಂದಾ ಹಂಸೆ ಬಂದು ||
ಹಿಂಗದಿತ್ತು ಪೋದ ತತ್ತಿಯಂತಿದೆ² ಕೋನು | ಲಾಂಗಿಯ ಮುಂದಣ ಚೆಂಡು || ೫೩ ||

ಈ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಂಡಾಡುತ ನಲಿವುತಿ | ವ್ಯಾಪ್ತ ಪಣ್ಯಾಂಗನಾ ಜನವ ||
ಏ ಪೊಗಳುನೆ ನೋಡುನೋಡುತಲೈದಿದ³ | ಭೂಪತಿಯಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ || ೫೪ ||

ತಪ್ಪಿ ನುಡಿವುತ ಮಾತುಗಳ ಧರಣಿಗಂದು⁴ | ತೊಪ್ಪಗೆ⁵ ಬೀಳುತೇಳುತ್ತ ||
ಸೊಪ್ಪಾದ ಮೈಮನದಿಂದ ಸುರೆಯನುಂಡ | ರೊಪ್ಪವನೇನ ಪೇಳುವೆನು⁶ || ೫೫ ||

ಸೊಕ್ಕೇಡಿದ ಕಣ್ಣಿಂದ ವದನಕಂ | ದಿಕ್ಕಿದ ಚೆಂಗೈಯಿಂದ ||
ದಿಕ್ಕನೆ ಸೋಮಪಾನವ ಮಾಳ್ವರನಂ | ದಿಕ್ಕಲದೊಳು ಕಂಡ ನೃಪತಿ || ೫೬ ||

ಸೊಕ್ಕುವರ್ ಕೆಲರು ಕೆಕ್ಕನೆ ಕೆಲಕೆಲವರು | ಬೆಕ್ಕಸಬಡುವರು ಕೆಲರು ||
ಅಕ್ಕಿಂ ಕೆಲರು ರಕ್ಕಸಿಯಂತೆ ಕೆಲವರು | ಯಿಕ್ಕಲದೊಳು ಕಂಡ ನೃಪತಿ || ೫೭ ||

ಮಧುವಾನವ ಮಾಡಿ ಮೈಮಡಿದೊಯ್ಯನೆ | ಅಧಮವೃತ್ತಿಯಲಿ ವರ್ತಿಸುವ ||
ವಧುವರರುಗಳ ನೋಡುತ ನೋಡುತ್ತೈದಿದ | ಬುಧಜನವಾಲನಬ್ಬಾಕ್ಷಿ || ೫೮ ||

ಚೆಂಡು ಶೋಭೆಯನ್ನು ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು. || ೫೦ || ಕೀರ್ತಿಯಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಚೆಂದಿನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಬೇಗ ಬಂದು “ನನ್ನೊಡನೆ ಸವತಿ ಮತ್ಸರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡ” ಎಂದು ಕಾಲಿಗೆ ಎರಗಿದಂತೆ ಆಕೆಯ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದ ಚೆಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. || ೫೧ || ಮಳೆಗಾಲದ ಮಿಂಚು ಬಂದು, “ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಗೆ ನಾನು ಎಣೆಯಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಆ ಹೆಂಗುಸಿನ ಪಾದದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಣಿಯುವಂತೆ ಆ ಚೆಂಡು ಮನೋಹರವಾಗಿತ್ತು. || ೫೨ || ಆ ಸುಂದರವಾದ ಸ್ತ್ರೀಯು ದೇಹಕಾಂತಿಯು ಸರೋವರವೆಂತಲೂ ಪಾದವು ತಾವರೆಯೆಂತಲೂ ತಿಳಿದು, ಹಂಸೆಯ ಬಂದು. ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಇಕ್ಕಿಹೋದ ಮೊಟ್ಟೆಯೋ! ಎಂಬಂತೆ ಆ ಚೆಂಡು ತೋರಿತು. || ೫೩ || ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚೆಂಡಾಡುತ್ತ ನಲಿಯುತ್ತಾ ಇರುವ ಆ ಬೆಲೆವಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ, ಪ್ರೀರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದನು. || ೫೪ || ಮುಂದೆ ಪ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡಿದವರು ಕಾಣಿಸಿಕ್ಕಿದರು. ಅವರು ತಪ್ಪುಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ. ನೆಲಕ್ಕೆ ಧೊಪ್ಪನೆ ಬೀಳುತ್ತ, ಏಳುತ್ತ. ವೃಡಿಯಾದ ದೇಹ ಮನಸ್ಸುಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸೊಬಗನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೫೫ || ಅಮಲೇರಿದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಕೆಂಪಾದ ಕೈಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ, ಅಮಲು ರಸವನ್ನು ಕುಡಿದವರು ಪ್ರೀರಾಮನು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೀದಿಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. || ೫೬ || ಕೆಲವರು ಹುಚ್ಚುಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಬೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಕೆಲವರು

¹ ಪಡೆಯೆಂದು (ಗ) ಪದಿಯೆಂದು (ಚ) ² ತತ್ತಿಯಂದೆ (ಗ ಚ). ³ ನಾನಂತೆಂದ ರಕ್ಕಪ್ಪ (ಕ) ⁴ ದರಣಿಗಾಗ (ಗ). ⁵ ತೊಪ್ಪನೆ (ಚ).
⁶ ನುಂಡರೊಪ್ಪಿದರಾ ಸಮಯದೊಳು (ಗ. ಚ) ೫೬ನೇ ಪದ್ಯ ಕ ದಲ್ಲಿ ೫೭ ಗ ಚ ಗಳಲ್ಲಿ

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನೋಡುವರ¹ ಮು । ತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋಹಮಂತ್ರಗಳ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಲಿವವರನು ನೋಡುತ್ತೈದಿದ² । ನಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕಾ ನೃಪತಿ

॥ ೫೯ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚೌಸೀತಿ ಬಂಧಗಳನು ಪೇಳ್ವ । ರಲ್ಲಿ ಚೌಷಸ್ವಿಕಲೆಗಳ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯುಪದೇಶಿಸರ ನೋಡುತ ನೃಪ । ನಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೈದಿದನು

॥ ೬೦ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜೂಜನಾಡುವರು³ ಗೆಡೆಯ ಕಟ್ಟಿ । ಯಲ್ಲಲ್ಲಿ ಖೋಯೆಂದುಲಿವರು ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೊಬ್ಬುಟಗಳ ಮಾಡುವರ ನೋಡು । ತಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೈದಿದನು⁴

॥ ೬೧ ॥

ನುಡಿ ಕಮ್ಮನೆ ನೋಡುವ ಕಣ್ಣು ಕಮ್ಮನೆ । ನಡೆವ ಜನರು ಕಮ್ಮನಾಗಿ ॥

ಉಡುಪಾಂಶು ಕಮ್ಮನೆ ದೆಸೆ ಕಮ್ಮನಾಗಲಾ । ನಡೆದ ವ್ರಾವಿನ ಸಂತೆಗಾಗಿ⁵

॥ ೬೨ ॥

ಸಣ್ಣ ಮಲ್ಲಿಗೆ⁶ ಸಂಪಗೆಯ ಸರೋಜವ । ಬಣ್ಣಗೇದಗೆಯ ಬಂದುಗೆಯ ॥

ಬಣ್ಣ ಸಿ ಮಾಲುವ ಹೆಣ್ಣು ಸೊಬಗ ನೆಲ । ವೆಣ್ಣಾಣ್ಣು ನೋಡುತ್ತೈದಿದನು

॥ ೬೩ ॥

ಕರ್ಣಿಕಾರವ ಕನ್ನೈದಿಲ ಜಾಜಿಯ । ವರ್ಣದ ಚಿಂಗಳೆಗಿಲೆಯ ॥

ಕರ್ಣಾಂತಾಯತಾಕ್ಷಿಯರು ಮಾಲುವುದನಾ । ಕರ್ಣಾಟಪತಿ ಕಂಡನಬಲೇ

॥ ೬೪ ॥

ನಾಗಸಂಪಗೆ ನಲವೆತ್ತವಾದರಿ ತಲೆ । ದೂಗಿಪ ಸುರಹೊನ್ನೆಯರಲ⁷ ॥

ನಾಗಕೇಸರವ ಮಾಲುವ ನಾರಿಯರ ಕಂಡ । ನಾ ಗುಣಮಣಿ ರಾಮಚಂದ್ರ

॥ ೬೫ ॥

ಪ್ರೀತಿ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ರಾಕ್ಷಸಿಯರಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು ಇಂಥವರನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ವಾರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡನು ॥ ೫೭ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಕೆಲವರು ಗಂಡಹೆಂಡಿರು ಮದ್ಯಸೇವನೆ ಮಾಡಿ, ಎಚ್ಚರತಪ್ಪಿದವರಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ನೀಚಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು ಅಂಥವರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ರಕ್ಷಕನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಂದುವರಿದನು ॥ ೫೮ ॥ ಕೆಲವೆಡೆ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಓದುವವರನ್ನೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಮೋಹಿಸುವ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಓದುವವರನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತ ಆ ರಾಜನು (ರಾಮನು) ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದನು ॥ ೫೯ ॥ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಮಕಲೆಯ ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಬಂಧಗಳನ್ನೂ, ಅರುವತ್ತನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ರಾಜನು ಮುಂದೆ ಹೋದನು ॥ ೬೦ ॥ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಗಡೆಯಾಡುವವರನ್ನೂ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಖೋಯೆಂದು ಕೂಗುವವರನ್ನೂ ಬೊಬ್ಬಿಡುವವರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದುವರಿದನು ॥ ೬೧ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತ ಹೂವಿನ ಸಂತೆಗಾಗಿ ನಡೆದನು ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಬರುವ ಮಾತುಗಳು, ನೋಡುವ ನೋಟಗಳು, ನಡೆವ ಜನರು, ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕು, ದಿಕ್ಕುಗಳು - ಎಲ್ಲವು ಪರಿಮಳದಿಂದ ಕೂಡಿದುವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ॥ ೬೨ ॥ ಅಲ್ಲಿ ಕಿರುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂಪಗೆ, ತಾವರೆ ಬಣ್ಣದ ಕೇದಗೆ, ಬಂದುಗೆ - ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಮಾರುವ ಹೆಂಗಸರ ಚೆಲುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ರಾಮನು ಹೋದನು ॥ ೬೩ ॥ ಕರ್ಣಾಟವತಿಯಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಕರ್ಣಿಕಾರ, ಕನ್ನೈದಿಲೆ, ಜಾಜಿ, ಬಣ್ಣದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕೆಂಪುಕಣಿಲೆ - ಮುಂತಾದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿಯರನ್ನು ಕಂಡನು ॥ ೬೪ ॥ ಗುಣಗಳ ರತ್ನನೆನಿಸಿದ ರಾಮನು ನಾಗಸಂಪಗೆ ವಾದರಿ, ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸುರಹೊನ್ನೆ

¹ [ಶಾಸ್ತ್ರವ] ನೋಡುವರು (ಚ) ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ (ಗ) ² ಕಾಣುತ್ತೈದಿದ (ಚ) ³ ಜೂಜನಾಡುವರು (ಚ) ⁴ ನೋಡುತ್ತಲ್ಲಿದ ದೈದಿದವನು (ಗ ಚ) ⁵ ಸಂಧಿಗಾಗಿ (ಕ) ಸಂಧಿಗಾಗಿ (ಚ) ⁶ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ (ಚ) ⁷ ಹೊನ್ನೆಯಲರು (ಗ).

ಕಮ್ಮಣ್ಣ ಕಸ್ತೂರಿ¹ ಪುಣುಗು ಜವಾದಿಯು । ಕಮ್ಮಲರುಗಳ² ಪೊಟ್ಟಣವು ॥

ಸಮ್ಮದದಿಂ ಮಾಡುವರ ಕಂಡನಾ ನೃಪ । ಕಮ್ಮಗಳೆಯನ ಕನ್ನದಿಯೇ ॥ ೬೬ ॥

ಪನಿನೀರ ಪಚ್ಚವಳುಕ ಚೂಡ ಪನ್ನೆಯು । ತನಿಗಂಪನೀವ ಭಾಸ್ಕರನು ॥

ಮನಮೊಲ್ಲ ಮಾಡುವ ಮಾಡಿನಿಯರನಾ । ಜನಪತಿ ನೋಡುತ್ತೈದಿದನು ॥ ೬೭ ॥

ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಬಟ್ಟಲೊಳು ಚಂದನವ ತುಂಬಿ । ಚಂದ್ರಮುಖಿಯರು ಕೊಂಬವರ್ಗೆ ॥

ಸಾಂದ್ರಸಂತೋಷದಿಂ ಮಾಡುವವರ ರಾಮ । ಚಂದ್ರ ನೋಡುತ್ತ ನಡೆತಂದ ॥ ೬೮ ॥

ಕಿನ್ನರಿ ಸ್ವರಮಂಡಲ³ ಕೂರ್ಮವೀಣೆಯು । ಸನ್ನತ ಧನುರ್ವೀಣೆಗಳ ॥

ಮನ್ನಿಪ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವ ಮುಟ್ಟುವರನಾ⁴ । ತನ್ನರನಾಥ ನೋಡಿದನು ॥ ೬೯ ॥

ದಂಡಿಗೇವಿದಿಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿಸರಾ । ಗಂಗಂಡು ಕಾಕುಳಿಯೊಗದೆ⁵ ।

ಕೊಂಡಾಡೆ ಜಾಣರು ಪಾಡುವ ಗಾಣರ⁶ । ತಂಡವ ಕಂಡನಾ ನೃಪತಿ⁷ ॥ ೭೦ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಛಂದೋಲಂಕಾರಗಳ ಕೇಳು । ರಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮದನಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿಗಳನು ನೋಡು । ತಲ್ಲಿಂದೈದಿದನಬಲೇ ॥ ೭೧ ॥

ಈ ತೆಲದೊಳು ಚಂದ್ರಿಕಾವಿಹರಣ ಮಾಡಿ । ಭೂತಳಪತಿಯರಮನೆಯು ॥

ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಪೂಕ್ಕು ಪರಮನ ಜಾನಿಸಿ⁸ ನಿ । ದ್ರಾತರುಣಿಯ ನಿಟ್ಟಿಸಿದನು¹⁰ ॥ ೭೨ ॥

ಹೂವು, ನಾಗಕೇಸರ-ಇವನ್ನು ಮಾರುವ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಕಂಡನು. ॥ ೬೫ ॥ ಎಲೈ ಮನ್ಮಥನ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಮನು ಪರಿಮಳದ ತೈಲ, ಕಸ್ತೂರಿ, ಪುಣುಗು, ಜವಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಸುವಾಸನೆಯ ಹೂವುಗಳ ಪೊಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾರುವ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಕಂಡನು. ॥ ೬೬ ॥ ಪನ್ನೀರು, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ, ಉದ್ರಿ, ಕರ್ಪೂರ, ಸುವಾಸನೆಯ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಾಜನು ನೋಡುತ್ತ ಹೋದನು. ॥ ೬೭ ॥ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯ ಬಟ್ಟಲಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿಕೊಂಡು, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಮಾರುವವರನ್ನು ರಾಮಚಂದ್ರನು ನೋಡುತ್ತ ಹೋದನು. ॥ ೬೮ ॥ ಕಿನ್ನರಿ, ಸ್ವರಮಂಡಲ, ಕೂರ್ಮವೀಣೆ, ಧನುರ್ವೀಣೆ. ಚಂದ್ರಮಂಡಲ-ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾಜಿಸುವವರನ್ನು ಆ ರಾಜನು ನೋಡಿದನು. ॥ ೬೯ ॥ ಗಾಯಕರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ವೀಣೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮೂವತ್ತೆರಡು ರಾಗಗಳನ್ನು ಇಂಪು ಒಕ್ಕು ಹೋಗದಂತೆಯೂ ಜಾಣರು ಹೊಗಳುವಂತೆಯೂ ಹಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು. ॥ ೭೦ ॥ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಛಂದಸ್ಸು-ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವಡೆ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಭೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೭೧ ॥ ಹೀಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಬೆಳುದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಂದುಹೊಕ್ಕನು. ಆ ಮೇರೆ ಜಿನೇರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ, ನಿದ್ರಿಸಿದನು ॥ ೭೨ ॥ ಆ ಇರುಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕಳೆಯಲು. ಬೆಳಗಾಗಲು. ರಾಮನು ಸೂರೋದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಎದ್ದು ನಿತ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ,

¹ ಕಸ್ತೂರಿ (ಚ). ² ಕಮ್ಮಲರು (ಗ) ³ ಸ್ವರಮಂಡಲ (ಗ ಚ.) ⁴ ಮೂವರನಾ (ಕ). ⁵ ಕಾಕುಳಿಯೊಳದೆ (ಕ) ಕಾಕುಳಿಯೊಳಗೆ
⁶ ಗಾಣರ (ಚ). ⁷ ತಂಡವನೋಡುತ್ತೈದಿದನು (ಚ) ⁸ ನೋಡುತ್ತಲ್ಲಿಂ (ಗ. ಚ). ⁹ ಧ್ಯಾನಿ (ಕ). ¹⁰ ದಾಟಿಸಿದ (ಕ)

ಆ ರಾತ್ರಿ ಯಾನಿತು ಕಳಿಯಲು ಬೆಳಗಾಗ | ಲಾ ರಾಯ ನಿತ್ಯಕರ್ಮನು ||
ಅ ರವಿಯಾದಯದಿಂದೆದ್ದು ಧ್ಯಾನಿಸಿದನು¹ | ಮಾರವಿಜಯನದಿದಳರ

|| ೭೩ ||

ಯುವತಿ ಮುತ್ತಿನ ತೊಡವನು ತೊಟ್ಟು ಪ್ರೊಡೆದಂದು² | ಧವಲಾಂಬರವ ಸಂತಸದಿ ||
ಭುವನೇಶ ಜಾನದಿಗೈದಿ ಮಂಡಿಸಿದನು | ನವರತ್ನ ಸಿಂಹಪೀಠದೊಳು

|| ೭೪ ||

ಕರಗ ಕಾಳಾಂಜಿ ಕನ್ನಡಿ ಚಾಮರ ಸೀ | ಗುರಿಯ ಕುಂಚದ³ ಪಾವ್ತುಗೆಯ ||
ತರತರದಿಂದಾಂತು ತರಳೆಯರೆಸೆದರಾ | ನರನಾಥನೋಲಗದೊಳಗೆ

|| ೭೫ ||

ಮಂಡಳಿಕರ ಮಂತ್ರಿಗಳ⁴ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ | ದಂಡನಾಥರ ಕರಣಿಕರ⁵ ||
ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾದುದಾ | ಮಂಡರೇಶ್ವರನಾಸ್ಥಾನ⁶

|| ೭೬ ||

ಅಳಿಯಂದಿರಿಂದಾಪ್ತರಿಂದರಮಕ್ಕಳಿಂ | ತುಳುವಪಾರಕರುಲುಪಿಂಡ⁷ ||
ತುಳಿಲಾಳ್ಗಳ ತುತ್ತುಉಬಿಂ ಸಭೆ ಕಣ್ಣೆ | ತಳೆದುದು ಗಾಡಿಗವಕವ⁸

|| ೭೭ ||

ಕವಿಗಳಿಂ ಗಮಕಿಗಳಿಂ ವಾದಿನಾಗ್ನಿ | ನಿವಹದಿಂ ಜೋಯಿಸರಿಂದ ||
ವಿವಿಧರಿಂ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂ ವಿನೋದಗಳಿಂ | ದವೆ ರಾಜಿಸಿದುದಾಸ್ಥಾನ

|| ೭೮ ||

ನಂಟರಿಂ ನಾಯಕರಿಂ ಮೈಗಾವಲ | ಬಂಟರಿಂ ಬಲ್ಲದರಿಂದ ||
ಗಂಟುಪಡಿಯ ಗರುವರುಗಳಿಂ ಸಭೆ ಕ | ಕ್ಕಂಟಾಗಿ ರಾರಾಜಿಪುದು⁹

|| ೭೯ ||

ಶ್ಯಾನಭಾವರುಗಳಿಂ¹⁰ ಸೇರುವೆಗಾಱರಿಂ | ಸೇನಾಧಿಪರುಗಳಿಂದ ||
ಮಾನನಿಧಿ¹¹ಗಳಿಂದ ಮನ್ನಣೆವಡೆದುದಂ | ದಾ ನರನಾಥನಾಸ್ಥಾನ

|| ೮೦ ||

ಮನ್ಮಥವಿಜಯನಾದ ಜಿನೇಶನ ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಪಾದವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡನು || ೭೩ || ಎದ್ದು ಜೇಳನಿಯೇ, ರಾಮನು ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿನ ಅಭರಣವನ್ನು ತೊಟ್ಟು, ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊದಿದು, ಸುತೋಪದಿಂದ ಚಾವಡಿಗೆ ಬಂದು ನವರತ್ನ ಮಯವಾದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದನು || ೭೪ || ಆಗ ನೀರಿನ ಗಡಿಗೆ, ಪನ್ನೀರಿನ ಬುಡ್ಡಿ, ಕನ್ನಡಿ, ಚಾಮರ ಸೀಗುರಿ (ಒಂದು ಬಗೆಯ ಚಾಮರ), ಕುಂಚ, ಪಾದುಕೆ - ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಹೆಂಗಸರು ರಾಜ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದರು || ೭೫ || ಮಂಡರೇಶ್ವರನಾದ ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಆಸ್ಥಾನವು ಮಂಡಳಿಕರಿಂದಲೂ, ಮಂಡಲಗಳಿಂದಲೂ, ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕರಣಿಕ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾಯಿತು || ೭೬ || ಆ ಸಭೆಯ ಅಳಿಯಂದಿರಿಂದಲೂ, ಅಪ್ತ (ಸಭ್ಯ) ರಿಂದಲೂ ರಾಜಕುಮಾರರಿಂದಲೂ, ತುಳುವ ಪಾರಕರ ಮಾತಿನಿಂದಲೂ, ಸೇವಕರ ಗಡ್ಡದಿಂದಲೂ, ಸೊಬಗನ್ನೂ, ರೀವಿಯನ್ನೂ ತಾಳಿದ್ದಿತು || ೭೭ || ಆ ಆಸ್ಥಾನವು ಕವಿ-ಗಮಕಿ-ವಾದಿ-ವಾಗ್ಗಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಜೋಯಿಸರಿಂದಲೂ, ವಿವಿಧವಾದ ಜನರಿಂದಲೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದಲೂ, ವಿನೋದಶಾಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು || ೭೮ || ನಂಟರಿಂದಲೂ, ಅಂಗರಕ್ಷಕ ಸೈನಿಕರಿಂದಲೂ, ಬಲಿಷ್ಠರಿಂದಲೂ, ಗಂಟುಪಡಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಗೌರವಶಾಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಸಭೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರುವುದು || ೭೯ || ಆ ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನವು ಶಾನಭಾಗರಿಂದಲೂ

¹ ಮಂಡಿಸಿದನು (ಗ ಚ) ² ಪ್ರೊಡೆದ (ಗ ಚ) ³ ಸೀಗುರಿ ಕುಂಚ ಚವರ (ಕ) ⁴ ಮನ್ನೆಯ (ಗ) ಮನ್ನೆಯರ (ಚ) ⁵ ಮಂತ್ರಿಗಳ (ಗ. ಚ) ⁶ ಮಂಡಲಪತಿಯಾಸ್ಥಾನ (ಚ). ⁷ ಪಾಲಕರುಲು ಪಿಂಡ (ಗ) ಪಾಲಕರುಲುಪ್ಪಗಳಿಂ (ಚ) ⁸ ಕಡುಮೂಲಗಾಂತು (ಚ) ⁹ ರಾರಾಜಿಸಿತು (ಚ). ¹⁰ ಸೇನಾಧೀಪರುಗಳಿಂ (ಗ ಚ) ¹¹ ಮೋನನಿಧಿ (ಕ)

ಪಟುನುಗುರುತ ಕೋಕಿಲನಿಭವಾಣಿಯ | ನೆಹಿವೆಹಿವೊಗದಂಚೆಗತಿಯ ||

ತುಲುಗೆವೆಗಣ್ಣ ಕಾಂತಿಯ ಕಾಂತೆಯರು ಕಿ | ಕ್ಕಿಡಿದಿರಲೆಸೆದುದಾಸ್ಥಾನ¹ || ೮೧ ||

ನಿಜಿಯ ಗೊಂಡೆಯದ ದೂವಟದ ಸೀರೆಯ² ತೋರ | ದುಲುಬಿನ ತೊಂಡೆನಾಯ್ಡಿಯ ||

ಹೆಹಿಯ ನೊಸಲ ನಾರನಾರಿಯರಿಂ ಸಭೆ | ಮೆಹಿದುದು ಕಡುಸೊಬಗಾಂತು || ೮೨ ||

ಹುಲೆ ಗಂಗಳ ಹುಸಿನಡುವಿನ ನವಚೂತ | ಪಲ್ಲವಾಧರದೆಳೆನಗೆಯ ||

ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳ ಸರ್ವವಲ್ಲಭೆಯರು ಸಭೆ | ಯಲ್ಲಹರಾ³ನ್ಯಪವರನ || ೮೩ ||

ಉದಿದಾರವುಂಗುರ ತೋಳ್ಳೆ ಲುಳಿಕ್ಕೆಯ | ಕಡಗಕಂಕಣ ಸೂಡಗದ⁴ ||

ನಡುವಿನ ಚಿಂತಾಕುಗಳ ವಿಲಾಸಿನಿಯರ | ಗಡಣವೆಸೆದುದೋಲಗದೊಳು || ೮೪ ||

ಇಂದ್ರಗೋಪದ ಬರಹದ ಹೊಂಬಣ್ಣದ | ಚಂದ್ರಗಾವಿಯ ದೂವಟದ ||

ಇಂದ್ರಾಣಿಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟು ಮೆಹಿದರು | ಚಂದ್ರಮುಖಿಯರೋಲಗದೊಳು || ೮೫ ||

ಕಚಕೆ ತಳಿದ ಕತ್ತರಿಗಂಪಿಂ ನವ | ಕುಚದ ಕರ್ಡಮದ ಕಂಪಿಂದ ||

ವಚನದಿಂ ಬರ್ಪ ಕಪ್ಪುರಗಂಪಿಂ ಪೆಣ್ಣ | ನಿಜಯವೆಸೆದುದಂದಲ್ಲಿ || ೮೬ ||

ಪಾಡುವರಿಂ ಪಂಥವಾಡುವರಿಂ ಕೊಂ | ಡಾಡುವರಿಂ ಕೋವಿದರಿಂ ||

ಪಾಡುವಾಡುವರಿಂ ಪರಿಹಾಸಕರಿಂದ⁵ | ನಾಡೆ ರಂಜಿಸಿದುದಾಸ್ಥಾನ || ೮೭ ||

ಸಭಾಜನರಿಂದಲೂ, ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳವರಿಂದಲೂ ಮನ್ನಣೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಾಗಿದ್ದಿತು. || ೮೦ || ಆ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಯಂತಹ ಕೂದಲಿನ, ಕೋಗಿಲೆಯಂತೆ ಇಂಪಾದ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳ ಮಾತಿನ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ, ಹಂಸೆಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯ, ನಿಬಿಡವಾದ ಅಕ್ಷಿರೋಮಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಯ, ಕಾಂತೆಯರು ತುಂಬಿದ್ದರು. || ೮೧ || ನಿಯಗೊಂಡೆಯನ್ನುಳ್ಳ ದೂಪಟ್ಟದ ಸೀರೆಯುಳ್ಳ, ದೊಡ್ಡದಾದ ತುರುಬಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತೊಂಡೆಯಂತಹ ತುಟಿಯುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆಯುಳ್ಳ, ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಆ ಸಭೆಯು ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು. || ೮೨ || ಆ ರಾಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸೊಳೆಯರು ಜಿಂಕೆಗಣ್ಣಿನವರು, ತೆಳುವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯವರು, ಹೊಸ ಮಾವಿನ ಚಿಗುರಿನಂತಹ ಕೆಳದುಟಿಯವರು, ಮುಗುಳುನಗೆಯುಳ್ಳವರು ಮೃದುವಾದ ಪಾದವುಳ್ಳವರು, || ೮೩ || ಸೊಂಟಪಟ್ಟಿ, ಉಂಗುರ, ತೋಳಬಳೆ, ಲುಳಿ, ಕೈಕಡಗ, ಕಂಕಣ, ಸೂಡಗ, ನಡುವಿನ ಚಿಂತಾಕು—ಮುಂತಾದ ಅಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಸುಂದರಸ್ತ್ರೀಯರು ಆ ಓಲಗದಲ್ಲಿದ್ದರು || ೮೪ || ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹೋಲುವ ಮುಖದ ಸುಂದರಿಯರು ಇಂದ್ರಗೋಪದ (ಕೆಂಬುಳುವಿನ) ಬರಹವುಳ್ಳ, ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರಗಾವಿಯ ದುಪ್ಪಟವನ್ನೂ ಇಂದ್ರಾಣಿಯ ಸೀರೆಯನ್ನೂ ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಆ ರಾಜ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು || ೮೫ || ತಲೆಗೂದಲಿಗೆ ಸಿಂಪಿಸಿದ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಪರಿಮಳದಿಂದಲೂ, ಮೊಲೆಗೆ ತೊಡೆದಿರುವ ಹೊಸ ಅನುರೇಪದ ಸುವಾಸನೆಯಿಂದಲೂ, ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಸೂನುವ ಕರ್ಪೂರ ಸಾರಭದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಂಡವು ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿತು || ೮೬ || ಆ ಆಸ್ಥಾನವು ಹಾಡುವವರಿಂದಲೂ, ಪಂಥಮಾಡುವವರಿಂದಲೂ ಹೊಗಳುವವರಿಂದಲೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದಲೂ ಹಾಡು ನಿರ್ಮಿಸುವವರಿಂದಲೂ ಹಾಸ್ಯಗಾರರಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೮೭ ||

¹ ಉತ್ತರ ಪದ್ಯ ಗ ದಲ್ಲಿ || ² ಸೀರದ (ಕ ಗ). ³ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯರಾ (ಗ). ⁴ ಸೂಡದಾಗ (ಗ) ⁵ × (ಗ).

ನಟ್ಟುವರಿಂ ನಾನಾ ವಾದ್ಯದವರಿಂದ¹ । ಜಟ್ಟಗಳಿಂ ಜಾಣರಿಂದ ॥

ಕಟ್ಟಿಗೆಯವರುಲುಹಿಂದವನೋಲಗ । ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಸೀವೃತಿಹುದು

॥ ೮೮ ॥

ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯಂಗಳ ಕೈವಾಯ । ಸಂಚಿಂದ ತೋಱು ಮೋಹಿಸುವ ॥

ಸಂಚಲಾಕ್ಷಿ²ಯರಿಂದವನೋಲಗವದೆ³ । ದೇಂ ಚದುರತೆಯ ಪಡೆದುದೋ

॥ ೮೯ ॥

ಹೊಣಬಾಗಿಲೊಳಗಿದರ್ವರ ಪೆಸರನು ರಾಯ । ಗಣುಪೆ⁴ಕರಸಿ ಕಾಣಿಸುವ⁵ ॥

ತಪ್ಪುಸಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವ ಚರರುಗಳಿಂ । ಮೊಳಿದುದೋಲಗ ಗಾಡಿವೆತ್ತು⁶

॥ ೯೦ ॥

ಪರಮನ್ನೆ ಯರುಗಳಟ್ಟಿದ ಪಾವುಡಗಳ । ಥರಥರವಿಡಿದು⁷ ಕಾಣಿಸುವ ॥

ಚರರಿಂದ ಜಾಟುನುಡಿಯ ಜನರಿಂದದು । ಕರಮೆಸೆದುದು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ

॥ ೯೧ ॥

ಇಂತತಿ ವೈಭವದೊಳಗೋಲಗಗೊಟ್ಟು । ಸಂರಸದೊಳಗಿರುತ್ತಿರಲು ॥

ಅಂತರಿಸದೆ ನನಪಾಲ ಬಂದುದ ಭೂ । ಕಾಂತನಿಗೋರ್ವನೊರೆದನು

॥ ೯೨ ॥

ಕರಸಲು ಬಂದು ಕಂಡರಸನ ಚರಣವ । ಥರಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತೇಳುತ್ತವೆ ॥

ಕರವ ಮುಗಿದು ನಿಂದು ಕಡುಭೀತಿಯೊಳು ರಂ । ದರಲ ಪೊಟ್ಟಣವಿತ್ತನಾಗ⁸

॥ ೯೩ ॥

ಕಂಜವ ಕಲ್ಲಾರವ ಚಿಂಗಳಿಗಿಲ । ಕಂಜಾಜಿಯ ಕೇತಕಿಯ ॥

ರಂಜಿಪ ಚಂಪಕಗಳನಿತ್ತನವ ಸುರ । ಕುಂಜರಗಮನೆ ರಾಯನಿಗೆ

॥ ೯೪ ॥

ನಾಟ್ಯಕಾರರಿಂದಲೂ, ಹಲವಾರು ವಾದ್ಯಕಾರರಿಂದಲೂ, ಮಲ್ಲರಿಂದಲೂ, ಜಾಣರಿಂದಲೂ, ನಿಯಮನಿಯಾಮಕರ ಧ್ವನಿ ಯಿಂದಲೂ ಅವನ ರಾಜಸಭೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೮೮ ॥ ಕೊಂಬು, ತಂಬಟೆ, ಶಂಖ, ಭೇರಿ, ಜಾಗಟೆ - ಮುಂತಾದ ಪಂಚಮಹಾ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಬಾಯಿಗಳ ಸೂಚನಗಳಿಂದ ತೋರಿಸಿ ಮೋಹಗೊಳಿಸತಕ್ಕ ಚೆಲುವೆಯರಿಂದ ಅವನ ರಾಜಸಭೆಯು ಏನೊಂದು ಚಾತುರ್ಯಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತೋ ! ॥ ೮೯ ॥ ಹೊರ ಬಾಗಿಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದವರ ಹೆಸರನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಒಳಗೆ ಕರೆತಂದು, ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವ ದೂತರಿಂದ ಆ ರಾಜಸಭೆ ಸೊಗಸಾಗಿತ್ತು ॥ ೯೦ ॥ ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಅಲ್ಲಿ ಪರಕೀಯ ಜನನಾಯಕರು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೈಮವಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವ ಚಾರಕರಿದ್ದರು ಹೊಗಳು ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವವರೂ ಇದ್ದರು ಇವರಿಂದ ಸಭೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು ॥ ೯೧ ॥ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ರಾಮನು ವೈಭವದಿಂದ ಓಲಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುತ್ತಿರಲು, ವನಪಾಲಕನು ಬಂದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬನು ಬಂದು ತಿಳಿಸಿದನು ॥ ೯೨ ॥ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. ಆಗ ಆ ವನಪಾಲನು ಬಂದು ರಾಜನ ಪಾದವನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿ, ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತು, ಬಹಳ ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಒಂದು ಹೂವಿನ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು ॥ ೯೩ ॥ ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ವನಪಾಲನು ರಾಜನಿಗೆ ತಾವರೆ, ನೈದಿರೆ, ಕೆಂಪುಕಣಗಿಲೆ, ಕೆಂಪುಜಾಜಿ, ಕೇದಗೆ, ಸಂಪಗೆ ಹೂಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟನು ॥ ೯೪ ॥ ಆ ವನಪಾಲನು ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂ, ಮಾವಿನ ಚಿಗುರು, ಮಂದಾರ

¹ × (ಗ) ² ಚಂಚಲಾಕ್ಷಿ (ಗ). ³ ನೋಲಗವ (ಕ ಗ) ⁴ ರಾಯಗಣುಪಿ (ಚ) ⁵ ಕಾಣಿಸುವ (ಗ) ⁶ ಗಾಡಿವಟ್ಟು (ಗ)

⁷ ತರತರವಿಡಿದು (ಗ) ⁸ ಪೊಟ್ಟಣವಿತ್ತನವನು (ಗ. ಚ).

ಮಲ್ಲಿಗೆಯರಲ ನಾಂದಳಿರ ಮಂದಾರವ | ಮೊಲ್ಲೆಯಿ¹ ಮೊದಲಾದವನು ||
ನಿಲ್ಲದೆ ನೃಪಗಿತ್ತು ಪೇಳಿದನವ ಸವಿ | ನಿಲ್ಲ ಬಂದನು ಬನಕೆಂದು || ೯೫ ||

ಸುಳಿದುದು ಬಂದು ತಂಬೆಲರು ತಾವರೆಗೊಳ | ತಿಳಿದುದು ಮಾಧವಿ ಮೊವ ||
ತಳಿದುದುಳಿದ ತರು ತಳಿರಾದುದಂಗಜ | ತಳುವದೈದಿದ ನಮ್ಮ ವನವ² || ೯೬ ||

ಪಂಕಜ ಕಳೆಯೇಷಾದವು ವಲ್ಲಿಲತೆಗಳು | ವಂಕುರಿಸಿತು³ ತರುನಿಜಯ ||
ಶಂಕೆಯ ಬಿಟ್ಟು⁴ ಕೋರಕಿತನಾದವು ಮಕ | ರಾಂಕ ಬರಲು ನಮ್ಮ ವನಕ್ಕೆ⁵ || ೯೭ ||

ಬಿಟ್ಟುದು ಮೌನವ್ರತವ ಕೋಗಿಲೆ ಮನ | ಮುಟ್ಟಿ ಕೂಗಿದುದಾ ಸೋಗೆ ||
ಬಿಟ್ಟುದು ಮಾಗಿ ಮಾಧವ ಮನಸಿಜ ಬಂದು | ಬಿಟ್ಟ ಬೀಡನು ಬನದೊಳಗೆ⁶ || ೯೮ ||

ಕೊಲ್ಲದ ಕೊಲೆಯ ಕೊಲಿಸುತ ವಿರಹಿಗಳ | ನೊಲ್ಲೆ ಪೆಣ್ಣಿನೆಂಬವರ ||
ಬಿಲ್ಲಂದ ಬಡಿದು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಭಂಗಿಸುತ ಸವಿ | ನಿಲ್ಲ ಬಂದನು ನಮ್ಮ ವನಕ್ಕೆ⁷ || ೯೯ ||

ಮೂಱುಲೋಕದೊಳುಳ್ಳ ದೇವಮಾನವರನು | ನೀಷಿಯರಿಂ ಕಂಗಡಿಸುತ ||
ಗಾಱುಮಾಡುತ ಕಾವನೆಂಬೆಂಬ ಬಲ್ವಿ | ಲ್ಲಾಱುನೈದಿದ ನಮ್ಮ ವನವ || ೧೦೦ ||

ಮಾಮರನೆಂಬ ಮಹಾಮಂತ್ರಿ ತಳಿರೆಂಬ | ಚಾಮರ ಸೇನಾಧಿಪನು ||
ಆ ಮಂದಮಾರುತನಾಗಲೆಸೆದನಂದು | ಕಾಮರಾಜನು ಬನದೊಳಗೆ || ೧೦೧ ||

ಅಳಿಗಳ ಪೌಜಂದಂಚೆಯ ಪೌಜಂದ | ಗಿಳಿಗಳ ಬಲು ಪೌಜಂದ ||
ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿ ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಪೌಜಂ ಕಾವ | ತಳಿದನೋಲಗವ ಬನದೊಳು || ೧೦೨ ||

ಹೂವು ಮೊಲ್ಲೆ ಹೂ - ಮೊದಲಾದವನ್ನು ಒಡನೆಯೇ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಮನ್ಮಥನು ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿರು ವನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. || ೯೫ || ಅವನು ಮತ್ತೆ ಹೀಗೆಂದನು - ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಮನ್ಮಥನು ನಮ್ಮ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದುದರಿಂದ ತಂಗಾಳಿ ಬಂದು ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದೆ; ತಾವರೆಗೊಳವು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದೆ; ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ; ಇತರ ಮರ ಗಳೆಲ್ಲ ಚಿಗುರಿವ || ೯೬ || ಆ ಮನ್ಮಥನು ನಮ್ಮ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬರಲು ತಾವರೆಗೆ ಶೋಭೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ; ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿ ಗಳು ಚಿಗುರಿವ; ವೃಕ್ಷಸಮೂಹವು ಮೊಗ್ಗುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದೆ. || ೯೭ || ಕೋಗಿಲೆಯು ತನ್ನ ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದೆ; ನವಿಲು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಕೇಗತೊಡಗಿದೆ; ಚಳಿಯು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ. ವಸಂತವು ಬಂದಿದೆ ಮನ್ಮಥನು ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. || ೯೮ || ಕಬ್ಬುಬಿಲ್ಲಿನವನಾದ ಮನ್ಮಥನು ಅಗಲಿದ ಪ್ರಣಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲದಿರುವ ಕೊಲೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸುತ್ತಲೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಲ್ಲಿನೆಂಬವರನ್ನು ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಬಡಿದು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಅಪಮಾನವಡಿಸುತ್ತಲೂ ನಮ್ಮ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. || ೯೯ || ಸುಂದರಿಯರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಮೂರುಲೋಕದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಕಂಗಡಿಸುತ್ತಲೂ, ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ಮಹಾ ಧನುರ್ಧಾರಿಯು ನಮ್ಮ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. || ೧೦೦ || ಮಾವಿನ ಮರವೆಂಬ ಮಹಾ ಮಂತ್ರಿಯಿಂದಲೂ, ಚಿಗುರೆಂಬ ಚಾಮರದಿಂದಲೂ, ಮಲುಗಾಳಿಯೆಂಬ ಸೇನಾಪತಿಯಿಂದಲೂ ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ರಾಜನು ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿದನು. || ೧೦೧ || ಮನ್ಮಥನು ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಗಳ ಸೈನ್ಯದಿಂದಲೂ,

¹ ಮೊಲ್ಲೆಯು (ಚ) ² ದೈವಲು ವಸದೊಳಗೆ (ಗ) ³ ವಲ್ಲಿಲತೆಯು ಕುರಿಸಿತು (ಚ) ⁴ ಶಂಕೆಯನಿಷಿ (ಕ) ⁵ ವನಕಾಗಿ (ಚ).
⁶ ಮಾಧವ ಬಂದು ಬೀಡನು | ಬಿಟ್ಟನಂಗಜ ವಸದೊಳಗೆ (ಗಚ). ⁷ ಸವಿವಿಲ್ಲನೈದಿದ ನಮ್ಮ ವನವ (ಗಚ).

ಎಂದು ನುಡಿದ ವನಪಾಲಗೆ ರಾಯನಿಂ । ತೆಂದನು ನಾವು ನಂದನಕೆ ॥
ಬಂದಪರೆಂದು ನಿನ್ನೊಡೆಯಗೞಾಪು ಪೋ । ಗೆಂದನೆ ಪೋದನಂದನನು ॥ ೧೦೩ ॥

ಬಳಿಕೋಲಗದಿಂದೆದ್ದೊ ಯ್ಯನರಮನೆ । ಯೊಳಪೊಕ್ಕು ಸ್ನಾನಭೋಜನವ ॥
ತಳುವದೆ ನೂಡಿ ವನಕೆ ಸತಿಯರುಗೂಡೆ¹ । ಯಿಳಿಯಾಣ್ಣ ತೆರಳಿದನಬಲೆ ॥ ೧೦೪ ॥

ಅವನ ಸಂಗಡ ಸೀತಾದೇವಿಯರಂ । ದವಳ ಸಂಗಡವಾಳಿಯರು ॥
ಯುವತೀರು ಪರಿಪುರಜನ ಭೇರಿರವಗೇಳಿ । ತವಕದಿಂ ಪೊರಟರಬ್ಬಾಕ್ಷಿ² ॥ ೧೦೫ ॥

ರತ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಮೇಲಂದು³ ಪ್ರ । ಯತ್ನದಿಂದಾ ಭೂವರನ⁴ ।
ಪತ್ನಿ ತೆರಳಿ ತೆರಳಿದರಂಗನೆಯರಂದು । ಪತ್ನಿ ಲಾಲಿಸು ವನಕಾಗಿ ॥ ೧೦೬ ॥

ಸರ್ವಸನ್ನಹದಿಂದ ಸಕಲ ದ್ರವ್ಯವ ಮನಃ । ಪೂರ್ವಕದಿಂದಾಂತು ವನಕೆ ॥
ಉರ್ವೀಶನ ಸತಿಯೊಡನೆ ತೆರಳಿದರು । ಕರ್ಪುನಿಲ್ಲನ ಪಡೆಯಂರೆ ॥ ೧೦೭ ॥

ತಳಿರಡಿಗಳ ತಾವರೆನೋಗ್ಗಿನೊಲೆಗಳ । ಕಳಹಂಸಗತಿಯ ಕೈರವದ ॥
ತೊಳಪ ಕಂಗಳ⁵ ತಳೋದರಿಯರು ತಳುವದಾ । ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ಯೊಡನೈದಿದರು ॥ ೧೦೮ ॥

ಸಿಕನಿನದದ ಪಿಂಡುದುಂಬಿಗುರುಳ ನವ । ಚಕಿತ ಚಕೋರೇಕ್ಷಣದ ॥
ಸುಕ⁶ನುಡಿಗಳ ಸುದತಿಯರೈದಿದರಾ । ಸುಕುಮಾರಿಯೊಡನೆಡಿವಿಡದೆ ॥ ೧೦೯ ॥

ಹಂಸ-ಗಿಳಿ-ಪೊತೆಹಕ್ಕಿ-ಕೋಗಿಲೆಗಳ ಪೈನ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಸಭೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವನು ॥ ೧೦೧ ॥ ಹೀಗೆ ವನಪಾಲಕನು ಹೇಳಲು ಪ್ರೇರಾಮನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು “ನಾವು ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತೇವೆಂಬುದನ್ನು ನಿನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸು, ಹೋಗು” ಹೀಗೆನ್ನಲು ಅವನು ತೆರಳಿದನು. ॥ ೧೦೨ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ಮೇಲೆ ರಾಮನು ಸಭೆಯಿಂದಿದ್ದು, ಮೆಲ್ಲನೆ ಅರಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಹೋದನು ಅಲ್ಲಿ ತಡವಿಲ್ಲದ ಸ್ನಾನ ಉಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು ॥ ೧೦೩ ॥ ಪ್ರೇರಾಮನ ಸಂಗಡವೇ ಸೀತಾದೇವಿಯವರೂ ಆಕೆಯ ಸಂಗಡ ಗೆತಿಯರೂ, ಪರಿಜನ ಪುರಜನ ರಾದ ಹೆಂಗುಸರೂ. ಪ್ರಸ್ಥಾನಬೇರಿಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೊರಟರು ॥ ೧೦೪ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ರಾಜ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸೀತೆ ರತ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ತೆರಳಲು ಆಕೆಯೊಡನೆ ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೦೫ ॥ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಉಪಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಮನದ ಮಚ್ಚೆ ನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ರಾಜಪತ್ನಿಯಾದ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು ಆಗ ಅವರು ಕಾಮಚಕ್ರೇಶನ ಸೈನ್ಯದಂರೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು ॥ ೧೦೬ ॥ ಆ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಚಿಗುರಿಸಂತಹ ಪಾದವುಳ್ಳ, ತಾವರೆ ಮುಗುಳಿಸಂತಹ ಮೂರೆಗಳುಳ್ಳ, ಹಂಸದಂತಹ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ನೈದಿರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ, ತಳುವಪಿಸಿರ ಹೆಂಗುಸರು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೦೭ ॥ ಕೋಗಿಲೆಯಂತಹ ಸ್ವರದ, ತುಂಬಿಹಿಂಡಿಸಂತಿರುವ ತರೆಗೂದಲಿನ ಹೆದರಿದ ಚಕೋರ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಗಿಳಿಯಂತಹ ಮಾತುಗಳ ಹೆಂಗುಸರು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾಗಿ ನಡೆದರು ॥ ೧೦೮ ॥ ಸುಣ್ಣಗಾದ ಬುಗರಿ ಕಾಯಂತೆ ಚಿಲುಪಾದ ಮೂರೆಗಳ, ತೊಂಡೆಹಗ್ಗಿನಂತಹ ತುಟೆಯ, ಮೃದು ಚರಗದ ತಣ್ಣಗಾದ ಮಳಲದಿನ್ನೆಯಂತಹ ನಿತಂಬದ ಹೆಂಗುಸರ

¹ ವನ ಕ್ರೀಡೆಗಿರುವ (ಗಚ) ² ಸಂಗಡ ಕಿ-ದಿಯರು ॥ ನಿವಹ ತೆರಳುವದ ಸೇವೆಬಿಟ್ಟುಸುವೆನು । ತವಕದಿಂ ತರಳಾಯಾಕ್ಷಿ (ಗಚ)

³ ರತ್ನವಿಜಯ ವಾವುಗೆ ಮಚ್ಚೆ ನವದು (ಕ) ⁴ ಬೂವರನು (ಕ) ⁵ ತಳುವದಂಗಳ (ಗ) ⁶ ಶುಕ (ಕ ಗ)

ನುಣ್ಣೊಗರಿಯ ಚೆಲ್ವಿನ ಕುಚಗಳ ತೊಂಡೆ | ನಣ್ಣಾಯಿದೆಱಿಯ ಮೆಲ್ಲಡಿಯ ||
ತಣ್ಣುಳಿನದ ತಾಣದಂತಪ್ಪ ಪೊಣವಾಱ | ಪೆಣ್ಣಲವೈದಿದುದಾಗ || ೧೧೦ ||

ಕೊರ್ವಿದ ಕುಚದ ಕೋಕನವದನದ ನಿಡು | ವುರ್ವಿನ ಹುಸಿಯ ನಡುವಿನ ||
ಪರ್ವಿದ ಬಾಸೆಯ ಪದ್ಮಗಂಧದ ಪೆಣ್ಣ | ಪೆರ್ವಲವೈದಿದುದಾಗ || ೧೧೧ ||

ಸೋಗೆಗಂಗಳ ಸೊಂಪುವೆತ್ತೆಳಲತೆಮ್ಮೆಯ | ಕೋಗಿಲೆನುಡಿ¹ ಸೋಮಗತಿಯ ||
ಬೀಗಿ ಬೆಳೆದ ಪೊಣವಾಱ ಪೆಣ್ಣಳ ತಂಡ | ಸಾಗಿ ಬಂದುದು ಸೀತೆಯೊಡನೆ || ೧೧೨ ||

ಅಂಗನೆ ಕೇಳು ಬಹುತರವಿನಿಯೋ | ಗಂಗಳ² ಗಾಡಿಕಾತಿಯರು ||
ಸಿಂಗರವಾಂತು ತೆರಳಿದರು ಸೀತೆಯ | ಸಂಗಡ ತದ್ವನಕಾಗಿ || ೧೧೩ ||

ಹೊಕ್ಕು ವನವ ಕೇತಕಿವೇಲಿಯನಂದು | ಹಿಕ್ಕಿ ತಿಱಿದು ವೂಗಳನು ||
ಚಕ್ಕನೆ ಸೀತೆಗೆ ಕೈಗಾಣಿಕೆಯನಂ | ದಿಕ್ಕಿ ಕಂಡರು ಕಾಂತೆಯರು³ || ೧೧೪ ||

ಆ ನಂದನ ತನ್ನ ಸಿರಿ ಚೆಲ್ವ ಸೊಬಗಿಗಂ | ದಾ ನಾಕದ ನಂದನವ ||
ತಾನದ ಚುನ್ನವಾಡುವುದೆಂದೆನೆಯದ | ನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನಂಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೧೧೫ ||

ದಾಡಿದು ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಖರ್ಜೂರ ಮಾವು ಮೊದಲಾದ | ಗಾಡಿಯ ಜಂಬು ಜಂಬೀರ ||
ಕೋಡುಬೇರುಗಳೊಳು ಫಲವೆತ್ತ ಪಲಸನಾ | ನಾಡೆಱಿಯನು ಕಂಡನಲ್ಲಿ || ೧೧೬ ||

ಬಾಳೆ⁴ ಬಾವನ್ನ ಬಕುಳ ಬಂದುಗೆ ಮುಡಿ | ನಾಳ ತಮಾಳ ಭೂತಾಳ ||
ತಾಳವೃಕ್ಷವನರೆ⁵ನೆಲ್ಲಿಯ ಕರ್ಪೂರ | ನಾಳೆಯನವ ಕಂಡನಲ್ಲಿ || ೧೧೭ ||

ತಂಡವು ಆಗ ತೆರಳಿತು. || ೧೧೦ || ಕೊಬ್ಬಿದ ಮೊಲೆ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖ, ನೀಳವಾದ ಹುಬ್ಬು, ತೆಳ್ಳಗಾದ ನಡು, ಹರಡಿದ ಉದರರೋಮ, ತಾವರೆಯ ಪರಿಮಳ—ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಂಗುಸರ ದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯು ತೆರಳಿತು || ೧೧೧ || ನವಿಲನ್ನು ಹೋಲುವ ಕಣ್ಣು, ಸೊಗಸಾದ ಎಳೆಬಳ್ಳಿಯಂತಹ ದೇಹ, ಕೋಗಿಲೆಯಂತಹ ಮಾತು, ಚಂದ್ರ ನಂತಿರುವ ನಡಿಗೆ, ಉಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ನಿತಂಬ—ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೂಹವು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಬಂದಿತು. || ೧೧೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಬಹುವಿಧವಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ನಿಯುಕ್ತರಾದ ಸೊಬಗುಗಾರ್ತಿಯರು ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಆ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. || ೧೧೩ || ಆ ಹೆಂಗುಸರು ಹೀಗೆ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕೇದಗೆ ಬೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಕೊಯ್ದು, ತಂದು ಸೀತೆಗೆ ಕೈಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದರು. || ೧೧೪ || ಆ ಪುರೋದ್ಯಾನವು ತನ್ನ ಸಿರಿ ಸೊಬಗುಗಳಿಂದ ದೇವಲೋಕದ ನಂದನೋದ್ಯಾನವನ್ನು ಹೀನೈಸುವುದು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೧೧೫ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ದಾಳಿಂಬ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ಖರ್ಜೂರ, ಮಾವು ಮೊದಲಾದುವುಗಳ ಸೊಬಗನ್ನಲ್ಲದೆ ಜಂಬುನೇರಿಳೆ, ನಿಂಬೆ ಮೊದಲಾದವನ್ನೂ ಕೊಂಬೆಗಳಿಂದ ಬೇರು ಗಳ ವರೆಗೆ ಫಲವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಹಲಸಿನ ಮರಗಳನ್ನೂ ಕಂಡನು || ೧೧೬ || ಬಾಳೆ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಬಕುಳ, ಬಂದುಗೆ ಮುಡಿವಾಳ, ತಮಾಳ, ಭೂತಾಳ, ತಾಳೆಮರ, ಅರನೆಲ್ಲಿ, ಕರ್ಪೂರಬಾಳೆ—ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡನು. || ೧೧೭ || ಎಲೆಬಳ್ಳಿ, ತೆಂಗು, ಅಡಕಿಮರ, ದೊಡ್ಡ ಏಲಕ್ಕಿ, ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸಂವಗೆ, ವಾದರಿ—ಮುಂತಾ

¹ ಸೋಗೆಮುಡಿಯ (ಚ) ² ಬಹತ್ತರವಿನಿಯೋಗಂಗಳ (ಕ. ಚ.) ³ ಕೇಳವರು (ಕ) ⁴ × (ಗ ಚ) ⁵ ನೆರೆ (ಗ)

ನಾಗವಲ್ಲಿಗಳಿಂ ನಾಳಿಕೇರಗಳಿಂ । ವೂಗವೇಲಾಲತೆಯಿಂದ ॥

ರಾಗಿಪ ಚಂಪಕ ಪಾಟಲಿಯಿಂ ವನ । ರಾಗವನಿತ್ತುದಾ ನೃಪಗೆ

॥ ೧೧೮ ॥

ನೋಡು ಮೃಗೇಕ್ಷಣೆ ಚಕ್ರವಾಕನ ನೀ । ನೋಡು ಲತಾಂಗಿ ವಲ್ಲಿರಿಯ ॥

ನೋಡೆಳದಳಿರ ನೀ ನೋಡೆಂದವಳೊಳ । ಗಾಡುತ್ತೈದಿದನಲ್ಲಿ ಭೂಪ¹

॥ ೧೧೯ ॥

ಇಂತುಪ²ವನವನೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೈತರೆಯಲ್ಲಿ³ । ಕಾಂತೆವೆರಸುಸಿರಪಾಣಿ⁴ ॥

ಮುಂತೆಸೆದುದು ಕಾಸಾರ ಮಂಜುಳದಿಂದ⁵ । ಕಾಂತೆ ಕಂತುವಿನ ಲತಾಂಗಿ

॥ ೧೨೦ ॥

ಬಣ್ಣದಾನರೆಗಳಿಂ ಚೆನ್ನೈದಿಲುಗಳಿಂ । ಚಿಣ್ಣಂಚೆಯ⁶ ಸಂದಣಿಯಿಂ ॥

ಹೆಣ್ಣುದುಂಬಿಗಳಿಂ ಕೊಳರ್ವಕ್ಕಿಯಿಂ ಕೊಳ । ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾರಾಜಿಸಿತು

॥ ೧೨೧ ॥

ಕೋಕನ ಕೋಕನನಿಚಯಗಳಿಂ ನವ⁷ । ಕೋಕಕದಂಬಕದಿಂದ⁸ ॥

ಶ್ರೀಕರದಿಂದ⁹ ಶ್ರೀಕರವಾದುದಿರದಂ । ದಾ ಕೊಳ ಕೋಕಿಲಾಲಾಪೆ

॥ ೧೨೨ ॥

ದಿವಸದಂದದೆ ದಿವಿಯಂತೆ ಪ್ರಭಾತದ । ದಿವಸಾಧೀಶ್ವರನಂತೆ ॥

ದಿವಿಜಾಗ್ರನಂತೆ¹⁰ ದಿವಸಂಚಯದಂತೆ¹⁰ । ತನೆ ಕಣ್ಣೆ ಕೊಳ ರಾಜಿಸಿತು

॥ ೧೨೩ ॥

ಮಧುನಿಚಯಗಳಿಂ ಮಧುಜಾಲದಿಂ ನವ । ಮಧುವಿಂದೆ ಮಧುಕರದಿಂದ¹¹ ॥

ಮಧುನಿಸ್ತನದಿಂದ¹¹ ತನೆ ಮೆಱಿದುದು ನವ । ಮಧುರಾಳಾಪೆ ಕಾಸಾರ

॥ ೧೨೪ ॥

ಇಂತು ಮೆರೆವ ಕಾಸಾರಕ್ಕೆ ಭೂಮೀ । ಕಾಂತ ಕಾಂತಾಜನಗೂಡಿ ॥

ಕಂತು ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೈದುವಂತೈದಿದ । ನಂತ ವೈಭವದೊಡಗೂಡಿ¹²

॥ ೧೨೫ ॥

ದುವನ್ನು ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡನು ॥ ೧೧೮ ॥ ರಾಜನಾದ ರಾಮನು ಸೀತೆಯೊಡನೆ, ಎಲೈ ಜಿಂಕೆಗಣ್ಣಿನವಳೇ, ಚಕ್ರವಾಕ
ಗಳನ್ನು ನೋಡು, ಲತಾಂಗಿಯೆ, ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡು, ಎಳತಾದ ಚಿಗುರನ್ನು ನೋಡು—ಎಂದು ಅವಳೊಡನೆ ಹೇಳುತ್ತ
ಮುಂದುವರಿದನು. ॥ ೧೧೯ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಪ್ರೇರಾಮನು ಹೀಗೆ ಸೀತೆಯೊಡಗೂಡಿ ಉದ್ಭಾವವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ
ಬರಲು, ಮುಂದೆ ತುಂತುರು ಹನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರೋವರವು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು ॥ ೧೨೦ ॥ ಆ ಸರೋ
ವರವು ಬಣ್ಣದ ತಾವರೆ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ, ಕೆಂಪು ನೈದಿಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹಂಸೆಯ ಮರಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಹೆಣ್ಣು ತುಂಬಿ
ಗಳಿಂದಲೂ, ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು ॥ ೧೨೧ ॥ ಎಲೈ ಕೋಗಿಲೆಯಂತಹ
ಮಾತುಳ್ಳ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ಸರೋವರವು ತಾವರೆ ಹೂಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಹೊಸ ಚಕ್ರವಾಕಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ,
ತುಂತುರುಹನಿಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೧೨೨ ॥ ಆ ಕೊಳವು ಹಗಲಂತೆಯೂ, ಸ್ವರ್ಗರೋಕದಂತೆಯೂ, ಬಾಲ
ಸೂರ್ಮನಂತೆಯೂ ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆಯೂ ಆಕಾರದ ಸೇರಿಕೆಯಂತೆಯೂ ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೧೨೩ ॥ ಆ ಸರೋವರವು
ಮಧುವಿನ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಅಶೋಕ ವೃಕ್ಷಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಹೊಸ ವಸಂತಮಾಸದಿಂದಲೂ, ತುಂಬಿಗಳಿಂದಲೂ,
ಇಂಪಾದ ಸ್ವರದಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು ॥ ೧೨೪ ॥ ರಾಜನಾದ ಪ್ರೇರಾಮನು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ

¹ ತೈದಿದನು ಭೂಪಾಲ (ಒ)

² ಇಂತಪ್ಪ (ಗ)

³ ವಸವ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತೈತರೆ (ಚ)

⁴ ಸೀರಪಾಣಿ (ಗ) ಶಿರಪಾಣಿ (ಚ)

⁵ ಮುಂಜುರದಿಂದ (ಗ ಚ)

⁶ ಚಿಣ್ಣದುಂಬಿಯ (ಕ ಗ)

⁷ ವನ (ಚ)

⁸ ಶ್ರೀಕರದಿಂದ (ಚ)

⁹ ದಿವಿಜಾಗ್ರಜನಂತೆ (ಗ).

¹⁰ ದಿವಿಸಂಚಯದಂತೆ (ಕ)

¹¹ ನಿಷ್ಪನ್ನದಂತೆ (ಕ)

¹² ವೈಭವದ ಮೇಳದಲಿ (ಚ)

ಕೊಳನನಿಳಿದು ನಿಂದಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಜಿಸು | ವೆಳೆವೆಣ್ಣಳಾಸ್ಯವೆಸೆದುದು ||

ನಳಿನಾಕರವೆಂಬಾಗಸದೊಳಗು | ಜ್ವಳಿಸುವ ಚಂದ್ರಗಳಂತೆ¹

|| ೧೨೬ ||

ತರುಣಿಯರುಗಳೊಗ್ಗಾಗಿ² ನಲಿದು ಭೂ | ವರನ ಮೇಲಂಬುವ ಸೂಸೆ³

ಅರಸ ನಲಿದು⁴ ಮಗುಳ್ಳಂಗೆನೆಯರ ಮೇ | ಲಿರದೆ ಸೂಸಿದನು⁵ ವಾರಿಯನು

|| ೧೨೭ ||

ಅರಸನ ಮೇಲೆ ವಾರಿಯ ಸೂಸಲಂದೋರ್ವ | ತರಳಾಕ್ಷಿ ಪಿಡಿದ ಪಳುಕಿನ ||

ಕರಗಮೆಸೆದುದು ಶೋಣಾಂಬುಜದೊಳಗಣ⁶ | ವರಹಂಸನೆಂಬುದದೊಳು⁷

|| ೧೨೮ ||

ಮಡದಿಯೋರ್ವಳು ಪೊಂಗೊಡದೊಳಂಬುವ ತುಂಬಿ | ದೊಡನೆ⁸ ರಾಜಿಸಿದುದೆಂತೆನಲು ||

ಪಡಿಯೆಂದೆ ಗಡ ನಮ್ಮ ಕುಚಕೆಂದದ ತಂದು | ಹುಡುಕು ನೀರನು ಮೆಟ್ಟುವಂತೆ⁹

|| ೧೨೯ ||

ತರುಣಿಯೋರ್ವಳ ನಿಬಿಡಸ್ತನಗಳ ಮೇ | ಲರಸ ಚೆಲ್ಲಲು ನಿಂದ ನೀರು ||

ಕರಮೆಸೆದುದು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ಪೆಣ್ಣಳು ಪಯೋ | ಧರೆಯರೆಂಬುದ ಸೂಚಿಪಂತೆ

|| ೧೩೦ ||

ಇಳಿಯಾಣ್ಣನ ಕರದಿಂದೋರ್ವ ತರುಣಿ ಪೊಂ | ಗಳಸವ ತೆಗದಿಡೆ ಕೊಳಕೆ ||

ತಳುವದೊಪ್ಪಿದುದಸ್ತಾದ್ರಿಯಿಂ ಸಾಗರ | ದೊಳಗೆ ಬೀಳುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ

|| ೧೩೧ ||

ತರುಣಿ¹⁰ಯೋರ್ವಳ ಮೇಲೆ ಜೀರ್ಣೋಳವಿಯೊಳಂ | ದರಸ¹¹ ಕುಂಕುಮಜಲವಿಡಲು ||

ಕರಮೆಸೆದಿತ್ತಂಗಲತೆ¹² ಕಂಜಾಜಿಯೊ | ಕೃರಲ¹³ ಧರಿಸಿ ರಾಜಿಪಂತೆ

|| ೧೩೨ ||

ಶೋಭಿಸುವ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ವೈಭವದಿಂದ ಬಂದನು. ಅವನ ಬರವು ಮನ್ಮಥನು ಜಲಕೇಳಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. || ೧೨೫ || ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಆ ಎಳೆಯ ಹೆಂಗುಸರ ಮುಖಗಳು, ಆ ಸರೋವರವೆಂಬ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಚಂದ್ರಮಂಡಲಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದವು. || ೧೨೬ || ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ರಾಜನ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನು ಸೇಚಿಸಲು, ರಾಜನೂ ತಿರುಗಿ ಆ ಹೆಂಗುಸರ ಮೇಲಿಗೆ ನೀರನ್ನೆರಚಿದನು. || ೧೨೭ || ಒಬ್ಬಳು ರಾಜನ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಡಿದ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಗಡಿಗೆಯು ಕೆಂದಾವರೆಯೊಳಗಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಹಂಸದಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೧೨೮ || ಒಬ್ಬಳು ಹೆಂಗುಸು ಚಿನ್ನದ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಲು, ಅದು ತಮ್ಮ ಸ್ತನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವೆನಿಸುವುದೆಂದು ಕೋವಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕುದಿನೀರಲ್ಲಿ ಅದ್ದುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. || ೧೨೯ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಓರ್ವ ತರುಣಿಯ ಒತ್ತೊತ್ತಾದ ಮೊಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜನು ನೀರನ್ನು ಚೆಲ್ಲಲು, ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತ ನೀರು ಹೆಂಗುಸರು ವಯೋಧರೆಯರು (ಪಯ = ಹಾಲು; ನೀರು) ಎಂದು ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ತೋರಿತು || ೧೩೦ || ಒಬ್ಬಳು ರಾಜನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಚಿನ್ನದ ಕೊಡವನ್ನು ಸೆಳೆದು, ನೀರಿಗೆ ಇಕ್ಕಿದಳು. ಆಗ ಆ ಕೊಡವು ಅಸ್ತಮಾನದ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. || ೧೩೧ || ಅರಸನು ಪಿಚಕಾರಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬಳ ಮೇಲಿಗೆ ಕುಂಕುಮದ ನೀರನ್ನು ಎರಚಿದನು. ಆಗ ದೇಹವೆಂಬ ಬಳ್ಳಿಯು ಕೆಂಪು ಜಾಜಿಯ ಹೂವನ್ನು ಧರಿಸಿದಂತೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರಿತು. || ೧೩೨ || ರಾಜನು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮೇಲಿಗೆ ಕಸ್ತೂರಿಯ ನೀರನ್ನು ಸೇಚಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ

¹ ಜ್ವಳಿಸುವವುಗಳಂತೆ (ಗ)

² ಕೊಳಗಾಗಿ (ಕ)

³ ಸುರಿಯೆ (ಗ ಚ)

⁴ ಅರಸನೊಲಿದು (ಗ ಚ)

⁵ ಸುರಿದನು (ಚ)

⁶ ದೊಳಗಿರ್ಪ (ಗ. ಚ)

⁷ ಹಂಸೆಯೆಂಬುದದೊಳು (ಗ)

⁸ ತುಂಬಲೊಡನೆ (ಗ ಚ)

⁹ ಹುಡುಕುವುದದೊಳಾಡುವಂತೆ (ಕ).

¹⁰ ತರುಳಿ (ಗ) ¹¹ ಜೀರ್ಣೋಳವೆಯೊಳಂ (ಗ ಚ.). ¹² ಕರಮೆಸೆದಂಗಲತೆಗೆ (ಗ) ಕರಮೆಸೆದತ್ತಂಗಲತೆ (ಚ) ¹³ ಜಾಜಿಯೊಳರಲ (ಗ ಚ).

ಕತ್ತರಿಜಲವನರಸ ವಧುಗಳ ಮೇ । ಲೊತ್ತಲೆಸೆದುದಾ ಕ್ಷಣದೆ ॥

ಮತ್ತೆ ವರುಣ ಹರಿನೀಲದಿಂ ಸಮೆದ ಪೆ । ಣ್ಣುತ್ತಳಿಗಳೊ ಎಂಬಂತೆ

॥ ೧೩೩ ॥

ಚಂದನಜಲವ ನೃಪತಿ ನಲಿವುತಲಂ । ದಿಂದುಮುಖಿಯರ ಮೇಲೆಸಲು ॥

ಇಂದೂಪಲದಿಂ¹ ದೊಗೆದ ಪೆಣ್ಣುತ್ತಳಿ । ಯಂದನಡೆದು ರಾಜಿಸಿದುದು

॥ ೧೩೪ ॥

ಇಂತು ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನುಳಿದಾ ಭೂ । ಕಾಂತ ತಡಿಗೆಯೈತರಲು ॥

ಹಿಂತೆ ಬಳಲ್ಮುಡಿ ನನೆದಂಗದ² ನೃಪ । ಕಾಂತೆಯರೈದಿದರಾಗ

॥ ೧೩೫ ॥

ಸೋಗೆವಿಂಡಿಳಿದು ನೀರೀಂಟಿ ಕೊಳನ ಪತ್ತಿ । ರಾಗದಿಂ ನಲಿವುತ ತಡಿಗೆ ॥

ಸಾಗುವಂದದೆ ಬಿಡುಮುಡಿಯ ಪೆಣ್ಣು ತಂಡ । ಸಾಗಿ ನಡೆದುದೊಗ್ಗಿನಲಿ

॥ ೧೩೬ ॥

ಮುಡಿ ಮಡಕಿಳಿದಿರೆ ನಿಂದೋರ್ವ ಕೋಮಲೆ । ಬಿಡದೊಪ್ಪಿದಳು ಕಾಂಚನದ ॥

ನಿಡುಬೊಂಜೆ³ ನೀಲದ ಕಂಬವ ನೆಮ್ಮಿದ । ಬೆಡಗಿನಂತರಸನ ಮುಂದೆ

॥ ೧೩೭ ॥

ಉಟ್ಟು ದುಗುಲವ ಚಂದನವಿಟ್ಟು ತೊಡಿಗೆಯು । ತೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರ್ವ⁴ ಮುಡಿಗಳ ॥

ಕಟ್ಟಿ ಕಾಂತೆಯರು ಸಿಂಗರಿಸಿದ ರೊಯ್ಯನೆ⁵ । ದಿಟ್ಟಿಗೆ ಸೊಗಸೀವಂತೆ

॥ ೧೩೮ ॥

ಲಲನೆ ಕೇಳಾ ಸೀತಾದೇವಿ ತನ್ನೆಡ । ಬಲದೊಳಗಿದಾರ್ಥಿಯರನು ॥

ಆಲರ ತಿಱುದುಳೊಂಡು ಬರಲೆಂದಟ್ಟಲು । ನಲಿವುತ್ಪೆದಿದರಾ ಕ್ಷಣದೊಳು

॥ ೧೩೯ ॥

ಬಿಡದೋರ್ವಳು ಬಂದು ಪರುಶನೆ⁶ ದಿಂದಂದು । ಕಡುಪ್ರೀತಿಯೊಳು⁷ ಪ್ರಿಯಂಗುವನು ॥

ತಡೆಯದೆ ಪುಳಕವೇಳಿಸಿ ಪೂವ ಕೊಯ್ದಳು । ಮಡದಿ ಕೇಳಾರಾಮದೊಳು

॥ ೧೪೦ ॥

ಸ್ತ್ರೀಯರು ವರುಣನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಹೆಣ್ಣುಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರು. ॥ ೧೩೩ ॥ ರಾಜನು ಶ್ರೀಗಂಧದ ನೀರನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಆ ಸುಂದರಿಯರ ಮೈಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿದನು ಆಗ ಅವರು ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಶಿಲೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹೆಣ್ಣುಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದರು ॥ ೧೩೪ ॥ ಹೀಗೆ ನೀರಾಟವನ್ನಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸರೋವರದ ದಡಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿಬಂದನು ಆಗ ಆ ರಾಜವನಿತೆಯರು ಜೋತಾಡುವ ಕೂದಲಿನಿಂದಲೂ ಒದ್ದೆಯಾದ ದೇಹದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಬಂದರು. ॥ ೧೩೫ ॥ ನವಿಲಿನ ಹಿಂಡು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ನೀರುಕುಡಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಲಿದು, ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಬಿಟ್ಟು ಕೂದಲಿನ ಹೆಂಗುಸರ ತಂಡವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಾಗಿ ಬಂದಿತು ॥ ೧೩೬ ॥ ಅರಸನ ಮುಂದುಗಡೆ ಓರ್ವಳು ಹೆಂಗುಸು ತನ್ನ ಹಿಮ್ಮಡಿ ತನಕ ನೀಡಿರುವ ಕೂದಲುಳ್ಳವಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಆಕೆಯು ಕಪ್ಪಾದ ಕಂಬವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಂತ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ನೋಗಯಿಸಿದಳು ॥ ೧೩೭ ॥ ಆ ಹೆಂಗುಸರು ಪಟ್ಟೀಸೀರೆಯನ್ನುಟ್ಟರು ಗಂಧದ ಅನುಲೇಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆದರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟರು ಬಿಟ್ಟು ತರೆಗೂದಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಶೃಂಗಾರಮಾಡಿದರು ಆಗ ಅವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರಿದರು ॥ ೧೩೮ ॥ ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಸೀತಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಗೆಳತಿಯರನ್ನು ಹೂಕೊಯ್ದು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲು, ಅವರು ಒಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೩೯ ॥ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಸ್ವರ್ಣದಿಂದ ಸಂತೋಷ ತಾಳಿದವಳಾಗಿ, ರೋಮಾಂಚನ ತಾಳಿ ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಿಯಂಗುವಿನ

¹ ಇಂದುತ್ಪದಿ (ಗ) ಇಮೂತ್ಪಲದಿ (ಚ)

² ನನೆದ್ದಿದ (ಕ)

³ ಗೊಂಬೆ (ಚ)

⁴ ತೊಟ್ಟರ್ವರು (ಗ).

⁵ ಸಿಂಗರಿಸಿತು ಸೃಪತಿಯ (ಗ ಚ)

⁶ ಪರುಷನ (ಗ) ಪರಾಶನ (ಚ)

⁷ ಪ್ರೀತಿಯು (ಚ)

- ಚಕಿತ ಚಕೋರೇಕ್ಷಣೆ¹ಯೋರ್ವಳು ಪೋಗಿ | ಬಕುಳದಡಿಯೊಳಾಗ ನಿಂದು ||
ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಗಂಡೂಷವ ಮಾಡಿಯದಲ್ಲ² | ನಿಕಸಿತದರಲನೆತ್ತಿದಳು || ೧೪೧ ||
- ಸುದತಿ ಕೇಳಾರಾಮದೊಳಗೋರ್ವಳು ನೃದು | ಪದತಳದಿಂದಸುಗೆಯನು ||
ಒದೆಯಲೊಡನೆ ತಳಿರಾದುದೆಂದೆನೆ ಪೆ | ನ್ನದೆಗೆಡದವರುಗಳುಂಟೆ || ೧೪೨ ||
- ಮತ್ತೋರ್ವ ಮದಿರಾಂಬಕಿ³ ತಿಲಕಾಂಘ್ರಿಪ | ದೊತ್ತಿಲಿ ನಿಂದು ನಿಟ್ಟಿಸಲು ||
ಪೆತ್ತದು ವೂವನೆಂದೆನೆ ಪೆಣ್ಣಳ ನಗೆ⁴ | ನೆತ್ತ ಕಣ್ಣಾರು ಸೋಲದರು || ೧೪೩ ||
- ಅಂಗನೆಯೋರ್ವಳು ಕುರವಕತರುವನಾ | ಲಿಂಗನದಿಂ ತುಷ್ಟಿಬಡಿಸಿ⁵ ||
ಹಿಂಗದೊಳ್ಳರಲೆತ್ತಿದಳು⁶ ಪೆಣ್ಣಳ ಸವಿ | ಸಂಗಕ್ಕೆ ಸೋಲದರಾರು || ೧೪೪ ||
- ಮಂದಗಮನೆ ಮಂದಾರ ಸುರಭಿ ಗಂಧಿ | ಮಂದಾರದಗ್ರಭಾಗದಲಿ ||
ನಿಂದು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನುಡಿದರಲ ತಿಳಿದಳಾ | ನಂದದಿಂದಾರಾಮದೊಳಗೆ || ೧೪೫ ||
- ಹರಗಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಗಂಧವನುಂಡರಲುಣಿ | ಮರಣವ ಪಡೆದಪವೆಂದು⁷ ||
ಪರಿಹಾಸದಿಂದ ನಗುತ ಚಂಪಕದೊ | ಳ್ಳರಲನೆತ್ತಿದಳೋರ್ವ ಕಾಂತೆ || ೧೪೬ ||
- ಕಂದರ್ಪಗೊಂದನೆಯಂಬು ನೀನೇತಪ್ಪಿ⁸ | ಬೆಂದು ವಕ್ರಿಸಿಯಾಡುತ್ತ ||
ಬಂದು⁹ ಮಾಮರನನಲರಿಸಿ ತಳಿರನೋರ್ವ | ಮಂದಗಮನೆ ಕೊಯ್ದಳಾಗ || ೧೪೭ ||

ಹೂವನ್ನು ಕೊಯ್ದಳು. || ೧೪೦ || ಬೆದರಿದ ಚಕೋರವಕ್ಷಿಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನವಳೋರ್ವಳು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಬಕುಳ ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅದರ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಉಗುಳಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ತಿರಿದು ತಂದಳು. || ೧೪೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಆ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ತನ್ನ ಕೋಮಲವಾದ ಪಾದದಿಂದ ಅಶೋಕ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಒದೆದಳು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಚಿಗುರುಗಳು ಕಾಣಿಸಿದುವು ಹೀಗಿರುವ ಹೆಂಗುಸಿನ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಎದೆಗೆಟ್ಟುಹೋಗದವರು ಇರುವರೆ? || ೧೪೨ || ಮದಿರೆಯ ಅಮಲುಗಣ್ಣಿನ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಒಂದು ತಿಲಕವೃಕ್ಷದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೃಷ್ಟಿಹಾಯಿಸಲು ಆ ಮರದಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳಾದವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಗೆಗಣ್ಣಿಗೆ ಸೋಲದೆ ಇರುವವರು ಯಾರು? || ೧೪೩ || ಒಬ್ಬಳು ತರುಣಿಯು ಗೋರಂಟಿ ಮರವನ್ನು ಅಮೃತಗೊಳಿಸಿ ಸಂತೋಷವಡಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೂವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡಳು. ಹೆಂಗುಸರ ಮಧುರವಾದ ಒಡನಾಟಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗದವರು ಯಾರು? || ೧೪೪ || ಮಂದವಾದ (ನಿಧಾನವಾದ) ನಡಿಗೆಯವಳೊ. ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪದ ಪರಿಮಳ ವುಳ್ಳವಳೊ, ಆದ ಒಬ್ಬಳು ಮಂದಾರ ವೃಕ್ಷದ ಎದುರು ನಿಂದು ನೋಡಿ, ಮಾತಾಡುತ್ತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೂವನ್ನು ಕೊಯ್ದಳು. || ೧೪೫ || ಒಬ್ಬಳು ಹೆಂಗುಸು ಸಂಪಗೆಹೂವಿನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, “ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವು ಹೆಗುರವಾದುದಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ ತುಂಬಿಗಳು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಪರಿಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ ನಗುತ್ತ, ಸಂಪಗೆಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೂವನ್ನು ಎತ್ತಿದಳು. || ೧೪೬ || ಒಬ್ಬಳು ಮೆಲುನಡೆಯ ಸುಂದರಿಯು ಮಾವಿನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, “ಮನ್ಮಥ ನಿಗೆ ನೀನಂತಹ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾಣ!” ಎಂದು ವಕ್ರೋಕ್ತಿಯಿಂದ ನುಡಿದು ಮಾವಿನ ಮರದ ಚಿಗುರನ್ನು ಕೊಯ್ದಳು.

¹ ಚಕೋರರೋಚನೆ (ಗ ಚ). ² ಯದಲ್ಲ (ಗ). ³ ಮಧುರಾಂಬಕಿ (ಗ) ⁴ ಪೆಣ್ಣಳಾವಗೆ (ಗ). ⁵ ತುಟ್ಟಬಡಿಸಿ (ಗ). ತುಷ್ಟಿಪಡಿಸಿ (ಚ). ⁶ ದೊಳ್ಳರಲನೆತ್ತಿದಳು (ಚ) ⁷ ಪಡೆದಪಳೆಂದು (ಕ). ⁸ ಗೊಂದನೆಯನ್ನೇ ತೆರದಿ (ಗ). ⁹ ಬಂದ (ಚ).

ಗಾನರಸಾಮ್ಯತವನು¹ ಸೂಸಿಯಂದೋರ್ವ । ಮಾನಿನಿಯಾ ನಮೇರುವನು² ॥

ಯಾನಲೇರಿ³ ಕೊಯ್ದಳಾ ಪೂವ ಪುಸಿಯಲ್ಲ । ಮಾನಿನಿಯಾರಾಮದೊಳು

॥ ೧೪೮ ॥

ವರ್ಣಿ⁴ ಕೇಳಾರಾಮದೊಳಗೆ ನಾನಾ ಚೆಲ್ವು । ವರ್ಣಂಗಳಿಂ ಕೊಂಡಾಡಿ ॥

ಕರ್ಣಿಕಾರವನಿರದೆತ್ತಿದಳಂದೋರ್ವ⁵ । ಕರ್ಣಾಂತಾಯತನೇತ್ರ

॥ ೧೪೯ ॥

ಈ ಪರಿಯೊಳು ನಾನಾ ಪುಷ್ಪಗಳ ತಂ । ದಾ ಪೆಣ್ಣಳು ಜಾನಕಿಗೆ⁶ ॥

ಅ ಪದದೊಳು ಕೊಡಲವಳಲ್ಲಿಯೊಳು ತ । ನೋಪನಿಗಿತ್ತಳಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೫೦ ॥

ಪರಮನ ಪೂಜಿಸಿ⁷ ಪರಮಭಕ್ತಿಯೊಳಂ । ದರಸಿ⁸ ತನ್ನರಸಿಯ⁹ ನೆರಸು ॥

ಹರಿಸದಿಂ ವನಭೋಜನವ¹⁰ ನಾಡಿ ಸುಖದೊಳ । ಗಿರುತಿರ್ದರತಿರಾಗದೊಳು

॥ ೧೫೧ ॥

ಇಂತತಿ ಸಂತಸವೆಂಬ ನಾಗರದೊಳ । ಗಂತರಿಸದೆ ಯಾ ದಿನವ¹¹ ॥

ತಾಂ ತಡೆಯದೆ ಕಳಿವುತಲಿರಲದನಾ । ನೆಂತುಸುರುವೆನು¹² ಕಂಜಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೫೨ ॥

ಕವಿಜನ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಕಾಂತಾಜನ । ಸವಿವಿಲ್ಲ ಸಜ್ಜನ ಜನದ ॥

ತವಿರು¹³ ಬೇಡುವ ಜನ ಕಲ್ಪಭೂರುಹವೆನ । ಲವನೊಪ್ಪಿದನಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೫೩ ॥

ಇದು ಸರಸತಿಯಂಗಳಭೂಷಣ ಕೇಳ್ವರ । ಹೃದಯಕಮಲ ದಿವಸೇಂದ್ರ ॥

ಇದು ರಸಿಕರ ಕಿವಿಗವ್ಯತರಸಾಯನ । ವಿದು ಭವ್ಯಕುಮುದ ಚಂದ್ರಮನು

॥ ೧೫೪ ॥

॥ ೧೪೭ ॥ ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಸ್ತ್ರೀಯು ಗಾನವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಸುರಗಿಮರವನ್ನೇರಿ ಹೂವನ್ನು ಕೊಯ್ದಳು ॥ ೧೪೮ ॥ ಒಳ್ಳೆಯ ಮೈಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕಿವಿವರೆಗೆ ನೀಡಿರುವ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಸುಂದರಿಯೊರ್ವಳು ಹಲವಾರು ಬಣ್ಣಗಳ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತ, ಕಣಗಿಲೆ ಹೂವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ॥ ೧೪೯ ॥ ಆ ಹೆಂಗುಸರು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿವಿಧವಾದ ಹೂಗಳನ್ನು ಸೀತೆಗೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು ಆಗ ಅವಳು ಆ ಹೂಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು ॥ ೧೫೦ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ತನ್ನ ಅರಸಿಯರೊಡನೆ ವನಭೋಜನವನ್ನು ತೀರಿಸಿದನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ಇದ್ದರು ॥ ೧೫೧ ॥ ಎಲೈ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಅವರು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಆ ದಿನವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಲಿ! ॥ ೧೫೨ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಕವಿಜನರಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯಾಗಿಯೂ, ಸ್ತ್ರೀಜನರಿಗೆ ಕಂದರ್ಪನಾಗಿಯೂ, ಸಾಧು ಜನರಿಗೆ ತಾಯಿಮನೆಯಾಗಿಯೂ ಬೇಡುವ ಜನರಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾಗಿಯೂ ಶೋಭಿಸಿದನು ॥ ೧೫೩ ॥ ಈ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯವು ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಮೈಯ ತೊಡಿಗೆಯೂ, ಶ್ಲೋಕಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲವನ್ನೂ ವಿಕಾಸಪಡಿಸುವ ಸೂರ್ಯನೂ, ರಸಿಕರ ಕಿವಿಗೆ ಅಮೃತದ ರಸಾಯನವೂ, ಸತ್ಪುರುಷರೆಂಬ ನೈದಿಲಿಗೆ ಚಂದ್ರನೂ ಆಗಿದೆ ॥ ೧೫೪ ॥ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಹೃದಯ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ವಿದ್ಯಾದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರನ್ನ

¹ ರಸಾಮೃತಗಳ (ಚ) ² ಯಾ ಮೇರುವನು (ಗ) ³ ಯಾನಲರಸಿ (ಕ ಚ) ⁴ ವರ್ಣಿ (ಗ) ⁵ ದತ್ತಿವಳೋರೋರ್ವ (ಗ)

⁶ ಚೆಲುವಿಂದ (ಕ) ⁷ ಪೂಜೆಯ (ಕ) ⁸ ದರಸಿ (ಕ) ⁹ ತನ್ನಾರಿಯರ್ (ಗ) ¹⁰ ಪುರಮು ಪೊಕ್ಕು ಭೋಜನ (ಕ ಗ) ¹¹ ದಿವಸ (ಕ ಗ)

¹² ನೆಂತು ಬಣ್ಣವೆನು ¹³ ತವರು (ಚ) ೧೫೪, ೧೫೫ (ಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ)

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲ ಭಾಸ್ಕರ ನಾ | ಗ್ಧೇವಿಯ ಮುಖಮಣಿಮುಕುರ ||

ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸಸಾಗರ ನಿತ್ಯ | ದೇವಪ್ಪನೊರೆದ ಸತ್ಕಾವ್ಯ

|| ೧೫೫ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನಂದೋಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ವಿನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೧೫೬ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ-ಜಿನ-ವಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮುಧುಕರನತ್ಯುತ್ಕಮನಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ||

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮನಿಜಯದೊಳ

ಗೊದನಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸವೆತ್ತುದು ಪತ್ತನೆ ಸಂಧಿ

|| ೧೫೭ ||

ಗನ್ನಡಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ ಭಾವಕರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನೂ ಮಿತ್ರನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ರಚಿಸಿದ ಕಾವ್ಯವಿದು. || ೧೫೫ || ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು-“ಎಲೈ ಹುಲ್ಲೆಗಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಈ ದಿವಸ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದ ಪ್ರಕಾರ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಸಂಧಿ ಕೊನೆಯಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು.” || ೧೫೬ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೂ, ಹೊಸ ಮಂತ್ರಿಧ ಸ್ವರೂಪನೂ, ನಿರ್ಮಲ ಗುಣಯುಕ್ತನೂ, ಜಿನೇಶ್ವರನ ವಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕಿದ ತುಂಬಿಯಂತಿರುವವನೂ, ವಾಗ್ಧೇವಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ, ವರಿಸುದ್ದ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳವನೂ ಸಚಿವನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದ ರಾಮನಿಜಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿರಚಿತವಾಗಿ ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಖ್ಯಾತಿಪಡೆಯಿತು. || ೧೫೭ ||

೧೧. ಲಂಕಾಪುರ ವರ್ಣನೆ

- ಇಂದ್ರ ನರೇಂದ್ರ ನಾಗೇಂದ್ರವಂದಿತಪಾದ । ರುಂದ್ರ¹ ತರಣಿ ಶಶಿ ಕೋಟಿ ॥
ಸಾಂದ್ರ ಕಿರಣ ಕಾಯ ಮುನಿಸುಪ್ರತ ಜಿನ । ಚಂದ್ರಗಾನೋಲಿದೇವಗುವೆನು ॥ ೧ ॥
- ಮುಂದಣ ಕಥೆ ಯಾವುದದಲಿ ವೃತ್ತಾಂತವ । ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀವೆನೆಗೆ ॥
ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವೆ । ನಿಂದೀವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು ॥ ೨ ॥
- ಸುಗತಿಯ ಸುಜ್ಞಾನವ ಸಚ್ಚರಿತನ್ । ನಗಣಿತ ಸುಖಸಂಪದವ ॥
ಅಗಲದಿರ್ಪರು ಜಿನಕಥೆಯ ಲಾಲಿಸಿದರು² । ಮೃಗನೇತ್ರ ಕೇಳು ನೀನೊಲಿದು ॥ ೩ ॥
- ಕಕ್ಕಸಕುಚಿ ಕುವಲಯನೇತ್ರೆಯೆನ್ನಂ । ತಕ್ಕರೆ ಸವಿನುಡಿ ಸರಸಿ ॥
ಜೊಕ್ಕ ಪುತ್ತಳಿ ಜಿನಭಕ್ತಿ ಲಾಲಿಸು ಮೋಹ । ದಕ್ಕರಿಯಕೆ ಪ್ರಿಯದಬಲೆ ॥ ೪ ॥
- ನಲ್ಲಳೆ ನಯನಾನಂದೆ ಸುನಲವೆತ್ತ³ । ವಲ್ಲವಾಧರೆ ಪದ್ಮನೇತ್ರೆ ॥
ನಲ್ಲವೆಣ್ಣಳ ತಲೆವಣಿಯೆ ಲಾಲಿಸು ಮೋಹ । ಮಲ್ಲವಿಜಯನ ಕಥೆಯನು ॥ ೫ ॥
- ಅಂಗಜರೂಪ ಶ್ರೇಷ್ಠನವಾದಾಂಬುಜ । ಭೃಂಗ ಸದ್ಗುಣಗಣ⁴ನಿಳಯ ॥
ತುಂಗವಿಕ್ರಮ ಕೀರ್ತಿಯುತ ಪೇಳೊಲಿದು ಮು । ಕ್ಷೃಂಗನೆಯಧಿಪನ⁵ ಕಥೆಯ ॥ ೬ ॥
- ಅತ್ತಲು⁶ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಸೀತೆಯೊಳು ಮುದ । ನೆತ್ತು ವನಕ್ರೀಡೆಯನು ॥
ಬಿತ್ತರದಿಂದಾಡುತಿರಲೊಂದು ಕಥೆಯ ನಾ । ನಿತ್ತ ಪೇಳುವೆನು⁷ ಲಾಲಿಪುದು ॥ ೭ ॥

ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ-ನಾಗ ರೋಕಗಳ ಒಡೆಯರಿಂದ ವಂದಿಸಲ್ಪಡುವ ವಾದವುಳ್ಳ, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರು ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ನೇರಿದಂತಹ ತೇಜಸ್ಸಿನ ದೇಹವುಳ್ಳ ಮುನಿಸುಪ್ರತ ಜಿನೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಾನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ ॥ ೧ ॥ ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ, 'ಎಲೈ ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯಾವುದು? ಅದರ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವುವು? ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನನಗೆ ನೀವು ತಿಳಿಸಬೇಕು' ಎಂದಳು ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು "ಎಲೈ ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಚೆಲುವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು" ಎಂದನು ॥ ೨ ॥ ಎಲೈ ಮೃಗನೇತ್ರೆಯೇ, ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯನ್ನೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಸುಖ ಸಂವತ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ॥ ೩ ॥ ಎಲೈ ಕಿರಣವಾದ ಸ್ತನವುಳ್ಳವಳೇ, ನೈದಿಲೆಗಣ್ಣಿನವಳೇ, ನನ್ನ ಸಮಾನ ಪ್ರೀತಿಯವಳೇ, ಸವಿಯಾದ ಮಾತಿನ ರಸಿಕಳೇ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವುತ್ತುಳಿ ಚೆನ್ನದಂತಿರುವವಳೇ, ಜಿನಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳೇ, ಮೋಹದ ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕೆಯೇ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು ॥ ೪ ॥ ಪ್ರಿಯಳೇ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವವಳೇ, ಪ್ರೀತಿಯ ತಳಿರಿಸಂತಹ ಕೆಳದುಟಿಯವಳೇ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನವಳೇ, ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಶಿರೋರತ್ನವಾಗಿರುವವಳೇ ಮೋಹಮಲ್ಲನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೫ ॥ ಆಗ ಚೇಳಿನಿಯು ಪುನಃ ಹೀಗೆಂದಳು—ಎಲೈ ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪನೇ, ಜಿನಭಕ್ತನೇ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನೇ, ಹೆಚ್ಚಾದ ವರಾಕ್ರಮ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೇ, ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಗಂಡನ (ಜಿನೇಶನ) ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು—ಎಂದಳು ॥ ೬ ॥ ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು—ಶ್ರೀ ರಾಮನು ಅತ್ತ

¹ ವೃಂದ (ಕ) ² ಲಾಲಿಸುವರು (ಗ) ನಾಲಿಸುವರು (ಚ) ³ ನೀ ಪದ್ಯ ಗ ಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ⁴ ಸೂನಲವೆತ್ತ (ಕ) ⁵ ಗುಣಗಳ (ಗ)
⁶ ಯದವನ (ಗ) ⁷ ಅತ್ತಲಾ (ಚ) ⁸ × (ಗ ಚ)

ಅಂಗನೆ ಕೇಳಿ ಸೋಂಪಿಂದ ಸೊಬಗಿಂದ । ಸಿಂಗರದಿಂ ಸಿರಿಯಿಂದ ॥

ಮಂಗಲಮಯವಾಗಿಹುದಾ ನಾಡ ಬೆ । ಡಂಗ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು

॥ ೮ ॥

ಮಳೆಯಿಂದ ಪೊಳೆಯ ಕಾಲುನೆಗಳಿಂದಲ್ಲಲ್ಲಿ । ಬೆಳೆವ ನಾನಾ ಬೆಳೆಯಿಂದ ॥

ಕುಳಿವ ಕೊಳಗಳಿಂ ವೂಡೋಟಿಂಗಳಿಂ । ದೆಳಸಿಹುದಾ ನಾಡು ಕಣ್ಣೆ

॥ ೯ ॥

ಊರೂರ್ಗ ನಂದನವನ ಶಾಳೀವನ । ಊರೂರ್ಗ ಸರಸಿ ವೂಡೋಟಿ ॥

ಊರೂರ್ಗ ಕೆಂಪಿತೊಪ್ಪಿಗಳ ಕಾಲುನೆಯಿರ¹ । ಊರೂರ್ಗಳಿರದೆ ರಾಜಿಪವು

॥ ೧೦ ॥

ಇಟ್ಟಿಡೆ²ಯೆಂಬುದಬಲೆಯರ ಕುಚದೊಳು । ಕಟ್ಟಿಂಬುದವರ ಮುಡಿಯೊಳು ॥

ಮೆಟ್ಟಿಂಬುದು ಸೋಪಾನದೊಳಲ್ಲದೆ । ಪುಟ್ಟಿಲಿಲ್ಲಾ³ ನಾಡೊಳಗೆ

॥ ೧೧ ॥

ಹುಸಿಯೆಂಬುದು ಶಶಿಮುಖಿಯರ ಮಧ್ಯದೊ । ನೆನವ ಗರುಡವನೆಯೊಳಗೆ ॥

ಅಸಿಯಳೆ ಫಲವನೀಯದ ಪುಷ್ಪದೊಳಗಲ್ಲ । ದೆಸೆಯದಾ ನುಡಿಯದಪೊಳಗೆ

॥ ೧೨ ॥

ಹಿಡಿ ತಡೆಯೆಂಬುದು ಪರಿಣಯದೊಳು ಬಿಡು । ನುಡಿಯೆಂಬುದು ಬೀರದೊಳು ॥

ಕೊಡಯೆಂಬ ನುಡಿ⁴ ಬೆಳುಗೊಡೆ⁵ಗಳೊಳಲ್ಲದೆ । ನುಡಿವವರಾ ನಾಡೊಳಿಲ್ಲ⁶

॥ ೧೩ ॥

ಮನವಚನದೊಳರುಹನ ನಂಬುಗೆ ಜಿನ । ಮುನಿಗಳ ಸೇವೆ ಸರ್ವರೊಳು ।

ವಿನಯವಚನ ಧರ್ಮವರ್ತನವಿಲ್ಲದ । ಮನುಜರಿಲ್ಲಾ ನಾಡೊಳಗೆ

॥ ೧೪ ॥

ಸೀತೆಯೊಡನೆ ವನಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ನಾನು ಒಂದು ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು ॥ ೭ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಒಂದು ನಾಡು ಬಹಳ ಸೊಂಪಾಗಿಯೂ, ಸೊಗನಾಗಿಯೂ, ಶೃಂಗಾರ ಸಂವತ್ಸುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಂಗಲಕರವಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಬೆಡಗನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ! ॥ ೮ ॥ ಆ ನಾಡು ಮಳೆನೀರಿನಿಂದಲೂ, ನದಿಗಳ ಕಾಲುನೆನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹಲವಾರು ವಿಧದ ಬೆಳೆಗಳಿಂದಲೂ, ತಣ್ಣಗಾದ ಸರೋವರಗಳಿಂದಲೂ, ಹೂದೋಟಗಳಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಿದೆ. ॥ ೯ ॥ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಊರನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ನಂದನವನ, ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳು, ಸರೋವರ, ಹೂದೋಟ, ಕೆರೆ. ತೊರೆಗಳ ಕಾಲುನೆಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿವೆ. ॥ ೧೦ ॥ ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಸ್ಥಳವೆಂಬುದು ಹೆಂಗುಸರ ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಕಟ್ಟು ಎಂಬುದು ಅವರ ತುರುಬಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಮೆಟ್ಟು ಎಂಬುದು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆಯಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ॥ ೧೧ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹುಸಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಹೆಂಗುಸರ ಕಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಗರುಡಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ. ಫಲಹೀನವಾದ ಹೂವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಗೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲದೆ, ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ಸುಳ್ಳು' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದವೇ ಇಲ್ಲ. ॥ ೧೨ ॥ ಹಿಡಿ ತಡೆ ಎಂಬ ಮಾತು ಮದುವೆಯಲ್ಲಿಯೂ. ಬಿರುನುಡಿ (ಕರಿಣೋಕ್ತಿ) ಎಂಬುದು ಶೌರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ. 'ಕೊಡೆ' ಎಂಬುದು ಬೆಳ್ಳೊಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದಲ್ಲದೆ, ಇಂತಹ ಶಬ್ದಗಳನ್ನಾಡುವ ಜನರು ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ॥ ೧೩ ॥ ಆ ನಾಡಿನ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಜಿನೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಜಿನಮುನಿಗಳ ಸೇವೆಯೂ ಇರುವುದು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ವಿನಯದ ಮಾತುಗಳೂ ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆಯೂ ಇರುವುದು ॥ ೧೪ ॥ ಆ ನಾಡು ತುಂಬಿಯಂತಹ ಕೂದಲಿನ. ತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಯೌವನದ, ಕಿಂದಾವರೆ

¹ ಕಾಲುನೆಗಳಿರ (ಜ)

² ಇಟ್ಟಿಡೆ (ಗ. ಜ)

³ ಪುಟ್ಟಿಲಿಲ್ಲಾ (ಜ).

⁴ ಕೊಡೆಯೆಂಬುದು (ಗ).

⁵ ಗೊಡೆಯೊಳಗಲ್ಲದೆ (ಗ).

⁶ ನುಡಿವ ಜನಾಂತ್ಯದೊಳಲ್ಲ (ಕ).

ತುಂಬಿಗುರುಳ ತುಳುಕುವ¹ ಜನ್ಮನದ ಶೋ | ಕಾಂಬುಜಾನನ²ದೇಳನಗೆಯ ||

ಕಂಬುಕಂಧರದ ಕಾಂತೆಯರಿಂದಾ ನಾಡು | ತುಂಬಿಹುದತಿ ಸೊಬಗಾಂತು

|| ೧೫ ||

ಕಂಜವದನದ ಕನಕಲತೆಯಂಗದ | ರಂಜಿಸುವರಗಿಳಿ ನುಡಿಯ ||

ಕುಂಜರಗವನದ ಕುಮುದಾಕ್ಷಿಯರಿಂದ | ಮಂಜುಳವಡೆದುದಾ ದೇಶ

|| ೧೬ ||

ಚಾಟಿನ್ನುಡಿಯ ಚದುರೆಯರಿಂದಿನಿದೀವ | ಕೂಟದ ಕುಶಲೆಯರಿಂದ ||

ಬೇಟದ ಬೆಲೆವೆಣ್ಣಳಿಂದಾ³ ನಾಡು ಸ | ಘಾಟಿಕೆಯನು ಪಡದಿಹುದು

|| ೧೭ ||

ಮನ್ನಿಸಿ ಮನಮೊಲ್ಲ ಹಸಿದು ಬಂದವರಿಗೆ | ಪ್ಲಾನ್ನವನಿತ್ತುಪಚರಿಸ ||

ಚೆನ್ನೆಯರಿಂದಲೆಸೆದವಾ ನಾಡೊಳ | ಗನ್ನಸತ್ರಗಳೆಡೆವಿಡದೆ

|| ೧೮ ||

ಅಱತ ಚಾತಕದಂತೆ⁵ ನೀರಳ್ಳೆಯಿಂ ಬಾಯಿ | ದೆಱಕೆವ ಪಾಂಥರುಗಳಿಗೊಲಿದು ||

ಮಿಱುಪ ಪಯೋಧರಿಯರು⁶ ನೀರನೆರೆದಲ್ಲಿ | ಪಱಿಪಡಿಸುವರು ತೃಷೆಯನು

|| ೧೯ ||

ಬಳಲಿದ ಪಾಂಥರುಗಳಿಗಿನಿರಸವನು | ತಳುವದಿತ್ತಪೆವು ನಾವೆಂದು ||

ಒಳುನ್ನುಡಿಯಿಂ ಕರೆವಂತಿಕ್ಕುಯಂತ್ರದ | ಬಳಗವಾ ನಾಡೊಳೊಪ್ಪಿದವು

|| ೨೦ ||

ಇಂತು ರಾ⁶ರಾಜಿಪ ನಾಡ ನಡುವೆ ಭೂ | ಕಾಂತೆಯ ನಗೆಮೊಗದಂತೆ ||

ಕಾಂತೆ ಕೇಳೊಂದು ಪಟ್ಟಣವೊಪ್ಪುತಿರ್ಪುದ | ತ್ಯಂತ ನೈಭವದೊಡಗೂಡಿ

|| ೨೧ ||

ಬಳಸಿ ಪರಿವ ಪನಿನೀರ ಕಾಲುವೆ ವೊ | ಗೊಳ ಶಾಳೀವನದಿಂದ ||

ವಿಲಸಿತವಾಗಿ ರಂಜಿಸುವಾರಾಮದಿಂದ | ತಳೆದುದು¹ ಪೊಳಲು ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ

|| ೨೨ ||

ಯಂತಹ ಮುಖದ, ಮುಗುಳುನಗೆಯ, ಶಂಖದಂತಹ ಕೊರಲಿನ, ಹೆಂಗುಸರಿಂದ ತುಂಬಿ ನೋಗಸಾಗಿರುವುದು || ೧೫ ||
ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖ, ಚೆನ್ನದ ಬಳ್ಳಿಯಂತಿರುವ ದೇಹ, ಅರಸುಗಳಿಗಿಂತಹ ಮಾತು, ಅನೆಯಂತಹ ನಡಿಗೆ, ನೈದಿಲೆ
ಯಂತಹ ಕಣ್ಣು—ಇರುವ, ಹೆಂಗುಸರಿಂದ ಆ ದೇಶವು ಮನೋಹರವಾಗಿರುವುದು || ೧೬ || ಮೋಹಕವಾದ ಮಾತು
ನ್ನಾಡುವ ಚದುರೆಯರಿಂದಲೂ, ಸವಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಒಡನಾಟದ ಕುಶಲೆಯರಿಂದಲೂ, ಕಾಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ
ಗಣಿಕೆಯರಿಂದಲೂ ಆ ನಾಡು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ || ೧೭ || ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಸಿದು ಬಂದವರನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ
ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಭೋಜನವನ್ನಿತ್ತು ಉಪಚರಿಸುವ ಚೆಲುವೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅನ್ನಸತ್ರಗಳು ಬಹಳ
ವಿದ್ದವು. || ೧೮ || ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಪಯೋಧರೆಯರಾದ ಹೆಂಗುಸರು ಬಾಯಾರಿದ ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಬಾಯಾರಿ
ನೀರು ಕಂಡಿಯಲು ಬಾಯಿ ತೆರೆವ ಪಯಣಿಗರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನೆರೆದು ಅವರ ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಗುವರು.
|| ೧೯ || ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿನ ಗಾಣದ ಯಂತ್ರಗಳು ಇದ್ದವು ಅವು “ಬಳಲಿದ ದಾರಿಗರಿಗೆ ಸವಿಯಾದ ರಸವನ್ನು ತಡೆ
ವಿಲ್ಲದೆ ನಾವು ಕೊಡುವೆವು” ಎಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಕರೆಯುವಂತೆ ಧ್ವನಿಗೊಡುತ್ತಿದ್ದವು || ೨೦ || ಎಲೈ
ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ನಾಡಿನ ನಡುವೆ ಭೂದೇವಿಯ ನಗೆಮೊಗದ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವು ಬಹಳ
ವೈಭವದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವುದು. || ೨೧ || ಸುತ್ತಲೂ ಹರಿಯುವ ಪನ್ನೀರಿನ ಕಾಲುವೆಯಿಂದಲೂ, ಹೂಗೊಳದಿಂದಲೂ,

¹ ತುಂಬಿದ (ಚ). ² ಯೇಕಾಂಬುಜಾನನ (ಚ). ³ ವೇಣ್ಣಳಿಂದಲಾ (ಗ). ⁴ ಭತ್ತ (ಕ) ಚಕ್ಕ (ಗ) ⁵ ಆರಾತಕದಂತೆ (ಗ)

⁶ ↓ (ಚ). ⁷ ತಳೆದುದಾ (ಚ)

ಆ ನಗರದ ಸಿರಿ ಪೆಂಪು ಚಿಲ್ವಿಕೆಗಂ | ದಾ ನಾಕ ಮಲಮಲ ಮರುಗಿ ||

ಅನದೆಯೆನೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುವುದನೆ¹ | ನಾನದನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು

|| ೨೩ ||

ನಾಕನಾಯಕನ ಪ್ರೊಳಲ ಬೈವುದಳಕೆಯ | ನೂಕೆಂಬುದುರಗ ನಗರಿಯ ||

ಸಾಕಂತಿರೆನ್ನೊಳಗೆಣೆಯೆ ನೀನೆಂದು ನಿ | ರಾಕರಿಸುವುದಾ ಪ್ರೊಳಲು

|| ೨೪ ||

ಜಲದುರ್ಗ ವನದುರ್ಗ ಗಿರಿದುರ್ಗವಾ ಬಲು | ಸ್ಥಲದುರ್ಗಗಳು ತಂತಮ್ಮ ||

ಬಲುವೆಯನಾ ಪುರಕಿತ್ತನೆಂದೆನಲದ² | ನೊಲಿದು ಪೇಳುವ ಕವಿಯಾರು

|| ೨೫ ||

ಜಲಧಿ ಬಳಸಿದಗಳಾಗಿ ತ್ರಿಕೂಟಾ | ಚಲನ ಬಳಸಿ ವಜ್ರಪರಿಪೇ ||

ನೆಲಸಿರಲಾ ಪಟ್ಟಣದ³ ನೆಲಬಲಿಕೆಯ | ನೊಲಿದು ಪೇಳುವ ಕವಿಯಾರು

|| ೨೬ ||

ಅಟ್ಟಣ⁴ಯಗಳಾಳ್ವರಿ ಪುಲಿನೊಗ ಕಂ | ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುವ ಚೋರಖಂಡಿ⁵ ||

ಮುಟ್ಟು ಮೂದಲಿಸುವ ಕೊತ್ತಳನೆಸೆಯಲಾ | ಪಟ್ಟಣವನು ಪೇಳ್ವಿನೇನ

|| ೨೭ ||

ಮುಱಿಯಿಂದ⁶ ಮೋಸದಿಂ ಸಿರಿ ಹಾಱಿಪೋದೊಡಾ⁷ | ನಱಿಯೆ ನಾನಾ ಬಲದಿಂದ ||

ಇಱಿದು ಕಡಿದು ಸೂರೆ⁸ಗೊಳ್ಳಡಾ ಪುರಿ⁹ ಸಗ್ಗ | ದೇಱಿಯಗೆ¹⁰ ನೂಕದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

|| ೨೮ ||

ಭಾರತಿಯರಮನೆ ಜಸವೆಣ್ಣು ನೆಲೆವಾಡ | ವೀರ ಸತಿಯ ತವಿರೂರು ||

ಆರಯ್ಯ ರತಿಯಾಡುದಾಣವೆಂದೆನೆ ಪೇಳ್ವ | ರಾರು ಲಂಕೆಯ ಗಾಡಿಯನು

|| ೨೯ ||

ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಂದಲೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋಬಿಸುವ ಉದ್ಯಾನದಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಸೊಬಗುವಡೆದಿದೆ. || ೨೨ || ಆ ನಗರದ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಘನತೆ, ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವು ಅಸೂಯೆವಟ್ಟು ಸಹಿಸದೆ ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚದೆ ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಅದನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೨೩ || ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಬೈಯುವಂತಿದೆ. ಕುಬೇರನ ನಗರಿಯನ್ನು ಅತ್ತ ನೂಕು ಎನ್ನುವುದು ನಾಗಲೋಕದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಾಕು, ಹಾಗಿರಲಿ ನೀವು ನನಗೆ ಸಮಾನರೇ? ಎಂದು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವುದು. || ೨೪ || ಜಲದುರ್ಗ, ವನದುರ್ಗ, ಗಿರಿದುರ್ಗ, ಸ್ಥಲದುರ್ಗಗಳು ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ನಾಮಧ್ಯೇಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಕವಿ ಯಾವನು? || ೨೫ || ಸಮುದ್ರವೇ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಂದಕವಾಗಿ. ತ್ರಿಕೂಟವರ್ವತವೇ ಸುತ್ತವರಿದ ವಜ್ರದ ಕೋಟೆಯಾಗಿರಲು, ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸುಭದ್ರತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಕವಿ ಯಾವನು? || ೨೬ || ಅಟ್ಟಣೆ, ಅಗಳು, ಅಳುವೇರಿ, ಹುಲಿಮೋರೆ, ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನಿರೀಕ್ಷಿಸ ತಕ್ಕ ಕಳ್ಳಕಂಡಿ—ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೊತ್ತಳವು ತೋಬಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೨೭ || ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಮೋಸದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಸಂಪತ್ತು ಹಾರಿ ಹೋದರೆ ಏನೆನ್ನಲೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ವಿಧವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಂದು ತಿವಿದು ಕಡಿದು ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೂರೆಮಾಡಲು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೂ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗದು. || ೨೮ || ಆ ಲಂಕೆಯು ಸರಸ್ವತಿಯ ಅರಮನೆ ಕೀರ್ತಿವಧುವಿನ ನೆಲೆಮನೆ. ಶೌರ್ಮವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ತಾಯಿಮನೆ, ರತಿದೇವಿಯ ಆಟದ ಸ್ಥಳ—ಎನ್ನುವಾಗ ಅದರ ಸೊಬಗನ್ನು ತಿಳಿಸಬಲ್ಲವರು ಯಾರು? || ೨೯ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ

¹ ನೋಡುವುದನೆ (ಕ) ² ಕಿತ್ತವೆಂದೆನಲದ (ಕ) ³ × (ಗ) ⁴ ಅಟ್ಟಣ (ಗಚ) ⁵ ಗಂಡಿ (ಗ) ಕಂಡಿ (ಚ). ⁶ ಮೂರೆಯಿಂದ (ಗ) ಮೂರೆಯಿಂದ (ಕ). ⁷ ಮೋದೊಡ (ಗ). ⁸ ಕೋಟ (ಚ) ⁹ ಪುರ (ಗ) ¹⁰ ದೇಱಿಯದ (ಗ).

ನ್ಯಾಯದ ನಡೆಯ ನಡೆವರಲ್ಲದೆಯೆ । ನ್ಯಾಯವನೆಸಗಿ ಬದುಕುವ ॥

ನಾಯಕಾಭಾಸ¹ರಿಲ್ಲಾ ಲಂಕೆಯೊಳಂಬು । ಜಾಯತೇಕ್ಷಣೆ ಕೇಳೊಲಿದು ॥ ೩೦ ॥

ಹೊಜಗತಿನಯ ನುಂಪುವೆದಿ ಹಾವಸೆಗಲ್ಲ । ತೆಜದಂತೆ ರಜನೆಯ ನುಡಿದು ॥

ಮಂಟಿನಾಡಿ ಮನುಜರ ಕೆಡಿಸಿ ಬಾಳುವ ಮರೆ । ಯಿಱಗಾಱಿರಿಲ್ಲ² ಪುರದೊಳು³ ॥ ೩೧ ॥

ಸವಿನುಡಿಗಳ ಸಕಲರೊಳಾಡಿ ನೃಪತಿಯ । ಕಿವಿಯೊಳಿರಿಸಿ⁴ ಕೊಂಡೆಯವ ॥

ತವೆ ಮನುಜರ ಕೆಡಿಸುವ ಪಿಣುಣರುಗಳಿ । ಲ್ಲವನಿಪನಾಳ್ವ ಪುರದೊಳು ॥ ೩೨ ॥

ಉಂಡೆಗೆರಡ ಬಗೆದು ಕೂಡಿದವರೊಳು । ಹಿಂಡಿ ಪುಳಿಯ ಬಾಳ್ವವರ ॥

ಕಂಡು ಕಟುಬಿ ಕಾಣಲಾರದೆ ನರಕದ । ಕೊಂಡಕಿಳಿವರಿಲ್ಲವಲ್ಲ ॥ ೩೩ ॥

ಕ್ರೂರರ ಕೃಪಣರ ಕೃಪೆಹೀನರ ಭೂ । ಭಾರರ ಶರರ ವಂಚಕರ ।

ಜಾರರ ಚೋರರ ಜಡರ ದುರ್ಜನರ ಸಂ । ಚಾರವಿಲ್ಲಾ ಪುರದೊಳಗೆ ॥ ೩೪ ॥

ಮಾಸದ ಮನುಜರ ಮೈಸಿರಿ ಗಂಡು ಕ । ಟ್ಪಾಸುರದಿಂ ನೃಪಗವರ ।

ಲೇಸ ಮಂಟಿನ ಪಿಣುಣುಡಿದು ಕೆಡಿಸಿ ಬಾಳ್ವ । ಭಾಸರಿಲ್ಲಾ ಲಂಕೆಯೊಳು⁵ ॥ ೩೫ ॥

ಸಿರಿವಂತರು ಸಿಂಗರವೆದಿರರು ಪರ । ಪುರುಷಾರ್ಥಿಗಳು ಬಲ್ಲವರು ॥

ಸರಸರು ಸನ್ಮಾರ್ಗಯುತರಲ್ಲದಾ ಪುರ । ವರದೊಳುಂಟೇ ಗಾಂಪರಬಲೆ ॥ ೩೬ ॥

ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳು ಆ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲೇ ನಡೆವವರಲ್ಲದೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿ ಬದುಕುವಂತಹ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದರಾದ ಮುಖಂಡರು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ॥ ೩೦ ॥ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಕಾಣುವಾಗ ಬಹಳ ನಯ ನುಣುಪುಗಳಿಂದ ತೋರುವ ಹಾವಸೆಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನಾಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮರೆಗೊಳಿಸಿ. ಇತರ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಬಾಳುವ ಮರೆಯಿರಿಗಾರರು (ಮರೆಯಾಗಿದ್ದು ತಿಳಿದವರು) ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಲ್ಲ ॥ ೩೧ ॥ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಮಧುರ ವಚನಗಳನ್ನಾಡಿ, ರಾಜನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಡಿಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವ ಚಾಡಿಗಾರರು ರಾಜನಾಳುವ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲ ॥ ೩೨ ॥ ಉಂಡ ಕಡೆಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಬಗೆದು, ಒಂದು ಗೂಡಿದವರೊಳಗೆ ಹುಳಿ ಹಿಂಡಿ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಾಳುವವರನ್ನು ಕಂಡು ಅಸೂಯೆಗೊಂಡು, ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ನರಕದ ಹೊಂಡಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವವರು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ. ॥ ೩೩ ॥ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರಿಗಳು, ಕೃಪಣರು, ನಿರ್ದಯರು, ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರವಾಗಿರುವವರು, ದುಷ್ಟರು, ಮೋಸಗಾರರು, ಜಾರರು, ಕಳ್ಳರು, ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳು, ಕೆಟ್ಟವರು-ಇಂಥವರ ಸಂಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ॥ ೩೪ ॥ ಮನುಷ್ಯರಾದವರು ಮನುಷ್ಯರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು, ಹೆಚ್ಚಾದ ಮದದಿಂದ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ, ಚಾಡಿ ಮಾತಾಡಿ, ಕೆಡಿಸಿ ಬಾಳುವ ಗೊಗೆಗಣೆಯಾದ ಜನರು ಆ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ॥ ೩೫ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳವರು, ಶೃಂಗಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದವರು, ಪರೋಪಕಾರಿಗಳು, ಜ್ಞಾನಿಗಳು, ರಸಿಕರು, ಸನ್ಮಾರ್ಗವರ್ತಿಗಳು ಅಲ್ಲದೆ, ದಡ್ಡರೆನಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ, ॥ ೩೬ ॥ ಎಲೈ ಕಮಲಮುಖಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ

¹ ನಾಯಕ ಬಾಶ (ಗ) ² ಮಂಟಿನಾರಿಗಾರರಿಲ್ಲ (ಗ) ³ ರಿಲ್ಲದವರೊಳು (ಚ) ⁴ ಕಿವಿಯೊಳುಸಿರಿ (ಚ) ⁵ ಬಾಸ್ಯಾಭಾಸರಿಲ್ಲಾ ಪುರದೊಳಗೆ (ಚ) ೩೨ ಈ ಪದ್ಯ ಕೆದ್ದಿಲ್ಲ

ಚದುರರು ಜಿನಭಕ್ತರು ಸಾಧುಗಳು ಮೃದು । ಹೃದಯರು ನಿರ್ವಂಚಕರು ।
ಸದಮಲ ಚರಿತರಲ್ಲದೆಯಿಲ್ಲವಂಬುಜ । ವದನೆ ಕೇಳಾ ನಗರದೊಳು

|| ೩೭ ||

ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು ಬೆಸವೆಣ್ಣು ಬಿಡುವಣ್ಣು ಮನೆವೆಣ್ಣು । ನೆಲೆವೆಣ್ಣುಗಳ ಸಂದಣಿಯಿಂ ।
ಲಲನೆ ಕೇಳಾ ಪುರ ಸಿರಿಸಿಂಗರ ಕಲೆ¹ । ನೆಲೆವನೆಯಾಗಿ ರಾಜಿಪುದು

|| ೩೮ ||

ಬಡನಡುವಿನ² ಬಡಬಾಸೆಯ ಬಡಬಡ । ನುಡಿಗಳ³ ನಳಿನವದನದ ||
ನಿಡುಗಣ್ಣು ನಿಡುಮುಡಿಗಳ ನೀಱಿಯರ ವಂ । ಗಡವಿರಲೆನೆದುದಾ⁴ ನಗರಿ

|| ೩೯ ||

ನಳಿತೋಳ ನಳಿನವದನದೇಳಲತೆ ಮೃಯ । ನಳನಳಿವೆಳೆವಾಳೆದೊಡೆಯ ।
ತೋಳಪ ಕಂಗಳ ತೋರ ಮೊಲೆಯ ವೆಣ್ಣು ತಂಡ । ವೆಳಸಲೆಳಸಿತಾ ಪೊಳಲು

|| ೪೦ ||

ಜಾಣೆಯರಿಂದ ಜವ್ವನೆಯರಿಂ ಜಸವೆತ್ತ । ವೀಣಾಲಾಪೆಯರಿಂದ ।
ಏಣನಯನೆಯರಿಂದೆಸೆದುದಾ ಪುರ ವಂಚ । ಬಾಣನ ಬಯಕೆಯಾಗರವೆ⁵

|| ೪೧ ||

ಘಟ್ಟಮಗುಳ್ಳುವರಿಂದ ಪೂಮಾಲೆಯ । ಕಟ್ಟ ಜನರಿಗೊಲಿದೀವ ।
ನಿಟ್ಟಸಳ್ಳಣ್ಣ ನೀಱಿಯರಿಂದೆಸೆದುದಾ । ಪಟ್ಟಣ ಪದ್ಮದಳಾಕ್ಷಿ

|| ೪೨ ||

ಕಡೆಯಿಲ್ಲದ ಶಾಂತರಸವ ಬಲಿಸಿ⁶ಯಜ । ಕಡೆದು⁷ ಕಂಡರಿಸಿದಂದೊಳು ||
ಬಿಡದೊಪ್ಪುತಿರ್ಪುವಾ ನಗರದ ಕೇರಿಗ । ಕಡೆಯೊಳು ಜಿನಮಂದಿರಗಳು

|| ೪೩ ||

ಪರಮನ ಮೇಗಣ ಪರಮಭಕ್ತಿಯೊಳಜ । ನುರುತರ ನವರತ್ನದಿಂದ ।
ಪಿರಿದಾದ ಕರಕುಶಲದೊಳು ರಚಿಸಿದಂತೆ । ವರಜಿನಗೃಹಗಳೊಪ್ಪಿದವು

|| ೪೪ ||

ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳವರು, ಜಿನಭಕ್ತರು, ಸಾಧುಗಳು, ದಯಾಶೀಲರು, ಮೋಸವಿಲ್ಲದವರು, ಒಳ್ಳೆಯ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಪರ್ತನೆಯುಳ್ಳವರು ಅಲ್ಲದೆ ಇತರರು ಇಲ್ಲ. || ೩೭ || ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಬೆಲೆವೆಣ್ಣು (ಸೂಳೆ), ಕೆಲಸವೆಣ್ಣು, ಬಿಡುವೆಣ್ಣು, ಮನೆವೆಣ್ಣು, ನೆಲೆವೆಣ್ಣು - ಮುಂತಾದ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗದಿಂದ ಸಂವತ್ತು - ಶೃಂಗಾರ - ಕಲೆಗಳಿಗೆ ನೆಲೆಮನೆಯಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವುದು. || ೩೮ || ತೆಳುವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಯ, ತೆಳುವಾದ ಉದರರೋಮಪಂಕ್ತಿಯ, ತವಕದಿಂದಾಡುವ ಮಾತಿನ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖದ, ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣಿನ, ಉದ್ದವಾದ ತಲೆಗೂದಲಿನ ಸುಂದರಿಯರ ವೃಂದದಿಂದ ಆ ನಗರವು ಶೋಭಿಸಿತು. || ೩೯ || ನಯವಾದ ಕೈಯ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಎಳತಾದ ಬಾಳೆಯಂತಿರುವ ತೊಡೆಯ, ಹೊಳೆಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳ, ದಪ್ಪನಾದ ಮೊಲೆಗಳ ಹೆಂಗುಸರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಶೋಭಿಸಿತು || ೪೦ || ಎಲೈ ಮನ್ಮಥನ ಇವ್ವಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯಳಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಂತಹ, ಯೌವನದಿಂದ ಕೂಡಿದಂತಹ, ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ವೀಣೆಯ ಆಲಾವಪುಳ್ಳಂತಹ, ಮೃಗನೇತ್ರೆಯರಿಂದ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೪೧ || ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಗಂಧ ತೇಯುವ, ಹೂವನ್ನು ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಮಾರುವ, ಉದ್ದವಾದ ಹೂವಿನ ಎಸಳಿನಂತಹ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಸುಂದರಿಯರಿಂದ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೪೨ || ಆ ನಗರದ ಬೀದಿಗಳ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿನಾಯಗಳಿದ್ದವು ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಶಾಂತರಸವನ್ನೇ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿ, ಕಡೆದು ಕಂಡರಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವವು. || ೪೩ || ಬ್ರಹ್ಮನು ಜಿನೇಂದ್ರನ

¹ ರವಿ (ಗ). ² ಬಿಡುಮುಡಿಗಳ (ಗ). ³ ನಡುವಿನ (ಗ.ಚ) ⁴ ಮಗಡದಿನೆಸೆದುದಾ (ಚ) ⁵ ಬಯಕೆಯಾಗರವೆ (ಗ) ⁶ ಬಲಿಸಿ (ಗ).

⁷ ಕಡೆದು (ಕ).

ಪಳುಕು¹ ಪವಳ ಪಚ್ಚೆ ನುತ ಪದ್ಮರಾಗ ಸ | ದ್ವಿಳಸಿತ ನೀಲ ಕೆಂಗಲ್ಲ |
ತೊಳಪ ಮುತ್ತಿನ ಜಿನಬಿಂಬಂಗಳಾ ಜಿನ | ನಿಳಯದೊಳೆಸೆದವಬ್ಬುಕ್ಕಿ

|| ೪೫ ||

ನುತಿಪ ನತಿಪ ನರ್ತಿವಾನಂದಿಪ ಭವ್ಯ | ತತಿಯಘಕುಲ ಸಂತತಿಯ ||
ಹತಿಪ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಪರವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರತಿ | ಕೃತಿಗಳೊಪ್ಪಿದವಂದಲ್ಲಿ

|| ೪೬ ||

ಚರಿತೆ ಪುರಾಣಾಗಮ ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾ | ಕರಣ ಛಂದೋಲಂಕಾರಗಳ ||
ನಿರವಿಪ ಮುನಿಗಳಿಂ ಪಂಡಿತರಿಂ ಕೇಳ್ವ | ಗರುವರಿಂದೆನೆದುದಾ ನಿಳಯ

|| ೪೭ ||

ಕೇರಿಕೇರಿಯ ಮನೆಮನೆಯಂಗಣದ ಸಿರಿ | ದಾರದ² ಮುಂಗಡೆ ನಿಂದು ||
ವೀರ ಭಾವರಿಯನಿಕ್ಕುವ³ ಮುನಿಗಳ ಭವ್ಯ | ರಾರೈವರಾ ನಗರದೊಳು

|| ೪೮ ||

ಪೊಸ ವಸ್ತುಗಳು ಬಂದೊಡಾ ಯತಿಗಳಿಗೆ | ಚರಿಸಿ ಕೈಕೊಂಬರೊಳ್ಪುಣಿಸ ||
ಒಸೆದಿತ್ತು ಶೇಷಾನ್ತನ ಕೊಂಡು ಬಾಳ್ವ ನಾ | ನಸರಲ್ಲದಿಲ್ಲ ಗಾವಿಲರು

|| ೪೯ ||

ಪೆಡತಲೆಗೈದಿದ ಕಣ್ಣು ಬೆನ್ನನು ಪತ್ತಿ | ದೊಡಲೆಡೆವಿಡದಂ⁴ದೊಳಗೆ ||
ಅಡಸಿದ ಮಣ್ಣೆಸೆದಿರೆ⁵ ಮುನಿವರರುಗ | ಆಡವಿಯಿಂ ಚರಿಗೆಗೈದುನರು⁶

|| ೫೦ ||

ಕಾಡೊಳಗಣ⁷ ಕ್ರೂರ ಮೃಗವಾ⁸ಯತಿಯೊಡ | ಗೂಡಿ ಬರಲು ಪುರಜನರು ||
ನೋಡಿ ಕೌತುಕವಡುತಿರ್ಪರಂದವನೊಡ⁹ | ಗೂಡಿದ ಶಾಂತವಿನ್ನಂತೊ

|| ೫೧ ||

ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಂತವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಅತಿಶಯವಾದ ನವರತ್ನಗಳಿಂದ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೈಯ ಕುಲಲತೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿದನೋ ಎಂಬಂತೆ ಪ್ರೇಷವಾದ ಜಿನಮಂದಿರಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿದವು || ೪೪ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಜಿನಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಶಿಲೆ, ಹವಳ, ಪಚ್ಚೆ, ಪದ್ಮರಾಗ, ನೀಲ, ಕೆಂಪುಕಲ್ಲು, ಹೊಳೆವ ಮುತ್ತು - ಎಂಬವುಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. || ೪೫ || ಸ್ತುತಿಸುವ, ನಮಸ್ಕರಿಸುವ, ಕುಣಿಯುವ, ಆನಂದಪಡುವ ಸತ್ಪುರುಷರ ಸಮೂಹದ ಪಾಪ ಸಮೂಹವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಪರಮಾತ್ಮವಸ್ತುಗಳ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಅಲ್ಲಿದ್ದವು || ೪೬ || ಆ ಜಿನಾಲಯವು ಚರಿತೆ, ಪುರಾಣ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು. ಅಲಂಕಾರ - ಮುಂತಾದುವನ್ನು ನಿರೂಪಣೆಮಾಡುವ ಮುನಿಗಳಿಂದಲೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದಲೂ, ಇವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳತಕ್ಕ ಗೌರವ ಶಾಲಿಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೪೭ || ಭವ್ಯಜನರು ಬೀದಿಬೀದಿಯ ಮನೆಮನೆಯ ಅಂಗಳದ ಶ್ರೀದ್ವಾರದ ಮುಂದುಗಡೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ವೀರಭಾವರಿಯನ್ನು ಇಕ್ಕುವ ಜಿನಮುನಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುವರು, || ೪೮ || ಆ ವಟ್ಟಣದ ಜನರು ತಮಗೆ ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳೇನಾದರೂ ದೊರೆತರೆ ಅವನ್ನು ಮೊದಲು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು. ಮತ್ತೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವರು ಉತ್ತಮ ಭೋಜನವನ್ನು ಋಷಿಗಳಿಗಿತ್ತು ಉಳಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ನೇವಿಸಿ ಬಾಳುವರು ಇಂಥವರಲ್ಲದೆ ಜಡಮತಿಗಳಾದ ಜನರು ಅಲ್ಲಿಲ್ಲ || ೪೯ || ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಋಷಿಗಳು ಹಿಂದಲೆ ತನಕ ಗುಳಿಬಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಬೆನ್ನಿಗೆ ಅಂಟಿದ ಹೊಟ್ಟೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸರ್ವಾಂಗವೂ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಅನ್ನಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಆ ವಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬರುವರು || ೫೦ || ಕಾಡಿನ ಯತಿಯು ಅನ್ನಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ನಾಡಿಗೆ ಬರುವಾಗ ಆ ಕಾಡಿನ ಕ್ರೂರಮೃಗವೂ ಆತನೊಡನೆ ಬರುವುದು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ವಟ್ಟಣಿಗರು ಆ

¹ ಪಳಕು (ಚ) ² ಸಿದ್ಧಾರದ (ಗ) ³ ಪಾದಲಿಯಿಕ್ಕುವ (ಕ) ಪಾದಲಿಗಳಿಕ್ಕುವ (ಚ) ⁴ ವಿಡಿದಂ (ಗ ಚ) ⁵ ಮಣ್ಣೆಸೆದಿಹ (ಗ) ಮಣ್ಣೆಸೆದಿರೆ (ಕ) ⁶ ಚರಿಗೆಗೈದುನರು (ಕ) ಚರಿಗೆಗೈದಿರು (ಚ) ⁷ ಕಾಡೊಳಗಣ (ಕ) ⁸ ಮೃಗದಾ (ಕ) ⁹ ತಿರ್ಪರಂದವನೊಡ (ಕ)

ಗಂಡವಿಮುಕ್ತರ¹ ಕಂಡು ನಲಿದು ಮುಂ । ಕೊಂಡು ನಿಲಿಸಿ ತಂದು² ಮನೆಗೆ ।
ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಣಲಿತ್ತು ಕಳುಪುವ ಭವ್ಯರ । ತಂಡವಾ ಪುರದೊಳೊಪ್ಪಿದುದು³ ॥ ೫೭ ॥

[ನಡೆತರ್ಪ ಯತಿಯ]⁴ ಕಾಣುತ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಪೋಗಿ । ತಡೆದುಣಲಿತ್ತು ಸದ್ಗತಿಯ ॥
ಪಡೆನ ಭವ್ಯರುಗಳಲ್ಲದೆಯಭವ್ಯತೆಯಿಂದ । ಕೆಡುವವರಿಲ್ಲ ಲಂಕೆಯೊಳು ॥ ೫೮ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿ ವಿನೋದಗ । ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕವಿ ವಾದಿಗಳ ॥
ಸೊಲ್ಲು ಸೊಗಸುವಾತಿಲ್ಲದ ಕೇರಿಗ । ಅಲ್ಲವಾ ಪುರದೊಳಗಬಲೆ ॥ ೫೯ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಯೊಸಗೆವಾಡೊಸಗೆದೋರಣ⁵ ಮ । ತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿಯೊಸಗೆಯ ವಾದ್ಯ ॥
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ಗಾನವಿಲ್ಲದ ಮನೆ । ಯಿಲ್ಲವಾ ನಗರದೊಳಬಲೆ ॥ ೬೦ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಾದಿನ ಸಾರಣೆ ಪೂವಲಿ । ಯಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪನಿನೀರ ಚಳೆಯ ॥
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ರಂಗವಲಿಗಳಿರ್ಪ । ವಿಲ್ಲದ ಬೀದಿಗಳಿಲ್ಲ⁶ ॥ ೬೧ ॥

ನಿಟ್ಟಸುವರ ಕಣ್ಣ ಬಜ ಬಜಿವುದು ಮೇಲೆ । ಪುಟ್ಟಪುದೆದ್ದೆಗೆ ಸಂತಸನ ।
ಕಟ್ಟದಿರೊಳು ಸಿರಿ ಕಣ್ಣೆ ಒಪ್ಪಿತಾ⁷ । ಪಟ್ಟಣವಿಹುದಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೬೨ ॥

ದಳಪತಿಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮನೆಯ ಮುಂ । ಡಳಿಕರ ಸಾಮಂತರುಗಳ ॥
ಅಳಿಯಂದಿರರನುಕ್ಕಳ ಕೇರಿ ಬಳಸಿರ । ಲೆಳಸಿದುದಾ ರಾಜನಿಳಯ ॥ ೬೩ ॥

ಯತಿಯ ಶಾಂತಗುಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುವರು. ॥ ೫೭ ॥ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿರುವ ಇಂತಹ ಜಿನಮುನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಸಂತೋಷಗೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆತಂದು, ಭೋಜನವನ್ನಿತ್ತು ಕಳುಹಿಸುವ ಭವ್ಯರ ಸಮೂಹವು ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ॥ ೫೮ ॥ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಭವ್ಯರು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬರುವ ಜಿನಮುನಿಯನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಕರೆತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಭೋಜನವನ್ನಿತ್ತು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ಇಂಥವರಲ್ಲದೆ ಅಭವ್ಯ ಪರ್ತನೆಯಿಂದ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವ ಜನರು ಅಲ್ಲಿದ್ದು. ॥ ೫೯ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಭೆಗಳೂ, ಮನೋರಂಜನೆಗಳೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳ ಮಾತುಗಳೂ. ವಾದಿಗಳ ಸೊಗಸಿನ ಮಾತುಗಳೂ. ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತವೆ. ॥ ೬೦ ॥ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶೋಭನಗೀತಗಳು. ಮಂಗಳತೋರಣಗಳು, ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳು, ಮಂಗಳ ಗಾನಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಮನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ॥ ೬೧ ॥ ಆ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾರಣೆಗಳೂ, ಹೂವಿನ ಅರ್ಪಣೆಗಳು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವನ್ನೀರಿನ ಸೇಚನೆಗಳು, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ರಂಗೋಲಿಗಳು ಕಾಣಿಸುವವು. ಇವು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಬೀದಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ॥ ೬೨ ॥ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡುವವರ ಕಣ್ಣಿನ ಬರಗಾಲವು ಪರಿಹಾರಗೊಳ್ಳುವುದು, ಅಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುವುದು. ಆ ಪಟ್ಟಣವು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನಿಂತ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದು ॥ ೬೩ ॥ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಆರಮನೆಯು ಸೇನಾಪತಿಗಳ, ಮಂತ್ರಿಗಳ, ಜನನಾಯಕರ, ಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಗಳ, ಸಾಮಂತರಾಜರ, ಅಳಿಯಂದಿರ, ರಾಜಕುಮಾರರ ಬೀದಿಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿ, ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿದೆ. ॥ ೬೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ಆರಮನೆಯು ಸೇರುವೆಗಾರರ. ಶಾಸುಭಾಗರ. ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರ. ಬೀದಿಗಳ

¹ ದಂಡವಿಮುಕ್ತರ (ಗ) ² ತಮ್ಮ (ಗ ಚ.). ³ ಕೊಂಡಿದ್ದವು (ಗ). ⁴ ಸಡೆದು ಬರ್ಪತಿಯ (ಕ ಗ ಚ.) ⁵ ವಸಗವಾಡೊಸಗೆ ದೋರಣ (ಗ) ಯಾವ ಪಾಡೊಸಗೆ ದೋರಣ (ಚ) ⁶ ಬೀಡೆಗಳಲ್ಲ (ಗ). ⁷ ಕಣ್ಣೆಒಪ್ಪಿತಾ (ಚ).

ಸೇರುವೆಗಾಱರ ಶ್ಯಾನಭಾವರ¹ ಬಲು | ವಾರಣ ನಾಜಿ ವಾಹಕರ ||

ಕೇರಿ ಕೇರಿಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳು ಕಣ್ಣೆ ಸೆಡುಡಂ | ದಾ ರಾಜನಿಳಯವಬ್ಬಕ್ಕಿ || ೫೯ ||

ಸಾಲುವಿಡಿದ ನೆಲೆವಾಡಗಳಿಂ ಚಿತ್ರ | ಶಾಲೆ ನಾಟಕ ಶಾಲೆಗಳಿಂ ||

ಲೀಲಾಗೃಹಗಳಿಂದರಮನೆ ಕಣ್ಣಿತಿ | ಲೀಲೆಯನಿರದೆ ಪುಟ್ಟಪುದು || ೬೦ ||

ರನ್ನದ ಗೋಪುರನಿಚಯಗಳಿಂ ಪೊಸ | ಪೊನ್ನ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡದಿಂದ² ||

ಮುನ್ನೇಸಹಂತೆ ಪೊಳೆನ ಕಲಶಗಳಿಂದ³ | ಮನ್ನಣೆವಡೆದುದಾ ನಿಳಯ || ೬೧ ||

ಅಂಬರ ಮುಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿದ ಕೇತನದ ಮಗು | ಲಾಂಬರದಿಂದಲ್ಲಲ್ಲಿ ||

ಚೆಂಬೊನ್ನಕಳಸವಿಕ್ಕಿದ⁴ ಕುಸಕಗಳಿಂ⁵ | ದಿಂಬಾದುದು ಕಣ್ಣಿಬಲೆ || ೬೨ ||

ಮಜ್ಜನಮನೆ ಮಂತ್ರಾಲಯ ರಾಜಪ⁶ | ಸೆಜ್ಜೆಯ ನಿಲಯ ಕೀಲಣೆಯ⁷ ||

ಉಜ್ಜುಗಿಸಿದ ಬಳ್ಳಿವಾಡಗಳಿಂದಂ | ಪಜ್ಜಳಿಸಿದುದಾ ನಿಳಯ⁸ || ೬೩ ||

ಈ ಪರಿಯೊಳಗೊಪ್ಪವಡೆದರಮನೆಯೊಳು | ಶ್ರೀಪತಿಸುತಗೈವಡಿಯ ||

ರೂಪಿನಿಂದೆಸೆದನು⁹ ರಾವಣನೆಂಬ | ಭೂಪತಿಯತಿವಿಭವದೊಳು || ೬೪ ||

ಅವನ ಸಿರಿಯನವನುರುವಿಕ್ರಮಕಿ | ನ್ನವನ ಜಯಕೆ ಬಳಕವನ

ಅನಯವ ಸೌಂದರ್ಯಕೆ ಕೀರ್ತಿಗೆ ಪೇಳೊ | ಡನನಿಯೊಳೆಣೆಯಿಲ್ಲವಬಲೆ || ೬೫ ||

ಸಿರಿಯಿರವೆಂತೊ ಕುಬೇರನವನ ಬಂದು | ವರವತಿಯನು¹⁰ ಬೇಡುವನು ||

ಅರಸಾಜ್ಞೆಯಂತನ್ನದಿಕ್ಕಾಲಕರನ | ಸರನ ಕಾದಿಹರನವರತ || ೬೬ ||

ನಡುವೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು || ೫೯ || ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿರುವ ನೆಲೆಮನೆಗಳಿಂದಲೂ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ನಾಟಕಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಮನೋರಂಜನಾ ಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಅರಮನೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದು || ೬೦ || ರತ್ನದ ಗೋಪುರ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಬಾಗಿಲುಗಳಿರುವ ಮನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಬಾಲಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕಲಶಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಅರಮನೆಯು ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದು || ೬೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆಕಾಶವನ್ನು ತಗಲುವಂತೆ ಎತ್ತವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಪತಾಕೆಯ ವಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವ ಕೆಂಪುಚಿನ್ನದ ಕಲಶದಿಂದಲೂ ಹಾಕಿದ ತುದಿಯುಂಗುರದಿಂದಲೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಯಿತು || ೬೨ || ಆ ಅರಮನೆಯು ಸ್ನಾನಶಾಲೆ, ಮಂತ್ರಶಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಬಾಗಿಲು ಕೀಲುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಯ್ಯಾಗೃಹದಿಂದಲೂ ಸಾಲಾಗಿರುವ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದು || ೬೩ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾವಣನೆಂಬ ರಾಜನು ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ಇರುವನು ಅವನು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನ್ನದನಿಗೆ ಐದು ಮಡಿ ಮಿಗಿಲಾಗಿರುವನು || ೬೪ || ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ರಾವಣನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೂ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೂ, ಗೆಲುವಿಗೂ, ದೇಹಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೂ, ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಗೂ ಎಣೆಯಿಲ್ಲ || ೬೫ || ಅವನ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಂದೋ |

¹ ಸೇನಬಾವರ (ಗ) ಸೇನಬೋವರ (ಚ) ² ಬಾಗಿಲ್ವಾಡಗಳಿಂ (ಗ ಚ) ³ ಕಳಸಗಳಿಂದ (ಗ ಚ) ⁴ ಕಲಸವಿಕ್ಕಿದ (ಕ) ⁵ ಕುರುಜುಗಳಿಂ (ಗ) ⁶ ಮಂತ್ರಶಾಲೆ ರಾರಾಜವ (ಗ) ⁷ ಕೀಲಣೆಯಿಂ (ಚ) ಕೀರಣೆಯಿಂ (ಕ) ⁸ ಭವನ (ಗ ಚ) ⁹ ರೂಪಿನಿಂದೆಸೆದನು (ಗ) ¹⁰ ವರವತಿಯನು (ಗ),

ಪರದೇಶದರಸುಗಳವನ ಕಾಣ್ಯಗೆ ತಂದ । ಕರಿತುರಗಾದಿ ವಸ್ತುಗಳು ॥

ನೆರೆದರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೊಳಾವ ಕಾಲದೊ । ಶಿರುತಿರ್ವರಂಬುಜನೇತ್ರ¹

॥ ೭೭ ॥

ಅವನಿಯೊಳುಳ್ಳವನೀಶರ ಚರರುಗ । ಅವನವನರಗೇಳ್ವ² ಪೇಳ್ವ ॥

ರವನೊಪ್ಪಿತು ಶರಧಿಯ ಘೋಷವೆಂಬಂ । ತವನ ಸಿರಿಯನೇನನೆಂಬೆ

॥ ೭೮ ॥

ಉರುಭುಜವೆಂಬ ರಕ್ಕಸಿ ಪಗೆರಾಯರ । ಹರಣವ ನುಂಗುವನೆಂದು ॥

ಭರದೆ³ ನೀಡಿದ ನಾಲಗೆಯಂತವನ⁴ ಚೆಲ್ವ । ಕರದ ಕೂರಸಿಯೊಪ್ಪಿದುದು

॥ ೭೯ ॥

ಧುರಧರಣಿಯೊಳಿದಿರಾದರಿರಾಯರ । ನೆರಪಿದ ನೆಲವೆಣ್ಣೊಳವಳ⁵ ॥

ಪುರುಷನಾದನು ಬಳಿಕಾ ನೃಪಲೋಕದ । ನರಪತಿಗಳಿಗುಂಟೆ ಲಜ್ಜೆ

॥ ೮೦ ॥

ಭಪ್ಪನ್ನ ದೇಶದರಸುಗಳ ಮನುಜರು । ಕವ್ವನ ತಂದು ಭೀತಿಯೊಳು ॥

ಒಪ್ಪಿಸಲೊಪ್ಪುವ ಬಾರದರಸುವಿಗೆ । ಮುಪ್ಪು ತಹನು ರಾವಣನು

॥ ೮೧ ॥

ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರುಗಳವನಿಯೊಳುಳ್ಳ । ದುಷ್ಟ ರಾಕ್ಷಸನೃಪವರರು⁶ ॥

ಸೃಷ್ಟಿಯುಂಟೆಯೆ ಬೆಸಕೈವರಾ ಭೂಪನ । ಧೃಷ್ಟತೆಯನು ವೇಳ್ತಿನೇನ⁷

॥ ೮೨ ॥

ಹೆಸರ ಹಿಡಿಯಲಮ್ಮರು ರಾವಣಾರ್ಜುನ । ದೆಸೆಯ ನಿಟ್ಟಿನರು ಕದನವ ॥

ಎಸಗಲಮ್ಮರು ಪಗೆರಾಯರವನ ನಾ । ಹಸನನೇನೆಂಬೆನಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

॥ ೮೩ ॥

ಕುಬೇರನು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ವಾರುಪತ್ಯವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿರುವನು ಇತರ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಬಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದು ಕೊಂಡು, ಅವನ ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನ ರಾಜಾಜ್ಞೆ ಎಂತಹದೋ ! ॥ ೮೭ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳನಿಯೇ, ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಗಾಗಿ ವರದೇವದ ರಾಜರು ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತಂದು, ಅವನ ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನೆರೆದಿರುವರು. ॥ ೮೮ ॥ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ರಾಜರುಗಳ ದೂತರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಮಯವನ್ನು ಕೇಳತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಹೇಳತಕ್ಕ ಶಬ್ದವು ಸಮುದ್ರದ ಘೋಷದಂತೆ ಕೇಳುವುದು. ಅವನ ವೈಭವವನ್ನು ಏನು ಹೇಳಲಿ ! ॥ ೮೯ ॥ ಅವನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಭುಜವೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ವೈರಿ ರಾಜರ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನುಂಗುವನೆಂದು ಉದ್ರೇಕದಿಂದ ನೀಡಿರುವ ನಾಲಗೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವನ ಚೆಲುವಾದ ಕೈಯು ಖಡ್ಗವು ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೯೦ ॥ ಯುದ್ಧ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಇದಿರಾದ ವೈರಿಭೂಪರು ವರವಡಿಸಿದ್ದ ಭೂಪನಿಗೆ ಇವನೇ ಗಂಡನಾದನು - ಎನ್ನುವಾಗ ರಾಜ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿರುವ ಸರೇಂದ್ರರಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯುಂಟೆ ? ॥ ೯೧ ॥ ಐವತ್ತಾರು ದೇವರಗಳ ರಾಜರು ಕಳುಹಿದ ದೂತರು ಕಪ್ಪು ವಸ್ತ್ರ ತಂದು ಅರ್ಪಿಸಿದರೆ ಅವರ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಇವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವನು ಕಪ್ಪು ಕೊಡದ ರಾಜನಿಗೆ ಮುಪ್ಪನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವನು. ॥ ೯೨ ॥ ಎಂಟು ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಒಡೆಯರೂ ಲೋಕದ ದುಷ್ಟ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಭೂಮಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಅವನ ಅಜ್ಞಾನವರ್ತಿಗಳಾಗಿರುವರು. ಆ ರಾಜನ (ರಾವಣನ) ಸಾಹಸವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ ! ॥ ೯೩ ॥ ವೈರಿರಾಜರು ರಾವಣನ ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತಲು ಹೆದರುವರು, ಅವರು ರಾವಣನಿರುವ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಲಾರರು, ಯುದ್ಧ ವನ್ನೊಡೂ ಮಾಡಲಾರರು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ರಾವಣನ ಸಾಹಸವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ ! ॥ ೯೪ ॥ ರಾವಣನಿಗೆ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿದ

¹ ಶಿರುತಿರ್ವರಂತೆ ಸಂದರ್ಭವು (ಗಜ) ² ಕೇಳ್ವ (ಗಜ) ³ ಇರದೆ (ಜ) ⁴ ಕರವೆಂಬಂತವನ (ಕ). ⁵ ನಲವಣ್ಣೋವನಾ (ಜ).

⁶ ನೃಪವರನ (ಕ) ನೃಪವರನು (ಗ) ⁷ ಧೃಷ್ಟವಸೇನ ಹೇಳುವನು (ಜ) ೭೧ ಈ ಪದ್ಯ ಕ ದಲ್ಲ.

ಎಜಗಿದವರಿಗಾ¹ ನೃಪಗೆ ಮಚ್ಚರದಿಂ । ದೆಜಗದ ಪಗೆರಾಯರಿಗೆ ॥

ನೆಜಿದುದು ಸ್ತುತೀನಿಬಿಡಾಲಿಂಗನ । ತೆಜನಂತವನ² ವಿಕ್ರಮದ

॥ ೭೪ ॥

ಆ ಜನಪನ ತೇಜದ ಮಧ್ಯದೊಳಾ³ । ರಾಜೀವಸಖನೊಪ್ಪಿದನು ॥

ರಾಜನದನೆ⁴ ಕೇಳು ನಡುವಗಲೊಳು ದೀಪ । ರಾಜಿಸುತಿಹುದೆಂತಂತೆ

॥ ೭೫ ॥

ಸಿರಿಕಂಡನ ಸಿರಿಪಚ್ಚೆಯ ಪನ್ನೀರ । ಸರಸಿಜದರಲ ತಂಬೆಲರ ॥

ಇರದೆ ಬಯಸಿ⁵ ಬಾಯಾಡುವರವನಂಗ । ದಿರವ ನೋಡಿದ ಕೋಮಲೆಯರು

॥ ೭೬ ॥

ತಳಿರ ಹಾಸುವರು ತಣ್ಣಿಗಳನನುಸುವರು । ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಬಯಸುವರು ॥

ಎಳನಾಳೆಯೆಲೆಯ ಪಾಸುವರವನಂಗನ । ನೆಳಸಿ ನೋಡಿದ ಕಾಮಿನಿಯರು

॥ ೭೭ ॥

ಊಟವನುಣರು ಮೀಯರು ಪಾಸುದುಗುಲನ । ಪಾಟಮಾಡರು ತಮ್ಮಿನಿಯರಾ ॥

ಕೂಟಕೆಳಸರಾ ನೃಪನ ನೋಡಿದ ಪೆಣ್ಣು । ಛಾಟವನೇನ ಪೇಳುವೆನು

॥ ೭೮ ॥

ನರನಾಥಾಹಿತ ಶೋಣಿತ ವಂಕಿಲ । ನರ ಖಡ್ಗಧಾರಾ ಪಥದ⁶ ॥

ಸಿರಿವೆಣ್ಣು ಬಂದುದು ಜಸವೆಣ್ಣು ಪೋದುದು । ಪಿರಿದು ಕೌತುಕವಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

॥ ೭೯ ॥

ದಶಕಂಠನ ಜಸವೆಂಬ ಸಿತಾಬ್ಜದೊ । ಕೆಸೆದಿರ್ಪ ತುಂಬಿಯೆಂದದೊಳು ॥

ವಸುಧೆಯೊಪ್ಪುವುದೆನಲವನ ಕೀರಿಯದೊಂ । ದೆಸಕವನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು

॥ ೮೦ ॥

ರಾಜರಿಗೂ, ಮತ್ತರಗೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸದಿರುವ ರಾಜರಿಗೂ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀಯ (ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ; ಅಪ್ಪರ ಸ್ತ್ರೀಯ) ಬಿಗಿಯಾದ ಅವ್ವಗೆಯು ದೊರೆಯುವುದು ಅವನ ವರಾಕ್ರಮವು ಅಂಥದು. ॥ ೭೪ ॥ ಎಲೈ ಚಂದ್ರಮುಖಿ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾವಣರಾಜನ ತೇಜದ ನಡುವೆ ಸೂರ್ಯನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೀಪವು ಕಾಣುವಂತೆ ತೇಜೋಹೀನನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವನು ॥ ೭೫ ॥ ಅವನ ದೇಹ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೆಂಗಸರು ಕಾಮಸಂತಪ್ತರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದವನ್ನೂ, ಕರ್ಪೂರವನ್ನೂ, ಪನ್ನೀರನ್ನೂ, ತಾವರೆಹೂವನ್ನೂ, ತಂಗುಳಿಯನ್ನೂ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಬಯಸಿ ಬಾಯಾರುವರು. ॥ ೭೬ ॥ ಅವನ ರೂಪವನ್ನು ಆಸೆಪಟ್ಟು ನೋಡಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಮತಾಪವೇರಿ ಅದರ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಚಿಗುರನ್ನು ಹಾಸಿಕೊಳ್ಳುವರು, ತಣ್ಣೀರನ ಕೂಳವನ್ನು ಹುಡುಕುವರು, ಬೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಬಯಸುವರು, ಎಳತಾದ ಬಾಳೆಯ ಎಲೆಯನ್ನು ಹಾಸಿಕೊಳ್ಳುವರು ॥ ೭೭ ॥ ರಾವಣನನ್ನು ನೋಡಿದ ಹೆಂಗಸರು ಊಟವನ್ನು ಉಣ್ಣರು, ಸ್ನಾನಮಾಡರು, ಹಾಸುಗೆ ರೇಶ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಮಾಡರು, ತಮ್ಮ ನಲ್ಲರ ಒಡನಾಟವನ್ನೂ ಬಯಸರು ಹೀಗೆ ಅಂತಹ ಹೆಂಗಸರ ಆಟವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೭೮ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಜನ ವೈರಿಗಳ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೆಸರಾದ ಆತನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಖಡ್ಗಧಾರೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬುಡಳು, ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೋದಳು (ಕೀರ್ತಿ ವಿಸ್ಮರಗೊಂಡಿತು)—ಇದು ಬಹಳ ಅಶ್ವರ್ಯದ ಸಂಗತಿ ॥ ೭೯ ॥ ರಾವಣನ ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಬೆಳ್ಳಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವ ತುಂಬಿಯಂತೆ ಈ ಘೂಮಿಯು ಇರುವುದನ್ನುವಾಗ ಅವನ ಕೀರ್ತಿಯ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ॥ ೮೦ ॥ ಆನೆಯ ಹಣೆಯಂತೆ ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ತನವುಳ್ಳ, ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಏಕಾದಶಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನವಗ್ರಹಗಳೂ ಸೇರಿವೆ ಅವನಿಗೆ ಶಿವನು

¹ ವರಿಯು (ಚ)

² ತೆಜನಂತವನ (ಚ)

³ ಮಧ್ಯದೊಳಗಾ (ಚ)

⁴ ರಾಜೀವಲೋಚನ (ಚ)

⁵ ಬಯಸು (ಚ)

⁶ ಪಥದಿ (ಗ).

ಒಂಬತ್ತು ಗ್ರಹವಿಹನೇಕಾದಶದೊಳು | ಶಂಭು ಸಹಾಯನಾಗಿಹನು ||

ಕುಂಭಿನಿಯೊಳಗವಗೆಣೆಯಿಲ್ಲ ಕುಂಭೀ | ಕುಂಭೋಪಮ ಕುಂಚದಬಲೆ

|| ೮೧ ||

ಹುಸಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹೂನ್ಯವಳಿದು ಸಾಗರವೆಣ್ಣು | ಜೆಸುಗೆ ಸಡಿಲಿ ಪೆಣವೆಣ್ಣೆ¹ ||

ವಶಗತನಾದೊಡೆ ಕೆಡುವನಲ್ಲದೆ ಯಾರ² | ವಶ ದಶಕಂಠನಬ್ಜಾಕ್ಷಿ

|| ೮೨ ||

ಜಾಣೆ ಕೇಳಿಂತು ರಾಜಿಪ ರಾವಣಗೆ ಪಂಚ | ಬಾಣನರಸಿ ಬಹುರೂಪ ||

ಮಾಣದೆ ಪಡೆದಳೆಂಬಂದದೊಳಿರ್ವರು | ರಾಣಿಯರತಿ ರಾಗದೊಳು

|| ೮೩ ||

ರೂಪು ಸೊಬಗು ವಿದ್ಯೆ ವಿನಯ ಸರಸ ಸ | ಲ್ಲಾ ಪದೊಳೆಣೆಯಿಲ್ಲವೆನಿಸ ||

ಆ ಪೆಣ್ಣು ವಂಗಡವಲ್ಲದೆ ಮುಂಗೈಯ | ರಾ ಪರಿವೃಥಗಿಲ್ಲ³ವಬಲೆ

|| ೮೪ ||

ಲೋಕದಂಗನೆಯರ ರೂಪು ಸೊಬಗನು ನಿ | ರಾಕರಿಸುವ ರೂಪಿನಿಂದ ||

ನಾಕದ ಪೆಣ್ಣುಳಿಗೆಣೆ ಮಿಗಿಲೆಂಬರ | ನೇಕ ಸತಿಯರಿಹರವಗೆ

|| ೮೫ ||

ಇಂತೆಸೆವಬಲಾ ಜನದ ಮಧ್ಯದೊಳ | ತ್ಯಂತ ಸೊಬಗು ರೂಪನಾಂತು⁴ ||

ಕಾಂತೆಯೆ ಕೇಳು ಮುಂಡೋದರಿವೆಸರನಂ | ದಾಂತಿರ್ಪಳು ಪಟ್ಟದರಸಿ

|| ೮೬ ||

ಅವಳ ಸಿಂಗರ ಸಿರಿಯವಳ ಜವ್ವನ ಗಾಡಿ | ಯವಳ ರೂಪವಳ ಚೆಲ್ವಿಕೆಗೆ ||

ದಿವಿಜಾಂಗನೆಯರು ಪಡಿಯಲ್ಲದವಳಿಗಿ | ನ್ನವನಿಯ ಪೆಣ್ಣುಗಳೆಣೆಯೆ

|| ೮೭ ||

ಮೆಲ್ಲಡಿ ಮೆಲ್ಲಾತು ಪೊಸದೇಸೆ ನವಚೂತ | ಪಲ್ಲನಾಥರ ಪದ್ಮಗಂಧ ||

ಪಲ್ಲಲಿತಾಂಗವೆಸೆದವಾ⁵ ಸುದತಿಗೆ | ನಲ್ಲವೆಣ್ಣುಳ ತಲೆವಣೆಯೆ

|| ೮೮ ||

ಸಹಾಯಕನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಹೋಲುವವರಿಲ್ಲ. || ೮೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾವಣನು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಿ ಬೇಕಾದರೆ ನುಳ್ಳು ತಲೆದೋರಿ. ಪುಣ್ಯವು ಅಳಿದುಹೋಗಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತೊಲಗಿ, ವರಸ್ತ್ರೀಗೆ ವಶಗತನಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. || ೮೨ || ಹೀಗೆ ಮರೆಯುತ್ತಿರುವ ರಾವಣನಿಗೆ ಹಲವು ಮಂದಿ ಅರಸಿಯರು ಅನುರಾಗದಿಂದ ಕೂಡಿ ಇರುವರು. ಅವರು ನೋಡುವಾಗ ರತಿದೇವಿಯೇ ಹಲವು ರೂಪಗಳನ್ನು ವಡೆದಿರುವಂತೆ ಚೆಲುವೆಯರಾಗಿ ಇರುವರು || ೮೩ || ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಚೆಲುವಿನಲ್ಲಿ, ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ, ವಿನಯದಲ್ಲಿ, ರಸಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆನಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ತಂಡವಲ್ಲದೆ, ಬುದ್ಧಿಹೀನೆಯರಾದ ಅರಸಿಯರು ಅವನಿಗಿಲ್ಲ. || ೮೪ || ಈ ಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ರೂಪವನ್ನೂ ಚೆಲುವನ್ನೂ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವಂತಹ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸರಿಯೋ ಮಿಗಿಲೋ ಎನ್ನಿಸತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಅರಸಿಯರು ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಇರುವರು. || ೮೫ || ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು. ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುವ ಅರಸಿಯರ ನಡುವೆ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ರೂಪವನ್ನೂ ತಾಳಿ ಮುಂಡೋದರಿ ಎಂಬವಳಿರುವಳು. || ೮೬ || ಅವಳ ರೃಂಗಾರಕ್ಕೂ ಅವಳ ತೇಜಸ್ಸಿಗೂ, ಅವಳ ಯೌವನಕ್ಕೂ, ಅವಳ ಸೊಬಗಿಗೂ, ಅವಳ ರೂಪಕ್ಕೂ, ಚೆಲುವಿಕೆಗೂ ಅಪ್ಪರಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಣೆಯಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಭೂಲೋಕದ ಹೆಂಗುಸರು ಎಣೆಯೆನಿಸುವರೆ? || ೮೭ || ಎಲೈ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಶಿರೋರತ್ನದಂತೆ ಇರುವ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮುಂಡೋದರಿಗೆ ಮೃದು

¹ ಸಡುಲಿ ಪೆಣವೆಣ್ಣೆ (ಕ) ಸಡುಲಿ ಪರಕಣ್ಣೆ (ಗ) ² ಕೆಡುವನಲ್ಲದೊಡಾರ ³ ಪರಿವೃಥರಿಲ್ಲ (ಚ) ⁴ ರೂಪಾಂತು (ಚ) ⁵ ವೆಸೆದುದಾ (ಗ).

ಅರೆವೆಜಿನೊಸಲಂಬರಮಧ್ಯ ನವಸರ । ಸಿರುಹವದನ ಸಂಕುಗೊರಲು¹ ॥

ಅರಸಂಜೆಗತಿಯರುಣಾಧರವ²ರಲುಣಿ । ಗುರುಳೊಪ್ಪಿತ ಕೋಮಲೆಗೆ

॥ ೮೯ ॥

ಕರಿ ಕೇಸರಿ ಗಿರಿ³ ಕುಲಿತ ಕಮಲ ಸಿತ । ಕರನೆಳಿಮೀನೆಣೆವಕ್ಕಿ⁴ ॥

ಅರಲುಣಿ ಚಂಪಕಗಳು ನೈರವ ಬಿ । ಟ್ಟರುತಿರ್ಪವನಳಂಗದೊಳಗೆ

॥ ೯೦ ॥

ಮಡದಿ ಕೇಳಿತೊಪ್ಪವಡೆದ ಮಂಡೋದರಿ । ಯೊಡನೆ ಸಂತಸವೆಂದೆಂಬ ॥

ಕಡಲೊಳಗಾಳುತೇಳುತಲಿದರ್ಪನಾ ನೃಪ । ನುಡಿವುದೇನವನ ಸಂಪದವ

॥ ೯೧ ॥

ವಿತರಣಶೀಲ ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾನಂದ । ಶತಕ್ರತುವಿಭವನುನ್ನತನು ॥

ಜಿತ ಮನ್ಮಥರೂಪ ಜಿನಭಕ್ತ ಶೀಲಾಬ್ಧಿ । ಸಿತಕರನೊಪ್ಪಿದನಲ್ಲಿ⁵

॥ ೯೨ ॥

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ । ನಂದೋಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ॥

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ಳಿನಾ । ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

॥ ೯೩ ॥

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ । ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ॥

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ । ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದುದು⁶ಪನ್ನೊಂದನೆಯ ಮಿಸುಪ ಸಂಧಿ

॥ ೯೪ ॥

ವಾದ ಪಾದ, ಮೃದುವಾದ ಮಾತು, ಹೊಸ ದೇನೆ, ಹೊಸ ಮಾವಿನ ತಳಿರಿನಂತಹ ಕೆಳದುಟಿ, ತಾವರೆಯ ಸುವಾಸನೆ, ಸುಂದರವಾದ ದೇಹ - ಇವು ಒಪ್ಪುತ್ತಿವೆ ॥ ೮೮ ॥ ಆ ಕೋಮಲೆಗೆ ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆ, ಆಕಾಶದಂತೆ ಶೂನ್ಯವಾದ ಹೊಟ್ಟೆ, ಹೊಸ ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖ ಶುಖದಂತಹ ಕೊರಲು, ರಾಜಹಂಸದಂತೆ ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆ, ಕೆಂಪಾದ ಕೆಳತುಟಿ, ಹಾವಿನಂತಹ ಕೂದಲು - ಇವು ಒಪ್ಪಿದವು ॥ ೮೯ ॥ ಅನಿ - ಸಿಂಹ, ವರ್ವತ - ವಜ್ರ, ತಾವರೆ - ಚಂದ್ರ, ಎಳಮೀನು - ಚಕ್ರವಾಕವಕ್ಕಿ, ತುಂಬಿ - ಸಂವಗೆ ಎಂಬಿವು ವರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವವು ॥ ೯೦ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೆ ಕೇಳು ಹೀಗೆ ಒಪ್ಪಿರುವ ಮಂಡೋದರಿಯೊಡನೆ ಆ ರಾವಣರಾಜನು ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ ತೇಲುತ್ತ ಇದ್ದನು ಅವನ ಸಂವತ್ಸನ್ನು ಹೇಳುವುದೇನು! ॥ ೯೧ ॥ ದಾನಶೀಲನೂ, ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಪಡುವವನೂ, ದೇವೇಂದ್ರನಂತಹ ವೈಭವವುಳ್ಳವನೂ ಪ್ರೇಷ್ಮನೂ, ಮನ್ಮಥನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಲಿಸಿದವನೂ, ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಕ್ಕೇರಿಸುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಇರುವವನೂ ಆದ ರಾವಣನು ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ॥ ೯೨ ॥ ಎಲೈ ಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈ ದಿನ ನಾನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು ॥ ೯೩ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನೂ ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಇರುವವನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ವಾಗ್ಗೇವತೆಯ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ, ನಿರ್ಮಲಚಾರಿತ್ರನೂ ಆದ ಸಚಿವನಾದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಳಿಸಿರುವ ರಾಮವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಹೆನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಇದು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ॥ ೯೪ ॥

¹ ಸಂಕುಗೊರು (ಗ)

² ಯರಗಿ ಸುಡಿಯ (ಗ ಚ).

³ ಗಿರಿ (ಚ)

⁴ ಮೀನೆಳಿವಕ್ಕಿ (ಚ)

⁵ ಸಿತಕರನೊಪ್ಪಿದನು (ಚ)

⁶ ಪಡೆದುದು (ಕ)

೧೨. ರಾವಣ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಸಂಧಿ

- ಭಕ್ತಜನರ ಭವರೋಗ ವೈದ್ಯನೆ ಯುಕ್ತ । ಯುಕ್ತಿಗೆ ನಿಲುಕದಭವನೆ¹ ॥
ಮುಕ್ತಿವಲ್ಲಭ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನಪಗೆ² । ಭಕ್ತಿಯಿಂದಭಿ³ವಂದಿಸುವೆನು ॥ ೧ ॥
- ಸಿರಿಯ ಪಡೆವರು ಸಿಂಗರವ ಪಡೆವರು ಕೇಳೆ⁴ । ಪರಮಾಯುವನು ಪಡೆವರು ॥
ಪರಮಪದವ ಪಡೆವರು ಜಿನಕಥೆಯಿಂದ⁵ । ಹರುಷದಿಂ⁶ ಕೇಳಿದ ಜನರು ॥ ೨ ॥
- ಆಸಿಯೆಳೆ ಅವೃತಾಧರೆಯಂಬುಜ ನೇತ್ರೈ । ಪುಸಿನಡುವಿನ ನಸುನಗೆಯ ॥
ಪ್ರಾಸ ಜನ್ಮನೆ ಪ್ರಾಂಬಣ್ಣ ನೆಯ್ಯಳೆ ಲಾ । ಲಿಸುವುದೀ ಕಥೆಯನತ್ತಿಯೊಳು ॥ ೩ ॥
- ವನಿತೆ ನೀ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷಾರ್ಥವನೆನ್ನೆ⁷ । ಮನ ಬಲ್ಲದು ಬಲ್ಲದಾತ್ಮ⁸ ॥
ಜಿನವತಿ ಬಲ್ಲನಲ್ಲದೆಯನಿತಿ⁹ನಿತೆ¹⁰ । ದನುವಡಿಸುವರೆ¹¹ ಗೋಚರವೆ¹² ॥ ೪ ॥
- ಕಿಷಿಯನಾಗಲಿ ಕಿಂಕರನಾಗಲಿ¹³ ಬೋಧೆ । ಯೌಯಿಸಿಯಾತ್ಮಗೆ ಗತಿಯ ॥
ಗೌಗಟ್ಟಿಸಿದರ ಮೌದೋಡೆ ಪಾಪಕೆ । ಗುೌಯಾಗುವರೇಣನೇತ್ರೈ ॥ ೫ ॥
- ಎಂದಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೆಡುವುದೀಯಾತ್ಮನ । ದಂದಿಗೆ¹⁴ ಮೋಕ್ಷವಡೆವುದು ॥
ಅಂದು ತನಕ ನಿನ್ನ ಸಂಗ ಸಂಗಡಿಸಬೇ । ಕೆಂದು¹⁵ ಬಯಸುತಿದೆಯಬಲೆ ॥ ೬ ॥
- ಗುರುಪಿಷ್ಕವೆಂಬುದು¹⁶ ಸತಿಪತಿಯೆಂಬುದು । ಅರಸಾಳೆಂಬುದು ತನುವಿಡಿದ ॥
ನರರೋಳಲ್ಲದೆ ಯಾತ್ಮನೋಳಲ್ಲ¹⁷ವದಾಂಡ । ಸರಿದೋರೆ ನಾನುನೀನಬಲೆ¹⁸ ॥ ೭ ॥

ಭಕ್ತರ ಪುನರ್ಭವವೆಂಬ ರೋಗಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯನಂತಿರುವ, ಯೋಗ್ಯರ ಉಪಾಯಗಳಿಗೂ ಸಿಲುಕದಿರುವ, ಜನ್ಮರಹಿತನಾಗಿರುವ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಂದ್ರನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ॥ ೧ ॥ ಈ ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳಿದ ಜನರು ಬಿಶ್ವವನ್ನೂ, ಸೊಬಗನ್ನೂ, ಪರಮಾಯುಷ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು. ಅಲ್ಲದೆ ಪರಮಪದವಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು. ॥ ೨ ॥ ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನು ಚೇಳಿನಿಯೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು—ಎಲೈ ತೆಳ್ಳಗಿನ ದೇಹದ, ಅಮೃತದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕೆಳತುಟಿಯ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ, ತೆಳ್ಳಸಿರಿಸ, ಮುಗುಳುನಗೆಯ, ಹೊಸ ತಾರುಣ್ಯವುಳ್ಳವಳೇ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ ಮೃದುವಳೇ. ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳು. ॥ ೩ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ ನೀನು ಮಾಡಿರುವ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು (ಪ್ರಣ್ಯವನ್ನು) ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತಿಳಿದಿದೆ. ಆತ್ಮವು ತಿಳಿದಿದೆ, ಜಿನೇಶ್ವರನೂ ಬಲ್ಲನು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟು ಎಂದು ತಿಳಿಸಲು ಇತರರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದೀತೆ? ॥ ೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕಿರಿಯವನಾಗಲಿ, ಸೇವಕನಾಗಲಿ, ಯಾರೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಗತಿಯನ್ನು ಪ್ರಬಲಗೊಳಿಸಿದವರನ್ನು ಮರೆಯಬಾರದು; ಮರೆತವರು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವರು. ॥ ೫ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಸಂಸಾರವು ಕೆಡುವ ವರೆಗೂ, ಈ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರೆತ ವರೆಗೂ, ನಿನ್ನ ಒಡನಾಟವು ನನಗೆ ಬೇಕೆಂದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ॥ ೬ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ಗುರುಪಿಷ್ಕ ಸಂಬಂಧವೂ, ಗಂಡಹೆಂಡತಿಯೆಂಬುದೂ,

¹ ಭವವನ (ಗ ಚ) ² ಜಿನಪನ (ಗ). ³ ಯಿಂದಾನು (ಗ) ⁴ ಕಥೆಯು (ಗ). ⁵ ಪರಿಸದಿ (ಚ) ⁶ ಆತ್ಮಬಲ್ಲ (ಚ).
⁷ ಯನಿತನಿತಂ (ಚ). ⁸ ದನುವಡಿಸುವಡೆ (ಗ). ⁹ ಗೋಚರವ (ಕ ಗ). ¹⁰ ಕಿನ್ನರನಾಗಲಿ (ಗ ಚ). ¹¹ ಕೆಡುವುದು ಯೀಯಾತ್ಮವೆಂದಿಗೆ (ಕ).
¹² ಸಂಗಡಿಸಾಬೇಕೆಂದು (ಚ) ¹³ ಗುರುಪಿಷ್ಕರೆಂಬುದು (ಗ ಚ). ¹⁴ ಯಾತ್ಮರೋಲ್ಲ (ಕ ಚ.). ¹⁵ ನಾನು ನಿನಗಿಬಲೆ (ಗ)

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸು ಪಡೆದೆ ನಿಮ್ಮನು¹ ಮು | ನ್ನಾವ ನೋಂಪಿಯ ಫಲದಿಂದ ||
ಪಾವನವಾದನು ನಿಮಗೇಕಿನಿತೆಂ | ದಾ ವಧು ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳು || ೮ ||

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾವುದದಲಿ ವೃತ್ತಾಂತವ | ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀವೆನಗೆ ||
ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವೆ | ನಿಂದೀವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು || ೯ ||

ಲಲನೆ ಕೇಳಾ ರಾವಣ ಸಂತಸನೆಂಬ | ಜಲಧಿಯೊಳಾಳುತೇಳುತನೆ ||
ಬಲುಹಿಂದೆ ಬಲದಿಂದೆ ಗೆಲವಿಂದೆ ರಾಜ್ಯವ | ಸಲಿ ಪಾಲಿಸುತಿರುತ್ತಿದರ್ || ೧೦ ||

ಪುಷ್ಕರ ಲೋಚನೆ ಲಾಲಿಸಾ² ದಶಕಂಠ | ತಸ್ಕರ ಕಥೆಗಳನುಳಿದು³ ||
ದುಷ್ಕರನಿಲ್ಲದೆ ಪಲಕಾಲ ರಾಜ್ಯವ | ನಿಷ್ಕಂಟಕದೊಳಾಳುತಿರಲು || ೧೧ ||

ಜನದಿಂದೆ ಜನ್ಮನದಿಂದೆ ಬಲ್ಲಿರಿಯಿಂದೆ | ಪೊಸಗಾಡಿಯಿಂದ ವಿಕ್ರಮದೆ⁴ ||
ಅಸಹಾಯ⁵ ರಾವಣನೃಪ ರಾಜ್ಯವ ಸಂ | ತಸದಿಂದೆ ಪಾಲಿಸುತಿರ್ದರ್ || ೧೨ ||

ಇಂತತಿ ವೈಭವದಿಂದೆ ಪಲವು ಕಾಲ | ಸಂತಸದಿಂ ರಾವಣನು ||
ತಾಂ ತಡೆಯದೆ ಸುಖಮಿರಲೊಂದು ದಿನವ | ತ್ಯಂತ ಸಂತಸದೊ⁶ ನಾರದನು || ೧೩ ||

ದಂಡಕ⁷ ಕೈಯ ಕಮಂಡಲ ಬೋಳಾದ | ಮಂಡೆ ಕಾವಿಯ ಕೈಪು ಪೊದೆದ ||
ಖಂಡವಸನದಿಂದ⁸ ಬಂದ ನಾರದನನು | ಕಂಡನು ರಾವಣನೃಪತಿ || ೧೪ ||

ಅರಸು ಆಳು ಎಂಬುದೂ, ದೇಹಧಾರಿಗಳಾದ ಮನುಷ್ಯರೊಳಗಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ನಾನೂ ನೀನೂ ಸಮಾನರು. || ೭ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿಯು ಹೀಗೆಂದಳು—ದೇವನೇ ಕೇಳು ಹಿಂದೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಡೆದನೋ ತಿಳಿಯದು ನಾನು ವವಿತ್ರಳಾದೆನು ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಡಬೇಕು? || ೮ || ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆ ಯಾವುದು? ಎಲೈ ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪನೇ ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಚೇಳಿನಿ ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು—ಎಲೈ ನೈದಿಲೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು || ೯ || ಆ ರಾವಣನು ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ ತೇಲುತ್ತ ನಾಮಧ್ಯದಿಂದಲೂ, ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಗೆಲವಿನಿಂದಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. || ೧೦ || ಎಲೈ ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನವಳೇ, ಕೇಳು ಆ ರಾವಣನು ಕಳ್ಳರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಂಟಕವಿಲ್ಲದೆ ಹಲವು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು || ೧೧ || ಏಕಾಂಗವೀರನಾದ ರಾವಣನು ಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ತಾರುಣ್ಯದಿಂದಲೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಹೊಸ ಚೆಲುವಿನಿಂದಲೂ, ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. || ೧೨ || ಹೀಗೆ ರಾವಣನು ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ, ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದಲೂ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು ಹೀಗಿರಲು ಒಂದು ದಿವಸ ನಾರದನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು || ೧೩ || ನಾರದನು ದಂಡಕಮಂಡಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬೋಳು ತರೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕಾವಿವಸ್ತ್ರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಹೊದೆದ ತುಂಡುಬಟ್ಟೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬರಲು, ರಾವಣರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕಂಡನು. || ೧೪ || ಹೊನ್ನಿನಂತಹ ಜನಿವಾರ

¹ ನಿಮ್ಮನಾ (ಚ) ² ಕೇಳಾ (ಚ) ³ ಬಾಧೆಯನುಳಿದು (ಗ ಚ) ⁴ ವಿಕ್ರಮದಿ (ಗ) ⁵ ಅನುಯಳಿ (ಗ ಚ) ⁶ ಸಂತಸದಿ (ಗ ಚ)
⁷ ದಂಡಕ (ಕ) ⁸ ಕಂಡಾ ವಸದಿಂದ (ಗ)

ಪೊನ್ನ ಜನ್ನಿವಾರ ನೋಸಲ ಬಾಸರ ನಾನು । ಮಿನ್ನುವಡೆದ ಸುಲಿಪಲ್ಲು ॥
ಚೆನ್ನವಡೆದ ಚಂದ್ರಗೊಡೆವಿಡಿವಾಗಸ । ದಿನ್ನವನೆಡೆಗೈದಿದನು¹

॥ ೧೫ ॥

ಪೂಜಿಸಿ ನಾರದ ಮುನಿವನ ವಾದ ಸ । ರೋಜವನತಿ ಭಕ್ತಿಯಲಿ ॥
ಸೋಜಿಗವೇನು ನೀವಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದೆಂ । ದಾ ಜನಪತಿ² ಕೇಳಿದನು

॥ ೧೬ ॥

ತೊಳಲಿದ ದೇಶವಾವುದು ನೀವಾವಾನ । ಪೊಳಲ ಬಲ್ಲಿರಿಯದಪೊಳಗೆ ॥
ಮಳೆಯಿಂದೆ ಬೆಳೆಯಿಂದೆ ಜನವದದಿಂದಾ । ಯಿಳೆ ಕ್ಷೇಮದೊಳಿದಪುದೆ

॥ ೧೭ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದ ದಶಕಂಠಗತಿ ಮಾಯಾ । ಮಂದಿರನಾದ ನಾರದನು ॥
ಅಂದು ನುಡಿದ ತಾನು ಬಂದುದ³ನೊಂದಾ । ನೊಂದು ಪ್ರಸಂಗಾಯತದೊಳು

॥ ೧೮ ॥

ಕಂಡೆನು ಕೆಲವು ದೇಶವ ನಾಡು ಬೀಡನು⁴ । ಕಂಡೆನು ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಣವ ॥
ಕಂಡೆನು ವಾರಣಾಸಿಯನದು ಸುಖದೊಂದು । ಪಿಂಡವೆಂಬಂತೆ ರಾಜಪುದು⁵

॥ ೧೯ ॥

ಅ ಪಟ್ಟಣವನಾಳ್ ಶ್ರೀರಾಮನೆಂಬೆಂಬ । ಭೂಪಾಲನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ॥
ಚಾಪಲಲೋಚನೆ⁶ ಸೀತೆಯೆಂಬೆಂಬಳ । ರೂಪನದೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು⁷

॥ ೨೦ ॥

ಅವಳ ಜನ್ಮನ ಸಿರಿ ಸಿಂಗರ ಜಾಣ್ಮೆಯ । ನವಳ ಗಾದಿಯ ಗರುವಿಕೆಯ ॥
ಅವಳ ಸೊಬಗು ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ವೇಳ್ವಡೆಯಾ । ದಿವಿಜಾಂಗನೆಯರೊಳಿಲ್ಲ

॥ ೨೧ ॥

ಇಂದು ವದನೆ ಕೇಳಾ ರಾವಣಗಾ । ನಂದ ಮನಕೆ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ॥
ಅಂದು ನಾರದ ಪೇಳಿದ ಸೀತೆಯದೊಂ । ದಂದವನತಿ ವಿಸ್ತರದೊಳು

॥ ೨೨ ॥

ದಿಂದಲೂ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಅನಂದಕರವಾದ ನಾಮದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಚೆಲುವಾದ ಚಂದ್ರಕೊಡೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಾರದನು ಆಕಾರದಿಂದ ಇಳಿದು ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ॥ ೧೫ ॥ ರಾವಣನು ನಾರದನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ರಾವಣನು—‘ಇದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವೇನು?’ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ॥ ೧೬ ॥ ನೀವು ನಂಜರಿಸಿದ ದೇಶಗಳು ಯಾವುವು? ಯಾವ ಯಾವ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ? ಅಲ್ಲಿನ ಭೂಮಿಯು ಮಳೆಬೆಳೆಗಳಿಂದಲೂ ಜನಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಕ್ಷೇಮಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆಯೇ? ॥ ೧೭ ॥ ಹೀಗೆ ರಾವಣನು ಕೇಳಲು ಮಾಯೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿದ ನಾರದನು ತಾನು ಬಂದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ನಾನು ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದಾನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ॥ ೧೮ ॥ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವು ನಾಡುಬೀಡುಗಳನ್ನೂ ಕಂಡೆನು. ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದೆನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನೂ ಕಂಡೆನು. ಅದು ಸೌಖ್ಯದ ಒಂದು ರಾಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸುವುದು. ॥ ೧೯ ॥ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನೆಂಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿರುವನು. ಅವನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ಜಂಜಿರಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸೀತೆ ಆಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ॥ ೨೦ ॥ ಆ ಸೀತೆಗೆ ಇರುವ ಯೌವನ, ಕಾಂತಿ, ಶೃಂಗಾರ, ಜಾಣ್ಮೆ, ಸೊಬಗು, ಘನತೆ, ಚೆಲ್ವಿಕೆ—ಮುಂತಾದವು ಆ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ॥ ೨೧ ॥ ಎಲೈ

¹ ಗೃಹಲವನ (ಗಂಜ)² ಜನಪತಿ (ಗಂಜ)³ ಮಾಮುನಿಯವನು ದಲವು ದೇಶಗಳ ॥ ಒಂದು ಗಳಿಗೆಯೊಳು ನೋಡಿದ (ಕ).⁴ ಕೆಲವಾದವಾ (ಗಂಜ)⁵ ಸಿಂಗರವನು । ಕಂದನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ (ಕ)⁶ ಜಂಜಿರಿಗೆ । ಯೋಜನು ಸರಸರನಾಗಿ ॥ ಓವಳು ಸುಯಲ್ಲ (ಕ)⁷ ವೇಳುವನು (ಜ)

ಗಜಬಜ¹ಬೇಡ ಸೀತೆಯ ರೂಪು ಗುಣಗಳ | ನಿಜವ ತಪ್ಪದೆ ಪೇಳಿನಲು ||

ಸೃಜಿಸಿ ಪೇಳುವೆನೆಂದು² ತಿಳಿಯದೆ ನೀ ನಂಬು | ನಿಜವ ವಿಸ್ತರಿಸೆ ಲಾಲಿಪುದು || ೨೩ ||

ನುಡಿಯೆಲ್ಲ ನನೆಗಣೆ ನಡೆಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣೊಲ | ಮುಡಿ ಮನ್ಮಥನ ಬಲುವಾಶ³ ||

ಕಡುಗಾಡಿನಡೆದ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಮೋಹನದೇಳೆ | ನುಡಿವುದೇನನಕ ಚಿಲ್ವಿಕೆಯ || ೨೪ ||

ರತ್ನದ ಸಿರಿಯ ವಿದ್ವಮದ ಕಾಂತಿಯ ಹೊಸ | ಹೊನ್ನ ತಾವರೆಯ ಮೈಸಿರಿಯ ||

ಚಿನ್ನದಳಿರ⁴ ಸಂಪದವ ಗೆಲಿದನಾ | ಚಿನ್ನೆಯ ಮೃದುಪದತಳವು || ೨೫ ||

ಅವನಿಪ ಕೇಳವಳಂಗಲಾವಣ್ಯಾ | ಣವದೊಳಡಗಿದ⁵ ವಿದ್ವಮದ ||

ನನಕಳಿಕೆಯ ಚಿಲ್ವನಿಳಿಕ್ಕಿದು ರಾಜಿಸು | ತನೆ ಕಾಲ ಬೆರಲ್ಲಳಾ ಸತಿಗೆ⁶ || ೨೬ ||

ತರುಣಿಯ ನಗೆಯ⁷ ಚಿಲ್ವಿಕೆಯ ನೋಡಲು ಚಂ | ದಿರ ವತ್ತು ನೊಗಗಳ ತಳಿದು ||

ಇರದೆ ಬಂದಂತಿವೆ⁸ ಕಾಲುಗುರೆನಲವ | ಇರವ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು || ೨೭ ||

ಕಡು ಕಾಮಿಗಳ ಚಿತ್ತವೆಂಬ ಲಗ್ನೆಯ ಬೀಳ | ಲಿಡುವೆನೆನುತ⁹ ಮನಸಿಜನು ||

ಹಿಡಿದ ರತ್ನದ ಚೆಂಡಿನಂದದೊಳೆಸೆದುದಾ | ಮಡದಿಯ ಮಡ ಚಿಲ್ವಿನಿಂದ || ೨೮ ||

ಕೊಡು ಕೋಮಲೆ ನಿನ್ನೀ ಮೇಗಾಲ್ಗಳ | ಕಡು ಚಿಲ್ವುಗಳನೆಮಗೆಂದು ||

ಅಡಿಗೇಗಿದ ಕೂರ್ಮ ಮಿಥುನದಂತೆಸೆದುದಾ | ಮಡದಿಯ ಮೇಗಾಲ್ಗಳಂದು || ೨೯ ||

ಜೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಅಂದು ನಾರದನು ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ಸೀತೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು || ೨೨ || ರಾವಣನು ನಾರದನೊಡನೆ 'ಎನೂ ಸಂಕೋಚವಡೆದ ಸೀತೆಯ ರೂಪ-ಗುಣಗಳ ಸತ್ಯಾಂಶ ವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳು' ಎಂದನು ಆಗ ನಾರದನು "ಎಲೈ ರಾವಣನೇ ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟನೆಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಭಾವಿಸ ಬೇಡ ಸನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡು ನಿಜವನ್ನೇ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು" ಎಂದನು || ೨೩ || ಅವಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! ಅವಳ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಮನ್ಮಥನ ಹೂಮೊಗ್ಗಿಯ ಬಾಣಗಳು ನಡಿಗೆಯ ಕಣ್ಣನ್ನು ಸೆಳೆವಂಥದು ತುರುಬು ಮನ್ಮಥನು ಬಂಧಿಸಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಗ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆಕೆಯ ದೇಹವೆಲ್ಲವೂ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆಳೆವಂಥದು || ೨೪ || ಆಕೆಯ ಮೆಲ್ಲದಿಗಳು ರತ್ನದ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನೂ, ಹವಳದ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ, ಹೊಸ ಹೊಂದಾವರೆಯ ರೋಭೆಯನ್ನೂ, ಚಿನ್ನದಂತಹ ಚಿಗುರಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿವೆ! || ೨೫ || ಎಲೈ ರಾವಣರಾಜನೇ ಕೇಳು ಅವಳ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಹವಳದ ಹೊಸ ಮೊಗ್ಗುಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಹೀನೈಸುತ್ತ, ಅವಳ ಕಾಲಬರಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿವೆ || ೨೬ || ಸೀತೆಯ ಕಾಲುಗುರುಗಳು, ಆಕೆಯ ನಗೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಂಪನು ಹತ್ತು ಮೂಗಗಳನ್ನು ತಾಳಬಂದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಹೀಗಿರಲು ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ವರ್ಣಿಸಲಿ || ೨೭ || ಮನ್ಮಥನು ಅತಿಕಾಮುಕರ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ಲಗ್ನ (ಮುತ್ತಿಗ) ಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಬೀಳಿಸುವೆನೆಂದು ಹಿಡಿದ ರತ್ನದ ಚೆಂಡೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಹೆಂಗುಸಿನ ಹಿಮ್ಮಡಿ ಚಿಲ್ವಿನಿಂದ ಶೋಭಿಸಿತು || ೨೮ || "ಎಲೈ ಕೋಮಲೆಯಾದ ಸೀತೆಯೇ, ನಿನ್ನ

¹ ಗಜಬಜ (ಗ) ² ಪೇಳುವೆನೆಂದು (ಗಚ) ³ ಬಲುವಾಶ (ಚ) ⁴ ಚಿನ್ನದಳಿರ (ಗಚ) ⁵ ದೊಡ್ಡೊಗದ (ಗ) ⁶ ಸತಿಯ (ಚ)

⁷ ನಡೆಯ (ಚ) ⁸ ಬಂದಂತವ (ಗಚ) ⁹ ಲಿಡುವೆನುತ (ಗ)

ಅಲರಂಭನ ದೀಹದ¹ ಹೊನ್ನಿಗನಾ² | ದಲೆಯೊಳೊಗೆದ ಶೃಂಗಕಜನು ||
ಒಲಿದು ಟಿಟ್ಟವನಿಕ್ಕಿದಂದದೊಳೆಸೆದನಾ | ಲಲನೆಯ ಜಾನುಯಾಗಲವು² || ೩೦ ||

ಕಾವನ ಕೈಯ ಗದೆಯ³ ಮನ್ನದನ ಪೊಸ | ಪೂವಿನಂಬಿನ ಮೂಡಿಗೆಯ⁴ ||
ಆ ವಿಭುವಿನ ಬೀರಗಾಳೆಯಂತೆಸೆದುದಂ | ದಾ ವನಿತೆಯ ಜಂಘೆಯಾಗಳ || ೩೧ ||

ಚಿಣ್ಣನಾಗಿದ ಕಾಲಮೊಳಂಗಜನೃಪ | ನಣ್ಣೆವಾಲುಂಬ⁵ ಕುಂದಣದ ||
ಗಿಣ್ಣೆಲ ಮಗುಜಿದಂತೆಸೆದವು ಮೊಣಕಾಲ | ಚಿಣ್ಣೆಗಳಾ ಕೋಮಲೆಗೆ || ೩೨ ||

ಕಂದೆಂಬುದೊಂದೊಂದೆ ಫಲ⁶ ನಾರೇಳ್ವುದು | ಕುಂದಣ ಬಾಳೆಯ ತೊಡೆಗೆ ||
ಇಂದು ನಾನದನೂ ತರುಮರಗಳ⁶ ಸರಿ | ಯೆಂದು ನುಡಿಯೆ ದೋಷ ಬಹುದು || ೩೩ ||

ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ ಕ್ರೀಡವ ಕೃತಕಾದ್ರಿಯ | ಶೃಂಗಾರರಸ ತೀವಿ ಮೆಚಿನ ||
ಪೊಂಗೊಡೆಯಾಗಲದಂತೆಸೆದವು ಚೆಲುವಿಂದ | ಲಂಗನೆ ಪೂಜವಾಱುನಿರವು⁷ || ೩೪ ||

ಬಿಟ್ಟು ಬಳಸಿ⁸ ನೋಡ⁹ ಪೂಜವಾಱ ಬಾನೆಡೆ | ಗೆಟ್ಟಪುದೆಂದು ಪೊಂಗಟ್ಟ¹⁰ ||
ಕಟ್ಟಿದ ಬಿದಿಯೆಂಬಂದದೊಡ್ಯಾಣ | ವಿಟ್ಟಳ ನಡುವಿಗಾ ಸತಿಯ¹¹ || ೩೫ ||

ಇನ್ನೆಲೆ ನಡುಬಡವಾದೊಡೆ ರತಿಯಾಣೆ | ಯೆನ್ನಾಣೆ ಮೃಗಧರನಾಣೆ ||
ಎನ್ನತಂಗಜನಿಟ್ಟ ನೇಮದ ಗೆರೆಯಂತೆ | ಚೆನ್ನೆಯ ತ್ರಿವಳಿಯೊಪ್ಪಿದವು¹² || ೩೬ ||

ಮೇಗಾಲುಗಳ ಸೊಬಗನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡು' ಎಂದು ಪಾದಕ್ಕೆ ಎರಗಿದ ಜೊತೆ ಆಮೆಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಕೆಯ ಮೇಗಾಲ
ಗಳು ಶೋಭಿಸುವವು. || ೨೯ || ಮನ್ನದನ ಕಪಟದ ಸುವರ್ಣಮೃಗದ ಮರಿಯ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಕೋಡುಗಳಿಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಟೊಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಂತೆ ಆಕೆಯ ಮೊಣಕಾಲುಗಳು ಶೋಭಿಸುವವು || ೩೦ || ಮನ್ನದನ
ಕೈಯ ಗದೆಯಂತೆಯೂ, ಹೊಸ ಹೂವಿನ ಬಾಣಗಳ ಬತ್ತಳಿಕೆಯಂತೆಯೂ, ವೀರಕಹಳೆಯಂತೆಯೂ ಆಕೆಯ ಎರಡು ಕೆಳ
ತೊಡೆಗಳು ಶೋಭಿಸುವವು. || ೩೧ || ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗ ಶುದ್ಧವಾದ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಉಪ
ಯೋಗಿಸಿದ ಚಿನ್ನದ ಗಿಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮಗುಜಿ ಇಟ್ಟಂತೆ, ಆಕೆಯ ಮೊಣಕಾಲಗಂಟುಗಳು ಶೋಭಿಸುವವು || ೩೨ ||
ಕುಂದಣ ಬಾಳೆ (ಕೆಂಪು ಬಾಳೆ) ಗಿಡಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದೆ ಗೊನೆಯಿರುತ್ತದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಅದು ನಾರಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ
ಆ ಸೀತೆಯ ತೊಡೆಗಳನ್ನು ಬಾಳೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಮರಗಿಡಗಳಿಗೆ ಸರಿಯೆಂದು ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪಾಗುವುದು. || ೩೩ ||
ಕಬ್ಬುಬಿಲ್ಲಿನವನಾದ ಮನ್ನದನು ಆಡುವ ಕೃತಕ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರವೆಂಬ ರಸದಿಂದ ತುಂಬಿ ಮೆರೆಯುವ ಚಿನ್ನದ ಎರಡು
ಮಡಕೆಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ಆಕೆಯ ನಿತಂಬಗಳು ತೋರುತ್ತಿವೆ. || ೩೪ || ಈ ನಿತಂಬವನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟರೆ
ಇನ್ನೂ ಎನ್ನಾರಹೊಂದಿ ರೂಪಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ. ಬ್ರಹ್ಮನು ಚಿನ್ನದಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ
ಸ್ತ್ರೀಯ ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡಾಣವು ಸೊಗಸಾಗಿರುವುದು || ೩೫ || ಮನ್ನದನು "ಎಲೈ ನಡುವೇ, ಇನ್ನು ನೀನು ತೆಳ್ಳಗಾದರೆ.

¹ ಅಲರಂಭನ ಸದಿವಾದ (ಗ). ² ಗಂಡದಲ್ಲಗಳು (ಗ) ಗೂಡಗುಲ್ಲಗಳು (ಚ) ³ ದೇವಿಯ ಕೇಳು ನೋಡಲು (ಕ) ⁴ ಮೂಡಿಗೆ
ಯೊ (ಕಗ). ⁵ ಚಿಣ್ಣ ಮನ್ನದನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ನವರತ್ನ | ಹಣ್ಣದ ಚೆಲುವ (ಕ) ⁶ ನಾರೇ ಲ್ಲದೊಂದಿಗುಂದ ವಾರಣಕ || ಅದವಡೆದ
ಚಿಲ್ಲುವವರುಗಳ (ಗಚ) ⁷ ಪೊಂಗೊಡಗಳ ಚಿಲ್ವನಿಳಕೆಯು ತಪೆ ಕೋಮು | ಲಾಂಗಿಯ ಪೂಜವಾಱವಿಹವು (ಗ). ⁸ ಬಿಟ್ಟುಬರಿಸಿ (ಗ)
ಬಿಟ್ಟುಬರಿಸಿ (ಚ) ⁹ ನೋಡಿ (ಗ) ¹⁰ ಪೊಂಗಟ್ಟ (ಚ) ¹¹ ಬಿದಿಯೆಂಬಂದದೊಳಂದಲ | ವಟ್ಟ ಕಾಂಚಿಧಾಮವವಳ (ಗ.ಚ)
¹² ನೇಮದಂತೆಸೆದುದು | ರನ್ನೆಯ ಕಟಿಸೂತ್ರದಿರವು (ಕ)

ಆ ಕುವರಿಯ ಕೈಯ ಬೆರಲ್ಲಳಿಸೆದ¹ನಂ । ದಾ ಕೋಮಲೆಯಂಗನೆಂಬ ॥

ಆ ಕಲ್ಪಕುಜದ ಶಾಖೆಯೊಳೊಗೆದಸೆಯಂತಿ । ಪಾರ್ ಕಳಿಕೆಗಳಂದದೊಳು² ॥ ೪೪ ॥

ಮಿಱುಪ ಕರದ ಬೆರಲುಗುರೆಸೆದವು ತ । ಮೈಱಿಯಗೆ ನೊಗ³ ಶಶಿರುಚಿಯ ॥

ಎಱಕದಿಂದೀಯಬೇಕೆಂದವಳಿಗೆ ಕೈ । ಸೆಱಬಂದ ತಾರೆಗಳಂತೆ ॥ ೪೫ ॥

ಇಂದಿರೆಯಾತ್ಮಜ ದಿಗ್ವಿಜಯಕೆ ಪೋ । ಪಂದು⁴ ಕೂಡಿದ ತನ್ನ ಬಲದಿ ॥

ಅಂದು ಪಿಡಿದ ಶಂಖವಿಳಿಕ್ಕ⁵ವುತೆನೆದುದಾ⁶ । ಯಿಂದುಮುಖಿಯ ನುಣ್ಣೊರಲು ॥ ೪೬ ॥

ವಿಧುಬಿಂಬದೊಳು ಬಿಂಬಫಲವನೊತ್ತೆಯನಿಕ್ಕಿ । ⁷ಸುಧೆಯ ತಂದಾ ಕಾಮದೇವ ॥

ಆಧರದೊಳೊಯ್ಯನೆ⁸ ತುಂಬದನೆನಲಾ । ವಿಧುಮುಖಿಯಧರವೊಪ್ಪಿದುದು ॥ ೪೭ ॥

ತಿಂಗಳ ಬತ್ತ ಸುಧೆಯೊಳೊಯ್ಯನೆ⁷ ತೊಳೆ । ದಂಗಳ ಮಿಂಚಿನಿಂ ಪೊಳೆವ ॥

ಕಂಗೆಸೆವಂತಿಟ್ಟನೆನಲೆ⁷ಸೆದವು ಕೋಮ । ಲಾಂಗಿಯ ದಂತಪಂಕ್ತಿಗಳು ॥ ೪೮ ॥

ನಗೆಮೊಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನಂಗಜ ನೃಪತಿ ಬಂ । ದುಗೆಯಿಂ⁸ ಪೂಜಿಸಿದಂತೆ ॥

ಮೃಗನೇತ್ರಿಯ ಬಾಯ್ತೊಡೆಯೊಪ್ಪಿತನೆ⁸ ರೂಪಿ । ನಗಣಿತವನು ಪೇಳೈನೇನ ॥ ೪೯ ॥

ಚದುರಿಂದ ಕಮಲದೊಳೊಗೆದ ಸಂಪಗೆಯನಂ । ದದಱ ತುದಿಯೊಳು ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ॥

ಮುದದಿಂದಿಟ್ಟಂತೆ ತೋರುತಿರ್ದುದು ಚೆಲ್ವ⁹ । ಸುದತಿಯ ನಾಸಾಭರಣ ॥ ೫೦ ॥

ತಾವರೆನಾಳದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿ ಶೋಭಿಸುವ ಹೊಂದಾವರೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ತರುಣಿಯ ಹಸ್ತವು ಶೋಭಿಸುವುದು. ॥ ೪೩ ॥
ಆ ರಮಣಿಯ ದೇಹವೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ, ಶೋಭಿಸುವ ಮೊಗ್ಗುಗಳೋ ಎಂಬಂತೆ ಆಕೆಯ ಕೈಬೆರಲುಗಳು ಶೋಭಿಸುವವು. ॥ ೪೪ ॥ ತಾರೆಗಳು (ನಕ್ಷತ್ರಗಳು) ತಮ್ಮ ಒಡೆಯನಾದ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಡಲು, ಸೀತೆಯ ಮುಖವೆಂಬ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗಲು ಬಂದಾಗ ಆಕೆಯ ಕೈಗೆ ಸೆರೆಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೈಯ ಬೆರಲಿನ ಉಗುರುಗಳು ಶೋಭಿಸಿದುವು ॥ ೪೫ ॥ ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನು ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಶಂಖವನ್ನು ಹೀನೈಸುವಂತೆ, ಆಕೆಯ ನುಣುಪಾದ ಕೊರಲು ಶೋಭಿಸುವುದು. ॥ ೪೬ ॥ ಕಾಮದೇವನು ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ತೊಂಡೆಹಣ್ಣನ್ನು ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟು, ಅವ್ಯತವನ್ನು ತಂದು ಆಕೆಯ ಕೆಳತುಟಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ತುಂಬಿದನೋ ಎಂಬಂತೆ ಸೀತೆಯ ಕೆಳತುಟಿ ಶೋಭಿಸುವುದು. ॥ ೪೭ ॥ ಮನ್ಮಥನು ಚಂದ್ರನೆಂಬ ಬೀಜವನ್ನು ಅವ್ಯತದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ತೊಳೆದು, ಮಿಂಚುತ್ತ ಹೊಳೆಯತಕ್ಕ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಇಟ್ಟು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೋಮಲವಾದ ಅವಯವಗಳುಳ್ಳ ಆಕೆಯ ಹಲ್ಲಿನ ಸಾಲುಗಳು ಶೋಭಿಸುವವು. ॥ ೪೮ ॥ ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನು ಆಕೆಯ ನಗೆಮೊಗವೆಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವತೆಯನ್ನು ಬಂದುಗೆ (ಕಿಸುಗಾರ) ಹೂವಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಂತೆ ಆ ಸೀತೆಯ ತುಟಿಗಳು ಕೆಂಪಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗಿರಲು ಆಕೆಯ ರೂಪಾತಿಶಯವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! ॥ ೪೯ ॥ ತಾವರೆಹೂವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಪಗೆಯ ಮುಗುಳಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ

¹ ನಾಕದ ಕುಜದ ಶಾಖೆಯ ತೋಳ್ಗಳಿಸೆದ (ಕ). ² ಕಳಿಕೆಗಳೆಂಬಂತೆ (ಗ ಚ) ³ ಬೆರಲಿಂದೊಪ್ಪುವ ನಖ । ದಿರವಂತಾ (ಕ) ⁴ ಮುಂಗಡೆ ನಾದಿಸುವ ॥ ಸಂದ ಸಂಕಿನ ಚಿಲ್ವಿನಿಳಿಕ್ಕ (ಗ ಚ) ⁵ ತೆಸೆದುದು (ಚ) ⁶ ವಿಧುಬಿಂಬ ತೋರ್ಪಂದದೊಳು ॥ ವಿಧುಬಿಂಬವೆನೆ ಸ್ಮರ (ಕ). ⁷ ತಳಿ । ವಂಗಜನೆನೆ ಮೊಳೆತಪೊಲು ॥ ವಂಗಡ ತಾರಾತಟೆಯ (ಕ) ⁸ ದೆಸವ ಮೊಗ್ಗಯನು ॥ ತೆಗದಿಟ್ಟ ನಾಸಿಕದಂತೊಪ್ಪಿತನೆ (ಕ) ⁹ ಪದುಮ ಸಂಭವ ರಚಿಸಿದವೋರೆಸೆದವಾ (ಗ.ಚ).

ತಿಮಿರದೊಬ್ಬಳಿಯಂತರಲ ಶರನ ಕೈಯೆ | ರಮಣೀಯಮಪ್ಪ ಕತ್ತರಿಯಿಂ¹ ||

ಸಮದಗ್ಗ² ನೂತನ ಚೆಂಡಿನಂತಿದೆ³ | ನಿಮಲಾಂಗಿಯ ತೋರದುಂಬು || ೫೮ ||

ಲಲನೆ ನಿನ್ನೀ ಮುಖ ಚೆಲುವ ಕೊಟ್ಟಿನ್ನನು | ನಲಹಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ದೈನ್ಯದೊಳು ||

ಮೊಲಗಳೆಯನೆ⁴ ಕೆಳಗೊಳ ಬಂದಿದೆ⁵ರೂಪ | ನೊಲಿದು ವೇಳುವರಾರವಳ⁶ || ೫೯ ||

ಒಂದಿರುಳೊಂದು ವಗಲು ಫಲವೀಯದೆ | ದೊಂದಕವಳ ಕಣ್ಣೊಗವ ||

ಮಂದಹಾಸನ ಮೇಲನಱಿಯದೆ ಸರಿದೊರೆ | ಯೆಂದು ನುಡಿಯೆ ದೋಷ ಬಹುದು⁷ || ೬೦ ||

ನಟಣೆಯ⁸ನಡೆಗಂಚಿ ಪರಭೃತವರ್ಧೆಂದು | ನಿಟಲೆಯ ಸ್ವರಕೆ ನುಣ್ಣುಡಿ ||

ದಿಟವರಗಿಳಿ ಬಂದು ಕಲಿಯಲೆನುತ ಸಂ || ಕಟಗೊಳುತಿನೆ ನಿನ್ನಾಣೆ || ೬೧ ||

ಉಸುರಿಕ್ಕುವ ಚಂಪಕ ನಲಿನಲಿದು ನಿ | ಟ್ಟಿಸುವ ನೈದಿಲು ನಸುನಗುವ ||

ಪೊಸಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಯಿದೆಱಿವ ಬಂದುಗೆಯೆನ್ನ | ದುಸುರುವುದೇನಂಗದಿರವ⁹ || ೬೨ ||

ಉರವಿಂಚಿಲ್ಲ ಕುಚಕೆ ಮೊಗವಿಂಚಿಲ್ಲ | ವೆರಲೆಗಣ್ಣಿಂಚಿಲ್ಲ¹⁰ ಬೆನ್ನು ||

ಸಿರಿಮುಡಿಗಿಂಚಿಲ್ಲ ನಡುಬಾಸೆಗೆನೆ ರೂಪಿ | ನಿರವ ನಾನೇನೆಂಬೆನವಳ || ೬೩ ||

ತರುಣಿಯ ಕುಚವ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಗಿರಿಗಳ ನೋಡಿ | ಗಿರಿ ಪರಮಾಣಿನಂತಿಹವು¹¹ ||

ಪರಮಾಣು ನೋಡಿ ನಡುವ ನಿಟ್ಟಿಸಲಾ | ಪರಮಾಣು ಗಿರಿಯಂತಿಹವು¹² || ೬೪ ||

ಮುಡಿಯು ಕತ್ತಲಿನ ರಾಶಿಯಂತೆಯೂ, ಮನ್ಮಥನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಮನೋಹರವಾದ ಕಸ್ತೂರಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರೇಷ್ಯವಾದ ಹೊಸ ಚೆಂಡಿನಂತೆಯೂ ಕಾಣಿಸುವುದು. || ೫೮ || 'ಎಲೈ ಸೀತೆಯೇ ನಿನ್ನ ಈ ಮುಖದ ಚೆಲುವನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಾಪಾಡಬೇಕು' ಎಂದು ಚಂದ್ರನು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಬಂದು ಸ್ನೇಹಮಾಡುವಂತೆ ತೋರುವುದು. ಆಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲವರು ಯಾರು? || ೫೯ || ಆಕೆಯ ಕಣ್ಣು, ಮುಖ, ಮುಗುಳುನಗೆ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು (ಕಣ್ಣು) ಕತ್ತಲೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪು, ಇನ್ನೊಂದು (ಮುಖವು) ಹಗಲಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳದು. ಮುಗುಳುನಗೆಯು ಫಲರಹಿತವಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇವುಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕೆ ಇವನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವುದು ತಪ್ಪಾಗುವುದು || ೬೦ || ಎಲೈ ರಾವಣನೇ, ಆ ಸೀತೆಯ ನಾಟ್ಯಯುಕ್ತವೆನಿಸುವ ನಡೆಗೆ ಹಂಸೆಯೂ, ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ ಆಕೆಯ ಧ್ವನಿಗೆ ತುಂಬಿಯೂ, ಆಕೆಯ ನಯವಾದ ಮಾತಿಗೆ ರಾಜಶುಕವೂ ಆಸೆಪಟ್ಟು ಬಂದು, ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿವೆ || ೬೧ || ಉಸಿರಾಡುವ ಸಂವಗೆಯೆಂದು ಆಕೆಯ ಮೂಗನ್ನೂ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೋಡುವ ನೈದಿಲೆಯೆಂದು ಕಣ್ಣನ್ನೂ, ನಸುನಗುವ ಹೊಸಮಲ್ಲಿಗೆಯೆಂದು ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನೂ, ಬಾಯಿತೆರೆವ ಕಿಸುಗಾರವೆಂದು ತುಟಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಆಕೆಯ ದೇಹಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆ ಏನೆನ್ನಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದು. || ೬೨ || ಆಕೆಯ ಮೊಲೆಗೆ ಎದೆಯು ಸ್ಥಳಸಾಲದಿರುವುದು ಜಿಂಕೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮುಖವು ಇಂಬಾಗಿಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಸಿರಿಮುಡಿಗಿ ಬೆನ್ನು ಇಂಬಲ್ಲ. ಆಕೆಯ ಸೊಂಟವು ನಾಭಿರೋಮಕ್ಕೆ ಇಂಬಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವಳ ರೂಪವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೬೩ || ಆ ಸೀತೆಯ ಮೊಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಆ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಪರಮಾಣುವಿನಂತೆ

¹ ಕತ್ತರಿಯಾ (ಗ)

² ಸಮದಗ್ಗ (ಗ ಚ)

³ ಚೆಂಡಿನಂತವೆ (ಚ)

⁴ ಮೊಲಗಳೆಯನೆ (ಚ).

⁵ ಬಂದದೆ (ಗ ಚ).

⁶ ವೇಳುವನಾರವಳ (ಚ).

⁷ ಪೇಳುವ ಕವಿಯಾರು (ಗ ಚ)

⁸ ನಟನೆಯ (ಗ)

⁹ ದೇವವಳಿರವ (ಗ ಚ)

¹⁰ ಗಣ್ಣಿಂಚಿಲ್ಲ (ಕ).

¹¹ ನಂತಿಹುದು (ಗ. ಚ.).

¹² ನಂತಿಹುದು (ಗ ಚ).

ಕರಿ ಕರಿವೈರಿ ಕಮಲ ಕಮಲಾರಿಯು | ಗಿರಿಯನಿಮಿಷ ಚಕ್ರವಾಕ ||

ಅರಲುಣಿ¹ ಚಂಪಕ ಕುಲಿತ ವೈರವ ಬಿ | ಟ್ಟಿರುತಿರ್ಪವನಳಂಗದೊಳಗೆ

|| ೬೫ ||

ನಡೆವ ತಾನರೆ ನರ್ತಿಸುವ ಸೋಗೆ ನವಿಮಾತ | ನುಡಿನ ಕನ್ನಡಿ ಮೃದುಸವಿಯು ||

ಪಡೆವ ಪವಳ ವಾಡುವ ಕಂಬುವೆನ್ನದೆ | ನುಡಿವುದೇನವಳಂಗದಿರನ

|| ೬೬ ||

ಪಂಚಶರನು ಕನಕದ ಬೊಂಬೆಗಳವಡೆ | ಮಿಂಚಿನಿಂ ಪೊಳೆಪಿಟ್ಟನುನ² ||

ಸಂಚಲಿಸದೆ ಪೊಯ್ದನಲ್ಲದೆ ಹಳೆಯ ವಿ | ರಿಂಚನಿಗುಂಟೆ ಕೈಚಳಕ

|| ೬೭ ||

ಲೋಕವಶ್ಯದ ತಿಲಕವೊ ಭಾವಿಸೆ ಜಗ | ದೇಕರತ್ನವೊ ಮುನಿಜನದ ||

ಅಕರುಷಣ ಮಂತ್ರವೊ ತಪಃಫಲದಂ | ತಾ ಕಮಲಾಕ್ಷಿ ರಾಜಿಪಳು

|| ೬೮ ||

ಅಚ್ಚರಿಯನಿತು ಕೊಂಡಾಡಿದೆಯವಳೇ | ನಚ್ಚರವೆಣ್ಣಿನಲವಳಿ³ ||

ಅಚ್ಚಿನ ಪೆಣ್ಣಳಮರವೆಣ್ಣಳನೆ ರೂಪಿ | ನಚ್ಚರಿಯನು ಪೇಳ್ವಿನೇನ

|| ೬೯ ||

ನಾ ತೊಳಲದ ನಾಡಿಲ್ಲವಾ ನಾಡೊಳೇ | ರೀತಿಯ ಪೆಣ್ಣಿಗಿನ್ನೆಣೆಯ ||

ಶಾತೋದರಿಯರಿಲ್ಲಿ⁴ ದೇಕಾಂತದೊ | ಛಾತಗವನು ಪೇಳಿದನು

|| ೭೦ ||

ಪಡಿಯವಳಿಡದ ಕಡೆಗೆ ಬಲಗಡೆ ನೋಡೆ | ಪಡಿಯವಳ್ಳನುಗೆ ತದ್ವಿಂಬ ||

ಪಡಿಯಲ್ಲದೆ ಪಡಿ ಪೆಣ್ಣಳೊಳಿಲ್ಲಿ⁵ ದು⁵ | ನುಡಿದನವನಿಗಂದವನು

|| ೭೧ ||

ತೋರುವುವು ಪರಮಾಣುವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಕೆಯ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಲು ಆ ಪರಮಾಣುವು ಪರ್ವತದಂತೆ ತೋರು
ವುದು || ೬೪ || ಸಿಂಹಕುಟಿ, ಗಜಗಮನೆ ಕಮಲ ಕೋಮಲಪಾದೆ, ಚಂದ್ರವದನೆ, ಪರ್ವತ ನಿತಂಬೆ, ಅನಿಮಿಷನೇತ್ರ, ಚಕ್ರ
ವಾಕುಚಿ, ಭ್ರಮರವೇಣಿ, ಚಂಪಕನಾಸೆ, ವಜ್ರಕರೋರ ಸ್ತನಿ-ಆಗಿರುವ ಆಕೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹ-ಆನೆ, ತಾವರೆ-ಚಂದ್ರ,
ಪರ್ವತ-ವಜ್ರ, ತುಂಬಿ-ಸಂವಗಿ, ಮೀನು-ಚಕ್ರವಾಕವಷ್ಟಿ-ಇವು ಹಗೆತನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೆಲಸಿರುವವು || ೬೫ || ಅವಳ
ದೇಹದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಡೆಯುವ ತಾವರೆಯೆಂದು ವಾದವನ್ನು, ಕುಣಿವ ನವಿಲೆಂದು ಕೂದಲನ್ನು, ಸವಿ
ಮಾತನ್ನಾಡುವ ಕನ್ನಡಿಯೆಂದು ಮುಖವನ್ನು ಮೃದುತ್ವಮಧುರತ್ವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಹವಳವೆಂದು ತುಟಿಯನ್ನು,
ಹಾಡುವ ಶಂಖವೆಂದು ಕಂಠವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಏನೆನ್ನಲೂ ನಾಥ್ಯವಿಲ್ಲ || ೬೬ || ಮನ್ಮಥನು ಚೆನ್ನದೆ
ಬೊಂಬೆಗೆ ಮಿಂಚಿನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಲ್ಲದೆ, ಹಳೆಯವನಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಆಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸು
ವಂತಹ ಕೈಚಳಕವಿದೆಯೆ? || ೬೭ || ಆ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯು ರೋಕದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ವರಗೊಳಿಸುವ ತಿಲಕವೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ,
ರೋಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೇಬಂದಿಸುವ ರತ್ನವೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಮುನಿಗಳನ್ನು ನೆಳೆಯುವ ಮಂತ್ರದೇವತೆಯೋ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲ
ಸ್ವರೂಪೆಯೋ ಎಂಬಂತೆಯೂ ಶೋಭಿಸುವಳು || ೬೮ || ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದರಿಂದ
ಆಕೆಯೇನು ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯೆ? ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು ಆಕೆಯ ಅಚ್ಚಿನ ಹೆಂಗುಸರೇ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರೆನ್ನುವಾಗ ಆಕೆಯ
ಸೌಂದರ್ಯದ ಅಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೬೯ || ನಾನು ಸಂಚರಿಸದಿರುವ ದೇಶವೇ ಇಲ್ಲ ಆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ
ಎಣೆಯಾಗುವ ಸುಂದರಿಯರೇ ಇಲ್ಲ - ಎಂದು ನಾರದನು ರಾವಣನಿಗೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದನು || ೭೦ || ಆಕೆಯ ದೇಹದ

¹ ಅರಗಿಣಿ (ಕ) ಅರಲು (ಚ)

² ಮಿಂಚಿನ ಪೊಳೆಪಿಟ್ಟನು (ಚ)

³ ವಣ್ಣಿನುವಳ (ಗ)

⁴ ಶಾತೋದರಿಯರೆಯಲ್ಲಿ (ಚ)

⁵ ಪೆಣ್ಣಳೊಳಿಲ್ಲವು (ಕ ಗ)

ಅವೆಡೆಗವಳ್ಳಿದಲು ದಿವ್ಯಾಪೋದ । ತೀವ್ರವುದ¹ವಳ ಮೈಗಂಪು ॥

ಅವನವಳ ನಿಂದು ನಿಟ್ಟಿಸೆ ನಿನ್ನಾಣೆ । ದೇವತ್ವನ ಪಡೆದಿಹನು² ॥ ೭೨ ॥

ಭಾವಜ ಶುಕ್ತಿ³ಭಾವಕಿಯಾದುದೊ ನನ । ಲಾವಣ್ಯರಸದ ಪುಶ್ತಳಿಯೊ ॥

ದೇವಾಂಗನೆ ಮಾನವ ಸತಿಯಾದಂ । ತಾ ನಧುವನಳೆ ಚೆಲ್ಲಿಂದ ॥ ೭೩ ॥

ಚೆಲುವಿನ ಬೀಡು ಸಿಂಗರದಿಕ್ಕೆ ಸೊಬಗಿನ । ನೆಲೆ ಕಡುಗಾಡಿಯ ಗರಡಿ ॥

ಸುಲಲಿತ ಸುಖದ ಸಾಗರವೆನ್ನದೇನೆಂಬೆ । ಲಲನೆಯಂಗದ ಚೆಲ್ಲಿನಿರವ ॥ ೭೪ ॥

ನಾಕನಾಯಕಿಯರ ರೂಪು ಸೊಬಗು ನಾಗ । ಲೋಕದ ಸತಿಯರ ರೀತಿ ॥

ಆ ಕುವರಿಗೆ ಪಡಿ ದೊರೆಯಲ್ಲವೆನೆ ನರ । ಲೋಕದ ಪೆಣ್ಣುಗಳೆಣೆಯೆ⁴ ॥ ೭೫ ॥

ಕಣ್ಣೆನೊಳಗೆ ಕಂಡುದಿಲ್ಲ ಕಿವಿಯೊಳಗೆ⁵ । ಬಣ್ಣೆ ಸಿ ಕೇಳಿದುದಿಲ್ಲ ॥

ಬಣ್ಣ ನಾತಲ್ಲ ಕೇಳಮನು ನಾನಂತಪ್ಪ । ಹೆಣ್ಣ ಕಾಣೆನು⁶ ಲೋಕದೊಳಗೆ ॥ ೭೬ ॥

ಆ ಸುಕುಮಾರಿಯ ಪಡೆದ ಜನನಿಯವ । ಕೇಸು ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡಿದಳೊ ॥

ಆಸೆವಟ್ಟುವ ನೋಂಪಿಯ ನೋಂತು⁷ ಪಡೆದನಂ । ದಾ ಸುದತಿಯ ಜೀವಕಾಂತ⁸ ॥ ೭೭ ॥

ನಾರದನವಳ ರೂಪಾತಿಶಯವನಂ । ದಾ ರಾವಣಿಗೆ ಪೇಳೆ ಕೇಳ್ವು ॥

ಮಾರಗೆ ಮನವನೊಪ್ಪಿಸಿದನು ಕಿವಿವೇಟ । ವಾರ ಸೋಲಿಸದು ಮೃಗಾಕ್ಷಿ ॥ ೭೮ ॥

ವಾಮಭಾಗಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗವೇ ಹೋಲಿಕೆ. ಅವಳ ದೇಹಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೇ ಎಣೆಯಾದುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾನ ರಾಗುವ ಹೆಂಗುಸರು ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾರದನು ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೭೧ ॥ ಅವಳು ಹೋದ ಕಡೆ ಯಲ್ಲಿಲ್ಲಾ ಅವಳ ದೇಹದ ಸುವಾಸನೆಯು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯಾವನೇ ಆಗಲಿ, ಅವಳನ್ನು ನಿಂದು ನೋಡಿದನಾದರೆ ನಿನ್ನಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ದೇವನೇ ಆಗುವನು. ॥ ೭೨ ॥ ಕಾಮನೆಂಬ ಚಿವ್ವು ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತೋ, ಆಕೆಯು ಹೊಸ ಸೌಂದರ್ಯವೆಂಬ ರಸದ ಗೊಂಬೆಯೋ, ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮನುಷ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಾದುದೋ ಎಂಬಂತೆ ಚೆಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿರುವಳು. ॥ ೭೩ ॥ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸೌಂದರ್ಯವಿಷಯವನ್ನು ಚೆಲುವಿನ ಬೀಡು ಎಂತಲೂ, ಶೃಂಗಾರದ ಆಶ್ರಯವೆಂತಲೂ, ಸೊಬಗಿನ ನೆಲೆಯೆಂತಲೂ, ಸೌಂದರ್ಯಾತಿಶಯದ ಅಭ್ಯಾಸ ಶಾಲೆಯೆಂತಲೂ, ಚೆಲುವಾದ ಸೌಖ್ಯದ ಸಮುದ್ರ ಎಂತಲೂ ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆ ಏನೆನ್ನಲೂ ಆಗದು. ॥ ೭೪ ॥ ಆ ಕುಮಾರಿಗೆ ದೇವಲೋಕದ ನಾಯಕಿಯರ ರೂಪಸೌಂದರ್ಯವೂ ನಾಗಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ರೀತಿಯೂ ಎಣೆಯಲ್ಲವೆನ್ನುವಾಗ ಈ ಮಾನವಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಮಾನರೆನಿಸುವುದುಂಟೆ? ॥ ೭೫ ॥ ಎಲೈ ರಾವಣನೇ ಕೇಳು ಇದು ವರ್ಣನೆಯ ಮಾತಲ್ಲ ನಾನು ಅಂತಹ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಕಿವಿ ಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಲ್ಲ ಏನು ಆಶ್ಚರ್ಯವೋ! ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯಂತಹ ಹೆಣ್ಣುಗಳಿಲ್ಲ ॥ ೭೬ ॥ ಆ ಸುಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಹೆತ್ತ ತಾಯಿ ಅದೆಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿರುವಳೋ! ಆಕೆಯ ಗಂಡನು ಆಸೆಪಟ್ಟು ಯಾವ ವೃತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಪಡೆದನೋ! ॥ ೭೭ ॥ ನಾರದನು ಹೀಗೆ ಸೀತೆಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಲು ಅವನು ಕೇಳಿ, ಕಾಮವಶನಾದನು. ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕಿವಿಯಾನೆಯು ಯಾವನ ಮನವನ್ನು ತಾನೇ ಸೆಳೆಯದು! ॥ ೭೮ ॥ ರಾವಣನು

¹ × (ಗ) ² ಪಡೆದಿಹರು (ಕ) ಪಡೆದಿಹನೆ (ಗ), ³ ಸಕ್ತಿ (ಗ.ಚ). ⁴ ಪೆಣ್ಣು ಪಾಸಪಿಯೆ (ಗ.ಚ) ⁵ ಕಿವಿಯೊಳಾನು (ಗ.ಚ.).
⁶ ಹೆಣ್ಣುಗಳನು (ಕ) ⁷ ಮಾಡಿ (ಚ) ⁸ ಜೀವಕಾಂತೆ (ಚ)

ತಂದಪೆನಾನ¹ ಬಗೆಯೊಳಾ ಸೀತೆಯು | ನೆಂದು ಕೋಪದೊಳು ಸಭೆಯಲಿ ||

ಅಂದು ನುಡಿದ ಮೇಲನಲಾಯದೆಯಾ ದಶ | ಕಂಠರನದ ಕೇಳಿ ಮುನಿಪ

|| ೭೯ ||

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಮೂಱು ಖಂಡದೊಳುಳ್ಳ | ಭೂಮಿಪತಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ||

ಪ್ರೇಮದ ಸುತೆಯರ ಕೊಟ್ಟು ನುಣ್ಣಿಂ²ದಿಪ್ಪ | ರಾ ಮಹೀಪತಿಯೊಳಗಾಗಿ

|| ೮೦ ||

ಅದಲಿಂದಲವರಿಗೆ ಕೂಟಾಟ ಬಲುಹಾಗಿ | ವೊದಗುವುದವರೊಳು ನಿನಗೆ ||

ಕದನ ಸಲ್ಲದು ನೀ ಸರಿಯಲ್ಲವೆನೆ ಕೋಪ | ವೊದವಿ ನುಡಿದ ನಾರದಗೆ

|| ೮೧ ||

ನನ್ನ ಬಲುಮೆಯನವರ ಶಕ್ತಿಯ ನೀನು | ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಪ್ರೋಗೊಂದು ||

ಚುನ್ನವಾಡುತ ರಾಮಚಂದ್ರನ ದಶಕಂಠ | ತನ್ನ ತಾನಲಾಯದಾಡುತವೆ

|| ೮೨ ||

ಇರದಲ್ಲಿದೆದ್ದು ಮಂತ್ರಶಾಲೆಗೆ ಬಂದು | ಭರದಿ ಕರೆಸಿ ಮಾರೀಚನಿಗೆ³ ||

ವಿರಚಿಸಿದನು ಕಾರ್ಯಭಾಗಿಯ⁴ ಮಾತನು | ತರಹರಿಸದೆ ಮನದೊಳಗೆ

|| ೮೩ ||

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನಿಗಲ್ಲದೆ ಮ | ತ್ತಾ ರಾಮನಿಗೆ ಸಲುವುದೆ ||

ದೂರೀಕರಿಸದೆ ನನ್ನ⁵ ವಚನವ ವ | ಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಪೇಳಿನಗೆ

|| ೮೪ ||

ಮುಱಿ ಬೇಡ ಮಾಯ ನಿನಗೆ ಬೇಡ ಕಾರ್ಯದ | ಹೊಣಿಗೆಯ⁶ ಹೇಳು ಹೇಳಿನಲು⁷ ||

ಉಣುಬೆಯನಿಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ನುಡಿದ ಮಾರೀಚಗೆ | ತೆಪ್ಪಿದರಸಾಗಿ⁸ ರಾವಣನು

|| ೮೫ ||

ತನ್ನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಗ ಕೋಪದಿಂದ ಆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತರುವೆನು ಎಂದು ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳಿದನು ಆಗ ನಾರದನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೭೯ || ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ ಮಹಾಶೂರ ರಾದ ಅವರಿಗೆ ಮೂರು ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರತಕ್ಕ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅವ ರೊಡನೆ ಎರಕದಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿರುವರು || ೮೦ || ಅದುದರಿಂದ ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಇತರ ರಾಜರ ಸಹಾಯಶಕ್ತಿ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ ಅವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವು ನಿನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು ಅವರಿಗೆ ನೀನು ಎಣೆಯಿಲ್ಲ—ಎಂದು ನಾರದನು ಹೇಳಲು ರಾವಣನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು—|| ೮೧ || ಎಲೈ ನಾರದನೇ, ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಹೋಗು—ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ರಾವಣನು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತಾಡಿದನು || ೮೨ || ರಾವಣನು ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಮಂತ್ರಶಾಲೆಗೆ ಬಂದನು ಬೇಗನೇ ಮಾರೀಚನನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಕಾರ್ಯಭಾಗವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಹೀಗೆಂದನು || ೮೩ || ಎಲೈ ಮಾರೀಚನೇ, ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವು ಮಹಾರಾಜನಾದ ನನಗೆ ಸಂಬೇಕಲ್ಲದೆ ಆ ರಾಮನಿಗೆ ಸಲ್ಲಲು ಯೋಗ್ಯವ? ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು ಎಂದನು || ೮೪ || ಎಲೈ ರಾವಣನೇ, ಮುಚ್ಚುಮರೆ ಯಾಕೆ? ಮಾಯೆಯ ಮಾತು ಯಾಕೆ? ಯಾವ ಕಾರ್ಯ ನನ್ನಿಂದ ಆಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳು—ಎಂದು ಮಾರೀಚನು ಹೇಳಿದನು ಆಗ ರಾವಣನು ಭಾವದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಮಾರೀಚ ನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು || ೮೫ || ಜನಕರಾಜನ ಮಗಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ತರುವ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ನನಗೆ ಮನವೂಪ್ಪು-

¹ ತಂದಪೆ ನಾನಾ (ಚ) ² ನುಣ್ಣಿಂ (ಗ ಚ) ³ ಬರಿಸಿ ಮಾರೀಚನವನು (ಗಿ.ಚ) ⁴ ಕಾರ್ಯಭಾಗಿಯ (ಗ) ಕಾರ್ಯಭಾಗಿಯ (ಚ)

⁵ ತನ್ನ (ಕ) ⁶ ಹರಿಗೆಯ (ಗ) ⁷ ಹೇಳಿದನು (ಚ) ⁸ ತೆಪ್ಪಿದರಸಾಗಿ (ಗ) ತೆಪ್ಪಿದರೆ ಸಾಗಿ (ಚ)

ಜನಕನ ಸುತೆಯನು ತಹುದೊಂದುಪಾಯವ | ಮನವೊಡಬಡುವಂತೆ ನೀನು ||

ಅನುವಡಿಸೆಂದು ರಾವಣ ಲಜ್ಜೆಯ ತನ್ನ | ಮನದಿಂದ¹ ಬಿಟ್ಟು ನುಡಿದನು || ೮೬ ||

ಎನಲೆಂದ ನೀನೆನಗಿದ ಕಾರ್ಯ ವಾಪಕ್ಕೆ | ಜನನಸ್ಥಲವಪಕೀರ್ತಿ² ||

ಜನಿಸುವ ನೆಲ ಮನೋವಚನದೊಳಿದ ನೀನು | ನೆನೆಯಬಹುದೆ ಖೇಚರೇಂದ್ರ³ || ೮೭ ||

ಸಲ್ಲದು ನಿನಗಪಜಯ ಬೊಡ್ಡಿಯ⁴ ಬೇಟೆ | ಸಲ್ಲದು ಕಿವಿವೇಟೆ ವರರ ||

ವಲ್ಲಭೆಯರ ತಹುದಾಗದಾಗದು ನಿನ | ಗಲ್ಲದ ನಡೆ ಬೇಡ ನೃಪತಿ || ೮೮ ||

ನುಡಿವೊಡೆ⁵ ಬುದ್ಧಿಯ ಮಂತ್ರಿಯಲ್ಲಿನಗೆ ನೀ | ಪಡೆಮಾತುಗೊಡದೆ ರಾಘವನ ||

ಮಡದಿಯ ತಪ್ಪೊಂದುಪಾಯವ⁶ ನುಡಿ ನುಡಿ | ನುಡಿಯೆಂದವನೊತ್ತಿ ನುಡಿದ || ೮೯ ||

ಅವನ ದುರಾಗ್ರಹವನು ಕಂಡು ಮಾರೀಚ | ನವನಿಚ್ಛೆಯೊಡು ನುಡಿದನು ||

ಅವಳೆಡೆಗೋರ್ವರು ಮೊದಲೈದಿ ನುಡಿಯಲು | ಕಿವಿವೇಟೆಕೆ ಸೋಲುವಂತೆ || ೯೦ ||

ಒಡಬಡಿಕೆಯ ಮಾತಿಗನುರಕ್ತಿಯಾದೊಡಂ⁷ | ದೊಡಬಟ್ಟಡೊಡಗೊಂಡು⁸ ಬರಲಿ ||

ಒಡಬಡದವಳು ನಿರಕ್ತಿಯಾದೊಡೆ ತನ್ನ | ಪಿಡಿದು ತಂದಪೆ ಬಲ್ಲಿನಿಂದೆ || ೯೧ ||

ಅಹುದು ಕಾಣೈ ನೀನಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವಿ | ದಹುದಹುದೆಂದೊಡಬಟ್ಟು ||

ವಹಿಲದೊಳವಳೆಡೆ⁹ ಗಾರು ಪೋಪವ¹⁰ರೆಂದು | ಮಹಿಪತಿ ಚಿಂತಿಸುತಿದರ್ || ೯೨ ||

ವಂತೆ ತಿಳಿಸು ಎಂದು ರಾವಣನು ನಾಚಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದನು || ೮೬ || ಆಗ ಮಾರೀಚನು “ಎಲೈ ಖೇಚರರ ಅರಸನೇ, ನಿನ್ನ ಈ ಕಾರ್ಯವು ವಾಪಕ್ಕೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಾನವಾಗಿದೆ; ದುಷ್ಟೀರ್ತಿಗೆ ತವರಾಗಿದೆ ಇಂತಹ ಕೃತ್ಯದ ಯೋಚನೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಮಾತಿನಲ್ಲಾಗಲೀ ಬರಬಹುದೆ? || ೮೭ || ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಅಪಜಯವೆಂಬ ದಾಸಿಯೊಡನೆ ಕಾಮಚೇಷ್ಟೆಯಿದು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಮರುಳಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಬೇರೆಯವರ ಹೆಂಡಿರನ್ನು ತರುವುದು ಅಯೋಗ್ಯವರ್ತನೆ! ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪುವ ನಡತೆ ಇದಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕೆಲಸ ಬೇಡ.” ಎಂದನು || ೮೮ || ಆಗ ರಾವಣನು ‘ಎಲೈ ಮಾರೀಚನೇ ನನಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು ನೀನು ನನ್ನ ಮಂತ್ರಿಯಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದೆ, ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ತರುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳು, ಹೇಳು, ಹೇಳು—ಎಂದು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು || ೮೯ || ಮಾರೀಚನು ಆಗ ರಾವಣನ ಕೆಟ್ಟ ಹಟವನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೀಗೆಂದನು—‘ಆ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬರು ಹೋಗಿ ಆಕೆಯು ನಿನ್ನ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾತಾಡಬೇಕು || ೯೦ || ಆಕೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಗುವಂತೆ ಆಡಿದ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಅನುರಾಗಹೊಂದಿದರೆ, ಆಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿ. ಅವಳು ಒಪ್ಪದೆ, ವಿರಾಗ ಹೊಂದಿದರೆ, ಆಕೆಯನ್ನು ನಾನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ತರುವೆನು’ ಎಂದನು. || ೯೧ || ಹೌದು ಕಾಣಯ್ಯ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯವು ಸರಿ. ಎಂದು ರಾವಣನು ಒಪ್ಪಿ, ಆಕೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕೂಡಲೇ ಹೋಗತಕ್ಕವರು ಯಾರು?—ಎಂದು

¹ × (ಗ)

² ಜನನಸ್ಥಾನವಪಕೀರ್ತಿ (ಚ)

³ ಖೇಚರೇಂದ್ರ (ಗ ಚ)

⁴ ಪೊಡ್ಡಿಯ (ಗ)

⁵ ನುಡಿದೊಡೆ (ಚ)

⁶ ತಪ್ಪೋಪಾಯವ (ಕ) ತಪ್ಪಿಪಾಯವ (ಚ)

⁷ ಯಾಗಿಯಂ (ಗ ಚ)

⁸ ಒಟ್ಟೊಡೊಡಗೊಂಡು (ಚ)

⁹ ವಹಿಲದಿಂದವಳೆಡೆ (ಚ).

¹⁰ ಪೋಪವ (ಗ)

ಕಡು ಮೂರ್ಖರು ಕಡುಕಾಮಿಗಳನ್ನತವ | ನುಡಿವರು ಮದ್ಯವಾನಿಗಳು ||

ಅಡಗ ತಿಂಬವರವ¹ ಬೇಡಿನಲಾ ಮಾತ | ಪಿಡಿವರೆ ಪಾವಕಂಜದರು

|| ೯೩ ||

ಎಂದು ತನ್ನೆಡೆಯೊಳು² ಮಾರೀಚನು ಮನ³ | ನೊಂದವನಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ||

ನುಂದಿರಕ್ಕಿದಿದ ರಾವಣನಿಗೆ ಮತ್ತೆ | ಬಂದುದು ವಿರಹಾವಸ್ಥೆ⁴

|| ೯೪ ||

ಹೇಳಲೊಡನೆ ನಾರದನಾ ಸೀತೆಗೆ | ಬೇಳಾದನು ಬೆನುರಿದನು ||

ಕೋಳುಹೋದನು ಅಂಗಜನೃಪತಿಗೆ ಹಿಡಿ | ಯಾಳಾದನು ರಾವಣನು

|| ೯೫ ||

ಅವಳ ನುಡಿಗೆ ಕಿವಿಯವಳ ರೂಪಿಗೆ ಕ | ಣ್ಣವಳ ಮೈಗಂಪಿಗೆ ಮೂಗು ||

ಅವಳ ತಕ್ಕಿಗೆ ತೋಳಧರಕ್ಕೆ ನಾಲಗೆ | ತವೆ ಸೋಲ್ತನಾ⁵ ನೃಪನರನ

|| ೯೬ ||

ಒಡಬಟ್ಟಿದಾ ಮನವೊಪ್ಪಿದುದಾ ಬುದ್ಧಿ | ಕಡುರಾಗಿಸಿದುದಾ ಚಿತ್ತು ||

ಬಿಡದೆಸೆದುದಹಂಕಾರವಾ⁶ನೃಪನಿಯ | ನುಡಿವುದೇನವಳ್ಳಿ* ಸೋಲ್ತದನು

|| ೯೭ ||

ನುಡಿಯಲಮ್ಮದು ಬುದ್ಧಿ ನೋಡಲಮ್ಮದು ನೀತಿ | ಮಿಡುಕಲಮ್ಮದು ಮೊಹ⁷ ಧರ್ಮ ||

ಅಡಿಯಿಡಲಮ್ಮದು ಧೈರ್ಯವೆಂದೆನಲವ | ಕಡು ಸೋಲ್ತ⁷ನವಳಿಗಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

|| ೯೮ ||

ಉಸುರಲಮ್ಮದು ವ್ರತ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಣುಕಿ ನಿ | ಟ್ಪಿಸಲಮ್ಮದು ಸಚ್ಚರಿತ ||

ಎಸಗಲಮ್ಮದು ವಿನೇಕತೆಯೆಂದೆನಲವ | ವಶವಾದನಾ ಕೋಮಲೆಗೆ

|| ೯೯ ||

ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು || ೯೨ || ಆಗ ಮಾರೀಚನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು—‘ಅತ್ಯಂತ ಮೂರ್ಖರು ಬಹಳ ಕಾಮುಕತೆಯುಳ್ಳವರು, ಅಸತ್ಯವಾದಿಗಳು ಮದ್ಯಪಾನಮಾಡುವವರು, ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳು—ಪಾಪಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರ ದಿರುವ ಇಂಥಾ ಜನರು ‘ಅದು ಬೇಡ ಇದು ಮಾಡಬಾರದು’ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದರೆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವರೆ?’ || ೯೩ || ಮಾರೀಚನು ಹೀಗೆ ಮನನೊಂದವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದನು ರಾವಣನಿಗೆ ಸೀತಾವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಆ ಮೇರೆ ವಿರಹಾವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಯಿತು || ೯೪ || ನಾರದನು ಸೀತೆಯ ಸೊಬಗನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೊಡನೆ ರಾವಣನು ಸೀತೆಗೆ ಮರುಳಾದನು ಬೆವರಿದನು ಕೊಳ್ಳೆಯಾದನು ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನ ಕೈದಿಯಾದನು || ೯೫ || ಆ ರಾವಣನ ಕಿವಿ ಅವಳ ಮಾತಿಗೂ, ಕಣ್ಣು ಅವಳ ರೂಪಕ್ಕೂ, ಮೂಗು ಆಕೆಯ ದೇಹದ ಪರಿಮಳಕ್ಕೂ, ಕೈಯು ಆಕೆಯ ಅಂಗನಕ್ಕೂ, ನಾಲಗೆಯು ಆಕೆಯ ಕೆಳ ತುಟಿಗೂ ಸೋತವು || ೯೬ || ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸೀತೆಯನ್ನು ಒಡಂಬಟ್ಟಿತು, ಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಾಯಿತು ಚಿತ್ತವು ಪ್ರೀತಿವಟ್ಟಿತು ಅಹಂಕಾರವು ಉಜ್ವಲವಾಯಿತು ಆ ರಾವಣನು ಸೀತೆಗೆ ಸೋತುದನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ || ೯೭ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ರಾವಣನ ಬುದ್ಧಿಯು ಬೇರೆ ಮಾತಾಡಗೊಡದು ನೀತಿಯು ಮಂಕಾಯಿತು ನಂಟುತನವು ಕದಲದಂತಾಯಿತು ಧರ್ಮವು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡದು ಅವನ ಧೈರ್ಯವು ಉಡುಗಿತು ಇಷ್ಟೊಂದು ಅವನು ಸೀತೆಗೆ ಮರುಳಾದನು || ೯೮ || ರಾವಣನು ಸೀತೆಗೆ ಮಾರುಹೋದುದರಿಂದ ಅವನ ವ್ರತವು ಉಸುರಿಕ್ಕುವಂತಿಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ನಡತೆಯು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನಿಲುಕಿ ನೋಡುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ ವಿವೇಕವು ಕ್ರಿಯಾಶೂನ್ಯವಾಯಿತು || ೯೯ || ನೀತಿಯು ಅವನನ್ನು ‘ನಿಲ್ಲ’ ಎಂದು ತಡೆಯಲಾರದು. ಧೈರ್ಯಗುಣವು ಬೇಡವೆನ್ನದು ಸದ್ಗುಣವು ಹೌದು ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಯಾವ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ ರಾವಣನು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

¹ ತಿಂಬವರವ (ಗ ಚ) ² ತನ್ನೆಡೆಯೊಳು (ಕ) ತನ್ನೆಡೆಯೊಳು (ಗ) ³ ಮಾರೀಚ ನುಡಿವತ (ಗ ಚ) ⁴ ಕೈದೆ ರಾವಣಗೆ ವಿರಹಾವಸ್ಥೆ | ಬಂದುದನ್ನನು ಬಿಟ್ಟವನು (ಕ) ⁵ ಸೋಲ್ತ (ಕ) ⁶ ಬಿಡದೆಸೆದುದು ಅಹಂಕಾರವಾ (ಕ) ⁷ ಸೋತ (ಚ)

ನಿಲ್ಲೆನ್ನಲಮ್ಮದು ನೀತಿ ನೀ ಬೇಡೆಂದು । ನೊಲ್ಲಿಸಲಮ್ಮದು ಭೈರೃ ॥

ಅಲ್ಲಹುದೆನಲಮ್ಮದು ಸದ್ಗುಣ ಸವಿ । ನಿಲ್ಲನಿಗೊಳಗಾದನವನು

॥ ೧೦೦ ॥

ಶರಧಿಯ ನಡಬನೆಂತಂತೆ ಗುಹೆಯ ಕಿಚ್ಚಿ । ನಿರನೆಂತುಟಂತೆ ತರುವಿನ ॥

ನರಸನ್ನಾರ್ಚಿಯೆಂತಂತವ ಬೇವುತ್ತು । ವಿರಹದಿಂದಿದರ್ಶನಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೦೧ ॥

ಆ ರಾವಣನ ವಿರಹಾಗ್ನಿಗೆ ಕಡುನೊಂ । ದಾ ರವಿ ಪಡುವಣ ದೆಸೆಯ ॥

ನಾರಿಧಿಯೊಳಗಾಳ್ವನೆನೆ ಬಾಳ್ವರೆಡರನ । ದಾರು ಸೈರಿಪರೇಣನೇತ್ರಿ

॥ ೧೦೨ ॥

ಅಂಜಿಗನುನೆ ಪರಾಕ್ರಮ ಪಂಥಗಳು ಹಱು । ಹಂಚಾಗದೆ ಬಾಳ್ವವಗೆ¹ ॥

ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮದಿಂದೆಡರಡಸಲು ಚಿತ್ತ । ಸಂಚಲವಾಗದೆ ಬುಧರ

॥ ೧೦೩ ॥

ರೂಪು ಸಂಪದ ವಿತರಣ ವಿದ್ಯೆ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ । ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಬಾಳ್ವ ಬಲ್ಲಿದಗೆ ॥

ಪಾಪದ ಫಲದಿಂದೆಡರಡಸಿದೊಡೆ ಪ್ರ । ಛಾಪಿಸದಿಹರೆ ಬಲ್ಲವರು

॥ ೧೦೪ ॥

ನಾಕನಾಯಕನ ಸಂಪದವನಲ್ಲಿಂದೆಂಬ । ನೇಕವಿಧ[ದಿ]² ಬಾಳ್ವವಗೆ ॥

ಆ ಕರ್ಮವಶದಿಂದೆಡರಡಸಿದೊಡೆ ನಿ । ವೇಕಿ ದುಃಖಿಸನೆ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೦೫ ॥

ಕರ್ಮಾಧೀನ ತಾನಲ್ಲದೆ ಭಾವಿಸೆ । ಕರ್ಮ ತನ್ನಾಧೀನವಲ್ಲ ॥

ಧರ್ಮ ಪದ್ಮಜಾಘೋಕ್ಷಜರಳಿದರಾ । ಕರ್ಮದಿಂ ಬಲ್ಲಿದರಾರು

॥ ೧೦೬ ॥

ಕಾಂತೆ ಕೇಳಾ ದಶಕಂಠಗೆ ಕಾವನ । ತ್ಯಂತ ಸಂಕಟವನೆಸಗಲು ॥

ತಾಂ ತಾಳಲಾಡದೆ ವಿರಹದಿಂ ಕಡುನೊಂ । ದಿಂತು ಚಿಂತಿಸಿದ³ಚಿತ್ತದೊಳು

॥ ೧೦೭ ॥

ಕಾಮವಶನಾದನು. ॥ ೧೦೦ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ರಾವಣನು ಸಮುದ್ರದ ಪದಬಾಗ್ನಿಯಂತೆಯೂ. ಗುಹೆಯೊಳಗಣ ಬೆಂಕಿಯಂತೆಯೂ, ಮರದೊಳಗಣ ಅನಲನಂತೆಯೂ ಒಳಗೊಳಗೆ ಬೇಯುತ್ತ ವಿರಹದಿಂದ ಇದ್ದನು. ॥ ೧೦೧ ॥ ರಾವಣನು ವಿರಹಾಗ್ನಿಗೆ ಗುರಿಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ನೊಂದು, ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದನು. ಹೀಗೆನ್ನುವಾಗ ಜೀವಿಸುವವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸುವವರಾರು? ॥ ೧೦೨ ॥ ಎಲೈ ಅಂಜಿನಡೆಯ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಪಂಥ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವ ಮಹಾನುಭಾವನಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಫಲದಿಂದ ಕಷ್ಟವು ಬಂತೆಂದರೆ, ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮನಸ್ಸು ಕೂಡ ಕದಲದೆ ಇರುವುದೇ? ॥ ೧೦೩ ॥ ಸೌಂದರ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ದಾನ, ವಿದ್ಯೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀರ್ತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಜೀವಿಸತಕ್ಕ ಪರಾಕ್ರಮಿಗೆ ಯಾವುದೋ ಪಾವದ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಕಷ್ಟವು ಬಂದರೆ, ತಿಳಿದವರು ದುಃಖಿಸದೆ ಇರುವರೆ? ॥ ೧೦೪ ॥ ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಂವತ್ಸರ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವೈಭವದಿಂದ ಬಾಳುವವನಿಗೆ ಪೂರ್ವಕರ್ಮದ ಫಲದಿಂದ ಕಷ್ಟವು ಬಂದಾಗ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಕಳವಳವಡನೆ? ॥ ೧೦೫ ॥ ಮನುಷ್ಯನು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಧೀನನು, ಕರ್ಮವು ಮನುಷ್ಯನ ಅಧೀನವಲ್ಲ ಏವ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದವರೂ ನಾರವಾಗುವವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ॥ ೧೦೬ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಮನ್ಮಥನಿಂದ ರಾವಣನು ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂಕಟಪಟ್ಟು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ವಿರಹದುಖದಿಂದ ನೊಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸಿದನು ॥ ೧೦೭ ॥

¹ ಬಾಳವಗೆ (ಗ). ² ವಿಧದೆ (ಚ). ³ ಕಡುನೊಂದು । ಚಿಂತಿಸಿದನು (ಗ).

ಆ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಯ ತಂದು ಕಾಣಿಸಿ ನ | ನೀ ಹರಣವನುಳಿಯಿಸುವ¹ ||

ಸಾಹಸಿಗಳೊಳಾರುಂಟೆಂದು ದಶಕಂಠ | ನೂಹಿಸಿದನು ಮನದೊಳಗೆ || ೧೦೮ ||

ಅರಿಗುಸುರುವೆ ನಾನಾರಿಗೊರೆವೆ ನಾ | ನಾರೊಳಿರದೆ ಪೇಳುವೆನು ||

ಅರಿಗುಪುನಾರಿಗೆ ಸೂಚಿಸೆ ನನ | ಗಾರುಂಟಿನೆಂದೊಡಿಸಿದ² || ೧೦೯ ||

ಕಿವಿಗಿವಿಯಾಡಿದ ಬಲುವಂಚನೆಯೊಳತಿ | ತವಕದಿಂದವಳ ಕಾಣಿಸುವ ||

ವಿವರವುಳ್ಳವರಾರುಂಟೆಂದು ದಶಕಂಠ | ತನೆ ಚಿಂತಿಸಿದ ನೆದೆಯೊಳು³ || ೧೧೦ ||

ಅರವಳನು ತಂದು ಕೊಡುವ ಬಲ್ಲಿದರೆನ | ಗಾರುಂಟಿನ್ನ ದುಃಖವನು ||

ಅರು ನಿವಾರಿಸುವವರಾರಿಂದಾಗ | ಅ⁴ ರಾವಣ ಚಿಂತಿಸಿದ⁵ || ೧೧೧ ||

ತಿಳಿಯಬೇಕವನಿಗಂಗಳ ಮೂಡುವ ದಳ | ದುಳವ⁶ನೆನುತ ಮೂಡ ಗಿರಿಯ ||

ನಳಿನಮಿತ್ರನು ಬಂದಡರಲು ತೆಳ್ಳನೆ⁷ | ಬೆಳಕಾದುದು⁸ ಬಳಿಕವನು || ೧೧೨ ||

ಕರಸಿದನವ ತನ್ನನುಜೆ ಶೂರ್ಪನಖಿಯೊಡ | ನೊರೆದ ತನಗೆ⁹ ಮನಸಿಜನು ||

ಭರದಿಂದ ಮೂಡುವುಬ್ಬಿಗವನವಳಿಗ | ಚ್ಚರಿ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ || ೧೧೩ ||

ನಾರದ ಬಂದು ಜಾನಕಿಯಿಂಥ ತಾಣವ | ವಾರಣಾಸಿಯ ಪಟ್ಟಣದ ||

ದಾರಿಯ ತನಗೆ ಪೇಳಿದುದ ಪೇಳಿದನಾ | ನಾರಿಗೆ ಕಡು ದೈನ್ಯದೊಳು || ೧೧೪ ||

‘ಆ ಜಾನಕಿಯನ್ನು ತಂದು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಿ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸುವವರು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿರುವರು?’ ಎಂದು ರಾವಣನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಯೋಚಿಸಿದನು || ೧೦೮ || ಯಾರೊಡನ ಉಸುರಲಿ. ಯಾರಿಗೆ ಒರೆಯಲಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ನಾನು ತಿಳಿಸಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಅರುಹಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಸೂಚಿಸಲಿ! ನನಗೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ! ಎಂದು ರಾವಣನು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡನು || ೧೦೯ || ಒಂದು ಕಿವಿಗೆ ತಿಳಿದುದು ಮತ್ತೊಂದು ಕಿವಿಗೆ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂಬಂತೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಮೋಸದಿಂದಲೂ, ಶೀಘ್ರತೆಯಿಂದಲೂ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕಾಣಿಸುವ ವಿಶೇಷಗುಣವುಳ್ಳವರು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇರುವರೆಂದು ರಾವಣನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದನು || ೧೧೦ || ಆ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವರು ಯಾರು? ನನಗೆ ಯಾರಿರುವರು? ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವವರು ಯಾರು? ಎಂದು ಆ ರಾವಣನು ಆಗ ಚಿಂತಿಸಿದನು || ೧೧೧ || ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಕಂದರ್ಪನು ಮೂಡುವ ಪೀಡೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಮೂಡುವೆಟ್ಟವನ್ನು ಏರಿದನು ಆಗ ನನು ಬೆಳಕಾಯಿತು || ೧೧೨ || ರಾವಣನು ಆಮೇಲೆ ತನ್ನ ತಂಗಿ ಶೂರ್ಪನಖಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿ, ತನಗೆ ಮನ್ಮಥನು ಉಂಟು ಮೂಡುವ ಉದ್ದೇಗವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವುಂಟಾಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದನು. || ೧೧೩ || ವಾರಣಾಸಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯು ಇರುವ ತಾಣವನ್ನೂ ನಾರದನು ಬಂದು ತನಗೆ ತಿಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ರಾವಣನು ಶೂರ್ಪನಖಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು || ೧೧೪ || ಆ ಸೀತೆಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸುವವರು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲವಂತೆ! ನಾಕಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಂತೆ! ಮನುಷ್ಯ

¹ ನುಳುಹಿಸುವ (ಚ)

² ಅರಿಗುಪುನಾರಿಗೆ ಸೂಚಿಸೆ | ಗಾರುಂಟಿನೆಂದೊಡಿಸಿದ (ಗ ಚ)

³ ನೆದೆಯೊಳಗೆ (ಗ ಚ)

⁴ ವವರಾರಿಂದಾಗ (ಗ ಚ)

⁵ ಚಿಂತಿಸಿದನು (ಚ)

⁶ ದಳದಳವ (ಗ)

⁷ ಬಂದು ಮೂಡಲು ಮಲ್ಲನೆ (ಗ)

⁸ ಬೆಳಗಾದುದು (ಗ ಚ)

⁹ ನೊರೆದವನು (ಕ)

ಸುರಲೋಕದೊಳಗಿಲ್ಲ ಗಡ ನಾಕಲೋಕದ । ತರುಣಿಯರೊಳಗಿಲ್ಲ ಗಡ ॥
ನರಲೋಕದ ನಾರಿಯರೊಳಿಲ್ಲ ಗಡ ಸರಿ । ದೊರೆಯವಳ್ಳೆಂದು ಪೇಳಿದನು ॥ ೧೧೫ ॥

ಅಜಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ ಗಡಂಗಜ ಪರಮನ । ಭಜಿಸಿ ನೆನಹಿನಿಂದಲವಳ¹ ॥
ಸೃಜಿಸಿದ ಗಡ ದಿವ್ಯ ರೂಪೆಂದು ನಾರದ । ನಿಜವೆಂದೆನ್ನೊಡನೆ ಪೇಳಿದನು ॥ ೧೧೬ ॥

ಎಲ್ಲಿಯ ನಾರದನೆಲ್ಲಿಯ ಸುದ್ದಿ ತಾ । ನೆಲ್ಲಿಯದಾ ವಾರಣಾಸಿ ॥
ಎಲ್ಲಿದ್ವಪುದೆಂದಚ್ಚರಿವಟ್ಟಿದೆ । ಯಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದಳಾ ಸುದತ್ತಿ² ॥ ೧೧೭ ॥

ಸಿರವನೊಲೆದು ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲಿ ಕೈಯ । ಚರಲನಿರಿಸಿಯುಂಗುಟದಲಿ³ ॥
ಧರಣಿಯ ಬರೆವುತೆಲ್ಲಿಯ ಮಾರಿ ಬಂದಿತೆಂ । ದಿರದೆ ಚಿಂತಿಸಿದಳಂದವಳು ॥ ೧೧೮ ॥

ಕೆಟ್ಟನಿನ್ನೇಕ⁴ ರಾವಣನೆಂದವಳು ಮರ । ವಟ್ಟರಲವನಂಗಜನ⁵ ॥
ಅಟ್ಟುಳಿಗಗಿದು ಲಜ್ಜೆಯನವನೊಯ್ಯನೆ । ಬಿಟ್ಟಂತು ಪೇಳ್ವನವಳೊಳು ॥ ೧೧೯ ॥

ಹಲವು ಮಾತೇನು ಹರಿಣಲೋಚನೆ ಸೀತೆ । ಯೊಲಿವಂತೆ ಪೇಳಿ ಬುದ್ಧಿ ಯನು ॥
ಹಲವು ಬಗೆಯೊಳು ನೀ ತಾರದಿರಲು ಬಿಟ್ಟು । ತೊಲಗದಿರದು ಜೀವ ತನ್ನ ॥ ೧೨೦ ॥

ಒಡಬಡಿಕೆಯ ಮಾತ ನುಡಿವೆನಾ ನುಡಿಗಳಿ । ಗೊಡಬಡದಿರಲು ಬುದ್ಧಿ ಯನು ॥
ಬಡದೆ ಪೇಳುವೆ ಕೇಳದಿರಲೊಯ್ಯನೆ ಕಾ । ಲ್ಪಿಡಿದು ತಂದಪೆನು⁶ ನಾನವಳ ॥ ೧೨೧ ॥

ಎಂದಾಸೆನಾತ⁷ನುಡಿದು ಶೂರ್ಪನಖಿಯ । ಲ್ಲಿಂದೆದ್ದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ॥
ಬಂದಳು ಭರದೊಳು ಜಾನಕಿಯಾಡುವ । ನಂದನವನು ಸಾರುತವೆ ॥ ೧೨೨ ॥

ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವಂತೆ ! ಎಂದು ರಾವಣನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೧೫ ॥ ಆಕೆಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದುದು ಅಲ್ಲವಂತೆ ! ಮನ್ಮಥನು ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಭಜಿಸಿ ತನ್ನ ನೆನಹಿನ ಬಲದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನಂತೆ ! ಆಕೆಯ ರೂಪವು ನಿಜವಾಗಿ ದಿವ್ಯವಾದುದೆಂದು ನಾರದನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವನು. ॥ ೧೧೬ ॥ ಹೀಗೆ ರಾವಣನು ಹೇಳಲು ಶೂರ್ಪನಖಿಯು “ಎಲ್ಲಿಯ ನಾರದನೊ ? ಎಲ್ಲಿಯ ಸುದ್ದಿಯೊ ? ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯ ವಾರಣಾಸಿಯೊ ? ಅದು ಎಲ್ಲಿದೆಯೋ !” ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದಳು. ॥ ೧೧೭ ॥ ಆ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ತಲೆದೂಗಿ, ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಬೆರಲನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಕಾಲಿನ ಉಂಗುಟದಿಂದ ನೆಲವನ್ನು ಗೀರುತ್ತ ತನಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಈ ಮಾರಿ ಬಂತೋ ! ಎಂದು ಕೂಡಲೇ ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ॥ ೧೧೮ ॥ ರಾವಣನು ಕೆಟ್ಟನು, ಏನು ಮಾಡಲಿ ! ಎಂದು ಆಕೆಯು ಸ್ತಬ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತಳು. ಆಗ ರಾವಣನು ಮನ್ಮಥನ ಬಾಧೆಗೆ ಹೆದರಿ, ನಾಚಿಕೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಆ ಶೂರ್ಪನಖಿಯೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೧೧೯ ॥ “ಎಲೈ ತಂಗಿಯೇ, ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನ್ನಾಡೆನು. ನೀನು ಆ ಮೃಗಾಕ್ಷಿಯಾದ ಸೀತೆಯು ನನಗೆ ಒಲಿಯುವಂತೆ, ಹಲವಾರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ, ಆಕೆಯನ್ನು ತರಬೇಕು. ತಾರದೆ ಇದ್ದರೆ, ಪ್ರಾಣ ನನ್ನನ್ನು ತೊಲಗದಿರದು.” ॥ ೧೨೦ ॥ ಅದಕ್ಕೆ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಹೀಗೆಂದಳು—“ನಾನು ಹೋಗಿ ಸೀತೆಯು ಒಡಂಬಡುವಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡುವೆನು. ಆ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪದಿದ್ದರೆ, ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳುವೆನು ಅದಕ್ಕೂ ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ನಾನು ಅವಳನ್ನು ತರುವೆನು.” ॥ ೧೨೧ ॥ ಹೀಗೆ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ರಾವಣನಿಗೆ ಆಶಾ

¹ ನೆನಹಿ ನಿಂದವಳ (ಗಚ). ² ತರುಣಿ (ಚ) ³ ಯುಂಗುಟದಿ (ಗ). ⁴ ಕೆಟ್ಟನಿನ್ನೇಕ (ಗ.ಚ) ⁵ ಲವಳಂಗಜನ (ಚ). ⁶ × (ಗ.ಚ.)

⁷ ಎಂದಾಸೆವಾತ (ಚ)

ಬರುತ ಬರುತ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಕಂಡು ಕಾಮಿಸಿ | ಕರ ನೊಂದಾ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು¹ ||
 ಇರದೆ ಮಾಯಾವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಸೀತೆಯ ಕಾಣ್ಣಾ | ತುರದಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆದಿದಳು || ೧೨೩ ||

ಮರಕತ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲಸುಗೆಯ ನೆಳಲೊಳು | ತರುಣೀ ಜನದೋಲಗದೊಳು ||
 ಕರನುಸಿದಿರ್ಪ ಸೀತೆಯ ಕಂಡು ಮಾಯಾ | ಜರತಿ ಸಾರಿದಳಾಳಿಯರ² || ೧೨೪ ||

ಬಂದುದೆಲ್ಲಂದ ನೀನಾರಿಂದೆನುತ ಕೇಳ | ಲಂದವಳಾಳಿಯರುಗಳು ||
 ಬಂದನೀ ಧನವಾಲಕಿಯ³ ನೋಡಲು ಬೇ | ಕೇಂದು ಪೇಳುತಲಾ ವೃದ್ಧ || ೧೨೫ ||

ಆನ ನೋಂಪಿಯ ನೋಂತಾನ ದೇವರ ಪೊರ್ದಿ | ಯಾವ ಬಗೆಯಲೀ⁴ ಪುರುಷನ ||
 ನೀವು ಪಡೆದಿರಿದ ಪೇಳೊಡಂತೆಯ ಗೈ | ದೀ ವಿಭುವನು ಪಡೆದಾನು || ೧೨೬ ||

ಸತಿಯಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಮಚ್ಚರವ ಪುಟ್ಟಿಸಿಯೇ | ಕ್ಷಿತಿಪತಿಯೊಳು ಸುಖವಡೆದು ||
 ಹಿತದಿಂದಿರ್ಪೆನೆಂದವಳ ಮಾತನು ಕೇಳಿ | ಸತಿಯರು ಕೈವೊಯ್ದು ನಗುತ || ೧೨೭ ||

ಮನಮೆಳದಿವಳಂಗ ಮುಪ್ಪೆಂದಾಡುವ | ವನಿತೆಯರುಗಳ ಮಾತುಗಳ ||
 ಜನಕಾತ್ಮಜೆ ಕೇಳಿ ಸ್ತ್ರೀಯತ್ತವ ನೀ | ನೆನವುದಲ್ಲೆಂದು ಪೇಳುತವೆ || ೧೨೮ ||

ಬಸುಱ್ಕೊಳಗಾದ⁵ ರುಜೆಯ ಹೆಣುನೆಡೆಯ ಸಾ | ಹಸವನಾ ಸುತ ಸಾಯಲದಱ ||
 ಪೊನ ದುಃಖವ ಪೇಳಲಿರಿದು ಪೆಣ್ಣನವ ಬ | ಯಸುವರೆಗ್ಗರು⁶ ಕೇಳು ವೃದ್ಧ || ೧೨೯ ||

ದಾಯಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹೊರಟಳು ಆಕೆ ಬೇಗನೆ ಬರುತ್ತ ಸೀತೆಯು ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಳು || ೧೨೨ || ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಬರುತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಕಾಮೋತ್ತೇಜಿತಳಾಗಿ ಬಹಳ ನೊಂದುಕೊಂಡಳು ಆ ಮೇಲೆ ಕೂಡಲೇ ಆಕೆ ಮಾಯಾವೃದ್ಧಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ತಪಕದಿಂದ ಮುಂದೆ ನಡೆದಳು || ೧೨೩ || ಸೀತೆಯು ನೀಲರತ್ನದ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಶೋಕ ವೃಕ್ಷದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಅವಳನ್ನು ಕಂಡು ಈ ಮಾಯೆಯ ಮುದುಕಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗೆಳತಿಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನೇರಿದಳು || ೧೨೪ || ಆಗ ಸೀತೆಯ ಗೆಳತಿಯರು 'ನೀನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ? ನೀನು ಯಾರು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಅದಕ್ಕೆ ಈ ಮುದುಕಿಯು 'ನಾನು ಈ ವೈಭವದ ಒಡತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿಂದ ಬಂದೆನು' ಎಂದಳು || ೧೨೫ || 'ನೀವು ಯಾವ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಯಾವ ದೇವರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ, ಯಾವ ವಿಧದಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಗಂಡನಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವಿರಿ?— ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. || ೧೨೬ || ನಾನು ರಾಮನನ್ನು ಪಡೆದು, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ಮತ್ಸರವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಈತನಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿತದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದಳು ಆಗ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕೈ ಚೆಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆದು ನಗುತ್ತ ಹೀಗೆಂದರು || ೧೨೭ || ಇವಳ ಮನಸ್ಸು ಎಳೆಯದು, ಅದರ ಇವಳ ದೇಹವು ಮುಪ್ಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕ ಗೆಳತಿಯರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸೀತೆಯು ಕೇಳಿ "ನೀನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೆನೆಯುವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲ" ಎಂದಳು || ೧೨೮ || ಎಲೈ ಮುದುಕಿಯೇ ಕೇಳು ಸತಿಯಾದವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಾಗ ಆದ ರೋಗವನ್ನೂ, ಹೆರುವ ಸಂದರ್ಭದ ನಾಹಸವನ್ನೂ ಹೆತ್ತ ಪುತ್ರನು ಮಡಿದರೆ ಆಗುವ ಆ ಹೊಸ ಕಳವಳವನ್ನೂ ಹೇಳ-

¹ × (ಚ)² ಸೇರಿದಳಾಳಿಯರ (ಚ)³ ಬಂದೆಂದನ ಪಾಲಕಿಯ (ಗ)⁴ ಬಗೆಯೋಳಿ (ಚ)⁵ ಬಸುಱ್ಕೊಳಗಾದ (ಚ)⁶ ರೆದ್ದರು (ಗ)

ಬರಡೆಯಾಗಲು ನೋವು ಸಿಗುಡಿ¹ಯಾಗಲು ದುಃಖ । ಪರಿಹಾಸಗೈವರು ಪೆಣ್ಣು ॥
ವರನಳಿಯಲು ವಿಧವಾವಸ್ಥೆ²ಯದೊಂದು । ಪರಿಯನದೇನ³ ಪೇಳುವೆನು ॥ ೧೩೦ ॥

ವರರೂಪುಳ್ಳ ಗಂಡರ ಕಂಡು ಪೆಣ್ಣುಳು । ನೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ವಾಂಛಿಸರು ॥
ನೆರೆಯದಿರಲು ವಿರಹಾವಸ್ಥೆಯಿಂ ಸತ್ತು । ನರಕದಿ ದುಃಖವಡೆವರು⁴ ॥ ೧೩೧ ॥

ವರಚಕ್ರಿಯ ಸುತೆಯಾದೊಡಾ ಸತಿಗೆ ಕಿಂ । ಕರ⁵ ಭಾವದೊಳಿರಬೇಕು⁶ ॥
ಅರಿದು ಸವತಿಯರ ಮಚ್ಚರವನು ತಾಳ್ವು । ದರಿದು ಪೆಣ್ಣಿನ ಬೇಡವದಣ್ಣಿಂ ॥ ೧೩೨ ॥

ಇವು ನೊದಲಾದ⁷ ಸತಿಯರ ಬೀಭತ್ಸನ । ಯುವತಿ ವೇಳಲು ಕೇಳ್ವವಳು ॥
ಸವಿನುಡಿಗಳಿಗೊಳಗಾಗುವ⁸ಳಲ್ಲೆನು । ತನೆ ತೆರಳಿದಳಲ್ಲಿದ ॥ ೧೩೩ ॥

ಬಂದೊಯ್ಯನೆ ಶೂರ್ಪನಖಿ ತಮ್ಮಣ್ಣಿನ । ನಂದು ಕಂಡವಳಾದಿದುದ ॥
ಬಂದುಳಿಯದೆ ಪೇಳಿ ಕೇಳ್ವು ಕೋವಾನಲ । ದಿಂದ ಬೇವುತಲಿಂತೆಂದ ॥ ೧೩೪ ॥

ನುಡಿದೆಯಾಳವ⁹ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದಾ । ಮಡದಿಯ ಮನವನಣಿಯದೆ ॥
ಬಿಡುನುಡಿಗಳಿಗೆ ಬೆದಣ್ಣಿ ಬಂದು ಕಾರ್ಯವ । ಕೆಡಿಸಿದೆಯೆಂದನು ನೈಪತಿ ॥ ೧೩೫ ॥

ಸತಿಯರ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಸಂಚಲ¹⁰ವೆಂದೆಂಬ । ಸ್ಥಿತಿಯನಣಿಯದೆ ನೀನವಳ¹¹ ॥
ಅತಿವಿರಕ್ತತೆಯ¹² ನುಡಿಗೆ ನಂಬಿ ಕೇಳದೆ । ಮತಿಗೆಟ್ಟು ಬಂದೆಯೆಂದೆನಲು ॥ ೧೩೬ ॥

ಲಿಕ್ಕೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಹೆಣ್ಣಿನವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳು. ॥ ೧೨೯ ॥ ಸತಿಯು ಬಂಜೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ವ್ಯಸನ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಅಪ್ಪಿಲೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ದುಃಖವೆ. ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡುವರು. ಗಂಡನು ಮೃತನಾದರೆ ವಿಧವಾ ವಸ್ಥೆಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯ. ॥ ೧೩೦ ॥ ಹೆಂಗುಸರು ಒಳ್ಳೆಯ ರೂಪವಂತರಾದ ಗಂಡುಸರನ್ನು ಕಂಡಾಗ, ಅವರನ್ನು ಒಡನಾಡಲು ಬಯಸುವರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗದಿರಲು ವಿರಹಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಾಳಿ ಸತ್ತು, ನರಕ- ಕ್ಕಿಳಿದು ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವರು. ॥ ೧೩೧ ॥ ಹೆಂಗುಸು ತಾನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಮಗಳೇ ಆದರೂ ಗಂಡನ ಸೇವಕ ಳಾಗಿ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನವತಿಮತ್ತರವನ್ನಂತೂ ಸಹಿಸುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯ. ಅದುದರಿಂದ ಹೆಣ್ಣು ತನವು ತ್ಯಾಜ್ಯವೇ ಸರಿ. ॥ ೧೩೨ ॥ ಸೀತೆಯು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಜೀವನದ ಅಸಹ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು, ಆ ಮಾಯಾ ವೃದ್ಧಿಯು ಕೇಳಿ, ಈಕೆಯು ಮಧುರವಚನಗಳಿಗೆ ವಶಳಾಗುವವಳು ಅಲ್ಲವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದೆರಳಿದಳು. ॥ ೧೩೩ ॥ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು ಮೆಲ್ಲನೆ ಹಿಂದೆರಳಿ ಅಣ್ಣನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಕಂಡು, ಅವಳು ಅಡಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ರಾವಣನು ಕೋವಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೇಯುತ್ತ ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೧೩೪ ॥ ಎಲೈ ಶೂರ್ಪನಖಿ, ನೀನು ಮಾತಿನಿಂದ ಹೃದಯದ ಆಳವನ್ನು ತೋರಿಸದೆ, ಆ ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಆಕೆಯ ಕರಿಣೋಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅಂಜಿ ಬಂದು, ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಕೆಡಿಸಿದೆ—ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೩೫ ॥ ಹೆಂಗುಸರ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಗಳು ಚಂಚಲವಾದುವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ನೀನು ಅವಳ ರಾಗ ರಾಹಿತ್ಯದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ತಾಳಿ, ಕೇಳದೆ ಬುದ್ಧಿಕೆಟ್ಟವಳಾಗಿ ಬಂದಿರುತ್ತಿ ಎಂದನು ॥ ೧೩೬ ॥ ಆಗ ಶೂರ್ಪನಖಿ

¹ ಸಿಗುಡಿ (ಗ.ಚ.). ² ವಿರಹಾವಸ್ಥೆ (ಕ). ³ ಪರಿಯದನೇನ (ಗ.ಚ.). ⁴ ನರಕ ದುಃಖವನು ಪಡೆವರು (ಚ). ⁵ ಕಿನ್ನರ (ಚ).
⁶ ದೊಳಿಗಿರಬೇಕು (ಗ). ⁷ ಮೊದಲಾಗಿ (ಗ.ಚ) ⁸ ನುಡಿಗಿವಳೊಳಗಾಗುವ (ಗ.ಚ). ⁹ ಯೋಳವ (ಚ). ¹⁰ ಚಂಚಲ (ಚ). ¹¹ ನೀನಿವಳ (ಗ).
¹² ವಿರಕ್ತಿಯ (ಚ).

ಅಳಿವೆಡೆಗಾ¹ ಕಲ್ಲ ಬಿಲ್ಲ ಬಾಗುವುದೆ ಯೆ | ನ್ನಳಿವಾತುಗಳಿಗಾ ಸೀತೆ ||

ಒಳಗಾಗಳೆಂಬುದನೊಂದು ಬಂದೆನು ನಾನು² | ತಳುವದವಳ ಬಳಿಯಿಂದ || ೧೩೭ ||

ಭೋಗೋಪಭೋಗ ವಸ್ತುಗಳೊಳು ಸೀತೆಗೆ | ರಾಗವಿಲ್ಲದೊಂದವಳ ||

ಸಾಗಿಸಿ ತಹುದೆನಗಾಗದೆಂಬುದೊಂದ | ಬೇಗ ಬಂದೆನು ವನದಿಂದ || ೧೩೮ ||

ವಸನಾಭರಣಗಳನು ಕೊಟ್ಟು ಸವಿಮಾತ | ನುಸುರುವೆನೆಂದೆಣಿಸಿದನು ||

ವಶವಲ್ಲವೆಂಬುದನೊಂದೊಡೆ³ ತಹುದು ಸಾ | ಹಸ ಸೀತೆಯನೆಂದಳವಳು || ೧೩೯ ||

ಪರಮವಿರಕ್ತ ಪಾವನ ಮೂರ್ತಿ ಪೆಣ್ಣಿಗೆ | ಇರಸಿ ಗುಣಾಂಬುಜಸರಸಿ ||

ವರಶೀಲವತಿ ಸೀತೆ ಸರಸವಾತಿಗೆ ಸೋ | ಲ್ಲಿರದೆ ಬರ್ಪವಳಲ್ಲೆಂದವಳು⁴ || ೧೪೦ ||

ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರವಿರ್ವರು⁵ ಕೇಳಿ | ಭೂಮಿಗೆಯತಿಬಳರವರು ||

ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲವರೊಳು ಶಕ್ತಿಯಿಂ ಬಾಳ್ವ | ಭೂಮಿಪರಿಲ್ಲೆನಲೊಡನೆ⁶ || ೧೪೧ ||

ಮರುಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೋರುವುದು ಸಾಸುವೆ⁷ ದೊಡ್ಡ | ಹರವಿಯಂತವ⁸ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆ ||

ಪಿರಿದು ದೊಡ್ಡ ವ ನಮ್ಮಂದಿಗರಿಗೆ ಹುಲು | ನರನೆಂದು ರಾವಣ ನುಡಿದ || ೧೪೨ ||

ತರಳಾಕ್ಷಿಯರ ಚಿತ್ತ⁹ವೆಂಬುದು ಕೇಳಾ | ಕರಿಣೆಯ ಕರ್ಣಾಗ್ರದಂತೆ ||

ಸ್ಥಿರವಲ್ಲವೆಂಬುದ ನೆಲೆಮಾಡಿದೆಯೆಂ | ದರಸ ಕೋಪಿಸಿದನಂದವಳ || ೧೪೩ ||

ಹೀಗೆಂದಳು—“ಹಾಳುಹಗ್ಗದ ಹೆದಗೆ ಕಲ್ಲಿನ ಬಿಲ್ಲು ಬಗ್ಗಿತೆ? ಅದರಂತೆ ನನ್ನ ಹಾಳು ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಆ ಸೀತೆಯು ವಶಳಾಗ-
ಳೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ನಾನು ತಡಮಾಡದೆ ಅವಳ ಬಳಿಯಿಂದ ಹಿಂದೆರಳಿ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ || ೧೩೭ || ಆ ಸೀತೆಗೆ ಸುಖೋಪ-
ಭೋಗ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಏನೊಂದೂ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಕರೆದು ತರುವುದು ನನ್ನಿಂದ ಆಗದೆಂದು ಆ
ಉದ್ಯಾನದಿಂದ ಬೇಗ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ || ೧೩೮ || ಆಕೆಗೆ ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮಧುರ ವಚನಗಳನ್ನು
ನುಡಿಯುವೆನೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದೆ ಆಕೆ ವಶಳಾಗುವವಳಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಮೊದಲು ನಾನು ತಿಳಿಯದೆ ಹೋದೆ ಸೀತೆಯನ್ನು
ತರುವುದು ಮಹಾನಾಹಸವೇ ಸರಿ—ಎಂದು ಶೂರ್ಪನಖಿ ಹೇಳಿದಳು || ೧೩೯ || ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವೈರಾಗ್ಯಭಾವನೆ
ಯುಳ್ಳವಳೂ, ಪಾವನವಾದ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವಳೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆಲ್ಲ ಒಡತಿಯಂತಿರುವವಳೂ, ಸದ್ಗುಣಗಳೆಂಬ ತಾವರೆಗೆ
ಸರೋವರದಂತಿರುವವಳೂ, ಲೀಲವುಳ್ಳವಳೂ ಆದ ಸೀತೆ ರಸಿಕತೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಸೋತು, ಕೂಡಲೇ ಬರತಕ್ಕವಳಲ್ಲ ಎಂದು
ಹೇಳಿದಳು || ೧೪೦ || ಅಣ್ಣನೇ ಕೇಳು ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಬ್ಬರೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿಗಳು ಅವರು
ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ ಅವರೊಡನೆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆರೆಸಿ ಬಾಳುವ ರಾಜರಿಲ್ಲ ಎಂದು ನುಡಿದಳು || ೧೪೧ || ಆಗ ರಾವಣನು
ಹೀಗೆಂದನು—ಹುಚ್ಚನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒಂದು ಸಾಸಿವೆ ದೊಡ್ಡ ಹರವಿಯಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ಹಾಗೆಯೇ ನಿನಗೆ ಅವರು ದೊಡ್ಡವರು,
ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಅವರು ತೃಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನರಾದ ಮನುಷ್ಯರು || ೧೪೨ || “ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮನಸ್ಸೆಂಬುದು ಆನೆಯ ಕಿವಿಯ
ತುದಿಭಾಗದಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಂಚಲವೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದೆ” ಎಂದು ರಾವಣನು ಆಕೆಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನುಡಿದನು.
|| ೧೪೩ || ಆಗ ಶೂರ್ಪನಖಿಯು “ಆ ರಾಮನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಳೆತರಲು ಸಾಧ್ಯವೋ

¹ ಅಳಿವೆಡೆಗಾ (ಕ) ² X (ಗ) ³ ವೆಂಬುದನೊಂದ (ಕ). ⁴ ಸೋಲ್ವು ಬರುವಳಂತಲ್ಲೆಂದಳವಳು (ಚ) ⁵ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರರೀರ್ವರು (ಗ ಚ)

⁶ ರಿಲ್ಲೆಂದೊಡನೆ (ಗ) ⁷ ಸಾಸಿವೆ (ಗ ಚ) ⁸ ಹರವಿಯಂತಿವೆ (ಕ). ⁹ ಧೈರ್ಯ (ಗ.ಚ.)

ಕಡುಪಿಂದ ಪಿಡಿದೆಳತಂದೊಡೆಯ¹ನೊಡ । ಬಡಿಕೆಯಿಂದಾ ರಾಘವನ ॥
 ಮಡದಿಯ ತಹುದಾಗದೆಂದು ರಾವಣನೊಳು । ನುಡಿದಳವಳು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ॥ ೧೪೪ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದ ಶೂರ್ಪನಖಿಯ² ಮಾತಿಗೆಯವ । ನಂದು ಮಾರೀಚನ ಕರಸಿ³ ॥
 ಅಂದವಳಾದಿದ ಮಾತಿನೊಳಗೆಯವ । ನೊಂದುಳಿಯದೆ ಪೇಳಲೊಡನೆ ॥ ೧೪೫ ॥

ಮಾರೀಚನರಸು ಪುಷ್ಪಕ ವಿಮಾನವನೇಱು । ಯಾ ರಾಯ ನಭಸ್ಥಳಕೊಗೆದು ॥
 ಅರಯ್ಯ ಚಿತ್ರಕೂಟೋದ್ಯಾನವನಂದು । ಸಾರಿ ಮಾರೀಚನ ಕರೆದು ॥ ೧೪೬ ॥

ಇರದೆ ನೀನಪರಾರ್ಥ ಮಣಿಹರಿಣನ ಪೋತ⁴ । ನಿರವಿನ ವೇಷವ ತಳೆದು ॥
 ತರಹರದಿಂ ಸೀತೆಯ ಮುಂದೆ ಸುಳಿಯೆಂ । ದೊರೆಯಲಂದವನಂತಾಗಿ ॥ ೧೪೭ ॥

ಸುಳಿಯಲು ಕಂಡು ನಾನಾ ಚಿತ್ರದ⁵ ಬಣ್ಣ । ವಳವಟ್ಟು ಮಿಗವಣಿ ನಮ್ಮ ॥
 ನಿಳಯದೊಳಿರೆ ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ರಾಮಗೆ ಸೀತೆ । ತಳುವದೆ ತೋಱಲಾ ಕ್ಷಣದಿ⁶ ॥ ೧೪೮ ॥

ಕಾಮಿನಿ ಕೇಳು ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸಿನದೊಂದು । ಪ್ರೇಮವ ಸಲಿಸಬೇಕೆಂದು ॥
 ಆ ಮಣಿಮಿಗ ಪೋಗಲದರ¹⁰ ಸಂಗಡ ಪೋದ । ರಾಮಚಂದ್ರಮನತ್ತಲಿತ್ತ ॥ ೧೪೯ ॥

ಪಿಡಿಗೊಳಗಾಗು⁷ವಂತಿಪ್ಪುದು ಕೈನೀಡಿ⁸ । ಪಿಡಿದೊಡೆ ಪಿಡಿಗೆ ನಿಲುಕದು ॥
 ಕಡುದೂರವಲ್ಲ ಸಮೀಪವಲ್ಲದೆಯದು । ನಡೆವುದವನಿಗಾಸೆ ಪುಟ್ಟಿ⁹ ॥ ೧೫೦ ॥

ತರುಣಿ ಕೇಳು ಕಾಮರೂಪಿಣಿ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ದಶ । ಶಿರ ಶ್ರೀರಾಮನಂತಾಗಿ ॥
 ತುರಗವನಡರಿ ಮಾಯಾವಿತನದಿ¹¹ ಬಂ । ದರಸಿಗಿಂತೆಂದು ನುಡಿದನು¹² ॥ ೧೫೧ ॥

ನಾನರಿಯೆನು ಆದರೆ ಒಡಂಬಡಿಸಿ ಆಕೆಯನ್ನು ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಾರದು” ಎಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ॥ ೧೪೪ ॥ ಹೀಗೆ ಶೂರ್ಪನಖಿ ಹೇಳಲು, ರಾವಣನು ಅಂದು ಮಾರೀಚನನ್ನು ಕರೆಸಿ, ಶೂರ್ಪನಖಿ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ॥ ೧೪೫ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ರಾವಣ ಮಾರೀಚರಿಬ್ಬರೂ ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರಿ, ಚಿತ್ರಕೂಟದ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ರಾವಣನು ಮಾರೀಚನನ್ನು ಕರೆದು ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೧೪೬ ॥ ನೀನು ಅವರಾರ್ಥಭಾಗದಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಯವಾದ ಜಿಂಕೆಮರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ, ತಡಮಾಡದೆ ಸೀತೆಯ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡು - ಎನ್ನಲು, ಮಾರೀಚನು ಹಾಗೆಯೇ ಆದನು. ॥ ೧೪೭ ॥ ಆ ಜಿಂಕೆಯು ಸೀತೆಯ ಮುಂದೆ ಸುಳಿದಾಡಲು, ನೋಡಿ ಆಕೆಯು ‘ಹಲವಾರು ಚಿತ್ರಮಯವಾದ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹುಲ್ಲೆಮರಿಯು ನಮ್ಮ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿರಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದು’ ಎಂದು ರಾಮನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ॥ ೧೪೮ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ನಲ್ಲಿಸುವ ಲವಲವಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ರತ್ನಮೃಗವು ಹೋದಂತೆಯೇ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆ ಕಡೆಗೆ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೧೪೯ ॥ ಆ ಜಿಂಕೆಯು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೈಗೆ ಹಿಡಿಯಲು ಸಿಗುವಂತೆ ಇರುವುದು. ಕೈ ಚಾಚಿ ಹಿಡಿಯುವಾಗ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಹೆಚ್ಚು ದೂರವೂ ಹೋಗದೆ ನಮೀಪವಾಗಿಯೂ ಬಾರದೆ, ರಾಮನಿಗೆ ಆಸೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ॥ ೧೫೦ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಆಗ ರಾವಣನು ಕಾಮರೂಪಿ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ

¹ ತಂದದೆಯ (ಚ). ² ಸುದತಿಯ (ಗ.ಚ.). ³ ಬರಿಸಿ (ಗ). ⁴ ಪೋತ್ತ (ಗ). ⁵ ನಾನಾ ವಿಚಿತ್ರದ (ಗ.ಚ.). ⁶ ಕ್ಷಣದ (ಚ).
⁷ ಪಿಡಿಯೊಳಗಾಗು (ಗ). ⁸ ಕೈನೀಡ (ಗ). ⁹ ಪುಟ್ಟಿ (ಗ). ¹⁰ ಪೋತಕದ (ಗ.ಚ.). ¹¹ ಮಾಯಾವಿವನಾಗಿ (ಗ.ಚ.). ¹² ಪೇಳಿದನು (ಗ.).

ಪೊಳಲಿಗೆ ಮಿಗವಣಿಯನು ಕಳುಹಿದ ನಾನು । ನಳಿನಾಕ್ಷಿ ಪೋಪವೇಳೆಂದು¹ ॥

ಒಳುನುಡಿಯಿಂ ನುಡಿಯಲು ಸೀತೆ ನಿಜವೆಂದು । ತಿಳಿದಳಣಿಯಳು ಮಾಯೆಯನು² ॥ ೧೫೨ ॥

ಮುಣಿಯಿಂನಿಗಾಣರ ಮಾಯಾವಿಗಳನು । ನೆಣಿಯುಪಕರಿಸಿದಾಪ್ತರನು ॥

ಮುಣಿವರ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕರನು ಮೊದ । ಲಣಿಯಬಾರದು ಮೃಗನಯನೆ ॥ ೧೫೩ ॥

ಮಾನಿನಿ ಕೇಳು³ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯಂದು⁴ವಿ । ಮಾನವ ತಂದು ಪಿಡಿಯಲು ॥

ಮಾನನಿಧಾನೆಗೆ ಶಿಬಕಿಯಾಗಿಯೆ ತೋರ । ಲಾನದೆ ಕುಳಿತಳಂದಲ್ಲಿ ॥ ೧೫೪ ॥

ಮಡದಿ ಮಂಡಿಸಿದ ವಿನೂನವಾಗಸವಟ್ಟಿ । ಯೆಡೆಯೊಳು ಲಂಕಾಪುರಿಗೆ ॥

ನಡೆದು ಬಂದದಪವನದೊಳಿಳುಪಿದುದಾ⁵ । ಮಡದಿಯನತಿ ವೇಗದಲಿ⁶ ॥ ೧೫೫ ॥

ಸೀತೆ ಹುಟ್ಟಲು⁷ಲಂಕೆ ಹಾಳೆಂದು ನುಡಿವರ । ಮಾತ ನನ್ನಿಯ ಮಾಡುವಂತೆ ॥

ಆ ತರಳಾಕ್ಷಿಯ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ರಾವಣ । ನಾತುರದಿಂ ಲಂಕೆಯೆಡೆಗೆ ॥ ೧೫೬ ॥

ಅಲ್ಲಿಯಾ ದಶಕಂಠ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯ । ನೆಲ್ಲವ ಕಳುಹಿ ಜಾನಕಿಗೆ⁸ ॥

ನಿಲ್ಲದೆ ಪೇಳ್ವ ತಾ ತಂದ ವೃತ್ತಾಂತವ । ನೆಲ್ಲವನವಳಿವಂತೆ ॥ ೧೫೭ ॥

ಬಳಿಕವ ಹರಿನೀಲಚ್ಚಾಯಿ⁹ಯಿಂದ ಉ । ಜ್ವಳಿಸುವ ತನ್ನಂಗದಿರವ ।

ತಳುವದೆ ಸೀತೆಗೆ ತೋರಲೊಡನೆ ಭಯಾ । ಕುಳಿಯಾಗಿ ಮೂರ್ಛವಡೆದಳು ॥ ೧೫೮ ॥

ಶ್ರೀರಾಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ, ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ, ಮಾಯಾವಿಯಾಗಿ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗ ಬಂದು ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೧೫೧ ॥
 “ಎಲೈ ಕಮಲನೇತ್ರ ಸೀತೆಯೇ, ನಾನು ಆ ಜಿಂಕೆಮರಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ವಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತೇನೆ ನಾವು ಹೋಗೋಣ, ಏಳು” ಎಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳಲು, ಸೀತೆಯು ನಿಜವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದಳು, ಕಪಟವನ್ನು ತಿಳಿಯದಾದಳು ॥ ೧೫೨ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಮರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ತಿವಿಯುವವರನ್ನೂ ಮಾಯಾವಿಗಳನ್ನೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉಪಕಾರಮಾಡಿದ ಆಪ್ತರನ್ನು ಮರೆಯುವ ಸ್ವಭಾವದವರನ್ನೂ, ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕರನ್ನೂ ಮೊದಲು ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕೆ ನಾಥ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ॥ ೧೫೩ ॥ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ರಾವಣನ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯು ಆಗ ವಿಮಾನವನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಆ ವಿಮಾನವು ಸೀತೆಗೆ ಒಂದು ವಲ್ಲಕಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲು, ಅವಳು ಒಡನೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಳು ॥ ೧೫೪ ॥ ಸೀತೆಯು ಕುಳಿತ ಆ ವಿಮಾನವು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅದರ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿಸಿತು. ॥ ೧೫೫ ॥ ಸೀತೆಯು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆ, ಇದು ಲಂಕೆಗೆ ಹಾಳೆಂದು ಹೇಳಿದವರ ಮಾತನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುವಂತೆ, ರಾವಣನು ಆ ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಆತುರದಿಂದ ಲಂಕೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನು ॥ ೧೫೬ ॥ ದಶಕಂಠನು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಸೀತೆಗೆ ತಾನು ಆಕೆಯನ್ನು (ಸೀತೆಯನ್ನು) ತಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು ॥ ೧೫೭ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ರಾವಣನು ಹರಿನೀಲದ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆವ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಸೀತೆಗೆ ಕಾಣಿಸಿದನು ಆಗ ಆಕೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಮನ ಕದಡಿ, ಮೂರ್ಛ ಹೋದಳು ॥ ೧೫೮ ॥ ಆಕೆಯ ಪ್ರಾಣವು, “ಎಲೈ ಸೀತೆಯೇ ಕೇಳು ನಾನು ಈಗಲೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೊರಲಿನ ವರೆಗೆ

¹ ಪೋಪವೆಂದವನು (ಗ ಚ) ² ಮಾಯವನು (ಗ) ³ ಕೇಳಾ (ಗ) ⁴ ವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ (ಕ) ⁵ ಇಳುಪಿದುದಾ (ಗ ಚ) ⁶ ವೇಗದೊಳು (ಗ. ಚ.) ⁷ ಹುಟ್ಟಿ (ಕ ಚ) ⁸ ಜಾನಕಿಯ (ಗ). ⁹ ಹರಿನೀಲಚ್ಚವಿ (ಗ ಚ)

ತರಳಾಕ್ಷಿ ಕೇಳು ನಾ ಪೋಪೆನೆನುತ ಕೊರ । ಲ್ಪರ ಬಂದು ನಾನೀಗ¹ಪೋಗೆ ॥

ಹರಣವಳಿಯದು ದಶಾಸ್ಥ್ಯಗೆನುತ ನಿಂದ । ಪರಿಯಾಗಜೇಕಸುವನಳ

॥ ೧೫ ॥

ಪಗೆಯ ಕೊಂಡುಳಿವು²ದುತ್ತುಮವಲ್ಲದಿದೊಡಾ । ಪಗೆಗೂಡಿಯಳಿವುದೊಂದಂಗ ॥

ಪಗೆಯಿದುರ್ ತಾನು ಸಾವುದು ಕಷ್ಟವೆಂದಸು । ಮಿಗೆ ಜಿಂತಿಸಿ ನಿಂದುದನಳ

॥ ೧೬ ॥

ಕಳವಳಿಸಿದಳು ಕಂಗೆಟ್ಟಳು ಬಳಲಿದ । ಕಳವಳಿದಳು³ ಬೆಮರಿದಳು ॥

ತಳವೆಳಗಾದಳು ತಳ್ಳಂಕೆಗೊಂಡಳು । ತಳುವದೆ ಮೂರ್ಛೆವಡೆದಳು

॥ ೧೭ ॥

ಪರಸತಿಯರ ಮುಟ್ಟಿ ಗಗನಗಾಮಿನಿ ವಿದ್ಯೆ । ಯಿರದೆ ಪೋಗುವದೆಂದೊಡು⁴ ॥

ಅರಸನವಳ ಮುಟ್ಟಿದೆ ಖೇಚರಿಯರ । ಕರಸಿ ಪೇಳುತ ಪೋದನಿತ್ತು

॥ ೧೮ ॥

ಶೀತಳ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಲೆಚ್ಚುಱಿಸಲು⁵ ಕಂಡು । ಸೀತೆ ಕೇಳಿದಳಾಳಿಯರ ॥

ಈ ತಾಣವಾವುದೆನಲು ಪೇಳಿದರು ಸಂ । ಜಾತ ಮಾನಿಯೆ ಕೇಳಿಂತು⁶

॥ ೧೯ ॥

ಪುರವಿದು ಲಂಕೆ ತಂದವ ರಾವಣನವ । ನರಸಿಯರೈನೂರ್ವರಿಗೆ ।

ಅರಸಿ ನೀನಾಗಿರು ಯೆನಲು⁷ ಖೇಚರಿಯರಿ । ಗಿರದೆ ಪೇಳಿದಳಿಂತೆಂದು⁸

॥ ೨೦ ॥

ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಾಂಬನ್ನ⁹ ಕೆ ನೋಡೆ ನಾ । ನಾರುಮನವನ ವಾರ್ತೆಯನು ॥

ಆರಾಗಲಿ ಬಂದು ಹೇಳುವನಕಲಾ । ಹಾರವ ಕೊಳೆನೆಂದಳವಳು¹⁰

॥ ೨೧ ॥

ಅನಿತಱೊಳಗೆ ರಾಘವನಳಿದೊಡೆ ನನ್ನ । ತನುವ ಸನ್ಯಸನದೊಳಳಿವೆ ॥

ಬಿನುಗು ಬುದ್ಧಿಯ ಪೇಳದೆ ಮುಟ್ಟಿದೆ ಸು । ಮ್ಮನೆಯಿರಿ ನೀವೆಂದಳವಳು

॥ ೨೨ ॥

ಬಂದು, “ನಾನೀಗ ಹೋದರೆ ರಾವಣನಿಗೆ ಮರಣವುಂಟಾಗದು” ಎಂದು ಹೋಗದೆ ನಿಂತಸ್ಥಿತಿಯಾಯಿತು. ॥ ೧೫ ॥
ವೈರಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ತಾನು ಬದುಕಿರುವುದು ಉತ್ತಮ. ಅದಲ್ಲವಾದರೆ ಶತ್ರುಸಹಿತವಾಗಿ ತಾನು ನಾಶಪಡುವುದೂ ಆಗಿ
ಬಹುದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ, ಶತ್ರು ಉಳಿದು, ತಾನು ಅಳಿಯುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು, ಯೋಚಿಸಿ, ಆಕೆಯ ಪ್ರಾಣವು ನಿಂತು
ಕೊಂಡಂತೆ ಇತ್ತು. ॥ ೧೬ ॥ ಸೀತೆಯು ದುಃಖಿಸಿದಳು, ದಿಕ್ಕುತೋರದಾದಳು, ಆಯಾಸಗೊಂಡಳು, ಶಕ್ತಿಹಿಂದಿದಳು,
ಬೆವರಿದಳು, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಂಡಳು, ಹೆದರಿದಳು, ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಮೂರ್ಛೆಗೊಂಡಳು. ॥ ೧೭ ॥ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ
ದರೆ ತನ್ನ ಆಕಾಶಸಂಚಾರದ ವಿದ್ಯೆಯು ಒಡನೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೆ, ಖೇಚರಿ
ಯರನ್ನು ಕರೆದು ಆಕೆಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸಲು ಹೇಳಿ, ಹೋದನು. ॥ ೧೮ ॥ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸೀತೆಗೆ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರವನ್ನು
ಮಾಡಲು ಆಕೆ ಎಚ್ಚತ್ತು ಈ ನೃಳವು ಯಾವುದೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಆಗ ದಾಸಿಯರು ಹೀಗೆಂದರು. ॥ ೧೯ ॥ “ಈ
ಪಟ್ಟಣವು ಲಂಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದವನು ರಾವಣನು ಅವನ ಐನೂರು ಮಂದಿ ರಾಣಿಯರಿಗೆ ನೀನು ರಾಣಿಯಾಗಿ ಇರು”
ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಖೇಚರಿಯರಿಗೆ ಸೀತೆ ಹೀಗೆಂದಳು. ॥ ೨೦ ॥ ನಾನು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡುವ ವರೆಗೆ ಯಾರನ್ನೂ
ನೋಡೆನು ಅವನ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಬಂದು ಹೇಳುವ ತನಕವೂ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸೆನು—ಎಂದು

¹ನೋಡಿನಾ (ಗ. ಚ.). ²ಕೊಂಡಳಿವು (ಗ). ³ಕಂಬನಿ । ಗಳ ಸುರಿದಳು (ಕ). ⁴ದೆಂದಗಿದು (ಚ). ⁵ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಚ್ಚರಿಸಲು (ಗ).
ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಚ್ಚರಿಸಲು (ಚ). ⁶ಕೆಳದಿಯರು (ಕ). ⁷ನೀನಾಗಿರುಯೆಂದು (ಗ) ನೀನಾಗಿರುಯೆಂದ (ಚ). ⁸ನುಡಿದಳವಳಿಂತು (ಗ. ಚ.)
⁹ಕಾಬನ್ನಕ (ಚ). ¹⁰ಕೊಳೆನೆಂದವಳು (ಚ) ಕೊಳೆನೆಂದೆನಲು (ಗ).

ಆರನಗಲಿಸಿದನೋ ಮುನ್ನ ಬಿದಿಯೆ ನಾ | ನಾರ ಸುಖವ ಕೆಡಿಸಿದನೋ ||

ಆರನಾರಾಮದೊಳಗೆ ಸೆಳೆಯಿಟ್ಟನೆಂ | ದಾ¹ ರಾಜಸುತೆ ಪಲುಬಿದಳು

|| ೧೬೭ ||

ಬಿಟ್ಟಳು ತೊಡವನು ವಿವಿಧ² ಭೂಷಣವನಂ | ದಿಟ್ಟಳಾಳಿಯರು ನೀವೆನ್ನ ||

ಮುಟ್ಟಬೇಡೆಂದು ಪೇಳುತ್ತ ಮೌನದಿಂ ಮರ | ವಟ್ಟರ್ಥತ್ತ ಲಂಕೆಯೊಳು

|| ೧೬೮ ||

ನಡುಮನೆ ನಡನಡುಗುವವು ಮುಂಜೂರೊಳು³ | ಕಿಡಿಗಳೇಳುವವು⁴ ಪೆರ್ಗಂಬ ||

ಬಿಡದುರಿವವು ಸೀತೆಯ ತಂದು ವನದೊಳು | ಮಡಗಳು ಲಂಕೆಯೊಳಬಲೆ

|| ೧೬೯ ||

ಧರಣಿ ಕಂಪಿಸಿತು ಕಿಡಿಗಳೆದ್ದವು ಜಾತಿ | ತುರಗದ ತುದಿನಾಲದೊಳು ||

ಕರಿಗಳ ಕಡೆಗಣ್ಣಂ ನೀರು ಸುರಿಯಲ | ಚ್ಚರಿವಟ್ಟಿರಾ ಪುರಜನರು

|| ೧೭೦ ||

ಕುಣಿದಾಡುವ ಕೈದುಗಳು ಧರಣಿಗೆ ಬೀಳ್ತ | ಮಣಿನಾಡ ಬಗುಳ್ಳ ಬಳ್ಳುಗಳು ||

ಬಣಗು ಭೂತಗಳ ಕೂಗಾಟಗಳಿರಲಂ | ದೆಣೆ⁵ಪುಟ್ಟಿತು ಪೌರರಿಗೆ

|| ೧೭೧ ||

ಎದ್ದವು ಧೂಮಕೇತುಗಳು ಭೂಮಿಗೆಯೆಂದು | ಬಿದ್ದವು ಶಿಖರ ದೇಗುಲದ ||

ಹದ್ದಿನ ಬಳಗ ತಪ್ಪರದೊಳಾಡಲು ಭಯ | ಹೊದ್ದಿತಾ ಪುರದ ಜನರಿಗೆ

|| ೧೭೨ ||

ಅಲ್ಲದ ಕನಸ ಕಾಂಬರು ಗುಜ್ಜುಗುಣಪುಗ | ಇಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡೆಣಿಸುವರು ||

ಪೊಲ್ಲವೆ ಪೊರ್ದಿತು ಲಂಕೆಗೆನುತ ಜನ | ರೆಲ್ಲ ಸೈವೆಣಿಗಾಗುವರು⁶

|| ೧೭೩ ||

ಸೀತೆ ಹೇಳಿದಳು. || ೧೬೫ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಮಡಿದರೆ, ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ನಿರಾಹಾರ ಸನ್ಯಾಸದಿಂದ ನಾಶ ಪಡಿಸುವೆನು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಈ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಬೇಡಿ, ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ, ನೀವು ಸುಮ್ಮನಿರಿ ಎಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು. || ೧೬೬ || “ಎಲೈ ವಿಧಿಯೇ, ಹಿಂದೆ ನಾನು ಯಾರಿಗೆ ವಿಯೋಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದೇನೋ ! ಯಾರ ಸುಖವನ್ನು ಕೆಡಿಸಿದ್ದೇನೋ ! ಯಾರನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೋ !” ಎಂದು ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಸೀತೆ ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದಳು || ೧೬೭ || ಸೀತೆಯು ಆಭರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು ದಾಸಿಯರೊಡನೆ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಮೌನವನ್ನು ತಾಳಿ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತಳಂತೆ ಇದ್ದಳು || ೧೬೮ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆಗ ಅತ್ತ ಲಂಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಉತ್ಪಾತಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದು ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟುದರಿಂದ ಮನೆಯ ನಡುವಣ ಭಾಗಗಳು ನಡುಗತೊಡಗಿದವು ಮನೆಗಳ ಮಾಡಿನ ಎದುರುಗಡೆ ಕಿಡಿಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು ದೂಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಂಬಗಳು ಉರಿಯ ತೊಡಗಿದವು || ೧೬೯ || ಭೂಮಿ ನಡುಗಿತು ಜಾತ್ಯರ್ಥಗಳ ಬಾಲಗಳ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗಳು ಎದ್ದವು ಆನೆಗಳ ಕಡೆ ಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಯಿತು. ಆಗ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. || ೧೭೦ || ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳು ಕುಣಿದವು ರತ್ನಭವನಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿದವು. ನರಿಗಳು ಬಗುಳಿದವು ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ ಭೂತಗಳು ಕೂಗಾಡಿದವು ಇದರಿಂದ ಪಟ್ಟಣಗರಿ-ಗೆಲ್ಲ ಚಿಂತೆ ಹುಟ್ಟಿತು || ೧೭೧ || ಧೂಮಕೇತುಗಳು ಎದ್ದವು ದೇವಾಲಯದ ತುದಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು ಹದ್ದುಗಳು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡಿದವು ಇದರಿಂದ ಪಟ್ಟಣಗರಿಗೆ ಭಯವುಂಟಾಯಿತು || ೧೭೨ || ಲಂಕೆಯ ಪಟ್ಟಣಗರು ಕೆಟ್ಟ ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಾಣತೊಡಗಿದರು ಏನಾಗುವುದೋ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದರು. ಲಂಕೆಗೆ ಕೇಡು ಅಡಸಿತೆಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ-

¹ ಯಿಟ್ಟಿನೋ ಆ (ಕ) ² ತೊಡವವ್ಯಾಧವ (ಕ) ³ ಮುಂಜಾರೊಳು (ಗ) ⁴ ಕಿಡಿಯೇಳುವವು (ಗ ಚ). ⁵ ಕೂಗಾಟದಿಂ ಲಂಕೆ | ಯೆಣಿಕೆ (ಚ) ⁶ ಸೈವೆಣಿಗಾಗಿಹರು (ಗ ಚ).

ನೆತ್ತರ ಮಳೆ ಸುರಿದುದು ಮತ್ತಲ್ಲಲ್ಲಿ | ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆವ ಧೂಮಾಗ್ನಿ ||
ಎತ್ತ ನೋಡಿದೊಡತ್ತ ಕವುತು ಕವಿರೆ ಭಯ | ಮುತ್ತುದೊ ಪುರದ ಜನರಿಗೆ || ೧೭೪ ||

ಇಂತಾ¹ ಸಮಯದೊಳಗೆ ಶಸ್ತ್ರಶಾಲೆಯೊ | ಉಂತರಿಸದೆ ಚಕ್ರರತ್ನ ||
ತಾಂತಡೆಯದೆ² ಪುಟ್ಟಿತು ರಾವಣನಿಗೆ³ ಕೈ | ತಾಂತಕ ತಾನೆಂಬಂತೆ || ೧೭೫ ||

ನೆರೆದಾಳೋಚಿಸಿ ಮಂತ್ರಿ ಪುರೋಹಿತ | ರರಸುಮಕ್ಕಳು ವಿಭೀಷಣರು ||
ಅರಸನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದವರು ಪೇಳ್ವರು ತಮ್ಮ | ಕರಗಳ⁴ ಮುಗಿದು ಭೀತಿಯೊಳು || ೧೭೬ ||

ಪಾಪ ಪರಾಭವನಪರ್ಕೀರ್ತಿ ಜಗದೊಳು | ವ್ಯಾಪಿಸುವುದು ಪೊಲ್ಲನದೊಂ ||
ಆ ಪರಸತಿಯ ಬಿಡುವುದೆಂದವರು ನಾ | ನಾ ಪರಿಯೊಳು ಪೇಳಿದರು⁵ || ೧೭೭ ||

ಕಲೆ ಪೊರ್ವುವುದು ಜಸವೆಣ್ಣು ಮೆಯ್ಯೊಳು ನಿಜ | ಕುಲವಳಿವುದು ಕಟ್ಟಿದಾಯು ||
ನಿಲಲಯದ ಗರುವಿಕೆ ಕೆಡುವುದು⁶ ಪರ | ಲಲನೆಗೊಲಿದ ಮಾನವಗೆ || ೧೭೮ ||

ಧರಣಿ ಪೊರಿದ ಪೊರಿದಿಕ್ಕುವಳಲ್ಲದೆ | ಪರಲೋಕಕಲ್ಪಹ ನೆಲಕೆ ||
ನೆರವಲ್ಲ⁷ ಮರಣವಡೆಯೆ ನರಕದೊಳಾಳ್ವ | ಪರಸತಿಗೊಲಿದ ಮಾನವನು || ೧೭೯ ||

ಬಿಡು ಬೇಗ ಸೀತೆಯನಳಿಸವದು ನಿನ್ನ | ಗಡಿಯ ದಾಂಟದ ಮುನ್ನ ನಮ್ಮ ||
ನುಡಿಯ ಮನ್ನಿಸು ಕೀರ್ತಿಯ ಪಡೆಯೆಂದವ | ನಡಿಯ ಹಿಡಿದು ಪೇಳ್ವರವರು || ೧೮೦ ||

ವನ್ನು ತಾಳತೊಡಗಿದರು. || ೧೭೩ || ರಕ್ತದ ಮಳೆ ಸುರಿದುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತಿ ಹೊಗೆಯುವ ಹೊಗೆ ಬೆಂಕಿ-
ಗಳು ಕಾಣಿಸಿದವು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ತಲೆಕೆಳಗಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಲು, ಪಟ್ಟಣಿಗರು ಭಯಗೊಂಡರು. || ೧೭೪ || ಹೀಗಿರುವ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆ ರಾವಣನ ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಒಡನೆಯೇ ಒಂದು ಚಕ್ರರತ್ನವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಇದು ರಾವಣನಿಗೆ
ಯಮಪ್ರಾಯವೋ ಎಂಬಂತಿತ್ತು. || ೧೭೫ || ಆಗ ರಾವಣನ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಪುರೋಹಿತರು, ರಾಜಕುಮಾರರು,
ವಿಭೀಷಣ—ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ಆಲೋಚಿಸಿ, ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಕೈಮುಗಿದು ಭಯದಿಂದ ಹೀಗೆ
ಹೇಳಿದರು || ೧೭೬ || ಪರಸ್ತ್ರೀಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾಪವೂ, ಅಪಜಯವೂ, ದುಷ್ಟೀರ್ತಿಯೂ—
ಬಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸುವುದು ಅದುದರಿಂದ ಇದು ಒಳ್ಳೆತಲ್ಲ. ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಹಲವು ವಿಧ-
ದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದರು. || ೧೭೭ || ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮೋಹಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಆತನ ಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಳಂಕಗಳು
ಕಾಣಿಸುವವು, ಆತನ ವಂಶವು ನಾಶವಾಗುವುದು. ಅವನು ಪಡೆದಂತಹ ಆಯುಷ್ಯವು ನಶಿಸುವುದು. ಗೌರವವು ಕೆಡುವುದು.
|| ೧೭೮ || ಅಂತಹನನ್ನು ಭೂದೇವಿಯು ಹೊರಲಾರದೆ ಬಿಸಾಡುವಳು. ಅವನಿಗೆ ಪರಲೋಕವು ದೊರೆಯದು. ಪರಸತಿಗೆ
ಮೋಹಿಸಿದವನು ಸಾಯಲು. ನರಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವನು. || ೧೭೯ || ಅಪಕೀರ್ತಿಯು ನಿನ್ನ ನಾಡಿನ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟು-
ವುದರೊಳಗಾಗಿ, ಬೇಗನೇ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡು ನಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡು. ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸು—
ಎಂದು ಅವರು ಅವನ ಪಾದಹಿಡಿದು ಹೇಳಿದರು. || ೧೮೦ || ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಮೋಹಗೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವೂ

೧೭೪ ಈ ಪದ್ಯ ಗ. ಚ.ಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ ¹ ಅಂತಾ (ಗ. ಚ.). ² ಅಂತರಿಸದೆ (ಕ). ³ ಪುಟ್ಟಿತು ಪುಟ್ಟಲೊಡನೆ (ಕ). ⁴ ಕರವ (ಚ).
⁵ ಪೇಳ್ವರವಗೆ (ಗ. ಚ.). ⁶ ಗರುವಿಕೆಯಿರುವುದು (ಗ. ಚ.). ⁷ ನೆರವಲ್ಲ (ಚ).

ಶ್ರುತಿ ಕೆಡುವುದು ಮತಿ ಕೆಡುವುದು ಪಿಡಿದ ಸು | ನೃತ ಕೆಡುವುದು ಮೋಕ್ಷವಡೆನ ||

ಗತಿ ಕೆಡುವುದು ಮಾನ ಹಾನಿಯಪ್ಪುದು ಪರ | ಸತಿಯರಿಗೊಲಿದ ಮಾನವಗೆ || ೧೮೧ ||

ಬಿಟ್ಟು ಪೋಗುವುದು ನಾನಾವಿದ್ಯೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯ | ಮುಟ್ಟಲೊಡನೆ ಕೇಳವಳ |

ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆವುದುತ್ತಮವೆಂದವನ ಕಾಲ | ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವರು ಪೇಳಿದರು || ೧೮೨ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ತನ್ನಾಪ್ತಜನರ ಮಾತ | ಹಿಂದುಗಳೆದು ರಾವಣನು¹ ||

ಅಂದು ನುಡಿದ ಮೇಲನಱಿಯದೆ ಕೋಪಾಂಗ್ನಿ | ಯಿಂದಲವರ ಮನಮುಱಿದು² || ೧೮೩ ||

ಪಟ್ಟಣ ಕೆಡಲಿ ನಾನಾಳುವ ರಾಜ್ಯ ತಾ | ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಲಿಯಸುವೆನ್ನ ||

ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿ ಸೀತೆಯ ಬಿಡುವುದು ನೀವು | ಬಿಟ್ಟುಡಿಯೆಂದನಾ ನೃಪತಿ || ೧೮೪ ||

ಅವಳು ಬರಲು ಚಕ್ರರತ್ನ ಪುಟ್ಟಿದುದೆನ್ನ | ಭವನದೊಳಗೆಯಿನ್ನು ಕೆಲವು ||

ಅವನಿ ಕೈಸಾರ್ಗು ಕೈವಶವಾದವಳನಾವ | ನಿವರ ಬಿಡುವುದೆಂದನವನು || ೧೮೫ ||

ಪರನೆಲನಲ್ಲದೆ ಪರಸತಿಯಲ್ಲದೆ | ಪರವಸ್ತುಗಳಲ್ಲದಿನ್ನ ||

ಅರಸುಗಳಿಗೆ³ ಬರ್ಪ ತೆಱನಾವುದೆಂದಾ⁴ | ನರನಾಥ ನುಡಿದನವರಿಗೆ || ೧೮೬ ||

ಪೊಲ್ಲನೆ ಪೊರ್ದಿ ಬಂದಿತು⁵ ರಾವಣಗೆ ನಾ | ನೆಲ್ಲರು ಕೆಟ್ಟಿವೆಂದೆನುತ ||

ತಲ್ಲಣಗೊಳುತ ಬಂದರು ಚಿಂತಿಸುತ ಭೂ | ವಲ್ಲಭನಿಗೆ ಕೈಯ ಮುಗಿದು || ೧೮೭ ||

ಬುದ್ಧಿಯೂ ಕೆಡುವವು, ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಪ್ರತವೂ ಹಾಳಾಗುವುದು ಅವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಗತಿಯು ಇಲ್ಲದಾಗುವುದು ಮಾನವು ಕೆಡುವುದು. || ೧೮೧ || ರಾವಣನೇ ಕೇಳು. ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ವಿದ್ಯುಗಲ್ಲವೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವವು ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದೇ ಲೇಸು—ಎಂದು ಅವರು ಅವನನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. || ೧೮೨ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ತನ್ನ ಆಪ್ತಜನರ ಮಾತನ್ನು ಅಲಕ್ಷಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಆಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುವಂತೆ ರಾವಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೧೮೩ || ನನ್ನ ಪಟ್ಟಣವು ಕೆಟ್ಟರೆ ಕೆಡಲಿ! ನಾನು ಆಳುವ ರಾಜ್ಯವೇ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಲಿ! ಪ್ರಾಣವೇ ಹಾರಿಹೋಗಲಿ! ನೀವು ಮಾತ್ರ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡುವ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಿ—ಎಂದು ರಾವಣನು ಹೇಳಿದನು. || ೧೮೪ || ಅವಳು ಬಂದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಕ್ರರತ್ನ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ಭೂಭಾಗಗಳು ನನ್ನ ವಶವಾಗುವವು. ಕೈವಶವಾಗಿರುವ ಸೀತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯ?—ಎಂದು ರಾವಣನು ಹೇಳಿದನು. || ೧೮೫ || ಅನ್ತರ ಭೂಮಿ, ಅನ್ತರ ಸ್ತ್ರೀ, ಅನ್ತರ ವಸ್ತುಗಳು ಇವೆಲ್ಲ ನನ್ನಂತಹ ರಾಜರಿಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಶುಲ್ಕಗಳೇ ಆಗಿವೆ ಇವೆಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಬರತಕ್ಕವು ಯಾವುವು?—ಎಂದು ರಾವಣನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೧೮೬ || ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ “ರಾವಣನಿಗೆ ಕೇಡು ಬಂತು, ನಾವೆಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟೆವು” ಎನ್ನುತ್ತ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಳವಳಪಡುತ್ತ ರಾಜನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಹೊರಟು ಬಂದರು || ೧೮೭ || ಆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ರಾವಣನ ವಿಜಯಾಂಗನೆಯು ತಾನು ಯಾರೊಡನೆ ಹೋಗಲಿ

¹ ದಶಕಂಠ (ಗ.ಚ.)

² ಮುಖ ಮುಱಿಯೆ (ಗ) ಮುಖ ಮುಱಿದು (ಚ)

³ ಅರಲಂಬ (ಚ)

⁴ ತೆಱನುಮಾವುದೆಂದಾ (ಗ.ಚ)

⁵ ಬಂದು ಪೊರ್ದಿತು (ಗ).

ಅತ್ತಲಾ ದಶಕಂಠನ ಜಯವೆಣ್ಣಾ | ರೊತ್ತಿಗೆ ಪೋಪೆನೆಂದೆನುತ¹ ||

ಹೊತ್ತುಗಳೆವುತಿರಲಿತ್ತ ರಾಘವಗಾಡ | ವೃತ್ತಾಂತವ ಪೇಳಿನಬಲೆ

|| ೧೮೮ ||

ಅರಲಂಬ ರೂಪನವ್ಯುತನಾಣೆಯಾ ಜಿನ | ಚರಣಕಮಲ ನವಭೃಂಗ ||

ಸರಸ ಸನ್ಮಾನಿ² ಸದ್ಗುಣಿ³ ಬುದ್ಧಿ ಶರಧಿ ಚಂ | ದಿರನೊಪ್ಪಿದ ಕೇಳಬಲೆ

|| ೧೮೯ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುನೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳಿನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೧೯೦ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಣೀ⁴ [ನಿರ್ಮಲ] ಮಣಿಮುಕುರಂ |

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದುದು⁴ ಪನ್ನೆರಡನೆಯ ಮಿಸುಪ ಸಂಧಿ

|| ೧೯೧ ||

ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನಮಯ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಈ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ರಾಮನಿಗೆ ಆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ !

|| ೧೮೮ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೂ, ಅಮೃತದಂತಹ ಮಾತುಳ್ಳವನೂ, ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ರಸಿಕನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾನವಂತನೂ, ಗುಣಶಾಲಿಯೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನೂ ಆಗಿ ಶೋಭಿಸಿದನು.

|| ೧೮೯ || ಎಲೈ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈದಿನ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು. || ೧೯೦ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನೂ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಇರುವವನೂ, ನಿರ್ಮಲ ಗುಣವುಳ್ಳವನೂ, ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ವಾಗ್ದೇವತೆಯ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸಚಿವನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಳಿಸಿರುವ ರಾಮವಿಜಯಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿಯಿದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಿತು.

|| ೧೯೧ ||

¹ ಪೋಗುವೆನುತ (ಚ). ² ಸನ್ಮಾನ (ಗ). ³ ಸದ್ಗುಣಿ (ಗ ಚ). ⁴ ಪಡೆದತಿ ಜಸವೆತ್ತುದು (ಕ).

೧೩. ರಾಮಸೀತೆ ಪ್ರಳಾಪ

ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲನ¹ಗೆಲ್ಲ ಪನಾತೀತ | ಮಂಗಳಮಯ ನಿರ್ಮಯ ||

ಕಂಗಳ²ಪುಣ್ಯಪುಂಜನೆ ಮುನಿ ಸುವ್ರತ | ಪುಂಗವ ಜಿನ ಶರಣನಗೆ²

|| ೧ ||

ಅಂಗನೆಯನ್ಯತಾಧರ³ಯಂಬುಜನೇತ್ರ | ಕಂಗಳ ಸಿರಿಯೆ ಮನ್ನಡನ ||

ಹಿಂಗದ ಜಯವೆಣ್ಣೆ ಲಾಲಿಸೊಲಿದು ನೀ | ನಂಗಜ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯ

|| ೨ ||

ತುಂಗನೆಗಂಗಳ ತುಂಬೆಗುರುಳ ಬಲು | ಪೊಟನಾಟ ಪೊಂಬಳ್ಳಿಮೆಯ್ಯ⁴ ||

ಪೊಟಗೊಡಲ್ವಿಡಿದೆನ್ನ ಸುವೆ ಲಾಲಿಸು ಮನ | ದೇವಕದಿಂದೀ ಜನಕಥೆಯ

|| ೩ ||

ಮಾಲತಿಯರಲುಂಡ⁵ಸೋಂಕೆ ಷಟ್ಪದ | ಜಾಲ ಸಂತಸವಡುವಂತು⁶ ||

ನೀಲಾಳಕಿ ನಿಮ್ಮ ಸೋಂಕಿ ಬಂದೆಲರಿಗೆ | ಸೋಲರಿ ಧರಣಿಯ⁷ ಜನರು

|| ೪ ||

ಅಸುಗೆದಳಿರ ವದತಳಿಯಾಯತ ನೇತ್ರ | ಬಿಸರುಹಾನನೆ ಸುಜ್ಞಾನಿ ||

ಪ್ರೊಸಜನ್ವನೆ ಪ್ರೊಂಬಾಳೆದೊಡೆಯಳೆ ಲಾ | ಲಿಸು ರಾಘವನ ಕಥೆಯನು

|| ೫ ||

ಕಣ್ಣಲಿ⁸ಕಂಡರು ಕಿವಿಯಲಿ ಕೇಳ್ದರು | ಉಣ್ಣರು ನೀರ ಕುಡಿಯರು ||

ಹೆಣ್ಣ ಕೇಳವನ ದುಃಖವ⁹ಸೇಳೊಡೆ ನನ್ನ | ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರೊದವೃತ್ತಿ¹⁰

|| ೬ ||

ಲಲನೆ ಕೇಳವನ ನ್ಯಾಕುಲವ ಸೇಳೊಡೆ ಜಹ್ನು | ತಲೆಗೊಡ ಪೊಕ್ಕಿಕ್ಕಿ ಪಡಿಯ ||

ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡದುಲಿಯದೊಲೆಯದು ನೋವು¹¹ | ಬಲುಹೆನ್ನ ಮನಕೆ ನಿನ್ನಾಣೆ

|| ೭ ||

ಕಬ್ಬುಬಿಲ್ಲಿನವನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದವನೇ, ಹೋಲಿಕೆಗೆ ಮೀರಿದ ಮಂಗಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೇ, ಮಾಯೆ ಯಿಲ್ಲದವನೇ, ಕಣ್ಣುಗಳ ಪುಣ್ಯದರಾಶಿಯೇ, ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಶ್ವರನೇ ನನಗೆ ನೀನೆ ಆಪ್ರಯಸು || ೧ || ಪ್ರೇಮಕ ರಾಜನು ಮಡದಿಯಾದ ಜೇಳಿನಿಗೆ ಹಿಂಗಿಂದನು—ಎರೈ ಮಡದಿಯೇ, ಅಮೃತದಂತಹ ಕಳದುಟಿಯವಳೇ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನವಳೇ, ಕಣ್ಣಿನ ಸಂವತ್ತೇ, ಮನ್ಮಥನ ವಿಜಯಾಂಗನಯು ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು || ೨ || ಸಿಬಿಪವಾದ ಅಕ್ಷಿರೋಮಗಳಿರುವ, ತುಂಬಿಯಂತಹ ಕೊಂದಿನ, ದೊಡ್ಡ ದಾದ ನಿತಂಬದ, ಚಿನ್ನದ ಬಳ್ಳಿಯಂತಿರುವ ದೇಹದ, ಮೊರಗೆ ದೇವಧಾರಣ ಮಾಡಿದಂತಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇ, ಈ ಜನಕಥೆಯನ್ನು ಮನವೊಲಿದು ಕೇಳು || ೩ || ತುಂಬಿಗಳು ಜಾಡಹೂವಿನ ರಸವನ್ನೊಡು ಒಂದ ಹಣ್ಣು ತುಂಬಿಗಳ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಸಂತೋಷವಡುವಂತೆ, ಕಪ್ಪಾದ ತಲೆಗೊಂದಿನ ಸ್ತ್ರೀಯ ರನ್ನು ಸೋಂಕಿ ಬರುವ ಗಾಳಿಗೆ ಲೋಕದ ಜನರು ಮರುಳಾಗರೆ? || ೪ || ಅಶೋಕದ ಚಿಗುರಿಸಂತಹ ವಾದತಳವುಳ್ಳ, ವಿರಾಟವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮೊಗವುಳ್ಳ, ಒಳ್ಳೆಯ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯುಳ್ಳ, ಸವಯವನವುಳ್ಳ, ಹೊಂಬಾಳೆ ಯಂತಹ ತೊಡೆಗಳುಳ್ಳ, ಜೇಳಿನಿಯೇ ಪ್ರೀರಾಮನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು || ೫ || ಆ ಪ್ರೀರಾಮನ ದುಃಖವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡವರೂ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದವರೂ ಪ್ರಥಮ ಈಡಾಗಿ ಅನ್ನನೀರುಗಳನ್ನೇ ಬಿಡುವರು ಅವನ ದುಃಖವನ್ನು ತಿಳಿಸುವಾಗ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಹನಿಯುತ್ತಿದೆ || ೬ || ಎರೈ ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಪ್ರೀರಾಮನಿಗಾದ ವ್ಯಥೆಯನು, ಹೇಳುವನೆಂದರ,

¹ ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲನ (ಗ)

² ಪುಣ್ಯನ ಮುನಿಸುವ್ರತಜನ | ಪಂಗಾಸು ನಮಿಸೆತ್ತಿಯೊಳು (ಚ)

ನಮಿಸುವರ್ಥಿಯೊಳು (ಗ)

³ ಮಂಗಳಾಂಗಿ ಬಿಂಬಾದರೆ (ಕ)

⁴ ಪೊಂಬಾಳೆದೊಡೆಯ (ಗ)

⁵ ಮರಲುಂಡುಳ (ಗ)

⁶ ವಡುವಂತೆ (ಗ)

⁷ ದಣಿಯರೆ (ಗ)

⁸ ಕಣ್ಣಲಿ (ಕ)

⁹ ಕೇಳವನಾಕುಲವ (ಕ)

¹⁰ ನೀರೊದವೃತ್ತಿ (ಗ)

¹¹ ದುಲಿಯದೊಂದಿದು ನೀವು (ಕ).

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸು ಸಂಸಾರದೊಳೊಲಿದಿರ್ಪೆ | ಜೀವರುಗಳಿಗೆಯನಂತ ||

ತೀವಿದ ದುಃಖಕ್ಕಿದಾವುದು ಘನವೆಂ | ದಾ ವಧು ಪೇಳ್ವಳವನಿಗೆ

|| ೮ ||

ಕಿಚ್ಚು ಮೆಟ್ಟಲು ಚುಟ್ಟಿಂಬುದೆಯೊಳದು | ಕೆಚ್ಚುಗೊಂಡಿರದು¹ ರಾಘವನ ||

ಮೆಚ್ಚುಗಾತಿಯ ವಿಯೋಗದಿ²ಬಂದ ನೋವದು | ಹುಚ್ಚುಮಾಡುವುದಲ್ಲವನ

|| ೯ ||

ಅರಸ ಕೇಳು ಸುದೃಷ್ಟಿಯ ಚಿತ್ತದೊಳಗೆ ನೋ | ವಿರದಾ ಪೊಸಕುಂಭವನು ||

ಪರಕಲಿಸಿದರೇಣುಪ್ಪೆ⁴ನ⁴ ಪೋಪಂತೆ | ⁵ಪರೆವುದು ನೋವಾ ನೃಪಗೆ⁵

|| ೧೦ ||

ಅದಱಿಂದ ಸಂಸಾರವತಿಕಷ್ಟವೆಂದೆಂ | ಬುದ⁶ನಱಿದಾ ಜನವತಿಯ ||

ಪದವನೆದೆಯೊಳಿಟ್ಟು ವಿಬುಧಜನರು ಮುಕ್ತಿ | ಸುದತಿಯನಾಲಿಂಗಿಸುವರು

|| ೧೧ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ⁷ ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯ ಮಾತಿ | ನಂದಕೆ ಬೆಟಗಾಗಿ ಬಳಿಕ ||

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಶ್ರೇಣಿಕ ಭೂಪವರನಿಂ | ತೆಂದು ಪೇಳಿದನವಳೊಡನೆ

|| ೧೨ ||

ಇಳಲೆ ಕೇಳಾ ಮಾಯದ ಮರಿಮಿಗದ⁸ಬಿಂ | ಬಳಿ ಸಂದು ಕೆಲವು ದೂರದೊಳು ||

ತಳುವದದೃಶ್ಯನಾಗಲು ತಿರುಗಿದನಾ | ಯಿಳೆಯಾಣ್ಮ ತದ್ವನಕಾಗಿ

|| ೧೩ ||

ಬಂದು ಬನವ ಪೊಕ್ಕು ಸೀತಾದೇವಿಯ | ರಂದಿದೆಡೆಯೊಳಿಲ್ಲದಿರಲು ||

ನಿಂದು ದೆಸೆಯ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಕಾಣದಿರೆ ಮನ⁹ ನೊಂದಾ ನೃಪತಿ ವನದೊಳು⁹

|| ೧೪ ||

ನಾಲಗೆ ಬಾರದು. ನಾಲಗೆಯು ತಲೆಯೆಂಬ ಗೂಡಿನ ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲಿಕ್ಕಿ, ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡದೆ, ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ, ಅಲುಗಾಡದೆ ಇರುವುದು. ನಿನ್ನಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಬಹಳ ನೋವಾಗುತ್ತಿದೆ. || ೮ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿಯು 'ಪತಿದೇವ, ಕೇಳು ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಃಖವು ರಾಮನಿಗೆಲ್ಲ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. || ೯ || ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿದರೆ ಚುರ್ರೆನ್ನುವುದು. ಅದು ಹೃದಯವನ್ನೇನೂ ನೇರಲಾರದು. ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಬಂದ ನೋವು ಅವನನ್ನು ಹುಚ್ಚುಗೊಳಿಸುವಂಥದಲ್ಲವೇ? || ೯ || ಎಲೈ ವತಿಯೇ ಕೇಳು ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವೆಂಬುದು ಇರಲಾರದು. ಒಂದು ಹೊಸತಾದ ಮಡಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹರಡಿದ ದೂಳಿನ ಕಣಗಳು 'ಉಷ್ಣ' ಎಂದು ಉದಿದಾಗ ಹಾರಿಹೋಗುವಂತೆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗಾದ ನೋವು ಹಾರಿಹೋಗುವುದು. || ೧೦ || ಆದುದರಿಂದಲೇ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು ಬಹಳ ಕಠಿಣತರವೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆಯನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸುವರು. || ೧೧ || ಹೀಗೆ ಚೇಳಿನಿದೇವಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನ ಸೊಬಗಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ತಾಳಿ, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಆಕೆಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೧೨ || ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಮಾಯಾವೃಗವನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ದೂರ ಹೋಗಲು, ಅದು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಆಗ ರಾಮನು ಹಿಂದೆರಳಿ ಉದ್ಯಾನದ ಕಡೆಗೆ ಬಂದನು || ೧೩ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಬಂದು, ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸೀತಾದೇವಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಿಂತು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದರೂ ಕಾಣದಿರಲು ಮನಸ್ಸಿ

¹ ಕೆಚ್ಚುಗೊಂಡಿರದು (ಗ) ² ವಿರಹದಿ (ಚ) ³ ಕೇಳ್ವಂದೃಷ್ಟಿಯ (ಚ). ⁴ ರೇಣುಪ್ಪೆನ (ಗ. ಚ). ⁵ ಸತ್ಕರಿಸುವಳಾ ನೃಪವರೆಗೆ (ಕ).
⁶ ಮಂದಂದದ (ಗ ಚ). ⁷ ವೇಳಿದ (ಚ). ⁸ ಮಣಿಮಿಗದ (ಗ ಚ). ⁹ ನೊಂದು ವನದಿ ತೊಳಲುತ್ತು (ಗ) ತೊಳಲುತಲು (ಚ).

ಕಂಡಿರೆ ತಳಿರೆ ತಾವರೆಯೆ ಕನ್ನೆದಿಲೆ । ಕಂಡಿರೆ ಶುಕಪಿಕ್ಕಗಳಿರ ॥

ಕಂಡಿರೆ ಪೆಣ್ಣುಂಬಿಗಳಿರ ಸೀತೆಯ ನೀವು । ಕಂಡಿರೆ ನವಿಲಂಚಿಗಳಿರ

॥ ೨೦ ॥

ಎಂದೊಸುತ ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಿರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ । ನಂದು ಕಾಣುತ್ತ ಕೇಳಲವಗೆ ॥

ಹಿಂದಣ ವೃತ್ತಾಂತವನೆಲ್ಲವ ಪೇಳಿ । ನೊಂದು ನುಡಿದನಂತೆಂದು

॥ ೨೧ ॥

ಬಿಸಿಗಣ್ಣನಾಗಲಿ ಸುರಪತಿಯಾಗಲಿ । ಅಸುರರಾಗಲಿ¹ ಜಾನಕಿಯ ॥

ದೇಸೆಯಾಣ್ಣರು ಕೊಂಡು ಪೋದೊಡೆ ತಹೆನು¹ ಸಾ । ಹಸವ ನೋಡೆಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು

॥ ೨೨ ॥

ಮಾರಿಯ ಬಾಯೊಳಗಿರಲಿ ಕಾಲಾಂತಕ । ನೂರೊಳಗಿರಲಿ ಕಿನ್ನರರ ॥

ಸೇರಿದೊಡೊಮ್ಮೆಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವೆ ನಿನ್ನ । ನಾರಿಯನೆಂದು ನುಡಿದನು

॥ ೨೩ ॥

ಪಾತಾಳಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೋಗಿರಲಾ ಕಂ । ಜಾತನ ಪುರದೊಳಗಿರಲು ॥

ಆ ತರಳಾಕ್ಷಿಯ ತಂದು ಕೊಡುವೆನಗ್ಗು । ಜಾತ ನಿನ್ನಡಿಯ ಮೇಲಾಣೆ

॥ ೨೪ ॥

ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮನ । ಸಂದು ಚರರುಗಳ ಕಳುಪೆ² ॥

ಅಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಪೇಳಿ ಕಳುಪಲಾ³ ನೃಪನಿಂ । ತೆಂದು ಪಲಂಬಿದನಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

॥ ೨೫ ॥

ತಾರಗೆಗಳಿಗೆ ಕಾಲುಗುರ⁴ ಕಾಂತಿಯ ನಿನ್ನ । ಚಾರು ಗುಲ್ಲದ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ॥

ಮಾರನ ಕೈಯ ಹೇಮದ ಮಿಂಟಿಗಿತ್ತೆನ್ನ । ನಾರಿ ನೀ ಪೋಪುದುಚಿತವೆ

॥ ೨೬ ॥

ಪಜ್ಜಳಿಸುವ ಪಜ್ಜೆಯಿರವ ಚಂದಳಿರಿಗೆ । ಗುಜ್ಜುನಡೆಯನಂಚಿಗಳಿಗೆ ॥

ಲಜ್ಜೆಯ ತೊಡುಡು ನೀನೀಡಾಡಿ ಪೋಪುದು । ಕಜ್ಜನೆ ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ

॥ ೨೭ ॥

ಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು. ॥ ೨೦ ॥ ಎಲೈ ಚಿಗುರುಗಳೇ, ನೀವು ಸೀತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದಿರಾ? ಎಲೈ ತಾವರೆಯೇ, ಕನ್ನೆದಿಲೆಯೇ, ಗಿಳಿಕೋಗಿಲೆಗಳೇ, ಹೆಣ್ಣುತುಂಬಿಗಳೇ, ನವಿಲುಗಳೇ, ಹಂಸೆಗಳೇ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರೇ? ॥ ೨೧ ॥ ಹೀಗೆ ರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಮುಂದೆ ಬರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಡಿದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿ ನೊಂದವನಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೨೨ ॥ “ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋದವನು ಶಿವನಾಗಿರಲಿ, ದೇವೇಂದ್ರನಿರಲಿ, ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲಿ, ದಿಕ್ಪಾಲಕರೇ ಆಗಲಿ—ನಾನು ಬಿಡಿಸಿ ತರುವೆನು; ನನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡು” ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೨೩ ॥ ಮಾರಿದೇವತೆಯ ಬಾಯೊಳಗಿದ್ದರೂ, ವರಮೇಶ್ವರನ ಊರಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಕಿನ್ನರರನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೆ ನಾನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವೆನು—ಎಂದನು. ॥ ೨೪ ॥ ಅಣ್ಣನೇ, ಸೀತಾದೇವಿಯು ಪಾತಾಳಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ವಾದದ ಆಣೆಯಾಗಿಯೂ ನಾನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವೆನು. ॥ ೨೫ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಚಾರಕರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸೀತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ॥ ೨೬ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯಾದ ಸೀತೆಯೇ, ನೀನು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕಾಲಿನ ಉಗುರುಗಳ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಮನ್ಮಥನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಮಿಡಿತೆಗಳಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮನೋಹರವಾದ ಕಾಲ ಮಂಡಿಯ ಚೆಲುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಹುದೇ? ॥ ೨೭ ॥ ಎಲೈ ತಾವರೆಯೆಸಳಿನಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಸೀತೆಯೇ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಳಪನ್ನು ಬೀರುವ ಸೆನ್ನ ಪಾದದ ಚೆಲುವನ್ನು

¹ ಪೇಚರರ । ವಸುಪತಿಯಾಗಲಿಯಸುವ ಹೀರುವನು (ಕ) ² ಕರಸಿ (ಕ) ಕಳುಹೆ (ಚ). ³ ಕಳುಪಿದ (ಕ) ಕಳುಪಲು (ಚ). ⁴ ನಿನ್ನುಗುರ (ಚ).

ಕೆಂಬಲ್ಲ ಕಡುಗಾಂತಿಯ ಕಾಂತೆ ರಸ ದಾ | ಕೆಂಬದ ಬಿತ್ತಿಗೊಲ್ದಿತ್ತು¹ ||

ಕಂಬುಗೆ ನಿನ್ನ ಕೊರಲ ಸೊಬಗಿತ್ತೆನ್ನ | ಪಂಬಲ ಬಿಡುವುದುಚಿತನೆ

|| ೩೭ ||

ಮಡದಿ ಕೇಳರಲುಣೆಗಳಿಗೆ ಕುರುಳುಗಳ | ಕಡುಗಾಡಿಯ²ತೋಳ್ಳ ಉರವ ||

ಕುಡುವಿಲ್ಲನ ಕೈಯ ಸಿರಿದ ಮಾಲೆಗೆ | ತಡೆಯದೆ ಕೊಡುವುದುಚಿತನೆ

|| ೩೮ ||

ನಾಸಿಕದಿರವ ಸಂಪಗೆಗೆಯಂಗದ ಸದ್ವಿ | ಅಸವ ಮದನನರಸಿಗೆ³ ||

ಸೂಸಿ ಸೂಷಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಸೋಗೆಗಣ್ಣಿ ನೀರ | ಸೂಸಿ ನೀ ಪೋಪುದುಚಿತನೆ

|| ೩೯ ||

ಲಲನೆ ನೀ ನೆನ್ನ⁴ಕೇಳದೆ ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ | ಚೆಲುವ ಚೆಕ್ಕನೆ ಕೋವದಿಂದ ||

ಅಲರಂಬ⁵ರತಿದೇವಿಯಾಡುವ ನೆತ್ತದ | ಹಲಗೆಗೆ⁶ಕೊಟ್ಟು ಪೋಗುವರೆ

|| ೪೦ ||

ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದುಸುರದೆ ಪೋದೆಯೊ ಮ | ಚ್ಚರದಿಂ ದಱುಪದೈದಿದೆಯೊ ||

ಎರವಿಂದ ಪೇಳದೆ ಪೋದೆಯೊ ಪೇಳಿದ | ಅರವ ಪೇಳಿನಗೇಣ ನೇತ್ರ

|| ೪೧ ||

ಒಂದರೆಗಳಿಗೆ ಕೂಡಿದ ಮಾನಸರು⁸ ಪೋಪೆ | ವೆಂದಲ್ಲದಡಿಯ ಮುಂದಿಡರು ||

ಇಂದುವರೆನ್ನೊಡ ವೆರಸಿದು⁹ ನೀ ಪೋ | ದಂದವ ನಾರಿ ಪೇಳಿನಗೆ

|| ೪೨ ||

ಗೀರ್ವಾಣ ರಾಜನು ಶಚಿಯೆಂದಾ ಶಿವ | ಪಾರ್ವತಿಯೆಂದು ಪದ್ಮಜನು¹⁰ ||

ಗೀರ್ವಾಣಿಯೆಂದು ಕೊಂಡೊಯ್ದನೊ ಪೇಳೆಲೆ | ಶಾರ್ವರಿಕಚದ ಕಂಜಾಕ್ಷಿ

|| ೪೩ ||

ತೊರೆಯುವುದು ಯೋಗ್ಯವೇ? || ೩೭ || ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ಕೇಳು, ನಿನ್ನ ತಲೆಗೊದಲಿನ ಚೆಲುವನ್ನು ಸರ್ವಗಳಿಗೂ ತೋಳುಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು ಮನ್ಮಥನ ಕೈಯ ಬಾಗೆಹೂವಿನ ಮಾಲೆಗೂ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡುವುದು ತಕ್ಕದೇ? || ೩೮ || ಎಲೈ ನವಿಲುಗಣ್ಣಿನವಳೇ, ಮೂಗಿನ ಚೆಲುವನ್ನು ಸಂಪಗೆಗೂ, ಅಂಗಶೋಭೆಯನ್ನು ರತಿದೇವಿಗೂ ಚೆಲ್ಲಿ ಸೂರೆಗೊಟ್ಟು ಜಲಾಂಜಲಿಯಿತ್ತು ಹೋಗುವುದು ಸರ್ವಧಾ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ || ೩೯ || ಎಲೈ ಲಲನೆಯೇ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಬೆನ್ನಿನ ಸೊಬಗನ್ನು ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನೂ ರತಿ ದೇವಿಯೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಆಡುವ ವಗಡೆಯ ಮಣಿಗೆ ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಬಹುದೇ? || ೪೦ || ಎಲೈ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನೀನು ಹೇಳದೆ ಹೋದೆಯೋ? ಮತ್ಸರದಿಂದ ಹೇಳದೆ ಹೋದೆಯೋ? ಮತ್ತೆ ಹೇಳೋಣವೆಂದು ಹೇಳದೆ ಹೋದೆಯೋ? ಇದರ ಸಂಗತಿ ಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು. || ೪೧ || ಎಲೈ ಮಡದಿ, ಮನುಷ್ಯರು ಒಂದು ಅರೆಗಳಿಗೆ ಒಡನಾಡಿದರೆ ನಾಕು; ಅವರು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನದೆ ಮುಂದೆ ಪಾದವನ್ನು ಇಡುವುದಿಲ್ಲ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇಂದುತನಕವೂ ನನ್ನ ಒಟ್ಟಿಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನೀನು ಹೋಗಲು ಕಾರಣವೇನು? ಹೇಳು || ೪೨ || ಎಲೈ ಕತ್ತಲೆಯಂತೆ ಕರಿದಾದ ಕೂದಲಿನ ನಳಿನಾಕ್ಷಿಯೇ, ಆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಶಚಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋದನೋ! ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯೆಂದು ಉಹಿಸಿ ಒಯ್ದನೋ! ಬ್ರಹ್ಮನು ಸರಸ್ವತಿಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಕೊಂಡುಹೋದನೋ! ಹೇಳು || ೪೩ || ಎಲೈ ಕಮಲಮುಖಿ, ಆ ವಿಷ್ಣುವು ನಿನ್ನನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕ್ಷೀರನಾಗರ ಸದನಕ್ಕೆ ಒಯ್ದನೋ! ಚಂದ್ರನು ರೋಹಿಣಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ

¹ ಬಿತ್ತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು (ಗ) ಬಿತ್ತುಗಳಿತ್ತು (ಚ) ² ಕಡುಗಾಂತಿಯ (ಗಚ). ³ ಕಾವನರಸಿಗೆ (ಗಚ). ⁴ ನೀ ನನ್ನ (ಕ). ⁵ ಅಲರಂಬನ (ಗ). ⁶ ನೆತ್ತದಲೆಗೆ (ಗ). ⁷ ನೀನಿರವ (ಗ). ⁸ ಮಾನವರು (ಗಚ). ⁹ ವೆರಸಿದು (ಗಚ). ¹⁰ ಯಂದಬ್ಬಜಾತ (ಗಚ).

ಒಲುಮೆಯ ಲಲನೆಯಿದೊಡೆ¹ ತನ್ನ ವಿಭವದ । ನೆಲೆನಾಡ ಜೀವದ ಗೊತ್ತು ॥

ಹಲವು ಮಾತೇನವಳಿಲ್ಲದ ನೆಲ ಹಾಳು² । ನೆಲನೆಂದವನೆಣಿಸಿದನು³

॥ ೫೨ ॥

ನೋಹವ ಮಾಡಿದ ನಾರಿಯಿದೊಡೆ ನಿಜ । ಗೇಹ ಸಂತಸದುರುದಾಣ ॥

ಊಹಿಸಲವಳಿಲ್ಲದ ನೆಲ ಪುಲಿಗಳ । ಗೂಹೆಯೆಂದವ ಪಲುಬಿದನು⁴

॥ ೫೩ ॥

ಮನವ ಮುಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾನಿನಿಯಿದೊಡೆ । ಮನದ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಮಮತೆಯ ॥

ಮನೆಯರಮನೆಯಲ್ಲದ ಮನೆಯದು ಬಿ । ಮ್ಮನೆಯೆಂದವನೆಣಿಸಿದನು

॥ ೫೪ ॥

ಸಿರಿಯಿಂದೆ ಸಿಂಗರದಿಂದೆ ಸೊಬಗಿನಿಂದೆ । ಹರೆಯದಿಂದತಿಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದೆ ॥

ಪಿರಿದಪ್ಪ ರೂಪಿಂದೆ ಫಲವೇನು ಮುಚ್ಚಿದ । ತರಳಾಂಬಕಿಯಿಲ್ಲದಿರಲು

॥ ೫೫ ॥

ದುಗುಲ ವಸನದಿಂದ ಪೊಂದೊಡಿಗೆಗಳಿಂದ । ಮಿಗೆಯೊಳ್ಳುಣಿಸುಗಳಿಂದ ॥

ಅಗರು ಧೂಪಗಳಿಂದ ಫಲವೇನು ಮುಚ್ಚಿನ⁵ । ನಗೆಗಣ್ಣು ನೀಱಿಯಿಲ್ಲದೊಡೆ

॥ ೫೬ ॥

ಸಿರಿಬಂಡದಿಂದ ಪನ್ನೀರಿಂದ ಪರಿಮಲ । ದರಲಿಂದ⁶ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ॥

ಸಿರಿಪಚ್ಚಿಗಳಿಂದ⁷ ಫಲವೇನು ಮುಚ್ಚಿದ । ತರಳಾಂಬಕಿಯಿಲ್ಲದಿರಲು⁸

॥ ೫೭ ॥

ರಾಜವಿಭವದಿಂದ⁹ ರಾಜತೇಜಗಳಿಂದ¹⁰ । ರಾಜ ಮನ್ನಣೆಯೊದವಿಂದ¹¹ ॥

ರಾಜ ಕಲೆಗಳಿಂದ¹² ಫಲವೇನು ಮುಚ್ಚಿನ । ರಾಜವದನೆಯಿಲ್ಲದಿರಲು

॥ ೫೮ ॥

ವುದು - ಎಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದನು. ॥ ೫೧ ॥ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಡದಿಯಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ವೈಭವಕ್ಕೆ ನೆಲೆಮನೆ ಯಿದ್ದ ರೀತಿಯೆಂದೂ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಆಪ್ರಯವೆಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚೇಕೆ, ಅವಳಿಲ್ಲದ ನೆಲವು ಹಾಳು ನೆಲವೆಂತಲೂ ಅವನು ಭಾವಿಸಿ ದನು. ॥ ೫೨ ॥ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಡದಿ ಇದ್ದ ಸ್ಥಳವು ತನ್ನ ಮನೆಯೆನಿಸುವುದು. ಸಂತೋಷದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಥಾನವೆನಿಸುವುದು. ಅವಳಿಲ್ಲದ ನೆಲವು ಹುಲಿಗಳ ಗುಹೆಯೆಂದು ಅವನು ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದನು. ॥ ೫೩ ॥ ಮನಮುಚ್ಚಿ ವರ್ತಿಸುವ ಮಾನಿನಿಯು ಇದ್ದ ಸ್ಥಳವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶುಭಕರವಾದುದು, ಪ್ರೀತಿಯ ಮನೆ ಅಥವಾ ಅರಮನೆಯೇ ಎನಿಸುವುದು. ಅವಳಿಲ್ಲದ ಮನೆ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ರಾಮನು ಭಾವಿಸಿದನು. ॥ ೫೪ ॥ ಪ್ರೀತಿಸತಕ್ಕ ಮಡದಿಯಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಸಂಪತ್ತು, ಶೃಂಗಾರ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರಾಯ, ಬುದ್ಧಿ ಚಾತುರ್ಯ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರೂಪ - ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ॥ ೫೫ ॥ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳ ನಗೆಗಣ್ಣುಳ್ಳ ಚೆಲುವೆಯಿಲ್ಲವಾದರೆ, ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಹೊನ್ನಿನ ಆಭರಣಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಉತ್ತಮ ಭೋಜನಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಸುಗಂಧದ ಧೂಪಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಫಲವಿಲ್ಲ. ॥ ೫೬ ॥ ಮುಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಿಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಪನ್ನೀರು, ಪರಿಮಳ ವುಷ್ಟ, ಕುಂಕುಮ, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನ? ॥ ೫೭ ॥ ಮುಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಿಲ್ಲದೆ, ರಾಜವೈಭವವಿದ್ದು, ರಾಜತೇಜವಿದ್ದು, ರಾಜರ ಮನ್ನಣೆಯಿದ್ದು, ರಾಜಕಲೆಗಳಿದ್ದು ಏನೂ ತಾನೆ ಪ್ರಯೋಜನ? ॥ ೫೮ ॥ ಮುಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯೋರ್ವಳು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಚಿಗುರಾಗಲೀ. ಸರೋವರವಾಗಲೀ, ಬೆಳುದಿಂಗಳಾ

¹ ಯಿದೊಡೆ (ಗ ಚ) ² ಹಾಳು (ಗ.ಚ). ³ ದವ ಪಲುಬಿದನು (ಗ ಚ) ⁴ ಪುಲಿಯವ । ಗಾಹನಂ ದವ ಪಲುಬಿದನು (ಗ) ಮುಟ್ಟಿದನು (ಚ). ⁵ ಮುಚ್ಚಿದ (ಗ). ⁶ ಪರಿಮಲದೆಲರಿಂದ (ಚ) ⁷ ಮಚ್ಚಿವಳುಕಿಂದ (ಚ). ⁸ ನರಳಾಕ್ಷಿಯಿಲ್ಲದಿರಲು (ಚ).
⁹ ದ (ಕ)

ಚರಮಾಂಗನನುಪಮ¹ ಚರಿತ ಸದ್ಗುಣಶೀಲ | ವರ ಮುಕ್ತಿವೆಣ್ಣೆರದೊಲಿವ² ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದುದೃಂಡವನನಂ | ದರಲಂಬ ಕೊಂದುದಿಲ್ಲಬಲೆ || ೬೭ ||

ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮಾಂತದ ನೇಹವವಳೊಳು | ಬಂದಿರಲಾ ನೃವವರನ ||

ಕಂದರ್ಪನಿನಿಸು ಕಾಡಿದನಲ್ಲದುಳಿದರ | ಕೊಂದು ಕೂಗದೆ ಬಿಟ್ಟಪನೆ || ೬೮ ||

ಧೀರೋದಾತ್ತನಾನತಜನ³ ಧರ್ಮೋ | ದ್ವಾರಕನಾ⁴ ಮುಕ್ತಮೋಹ⁵ ||

ಘೋರ ಸಂಸೃತಿದೂರನಾಗಲಾ ನೃಪತಿಯ | ಮಾರ ಮಾರ⁶ ಬಿಟ್ಟನಬಲೆ || ೬೯ ||

ತದ್ಭವದೊಳು ಕರ್ಮಕ್ಷಯವತಿ ಪು | ಣ್ಯೋದ್ಭವ ಜಿನಚರಣದೊಳು ||

ಸದ್ಭಾವ ಶೀಲನಾದುದೃಂಡವನನಂ | ಗೋದ್ಭವ ಕೊಂದುದಿಲ್ಲಬಲೆ || ೭೦ ||

ತೋಷುವುದತಿಮೋಹ ವಸ್ತುಗಳೊಳು ಬೇಗ | ಪಾಟುವುದದು⁷ ಕೆಲದಿನಕೆ ||

ಮೀಷಿನಡೆಯಲೀಯದು ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ⁸ ಕಾ | ಲೂಷುವ ಜೀವರಿಗಬಲೆ || ೭೧ ||

ಎಂದಿವು ನೊದಲಾದ ನಿಜವಾದ ನೀತಿಗೆ | ಳಿಂದೊಡಂಬಡಿಸಿ ಚೇಳಿನಿಗೆ⁹ ||

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯನಾ ರಾಯನವಳಿಗಿಂ | ತೆಂದು ಪೇಳಿದ ವಿನಯದಲಿ || ೭೨ ||

ಜನಪತಿ ಕೇಳಿಂತು ಮೋಹೋದ್ರೇಕವು | ಜನಿಸಲವನಿಗನುವವನ ||

ತನುವನುಳಿದು ಪೋದುದಿಲ್ಲನೆ ಚಿತ್ತದಿಂ | ದನೆ ಚೇಳಿನಿಗಿಂದನವನು || ೭೩ ||

ನಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಮಡದಿ ಅಗಲಿ ಹೋದಾಗ ಮನ್ಮಥನು ಮುನಿದು ಅವನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗಿಲ್ಲ. || ೬೬ || ಚರಮದೇಹಿಯೂ, ಉಪಮಾತೀತವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆಯು ಮೆಚ್ಚುವ ಮನುಷ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಮನ್ಮಥನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. || ೬೭ || ಕಳೆದುಹೋದ ಜನ್ಮಾಂತರಗಳ ಪ್ರೀತಿಯು ಆಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದುದರಿಂದ ಮನ್ಮಥನು ರಾಮನನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ಪೀಡಿಸಿದ ನಲ್ಲದೆ, ಇತರರನ್ನಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಕೊಂದು ಕೂಗದೆ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. || ೬೮ || ಧೀರೋದಾತ್ತ ಗುಣವುಳ್ಳವನೂ, ಪ್ರಣತ ಜನರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವವನೂ, ಮುಕ್ತ ಜನರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಭಯಂಕರವಾದ ಸಂಸಾರದಿಂದ ದೂರವಿರುವವನೂ ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮನ್ಮಥನು ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟನು. || ೬೯ || ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದುದರಿಂದಲೂ, ಜಿನವಾದದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಮನ್ಮಥನು ರಾಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. || ೭೦ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಮೋಕ್ಷದ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳುವ ಮಾನವರಿಗೆ ಐಹಿಕ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಬಹಳ ಮೋಹ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಬೇಗನೇ ಅದು ಹಾರಿಹೋಗುವುದು. ಮೋಹವು ಮೀರಿ ನಡೆಯಲಾರದು. || ೭೧ || ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಾಸ್ತವಿಕವಾದ ನೀತಿಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಒಡಂಬಡಿಸಿ, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಚೇಳಿನಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೭೨ || ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮೋಹವು ಉದ್ರೇಕಗೊಂಡರೂ ಪ್ರಾಣವು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿಲ್ಲವೇ? - ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಚೇಳಿನಿಗೆ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು. || ೭೩ || ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು, ರಾಮನು

¹ ಚರಮಾಂಗ ಪರಮ (ಗ) ² ವೆಣ್ಣೆರದೊಲಿದ (ಗ) ³ ನಾನುತಜನ (ಗ ಚ) ⁴ ದ್ವಾರಕನಾ (ಚ) ⁵ ಮುಕ್ತಿ ಮೋಹ (ಗ).

⁶ ಮಾರ ಮಾರನು (ಕ) ಮಾರಮಾರಾ (ಗ) ⁷ ನಾರುವುದದು (ಕ) ⁸ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ (ಗ ಚ.) ೭೩. ಈ ಪದ್ಯ ಗ ಚ. ದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

⁹ ಚೇಳಿನಿಯ (ಗ ಚ).

ತಱುಸಂದು ಪ್ರೋಗಿಯಾಟಿಸಿ ಕಾಣದಿರಲೋರ್ವ । ನಱುಕೆ ಮಾಡಲು ರಾಹುವಿಂದ ॥

ಹಱುತಂದಿರಿಸಲಂದುಱಿ ರಾಜಪ ತುಂಬು । ನೆಱುತೆಯ ಕಂಡೆನು ಕಡೆಯೊಳಗೆ ॥ ೪೨ ॥

ಎಂದು ಪೇಳಲು ಅಷ್ಟಾಂಗ¹ನೈಮಿತ್ಯದಿಂ । ದಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಂಡು² ॥

ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಪೇಳಿದನದಡೊಂ । ದಂದನನತಿ ವಿಸ್ತರದೊಳು³ ॥ ೪೩ ॥

ಲಕ್ಷಣಾಂಗ ಸ್ವರವ್ಯಂಜನ ಭಾವಾಂತ । ರಿಕ್ಷ ಸ್ವಪ್ನ ಚೈನ್ಯಗಳ ॥

ಈಕ್ಷಿಸಲೀಯೆಂಟಿಂಗ ನೈಮಿತ್ಯದಿಂ । ಲಕ್ಷಿಸಿ ಪೇಳ್ವನಿಂತೆಂದು ॥ ೪೪ ॥

ರಾಹು ರಾವಣ ತೆಂಕಣದಸೆಯಾ ಲಂಕೆ । ಯಾ ಹರಿಣಾಂಕಮಂಡಲವೆ ॥

ಊಹೆಯೇಕಾ ಸೀತೆಯ ಕೊಂಡು ಮೋದನಾ । ಸಾಹಸಿ ತನ್ನಯ ಪುರಕೆ⁴ ॥ ೪೫ ॥

ಉರ್ವಿಶ ಲಾಲಿಸು ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ । ರಿವರರು ತೆರಳಲಾ ಕಾರ್ಯ ॥

ಒರ್ವನಿಂದಹುದು⁵ ತಪ್ಪದು ನಂಬು ನಿನ್ನಾಣೆ । ಗೀರ್ವಾಣವಚನವೆಂದಿದನು ॥ ೪೬ ॥

ಕಲ್ಪಿತದಿಂ ಪ್ರೋದೋಡೇನದಕೇನವ । ಕಲ್ಪ⁶ದಿನಕೆ ಬಂದಪಳು ॥

ಅಲ್ಪರ ಮಾತಿನಂತಲ್ಲಿದು ಮನದ ಸಂ । ಕಲ್ಪವ ಬಿಡು⁷ನಂಜೆನ್ನ ॥ ೪೭ ॥

ಲಂಕೆಯೆಲ್ಲಿಯದು⁸ ರಾವಣನೆಲ್ಲಿಯಿನ್ನಾ । ಪಂಕಜಾಕ್ಷಿಯ ಬಿಡನೆಂಬ⁹ ॥

ಶಂಕೆಯೆ ಬೇಡ ಬಂದಪಳು ನಂಬಿದ ಮಕ । ರಾಂಕವಿಜಯನಡಿಯಾಣೆ ॥ ೪೮ ॥

ಮರಳಿ ಅದೇ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಸಂಶಯಚಿತ್ತನಾದನು. ॥ ೪೧ ॥ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹುಡುಕಲು ಕಾಣದಿರಲು, ಒಬ್ಬನು ಬಂದು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಒಡನೆ ರಾಹುವಿನಿಂದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವನ್ನು ಸೆಳೆದು ಮೊದಲು ಇದ್ದಲ್ಲೇ ಇರಿಸಲು, ಆ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ನಾನು ಕೊನೆಗೆ ನೋಡಿದೆನು - ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೪೨ ॥ ದಶರಥನು ಹೀಗೆ ತಾನು ಕಂಡ ಕನಸನ್ನು ಹೇಳಲು, ಆ ಶಕುನಜ್ಞನು ಅಷ್ಟಾಂಗ ನೈಮಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಯೋಚಿಸಿ, ಆ ಕನಸಿನ ಫಲವನ್ನು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಿದನು. ॥ ೪೩ ॥ ಲಕ್ಷಣ, ಅಂಗ, ಸ್ವರ, ವ್ಯಂಜನ, ಭಾವ, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಸ್ವಪ್ನ, ಚೈನ್ಯ ಎಂಬ ಈ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳುಳ್ಳ ಶಕುನ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೪೪ ॥ ದಶರಥನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡಿರುವ ರಾಹುವೇ ರಾವಣನು. ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕು ಲಂಕಾನಗರ; ಚಂದ್ರಮಂಡಲವೇ ಸೀತೆ. ಆಕೆಯನ್ನು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಆ ರಾವಣನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿರುವನು. ॥ ೪೫ ॥ ಎಲೈ ದಶರಥ ರಾಜನೇ, ಕೇಳು. ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಒಬ್ಬನಿಂದ ಈ ಕಾರ್ಯವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಈಡೇರುವುದು. ನಿನ್ನಾಣೆ ನಂಬಿಕೊ. ಇದು ದೇವವಾಣಿಯೆಂದು ತಿಳಿ. ॥ ೪೬ ॥ ಪೂರ್ವಕಲ್ಪಿತವಾಗಿ ಆಕೆಯು ಹೋದರೇನಾಯಿತು? ಕೆಲವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯು ಬರುವಳು. ಇದು ಅಲ್ಪರ ಮಾತೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಡ. ಮನದ ಸಂದೇಹವನ್ನು ಬಿಡು. ನನ್ನನ್ನು ನಂಬು. ॥ ೪೭ ॥ ಆ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿಯದು? ರಾವಣನು ಎಲ್ಲಿ? ಅವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡನೆಂಬ ಸಂದೇಹವೇ ಬೇಡ. ಸೀತೆ ಬರುವಳು. ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದದ ಆಣೆಯಾಗಿ

೪೪ ಈ ಪದ್ಯ ಗ ಚ. ದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ¹ ವಷ್ಟಾಂಗ (ಚ). ² ಲಾಲಿಸಿಯವನವಗೆ (ಗ.ಚ) ³ ನತಿ ವಿವರದೊಳು (ಚ). ⁴ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ (ಗ. ಚ.). ⁵ ಪರ್ವನಿಂದಹುದು (ಕ). ⁶ ಕಲ್ಪಿತ ವಚನವ ಕೇಳುಮದಕೆ ನವಳಲ್ಪ (ಕ). ⁷ ಬಿಟ್ಟು (ಗ.ಚ.) ⁸ × × (ಗ.ಚ.). ⁹ ಬಿಡನೆಂಬ (ಚ).

ಆದೇಶದಿಂ ಪ್ರೋದೋಡೇನದಕಾ¹ ಸತಿ । ಯಾ ದೇಶದೋಳಿದರ್ಡಿದ² ॥

³ಆದರದಿಂದಂಗಳಿಯದೆ ಬಂದಪಳೆಂ³ । ದಾದುದಪ್ಪಾಂಗದೋಳರನ

॥ ೮೯ ॥

ದೂರಣ ದೇಶವಲ್ಲಿಗೆ⁴ ಸಾಗರವ ದಾಂಟಿ । ಯಾರು ಪ್ರೋಪನರೆಂದೆಂಬ ॥

ಆರೈಕೆ ಬೇಡ ಸೀತಾದೇವಿ ಬಪ್ಪಳು । ಮಾರನಿಜಯನಡಿಯಾಣೆ⁵

॥ ೯೦ ॥

ಆ ಜಗನ್ನಾತೆಯಿಂದಾ ಲಂಕೆಗೆ ಕೇ । ಡಾ ಜನಪತಿ ಸಾವನೆಂಬ⁶ ॥

ಆ ಜನ್ಮಾರ್ಜಿತವುಂಟಿದ ತಿಳಿಯೆನೆ । ಭೂಜಾಯೆಯರಸ ನಂಬಿದನು

॥ ೯೧ ॥

ಉಂಟು ಪದ್ಮೋದರನಿಂದಲಳಿವ ಬಲು । ಕಂಟಕವಾ ರಾವಣಿಗೆ⁷ ॥

ತುಂಟನನನು ಪ್ರೋದ ಬಳಿಕ ನಿವಗೆ⁸ನಿ । ಪ್ಕಂಟಕವೆಂದು ಪೇಳಿದನು

॥ ೯೨ ॥

ಎಂದು ಪೇಳಿದ ಶಕುನಜ್ಞನಿಗಾ ನೃಪ । ನಂದು ಸಪ್ತಾಂಗವನಿತ್ತು ॥

ಸಂದೇಹವ ಬಿಟ್ಟವನ ಕಳುಹಿ ಮಂತ್ರಿ । ಗೆಂದ ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯದಿರವ⁹

॥ ೯೩ ॥

ವನಿತೆ ಕೇಳನಿತಱೋಳಗೆ ವಾರಣಾಸಿಯಿಂ । ಮನುಜನೋರ್ವನು ಬಂದು ಕಂಡು ॥

ಜನಪತಿಗಿರದೆ ಪೇಳಿದನು ರಾಘವನಿಗಾ । ದನುವರವನು ನಿವರದೊಳು

॥ ೯೪ ॥

ಎಲ್ಲಿದ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಸೀತೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ । ರೆಲ್ಲಿದರಾ ನಿವರವನು ॥

ಸೊಲ್ಲಿಸೆಂದೆನಲದಱೋಳಗಿನಿಸುಳಿಯದೆ । ನಿಲ್ಲದೆ ಪೇಳ್ವನಾ ನೃಪಗೆ

॥ ೯೫ ॥

ಸನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬು. ॥ ೮೮ ॥ ರಾಜನೇ, ಸೀತೆಯು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಹೋದರೇನಾಯಿತು? ಅದರಿಂದಲಾಗಿ ಆಕೆ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿನ ಆದರವನ್ನೇನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ಬರುವಳೆಂದು ಅಷ್ಟಾಂಗ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದ ಫಲವಿದೆ ॥ ೮೯ ॥ ಲಂಕೆಯು ದೂರದ ದೇಶ, ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವವರು ಯಾರಿದ್ದಾರೆ? ಎಂಬ ವಿಚಾರವೇ ಅನಾವಶ್ಯಕ ಜಿನೇಶನ ಪಾದದ ಆಣೆಯಾಗಿಯೂ ಸೀತ ಬಂದೇ ಬರುವಳು ॥ ೯೦ ॥ ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಸೀತೆಯಿಂದ ಆ ಲಂಕೆಗೆ ಕೇಡು ಉಂಟಾಗುವುದು; ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸುವುದು - ಎಂಬ ಜನ್ಮಫಲವಿದೆ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ - ಎಂದು ಹೇಳಲು, ದಶರಥನು ನಂಬಿದನು ॥ ೯೧ ॥ ಆ ರಾವಣನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ ಸಾಯುವನು ಇಂಥದೊಂದು ಕಂಟಕವು ರಾವಣನಿಗಿದೆ ತುಂಟನಾದ ಅವನು ಮಡಿದನಂತರ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾಗುವುದು ॥ ೯೨ ॥ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಶಕುನಜ್ಞನಿಗೆ ದಶರಥನು ಬಹುಮಾನವನ್ನಿತ್ತು, ಸಂಶಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿದನು ಆ ಮೇರೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು ॥ ೯೩ ॥ ಎಲ್ಲ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ವಾರಣಾಸಿಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಬಂದು ದಶರಥನನ್ನು ಕಂಡು, ರಾಮನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು ॥ ೯೪ ॥ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಎಲ್ಲಿದ್ದನು? ಸೀತ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಎಲ್ಲಿದ್ದರು? ಈ ವಿವರವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳು - ಎನ್ನಲು ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಉಳಿಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೯೫ ॥ ಎರೈ ದಶರಥ ರಾಜನೇ, ಆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಶಾನು

¹ ಪ್ರೋದೋಡದೇವಿ (ಚ)

² ಲಕ್ಷ್ಮಣನು (ಗ ಚ)

³ ಆದರದಿಂದ ಬಂದಪಳೆಂದಿರದು (ಚ)

⁴ ದೇಶವಿಲ್ಲಿಗೆ (ಕ)

⁵ ವಿಜಯನ ಮೇಲಾಣೆ (ಗ)

⁶ ಸಾವನೆಂಬ (ಚ)

⁷ ಕಂಟಕ ರಾವಣ ನೃಪಗೆ (ಗ ಚ)

⁸ ನಿಮಗೆ (ಗ ಚ)

⁹ ಮಂತ್ರಿಗೊಂದು ಕಾರ್ಯವನು (ಗ ಚ)

ಆ ಜಾನಕಿಗೂಡಿಯಲ್ಲದೆ ಪುರವನಾ | ನೀ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಪೋಗಿನೆಂದು ||

ಆ ಜನವತಿ ನುಡಿದನು ನಿನ್ನ ಪಾದ ಸ | ರೋಜದ ಮೇಲಾಣೆ¹ ನೃಪತಿ

|| ೯೬ ||

ಬಿಟ್ಟನೊಳ್ಳುಣಿಸನೊಳ್ಳರಲ ಮಾಲೆಯನವ | ಬಿಟ್ಟ ಸುಗಂಧ ವಸ್ತುಗಳ ||

ಬಿಟ್ಟ ನೂತನ ವಸನವ ವನದೊಳು ಬೀಡ | ಬಿಟ್ಟದ್ದ ನಾನು ಬಪ್ಪಾಗ²

|| ೯೭ ||

ಬಿಟ್ಟ ವಿನೋದ ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿಗಳನು | ಬಿಟ್ಟನು ಸಕಲ ಭೂಷಣವ ||

ಬಿಟ್ಟನು ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ಕೇಳವ ಮರ | ವಟ್ಟದ್ದ ನಾನು ಬಪ್ಪಾಗ

|| ೯೮ ||

ಹೇಳು ಹೇಳಿನ್ನೊಮ್ಮೆ ಸುತನ ಸುಖದ ಬಲು | ಶಾಲೀವನವೊಣಗಿದುದೆ ||

ತಾಳಲಾಪನೆ ದುಃಖವನೆಂದಾ ನೃಪ | ಡೋಳಾಯ ಮಾನಸನಾದ

|| ೯೯ ||

ಮೋಹಸಾಗರ ತಳ ಮಳಲೆದ್ದುದೆ ನಿಜ | ಮೋಹದಂಗನೆ ತೆರಳಿದಳೆ ||

ದೇಹವನೆಂತು ಪಿಡಿದ ಸುತನೆಂದವ | ಹಾ ಹಾ ಎಂದಳಲಿದನು

|| ೧೦೦ ||

ಸಂತಸಗಡಲಿಡಿತದೆ ಕುವರನ ನಿಜ | ಕಾಂತೆ ಮೋದಳೆ ಕಳವಿನಲಿ ||

ಎಂತು ಜೀವಿಪ ನಂದನನೆಂದು ಹಾ ಹಾ | ಕ್ರಾಂತನಾದನು ದಶರಥನು

|| ೧೦೧ ||

ಜೀವವೊಂದೆನಿಸಿ³ ಕೂಡೊಲಿದು ಜೀವಿಸುತಿ | ದಾ ವಧುವಗಲಲಾ ಕುವರ ||

ಅವ ಬಗೆಯಲಿ ಜೀವಿಪನೆಂದು ಕಡುನೋಂ | ದಾ ವಿಭು ಪಲುಬಿದನಬಲೆ

|| ೧೦೨ ||

ತರಳಾಕ್ಷಿ ರಾಮಚಂದ್ರನ ದುಃಖಕ್ಕೆ ಸಾ | ಸಿರ ಮಡಿ ದುಃಖವಾ ನೃಪಗೆ |

ಇರದೆ ಜನಿಸಲು ಶೋಕಾಬ್ಧಿಯೊಳಾಳ್ | ಚ್ಚರಿಯದನೇನ ಪೇಳ್ವಪೆನು⁴

|| ೧೦೩ ||

ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಲ್ಲದೆ, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲೇ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡೆನು - ಎಂದು ನಿನ್ನ ಪಾದದಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. || ೯೬ || ನಾನು ಹೊರಟು ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಉತ್ತಮ ಭೋಜನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು; ಒಳ್ಳೆ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನೂ, ಸುವಾಸನೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು. ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲೇ ಬೀಡು ಮಾಡಿದನು. || ೯೭ || ವಿನೋದವನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟಿರುವನು. ಎಲ್ಲಾ ತೊಡಿಗೆ ಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟನು. ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟನು. ನಾನು ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವನು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತನಂತೆ ಇದ್ದನು. || ೯೮ || ಆಗ ದಶರಥನು "ಏನು? ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳು! ಮಗನ ಸೌಖ್ಯವೆಂಬ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆ ಒಣಗಿತೆ! ಅವನು ದುಃಖವನ್ನು ನೆಹಿಸಬಲ್ಲನೆ?" ಎನ್ನುತ್ತ ಸಂಚಲಮನಸ್ಕನಾದನು. || ೯೯ || ಮೋಹವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು ಬತ್ತಿಹೋಯಿತೆ? ತನ್ನ ಒಲವಿನ ಮಡದಿ ತೆರಳಿದಳೆ? ನನ್ನ ಮಗನು ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನೋ! ಹಾ! ಹಾ! ಎಂದು ದಶರಥನು ಅತ್ತನು. || ೧೦೦ || ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವು ಆರಿತೆ! ಮಗನ ಮಡದಿ ಕಳವಾಗಿ ಹೋದಳೆ! ಮಗನು ಇನ್ನು ಹೇಗೆ ಜೀವಿಸುವನೋ! ಎಂದು ದಶರಥನು ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. || ೧೦೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ದಶರಥ ರಾಜನು 'ನನ್ನ ಮಗನು ನೊಸೆಯೂ ಪ್ರಾಣವು ಒಂದೇ ಎಂಬಂತೆ ಕೂಡಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಆ ಕನ್ಯೆಯು ಅಗಲಿದಾಗ, ಕುಮಾರನಾದ ರಾಮನು ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುವನೋ!' ಎಂದು ಪ್ರಲಾಪಿಸಿದನು. || ೧೦೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ದುಃಖಕ್ಕಿಂತ ಸಾವಿರ ಪಾಲು ದುಃಖವು ದಶರಥನಿಗೆ

¹ ಸರೋಜದಾಣೆಯೆಂದು (ಚ). ² ಬಿಟ್ಟನೆಂದಿಂದ ಕೇಳರಸ (ಚ). ³ ಪೊಂದಿಸು (ಗ.ಚ.) ⁴ ಬಣ್ಣವೆನು (ಚ).

ಅದ ಕಂಡು ಮಂತ್ರೀಶ್ವರ ನುಡಿದನು ನೀ | ನೆದೆಗೆಡದಿರು ಚಿಂತಿಸದಿರು ||
ಮದವ ಮುಱಿದು ರಾವಣನ ಲಂಕೆಯಿಂದಾ | ಸುದತಿಯ ತಹುದ ಪೇಳರಸ || ೧೦೪ ||

ಕಡು ದುಃಖವನುಳಿ ಚಿಂತೆಗಳನು ಬಿಡು | ಪೊಡವಿಸ ಕಾರ್ಯದ ತೆಪನ ||
ಬಿಡದೆ ಸೀತೆಯ ತಹುದನೆ ಬುದ್ದಿ ನೇಳೆಂದು | ನುಡಿದ ಮಂತ್ರೀಶ್ವರನಂದು || ೧೦೫ ||

ಈ ಕಾರ್ಯವನಿರದಲುಪಿಯೇಕಾಂತದೊ | ಳಾ ಕುಮಾರಕನ ಮನಸಿನ ||
ವ್ಯಾಕುಲವನು ಬಿಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ವಿ | ನೇಕಿಗಳಿಲ್ಲ ನುತಿರಲು || ೧೦೬ ||

ಗುಪ್ತದಿಂದವಳಿದೊಡೆಯನುಱಿದು ಬ | ಪ್ಪಾಪ್ತರಿಲ್ಲೆಂದು ಮನದೊಳು ||
ಸಪ್ತೋವಾಯದಿಂದಱುವೆನೆನುತ ನಿ | ಕ್ಷಿಪ್ತದಿಂದೆಣಿಸಿದನವನು || ೧೦೭ ||

ನಾ ಪೋಗಬೇಕದ ಪೇಳೊಡಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೆ | ನೀ ಪೋಗಬೇಕಲ್ಲದೆಮಗೆ ||
ಅಪತ್ತಿಗರಿಲ್ಲ ನೀ ಪೋಗಿಂದಾ | ಭೂಪತಿ ನುಡಿಯಲಾ ಮಂತ್ರಿ || ೧೦೮ ||

ನುಡಿಯದ ಮುನ್ನ ಕರವ ಮುಗಿದವ ತನ್ನ | ಪಡೆವಾಳನ¹ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ||
ನೆಡೆದನಯೋಧಿಯಿಂ ವಾರಣಾಸಿಗೆಯಾ | ಪೊಡವಿಸತಿಯ ನೇಮದಲಿ² || ೧೦೯ ||

ಅಕೆವಾಳರ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮನದೊಳವ | ನಾಕುಪಾಯವ ಚಿಂತಿಸುತ ||
ಅ ಕುಮಾರನ³ ಕಾಣ್ಬೆನುತ ತೆರಳಿದನ | ನೇಕ ಬಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು || ೧೧೦ ||

ಪಗಲಿರುಳಿನ್ನದ⁴ ಸಚಿವೋತ್ತಮ ತನ್ನ | ನಗರದಿಂ ಪೊಪಮಟ್ಟಿ ಬೇಗ ||
ಅಗಣಿತ ಬಲಗೂಡಿ ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು ಸಿಸು | ಮಿಗಗಣ್ಣುಳಿ ವಾರಾಣಸಿಯ || ೧೧೧ ||

ಉಂಟಾಯಿತು ಇದರಿಂದ ಅವನು ದುಃಖವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಏನು ಹೇಳಲಿ¹ || ೧೦೩ ||
ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಮಂತ್ರೀಶನು ಹೀಗೆಂದನು - 'ಎಲೈ ರಾಜನೇ ನೀನು ಧೈರ್ಯ ಕೆಡಬೇಡ, ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಆ ರಾವಣನ
ಗರ್ವವನ್ನು ಭಂಗಿಸಿ, ಅವನ ಲಂಕಾವುರದಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ತರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳು || ೧೦೪ || ರಾಜನೇ
ಅತಿಶಯವಾದ ವ್ಯಸನವನ್ನು ಬಿಡು, ಚಿಂತೆ ಮಾಡದಿರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬಿಡದೆ, ಸೀತೆಯನ್ನು ತರುವ
ವಿಚಾರವನ್ನೇ ತಿಳಿಸು - ಎಂದು ಮಂತ್ರೀಶನು ಹೇಳಿದನು || ೧೦೫ || ಆಗ ದಶರಥನು 'ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಈ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅವನ ಮನೋವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರು ಇಲ್ಲಿ
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ' - ಎಂದನು || ೧೦೬ || ಗುಪ್ತವಾಗಿ ತೆರಳಿ, ಸೀತೆಯು ಇರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿದು ಬರುವ ಆಪ್ತರು
ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮಂತ್ರ, ಔಷಧಿ, ಇಂದ್ರಜಾಲ, ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ, ದಂಡ - ಎಂಬ ಏಳು ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯ
ಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡನು || ೧೦೭ || ಎಲೈ ಮಂತ್ರಿಯೇ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೇ ಹೋಗಬೇಕು
ಅದಲ್ಲವಾದರೆ ನೀನೇ ಹೋಗಬೇಕು ಈ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒದಗತಕ್ಕವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಹೋಗು -
ಎಂದು ದಶರಥನು ಹೇಳಿದನು || ೧೦೮ || ದಶರಥನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಮಂತ್ರೀಶನು ಕೈಮುಗಿದು,
ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಿಂದ ವಾರಣಾಸಿಗೆ ತೆರಳಿದನು || ೧೦೯ ||
ಮಂತ್ರಿಯು ಪಟುಭಟರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ ದಂಡಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು
ಯೋಚಿಸುತ್ತ, ಅನೇಕ ನೈವ್ಯವನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ರಾಮನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ತೆರಳಿದನು || ೧೧೦ || ಎಲೈ

¹ ಪಡೆವಳ್ಳನ (ಗ ಚ) ² ನೇಮದೊಳು (ಗ ಚ). ³ ಕುಮಾರನ (ಚ) ⁴ ಪಗಲಿರುಳಿನ್ನದಾ (ಚ)

ತಂದೆಯ ಬಳಿಯಿಂದ ಬಂದ ಮಂತ್ರೀಶನ । ನಿಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಿಕ ॥

ಅಂದಿರದರ್ಥಾಸನಗೊಟ್ಟು ನೀ ಕುಳ್ಳಿ । ರೆಂದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಯಂದವನು¹

॥ ೧೧೨ ॥

ಬಂದಿರೆ² ಪರಿಣಾಮವೆ ಕ್ಷೇಮವೆ ನಮ್ಮ । ತಂದೆಗೆ ತಾಯ್ಗೆ³ ಸಂತಸವೆ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದ ಕುವರಗೆ ಮಂತ್ರೀಶನಿಂ । ತೆಂದು ನುಡಿದ ವಿನಯದಲಿ⁴

॥ ೧೧೩ ॥

ದಶರಥನೊರೆದ ಕಜ್ಜನ ತಾಯ ಮೂತಿನೊಂ । ದೇಶಕವನಾ ಶಕುನಜ್ಞ ॥

ಉಸುರಿದ ವಚನವ⁵ನೊಂದುಳಿಯದೆ ರಸ । ಮೊಸರುವಂತವನಾಡಿದನು

॥ ೧೧೪ ॥

ನಿಷ್ಕಪಟವಿದೆಂದು ನಂಬು ಸೀತಾದೇವಿ । ನಿಷ್ಕಂಟಕದೊಳು ಬಂದಪಳು ॥

ದುಃಖವ ಬಿಡುನೀನೆಂದನವನಿಗವ । ಪುಷ್ಕರದಳನಿಭನೇತ್ರ

॥ ೧೧೫ ॥

ಆ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂ । ದಾ ಮಹೀಪತಿ ನಂಬಿದನು ॥

ಕಾನಿನಿ ಲಾಲಿಸು ಸಚಿವರ ನೀಅದಿ । ಪಾರ್ ಮಹೀಪತಿಗೆ ಕೇಡುಂಟೆ

॥ ೧೧೬ ॥

ಸಿರಿ ನಿಲುವುದು ಸಂಪದ ಬಲಿವುದು ಪ್ರಜೆ । ಪರಿವಾರ ಹಿತವ ಚಿಂತಿಪುದು ॥

ಎರವಾದಳು⁶ ಜಯವೆಣ್ಣುಸನ್ಮಂತ್ರೀ । ಶ್ವರನ ನುಡಿಯ ಕೇಳ್ ನೃಪಗೆ

॥ ೧೧೭ ॥

ಅಳಿಜಸಬಾರದನ್ವಯ ಕೆಡದಾ ಪುಣ್ಯ । ಬೆಳೆವುದು ಪಗೆರಾಯರಿವಗೆ⁷ ॥

ಒಳಗಪ್ಪರಾಪ್ತಮಂತ್ರೀಶನ ನುಡಿಗಳಿ । ಗೊಳಗಾಗಿ ನಡೆ⁸ ನೃಪತಿಗೆ

॥ ೧೧೮ ॥

ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮಂತ್ರೀಶನು ಅಯೋಧ್ಯಾ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು, ಹಗಲು ಇರುಳು ಎನ್ನದೆ ನಡೆದು, ಸೈನ್ಯಸಮೇತ ನಾಗಿ ಬಂದು, ವಾರಣಾಸಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ॥ ೧೧೧ ॥ ತಂದೆಯಾದ ಧಶರಥನ ಬಳಿಯಿಂದ ಬಂದ ಮಂತ್ರಿ ವರನನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಕಂಡು, ಅರ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು. ॥ ೧೧೨ ॥ ಬಂದಿರೆ! ಪರಿಣಾಮವೆ? ನಮ್ಮ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕ್ಷೇಮವೆ? ಅವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವರೆ? ಎಂದು ರಾಮನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು ವಿನಯದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೧೧೩ ॥ ದಶರಥನು ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಸುಬಳಾದೇವಿಯ ಮಾತಿನ ವಿಷಯ ವನ್ನೂ, ಶಕುನಜ್ಞನು ತಿಳಿಸಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಒಂದೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಆ ಮಂತ್ರಿಯು ರಸಗರ್ಭಿತವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೧೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮಂತ್ರಿಯು - "ಎಲೈ ರಾಮನೇ ನಾನೆನ್ನುವುದು ಕಪಟದ ಮಾತಲ್ಲ ವೆಂದು ನಂಬು. ಸೀತಾದೇವಿಯು ಏನೂ ಕಂಟಕವಿಲ್ಲದೆ ಬರುವಳು. ನೀನು ಶೋಕವನ್ನು ಬಿಡು" ಎಂದನು ॥ ೧೧೫ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ವಾಕ್ಯವೆಂದು ನಂಬಿದನು. ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಮೀರದೆ ವರ್ತಿಸುವ ರಾಜನಿಗೆ ಕೇಡು ಉಂಟಾಗದು. ॥ ೧೧೬ ॥ ಒಳ್ಳೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜ ನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನೆಲಸುವಳು, ಸಂಪತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವುದು, ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಪರಿವಾರದವರೂ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುವರು. ವಿಜಯ ವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ವಶಳಾಗುವಳು. ॥ ೧೧೭ ॥ ಆಪ್ತ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ರಾಜನಿಗೆ ಅವಕೀರ್ತಿ ಬಾರದು; ವಂಶವು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗದು, ಪುಣ್ಯವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು. ವೈರಿ ರಾಜರು ಅಧೀನರಾಗುವರು. ॥ ೧೧೮ ॥

¹ ಯಂದವನ (ಗ.ಚ) ² ಬಂದೆಯು (ಗ.ಚ) ³ ತಂದೆ ತಾಯಿಗೆ (ಚ). ⁴ ವಿನಯದೊಳು (ಗ.ಚ). ⁵ ಚರನವ (ಗ). ⁶ ಎರವಾಗಳು (ಗ).

⁷ ರಾಯರವಗೆ (ಗ). ⁸ ನಡೆವ (ಚ).

ಮಾನ ಕೆಡದು ಸಂಪದವಳಿಯದು ಧನ । ಹಾನಿಯಾಗದು ಕೇಳವನ ॥

ಸೇನೆ ನಲಗದು ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತ ಕೇಳುತಿ । ಪಾರ್ ನರನಾಥಗಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೧೯ ॥

ಕೊಂಡಾಡುವರು ಕೋವಿದರು ವೈರಿಭೂಭುಜ । ರಂಡಿಸುವರು ಮಿಕ್ಕವರು ॥

ಚಂಡಿಯ ಬಿಡುವರು ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನು । ದ್ವಂದ್ವಿಸಲಯದ ನೃಪಗೆ¹

॥ ೧೨೦ ॥

ದಿನದಿನಕ್ಕಿಸಿರಿ ಘನವಪ್ಪುದು ತನ್ನ । ಜನಪದ ಪದವ ಪಡೆವುದು² ॥

ಮನುವಿನನೆಂಬರು ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತಿನ । ನೆನಹಿಲಿ ನಡೆದ ನೃಪತಿಗೆ³

॥ ೧೨೧ ॥

ತರುಣಿ ಕೇಳಾ ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೆ ರಾಘವನಂ । ದಿರದೆ ಪೇಳಿದನಂತೆಂದು ॥

ಪರಿವಾರಕಿಕ್ಕು ಸಂಬಳ ದಂಡಿಗೆ ಸಂ । ವರಿಸು⁴ ನೀನೆಂದು ಪೇಳುತನೆ

॥ ೧೨೨ ॥

ಕೊಡು ಜೀವಿತವ ಬಂಟರಿಗೆ ಭಂಗಾರವ । ಕೊಡು ರ್ಬುಲ್ಲಿ ದಟ್ಟಿ ದಾಬುಗಳ⁵ ॥

ಕೊಡು ಮನದಣಿವಂತೆನ್ನ ಕೇಳದೆ ನೀ । ಕೊಡು ಬಿಟ್ಟು ಮನದ ಸಂದೆಗನ⁶

॥ ೧೨೩ ॥

ಕುಂಟುಹಿನ ನಂಟಬಂಟರಿಗಿಲ್ಲವೆನ್ನದೆ । ಹೊಣಿಗೆಯ ಬಲುಭಟರಣಿದು⁷ ॥

ಕುಂಟುಹಿನ ಬಲು ಬಂಗಾರವೆಚ್ಚನ⁸ ಕೊಡು । ಮಣಿಯದೆ ಮಂತ್ರಿಗಳರಸ

॥ ೧೨೪ ॥

ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾದುಚಿತ⁹ ವಚನಗಳ । ಮಂದರ ಧೈರ್ಯ ನುಡಿಯಲು ॥

ಅಂದಾ ಮಂತ್ರೀಶ ಸರ್ವಸಂವರಣಿಯೊ । ಕೊಂದುಳಿಯದೆ ಸಂವರಿಸಿದ

॥ ೧೨೫ ॥

ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ರಾಜನಿಗೆ ಮಾನವು ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗದು, ಸಂಪತ್ತು ನಶಿಸದು; ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾದ ಗದು; ಸೈನ್ಯವು ಸೋಲದು ॥ ೧೧೯ ॥ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರದಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೊಗಳುವರು, ವೈರಿರಾಜರು ಸಂಕೋಚ ಪಡುವರು, ಇತರರು ತಮ್ಮ ಹಟವನ್ನು ಬಿಡುವರು. ॥ ೧೨೦ ॥ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟು ವರ್ತಿಸುವ ರಾಜನಿಗೆ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು ತನ್ನ ಜನತೆಯ ಸಮೂಹವು ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಜನರು ಈತನನ್ನು 'ಮನು'ವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುವರು. ॥ ೧೨೧ ॥ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು, ರಾಮನು ಆ ಮಂತ್ರಿಯೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು - ಪರಿವಾರದವರಿಗೆ ವೇತನವನ್ನು ಕೊಡು. ಪಲ್ಲಕಿಯನ್ನು ಸರಿಗೊಳಿಸು. ॥ ೧೨೨ ॥ ಎಲೈ ಮಂತ್ರಿಯೇ, ಸೇವಕರಿಗೆ ಜೀವನಾಂಶವನ್ನು ಕೊಡು. ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣ, ರ್ಬುಲ್ಲಿ, ದಟ್ಟಿ, ದಾಬು - ಮುಂತಾದವನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಕೊಡು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ ॥ ೧೨೩ ॥ ಎಲೈ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯೇ, ವಿಶೇಷ ಗುರುತುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ನಂಟರಿಗೂ ಸೇವಕರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳದೆ, ಶೂರರಾದ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಸೈನಿಕರಿಗೂ ತಾರತಮ್ಯವರಿತು, ಮುದ್ರೆಯುಳ್ಳ ಚಿನ್ನವನ್ನೂ ವೆಚ್ಚದ ಹಣವನ್ನೂ ಮರೆಯದೆ ಕೊಡು. ॥ ೧೨೪ ॥ ಮಂದರ ಪರ್ವತದಂತೆ ಧೀರನಾದ ರಾಮನು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಉಚಿತ ವಚನಗಳನ್ನು ಆಡಲು, ಆ ಮಂತ್ರೀಶನು ಒಂದೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ॥ ೧೨೫ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜ ದೂತರನ್ನು ಕರೆಸಿ, ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರಕ್ಕೂ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೂ ತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ನೀವು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ

¹ ಲಯದರಸಿಗೆ (ಗಚ). ² ಪಡೆವರು (ಚ) ³ ನೃಪರಿಗೆ (ಗ) ⁴ ಪರಿವಾರಕ್ಕಿದ್ದ ಸಂಬಳ್ಳ ದಂಡಿಗೆ । ಸ್ವರಿಸು (ಗ) ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಸಂದಿಕವ ದಂಡಿಗೆ ಸ । ವ್ವರಿಸು (ಚ) ⁵ ದಾರಗಳ (ಚ). ⁶ ಮನದಣಿವಂತೆ (ಗಚ) ⁷ ಹೊಣಿಗೆಯ ಬಲು ಭಂಟರಣಿದು (ಗ) ಹೊಣಿಗೆಯ ಬಲು ಬಂಟರಣಿದು (ಚ) ⁸ ಬಂಗಾರವ ಕೊಡು (ಗ) ಬಂಗಾರವ ಕೊಡು (ಚ). ⁹ ಮೊದಲಾದುವುಚಿತ (ಃ).

ಕರಸಿ ರಾಯಸದರ ತಮ್ಮ ನೆರವಿಗು | ಳ್ಳರಸು ಮಕ್ಕಳ ಬಳಿಗಿರದೆ ||
ಚರರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಗಲಿಸಿ ನೀವು ಪೋಗಿಂದು¹ | ಬರಸಿದನೋಲೆಯನಿಂತು || ೧೨೬ ||

ಉಂಟು ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಳಿಗ | ವುಂಟು ಸಂದೆಗಬೇಡ ನಿಮಗೆ ||
ಉಂಟಾದ ಬಲವನೆಲ್ಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ | ಕೆಂಟು ದಿನಕೆ ಬಪ್ಪುದೆಂದು || ೧೨೭ ||

ಈಗಾಗಲೆಂದು ಜೋಲಿಯನಿಕ್ಕದೀ ವೇಳೆ | ಗಾಗಬೇಕೆಂಬುದನಿಂದು² ||
ಸಾಗಿ ಬಪ್ಪುದು ಬಲದೊಡಗೂಡಿ ಪಗಲಿರು | ಈಗ³ ಬೇಕಾದವರೆಮಗೆ || ೧೨೮ ||

ಎಂದು ಲೇಖನವ ಬರೆಸಿ⁴ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ | ಯಂದು⁵ ಕಳುಪಿ ಚರರುಗಳ ||
ಮಂದಿಯ ಸಂಬಳಕೆಂದು ಪ್ರಾಂಭಿದಿಗೆ | ಬಂದಿಗೆಗಳ ತರಿಸಿದನು || ೧೨೯ ||

ಮೀಸಲಳಿಯದ ಜಾಳಿಗೆಯ ತರಿಸಿ ಹೊನ್ನ | ರಾಸಿಯ ಮಾಡಿ ಜೀವಿತವ ||
ಓಸರಿಸದೆ⁶ ಕೊಟ್ಟು ರಾಣುವೆಗಂದವ | ಲೇಸಿನ ಮಾತನಾಡಿದನು || ೧೩೦ ||

ತೇಜಿಷ್ಠ ದೊರೆಗಳನಿಡುವರಿಗೆ ಬಲು | ವಾಜಿ ವಾರಣ ವಸ್ತುಗಳ⁷ ||
ಆ ಜನಪತಿಯ ನೇಮದೊಳಿತ್ತನಾ ಮಂತ್ರಿ | ಸೋಜಿಗವಲ್ಲ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ || ೧೩೧ ||

ಗಿಂಡಿ ಕರಗ ಕಾಳಾಂಜಿಯ ಕನಕದ | ದಂಡಿಗೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳ ||
ಮಂಡಲಾಧಿಪರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನುಡಿದ ನೀವು⁸ | ದಂಡಿಗೆ ತೆರಳಿ ಬೇಗದಲಿ⁹ || ೧೩೨ ||

ಹಾರ ಪದಕ ಹತ್ತಿಗಟ್ಟು¹⁰ ಕಡಗಗಳ | ತೋರ ಮುತ್ತಿನ ಕಡಕುಗಳ¹¹ ||
ಆ ರಾಯನ ಮುಂದೆ ದೊರೆಗಳಿಗಿತ್ತನ | ದಾರು ಬಣ್ಣ ಪರು ಮೃಗಾಕ್ಷಿ || ೧೩೩ ||

ಹೀಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಸಿದನು - || ೧೨೬ || 'ಲಂಕೆಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ರಾವಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಿದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇರುವ ಸೇನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಏಳೆಂಟು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು' || ೧೨೭ || ಈಗ ಬರುತ್ತೇವೆ ಎಂದು, 'ಆಗಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ತಡಮಾಡದೆ, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಒದಗಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ನಮಗೆ ಬೇಕಾದವರು ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಹಗಲಿರುಳು ನಡೆದು ಬರಬೇಕು'. || ೧೨೮ || ಮಂತ್ರಿಯು ಹೀಗೆ ವತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ದಿಕ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು. ಈ ದೂತರ ಸಂಬಳಕ್ಕಾಗಿ ಚಿನ್ನದ ತಂಬಿಗೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದನು. || ೧೨೯ || ಮೀಸಲು ಅಳಿಯದಿರುವ (ಉದ್ದೇಶ ಭಂಗವಾಗದ) ಹೊನ್ನಿನ ಚೀಲಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ, ಕೆಳಗೆ ಸುರಿದು ರಾಶಿ ಮಾಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಾಗದಂತೆ ಜೀವಿತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಮೇಲೆ ಸೈನ್ಯದವರೊಡನೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು. || ೧೩೦ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮಂತ್ರಿಯು ಶ್ರೀರಾಮನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ತೇಜೋವಂತರಾದ ರಾಜರನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅವರಿಗೆ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಇದೇನೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. || ೧೩೧ || ಆಶ್ರಿತ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಗಿಂಡಿ, ಮಡಕೆ, ಪನ್ನೀರುಬುಡ್ಡಿ, ಚಿನ್ನದ ಅಂದಣ - ಮುಂತಾದವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ನೀವು ಬೇಗನೇ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ - ಎಂದನು. || ೧೩೨ || ಎಲೈ ಮೃಗನೇತ್ರಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮಂತ್ರಿಯು ಹಾರ ಪದಕ, ಹತ್ತಿಗಟ್ಟು, ಕಡಗ, ದೊಡ್ಡ ಮುತ್ತಿನ

¹ ಪೋಗಿ ನೀವೆಂದು (ಗ ಚ.). ² ನೆನೆದು (ಚ). ³ ಪಗಲಿರುಳಾಗಿ (ಗ ಚ) ⁴ ಬರೆದು (ಚ). ⁵ ಯೆಂದು (ಕ.ಗ.).
⁶ ಓಸರಿಯದೆ (ಗ) ⁷ ವಸ್ತುಗಳ (ಗ). ⁸ ಬೇಗ (ಗ ಚ.). ⁹ ನೀವೆಂದು (ಗ ಚ.). ¹⁰ ಹತ್ತಿಗಟ್ಟು (ಗ.ಚ). ¹¹ ಕಡಕುಗಳ (ಗ.ಚ.).

ಕೊಟ್ಟನು ಲುಳಿಸರಗಳ ಕಂಠಮಾಲೆಯ | ಕೊಟ್ಟನು ಬಲು¹ಬಂಗಾರಗಳ ||
 ಕೊಟ್ಟನು ದೊರೆದೊರೆಗಳಿಗಿಲ್ಲವೆನ್ನದೆ | ಕೊಟ್ಟು ಪಯಣವ²ಮಾಡಿದನು || ೧೩೪ ||

ಪಟ್ಟಿಯ ಹೆಚ್ಚಡ ಮೇಲುಗುಲಾವಿಯ³ | ಕಟ್ಟುಗುಪ್ಪಸ ಪೈರಣೆಯ⁴ ||
 ಕೊಟ್ಟನು ದೊರೆದೊರೆಗಳಿಗಿಲ್ಲವೆನ್ನದೆ | ಕೊಟ್ಟು ಪಯಣವ ಮಾಡಿದನು⁵ || ೧೩೫ ||

ಇಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ಕಾಲಾಳು ಮೇಲಾಳಿಗೆ⁶ | ಯಿಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ದೊರೆಗಳಿಗೆ ||
 ಇಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ನಾಯಕನುಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು | ಇಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ತೊಡವುಗಳ || ೧೩೬ ||

ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಾಸೆಯ ಬಿರುದಿನ ನವ⁷ | ರನ್ನದಿಂ ಸಮೆದ ಹರಿಗೆಯ ||
 ತನ್ನ ಮೈಗಾವಲವರಿಗಿತ್ತನವನಂದು | ಮನ್ನಣೆಯಿಂ ಮನಮುಟ್ಟು || ೧೩೭ ||

ಕೊಟ್ಟನು ರ್ಕುಲ್ಲಿಯ ಕೊಟ್ಟನು ಚವರವ | ಕೊಟ್ಟು ನಾಣೆಯದ ದಟ್ಟಗಳ ||
 ಕೊಟ್ಟು ಕಾಲವರಿಗೆ⁸ ತಕ್ಕ ಬಂಗಾರವ | ಕೊಟ್ಟನವನು ಕೋಮಲಾಂಗಿ || ೧೩೮ ||

ಈ ಪರಿಯಲಿ⁹ ಬಂಗಾರ ವಸ್ತ್ರಗಳ ನಾ | ನಾ ಪಟುಭಟರಿಗಂದಿತ್ತು¹⁰ ||
 ಏ ಪೊಗಳುನೆ ಶುಭಲಗ್ನದಿಂ ತೆರಳ್ ನಾ¹¹ | ಭೂಪ ಲಕ್ಷ್ಮೀಧರವೆರಸು || ೧೩೯ ||

ಕಲೆ ಕಂದಾಚಾರ ಸಮಗ್ರ ರಾಯಸದರ | ಸಲೆ ಪಾಡುಮುಖಿ¹² ಜೋಯಿಸರ ||
 ಬಲು ರಾಯಭಾರಿಗಳ್ ಬಿಡು ಮಣಹದರಂದು | ಬಲದೊಡಗೂಡಿ ತೆರಳಿತು || ೧೪೦ ||

ಕಡಕು - ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ವರ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು || ೧೩೩ || ಮಂತ್ರಿಯು ಎಲ್ಲಾ ದೊರೆಗಳಿಗೂ ಲುಳಿಸರಗಳನ್ನೂ, ಕೊರಳ ಸರಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳದೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಕೊಟ್ಟನಂತರ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು. || ೧೩೪ || ಪಟ್ಟಿಯ ಹೆಚ್ಚಡ, ಮೇಲುಗುಲಾವಿ, ಕಟ್ಟು, ಕುಪ್ಪಸ, ಕಾಲಿನ ಆಭರಣ - ಮುಂತಾದುವನ್ನು ದೊರೆದೊರೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು || ೧೩೫ || ಯಾರೊಬ್ಬರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳದೆ ಕಾಲಾಳು ಮೇಲಾಳುಗಳಿಗೂ, ರಾಜರುಗಳಿಗೂ, ನಾಯಕರ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. || ೧೩೬ || ಚಿನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ, ಸೊಂಟದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಬಿರುದಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಗುರಾಣಿಯನ್ನೂ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. || ೧೩೭ || ಆ ಮಂತ್ರಿಯು ಮುತ್ತಿನ ಗೊಂಚಲನ್ನೂ, ಚಾಮರವನ್ನೂ, ನಾಣ್ಯದ ದಟ್ಟಗಳನ್ನೂ, ಕಾಲ ಗುರಾಣಿಗಳನ್ನೂ, ತಕ್ಕ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು. || ೧೩೮ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರೀಶ್ವರನು ತನ್ನ ಹಲವಾರು ಪಟುಭಟರಿಗೆ ಬಂಗಾರ, ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೊಡನೆ ಮಂಗಲ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ತೆರಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೧೩೯ || ಯುದ್ಧಕಲೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿದ ಸೈನ್ಯ, ಪತ್ರವಾಹಕರು, ಸ್ತುತಿ ಪಾರಕರು, ಜೋಯಿಸರು, ರಾಯಭಾರಿಗಳು - ಮುಂತಾದವರ ಸಮೂಹವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ತೆರಳಿತು. || ೧೪೦ || ಆ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕಣಜದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಜಿನಾಲಯದವರು, ಲಾಯ

¹ × × (ಗ) ² × (ಗ ಚ). ³ ಕುಲಾವಿಯ (ಚ) ⁴ ಕಟ್ಟುಗುಪ್ಪಸ ಪೈರಣೆಯ (ಗ) ಕಟ್ಟುಕುಪ್ಪಸ ಪೈರಣೆಯ (ಚ).
⁵ ದೊರೆದೊರೆಗಳ ತೆಜನಿಡಿದವ | ಮುಟ್ಟಿದ ಮೋಹದಿಂದ ಬಲೆ (ಗ ಚ). ⁶ ಕಾಲವರು ಮೇಲವರಿಗೆ (ಗ.ಚ) ⁷ ಚಿನ್ನದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಾಸೆಯ ಹರಿಗೆಯ (ಕ) ⁸ ಕೊಟ್ಟನವರಿಗೆ (ಗ) ⁹ ಈ ಪರಿ ಪಯಣ (ಗ) ಈ ಪರಿ ಹಣ (ಚ). ¹⁰ ಭಟರಿಗಂದವನು (ಗ). ¹¹ ತೆರಳಿದ (ಗ)
¹² ಪಾಡುಮುಖಿ (ಕ)

- ಕಣಜದ ಜಿನಶಾಲೆಯ ಲಾಯದ ಬಲು । ಮಣಿಹಮಂದಿರ ಬೊಕ್ಕಸದ¹ ॥
ಗಣಕರು ನೊದಲಾದವರು ತೆರಳಿದರಾ² । ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದೆ³ ಪಾಳಯದೊಳು ॥ ೧೪೧ ॥
- ಮಲಗುಗದ್ದುಗೆ ರತ್ನಗಂಬಳಿ⁴ ವಾಮಂಚ । ಬಲು ಪಾಸು ನೊದಲಾದವನು ॥
ಲಲನೆ ಕೇಳಾ ಮಂತ್ರೀಶ ಕಳುಹಿದನು । ಬಲದೊಳಗತಿ ವೇಗದಲಿ⁵ ॥ ೧೪೨ ॥
- ಹಡಪ ಗಿಂಡಿಯ ಕರಗದ ಡವಕೆಯ ಕ । ನ್ನಡಿ ಕುಂಚ ಚವರ ಪಾವುಗೆಯ ॥
ಪಡಿಗ ಬಾಸಣಿಗೆ ಬೀಸಣಿಗೆಯವರನವ । ಪೊಡವಿಪನೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿದ ॥ ೧೪೩ ॥
- ಸಕಲ ವಿನೋದದವರ ಕರೆಯಿಸಿ⁶ ನೀವು । ಸಕಲಸನ್ನಹವಿಹುದೆಂದು⁷ ॥
ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಬುದ್ಧಿವೇಳುತ ಕಳುಹಿದನಾ । ಸಕಲ ಕಲಾಪ್ರಾಢ ಮಂತ್ರಿ ॥ ೧೪೪ ॥
- ಶಟ್ಟಿಗಳನು⁸ ಚಿನ್ನವರದರ ಪೊಂಬಡಿ । ಗೊಟ್ಟು ಜೀವಿಪರ ಪೊಂಗಳನು ॥
ಕಟ್ಟಿ ಬಳಸುವರ ನೋಟದವರ ನವ । ನೆಟ್ಟನೆ ಕಳುಹಿದನಾಗ ॥ ೧೪೫ ॥
- ನಾಕನಾಯಕನ ನರ್ತನದ ಪೆಣ್ಣುಳನು ನಿ । ರಾಕರಿಸುತ ರೂಪಿನಿಂದೆ ॥
ಅ ಕಂದರ್ಪನ ಪಡೆಯಂತೆ ತೆರಳಿತ । ನೇಕ ಸೂಳೆಯರದಱಿಗಳಿಗೆ ॥ ೧೪೬ ॥
- ಒಱಿಗಾಱರ⁹ ಚಿಪ್ಪಿಗರ ಚಿತ್ರಕರ ಕ । ಮ್ಮೂರ ಕಲ್ಲುಟಗರಸಗರ¹⁰ ॥
ಉಱುವಂಗಡಿಕಾಱರಕ್ಕಸಾಲೆಗಳನು । ತಱಿಸಂದು ಕಳುಹಿದನವನು ॥ ೧೪೭ ॥
- ನರವೈದ್ಯರನಶ್ವವೈದ್ಯರುಗಳನವ । ನಿರದೆ ಗೋವೈದ್ಯರುಗಳನು ॥
ಭರದಿಂದ ಗಜವೈದ್ಯರ ಕಳುಹಿದನವ¹¹ । ತರಳಾಯತಾಕ್ಷಿ¹² ನಿನ್ನಾಣೆ ॥ ೧೪೮ ॥

ದವರು, ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಗೃಹದವರು, ಕೋಶಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಗಣಿತಜ್ಞರು — ಮೊದಲಾದವರು ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿ ತೆರಳಿದರು. ॥ ೧೪೧ ॥ ಮಂತ್ರಿಯು ಆ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಮಲಗುಗದ್ದುಗೆ, ರತ್ನಗಂಬಳಿ, ಮಂಚ, ಹಾಸಿಗೆ — ಮೊದಲಾದವನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ॥ ೧೪೨ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯು ವೀಳ್ಯದ ಸಂಚಿ, ಗಿಂಡಿ, ನೀರ ಗಡಿಗೆ, ಉಗುಳು ಬುಡ್ಡಿ, ಕನ್ನಡಿ, ಕುಂಚ, ಚಾಮರ, ಪಾದುಕೆ, ಪಡಿಗೆ, ಮುಚ್ಚುವ ವಸ್ತ್ರ, ಬೀಸಣಿಗೆ — ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿರುವ ಸೇವಕರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ॥ ೧೪೩ ॥ ಎಲ್ಲಾ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಂಡಿತ್ಯವುಳ್ಳ ಆ ಮಂತ್ರಿಯು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿನೋದಶೀಲರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲಾ ಸನ್ನಾಹದಿಂದ ಇರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು. ॥ ೧೪೪ ॥ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನೂ, ಚಿನ್ನದ ಹರದರನ್ನೂ, ಚಿನ್ನವನ್ನು ಬಡ್ಡಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಜೀವಿಸುವವರನ್ನೂ, ಚಿನ್ನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಟ್ಟು ಉಪಯೋಗಿಸುವವರನ್ನೂ, ನೋಟಗಾರರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ॥ ೧೪೫ ॥ ದೇವೇಂದ್ರನ ನಾಟ್ಯದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುವ ಸೊಬಗಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮನ್ಮಥನ ಸೇನೆಯಂತೆ ತೋರುವ ಅನೇಕ ಸೂಳೆಯರೂ ಅದರೊಡನೆ ತೆರಳಿದರು. ॥ ೧೪೬ ॥ ಒರೆಗಾರರನ್ನೂ, ಬಟ್ಟೆ ಹೊಲಿವವರನ್ನೂ, ಚಿತ್ರಕಾರರನ್ನೂ, ಕಮ್ಮಾರರನ್ನೂ, ಕಲ್ಲುಕುಟಗರನ್ನೂ, ಅಗಸರನ್ನೂ, ಅಂಗಡಿಕಾರರನ್ನೂ, ಅಕ್ಕಸಾಲೆಯರನ್ನೂ ಅವರೊಡನೆ ಕಳುಹಿದನು. ॥ ೧೪೭ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ

¹ಮಣಿಹಗಾಱರು ಬೊಕ್ಕಸದ (ಚ). ಬೊಕ್ಕಸದರ (ಗ). ²ತೆರಳಿದರಂದು (ಗ.ಚ.). ³ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ (ಕ). ⁴ರತ್ನಕುಂಬಲ (ಚ). ⁵ವೇಗದೊಳು (ಗ.ಚ.). ⁶ದವರನು ಕರಸಿ (ಚ). ⁷ಸನ್ನಹ ಮೀವುದೆಂದು (ಗ). ⁸ಸಟ್ಟಿಗಳನು (ಗ.ಚ.). ⁹ಇಂಗಾಱರ (ಕ.ಚ.). ¹⁰ಕಲ್ಲುಟಗರಗಸರ (ಗ). ¹¹ಕಳುಹಿದನಂದು (ಚ). ¹²ತರಳಾಕ್ಷಿ ಕೇಳು (ಗ).

ತೂಕದಳತೆ¹ಯೆಣಿಕೆಯ ದ್ರವ್ಯವನಂ | ದಾ² ಕಣಜಗಳಿಂದ ತೆಗೆಸಿ ||

ಬೇಕೆಂಬನಿತ ತುಂಬಿಸಿ ಕಳುಹಿದನನ | ನೇಕ ಕೊಟ್ಟುಗಳ ನೇಲೆ

|| ೧೪೯ ||

ಇಷ್ಟದ ಭಟರಿಗೀಯಬೇಕು ನೃಪರಿಗುಡು | ಗೊಣ್ಣಿಗಳ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ||

ಕುಣುಹಿನ ವಸನಾಭರಣ ಝಲ್ಲಿಯ³ ಬಲು | ಹೊಣ್ಣಿಗಳ ಕಳುಹಿದನನನು

|| ೧೫೦ ||

ಬಲ್ಲದನೊಳಗಣ⁴ ಹೋರಾಟವೊಂದ⁵ ಕೊಂ | ದಿಲ್ಲವೆನ್ನದೆ ಸಂವರಣೆಯ⁶ ||

ನಿಲ್ಲದೆ ಸಾಗಿಸಿ ಕಳುಹಿದನನ ಭೂ | ವಲ್ಲಭಗತಿರಾಗ ಪುಟ್ಟಿ⁷

|| ೧೫೧ ||

ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ವರದೊಳು ಮಂತಸ್ತೆಯೊ | ಇಲ್ಲದೆಯೆವನ ಪಾಳಯದಿ ||

ಇಲ್ಲೆಂಬ ವಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲದ ಕೇಳಿ ನಾ | ಬಲ್ಲೆ ಬಗಸೆಗಣ್ಣು ಬಲೆ

|| ೧೫೨ ||

ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನ ಜನಕನೃಪವರ ಬಲು | ದೊರೆಗಳು ದುರ್ಗಾಧಿಪರು ||

ಭರದಿ ಬಂದುದು ಬಲು ಬಲಗೂಡಿ ರಾಮನ | ನೆರವಿಗೆ ನೆಲ ಹೊಡೆದಂತೆ

|| ೧೫೩ ||

ಆ ವನದಿಂದ ಮಂತ್ರೀಶವರಸಿಯಂ | ದಾ⁸ ವಿಭು ಲಕ್ಷ್ಮಣವೆರಸು ||

ತೀವಿದ ಬಲು ಬಲಗೂಡಿ ತೆರಳಿದನು | ತಾವರೆ ನೊಗೆ ನೊಲೆಯೆಳೆ

|| ೧೫೪ ||

ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥ ಕಾಲಾಳ್ಗಳಿಂತ¹⁰ | ಸೇನೆ ಬಳಸಿ ಬರಲಂದು ||

ಆನಂದನದಿಂ ಪೊಣಮುಟ್ಟು ತೆರಳಿದ | ನಾ ನರನಾಥಚಂದ್ರಮನು

|| ೧೫೫ ||

ಮಂತ್ರಿಯು ಮನುಷ್ಯ ವೈದ್ಯರನ್ನೂ, ಅಶ್ವವೈದ್ಯ - ಗೋವೈದ್ಯ - ಗಜವೈದ್ಯರನ್ನೂ ಬೇಗನೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೧೪೮ ||
ಬೇರ ಬೇರೆ ಕಣಜಗಳಿಂದ ತೂಕದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಆಳತೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಎಣಿಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆಸಿ, ಬೇಕಾದಷ್ಟನ್ನೂ
ಮೂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. || ೧೪೯ || ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ತಿವಿದ ಸೈನಿಕರಿಗೂ, ರಾಜರಿಗೂ, ತಕ್ಕ
ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು, ಮಂತ್ರಿಯು ಮುದ್ರೆಗಳುಳ್ಳ ವಸ್ತ್ರ-ಆಭರಣ-ಝಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ಹೊರೆಯಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ
ಕೊಟ್ಟನು || ೧೫೦ || ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನಾದ ಮಂತ್ರಿಯು ಹೋರಾಟದ ಒಳಗುಟ್ಟನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ, ಒಂದ
ಕ್ಕೊಂದು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ರೀತಿ ಆಗದಂತೆ, ಸಕಲ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುವಂತೆ ಕಳುಹಿಸಿ
ದನು || ೧೫೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ವರದಲ್ಲಿಯೂ, ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ (?) ಅಲ್ಲದೆ ಅವನ ಸೈನ್ಯ
ದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ವಸ್ತುವೇ ಇಲ್ಲ. ಅದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು - ಎಂದು ಪ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳಿದನು || ೧೫೨ || ಭರತಶತ್ರುಘ್ನರೂ,
ಜನಕರಾಜನೂ, ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ರಾಜರೂ, ದುರ್ಗಗಳ ಒಡೆಯರೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ರಾಮನ
ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಆ ಸೈನ್ಯದ ಭಾರವನ್ನು ನೆಲವೇ ಹೊರಲಾರದೆಂಬಂತೆ ಇತ್ತು || ೧೫೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ,
ಶ್ರೀರಾಮನು ಮಂತ್ರೀಶನನ್ನೂ ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೂ ಕೂಡಿ, ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಮಹಾಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಆ ಉದ್ಯಾನ
ದಿಂದ ತೆರಳಿದನು. || ೧೫೪ || ರಾಜರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶೋಭಾಯಮಾನನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ತೇರು,
ಕಾಲಾಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯು ಒಡನೆ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಅಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

¹ ತೂಕದಳತೆ (ಗಜ) ² ದ್ರವ್ಯಗಳ ನಂದಾ (ಗಜ) ³ ಝಲ್ಲಿಗಳ (ಚ). ⁴ ಬಲ್ಲದನೊಳಗಣ (ಕ) ⁵ ಹೋರಾಟದೊಂದ (ಗ).

⁶ ಸಂವರಣೆಯ (ಚ) ⁷ ರಾಗದೊಳು (ಗ) ⁸ ಮಂತ್ರಸ್ಥೆಯೊಳ್ಳದೆ (ಕ) ಮಂದಸ್ತೆಯೊಳ್ಳದೆ (ಗ) ⁹ ವರಸಿಯಿಂದಾ (ಕ)

¹⁰ ಕಾಲಾಳ್ಗಳೆಂಬ (ಗಜ)

ಭೇರಿನಿಸ್ಸಾಳ ಡವುಡೆ ಚಿನ್ನ ತಿತ್ತಿರಿ । ವೀರವಂದದ ಗಿಡುಬಿಡಿಯ ॥

ಘೋರನಿನಾದವೆಸೆಯೆ ತೆರಳಿದನಂ । ದಾರಾಮದಿಂ ರಾಮಚಂದ್ರ

॥ ೧೫೬ ॥

ಅಲ್ಲಿಗೊಂದೆರಡು ಗಾವುದ ದಾರಿಯ ಪೋಗಿ । ಯಲ್ಲಿ ಪಾಳೆಯವನು ಬಿಡಿಸಿ ॥

ಮೆಲ್ಲನೆ ರವಿ ಪಡುಗಡಲ ಸಾರಿದ ನವ । ಪಲ್ಲವಾಧರೆ ಪದ್ಮನೇತ್ರ¹

॥ ೧೫೭ ॥

ಬುದ್ಧಿ ಸಾಗರ ಬುಧಜನಪಾಲ ಲೋಕ ಪ್ರ । ಸಿದ್ಧ ಸದ್ಗುಣಗಣನಿಳಯ ॥

ಸದ್ಗ ರ್ಮಶರಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಮನತಿ । ಶುದ್ಧ ಚರಿತನೊಪ್ಪಿದನು

॥ ೧೫೮ ॥

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ । ನಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ॥

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ವೆನಾ । ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೫೯ ॥

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮುಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖ ಮುಕುರಂ ।

ಸದಮಲ ಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದುದು² ಪದಿಮೂಷನೆಯ ಮಿಸುಪ ಸಂಧಿ

॥ ೧೬೦ ॥

॥ ೧೫೫ ॥ ಭೇರಿ, ನಿಸ್ಸಾಳ, ದೌಡೆ, ಚಿನ್ನದ ತುತ್ತೂರಿ, ವೀರವಂದ, ಗಿಡುಬಿಡಿ - ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಭಯಂಕರವಾದ ಧ್ವನಿಯೊಡನೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ವಾರಣಾಸಿಯ ಪುರೋದ್ಯಾನದಿಂದ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೧೫೬ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಗಾವುದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು, ಪಾಳೆಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ॥ ೧೫೭ ॥ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗರದಂತೆ ಗಂಭೀರನೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನೂ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದವನೂ, ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನೂ, ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ॥ ೧೫೮ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಇಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಹೇಳುತ್ತ ಮುಂದುವರಿದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ॥ ೧೫೯ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲ ಪ್ರಸೂತನೂ, ಅಭಿನವ ಮನ್ಮಥನೂ, ನಿರ್ಮಲ ಗುಣವುಳ್ಳವನೂ, ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಗ್ದೇವತೆಯ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಆದ ಮಂತ್ರಿ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿರುವ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ನೇರಿದಂತೆ ರಚಿತವಾದ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯಿದು ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಯಿತು ॥ ೧೬೦ ॥

¹ ಪದ್ಮವದನೆ (ಗ.ಚ.). ² ಪಡೆದತಿ ಜಸವೆತ್ತುದು (ಕ).

೧೪. ಸೀತೆಗೆ ಮುದ್ರಿಕೆಯಿತ್ತುದು

ಪುಷ್ಕರಾಂಬಕ ಪುಷ್ಕರೋದ್ಭವ ಪೂಜಿತ । ಪುಷ್ಕರಸಖ ಕೋಟಿ ತೇಜ ॥

ಪುಷ್ಕರಬಾಣನ ಗೆಲಿದ ಜಿನರ ಪಾದ । ಪುಷ್ಕರಗಳಿಗೆಗುಣವೆನು

॥ ೧ ॥

ಕಂಜವದನೆಯರ ಕಣ್ಣು ಪುಣ್ಯದ ಬಲು । ಪುಂಜನೆ ಪುರುಷ ನಿಧಾನ ॥

ಕುಂಜರಾರಾತಿ ವಿಕ್ರಮ ಪೇಳು ಕೇಳಿನಾ । ಮಂಜುಳಮಾದ ಮೇಲ್ಗತೆಯ

॥ ೨ ॥

ಮಾನನಿಧಾನ ಮಂದರ ಧೈರ್ಯ ಕೇಳೆನ್ನ । ಮಾನಸಾಂಬುಜ ರಾಜಹಂಸ ॥

ಮಾನವ ಮನಸಿಜ ಪೇಳು ಕೇಳುವೆ ಸ । ನ್ಯಾನದಿಂದೀ ಜಿನಕಥೆಯ

॥ ೩ ॥

ಸುರಪತಿವಿಭವ ಸುಜ್ಞಾನ ಸುಲೋಚನ । ಸರಸಿಜಸಖಸಮ ತೇಜ ॥

ಹರಿಣಾಂಕ ಸಮ ಶಾಂತ ಸದ್ಗುಣಸಾಗರ । ಹರುಷದಿಂ ಪೇಳು ಕಥೆಯನು

॥ ೪ ॥

ನೀತಿ ನಿಧಾನ¹ ನಿಜಾನ್ವಯಾಂಬುಧಿ ಚಂದ್ರ । ಭೂತದಯಾಪರ ಮೂರ್ತಿ ॥

ಶಾತೋದರಿಯರ ಕಲ್ಪಭೂಜನೆ ಎನ್ನ । ಮಾತ ಮನ್ನಿಸೋ² ಮನೋರಮಣ

॥ ೫ ॥

ಅರಿರಾಯ ಗಿರಿ ವಜ್ರದಂಡ ಜಿನೇಶ್ವರ । ಚರಣ ಕಮಲ ಷಟ್ಪರಣ ॥

ಶರಣಾಗತ ವಜ್ರಪಂಜರ ಪುಣ್ಯದ । ಸಿರಿಯ ಕೇಳೆನ್ನ ಚಿನ್ನಪವ

॥ ೬ ॥

ತೆಂಗಾಯಿ³ ನೊಲೆಯಳಿ ತೆಳುವಸುಳಿ⁴ ಕೋಮ । ಲಾಂಗಿ ಲತೋಪಮ ಮಧ್ಯ⁵ ॥

ಅಂಗನಾರೂಪಾಂತೆನ್ನ ಜೀವನವ⁶ ಕೇ । ಳಂಗಜ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯ

॥ ೭ ॥

ಕಮಲದಂತೆ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ, ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ, ಕೋಟಿಸೂರರ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಗೆದ್ದ, ಜಿನೇಶ್ವರರ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ ॥ ೧ ॥ ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದಳು.— ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯೇ, ಪುರುಷರ ಸಂವದ್ರಾವನೇ, ಸಿಂಹದಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನೇ ಆ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು, ಕೇಳುವನು ॥ ೨ ॥ ಮರಾದೆಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದವನೇ, ಮಂದರಾದ್ರಿಯಂತೆ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯೇ, ನನ್ನ ಮನಸ್ಸೆಂಬ ತಾವರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜಹಂಸದಂತೆ ನೆಲಸಿರುವಾತನೇ, ಮಾನವ ರೂಪದ ಮನ್ಮಥನೇ ಈ ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು ಸನ್ಮಾನ ದಿಂದ ತಿಳಿಸು ನಾನು ಕೇಳುವೆನು ॥ ೩ ॥ ದೇವೇಂದ್ರನಂತಹ ವೈಭವವುಳ್ಳವನೇ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜ್ಞಾನದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನೇ, ಸೂರನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನೇ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನೇ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರನೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು ॥ ೪ ॥ ಎಲೈ ನನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭನೇ, ನೀತಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೇ, ತನ್ನ ವಂಶವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಇರುವವನೇ, ಪ್ರಾಣದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೇ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮನ್ನಿಸು ॥ ೫ ॥ ಶತ್ರುರಾಜನೆಂಬ ವರ್ವತಕ್ಕೆ ವಜ್ರಾಯುಧವೇ, ಜಿನೇಂದ್ರನ ವಾದ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಭ್ರಮರ ಸ್ವರೂಪವೇ (ಜಿನಭಕ್ತನೇ), ಮರೆಹೊಕ್ಕವರಿಗೆ ವಜ್ರದ ಪಂಜರವಾಗಿರುವವನೇ, ಪುಣ್ಯದ ಸಿರಿಯೇ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾನಪನೆಯನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೬ ॥ ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು.—ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯಂತಿರುವ ಮೊಲೆಯ, ತೆಳುವಾದ ಬಸಿರಿನ, ಕೋಮಲ ವಾದ ಅವಯವದ, ಬಳ್ಳಿಯಂತಹ ನಡುವಿನ, ಸ್ತ್ರೀರೂಪದ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇ. ಮನ್ಮಥವಿಜಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ॥ ೭ ॥

¹ ಜಾತಿನಿಧಾನ (ಕ) ² ಮನ್ನಿಸು (ಗ ಚ). ³ ತೆಂಗಾಯ (ಗ) ⁴ ತೆಳುವಸುಳಿ (ಚ) ⁵ ಲತೋದರ ಮಧ್ಯ (ಗ) ⁶ × (ಚ).

ಕಂಜದ ತನಿಗಂಪ ಕೊರಲ್ವರ¹ಲೊಲಿದುಂಡು । ಮಂಜುಳಮಾದ ಪೆಣ್ಣುಂಜಿ ॥

ರಂಜಿಸಿ ಪಾಡುವ ಪಾಡಿನಂತಿದೆ ನಿನ್ನ । ಸಂಜೀವನಮಪ್ಪ ಮಾತು

॥ ೮ ॥

ರತಿರೂಪಿಗೆ ಮೃದುಮಧುರ ನಾಣಿಗೆ ಸರ । ಸತಿ ಶುಚಿತೆಗೆ ಶಚಿ ಶತಿಯು ॥

ಸತಿ ಪತಿಭಕ್ತಿಗೆ ಪುರುಡಿಪಳನೆ ಮಿಕ್ಕ । ಸತಿಯರೆಣೆಯ ನಿನಗಬಲೆ

॥ ೯ ॥

ಕಡಲಾತ್ಮಜೆ ನಿನ್ನ ಸಿರಿಗೆ ಭೋಗಕೆಯಾ । ಪೆಡೆವಣೆಯನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ॥

ಕಡುಗಾಡಿಗೆ ಮಂಜುಘೋಷ²ನೋವಳು ಮಿಕ್ಕ । ಮಡದಿಯರೆಣೆಯಲ್ಲ ನಿನಗೆ

॥ ೧೦ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದ ತನ್ನ ವ್ರಾಣಕಾಂತನ ವದ । ನೇಂದುವ ನೋಡಿ ರಾಗದಲಿ³ ॥

ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ನಿರೂಪಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವ । ನಂದವಳೊಡನಿಂತೆಂದು

॥ ೧೧ ॥

ಬೆಳಗಾಗಲೆದ್ದು ತನ್ನಯ ಸಿರಿಮೊಗವನು । ತೊಳೆದು ಜಿನೇಶ್ವರನಡಿಯು ॥

ತಳುವದೆ ಕೈಗಾಣಿಕೆಯಿಕ್ಕಿ ಕಂಡನಂ । ದಿಳಿಯಾಣ್ಮನತಿರಾಗದೊಳು

॥ ೧೨ ॥

ಪೊಡವಿಗೆ ತನುವನೀಡಾಡಿ ಪಣೆಯನವ । ನೊಡನೊಡನೊರಸಲೊಪ್ಪಿದುದು⁴ ॥

ಕಡುಪಾಪದಿಂ ಬಂದ ನೊಸಲಕ್ಕರವ ಜಿನ । ರಡಿಸಾಕ್ಷಿಯಿಂ ತೊಡೆವಂತೆ

॥ ೧೩ ॥

ಎದ್ದು ಕರನ ಮುಗಿದಾ ರಾಮಚಂದ್ರಮ । ಹೊದ್ದಿ ಜಿನೇಶನಂಘ್ರಿಯನು ॥

ಮುದ್ದು ನುಡಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದನವನಿಂತು । ಮುದ್ದು ವೆಣ್ಣುಂ⁵ಗಭೂಷಣವೆ

॥ ೧೪ ॥

ಸಂಜೀವನವೆಂದೆನಿಸುವ ನಿನ್ನ ಮಾತು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಮನೋಹರವಾದ ಹೆಣ್ಣು ತುಂಬಿಯು ತಾವರೆಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಕೊರಲಿನ ವರೆಗೆ ಸೇವಿಸಿ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಹಾಡಿನಂತಿದೆ. ॥ ೮ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ನಿನ್ನ ರೂಪಕ್ಕೆ ರತಿಯೂ, ನಯವೂ ಇಂಪೂ ಆದ ಮಾತಿಗೆ ಸರಸ್ವತಿಯೂ, ಶುಚಿತ್ವಕ್ಕೆ ಶಚಿದೇವಿಯೂ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಕ್ಕೆ ರೋಹಿಣಿಯೂ ಮತ್ಸರಪಡುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿನಗೆ ಇತರ ಹೆಂಡಿರು ಹೋಲಿಕೆಯಾಗುವರೇ? ॥ ೯ ॥ ನಿನ್ನ ವೈಭವಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೂ, ಸುಖಕ್ಕೆ ಸರ್ಪ, ರಾಜನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯೂ, ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಯಾದ ಮಂಜು ಘೋಷೆಯೂ ನೋಯುವಳು. ಇತರ ಹೆಂಗಸರು ಯಾರೂ ನಿನಗೆ ಎಣೆಯಲ್ಲ. ॥ ೧೦ ॥ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ತನ್ನ ವ್ರಾಣವಲ್ಲಭನ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳೆಂದು ಚೇಳಿನಿಯು ಹೇಳಲು, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಅವಳೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೧ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಬೆಳಗಾದೊಡನೆ ಎದ್ದು, ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮುಖವನ್ನು ತೊಳೆದನು; ಕೈಕಾಣಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಜಿನೇಶ್ವರನ ವಾದದರ್ಶನ ಮಾಡಿದನು. ॥ ೧೨ ॥ ನಾಷ್ಟಾಂಗ ಪಂದನೆ ಮಾಡಿ, ರಾಮನು ಹಣೆಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಒರಸಿದಾಗ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಪಾಪದಿಂದ ಬಂದ ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದ ಸಾಕ್ಷಿಕವಾಗಿ ಒರಸಿ ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ॥ ೧೩ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಮಚಂದ್ರನು ನಾಷ್ಟಾಂಗ ಪಂದನೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಕೈಮುಗಿದು, ಜಿನೇಶನ ವಾದಸಮೀಪವನ್ನು ಸೇರಿ ಮುದ್ದಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದನು. ॥ ೧೪ ॥

¹ಕೊಡಲ್ವರ (ಗ) ²ಮಂಜುಗೋಷ (ಗ). ³ರಾಗದೊಳು (ಚ). ⁴ನೊಡನೊಡನೊರಸಲೊಪ್ಪಿದುದು (ಜ) ⁵ಮುದ್ದು ವೆಣ್ಣುಂ (ಗ.ಚ.).

ಜಯಜಯ ಭವರೋಗವೈದ್ಯ ಚಿದಾನಂದ | ಜಯಜಯ ಮನ್ಮಥವಿಜಯ ||
ಜಯ ಭವ್ಯರಘುಸಿಂಧುವಡಬಾನಲ ಜಯ | ಜಯ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿದನವನು || ೧೫ ||

ಸುರಗಿಯಿಂ ಸುರಹೊನ್ನೆಯಿಂ ಸೇವಂತಿಗೆ | ಯರಲಿಂದೆ ಬಂದುಗೆಯಿಂದ ||
ಕುರವಕದಿಂ ಚಂಪಕದಿಂದರುಹನ | ಚರಣವನನರ್ಚಿಸಿದನು || ೧೬ ||

ಮಲ್ಲಿಗೆಯಿಂ ನಾಗದಾವರೆಯಿಂ ಚೂತ | ಪಲ್ಲವದಿಂ ಪಚ್ಚೆಯಿಂದ ||
ಮೊಲ್ಲೆ ಮೊ ಮೊದಲಾದವಳಿಂದಾ ಭೂ | ವಲ್ಲಭ ಜಿನರನರ್ಚಿಸಿದ || ೧೭ ||

ಕಣಗಿಲೆಯಿಂ ನಂದ್ಯಾವರ್ತದಿಂ ಚೆಂ | ಗಣಗಿಲಿಂ¹ ಮುಡಿವಾಳದಿಂದ ||
ದಣೆವಂತೆ ತನ್ನೆದೆ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಕಮ್ಮ | ಗಣೆಯ ವಿಜಯನನರ್ಚಿಸಿದ || ೧೮ ||

ಕಂಜದಿಂ ಕನ್ನೆದಿಲಿಂದ ಸುಗಂಧಿಯಿಂ² | ಕೆಂಜಾಜಿಯಿಂ ಕೇತಕಿಯಿಂ ||
ಮಂಜುಳಮಾದರಲಿಂ ಪರಮನ ನೃಪ | ಕುಂಜರ ಪೂಜೆಮಾಡಿದನು || ೧೯ ||

ಫಲರಸದಿಂದಿಕ್ಕುರಸದಿಂದಾಜ್ಯದಿಂ³ | ಸುಲಲಿತ ಪಾಲೊಸರಿದ ||
ಅಲರಂಬ ವಿಜಯನಿಗಭಿಷೇಕವ ಮಾಡಿ | ನಲಿದನೆದೆಯೊಳಾ ನೃಪತಿ || ೨೦ ||

ಮಾದಲದಿಂ ಮಾವಿಂ ಪಲಸಿಂ ಪಕ್ಕ | ನಾದ ದಾಡಿಮು ದ್ರಾಕ್ಷೆಯಿಂದ ||
ಅದಿತ್ತ ತೆಂಗಾಯಿ ಬಾಳೆಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ | ಮಾದೇವನ ಪೂಜಿಸಿದನು || ೨೧ ||

ಜಲದಿಂದ ಗಂಧದಿಂದಕ್ಷತೆಯಿಂ ಕ | ಮ್ಮಲರಿದ ಚರು ದೀಪದಿಂದ ||
ಕಲುಕುಮಂಜನದಿಂದ⁴ ಫಲದಿಂದಲಾ⁵ ಭೂ | ಲಲನೇಶ ಜಿನರನರ್ಚಿಸಿದ || ೨೨ ||

ಪುನರ್ಜನ್ಮವೆಂಬ ರೋಗಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯನೇ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಆನಂದ ಸ್ವರೂಪನೇ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜೈಸಿದವನೇ, ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಗಳ ಪಾಪ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ವಡಬಾಗ್ನಿಯೇ ಜಯ ಜಯ ! ಎಂದು ಅವನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು || ೧೫ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಅರುಹಂತನ ಪಾದವನ್ನು ಸುರಗಿ, ಸುರ ಹೊನ್ನೆ, ಸೇವಂತಿಗೆ, ಬಂದುಗೆ (ಕಿಸುಗಾರ), ಕುರವಕ, ಸಂಪಗೆ - ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು || ೧೬ || ಮಲ್ಲಿಗೆಯಿಂದಲೂ, ಬೆಟ್ಟದಾವರೆಯಿಂದಲೂ, ಮಾವಿನ ಚಿಗುರಿಂದಲೂ, ವಚ್ಚಿಕದಿಂದಲೂ, ಮೊಲ್ಲೆ ಹೂ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಲೂ ಜಿನೇಂದ್ರರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದನು || ೧೭ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಕಣಗಿಲೆ, ನಂದ್ಯಾವರ್ತ, ಕೆಂಪು ಕಣಗಿಲೆ, ಮುಡಿವಾಳ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು || ೧೮ || ತಾವರೆ, ಕನ್ನೆದಿಲೆ, ಸುಗಂಧಿಪುಷ್ಪ, ಕೆಂಪುಜಾಜಿ, ಕೇದಗೆ ಮುಂತಾದ ಮನೋಹರವಾದ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. || ೧೯ || ಆ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮನ್ಮಥವಿಜಯನಾದ ಜಿನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹಣ್ಣಿನ ರಸದಿಂದಲೂ, ಕಬ್ಬಿನ ರಸದಿಂದಲೂ, ತುಪ್ಪದಿಂದಲೂ, ಚೆಲುವಾದ ಹಾಲು ಮೊಸರಿನಿಂದಲೂ ಅಬಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ತಾಳಿದನು || ೨೦ || ಮಾದಳೆ, ಮಾವು, ಹಲಸು, ಹಣ್ಣಾದ ದಾಳಿಂಬ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ಆಯ್ದ ಇಟ್ಟ ತೆಂಗಿನ ಕಾಯಿ, ಬಾಳೆಹಣ್ಣು ಮುಂತಾದ ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮಹಾದೇವನಾದ ಜಿನೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು || ೨೧ || ರಾಜನಾದ

¹ ಚೆಂಗಳಿಲೆ (ಚ) ² ಕನ್ನೆದಿಲಿಂ ಸೇವಂತಿಗೆಯಿಂ (ಚ) . ಸೇವಂತಿಯಿಂ (ಗ) ³ ರಸದಿಂ ರಾಜ್ಯದಿಂ (ಗ) ⁴ ಮಜ್ಜನದಿಂದ

⁵ ಫಲದಿಂದಾ (ಚ)

ಬಡವರುಗಳಿಗೆ ನೀನೇ ಗತಿ ಸಂಸಾರ । ಗಡಲೊಳಗಾಳ್ವ ನನೆನ್ನ ॥

ತಡಿಗೆ ಚಾಚೆಂದು ಚಾಚಿದ ನೊಸಲನು ಜಿನ । ರಡಿಗಳ ಮೇಲಾ ನೃಪತಿ

॥ ೨೩ ॥

ಪಂಚಾನನನ ಕಾಣುತ ಕರಿಘಟಿ ಹಱು । ಹಂಚಾಗುವಂತೆ ಕೇಳ್ವಿನ್ನ ॥

ಪಂಚಪದವ ಧ್ಯಾನಿಸಿದ¹ ಭವ್ಯಜನರಘ² । ಸಂಚಯ ಕೆಡದೆ ನಿಂದಪುದೆ

॥ ೨೪ ॥

ಪನ್ನಗನಗಿದ ಗರಳ ಗಾರುಡ³ ಮಂತ್ರ । ದಿನ್ನಾಶವಡೆದಪುದು ಗಡ⁴ ॥

ನಿನ್ನಡಿಗಳ ಜಪಿಸಿದರಘತತಿಗಳ । ದೇನ್ನಿಂದಪುದೆ⁵ ಜಿನರಾಜ

॥ ೨೫ ॥

ಕೊರಳ ನೇವಳವೆಂದು ಪಾವ ಪಿಡಿದು ತರ । ಹರಿಸದೆ ಮಿಡುಕುವರಂತೆ ॥

ಪರಮ ನೀನಲ್ಲದುಳಿದ ದೇವರ⁶ ನಂಬಿ । ಪರಿಭವವಡೆದೆನಿಂದುವರ

॥ ೨೬ ॥

ಇಱುವ ಮಱಿವ⁷ ಮುನಿದೊಸೆವ ಕೊಡುವ ಕೊಳ್ಳು । ಕುಱುಪಿಲ್ಲದವನೀ ನಿನಗೆ ॥

ಅಱಿಯದರೇಕೆಱಗುವರೆನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂ । ದಱಿದೇಱಗಿದೆ ಜಿನರಾಜ

॥ ೨೭ ॥

ನೆಳಲು⁸ ನೀರಿಂದುಬಿಂಬವ ಪೊರ್ದುವರು ಬಿಸಿ । ಲೊಳು ಬೆಂದ ನರರೆಂತಂತೆ ॥

ಅಳಱಿಸು⁹ ವಘಕಂಜಿ ಬಂದು ಪೊರ್ದಿದನೆನ್ನ¹⁰ । ಬಳಲಿಕೆ¹¹ ಬಿಡಿಸೊ ಸುಜ್ಞಾನಿ

॥ ೨೮ ॥

ಮಿಸುನಿಯಾದುದು ಗಡ ಕಾರ್ಜುನಾ ಸಿದ್ಧ । ರಸ ಸಂಯೋಗದಿಂ ನಿನ್ನ ॥

ಎಸೆವಂಗರುಚಿ ಸೋಂಕಿದ ಜೀವತತಿ ರವಿ । ಶಶಿಕೋಟಿ ಕಾಂತಿವಡೆಯದೆ

॥ ೨೯ ॥

ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಿನರನ್ನು ನೀರಿನಿಂದಲೂ, ಗಂಧದಿಂದಲೂ, ಅಕ್ಷತೆಯಿಂದಲೂ, ಪರಿಮಳವುಳ್ಳ ಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ, ಅನ್ನದಿಂದಲೂ, ದೀಪದಿಂದಲೂ, ಕಲುಕುಪಂಜನದಿಂದಲೂ, ಫಲದಿಂದಲೂ ಅರ್ಚಿಸಿದನು. ॥ ೨೨ ॥ ಎಲೈ ಜಿನೇಶನೇ, ಬಡವರಿಗೆ ನೀನೇ ಗತಿ. ಈ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ದಡಕ್ಕೆ ದಾಟಿಸು ಎಂದು ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಹಣೆಯನ್ನು ಚಾಚಿದನು. ॥ ೨೩ ॥ ಸಿಂಹವನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡು ದಿಕ್ಕು ಪಾಲಾಗಿ ಚಿದರಿ ಹೋಗುವವು. ಅದೇ ರೀತಿ ನಿನ್ನ ಪಂಚಪದಗಳನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ ಭವ್ಯರ ವಾಪ ಸಮೂಹವು ನಾಶವಾಗದೆ ಇರುವುದೇ? ॥ ೨೪ ॥ ಎಲೈ ಜಿನೇಶನೇ, ಹಾವು ಕಚ್ಚಿದ ವಿಷವು ಗರುಡನ ಮಂತ್ರದಿಂದ ನಾಶವಾಗುವುದು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದವರ ಪಾಪ ಸಮೂಹವು ಉಳಿಯುವುದೇ? ॥ ೨೫ ॥ ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕತಕ್ಕ ನೇವಳವೆಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಹಾವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಸಹಿಸಲಾರದೆ ನಡುಗುವವರ ಹಾಗೆ, ಎಲೈ ಜಿನೇಶನೇ, ನಾನು ಈ ವರೆಗೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ದೇವರನ್ನು ನಂಬಿ ಸೋತು ಹೋದೆನು. ॥ ೨೬ ॥ ಎಲೈ ಜಿನರಾಜನೇ, ನೀನು ತಿವಿಯುವ, ಮರೆಯುವ, ಸಿಟ್ಟಾಗುವ, ಪ್ರೀತಿಸುವ, ಕೊಡುವ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಯಾವೊಂದೂ ಚಿಹ್ನೆಯಿಲ್ಲದವನು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಜನರು ನಿನಗೆ ಏಕೆ ವಂದಿಸುವರು? ಆದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಪುಣ್ಯವಶದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನರಿತು ವಂದಿಸಿದ್ದೇನೆ. ॥ ೨೭ ॥ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂದ ಜನರು ನೆರಳನ್ನೂ ನೀರನ್ನೂ ಚಂದ್ರನನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಂತೆ ನಾನು ಭಯಂಕರ ವಾದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರಿದ್ದೇನೆ. ಎಲೈ ಸುಜ್ಞಾನಿಯೇ, ನನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡು. ॥ ೨೮ ॥ ಸಿದ್ಧರಸವು ತಗಲಿದೊಡನೆ ಕಬ್ಬಿಣವು ಚಿನ್ನವಾಗುವುದಂತೆ. ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ನಿನ್ನ ದೇಹಕಾಂತಿ ಸೋಂಕಿದೊಡನೆ

¹ ಭಾವಿಸಿದ (ಗ ಚ). ² ಜನದಘ (ಚ). ³ ಬಲ್ಲರಳಗರುಡ (ಗ.ಚ). ⁴ ದಪ್ಪದಗಡ (ಕ) ⁵ ದೆನ್ನ ನಿಂದಪುದೆ (ಗ). ⁶ ನೀನಲ್ಲದನ್ನ ದೇವರ (ಕ). ⁷ ಮೆರೆವ (ಕ). ⁸ ನೆಳಲ (ಗ.ಚ) ⁹ ಅಳಿಸು (ಗ.ಚ) ¹⁰ ಪೊರ್ದಿದರೆನ್ನ (ಗ). ¹¹ ಬಳಲೆಯ (ಕ ಚ).

ಸರಮು ಸುಖವಿದು ಸರಮು ದುಃಖವಿದೆಂಬ^೧ | ಪರಿಯಾಜಾದೀ ಯೆರಡಜ್ಜಿಳು ||
 ಸರಿತೋಗುವುದಿದು ಓದಿವುದಿದೆಂದೆಂಬ | ಪರಿಯ ಪಾಲಿಪುದೆನಗಭವ

|| ೩೦ ||

ಮುಳುಗುಂತ್ರವದಿಂದ ಜನರ ರೋಗ | ಗುಣವಡೆವುದು ಗಡ ನಿನ್ನ |
 ಗುಣ ರನಿಸ ವಸ್ತು ಸ್ತುತಿಗೇಂದಳೆಯನೆ | ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದ ಪಾಪ ಜನರ

|| ೩೧ ||

ಇಂದು ಕಸಕ ನಿನ್ನಳೆಯದೆ ತಿಪ್ಪನೆ | ಬಂದೆ ನಾನಾ ಯೋಗಿಯರಿ ||
 ಕಂದರ್ಪನಿಜಯ ಸಂಗಾರನಾಟಕ ಸಾ | ಕೆಂದು ಬಿಡಿಸು ನೀನೆನ್ನ

|| ೩೨ ||

ಸೊರೆಯ ಬಲ್ವದಿದ ಮನನವನೇಸುವ ಗಡ | ಶರಧಿಯ ದೇವ ನಿನ್ನದಿಯ ||
 ವರಮಾರ್ಗದಿಂದ ಓದಿದ ಪಕ್ಷ^೨ ಸಂಗಾರ | ಶರಧಿಯ ದಾಂಟಿನದರಿದೆ

|| ೩೩ ||

ಫಲದಿಂದ ಕುಳುಮು ಸುಬ್ಬಾನದಿಂದಾ ಕಾಯ | ಸರೆ ನಾಶವಡೆವೆಂದದೊಳು^೩ ||
 ಕಲಿಲನಿಜಯ ನಿನ್ನ ಸ್ತುತಿಸಿದ ಜನರಪು^೪ | ಗಲಿಸದೆ^೫ ನೀಂದು ಜೀವಿಪುದೆ

|| ೩೪ ||

ಲಾವಣ್ಣಿ ಹಿಮಮುಪ್ಪದು ಸರಿಯುಪ್ಪದು | ಕರಿವೈರಿ ಲತೆಯುಪ್ಪುದುರಗ ||
 ದುರಿತಗಾಗರ ಚುಳುಕಪ್ಪದು ಬಿನ ನಿನ್ನ^೬ | ಜರಗನ ಭಜಪ ಭಕ್ತರಿಗೆ

|| ೩೫ ||

ವಾತ ಒತ್ತ ಶ್ಲೇಷ್ಣ ಚಳಿಜ್ವರಾದಿಯ ಸನ್ನಿ | ಪಾತ^೭ದಿಂದೆನ್ನ ಕೊರಲೆ ||
 ಪೀತಿಯನೀಯದಿವುದು^೮ ನಾ ನಿನ್ನ ನಿ | ಭೀತಿಯಿಂ ಸ್ತುತಿಪುದನಭವ^೯

|| ೩೬ ||

ಈ ಜನ್ಮದೊಳು ನಿನ್ನ ಪದವ ಸಾರುವೆನೆಂ । ದಾ ಜಿನಪತಿಗೇಕಾಂತದೊಳು ॥

ಯೋಜಿಸಿಯೋಜೆಯಿಂ ಬಿನ್ನವಿಪಂದದೊ । ಳಾ ಜನನಾಥ ಜಪಿಸಿದ ॥ ೩೭ ॥

ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಸ್ತುತಿಗಳನಾ¹ । ನಂದದಿಂ ಸ್ತುತಿಸುತ² ಜಿನರ ॥

ವಂದಿಸಿ³ ಮುನಿಜನಕೆಱಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು । ಬಂದು ಕುಳಿತ ಚಾವಡಿಯಲಿ ॥ ೩೮ ॥

ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯನಾವುದು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪೇ । ಕೆಂದೆನುತಾಪ್ತ⁴ ಸಚಿವನ ॥

ಅಂದು ಕೇಳಲು⁵ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗವನಿಂ । ತೆಂದ ಮುಂದಣ⁶ ಕಾರ್ಯವನು ॥ ೩೯ ॥

ಉಂಟು ಸಹಾಯ ಸಂಪನ್ನರು ನಮಗಿ । ನ್ನುಂಟು ಲಂಕೆಗೆ ಪೋಗಿ ಬರ್ಪ ॥

ಬಂಟರಿನ್ನೊಂದು ಪಯಣದೊಳು ನಮಗಿ । ನ್ನುಂಟಾಗಿ ಬಲ ಕೂಡುವುದು⁷ ॥ ೪೦ ॥

ಎಂದೆನಲಿಲ್ಲಂದಲೆದ್ದು ಭಟರ ಬಲು । ಸಂದಣಿಯಿಂದ ರಾಘವನು ॥

ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆನಾಗಲವನ ಪಡೆಯದೊಂ । ದಂದವನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು ॥ ೪೧ ॥

ಪಟಹ ನುರುವ⁸ ಬಾಲಕೊಳ್ಳಿ ಚಬುಕು ಜೇ । ಗಟಿ ಚೋಹ ಜಗಜಾಪು⁹ಚೆಂಡು ॥

ನಿಟಲದ ನೇತ್ರದ ಬಲುಬಿರುದಿನ ಬಲು । ಭಟರಲ್ಲದಿಲ್ಲವನಿಗೆ¹⁰ ॥ ೪೨ ॥

ಅರಿದಲೆ ಮುಂಗೈಯ ಮೀಸೆ ಹೊಕ್ಕುಳ ಘಂಟೆ । ಸರಬೊಂಬೆ ಹಗಲಿನ ಪಂಜು¹¹ ॥

ಸಿರದ ಬಾಸಿಗ ರನ್ನಕನ್ನಡಿಗಳ ಬಲು । ಚರರಿಹರಬಲೆ ಕೇಳನಗೆ ॥ ೪೩ ॥

ವದವನ್ನು ನಾನು ಸೇರುವೆನು' ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ, ಕ್ರಮದಿಂದ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಜಪಿಸಿದನು. ॥ ೩೭ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಜಿನರನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಮುನಿಜನರಿಗೂ ವಂದಿಸಿ, ಬಂದು ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ॥ ೩೮ ॥ ಎಲೈ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ, ಎಲೈ ಅಪ್ತಸಚಿವನೇ, ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯ ಯಾವುದು? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅವನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದನ್ನೂ ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ॥ ೩೯ ॥ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಇವೆ. ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರತಕ್ಕ ಸೇವಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಯಾಣ ಗತಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುವಾಗ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಬಲವೆಲ್ಲವೂ ಬಂದು ಸೇರುವುದು-ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೪೦ ॥ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದಿದ್ದ ಸೈನಿಕರ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪಿನೊಡನೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. ಆಗ ಅವನ ಸೈನ್ಯದ ಒಂದು ಅಂದವನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ! ॥ ೪೧ ॥ ಪಟಹ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬಾಲಕೊಳ್ಳಿ, ಚಬುಕು, ಜೇಗಟೆ, ಚೋಹ (ವೇಷ), ಜಗಜಾಪು (ದೂರಕ್ಕೆ ಲಂಘಿಸುವವ), ಚೆಂಡು, ಹಣೆಗಣ್ಣು ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳುಳ್ಳ ಮಹಾಭಟರು ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರು. ॥ ೪೨ ॥ ಅರ್ಧಾಳ ಹೆಚ್ಚಿದ ಮುಂಗೈಯ, ಮೀಸೆ, ಹೊಕ್ಕುಳಗಂಟೆ, ಸರಬೊಂಬೆ, ಹಗಲಿನ ಪಂಜು, ತಲೆಯ ಬಾಸಿಗ, ರನ್ನಕನ್ನಡಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಾರಕರು ಹಲವರು ಅವನಿದ್ದರು. ॥ ೪೩ ॥ ಗುಂಟ, ಗುದ್ದಲಿ, ಮೊರ, ವಕ್ರವಾಗಿ ಬೀಸುವ ಹಗ್ಗ, ಗಂಟಲಗಾಳಿ, ಬೀಸುಬಲೆ ಮುಂತಾದ ಬಿರುದುಗಳಿರುವ ಸುಭಟರು ಏಳಿಂಟು

¹ ಇಂದಭವನ ಪಾದ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ತಾ (ಕ) ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಗುಣಗಳನಾ (ಗ) ² ತುತಿಸುತ (ಗ.ಚ.). ³ ಬಂದಿಸಿ (ಚ). ⁴ ದೆನಲಾಪ್ತ (ಗ). ⁵ ಕೇಳಿದ (ಕ). ⁶ ಗವರಿಂತೆಂದು ಪೇಳಿದರು (ಗ ಚ) ⁷ ದೂರಕುವುದು (ಚ). ⁸ ಮನವ (ಗ.ಚ) ⁹ ಜಗಜಂಪು (ಗ). ¹⁰ ಭಟರಿಹರಾ ರಾಘವಗೆ (ಚ). ¹¹ ಪಂಜು (ಗ).

ಗುಂಟಿ ಗುಡ್ಡಲಿ ನೋಟ ಕೊಂಗೆ ಬೀಸುವ ಹಗ್ಗ | ಗಂಟಲ ಗಾಣ ಬೀಸುವಲೆ ||

ಉಂಟಾದ ಬಿರಿದುಳ್ಳವುಳ್ಳ ಸುಭಟಿರೇ | ಕೆಂಟು ಲಕ್ಷ್ಮಿಳಹುದವಗೆ¹ || ೪೪ ||

ಪಾಟುವ ಪಕ್ಕಿಗಳವನ ಪಡೆಯೊಳಿದ್ದು² | ತೋಟುವ ಕೇತನಗಳೊಳು ||

ಆಜತಳುಗಿಯಲ್ಲದೆ ಪೋಗನನಲದೆ³ | ಕೀಟಾ ಪೇಳುವ ಕವಿಯಾರು⁴ || ೪೫ ||

ನೊದಲ ನಡುವಣ ಕಡೆಯ ಪಡೆ ಬಲ್ಲೊಡನೆ⁵ | ಯುದ್ಧಕವ ಕೆಸಲ ದೂಳಿಯನು ||

ಮುದದಿಂದ ದಾಂಟಿ ಪೋದಪುದೆನಲಾ ಪಡೆ | ಯೊದವ⁶ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು || ೪೬ ||

ಗಿರಿ ದರಿ ಕುಳಿ ಹಳ್ಳ ದಡ ಬಲ್ಲೊರಡಿ ಗುಡ್ಡ | ಸರಿಯಾದವನನ ಬಲ್ಲಡೆಯ ||

ಚರಣಹತಿಯೊಳನೆ ಪಗೆರಾಯರ ನೀರೆ⁷ | ಜರಿಯದಿಹುದೆ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ || ೪೭ ||

ಕೆಟಿ ಬಾವಿ ದೀರ್ಘಕೆ⁸ ಹರಿವ ಹಳ್ಳಗಳತಿ | ತೋಟಿ ನೆಟಿಯದೆ ಪಡೆಗವನ ||

ಬಜತನೆಂದೆಯದೆ ಕೇಳರಿಗಳ ಬೀರ | ಬಟಿಯದಿಹುದೆ⁹ ಮೃಗನಯನೆ || ೪೮ ||

ಆ ರಾಯನ ಭೇರಿಯ ರವ¹⁰ಗೇಳ್ವರಿ | ಭೂರಮಾಣರುಗಳು¹¹ ತಮ್ಮ ||

ನಾರಣ ನಾಜಿ ವಸ್ತುಗಳನವನು ಬರ್ಪ | ದಾರಿಯೊಳಗೆ ತಂದಿಹರು || ೪೯ ||

ಬಂದ ಮನ್ನೆಯರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾರದೆ | ನಿಂದು ಮಲಿತ ಮನ್ನೆಯರ ||

ಬಂದಿವಿಡಿದು ಮುಂದೆಕಿರದೆ ನಡೆನನೇ | ನೆಂದೆಂಬಿನವನ ನಿಕ್ರಮನ || ೫೦ ||

ಲಕ್ಷ್ಮ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಇದ್ದರು. || ೪೪ || ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಪತಾಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಹಾರಾಡುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುವು ಇದನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಬಲ್ಲ ಕವಿ ಯಾವನು? || ೪೫ || ಮೊದಲಿನ, ನಡುವಣ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಸೈನ್ಯಗಳು ದೊಡ್ಡನದಿಯ ನೀರನ್ನೂ ಕೆಸರನ್ನೂ ಧೂಳಿಯನ್ನೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ದಾಟಿ ಹೋಗಬಲ್ಲವು ಹೀಗಿರಲು ಆ ಸೈನ್ಯದ ವಿವರವನ್ನು ಏನೆನ್ನ! || ೪೬ || ಅವನ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸೈನ್ಯದ ಪಾದದ ತುಳಿತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೆಟ್ಟ, ದರೆ, ಗುಳಿ, ಹಳ್ಳ, ದಡ, ಮೊರಡಿ, ಗುಡ್ಡ ಮುಂತಾದ ಏರುತಗ್ಗುಗಳು ಸಮನಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಶತ್ರುರಾಜರ ಪರಾಕ್ರಮವು ಜರಿದುಹೋಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ನೆರೆತಪ್ಪದೆ ಇರುವುದುಂಟೆ? || ೪೭ || ಅವನ ಸೈನ್ಯದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ಹೆಬ್ಬಾವಿ, ಹರಿಯುವ ಹಳ್ಳ, ಹೊಳೆ ಮುಂತಾದವು ಆರಿಹೋದುವನ್ನು ವಾಗ. ಈ ಸಂಗತಿ ಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ವೈರಿಗಳ ಶೌರ್ಯವು ಅರಿಹೋಗದೆ ಇರುವುದೆ? || ೪೮ || ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಭೇರಿಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ವೈರಿ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವನು ಬರುವ ದಾರಿಗೆ ತಂದಿರುವರು || ೪೯ || ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ ನಾಯಕರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಬಾರದೆ ನಿಂತು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಜನನಾಯಕರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು, ನಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವನು ಅವನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಏನೆಂಬೆನು ! || ೫೦ || ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದ ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವನು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಾರದೆ ಇರುವವರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ತನ

¹ ಬಿರಿದುಳ್ಳುಳ್ಳ ಭಟರುಗಳೆಂಟುಲಕ್ಷ್ಮಿಳಹುದವಗೆ (ಗ) ಬಿರಿದುಳ್ಳ ಭಟರುಗಳೆಂಟು ಲಕ್ಷ್ಮಿಳಹುದವಗೆ (ಚ). ² ಹಾರುವ ಹಕ್ಕಿಗಳವನ ಪಡೆಯೊಳೊಲ್ಲ (ಕ) ³ ತಳುಗಿ ಪೋಪವೆನಲಾ ಕಟಕವ (ಗ ಚ) ⁴ ಯಾರೊ (ಚ) ⁵ ಪಡೆಪತ್ತೊರು (ಗ) ಪಡೆಪತ್ತೊಟಿ (ಚ). ⁶ ಪೋದಪುದೆನ ಪಡೆಯದೊಂದೊದವ (ಗ). ⁷ ಬೀರ (ಚ) ⁸ ದೀರ್ಘ (ಗ). ⁹ ಬೀರವಟಿಯದಿಹುದೆ (ಚ) ¹⁰ ಭೇರಿಯರವ (ಚ) ¹¹ ಭೇರಿಯ ರವಗೇಳ್ವರಿ ಭೂಮೀರಮಾಣರುಗಳು (ಗ) ೪೭ನೆ ಪದ್ಯ ಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಕಂಡರಸುಗಳ ಕಾಣಿಸಿದಿರೆಯ-ಮುಖ¹ । ಮಂಡಲವನು ಕಾಣದವರ ॥

ಬಂಡಣದೊಳಗವ ಸುರನೆಣ್ಣಳ ಕುಚ । ಮಂಡಲವನು ಕಾಣಿಸುವ²

॥ ೫೧ ॥

ಈ ಪರಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ನಡೆವ ಕಾಲದೊಳಂ । ದೋಪಳೆ ರಾಮಚಂದ್ರಮನ ॥

ಅಪತ್ತಿಗೊದಗುವ ಪುಣ್ಯವೆ ಬಪ್ಪಂ । ತಾ ಪದದೊಳು ಭರದಿಂದ

॥ ೫೨ ॥

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರಿಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾಧರ । ರುಲ್ಲಾಸದಿಂ ನೃಪ ಕಂಡು ॥

ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ ಪೆಸರೇನೆನೆ ತಳು । ನಿಲ್ಲದೆ ಪೇಳ್ವರಿಂತೆಂದು

॥ ೫೩ ॥

ಅತ್ತಲು ವಿಜಯಾರ್ಥದ ದಕ್ಷಿಣ ಶ್ರೇಣಿ । ಯೊತ್ತಿನ ಕಿಳಕಿಳವೆಂಬ³ ॥

ಪತ್ತನದರಸು ಬಲೀಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಧರ । ಗುತ್ತಮೆ ಸೌಂದರಿಯರಸಿ

॥ ೫೪ ॥

ಅವರೀರ್ವರಿಗೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಬಾಲಿಯವನಿಂ । ದವೆ ನಾನು⁴ ಕಿಱಿಯ ಸುಗ್ರೀವ ॥

ಅವಿರಳವಾದ ಪದವಿಯೊಳಿದೆವು ನಾವು । ದಿವಿಜವಿಭವದೊಳಿಂದುವರ

॥ ೫೫ ॥

ರಾಜ ಚಿತ್ತೈಸೆಮ್ಮ⁵ ತಂದೆ ಸಾಯಲ್ಕುಡಿ । ರಾಜಪದವಿ ಬಾಲಿಗೆನಗೆ ॥

ಮೂಜಗವಣಿಯಲು ಯುವರಾಜಪದವಿಯಿಂ⁶ । ತೇಜದೊಳಿದರ್ಪನೆನ್ನ

॥ ೫೬ ॥

ಪೊಷಮಡಿಸಿದ ತನ್ನ⁷ ರಾಜ್ಯವ ಬಿಟ್ಟಿನ್ನ । ಕಣಿಗಟ್ಟಿದ⁸ ಕೋಪದಿಂದ ॥

ನೆಣಿನೊಂದು⁹ ಬಂದನಾನಿವನ ವೃತ್ತಾಂತವ । ನಣಿಪುವೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸು

॥ ೫೭ ॥

ಅಗಣಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಶ್ರೇಣಿಯುದ್ಯತ್ಕಾಂತ । ನಗರದರಸು ಪ್ರಭಂಜನನ ॥

ಮೃಗನೇತ್ರೆಯಂಜನಾದೇವಿಯಂತೀರ್ವರಿ । ಗೊಗೆದನಮಿತವೇಗನಿವನು

॥ ೫೮ ॥

ಮಂಡಲವನ್ನು ಕಾಣಿಸುವನು. ॥ ೫೧ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವೇ ಬರುವಂತೆ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ॥ ೫೨ ॥ ಇಬ್ಬರು ವಿದ್ಯಾಧರರು ಬೇಗನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವರನ್ನು ಕಂಡು, ನೀವು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರೇನು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಅವರು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಹೀಗೆಂದರು. ॥ ೫೩ ॥ ಅತ್ತ ವಿಜಯಾರ್ಥ ಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣಶ್ರೇಣಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕಿಳಕಿಳವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅರಸನು ಬಲೀಂದ್ರನೆಂಬ ವಿದ್ಯಾಧರನು. ಅವನ ರಾಣಿ ಸೌಂದರಿ ಎಂಬವಳು. ॥ ೫೪ ॥ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಹಿರಿಯ ಮಗನು ವಾಲಿ. ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಸುಗ್ರೀವನು ನಾನು. ಇಂದು ತನಕವೂ ನಾವು ಘನವಾದ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವೈಭವದಿಂದ ಇದ್ದೆವು. ॥ ೫೫ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಕೇಳು. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಮಡಿಯಲು ಅಧಿರಾಜ ಪದವಿಯು ವಾಲಿಗೂ ಯುವರಾಜ ಪದವಿ ನನಗೂ ಮೂರು ಲೋಕವು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ॥ ೫೬ ॥ ವಾಲಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಓಡಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೊಂದು ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಇನ್ನು ಇವನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನು, ಕೇಳು. ॥ ೫೭ ॥ ಗಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ದಕ್ಷಿಣ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯತ್ಕಾಂತವೆಂಬ ನಗರದ ರಾಜನು ಪ್ರಭಂಜನನು. ಅವನ ಮಡದಿ ಅಂಜನಾದೇವಿ. ಈ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಅಮಿತವೇಗನಾದ ಇವನು ಮಗನು. ॥ ೫೮ ॥ ಇವನು ಕುಲ ಜಾತಿಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ಬಹಳ ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿ,

¹ ಕಾಣಿಸುವನಿರಿದಿರ ಮುಖ (ಗ). ² ಕಾಣಿಸುವನು (ಚ). ³ ಕಿಳಕಿಳಿಯೆಂಬ (ಗ) ಕಿಳಕಿಳವೆಂಬ (ಚ). ⁴ ಬಾಲಿಯೆಂದೆಂಬವನಿಂದ (ಗ). ⁵ ಚಿತ್ತೈಸೆನ್ನ (ಕ). ⁶ ಪದವಿಯೊಳ್ (ಚ). ⁷ ಪೊಷವಡೆಯದ ತನ್ನ (ಕ). ⁸ ಗಣಿಗಟ್ಟಿದ (ಗ ಚ.). ⁹ ನೆಣಿನೋಡು (ಕ).

ಕುಲಜಾತಿ ಸಾಧಿತ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದತಿ | ಬಲಯುತನಾಗಿ ಖೇಚರರ ||
ತಲೆವಣಿಯಾಗಿರ್ಪನಿವನೆಂದವನಾ | ಬಲರಾಮಗೆ¹ ಬಿನ್ನವಿಸಿದ

|| ೫೯ ||

ಒಂದು ದಿವಸ ವಿದ್ಯಾಧರರ್ ತಂತಮ್ಮ | ನಂದನರುಗಳ ವಿದ್ಯೆಯನು ||
ನಿಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತಿರಲೀತನತಿವೇಗ | ದಿಂದಲಾ ವಿಜಯಾರ್ಥಗಿರಿಯ

|| ೬೦ ||

ಬಲಗಾಲೊಳು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂದೆಡಗಾಲೊಳು | ಸುಲಲಿತಾದಿತ್ಯಮಂಡಲನ ||
ನಿಲುಕಿಯೊಡೆದು ಮತ್ತಾ ದೇಹವನನ | ಸಲೆ ತ್ರಸರೇಣುವೆಸೆವನು²

|| ೬೧ ||

ತಳೆದುದ ಕಂಡು ವಿದ್ಯಾಧರರ್ ಸಂತಸ | ದೊಳಗಿರಲೀ ಖಚರನಿಗೆ ||
ತಳುವದಣುವನೆಂಬ ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆದರು | ನೆಲದೊಳಗದು³ ಪೆಸರಿಸಿತು

|| ೬೨ ||

ಅವನಿಪ ಕೇಳೆನ್ನ ಸಖನೀತ ಸಹಿತೊಂದು | ದಿವಸ ಸಮ್ಮೇದ ಗಿರಿಯೊಳು ||
ನವಸಿದ್ಧ ಕೂಟ ಚೈತ್ಯಾಲಯದೊಳು ದೇವ | ಸ್ತವನ ವೈಭವದೊಳಗಿರಲು⁴

|| ೬೩ ||

ಗಗನದಿಂ ಬಂದು ಜಿನೇಶನ ಪದಪದ್ಮ | ಯುಗಲವ ಬಲವಂದೆಆಗಿ ||
ಮಿಗೆ ಸ್ತುತಿಗೈದ ನಾರಂದ ಮುನೀಶನ | ಮೊಗಗಂಡು ಕೇಳ್ದೆವಿಂತೆಂದು⁵

|| ೬೪ ||

ಮುನಿಪ ಚಿತ್ತೈಸೆಮ್ಮ ಪೂರ್ವದ ಸೀಮೆಗೆ | ಯೆನಿತು ಕಾಲಕೆ ಪೋಪೆನೆಂದು ||
ಅನುವದಿಸಲು ಪೇಳ್ವನಿಂತೆಂದು ನಮ್ಮಯ | ಮನದ ಸಂದೆಗೆ ಪೋಪಂತೆ

|| ೬೫ ||

ಬಲ ನಾಸುದೇವರ್ಕಳು ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ | ರಲಘು ನಿಕ್ರಮರೀ ಭರತದ ||
ನೆಲದೊಳಗಿದ ಚಕ್ರಿಗಳಾ⁶ ರಾಮನ | ಕುಲವಧು ಸೀತಾಂಬಿಕೆಯ

|| ೬೬ ||

ಖೇಚರರಿಗೆಲ್ಲ ಶಿರೋರತ್ನನಾಗಿ ಇರುವನು - ಹೀಗೆ ಸುಗ್ರೀವನು ರಾಮನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು || ೫೯ || ಒಂದು ದಿವಸ ವಿದ್ಯಾಧರರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನಿಂತು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಆಗ ಈತನು ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ವಿಜಯಾರ್ಥಗಿರಿಯನ್ನು || ೬೦ || ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಲ್ಲಿ ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂದು, ಎಡಗಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ವಾದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ನಿಲುಕಿ ಒದೆದನು ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಅಣುರೂಪವಾಗಿ ಮಾಡಿದನು || ೬೧ || ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ವಿದ್ಯಾಧರರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದು, ಈ ಖೇಚರನಿಗೆ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಅಣುವನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟು ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಈ ಹೆಸರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಪ್ರಸಾರವಾಯಿತು. || ೬೨ || ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಕೇಳು ನಾನೂ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಈತನೂ ಒಂದು ದಿವಸ ಸಮ್ಮೇದಗಿರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೊಸತಾದ ಸಿದ್ಧಕೂಟ ಜಿನಾಲಯದಲ್ಲಿ ದೇವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದೆವು || ೬೩ || ಹೀಗಿರಲು ನಾರದ ಮುನಿಯು ಆಕಾಶದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು, ಜಿನೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲಗಳೆರಡನ್ನೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದನು ಆ ನಾರದನನ್ನು ಕಂಡು ನಾವು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದೆವು || ೬೪ || 'ಎರೈ ನಾರದ ಮುನೀಂದ್ರನೇ, ನಾವು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಸೀಮೆಗೆ ಯಾವಾಗ ಹೋಗುವಂತೆ ಆದೀತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು' - ಎಂದು ಕೇಳಲು ನಮ್ಮ ವನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂದೇಹವು ಹೋಗುವಂತೆ ಅವನು ಹೀಗೆಂದನು || ೬೫ || ಬಲ-ವಾಸುದೇವರುಗಳೇ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಗಿ ಅತಿಶಯ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾಗಿ ಈ ಭರತಭೂಮಿ

¹ ಬಲರಾಮನಿಗೆ (ಗ ಚ) ² ರೇಣುವ್ರತವನು (ಕ) ರೇಣುವೇಶವನು (ಚ) ³ ಪೆಸರಿಟ್ಟುರಂದಿಳಿಯೊಳಗದು (ಗ) . ರಂದಿಳಿಗದು (ಚ)

⁴ ಸ್ತವನವ ಗೈವತ್ತಿರಲು (ಗ) . ಲಿರಲು (ಚ) ⁵ ಕೇಳ್ದೆವಿಂತೆಂದು (ಗ) ⁶ ನೆಲದೊಳಗಿದ ಚಕ್ರಿಗಳು (ಚ)

ವನದಿಂದ ಕದ್ದು ಕೊಂಡೊಯ್ದನು ಲಂಕೆಗೆ । ಜನನಾಥ ರಾವಣನೃಪತಿ ॥
ವಿನಯನಿಧಾನ ಶ್ರೀರಾಮ ಲಂಕೆಗೆ ಪೋಷ । ಮನುಜರನಱಿಸುತಲಹನೆ¹ ॥ ೬೭ ॥

ಅಲ್ಲಿಗೆ ನೀವು ಪೋದರೆ² ರಾಮಚಂದ್ರಗಿಂ । ದೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳಹುದೆಂದು³ ॥
ಸೊಲ್ಲಿಸಲಾಗಿ ಬಂದೆವು ನಿಮ್ಮ⁴ ಶ್ರೀಪಾದ । ಪಲ್ಲವಗಳ ಕಾಣಲೆಂದು⁵ ॥ ೬೮ ॥

ನುಡಿದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ರಘುನಾಥ ಮನದೊಳು । ಗುಡಿಗಟ್ಟು ಸ್ಥಾನಭೋಜನದಿಂ ॥
ಉಡುಗೊಟ್ಟಿಗೊಟ್ಟು⁶ ಮನ್ನಿಸಿಯಭಯವನಿತ್ತು । ನುಡಿದ ನೀವಂಜಬೇಡೆಂದು⁷ ॥ ೬೯ ॥

ಹಲವು ಮಾತೇನು ನಾ ನಿಮ್ಮ ಪದವಿಯೊಳು । ತೊಲಗದ ಸಂಪದವಿತ್ತು ॥
ನಿಲಿಸುವೆ ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತೆಯ ಮನದಿಂದನೆ । ತೊಲಗ ನೂಕುವುದೆಂದನನು⁸ ॥ ೭೦ ॥

ಜೀಯ ಹಸಾದವೆನುತ ತಮ್ಮ ನೊಸಲಿಗೆ । ಕೈಯ ತಂದಿಟ್ಟು ಧರಣಿಗೆ ॥
ಮೈಯನೀಡಾಡಲೇಳೇನುತವರನು⁹ । ದೊಯ್ಯನೆ ನೆಗಸಿದ ನೃಪತಿ ॥ ೭೧ ॥

ಮುಂದೆ ನಿಮಗೆ¹⁰ ನಾವು ಮಾಡುವ ಸೇವೆಯಿಂ । ತೆಂದು ನಮಗೆ¹¹ ಬುದ್ದಿಗಲಿಸಿ ॥
ಎಂದು ನುಡಿಯಲಣುವಗೆ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಂ । ತೆಂದು ಪೇಳಿದ ಮೃಗನಯನೆ ॥ ೭೨ ॥

ಮುದ್ರಿಕೆಯನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿಸಿ ಸೀತೆಯ ಹೃ । ತೃಪ್ತವನಾ¹² ರಾವಣನ ॥
ಉದ್ರೇಕವ ನೀನಱಿದು ಬಾರೆನುತ ಬಲ । ಭದ್ರನಣುವಗೆ ಪೇಳಿದನು ॥ ೭೩ ॥

ಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆ ರಾಮನ ಮಡದಿ ಸೀತಾಮಾತೆ ॥ ೬೬ ॥ ಆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯಾದ ರಾವಣನು, ವನದಿಂದ ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರುತ್ತಾನೆ ವಿನಯಗುಣಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಈಗ ಹುದುಕುತ್ತಿರುವನು. ॥ ೬೭ ॥ ನೀವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಈಡೇರುವವು - ಎಂದು ನಾರದನು ನಮಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಇದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಿಮ್ಮ ವಾದಾರ್ಥನಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಸುಗ್ರೀವನು ಹೇಳಿದನು ॥ ೬೮ ॥ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಟ್ಟನು. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸ್ಥಾನ ಭೋಜನಗಳಿಂದಲೂ ಉಡುಗೊರೆಗಳಿಂದಲೂ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ನೀವು ಹೆದರಬೇಡಿ - ಎಂದನು. ॥ ೬೯ ॥ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತೇಕೆ? ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪುನಃ ನಿಮ್ಮ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನಿಲ್ಲಿಸುವೆನು. ಮನದ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿ ಎಂದು ರಾಮನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೭೦ ॥ ಆಗ ಆ ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮಂತರಿಬ್ಬರೂ “ಜೀಯ ಹಸಾದ !” ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದನೆಮಾಡಲು, ರಾಮನು ಏಳಿ, ಏಳಿ ಎನ್ನುತ್ತ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿದನು. ॥ ೭೧ ॥ ಆಗ ಅವರು “ನಿಮಗೆ ನಾವು ಮುಂದೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಸೇವೆ ಯಾವುದೆಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸೋಣಾಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಅಣುವನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು. ॥ ೭೨ ॥ “ನನ್ನ ಈ ಉಂಗುರವನ್ನು ಸೀತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳ ಮನದ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ, ಆ ರಾವಣನ ಉದ್ಧಟತನವನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದು ಬಾ” ಎಂದು ಬಲರಾಮನು ಅಣುವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೭೩ ॥ ಆಗ ಹನುಮಂತನು ಹೀಗೆಂದನು - “ಎಲೈ ರಾಜನೇ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಜನನಾಯಕರನ್ನೂ ಮಂಡಳಿಕರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವಂತಹ

¹ ನಱಿಸುತಲವನೆ (ಚ) ² ಪೋದಡೆ (ಚ). ³ ಕಾರ್ಯವಹುದೆಂದು (ಕ) ⁴ ನಿನ್ನ (ಕ) ⁵ ಪಲ್ಲವ ಕಾಣುವೆವೆಂದು (ಗ) ⁶ ಉಡುಗೊಟ್ಟಿ ಯಿತ್ತು (ಗ ಚ). ⁷ ನೀನಂಜಬೇಡೆಂದು (ಗ) . ವೇಡೆಂದು (ಚ) ⁸ ನೂಕುವೆನೆಂದನವನು (ಕ) ⁹ ಳೆನುತವನಂ (ಕ). ¹⁰ ನಿಮಗೆ (ಚ). ¹¹ ನಮಗೆ (ಚ). ¹² ಹೃವದ್ರವನಾ (ಕ ಚ).

ದಕ್ಷಿಣದೇಸೆಯ ಮನ್ನೆಯರ ಮಂಡಳಿಕರ । ರಕ್ಷಿಪ ರಾವಣನೃಪನ ॥

ದಕ್ಷತೆಯನು ನಾ ನಿಲಿಸಿಯವಗೆ ತಕ್ಕ । ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮಾಡುವೆ ನೃಪತಿ

॥ ೭೪ ॥

ಹೊತ್ತುಹೋಕಿನ ಮಾತಲ್ಲ ಲಂಕೇಶನ । ತತ್ತೂದಱಿದು ನಾನಿನ್ನ ॥

ಚಿತ್ತೇಶ್ವರಿಯನು ತಾರದಿದೊಡೆ ನಿ । ನೊತ್ತಿನಿಂ ಪೊಡಮಡಿಸೆಂದ

॥ ೭೫ ॥

ಪಿಡಿಯಾಳಾಗಿ¹ ತಂದೊಪ್ಪಿಸೆನುತ ನೀ । ನುಡಿ ನುಡಿಯದ ಮುನ್ನವನ² ॥

ಪಿಡಿದು³ ತಂದೊಪ್ಪಿಸದಿರೆ ನಿನ್ನವನೆಂದು । ಪಿಡಿಯ⁴ ಬೇಡೆನ್ನ ನೀ ನೃಪತಿ

॥ ೭೬ ॥

ಸುಟ್ಟು ಸೂಱಿಯ ಹೊಯ್ದು ಲಂಕೆಯ ಹೆಡಗೈಯ । ಕಟ್ಟಿ ರಾವಣ ನೃಪವರನ ॥

ನೆಟ್ಟನೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂದಂಪ್ರಿಯ । ಮುಟ್ಟಿದನಣುವ ರಾಘವನ

॥ ೭೭ ॥

ಅನಿತು ವಿಕ್ರಮ ನೀನಲ್ಲವೆ ನಿನಗೇ । ಕನಿತು ಕೋಪಾಟೋಪ ಬೇಡ ॥

ಜನವಱಿಕೆಯಲೀ⁵ ಧರೆಯ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ನನ್ನ⁶ । ವನಿತೆಯ ತಹುದದು ಕಾರ್ಯ

॥ ೭೮ ॥

ಕಳನೆಂಬುದು ರಾವಣನಿಗಲ್ಲದೆ ಮ । ತ್ತುಳಿದ ವೀರರಿಗೆ ಸಲುವುದೆ ॥

ಇಳೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಜಾನಕಿಯನು ತಹುದೆಂದಾ । ಯಿಳೆಯಾಣ್ಮನಾಡಿದನಬಲೆ

॥ ೭೯ ॥

ಬಂಡಣವನು ಮಾಡಲಮ್ಮದೆ ತಾ ತನ್ನ । ಚಂಡಿಯ ಲಂಕೆಯಿಂ ಕಳ್ಳ ॥

ಕೊಂಡು ಬಂದ⁷ ಗಡೆಂಬ ಪರಿಹಾಸದ⁸ ಬಲು । ಭಂಡಾಟಿಕೆಡಾಗಬಹುದೆ

॥ ೮೦ ॥

ರಾವಣನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ, ನಾನು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು ॥ ೭೪ ॥ ಇದು ಹೊತ್ತು ಕಳೆಯಲು ಆಡಿದ ಮಾತಲ್ಲ ಆ ರಾವಣನನ್ನು ನಾನು ಸಿಕ್ಕಿದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಮಂಡದಿಯನ್ನು ತರುವೆನು. ತಾರದಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಒಳಿಯಿಂದಲೇ ಓಡಿಸು ॥ ೭೫ ॥ ಆ ರಾವಣನನ್ನು ಸೆರೆಯಾಳಾಗಿ ತಂದೊಪ್ಪಿಸಲು ನನಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡು ನೀನು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವೆನು, ಹಾಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನವನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ. ॥ ೭೬ ॥ ಆ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಸೂರಮಾಡಿ, ರಾವಣರಾಜನನ್ನು ಹೆಡಗೈಕಟ್ಟಿ ನೇರವಾಗಿ ತಂದು, ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವೆನು” ಎಂದು ಅಣುವನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೭೭ ॥ ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು - “ಎಲೈ ಅಣುವನೇ, ನೀನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಶೌರ್ಯವುಳ್ಳವನೆಂದು ಬಲ್ಲೆನು. ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೋಪದ ಮಾತು ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲ ಲೋಕದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಈ ಲೋಕವೇ ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ನನ್ನ ಮಂಡದಿಯನ್ನು ತರುವುದೇ ಯೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯವು ॥ ೭೮ ॥ ಕಳ್ಳತನವೆಂಬುದು ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಪ್ಪತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲದೆ, ಉಳಿದ ವೀರರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯ ವಾದುದಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಲೋಕವು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ವರ್ತಿಸಿ, ಸೀತೆಯನ್ನು ತರಬೇಕು” ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು ॥ ೭೯ ॥ “ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದೆ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಂಕೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಮಂಡದಿಯನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದನಂತೆ!” ಎಂಬ ಪರಿಹಾಸದ ಮಾತಿನ ತೊಂದರೆಗೆ ನಾವು ಈಡಾಗಬಾರದು ॥ ೮೦ ॥ “ದುಷ್ಟನಾದ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕದ್ದು ಕೊಂಡು ಹೋದನಂತೆ, ಆ ರಾಮನು ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮೋಸದಿಂದಲೇ ಸೀತೆಯನ್ನು ಲಂಕೆಯಿಂದ ಕೊಂಡು ಹೋದನಂತೆ!” ಎಂದು ನನ್ನನ್ನು ಲೋಕದ ಜನರು ನಗರೆ? ॥ ೮೧ ॥ ಆದುದರಿಂದ ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಅನೇಕ ಸೈನ್ಯವನ್ನು

¹ ಪಡಿಯಾಳಾಗಿ (ಕ.ಚ)

² ಮುನ್ನಲವನ (ಗಚ)

³ × (ಗಚ)

⁴ ಕೈವಿದಿಯ (ಗಚ)

⁵ ಜನವಱಿಕೆಯೊಳು (ಚ)

⁶ ನಮ್ಮ (ಕ)

⁷ ಪೋದ (ಕ)

⁸ ಪರಿಹಾಸಕರ (ಚ)

ಕೊಂಡು ಪೋದನು ಗಡ ಕಳ್ಳ ಸೀತೆಯನು । ದ್ವಂಡ ರಾವಣ ಮಗುಳ್ಳ*ವಳ ॥
ಕೊಂಡು ಪೋದ ಗಡ ವಂಚಿಸಿ ರಾಮನೆಂದು ಭೂ । ಮಂಡಲ ನಗರೆ ಕೇಳೆನ್ನ¹ ॥ ೮೧ ॥

ಏಕೋದರನಾಗಿ² ನಡೆದು ಲಂಕೆಯ ಪೊಕ್ಕು । ನೇಕ ಬಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ॥
ನಾಕನಾಯಕ ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ತಂದಪೆ ನಿ । ನ್ನಾಕೆಯ³ನೆಂದನಾ ನೃಪತಿ ॥ ೮೨ ॥

ಅಹುದಹುದೆಲೆ ಜೀಯ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳ ಮಾತು । ಸಹಜವೆಂದದಕೊಡಂಬಟ್ಟು⁴ ॥
ಬಹು ಮಾತಿಂದೇನು ಫಲವೆಂದವನಾ । ಮಹಿಪತಿಯೊಡನಾಡಿದನು ॥ ೮೩ ॥

ಅಱಿತು ಜಾನಕಿಯಿದರ್ ಸೆಱಿವನೆಯನದೋರ್ವ⁵ । ರಱಿಯದಂದದೊಳಾನು ಪೊಕ್ಕು ॥
ಮಱಿಯೇನು⁶ ನೋಡಿ ಬಂದಪೆನೆಂದವನೊಳು । ಹೊಱಿಗೆಯ⁷ ಮಾತನಾಡಿದನು ॥ ೮೪ ॥

ಕೊಡು ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಸೀತಾದೇವಿಯೊಳು ನಾ⁸ । ನುಡಿವುದನೀ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸು⁹ ॥
ಬಿಡು ಮನಸಿನ¹⁰ ಖೇದವನೆಂದು ಖೇಚರ¹¹ । ನುಡಿದನು ರಾಮಚಂದ್ರಮಗೆ ॥ ೮೫ ॥

ಕಿಱುವೆರಲಿನ ಮುದ್ರಿಕೆಗೊಟ್ಟು¹² ಸೀತೆಯ । ಕುಱುಹುಗಳನು ವಿವರದೊಳು ॥
ಅಱುಪಿಯಣುವಗೆ ರಾಘವನೊಯ್ಯನೆ ಮನ । ದೆಱಕದಿಂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನಬಲೆ ॥ ೮೬ ॥

ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಗಗನಗಾಮಿನಿಯಿಂ । ತಳುವದೆ ನೆಗೆದನಾಗಸಕ¹³ ॥
ಅಳುಕದೆ ಲಂಕೆಯ ದೆಸೆಗಾಗಿ ಪೋದನು । ಜಲಧಿಯ ಕೆಲವಂತರದೊಳು¹⁴ ॥ ೮೭ ॥

ಕೂಡಿ, ಆ ಮೇಲೆ ಲಂಕೆಗೆ ನಡೆದು, ದೇವೇಂದ್ರನು ಮೆಚ್ಚುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯನ್ನು ತರುವೆನು” ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೮೧ ॥ ಆಗ ಹನುಮಂತನು—“ಎಲೆ ಜೀಯ, ಹೌದು ಹೌದು; ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಸಹಜವಾದುದು” ಎಂದು ಆ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ, ಹೆಚ್ಚು ಮಾತಾಡಿ ಫಲವೇನು ಎಂದು ರಾಮನೊಡನೆ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೮೨ ॥ ಜಾನಕೀ ದೇವಿಯಿರುವ ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ನೋಡಿ ಬರುವೆನು—ಎಂದು ಹನುಮಂತನು ರಾಮನೊಡನೆ ಶೌರ್ಯದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು. ॥ ೮೩ ॥ ಉಂಗುರವನ್ನು ಕೊಂಡು, ಸೀತಾದೇವಿಯೊಡನೆ ನಾನು ಏನೆನ್ನಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸು, ಮನಸ್ಸಿನ ವ್ಯಥೆಯನ್ನು ಬಿಡು—ಎಂದು ಆ ಖೇಚರರೊಡೆಯನಾದ ಅಣುವನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೮೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಕಿರುಬೆರಲಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಉಂಗುರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸೀತೆಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ, ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹನುಮಂತನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು. ॥ ೮೫ ॥ ಹನುಮಂತನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಒಡನೆಯೇ ತನ್ನ ಆಕಾಶಗಾಮಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು, ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಲಂಕೆಯ ಕಡೆಗಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಾಗಡೆ ದೂರ ಹೋದನು. ॥ ೮೬ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಲಂಕೆಯು ಸಮುದ್ರದ ನಡುವೆ ಹದಿಮೂರು ಯೋಜನದಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿಯೂ ಒಂಬತ್ತು ಯೋಜನದ ಅಗಲವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಸೊಗಸಾಗಿರುವುದು.

¹ ಕೇಳೆಂದ (ಗ). ² ಉನೆಯ ಪದ್ಯ ಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ³ ಏಕಾದ್ವಾರನಾಗಿ (ಕ.ಚ). ⁴ ತಂದಪೆನೆಂದಾಕೆಯ (ಕ). ⁵ ದದಕೊಡಬಟ್ಟು (ಗ.ಚ.).
⁶ ಯನುರೋರ್ವ (ಕ). ⁷ ಮಱಿಯನು (ಗ.ಚ) ⁸ ಹೆಱಿಗೆಯ (ಗ). ⁹ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿ (ಗ). ¹⁰ × × (ಗ).
¹¹ ಖೇಚರಸುತ (ಗ). ¹² ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಕೊಟ್ಟು (ಗ.ಚ). ¹³ ನೆಗೆದಾಗಸಕೆ (ಗ.ಚ.). ¹⁴ ಕೆಲವಂತರದಲಿ (ಚ).

ವನಧಿಯ ನಡುವೆಯಾ ಪುರ ಪದಿಮೂಱು ಯೋ | ಜನದುನ್ನತಿಯದಲಿಗಲ¹ ||

ವನಿತೆ ಕೇಳೊಂಬತ್ತು ಯೋಜನದಿಂದದು | ವನು² ವಡೆದಿಹುದು ಚೆಲ್ವಿಂದ

|| ೮೮ ||

ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಗೋಪುರವನ | ವ್ಯಾಪಿಸುವುದು³ ವಜ್ರಪರಿಣಿ ||

ಶ್ರೀಪತಿಯಿರ್ಪ ಪೊಳಲ ಬೈವುತ⁴ಲಿಪುರ್ | ದೇ ಪೊಗಳುವ ಪದ್ಮನೇತ್ರ

|| ೮೯ ||

ಆ ಪಟ್ಟಣವ ಪೊಗುವಾಗಲೊಯ್ಯನೆ ಕಾಮ | ರೂಪಿಣಿ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದಣುವ ||

ಚಾಪಲಲೋಚನೆ ಲಾಲಿಸು ಮಧುಕರ | ರೂಪ ತಳೆದು ನಡೆತಂದ

|| ೯೦ ||

ಸಿಂಗರಿಸಿದ ರಾಜಬೀದಿಗಳಿಂ⁵ ಪೊಸ | ಕೆಂಗಲ್ಲ ನೆಲೆನಾಡಗಳಿಂ ||

ಮಂಗಲವಾದ⁶ ಪುರವ ನೋಡಿದ ತನ್ನ | ಕಂಗಳ ಬಲ ಬಲಿವಂತು

|| ೯೧ ||

ಜಿನಭವನವ ಜಿನಬಿಂಬವನಾ ಜಿನ | ಮುನಿಗಳ ಜಿನಭಕ್ತರುಗಳ ||

ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರಗಳನೋದುವರ ಪೇಳುವರ ತನ್ನ | ಮನದಣಿವಂತೆ ನೋಡಿದನು

|| ೯೨ ||

ಕಣ್ಣು ಮನಕೆ ಸಂತಸವೀವುತಲದು | ವುಣ್ಣದರೂರಿಗೈವಡಿಯ ||

ಬಣ್ಣದಿಂ ಮೆಚಿವ ಪುರದ ಸಿರಿ ಸೊಬಗನು⁷ | ಬಣ್ಣ ಸುತ್ಯೆದಿದನಬಲಿ

|| ೯೩ ||

ಶಶಿ ರವಿ ವೀಧಿಗಳನು ನೋಡಿ ಮನದಿ ಸಂ | ತಸವಡುತವಲಿ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ||

ವೊಸಗಾಡಿಯ ನೋಡುತವನ್ನೆದಿದನು⁸ | ದಸಮಬಾಣನ ಮಸೆದಲಗೆ

|| ೯೪ ||

ದೊರೆಗಳ ದುರ್ಗಾಧಿಪತಿಗಳ ನಾಯಕ | ರರಮಕ್ಕಳಳಿಯಂದಿರುಗಳ ||

ಸಿರಿವಂತರ ಕೇರಿಕೇರಿಯನವನಿ | ತ್ತರದೊಳು ನೋಡುತ್ಯೆದಿದನು

|| ೯೫ ||

|| ೮೮ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಗೋಪುರಗಳಿರುವವು ಇವನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡು ವಜ್ರದ ಆವರಣವಿರುವುದು ಈ ಪಟ್ಟಣವು ತನ್ನ ಚೆಲುವಿನಿಂದ ವೈಕುಂಠವನ್ನು ಜರೆಯುವಂತೆ ಇರುವುದು. || ೮೯ || ಹನುಮಂತನು ಆ ಲಂಕಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವಾಗ ತನ್ನ ಕಾಮರೂಪಿಣೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡು ಬಂದನು || ೯೦ || ಅಲ್ಲಿ ಅಣುವನು ಶೃಂಗರಿಸಿರುವ ರಾಯಬೀದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹೊಸತಾದ ಕೆಂಪುಗಲ್ಲಿನ ನೆಲೆಮನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಮಂಗಳಕರವಾಗಿ ತೋರುವ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿದನು || ೯೧ || ಜಿನಾಲಯವನ್ನೂ, ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೂ, ಜಿನಮುನಿಗಳನ್ನೂ, ಜಿನಭಕ್ತರನ್ನೂ, ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದುವವರನ್ನೂ, ಹೇಳುವವರನ್ನೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ನೋಡಿದನು. || ೯೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಕಣ್ಮನಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಐದು ಮಡಿಯ ಶೋಭೆಯಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ, ಚೆಲುವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುತ್ತ ಹನುಮಂತನು ತೆರಳಿದನು || ೯೩ || ಸೂರ್ಯಕಾಂತಶಿಲೆಯ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಕಾಂತಶಿಲೆಯ ಬೀದಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಸ ಸೊಬಗನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ, ಅವನು ಹೋದನು. || ೯೪ || ದೊರೆಗಳು, ದುರ್ಗಗಳ ಒಡೆಯರು, ನಾಯಕರು, ರಾಜಕುಮಾರರು, ಅಳಿಯಂದಿರು, ಶ್ರೀಮಂತರು, - ನೆಲಸಿರುವ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಹೋದನು || ೯೫ || ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದ ರಂಗವಲಿಗಳನ್ನೂ, ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳ ಸಾರಣಿಗಳನ್ನೂ, ಅಯ್ಯ ಮಡಿರುವ ಮುತ್ತಿನ

¹ ತಿರೆಯದರಗಲ (ಚ) ² ಯೋಜನದಿಂದದನು (ಗ ಚ) ³ ವ್ಯಾಪಿಸಿಹುದು (ಚ) ⁴ ಪಳಿವುತ (ಗ ಚ) ⁵ ರಾಯಬೀದಿಗಳಿಂ (ಗ)

⁶ ಮಂಗಲಮಯವಾದ (ಚ) ⁷ ಮೆಚಿವ ಪೊಳಲ ಸಿರಿಯನ್ನವ (ಚ) ⁸ ನೋಡುತ್ಯೆದಿದನವನು (ಗ)

ಬೀದಿಬೀದಿಯೊಳು ಸೂಸಿದ ಪೂವಲಿಗಳ | ಸಾದಿನ ಸಾರಣೆಗಳನು ||

ಅದಿತ್ತ ಮುತ್ತಿನ ಕಡೆಯ ನೋಡುತ ಬಂದ | ನಾದರದಿಂದವನಬಲೆ

|| ೯೬ ||

ನಡವಳಿಕಾಕರ ನಾಯಕ ಮಕ್ಕಳ | ಪೊಡವಿಪತಿಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳ ||

ಗಡಿಯ ಮನ್ನೆಯರ ತೇಜಿಷ್ಠರ ಕೇರಿಯ | ಗಡಣವ ಕಂಡನಂದಣುವ¹

|| ೯೭ ||

ಬಣ್ಣದಾವರೆ²ಮೆಯ್ಯ ಬಲುಮೊಲೆಗಳ ನಿಡು | ಗಣ್ಣ ಗಜೋಪಮಗತಿಯ ||

ನುಣ್ಣದಮಪ್ಪ ನುಡಿಯ ನುಣ್ಣ³ ನೊಸಲ ಮುದ್ದು | ನೆಣ್ಣ ನೋಡುತ ನಡೆತಂದ

|| ೯೮ ||

ಮಿಲುಗುವ ಮಣವಾಡದಗ್ರದಿ⁴ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಂ | ದೊಡ್ಡಿಯನಲೆವ ಕೇತನದ ||

ತೆತನ ನೋಡುತ ನಡೆತಂದನವನು ಬಲು | ನೆಣ್ಣವೊಗದಬಲಾ ಮಣೆಯೆ

|| ೯೯ ||

ಸಿರಿಗಂದವನರೆವನರನಿರದೆ ಕ | ಮ್ಮರಲ್ಲಳ ನಾನಾಬಗೆಯ ||

ಪರಿಮಲಗಳ ಮಾಲುನವರ ನಿಟ್ಟಿಸುತಲಂ | ದಿರದಂ⁵ದೈದಿನಬಲೆ

|| ೧೦೦ ||

ರನ್ನದ ಗೋಪುರ⁶ ನಿಜಯಗಳಿಂ ಪೊಸ | ಪೊನ್ನ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡದಿಂದ ||

ಮುನ್ನೀರಣುಗಿಯ⁷ ತವರೆನಿಪರಮನೆ⁸ | ಯನ್ನೋಡುತವನ್ನೈದಿದನು⁹

|| ೧೦೧ ||

ಜನನಾಥನಟ್ಟದ ಕರಿತುರಗವ ಜಾತಿ | ವನಿತಾ ರತ್ನಂಗಳನು ||

ಮನುಜರು ತಂದು ಕಾಯ್ದಿರ್ಪ ನೃಪತಿಯರ | ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಪೊಕ್ಕನವನು

|| ೧೦೨ ||

ರಂಗೋಲೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಬಂದನು. || ೯೬ || ಹನುಮಂತನು ಆ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆವಳಿಕಾರರ, ನಾಯಕರ ಮಕ್ಕಳ, ರಾಜರುಗಳ, ಮಂತ್ರಿಗಳ, ಗಡಿಯ ಮುಖಂಡರ, ತೇಜೋವಂತರ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. || ೯೭ || ಬಣ್ಣದಾವರೆ ಯಂತಹ ಶರೀರದ, ದೊಡ್ಡದಾದ ಕುಚಗಳ, ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣಿನ, ಅನೆಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯ, ನಯವಾದ ಮಾತಿನ, ನುಣ್ಣ- ಗಾದ ಹಣೆಯ, ಮೋಹಕರವಾದ ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಬಂದನು. || ೯೮ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೊಳೆಯುವ ರತ್ನಗೃಹಗಳ ತುದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಆಕಾಶಗಂಗೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಅವನು ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. || ೯೯ || ಶ್ರೀಗಂಧವನ್ನು ತೇಯುವವರನ್ನೂ, ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಹೂಗಳನ್ನು ಮಾರುವವರನ್ನೂ, ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯ ಮಾಡುವವರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ಹೋದನು. || ೧೦೦ || ರತ್ನದ ಗೋಪುರಗಳಿಂದಲೂ, ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಬಾಗಿಲ್ವಾಡ ಗಳಿಂದಲೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯ ತವರುಮನೆಯೆನಿಸುವ ಅರಮನೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಹೋದನು. || ೧೦೧ || ಇತರ ರಾಜರು ಕಳುಹಿದ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಅವರ ದೂತರು ತಂದು ಸಮಯವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಿರುವ ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಅಣುವನು ಹೊಕ್ಕನು. || ೧೦೨ || ಎಡಕ್ಕೆ ಒತ್ತು, ಬಲಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ಎದುರಿಗೆ ಸಾರು - ಎಂದು ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆ ರಾವಣನ ಓಲಗದ ಸೊಬಗನ್ನು ಅಣುವನು ನೋಡಿದನು. || ೧೦೩ || ಶತ್ರುರಾಜರು ರಾವಣನಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಕಳುಹಿಸಿದ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತಂದ ಜನರನ್ನು ಕಾಣಿಸಿ,

¹ ನಂದಣುವನು (ಗ ಚ). ² ಬಣ್ಣವಾದರೆ (ಗ). ³ ನುಣ್ಣುಡಿಯ (ಕ). ⁴ ಮಾಡದಗ್ರದಿ (ಗ). ⁵ ನಿಟ್ಟಿಸುತಲಾದರದಿಂ (ಗ ಚ).

⁶ ಕರುಮಾಡ (ಗ) ಕರುವಾಡ (ಚ). ⁷ ರಣುಗಿಯ (ಚ) ⁸ ತವರೆನಿಪರಮನೆ (ಗ) ತವರೆನಿಪರಮನೆ (ಚ). ⁹ ನೋಡುತ್ತೈದಿದನವನು (ಗ)

ಎಡಬಲಕೊತ್ತು ಸಾ¹ಸಮ್ಮುಖವೆಂದು | ಗ್ಗಡಿಸುವ ಪಡಿಯುರರುಗಳ ||
ಗಡಣವೆಸೆಯೆ ದಶಕಂಠನೋಲಗದೊಂದು | ಬೆಡಗ ನೋಡಿದನವನಬಲೆ || ೧೦೩ ||

ಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲೊಳರಿರಾಯರಟ್ಟಿದ ಪಾ | ವುಡಗಳ ತಂದಿರ್ಪ ಜನರ ||
ಗಡಣವ ತಂದು ಕಾಣಿಸಿ ಕಳುಹುತಲಿರ್ಪ | ಪಡಿಯುರನು ಕಂಡನವನು || ೧೦೪ ||

ಕೂರಾನೆಗಳ ಜಾತಿ ತುರಗವ ರೂಪುಳ್ಳ | ನಾರಿಯರನು ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವ ||
ಅ ರಾಯಭಾರಿಗಳನು ಕಂಡನವನು | ದಾ ರಾಯನೋಲಗದೊಳಗೆ || ೧೦೫ ||

ಕಾಲವರಿಂದ ಮೇಲವರಿಂದಾ ಜನ | ಪಾಲಕ ನಿಚಯಗಳಿಂದ ||
ಲೋಲಲೋಚನೆಯರ ಸಮುದಾಯದಿಂದವ | ನೋಲಗವನು ಕಂಡನವನು || ೧೦೬ ||

ಗಾಣರಿಂ² ಗರುವರಿಂ ಗಡಿಯ ಮನ್ನೆಯರಿಂದೆ | ಕ್ಷೋಣೇಶ್ವರರುಗಳಿಂದ ||
ಜಾಣರಿಂ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಿಂದೋಲಗವನು³ | ಮಾಣದೆ ಕಂಡನಂದವನು || ೧೦೭ ||

ಎಂಟು ದೆಸೆಯ ದಿಕ್ಪಾಲಕರವನಿಗೆ | ಬಂಟರಾದರು ನವಗ್ರಹರು⁴ ||
ತುಂಟತನವ ಬಿಟ್ಟರೆ ಕಂಡಿವೆಗೆ⁵ | ಯುಂಟಿ ಯೆಂದಣುವ ಪೊಗಳಿದ || ೧೦೮ ||

ನೋಡಿದನವನೋಲಗದ ಕಟ್ಟುಮಟ್ಟನು | ನೋಡಿದನವನೈಸಿರಿಯ ||
ನೋಡಿದ ಗುಣಕೆ ಮಚ್ಚರವೆಯೆಂದವ ಕೊಂ | ಡಾಡಿದನಣುವ ರಾವಣನ || ೧೦೯ ||

ಏನಾದೊಡೇನೊ ರಾವಣ ನೃಪವರ ಪರ | ಮಾನಿಗಿಳುಹಿದನದಡು ||
ಏನು ನಿಂದಪುದೀ⁶ ಸಿರಿಯೆಂದವ ತನ್ನ | ಮಾನಸದೊಳು ನೊಂದನಬಲೆ || ೧೧೦ ||

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತೀಹಾರಿಗಳನ್ನು ಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡನು. || ೧೦೪ || ರಾವಣನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಕ್ರೂರಗಜಗಳನ್ನೂ, ಜಾತ್ಯಶ್ವಗಳನ್ನೂ, ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ತಂದೊಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡನು. || ೧೦೫ || ಕಾಲಾಳುಗಳಿಂದ, ಮೇಲಾಳುಗಳಿಂದ, ರಾಜಸಮೂಹದಿಂದ, ಸ್ತ್ರೀಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಾವಣನ ಓಲಗವನ್ನು ಅವನು ಕಂಡನು || ೧೦೬ || ಗಾಯಕರಿಂದಲೂ, ಗೌರವಶಾಲಿಗಳಿಂದಲೂ, ರಾಜ್ಯದ ಮೇರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಜನನಾಯಕರಿಂದಲೂ, ರಾಜರುಗಳಿಂದಲೂ, ಚತುರರಿಂದಲೂ, ಕುಸ್ತಿವಿದ್ಯೆಯವರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ರಾವಣನ ರಾಜಸಭೆಯನ್ನು ಅಣುವನು ಕಂಡನು || ೧೦೭ || ಅಪ್ಪದಿಕ್ಪಾಲರು ರಾವಣನ ಕಿಂಕರರಾಗಿದ್ದರು. ನವಗ್ರಹ ಅವನಿಗೇನೂ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಮಾಡದವರಾಗಿದ್ದರು. ದುರುಳತ್ವವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಈ ರಾವಣನಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನರು ಯಾರಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಣುವನು ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡನು. || ೧೦೮ || ಹನುಮಂತನು ರಾವಣನ ಓಲಗದ ರೀವಿಯ ವೈಭವವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಗುಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತರವಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳಿಕೊಂಡನು || ೧೦೯ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನವನಾದರೇನು? ರಾವಣನುಪರಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಮೋಹವಿಟ್ಟನು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಇವನಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲಲಾರದು - ಎಲೈ ಅಣುವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನೊಂದುಕೊಂಡನು || ೧೧೦ || ರಾವಣನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಡದಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನೇ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇವನಿಗೆ ಕೇಡು ಅಡಿಸಿ ಬಂದಿದೆ - ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲೇ ನೊಂದು ನುಡಿದನು. || ೧೧೧ || ಈ ಐಶ್ವರ್ಯ

¹ ಎಡಬಲಕೊಂಡು ನೋಡಿಯು (ಕ) ² ಜಾಣರಿಂ (ಗ) ³ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಿಂದಲೆಸೆವನ (ಕ). ⁴ ಗ್ರಹವು (ಕ ಚ) ⁵ ಕಂಡಿವನಿಗೆ

ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡನು ರಾವಣ ಶ್ರೀರಾಮನು । ಮಡದಿಗಳುಪಿಯೇ ಪದವ ॥
ಅಡಸಿ ಬಂದಿದೆ ಕೇಡಿನೈಂದು ನೊಂದಾಗ । ನುಡಿದನು ತನ್ನೊಳು ತಾನೆ ॥ ೧೧೧ ॥

ಕೆಟ್ಟತಿನೈಕೇ¹ ಸಿರಿಯೆಂದವ ಮನ । ಮುಟ್ಟಿ ನುಡಿವುತಾ ಯೆಡೆಯ ॥
ಬಿಟ್ಟಿರಮನೆಯುಪ್ಪರಿಗೆಯೇಱಿ ನೋಡಿದ । ಪಟ್ಟಣದೆಂಟು ದೆಸೆಯನು ॥ ೧೧೨ ॥

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಕಾಣದೆ ಸೀತಾದೇವಿ । ಯೆಲ್ಲಿರ್ಪಳೆನುತ ಚಿಂತಿಸುತ ॥
ತಲ್ಲಣಗೊಂಡು ನಿಟ್ಟಿಸುತಿರೆ ವನತತಿ । ಯೆಲ್ಲಿ ಸರ್ವರ್ತುಕಮೆಂಬ² ॥ ೧೧೩ ॥

ನಂದನದೊಳು ಖೇಚರಿಯರುಗಳ ಬಲು । ಸಂದಣಿಯಿಂದ ಸಖಿಯರ ॥
ಗೊಂದಣವನು ಕಂಡಲ್ಲಿಗವನು ತನ್ನ । ಸಂದೇಹದಿಂ ಬಂದನಬಲಿ ॥ ೧೧೪ ॥

ಆ ಸರ್ವರ್ತುಕಮೆಂಬ² ವನದೊಳಿಪುರ । ದಾ ಸಿರುಷದ³ ವೃಕ್ಷದಡಿಯ⁴ ॥
ಆ ಸತಿಯರ⁵ ಕಾಪಿನೊಳಗಾಗಿ ಸೆಱಿಯಿ । ದರ್ಪ ಸೀತೆಯ ಕಂಡನವನು⁶ ॥ ೧೧೫ ॥

ಮಿಡುಕುವಿಂದ್ರಿಯವ ತಡೆದು ಪರಬೊಮ್ಮವ । ತುಡುಕಿ ಧ್ಯಾನಿಸ⁷ ಯೋಗಿಯಂತೆ ॥
ಕಡುಕೂರ್ತ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಧ್ಯಾನಿಸುತಿದ⁸ । ಮಡದಿಯ ಕಂಡನಂದಣುವ ॥ ೧೧೬ ॥

ಮಾಸಿದ ಚಿತ್ರದಂದದಿ ಬೂದಿ ಮುಱಿಸಿ । ಪಾರ್ಪ ಸಪ್ತಾರ್ಚಿಯಂದದೊಳು ॥
ಅಸೆವಟ್ಟಿನಿಯನ ಮನದಿ ನೆನೆವುತಿ । ಪಾರ್ಪ ಸೀತೆಯ ಕಂಡನವನು ॥ ೧೧೭ ॥

ಪರಬೊಮ್ಮದ ನೆಲೆಯನು ಧ್ಯಾನಿಸುತಿದ⁸ । ಪರಮಯೋಗಿಯ ವೋಲು ತನ್ನ ॥
ಪುರುಷನ ನೆನಹಿನೊಳಿದರ್ಪ ಸೀತೆಯ ಕಂಡು । ಪಿರಿದು ಕೊಂಡಾಡಿದನಣುವ ॥ ೧೧೮ ॥

ಇನ್ನೇಕೆ? ಇದು ಕೆಟ್ಟುಹೋಯಿತು ! ಎಂದು ಅಣುವನು ಹೃದಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಅರಮನೆಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ಏರಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪಟ್ಟಣದ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ॥ ೧೧೨ ॥ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಡೆ ನೋಡಿದರೂ ಜಾನಕಿಯು ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸೀತೆಯಲ್ಲಿರುವಳೋ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಬೇಸರಗೊಂಡವನಾಗಿ ಅಣುವನು ನೋಡುತ್ತ ಇದ್ದನು. ಆಗ ಅವನು ವನಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ 'ಸರ್ವರ್ತುಕ' ಎಂಬ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಖೇಚರಿಯರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಂಗಳೆಯರ ಗುಂಪನ್ನು ಕಂಡು, ಸಂಶಯಪಟ್ಟು ಅಣುವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ॥ ೧೧೪ ॥ ಆ ಸರ್ವರ್ತುಕ ಎಂಬ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿರೀಷ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ, ಹೆಂಗುಸರ ಕಾವಲಿಗೆ (ರಕ್ಷಣೆಗೆ) ಒಳಗಾಗಿ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಅವನು ಕಂಡನು. ॥ ೧೧೫ ॥ ಸಂಚಲವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತಡೆದು, ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ ಯೋಗಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುವ ರಾಮನನ್ನೆ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಣುವನು ಕಂಡನು. ॥ ೧೧೬ ॥ ಮಸುಕಾದ ಚಿತ್ರದಂತೆಯೂ ಬೂದಿ ಮುಸುಕಿದ ಕೆಂಡದಂತೆಯೂ ಇದ್ದು, ಅಶಾದಾಯಕ ಭಾವನೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೀತೆಯನ್ನು ಅವನು ಕಂಡನು ॥ ೧೧೭ ॥ ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ನೆಲೆಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಯೋಗಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅಣುವನು ಕೊಂಡಾಡಿದನು. ॥ ೧೧೮ ॥ ಅಣುವನು ಸೀತಾ ದೇವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು, ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡು, ಸಂಶಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು,

¹ ಕೆಟ್ಟುತಿನೈಕೇ (ಚ). ² ಸರ್ವರ್ತುಕಮೆಂಬ (ಗ). ³ ಸಿರಿಸದ (ಗ.ಚ.). ⁴ ವೃಕ್ಷವೆಂಬ (ಕ). ⁵ ಸಖಿಯರ (ಗ.ಚ.). ⁶ ಕಂಡನಣುವ (ಚ)
⁷ ತುಡುಕಿ ಜಾನಪ (ಚ). ⁸ ಜಾನಿಸುತಿದರ್ಪ (ಚ) ಧ್ಯಾನಿಸುತಿರ್ಪ (ಗ). ೧೧೬, ೧೧೭ ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಗ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಕಿಱಿದು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಘವ ಪೇಳ್ವೆ | ಕುಱುಹುಗಳವಳಂಗದೊಳಗೆ ||
ತೆಱಿದರಸಾಗಿರೆ¹ ಕಂಡು ಸಂದೆಗವನು | ತೊಱಿದು ತಾ ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನು || ೧೧೯ ||

ಅಱಿಪುವೆನೆಂದುಜ್ಜುಗಿಪ ಕಾಲದಿ ತುಂಬು | ವೆಱಿ ಮೂಡಲಾಗ ರಾವಣನು ||
ತುಱುಗಿದ ದೀಪಿಕಾ ಚಕ್ರವರಸಿಯ | ಕ್ಕುಱು²ಮಿಗೆ ಬಂದನಾ ಬನಕೆ || ೧೨೦ ||

ಆ ಆರಸನು ಬಂದುದ ಕಂಡೊಯ್ಯನೆ | ಆ ಅನುಗೆಯ ತಳಿರೊಳಗೆ ||
ಆ ಅಣುವಂತೆ³ನಡೆಗಿ ನೋಡುತ್ತಿರಲಲ್ಲ | ಆ ಅಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ಜಾನಕಿಯ || ೧೨೧ ||

ಎಡೆಗೆ ಮಂಜರಿಕೆಯೆಂದೆಂಬ ದೂದವಿಯನಾ | ಪೊಡವಿಪ ಕರೆಸಿ ನೀ ಪೋಗಿ ||
ಒಡಬಡಿಕೆಯ ನೂಡಿ ಕರೆ ಬಾರದಿರೆ ನೀ | ಪಿಡಿತಹುದೆಂದು ಪೇಳಿದನು⁴ || ೧೨೨ ||

ನಾಕೆಂಟು ಸವಿನಾತ ಸಂಧಿಸಿ ನುಡಿಯದೆ | ಜೋಕೆಯಱಿಯದೆ ನೀನವಳ ||
ನೂಕುತಾಕಿಂದ⁵ ಕಾತರಿಸಿ ಪಿಡಿದೊಡವ | ಕೇಕೆ ಸೋಲ್ವಳು ಮೂಢರಂತೆ || ೧೨೩ ||

ಕೂರ್ತರ⁶ ಕುಱುಪುವರಸಿ ಕಳುಪದೆ ನಿನ್ನ | ಮೂರ್ತಿಯನವಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸದೆ ||
ಕೂರ್ತ ಕಾಣಿಕೆ ಬರಿಸದೆ ಮೇಲಿಕ್ಕಲು | ಸಾರ್ಥಕಮಾಗಿ ಬಂದಪಳೆ || ೧೨೪ ||

ಸವಿನುಡಿಗಳ ಸಂಧಿಸಿ ನುಡಿಯದೆ ದೂ | ದವಿಯರಿಂ ಮಾತನಾಡಿಸದೆ ||
ತನಕದಿಂ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ ಪಿಡಿದೊಡೆಯವಳೇ | ನವಿವೇಕಿಯಂತೆ ಮೋಹಿಪಳೆ⁷ || ೧೨೫ ||

ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು || ೧೧೯ || ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಅಣುವನು ಉದ್ಯುಕ್ತ-
ನಾಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನು ಉದಯಿಸಿದನು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಾವಣನು ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿರುವ ದೀವಿಗಳು
ಸುತ್ತುವರಿದಿರಲು, ಆ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು || ೧೨೦ || ರಾವಣನು ಬಂದುದನ್ನು ಹನುಮಂತನು ಕಂಡು, ಅಲ್ಲಿದ್ದ
ಅಶೋಕದ ಚಿಗುರುಗಳಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವಿತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು || ೧೨೧ || ಆಗ ರಾವಣನು ಮಂಜರಿಕೆ ಎಂಬ
ದೂತಿಯನ್ನು ಕರೆದು, ನೀನು ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆಕೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕರೆದು ತಾ.
ಬಾರದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬಾ-ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. || ೧೨೨ || ಆಗ ಮಂಜರಿಕೆ ಹಿಂಗೆಂದಳು —
ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಏಳೆಂಟು ಸವಿಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡದೆ, ಜಾಗರೂಕತೆ ವಹಿಸದೆ, ಅವಳನ್ನು ದರ್ಪ-ಕಾತರಗಳಿಂದ
ಹಿಡಿಯಲು ಹೋದರೆ, ಅವಳೇನು ಏನೂ ತಿಳಿಯದವರಂತೆ ಮರುಳಾಗುವಳಿ? || ೧೨೩ || ಪ್ರೀತಿಯ ಜನರನ್ನು
ಕುರುಹು ಸಹಿತವಾಗಿ ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸದೆ, ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಆಕೆಗೆ ಕಾಣಿಸದೆ, ಪ್ರೀತಿಗೊಂಡ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬರಲು
ಹೇಳದೆ ಅವಳ ಮೇಲಿರಗಿದರೆ, ಅವಳು ನೆಜವಾಗಿ ಬರುವಳೇ? || ೧೨೪ || ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸವಿಯಾದ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡದೆ, ದೂತಿಯರಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸದೆ, ಅವಸರದಿಂದ ಹೋಗಿ ಹಿಡಿದರೆ, ಆಕೆಯು ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದವಳಂತೆ
ಏನು ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವಳಿ? || ೧೨೫ || ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಹೊಸ ಒಡವೆಗಳನ್ನೂ, ದಿಕ್ಕು ಪರಿಮಳಿಸುವಂತಹ
ಸುವಾಸನೆಯ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ, ಹೊಸ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸದೆ, ಅವಸರದಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವಳು ದಾಸಿಯ

¹ ತೆಱಿದರಸಾಗಿರೆ (ಗಚ) ² ವರಸು ಅಕ್ಕು (ಕ) ³ ಅಣುವ ತಾ (ಗ) ⁴ ನುಡಿದನು (ಚ) ⁵ ನೂಕುರಾಕಿಂದ (ಕ)
ನೂಕುತಾಕಿಲ್ಲ (ಗ). ⁶ × (ಗ) ⁷ ಯವಳೇಕೆ ಅವಿವೇಕಿಯಂತೆ ಮೋಹಿಪಳು (ಕ) ಯವಳೇನವಿವೇಕಿಯಂತೆ ಮೋಹಿಪಳೆ (ಚ).

ವಸನಾಭರಣವಾದಿಯವೂರ್ವವಸ್ತುವೆ . ದೆಸೆ ಕಂಪಿಸುವ ಕಮ್ಮಲರ ||
ಪೊಸ ವಸ್ತುಗಳ ಕಳುಪದೆ ಮೇಲಿಕ್ಕಲು . ವಶನಾಗುವಳೆ ತೊಳ್ಳಿರಂತೆ || ೧೨೬ ||

ಕುಣುಹಿನ ವಸ್ತುವನಟ್ಟಿ ಕೂರ್ಪವರಿಂದೆ . ಕುಣಿತೆಡೆಗನಳ ಕರಸದೆ ||
ಅಣಿಯದವಳ ಚಿತ್ತದೊಲುಮೆಯ ಮೇಲಕ್ಕಿ¹ . ನೆಣಿಸೋಲುವಳೆ ಬಲ್ಲವಳು || ೧೨೭ ||

ಎಂದು ದಶಾಸ್ತ್ರಗೆ ಪೇಳಿಯವನ ಬಳಿ . ಯಿಂದ ಸೀತಾದೇವಿಯೆಡೆಗೆ ||
ಬಂದು ಮಂಜರಿಕೆ ನಾನಾ ತೆಡದೊಳಗಿಂ . ತೆಡದೊಡಬಡಿಸಿದಳವಳು² || ೧೨೮ ||

ರವಿಯ ಕಾಂತಿಯನಲ್ಲಿಂಬ ಸುತೇಜದ . ನವರತ್ನದಾಭರಣವನು ||
ತವೆಯದ ಭಂಡಾರವನುಭವಿಸೆಂ . ದವಳವಳೊಡನಾಡಿದಳು || ೧೨೯ ||

ಒಳರಾಣುವೆ ಹೊಜರಾಣುವೆಯನು ನೀ . ನೊಳಗಾಗಿ ನಡಸುವನಿವನು ||
ಕಳವಿನ ಮಾತಲ್ಲ ತಿಳಿಯಿದವನಿಗೆ ನೀ . ನಿಳಲೆಯಾಗೆಂದು ಪೇಳಿದಳು || ೧೩೦ ||

ಪ್ರಾಣವ ಬೇಡಿದೊಡೀವ ತಾನಾಳುವ . ರಾಣುವೆಯನು ಕೇಳು ನಿನ್ನ ||
ಅಣೆಯೊಳ್ಳಡಸುವನವನಿಗೆ ಮೋಹದ . ರಾಣಿಯಾಗೆಂದು ಪೇಳಿದಳು || ೧೩೧ ||

ಅರ್ಧಚಕ್ರೇಶ್ವರ ರಾವಣನಿಗೆ ನೀ . ನರ್ಧಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬಾಳ್ವುದನೆ ||
ನಿರ್ಧರವನು ಮಾಡೆಂದವಳ್ಳುಡಿದಳು³ . ದುರ್ಧರ ವಚನಗಳನು || ೧೩೨ ||

ಈ ರಾವಣನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದು ನೀ . ನ್ನಾ ರಾಮಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ||
ಊರಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದನೆಂಬುದ ಮನದೆ ನೀ . ನಾರೈದು ಕೆಡಬೇಡವಬಲೆ || ೧೩೩ ||

ರಂತೆ ಒಲಿಯುವಳೆ? || ೧೨೬ || ಗುರುತಿನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಪ್ರೀತಿಮಾಡುವವರಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆಸದೆ, ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಲುಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ತಿಳಿದವಳಾದ ಆಕೆ ಒಲಿವಳೆ? || ೧೨೭ || ಹೀಗೆ ಮಂಜರಿಕೆ ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನ ಬಳಿಯಿಂದ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ಅವಳನ್ನು ಹಲವಾರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಒಡಂಬಡಿಸಲು ಹೀಗೆ ಯತ್ನಿಸಿದಳು. || ೧೨೮ || ಎಲೈ ಜಾನಕಿಯೇ, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆವ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ನವರತ್ನಗಳ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಕುಂದಿಲ್ಲದ ಭಂಡಾರವನ್ನೂ ನೀನು ಅನುಭವಿಸು—ಎಂದು ಅವಳೊಡನೆ ಹೇಳಿದಳು || ೧೨೯ || ರಾವಣೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಒಳಗಿನ ರಾಣಿಯರನ್ನೂ, ಹೊರಗಿನ ರಾಣಿಯರನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನವಾಗಿ ಮಾಡಿಯೇ ನಡೆಸುವನು. ಇದು ಸುಳ್ಳುಮಾತಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ. ಅವನಿಗೆ ನೀನು ಮಡದಿಯಾಗು—ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. || ೧೩೦ || ನೀನು ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಕೇಳಿದರೂ ಅವನು ಕೊಡುವನು ಅವನು ಆಳತಕ್ಕಂತಹ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದರೂ ನಿನ್ನಾಣೆಯಾಗಿಯೂ ಅವನು ಕೊಡುವನು. ಅಂತಹ ರಾವಣನಿಗೆ ನೀನು ಮೋಹದ ಅರಸಿಯಾಗು—ಎಂದಳು. || ೧೩೧ || ಅರ್ಧಚಕ್ರೇಶ್ವರನೆನಿಸಿರುವ ರಾವಣನಿಗೆ ನೀನು ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಾಗಿ ಬಾಳ್ವುದನ್ನೇ ಸಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೋ—ಎಂದು ಆ ಮಂಜರಿಕೆಯು ಅಸಹ್ಯವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದಳು. || ೧೩೨ || ಎಲೈ ಸೀತೆ, ನಿನ್ನ ಆ ರಾಮಚಂದ್ರನು ಈ ರಾವಣನ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದು, ನಿನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋದಾನೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕೆಟ್ಟು ಹೋಗದಿರು. || ೧೩೩ || ಮಂಜರಿಕೆ ಹೀಗೆ ಸೀತೆಯೊಡನೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾವಣರಾಜನು ಮಂಡೋದರಿ ಸಹಿತ

¹ ಮೇಲಿಕ್ಕಿ (ಚ) ² ಬಡಿದಳವಳ (ಕ) ³ ಮಾಡೆಂದಂದು ನುಡಿದಳು (ಗ.ಚ)

ನಂದಿಂತವಳೊಳವಳು ನುಡಿವುತಲಿರ । ಲಂದಾ ರಾವಣನೃಪನು¹ ॥

ಬಂದು² ಮಂಡೋದರಿವರಸಿ ಕೋಪಾಟೇಪ । ದಿಂದತಿ ಕಾತರದಿಂದ

॥ ೧೩೪ ॥

ತಕ್ಕೈಗಳಿಸಿದ ತವಕಿಸಿದ ತನಗಿದು । ತಕ್ಕುದಲ್ಲೆಂದೆಣಿಸಿದನೆ ॥

ಸಿಕ್ಕಿದವಳ ಬಿಡೆನೆಂಬ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ । ಸಿಕ್ಕಿದರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಿ

॥ ೧೩೫ ॥

ಪಿಡಿದಪೆನೆಂದಾಟಿಸಿದ ತಾನವಳನು । ಪಿಡಿದೊಡೆ ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಗಳು ॥

ಬಿಡುವನೆಂದಂಜಿದುದಿಲ್ಲ ದುಶ್ಚರಿತರು । ಪಿಡಿದರೆ ಸದ್ಗುಣಗಳನು

॥ ೧೩೬ ॥

ಕಾತರಿಸುವ ತನ್ನ ಕಾಂತನ ಬಗೆಯಂಗ । ಜಾತನುಬೈಗವನು ತಿಳಿದು ॥

ಅ ತರಳಾಕ್ಷಿ ಮಂಡೋದರಿ ಪೇಳ್ವಳಂ । ದೀ ತೆಪದೊಳಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನು

॥ ೧೩೭ ॥

ಕಾತರಿಸದಿರು ಕದುಬದಿರು ಕಂಗೆಟ್ಟು । ಸೋತು ಮೇಲಿಕ್ಕದಿರೊಲಿದು ॥

ನೀತಿಬಾಹಿರನಾಗದಿರಾಗದಿರೊಂದು³ । ಮಾತ ಪೇಳುವೆ ಕೇಳು ನೃಪತಿ

॥ ೧೩೮ ॥

ಖೇಚರರಿಗೆ ವಿದ್ಯಾಬಲವಿದೆ ಸಚ । ರಾಚರವಳುಕಿ ಬಂದಪುದು ॥

ಈ ಚಟುಲಾಕ್ಷಿಯ ಪಿಡಿದೆಯಾದೊಡೆ ನೀ । ಭೂಚರರಿಂ ಕಡೆ ನೃಪತಿ

॥ ೧೩೯ ॥

ಸುಂಡಲು ಪೋದ ಮಾತಂಗನಂದದಿ ನೀನು । ಮಂಡಲದೊಳು ಭೂಚರರ್ಗೆ ॥

ಲಂಡಿಯಾಗುವೆ ರಾವಣನೃಪ ನಿನ್ನೊಂದು । ಚಂಡಿಯ ಬಿಡು ಸೀತೆಯೊಡನೆ

॥ ೧೪೦ ॥

ಗಂಡನಿಗಿರಡ ಬಗೆದ ಸತಿ ನರಕದ । ಕೊಂಡಕಿಳಿವಳ⁴ದಲಿಂದ ॥

ಕಂಡ ಕಾರ್ಯವನೊರೆದಪೆನೆನ್ನ ಮಾತನು । ದ್ವಂದಿಸಬೇಡ ಪ್ರಾಣೇಶ

॥ ೧೪೧ ॥

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೆಚ್ಚಾದ ಕೋಪದಿಂದಲೂ ಕಾತರದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾದನು. ॥ ೧೩೪ ॥ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಲಿಂಗಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದನು, ತವಕಗೊಂಡನು, ತನಗೆ ಇದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಅವನು ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಿಕ್ಕಿದವಳನ್ನು ಬಿಡೆನೆನ್ನುವ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಮುಂದಾಗುವವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಇದೆಯೇ? ॥ ೧೩೫ ॥ ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಬಿಡುವೆನೆಂದು ಬಯಸಿದನು ತಾನು ಅವಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೊಡನೆ ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಗಳು ತೊಲಗುವವೆಂದು ಅವನು ಭಯಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವರೆ? ॥ ೧೩೬ ॥ ಆಗ ಮಂಡೋದರಿಯು ಹೀಗೆ ಕಾತರಗೊಳ್ಳುವ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಾಮೋದ್ವೇಗವನ್ನು ತಿಳಿದಳು ಅವಳು ರಾವಣನಿಗೆ ಹೀಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು ॥ ೧೩೭ ॥ ಎಲೈ ಒಡೆಯನೇ, ಹೀಗೆ ಕದಡುವನವನ್ನು ತಾಳದಿರು, ಬಲಾತ್ಕರಿಸದಿರು, ಕಂಗೆಟ್ಟು ಸೀತೆಗೆ ಸೋತು ಮೇಲೆ ಬೀಳದಿರು ಪ್ರೇಮವಶನಾಗಿ ನೀತಿಗಿಡಬೇಡ ನನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೧೩೮ ॥ ಖೇಚರರಿಗೆ ಯುಕ್ತವಾದ ವಿದ್ಯೆಯ ಬಲವಿದೆ ಅವರಿಗೆ ಚರಾಚರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೆದರಿ ಬಂದು, ಅಧೀನವಾಗುವವು. ಈ ಸೀತೆಯನ್ನು ನೀನು ಹಿಡಿದೆಯಾದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕೀಳಿನಿಸುವೆ. ॥ ೧೩೯ ॥ ಎಲೈ ರಾವಣನೇ, ಸೀತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೀಗೆ ನೀನು ವ್ಯಾಮೋಹಗೊಂಡರೆ, ಸೊಂಡಿಲು ಹೋದ ಆನೆಯಂತೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಕೀಳಿನಿಸುವೆ ಆದುದರಿಂದ ಸೀತೆಯ ಮೇಲೆ ಹಟವನ್ನು ಬಿಡು ॥ ೧೪೦ ॥ ಎಲೈ ಪ್ರಾಣದೊಡೆಯನೇ, ಗಂಡನಿಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಹೆಂಡತಿಯು ನರಕದ ಕುಂಡಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವಳು ಆದುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳದೆ, ನನಗೆ ಕಂಡುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯ ಬೇಡ. ॥ ೧೪೧ ॥

¹ಲಂದು ರಾವಣನೃಪವರನು (ಗಚ) ²ಬಂದ (ಚ) ³ರಾಗದಿರೊಂದು (ಗ) ೧೪೦ ಈ ಪದ್ಯ ಕಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ⁴ಕುಂಡ (ಚ)

ಪರಸತಿಗಳುಪಲು ಗಗನಗಾಮಿನಿ ವಿದ್ಯೆ । ಚಿರ¹ವಾಗದುಳಿದ ವಿದ್ಯೆಗಳು ॥
ಇರದಳಿದಪವ²ವು ಪೋದ ಬಳಿಕ ಭೂ । ಚರರಿಗೆ ಚರರಹರವರು ॥ ೧೪೨ ॥

ಮೇಲನಱಿಯದರಸಿನ ಬಾಳ್ವೆ ಮಾಯಾ । ಜಾಲ ತೃಣದ ತುದಿನೀರು ॥
ಬಾಲೆಯರೊಲವು ಕಪಿಯ ಕೈಯ ಪೂವಿನ । ಮಾಲೆಯಂತೇನಾಗದಿಹುದೆ ॥ ೧೪೩ ॥

ಎರವಿನ ಸಿರಿ ಸಬದೊಡಿಗೆ³ ಗಾಳಿಯ ದೀಪ । ಸುರಚಾಪ ಕಾರ್ಗಾಲಮಿಂಚು ॥
ತೊರೆಯ ತಡಿಯ ಮರನಾಗದಿರದು⁴ ಮೂರ್ಖ । ನರನಾಥನ ಬಾಳ್ವೆ ಕಡೆಗೆ ॥ ೧೪೪ ॥

ನೀರ ಬೊಬ್ಬಳಿ ನೀರದ⁵ ಜಾಲದೊಡ್ಡಣ । ಮಾರಿಯ ಕೈವಾಯ ತುತ್ತ ॥
ಅರೈಯಲಗ್ನಿಮುಖದ ರಸದಂತವಿ । ಚಾರಿಯ ಸಿರಿ ನಿಲ್ಲದರಸ ॥ ೧೪೫ ॥

ಮಳಲೇರಿ ಮಂಜಿನ ಪುಂಜ ಬಿಸಿಲ ಮುಂ । ದಳ ಮಂಜರಿ⁶ಯಾಲಿವರಲು ॥
ಜಳರೇಖೆ ಮೂರ್ಖನೃಪನ ಸಿರಿ ಮಸಗೆಯ । ಬೆಳೆಯಂತಾಗದೇನಿಹುದೆ ॥ ೧೪೬ ॥

ಕಳಿತ ಪಣ್ಣುಗಳಂದದೊಳು ಮರೀಚಿಕಾ । ಜಳದಂತಂತನಳಿನದ⁷ ॥
ಬಳಗದಂತಾಗದಿರದು ಮುಂದಱಿಯದಿ । ಪಿಳೆಯಾಣ್ಣಿನ ಸಿರಿಯರಸ ॥ ೧೪೭ ॥

ಪತಿಗೈಹಿತವನು ಬಗೆದವಳಿಹಪರ⁸ । ಗತಿಗಲ್ಲವದಱಿಂದ ನೃಪತಿ ॥
ಸತಿಯ ಮಾತೆಂದು ವಿಡಂಬಿಸಬೇಡತಿ⁹ । ಹಿತವನಲ್ಲದೆ ಬಿನ್ನವಿಸೆನು ॥ ೧೪೮ ॥

ಪೊಲ್ಲಮೆ ನಿನಗೆ ಬಪ್ಪದನೀ¹⁰ ಕೆಡುವುದ । ಸೊಲ್ಲಿಸುವವಳಲ್ಲ ಕೇಳು ॥
ಅಲ್ಲದ ನಡೆಯ ನಡೆದು ಕೆಟ್ಟವರು ಲೆಕ್ಕ । ವಿಲ್ಲಿದೆ¹¹ಯಾಣ್ಣು ನಿನ್ನಾಣೆ ॥ ೧೪೯ ॥

ಪರಸ್ತ್ರೀಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನ ಆಕಾಶಗಮನದ ವಿದ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಲಗುವವು ನಿನ್ನ ಇತರ ವಿದ್ಯೆಗಳು ಕೂಡ ನಾಶವಾಗುವವು. ಅವೆಲ್ಲ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮಾನವರಿಗೆ ಕಿಂಕರರಾಗಬೇಕಾಗುವುದು. ॥ ೧೪೨ ॥ ದೂರಾಲೋಚನೆ ಇಲ್ಲದ ರಾಜನ ಬಾಳುವೆಯು ಮಾಯೆಯ ಬಲೆ, ಹುಲ್ಲಿನ ತುದಿಯ ನೀರು, ಹೆಂಗುಸರ ಪ್ರೀತಿ, ಕೋತಿಯ ಕೈಯ ಹೂ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಕ್ಷಣಿಕವೆನಿಸದೆ ಇರುವುದೆ? ॥ ೧೪೩ ॥ ತಿಳಿಗೇಡಿಯಾದ ರಾಜನ ಬಾಳ್ವೆಯು ಕೊನೆಗೆ ಒತ್ತೆಯಿಟ್ಟ ಧನ, ಹೆಣಕ್ಕಿಟ್ಟ ಆಭರಣ, ಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ದೀಪ, ಮಳೆಬಿಲ್ಲು, ಮಳೆಗಾಲದ ಮಿಂಚು, ಹೊಳೆಯ ದಡದ ಮರ - ಆಗದಿರದು. ॥ ೧೪೪ ॥ ಅರಸನೇ, ನೀರುಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ, ಮುಗಿಲಿನ ಹಿಂಡಿನಂತೆ, ಮಾರಿಯ ಕೈಬಾಯ ತುತ್ತಿನಂತೆ, ಅಗ್ನಿಗೊಡ್ಡಿದ ಪಾದರಸದಂತೆ, ವಿಚಾರ ಹೀನನ ಐಶ್ವರ್ಯವು ನಿಲ್ಲಲಾರದು. ॥ ೧೪೫ ॥ ಮೂರ್ಖನಾದ ರಾಜನ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಮರಳ ದಿಣ್ಣೆಯಂತೆ, ಇಬ್ಬನಿಯ ಸಮೂಹದಂತೆ, ಬಿಸಿಲಿಗೊಡ್ಡಿದ ಹೂಗೊಂಚಲಿನಂತೆ, ಅಲಿಕ್ಕಲ್ಲಿನಂತೆ, ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದ ಗೆರೆಯಂತೆ, ಜೊಳ್ಳು ತೆನೆಗಳ ಬೆಳೆಯಂತೆ ಕೆಡದೆ ಇರುವುದೆ? ॥ ೧೪೬ ॥ ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದ ರಾಜನ ಸಂಪತ್ತು ಪಕ್ಷವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳಂತೆ, ಬಿಸಿಲ್ಲು ದುರೆಯಂತೆ, ಅಂತರ್ದಳಿನದ ಸಮೂಹದಂತೆ ಕೆಡದೆ ಇರದು. ॥ ೧೪೭ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಗಂಡನಿಗೆ ಅಹಿತವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವವಳು ಇಹಪರಗಳೆರಡರ ಗತಿಗೂ ಹೊರಗಾಗುವಳು. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ಹೆಂಡತಿಯ ಮಾತೆಂದು ಅಣಕಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಹಿತಕರವಾದುದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಬಿನ್ನವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ॥ ೧೪೮ ॥ ನನ್ನ ಹೃದಯದ

¹ ಸ್ಥಿರ (ಕ). ² × (ಗ). ³ ಶಬದೊಡಿಗೆ (ಕ). ⁴ ಕಿರಿಯ ತಡಿಯ ತರುವಾಗದಿರದು (ಚ). ⁵ ನೀರಜ (ಗ.ಚ). ⁶ ಮಂಜಳಿ (ಕ.ಚ). ⁷ ತಂತನಳಿನದ (ಗ). ⁸ ಬಗೆದವರಿಹ ಪರ (ಚ) ಬಗೆದವಳಿಯ ಪರ (ಗ). ⁹ ಬೇಡೆಂದು (ಕ). ¹⁰ ಬಪ್ಪದನಾ (ಕ) ¹¹ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲಳಿ (ಗ)

ಪೆಂಡಿರ ಮಾತೈಸಲೆಯೆಂದೀ ಮಾತ | ಖಂಡಿಸಬೇಡಂಗನೆಯರ ||

ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಮರಣವಡೆದರ ಪೆಸ | ಗೊಂಡು ಪೇಳುವೆನು ಅಲಿಪುದು || ೧೫೦ ||

ಅಶನಿಘೋಷನೆಂಬ ನೃಪತಿ ಸುತಾರೆಯ¹ | ದೆಸೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವ ಕೆಡಿಸಿ ||

ಅಶನವಸನಗಾಣದ² ಕೆಟ್ಟ ಪೆಣ್ಣಳ³ | ದೆಸೆಯಿಂದ ಕೆಡದವರಾರು⁴ || ೧೫೧ ||

ಚಿತ್ತೈಸರಸ ಸುಲೋಚನೆಯೆಂದೆಂಬ | ವೃತ್ತಕುಚ್ಚೆಯರ್ಕ ಕೀರ್ತಿ ||

ಗಿತ್ತವನಿರದಿರ್ಪಳಿವ ನಳಿಜನ | ಪತ್ತಿ ಬಿಡದು ಲೋಕದೊಳು || ೧೫೨ ||

ಅರಸ ಚಿತ್ತೈಸು ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯೆಂದೆಂಬ⁶ | ತರುಣಿಯಿಂದನೆ⁷ ಸುಗ್ರೀವ ||

ಪರಿಭವವಡೆದು ಕೆಟ್ಟನು⁸ ಪೆಣ್ಣಳಿಂದಾರ | ಹರಣ ಹಾಡದು ಕಾಮಿಜನರ || ೧೫೩ ||

ಉರಗನುಣ್ಣದ ವಿಷವುರಿ⁹ ಪತ್ತದ ಬೇಗೆ | ತರುಣಿಯಿಂದ ಕೆಡದಂಥಕಾರ ||

ಹರಣ ಹಾಡದ ಸಾವುಯಿಱುವಿಲ್ಲದ¹⁰ ನೋವು | ತರಳಾಕ್ಷಿಯರಿಗೆ ಸೋಲ್ತವಗೆ || ೧೫೪ ||

ಬಿಡುವುದೊಳ್ಳಿತು ಸೀತೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಕೀರ್ತಿಯ | ಪಡೆವುದೊಳ್ಳಿತು ಕೇಳೆನ್ನ ||

ನುಡಿಗೇಳ್ವುದೊಳ್ಳಿತೊಳ್ಳಿತು ಕೇಳದಿರೆ ನಿನ್ನ | ನಡೆಗೆ ಬಹುದು ಬಲು ಕೊಱತೆ¹¹ || ೧೫೫ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ತನ್ನ ನಿಜವಲ್ಲಭೆಯ¹² ಮಾತಿ | ಗಂದು ಬೆದಲು ಬೆಂಡಾಗಿ ||

ನೊಂದೆರ್ದೆಯೊಳು ದಶವದನನಾ ನಂದನ | ದಿಂದಾಗ ಮನೆ¹³ ಗೈದಿದನು || ೧೫೬ ||

ಒಡೆಯನೇ, ಕೇಳು ನಿನಗೆ ಕೆಟ್ಟದು ಬರುವಂಥದನ್ನಾಗಲೀ ನೀನು ಕೆಡುವುದನ್ನಾಗಲೀ ನಾನು ಹೇಳುವವಳಲ್ಲ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಕೆಟ್ಟುಹೋದವರು ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವರು || ೧೫೪ || ಹೆಂಡಿರ ಮಾತೆಂದು ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಖಂಡಿಸದಿರು ಹೆಂಗುಸರನ್ನು ಕಾಮಿಸಿದುದರಿಂದಲೇ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಈಡಾದ ಹಲವು ಮಂದಿ ಪೂರ್ವಕರನ್ನು ಹೆಸರೆತ್ತಿ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು || ೧೫೦ || ಹಿಂದೆ ಅರನಿಘೋಷನೆಂಬ ರಾಜನಿದ್ದನು ಅವನು ಸುತಾರೆಯೆಂಬವಳಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಅನ್ನವಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೆಟ್ಟನು ಹೆಂಗುಸರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಕೆಡದವರು ಯಾರು? || ೧೫೧ || ಅರಸನೇ ಕೇಳು ಸುಲೋಚನೆಯೆಂಬ ಹೆಂಗುಸರಿಂದ ಅರ್ಕಕೀರ್ತಿಯು ಕೆಟ್ಟುಹೋದನು ಕೇಳು ಜನರಿಂದ ಹೀಗೆ ನಿಂದೆ ಅಂಟದೆ ಇರದು || ೧೫೨ || ಅರಸನೇ ಕೇಳು ಸುಗ್ರೀವನು ಸ್ವಯಂಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದಾಗಿ ಅಪಮಾನಗೊಂಡು ಕೆಟ್ಟುಹೋದನು ಹೆಂಗುಸರಿಂದ ಯಾವ ಕಾಮುಕಜನರ ಪ್ರಾಣವು ಹಾರಿ ಹೋಗದು? || ೧೫೩ || ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಮನಸೋತವನಿಗೆ ಹಾವು ಕಡಿಯದೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ವಿಷವೂ ಬೆಂಕಿ ತಗಲದಿರುವ ಬೇಗೆಯೂ ಸೂರ್ಮಿನಿಂದ ಪರಿಹಾರವಾಗದ ಕತ್ತಲೆಯೂ (ಅಜ್ಞಾನವೂ), ಪ್ರಾಣ ಹೋಗದಿರುವ ಮರಣವೂ ತಿವಿತವಿಲ್ಲದ ನೋವೂ ಉಂಟಾಗುವುದು || ೧೫೪ || ಆದುದರಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದೊಳ್ಳಿಯದು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ನಡೆಗೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆ ಬರುವುದು || ೧೫೫ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಮಡದಿ ಮಂಡೋದರಿ ಹೇಳಲು, ಆ ಮಾತಿಗೆ ರಾವಣನು ಬೆದರಿ, ಬೆಂಡಾದನು ಅವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೊಂದು ಆ ಸರ್ವತುಳಕೋದ್ಯಾನದಿಂದ ಅರಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದನು || ೧೫೬ || ಎಲೈ ಚೇನಿಯೇ,

¹ ಪುತಾರೆಯ (ಕ) ² ಕಾಣದೆ (ಕ). ³ ಕೆಟ್ಟ ವಿಷಯದ (ಗ ಚ) ⁴ ದೆಸೆಯಿಂದಲಳಿಯದರಾರು (ಗ ಚ) ⁵ ಕುಚ್ಚೆಗೆ (ಚ)
⁶ ಯೆಂಬೋರ್ವ (ಗ ಚ) ⁷ ತರುಣಿಯಿಂದ (ಗ) ತರುಣಿಯಿಂದ (ಚ) ⁸ ಕೆಟ್ಟರು (ಕ) ⁹ ವಿಷದರಿ (ಚ)
¹⁰ ಯಿಱುವಿಲ್ಲದ (ಚ) ¹¹ ಗೊಱತೆ (ಚ) ¹² ಕಾಂತೆಯ (ಚ) ¹³ ದಿಂದರಮನೆ (ಚ)

ಕೂಡಿ ಸುಖವ ಪಡೆದವನಲ್ಲ ಪುಣ್ಯವ | ನೀಡಾಡಿಯೇ ಧರೆಯೊಳಗೆ¹ ||

ಈಡಾದನವಳಿಂದಪಕೀರ್ತಿಗೆ ಯಾರ² | ಪಾಡುಗೆಡಿಸದು ದುಷ್ಟರ್ಮ

|| ೧೫೭ ||

ಭಲಗೆಟ್ಟು ಸುಖವಾದುದಿಲ್ಲವಾ ಸುಖ ತಪ್ಪಿ | ಭಲವಂತನಾದುದಿಲ್ಲವನು ||

ಭಲ ಕುಲ ಸುಖ ಕೆಟ್ಟಿತೆನೆ ಬಿದಿಯಾರಾರ | ಹೊಲೆಗೆಡಿಸದು ಮೃಗನಯನೆ

|| ೧೫೮ ||

ಕರ್ಮಧೀನ ತಾನಲ್ಲದೆ ಭಾವಿಸೆ | ಕರ್ಮ ತನ್ನಾಧೀನವಲ್ಲ ||

ಧರ್ಮ ಪದ್ಮಜಾಢೋಕ್ಷಜರಳಿದರು³ | ಕರ್ಮದಿಂ ಬಲ್ಲಿದರಾರು

|| ೧೫೯ ||

ಆತ್ಮಲಾ⁴ ದಶಕಂಠನರಮನೆಯನು ಪೋಗ | ಲಿತ್ತ ಮಂಡೋದರಿ ಬಂದು ||

ಒತ್ತ⁵ ಸಾರಿದಳಂದೊಯ್ಯನಂದೇಕಾಗ್ರ | ಚಿತ್ತದೊಳಿದರ್ ಜಾನಕಿಯ

|| ೧೬೦ ||

ಕುಲನ ಪಾಲಿಸ ಕುಲಜೆಯ ಮೇರೆದಪ್ಪದ | ಜಲಧಿಯನಾ ಶಿವನಿಂದ ||

ಚಲಿಸದ ಮೇರುವಿನಂತಿರ್ಪ ಸೀತೆಯ | ಕೆಲನ ಸಾರಿದಳಾ ಸುದತಿ

|| ೧೬೧ ||

ಗಲಿಸದ ಬುದ್ಧಿಯ ಚಲಿಸದ ಚಿತ್ತದ | ಹೊಲಬುದಪ್ಪದ ನಿಜಮನದ ||

ಲಲನೆಯ ಕಂಡು ಮಂಡೋದರಿ⁶ ಸಂತಸ | ಜಲದೊಳಗಾಳ್ಳಳಬ್ಬಾಕ್ಷಿ⁷

|| ೧೬೨ ||

ಕಲ್ಲ ಪುತ್ತಳಿಯಂತೆ ಕಾಷ್ಠದ ಸತಿಯಂತೆ | ಗೆಲ್ಲವಡೆದ ಯೋಗಿಯಂತೆ⁸ ||

ತಲ್ಲಣಿಸದ ಸೀತೆಯ ಕಂಡು ತನ್ನೆದೆ | ಯಲ್ಲಿ ಸಂತಸವಟ್ಟಳವಳು⁹

|| ೧೬೩ ||

ಪತಿಭಕ್ತಿಯೊಳು ನೀನಲ್ಲದೆ ಸತಿಯರೀ | ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗಿಲ್ಲವೆಂದೆನುತ ||

ಅತಿಹಿತವಾದ ಮಾತಿಂದ ಮಂಡೋದರಿ¹⁰ | ಸ್ತುತಿಸಿದಳಾ¹¹ ಜಾನಕಿಯ

|| ೧೬೪ ||

ಆ ರಾವಣನು ಕೂಡಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪಕೀರ್ತಿಗೆ ಗುರಿಯಾದನು. ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸವು ಯಾರನ್ನು ತಾನೇ ಹಾಳು ಮಾಡದು? || ೧೫೭ || ರಾವಣನು ಭಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿಲ್ಲ, ಸುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭಲವಂತನೆನಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅವನು ಭಲವನ್ನೂ ಕುಲವನ್ನೂ ಸುಖವನ್ನೂ ಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ವಿಧಿಯು ಯಾರನ್ನು ತಾನೇ ಹಾಳುಮಾಡದು? || ೧೫೮ || ಮನುಷ್ಯನು ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಧೀನನಾಗುವನಲ್ಲದೆ, ಕರ್ಮವು ಅವನ ವಶವಲ್ಲ. ಶಿವ-ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು ಮುಂತಾದವರು ಕೂಡ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠರು ಯಾರು? || ೧೫೯ || ರಾವಣನು ಆತ್ಮ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ತೆರಳಲು, ಇತ್ತ ಮಂಡೋದರಿ ಬಂದು, ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸೀತೆಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಂದಳು. || ೧೬೦ || ಕುಲಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತಿಯೂ, ಮೇರೆಯನ್ನು ಮೀರದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಇರುವವಳೂ. ಶಿವನಿಂದಲೂ ಅಲಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮೇರು ಪರ್ವತದಂತೆ ಇರುವವಳೂ ಆದ ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಮಂಡೋದರಿ ಬಂದಳು || ೧೬೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮಂಡೋದರಿಯು ಜಾರಿ ಹೋಗದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ, ಸಂಚಲವಾದ ಚಿತ್ತದಿಂದಲೂ, ದಾರಿತಪ್ಪದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಸಂತೋಷದ ರಸದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಳು. || ೧೬೨ || ಕಲ್ಲಿನ ಗೊಂಬೆಯಂತೆಯೂ, ಗೆಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ತಪಸ್ವಿಯಂತೆಯೂ, ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತೆಯಾಗಿರುವ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು. || ೧೬೩ || ಮಂಡೋದರಿಯು ಸೀತೆ

¹ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು (ಗ ಚ). ² ದಪಕೀರ್ತಿಯಾರಾರ (ಗ) ³ ರಳಿದರಾ (ಗ ಚ) ⁴ ಆತ್ಮಲಾ (ಚ) ⁵ ಒತ್ತಿ (ಗ)
ಪೊತ್ತ (ಚ) ⁶ ಮಂದೋದರಿ (ಗ) ⁷ ಗದ್ದಳಬ್ಬಾಕ್ಷಿ (ಗ) ⁸ ಪಡೆಯದೋಗಿಯಂತೆ (ಚ) ⁹ ಪುಟ್ಟಲವಳು (ಕ).
¹⁰ ಮಂದೋದರಿ (ಗ) ¹¹ ತುತಿಸಿದಳಾ (ಚ)

ರಾವಣ ನಿನಗಲುಹಿದ ಕಾಲದೊಳು ನೀ । ಸಾವನೇನಿಸು ನಿನ್ನೊಡನೆ¹ ॥

ಸಾವನಲ್ಲದೊಡೆ ನಾ ನಿನಗೆ ಸವತಿಯಾಗಿ । ಜೀವಿಸುವುದು ಗುಣವಲ್ಲ² ॥ ೧೬೫ ॥

ಪುರುಷನ ಕಾಣ್ಪುದಲ್ಲದೊಡೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ಸೀತೆ । ಧರಿಪುದು ಘಟಿಸುವನ್ನಕರ ॥

ಶರೀರ ನಿಮಿತ್ತಾಹಾರಗೊಂಬುದು ಕೊಳ್ಳು । ದಿರಲೊಲ್ಲ ನಾನೂಟವನು ॥ ೧೬೬ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದ ಮಂಡೋದರಿ³ ನಿಜಮಾತೆ । ಯೆಂದು ಸೀತಾದೇವಿ ತಿಳಿದು ॥

ಅಂದವಳವಳಿ⁴ ಮನದಕ್ಕೊಂದಿಂ । ತೆಂದು ನುಡಿದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ⁵ ॥ ೧೬೭ ॥

ಇಂದಗಿಯೆಂಬ ಸುತನ ಬಳಿಯೊಳಗೋರ್ವ । ನಂದನೆಯಾದಳಂದವಳ ॥

ಮಂದಸಿನೊಳು ಕಳುಪುತ ಕಂಡನವಳು ನೀ । ನಂದೆನ್ನೆದೊ⁶ ಬಗೆವುತಿದೆ ॥ ೧೬೮ ॥

ಆ ಕುವರಿಯ ಕಣ್ಣು ನಿನ್ನ ಲೋಚನ ನನ । ಗೇಕರೂಪಾಗಿ⁶ ತೋರುತಿದೆ ॥

ಏಕೆಂದೊಯೆ ನಿನ್ನ ಕಂಡೊಡೆ ಮನದೊಳ । ನೇಕ ಮರುಕ ಪುಟ್ಟುತಿದೆಕೋ⁷ ॥ ೧೬೯ ॥

ಜನನಿ⁸ ನೀ ನಿಜವಲ್ಲದಿರೆ ಮೋಹ ನಿನಗೇ । ಕಿನಿತು ಜನಿಪುದು ನಾ ನಿನ್ನ ॥

ತನುಜೆ ತಪ್ಪದು ತಪ್ಪದೆಂದಳವಳು ನಿಜ । ವಿನಯಕೆ ಸೋಲದರಾರು ॥ ೧೭೦ ॥

ಮಾತೇನು ನೀನೆನ್ನ ಮಾತೆ ನಿನ್ನಯ ನಿಜ । ಮಾತ ಮೀರುವಳಲ್ಲವೆಂದು⁹ ॥

ಮಾತ ನಂಬೆಂದು ಮಂಡೋದರಿಗಾ ಜಗ । ನ್ನಾ⁹ ತೆ ನುಡಿದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೭೧ ॥

ಯೋಚನೆ-“ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪತಿಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ಹೆಂಡಿರಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹಿತಕರವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದಳು ॥ ೧೬೪ ॥ ಎರೈ ಸೀತೆಯೇ, ರಾವಣನು ನಿನಗೆ ಅಸಕ್ತನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಾಯಲು ಮುಂದಾಗು. ನಾನೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಾಯುವೆನಲ್ಲದೆ, ನಿನಗೆ ಸವತಿಯಾಗಿ ನಾನು ಬಾಳುವುದು ಲೇಸಲ್ಲ ॥ ೧೬೫ ॥ ನೀನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಕಾಣುವ ವರೆಗೆ ಅಥವಾ ಜೀವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಾಳುವ ವರೆಗೆ ಶರೀರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರು. ನೀನು ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಉಟಿಪವು ಒಲ್ಲೆನು ॥ ೧೬೬ ॥ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಂಡೋದರಿ ತನ್ನ ಮಾತೆಯಿರಬೇಕೆಂದು ಸೀತೆಯು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇರಲು, ಮಂಡೋದರಿಯು ತನ್ನ ಮನವಲ್ಲಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೀಗೆಂದಳು- ॥ ೧೬೭ ॥ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಇಂದಗಿಯೆಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನಂತರ ಒಂದು ದೆಣ್ಣುಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆನು ಅವಳೇ ನೀನು ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ಆ ದೆಣ್ಣುಮಗುವಿನ ಕಣ್ಣು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ನನಗೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಏಕೋ ನನಗೆ ಬಹಳವಾದ ಮರುಕವುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ ॥ ೧೬೯ ॥ ಆಗ ಸೀತೆಯು “ನೀನು ನನ್ನ ತಾಯಿಯಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿನಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಏಕೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು? ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗಳು ನಿಶ್ಚಯ” ಎಂದಳು ವಿಸಯಗುಣಕ್ಕೆ ಮನಸೋಲದವರು ಯಾರು? ॥ ೧೭೦ ॥ ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಲೋಕಮಾತೆ ಸೀತೆಯು ಮಂಡೋದರಿ ಯೋಚನೆ-“ಜೀರೆ ಮಾತೇಕೆ? ನೀನು ನನ್ನ ತಾಯಿ ನಿಜ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರುವವಳಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು

¹ ಜೀವಿಸುವುದು (ಗ) ² ಜೀವಿಸುವುದು ನಾಸಲ್ಲ (ಃ) ³ ಮಂಡೋದರಿ (ಗ) ⁴ ಅವಳಿಗೆ (ಃ ಗ) ⁵ ಜೀವದಳಂಬುಜಾಕ್ಷಿ (ಗ ಚ).
⁶ ಸಾವನೇಕರೂಪಾಗಿ (ಚ) ⁷ × (ಗ ಚ) ⁸ ತನುಜೆ (ಃ) ⁹ ಇಲ್ಲವೆನ್ನ (ಗ ಚ)

ತೊರೆದವು ನೊಲೆಯನಿತಱ್ತೊಳಾನಂದಾಶ್ರು । ಸುರಿದವು ಮೂರ್ಛೆಯವಳಿಗೆ ॥

ಪಿರಿದಾಗಲಾಳಿಯರ್ ಶಿಶಿರೋಪಚಾರದಿಂ । ದರಸಿಯನೆಚ್ಚು ಅರಿಸಿದರು

॥ ೧೭೨ ॥

ಬಳಿಕೆದ್ದು ಮಂಡೋದರಿ ತನ್ನ ಸಖಿಯರ । ಬಳಗ ಬಳಸಿ ಬರೆ ಪೊಳಲ ॥

ತಳುವದೆ ಪೊಕ್ಕರಮನೆಗೈದಿದಳತ್ತ । ಯಿಳಲೆ ಕೇಳಿತ್ತ ಮತ್ತಣುವ¹

॥ ೧೭೩ ॥

ತಳುವದೆ ಬಂದಲ್ಲಿಯ ಕಾಪಿನವರಿಗೆ । ತಿಳಿಯದ ನಿದ್ರೆಯ ಗೈಸಿ ॥

ತಳೆದು ಪ್ಲವಗವಿದೈಯಿಂ² ಮರ್ಕಟನಾಗಿ । ಬಳಿಕ ಬಂದನು³ ಸೀತೆಯೆಡೆಗೆ

॥ ೧೭೪ ॥

ಇಂದುವದನೆ ಕೇಳು ವನಚರ ರೂಪಾಗಿ । ಬಂದಣುವಂತ ಜಾನಕಿಯ ॥

ಮುಂದೆ ನಿಂದವ⁴ ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವ ಪೇಳಿ । ನೆಂದೆನೆ ಕೇಳು ದಿಲ್ಲವಳು

॥ ೧೭೫ ॥

ದಶಕಂಠನ ಮಾಯಾವಿತನವಿದೆಂ । ದುಸುರದವಳು ಸುಮ್ಮನಿರಲು ॥

ಹೊಸ ಹೊನ್ನ ಮುದ್ರಿಕೆಯನು ರಾಮಚಂದ್ರನ । ಹೆಸರ ಲೇಖನವನು ತೆಗೆದು

॥ ೧೭೬ ॥

ಇರಿಸಿ ಸೀತೆಯ ಮುಂದೆ ಕರಗಳ ಮುಗಿಯುತ । ಧರಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತೇಳುತನೆ ॥

ಅರಸ ಪೇಳಿದ ಮಾತಿನೊಳಗೊಂದುಳಿಯದಾಗ । ಮೊರೆದನಂತವ⁵ ವಿವರದೊಳು

॥ ೧೭೭ ॥

ಗಂಡನ ಕೈಯ ಮುದ್ರಿಕೆಯ ಕಾಣುತ ತನ್ನ । ಮಂಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ॥

ಮುಂಡಾಡಿದಳು ಮುದ್ದಿಸಿದಳೋಲೆಯ ನೋದಿ । ಕೊಂಡು⁶ ಕಂಡಳು ಕಾರ್ಯದಿರವ ॥ ೧೭೮ ॥

ನಂಬು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ॥ ೧೭೧ ॥ ಮಂಡೋದರಿಯು ಆಗ ಭಾವನಾವಶಳಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಮೊಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತುಂಬಿತು, ಸಂತೋಷದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯಿತು. ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿಹೋದ ಆಕೆಗೆ ಸೇವಕಿಯರು ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು. ॥ ೧೭೨ ॥ ಮಂಡೋದರಿ ಎಚ್ಚತ್ತವಳಾಗಿ, ತನ್ನ ಸಖಿಯರ ವೃಂದವು ಅವರಿಸಿರಲು, ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಅರಮನೆಗೆ ಅತ್ತ ತೆರಳಿದಳು. ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಇತ್ತ ಅಣುವನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು; ಕೇಳು. ॥ ೧೭೩ ॥ ಅಣುವನು ಒಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಮೈಗಾವಲಿನವರಿಗೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಬರಿಸಿ, ತನ್ನ ಪ್ಲವಗವಿದೈಯಿಂದ ಕಪಿರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ, ಸೀತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ॥ ೧೭೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಹನುಮಂತನು ಮರ್ಕಟರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಎದುರುಗಡೆ ನಿಂತು, ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನ್ನಲು, ಆ ಮಾತನ್ನು ಸೀತೆ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ॥ ೧೭೫ ॥ ಇದು ರಾವಣನ ಕಪಟದ ವಿದ್ಯೆಯಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸೀತೆಯು ಮೌನವಾಗಿರಲು, ಹನುಮಂತನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಹೊಸ ಚಿನ್ನದ ಉಂಗುರವನ್ನೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಲೇಖನವನ್ನೂ ತೆಗೆದನು. ॥ ೧೭೬ ॥ ಅವೆರಡನ್ನೂ ಸೀತೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದು, ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೭೭ ॥ ಸೀತೆಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕೈಯ ಉಂಗುರವನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ, ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಳು, ಮುದ್ದಾಡಿದಳು. ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿ, ಕಾರ್ಯವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಳು. ॥ ೧೭೮ ॥ 'ನೀನು ಹೇಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ? ನಾನು ಇಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಯಾರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ? ನನ್ನ

¹ ಯಿಳಲೆ ಕೇಳಣುವ ಮತ್ತಿತ್ತ (ಗ. ಚ). ² ತಳೆದ ಪ್ಲವನ ವಿದೈಯಿಂ (ಗ) ತಳೆದು ಪವನ ವಿದೈಯಿಂ (ಕ). ³ ಬಂದವ (ಗ ಚ).

⁴ ಬಂದವ (ಗ ಚ). ⁵ ಲೊರೆದನಂತವ (ಗ) . . ತದ (ಚ). ⁶ ನೋಡಿಕೊಂಡು (ಗ. ಚ.).

ಆನ ಬಗೆಯಲಿ ನೀ ಬಂದೆ ನಾನಿದುರ್ದದ । ನಾವವರಿಂ ಕೇಳ್ವೆ ನನ್ನ ॥
ಜೀವೇಶ್ವರ¹ ಕ್ಷೇಮದೊಳಿರ್ದಪನೆ ಯೆಂ । ದಾ ವಧು ಕೇಳ್ವಳಣುವನ ॥ ೧೭೯ ॥

ಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತವ ರಾಮಚಂದ್ರಮ ತನ । ಗಂದು ಪೇಳಿದ ಬುದ್ಧಿ ಯನು² ॥
ಒಂದುಳಿಯದೆ³ ಬಿನ್ನವಿಸಿದನವನಾ । ನಂದ ಮನಕೆ ಪುಟ್ಟಲವಳ ॥ ೧೮೦ ॥

ನಿಮ್ಮ ಕೊಂಡೊಯ್ಯ ಸಮರ್ಥತೆ ನನಗುಂಟು । ನಿಮ್ಮ ಕರುಣದೊಳಿಂದುವರ ॥
ನಿಮ್ಮಾಣ್ಣ ಕಳವಿ⁴ ತರಬೇಡವೆಂದೆನ್ನ । ತಮ್ಮ ಮುಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡನಮ್ಮ⁵ ॥ ೧೮೧ ॥

ನೆರಪದ ಬಲಗೂಡಿ ಬಂದು ಲಂಕೆಯ ಪೊಕ್ಕು । ಶಿರವ ಚೆಂಡಾಡಿ ರಾವಣನ ॥
ಸಿರಿನೆಣ್ಣು ಸಹಿತ ಸೀತೆಯ ತಹೆನೆಂದು ನಿ । ಮ್ಮರಸನಾದಿದ ನೆನ್ನೆ ದಿವಸ⁷ ॥ ೧೮೨ ॥

ಅದಜಿಂದ ನಾಳೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದಾ ದಶ । ವದನನ ಕೊಂದು ಶ್ರೀರಾಮ ॥
ಮುದದಿಂದ ಬಂದು ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಪ ನೀವಿನ್ನು⁸ । ಪದುಳದೊಳಿಹುದೆಂದುವರ⁹ ॥ ೧೮೩ ॥

ಅಂಬಿಕೆ ದೇಹನಿಮಿತ್ತಾಹಾರವ । ಕೊಂಬುದೆಲ್ಲವ ನೀವು ಪಲವ¹⁰ ॥
ಪಂಬಲಿಸದೆಯಿಹುದೆಂದು ಸೀತೆಯ ಪಾ । ದಾಂಬುಜ ಕೆಳಗಿದನಣುವ ॥ ೧೮೪ ॥

ಎಳಗಿದ ಹನುಮನಿಗವಳೆಂದಳು ನಿ । ಮ್ಮಯಿಗಿಲ್ಲಿಯ ಕಾರ್ಯವನು ॥
ತೆಳೆದರಸಾಗಿ ಬಿನ್ನವಿಪ್ರದೇನುತ ಮನ । ದೇವಕದಿಂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಳವನ ॥ ೧೮೫ ॥

ಮುರೈ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಭಾಗಗಳನು ಪೇಳಿ । ಚಿತ್ತದಿಂ ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತೆಯನು ॥
ಪತ್ತುವಿಡುವನೆ¹¹ ಬನಿತಜ್ಞೋಳೊಯ್ಯನೆ । ಹೊತ್ತು ಮೂಡಲು ಹೊಡವಂಟ¹² ॥ ೧೮೬ ॥

ಪ್ರಾಣೇಶನು ಕ್ಷೇಮದಿಂದಿರುವನೇ? ಎಂದು ಆಕೆ ಅಣುವನ್ನು ಕೇಳಿದಳು ॥ ೧೭೯ ॥ ಆಗ ಅಣುವನು ತಾನು ಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನಗೆ ಹೇಳಿದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ ಒಂದೂ ಉಳಿಯದಂತೆ, ವಿಚ್ಛಾಪನ ಮಾಡಿದನು ಆದರಿಂದ ಸೀತೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಸಂದವಾಯಿತು ॥ ೧೮೦ ॥ ಅಮ್ಮಾ ನಿಮ್ಮ ದಯೆಯಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ನನಗಿದೆ ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಪತಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಳವಿನ ಮೂಲಕ ತರಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ ॥ ೧೮೧ ॥ ನಿಮ್ಮ ಅರಸನು ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ “ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿರುವ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿ ಬಂದು, ಲಂಕೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ರಾವಣನ ರತಿಯನ್ನು ಚೆಂಡಾಡಿ, ರಾವಣನ ಸಂದತ್ತಿನ ದೇವತೆಯ ಸಹಿತ ಸೀತೆಯನ್ನು ತರುವೆನು” ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ॥ ೧೮೨ ॥ ಆದುದರಿಂದ ನಾಳೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ದಂಡೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಆ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವನು ಅದು ವರೆಗೆ ನೀವು ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಇರಬಹುದು ॥ ೧೮೩ ॥ ತಾಯೇ. ನೀವು ಶರೀರ ಧಾರಣೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಹಲವು ಹಂಬಲಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕು—ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಣುವನು ಸೀತೆಯ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಎರಗಿದನು ॥ ೧೮೪ ॥ ಹೀಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಸೀತೆಯು “ನಿಮ್ಮ ಒಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ವಿಚ್ಛಾಪಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಳು ॥ ೧೮೫ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು

¹ ಜೀವೇಶ್ವರ (ಗ) ² ಬುದ್ಧಿಯೊಳು (ಗ ಚ) ³ ಒಂದಿರಿಸುಳಿಯದೆ (ಗ ಚ) ⁴ × × (ಗ ಚ) ⁵ ನಿಮ್ಮ ಕಳವಿನೊಳು (ಚ)

⁶ ಸನ್ನ (ಚ) ⁷ ನನ್ನೊಡನೆ (ಗ ಚ) ⁸ ನೀವಿನ್ನು (ಚ) ⁹ ಲಂಕೆಯಿಂದಿರುವನು (ಚ) ¹⁰ ಕೊಂಬುದಲ್ಲದಿತ್ತು ಹಲವ (ಗ ಚ.)

¹¹ ಪತ್ತುವಿಡುವನು (ಚ) ¹² ಹೊಡವೊಡಲು (ಗ)

ಆ ನಂದನನ ಪೊಣಮಂಟ್ರಾಗಸದೊಳ | ಗಾನಂದದಿಂದಲಂದಣುವ ||

ಅನದೆ ಬಂದು ಕಂಡೆಣಗಿದನತಿ ಸ | ಸ್ನಾನದಿಂ ರಾಮಚಂದ್ರಮನ¹

|| ೧೪೭ ||

ಮೊಗನ ನೋಡುತ² ರಾಮಚಂದ್ರನವನ ಬಿಗಿ | ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿಯವಳ³ ಕ್ಷೇಮವನು ||

ಮಗುಳಿ ಮಗುಳ⁴ ಕೇಳ್ದನನುಕೂಲರ ಮಾತು | ಸೊಗಸಲ್ಲವೆ ಸೋಮವದನೆ

|| ೧೪೮ ||

ಪೋದುದ ಲಂಕೆಗೆ ರಾವಣನಿಂದಲ್ಲಿ | ಯಾದುದ ಮಂಡೋದರಿಯ⁵ ||

ಆದರಣೆಯ ಸೀತೆಯಿರವ ನೊರೆದ⁶ನನು | ಮೋದ ಮನಕೆ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ

|| ೧೪೯ ||

ಸಚಿವರ ಮುಂದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿರಿದೊಳು ನೃಪ | ನಿಜಯದ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ |

ವ್ರಚುರತೆ ಮಾಡಿ ಪೇಳಿದನವ ಸೀತೆಯ | ಶುಚಿತೆಯನತಿ ವಿನಯದೊಳು⁷

|| ೧೫೦ ||

ಅರಸು ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದರ್ | ದೊರೆಗಳು ಪ್ರಜೆ ಪರಿವಾರ ||

ಪರಿಣಮಿಸಿದರು ಕೊಂಡಾಡಿದರ್ ಸೀತೆಯ | ಇರವಿಗವನ⁸ ಸಾಹಸಕೆ

|| ೧೫೧ ||

ಪರ⁹ಪುರುಷಾರ್ಥಿ ಪಾವನಮೂರ್ತಿ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ | ವರ¹⁰ಸಂಯಮಿ ಸನ್ಮಾನಿ |

ಸುರಪತಿ ವಿಭವ ಮಾನವಮನಸಿಜ ರೂಪ | ನಿರುಪಮಚರಿತನೊಪ್ಪಿದನು

|| ೧೫೨ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ದನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೧೫೩ ||

ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅಣುವನು ಹೇಳಿದನು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗಲು ಹೊರಟನು. || ೧೫೪ || ಆ ಉದ್ಯಾನದಿಂದ ಹನುಮಂತನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಿಂದ, ತಡಮಾಡದೆ ಬಂದು, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡು ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. || ೧೫೫ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಲಿಂಗನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸೀತೆಯ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಕೇಳಿದನು. ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ತಮಗೆ ಅನುಕೂಲರಾಗಿರುವವರ ಮಾತು ಚೆಂದವಲ್ಲವೇ? || ೧೫೬ || ಆಗ ಅಣುವನು, ತಾನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋದುದನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಿ ರಾವಣನಿಂದ ಆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ, ಮಂಡೋದರಿಯ ಆದರ ಕ್ರಮವನ್ನೂ, ಸೀತೆಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವುಂಟಾಗುವಂತೆ ವಿವರಿಸಿದನು. || ೧೫೭ || ಮಂತ್ರಿಯ ಮುಂದೆಯೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೂ, ರಾಜಸಮೂಹದ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಣುವನು ಸೀತೆಯ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು ಎಸ್ತರಿಸಿ, ತಿಳಿಸಿದನು. || ೧೫೮ || ಅಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು, ಸೇರಿದ್ದ ದೊರೆಗಳು, ಪ್ರಜೆ, ಪರಿವಾರದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಸೀತೆಯ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನೂ ಅಣುವನ ಸಾಹಸವನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿ ಹೊಗಳಿದರು. || ೧೫೯ || ವರೋಪಕಾರಿಯೂ, ನಿರ್ಮಲಸ್ವರೂಪನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀರ್ತಿಹೊಂದಿದವನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಪಸ್ವಿಯೂ, ಸನ್ಮಾನವುಳ್ಳವನೂ, ದೇವೇಂದ್ರನಂತಹ ವೈಭವವುಳ್ಳವನೂ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಸುಂದರನಾಗಿರುವವನೂ, ಹೋಲಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದಿರುವ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. || ೧೬೦ || ಈ ದಿನ ನಾನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಸಂಧಿಯು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪೂರ್ಣ

¹ ಸ್ನಾನದಿಂದ ರಾಮನಿಗೆ (ಗ) ಸ್ನಾನದಿಂದ ರಾಮಚಂದ್ರಮನಿಗೆ (ಚ). ² ಕಾಣುತ (ಗ ಚ). ³ ಯವನ (ಗ ಚ). ⁴ ಮಗುಳಿ ಮಗುಳಿ (ಗ ಚ). ⁵ ಮಂಡೋದರಿಯ (ಗ) ⁶ ಯಿರವನೆಲ್ಲವ (ಕ) ⁷ ಶುಚಿತೆಯನಾ ವಿವರದೊಳು (ಕ). ⁸ ಇರವಗಂಡವನ (ಗ) ⁹ ಪರಮ (ಗ). ¹⁰ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಧರ (ಚ)

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ
 ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ
 ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ನಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ।
 ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ
 ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೋಳ
 ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದುದು¹ ಪದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಮಿಸುಪ ಸಂಧಿ

॥ ೧೯೪ ॥

ವಾಯಿತು ಎರೈ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು. ॥ ೧೯೩ ॥
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನೂ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಇರುವವನೂ, ನಿರ್ಮಲ ಗುಣವುಳ್ಳವನೂ, ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಾದ ವಾಗ್ಧೇವತೆಯ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸಚಿವನೂ ಆದ
 ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಳಿಸಿರುವ ರಾಮವಿಜಯಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯಿದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆಯಿತು.
 ॥ ೧೯೪ ॥

೧೫. ಸಂಧಾನದ ಸಂಧಿ

ಶ್ರೀರಮೆಯಾಣ್ಣು ಪೂಜಿತ ಚರಣನ ಶಶಿ । ಯಾ ರವಿಕೋಟಿ ಕಿರಣನ ॥

ಮಾರವಿಜಯ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನರಂಘಿ । ವಾರಿಜಕಭಿವಂದಿಸುವನು ॥ ೧ ॥

ಇಂದ್ರವೈಭವ ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲನ¹ ರೂಪ । ಚಂದ್ರವದನ ಚದುರಿಂದ ॥

ಸಾಂದ್ರ ಸಂತೋಷದಿಂ ಪೇಳುವೆನಾ ರಾಮ । ಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯ ನತ್ತಿಯೊಳು ॥ ೨ ॥

ಲಾಲಿಸು ಲಲನಾಮಣಿಯೆ ಲಾವಣ್ಯದ । ಜಾಲನೆ ಮನ್ಮಥ ನೃಪತಿ ॥

ಪಾಲಿಸುವಧಿದೇವತೆ ರಾಮಚಂದ್ರ ಭೂ । ವಾಲನ ಕಥೆಯ ಪ್ರೀತಿಯೊಳು ॥ ೩ ॥

ನಿಡುಮುಡಿಯಳಿ ನೀರೇಜನದನೆ ಪೊಂ । ಗೊಡ ಮೊಲೆಯಳಿ ಪೊಂಬಾಳಿ ॥

ದೊಡೆಯಳಿ² ರಾಯಂಚೆಯ ನಡೆಯಳಿ ತಳಿ । ರಡಿಯಳಿ³ ಕೇಳು ಕಥೆಯನು ॥ ೪ ॥

ಸವಿನುಡಿಯಳಿ ಸಕ್ಕರೆದುಟಿಯಳಿ ನವ । ಕುವಲಯದಳಿನಿಭ ನೇತ್ರ ॥

ಸವಿವಿಲ್ಲ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯ ವಿಸ್ತರಿಸುವೆ । ವಿವರದೊಳೊಲಿದಾಲಿಪುದು ॥ ೫ ॥

ತೆಱಿದ ರಸಾಗಿ ನಿನ್ನಯ³ ಪಲ್ಲಳ ಕಾಂತಿ । ಪೊಷಪೊಣ್ಣುವಂತಱಿಯದರು ॥

ಅಱುವಂತಱಿಪು ಕೇಳುವೆ ನನ್ನೀ ಮನ । ದೆಱಿಯನೆ ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ॥ ೬ ॥

ಮುಡಿದಿನದೋಲಗದೊಳಗಾ ನೃಪ ತನ । ಗುಱುವ ಮುನ್ನೆಯರನು ಕರಸಿ ॥

ತೆಱಿನಾವುದು ಮುಂದಣ ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ । ಹೊಱಿಗೆ ಯಾವುದು ಪೇಳಿಮೆನಲು ॥ ೭ ॥

ಶ್ರೀಲಕ್ಷ್ಮೀವಲ್ಲಭನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಪಾದವುಳ್ಳ, ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಶ್ವರರ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ॥ ೧ ॥ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗಿಂದನು - “ದೇವೇಂದ್ರನ ವೈಭವವುಳ್ಳ, ಮನ್ಮಥನ ರೂಪವುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯನ್ನು ಚಾತುರ್ಯದಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೂ ಹೇಳುವನು. ॥ ೨ ॥ ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವೇ, ನೌಂದರ್ಯದ ರಾಶಿಯೇ, ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರನು ವಾಲಿಸು ತ್ತಿರುವ ಅಧಿದೇವತೆಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮರಾಜನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳು. ॥ ೩ ॥ ನೀಳವಾದ ಕೂದಲಿನ, ತಾವರೆ ಯಂತಹ ಮುಖದ, ಹೊನ್ನಿನ ಮಡಕೆಯಂತಹ ಮೊಲೆಯ, ಹೊಂಬಾಳೆಯಂತಹ ಪಾದದ, ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ॥ ೪ ॥ ಮಧುರವಾದ ವಚನವನ್ನಾಡುವವಳೆ, ಸಕ್ಕರೆಯಂತಹ ಸಿಹಿಯಾದ ತುಟಿಯವಳೆ, ಹೊಸ ನೈದಿಲೆ-ಯೆಸಳಿನಂತಹ ಕಣ್ಣಿನವಳೆ, ಮನ್ಮಥವಿಜಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವೆನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳು. ॥ ೫ ॥ ಆಗ ಚೇಳಿನಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು - “ಎಲೈ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನೆ, ನಿನ್ನ ಹಲ್ಲುಗಳ ಕಾಂತಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ, ತಿಳಿಯದವರು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು, ಕೇಳುವೆನು.” ॥ ೬ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮರುದಿವಸ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ-ರಾದ ಜನನಾಯಕರನ್ನು ಕರೆಸಿ, “ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮವಾವುದು? ಮುಂದಿನ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಯಾವುದು? ಹೇಳಿ” ಎಂದನು. ॥ ೭ ॥ ಆಗ ಅಣುವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು - “ನಾವು ನಾವು, ಭೇದಗಳಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು

¹ ಇಂಗೋಲ್ವಿಲ್ಲ ಸಮ (ಗ ಚ.) ² ಅರಗಿನುಡಿಯಳಿ ರಾಯಂಚಿ । ನಡೆಯಳಿ (ಗ ಚ) ³ ಈ ಪದ್ಯ ಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ³ ತೆಱಿದರಿಸನವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ (ಗ. ಚ.).

ನುಡಿದನಣುವ ಸಾಮಾಭೇದದಾನಗಳಿಂದೆ । ನಡೆದು¹ನೆಗಳಿ ಕಾರ್ಯವನು ।
ಪಡೆದವರೊಳ²ಗಾಗದಿರೆ ದಂಡೋಪಾಯ । ವಿಡಿದು ಲಂಕೆಯ ಸಾಧಿಸುವ

|| ೮ ||

ಎನಲದಕೊಡಬಟ್ಟು ಸೇನಾಧಿಪಟ್ಟನ । ಮನಮುಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿಯಣುವಗೆ ||
ನಿನಯದಿ ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟನ ಸುಗ್ರೀ । ನನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ರಾಮಚಂದ್ರ

|| ೯ ||

ಆ ರಾಯ ನುಡಿದ ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯ ನನುಗಿಂ । ನಾರಿಂದಲಹುದೆಂದೆನಲು ||
ಆರೈದು ನುಡಿದನಂಗಜ ಮೂವರು ಬಲು । ನೀರರುಂಟಿತಿ ವಿದ್ಯೆಯಲಿ

|| ೧೦ ||

ಬಲ್ಲದನರ್ಥವಿಜಯ³ ಸುರವಿಜಯರೊ । ಇಲ್ಲಿರ್ಪ ಧರ್ಮವಿಜಯರು ||
ಬಲ್ಲರುತ್ತಮ⁴ ಮಧ್ಯಮ ನೀಚ ವಿದ್ಯೆಯೊ । ಇಲ್ಲಿಣೆಯಾದವ⁵ರವರ್ಗೆ

|| ೧೧ ||

ಎನಲಿಂದ ಲಂಕೆಯ ಪೊಕ್ಕು ದಶಾಸ್ಸನ । ಅನುವನೊಡು ವಿಭೀಷಣನ ||
ಮನನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಬರ್ಪವರಾರೊಂ । ದನುವದಿಸಲು⁶ ಸೇಳ್ವ ನವನು

|| ೧೨ ||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಪರೆ ಗಗನಗಾಮಿನಿ ವಿದ್ಯೆ । ಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದರಿಗೆ ||
ಅಲ್ಲದಳಿದ ಮನುಜರಿಗೆ ಗೋಚರಿಸುವು । ದಲ್ಲ ಕೇಳಿನ್ನ ಬಿನ್ನಪನ

|| ೧೩ ||

ಅಣುವಗಲ್ಲದೆ ದಶವದನನು ಕಾರ್ಯನ । ಮಣಿದು ಕೊಡನು ವಿಭೀಷಣನ ||
ಗುಣವನೊಡು ಬರ್ಪ ಮನದೊಳಗಿನೊಂದ । ನೆಣಿಸದೆ ಕಳುಪುವುದವನ

|| ೧೪ ||

ಎಂದೆನಲೊಡಬಟ್ಟು ನೃಪ ಕಳುಹಿದೊಡವ⁷ । ನೊಂದಾಗಿ ವಿಜಯ ಕುಮುದನ⁸ ||
ಅಂದು ಮನೋನೇಗ ರವಿಗತಿಯೆಂದೆಂಬ । ಸಂದ ಖೇಚರಸುತರುಗಳ

|| ೧೫ ||

ಮಾಡೋಣ ಇದರಿಂದ ಅವರು ನಮಗೆ ಒಳಗಾಗದಿದ್ದರೆ, ದಂಡೋಪಾಯದಿಂದ ಲಂಕೆಯನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲುವ" ಎಂದನು || ೮ || ಅಣುವನು ಹೀಗೆನ್ನಲು, ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಮಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿ, ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೇನಾಪತಿಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಅಣುವನಿಗೂ ಯುವರಾಜನ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೂ ಕಟ್ಟಿದನು || ೯ || ಆ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವು ನಮಗ ಯಾರಿಂದ ಆದಿತೆಂದು ಕೇಳಿದನು ಆಗ ಅಂಗಜನು (ಅಂಗದ) ಚೆನ್ನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಹೀಗೆಂದನು - "ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಮಹಾ ವೀರರಿದ್ದಾರೆ" || ೧೦ || ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವರು ಅರ್ಧವಿಜಯ, ಸುರವಿಜಯ, ಧರ್ಮವಿಜಯರು ಇವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ನೀಚವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಸಮಾನರೇ ಇಲ್ಲ". ಎಂದನು || ೧೧ || ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು "ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ರಾವಣನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು, ವಿಭೀಷಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದು, ಬರತಕ್ಕವರು ಯಾರು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಗಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೧೨ || ಎಲೈ ರಾಮನೇ, ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಯನ್ನು ಕೇಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಆಕಾಶಗಾಮಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರಾದವರೇ ಆಗಬೇಕು ಇತರರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು || ೧೩ || 'ಅದುದರಿಂದ ಅಣುವನಿಗಲ್ಲದೆ ಆ ರಾವಣನು ಬಗ್ಗಲಾರನು ವಿಭೀಷಣನ ಗುಣವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಬರಬೇಕಾದರೆ, ನೀನು ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಯೋಚಿಸದೆ, ಅಣುವನನ್ನೇ ಕಳುಹಿಕೊಡಬೇಕು' ಎಂದನು || ೧೪ || ಅಂಗದನು ಹೀಗೆನ್ನಲು ಶ್ರೀರಾಮನು ಒಪ್ಪಿ ವಿಜಯ, ಕುಮುದ, ಮನೋವೇಗ, ರವಿಗತಿ - ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ಖೇಚರ

¹ ನಡೆದು ನೀ (ಚ) ² ಪಡೆದವರೊಳ (ಕ). ³ ಬಲ್ಲದನತ್ರವಿಜಯ (ಗ) ⁴ ವಿದ್ಯನೀಚವಿದ್ಯಗಳಿಂದಿಲ್ಲೆಣೆ (ಕ) ⁵ × (ಗ)
⁶ ದನುವದಿಸಲು (ಗ) ⁷ ಕಳುಹಿದನವ (ಕ) ಕಳುಹಿದನಾತ (ಗ) ⁸ ವಿಜಯಕುಮರನ (ಕ)

ಪೋಗಿ ವಿಭೀಷಣನನು ಕಂಡವಗತಿ । ರಾಗ ಜನಿಸುವಂತೆ ನುಡಿದು ॥
ಆಗವನಿಂ ರಾವಣನ ಕಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ । ಹೇಗೆ ಬಹುದು ಹಾಗೆ ನುಡಿದು ॥ ೧೬ ॥

ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿರುವ ನೀನತಿ ಬೆಟ್ಟಿಯ¹ ಮಾತ । ಸೊಲ್ಲದೆ ಸೊಗಸನೆ ನುಡಿದು ॥
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾ ಬಂದ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತ । ಪಿಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವ ಕಂಡುಕೊಂಬ ॥ ೧೭ ॥

ಎನೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನಹನ ಪಾದ । ವನಜಕೇಳಿಗಿ ಖೇಚರರ ॥
ತನುಜರು ನಾಲ್ವರು ವರಸಿ ಗಗನಗಾ । ಮಿನ್ನಿ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತೆರಳಿದ ॥ ೧೮ ॥

ಆಗಸವಟ್ಟಿಯೊಳತಿ ವೇಗದಿಂ ಬಂದು² । ಪೋಗಿ ಪೊಕ್ಕನು ಲಂಕೆಯನು ॥
ಆ ಗುಣಮಣಿ ವಿಭೀಷಣನರಮನೆಗೈದಿ । ಯಾಗ ಕಂಡರು ಕೇಳವನ ॥ ೧೯ ॥

ಕಳುಹಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೃಪತಿ ನಿಮ್ಮ । ಬಳಿಗೆ ರಾವಣನ ಮುಂದಿಟ್ಟು ॥
ತಳುವದೆ ಬಂದು ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಡೆ³ ಕಾರ್ಯಕೆ । ಬಳಲಬೇಕಲಸದೆ ನೀವು⁴ ॥ ೨೦ ॥

ಎರಡು ಮನೆಗೆ ನೀನೇ ಕರ್ತನವನೊಳ । ಗೆರಡಿಗೆಲ್ಲ ನಮ್ಮೊಳಗವಗೆ ॥
ಎರವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮನು ಕಳುಹಿದ ನಿಮ್ಮ । ಪಿರಿದು ಕೊಂಡಾಡಿ ನಮ್ಮರಸ ॥ ೨೧ ॥

ನುಡಿದನು ಗಡ ಲೇಸ ರಾಣುವೆಯವನ ಕೈ । ವಿಡಿದಿಹುದು ಗಡ ನಂಬಿದರ ॥
ಕೆಡಿಸುವನಲ್ಲ ಗಡೆಂದು ನುಡಿದು ನಿ । ನೈಡೆಗೆ ಕಳುಹಿದ ನಮ್ಮರಸ ॥ ೨೨ ॥

ಕುಮಾರಕರೊಡನೆ ಅಣುವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ॥ ೧೫ ॥ ರಾಮನು ಅಣುವನನ್ನು ಕಳುಹಿಕೊಡುತ್ತ, ತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ, ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗುವಂತೆ ಮಾತಾಡಿ, ಅವನನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ರಾವಣನನ್ನು ಕಂಡು, ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ॥ ೧೬ ॥ ಎಲೈ ಅಣುವನೇ, ನೀನು ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾತನ್ನು ಆಡದೆ, ಸೊಗಸಾದುದನ್ನೇ ಮಾತಾಡಿ, ಬಾ. ಇಷ್ಟೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಂದರೆ, ಆ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಆ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ—ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೧೭ ॥ ಹೀಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೂಚಿಸಲು ಅಣುವನು, ಅವನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ವಂದಿಸಿ, ನಾಲ್ವರು ಖೇಚರಕುಮಾರರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಗಗನಗಾಮಿನೀ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಲಂಕೆಗೆ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೧೮ ॥ ಅಣುವನು ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ಬಂದು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ರತ್ನನಾದ ವಿಭೀಷಣನ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲರು ಕಂಡರು ॥ ೧೯ ॥ ಅಣುವನು ವಿಭೀಷಣನೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು—“ನಮ್ಮನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮ ಚಂದ್ರನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ರಾವಣನ ಮುಂದೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಕಾಣಿಸಿರಿ. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಳಲಬೇಕಾಗಿದೆ, ॥ ೨೦ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮನೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಮನೆ—ಈ ಎರಡೂ ಮನೆಗಳಿಗೆ ನೀನೇ ಯಜಮಾನನು—ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ, ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಏನೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊಗಳಿ, ಆ ಶ್ರೀರಾಮನು ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ॥ ೨೧ ॥ “ವಿಭೀಷಣನು ಒಳ್ಳಿತನ್ನೇ ಮಾತಾಡುವನು. ಅವನಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವೂ ವಶಗತವಾಗಿಯೇ ಇದೆಯಂತೆ, ನಂಬಿದವರನ್ನು ಅವನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವವನಲ್ಲವಂತೆ” ಎಂದು ನಮ್ಮೊಡೆಯ ಶ್ರೀರಾಮನು

¹ ಬೇಟೆಯ (ಕ) ² ವೇಗದಿಂದ (ಗ ಚ.) ³ ಕೊಂಬ (ಚ). ⁴ ಬೇಕರಸ ನೀವೆಂದು (ಚ). ೨೦ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ೩೪ನೆ ಪದ್ಯದ ಕೊನೆತನಕ ಗ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾತವಾಗಿದೆ

ಆವ ಜನ್ಮದ ನೇಹವೆಂದೊಯೆನು ನಾ | ನಾವನು ಕುಲಕೇಳ್ದು ನಿನ್ನ¹
ರಾವಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಸೃಪತಿಗೆಂ | ದಾ ವಿಭೀಷಣಗೆ ಪೇಳಿದನು

|| ೨೩ ||

ಪರಮಾರ್ಥ² ಗಡ ಪರಪುರುಷಾರ್ಥ ಗಡ ಜನ | ಚರಣದೊಳತಿಹಿತನು ಗಡ ||
ಸರಸಸನ್ನಾಹಿ ಗಡೆಂದು ನುಡಿದು ನ | ಮ್ಮರಸನಟ್ಟಿದ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ

|| ೨೪ ||

ಭಾವಿಸಲೈವತ್ತು ಕೋಟಿ ಯೆಂಬತ್ತಾಲ್ಕು | ತೀವಿದ ಚತುರಂಗಬಲವು ||
ಆ ವಿಭುವಿಗೆ ಮೂಱುವರೆ ಕೋಟಿ ಖೇಚರ | ರಾನಾಗಲಿಹರು ಕೇಳರಸ

|| ೨೫ ||

ಇನಿತು ನೆರೆದ ಬಲವೆರಸಿ ಲಂಕೇಶನೊ | ಇನುವರವನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ||
ವನಿತೆಯ ಕೊಂಡೊಯ್ದ ಶಕ್ತಿಯುಂಟವ ನಿ | ಮ್ಮನುಬಂಧಿಕೆಯನು ಬಯಸಿ

|| ೨೬ ||

ಕಡದಂತೆ ಮಾಡಿ ಕಾಣಿಸಿ ರಾವಣನ ಮುಂದೆ | ನುಡಿದು ಬಿಡಿಸಿ ಸೀತೆಯನು ||
ಕೊಡಿಸಿ ನೀ ಪೇಳಿ ಕೊಡದೊಡೆಮಗಿನ್ನಿದು | ಕಡೆಯೆಂದು ನುಡಿದನಂದಣುವ

|| ೨೭ ||

ನುಡಿದಣುವನ ಮಾತಿಗೆ ರಾಮಚಂದ್ರನ | ನುಡಿಗೆಯವನ ತರಹರಕೆ ||
ಪಡಿಗಾಣೆನೆಂದು ಪೊಗಳಿಯವರೊಡವರೆ | ನಡೆದನಂದರಮನೆಗಾಗಿ

|| ೨೮ ||

ಬಂದು ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾಗಿಲ ದಾಟಿ ರಾವಣ | ನಂದಿಪೂರ್ವಚಾವಡಿಯಲಿ ||
ನಿಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನಿವರಯೋಧ್ಯಾಪುರ | ದಿಂದಲಟ್ಟಿದ ರಾಮಚಂದ್ರ

|| ೨೯ ||

ಹೇಳಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿರುತ್ತಾನೆ || ೨೨ || ಯಾವ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೋ ತಿಳಿಯೆನು ನಾನು ನಿನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ—ಎಂದು ಅಣುವನು ಹೇಳಿದನು. || ೨೩ || ಪರಮಾರ್ಥವುಳ್ಳವನು, ವರೋವಕಾರ ಮಾಡುವವನು, ಜಿನಭಕ್ತನು, ರಸಿಕನು, ಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳವನು—ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಿಳಿದು ಶ್ರೀರಾಮನು ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದಾನೆ || ೨೪ || ಆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಐವತ್ತುಕೋಟಿ ಎಂಬತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಚತುರಂಗಸೇನೆಯಿದ್ದೆಯಲ್ಲದೆ ಮೂರುವರೆ ಕೋಟಿ ಖೇಚರಸೈನ್ಯವೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ || ೨೫ || ಇಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಬಲವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿ ರಾವಣನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗುವ ಶಕ್ತಿ ಅವನಿಗಿದೆ ಆದರೂ ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಸ್ನೇಹವನ್ನು ಒಯಸಿದ್ದಾನೆ || ೨೬ || ಕೇಡಾಗದಂತೆ ಯತ್ನಿಸಿ, ನಮ್ಮನ್ನು ರಾವಣನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ, ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ನೀವು ಕೊಡಿಸಬೇಕು ನೀವು ಹೇಳಿಯೂ ಅವನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ಇದೇ ಕೊನೆ—ಎಂದು ಅಣುವನು ಹೇಳಿದನು || ೨೭ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಅಣುವನ ಮಾತಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಾತಿಗೂ ಸಹನೆಗೂ ಸರಿಕಾಣೆನು—ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಕೊಂಡಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ರಾವಣನ ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದನು || ೨೮ || ಬರುತ್ತ ನಾಲ್ಕೈದು ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ರಾವಣನು ಇರುವ ಒಳಚಾವಡಿಗೆ ಬಂದು, ವಿಭೀಷಣನು ಹೀಗೆ ವಿಚ್ಛಾಳಿಸಿದನು—“ಇವರನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಆಯೋಧ್ಯೆಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ” || ೨೯ || ಆಪರು ತಂದ ಶ್ರೀವತ್ಸಚಿಹ್ನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪತ್ರವನ್ನು ರಾವಣನ ಮುಂದಿಕ್ಕಲು, ‘ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡಿಸಿಡು’ ಎಂದು ರಾವಣನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೇಳಿದನು ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು

¹ ಕೂಲ ಕೇಳು ನಿಮ್ಮ (ಚ) ² ಪರಮಾರ್ಥ (ಚ)

ತಂದ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಭನಮಪ್ಪೋಲೆಯು | ಮುಂದಿಕ್ಕೆ ಪೊಣಗಿಕ್ಕೊಂದು ||
ಅಂದು ಕೋಪದೊಳು ನುಡಿದ ರಾವಣನಿಗಿಂ | ತೆಂದು ನುಡಿದ ವಿಭೀಷಣನು || ೩೦ ||

ಓಲೆಯನೋದಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯವ ಕಂಡು | ಮೇಲನರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿ ||
ಪಾಲಿಪುದೆನ್ನ ಬಿನ್ನಪವೆನೆ ಲಿಖಿತನಿ | ಗಾಲಸ್ಯದಿಂದ ಪೇಳಿದನು || ೩೧ ||

ತಡಬಡಿಸದೆ ಹಿಂದು ಮೆಟ್ಟಿದೆ¹ ವಾಚಕ | ವಡಗದೆ ವಕ್ಕಣೆ ಕೆಡದೆ² ||
ಎಡರಡಸದೆ ರಸವೊಪ್ಪಿವಂತೆ³ ರಾಯಸ | ನಿಡಿದವನೋದಿದನಿಂತು || ೩೨ ||

ಶ್ರೀಮತ್ಸಾಕೇತ ಪುರವರ ಭರತ ಶಿ | ಪಾಮಾಣಿ ಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ||
ಪ್ರೇಮದ ಪತಿಯಾದ ಕಲೆನೆಲೆಯನಿಪ⁴ ಶ್ರೀ | ರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾವಣನಿಗೆ || ೩೩ ||

ಅಱುಪುವ ಕಾರ್ಯ ಕಳವಿಲಿ ಸೀತೆಯ ನೀ | ನಱಿಯದೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದಡೇನು ||
ದುಱುದುಂಬಿತನ ಬೇಡ ವಿನಮಿಕುಲಕೆ ಬಲು | ಗೊಱತೆಯೆಂಬುದ ನೀನಱಿತು || ೩೪ ||

ಸೀತೆಯನೊಪ್ಪಿಸು ನಿನ್ನ ಮಹಾತ್ಮೆಗೆ | ನೀತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬುದನು ||
ನೀ ತಿಳಿಯೆಂದೋಲೆಯೊಕ್ಕಣೆ⁵ಯಿರೆ ಕೇಳಿ | ದಾತ ನುಡಿದನಿಂತೆಂದು || ೩೫ ||

ಅಱಿಯದೆ ತಂದವನಲ್ಲ ಜಾನಕಿಯ ನಾ | ನಱಿದು ತಂದೆನು ತಪ್ಪೇನು⁶ ||
ಮಱಿಯೇಕೆ ಬಿಡೆ ಕನಸಿನೊಳೆಂದು ರಾವಣ | ಹೊಱಿಗೆಯ ಮಾತ ನುಡಿದನು || ೩೬ ||

ಜನಕ ನಾನಱಿಯದಂದದೊಳು ಸ್ವಯಂವರ | ವನು ಮಾಡಿ ರಾಮಗೆ ತನ್ನ ||
ತನುಜೆಯ ಕೊಟ್ಟ ನಾನಱಿದ ಬಳಿಕ ತಂ | ದೆನು ತಪ್ಪೇನಿದಕೆಂದ⁷ || ೩೭ ||

|| ೩೦ || “ಎಲೈ ಅಣ್ಣನೇ, ತಂದ ಈ ಓಲೆಯನ್ನು ಓದಿಸಿ. ಆ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ” ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ರಾವಣನು ಪತ್ರವಾಚಕನಿಗೆ ಓದಲು ಹೇಳಿದನು. || ೩೧ || ಆಗ ಆ ರಾಯಸದವನು ಗಡಿಬಿಡಿಯಾಗದೆ, ಹಿಂಜರಿಯದೆ, ಉಚ್ಚಾರಣೆ ಕೆಡದೆ, ಒಕ್ಕಣೆ ತಪ್ಪಿಹೋಗದೆ, ತೊಂದರೆಯಾಗದಂತೆ, ರಸವೊಸರುವಂತೆ ಆ ಓಲೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಓದಿದನು. || ೩೨ || ಶ್ರೀಯುಕ್ತವಾದ ನಾಕೇತಪುರಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನೂ, ಭರತವಂಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರೇಮದ ವಲ್ಲಭನೂ, ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾವಣನಿಗೆ || ೩೩ || ತಿಳಿಸತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯ—“ನೀನು ನನ್ನ ಮಡದಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಕಳವಿನಿಂದ ಕೊಂಡುಹೋಗಿರುತ್ತಿ. ಆದರೇನು? ಇನ್ನಾದರೂ ನಿನ್ನ ದುಷ್ಟವರ್ತನೆ ಬೇಡ ಇದರಿಂದ ವಿನಮಿ ವಂಶಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ || ೩೪ || ಹೀಗೆ ತಿಳಿದು ಸೀತೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸು. ನಿನ್ನ ಮಹತ್ವಕ್ಕೂ ಇದು ನೀತಿಯಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ”—ಹೀಗೆಂದು ಆ ಓಲೆಯ ಒಕ್ಕಣೆಯಿದ್ದಿತು ಇದನ್ನು ರಾವಣನು ಕೇಳಿ, ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು || ೩೫ || “ಸೀತೆಯನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿಯದೆ ತಂದಿಲ್ಲ, ತಿಳಿದೇ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನಿದೆ? ಮುಚ್ಚುಮರೆಯ ಮಾತು ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಕನಸಿನಲ್ಲೂ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡೆನು” ಎಂದು ರಾವಣನು ಶೌರ್ಯದ ಮಾತನ್ನು ನುಡಿದನು. || ೩೬ || ಜನಕರಾಜನು ನನಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ತನ್ನ

¹ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿದೆ (ಚ). ² ವಕ್ಕಣೆಗೆಡದೆ (ಚ). ³ ವೊಪ್ಪಿವಂತು (ಚ) ⁴ ಕುಶಲನಿಪ (ಚ) ⁵ ದೋಲೆವಕ್ಕಣೆ (ಚ) ⁶ ನಾನವಳ (ಚ).

⁷ ತಪ್ಪೇನಿದಕೆಂದನವನು (ಚ)

ಸತ್ಯವುಳ್ಳಡೆ ಬಂದು ¹ಕಾದಿ ನನಗೆ ನಿ | ಸ್ವತ್ಯವ ಮಾಡಿ¹ ಸೀತೆಯನು ||
ಸತ್ಯದಿಂ ಪಿಡಿದು² ಪೋಗಿಂದು ಪೇಳಿಂದು ಮ | ಹತ್ಯದ ಮಾತನಾಡಿದನು || ೪೮ ||

ನುಡಿದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ಪೆಟರಿಗಾಜ್ಜೆಯ ಮಾಡಿ | ನಡೆಸಿಕೊಳುವರಿಗಿಂತಪ್ಪ³ ||
⁴ನುಡಿ ಚೆನ್ನಾಯಿತು ಬಿಡು ಸೀತೆಯನೆಂದು | ನುಡಿದನಗ್ರಜಗನುಜಾತ⁴ || ೪೯ ||

ಸ್ತ್ರೀರತ್ನ ಮೊದಲಾದನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನಗಳು ವಿ | ಚಾರಿಸೆ ಚಕ್ರೇಶ್ವರಗೆ ||
ಸೇರುವವೆಂಬುದಾ ಬಾಲ⁵ ಗೋಪಾಲಕ | ರಾರೈದು ನೋಡಿ ನೀನೆಂದು⁶ || ೫೦ ||

ನನಗೆ ತಕ್ಕುದ ನಾ ತಂದೊಡೆ ಕೊಱತೆಯೆ | ಜನಕ ನನ್ನೊಯದೆ⁷ ತನ್ನ ||
ತನುಜೆಯ ರಾಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಡೆಳಿದು⁸ತಂ | ದೆನು ಯೆನಲಣುವನಿಂತೆಂದ || ೫೧ ||

ಅವ ದೇಶವನಿಱಿದಾವ ರಾಯನ ಮುಱಿ⁹ | ದಾವ ವೀರರ ನೆಱಿ ಮುರಿದು¹⁰ ||
ಅವ ಬಲ್ಲಾಳ್ತನದೊಳು ತಂದೆ ನಾಣ್ಣದೆ | ಯೀ ವಚನವನಾಡುವರೆ¹¹ || ೫೨ ||

ಭರತ ಸಗರ ಸನತ್ಕುಮಾರ ಶತ್ರುಘ್ನರು¹² | ಧರೆಯನಾಳಿದರದರೊಳಗೆ¹³ ||
ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಧುಸೂದನ ಕೇಶವ¹⁴ | ರಿರದಾಳಿದರು ತ್ರಿಖಂಡವನು¹⁵ || ೫೩ ||

ಅವರೊಳಿಂತಪ್ಪ ದುಶ್ಚಾರಿಶ್ರರಿಲ್ಲ ನಿ | ನೈವೀಕ¹⁶ತನದಿಂದ ನಿನ್ನ ||
ಹವಣಿಯದೆ ತಂದೆ ಸೀತೆಯನೊಪ್ಪಿಸಿ | ತನೆ ಬಾಳುವುದು ಕೇಳು ನೀನು || ೫೪ ||

ಮಗಳನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ನನಗೆ ಇದು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಆ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದೆನು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪೇನು? || ೩೭ || ಆ ರಾಮನಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಸತ್ಯಹೀನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಸೀತೆಯನ್ನು ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿ—ಹೀಗೆ ಹೇಳು” ಎಂದು ರಾವಣನು ಘನತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದನು || ೩೮ || ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಭೀಷಣನು “ಇತರರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸರಿದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿನ್ನಂಥವರು ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದೆ! ಚೆನ್ನಾಯಿತು! ನೀನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡು” ಎಂದು ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೩೯ || ಆಗ ರಾವಣನು ಹೀಗೆಂದನು— “ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನಗಳು, ಯೋಚಿಸುವುದಾದರೆ ಮಹಾರಾಜನಿಗೇ ಸೇರತಕ್ಕವೆಂದು ಬಾಲಕರೂ ಬಲ್ಲರು, ಗೋವಳರು ಕೂಡ ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ ನೀವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ || ೪೦ || ನನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು ನಾನು ತಂದರೆ ಕೊರತೆಯೇನು? ಆ ಜನಕನು ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ, ನಾನು ಹೋಗಿ ಎಳೆದು ತಂದಿರುತ್ತೇನೆ” ಹೀಗೆಂದು ರಾವಣನು ಹೇಳಿದಾಗ ಅಣುವನು ಹೀಗೆಂದನು || ೪೧ || “ಆಹಾ! ಇಂತಹ ಮಾತನ್ನಾಡುವೆಯಲ್ಲ! ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನೀನು ಯಾವ ದೇಶದವರೊಡನೆ ಕಾದಾಡಿ, ಯಾವ ರಾಜನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಯಾವ ವರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಭಂಗಿಸಿ, ಯಾವ ಶೌರ್ಮದಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದಿರುವೆ? ನಾಚಿಕೆಪಡದೆ ಹೇಳು || ೪೨ || ಈ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಭರತ, ಸಗರ, ಸನತ್ಕುಮಾರ, ಶತ್ರುಘ್ನ ಮುಂತಾದವರು ಆಳಿದರು ಇವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಮಧುಸೂದನ ಕೇಶವರು ತ್ರಿಖಂಡವನ್ನು ಆಳಿದರು || ೪೩ || ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಿನ್ನಂತಹ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯವರಿಲ್ಲ.

¹ ನಮ್ಮನು ಸೋಲಿಸಿ ಸತ್ಯದಿಂದಲಿ (ಕ) ² ಕೊಂಡು (ಚ) ³ ಕೊಳ್ಳರಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ (ಗ ಚ). ⁴ ನಡೆತಪ್ಪಿ ನಡೆವುದಯುಕ್ತವೆಂದಣುವಗೆ | ನುಡಿದ ತಾನಿತು ರಾವಣನು (ಚ) ⁵ ವೆಂಬುದಪಾಲ (ಕ) ವೆಂಬುದಾಪಾಲ (ಚ) ⁶ ದು ಬಲ್ಲದವನು (ಚ) ⁷ ನಾನೊಯದೆ (ಚ) ⁸ ಕೊಟ್ಟೊಡೆಳಿದು (ಚ) ⁹ ಬಗೆಯಲಿ ತಂದೆಯೊ ಸೀತೆಯರಗೆಲಿ (ಕ) ದೇಶಗಿರಿದಾವರಾಯನ ಮುಱಿ (ಗ). ¹⁰ ಗೆಲಿದು (ಚ) ¹¹ ವಚನವನಾಡಬಹುದೆ (ಚ) ¹² ಸತ್ಯಘ್ನರು (ಚ). ¹³ ರವರೊಳಗೆ (ಗ) ¹⁴ ಕೇಳವ (ಚ). ¹⁵ ಪಡ್ವಂಡವನು (ಚ) ¹⁶ ನೀನವೀಕ (ಚ)

ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಸಿರಿ ಜಸ ಜಯವೆಣ್ಣು | ನಿಲ್ಲವು ಮರಣವ ಪಡೆನೆ ||

ಪೊಲ್ಲನೆ ಬಂದಡಸಿತು ನಿನಗೀ ನಡೆ | ಯಲ್ಲನೆಂದಣುವ ನುಡಿದನು

|| ೪೫ ||

ಗರಳಾಂಬಕಾಹಿಯ¹ ಮಣೆಯನು ಸಿಂಗದ | ಹರಣವ ನನ್ನ ಕೈಸಾರ್ಥ ||

ತರುಣಿಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಬವನಾರೆನುತ ತ | ನ್ನರಮನೆಗವನೈದಿದನು²

|| ೪೬ ||

ಅತ್ತರಮನೆಗೆದ್ದು ಪೋಗಲು³ ರಾವಣ | ಮತ್ತಿತ್ತ⁴ ಕುಂಭನಿಕುಂಭ ||

ಮತ್ತಿಂದ್ರಜಿತು ವಿದ್ರವರ್ಮಾದಿ⁵ ಕುವರರಂ | ದೊತ್ತಿ ನುಡಿಯಲಣುವನನು⁶

|| ೪೭ ||

ಕೆಡೆನುಡಿದಣುವನಂತೆಂದ ಪೆಂಡಿರ ಮುಂ | ಗಡೆಯೊಳೀ ಮಾತು ಕಾಳೆಗದ ||

ಎಡೆಯೊಳು ನಾಳೆಯುಯಿಬಹುದೆಂದಂ | ನುಡಿದನು ರಾಜಕುವರರ

|| ೪೮ ||

ಅಯಿಬಹುದು ನಾಳೆ ಕಾಳಗದೊಳಗೀ | ಹೊಯಿಗಿಯ ಬಲು ವೀರತೆಯ ||

ತೆನನಂದಣುವನಾ ರಾಜಕುಮಾರರ | ಜಯದಲ್ಲಂದ⁷ ತೆರಳಿದ⁸

|| ೪೯ ||

ಪೊಣಮಟ್ಟಣುವನಲ್ಲಿಂ ಬಂದು ವನದೊಳು | ಸೆತೆಯಿರ್ದ ಸೀತೆಯುಯಿದ ||

ತೆನದೊಳಗಿರಲತ್ತ ಮಂಡೋದರಿ ಮನ | ದೆನಕದಿಂ ಬಂದಳಾಯೆಡೆಗೆ

|| ೫೦ ||

ಸೀತೆನೆರಸಿ ಮಂಡೋದರಿ ಪಾರಣೆಮಾಡಿ | ಪ್ರೀತಿಯ ನುಡಿದರಮನೆಗೆ ||

ಆ ತರಳಾಕ್ಷಿ ಪೋದಳು ಪೋದ ಬಳಿಕಂಬು | ಜಾತವದನೆ ಕೇಳಣುವ

|| ೫೧ ||

ನೀನು ವಿವೇಕಶೂನ್ಯನಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಹವಣನ್ನರಿಯದೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದಿರುತ್ತೀ. ನೀನು ಆಕೆಯನ್ನು ರಾಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಬಾಳಬೇಕು || ೪೪ || ಅದಲ್ಲವಾದರೆ ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ಜಯ ಎಂಬ ದೇವತೆಯರು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಾರರು. ನೀನು ಸಾಯುವೆ. ನಿನಗೆ ಕೇಡು ಬಂದು ಸೇರುವುದು. ನಿನಗಿದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ನಡತೆಯಲ್ಲ—ಎಂದು ಅಣುವನು ಹೇಳಿದನು. || ೪೫ || ಆಗ ರಾವಣನು “ವಿಷಸರ್ಪನ ಹೆಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನವನ್ನೂ, ಸಿಂಹದ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ, ನನ್ನ ಕೈನೇರಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವನು ಯಾರು?” ಎನ್ನುತ್ತ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. || ೪೬ || ರಾವಣನು ಅತ್ತ ಅರಮನೆಯ ಒಳಗೆ ನಡೆಯಲು ಇತ್ತ ಕುಂಭ. ನಿಕುಂಭ, ಇಂದ್ರಜಿತು, ಇಂದ್ರವರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಕುಮಾರಕರು ಅಣುವನನ್ನು ಕೇಳುಮಾಡಿ ಮಾತಾಡಿದರು. || ೪೭ || ಆಗ ಅಣುವನು ಅವರನ್ನು ಕೆಡಹುವಂತೆ ಹೀಗೆ ನುಡಿದನು—“ಹೆಂಗುಸರ ಮುಂದೆ ನಿಮ್ಮ ಇಂತಹ ಮಾತು ನಡೆಯಬಹುದು. ನಾಳೆ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಏನಾಗುತ್ತದೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು” ಎಂದು ಆ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೪೮ || ನಿಮ್ಮ ಈ ದರ್ಪವನ್ನೂ ವೀರತ್ವವನ್ನೂ ನಾಳಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು—ಎಂದು ಅಣುವನು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿಂದಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದನು. || ೪೯ || ಅಣುವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಸರ್ವತುಳ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಾಗಿದ್ದ ಸೀತೆಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಇದ್ದನು. ಹೀಗಿರಲು ಇತ್ತ ಮಂಡೋದರಿ ಮನದ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. || ೫೦ || ಮಂಡೋದರಿಯು ಸೀತೆಯೊಡನೆ ವಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮೇಲೆ ಅಣುವನು ಅಲ್ಲಿಂದ

¹ ಗರಳಾಂಬ ಕಾಹಿಯ (ಕ). ² ಮನೆಯನು ಪೊಕ್ಕನವನು (ಗ.ಚ). ³ ಪೋಗೆ (ಚ). ⁴ ಮತ್ತಿತ್ತಲಾ (ಚ). ⁵ ಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿ (ಗ.ಚ.).
⁶ ನುಡಿದರಣುವನನು (ಗ). ⁷ × (ಗ). ⁸ ತೆರಳಿದನು (ಗ).

ಅಲ್ಲಿಂದ ಪೂಜನುಟ್ಟಿವೇಗದಿಂದ ತಳು | ನಿಲ್ಲದಾ ಯೆಡೆಯನಂದಣುವ¹ ||

ನಿಲ್ಲದೆ ಬಂದು ಕಂಡನು ರಾಘವನ ಪಾದ | ಪಲ್ಲವಗಳ ಪದ್ಮನೇತ್ರೈ

|| ೫೨ ||

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸು ರಾವಣರಾಜನಿಗೆ² ನಾ | ನಾವ ಬಗೆಯೊಳು ಪೇಳಿದೊಡೆ ||

ದೇವಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿತಿಲ್ಲವನಿಗೆ³ | ನೀವು ಹಠವನೆಣಿಸುವುದು⁴

|| ೫೩ ||

ಹಲವು ರೀತಿಗಳಿಂದ ಹಲವು ಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ | ಹಲವು ಬೆದರಿಕೆಗಳಿಂದ ||

ಹಲವು ನೀತಿಗಳಿಂದ ಪೇಳಿದನವ ನಿಮ್ಮ | ಲಲನೆಯ ಬಿಟ್ಟು ದಿಲ್ಲರಸ

|| ೫೪ ||

ಮೂಱುಪಾಯಕ್ಕೆ ವಶವಲ್ಲ ದಶಾಸ್ತ್ರನು | ಮೀಡಿದ ಕಡೆಯುಪಾಯದಲಿ ||

ಗಾಱುಮಾಡುವುದ ನೀನೆಣಿಸೆಂದು ನೈಪತಿಗೆ | ಕೀಡು ಪೇಳಿದನಂದಣುವ

|| ೫೫ ||

ಸರ್ವೋಪಾಯದಿಂದೊಡಬಡಿಸಿದನು ನಿ | ಗರ್ವತೆಯಿಂದ ರಾವಣನು ||

ಸರ್ವಧಾ ಸೀತೆಯ ಬಿಡೆನೆಂದವನತಿ | ಗರ್ವದ ಮಾತನಾಡಿದನು

|| ೫೬ ||

ಆ ನುಡಿಗೇಳಿ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಚತುರಂಗ | ಸೇನೆವರಸು ರಾಮಚಂದ್ರ ||

ಆನದೆ ನಡೆದು ಬರುತ್ತ⁵ ಬರುತ್ತಿರೆ ಬಲು ಕಾನನದೊಳು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ

|| ೫೭ ||

ಅಣಲೆಯಂಬಟೆಯರೆನೆಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವರ ಬಲು | ಗುಣಿಕೆ ತಡಸ ತಾಳಿ ನೆಲ್ಲಿ ||

ಹುಣಿಸೆ ಬಸುರಿ ಬೇವು⁶ ಮೊದಲಾದ ತರುಗಳು | ಎಣಿಕೆಗೆ ನಿಲುವದಲ್ಲಹವು

|| ೫೮ ||

ಬೇಲ ಬೇವು ಬೆಲ್ಲವತ್ತ ಕಗ್ಗಲಿ ದಿಂಡ | ಜಾಲ ಸುಜ್ವಲು⁷ ಮುತ್ತಿ ಕಡವ ||

ಹಾಲೆ ಹಾದರಿ ಬನ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ತರುಗಳ | ಜಾಲದಿಂದೆಸೆದುದಾ ವಿಸಿನ

|| ೫೯ ||

ಹೊರಟನು. || ೫೧ || ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ತಳಿರಡಿಗಳನ್ನು ಕಂಡನು || ೫೨ || ಎಲೈ ದೇವನೇ, ಕೇಳು ನಾನು ಆ ರಾವಣೇಶ್ವರನಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರೂ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದುದನ್ನು ನೀವೇ ಯೋಚಿಸಬೇಕು || ೫೩ || ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಹಲವು ರೀತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹಲವು ಬೆದರಿಕೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹಲವು ನೀತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಹಲವು ಸೂಚನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹೇಳಿದನು ಆದರೆ ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಮಡದಿಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ || ೫೪ || ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಉಪಾಯಗಳಿಗೆ ರಾವಣನು ಅಸುಕೂಲನಾಗುವವನ್ನಲ್ಲ ಇನ್ನು ಉಳಿದ ದಂಡವೆಂಬ ಕೊನೆಯ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವುದನ್ನೇ ನೀನು ಯೋಚಿಸು. ಎಂದು ಅಣುವನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು || ೫೫ || ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಅವನನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು, ಆದರೆ ಆ ರಾವಣನು ಮಹಾಗರ್ವಿಯಾಗಿ “ಸೀತೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡೆನು” ಎಂದು ಗರ್ವದ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದನು || ೫೬ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ರಾಮನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕೋಪಗೊಂಡು ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ತಡಮಾಡದೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು || ೫೭ || ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಣಿರೆ, ಅಂಬಟೆ, ಅರೆನೆಲ್ಲಿ, ಬಿಲ್ವ, ಬಲುಗುಣಿಕೆ, ತಡಸ, ತಾಳೆ, ನೆಲ್ಲಿ, ಹುಣಿಸೆ, ಬಸುರಿ, ಬೇವು, ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವೃಕ್ಷಗಳಿದ್ದವು. || ೫೮ || ಬೇಲ, ಬೇವು, ಬಿಲ್ವಪತ್ರ, ಕಗ್ಗಲಿ, ದಿಂಡಜಾಲ, ಸುಜ್ವಲು, ಮುತ್ತಿ,

¹ ತಳುವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಂದಾಯ (ಗ ಚ) ² ದಶಾಸ್ತ್ರನ ಕಂಡು (ಗ ಚ) ³ ಕಳುಹಿತಿಲ್ಲವನಿಗೆ (ಗ ಚ) ⁴ ಹರುವನೆಣಿಸುವುದು (ಕ)
⁵ ನಡೆದು ನಡೆದು (ಗ ಚ.). ⁶ ಹೂರಬೇವು (ಚ) ⁷ ಸುಜ್ವಲು (ಚ)

ಅರಳಿಯಾಲ ಮತ್ತಿ ಗೋಣಿ ಬಸುರಿ ತುಂ । ಬುರ¹ ಕಕ್ಕೆ ಬಲು ಚೆಲ್ಲಂಗಿ² ॥

ಅರಿಟಳ³ನಾದುಂಬರ ಹೊನ್ನೆ ಬನ್ನಿಯ । ತರುಗಳಿಂದೆಸೆದುದಾ ಕಾಡು ॥ ೬೦ ॥

ಸೊಡಲಿ ಬೆಂಡುಗ⁴ಸೀಗೆ ಗದುಗು ಕೀಚಕದೊಟ್ಟ⁵ । ಗೊಡಕಿಲು⁶ ಕಾರೆ ಕೆಂಜಿಗೆಯ ॥

ಗಿಡು ಮುಳ್ಳುವೆಳೆಗಳ ಗಡಣದಿಂದಾ ಕಾಡು । ಕಡುಗುವುನಡೆದು ರಾಜಿಪುದು ॥ ೬೧ ॥

ಮರೆ ಮುಚ್ಚು ಮುಸುವ ಮೂಗುರಿ ಮೊಲ ಪುಲಿ ಪುಲ್ಲೆ । ಕರಡಿ ಕಡವ ಕಾಟ⁷ಪಂದಿ ॥

ತರುವಂದಿ ನರಿ ತೋಳ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಗಳ⁸ । ನೆರವಿಯಿಂದೆಸೆದುದಾ ಕಾಡು ॥ ೬೨ ॥

ಹರಡೆ ಹಸುಬ ಹಂಗ ಹಾವುದಲೆಗ ಹದ್ದು । ಮರವಕ್ಕಿ ಕಕ್ಕರ⁹ಗವುಜ ॥

ಕರಿಯನೆಸಡ ಸೋಗೆ ಸೋರೆ ಪಿಕಗಳ¹⁰ಪಿಣೆ । ದರುವಕ್ಕಿ¹¹ಯಿಂದೊಪ್ಪಿತಡವಿ ॥ ೬೩ ॥

ಬಲೆ ಕಾಲ್ಕಣ್ಣಿ ಗುನ್ನಲು¹²ಗೂಡಿಸಲು । ಬಲು ದಸಿಯುರುಳುಳಿಯಿಂದ ॥

ನೆಲಗಪ್ಪುಗಳಿಂದ ಮೃಗಗಳ ಹರಣವ । ತೊಲಗಿಸುವರು ಬೇಡರಲ್ಲಿ ॥ ೬೪ ॥

ಹಾಸುವಲೆಗಳಿಂದ ಹರಿವಲೆಯಿಂದತಿ । ಬೀಸುವಲೆಯ ಕಣ್ಣೆವಲೆಯಿಂ¹³ ॥

ಸೂಸುವಲೆಗಳಿಂದೆ ಬೇಂಟೆಯ ಜನರಲ್ಲಿ । ಘಾಸಿ¹⁴ಮಾಡುವರು ಮೃಗಗಳ ॥ ೬೫ ॥

ಅದೆ ಪುಲಿ ಪೋಗುತಲಿದೆ¹⁵ ಕರಡಿಯ ಧ್ವನಿ । ಯಿದೆ¹⁶ ಮಿಗವೆದ್ದೋಡುತಿದೆ¹⁷ ॥

ಅದೆ ಮೊಲ ನೋಡುತಲಿದೆ¹⁸ ಮಿಗಸಾಗುತ । ಲಿದೆಯೆಂದು¹⁹ ಬೇಡರುಲಿವರು²⁰ ॥ ೬೬ ॥

ಕಡವ, ಹಾಲೆ, ಹಾದರಿ, ಬನ್ನಿ, ಮೊದಲಾದ ಮರಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಆ ಕಾಡು ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೫೯ ॥ ಅರಳಿ, ಅಲ, ಮತ್ತಿ, ಗೋಳಿ. ಬಸುರಿ, ತುಂಬುರ, ಕಕ್ಕೆ, ಚೆಲ್ಲಂಗಿ, ಅರಿಟಳ. ಅತ್ತಿ, ಹೊನ್ನೆ, ಬನ್ನಿ—ಮುಂತಾದ ಮರಗಳಿಂದ ಆ ಕಾಡು ರಾಜಿಸಿತು. ॥ ೬೦ ॥ ಸೊಡಲಿ, ಬೆಂಡುಗ, ಸೀಗೆ, ಗದುಗು, ಟೊಳ್ಳುಬಿದಿರು, ತೊಟ್ಟಿ, ಗೊಡಕಿಲು, ಕಾರೆ, ಕೆಂಜಿಗೆ, ಗಿಡಮುಳ್ಳು, ಬಿದಿರ ಹಿಂಡಲು—ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಆ ಕಾಡು ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದಿತು. ॥ ೬೧ ॥ ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆ, ಮುಚ್ಚೆ, ಮುಸುವ, ಮೂಗುರಿ, ಮೊಲ, ಹುಲಿ, ಹೆಣ್ಣುಜಿಂಕೆ, ಕರಡಿ, ಕಡವ, ಕಾಟಿ, ಹಂದಿ, ತರುವಂದಿ, ನರಿ. ತೋಳ—ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಗಳ ಹಿಂಡುಗಳಿದ್ದುವು. ॥ ೬೨ ॥ ಹರಡೆ, ಹಸುಬ. ಹಂಗ. ಹಾವುದಲೆಗ, ಹದ್ದು, ಮರಕುಟಗನ ಹಕ್ಕಿ, ಕಕ್ಕರ, ಗೊಜಗನ ಹಕ್ಕಿ, ಕರಿಯ, ಎಸಡ, ನವಿಲು ಸ್ವರದ ಹಕ್ಕಿ, ಕೋಗಿಲೆ, ಮರಹಕ್ಕಿ—ಮುಂತಾದವುಗಳಿವ ಆ ಕಾಡು ಶೋಭಿಸಿತು. ॥ ೬೩ ॥ ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೇಡರು ಬಲೆ, ಕಾಲುಹಗ್ಗ. ಗುನ್ನಲು. ಗೂಡು. ಇಡಿಸಲು, ಬರ್ಚೆ. ಉರುಳು, ಉಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಕರ್ಪುಗಳಿಂದಲೂ, ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವರು. ॥ ೬೪ ॥ ಹಾಸುಬಲೆ, ಹರಿಬಲೆ, ಬೀಸುಬಲೆ, ಕಣ್ಣೆವಲೆ, ಸೂಸುವಲೆಗಳಿಂದ ಬೇಟೆಗಾರರು ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವರು. ॥ ೬೫ ॥ ಅದೋ ಹುಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ! ಇದೋ ಕರಡಿಯ ಕೂಗು! ಇಲ್ಲಿ ಜಿಂಕೆ ಎದ್ದು ಓಡುತ್ತಿದೆ! ಅಲ್ಲಿ ಮೊಲವು ನೋಡುತ್ತಿದೆ! ಮೃಗವು ಸಾಗುತ್ತಿದೆ—ಎಂದು ಬೇಡರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ॥ ೬೬ ॥ ಕಾಟಿಯು

¹ತುಂಬುರ (ಗ). ²ಚೆನ್ನಾಗಿ (ಗ) ಚೆಲ್ಲಂದಿ (ಚ). ³ಅರಿರಾಳ (ಚ) ⁴ಕೆಂಜುಗ (ಚ) ⁵ತೊಟ್ಟಿ (ಗಚ). ⁶ದೊಡಗಿಲು (ಚ). ⁷ಕಾಡಿ (ಗ). ⁸ಮಿಗಗಳ (ಗಚ). ⁹ಕಕ್ಕರಿ (ಗ) ಕಕ್ಕಿಟ (ಚ). ¹⁰ಸೊರೆಪೀಕಳ (ಕ) ¹¹ನರಿವಕ್ಕಿ (ಗಚ) ¹²ಗುನ್ನಲು (ಕ). ¹³ಕಣ್ಣೆವರೆಯ (ಕ). ¹⁴ಗಾಸಿ (ಗ). ¹⁵ಪೋಗುತಲಿದೆ (ಚ). ¹⁶ಮರಸಾಗುತಲಿದೆ (ಚ). ¹⁷ಮಿಗವೆದ್ದೋಡುತದೆ (ಚ) ಮಿಗವೆದ್ದು ನೋಡುತಿದೆ (ಗ). ¹⁸ನೋಡುತಲಿದೆ (ಚ) ¹⁹ಕರಡಿಯ ದನಿ ಆದೆಯೆಂದು (ಗಚ) ²⁰ಬಿಯದರುಲಿವರು (ಚ).

ಇದೆ ಕಾಟ ತಾಡಿದ¹ನಲ ಸಾರಗ ಹೋರಿ । ಯಿದೆಯೆಕ್ಕಲನುತ್ತು ತಾಣ ॥
ಇದನ್ನೆಂದಿಯ ಮುಳ್ಳು ಮೃಗದ ಹಕ್ಕೆ । ಯಿದೆಯೆಂದು ಬೇಡರುಲಿವರು ॥ ೬೭ ॥

ತೆಗೆ ಪಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಡನ ಪುಲಿಯನು । ತಗೆವ²ಜೂಗನ ಬಿಡು ಹಾಸ ॥
ಉಗಿ ಕರಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಚನ ಬಿಡು ಬಿಡು । ಮೃಗಮಾರಿಯನೆಂದುಲಿವರು ॥ ೬೮ ॥

ಕುಡಿಬಾಲನ ಕೋಳಿಬಾಲನ³ಬಿಳ್ಳನ । ನಿಡುಗಾಲ ಬಲುಕುಕ್ಕುರನ ॥
ಮಡಿಗಿವಿಯಳಗನ ಬಿಡು ತಡೆ ಹಿಡಿಯೆಂದು । ಮಡಿವರು ಬಿಯದರಬ್ಬಾಕ್ಷಿ ॥ ೬೯ ॥

ಗಾಳಿನಾಯನು⁴ಕರೆ ಗುದ್ದಿನ ದೊಡ⁵ದೊಡ್ಡ । ಕಾಳನ ಕರೆ ಬೇಗ ಬರಿಸು ॥
ಸಾಳುವನಿಗೆ ತೋರಿ ಬಿಟ್ಟು ಮೃಂಗಗಳ⁶ । ಗೋಳಿಡಿಸುವರು ಶಬರರು ॥ ೭೦ ॥

ಇಂತಿ ಬೇಂಟೆಯಾಡುತಲಿರ್ಪ ಶಬರರ । ಕಾಂತೆಯರೊಂದೆಡೆಗಳೊಳು ॥
ಸಂತಸದಿಂ ಚೆಲ್ಲವಾಡುತಲಿರ್ಪರ । ತ್ಯಂತ ಸಂತಸದೊಡಗೂಡಿ ॥ ೭೧ ॥

ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬಿನ ಬಿಂಕನೇಷಾದ ಮೊಲೆಗಳ । ಹೊಗರು ಸೂಸುವ ತನುಲತೆಯ ॥
ನಗೆಗಣ್ಣು ಬೇಡನೆಣ್ಣೆಸೆದುದು ನೋಳ್ಳರ । ಬಗೆಗೆ ಬಯಕೆ ಪುಟ್ಟಿಸುತ ॥ ೭೨ ॥

ಹರಿನೀಲದಿಂದ ಪುತ್ರಳಿಗಳ ಪಡೆದಜ । ಹರಣಂಬಿಯು⁷ ಮಿಂಚಿನೊಳು ॥
ಇರದೊಪ್ಪವಿಟ್ಟಂತೆ ಬೀಯದಿಯರ ಬಲು । ನೆರವಿಯೆಸೆದುದಾ⁸ಯೆಡೆಯ ॥ ೭೩ ॥

ನೃತ್ತ ನಿಬಿಡ ಘನ ಪೀನ ಪೀವರ ಕರಿ । ಣೋತ್ತಮ ಕುಚದ ಮೆಲ್ಲದಿಯ ॥
ಚಿತ್ತವಲ್ಲಭನ ಚಿತ್ತವ ಸೋಲಿಸುತಲ್ಲ । ನೊತ್ತವಿಹುದು ಶಬರಿಯರ ॥ ೭೪ ॥

ಆಗಿದ ನೆಲವಿದು. ಸಾರಗವು ಹೋರಾಡಿದ ಸ್ಥಳವಿದು ಕಾಡುಹಂದಿಯು ಉತ್ತ ಸ್ಥಾನವಿದು ಇದು ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯ ಕಣೆ ಮೃಗದ ವಾಸಸ್ಥಾನವಿದು—ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಬೇಡರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು ॥ ೬೭ ॥ ಹಂದಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಡನನ್ನು ಬಿಡು ಹುಲಿಯ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತೆಗೆಯತಕ್ಕ ಜೂಗನ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಡು ಕರಡಿಯ ಮೇಲೆ ಕೆಂಚನನ್ನು ಬಿಡು ಮೃಗ ಮಾರಿಯನ್ನು ಬಿಡು ಬಿಡು—ಎಂದು ಬೇಟೆನಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಬೇಡರ ಮಾತು ಅಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರುವುದು ॥ ೬೮ ॥ ಕುಡಿಬಾಲನನ್ನು, ಕೋಳಿಬಾಲನನ್ನು, ಬೊಳ್ಳುವನ್ನು, ನಿಡುಗಾಲಿನ ದೊಡ್ಡನಾಯಿಯನ್ನು, ಮಡಿಸಿದ ಕಿವಿಯುಳ್ಳ ಕೂದಲುನಾಯಿಯನ್ನು ಬಿಡು ತಡೆ, ಹಿಡಿ—ಎಂದು ಬೇಡರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು ॥ ೬೯ ॥ ಗಾಳಿನಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆ, ಗುದ್ದಿನ ದೊಡ್ಡಕಾಳನನ್ನು ಕರೆ, ಬೇಟೆಯ ಡೇಗೆಯನ್ನು ಬೇಗನೇ ಬರಿಸು—ಎನ್ನುತ್ತ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೃಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಬೇಡರು ಅಲ್ಲಿ ಗೋಳಿಡಿಸುವರು ॥ ೭೦ ॥ ಹೀಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿರುವ ಬೇಡರ ಹೆಂಗುಸರು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿನೋದವದುತ್ತ ಇರುವರು ॥ ೭೧ ॥ ಬಿಗಿದ ಹುಬ್ಬುಗಳಿಂದಲೂ, ಘನತೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಮೊಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಕಾಂತಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ತೆಳುವಾದ ದೇಹದಿಂದಲೂ, ನಗೆಗಣ್ಣಿನಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲಿರುವ ಬೇಡಿತ್ತಿಯರು ನೋಡುವವರ ಮನ ಸ್ಥಿಗೆ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಶೋಭಿಸುವರು ॥ ೭೨ ॥ ಬ್ರಹ್ಮನು ನೀಲರತ್ನಗಳಿಂದ ಗೊಂಬೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವಕ್ಕೆ ಜೀವವನ್ನುತ್ತ ಒಡನೆ ಮಿಂಚಿನಿಂದ ವುಟವಿಟ್ಟಂತೆ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬೇಡಿತ್ತಿಯರ ಸಮೂಹವು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೭೩ ॥ ವೃತ್ತಾಕಾರ

¹ ಕಾದಿದ (ಗ ಚ) ² ತಗವ (ಚ) ³ ಕೊಳ್ಳಿಬಾಲನ (ಚ) ⁴ ಗಾಳಿಯ ನಾಯನು (ಗ ಚ) ⁵ × × (ಗ ಚ) ⁶ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳ (ಗ) ⁷ ಹರಣವ ಬೊಯಿದು (ಗ) ⁸ ಯೆಸೆಯಿತಾ (ಚ).

ನದನ ಬೆನುರೆ ಕುರುಳುಣ್ಣೆ ತಾವರೆ ನೊಲೆ¹ । ಗದಗದಿಸಲು ತಂತಮ್ಮ ॥

ಎದೆಯಾಣ್ಣರ ಪಾಡುತ ನನಚರಿಯರು । ಬಿದಿರಕ್ಕಿಯ ತಳಿಸುವರು² ॥ ೭೫ ॥

ಇಂದುಕಾಂತದ ಮೊರಲೊಳು ಬಿದಿರಕ್ಕಿಯ । ಚಂದನದೊನಕೆಯ ಪಿಡಿದು ॥

ನಿಂದು ತಳಿಸುತ³ ರಾಗದೊಳು ಪಾಡುವ ಪೆಣ್ಣು । ಗೊಂದಲವೆಸೆದು ದಾಯೆಡೆಯ⁴ ॥ ೭೬ ॥

ಸೆಳಗ ಪಿಡಿದು ಬಲಸೆಳೆದು ಮುಂಗಡೆ ನಿಂದು । ನಿಱುವಿಡಿದಳುವ ಮಕ್ಕಳನು ॥

ಮುಳುಕದಿಂದನುರ್ವಪ್ಪಿ ನೊಲೆಯಿತ್ತು ಸಲಹುತ್ತ । ಮೆಱಿದುದೊಂದೆಡೆ⁵ ಬೇಡಿತಿಯರು ॥ ೭೭ ॥

ಈ ಪರಿಯೊಪ್ಪುವ ವಿಸಿನವ ಪೊಳವುಟ್ಟು । ಶ್ರೀಪತಿಗೊಡಿ ರಾಘವನು ॥

ಏ ಪೊಗಳುವೆ ನಡೆತರುತಿರೆ ಕಂಡರಂ । ದಾ ಪದದೊಳು ಬೇಡನಿಚಯ ॥ ೭೮ ॥

ಕಾಡಾನೆಯ ಮಸ್ತಕದ ಬಲು ಪಂದಿಯ । ದಾಡೆಯನಾ ಬಿದಿರೊಳಗೆ ॥

ಮೂಡಿದ ಮುತ್ತುಗಳನು ತಂದು ಕಾಣ್ಬರು । ಬೇಡನಾಯಕರು ರಾಘವನ ॥ ೭೯ ॥

ಪುಲಿಯುಗುರನು ಜೀವದೆರಲೆಯ ಸಾರಗ⁶ । ದಲೆಯ ಕೋಡನು ಸಿಂಗವಱಿಯ ॥

ಬಲುವೀಲಿದಳೆ⁷ ಯಿತ್ತು ಕಾಣ್ಬರು ಬಿಯದರ । ಬಲ ಬಲರಾಮನನಬಲೆ ॥ ೮೦ ॥

ನುಡಿದನಂದವರವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಚನವ⁸ । ನುಡುಗೊಱಿಯಿತ್ತು ಮತ್ತನರ⁹ ।

ಪಡೆಯನೆಲ್ಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ರಾಘವನಂದು । ನಡೆದನು ನಲವಿಂದಲಬಲೆ ॥ ೮೧ ॥

ವಾಗಿ, ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ, ಬಹಳ ದೊಡ್ಡವಾಗಿ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ, ಉತ್ತಮವೆನಿಸಿದ ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳ, ಮೃದುವಾದ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ, ಶಬರಿ ಯರ ಸಮೂಹವು ತಮ್ಮ ಮನೋವಲ್ಲಭರ ಮನಸೆಳೆಯುತ್ತ ಇರುವುದು ॥ ೭೪ ॥ ತಮ್ಮ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಬೆವರು ಕಾಣಿಸು ತ್ತಿರಲು, ತಾವರೆ ಮುಗುಳಿನಂತಹ ಮೊಲೆಗಳು ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿರಲು, ಆ ಕಾಡಿನ ಬೇಡಿತಿಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರನ್ನು ಕುರಿತು ಹಾಡುತ್ತ ಬಿದಿರಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟುವರು. ॥ ೭೫ ॥ ಚಂದ್ರಕಾಂತದ ಒರಳಿನಲ್ಲಿ ಚಂದನದ ಒನಕೆಯಿಂದ ಬಿದಿರಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟುತ್ತ, ರಾಗದಿಂದ ಹಾಡುವ ಹೆಂಗಸರು ಅಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿದರು. ॥ ೭೬ ॥ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆರಗನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ನೆರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಳುತ್ತಿರುವ ಹಸುಳೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಮೊಲೆಕೊಟ್ಟು ಸಲಹುವ ಬೇಡಿತಿಯರು ಇದ್ದರು. ॥ ೭೭ ॥ ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡನ್ನು ದಾಟುತ್ತ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣಸಹಿತನಾಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗಾರರು ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೭೮ ॥ ಆ ಬೇಡರ ಒಡೆಯರು ಕಾಡಾನೆಯ ತಲೆಯ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನೂ, ದೊಡ್ಡ ಹಂದಿಯ ದಾಡೆಗಳನ್ನೂ, ಬಿದಿರಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನೂ ತಂದು, ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು ॥ ೭೯ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಬೇಡರು ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ, ಹುಲಿಯ ಉಗುರನ್ನೂ, ಬೇವಂತವಾದ ಜಿಂಕೆಯನ್ನೂ, ಸಾರಂಗದ ತಲೆಯ ಕೋಡುಗಳನ್ನೂ, ಸಿಂಹದ ಮರಿಯನ್ನೂ, ನವಿಲ ಗರಿಯ ಕೊಡೆಯನ್ನೂ ರಾಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೮೦ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಂದು ಅವರವರಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಮೇಲೆ ಅವರ ನೈವ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಕೊಂಡು

¹ ಕುರುಳ್ಳುಣಿಯಲು ಬಲುಮೊಲೆ (ಚ). ² ಚಳಿಸುವರು (ಗ) ³ ಚಳಿಸುತ (ಗ). ⁴ ವಸೆಯಿತೊಂದೆಡೆಯ (ಚ). ⁵ ಮೆಱಿದರೊಂದೆಡೆ (ಚ). ⁶ ದೀಹದೆಲೆಯ ಸಾರಂಗದ (ಕ) ದೀವದೆರಲೆಯ ಸಾಗರ (ಚ) ⁷ ಸಿಲುವಿಳಿದಳಿ (ಗ). ⁸ ನುಡಿದವರವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ವಚನಗಳ (ಚ). ⁹ ನುಡುಗೊಱಿಗಳನ್ನಿತ್ತವರ (ಗ. ಚ.).

ಮಗುಣ ಕೇಳು ಪಯಗಗತಿಯೊಳು ಬಂ । ದಾ ನರನಾರ್ತ ಪನ್ನೆ
ಸೇನೆವರಿಯೊಯ್ಯನೆ ಬ್ರವಣಬಿಡು । ದ್ವಾರದೊಳಗೆ ಬಾಡ ಬಳಲು ೧ ೮೨

ಬಲು ಬೇಸಗೆಯೊಬ ಬಿಕ್ಕಿಯೊಳಗೆ ಬಿಡು¹ । ಸಲೆ ಕವ್ಯದಿಡ್ಡು ಲೀಕೆ
ಜಲವರನೆಸೆದುದುಂಟು² ಕಾರ್ಗಲದ³ ಬೆಲುವ ನಾನೇಕ ಒಳ್ಳೆನೆನು ೧ ೮೩

ಕರಣಿಯೊಡಂಬ ಕೊಕ್ಕಿಗೆ ಬಲವ ಜಲ । ಕರಗ್ಗೆ ಗಣದೊಬರಿದು
ಕರೆನೆಗ್ಗೆ ಮಜ್ಜನವನು ಮೂದಿಗುವಂತೆ । ಸುಲಿದುದು ಮಲೆ ಮೂವಗಮನೆ ೧ ೮೪

ಕರಿಯ ಒಳರನ್ನೆ ಸುಡುವ ಬೇಸಗೆಯೊಬ । ಮಲೆಕವ ನವಿಮನೆಸೆದು
ಕರಕರನೊಬ ಕರಗನ್ನ ಗಂಗಾಂಬುವ । ಸುಲಿದುನೆ ಸುಲಿದುದಾ ಕರನ ೧ ೮೫

ಇಳಲೆ ಕೇಳುವಕ್ಕ ಮಲೆಗಾಲವನು । ಕರದು ಶ್ರೀರಾಮನೇಪ್ರಮಾ
ತಳುವದೆ ನಡೆಯಲಾ⁴ ಕ್ಕಿಣ್ಣುಕಾಪುರದೊಡ । ಒಳಕ ಬಾಲದೊ ಕರನೊವ ೧ ೮೬

ಬಂದು ಕಂಡನು ಕಾಮನೇಪ್ರವ ನಾಡಾಲ । ಮದವನಿ ಚಿತ್ತಿಯೊಳು
ಎಂದನವನು ಸುಗ್ರೀವನೊಡುವ ಲೀಕೆ⁵ ಸುಗ್ರಮಗೇಡು⁶ ೧ ೮೭

ಸುಂದಿನವರ ಪತ್ತಿವಿಟ್ಟು ನಮ್ಮನು ಕ್ಕೆ । ಸುಂದಿನ ನಡೆಕೇಡೊಡವಾಪ್ಪ
ಪಡೆಸಪ ಪ್ರಾಣಿ⁷ ಕಾಮನ ಪಂಗಡ ನಮ್ಮ⁸ । ಮಡದಿಯ ತಂದ ಕೊಟ್ಟನಿಷ್ಟ⁹ ೧ ೮೮

ಎಂದು ಬಿಟ್ಟುನಿ ನೇದಿರದಾದಿದ ಮೂತಿ । ನಂದನನೊಡು ಬಾರಿದು
ಇಂದಿನ್ನ ಬಾಲಿ ಕಳುಹಿದನೇದವ ಬೇಲ¹⁰ । ಲಂದಿನುಸುಲಿದ¹¹ ಕಾರವನು ೧ ೮೯

ಬಂಟಿನಾಡಿದ ಬಾಲಿಯ ಗೆಲಿದವನತಿ | ತುಂಟತನವ ನೀ ಬಿಡಿಸಿ ||
ಸುಂಟಗೆಯನು ಭೂತಕಿಕ್ಕಿ ಮರುಳ್ಳಳ | ನಂಟನಾಗೆಂದನಾ ನೃಪತಿ || ೧೦೫ ||

ಕೆಟ್ಟು ನುಡಿದ ಕೇಡಾಳಿಯ ತಲೆಯನು | ಕುಟ್ಟಿ ಬಿಸುಟು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ||
ಕಟ್ಟಿ ಪಟ್ಟವ ನೀ ಬಾರೆಂದವ ಬೀಳು | ಕೊಟ್ಟನವನ ಕೋಮಲಾಂಗಿ || ೧೦೬ ||

ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ಪಯಣವನಲ್ಲಿ¹ | ಕಳಿದೊಂದು ಕದಿರವನವನು² ||
ಒಳಪೊಕ್ಕು ಬೀಡ³ ಬಿಡಲ್ಕಾ ವಾರ್ತೆಯ | ತಳುವದೆ ಕೇಳ್ವನಾ⁴ ಬಾಲಿ || ೧೦೭ ||

ಬಿಟ್ಟ ಪಯಣದ⁵ ಕಾದುವನೆಂದವ ಪೊಣ | ಮುಟ್ಟಿ ಪಡೆಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ||
ದಿಟ್ಟಮಾನಸನಾಗಿ⁶ ಪಾಳೆಯವನು ಬಂದು | ಬಿಟ್ಟ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗಿದಿರಾಗಿ || ೧೦೮ ||

ಗಂಟಕ್ಕಲಿರಡು⁷ ಬಲವು ಬಲು ಚೂಣಿಯ | ಬಂಟರು ಬಂದರು ಕೆಣಕೆ ||
ಉಂಟಾಗಿ ಕಾದುತಿರಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಹೊಣ | ವಂಟು⁸ ಬಂದದ ನೋಡಿದನು || ೧೦೯ ||

ಸುಗ್ರೀವನೆಂದನಣುವನಿನೇ ತತಿ | ಯಗ್ರಗಣ್ಯನೆ ನೀ ನವನ⁹ ||
ಉಗ್ರತೆಯನು ಬಿಡಿಸುವಡೆ ನೀನಿವಗೆ ಸ | ಮಗ್ರನಲ್ಲಿ¹⁰ ಸೇಳಿನಲು || ೧೧೦ ||

ಅದ ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಂದ ನೀನೇತಕೆ | ಕದುಬದಿರವನ ವೀರತೆಯ ||
ಕದನನ ನೋಡುವನೆಂದೆನಲ್ಲದೊಡವ | ನಿದಿರೆ¹¹ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೆ ಕಾದುವೊಡೆ || ೧೧೧ ||

ಕಿಱಿದು ಪೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ¹² ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕೋಪದಿ¹³ | ಹೊಣಿಗೆಯ ಬಾಣ¹⁴ದೊಳೆಸಲು ||
ಹಣಿದು ಬಾಲಿಯ ಶಿರ ನೆಲಕೆ ಬಿದ್ದು ದ¹⁵ ಕಂಡು | ಮುಱಿದೋಡಿತಾ ಪಡೆ ಬಳಿಕ || ೧೧೨ ||

ದೂತನು ತಿಳಿಸಿರುವ ವಾಲಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಅವನ ತುಂಟತನವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಅವನ ಮಾಂಸವನ್ನು ಭೂತಗಣಗಳಿಗೆ ಇಕ್ಕಿ, ಅವುಗಳ ನಂಟನಾಗು—ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಿದನು || ೧೦೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ—“ಕೆಟ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ ಆ ಕೇಡಿಗೆ ವಾಲಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಕೆಡಹಿ, ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿ ಬಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. || ೧೦೬ || ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ರಾಮನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೆಲವು ಪ್ರಯಾಣಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಒಂದು ಖದಿರಾ ರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟನು. ಈ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಒಡನೆಯೇ ವಾಲಿ ಕೇಳಿದನು. || ೧೦೭ || ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ಕಾದಾಡುವನೆಂದು ವಾಲಿಯು ಹೊರಟು, ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿಯೇ ಪಾಳೆಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು || ೧೦೮ || ಎರಡೂಪಕ್ಷದ ಸೈನ್ಯಗಳು ಎದುರುಪದುರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು, ಆ ಸೇನೆಗಳ ಮುಂದುಗಡೆಯಿದ್ದ ಭಟರು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಕೆಣಕಿ ಕಾದಾಡತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೊರಟು ಬಂದು ಇದನ್ನು ನೋಡಿದನು. || ೧೦೯ || ಆಗ ಸುಗ್ರೀವನು “ಈ ಅಣುವನು ಸೈನ್ಯದ ಮುಖಂಡನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ವಾಲಿಯ ಉಗ್ರತೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಲು ನೀನೇಕೆ ಹೊರಡಬೇಕು? ನೀನು ಇವನಿಗೆ ಸಮಗ್ರನೆ?”—ಎಂದು ಹೇಳಿದನು || ೧೧೦ || ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೀಗೆಂದನು—ನೀನು ಒತ್ತಯಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನ ವೀರತ್ವದ ಕಾದಾಟವನ್ನು ನೋಡುವನೆಂದು ಹೇಳಿದನಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಆ ವಾಲಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ? || ೧೧೧ || ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕೋಪೋದ್ರೇಕವನ್ನು ತಾಳಿ,

¹ × × (ಗ). ² ವನದೊಳು (ಬ). ³ ಬಿಡೆ (ಗ). ⁴ ಕೇಳ್ವಾ (ಗ). ⁵ ಪಯಣದೊಳು (ಗ). ⁶ ಮಾನವನಾಗಿ (ಚ). ⁷ ಗಂಟಕ್ಕಲಿರಡು (ಬ). ⁸ ಹೊಣಹೊಂಟು (ಗ). ⁹ ನೀನಿವನ (ಗ). ¹⁰ ಸಮಗ್ರವಲ್ಲನೆ (ಚ). ¹¹ ದೊಡಾವನಿದಿರೆ ¹² ಮೇಲಿದು (ಚ). ¹³ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಂದು (ಚ). ¹⁴ × (ಗ). ¹⁵ ಬಿಟ್ಟು (ಚ).

ಬಾರಿಯ ಸೀಮೆಯನಗುವ ಸುಗ್ರೀವಗೆ | ನಾಲಿತಿ ಸಿಲವ್ವ ದಿವಸಳಿ :
ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಬಂದು ಕಂಡನು ರಘುಭೂ | ನಾಲನ ಪದಪದ್ಮಯುಗವಿ ೧ ೧೧೩ :

ಸಿಂಗವಿಕ್ರಮ ಸಿರಿಸಂಪೂರ್ಣ ನವಕೋಮ | ಲಾಂಗೆ ಕಲಾಕೋನವನು |
ಅಂಗಜನಿಜಯನ ಪದಭಜ ಚಕ್ರಮ | ಪೂಗ ಸಿಕ್ರಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ೧ ೧೧೪ :

ಇದು ಸರಸತಿಯಂಗ ಬಿಡುಗ ಕೊಳ್ಳುರ | ಶೃವಯ ಕವಲ ದಿವಸೋದ್ರ :
ಇದು ರಸಿಕರ ಕವಿಗವ್ಯವ ರಸಾಯನ | ನಿದು ಚನ್ನಕಾಮವ ಬಂದ್ರಮನು ೧ ೧೧೫ :

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕವಿಗಳನಾಶ್ರಯನುನೆ | ನೆಂದೀಯ್ಯನೆ ನಡೆಕಂಡು :
ನಿಂದುದಿಗಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತ ಸೇಲ್ವಿಣ | ಮುಂದಣ ಕವಿಯ ಮೃಗಾಸ್ತಿ ೧ ೧೧೬ :

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಧನವ
ಮದನನಮಲಗುಣ ಬಿಡುಗದಾಂಬುಜ
ಮದಮದುಕರನಮೃತ್ತಮ ಕಾಣೆ [ಸಿಕ್ರಮ] ಮುಖಮುಕುಂದ :
ಸದಮಲಚರಿತ ಸವಿವ ದೇವಸ್ಥನ
ಮುದದಿಂ ಸೇಳಿದ ರಾಮನಿಜಯದೊಳ
ಗೊದದಿ ರಚನೆಯು ಪಡೆದುದು ವಿದ್ಯದೊಳು ಒಗುಗಗುಣ ೧ ೧೧೭ :

೧೬. ಲಂಕಾದಹನ

ದಂಡಧರನ ದಂಡಿಸಿಯಾ ಕುಸುಮ ಕೋ । ದಂಡನ ಕೊಂಡು ದುರಿತನ ॥

ಖಂಡಿಸಿ ಜಸವೆತ್ತ ಮುನಿಸುನ್ಮತನ ಪಾದ । ಪುಂಡರೀಕಕೆ ನಮಿಸುವೆನು

॥ ೧ ॥

ಮುಂದಣ ಕಥೆ ಯಾವುದದಲಿ ವೃತ್ತಾಂತವ । ಕಂದರ್ಪರೂಪ ನೀನೆನಗೆ ॥

ಒಂದಿನಿಸುಳಿಯದೆ ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳೈ । ನಿಂದೀವರಾಕ್ಷಿ ಲಾಲಿಪುದು

॥ ೨ ॥

ಬಾಳೆದೊಡೆಯಳೆ ಬಾವನ್ನಗಂಪಿನಳೆ ತ । ನಾಳ ಮುಡಿಯಳೆ ಲತಾಂಗಿ ॥

ನೀಳಾಳಕೆ ನೀರೇಜವದನೆ ಕೇಳು । ಪೇಳುವೆ ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ

॥ ೩ ॥

ಪವಳವಜ್ಜೆಯಳೆ ಪದ್ಮಾರಿವದನೆ ಮಂದ । ಪವನಗತಿಯಳೆ ಪದ್ಮಾಕ್ಷಿ ॥

ಭವದೂರನ ಕಥೆಯನು ಪೇಳುವೆನದ । ವಿವರದೊಳಗೆ ಲಾಲಿಪುದು

॥ ೪ ॥

ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡು ಮೋಹಿಸುವುದು ಗಂಡಿಗೆ । ಹೆಣ್ಣು ಮೋಹಿಸುವುದುಂಟೆಬಲೆ ॥

ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮೋಹಿಸುವಂತಿದೆ ಗಾಡಿ । ಬಣ್ಣಿಸುವವರಾರು ನಿನ್ನ

॥ ೫ ॥

ಮೃದುನುಡಿಯಳೆ ಮೃದುಹೃದಯಳೆಯತ್ಯಂತ । ಮೃದುನಡೆಯಳೆ ಮದಿರಾಕ್ಷಿ¹ ॥

ಮೃದುಪದತಳೆ ಮೃದ್ವಂಗಿ ಲಾಲಿಸು ನಿನ್ನ । ಹೃದಯ ಶುದ್ಧಿಯೊಳೀ ಕಥೆಯ

॥ ೬ ॥

ಚೆಲುವರ ಗಂಡ ಚೆನ್ನಿಗ ವೀರವಿಕ್ರಮ । ಕುಲ ಜಾತಿ ಶೀಲ² ಸಂಪನ್ನ ॥

ಬಲಯುತ ಬಣ್ಣನಾತಿನ ನೀತಿ ನಿರವಿಪು । ದಲರಂಬ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯ

॥ ೭ ॥

ಯಮರಾಜನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿ, ಪಾಪವನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ, ಕೀರ್ತಿಪಡೆದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ॥ ೧ ॥ ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನೆ, “ಎಲೈ ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯಾವುದು? ಅದರ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು, ಎನ್ನಲು, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು— “ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ॥ ೨ ॥ ಬಾಳೆಯಂತಿರುವ ತೊಡೆಯ, ಶ್ರೀಗಂಧದ ಪರಿಮಳದ, ತಮಾಲದಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ತಲೆಗೂದಲಿನ, ಬಳ್ಳಿಯಂತಹ ದೇಹದ, ನೀಳವಾದ ಕೂದಲಿನ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖದ, ಚೇಳಿನಿಯೇ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ॥ ೩ ॥ ಹವಳದಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಪಾದವುಳ್ಳ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ, ನಿಧಾನವಾದ ಗಾಳಿಯಂತಹ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಕಮಲನೇತ್ರೆಯೇ, ಜನನರಹಿತನಾದ ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವೆನು; ಕೇಳು. ॥ ೪ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡು ಮೋಹಪಡುವುದು, ಹಾಗೆಯೇ ಗಂಡುಸಿಗೆ ಹೆಂಗುಸು ಮೋಹಪಡುವುದು ಏನೂ ವಿಶೇಷವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಸೊಬಗು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮೋಹಪಡುವಂತಿದೆ! ನಿನ್ನ ಸೊಬಗನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಬಲ್ಲವರಾರು? ॥ ೫ ॥ ಮೃದುವಾದ ಮಾತು, ಮೃದುವಾದ ಮನಸ್ಸು, ಅತಿ ಮೃದುವಾದ ನಡಿಗೆ, ಅಮಲೇರಿದಂತಹ ಕಣ್ಣು, ಮೃದುವಾದ ಪಾದತಲ, ಮೃದುವಾದ ದೇಹಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಮಡದಿಯೇ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ॥ ೬ ॥ ಆಗ ಚೇಳಿನಿ ಹೀಗೆಂದಳು—“ಎಲೈ ಸೊಬಗುಳ್ಳವರ ಒಡೆಯನೇ, ಚೆನ್ನಿಗನೆ, ವೀರಪರಾಕ್ರಮಿಯೇ, ಕುಲ-ಜಾತಿ-ಶೀಲ-

ಈ ಸಂಧಿಯ ಆದಿಯ ೫ ಪದ್ಯಗಳು ‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಇವೆ. (ಅನುಬಂಧ ೨ ನೋಡಿ) ಈ ಸಂಧಿಯ ಲೇಖನ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ‘ಗ’ ಪ್ರತಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿದೆ. ¹ ಮಧುರಾಕ್ಷಿ (ಕ). ² ಚೆನ್ನಿಗರ ವಿಕ್ರಮ ಜಾತಿ ಕುಲಶೀಲನೆ (ಗ).

- ಕಾಲವಿಲಂಬನ¹ ವನಡೆ ಮನದೊಳ | ಗಾಲಕ್ಕವನೆಗಡೆ |
 ನಾಲಿಪುದೆನ್ನ ಬನ್ನಪವ ಗೀ ನರನಿಗು | ಮೂಲಿನೀಕವದ್ಧನ ಕಡೆಯ ೧ ೭ ೨
- ಹೊತ್ತುಗಳೆಯದೆ ಹೊಕ್ಕಿನ ವನಕ ನೂಲಿಯದೆ | ಏತ್ತ ಸಂಪನ್ನನದಿವಂತೆ²
 ಬತ್ತರಿಪುದು ಜನಕರಿತವನೆಲಿ ಭೀ | ಪ್ರೋತ್ತಮ³ ಕರುಗದಿದನಗೆ ೨ ೯ ೨
- ಕಸವೊಜಿವಂತು ಗಿಂಕರಸುರಿವಂತು ಸಂ | ತನ ಭವಕರಿಗೊದಗಿವಂತು
 ಎಸೆವಂತು ನನ್ನ ವನವುಗಳು ನನಗೆ ಸಾ | ಹಸಿವೊಡಂತು ಶೀಲಕನ ೧ ೧೦ ೩
- ಕುಭಿತ್ತದಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆದೊಡೆ ಬೀವಳ್ಳಿ | ಕುಪಗತಿ ಕಟ್ಟಿವುದಕನ |
 ವಿಭವದ ವನತಲ್ಲ ಬಿಚುನೆ ಶೀಲನಗಾ | ತ್ರಿಭುವನ ನಿಲಕನ ಕಡೆಯ ೧ ೧೧
- ಎಂದು ನೂದಿದ ತನ್ನ ಬೀವಕಾಂತೆಯ ವದ | ನೇವದುವ ನೇವದಿ ರಂಗನುತ |
 ಮಂಡಗ ಕಡೆಯನಾ ರಾಜ್ಯ⁴ವನಿಗಿಂ | ಶೇವು ಶೀಲದ ನಿಗಯದಲಿ ೧ ೧೨ ೧
- ಇಳಲಿ ಕೇವಾ ಚಿತ್ರಕನಿವೀದ್ಯನದಿ⁵ | ಮೇಗಾಲವನವರಶ್ಶಿ⁶ |
 ಕಳಿದು⁷ ತೆರಳಿ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು ಕಿಟ್ಟಿದ | ಪ್ರೋಲುದ್ಯಾನ್ ವನದೊಳ ೧ ೧೩ ೧
- ತರುಣ ಕೇಳವರಿಗೆ ಪದಿನಾಲ್ಕು⁸ ಕಿಟ್ಟಿದೊಡೆ | ನೆರೆದುದು ಬಂದೊಗೊಳಕರು |
 ನೆರಗಿ ಸಂಪನ್ನದೊಳಗಿದುಂ ಜಗವ್ವದ | ಗಿರಿವೊಳು ತಿವಳೇವರಿಗಲ ೨ ೧೪ ೨
- ನಿರ್ವಾಣ ಸ್ಥಾನದೊಳೇಳು ದಿವನ ಮನ⁹ | ಪೂರ್ವಕಮುಪವಾರದಿದುಂ |
 ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯೊಳು ಪ್ರವೃತ್ತಿ ದಿದ್ಯೆಯಗಂ | ದುರೀಶ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪಡೆಯ ೧ ೧೫ ೩

ಬಳಿಕ ಸುಗ್ರೀವ ಸಮ್ಮೇದಗಿರಿಯ ಸಿದ್ಧ । ಶಿಲೆಯ ತಳದೊಳುಪವಾಸ ॥

ತಳೆದಂದು¹ ಸರ್ವ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಗಳನೊಲ್ಲು । ತಳುವದೆ ಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ

॥ ೧೬ ॥

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸುಗ್ರೀವನಣುವಗೂಡಿ । ಯಾ ಮಂತ್ರಿವರಸಿ ನಾತಾಡಿ ॥

ಆ ಮುದನೆತ್ತು ಲಂಕೆಗೆ ಪೊಷಮಡಲಿತ್ತ² । ತಾಮಸವನು ಮಾಡದಬಲೆ

॥ ೧೭ ॥

ವರಿಜನ ಪುರಜನ ಬಂಧುಜನರು ಮಂತ್ರಿ । ವರಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿಗಳು ॥

ನೆರೆದಾಳೋಚಿಸಿ ಬಂದು ದಶಾಸ್ಥನ । ಚರಣವ ಕಂಡು ಕೈಮುಗಿದು

॥ ೧೮ ॥

ಅರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಮ್ಮುತ್ತಮ³ಕುಲಕೆ ನ । ಮ್ಮಿರವಿನ ಮಹದೇಳಿಗೆಗೆ ॥

ಪರವೆಣ್ಣುಳುಪಲಯುಕ್ತ ಸೀತೆಯ ನೀ । ಪರಿಹರಿಸುವುದಿದು⁴ ಕಾರ್ಯ

॥ ೧೯ ॥

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸುವುದೆಮಗೋಸುಗ⁵ನೀ । ವಾ ವಧುವನು ರಾಮನಿಗೆ ॥

ಓವದೊಪ್ಪಿಸುವುದೆಂದವರು ಹೇಳಿದೊಡಾ । ರಾವಣನಿಂತು ನುಡಿದನು⁶

॥ ೨೦ ॥

ಪುಲಮಾನಸ ರಾಘವ ತನ್ನ ಪರಿಮಿತ । ಬಲವನೆಲ್ಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ।

ಕಲಹಕ್ಕೆ ಬಂದ ಗಡದ ಕೇಳಿ ಸುಗಿದಾ । ಲಲನೆಯ ಬಿಡು⁷ವುದಯುಕ್ತ

॥ ೨೧ ॥

ಕಾಳೆಗವನು ಮಾಡಲಗಿದವನುಬ್ಬಿಯ । ತಾಳಲಾಡದೆ ದಶಕಂಠ ॥

ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗವಳ ಬಿಟ್ಟನೆಂಬುದ⁸ । ಕೇಳಬಹುದೆ ಬಿಡೆನೆನಲು

॥ ೨೨ ॥

ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಏಳುದಿವಸ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ತಪಶ್ಚಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಾಪ್ತವಿದ್ಯೆಯನ ಪಡೆದನು ॥ ೧೫ ॥ ಆ ಮೇಲೆ ಸುಗ್ರೀವನು ಸಮ್ಮೇದಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಶಿಲಾತಳದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ॥ ೧೬ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಸುಗ್ರೀವ ಅಣುವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮಂತ್ರಿಸಹಿತ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಂತೋಷದಿಂದ, ತಡಮಾಡದೆ, ಲಂಕೆಗೆ ಹೊರಟನು ॥ ೧೭ ॥ ಇತ್ತ ಲಂಕಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪರಿಜನರು, ಪಟ್ಟಣಿಗರು, ಬಾಂಧವರು, ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮೊದಲಾದವರ ಒಟ್ಟುಸೇರಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ, ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು. ॥ ೧೮ ॥ ಎಲೈ ಅರಸನ ಕೇಳು. ನಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಂಶಕ್ಕೂ, ನಮ್ಮ ಮಹತ್ತರವಾದ ಉನ್ನತಿಗೂ ಕೊರತೆ ತರುವಂತಹ ಪರಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಾಮೋಹ ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸೀತೆಯನ್ನು ನೀನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು ಕರ್ತವ್ಯ. ॥ ೧೯ ॥ ಒಡೆಯನೇ, ಕೇಳು. ನೀನು ಕಡೆಗೆ ನಮಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯಾದರೂ ಸೀತೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸದೆ, ಆಕೆಯನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು—ಎಂದರು. ೨ ರಾವಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೨೦ ॥ ತೃಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಮನುಷ್ಯನಾದ ಆ ರಾಮನು ತನ್ನ ಪರಿಮಿತವಾದ ಸೈನ್ಯವನ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವನಂತೆ ! ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೆದರಿ, ಆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ॥ ೨೧ ॥ ಈಗ ಸೀತೆಯನ್ನು ನಾನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರೆ, ಜನರು ಏನೆಂದಾರು? “ದಶಕಂಠನು ರಾಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ, ರಾಮನ ಬಿಸಿಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ, ಅವನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದ ಮಾತಿಗೆ ಮಣಿದು, ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು ಎಂಬೀ ಮಾತನ್ನು ನನಗೆ ಕೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡೆನು—ಎಂದು ರಾವಣನು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೨೨ ॥ ರಾವಣನು

¹ ತಳೆದರು (ಕ. ಗ.). ² ಪೊಷಮಟ್ಟರು (ಕ). ³ ಚಿತ್ತೈಸು ನಮ್ಮುತ್ತಮ (ಗ). ⁴ ಪರಿಹರಿಸುವುದು (ಗ). ⁵ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ಗೋಸುಗ (ಕ) ಚಿತ್ತೈಸು ನೀವೆಮಗೋಸುಗ (ಗ). ⁶ ರಾವಣ ನುಡಿದನಂತೆಂದು (ಗ. ಚ.). ⁷ ಕೊಡು (ಚ). ⁸ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುವುದು (ಗ)

ನುಡಿದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ನೊಂದು ವಿಭೀಷಣ | ನುಡಿದನು ನೀನು ಸೀತೆಯನು ||
ಬಿಡಲಾಡಿದನ್ನಿಂದಗ್ಗ ಳಮುಂಟೆಂದು | ನುಡಿವರೆ ನಾಣ್ಣು ದೇ ನೀನು¹

|| ೨೩ ||

ಜಡಧಾರೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡಿ ಮಲೀನಸತೆಯ² | ಪಡೆವಂತೆ ನೃಪ ಕೇಳು ಪರರ ||
ಮಡದಿಯಿಂ ನಿನ್ನರುತೇಜದೇಳ್ಗೆ ತುಪ್ಪ | ನೆಡದಿರದೆಂದು ಪೇಳಿದನು³

|| ೨೪ ||

ಮೇರೆದಪ್ಪುವರಿಗಾಜ್ಞೆಯ ಮಾಳ್ವ ನೀನನಿ | ಚಾರದಿಂ ನಡೆಯಲಾರ್ ನಿನ್ನ ||
ಬಾರಿಪರಾರಬ್ಬಿ ಕಾದೊಡೆ ಬೆರಸುವ | ನೀರಾವುದು ದಶಕಂಠ

|| ೨೫ ||

ನೊಲೆನಾಲು ನಂಜಾದೊಡೆ ನಿಜ ಮೋಹದ | ಕುಲವಧು ಕೃತಕವೇಳಿಪೊಡೆ ||
ನೆಲಮುನಿದೊಡೆ ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದಾತರು⁴ ಸಾಯ | ಕೊಲುವರೆ ಕಾಯುವರಾರು⁵

|| ೨೬ ||

ಅರಸಿದಾರ್ಞಡಿಗೊಂಬರೆ⁶ ಮದವೆದ್ದ ಕರಿ | ತೊಂಡಾದೊಡೆ⁷ ಪೊಳಲ ||
ಪರರಕ್ಕಿಸುವ ಕಳೊಡೆ ಜನಪದ ನಿ | ತ್ತರಿಸಬಹುದೆ ನೃಪತಿಲಕ

|| ೨೭ ||

ಕುಪಿತನಾಗದಿರೆನ್ನ ನುಡಿಗೆ ನೀನೀ ಬಲು | ವಿಪರೀತಚರಿತವನೆಸಗಿ ||
ಅಪಜಯ⁸ ವಧುವಿನ ವರನಾಗಬೇಡೆಂದು | ಕಪಟನ ಬಿಟ್ಟು ಪೇಳಿದನು⁹

|| ೨೮ ||

ಜಾತಿವೆಣ್ಣಳ ಬಿಟ್ಟು ಪರಸತಿಯರ ಕಂಡು | ಸೋತೊಡಗೊಡಬೇಕೆಂದು ||
ಕಾತರಿಸುವ ಕಡು ಪಾಪಿಯ ಜಾರಾ | ಜಾತನೆಂದಿಳಿ ಬಣ್ಣೆಪುದು¹⁰

|| ೨೯ ||

ಕುಲವಧುವನು ಬಿಟ್ಟು ಕುಹಕದಿಂದಾ ಪರ | ಲಲನೆಗಳುಪಿ ನಿಜಕುಲನ ||
ಜಲದೊಳು ನೆರಪುವನನ ಕಂಡು ಗೋಳಕ | ಕುಲವೆಂದು ನುಡಿದರು ಜನರು

|| ೩೦ ||

ಹೀಗೆಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನೊಂದು, ವಿಭೀಷಣನು ಹೀಗೆಂದನು—‘ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡಲಾರೆನು, ಇದರಲ್ಲೇ ಘನತೆಯಿದೆಯೆಂದು ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಹೇಳುವೆಯಲ್ಲವೆ? || ೨೩ || ನೀರಿನ ಧಾರೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡಿಯು ಮಲಿನತೆಯನ್ನು ತಾಳುವಂತೆ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಕಳಂಕವುಂಟಾಗದೆ ಇರದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. || ೨೪ || ಎಲೈ ರಾಮಣನೇ, ಮೇರೆತಪ್ಪಿ ನಡೆಯುವವರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರುವಂತಹ ನೀನು, ವಿಚಾರಶೂನ್ಯನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರೆ ತಡೆಯುವವರು ಯಾರು? ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಬಿಸಿಯೇರಿದರೆ, ಅದನ್ನು ತಣ್ಣಗಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬೆರಸಲಿಕ್ಕಿ ಯಾವ ನೀರಿದೆ? || ೨೫ || ತಾಯ ಮೊರೆಹಾಲು ವಿಷವಾದರೆ, ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯವಳಾದ ಸತ್ಕುಲದವಳಾದ ಮಡದಿ ಕಪಟ ಶೀಲೆಯಾದರೆ, ಭೂಮಿದೇವಿಯೇ ಸಿಟ್ಟಾದರೆ, ಸಾಕಿ ಸಲಹಿದವರೇ ಕೊಲ್ಲುವುದಾದರೆ ಕಾಪಾಡತಕ್ಕವರು ಯಾರು? || ೨೬ || ಎಲೈ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ರಕ್ಷಿಸುವ ರಾಜನಿದ್ದೂ ತೊಂದರೆಪಡುವುದಾದರೆ, ಮದ್ದಾನೆಯು ತುಂಟಿತನಕ್ಕಿಳಿದರೆ, ಪಟ್ಟಣದ ಕಾವಲುಗಾರನೇ ಕದ್ದರೆ, ದೇಶದ ಜನತೆಗೆ ಸಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? || ೨೭ || ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಸಿಟ್ಟಾಗದಿರು ನೀನು ಈ ವಿಪರೀತದ ನಡತೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಸೋಲುವೆಂಬ ಹೆಣ್ಣಿನ ಗಂಡನಾಗದಿರು”—ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಕಪಟವಿಲ್ಲದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು. || ೨೮ || ಸ್ವಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಒಲ್ಲದೆ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಂಡು ಆಕರ್ಷಗೊಂಡು ಒಡಗೊಡಲು ಆತುರಪಡುವ ಮಹಾಪಾತಕನನ್ನು ಲೋಕದ ಜನರು ‘ಸೂಳೆಯ ಮಗ’ನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವರು || ೨೯ || ಕುಲೀನೆಯಾದ

¹ ನುಡಿದರೆ ನಾಣ್ಣುದವನನು (ಗ) ನುಡಿವರೆ ನಾಣ್ಣುದವನನು (ಚ) ² ಮಲಿಮಸತೆಯ (ಕ) ³ ಪೇಳಿದನು (ಚ) ⁴ ಸಲಹಿದವರು (ಗ. ಚ) ⁵ ಕೊಲ್ಲುವುದನಾರು ಕಾಯುವರು (ಗ) ಕೊಲಬಂದೊಡಾರು ಕಾಯುವರು (ಚ) ⁶ ಗೊಳ್ಳರೆ (ಗ. ಚ). ⁷ ತೊಂಡಾದೊಡೆ (ಗ). ⁸ ಅಪಗತ(ಗ) ಅಪಗತಜಯ (ಚ). ⁹ ಪೇಳಿದನು (ಗ) ¹⁰ ಬಣ್ಣಿಸುವುದು (ಚ) ೩೦, ೩೧—ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಗದ್ಯಲ್ಲಿ

ಪ್ರಾಣಿಗ್ರಹಣದ ಪೆಂಡಿರಲು ಪಂಚ । ಬಾಣನಟ್ಟುಳಿಗಂಜಿ ಪರರ ॥
 ರಾಣಿಗಳುಪಿದನ ಕುಂಡಾನ್ವಯನೆಂದು । ಕ್ಷೋಣಿ ಬಾಯಳಿದು ಬಣ್ಣಿಪುದು ॥ ೩೦ ॥

ಹೋಮಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದ¹ ಬಂದು ಬಾಳುವ ತನ್ನ । ಕೋಮಲಾಂಗಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಪರರ ॥
 ಕಾಮಿನಿಗಳುಪಿದವನ ಭೀ ಭೂಯೆಂದು । ಭೂಮಿ ಕೊಕ್ಕುರಿಸುವುದರಸ ॥ ೩೧ ॥

ನೋಡಲು ನುಡಿಸಲು ನಗಲು ತಕ್ಕೆಯೊಳೊಡ । ಗೂಡಲವರು ಪರಸತಿಯ ॥
 ಈಡಾಗುವರೇಳು ನರಕಕ್ಕೆಯದೊಂದ । ಪಾಡಲ್ಲ ಪೆಣವೆಣ್ಣೊಲಿವುದು ॥ ೩೨ ॥

ಕೆಟ್ಟ ಚತುರ್ಮುಖನಂಗಜನಾರಾತಿ । ಕೆಟ್ಟನಾ ಗೀರ್ವಾಣರಾಜ ॥
 ಕೆಟ್ಟ ಪದ್ಮೋದರನದೊಂದ ಪೆಣವೆಣ್ಣು । ಮುಟ್ಟಲುಚಿತವಲ್ಲ ನೃಪತಿ ॥ ೩೩ ॥

ಪ್ರಜೆಗಲ್ಲ ಪರಿವಾರಕಲ್ಲ ನಂಟರಿಗಲ್ಲ । ಭಜಿಸುವ ನಿಜದೈವಕಲ್ಲ ॥
 ಸುಜನರಿಗಲ್ಲ ಪರಾಂಗನೆಗೊಲಿದವ² । ವೃಜಿನ ಪಾತ್ರನಹ ನೃಪತಿ ॥ ೩೪ ॥

ಖೇಚರಪತಿ ಗಡ ಸೀತೆಗೋಸುಗ ಸಚ । ರಾಚರವೊಳೆಯಿಂ ಕಾದಿ³ ॥
 ಭೂಚರನಿಂದಳಿದ ಗಡೆಂಬ ಮಾತಿಹು । ದಾ ಚಂದ್ರ ತಾರೆಯುಳ್ಳನಕ ॥ ೩೫ ॥

ನಡೆಯೊಳಗೆಡರಿಲ್ಲ⁴ ನುಡಿಯೊಳು ಬರಡಿಲ್ಲ । ಕಡುಬೀರದೊಳು ಭೀತಿಯಿಲ್ಲ ॥
 ಪೊಡವಿಯೊಳೆಣೆಯಿಲ್ಲ ನಿನಗೆ ನೀನಲ್ಲದ । ನಡೆಯಿಂದ ಕೆಡಬೇಡ ನೃಪತಿ ॥ ೩೬ ॥

ಮಂಡದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕಪಟವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪರಸ್ತ್ರೀಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟು, ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ನೀರುಪಾಲ ಮಾಡುವವನನ್ನು ಕಂಡು ಜನರು ಅವನ ಕುಲವನ್ನೇ 'ಗೋಳಕ ಕುಲ'ವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. (ಮೃತೇ ಭರ್ತರಿ ಜಾರಾಜ್ಞಾತೋ ಗೋಲಕ:- ಅಮರಕೋಶ). ॥ ೩೦ ॥ ಮದುವೆಯಾದ ತನ್ನ ಹೆಂಡಿರು ಇರುವಾಗಲೇ, ಕಾಮವಶನಾಗಿ ಬೇರೆಯವರ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವವನ ಕುಲವನ್ನು "ಕುಂಡಾನ್ವಯ"ವೆಂದು ಲೋಕದ ಜನರು ವರ್ಣಿಸುವರು. (ಅಮೃತೇ ಭರ್ತರಿ ಜಾರಾಜ್ಞಾತ: ಕುಂಡ:-ಅಮರಕೋಶ). ॥ ೩೧ ॥ ಹೋಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಬಾಳುವ ತನ್ನ ಮಂಡದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪರಸ್ತ್ರೀಗೆ ಆಸೆಪಟ್ಟವನನ್ನು ಲೋಕವೇ ಭೀ, ಭೂ, ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದು. ॥ ೩೨ ॥ ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಮಾತಾಡಿದರೆ, ನಗಾಡಿದರೆ, ಅಪ್ಪಿ ಒಡಗೂಡಿದರೆ, ಅಂಧವರು ಏಳನೆಯ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಇತರರ ಹೆಂಡಿರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ॥ ೩೩ ॥ ಪರಸ್ತ್ರೀವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಿವ, ದೇವೇಂದ್ರ, ವಿಷ್ಣು—ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳೇ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಎಲೈ ರಾವಣರಾಜನೇ ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬಾರದು. ॥ ೩೪ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಪ್ರಜೆ, ಪರಿವಾರ, ನಂಟರು, ಇಷ್ಟದೇವತೆ, ಸತ್ತುರುಷರು—ಮುಂತಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿಸಬಹುದು. ಇದರಿಂದೆಲ್ಲಾ ಒಳ್ಳೆಯದೇ. ಆದರೆ ಪರಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದವನು ಪಾಪಾಶ್ರಯನಾಗುವನು. ॥ ೩೫ ॥ ನೀನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಅಪಕೀರ್ತಿ ಬರುವುದು. "ಖೇಚರರಿಗೆಲ್ಲ ಒಡೆಯನೆನಿಸಿದ ರಾವಣನಂತೆ ! ಸೀತೆಗಾಗಿ ಲೋಕವೇ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯರಿಂದ ಸತ್ತುಹೋದನಂತೆ !" ಎಂಬ ಮಾತು ಚಂದ್ರನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಇರುವ ತನಕ ಉಳಿದೀತು. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶ ಒಳ್ಳೆತಲ್ಲ. ॥ ೩೬ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನಿನ್ನ ನಡತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ; ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸತ್ವಹೀನತೆಯಿಲ್ಲ; ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೆದರುವಂಥದಿಲ್ಲ; ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಮಾನರಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಅಯೋಗ್ಯ

¹ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಂದ (ಗ). ² ಗೊಲಿದನು (ಗ). ³ ಕಾದಿ (ಗ). ⁴ ಗೆರಡಿಲ್ಲ (ಗ. ಚ.).

ಅನ್ವಯದೊಳಗುತ್ತಮರಾದರಿಗೆ ಶ್ರೀ | ತನ್ನಿ ಬೆಂಬಿಡಳೆಂದೆಂದು¹ ||

ಅನ್ವರ್ಥಮಾಗಿಪ್ಪಳು ನಂಬು ನಿಜವೆಂದು | ಮನ್ವಾದಿಗಳ ಮಾರ್ಗವಿದು || ೩೮ ||

ಸುರಗುರು ಬುದ್ಧಿಗೆ ಪರಮೇಷ್ಟಿ ವಿದ್ಯೆಗೆ | ಸಿರಿಗೆ ಶ್ರೀಧರನಮರೇಂದ್ರ ||

ಉರುಭೋಗಕೇಯಲ್ಲವೆಂದೆನೆ ನಿನಗಿನ್ನು | ಸರಿದೊರೆಯಾರು ಲೋಕದೊಳು || ೩೯ ||

ಅಪತ್ತಡಸಿದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತನಗು | ಇೞ ಪತ್ತಿಗರು ಬುದ್ಧಿ ಯನು ||

ಏ ಪೊತ್ತು ಪೇಳದಿದೋಡೆಯವರನು ಕಡು | ಪಾಪಿಯೆಂಬರು ಲೋಕದೊಳು || ೪೦ ||

ಸೂರ್ಯಗೆ ಸೊಡರನೆತ್ತುವರೆ ಕೇಳಮರಾ | ಚಾರ್ಯಗೆ ಬುದ್ಧಿ ನೇಳುವರೆ ||

ಕಾರ್ಯನ ನಿನಗೆ ಪೇಳ್ವರೆ² ನಾನೈಸಲಿ | ಕಾರ್ಯವಂತನೆ ದಶಕಂಠ³ || ೪೧ ||

ಏಕೋದರನೆಂಬುದೊಂದ ನಿನಗಾನು | ಬೇಕಾದವನೆಂಬುದೊಂದ ||

ಈ⁴ ಕಥನದಿ ಕಡಬೇಡನೆಂಬುದರಿಂ | ದೀ ಕಾರ್ಯವ⁵ ಪೇಳಿದೆನು || ೪೨ ||

ಕೇಡು ಸಂಭವಿಸುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೆಲ⁶ ಬುದ್ಧಿ | ಕೂಡ⁷ ಲಿಖಿಯದೆಂಬ⁸ ||

ನಾಡವರಾಡುವ ಮಾತಿನ ಸಾಕ್ಷಿಗೆ | ಯೀಡಾಗಬೇಡೆಂದು ಪೇಳ್ವೆ || ೪೩ ||

ಬಿಡು ಸೀತೆಯ ನನ್ನ ನುಡಿಯ ಮನ್ನಿಸು ನೀ | ಪಡೆ ಲೋಕದೊಳು⁹ ಕೀರ್ತಿಯನು ||

ಪಡಿನಾತುಗೊಡದಿರೆನುತ¹⁰ ಲಂದವನವ | ನಡಿಗೆಲಗಿಯೆ ಪೇಳಿದನು || ೪೪ ||

ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಬೇಡ || ೩೭ || ವಂಶದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಯು ಎಂದಿಗೂ ಅನುಸರಿಸುವಳು. ಆಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿಯೇ ಅಂಧವರಲ್ಲಿ ನೆಲಸುವಳು ಈ ಮಾತು ನಿಜ ಮನು ಮುಂತಾದ ಮಹಾರಾಜರ ಮಾರ್ಗವಿದು || ೩೮ || ಎಲೈ ರಾವಣನೇ, ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯೂ, ವಿದ್ಯೆಗೆ ಬೃಹ್ಮನೂ, ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠಸುಖಕ್ಕೆ ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಎಣೆಯಲ್ಲವೆನ್ನುವಾಗ ನಿನಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳವರು ಯಾರು? || ೩೯ || ವಿಪತ್ತುಗಳು ಬಂದಡಸಿದ ನಮಯದಲ್ಲಿ ತನಗಿರುವ ನಂಟರು ಅಥವಾ ಬಂಧುಗಳು ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ, ಅಂಧವರನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪಾಪಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುವರು || ೪೦ || ಎಲೈ ರಾವಣನೇ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ದೀವ ವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆಯೇ? ದೇವಗುರುವಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳುವರೆ? ತಿಳಿದವನಾದ ನಿನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯಬೋಧನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಲು ನಾನಂತಹ ಕಾರ್ಯ ಕುಶಲನು ! || ೪೧ || ಎಲೈ ಅಣ್ಣನೇ ನಾನು ಒಂದೇ ತಾಯಿಯ ಉದರದಿಂದ ಬಂದವ ನೆಂಬುದರಿಂದಲೂ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವವನೆಂಬುದರಿಂದಲೂ, ಈಗಿನ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಬೇಡ ಎಂಬುದರಿಂದಲೂ ಈಗ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ || ೪೨ || ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವಕಾಲಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯಬುದ್ಧಿ ಕೂಡಿಬರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾಡಿನ ಜನರು ಹೇಳುವ ಮಾತಿದೆ ಈ ಮಾತಿಗೆ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಬಾರದೆಂದು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ. || ೪೩ || ಸೀತೆ ಯನ್ನು ಬಿಡು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮಾಸ್ಕಮಾಡು ನೀನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸು ಇದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧದ ಉತ್ತರ ವನ್ನು ಕೊಡದಿರು—ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ರಾವಣನ ವಾದಕ್ಕೆರಗಿ ಹೇಳಿದನು || ೪೪ || ವಿಭೀಷಣನು ಇವೇ ಮೊದಲಾದ

¹ ಓಂದೆಂಬ (ಚ) ² ಪೇಳ್ವೊಡೆ (ಗ) ಪೇಳ್ವೊಡೆ (ಚ) ³ ದಶವದನ (ಗ ಚ) ⁴ × (ಗ ಚ) ⁵ ಕಥನಕ್ಕೆ ಕಡಬೇಡೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯ | ನೀ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ (ಚ) ⁶ ಬುದ್ಧಿಗೂಡಿ (ಚ) ⁷ ದಂತೆಂಬ (ಗ) ದೆಂಬುದನು (ಚ). ⁸ ಲೋಕದಿ (ಗ). ⁹ ಗೊಡದಿರು ಯೆನುತ (ಕ) ಗೊಡದಿರೆಂದೆನುತ (ಚ)

ಎಂದಿವು ಮೊದಲಾದ ನೀತಿವಚನಗಳ | ನಂದು ವಿಭೀಷಣ ಪೇಳಿ ||

ಅಂದಾ ರಾವಣನಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಗೆ | ಸಂದಾಜ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದುದು || ೪೫ ||

ಹಿಂದೆ¹ ರಾಮನ ಚರನು ತಂದು ಕಾಣಿಸಿ | ಮುಂದುಗಡಿಸಿ ನುಡಿಯಿಸಿದೆ² ||

ಇಂದೆನ್ನ ನೋಯ ನುಡಿದೆ³ ಸಭೆಯೊಳು ನೀ | ನೆಂದವ ನೊಂದು ನುಡಿದನು || ೪೬ ||

ಹೊಯ್ದು ಗದ್ದುಗೆಯ ವಿಭೀಷಣ ನೃಪತಿಯ | ಕಾಯ್ದು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ||

ಬಯ್ದು ನುಡಿದು ಮುಂದುಗಡಿಸಿದ ನಂದೀ⁴ | ರಯ್ದು ಮೊಗದ ನೃಪವರನು || ೪೭ ||

ಮೀಸೆ ಕುಣಿಯೆ ಪುರ್ವ⁵ಗಂಟಕ್ಕೆ ಕಂಗಳು | ಸೂಸೆ ಕಿಡಿಯ ವಪುರಿರದೆ ||

ಕಾಸಿದ ಕಾರ್ತೀಶ್ವರನಂತಾಗಲವನಿಗೆ | ರೋಷ ಪುಟ್ಟಿತು ಮನದೊಳಗೆ || ೪೮ ||

ಒಡಹುಟ್ಟಿದವ⁶ನೆಂಬ ಗಬ್ಬಿಯಿಂದೀ⁷ ಮಾತ | ನುಡಿದೆಯಲ್ಲದೆ ನಾಲಗೆಯ ||

ಹೆಡತಲೆಯಲಿ ತೆಗಸುವನೆಂದು ಕೋಪದಿಂದ | ನುಡಿದನು ರಾವಣನೃಪತಿ || ೪೯ ||

ಒಡಲೊಳು ಪುಟ್ಟಿದ ರುಜೆಯ ಕಳೆಯದಿರ⁸ | ಲೊಡಲು ಕೆಡುವುದೆಂತಂತೆ ||

ಪೊಡವಿಯಿಂದಿವನನು ಪೊಳವನುಡಿಸದೊಡಾನು | ಕೆಡುವನೆಂದವನುಡಿದನು || ೫೦ ||

ಅ ಕಡುಪಾಪಿ ತಾ ಕೆಡುವುದನೆಯಿಂದ | ನೇಕ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ||

ಏಕೋದರನೆಂದು ಬಗೆಯದೆ ತಮ್ಮನ ನಿ | ರಾಕರಿಸಿಯೆ ಪೊರಡಿಸಿದ || ೫೧ ||

ಮಾಡುವನೇನ ನಿನಗೆಯಾಜ್ಞೆಯ ನನ್ನ | ನಾಡೊಳಿರದೆ ಪೋಗಿಂದು ||

ಆಡದ⁹ ಮಾತಾಡಿ ಪೊಳವನುಡಿಸಿದ ತನ್ನ | ಕೇಡ ನಿಚಾರಿಸದವನು || ೫೨ ||

ನೀತಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು, ಈ ಮಾತುಗಳು ಆ ರಾವಣನ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಗೆ ತುಪ್ಪವಾಗಿಯೇ ತೋರಿದವು. || ೪೫ || ಆಗ ರಾವಣನು—“ಎಲೈ ವಿಭೀಷಣನೇ, ಹಿಂದೆ ನೀನು ಆ ರಾಮನ ದೂತನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತಂದು, ಕಾಣಿಸಿ, ಮುಂದಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿಸಿದೆ. ಇಂದು ನೀನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನೋವಾಗುವಂತೆ ಮಾತಾಡಿದೆ!” ಎಂದು ಬೇಸರಗೊಂಡು ಹೇಳಿದನು. || ೪೬ || ಆ ದಶಕಂಠನು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ, ಪೀರವನ್ನು ಗುದ್ದಿ, ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕರಿಣೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಬೈದು, ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನೇ ಕಿಡಿಸಿದನು. || ೪೭ || ಆ ರಾವಣನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಉಂಟಾಗಿ, ಮೀಸೆ ಕುಣಿಯಿತು; ಹುಬ್ಬುಗಳು ಗಂಟಿಕ್ಕಿದುವು; ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಿಡಿಕಾರಿದವು. ಶರೀರವು ಕಾದ ಕಬ್ಬಿಣದಂತಾಯಿತು. || ೪೮ || “ನಹೋದರನೆಂಬ ಗರ್ವದಿಂದ ನೀನು ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ? ನೀನು ನನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಹಿಂದಲೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರಗೆ ಎಳೆದು ತೆಗೆಸುತ್ತಿದ್ದೆ”—ಎಂದು ರಾವಣನು ಹೇಳಿದನು. || ೪೯ || ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದಾದರೂ ರೋಗವು ಕಾಣಿಸಿದಾಗ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸದಿದ್ದರೆ, ಶರೀರವೇ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವುದು ಅದರಂತೆ ಇವನನ್ನು ಈ ನೆಲದಿಂದ ಓಡಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಾನೇ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವೆನು—ಎಂದು ರಾವಣನು ಹೇಳಿದನು. || ೫೦ || ಆ ಮಹಾಪಾಪಿ ರಾವಣನು ತಾನು ಕೆಡುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಿಟ್ಟಿನ ಆಡಂಬರದಿಂದ, ತನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿಂಬುದನ್ನು ಕೂಡ ಭಾವಿಸದೆ, ಅವನನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಹೊರಡಿಸಿದನು. || ೫೧ || ನಿನಗೆ ಏನೆಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು

¹ ಇಂದು (ಕ). ² ನಡಿಯಿಸಿದೆ (ಗ). ³ ನುಡಿದೆ (ಚ). ⁴ ಗೆಡಿಸಿದನಾನೀ (ಚ). ⁵ ಪುರ್ವ (ಗ). ⁶ × (ಚ). ⁷ ಗರ್ವದಿಂದೀ (ಕ).
⁸ ಕಡೆಯದಿರ (ಗ). ⁹ ಆಡಿದ (ಕ) ೫೧, ೫೨—ಇವು ಗ.ದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಕೆಡೆನುಡಿದಣ್ಣನ ನುಡಿಗಿ ವಿಭೀಷಣ | ಕಡುನೊಂದು ಮನದೊಳಗವನ ||

ಪೊಡವಿಯ¹ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದನು ರಾಮಚಂದ್ರನು | ನೆಡೆಗವನನು² ಕಾಣಲೆಂದು || ೫೩ ||

ತರುಣಿ ಕೇಳಿ ದುಶ್ಚರಿತನ ಸೀಮೆಯೊ | ಕಿರುತಿಪ್ಪದಾಗದೆಂದವನು ||

ಭರದಿಂದ ಬಂದನು ರಾಮಚಂದ್ರನ ಶ್ರೀ³ | ಚರಣವ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು⁴ || ೫೪ ||

ಅಟ್ಟದನಿಬ್ಬರು ಖಚರರನಾಗಸ | ನಟ್ಟಿಯಿಂದವನನೆಡೆಗೆ ||

ಕೊಟ್ಟು ಕೈಗಾಣಿಕೆಯನು ಮಂಡೆಗೆ ಕೈಯ | ನಿಟ್ಟು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರಿಂತು⁵ || ೫೫ ||

ನೀತಿಯಿಂದೊಡಬಡಿಸಿದ ನಿನ್ನ ನಡೆಗಿದು | ರೀತಿಯಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳಿದನು ||

ಮಾತ ಕೇಳದಿರೆ ಬಂದನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನಗ್ರ | ಜಾತನನವ ನಿಮ್ಮಡೆಗೆ || ೫೬ ||

ಹೇಳಿದ ಹಲವು ಬುದ್ಧಿಯನೊಡಬಡಿಕೆಯಿಂ | ಹೇಳಿದ ನಾನಾ ಬಗೆಯಿಂ⁶ ||

ಹೇಳಿದ ಕೇಳದಿರಲು ರಾವಣನಿಗವ | ಹೇಳದೆ ಬಂದ ನಿಮ್ಮಡೆಗೆ || ೫೭ ||

ಗುಣಪಕ್ಷಕೆ ಸೋಲ್ವ ಪುರುಷಪಕ್ಷಕೆ ಸೋಲ್ವು | ಮಣವನನಲ್ಲವ ನಿಮ್ಮ ||

ಗುಣಕಥನವ ಕೇಳಿ ಬಿಸುಟವನನು⁷ ಮನ | ದೇಣಿಕೆಯಿಂ ಬಂದ ನಿಮ್ಮಡೆಗೆ || ೫೮ ||

ಅದ ಕೇಳಿ ದರಹಸಿತಾನನದಿಂ ಮಂದಿ | ಕುದುರೆ ಖೇಚರ ಪಡೆವೆರಸಿ ||

ಇದಿರಾಗಿ ಹನುವನು⁸ ಕಳುಹಿದನವನಿಗೆ | ಮುದವತಿ ಜನಿಸುವಂದದಲಿ || ೫೯ ||

ಮಾಡಲಿ | ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ನಿಲ್ಲದಿರು, ನಡೆ | ಎಂದು ರಾವಣನು ಆಡಬಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ತನಗೆ ಬರುವ ಕೇಡನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು || ೫೨ || ಹೀಗೆ ಕೆಡೆಮಾತಾಡಿದ ರಾವಣನ ಮಾತಿನಿಂದ ವಿಭೀಷಣನು ಬಹಳ ನೊಂದು, ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಾಣುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು || ೫೩ || ಬೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಈ ದುಷ್ಟನ ಸೀಮೆಯಲ್ಲೇ ಇರಬಾರದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ವಿಭೀಷಣನು ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಬಂದನು || ೫೪ || ವಿಭೀಷಣನು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಖೇಚರರನ್ನು ಆಕಾಶಮಾರ್ಗವಾಗಿ, ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು ಅವರು ಬಂದು, ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೈಮುಗಿದು ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು || ೫೫ || ತಮ್ಮನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಅಣ್ಣನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ನೀತಿಯಿಂದ ಒಡಂಬಡಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು ನಿನ್ನ ನಡೆಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನೇನೂ ರಾವಣನು ಕೇಳದಿರಲು, ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ || ೫೬ || ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳಿದ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನೂ, ಹಲವು ರೀತಿಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ರಾವಣನು ಕೇಳದಿದ್ದರಿಂದ, ಕೊನೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳದೆ, ನೀವಿರುವಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು || ೫೭ || ವಿಭೀಷಣನು ಗುಣದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೋಲತಕ್ಕವನಲ್ಲದೆ, ಪೌರುಷವುಳ್ಳವನ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗುವವನಲ್ಲ ಅವನು ನಿಮ್ಮ ಸದ್ಗುಣಗಳ ವಿವರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ರಾವಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂದರು || ೫೮ || ವಿಭೀಷಣನ ದೂತರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಮುಗುಳುನಕ್ಕು, ಮಂದಿ-ಕುದುರೆ-ಖೇಚರಸೈನ್ಯಸಹಿತವಾಗಿ ಅಣುವನನ್ನು ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಎದುರುಗೊಳ್ಳಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೫೯ || ಅಣುವನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಕಂಡನು ಅವನಿಗೆ

¹ ಪೊಡವಿಯಿಂ (ಚ) ² ಚಂದ್ರನ ಯೆಡೆಗವನನು (ಕ) ³ ಸಿರಿ (ಕ. ಗ) ⁴ ಕಾಣುವೆಂದು (ಗ ಚ) ⁵ ಮನ್ನಿಸಿದರಿಂತೆಂದು (ಚ).

⁶ ಬಗೆಯ (ಗ) ⁷ ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಬಿಸುಟು (ಗ ಚ) ⁸ ಯಣುವನ (ಗ ಚ) ⁹ ೫೭ನೆಯ ಪದ್ಯ ಕ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಕೆಲವು ದೂರಕೆ ಪೋಗಿ ಕಂಡು ವಿಭೀಷಣ । ನಲಿವಂತೆ ನುಡಿದು ಮಾತುಗಳ ॥
ಬಲವೆರಡೊಡಗೂಡಿ ಬಂದನಣುವನತಿ । ನಲಿವುತ ರಾಘವನೆಡೆಗೆ ॥ ೬೦ ॥

ಅಡಿಗೇರಿಗಿದ ವಿಭೀಷಣ¹ ರಾಘವ ಕೈ । ವಿಡಿದಾಲಿಂಗನ ಗೈದು ॥
ಒಡನೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡರ್ಥಾಸನಗೊಟ್ಟು । ನುಡಿದನು ವಿನಯವನಿಂತು ॥ ೬೧ ॥

ಮುಖಿಯದೆ ನಮ್ಮ ನೇಲಣ ಪಕ್ಷಪಾತವ । ತೊಡಿದು ನೀ ನಿನ್ನಗೃಹನ ॥
ನೆಣಿ ನಂಬಿ ಬಂದೆ ನಮಗೆ² ನಿನ್ನಿಂದಿ । ನುಡುವವರಾರಂದನವನು ॥ ೬೨ ॥

ಕೆಟ್ಟು ನಡೆವ ಕೇಡಾಳಿಯ ಸೀಮೆಯ । ಬಿಟ್ಟು ಬಂದುದುಮೊಳ್ಳಿತಾಯ್ತು ॥
ಕಟ್ಟುವೆ ಲಂಕೆಯ ಪಟ್ಟವ ನಿನಗೆಂದು । ತುಟ್ಟ ನುಡಿದ ಮನಮುಟ್ಟ ॥ ೬೩ ॥

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸು ನಿಮ್ಮಯ ಗುಣಕಥನವ । ನಾನಾವರಿಂ³ ಕೇಳಿಕೇಳಿ ॥
ಭಾವ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಹುದೆಂ । ದಾ ವಿಭೀಷಣನಾದಿದನು⁴ ॥ ೬೪ ॥

ಬಂದೆಂದು ಕಂಡ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆಯಾ । ನಂದ ಮನಕೆ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ॥
ಅಂದುಡುಗೊಣಿಯಿತ್ತು ಸನ್ನಾನಾದಿಗ । ಲಿಂದುಪಚರಿಸಿ ಕೂಡಿರಲು ॥ ೬೫ ॥

ಜನನಾಥಗೆಂದ ಮಾರುತಿ ಲಂಕೆಗೆ ಪೋಗಿ⁵ । ವನವ ಕಿತ್ತೀಡಾಡಿ ಪುರಕೆ ॥
ತನಿಗಿಚ್ಚುನಿಕ್ಕಿ⁶ ರಾವಣನೃಪತಿಯ ಮನ । ದನು⁷ ವನದೊಡು ಬಪ್ಪೆನೆಂದು ॥ ೬೬ ॥

ನುಡಿದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ರಘುನಾಥ ಹನುಮನ । ನೊಡಬಟ್ಟು ಕಳುಹಲು⁷ ಬಂದು ॥
ಬಿಡದೆ ಮರ್ಕಟವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದೆ ವಾನರ । ಪಡೆಗೂಡಿ ನಡೆತಂದು ಬಳಿಕ ॥ ೬೭ ॥

ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಡುತ್ತ, ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು ॥ ೬೦ ॥ ವಿಭೀಷಣನು ಶ್ರೀರಾಮನ ವಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವನ ಕೈಹಿಡಿದು ಅಪ್ಪಿ, ತನ್ನ ಅರ್ಧಾಸನವನ್ನಿತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿಸಿ, ವಿನಯೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಅಡಿದನು. ॥ ೬೧ ॥ “ನಮ್ಮ ಪೇಲಿನ ವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಮರೆಯದೆ. ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ತೊರೆದು. ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ಬಂದಿರುತ್ತಿ ನಮಗೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರು ಯಾರಿರುವರು? ॥ ೬೨ ॥ ಕೆಟ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುವ ಆ ಕೇಡಾಳಿ ರಾವಣನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ನೀನು ತೊರೆದು ಬಂದುದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ನಿನಗೆ ನಾನು ಲಂಕೆಯ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟುವೆನು” ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ, ಮನಮುಟ್ಟು-ವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ॥ ೬೩ ॥ ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು—“ದೇವನೇ, ಚಿತ್ತೈಸಿರಿ ನಾನು ಯಾರು ಯಾರಿಂದಲೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಗುಣದ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ॥ ೬೪ ॥ ಹೀಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಬಂದು ಕಂಡ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಮ್ಮಾನಿಸಿ, ಉಪಚಾರಮಾಡಿ ಜತೆಗೂಡಿದ್ದನು. ॥ ೬೫ ॥ ಹೀಗಿರಲು ಹನುಮಂತನು ಶ್ರೀರಾಮನೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು—“ನಾನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ, ರಾವಣನ ಉದ್ಧಾನವನ್ನು ಮುರಿದು ಚೆಲ್ಲಿ, ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚಿ, ಆ ರಾವಣನ ಮನಃ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಬರುವೆನು”. ॥ ೬೬ ॥ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೇಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿ ಕಳುಹಿಸಿ

¹ ವಿಭೀಷಣನು (ಗ) ² ನಮಗೆ (ಕ). ³ ನಾವವರಿಂ (ಚ). ⁴ ವಿಭುವಾಡಿದನಿರದೆ (ಕ). ⁵ ಲಂಕೆಗೆ ಪೋಗಿಯಲ್ಲಿಯ (ಕ).
⁶ ಕಾಣಿಸಿ ಕೊಂಬ ರಾವಣನನು (ಗ ಚ.) ⁷ ಕಳುಹಲು (ಗ)

ಕಪಿಕಟಕವ ಕೂಡಿಕೊಂಡಾ ಪೊಳಲಿನ | ಉಪವನವನು ಪೊಕ್ಕು ಬಳಿಕ ||

ಕುಪಿತಮಾನಸನಾಗಿ ಕಿತ್ತನು ತರುಗಳ | ಕಪಿರಾಜ ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ || ೬೮ ||

ಮುಱುವ ನೇಱುಲು ಮಾವು ಮಾದಲ ಪಲಸನು | ಮುಱುವ ಬಾವನ್ನ ಬಕುಳವ ||

ಮುಱುವ ಸಂಪಗೆ ಪಾದರಿ ಪಾರಿಜಾತವ | ಮುಱಿದು ಕೆಡಿಸಿದನಾ ವನವ || ೬೯ ||

ಕಿತ್ತು ಬಿಡುವ ನೀಲಿಬಾಳೆ¹ ನಿಂಬೆಗಳನು | ಕಿತ್ತು ಬಿಡುವ ಪೂಗತರುವ ||

ಕಿತ್ತು ಬಿಡುವ ತೆಂಗು ಮೊದಲಾದ ತರುಗಳ² | ಕಿತ್ತುತಳಲು³ ಮಾಡಿದನು || ೭೦ ||

ಒಂದು ಮರನ ಕಿತ್ತೊಂದು ಮರನನಿ | ಟ್ಟೊಂದು ಮರಕೆ ಲಂಘಿಸುತ ||

ನಂದನವನು ಕೆಡಿಪುದ ಕಂಡು ವನಪಾಲ | ರಂದು ಹೋರಿದರವನೊಡನೆ || ೭೧ ||

ಇಡುವನು ತರುವಿಂದ ವನಪಾಲಕರ ಕಟ್ಟಿ | ಬಡುವನು ಸಾಯದೆ ಕೊಂದು ||

ಬಿಡುವ ನಿನ್ನೊಡೆಯ⁴ ಗಱುಪಿ ನೀ ಬಾರೆಂದು | ನುಡಿದ ಮಾರುತಿಯಂದಬಲಿ || ೭೨ ||

ಮೊಱಿಯಿಟ್ಟು ಸುಯ್ಯಲಿಡುತಲಾ ಪೊಳಲಿನ | ತಪ್ಪಾಳಗಱುಪೆ ಕೇಳ್ವ ವನು ||

ಅಱಿದು ರಾಕ್ಷಸವಿದ್ಯೆಗಳ ಕೈಕೊಂಡೆಂದು | ತಪ್ಪಾಳಿತು ಪಡೆ ಬಂದು ವನಕೆ⁵ || ೭೩ ||

ಕಡಿದಾಡಿತು ಕಪಿಕಟಕದೊಳ್ ರಕ್ಕಸ | ನಡೆ ಕೋಪದೊಳು ಮಾರುತಿಯ ||

ಎಡೆಗೆ ಬಂದರು ಕಾಳಗವನಂದೊಯ್ಯನೆ | ಪಿಡಿದರು ಪಿಡಿನಡುವಿನಕೆ || ೭೪ ||

ಕೊಟ್ಟನು ಹನುಮಂತನು ಕಪಿ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ಕೋತಿಗಳ ಪಡೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಲಂಕೆಗೆ ಬಂದನು || ೬೭ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಬಳಿಕ ಅಣುವನು ಕಪಿನೈನ್ಯದೊಡನೆ ಲಂಕಾನಗರದ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಿತ್ತನು. || ೬೮ || ಆ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ ನೇರಿಳೆ, ಮಾದಳೆ, ಮಾವು, ಹಲಸು, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಬಕುಳ (ರೆಂಜೆ), ಸಂಪಗೆ, ಪಾದರಿ, ಪಾರಿಜಾತ—ಮುಂತಾದ ಮರಗಳನ್ನು ಮುರಿದು, ವನವನ್ನೇ ಕೆಡಿಸಿದನು || ೬೯ || ಅಣುವನು ನೀಲಿಬಾಳೆ (ಕರಿಬಾಳೆ), ನಿಂಬೆ ಅಡಕೆಮರ, ತೆಂಗಿನ ಮರ,—ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುರಿದು, ಕಳವಳವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು || ೭೦ || ಹನುಮಂತನು ಒಂದು ಮರವನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಇನ್ನೊಂದು ಮರವನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಮತ್ತೊಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತ, ಆ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಕೆಡಹುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ವನಪಾಲಕರು ಅವನೊಡನೆ ಕಾದಾಡಿದರು || ೭೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹನುಮಂತನು ಆ ವನಪಾಲಕರನ್ನು ಮರದಿಂದಲೇ ಬಡಿದನು ಕೆಲವರನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಹೊಡೆದನು ಸಾಯದಿದ್ದವರನ್ನು ಕೊಂದೇಬಿಟ್ಟನು ಕೆಲವರೊಡನೆ “ನಿನ್ನ ಒಡೆಯನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಬಾ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು || ೭೨ || ವನಪಾಲಕರು ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತ, ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತ, ಪಟ್ಟಣದ ಕಾವಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು ಅವನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದೊಡನೆ, ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ರಾಕ್ಷಸವಿದ್ಯೆಗಳುಳ್ಳ ಸೈನ್ಯವು ವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕವಿಯಿತು || ೭೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಕ್ಷಸ ಸೇನೆಯು ಕಪಿನೈನ್ಯದೊಡನೆ ಕಾದಾಡಿತು ಹಲವರು ಹನುಮಂತನಿಗೆ ಎದುರುನಿಂತು ಕೋಪದಿಂದ ಹೋರಾಡತೊಡಗಿದರು || ೭೪ || ಹನುಮಂತನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತುಂಡೆಸಗುತ್ತಿದ್ದನು ಕಡಿಯುವ ಖಡ್ಗವನ್ನೇ

¹ ನಿಳಿವಾಳೆ (ಗ) ನಿಳಿಬಾಳೆ (ಚ) ² ವನವನು (ಗ. ಚ) ³ ಕಿತ್ತುಗಳೇನ (ಕ) ಕಿತ್ತುಗಳನ (ಚ). ⁴ ನಿಮ್ಮೊಡೆಯ (ಚ) ⁵ ಪಡೆ ಬಂದವನ (ಗ)

ಇಡುವ ನಾರಾಚವ ಮುಱುವನೊತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿ | ಕಡುವ ಖಡ್ಗವ¹ ಖಂಡಿಸುವ ||
ಬಡುವ ಕೂಂತವ ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತ² ಮಾರುತಿ ಮೆದೆ | ಗೆಡಹಿದ ರಕ್ಕಸವಡೆಯ || ೨೫ ||

ತಡುವನರೆಬರ ತರುಗಳನಂದೊಯ್ಯನೆ³ | ಮುಱಿದು ಬಡಿದನರೆಬರನು⁴ ||
ಮೊಱಿಯಿಡಿಸಿದನರೆಬರ ರಕ್ಕಸಪಡೆ⁵ | ಮುಱಿದೋಡಿ ಪೊಕ್ಕಿತಾ ಪೊಳಲ || ೨೬ ||

ತಡುವನು ಮಾರುತಿಯಗ್ಗಿ ಬಾಣಗಳಿಂದ | ಹೊಡೆಹೊಳಲಿಗೆ⁶ ಕಿಚ್ಚನಿಕ್ಕಿ ||
ನೆಱಿ ಸುಟ್ಟುರುಪಿದನವನ ಸಾಹಸಿಕೆಯ | ತಡುವ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು || ೨೭ ||

ಅದೆ ಕಿಚ್ಚಿದ್ವಿತು ಕೆಡಿಸಿಯೆಂಬರು ಮ | ತ್ತದೆ ಭುಗಿಲೆಂದುರಿವುತಿದೆ⁷ ||
ಅದೆ ಹೊಗೆಯೇಳುತಲಿದೆ⁸ ಹೊತ್ತುತಿದೆ⁹ ಬೇವು | ತಿದೆ¹⁰ ಯೆಂದು ಜನರು ಕೂಗುವರು || ೨೮ ||

ಒಂದೆಡೆ ಭುಗಿಲೆಂಬುದು ಛಿಟಿಛಿಟಿ¹¹ಲೆ | ದೊಂದೆಡೆ ಧ್ವನಿ¹²ಮಾಡುವುದು ||
ಒಂದೆಡೆ ನಿಂದುರಿವುತ ಕಿಚ್ಚಿಯ್ಯನೆ | ಅಂದು ಕಂಗಡಿಸಿತು ಜನರ || ೨೯ ||

ಕೆಟ್ಟಿನಿನ್ನೇಕೆ ಮಾಯದ ಕೋಡಗವ ತಂದು | ಬಿಟ್ಟವರಾರೀ ಯೆಡೆಗೆ¹³ ||
ಪಟ್ಟಣವುಳಿಯದೆನುತ ಪಾರರು ಮರ | ವಟ್ಟರ್ದರೇನ ಬಣ್ಣಪೆನು || ೩೦ ||

ನೆಗೆವುದು ಮುಗಿಲ್ಲದ್ದೆ ಕೆ ನಿಂದು¹⁴ ದೇಹವ | ತೆಗೆವುದು ಕಪಿ ಕಿಱಿದಾಗಿ ||
ಯೆಗುವೆ ಯೆಗುವೆಯೆಂಬರು¹⁵ ಕಂಡ ಪೆಣ್ಣಳು | ಬೆಗಡುಗೊಂಡಿಹರೆದೆಯೊಳಗೆ || ೩೧ ||

ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಡಿಯುವ ಈಟಿಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುತ್ತ, ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಕೆಡಬೀಳಿಸಿದನು. || ೨೫ ||
ಅಣುವನು ಆ ರಕ್ಕಸರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು. ಕೆಲವರನ್ನು ಮುರಿದ ಮರಗಳಿಂದ ಬಡಿದನು. ಕೆಲವರನ್ನು ನೊಂದು
ಮೊರೆಯಿಡುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಕ್ಷಸಸೇನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಓಡಿ, ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. || ೨೬ || ಆ ಮೇಲೆ
ಹನುಮಂತನು ನಿರ್ಣಯಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಗ್ನಿಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊರಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಗೊಟ್ಟು, ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿದನು.
ಆ ಅಣುವನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೨೭ || ಆಗ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರು “ಅದೋ ಬೆಂಕಿಯೆದ್ದಿದೆ!
ನೊಂದಿಸಿ. ಅದೋ ಭಗಭಗನೆ ಹೊತ್ತುತ್ತಿದೆ! ಅದೋ ಹೊಗೆಯೇಳುತ್ತಿದೆ, ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ, ಬೇಯುತ್ತಿದೆ” ಎಂದು ಕೂಗು
ತ್ತಿದ್ದರು. || ೨೮ || ಆ ಬೆಂಕಿಯು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆ ಭುಗಿಲೆಂದು ಉರಿಯುವುದು. ಒಂದುಕಡೆ ಛಿಟಿಛಿಟಿಲೆಂದು ಶಬ್ದ
ಮಾಡುವುದು. ಒಂದುಕಡೆ ಒಂದೇಸವನೆ ಉರಿಯುತ್ತ ಜನರನ್ನು ಕಂಗಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. || ೨೯ || ಅಯ್ಯೋ ಕೆಟ್ಟೆವು! ಈ
ಕವಟದ ಕಪಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟವರು ಯಾರು? ಈ ಪಟ್ಟಣ ಉಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ! ಎನ್ನುತ್ತ ಆ ಪಟ್ಟಣಿಗರು
ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಿತರಂತಾದುದನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೩೦ || ಕಪಿಯು ಆಕಾಶದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ನೆಗೆಯುವುದು, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ
ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದು. ಏನು ಮಾಡಲಿ! ಏನು ಮಾಡಲಿ! ಎಂದು ಜನರು ಅಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನೋಡಿದ ಹೆಂಗುಸರು
ಬಹಳ ಭೀತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. || ೩೧ || ಇದು ಮಾಯೆಯ ಕಪಿ! ಇದು ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಯಿಸಿತು! ರಾಜನಿರು

¹ ಖಂಡೆಯವ (ಗ) ಖಂಡವೆ (ಚ) ² ಬಗ್ಗಿಸಿ (ಗ. ಚ.). ³ ತರುಗಳಂದೊಯ್ಯನೆ (ಗ). ⁴ ಬಡಿದನರೆಬರನು (ಚ). ⁵ ದೊರೆಗೆಡಿಸಿದನು-
ರೆಬರನಾ ಕ್ಷಣದೊಳು (ಕ) ⁶ ಪೊಳಲಿಗೆ (ಚ). ⁷ ದುರಿವುತದೆ (ಚ). ⁸ ಯೇಳುತಲದೆ (ಚ). ⁹ ಹೊತ್ತುತದೆ (ಚ) ¹⁰ ಬೇವುತದೆ (ಚ)
¹¹ ಚಿಟಿ ಚಿಟಿ (ಗ. ಚ.) ¹² ದನಿ (ಗ. ಚ) ¹³ ರಾರೀಯಡೆಯ (ಕ. ಚ.). ¹⁴ ನಿಜ (ಗ. ಚ). ¹⁵ ಯೆಗುವೆನೆಂಬರು (ಚ).

ಮಾಯದ ಕಪಿಯಲ್ಲದೆ ರಕ್ಕಸರನು । ನೋಯ ನೋಯಿಸಿತೀ¹ ಪೊಳಲ ॥

ರಾಯನಿದಂತೆ ಕಿಚ್ಚಿಕ್ಕ ನಂದನನನ । ನಾಯಕನನು ಮಾಡಿದುದು²

॥ ೪೨ ॥

ಏಡಿಸುವುದು ಪಲ್ಲಿರಿವುದು ನೋಳ್ವರ । ಮೋಡಿಸುವುದು ಬೆದರಿಸುವುದು ॥

ಊೋಡಾಡಿಪುದು ಕೋಡಗ ನೆರೆದವರಿಗೆ । ಮಾಡುವುದತಿ ಕೌತುಕನ

॥ ೪೩ ॥

ಕಿಚ್ಚನಿಕ್ಕು³ ವದೊಂದೆಡೆ ಕೊಳ್ಳಿಯ ತಂದು । ಚುಚ್ಚಿ ಉಪ್ಪೆಂದುರುಹುವುದು³ ॥

ಹೆಚ್ಚಿಯಾಡುತ ಹರಿದಾಡುತಲದು ಜನ । ಕಚ್ಚರಿಯನು ಪುಟ್ಟಪುದು

॥ ೪೪ ॥

ಕುಣಿಕುಣಿದಾಡುತ ಪಲ್ಲಿರಿವುತ ರಣಿ । ರಣಿಲನೆ ಹುಬ್ಬಹಾಱಿಸುತ ॥

ಮಿಣಿಮಿಣಿಲನೆ ನೋಡುತ⁴ ತನ್ನ⁵ ನಿಜವನ । ದಣಿವಂತೆ ಜನರನಂಜಿಸಿತು

॥ ೪೫ ॥

ಚಯ್ಯನಾಡುವು⁶ ದೇಡಿಪುದು ಕಿಱುಕಿಱುಕಿಂದು । ಮೆಯ್ಯ ನಿಗುರಿಯಾಗುಳಿಪುದು ॥

ಒಯ್ಯನೆ ತಲೆದೂಗುವುದು ಕಪಿಯ ಬಲು । ಗಯ್ಯತನವ ಪೇಳ್ವರಾರು

॥ ೪೬ ॥

ಬೆರಲ ಮೂಗಿನೊಳಿಟ್ಟು ಕೈಯ ಗಲ್ಲದೊಳಿಕ್ಕಿ⁷ । ಸಿರವನೊಲೆದು ನಕ್ಕಿಱುವುತ⁸ ॥

ನೆರೆದು ನಿಟ್ಟಿಸಿತು ಪೆಣ್ಣಳ ತಂಡವಲ್ಲಲ್ಲಿ । ಪಿರಿದು ಗುಡ್ಡೆಣಿಯಿಸಿತಬಲೆ⁹

॥ ೪೭ ॥

ಕಟ್ಟಿವು ಕಟ್ಟಿವು ಕಟ್ಟಿವನುತ ಕೈಯ । ನೆಟ್ಟಿಯ¹⁰ ನೆಗ್ಗಿ ಹಮ್ಮಿಸಿ ॥

ನಿಟ್ಟಿಸಲಗಿದೆದೊಮ್ಮೊಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುತ ಭಯ । ನಟ್ಟಿ ಪೆಣ್ಣಳು ಪಲುಬುವರು¹¹

॥ ೪೮ ॥

ಹೆಣ್ಣೆ ನೀ ನೋಡುತಾ ನೋಡು ಕಪಿಯ ಮೆಯ್ಯ । ಬಣ್ಣವನಿದಱಾಟವನು ॥

ಕಣ್ಣಿ ನೀ ನೋಡತೀರದು¹² ಪೊಳಲನು ಮಸಿ । ಮಣ್ಣವ ಮಾಡಿತೀ¹³ ಪಾಪಿ

॥ ೪೯ ॥

ವಂತೆಯೇ ಈ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಇದು ಸುಟ್ಟಿತು ! ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಅನಾಯಕವಾಗಿ ಮಾಡಿತು !—ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡರು ॥ ೪೨ ॥ ಕಪಿಯು ಮುಖವಿಕಾರದಿಂದ ಹೀನೈಸಿತು, ಹಲ್ಲು ಕಿರಿಯಿತು ನೋಡುವವರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿತು ಹೆದರಿಸಿತು, ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡಿತು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು ॥ ೪೩ ॥ ಆ ಕಪಿಯು ಒಂದುಕಡೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವುದು, ಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ಉಪ್ಪೆಂದು ಊದಿ ಉರಿಸುವುದು ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡು ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚರಿಸಿ ಜನರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಇತ್ತು ॥ ೪೪ ॥ ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಲೂ ಹಲ್ಲುಗಿರಿವುತ್ತಲೂ ರಣರಣನ ಹುಬ್ಬನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಲೂ, ಮಿಣಿ ಮಿಣನೆ ನೋಡುತ್ತಲೂ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನರನ್ನು ಭಯಗೊಳಿಸಿತು ॥ ೪೫ ॥ ಚೆಲ್ಲಾಟ ವಾಡುತ್ತ, ಮುಖವಿಕಾರಮಾಡುತ್ತ, ಕಿರಿದು ಕಿರಿಚುತ್ತ, ದೇಹವನ್ನು ನೆಟ್ಟಿಗೆ ಮಾಡಿ ಆಕಳಿಸುತ್ತ, ಮಲ್ಲನೆ ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ ಇದ್ದ ಆ ಕಪಿಯ ಶೌರ್ಯಾತಿಶಯವನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲವರು ಯಾರು? ॥ ೪೬ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಹೆಂಗುಸರ ಸಮೂಹವು ಬೆರಲನ್ನು ಮೂಗಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಕೈಯನ್ನು ಗಲ್ಲದಲ್ಲಿಟ್ಟು, ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ನಗಾಡುತ್ತ ನಿಂತು ನೋಡಿ, ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಂತೆ ವರ್ತಿಸಿತು ॥ ೪೭ ॥ ಕೆಲವರು ಹೆಂಗುಸರು 'ಕಟ್ಟಿವು' ಎನ್ನುತ್ತ, ಕೈಯ ನೆಟ್ಟಿತೆಗೆಯುತ್ತ, ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪುತ್ತ, ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ, ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಭಯಗೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು ॥ ೪೮ ॥ ಕೆಲವರು

¹ ನೋಯಿಸಿಯೇ (ಗ. ಚ.) ² ಮಾಡುವುದೇ (ಗ ಚ) ³ ↓ (ಗ). ⁴ ರಣರಂದು ಹುಬ್ಬ ಮಿಡಿವುತ । ಮಿಣಿಮಿಣಿ ನೆಲನೋಡುತ (ಗ) ⁵ ನೋಡುತಲದು (ಚ) ⁶ ಬಯ್ಯವಾಡಿವು (ಕ) ⁷ ಗಲ್ಲದೊಳಿಟ್ಟು (ಚ) ⁸ ನಕ್ಕಿಱಿದು (ಚ) ⁹ ಗುಡ್ಡೆಣಿಸುತಲಬಲೆ (ಗ ಚ) ¹⁰ ನೆಟ್ಟಿಗೆ (ಕ) ನೆಟ್ಟಿಯ (ಗ) ¹¹ ಹಲುಬುವರು (ಗ) ¹² ನೋಡುತೀರದು (ಗ) ¹³ ಮಣ್ಣವ ಮಾಡಿದುದೀ (ಗ) ಮಣ್ಣನು ಮಾಡಿತೀ (ಗ)

ಎಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪದೋಯೀ ವಿದ್ಯೆಯನೀ ಕಪಿ¹ । ಯೆಲ್ಲಿಯಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದುದೋ ॥

ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದುದೋ² ಯೆಗುವೆ ಯೆಗುವೆನೆನು । ತಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪೆಣ್ಣುಳಾಡುವರು

॥ ೯೦ ॥

ಪೊಣವೊಳಲನು ಸುಟ್ಟು ಸೊರೆವೊಯ್ದು³ ಜನಗಳ । ಪೊಣವುಡಿಸಿದುದು ಬೆದರಿಸಿ ॥

ಮೆಣಿಸಿದುದು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯನಾ ಪ್ಲವಗದ । ತೆಣನನದಾರು ಬಣ್ಣಪರು

॥ ೯೧ ॥

ಎಂದಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡೆಣಿಸುತ್ತ ಸೀತೆಯ । ತಂದುದು ಮೊದಲಾಗಿ ಪುರಕೆ ॥

ಒಂದು ದಿವಸ ಸುಖಮಿಲ್ಲೆಂದು⁴ ಪಾರರು । ನೊಂದು ನುಡಿವುತಿಹರಬಲೆ

॥ ೯೨ ॥

ಏಕೆ ಸೀತೆಯ ತಂದು ಪಾಪಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ । ನೇಕೆ ಕೊಂದಪನಿನ್ನು ತನಗೆ ॥

ಈ ಕಥನದಿ ಸಾವು ತಪ್ಪದೆನುತ ಜನ । ಶೋಕಾಬ್ಧಿಯೊಳಿಹರಬಲೆ

॥ ೯೩ ॥

ಹೆಣ್ಣೇಳಿಸಿದ ಹೆದರಿಸಿದನೀ⁵ ಪೊಳಲನು । ಬಣ್ಣಗೆಡಿಸಿದ ನರರನು⁶ ॥

ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೀರ ತಂದಿರದಾ ಮಾರುತಿ । ತಣ್ಣನಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದ

॥ ೯೪ ॥

ಸುಟ್ಟನು ಲಂಕೆಯ ರಕ್ಕಸರನು ಕೊಂ । ದಟ್ಟಯಾದಿದ⁷ ತನ್ನೊಡನೆ ॥

ಕಟ್ಟ ಕಾದುವರಿಲ್ಲೆಂದವನಲ್ಲಿಂದ । ಬಟ್ಟ ಬಂದನು ನೃಪನಡೆಗೆ

॥ ೯೫ ॥

ಕಂಡನು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ನೃಪನ ಪಾದ । ಪುಂಡರೀಕವನಂದಣುವ ॥

ಕಂಡ ಕಾರ್ಯನ ಲಂಕೆಯ ಪೊಕ್ಕು ಮಾಡಿದು । ದ್ವಂದಿಕೆಯನು ಪೇಳ್ವನವನು

॥ ೯೬ ॥

ಹೆಂಗುಸರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು—“ಎಲೈ ಹೆಣ್ಣೆ ನೋಡು, ನೋಡು. ಈ ಕಪಿಯ ಮೈಯ ಬಣ್ಣವನ್ನೂ ಇದರ ಆಟವನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಪಾಪಿ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಮಸಿಬಣ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿತು ! ॥ ೯೦ ॥ ಈ ಕಪಿ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತುಕೊಂಡಿತೋ ! ಎಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿತೋ ! ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂತೋ ! ಏನು ಮಾಡಲಿ ಎಂದು ಹೆಂಗುಸರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡರು. ॥ ೯೦ ॥ ಆ ಕಪಿಯು ಪಟ್ಟಣದ ಹೊರಗಣ ಭಾಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟು, ಗೋಳಾಡಿಸಿ, ಹೆದರಿಸಿ, ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಡಿಸಿತು ತನ್ನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸಿತು. ಆ ಕಪಿಯ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಯಾರು ಬಣ್ಣಿಸಬಲ್ಲರು ? ॥ ೯೧ ॥ ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣಿಗರು ಭಯಪಡುತ್ತ, ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದ ದಿನದಿಂದಲೂ ಈ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿವಸವಾದರೂ ಸುಖವಿಲ್ಲವೆಂದು, ನೊಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ॥ ೯೨ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಪಟ್ಟಣಿಗರು—“ಈ ಪಾಪಿ ರಾವಣನು ಏಕೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವನೋ ! ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ನಾಶವು ತಪ್ಪದು” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ದುಃಖವೆಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ॥ ೯೩ ॥ ಮಾರುತಿಯು ಹೀಗೆ ಲಂಕೆಯ ಜನರನ್ನು ಸತ್ವಹೀನರಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಹೆದರಿಸಿ, ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಣ್ಣಗೆಡಿಸಿ, ಜನರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರುಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಒಡನೆಯೇ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದನು. ॥ ೯೪ ॥ ಹನುಮಂತನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು, ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದು, ಹಲವರನ್ನು ಅಟ್ಟಿ, ತನ್ನೊಡನೆ ಕಾದಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ॥ ೯೫ ॥ ಅಣುವನು ಹೀಗೆ ಬಂದು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಕಂಡು, ತಾನು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡ ಬಗೆಯನ್ನೂ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಉದ್ವರ್ತನೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ॥ ೯೬ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಮನ್ನಧನಿಗೆ ಸರಿ

¹ ವಿದ್ಯೆಯೇಯಾಟವ (ಗ) ² ಬಂದಿತೋ (ಗ) ³ ಸೊರೆವಾಯ್ದು (ಕ) ⁴ ಸುಖವಲ್ಲೆಂದು (ಕ) ⁵ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಗ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ⁶ ತಡಿಸಿದನೋ (ಕ) ⁷ ಜನರನು (ಚ). ⁸ ಕೊಂದಟ್ಟಿ ಮಾಡಿದ (ಚ).

ಮದನಸಮಾನ ಮಂದರಧೈರ್ಯನತಿ ಮೃದು | ಹೃದಯ ಸದ್ಧರ್ಮಾಬ್ಜ ಚಂದ್ರ ||

ಸದಮಲಚರಿತ ಸುಜ್ಞಾನಿಯೊಪ್ಪಿದ ಸ | ಮೃದದಿಂದ ಮದದಾನೆಗಮನೆ

|| ೯೭ ||

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲಭಾಸ್ಕರ ನಾ | ಗ್ಧೀವಿಯ ಮುಖಮಣಿಮುಕುರ ||

ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸಸಾಗರ ಮಿತ್ರ | ದೇವಪ್ಪನೊರೆದ ಸತ್ಕಾವ್ಯ

|| ೯೮ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳಿನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೯೯ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣಜನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಂಥುಕರನತ್ಮಮ ವಾಣೀ[ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ |

ಸದಮಲಚರಿತಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುಂದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದುದು¹ ಪದಿನಾಱನೆಯ ಮಿಸುಪಸಂಧಿ

|| ೧೦೦ ||

ಯಾದವನೂ, ಮಂದರಾದ್ರಿಯಂತೆ ಧೀರನೂ, ಅತ್ಯಂತ ಮೃದುವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನೂ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ಚಾರಿತ್ರನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದನು || ೯೭ ||
ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃದಯಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರತ್ನಗನ್ನಡಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ, ರಸಿಕರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನೂ, ಮಿತ್ರನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ರಚಿಸಿದ ಸತ್ಕಾವ್ಯವಿದು || ೯೮ || - ಎದ್ದೆ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈದಿನ ನಾನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿದು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು ಆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿನಗೆ ಹೇಳುವನು—ಎಂದು ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳಿದನು || ೯೯ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನೆನಿಸಿದ, ಸ್ವಚ್ಛಗುಣಗಳುಳ್ಳ, ಜಿನಭಕ್ತನಾದ, ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಗ್ದೇವಿಯ ನಿರ್ಮಲ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯೆನಿಸಿದ, ನಿರ್ಮಲವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳ, ಮಂತ್ರಿಯಾದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿರುವ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರ ನೆಯ ಸಂಧಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು || ೧೦೦ ||

¹ ಪಡೆದತಿ ಜಸವೆತ್ತುದು (ಕ)

೧೭. ಸಮರಸನ್ನಾಹ

- ಒಗ್ಗೊಡೆಯದ¹ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲವೆ . ನುಗ್ಗುನುಸಿಯೆ ಮಾಡಿ ಜನಕೆ ||
ತಗ್ಗದ ಸುಖವೀವೆ ಮುನಿಸುವ್ರತನಿಗೆ . ಮುಗ್ಗುವೆ ನುಮತೆಯಿಂದಾನು || ೧ ||
- ಒಪ್ಪಿಡಿ ನಡುವಿನೊಚ್ಚರೆಗಣ್ಣುಗಳ ಚೆಲ್ವೆ . ಮುಪ್ಪಿರಿಗೊಂಡ ಜವ್ವನದ ||
ಕರ್ಪೂರಗಂಧಿ ಲಾಲಿಸು ನೀ ಮೂಜಗ . ಕೊಪ್ಪುವಯ್ಯನ ಚರಿತವನು || ೨ ||
- ಹೊನ್ನದಾವರೆ ನೊಗ್ಗಿನೊಲೆಯಳೆ ಪೊಸದಳೆ . ರನ್ನದುಟಿಯಳೆ ಲತಾಂಗಿ ||
ಕನ್ನಡಿಗದಪಿನ ಕಾವಿನಿಯರ ತಲೆ . ರನ್ನೆ ಲಾಲಿಪುದೀ ಕಥೆಯ || ೩ ||
- ಉಡುಪತಿವದನದುಂಗುರವಿಡಿ ನಡುವಿನ . ನಿಡುಗಣ್ಣು ನೀಲಾಳಕದ ||
ನುಡಿವೆಣ್ಣು ನುಡಿಯ ಸೋಲಿಪ ನುಡಿಯಳೆ ನೀ . ಬಿಡದೆ ಲಾಲಿಪುದೀ ಕಥೆಯ || ೪ ||
- ಎಂದು ನುಡಿದು ತನ್ನ ಜೀವಕಾಂತೆಯ ವದ . ನೇಂದುವ ನೋಡಿ ನಲಿವುತ² ||
ಅಂದು ಸಂತಸಗಡಲೊಳಗಾಳುತೇಳುತಿಂ . ತೆಂದು ನುಡಿದ ವಿನಯದೊಳು || ೫ ||
- ನಿಡುಗಣ್ಣುಗಳ ಚೆಲ್ವ ಗಂಡಮಂಡಲದಿನಿ . ನುಡಿಯ ಕಂಠೀರವ ನಡೆಯ ||
ಕುಡುವಿಲ್ಲಗೆಣೆಯ ಶ್ರೇಣಿಕನ್ನಪವರ ನಿನ್ನ . ನುಡಿಗೆ ಸೋಲದ ಪೆಣ್ಣುಳುಂಟ³ || ೬ ||
- ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತ ಜಿನೇಶ್ವರಪದಭಕ್ತ⁴ . ಧರ್ಮಪಾಲಕ ದಯಾಪರನೆ ||
ಕರ್ಮವಿಮುಕ್ತ ನೀ ಪೇಳು ಕೇಳುವೆ ಜಿನ . ಧರ್ಮನಾಥನ ಚರಿತವನು || ೭ ||

ಗುಂವು ಮುರಿಯದೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪುಡಿಗಟ್ಟಿ, ಜನರಿಗೆ ಕುಂದಿಲ್ಲದ ಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಮುನಿಸುವ್ರತನಿಗೆ ನಾನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ. || ೧ || ಶ್ರೇಣಿಕನು ಚೇಳಿನಿಯೊಡನೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು— “ಒಂದು ಹಿಡಿಯೆನಿಸುವ ನಡುವುಳ್ಳ, ಬೊಗಸೆಗಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಸೌಂದರ್ಯಯುಕ್ತ ಯೌವನವೆಂಬ ಮುಪ್ಪುರಿಗಳುಳ್ಳ ಕರ್ಪೂರ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳವಳೇ, ತ್ರಿಲೋಕಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. || ೨ || ಹೊಂದಾವರೆ ಮುಗುಳಿನಂತಹ ಮೊಲೆಯ, ಹೊಸ ಚಿಗುರಿನಂತಹ ತುಟಿಯ, ಬಳ್ಳಿಯಂತಹ ದೇಹದ, ಕನ್ನಡಿಯಂತಹ ಕೆನ್ನೆಯ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆಲ್ಲ ಶಿರೂ ಮಣಿಯೇ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. || ೩ || ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖ, ಉಂಗುರದಂತೆ ಕಿರಿದಾಗಿರುವ ಪಿಡಿನಡು, ನಿಡಿದಾದ ಕಣ್ಣು, ಕಪ್ಪಾದ ಕೂದಲು, ವಾಗ್ದೇವಿಯ ಮಾತನ್ನು ನೋಲಿಸುವ ಮಾತು—ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು. || ೪ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೇಣಿಕನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ನಲಿಯುತ್ತ, ಸಂತೋಷ ನಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ ಏಳುತ್ತ, ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದನು. || ೫ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿ ಹೀಗೆಂದಳು:—“ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣು ಗಳುಳ್ಳ, ಸೊಗನಾದ ಕೆನ್ನೆಗಳುಳ್ಳ, ಸವಿಯಾದ ನುಡಿಗಳುಳ್ಳ, ಸಿಂಹದಂತಹ ನಡಿಗೆಯುಳ್ಳ, ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಹೋಲುವಂತಹ ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನೇ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ನೋಲಿದಿರುವ ಹೆಂಗುಸರಿರುವರೆ? || ೬ || ಪರಿಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನೇ, ಜಿನಪಾದ ಭಕ್ತನೆ. ಧರ್ಮರಕ್ಷಕನೇ, ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನೇ, ಕರ್ಮದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದವನೇ, ಜಿನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಜಿನೇಶನ

¹ ಒಗ್ಗೊಡೆಯದೆ (ಚ). ² ಲಾಲಿಸುತ (ಕ). ³ ತೇಳುತಂತೆಂದು (ಕ). ⁴ ಪೆಣ್ಣುಂಟೆ (ಚ). ⁵ ಪದಪದ್ಮ (ಚ).

ಎಂದು ನುಡಿದ ತನ್ನ ಜೀವಕಾಂತೆಯದೊಂ । ದಂದವಡೆದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ।

ಅಂದು ಸಂತಸವಡುತೆದೆಯೊಳಾ¹ ನೃಪನಿಂ । ತೆಂದು ಪೇಳಿದಳವಳೊಡನೆ

|| ೮ ||

ಮಡದಿ ಕೇಳ್ತೊಡಿದನದೊಲಗದೊಳಗಾ । ಪೊಡವಿಯೊಡೆಯ ರಾಮಚಂದ್ರ ||

ಬಿಡದಣುವನ ಕೇಳ್ತೊ ಲಂಕೆಗೆ ಪೋದುದ । ನುಡಿಯೆನಲವನಿಂತೆಂದ

|| ೯ ||

ಸುಟ್ಟಿನು ಪೊಟಪೊಳಲನು ನಂದನವನು । ಹುಟ್ಟುಗೆಡಿಸಿದೆ ರಕ್ಕಸರ ||

ಅಟ್ಟಿ ಬಡಿದು ಭಂಗಿಸೆ² ಪೊಳಲನು ಪೊಟ । ಮುಟ್ಟಿದಿಲ್ಲಾ ರಾವಣನು

|| ೧೦ ||

ಏನೇನುಬ್ಬಿಯ ಮಾಡಿ ನೋಯಿಸಿದನಾ । ನಾ ನಗರದ ಜನರುಗಳ ||

ಏನೆಂದೊಯೆ ರಾವಳ ಬಂದುದಿಲ್ಲೆಂ । ದಾ ನರಪತಿಗವ ನುಡಿದ

|| ೧೧ ||

ಏಕೆ ವಿಭೀಷಣನಿನಿತು³ ಬೈಗನಾದೊ । ದೇಕವ ಪೊಟಮುಟ್ಟಿದಿಲ್ಲ ||

ಏಕೆಂದು ಕೇಳಲು ರಾವಣ⁴ ಬಾರದಿ । ಪಾರ್ ಕಥನವ ಪೇಳ್ತೊ ನಿಂತು

|| ೧೨ ||

ಸುಗ್ರೀವ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಣುವರಿಂ⁵ ದಾ ಬಾಲಿ । ನಿಗ್ರಹಗಳಿಗೊಳಗಾಗಿ ||

ಉಗ್ರ ಮರಣವಡೆದುದ ಕೇಳಿ ನೊಂದು ದ । ಶಗ್ರೀವ ಮನದೊಳಿಂತೆಂದ⁶

|| ೧೩ ||

ಅಣುವ ಸುಗ್ರೀವ ಲಕ್ಷ್ಮಣರುಗಳಿಂದೆನ್ನ⁷ । ರಣಕಿರಿದೊಡೆಯವರ ||

ಕ್ಷಣದೊಳು ಜಯಿಸುವ ಬಲು ವಿದ್ಯೆಗಲಿಸೆನೆಂ । ದೆಣಿಸಿ ಪಾಲಸ್ತನು ಪೋಗಿ

|| ೧೪ ||

ಇಂದಗಿಯೆಂಬ ಸುತನ ಕಾಪುನೇಳ್ತಾ । ನಂದದಿಂದೇಳುಪವಾಸ ||

ಅಂದಿರದಾದಿತ್ಯಪಾದ ಗಿರಿಯೊಳವ । ನಂದಿರ್ಪ ವಿದ್ಯೆಗೋಸುಗರ

|| ೧೫ ||

ಚಾರಿತ್ರವನ್ನು ನೀನು ಹೇಳು, ನಾನು ಕೇಳುವನು || ೭ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೆಯ ಚೆಲುವಾದ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮನದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತ, ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನು ಅವಳೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು || ೮ || ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ರಾಜನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮರುದಿವಸ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಅಣುವನನ್ನು ಕರೆದು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವನು ಹೀಗೆಂದನು || ೯ || 'ನಾನು ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅದರ ಹೊರಗಣ ಭಾಗವನ್ನು ಸುಟ್ಟಿನು ಉದ್ಧಾರವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದೆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಅಟ್ಟಿ ಹೊಡೆದು ಮುರಿದರೂ ಆ ರಾವಣನು ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಡರೇ ಇಲ್ಲ || ೧೦ || ನಾನು ಏನೇನು ಬೇಗೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಆ ನಗರದ ಜನರನ್ನು ನೋಯಿಸಿದರೂ ಆ ರಾವಣನು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ- 'ಇದೇಕೋ ತಿಳಿಯೆನು' ಎಂದು ರಾಮನಿಗೆ ಅಣುವನು ಹೇಳಿದನು || ೧೧ || ಆಗ ರಾಮನು ವಿಭೀಷಣನೊಡನೆ, "ಎರೈ ವಿಭೀಷಣನೇ, ಇಷ್ಟೊಂದು ತನಗೆ ತಾವವುಂಟಾದರೂ ರಾವಣನು ಏಕೆ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು ಆಗ ಅವನು ರಾವಣನು ಹೊರಗೆ ಬಾರದಿದ್ದ ಕಥನವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೧೨ || ಸುಗ್ರೀವ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಅಣುವ-ಈ ಮೂವರಿಂದ ವಾಲಿಯು ವಂಡಿದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ನೊಂದವನಾಗಿ, ರಾವಣನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡನು || ೧೩ || "ಅಣುವ, ಸುಗ್ರೀವ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಇಂದು ನನಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇದಿರಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಜಯಿಸುವ ಮಹಾವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕು"-ಎಂದು ಎಣಿಸಿ ರಾವಣನು ಲಂಕೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ || ೧೪ || ರಾವಣನು ಇಂದಗಿ

¹ ಸಂತಸವಡೆದೆಯೊಳಾ (ಚ) ² ಭಂಗಿಸಿದೆ (ಚ) ³ ನಿನಿತು (ಕ) ⁴ ಕೇಳಿದ ನೃಪನವ (ಚ) ⁵ ರಣುವನಿಂ (ಕ) ⁶ ಮನದೊಳಿಂತೆಂದ (ಕ) ⁷ ಲಕ್ಷ್ಮಣರುಗಳಿಂದೆನ್ನ (ಚ)

ದೇವ ಕೇಳಾ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಸಾಧಿಸದ ಮುನ್ನ . ನಾವಲ್ಲಿಗೈದಿ ವಿಷ್ಣುವನು ||

ಓವದೆ ಮಾಡಲಾ ಕಾರ್ಯ ಕೆಡುವುದೆಂ . ದಾ ವಿಭೀಷಣ ಪೇಳಲೊಡನೆ || ೧೬ ||

ಇದು ಕಾರ್ಯವಹುದೆಂದು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಂ . ದೊದವಿದ ಬಲುಬಲಗೊಡಿ ||

ಉದಧಿಯ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ದಾಂಟಿದ . ರದನು ಪೇಳುವೆನಂಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೧೭ ||

ಗರುಡವಾಹಿನಿ ಸಿಂಹವಾಹಿನಿ ಹನನಾ . ವರಣೀಯ¹ ಬಂಧವೋಚಿನಿಯ ||

ಇರದಿವು ನೊದಲಾದೆಂಟು ವಿದ್ಯೆಯನಾ . ನರನಾಥಗಣುವ ಸುಗ್ರೀವ || ೧೮ ||

ಇತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೆಂಟು ಖೇಚರ ವಿದ್ಯೆಯ² . ಮತ್ತೆ ಕೊಡಲು ಗಗನದೊಳು ||

ಒತ್ತಿಯವರು ಬರುತ್ತಿರಲಿತ್ತ ಕೇಳು ಮ . ತತ್ತಲಾ³ ದಶಕಂಠನೊಳು || ೧೯ ||

ನುಡಿದುದು ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿವಿದ್ಯೆಯಿನಿತು ಕಾಲ . ವೊಡನಿರ್ದು ನೀನು ನೆನೆದುದ ||

ಬಿಡದೆ⁴ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನೆಮಗಿಲ್ಲಂದಿತ್ತ⁵ . ನಡೆಯದು ನಿನ್ನೊಳಗಿಹುದು || ೨೦ ||

ಏಕೆಂಬೆಯ ದಶವದನ ನಿನಗೆ ಪುಣ್ಯ . ಸಾಕೆಂದು ಬಂದು ನಿಂದಿದೆಕೋ ||

ನೂಕದು ನಾವಸಮರ್ಥರಾದೆವು ಯಿನ್ನು . ಸಾಕು ನಿನ್ನೊಳಗಿಹುದೆಮಗೆ || ೨೧ ||

ನೀವಿಲ್ಲದಿರೆ ಕೆಟ್ಟಪೆನೆ ನನ್ನ ಭುಜಬಲ . ದೇವ ದಾನವ ಮಾನವರ ||

ಜೀವಕೆ ಮುಪ್ಪ ತಾರದೆ ಬಿಟ್ಟಪೆನೆಯೆಂದು . ರಾವಣ⁵ ನುಡಿದನಬ್ಬಾಕ್ಷಿ || ೨೨ ||

ಯೆಂಬ ಮಗನನ್ನು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಆದಿತ್ಯಪಾದಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಏಳುದಿನಗಳ ಮಹೋಪವಾಸದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಇದ್ದಾನೆ || ೧೫ || ಎಲೈ ಪ್ರಭು ರಾಮಚಂದ್ರನೇ, ಕೇಳು. ರಾವಣನು ಆ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಗಿ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಡರನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಬೇಕು ಇದರಿಂದ ಅವನ ಕಾರ್ಯವು ಕೆಡುವುದು—ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳಿದನು. || ೧೬ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ವಿಭೀಷಣನೆಂದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ. ಇದು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವು ಹೌದೆಂದು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ನೈವ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿದರು—ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವನು. || ೧೭ || ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವ ಅಣುಪರಿಬ್ಬರು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಗರುಡವಾಹಿನಿ, ಸಿಂಹವಾಹಿನಿ, ಹನನಾವರಣೀಯ, ಬಂಧವೋಚಿನೀ—ಎಂಬೀ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. || ೧೮ || ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಇವನ್ನಲ್ಲದೆ, ಎಂಟು ಖೇಚರ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಆಗ ಅತ್ತ ರಾವಣನ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳು. || ೧೯ || ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿವಿದ್ಯೆಯು ರಾವಣನೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದಿತು—“ಎಲೈ ರಾವಣನೇ, ಇಷ್ಟುಕಾಲವೂ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಇದ್ದು. ನಿನಗೆ ಬೇಕೆನಿಸಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಧಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನುಮುಂದೆ ನಮಗೆ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. || ೨೦ || ಎಲೈ ರಾವಣನೇ, ಪುಣ್ಯವು ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರುವುದು ಸಾಕೆಂದು ನಿಂತುಹೋಗಿದೆ ನಮಗಿನ್ನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದವು. || ೨೧ || ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆಗ ರಾವಣನು “ನೀವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಏನಾಯಿತು? ನನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ದೇವ-ದಾನವ-ಮಾನವ ಜನಾಂಗದ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮುಪ್ಪನ್ನು ತಾರದೆ ಇರುವೆನೆ?” ಎಂದು ನುಡಿದನು || ೨೨ || ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡದೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿದನಾದರೆ, ನನಗೆ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರೇ ನಿಷ್ಪ-

¹ ಪ್ರಹರಾವರಣೀಯ (ಕ) ಪ್ರಹಣವರಣೀಯ (ಚ). ² ಸಾದಿವಿದ್ಯೆಯ (ಚ). ³ ಮತ್ತಿತ್ತರಾ (ಚ). ⁴ ನಿನಗೆ ಸಾಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ತಮಗನ್ನು (ಚ). ⁵ ಯೆಂದಾ ವಿಭು (ಚ).

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೆಂಬ ಹೆಸರನು ನಾನು ವಿ । ರಾಮವ ಮಾಡದೆ ನಿಮಗೆ ॥

ಪ್ರೇಮವ ಪೇಳೊಡೆ ಚಕ್ರೇಶ್ವರನೆಂಬ । ನಾನು ನಿರರ್ಥಕನಲ್ಲೆ¹

॥ ೨೩ ॥

ಕಡುನೊಂದು ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿ ವಿದ್ಯೆಯೊಳಾ ನೃಪ । ನುಡಿವುತಿರಲು ಪುಣ್ಯಸತಿಯು ॥

ಕುಡಿನೋಟ ತೊಲಗಿದ ಪುರುಷರನಾರಾರು² । ಬಿಡದಿರ್ಪರೆ ಬಿಂಕಗಾತಿ

॥ ೨೪ ॥

ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳು ಬಂಧುಜನ ನಿಜಮಿತ್ರರು । ಪಡೆದ ಜನನಿ ಮೊದಲಾಗಿ ॥

ಬಿಡುವರು ಪುಣ್ಯವೆಂದೆಂಬ ಕಾಂತೆಯ ತಕ್ಕೆ । ನಡಲಿದ ಮನುಜರನಬಲೆ

॥ ೨೫ ॥

ನಂಟರು ನೊಗದೆಗೆವರು ಮೈಗಾವಲ । ಬಂಟರು ಕೃತಕವೇಳಿಪರು ॥

ಕಂಟಕರಪ್ಪರುಳಿದ ಜನಪದ ಪುಣ್ಯ । ಗೆಂಟಾದ ಮಾನವಗಬಲೆ

॥ ೨೬ ॥

ಪರುಷ ವಾಷಾಣಮಪ್ಪುದು ಸುರತರು ಕಾಡ । ಮರನಪ್ಪುದು ಕಾಮಧೇನು ॥

ಬರಡಪ್ಪುದು ಸುಧೆ ಗರಳಮಪ್ಪುದು ಪುಣ್ಯ । ಕೆರವಾದ ಮನುಜರಿಗಬಲೆ

॥ ೨೭ ॥

ಕುಲದಿಂದೆ ಭುಜಬಲದಿಂದೆ ಯೌವನದಿಂದೆ । ಚೆಲುವಿಂದತಿಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದೆ ॥

ಬಲವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದೆ ಫಲವೇನು ಪುಣ್ಯ ತಾ । ತೊಲಗಿದ ಮನುಜರಿಗಬಲೆ

॥ ೨೮ ॥

ಪುಣ್ಯವಿರಲು ಸದ್ಗುಣ ಸಜ್ಜನಶೀಲ । ಪುಣ್ಯವಿರಲು ವಿಕ್ರಮನು ॥

ಪುಣ್ಯವಿರಲು ಕೀರ್ತಿಪರಾರಾರಿಗೆ । ಪುಣ್ಯವೇ ಕೇಳು ಪ್ರಧಾನ

॥ ೨೯ ॥

ಇಂದುವದನೆ ಕೇಳಾ ವಿದ್ಯೆಯೊಳನ । ನೊಂದು³ ನುಡಿವುತಲ್ಲರದೆ ॥

ಇಂದಗಿಯೆಂಬ ಕುವರಗೂಡಿ ಲಂಕೆಯ । ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು ದಶವದನ⁴

॥ ೩೦ ॥

ಯೋಜಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರಿ ॥ ೨೩ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ರಾವಣನು ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿವಿದ್ಯೆಯೊಡನೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು ಆದರೆ ಪುಣ್ಯವು ತೊಲಗಿಹೋಯಿತೆಂದರೆ, ಅಂಧವನನ್ನು ಯಾರೇ ಆದರೂ ಬಿಡದೆ ಇರುವರೆ? ॥ ೨೪ ॥ ಪುಣ್ಯವೆಂಬ ಅಂಗನೆಯ ಆಲಿಂಗನದಿಂದ ನಡಲಿದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹೆಂಡಿರುಮಕ್ಕಳೂ, ಬಂಧುಗಳೂ, ಸ್ನೇಹಿತರೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವರು ॥ ೨೫ ॥ ಬೇಳಿನಿಯೇ, ಪುಣ್ಯವು ದೂರವಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಂಟರು ಮುಖತಿರುಗಿಸುವರು, ಅಂಗರಕ್ಷಕಭಟರು ಕಪಟಿಗಳಾಗುವರು, ಉಳಿದ ಜನಸಮೂಹವು ಕಂಟಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು ॥ ೨೬ ॥ ಪುಣ್ಯಹೀನರಿಗೆ ಲೋಹವನ್ನು ಚಿನ್ನವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವರುಷಮಣಿಯು ಕಲ್ಲಿನಿಸುವುದು, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಕಾಡಿನ ಮರವೆನಿಸುವುದು, ಕಾಮಧೇನುವು ಬಂಜೆಯೆನಿಸುವುದು, ಅಮೃತವು ವಿಷವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು ॥ ೨೭ ॥ ಪುಣ್ಯವು ತೊಲಗಿ ಹೋದ ಮೇಲೆ ಕುಲದಿಂದಾಗಲೀ, ವರಾಕ್ರಮದಿಂದಾಗಲಿ, ತಾರುಣ್ಯದಿಂದಾಗಲಿ, ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದಾಗಲಿ, ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯದಿಂದಾಗಲಿ, ಬಹಳ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ॥ ೨೮ ॥ ಪುಣ್ಯವುಳ್ಳವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣವಂತನೂ ಸಜ್ಜನಶೀಲವುಳ್ಳವನೂ ವರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಎನಿಸುವನು ಪುಣ್ಯವಂತನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಹೊಗಳುವರು ಆದುದರಿಂದ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಪುಣ್ಯವೇ ಮುಖ್ಯ ॥ ೨೯ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ರಾವಣನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಪ್ತಿವಿದ್ಯೆಯೊಡನೆ ನೊಂದು ನುಡಿದು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ, ಇಂದಗಿ ಎಂಬ ತನ್ನ ಮಗನೊಡನೆ ಬಂದು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು ॥ ೩೦ ॥ ರಾವಣನು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು, ಸ್ನಾನಭೋಜನಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿ, ಒಡನೆ

¹ ನಿರರ್ಥಕ ನನಗೆ (ಚ) ² ಪುರುಷನಾರಾರು (ಚ) ³ ಯೊಳಗಾನೊಂದು (ಚ) ⁴ ಪೊಕ್ಕನು ಭರದಿಂದ (ಕ).

ಅರಮನೆಯನು ಪೊಕ್ಕು ನ್ನಾನ ಭೋಜನ ಗೈ | ದಿರದೆ ಚಾವಡಿಗವ ಬಂದು ||
ನೆಱಿದರಸುಗಳಿಕ್ಕಲದೊಳು ನಿಂದಿರೆ ತಾನು¹ | ಕರಿವೈರಿ ಪೀರದಿ ಕುಳಿತು² || ೩೧ ||

ಕರಗ ಕನ್ನಡಿ ಗಿಂಡಿ ಹಡಪ³ ಚಾಮರ ಸೀ | ಗುರಿ ಕುಂಚ ಡವಕೆ ಪಾವುಗೆಯ⁴ ||
ಕರದೊಳಗಾಂತಿರ್ಪ ಸತಿಯರಿದೋಲಗ | ಕರಮೆನೆದುಡು ಕಮಲಾಕ್ಷಿ || ೩೨ ||

ಮಕುಟಬದ್ಧರುಗಳಿಂ ಮನ್ನೆಯರಿಂ ನೃಪ | ನಿಕರದಿಂ ರಾರಾಜಿಸುವ |
ಸುಕುಮಾರರಿಂದವನೋಲಗ ತೇಜವ | ಪ್ರಕಟಿಸುತೆಸೆದುದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ || ೩೩ ||

ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಿದೊಡನಾಡಿದವರಿಂ | ದೊಡನುಂಡವರುಗಳಿಂದೆ ||
ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳುಗಳಿಂ ಪಂಥದಾಳ್ಗಳ ಬಲು | ಗಡಣದಿಂದೆಸೆದುದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ⁵ || ೩೪ ||

ತೇಜಸ್ಕರಿಂದರೆ ದುರ್ಗಾಧಿಪರಿಂ | ದೋಜೆನೇಳುವ ಬುಧರಿಂದೆ ||
ರಾಜಾಧಿರಾಜರಿಂ ವಿದ್ಯಾಧರರಿಂದೆ | ರಾಜಿಸಿದುದು ಸಭೆಯವನ || ೩೫ ||

ಮಂತ್ರಿ ಮನ್ನೆಯರಿಂದೆ⁶ ಬಲುಕರಣಿಕರಿಂದೆ | ತಂತ್ರಜ್ಞನಿಚಯಗಳಿಂದೆ ||
ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಿಂದೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂ ಸಭೆ | ಯಂತ್ರಜ್ಞರಿದೊಪ್ಪಿತಬಲೆ || ೩೬ ||

ಗಡಿಯ ಮನ್ನೆಯರಿಂ ಗಾಯಕರಿಂ ಬಲು | ಪಡೆವಳರಿಂ ರಾವುತರಿಂ ||
ಕಡುಗಲಿಗಳ ಸಮುದಾಯದಿಂದಾ ಸಭೆ | ವಡೆದುದು ಕಣ್ಣೆ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ || ೩೭ ||

ಪಂಥದಾಳುಗಳಿಂ ಪರಿಹಾಸಕರಿಂ | ದಂತಸ್ಥವರಿವವರಿಂದೆ ||
ಮಂತ್ರಣದವರಿಂ ಮನೋಹರವಾದುದಾ | ಕಂತುಸನ್ನಿಭನಾನ್ದಾನ || ೩೮ ||

ಓಲಗಶಾಲೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ರಾಜರುಗಳು ತನ್ನ ಎರಡೂ ವಾರ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲು, ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. || ೩೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾವಣನ ಓಲಗವು ಗಡಿಗ, ಕನ್ನಡಿ, ಗಿಂಡಿ, ಎಲೆಸಂಚಿ, ಚಾಮರ, ಬೀಸಣಿಗೆ, ಕುಂಚ, ಉಗುಳುಬುಡ್ಡಿ, ವಾದುಕೆ—ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಹೆಂಗುಸರಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. || ೩೨ || ಕಿರೀಟಧಾರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಜನನಾಯಕರಿಂದಲೂ, ರಾಜಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಕುಮಾರರಿಂದಲೂ ಆ ರಾವಣನ ಓಲಗವು ತೇಜೋಮಯವಾಗಿದ್ದಿತು. || ೩೩ || ಆ ರಾಜಸಭೆಯು ರಾವಣನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಿಂದಲೂ, ಒಡನಾಡಿದವರಿಂದಲೂ, ಒಡನುಂಡವರಿಂದಲೂ, ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ, ಪಂಥದ ವೀರರ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೩೪ || ರಾವಣನ ಸಭೆಯು ಕುದುರೆಸವಾರರಿಂದಲೂ, ದುರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೂ, ಮಹಾರಾಜರಿಂದಲೂ, ವಿದ್ಯಾವಂತರಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೩೫ || ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯರಾದವರಿಂದಲೂ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಲೆಕ್ಕವತ್ತ ಬರೆವವರಿಂದಲೂ, ತಂತ್ರವನ್ನರಿತವರ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪಂಡಿತರಿಂದಲೂ, ಯಂತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ್ದಿತು || ೩೬ || ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನನಾಯಕರಿಂದಲೂ, ಸಂಗೀತಜ್ಞರಿಂದಲೂ, ಸೇನಾವತಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕುದುರೆಸವಾರರಿಂದಲೂ, ಮಹಾವರಾಹಮಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಆ ಸಭೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೋಗಸಾಗಿ ಶೋರುತ್ತಿತ್ತು. || ೩೭ || ಪಂಥವನ್ನಾಡುವವರಿಂದಲೂ, ನಗೆಗಾರರಿಂದಲೂ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದಲೂ,

¹ ದೊಳಿರೆ ಕುಳಿತನು (ಚ). ² ಪೀರಾಗ್ರದೊಳು (ಚ). ³ ಚವರ ಕರ್ಪುರಗರಡಗೆ ಡವಕೆಯ (ಚ). ⁴ ದೆಸೆದುದಾಸ್ಥಾನ (ಚ).
⁵ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಿಯಿಂದ (ಚ).

ಸೂಳೆಯರಿಂದೆ ಸೂಳಾಯತದವರಿಂದೆ । ಮೇಳದ ಜನರುಗಳಿಂದೆ ॥

ಕಾಳಿಗದಾಳಿಂದೆ ಕಣ್ಣೆಸೆದುದನೇನ । ಪೇಳುವೆ ಪೇಣ್ಣಳ ರನ್ನೆ

॥ ೩೯ ॥

ಹತ್ತಗಟ್ಟಿನ ಕಂಠಮಾಲೆಯ ಪದಕದ । ಮುತ್ತಿನ ತೋರ ಕಡುಕಿನ ॥

ಕೆತ್ತಿದ ವಜ್ರಮಾಣಿಕಗಡಗದ ಭೂ । ಪ್ರೇತಮರುಗಳಿಹರಲ್ಲ

॥ ೪೦ ॥

ಮೇಲು ರನ್ನದ ಬಾಹುಪೂರದ ಲುಳಿಗಳಿಂ¹ । ಕೀಲಿಯುಂಗುರದಿಂದೆ² ॥

ಕಾಲ ಪೆಂಡೆಯದೆ³ ಭೂಪಾಲರಿಂದೇಲಗ । ರೀತಿಯಿರುವುದು ಕಣ್ಣೆ

॥ ೪೧ ॥

ಸಿರಪಚ್ಚೆವಳುಕಿನ ನೀಟಿಕೆಯಿಂ⁴ ಕ । ತ್ತರಿ ಜೊಟ್ಟಿನ ಕಮ್ಮಲರ⁵ ॥

ಸಿರಿಗಂಪಿನ ಗರಗರಿಕೆಯ⁶ ಗರುವರಿ । ಪಿರಿದು ರಂಜಿಸಿದುದೇಲಗವು

॥ ೪೨ ॥

⁷ಮೂರಿದ ಚಿಮ್ಮುರಿ ಪ್ರೋಜೊಗುರಿದುಒಬ್ಬ ಸಿಂ । ಗರಿಸಿದ ಜುಂಗಿನ ಕೊನೆಯ ॥

ಬರಹದ ಬಿಂಡಿ ಕುಲಾವಿಯ ದೊರೆಗಳ । ನೆರವಿಯಿಂದೆಸೆದುದೇಲಗವು⁸

॥ ೪೩ ॥

ಅನುಲೇಪನದಿಂದ ಗುಲವಚ್ಚಡದಿಂದ⁹ । ಮಿಸುಗುವ ರನ್ನದೊಡವಿನಿಂ ॥

ಅನುವಡೆದೇವ ಜನರುಗಳಿಂದಾ ಸಭೆ । ಮನಕೆ ಮಂಗಳವೀವುತಿಹುದು

॥ ೪೪ ॥

ಬಣ್ಣದುಟಿಯ ಬಡಬಾಸೆಯ ವೊಗವೆಲ್ಲ । ಕಣ್ಣ ಕನಕದಾವರಿಯ ॥

ಬಣ್ಣವನೇಳಿಪ ಮೆಯ್ಯ ಪೂಗಂಪಿನ¹⁰ । ಹೆಣ್ಣೆ ಹುದವನೇಲಗದೊಳು

॥ ೪೫ ॥

ಗುಪ್ತಾಯೋಚಕರಿಂದಲೂ ಮನ್ಮದನಂತಿರುವ ರಾವಣನ ಅಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ರಮಣಿಯವಾಗಿತ್ತು. ॥ ೪೦ ॥ ಸೂಳೆಯರಿಂದಲೂ, ಡಂಗುರದ ಆಳುಗಳಿಂದಲೂ, ಮೇಳದ ಜನರಿಂದಲೂ, ಯುದ್ಧವಿರಲಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದು ದ್ವಾರ ನಾನು ಏನು ದೇವರಿ ! ॥ ೩೯ ॥ ಮುಂಗೈಗೆ ಹತ್ತಗಟ್ಟನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಕಂಠಮಾಲೆ-ಪದಕ-ಮುತ್ತಿನ ದೊಡ್ಡ ಕುಟುಕುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುವ, ಕೆತ್ತಿದ ವಜ್ರಮಾಣಿಕಗಳ ಕಡಗಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜರು ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ॥ ೪೦ ॥ ಶ್ರೇಷ್ಠರತ್ನದ ಬಾವುರಿಯಿಂದಲೂ, ಲುಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ಕೀಲಿಯು ಉಂಗುರದಿಂದಲೂ, ಕಾಲಿನ ಪೆಂಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ರಾಜರಿಂದ ಆ ಸಭೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿದ್ದಿತು ॥ ೪೧ ॥ ಕರ್ಪೂರವಿಳ್ಳದಿಂದಲೂ, ಕಸ್ತೂರಿತಲಿಕದಿಂದಲೂ, ಪರಿಮಳಿಸುವ ಹೂಗಳ ಸಿರಿಗಂಪಿನಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿದ ಸೊಬಗಿನ ಗೌರವಶಾಲಿಗಳಿಂದ ಆ ರಾಜಸಭೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು ॥ ೪೨ ॥ ಮೂರಿದಂತೆ ತೋರುವ ಜುಟ್ಟು, ಚಿನ್ನದ ಬುಗಿಯಂತಿರುವ ತುರುಬು, ಶೃಂಗರಿಸಿದ ಜುಂಗಿನ ಕೊನೆಯಿರತಕ್ಕ-ಬರಹವುಳ್ಳ, ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಾಜಸಮೂಹದಿಂದ ಆವನ ಓಲಗವು ಶೋಭಿಸಿತು ॥ ೪೩ ॥ ಅನುಲೇಪ, ರೇಶಿಮೆವಸ್ತ್ರ, ಹೊಳೆದ ರತ್ನಾಭರಣ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಿಕೊಂಡ ಜನರಿಂದ ಆ ಸಭೆಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶುಭವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ॥ ೪೪ ॥ ಆ ರಾವಣನ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಹಾಕಿದ ತುಟಿಯುಳ್ಳ, ತೆಳುವಾದ ಉದರರೋಮಪಂಕ್ತಿಯು, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ, ಹೊಂದಾವರಿಯ ಬಣ್ಣವನ್ನು ಹೀನೈಸುವ ಶರೀರದ, ಹೂವಿನ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ, ಹೆಂಗಸರು ಇರುವರು ॥ ೪೫ ॥

¹ ಲುಳಿಗಳ (ಚ) ² ಯುಂಗುರಸರದ (ಚ) ³ ಕಾಲ ಲುಳಿಯ (ಕ). ⁴ ವಿಟ್ಟಿಕೆಯು (ಕ). ⁵ ಕುಂಕುಮಲತಾ (ಚ). ⁶ ಗಂಧದ ಮಾ (ಕ)

⁷ ಮೂರಿದ ಚಿಮ್ಮುರಿ ಪ್ರೋಜೊಗುರಿದುಒಬ್ಬ ಸಿಂ । ಗರಿಸಿದ ಚಿಮ್ಮುರಿಯ ಕೊನೆಯ ॥

ಬರಹದ ಬಿಂಡಿ ಕುಲಾವಿಯ ದೊರೆಗಳ । ನೆರವಿಯಿಂದೆಸೆದುದಾಸ್ಥಾನ (ಚ).

⁸ ದುಗುಲವಸನದಿಂದ (ಚ). ⁹ ಸುಗಂಪಿನ (ಚ)

ಮದದಾನೆವೈರಿಮಧ್ಯದ ಮಂದಯಾನದ | ಗದಗದಿಸುವ ತೋರ ಮೊಲೆಯ ||

ಚದುರುನುಡಿಯ ಚಾಟುನೋಟದ ಸುದತಿಯ | ರೊದವಿನಿಂ ಸಭೆ ರಾಜಿಸಿತು || ೪೬ ||

ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಸುಕ್ಕುಗುರುಳುಗಳ ಕಕ್ಕನ | ಮೊಲೆಯ ನುಣ್ಣೊಡೆ¹ ಮುದ್ದುಮೊಗದ ||

ಲಲಿತಾಂಗಿಯರಿಂದವನೋಲಗ ಕಣ್ಣೆ | ಚೆಲುವಾದುದು ಚೆಂದುಟಿಯಳೆ || ೪೭ ||

ತೆಲನಾಗು ನಾಗೆಡಬಲಕೊತ್ತು ಹಿಂದಕೆ | ಹೆಲಸಾರು ಸದ್ದುನಿಲ್ಲೆಂದು ||

ಒಲುವ ಕಟ್ಟಿಗೆಯವರಿಂದಾ ಸಭೆ | ಮೆಲೆದುದು ಕಡುಗಾಡಿವಡೆದು || ೪೮ ||

ಇಳೆಯಾಣ್ಮರಟ್ಟಿದ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳ | ತಳುವದೆ ಕಾಣಿಸಿ ನೃಪಗೆ² ||

ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡುವವಸರದವರಿಂ ಸಭೆ | ತಳೆದುದು ಗಾಡಿ ಗಮಕವ || ೪೯ ||

ಅರಸನೋಲಗಕ್ಕದಿ ಪೋಪರೋರೋರ್ವರಂ | ದೊರಸಲು ಮುಕುಟತಾಟಣದಿಂ³ ||

ನುರಿದ ಕುಂದಣಮೆಸೆದುದು ಹೊಮ್ಮಿಗ ಹೋದ⁴ | ಧರಣಿಯ ಚೆಲ್ವನೇಳಿಸುತ || ೫೦ ||

ನವಿಗಡಲಂತೆ ಸಜ್ಜನಚಿತ್ತದಂತಂಗ | ಭವನ ಬಲ್ಪಡೆಯಂದದೊಳು ||

ದಿವದಂತೆ ದಿವಸೇಂದ್ರನಂತಂಬರದಂ | ತವನೋಲಗವಿಹುದಬಲೆ || ೫೧ ||

ಇಂತೊಡ್ಡೋಲಗದೊಳಗಿರಲಂದಾ | ಕಂತುಸನ್ನಿಭ ದಶಶಿರಗೆ ||

ಅಂತರಿಸದೆ ಬಂದೋರ್ವ ಭೀತಿಯೊಳೇ | ಕಾಂತದೊಳೊರೆಯಲಾ ನೃಪತಿ || ೫೨ ||

ನಸುನಗುತೆಡಬಲದೊಳಗಿದ ದೊರೆಗಳ | ಮುಸುಡನೀಕ್ಷಿಸುತೆನ್ನ⁵ ಮೇಲೆ ||

ವಶವಲ್ಲದ ಬಲಗೂಡಿ ಬಂದ ಗಡ ನಾ | ಹಸಿಗ ಶ್ರೀರಾಮ⁶ಚಂದ್ರ ಗಡ || ೫೩ ||

ಸಿಂಹಕಟೆಯ, ಮೆಲುವಡೆಯ, ಅಲುಗುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮೊಲೆಯ, ಚಾತುರ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತಿನ. ಓರೆನೋಟದ, ಸ್ತ್ರೀ-ಸಮೂಹದಿಂದ ಆ ಸಭೆಯು ಶೋಭಿಸಿತು. || ೪೬ || ಎಲೈ ಕೆಂಪು ತುಟಿಯ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಹಲ್ಲಿನ, ಗುಂಗುರು ಕೂದಲಿನ, ಕರಿಣವಾದ ಕುಚದ, ನುಣ್ಣುಗಾದ ತೊಡೆಯ, ಮುದ್ದಾದ ಮುಖದ, ಸುಂದರಿಯರಿಂದ ಆ ರಾವಣನ ಸಭೆಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ನೋಗಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. || ೪೭ || ದಾರಿಬಿಡು, ಹೋಗು, ಎಡಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ಬಲಕ್ಕೆ ಒತ್ತು, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ಹೆರಸಾರು, ಸದ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸು—ಎಂದು ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ನಿಯಮಕಾರರಿಂದ ಆ ಸಭೆಯು ಚೆಲುವಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. || ೪೮ || ಇತರ ರಾಜರು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಒಡನೆಯೇ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ, ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುವ ಸಮಯ-ನಿಷ್ಠೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಆ ಸಭೆಯು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ರೀವಿಯನ್ನೂ ತಾಳಿದ್ದಿತು || ೪೯ || ರಾಜನ ಓಲಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಿಂದೆರಳುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಒರಸಿದಾಗ, ಅವರ ಕಿರೀಟಗಳ ತಾಕಲಾಟದಿಂದ ಚಿನ್ನಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಬಿದ್ದ ಚಿನ್ನವುಳ್ಳ ನೆಲವು ಚಿನ್ನದ ಜಿಂಕೆ ಹೋದ ನೆಲದ ಚೆಲುವನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. || ೫೦ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾವಣನ ಓಲಗವು ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಂತೆಯೂ, ಸತ್ಪುರುಷನ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆಯೂ, ಮನ್ಮಥನ ಮಹಾಸೇನೆಯಂತೆಯೂ, ಸ್ವರ್ಗದಂತೆಯೂ, ಸೂರ್ಯನಂತೆಯೂ, ಆಕಾಶದಂತೆಯೂ ಕಾಣಿಸುವುದು. || ೫೧ || ಮನ್ಮಥಸದೃಶನಾದ ರಾವಣನು ಹೀಗೆ ಒಡ್ಡೋಲಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಬಂದು, ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಏನನ್ನೋ ತಿಳಿಸಿದನು ಆಗ ರಾವಣನು || ೫೨ || ತನ್ನ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಜರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕ್ರೋಧ

¹ ನುಣ್ಣುಡಿ (ಕ) ² ಚರರಿಂ (ಕ). ³ ತಾಡನದಿಂ (ಚ). ⁴ ಪೋದ (ಚ). ⁵ ನೀಕ್ಷಿಸಿ ನನ್ನ (ಚ). ⁶ ಸಾಹಸಿ ಗಡ ರಾಮ (ಚ).

ದಾಟದ ಗಡ ಶರಧಿಯ ನಮ್ಮ¹ ಸೀಮೆಯ | ಲೂಟಿಮಾಡಿದ² ಗಡ ನಮ್ಮ³ ||
ತೋಟ ಬೇಕೆಂದ ಗಡೆಂದವ ತನ್ನ ಲ | ಲಾಟವ ಮುಟ್ಟಿ ನುಡಿದನು⁴

|| ೫೪ ||

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೆಂಬ ಹೆಸರನು ನಾನು ವಿ | ರಾಮವ ಮಾಡುವೆನೆಗೆ⁵ ||
ಭೂಮಿಗೋಚರರೆಣೆಯಲ್ಲೆಂದು ನುಡಿದನು | ದಾ ಮಹೀಪತಿ ಕೋಪದೊಳು

|| ೫೫ ||

ಹೆಬ್ಬುಲಿಯರಮನೆ ಹರಿಣನ ಮದುವೆಗೆ | ದಿಬ್ಬಣವೇನಾದಪುದೋ⁶ ||
ಉಬ್ಬಿ ಬಂದೊಡೆಯೆನ್ನ ಮೇಲವ ತನ್ನಯ | ಕೊಬ್ಬು ನಿಲಿಸಿ ತೋರುವೆನು⁷

|| ೫೬ ||

ವರವೈನತೇಯನ ಮೇಲೆಕೆವಾವಿನ | ನೆರವಿ ಬಂದೇನ ಮಾಡುವುದು ||
ಪರಿಮಿತ ಬಲಗೂಡಿ ರಾಮ ಬಂದೆನ್ನಯ | ಧುರಧರಣಿಯೊಳು ನಿಂದಪನೆ ||

|| ೫೭ ||

ಸಿಂಗದ ಗುಹೆವೊಕ್ಕು ಬಾಳಬಲ್ಲದೆ ಮಾ | ತಂಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ||
ಸಂಗರಕಿರಿದಾದೊಡೆ ಸುರಸತಿಯರ | ಸಂಗಡ ನಲಿದಾಡಿಸುವೆನು

|| ೫೮ ||

ಬಲು ವಿದ್ಯೆಯ ಬಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾಧರರನು | ತಲೆಯ ಚೆಂಡಾಡುವೆನೆನ್ನ ||
ಹುಲು ಮಾನಸನಪ್ಪ ರಾಮನಿಂದೆನ್ನಯ | ಕಲಹಕೆ ನಿಂದು ಜೀವಿಪನೆ

|| ೫೯ ||

ಅರಗಿನ ಪುತ್ರಳಿಗಳ ನೆರವಿಗೆ ದ | ಳ್ಳುರಿಯರಮನೆ ಬೀಡಹುದೆ ||
ಅರವರಿಸದೆ ಬಂದ ರಾಮನನಾ ಯಮ | ಪುರಕೆ ಕಳುಪದೆ ಬಿಟ್ಟಪನೆ

|| ೬೦ ||

ರಾಹುಮಂಡಲಕಿರಿದಿರಾಗಬಲ್ಲದೆ ಕೇ | ಳಾ ಹರಿಣಾಂಕನು ತನ್ನ ||
ಬಾಹುದಂಡದ ಬೇಟೆ⁸ಗಿಗಿಯದೆ ನಿಂದವ | ನಾಹವನನು ಜಯಿಸುವನೆ

|| ೬೧ ||

ದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು—“ಆ ಸಾಹಸಿಯಾದ ರಾಮನು ಅಜೇಯವಾದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿ ಸನ್ನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದಾನಂತೆ ! || ೫೩ || ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿದನಂತೆ ! ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಸೂರೆಮಾಡಿದನಂತೆ ! ನಮ್ಮನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುತ್ತಿರುವನಂತೆ !” ಎಂದು ರಾವಣನು ತನ್ನ ಹೆಣೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನುಡಿದನು || ೫೪ || ‘ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ-ರೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನೇ ನಾನು ಅಳಿಸಿಬಿಡುವೆನು ! ಭೂಮಿಚರರಾದ ಅವರು ನನಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮವೇ ಆಲ್ಲ !’ ಎಂದು ರಾವಣನು ಕೋಪ-ದಿಂದ ಹೇಳಿದನು || ೫೫ || ಜಿಂಕೆಯ ಮದುವೆಯ ದಿಬ್ಬಣವು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಏನಾದೀತೋ ತಿಳಿಯು-ವುದು ಆ ರಾಮನು ಹಿಗ್ಗಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಂದರೆ, ಅವನ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಡುವೆನು || ೫೬ || ಹಾವಿನ ಮರಿಗಳು ಗುಂಪಾಗಿ ಬಂದು ಆ ಗರುಡನನ್ನು ಏನುಮಾಡಬಲ್ಲವು? ರಾಮನು ಅಲ್ಲಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿ ಬಂದು, ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಬಲ್ಲನೆ? || ೫೭ || ಆನೆಯು ಸಿಂಹದ ಗವಿಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಬದುಕಬಲ್ಲದ? ಅದರಂತೆ ಆ ರಾಮನು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ, ಅವನನ್ನು ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಕುದಿದಾಡಿಸುವೆನು (ಅಂದರೆ, ಸಂಹರಿಸುವೆನು) || ೫೮ || ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ವಿದ್ಯಾಧರರ ತಲೆಗಳನ್ನು ಚೆಂಡಾಡುವೆನು ತೃಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನನಾದ ರಾಮನು ಬಂದು ನನ್ನೊಡನೆ ಕಾದಾಡಲು ನಿಂತರೆ ಬದುಕುವನು? || ೫೯ || ಅರಗಿನ ಗೊಂಬೆಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ದಟ್ಟವಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಅರಮನೆಯು ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದೀತೆ? ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಂದ ರಾಮನನ್ನು ನಾನು ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸದೆ ಬಿಡುವೆನೆ? || ೬೦ || ಚಂದ್ರನು ರಾಹುಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಇದಿರಾಗಬಲ್ಲನೆ? ಆ ರಾಮನು ನನ್ನ ಭುಜದಂಡಕ್ಕೆ ಹೆದರದೆ ನಿಂತು, ಯುದ್ಧ-

¹ ನನ್ನ (ಚ) ² ಲೂಟಿಯಾಡಿದ (ಕ) ³ ನನ್ನ (ಚ). ⁴ ನೋಡಿದನು (ಚ). ⁵ ಮಾಡದೇನೆಗೆ (ಕ) ⁶ ವೇನಾದಪುದೇ (ಚ),

⁷ ಕೊಬ್ಬುನಿರದೆ ನಿಲಿಸುವೆನು (ಚ). ⁸ ಬೇಟೆ (ಚ).

ಎಂದಿಂತು ನುಡಿದ ಪಾಲಸ್ತುನ ಕೋವಾಗ್ನಿ । ಯಂದವ ಕಂಡು ಕೈಮುಗಿದು ॥

ಅಂದು ನುಡಿದರು ಕೋಟಾಕೋಟಿ ನೃಪರು ಭೋ । ಯಂದಿಂತು¹ ಪಂಥದ ಮಾತ ॥ ೬೨ ॥

ಏಕೆ ನಿನಗೆ ಕೋಪಾಟೋಪ ಬಿಡು ನಾ । ನೀ ಕಾಳಗವ ಮಾಡಿಯವನ ॥

ಅಕಾರಗಡಿಸದೆ ಬಂದೊಡೆ ನೀನಮ್ಮ । ಸ್ವೀಕಾರವ ಮಾಡದಿರು ॥ ೬೩ ॥

ವನಧಿಯ ದಾಂಟಿಬಲ್ಲವ ಲಂಘಿಸನೆ ದೊಡ್ಡ । ವನಜಾಕರವನು ನೃಪತಿ ॥

ಅನಿಮಿಷರನು ಕಾದಿ ಗೆಲುವವರಿಗೆ ಹುಲು । ಮನುಜನ ಗೆಲುವುದಚ್ಚರಿಯೆ ॥ ೬೪ ॥

ಬಲುಗಿರಿಗಳ ನುಂಗುವನ ಬಾಯ್ಗೆ ನೋಡೆ ಪ । ಣ್ಣುಲಗಳ ಹಿಡಿವುದೇನರಿದೇ² ॥

ಜಲಜಸಂಭವನೇನೆಂದಾಯಿದರಿಗೆ³ । ಬಲುಹೆ ರಾಮನಗೆಲ್ಲುದೆಮಗೆ ॥ ೬೫ ॥

ಎಂದು ನುಡಿದ ನೃಪವೃಂದದ ಮಧ್ಯದಿಂ । ಬಂದಿಂದಗಿಯೆಂಬ ಕುವರ ॥

ಇಂದಿನ ಕಾಳಗವನು ಕೊಡು ನನಗೆ ನೀ । ನೆಂದಂಘ್ರಿಗಿಣಿದನವನು⁴ ॥ ೬೬ ॥

ನೀನೇಕೆ ಕುವರ ನಿಮ್ಮಯ್ಯ ತಾನೇತಕೆ । ಯಾ ನರನೊಳು ಸೆಣಸುವರೆ ॥

ನಾನೊಬ್ಬನೆ ನಾಕು ಕಳುಹೆಂದು ನುಡಿದನು । ಸೇನಾಧಿಪತಿ ರಾವಣನಿಗೆ⁵ ॥ ೬೭ ॥

ಗಡಿಯನು ದಾಂಟಿ ನಮ್ಮಯ ಸೀಮೆಯ ಬಲು । ಗಡಿಯ ಹೊಕ್ಕಿರುವವನಿನಿಸು⁶ ॥

ಪಡೆಗೂಡಿ ಬಂದನೆಂಬುದನು ವಿಚಾರಿಸಿ । ನುಡಿಯಬೆಂಕೆಂದವ⁷ ನುಡಿದ ॥ ೬೮ ॥

ಮಾಡಿ ಜಯಿಸಬಲ್ಲನೆ? ॥ ೬೧ ॥ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ರಾವಣನ ಕೋವಾಗ್ನಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅಸಂಖ್ಯ ರಾಜರು ನೋಡಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಈ ರೀತಿ ಪಂಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು. ॥ ೬೨ ॥ “ಎಲೈ ರಾವಣೇಂದ್ರನೇ, ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಿಟ್ಟಿನ ಅಡಂಬರವನ್ನು ತಾಳುವೆ? ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ನಾವು ಹೋಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ರೂವಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಮಾಡಿಬರುವೆವು. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿ ಬಾರದಿದ್ದರೆ, ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಡಿಸು ॥ ೬೩ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿಬಲ್ಲವನಿಗೆ, ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸರೋವರವನ್ನು ಲಂಘಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆ? ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಬಲ್ಲ ನಮ್ಮಂಥವರು ಹುಲ್ಲಿಗೆಣೆಯಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಅಶ್ಚರ್ಯವೆ? ॥ ೬೪ ॥ ದೊಡ್ಡದಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೇ ನುಂಗಬಲ್ಲವನಿಗೆ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ನುಂಗುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದೆ? ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನನ್ನೇ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಾರದ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಿಗೆ ರಾಮನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಕಷ್ಟವೆ? ॥ ೬೫ ॥ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದ ರಾಜಸಮೂಹದ ಸಡುವಿನಿಂದ ಎದ್ದು, ರಾವಣನ ಮಗನಾದ ಇಂದಗಿಯು ಬಂದನು. ‘ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡು’ ಎಂದು ಅವನು ರಾವಣನ ಪಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು ॥ ೬೬ ॥ ಆಗ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯು—“ಎಲೈ ಕುಮಾರನೇ, ಆ ಮಾನವನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನೀನು ಯಾಕೆ? ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದರೂ ತಾನೇಕೆ? ನಾನೊಬ್ಬನೇ ನಾಕು. ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನನ್ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸು” ಎಂದು ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೬೭ ॥ ಆಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು ‘ನಾವು ಏನು ಮಾತಾಡಬೇಕಾದರೂ, ಆ ರಾಮನು ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಒಳಹೊಕ್ಕಿರುವನೆಂಬುದನ್ನೂ ಇಷ್ಟೊಂದು ಮಹಾ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬಂದಿರುವನೆಂಬುದನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು” ॥ ೬೮ ॥ ಆಗ ಒಬ್ಬನು—“ನಾನು ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧತೆಯೊಡನೆ

¹ ಯಂದೆದ್ದು (ಚ) ² ಹಿಡಿಯದೇನಿಹುದು (ಚ) ³ ದಡಿಯಾದನಿಗೆ (ಚ) ⁴ ಗಿಣಿದನವನ (ಚ) ⁵ ರಾವಣನೊಳು (ಚ).
⁶ ನವನಿಸಿತು (ಚ) ⁷ ಬೇಕೆಂದೋರ್ವ (ಕ).

ಸರ್ವಸನ್ನಹದಿಂದ¹ ಪ್ರೋಗಿಯವನ ಬಲು | ಗರ್ವನ ಮುಱಿದು ನಾನನನ ||
ಉರ್ವಿಯೊಳಿನ್ನಿಲ್ಲದಂತು ಮಾಡುವೆನೆಂದು | ಸರ್ವರೋಳಾಡಿದನೋರ್ವ || ೬೯ ||

ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಪ್ರೋಗಿ ಕೆಣಕಿ ಗಂಡೇಳಿಸಿ | ಉಬ್ಬಕೊಡದೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ||
ಹೆಬ್ಬಲವೆರಸಿ ನಡೆದು ಕಾದಿ ರಾಮನ | ಕೊಬ್ಬ ನಿಲಿಸುವುದು ಕಾರ್ಯ || ೭೦ ||

ಗರಗಸವೇಕೆ ಬಾಳೆಯ ಪಣ್ಣೆ ಗುಬ್ಬಿಯ | ನೆರವಿಗೆ ಡೆಂಕಣಿಯೇಕೆ ||
ಪರಿಮಿತ ಬಲಕಪರಿಮಿತ ಬಲವಿದೇಕೆ | ನರನಾಥ ಕೇಳೆಂದನೋರ್ವ || ೭೧ ||

ಬೆಳುದಿಂಗಳೊಳು ಬೆನುರುವರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯ | ಬಳಗವೇತಕೆ ನಿನ್ನ ಪೆಸರ್ಗೆ ||
ಅಳುಕುವಗೇಕೆಸಗುವೆ ಕೊಳುಗುಳವನೆ | ದಿಳಿಯಾಣ್ಣಗೋರ್ವ ನುಡಿದನು || ೭೨ ||

ಹಿಮಕಂಜುವುದೆಯಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆ ಹುಲುಮೀನೆ | ತಿಮಿ ತಿಮಿಂಗಿಳಿ ಬೆದಲುನದೆ ||
ಬೆನುರ ಬಲ್ಲದೆ ಗಾಳಿ ಬಿಸಿಲಿಗೆ ರಾಮನ | ನಮರಕಣಿಕೆಯೇಕೆ ನಿನಗೆ² || ೭೩ ||

ಬರಹದ ಪಾವ ಪಿಡಿವೊಡೆ ಗರುಡಮಂತ್ರೋ | ಚ್ಚರಣೆಯೇತಕೆ ಬಯಲೊಡ್ಡಿಯ ||
ನೆರವಿಗೆ ಹಱಗೋಲದೇಕೆ ರಾಮನಿಗೆ³ | ಪಿರಿದಪ್ಪ ಬಲ ನಮಗಿಂದ || ೭೪ ||

ಎಡಬಲದೊಳಗಿರ್ಧ ನೃಪರುಗಳಂತೆಂದು | ನುಡಿವುತಿರಲು ತನುತನುಗೆ ||
ಕೆಡಬಾರದು ಕಾರ್ಯವೆಂದೇಕಾಂತದೊಳ್ | ನುಡಿದನು ಮಂತ್ರಿಯಂತೆಂದು⁴ || ೭೫ ||

ದೊಡ್ಡವ ವಿದ್ಯಾಧರರೋಳಿ ಬಾಲಿಯ | ಛಡ್ಡೆ⁵ ಮಾಡದೆ ಕೊಂದರವರು⁶ ||
ಅಡ್ಡಾ ಕಿಲ್ಲದೆ ದಾಂಟಿ ಸಮುದ್ರನ | ವೊಡ್ಡ ದೋಱಾದರು ಬಂದೆನುಗೆ || ೭೬ ||

ಹೋಗಿ ಅವನ ಗರ್ವವನ್ನು ಮುರಿದು, ಅವನು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಮಾಡುವೆನು” ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು || ೬೯ || ಆಗ ಬೇರೊಬ್ಬನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು —ಒಬ್ಬರಿಬ್ಬರು ಹೋಗಿ ಕೆಣಕಿ, ಅವರಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿ ಹಿಗ್ಗಲು ಬಿಡದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಹಾಸೇನೆಯೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಕಾದಾಡಿ, ರಾಮನ ಗರ್ವವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದೇ ಈಗ ತಕ್ಕದಾದ ಕೆಲಸವು || ೭೦ || ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿಗೆ ಗರಗಸವೇಕೆ? ಗುಬ್ಬಿಹಕ್ಕಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಬತ್ತೇರಿಯೇಕೆ? ಅಪ್ಪ ಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಮ್ಮ ಮಹಾಸೈನ್ಯವೇಕೆ?” ಎಂದು ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು || ೭೧ || ಬೆಳುದಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಬೆವರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ರಾಶಿಯೇಕೆ? ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ಅಂಜುವವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನಿದೆ? ಎಂದು ರಾವಣನಿಗೆ ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು || ೭೨ || ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯು ಹಿಮಕ್ಕೆ ಹೆದರುವುದು? ಅಪ್ಪವಾದ ಮೀನಿಗೆ ತಿಮಿ-ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಹೆದರುವವು? ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಗಾಳಿ ಬೆವರುವುದು? ಆದುದರಿಂದ ರಾಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಯೋಚನೆಯೇಕೆ? || ೭೩ || ಚಿತ್ರದ ಹಾವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಗಾರುಡಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕೆ? ಬಯಲ ಹೊಳೆಗೆ ಇಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ತೆವ್ವ ಬೇಕೆ? ಆ ರಾಮನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ನಮಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವೇಕೆ? || ೭೪ || ರಾವಣನ ಎಡಬಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ರಾಜರು ಹೀಗೆ ತಾವು ತಾವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿರಲು, ಕಾರ್ಯವು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಬಾರದೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೭೫ || ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾಧರರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವನಿಸಿದ ವಾಯುನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಕೊಂದಿದ್ದಾರೆ ತಡೆ

¹ ಸನ್ನಹವಾಗಿ (ಚ). ² ನಿಮಗೆ (ಚ) ³ ರಾಘವನಿಗೆ (ಚ) ⁴ ಮಂತ್ರಿ ರಾವಣನಿಗೆ (ಚ) ⁵ ಛಡ್ಡೆ (ಚ) ⁶ ಕೊಂದವನು (ಕ).

ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರೆಂಬವರೀ ಭರತದ । ಭೂಮಿಗೆ ಪಿರಿದು ದೊಡ್ಡ ವರು ॥
ಸಾಮಾನ್ಯರೆನಬೇಡ ನೀನೊಬ್ಬ ಪೊಷಗಾಗಿ । ಭೂಮಿಪರಿಲ್ಲವರ್ಗೇಣೆಯ ॥ ೭೭ ॥

ಕಾರಣಪುರುಷರವರು ಮೈಮನಸ್ಸಿನಿ¹ । ಹೋರಾಟಗೊಂಡಿರಿಕ್ಕಿ ॥
ನೀರವೆಣ್ಣಿನೀಕತೆಯ ಪುಟ್ಟಪುದು ನಿನ್ನ । ಸೇರುವೆಯಲ್ಲ ನೃಪಾಲ ॥ ೭೮ ॥

ಒಂದಾದಡೊಂದಹುದವರ್ಗಿರಿಕ್ಕಿ ನೀ । ನಿಂದು ಬಂಡಣವನೆಸಗಲು ॥
ಮುಂದ ವಿಚಾರಿಸುವುದು ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ । ಸಂದಿಹು²ದೇರವಲ್ಲ ನೃಪತಿ ॥ ೭೯ ॥

ಉಡುಗೊಣ್ಣಿಗೊಟ್ಟು ಸೀತೆಯ ಬಿಟ್ಟು ಸಂಧಿಯ । ನೊಡನಾಗಿಸಿ ನೀವೆಮ್ಮ ॥
ಗಡಿಯವರೆಂದು ಗುಣವ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹೆಂದು । ನುಡಿದನು ಮಂತ್ರಿಗಳರಸ ॥ ೮೦ ॥

ಸಮವಲ್ಲದವರೊಳು ಸಮರವನೆಸಗಲು । ಕ್ರಮವಲ್ಲ ರಾಮಚಂದ್ರಮನ ॥
ರಮಣಿರನ್ನಳ ಬಿಟ್ಟು ಸಂಧಿಯ ಮಾಳ್ವುದು । ಕ್ರಮವೆಂದು ಪೇಳ್ವನವನಿಗೆ³ ॥ ೮೧ ॥

ನರಿಯಿಂದ ಕರಿವೈರಿ ಪಡೆದುದಿಲ್ಲನೆ ದು । ರ್ಮರಣವ ಮಂತ್ರವಱಿಯದೆ ॥
ಪಿರಿದಾದ ಬಲ ಭುಜ[ಬಲ] ನಿಷ್ಫಲ ನೃಪ । ವರರಿಗೆ ಮಂತ್ರವಿಲ್ಲದೊಡೆ ॥ ೮೨ ॥

ಮಂತ್ರವುಳ್ಳವನೆ ನೃಪತಿ ಮಂತ್ರಿವರ ಬುಧ । ಮಂತ್ರವುಳ್ಳವನೆ ನಿಯೋಗಿ ॥
ಮಂತ್ರವಿಲ್ಲದೊಡಾರಾಗಲಿ ಬಲು ತಳ । ತಂತ್ರದಿಂ ಫಲವಿಲ್ಲ ನೃಪತಿ ॥ ೮೩ ॥

ಅರಸೆ ಚಿತ್ತೈಸು ಸಪ್ತೋಪಾಯಂಗಳ । ಧರಿಸಿ ನಡೆಯದೆ ನೃಪರಿಗೆ ॥
ಎರನಾಗುವರು ಜನ ಜಯ ಸಿರಿವೆಣ್ಣಳು । ಪರಮಾರ್ಥವೆಂದದ ಪೇಳ್ವ ॥ ೮೪ ॥

ಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ, ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ ॥ ೭೭ ॥ ಈ ಭರತಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಅವರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರೆಂದು ತಿಳಿಯದಿರು. ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಮಾನರಾದ ರಾಜರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ॥ ೭೭ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಅವರು ಕಾರಣ ಪುರುಷರು. ಅವರೊಡನೆ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೋರಾಡಿ, ವೀರಾಂಗನೆಗೆ ವಿವೇಕ ಹೀನತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ ॥ ೭೮ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಅವರೊಡನೆ ಇದಿರಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು ಆದುದರಿಂದ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ಮಾಡಿಯೇ. ರಾಜಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಯಿಕ್ಕ ಬೇಕು. ॥ ೭೯ ॥ ಆದುದರಿಂದ. ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಟ್ಟು, ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶ್ರೀರಾಮನೊಡನೆ ಸಂಧಿಮಾಡಿ, ನೀವು ನಮ್ಮ ನೆರೆಯವರೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿಸು—ಎಂದು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯು ಹೇಳಿದನು. ॥ ೮೦ ॥ ಸಮಾನವಲ್ಲದಿರುವ ರಾಜರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದು ತಕ್ಕುದಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮಡದಿಯಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸಂಧಿ ಯನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಯೋಗ್ಯ—ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯು ರಾವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ॥ ೮೧ ॥ ಸರಿಯಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ವಡೆಯದುದರಿಂದ ಸಿಂಹವು ಒಂದು ಸರಿಯಿಂದ ದುರ್ಮರಣವನ್ನು ವಡೆಯಲಿಲ್ಲವೆ? ಮಂತ್ರಾ ಲೋಚನೆ ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಮಹಾಸೈನ್ಯವೂ, ವರಾಕ್ರಮವೂ ರಾಜರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರದು ॥ ೮೨ ॥ ಗುಪ್ತಾಲೋಚನೆ ಯುಳ್ಳವನೇ ರಾಜನು. ಮಂತ್ರಿಯು, ವಿದ್ವಾಂಸನು, ರಾಜದೂತನು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದವನು ಯಾರೇ ಆಗಲಿ, ಅವನ ಕವಟತಂತ್ರದಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ॥ ೮೩ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಕೇಳು ಸಾಮ-ದಾನ-ಭೇದ-ದಂಡ-ಮಂತ್ರ-ಔಷಧಿ, ಇಂದ್ರಜಾಲ—ಎಂಬ ಏಳು ಬಗೆಯ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸದೆ ಇರುವ ರಾಜರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ಜಯಗಳೂ

¹ ರವರೊಳೊಯಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂ (ಕ) ² ರಾಜಕಾರ್ಯರಿಗಿಂದಿಹು (ಕ). ³ ಉರನೇ ಪದ್ಯ ಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ

ಕುಣಿನ ಮೀಸೆಯ ಕಾಣುಡುವ ರೋಮಗಳಿಂ । ದಣವ ಹುಬ್ಬುಗಳ ಚಿಮ್ಮಿಸುತ¹ ॥
ರಣದಾನೇಶ ಪುಟ್ಟವ² ರಾವಣನ ಕಂ । ಡೆಣಕೆ ಪುಟ್ಟಿತು ಸಚಿವನಿಗೆ ॥ ೮೫ ॥

ಕೆಟ್ಟತನ್ನೇಕೀ ಕಾರ್ಯವೆನುತ ಮೂಗು । ವಟ್ಟವನೇಕಾಂತವನು ॥
ಬಿಟ್ಟು ಕೆಲಕೆ ಬಂದ ಕೆಡುವ ಕಾಲಕೆ ಬುದ್ಧಿ । ಪುಟ್ಟಿದು ಮನುಜರಿಗಬಲೆ ॥ ೮೬ ॥

ಬಲು ಪಿತ್ತಜ್ವರಿತನಾದವನಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ । ಚಲಿವಾಲು ಕೈಪೆಯಾದಂತೆ ॥
ಸಲೆ ಬುದ್ಧಿವೇಳ್ ಮಂತ್ರೀಶನ ಮಾತಂದು । ನೆಲಸಿತಿಲ್ಲವನೆದೆಯೊಳಗೆ ॥ ೮೭ ॥

ಕಡುಕಾಮಿಗಳು ಮೂರ್ಖರು ದಯಾಹೀನರು । ಜಡರು ಕಲಿಗಳರಸುಗಳು ॥
ಪಿಡಿದುದ ಬಿಡರು ಬಾಹಿರರಾಗಲಾಗದು । ನುಡಿದು ಹಿತವನವರೊಡನೆ ॥ ೮೮ ॥

ಬುದ್ಧಿವೇಳಿದ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತ ಮೀಱುಯಾ । ಪದ್ಧತಿಗೆಯಲಿ ನಡೆಯದೆ ॥
ಉದ್ಧತಿಗೆಯಲಿ ನಡೆದ ನೃಪತಿಗೆ ಕೇಡು । ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಪೇಳಿದನು ॥ ೮೯ ॥

ಹಾಡುವಳಿಂದಿರೆ ಜಸ ಜಯವಧು ಕಾ । ಲೂಡುವಳಿಜಸವೆಂಬ ॥
ನೀತಿ ನಿಶ್ಚಯ ಮಂತ್ರೀಶನ ಮಾತನು । ಮೀಱು ನಡೆವ ನೃಪವರಗೆ ॥ ೯೦ ॥

ಮೊಗದೆಗೆವರು ತನಗುಳ್ಳ ಪೆಂಡಿರು ತನ್ನ । ನಗರ ಮುನಿವುದು ತನುಜರು ॥
ಪಗೆಯಪ್ಪರಾಪ್ತ ಮಂತ್ರೀಶನ ವಚನವ । ಬಗೆಯದೆ ನಡೆದ ಭೂಭುಜಗೆ ॥ ೯೧ ॥

ದುರ್ಜನ ದುಷ್ಟರು ಪಿರಿದಪ್ಪರು ಕೇಳು । ಪಾರ್ಜುನಿ ದೊಡನೆ ಕೆಡುವುದು ॥
ಉರ್ಜಿತವಡೆಯನಮಾತ್ಯನ ಮೀಱುವ । ನಿರ್ಜರಪತಿಯಾದೊಡಬಲೆ ॥ ೯೨ ॥

ಲಭಿಸಲಾರವು, ಇದು ನಿಶ್ಚಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು ॥ ೮೪ ॥ ಮಂತ್ರಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು, ರಾವಣನ ಮೀಸೆ ಕುಣಿಯಿತು ರೋಮಗಳು ನೆಟ್ಟಗಾದುವು ಹುಬ್ಬುಗಳು ಮೇಲೆದ್ದವು ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧದ ಆವೇಶವುಂಟಾದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಮಂತ್ರಿಗೆ ಯೋಚನೆಯುಂಟಾಯಿತು ॥ ೮೫ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಮಂತ್ರಿಯು “ಅಯ್ಯೋ ಕಾರ್ಯ ಕೆಟ್ಟಹೋಯಿತು” ಎನ್ನುತ್ತ ಮೌನವನ್ನು ತಾಳಿ, ರಾವಣನ ಏಕಾಂತವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು, ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಬಂದನು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೆಡುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಾರದು ॥ ೮೬ ॥ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪಿತ್ತಜ್ವರದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಿಗೆ ಸಕ್ಕರೆ, ಶುದ್ಧವಾದ ಹಾಲು—ಮುಂತಾದುವು ಕಹಿಯಾಗಿಯೇ ತೋರುವುವು ಅದೇ ರೀತಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿನೀತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂತ್ರೀಶ್ವರನ ಮಾತು ರಾವಣನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ॥ ೮೭ ॥ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಮುಕರು ಮೂರ್ಖರು, ನಿರ್ದಯರು, ಬುದ್ಧಿಹೀನರು, ಶೂರರು, ರಾಜರು—ತಾವು ಹಿಡಿದಿರುವುದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡರು ಅವರಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೊರದೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ॥ ೮೮ ॥ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ, ಅವನು ಸೂಚಿಸಿದ ಅಡಿಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯದೆ, ಗರ್ವೋದ್ರೇಕದಿಂದ ನಡೆಯುವ ರಾಜನಿಗೆ ಕೇಡು ನಿಶ್ಚಯ—ಎಂದು ಪ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳಿದನು ॥ ೮೯ ॥ ರಾಜನು ಮಂತ್ರೀಶನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿದರೆ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿ ಹಾರಿಹೋಗುವಳು, ಕೀರ್ತಿಶ್ರೀ ವಿಜಯಶ್ರೀಯರು ನಿಲ್ಲಲಾರರು ಅವಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಬರುವಳು—ಇದು ನಿಶ್ಚಯ, ॥ ೯೦ ॥ ಅಪ್ತಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರುವ ರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡಿರು ಮುಖತಿರುಗಿಸುವರು, ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವೇ ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದು ಮಕ್ಕಳೇ ವೈರಿಗಳಾಗುವರು ॥ ೯೧ ॥ ಅಮಾತ್ಯನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವನು ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಆದರೂ

¹ ಚಿತ್ತದೊಳು (ಕ) ² ವೆತ್ತುವ (ಚ)

ದಿಕ್ಕರಿಪುದು ಜನಪದ ಛೇ ಭೂಯೆಂದು¹ ಕೊಕ್ಕರಿಪುದು ಪರಿವಾರ ||

ತಕ್ಕರು ಕೇಡ ಚಿಂತಿಪರಾ ಸಚಿವನ | ಲೆಕ್ಕಿಸ²ಲಱಿಯದ ನೃಪಗೆ

|| ೯೩ ||

ಬಹುಜನ ಮುನಿವುದು ಬಹುದುಃಖವಪ್ಪುದು | ಮಹಿ ಪೊಳಗಿಕ್ಕಿ ಕಳೆವುದು ||

ಇಹಪರಕಲ್ಲಾಪ್ತರನುಲ್ಲಂಘಿಸ | ಮಹಿಪತಿಗಂಬುಜ³ನೇತ್ರ

|| ೯೪ ||

ಅರಾಗಲಿ ಮಂತ್ರಿಯ ಮೀಱಿ ಖಳರವಿ | ಚಾರದಿಂ ನಡೆವರವರಿಗೆ ||

ನಾರುವಳಪಜಯವಧು ಸಿರಿಯೊಡನಾಟ | ದೂರವಾಗುವುದಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

|| ೯೫ ||

ಅಂದು ರಾವಣನಾರ ಮಾತುಗೇಳದೆ ತನ್ನ | ಮಂದಿ ಕುದುರೆಯನು ನೆರಪಿ ||

ಹಿಂದು ಮುಂದೆಣಿಸದೆ ಕಾಳಗಕನುವಾಗಿ | ಬಂದ ಬಗಸೆಗಣ್ಣಳಬಲೆ

|| ೯೬ ||

ಹರಿಣದ್ವಜ ರವಿಕೀರ್ತಿಯೆಂದೆನಿಸುವ | ವರ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು ||

ಖರದೂಷಣರಾದಿಯ ನರಪತಿಗಳು | ವರಸಿ ನಡೆದ ನೃಪವರನು⁴

|| ೯೭ ||

ಮಡದಿ ಕೇಳ್ ಕುಂಭ ನಿಕುಂಭ ಕರ್ಣಾದಿಯ | ರೊಡಹುಟ್ಟಿದರು⁵ ಯಿಂದ್ರ ಕೀರ್ತಿ ||

ಬಡದಿಂದ್ರಜಿತು ಯಿಂದ್ರ ವರ್ಮಾದಿಗಳಪ್ಪ | ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳು ಬಂದರಾಗ⁶

|| ೯೮ ||

ವರ ರಥ ಕರಿವಾಜಿ ಸುಭಟರು ವಿದ್ಯಾ | ಧರರುಗಳೊಡಲಾಗಿಯವಗೆ ||

ನೆರನೈದು ಬಲ ಬಲಹಾಗಿ ಬರಲು ಧುರ | ಧರಣಿಗೆ ನಡೆದನಾ ನೃಪತಿ

|| ೯೯ ||

ಅವನಿಗೆ ದುರ್ಜನರೂ ದುಷ್ಟರೂ ಅಧಿಕರಾಗುವರು. ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಸ್ತುಗಳು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವವು. ಅವನು ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಾರನು. || ೯೨ || ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಡದಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ಜನತೆಯೇ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವುದು; ಪರಿವಾರವು ಛೇದನೆಯೆಂದು ಜುಗುವೆವೆಡುವುದು. ಯೋಗ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳೇ ಕೇಡನ್ನು ಎಣಿಸುವರು. || ೯೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆಪ್ತ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದ ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಮಂದಿ ಜನರು ಸಿಟ್ಟಾಗುವರು ಬಹಳ ದುಃಖವುಂಟಾಗುವುದು. ಅವನನ್ನು ಭೂಮಿಯೇ ಹೊರಗೆ ನೂಕುವುದು ಅವನು ಇಹವರಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಆಯೋಗ್ಯನಾಗುವನು. || ೯೪ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಮಂತ್ರಿಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ದುಷ್ಟರ ವಿಚಾರದಿಂದ ನಡೆಯತಕ್ಕ ರಾಜರಿಗೆ ನೋಲವೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು ವಶಳಾಗುವಳು. ಸಂಪತ್ತಿನ ದೇವತೆಯ ಒಡನಾಟವು ತಪ್ಪಿಹೋಗುವುದು. || ೯೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಅಂದು ರಾವಣನು ಹೀಗೆ ಯಾರ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳದೆ, ತನ್ನ ಮಂದಿ ಕುದುರೆ ದಳವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ, ಹಿಂದುಮುಂದೆ ಯೋಚಿಸದೆ, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದನು. || ೯೬ || ರಾವಣನು ಹರಿಣದ್ವಜ, ರವಿಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಳವತಿಗಳನ್ನೂ ಖರದೂಷಣರೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಡೆದನು. || ೯೭ || ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಆಗ ಕುಂಭ ನಿಕುಂಭ ಕುಂಭಕರ್ಣ ಮುಂತಾದ ಸಹೋದರರೂ ಇಂದ್ರ ಕೀರ್ತಿ, ಇಂದ್ರಜಿತು, ಇಂದ್ರವರ್ಮ ಮುಂತಾದ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ ರಾವಣನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. || ೯೮ || ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತೇರು, ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಕಾಲಾಳುಗಳು, ವಿದ್ಯಾಧರರು ಮೊದಲಾಗಿ ಬಂದುನೇರಿ ಐದು ಮಹಾಸೈನ್ಯವಾಗಲು ಅವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ರಾವಣನು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ನಡೆದನು. || ೯೯ || ರಾವಣನು ಕರಡೆ, ಡಿಂಡಿಮ, ಚಿನ್ನದ

¹ ಛೇ ಭೂಯೆಂದು (ಚ) ² ದಿಕ್ಕಿಸ (ಕ). ³ ಮಹಿಪತಿಯಂಬುಜ (ಚ) ⁴ ನಡೆದನಾ ನೃಪತಿ (ಚ). ⁵ ಪೊಡಹುಟ್ಟಿದವರು (ಕ). ⁶ ಲೆಲನೇ ಪದ್ಯದ ಉತ್ತರಾರ್ಧವೂ ೯೯ನೆಯ ಪದ್ಯವೂ ಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ

ಕರಡೆ ಡವುಡೆ ಚಿನ್ನತ್ತಿರಿ ಹೆಗ್ಗಾಳೆ | ಮುರು ತಾಪು ಡೋಳು ನಿನ್ನಾಳ ||
ಉರು ತಂಬಟ ಕೊಂಬು ಕೊಳಲ ರವಗಳಿಂ | ದರಸನ್ನೆದಿದನಾ ಹವನ

|| ೧೦೦ ||

ತಾರಗೆಯುದುರಿತು ತಳಮಳಲೆದ್ದಿತು | ನಾರಿಧಿ ಧರೆ ಕಂಪಿಸಿತು ||
ಆ ರಾಯನ ನಾಡ್ಯಕಿಂತಾಯಿತೆನಲಿ | ನ್ನಾರು ಜೀವಿಪರು ಮೀನಾಕ್ಷಿ

|| ೧೦೧ ||

ಧರೆಯನುಗ್ಗಡಿಸುವರಿದನ್ನಯನ ಬಿ | ತ್ತುರಿಸುವರಿಂ¹ ಪಾರಕರಿಂ ||
ಧುರಧರಣಿಯ ಯಾಚಕರೊಡನರಲಾ | ನರನಾಥ ನಡೆದನಾಹವಕೆ

|| ೧೦೨ ||

ದಿಕ್ಕರಿ ಫೀಳಿಟ್ಟವು ಪಲಸಿರಗಳ | ಕೊಕ್ಕಿಸಿದುದು² ಘಣಿ ಕಮರ ||
ಮುಕ್ಕಿಱಿದುದು ರಾವಣನ³ ಪಡೆಯದೊಂ | ದುಕ್ಕ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣ ಪೆನು⁴

|| ೧೦೩ ||

ಹರನಾದುದು ದೇವಗಂಗೆಗೆ ಪೀತಾಂ | ಬರನಾದುದು⁵ ಶ್ರೀಧರಗೆ ||
ತರಣಿಗೆ ತಮನಾದುದವನ ವರೂಧಿನಿ | ತೆರಳಲು ಪದಹತಿಧೂಳಿ⁶

|| ೧೦೪ ||

ಕಱುವ ನೆತ್ತರ ಮಳೆ ಮುಱುವ ಕೇತನತತಿ | ಮೊಱಿಯಿಂದುಗಿದು ಬೀಳ್ತು ಖಡ್ಗ ||
ಬಱಿಸಿಡಿಲ್ ಬಿಱುಗಾಳಿಯ ಕಂಡವನ ಸೇನೆ | ಬಿಱುಗಾದುದು ಮೀನನೇತ್ರ

|| ೧೦೫ ||

ಆದವಶಕುನಗಳನು ವಿಚಾರಿಸದಾ | ಮೇದಿನೀಪತಿ ರಾಘವನ ||
ಕಾದಿ ಕೊಲ್ಲುವನೆಂಬ ಕೋನಾಟೋಪದಿಂ | ದೈದಿದ ರಣಭೂಮಿಯನು⁷

|| ೧೦೬ ||

ಪಡುವಣ ಕಡಲು ಮೂಡಣ ನಾರಿಧಿಯಂ | ದೊಡನೆಯಿಟ್ಟಣಿಸುವಂದದೊಳು⁸ ||
ಪಡೆಯೆರಡಳವಿಗಳಿದು ತಾಗಿದುದದ⁹ | ನುಡಿವೊಡೆ ನಾಲಗೆಗರಿದು

|| ೧೦೭ ||

ತುತೂರಿ, ದೊಡ್ಡಕಹಳೆ. ಮುರು, ಕಾವು ದೋಳು ನಿನ್ನಾಳ, ತಂಬಟೆ, ಕೊಂಬು, ಕೊಳಲು ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ನಿನಾದ ದೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು || ೧೦೦ || ಆ ರಾವಣನ ಸೈನ್ಯದ ವಾದ್ಯದ ಧ್ವನಿಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಉದುದಿವವು, ಸಮುದ್ರ ತಳದ ಮಳಲು ಮೇಲೆದ್ದಿತು, ಭೂಮಿ ನಡುಗಿತು ಹೀಗೆ ಆದಾಗ ಯಾರು ತಾನೇ ಜೀವಿಸಬಲ್ಲರು? || ೧೦೧ || ಭೂಮಿ ಯನ್ನು ಬೊಬ್ಬಿಟ್ಟು ಸೂಚಿಸುವವರಿಂದಲೂ ವಂಶವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವರಿಂದಲೂ, ಸ್ತುತಿವಾರಕರಿಂದಲೂ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯ ಭಿಕ್ಷುಕರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲು—ಆ ರಾಜನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು || ೧೦೨ || ಆಗ ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಫೀಳಿ ಟ್ಪುವು ಆದಿಶೇಷನು ಭಾರವನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ತನ್ನ ಹಲವು ತಲೆಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿದನು ನೆಲವನ್ನು ಹೊತ್ತ ಆಮೆಯು ದಣಿಯಿತು ಆ ರಾವಣನ ಸೈನ್ಯದ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನು ನಾನು ಏನೆನ್ನಲಿ || ೧೦೩ || ರಾವಣನ ಸೈನ್ಯವು ತೆರಳುತ್ತಿರಲು ಮೂಲಕ್ಕೆದ್ದ ಪಾದ ಧೂಳಿ, ದೇವಗಂಗೆಗೆ ಏವನಾಗಿಯೂ, ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಉಡಿಗೆಯ ಪೀತಾಂಬರವಾಗಿಯೂ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿಯೂ ಪರಿಣಮಿಸಿತು || ೧೦೪ || ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ರಾವಣನ ಸೈನ್ಯವು ಸುರಿಯುವ ರಕ್ತದ ಮಳೆಯನ್ನೂ, ಮುರಿಯುವ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನೂ, ಒರೆಯಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಖಡ್ಗಗಳನ್ನೂ, ಬರಸಿಡಿಲು ಬಿರುಗಾಳಿಗಳನ್ನೂ ಕಂಡು ಈ ಉತ್ಪಾತಗಳಿಗಾಗಿ ಅಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟಿತು || ೧೦೫ || ಹೀಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ ಅಪರಕುನಗಳನ್ನು ಒಂದನ್ನೂ ಗ್ರಹಿಸದೆ. ಆ ರಾವಣನು ರಾಮನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನೆಂಬ ಕೋಪದ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಯುದ್ಧ ರಂಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು || ೧೦೬ || ವಶ್ತಿಮ ಸಮುದ್ರವೂ ಪೂರ್ವಸಮುದ್ರವೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕವಿಯುವ

¹ ರಿಂವಯವ ಬಿರಿದಿಸುವರಿಂ (ಕೆ) ² ಕೊಕ್ಕರಿಸಿದ (ಕೆ) ³ ಮುಕ್ಕಿಱಿದುದು ಯೆನಲವನ (ಚ) ⁴ ಪೇಳುವೆನು (ಚ) ⁵ ಪೀತಾಂಬರ ವಾದುದು (ಚ) ⁶ ಪದಹತಿಧೂಳಿ (ಚ) ⁷ ಭೂಮಿಗಾಗಿ (ಚ) ⁸ ವಾರಿಧಿಯಾ | ಕಡುಪಿಂ ಹೊಯ್ದಾಡುವಂತೆ (ಚ). ⁹ ಗಳಿದು ಜಾಗವನಾ (ಕೆ)

ಮಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗಾ ಖಡ್ಗಿ ನಖನಖಿ | ಯಲ್ಲಿ ಮುಂತಾದ ಕಾಳಗವ ||
ನಿಲ್ಲದುಭಯ ಬಲ ಕೈದೋಷಾದುದನು | ಸೊಲ್ಲಿಸಲರಿದು ಶೇಷನಿಗೆ || ೧೦೮ ||

ಕರಿ ಕರಿಗಳೊಳು ತುರಗ ತುರಗದಿ ಚರ | ಚರರೊಳು ರಥರಥಿಕರೊಳು ||
ಬೆರಸಿ ಪೊಯ್ದಾಡುವಾಹವನ ಕಂಡಮರರ | ಜ್ವರಿವಟ್ಟರೇನ ಬಣ್ಣಿಪೆನು || ೧೦೯ ||

ಬಿಲ್ಲವರುರವಣಿಸಿದರು ಕೈದೋಷಿದ | ರಲ್ಲಿ ಹರಿಗೆಯಾಳುಗಳು ||
ನಿಲ್ಲದೆ ಸಬಳಿಗರೈದಿತುಭಯ ಬಲ | ದಲ್ಲಿ ಜೀವಿತದುತ್ತರಕೆ || ೧೧೦ ||

ಕಡಿದಾಡಿದರು ಕೈನೆಂಟಿದರು ಸುಭಟರು | ಮಡಿದರು ಮಸೆದೋಷಿದರು ||
ಪಡೆದರನುರಿಯರ ಸಂಗಸುಖಕೆ ಯುಗ್ಮ | ಪಡೆಯ ವೀರರು ಪದ್ಮನೇತ್ರ || ೧೧೧ ||

ಉಭಯ ಬಲದ ವೀರರು¹ ಕಾದಿ ತಂತಮ್ಮ | ವಿಭವವಡೆದು ಧರಣಿಯಲಿ ||
ಸುಭಟರೊಳಗೆ ಕಂಡು ಕಡುನೊಂದಾ ದಿನ | ವಿಭುವೈದಿದ ಪಡುಗಡಲ || ೧೧೨ ||

ಇಂತುಭಯದ ಸೈನಿಕ ಕಾದಿ ತಮ್ಮ ನಿ | ಶಾಂತಕ್ಕೈದಿದರತ್ತಲಿತ್ತ ||
ಮುಂತಣ ಕಥೆಯ ಪೇಳುವೆ² ಲಾಲಿಪುದು ಸೀ | ಮುಂತಿನಿಯರ ತಲೆನಣೆಯೆ || ೧೧೩ ||

ವಿತರಣಶೀಲ ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾನಂದ³ ಸ | ನೃತಿಯುತ ಮಂದರಧೈರ್ಯ ||
ಶತಕ್ರತು ವಿಭವ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ ಚಿಂತಾಮಣಿ | ಸಿತಭಾನು ಶಾಂತನೊಪ್ಪಿದನು || ೧೧೪ ||

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ಸೈನ್ಯಗಳೂ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಾಗಿದುವು. ಅದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಲು ನಾಲಗೆಗೆ ನಾಥ್ಯವಾಗದು || ೧೦೭ || ಆ ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಮಲ್ಲಾಮಲ್ಲಿ, ಖಡ್ಗಾಖಡ್ಗಿ, ನಖಾನಖಿ-ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯಗಳನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಆದಿಶೇಷನೂ ತಿಳಿಸಲಾರ. || ೧೦೮ || ಆನೆಗಳು ಆನೆಗಳೊಡನೆಯೂ ಕುದುರೆಗಳು ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆಯೂ ಕಾಲಾಳುಗಳು ಕಾಲಾಳುಗಳೊಡನೆಯೂ ರಥಿಕರು ರಥಿಕರೊಡನೆಯೂ ಬೆರಸಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ನೋಡಿ ಅಶ್ವರೈಪಟ್ಟರು-ವಿನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ¹ || ೧೦೯ || ಆ ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಿಲ್ಲುಗಾರರು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದರು. ಅಡ್ಡಣವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ವೀರರು ತಮ್ಮ ಕೈಚಳಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಈಟಿಯವರು ನಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಮುಂದಾದರು. || ೧೧೦ || ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯದ ಪಟುಭಟರು ಕಡಿದಾಡಿದರು, ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೆರೆದರು, ಹಲವರು ಸತ್ತರು, ಹಲವರು ತಮ್ಮ ಹರಿತವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು, ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಗಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದರು. || ೧೧೧ || ಎರಡೂ ದಳದ ವೀರಭಟರು, ಕಾದಾಡಿ ತಮ್ಮ ಶೌರ್ಯ ವೈಭವವನ್ನು ಮೆರೆಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಒರಗಿದರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ. ನೊಂದು, ಹಗಲರಸನಾದ ಸೂರ್ಯನು ವಶ್ಚಿಮ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೇರಿದನು || ೧೧೨ || ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಸೈನಿಕರು ಕಾದಾಡಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ಅತ್ತ ತೆರಳಿದರು. ಎಲೈ ಮುತ್ಸೈದೆಯರ ಶಿರೋಮಣಿಯೆನಿಸಿರುವ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಇತ್ತ ನಾನು ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು, ಕೇಳು || ೧೧೩ || ದಾನಶೀಲನೂ, ಹಲವಾರು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದವಡುವವನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೂ, ಮಂದರವರ್ವತದಂತೆ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳವನೂ, ಇಂದ್ರನಂತೆ ವೈಭವವುಳ್ಳವನೂ, ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಚಿಂತಾರತ್ನದಂತೆ ಇರುವವನೂ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದವನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. || ೧೧೪ || ಎಲೈ ಮೃಗನೇತ್ರ, ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಇಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದು,

¹ ಕರಿಗಳು (ಚ). ² ಕಥೆಯನೊರವೆ (ಚ). ³ ವಿತರಣ ಗುಣಶೀಲ ವಿನಯವಿಧಾನ (ಚ).

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವತ್ತು ಪೇಳ್ವೆನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ವ್ಯುಗಾಕ್ಷಿ || ೧೦೫ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನವಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ |

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದುದು¹ ಪದಿನೆಂಟನೆಯ ಮಿಸುಪ ಸಂಧಿ || ೧೦೬ ||

1

ಮಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿದೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಳಿಸುವೆನು—
ಎಂದು ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೇಳಿದನು || ೧೦೫ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನೆನಿಸಿದ, ನಿರ್ಮಲ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ
ಜಿನೇಶನ ವಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೊಕ್ಕುದುಂಬಿಯೆನಿಸಿದ, ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಗ್ದೇವತೆಯ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯೆನಿಸಿದ,
ಒಳ್ಳೆಯ ಶುದ್ಧಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಭವ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿರುವ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ
ರಚಿತವಾಗಿ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು || ೧೦೬ ||

೧೮. ರಾವಣನ ಗೆಲಿದ ಸಂಧಿ

ಕಾಲನ ಕರ್ಮ ಕಾವನ ಮಾಯಾ । ಜಾಲವ ಮದಗಳ ಗೆಲಿದು ॥

ಮೂಲೋಕಪತಿಯಾದ ಮುನಿಸುವ್ರತಗೆ ಮೂಱು । ಕಾಲದೊಳಭಿವಂದಿಸುವೆನು ॥ ೧ ॥

ಕವಿಗಳೊಲಿವರು ನಾದಿಗಳು ಸೋಲ್ವರು ನಾಗ್ನಿ । ನಿವಹ ಮಚ್ಚುವನಾ ಗಮಕಿ ॥

ತವೆ ನೋಹಿಪನೆನೆ ನಿನ್ನ ವಾಕ್ ಪ್ರಾಧಿಗೆ । ಯವನಿಯೊಳೆಣೆಯಿಲ್ಲ ನೃಪತಿ ॥ ೨ ॥

ಪೊಣಗೆ ಸಕ್ಕರೆಯಂ¹ತೊಳಗೆ ತೆಂಗಾಯಂ । ತಱಿದೊಡೆ¹ ನಲ್ವೆಣ್ಣ ಸುಖದ ॥

ತೆಪಿನಂತೆ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳ್ವರಿಗ । ಕೃಷ ಪುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿವೆ ನೃಪತಿ ॥ ೩ ॥

ಶರಧಿಗಂಭೀರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರಾನನ । ಅರಲಂಬ ರೂಪ ಸಚ್ಚರಿತ ॥

ಕರಿವೈರಿ ವಿಕ್ರಮ ಪೇಳು ಕೇಳುವೆನತಿ² । ಹರುಷದಿಂದಿ³ ಕಥೆಯ ॥ ೪ ॥

ತುಂಬಿಗುರುಳ ತುಂಬಿದ ಜವ್ವನೆಯರ⁴ ಕ । ಣ್ಣಿಂಬಪ್ಪ ಸುಭಗ ಸುಜ್ಞಾನಿ ॥

ಶಂಬರವೈರಿಯ ರೂಪ ಪೆಟ್ಟುವ ಪ್ರತಿ । ಬಿಂಬವೆ ಪೇಳು ಮೇಲ್ಗ ಧೆಯ ॥ ೫ ॥

ಪರಮಾಣು ಮಧ್ಯದ ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆ । ಗುರುಕುಚಗಳ ಗುಣಮಣಿಯೆ ॥

ನರಸಿಜವದನದಂಗನೆ ಲಾಲಿಸು ನೀ । ಪರಮನ ಕಥೆಯದೊಂದಿವ⁵ ॥ ೬ ॥

ಯಮನು ಮಾಡುವ ಸಂಹಾರಕೃತ್ಯವನ್ನೂ ಮನ್ಮಥನು ಬೀರುವ ಮಾಯೆಯ ಜಾಲವನ್ನೂ ಜ್ಞಾನ. ಪೂಜೆ, ಜಾತಿ. ಕುಲ. ಬಲ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ತಪಸ್ಸು, ಶರೀರ—ಎಂಬ ಎಂಟು ಮದಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದು, ಅಧಃ-ತಿರ್ಮಕ್-ಊರ್ಧ್ವಲೋಕಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯ ನಾಗಿರುವ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಂದ್ರನಿಗೆ ನಾನು ಮೂರುಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಂದಿಸುತ್ತೇನೆ ॥ ೧ ॥ ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಳು— ಎಲೈ ಅರಸನೇ. ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕವಿಗಳು ಮೆಚ್ಚುವರು, ವಾದಿಗಳು ಸೋತುಹೋಗುವರು, ವಾಗ್ಮಿಗಳ ಸಮೂಹವು ಪ್ರೀತಿಪಡುವುದು, ಗಮಕಿಯು ಸೆಳೆಯಲ್ಪಡುವನು ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಪ್ರಾಧಿಮ್ಯಕ್ಕೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಕೆಯಿಲ್ಲ ॥ ೨ ॥ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಗಿಂದ ಸಕ್ಕರೆಯ ಹಾಗೆಯೂ ಒಳಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ ಯಂತೆಯೂ ಇವೆ. ಅವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ತ್ರೀಸುಖದಂತೆ ಇವೆ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಜನಕವಾಗಿವೆ. ॥ ೩ ॥ ಎಲೈ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಗಂಭೀರನಾಗಿರುವ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಮನ್ಮಥನಂತಹ ರೂಪವುಳ್ಳ, ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯಿರುವ, ಸಿಂಹದಂತೆ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಅರಸನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳುವೆನು. ॥ ೪ ॥ ತುಂಬಿಗುರುಳಿನ ಮತ್ತು ತುಂಬುಜವ್ವನದ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಚೆಲುವೆನಿಸುವ ಸೊಬಗುಳ್ಳವನೇ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜ್ಞಾನಿಯೇ, ಮನ್ಮಥನ ರೂಪವನ್ನು ಮೀರುವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತಿರುವವನೇ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು—ಎಂದು ಚೇಳಿನಿ ಹೇಳಿದಳು ॥ ೫ ॥ ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು—“ಪರಮಾಣುವಿನಂತಹ ನಡುವುಳ್ಳ, ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯ ವುಳ್ಳ, ದೊಡ್ಡದಾದ ಸ್ತನಗಳುಳ್ಳ, ಗುಣಗಳಿಗೆ ರತ್ನದಂತಿರುವ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ ಮಡದಿಯೇ, ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯ ವಿವರವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳು. ॥ ೬ ॥ ಕೋಕಿಲ ಧ್ವನಿಯ ಬಾಲೆಯೇ. ಮೃದುವಾದಗಳ ಮುಗ್ಧೆಯೆ. ಗಿಳಿನುಡಿಯ

¹ ತೊಳಗೆ ತೆಂಗಾಯಂತೆ ಯಱಿದೊಡೆ (ಚ) ² ಮನ (ಚ) ³ ಹರುಷದಿಂದಿ ಜಿನ (ಚ) ⁴ ತುಂಬಿತುಳುಕುವ ಜವ್ವನದ ಜಾಣೆ ಯರ (ಚ). ⁵ ಕಥೆಯದೊಂದಿವ (ಚ).

ಓಕನಿನದದ ಬಾಲೆ ಮೆಲ್ಲಡಿಗಳ ಮುಗ್ಧೆ । ಶುಕವಚನದ ಸುಕುಮಾರಿ ॥

ಚಕಿತ ಚಕೋರೇಕ್ಷಣೆ ನೀನು¹ ಲಾಲಿಪು । ದಲಂಕಚರಿತನ² ಕಥೆಯು

॥ ೭ ॥

ಬಣ್ಣದುಟಿಯ ಜಾಣೆ ಬಲು ನೋಲೆಗಳ ಚೆನ್ನೆ । ಹುಣ್ಣುಮೆವೆಱಿನೋಗದಬಲೆ ॥

ಚಿಣ್ಣಂಚೆ ಗತಿಯ ಗರುವೆ ನುಣ್ಣುಡಿಯ ಮುದ್ದು । ವೆಣ್ಣೆ ಲಾಲಿಪುದೀ ಕಥೆಯು

॥ ೮ ॥

ಚಂದಿರವದನೆ ಚಂದನಗಂಧಿ ಚಟುಲಾಕ್ಷಿ । ಮಂದಗಮನೆ ಮಾನನಿಧಿಯು ॥

ಬಂದುಗೆನಾಯಕೆ ಬಲು ಮೊಲೆಯಕೆ ಕೇಳು । ಕಂದರ್ಪ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯು

॥ ೯ ॥

ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಸುದತಿ ಸುಲೋಚನಂಗಳ ಕಾಂತೆ । ಸುಲಲಿತ ವಚನದ ನೀಱು³ ॥

ಜಲರುಹವದನದಂಗೆನೆಯರ ತಲೆರನ್ನೆ । ಲಲನೆ ಲಾಲಿಪುದೀ ಕಥೆಯು

॥ ೧೦ ॥

ನೆಗೆದವು ದೊರೆದೊರೆಗಳಿಗೆ ನಾನಾ ಬಣ್ಣ । ಬಗೆಯ ಪಟ್ಟಿಯ ಗುಡಿ ಕಣ್ಣೆ ॥

ನೋಗಸುವಂತೆರಡೊಡ್ಡಿನಲಿ ನಾಗೇಂದ್ರನ । ಬಗೆಗೆ ನಿಲುಕದೊಂದೆಣಿಕೆಗೆ

॥ ೧೧ ॥

ಮಡದಿ ಕೇಳ್ಮೆಯಾದಿನ ದಿನಮಾಣಿಯಾ ಮೂಡ । ಗಡೆಯ ಮೂಡುವ ಕಾಲದೊಳು ॥

ಕಡುಗಲಿಗಳು ಸಿಂಗರಿಸಿತು ಕಾಳಗ ಕಾ । ಪಡೆಯೆರಡಱಿಯೊಳು ನಲಿವುತ

॥ ೧೨ ॥

ದಶಕಂಧರ ಕಾಳಮೇಘ ಗಜವನೇಱು । ಯಸುರ ಲಕ್ಷಿತ ಧ್ವಜವರಸು ॥

ಪೊಸಗಾಡಿನೆತ್ತು ಸಿಂಗರಿಸಿ ಸಮ್ಮದದಿ⁴ ಸಾ । ಹಸಮಲ್ಲ ಹೊರಟನಾಹವಕೆ

॥ ೧೩ ॥

ತರುಣಿ ಕೇಳು ರಾಮಚಂದ್ರನು ಪಂಚವಿಧ ಬಲ । ವರಸಿಯಂಜನಗಿರಿಯೆಂಬ ॥

ಕರಿಯನಡರಿ ತಾಳಧ್ವಜ ಲಕ್ಷಿತನಾಗಿ⁵ । ಯರುಹಗೆಱಗಿ ಪೊರಮಟ್ಟಿ⁶

॥ ೧೪ ॥

ಸುಕುಮಾರಿಯೇ ಬೆದರಿದ ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳ ನೋಟವುಳ್ಳವಳೇ. ಪರಿಶುದ್ಧ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳ, ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಬೇಕು ॥ ೭ ॥ ಬಣ್ಣದ ತುಟಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಾಣೆಯ, ತೋರಮೂಲೆಗಳ ಸೊಬಗುಗಾರ್ತಿಯ, ಹುಣ್ಣುಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಸ್ತ್ರೀಯ ಹಂಸದ ಮರಿಯಂತಹ ಮೆಲುನಡೆಯ ಗೌರವಶಾಲಿನಿಯ ನಯವಾದ ಮಾತಿನ ಮುದ್ದುಹೆಣ್ಣೆ, ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೮ ॥ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖ ಶ್ರೀಗಂಧದ ವರಿಮಳ ಚಂಚಲವಾದ ಕಣ್ಣು, ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮರ್ಯಾದೆಯ ನಿಧಿಯೇ, ಬಂದುಗೆ ಹೂವಿನಂತೆ ಕೆಂಪಾದ ಬಾಯಿಯವಳೇ, ಗುರು ಕುಚಿಯೇ, ಮನ್ಮಥವಿಜಯನಾದ ಜಿನನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೯ ॥ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಹಲ್ಲಿನ ಸ್ತ್ರೀಯ, ಸುಂದರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳಿರುವ ಕಾಂತೆಯ ಸುಂದರವಾದ ಮಾತಿನ ಸೊಬಗುಗಾರ್ತಿಯ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶಿರೋರತ್ನವೇ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೧೦ ॥ ಆ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಬೇರೆಬೇರೆ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಧದ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರದ ಧ್ವಜಗಳು ಆದಿಶೇಷನಿಗೆ ಕೂಡ ಭಾವನೆಗೆ ನಿಲುಕದೆಂದು ಹೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೋಗಸಾಗಿದ್ದವು ॥ ೧೧ ॥ ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು ಮರುದಿನ ಸೂರ್ಯನು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುವ ಹೂತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆ ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪಟುಭಟರು ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಶೃಂಗಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು ॥ ೧೨ ॥ ಸಾಹಸಮಲ್ಲನಾದ ರಾವಣನು ಕಾಳಮೇಘವೆಂಬ ಆನೆಯನ್ನೇರಿ, ರಾಕ್ಷಸ ಧ್ವಜದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಹೊಸಸೊಬಗಿನಿಂದ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು ॥ ೧೩ ॥ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಮಹಾವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಪಡೆದ

¹ ಚಕೋರೇಕ್ಷಣೆ ರಮೆ (ಚ) ² ವಿಜಯನ (ಚ) ³ ಕಾಂತೆ (ಚ) ⁴ ಸಮ್ಮದದ (ಚ) ⁵ ಲಕ್ಷಿತನಾಗಿ (ಚ) ⁶ ಬರದಿಂದ (ಚ)

ಭರದಿಂದ ವಿಜಯ ಪರ್ವತಗಜವಡರಿ¹ಯಂ । ದಿರದೆ ಗರುಡಧ್ವಜ ವರಸು ॥

ಧುರಧರಣಿಗೆ ಪೊಷವುಟ್ಟು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸಿಂ । ಗರಿಸಿ ಕೊಂಡತಿವೇಗದಲಿ

॥ ೧೫ ॥

ಪಟಿ ಬಾರಿಸಿತು ಕೋಟಾಕೋಟಿ ಕಾಳೆಗ । ಘೋಷಲಿತು² ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ॥

ಅಱವರಾರುಳಿದ ವಾದ್ಯದ ನಿನದಕೆ ನೆಲ । ಕೊಳಗಿ ದಿಕ್ಕರಿ ಬೆದಱಿದವು

॥ ೧೬ ॥

ಒಡೆದವು ದಿಗ್ಭಿತ್ತಿ ತಳಮುಳಲಿದ್ದಿತು³ । ಕಡಲು ಧರೆಯ ಪೊತ್ತ ಶೇಷ ॥

ನಡುಗಿತೆಂತೆನೆ ಪಡೆಯೆರಡು ವಾದ್ಯದ । ಕಡುಪ ನಾನೇನ ಬಣ್ಣಿಸೆನು

॥ ೧೭ ॥

ಲಗ್ನನಾಡಿತು ಪಡೆಯೆರಡುಱಿಗಳಿಗೆ⁴ ಕೇಳು । ತಗ್ಗದ ಕೋವಾಗ್ನಿಯಿಂದ ॥

ಸಗ್ಗದವರು ತಲೆದೂಗಲವಂದಿರು । ಮುಗ್ಗಿ ಮೂದಲಿಸಿ ಹಳಚಿತು

॥ ೧೮ ॥

ಚಟಲಾಕ್ಷಿ ಕೇಳು ನಾಜಿಗಳ ಹೇಷಾರವ । ಭಟರ ಕೂಗಾಟ ಬಲ್ಲಿನದ⁵ ॥

ಕಟಕಣಿಲೆಂಬ ಕೈದುಗಳಬ್ಬರವಲ್ಲಿ⁶ । ಕಟಕನೆರಡುಱಿಗಳೊಪ್ಪಿದುದು

॥ ೧೯ ॥

ಹರಿಗೆಯಿಂ ಸಬಳದಿಂ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂ ಖಡ್ಗದಿಂ । ಸುರಗೆಯಿಂ ತೋಮರದಿಂದ ॥

ಪರಿಘದಿಂ ಪಟ್ಟಿಯದಿಂ⁷ ಕಾದಿದರಿ । ತ್ತರವಲದೊಳು ವೀರರಬಲೆ

॥ ೨೦ ॥

ತಾಕಿದ ಗಾಯನ ಪುಸಿಯೆಂದು ಮುಂದಕೆ । ನೂಕಿ ನಡೆದು ಕಾದುತಿರ್ಪ ॥

ಆ ಕಡುಗಲಿಗಳಿಂದೆಸೆದುದುಭಯ ಬಲ । ನಾಕದವರು ಮುಚ್ಚುವಂತೆ

॥ ೨೧ ॥

ಐದು ವಿಧವಾದ ಬಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅಂಜನಗಿರಿಯೆಂಬ ಆನೆಯನ್ನೇರಿ. ತಾಳಧ್ವಜವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜಿನೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ॥ ೧೪ ॥ ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಶೃಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ವಿಜಯಪರ್ವತವೆಂಬ ಆನೆಯನ್ನೇರಿ. ಗರುಡಧ್ವಜದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಯುದ್ಧಭೂಮಿಗೆ ಬಹಳ ವೇಗವಾಗಿ ಹೊರಟನು. ॥ ೧೫ ॥ ಆಗ ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರೇಗಳು ಶಬ್ದಮಾಡಿದವು; ಕಹಳೆಗಳು ಲಕ್ಷೋಪಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಚೀರಿದವು ಇನ್ನಿತರ ವಾದ್ಯಗಳ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ದಿಗ್ಗಜಗಳು ನೆಲಕ್ಕೆ ಒರಗಿದವು, ಬೆದರಿದವು ॥ ೧೬ ॥ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಗೋಡೆಗಳು ಬಿದಿದವು. ಸಮುದ್ರತಳದ ಮಳಲು ಮೇಲೆದ್ದಿತು. ಭೂಮಿ ಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಮಹಾಶೇಷನು ನಡುಗಿದನು. ಹೀಗೆನ್ನುವಾಗ ಆ ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಸೈನ್ಯಗಳ ವಾದ್ಯದ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ॥ ೧೭ ॥ ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಸೈನ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದವು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ತಲೆದೂಗುತ್ತಿರಲು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮೂದಲೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ಕಾದಾಡಿದರು. ॥ ೧೮ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು ಕೆನೆವ ಸ್ವರವೂ ಸೈನಿಕರ ಅರ್ಭಟಿಯ ಮಹಾಶಬ್ದವೂ 'ಕಟ ಕಣಿಲ್' ಎಂಬ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ತಾಕಲಾಟದ ಗಲಭೆಯೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ॥ ೧೯ ॥ ಎರಡು ಕಡೆಯ ವೀರರು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಗುರಾಣಿ. ಬರ್ಚಿ. ಬಿಲ್ಲು. ಖಡ್ಗ. ಬಿಚ್ಚುಗತ್ತಿ, ಗದೆ, ಶೂಲ, ಮಂಹಾಖಡ್ಗ—ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಾದಾಡಿದರು. ॥ ೨೦ ॥ ಕಾದಾಡುವಾಗ ತಮಗೆ ಆದ ಗಾಯವನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ಮುಂದುವರಿದು ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಮಹಾ ಶೂರರಿಂದ ಎರಡೂ ದಳಗಳು ದೇವತೆಗಳು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಶೋಭಿಸಿದುವು ॥ ೨೧ ॥ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ವ್ಯಾಮೋಹ

¹ ಇರದಾ ಪರ್ವತ ಗಜವನಡರಿ (ಚ)

² ಕಾಳೆಗಳೊವಜುತು (ಚ)

³ ತಳಮುಳಲಿದ್ದಿದು (ಚ)

⁴ ಬಲವರಡರೊಳಗೆ (ಚ)

⁵ ಚಿತ್ತಿನದ (ಕ) ⁶ ಒಬ್ಬರವಾ (ಚ). ⁷ ಪಟ್ಟಿಹದಿಂ (ಚ).

ಒಡಲ ಮೇಗಣ ಮೋಹವೆಳ್ಳನಿತನು ತಾವು | ಪಿಡಿಯದೆರಡು ಪಡೆಯೊಳಗೆ ||
ಕಡುಗಲಿಗಳು ಕಡುಪಿಂದ ಭಯವ ಬಿಟ್ಟು | ಕಡಿದಾಡಿದರು ಕಂಗಡದೆ || ೨೨ ||

ಸುರಿವ ರಕುತದಿಂದ ಸೂಸುವ ಕರುಳಿಂದ | ಬರಿವ ದೇಹಗಳಿಂದ ಸಿಡಿದ ||
ಸಿರಗಳಿಂ ಹೊಡಿದ ನರಗಳಿಂದಾ ಧುರ | ಧರಣಿ ರಂಜಿಸಿದುದಬ್ಬಾಕ್ತಿ || ೨೩ ||

ಹೊಯ್ಯವರಿಂ ಕೈದುಗಳಿಂ ಕಡುನೊಂದು | ಒಯ್ಯವರಿಂ ನಾಯಲಂಜಿ ||
ದೈವನ ನೆನೆವರಿಂ ಕೊಳುಗುಳವಂದದು | ಸಾಯ್ಯವರಿಂದೊಪ್ಪಿತಬಲೆ || ೨೪ ||

ಹೊಡಿದ ಜೋಡುಗಳಿಂದ ಮುಂಡಿದ ಕೈದುಗಳಿಂದ | ಕಪಟನ ನೆತ್ತರ ಧಾರೆಯಿಂದ ||
ತಪ್ಪಿಸಂದು ನಟಿಗಲಿಗಳು ಕಾದಿ ನೆಲದೊಳ | ಗೊಣಗಿತು ಜೀವನ ಬಿಟ್ಟು || ೨೫ ||

ಅಹವದೊಳ್ ಕಾದಿ ಮಡಿದ ವೀರರ ನಗ್ನ | ದಾ ಹರಿಣಾಯತಾಕ್ಷಿಯರು ||
ನೋಹಿಸಿ ಮೂನಾಲೆಯನಿಕ್ಕಿ ತಂತಮ್ಮ | ಗೇಹಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರಬಲೆ || ೨೬ ||

ತಟ್ಟುಗಿವಂಬುಗಳಿಂದೆ ತಿವಿವ¹ ಪಂದಿ | ಪುಟ್ಟುಗಳಿಂದೆ ಖಡ್ಗಗಳಿಂ ||
ಮೆಟ್ಟಿ ಕೊರಲು ಕೊಯ್ಯವರಿದನುಗಳು | ಬಿಟ್ಟು ಮೋದಪುದರೆಬರನು || ೨೭ ||

ಖಂಡದ ರಾಸಿ ಕರುಳ ಗುಡ್ಡೆ ನೆತ್ತರ | ಕೊಂಡ ನೆಣದ ಮೆದೆ ಬಣಬೆ ||
ಮುಂಡದಸ್ಥಿಯ ಮೊಟ್ಟಲಿಂದೆಸೆದುದು ರಣ | ಮುಂಡಲ ಕಡುಗುರ್ವನಡೆದು || ೨೮ ||

ಈ ಪರಿಯೊಳು ಪಟುಭಟರು ಕಾದುತಲಿರ | ಲಾ ಪದದೊಳಗೀರ್ವಲದೆ² ||
ಭೂವಾಲಕರು³ ಮೂದಲಿಸಿ ತಮ್ಮೊಳಗಂ³ | ದೋಪಳೆ ಕಾದಿದರಿಂತು || ೨೯ ||

ವನ್ನು ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ನೈನಿಕರು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕಂಗಡದೆ ಮೌಢ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡಿ ದರು || ೨೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ಯುದ್ಧರಂಗವು ಸುರಿವ ರಕ್ತದಿಂದಲೂ, ಚೆಲ್ಲುವ ಕರುಳಿಂದಲೂ ಸೀಳಿಹೋಗುವ ದೇಹದಿಂದಲೂ, ಹಾರುವ ತಲೆಗಳಿಂದಲೂ, ಹರಿದುಹೋಗುವ ನಾಡಿಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸಿತು || ೨೩ || ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುವವರಿಂದಲೂ, ಬಹಳ ನೋವಾಗಿ ಬೈವವರಿಂದಲೂ, ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ತಮ್ಮ ದೈವವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವವ ರಿಂದಲೂ, ಮಡಿವವರಿಂದಲೂ ಆ ಯುದ್ಧವು ಕಾಣಿಸಿತು || ೨೪ || ಮಹಾಶೂರರು ಹರಿದುಹೋದ ಕವಚಗಳಿಂದ, ಮುರಿದ ಆಯುಧಗಳಿಂದ, ಸುರಿಯುವ ರಕ್ತದ ಧಾರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದರೂ ಕದಲದೆ ನಿರ್ಧಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ನತ್ತು ಸೆಲಕ್ಕೊರಗಿದರು || ೨೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡಿ ಸತ್ತ ವೀರರನ್ನು ಅಪ್ಪರಸ್ತ್ರೀಯರು ನೋಡಿ ಮೋಹಗೊಂಡು, ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡುಹೋದರು || ೨೬ || ಎದುರಾಳಿಯು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವ ಬಾಣಗಳಿಂದಲೂ, ತಿವಿಯುವ ಬರ್ಜಿ-ಖಡ್ಗಗಳಿಂದಲೂ, ಒದೆದು ನಿಂತು ಕೊರಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು ವವರಿಂದಲೂ—ಹಲವರ ಪ್ರಾಣಗಳು ತೊಲಗಿದವು || ೨೭ || ಆ ಸಮರಭೂಮಿಯು ಮಾಂಸಖಂಡದ ರಾಶಿಯಿಂದಲೂ, ಕರುಳಿನ ಗುಡ್ಡೆಯಿಂದಲೂ, ರಕ್ತದ ಮಡುವಿನಿಂದಲೂ, ಕೊಬ್ಬಿನ ಮೆದೆಯಿಂದಲೂ, ಮುಂಡಗಳ ಬಣಬೆಯಿಂದಲೂ, ಎಲುಬು ಗಳ ರಾಶಿಯಿಂದಲೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿತು || ೨೮ || ಎಲೈ ಮಡದಿಯೇ, ಶೂರರಾದ ನೈನಿಕರು ಹೀಗೆ ಆ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ರಾಜರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಮೂದಲಿಸುತ್ತ ಹೀಗೆ ಕಾದಾಡಿದರು || ೨೯ ||

¹ ತಟ್ಟುಗಿವಂಬುಗಳಿಂದೆ ತಿವಿದ (ಚ) ² ಗೀರ್ವಲದೆ (ಚ) ³ ತಮ್ಮೊಳು ಮೂದಲಿಸಿಯಂ (ಚ).

ಅಣುವನೊಳಾ ರವಿಕೀರ್ತಿ ಕುಮುದಗೆ ಗೊಂ । ದಣಿಯಿಂದ್ರವರ್ಮನಂಗಜಗೆ ॥
ಎಣೆಯಿಂದ್ರಕೀರ್ತಿ ನಳಿನಕೇತು ಖರನೊಳು । ರಣವನೆಸಗಿದರಾಕ್ಷಣದಿ ॥ ೩೦ ॥

ಸುಗ್ರೀವ ಕುಂಭಕರ್ಣನೊಳಾ ನೀಲನ । ವಿಗ್ರಹ ದೊಷಣನೊಡನೆ¹ ॥
ಉಗ್ರದ² ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದಗಿಯೊಳಗ । ಭೃಗುದಿಂ ಕಾದಿದರಾಗ ॥ ೩೧ ॥

ಇವರವರೊಳಗವರಿವರೊಳು ತಂತಮ್ಮ । ಹವಣನರಿದು ಕಾದಿ ಕಾದಿ ॥
ಜವಗೆಡುತಿರೆ³ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದಗಿಯೊಳು । ಹವವನೆಸಗಿಯವರಿಂತು⁴ ॥ ೩೨ ॥

ಗಿರಿ ಕುಲಿತಕೆಯಲ್ಲದೆ ಸೀಸದುಳಿಗೇಕೆ⁵ । ಬಿರಿವುದೇಯೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ॥
ಉರಗಗಣೆಗಳಿಂದೆಸಲಿಚ್ಚು ಕೆಡಿಸಿದ । ಗರುಡಬಾಣದೊಳದನವನು ॥ ೩೩ ॥

ಉರಗನ ಹರಣವ ತೆಗೆವವನಿಗೆ ಹುತ್ತ । ದರಗಿನ ಹುಲ್ಲ ಸರವೆಯ⁶ ॥
ವರಿಹರಿಸುವುದರಿದಲ್ಲಿಂದವನೆಚ್ಚು । ಸರಲ ಖಂಡಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ॥ ೩೪ ॥

ಖಗರಾಜನರಮನೆಯವರು ಹಾವಿಗೆ ನೊಗ । ದೆಗೆವರೆ ರಾವಣನೃಪನ ॥
ಮಗನೆಂಬುದನಱಿಯಾ ಯೆಂದಿಂದಗಿ । ನಗುತೆಚ್ಚನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ॥ ೩೫ ॥

ಖಗರಾಜನಹುದಹುದೆಲೊ⁷ ಕೇಳು ನಿನ್ಮಯ । ಹೆಗಲನಡರಿ ನಡೆಯಿಸುವ ॥
ಮೃಗರಾಜನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೆಂದೆನುತಾಗ⁸ । ತೆಗೆದೆಚ್ಚು ಹೊಸಕಣೆಗಳಲಿ ॥ ೩೬ ॥

ಹರಿನೀನಹುದು ನಿನ್ನ ಕೈಯ⁹ ಪೂಜಿಸಿ ಕೊಂಬ । ಹರ ನಾನು ನನ್ನೊಳು ನೀನು ॥
ಧರವನೆಸಗಿದೊಡೆ ನಿನ್ನ ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂದು । ಭರದಿಂದೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ॥ ೩೭ ॥

ಅಣುವನೊಡನೆ ರವಿಕೀರ್ತಿಯೂ, ಕುಮುದನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಇಂದ್ರವರ್ಮನೂ, ಅಂಗದನಿಗೆ ಪ್ರತಿವ್ವಂದ್ವಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರ ಕೀರ್ತಿಯೂ, ನಳಿನಕೇತುವಿಗೆ ಸಾಟಿಯಾಗಿ ಖರನೂ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರು. ॥ ೩೦ ॥ ಸುಗ್ರೀವನು ಕುಂಭಕರ್ಣನೊಡನೆ, ನೀಲನು ದೂಷಣನೊಡನೆ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇಂದಗಿಯೊಡನೆ ಎದುರಾಗಿ ಕಾದಿದರು ॥ ೩೧ ॥ ಹೀಗೆ ಇವರು ಅವರೊಡ ನೆಯೂ ಅವರು ಇವರೊಡನೆಯೂ ತಮ್ಮ ನಾಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಶಕ್ತಿಗುಂದುತ್ತಿರಲು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇಂದಗಿಯೊಡನೆ ಕಾದಾದಿದನು ॥ ೩೨ ॥ ಇಂದಗಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ. ವರ್ವತವು ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಸೀಸದ ಉಳಿಗೆ ಒಡೆಯುವುದೇ?—ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಸರ್ವಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅವನ್ನು ಗರುಡಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಖಂಡಿಸಿದನು ॥ ೩೩ ॥ ಹಾವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನಿಗೆ. ಹುತ್ತದ ತರಗಲಿಯನ್ನು—ಹುಲ್ಲಿನ ಚೂರನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡು ವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು ಇಂದಗಿಯು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತುಂಡರಿಸಿದನು. ॥ ೩೪ ॥ “ಎಲೈ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ. ವಕ್ಷಿರಾಜನಾದ ಗರುಡನ ಮನೆಯವರು ಹಾವಿಗೆ ಹೆದರುವರೆ? ನಾನು ರಾವಣನ ಮಗನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ” ಎಂದು ಇಂದಗಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದನು. ॥ ೩೫ ॥ “ಎಲೈ, ನೀನು ವಕ್ಷಿರಾಜನಾದ ಗರುಡನೆಂತಲೇ ಭಾವಿ ಸೋಣ. ಆದರೆ ನಾನು ಅಂತಹ ಗರುಡನ ಹೆಗಲೀರಿ ನಡೆಯಿಸುವಂತಹ ಸಿಂಹಸದೃಶನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯಾಗಿರುವೆನು” ಎನ್ನುತ್ತ ಹೊಸ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು ॥ ೩೬ ॥ ಆಗ ಇಂದಗಿಯು—“ನೀನು ಹರಿ ಹೌದು ಆದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಹರನಾಗಿರುವೆನು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾದಾದಿದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನು” ಎಂದು ಭರದಿಂದ

¹ ದೂಷಣನೊಳಗೆ (ಕ) ² ಉಗ್ರದ (ಚ) ³ ಭವಗೆಡುತಿರೆ (ಚ) ⁴ ನೆಸಗಿದವರಿಂತು (ಚ) ⁵ ಸೀಸದುರುಳಿಗೆ (ಚ) ⁶ ಶರವೆಯ (ಕ)

⁷ ಸಹುದೈ (ಚ) ⁸ ಶ್ರೀವಿಷ್ಣುತಾನೆನುತಾಗ (ಚ) ⁹ ಕೈಲಿ (ಚ)

ದರಸು ನೀನಹುದು ನೀನಿರದೆ ದ್ವಾನಿಸುತಿರ್ಪ¹ ಪರ ಬೊಮ್ಮ ನಾನು ನೀನೆನ್ನ ||
ಚರಣಕೆಡಗದೊಡೆ ನಿನ್ನನು ರಾರವ | ನರಕಕ್ಕೆ ಕಳುಪದೆ ಬಡೆನು || ೩೮ ||

ಜಲಜೇಶ್ವರನ² ಮುತ್ತಿಗೆಯನಿಕ್ಕುವರೆ ಕ | ಕ್ಷುಲೆಯ ಕೋಂಟಿಯನೆನ್ನೊಡನೆ ||
ಕಲವನನೆನ್ನೊಳು ತೆಗೆದೆಯಾದೊಡೆ ನಿನ್ನ | ಬಲಹ³ ಬೀಸರವೋಗಿಸೆನೆ³ || ೩೯ ||

ಒರಿದುರಿವಗ್ನಿಯ ಮಳೆಗೆ ಪಿಡಿವರೆ ಕೇ | ಛರಗಿನ ಕೊಡೆಯ ನೀನೆನ್ನ ||
ರರಜಾಲಕಿದಿರಾದೊಡೆಯಿಂದಗಿ ನಿನ್ನ | ಬರಿದ ಬೀಸರವೋಗಿಸೆನೆ || ೪೦ ||

ಕಡಲ ಸುಟ್ಟಿಂದು ಸುಟ್ಟವ ವಡಬಾನಲ | ಕೆಡುವುದೆ ತುಂತುಟುವನಿಗೆ ||
ಕೆಡೆಮೆಟ್ಟುವೆ ನಿನ್ನ ಹುಲುಕಣ್ಣಿ⁴ಗಳನೆಂ | ದೊಡನೆಚ್ಚನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು || ೪೧ ||

ಒಳ್ಳೆತೊಳ್ಳಿತು ನೀನಾದಿದ ನುಡಿಗೇ | ಲೊಳ್ಳಿ⁵ವಾವಿಗೆಯಾ ಶೇಷ ||
ಲೊಳ್ಳಿಗೊಂಬುದೆಯೆಂದವನೆಚ್ಚ ಸರಳ್ಳಳ | ಹೊಳ್ಳುಗಳೆವುತ ತಟುಬದ || ೪೨ ||

ಬಲು ಪೊನಲಿನ ಬಾಧೆಗೆ ನಿಲುವುದೆ ನವ್ಯ | ಪುಲನದ ಕಟ್ಟಿ ನೀನೆನ್ನ ||
ಬಲು ರರಗಳ ಕಡುಪಿಗೆ ನಿಲುವೆಯ ಎಂ | ದುಲಿವುತೆಚ್ಚನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ || ೪೩ ||

ತಟುಗೊಡಕೆ ಬಂದು ಮುಗ್ಗಿ ಮುತ್ತನ ಬಲು | ಮೊಟಲೆಯ ಬಳಗದಂದದೊಳು ||
ನೆಟಿಗಲಿರಾಯ ರಾವುತರು ಮೊದಲಿಸುತ | ತಟುಬದರಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ || ೪೪ ||

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಯ ಕರಿಯೊನ್ನೊಳಿಂ | ಬತ್ತು ಸಾವಿರ ಪದಚರರು ||
ಮುತ್ತಿಕೊಂಡಿತು⁶ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನು ಭೋಯೊಂ | ದತ್ತಿತ್ತ ನಿಡುಕದಂದದೊಳು || ೪೫ ||

ಆಱುನೂಱು ರಥವೆಂಟುನೂಱು ಖೇಚರರಂ । ದಿಱುನ ಭಟರು ಮೂಱು ಲಕ್ಷ್ಮ¹ ॥
ತಱುಬಿತು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನು ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂ । ಮುಱಿದು ಮೋದುವೆನೆಂದೆನುತ² ॥ ೪೬ ॥

ನಾಕನಾ ಯಕಿಯರ ಸರಸಸನ್ನಾನದಾ । ನೀಕವನವರ ತಕ್ಕೆಯನು ॥
ಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಸುಭಟರು ಬಂದು ನಿ । ರಾಕರಿಸಿಯೆ ಮುತ್ತಿದರು ॥ ೪೭ ॥

ಎಡಬಲದೊಳು ಕವಿವರ ಕೆದಱಿಸಿ ಬಲ । ಗಡೆಯ ನೀರರ ಮೆದೆಗೆಡಹಿ ॥
ಮಡುಹಿದ ಹಿಂದುಮುಂದಣ ದೊರೆಗಳ ಕಂ । ಗೆಡಿಸಿದನುಳಿದರನವನು ॥ ೪೮ ॥

ಒಗ್ಗೊಡೆಯಿಸಿದ ಧೀರರ ಬಂದು ಮುಂದಕೆ । ಮುಗ್ಗುವ ಬಲು ರಾವುತರ ॥
ಮಗ್ಗಿಸಿದನು ಕೆಲಬರನವ ಕಳುಪಿದ । ಸಗ್ಗದ ಸತಿಯರ ರತಿಗೆ³ ॥ ೪೯ ॥

ನೂಱು ಕರಿಯನಿನ್ನೂಱು ಹಯವನೆಂಟು । ನೂಱು ರಥರ ದೇಹವನು ॥
ದೋಱಿಗಳೆದುರೊಂದು ಬಾಣ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬಿ । ಲ್ಲಾಱತನವ ಪೇಳ್ವರಾರು ॥ ೫೦ ॥

ಹತ್ತು ಶರದಿ ಕರಿಗಳ ಹಯಗಳನೆಂ । ಬತ್ತು ಬಾಣದಿ ಪದಚರರ ॥
ಕತ್ತಿದ ನೂಱು ಬಾಣದಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತನ್ನ । ಮುತ್ತಿಗೆಯನು ಕೆದಱಿಸಿದ ॥ ೫೧ ॥

ಬಿಟ್ಟು ಗಜವ ಜೋದರು ಹಯಗಳ ನೂಕಿ । ಬಿಟ್ಟರು ರಾಯರಾವುತರು ॥
ಬಿಟ್ಟರು ರಧಿಕರು ರಥವ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ । ಕೆಟ್ಟೋಡಿತರಿಬಲವಬಲೆ ॥ ೫೨ ॥

ಮಱಿಸಿ ಮೊಗವ ಮುಸುಕಿಟ್ಟು ದೊರೆಗಳು ಕ । ಜ್ಞೆಱಿದು ನೋಡದೆ ಸಿರಗಳನು ॥
ಎಱಗಿಕೊಳುತ⁴ ಪರಿದರು ಜೀವದಾಸೆಯಿಂ । ಹಱಿಹಂಚಾಯ್ತರಿಸೇನೆ⁵ ॥ ೫೩ ॥

ಕದಲದಂತೆ ಬಂದು ಮುತ್ತಿದರು ॥ ೪೬ ॥ ಆರು ನೂರು ರಥಗಳೂ ಎಂಟುನೂರು ಖೇಚರರೂ ಮೂರು ಲಕ್ಷ ತಿವವ ಸೈನಿಕರೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮುರಿದು ತಿನ್ನುವೆವು ಎಂಬಂತಹ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ॥ ೪೭ ॥ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದ ನಾಯಕಿಯರು ಮಾಡುವ ಸರಸ ಸಮ್ಮಾನಗಳನ್ನೂ ಅಪರ ಅಲಿಂಗನವನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಭಟರು ಬಂದು, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನನ್ನು ತುಚ್ಛೀಕರಿಸುತ್ತ ಬಂದು ಮುತ್ತಿದರು ॥ ೪೮ ॥ ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು, ತನ್ನ ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದು ಮುತ್ತುವವರನ್ನು ಚದರಿಸಿದನು ಬಲಗಡೆ ಬಂದ ವೀರರನ್ನು ಕೊಂದು ರಾಶಿ ಬೀಳಿಸಿದನು. ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಬಂದ ರಾಜರನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿ. ಉಳಿದವರನ್ನು ಕಂಗೆಡಿಸಿದನು ॥ ೪೯ ॥ ಧೀರರ ಸಂದಣಿಯನ್ನು ಚದರಿಸಿದನು. ಮುಂದೆಮುಂದೆ ಬಂದ ಅಶ್ವವಾಹಕರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು. ಕೆಲವರನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದ ಹೆಂಗುಸರ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿದನು ॥ ೫೦ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬಾಣವು ನೂರು ಆನ ಗಳನ್ನೂ, ಇನ್ನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಎಂಟುನೂರು ರಧಿಕರ ದೇಹಗಳನ್ನೂ ಪುಡಿಗುಟ್ಟಿತು ಅವನ ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾಸೈವ್ಯವು ವನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಯಾರು? ॥ ೫೧ ॥ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆನಗಳನ್ನೂ, ಎಂಬತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ನೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಪದಾತಿಗಳನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯರಿಗಳ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಚದರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು ॥ ೫೨ ॥ ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೆದರಿ. ಯೋಧರು ಆನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದರು ಅಶ್ವಾರೂಹಿ ರಾಜರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೂಕಿಬಿಟ್ಟು ಓಡಿದರು ರಧಿಕರು ತಮ್ಮ ರಥಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಿಕ್ಕುಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿದರು ॥ ೫೩ ॥ ನೂತ ಪೈರಾರಾಜರು ಮುಸುಕುಹಾಕಿ ಮುಖವನ್ನು ಮರೆಮಾಡಿ ಕಣ್ಣು ತರೆದು ಕೂಡ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡದೆ, ತಲೆತಗ್ಗಿ ಸಿಕ್ಕೊಂಡು.

¹ ಲಕ್ಷ್ಮ (ಚ) ² ಮೋದುವೆನೆಂದೆನುತ (ಚ) ³ ಸತಿಯರಿಗಬಲೆ (ಚ) ⁴ ಅಜಸಕೊಳುತ (ಚ) ⁵ ಹಱಿಹಂಚಾಯಿತಾ ಸನೆ (ಚ)

ಸವರಿದ ಕಾಲನರನು ಮೇಲನರನು । ತಿವಿದು ಕೆಡಹಿದ ದೊರೆಗಳ ॥
ಜನವುರನನು¹ ಕೂಡಿದ ಮಿಕ್ಕ ಪಡೆಯನು । ಜನಗೆಡಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ॥ ೫೪ ॥

ಬಲ ಬಲತುದ ಕಂದಿಂದಗಿ ಹಿಂದಣ । ಬಲವನೆಲ್ಲವ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು ॥
ಕಲಹಕೆ ನಿಂದನು ಯಿಂದಗಿ²ಯಂತಪ್ಪ । ಕಲಿಗಳಾರಂಟು ಲೋಕದಲಿ ॥ ೫೫ ॥

ಪಡೆಯ ಬೆದರಿಸಿ ಕೆಡಿಸಿದ ಬಲುದ ನೀ । ಬಿಡು ಬಿಡು ಬಂದು ನೀನೆನ್ನ ॥
ಒಡನೆ ಯುದ್ಧವ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಯನುರಾಜನ । ಪಡೆವಳನಾಗಿ ಬದುಕುವೆ ॥ ೫೬ ॥

ಸರಿಯದೆ ಸರಿಸಕೆ ನಿಂದು ನೀನೆನ್ನೊಳು । ಧುರವನೆಸಗಿದೊಡೆ ನಿನ್ನ ॥
ಹರಣವ ತೆಗೆದು ಕಾಲನ ಕರಣಕರೊಳು³ । ಬರೆಸುವೆನೆಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ॥ ೫೭ ॥

ಕುಲಶದ ಗಾಯಕಳುಕದ ನಾರಣ ವೆಳೆ । ಸೆಳೆಯ⁴ ಹುಯಿ ಗೆ ಸುಗಿದಪುದೆ ॥
ಅಳುಕಬಲ್ಲೆನೆ ನಿನ್ನ ಶರಜಾಲಕೆಂದವ । ತಳುವದೆಚ್ಚನು ಯಿಂದಗಿಯ ॥ ೫೮ ॥

ಇಂದಗಿಯಗ್ಗಿಬಾಣವ ಬಿಡೆಯದಕಾ । ನಂದದಿಂ ಸಲಿಲ ಮಾರ್ಗಣದ ॥
ಮೃಂದದಿಂದದ ಕೆಡಿಸಿದ ಬಿಲ್ಲಾಱಿಕೆ । ಯಂದವನಾರು ಬಣ್ಣಿಪರು ॥ ೫೯ ॥

ಸಾವಿರ ಕರಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಯ ನೂಲು । ಸಾವಿರ ಚರರಿಂದಗಿಯ ॥
ಮೂವಳಸಾಗಿ ಮುತ್ತಿದುದಾ⁵ ಲಕ್ಷ್ಮಣ । ದೇವನ ಬೆರಲ ಸನ್ನೆಯಲಿ ॥ ೬೦ ॥

ವರ ರಥಿಕರು ಸಾವಿರದೈನೂಲು ಖೇ । ಚರರು ಸಾವಿರದೆಂಟುನೂಲು ॥
ಇರದೆ ಮುತ್ತಿದರೆಂಟು ಲಕ್ಷ ಚರರು ಧುರ । ಧರಣಿಯೊಳಗೆಯಿಂದಗಿಯ ॥ ೬೧ ॥

ಪ್ರಾಣದ ಆಸೆಯಿಂದ ಓಡಿಹೋದರು ವೃರಿನೈಸ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಜೊರುಜೊರಾಯಿತು ॥ ೫೩ ॥ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು ಮೇಲಾಳುಗಳನ್ನು ತಿವಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಿದನು ದೊರೆಗಳನ್ನು ಯಮನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದನು ಉಳಿದ ಸೇನೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಕುಂದಿಸಿದನು ॥ ೫೪ ॥ ಇಂದಗಿಯು ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವು ಹೀಗೆ ನಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿ ಪ್ರೇಮ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅನುವಾದನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಂದಗಿಯಂತಹ ಶೂರರು ಯಾರಿರುವರು ? ॥ ೫೫ ॥ ನನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆದರಿಸಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ನಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಬಿಡು ನೀನು ಬಂದು ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಯದು ರಾಜನ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬದುಕುವೆ—ಎಂದು ಇಂದಗಿ ಹೇಳಿದನು ॥ ೫೬ ॥ ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಹೀಗೆಂದನು— ನೀನು ಹಿಂಜರಿಸುವೆ ಸನಗೆ ಎದುರುನಿಂತು ಕಾದಾಡಿದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ಯಮನ ಕರಣಿಕರ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಸುವೆ ॥ ೫೭ ॥ ವಜ್ರದ ಗಾಯಕ್ಕೆ ಅಂಜದ ಆನೆಯು ಎಳತಾದ ಬೆತ್ತದ ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳುವಾಗ ಹೆದರುವುದೇ? ಅದರಂತೆ ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನಾನು ಬೆಂಪುಪಡುವೆನೆ?—ಎಂದು ಇಂದಗಿಗೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿದನು ॥ ೫೮ ॥ ಆಗ ಇಂದಗಿಯು ಅಗ್ನಿರಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಜಲಬಾಣದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದನು ಅವನ ಧನುರ್ವಿದ್ಯೆಯ ಕೌಶಲವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸುವವರು ಯಾರು? ॥ ೫೯ ॥ ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬೆರಲ ಸನ್ನೆಯಂತೆ ಇಂದಗಿಯನ್ನು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳು ಸೂರು ಸಾವಿರ ಕಾಲಾಳುಗಳು ಮೂರು ಒಳಸಿನಿಂದ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದರು ॥ ೬೦ ॥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥಿಕರು ಸಾವಿರದ ಐವರು ಬಿಚರರು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರು, ಪದಾತಿಗಳು ಎಂಟುಲಕ್ಷ—ಇವು ಆ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಇಂದಗಿ

¹ ಜನವುರನು (ಜ) ² ಕಲಹವನೆಸಗಿದುದಾಗಿ (ಜ) ³ ಕರಣಕರೊಳು (ಜ) ⁴ ಪಾರಣಕಿಸೆಳೆಯ (ಜ) ⁵ ಮುತ್ತಿದರಾ (ಜ)

ಹೊಕ್ಕು ತಿವಿದ ದೊರೆ ದೊರೆಗಳ ಖಡ್ಗವ | ಸೆಕ್ಕಿ ಬಿಡುವ ರಾವುತರ ||
ಮುಕ್ಕಿಱುವುತ ಕೋಪದಿಂದಿಂದಿ ಕೊಂದ | ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದೆ ಪರಬಲವ

|| ೬೨ ||

ಎಂಟು ಗಜವ ಹದಿನೆಂಟು¹ ಹಯವ ನೂ | ಒಂಟು ಚರರ ತಟ್ಟುಗಿದು ||
ನಾಂಟಿತವನ ಬಾಣವೆನಲಾರಣೆಯಿ | ನ್ನುಂಟಿ ಬಿಲ್ಲಾಱಿಕೆಗವನ

|| ೬೩ ||

ಏಳು ಬಾಣದಿ ಕರಿಗಳ ಹಯಗಳ ಹದಿ | ನೇಳು ಬಾಣದಿ ನೂಱು ಶರದಿ ||
ಅಳನೆಚ್ಚಿರದೆ ನಿಲಿಸಿದ ತನ್ಮುಱುಬೆಯ | ಗೋಳಿಡಿಸಿದ ಪರಬಲವ

|| ೬೪ ||

ಎಸುವ ಕೈಚಳಕ ಪಗೆಯರೆಚ್ಚು² ಸರಲ ಖಂ | ಡಿಸುವ ವಹಿಲ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ||
ಮುಸುಕುವ ದೊರೆಗಳ ಮುಂದುಗೆಡಿಸುವ³ ಸಾ | ಹಸವನೇನೆಂಬೆನಿಂದಗಿಯ

|| ೬೫ ||

ಹಸಿದ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ರೋಷಮಸಗಿ ಪಾಯಲು ಕೆಟ್ಟು | ವಶುಸಂಕುಲ ಪೋಪಂತೆ ||
ಸಸಿದು ಪೋಪುದು ವರಬಲವೆನಲವ ಕೊಂದು | ಹಸಗೆಡಿಸಿದ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿ

|| ೬೬ ||

ಪಗಲಾಣ್ಣನಿರುಳಾಣ್ಣನಿಗೆ ಬೆದರಿ ಮೊಗ | ದೆಗೆವುದೆ ನಿನ್ನ⁴ ಕೋಲ್ಗಲಿಗೆ ||
ಅಗಿವನಲ್ಲೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಚ್ಚುವನನು | ಮೊಗಗೆಡಿಸಿದ ಕಳದೊಳಗೆ

|| ೬೭ ||

ಎಲುನಿಲ್ಲದ ನಾಲಗೆಯೊಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೀ | ಹಲವ ನುಡಿದೊಡೇನು ನನ್ನ ||
ಕಲಹಕೆ ನಿಂದೊಡೆ ನಿನ್ನನು ನಗ್ಗದ | ಲಲನೆಯರುಗಳ⁵ ಕಾಣಿಸುವೆ

|| ೬೮ ||

ಅಳುವಾಸೆಯ ಮಾತು ಬೇಡ ನೀನಿದಿರಾಗಿ | ಕಾಳಗವನು ಮಾಡಿದೊಡೆ ||
ಅಳಿಸುವನು ಯಮಲೋಕವನೆಂದವ | ತೂಳಿದನಂಜಿನ ಮುಳೆಯ⁶

|| ೬೯ ||

ಯನ್ನು ಮುತ್ತಿದವು || ೬೧ || ಆಗ ಇಂದಗಿಯು ಒಳನುಗ್ಗಿ ತಿವಿಯುವ ರಾಜರ ಖಡ್ಗಗಳನ್ನು ಮುರಿದನು. ಕುದುರೆ ಸವಾರರನ್ನು ತಿವಿದು, ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿ ವೈರಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಕೊಂದನು || ೬೨ || ಆತನ ಬಾಣವು ಎಂಟು ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಹದಿನೆಂಟು ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ನೂರಂಟು ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನೂ ಭೇದಿಸಿ, ನಾಟಕೋದಿತನ್ನುವಾಗ, ಅದನ ಬಿಲ್ಲುಗಾರಿಕೆಗೆ ಎಣೆ ಯಿದೆಯೆ? || ೬೩ || ಏಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಆನೆಗಳನ್ನೂ. ಹದಿನೇಳು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ. ನೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕಾಲಾಳುಗಳನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ತನ್ನ ಶೂರವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿದನು. ವೈರಿ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಗೋಳಾಡಿಸಿದನು || ೬೪ || ಇಂದಗಿಯ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗದ ಚಳಕವನ್ನೂ, ವೈರಿಗಳ ಬಾಣವನ್ನು ತುಂಡರಿಸುವ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಕವಿದ ರಾಜ ರನ್ನು ಸತ್ವಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ನಾಹಸವನ್ನೂ ಏನೆನ್ನಂ! || ೬೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಹೃದ ಹೆಬ್ಬುಲಿ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಹಾರುತ್ತಿರಲು. ಹಸುಗಳ ಹಿಂಡು ದಿಕ್ಕುಗಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವು ಕುಗ್ಗಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದೆಂಬಂತೆ ಇಂದಗಿ ಕೊಂದು ಹಸಗೆಡಿಸಿದನು || ೬೬ || ಸೂರ್ಯನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹಿಂಜರಿಯುವನೆ? ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೆದರುವವನಲ್ಲ—ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇಂದಗಿಗ ಬಾಣಗಳನ್ನೆಚ್ಚು ಮುಖಭಂಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು || ೬೭ || ಆಗ ಇಂದಗಿ ಹೀಗೆಂದನು— ಎಲೈ ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ. ಎಲುಬಿಲ್ಲದಿರುವ ನಾಲಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ಅದೆಷ್ಟು ಮಾತಾಡಿದರೆ ಏನಾಯಿತು? ನನ್ನೊಡನ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ದೇವಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕಾಣಿಸುವನು || ೬೮ || ಈ ರೋಕವನ್ನು ಆಳುವ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು ನೀನು ಸಸಗದಿರಾಗಿ ಕಾದಾಡಿದರೆ ಯಮಲೋಕವನ್ನು ಆಳುವಂತೆ ಮಾಡುವನು—ಎಂದು

¹ ಗಜವನೇಳುಂಟು (ಚ) ² ಪಗೆವರೆಚ್ಚು (ಚ) ³ ಮೊಗಗೆಡಿಸುವ (ಚ) ⁴ ದೆಗೆವುದೆನ್ನ (ಕ) ⁵ ಲಲನೆಯರು (ಚ). ⁶ ಮುಳೆಯ (ಚ).

ನೋಲನಲೆಯಲಿ ಸಿಕ್ಕಬಲ್ಲದೆ ದಂತಾ | ನಲ ನಿನ್ನ ಕೋಲ್ವಲೆಯೊಳಗೆ ||

ಸಿಲುಕಬಲ್ಲೆ ನೆ ನಾನೆನುತ ಶರಂಗಳ | ಜಲಧಿಯ ಕಳೆದನಾಕ್ಷಣದಿ ||

|| ೨೦ ||

ಮುಗಿಲ ಮುಳಿಯ ಹೊಕ್ಕರೆ ಬಿಡುವುದೆ ರಾಹು | ಮೃಗಧರನನು ನೀನೆನ್ನ¹ ||

ಅಗಣಿತಬಲನ ಸಾರಿದೊಡೆ ನಿನ್ನಸುವನು | ತೆಗೆಯದೆ ಬಿಡೆಯೆಂದನವನು ||

|| ೨೧ ||

ತಿಮಿರದೊಬ್ಬಳಿ ನಿಲುವುದೆ ಭಾನುರಪ್ಪಿಗೆ | ಯಮನು ಕೇಳಿದಗಿ ನನ್ನ ||

ಸಮರದೊಳಗೆ ನಿಂದೆಯಾದೊಡೆ ಕೊಡುವೆನಾ | ಯಮಲೋಕದರಸುತನವನು ||

|| ೨೨ ||

ಬಲುಗಾಳಿಗೆ ಮುಳುವುದೆ² ಹೇಮಶೈಲ ನಿ | ನ್ನುಜುಬೆಯ ಬಿಜುಬಗೆ ಬೆದಲು ||

ಹೆಸಾರುವನಲ್ಲೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನು | ತಲುಬಿದ ಹತ್ತು ಶರದಲಿ ||

|| ೨೩ ||

ಬೊಬ್ಬೆಯಬ್ಬರ³ ಬಿಲ್ಲನಿನ್ನೆಗಳ ಕೈದಿ | ನಬ್ಬರ ಬಲದಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು⁴ ||

ಒಬ್ಬನೆ ಕಾದುವನೆಂದು ರಾಘವ ತನ್ನ | ಹೆಬ್ಬಲವನು ಕಳುಹಿದನು ||

|| ೨೪ ||

ಮತ್ತೆಗಂಟಿಕ್ಕಿತೆರಡು ಬಲ ಕೋಪದಿಂ | ತತ್ತಲದಲಿದಾಡಿ ರಣದಿ⁵ ||

ನತ್ತುದರೆಬರೆಬರು ಬಲು ಗಾಯನ | ಹೊತ್ತುದು ನಿಲುಕದೆಣಿಕೆಗೆ ||

|| ೨೫ ||

ಹೆಸ ಸಾರದೆರಡುತಟ್ಟಿನ ಬಲುವೀರರು | ತಲಿದಾಡಿ ಹರಣವನುಳಿದು⁶ ||

ತಲುಬಿತು⁷ ತೆಲಿಪಿಲ್ಲದೆ ಜನವುರದೊಳು | ಹೊಣ ಕೇರಿಗಟ್ಟಿದುದಬಲಿ ||

|| ೨೬ ||

ಬಾಣದ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿದನು || ೨೯ || ಆನಯು ಮೂಲದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಬಲ್ಲದೆ¹ ನಿನ್ನ ಬಾಣದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಿಕ್ಕುವೆನು? ಎನ್ನುತ್ತ ಆಗಲೆ ಬಾಣಗಳ ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದನು || ೨೦ || ಚಂದ್ರನು ಮೂಡದಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ರಾಹುವು ಅವನನ್ನು ಬಿಡುವುದೆ? ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಸೈನ್ಯದ ನಡುವೆ ಇದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಬಿಡೆನು—ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು || ೨೧ || ಎಲೋ ಇಂದಗಿ ಕೇಳು ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಕತ್ತಲೆ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲದೆ? ಅದುಮಾ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನಗೆ ಎದುರಾದರೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಯಮಲೋಕದ ಒಡೆತನವನ್ನು ಕೊಡುವನು || ೨೨ || ಆಗ ಇಂದಗಿ—ಆ ಮೇರುಪರ್ವತವು ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಮುರಿವುದುಂಟೆ? ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಸರಿವವನಲ್ಲ ಎಂದು ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದನು || ೨೩ || ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮ್ರೇರಾಮನು ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಬೊಬ್ಬೆಯ ಅಬ್ಬರಗಳನ್ನೂ ಬಿಲ್ಲಿನ ಟಂಕಾರದ ಹೆಚ್ಚಳವನ್ನೂ ಆಯುಧಗಳ ಅಬ್ಬರವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಒಬ್ಬನೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದು, ತನ್ನ ಮಹಾಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿದನು || ೨೪ || ಆ ಮೇಲೆ ವುನು ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಸೈನ್ಯಗಳು ಕಾದಾಟಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದವು ಹಲವರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕತ್ತರಿಸಿ ಸತ್ತರು ಗಾಯಗೊಂಡವರು ಅಸಂಖ್ಯರಾದರು || ೨೫ || ಎರಡೂ ದಳಗಳ ಮಹಾಶೂರರು ಹೋರಾಡಿ ಸತ್ತು ಯಮಪುರಕ್ಕೆ ತರಳಿದರು ಅಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಸ್ಥಳ ನಾಂದೆ ಹೊರಗೆ ಬರೆ ಬೀದಿಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡ ಬೇಕಾಯಿತು || ೨೬ || ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕವಚಗಳು ಹರಿದು ನಿರಸ್ತ್ರಾಣಗಳು ಪ್ರಡಿಯಾಗಿ ಇತರ ಕವಚಗಳು ತುಂಡಾಗಿ ಚಲುವು ಕಟ್ಟು ರತ್ತು ಸೈನ್ಯವೆಂಬುದು ಭಯದ ಬೀಡಾಯಿತು || ೨೭ || ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳು ಅವುಗಳ

¹ ನಾನು ನಿನ್ನ (ಚ) ² ಮುಳುವುದೆ (ಚ) ³ ಹುಬ್ಬಿನಬ್ಬರ (ಚ) ⁴ ಬಲುಹು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ (ಚ) ⁵ ದಳದೀ ರಣದಿ (ಚ)

⁶ ಕಳುಹಿದ (ಚ) ⁷ ತುಜುಗಿತು (ಚ)

ಜೋಡು ಹಱಾದು ಸೀಸಕ ನುಗ್ಗುನುಱಾಯಾಗಿ¹ । ಕೂಡೆ ಕವಚ ಖಂಡಿಸಲು ॥

ಪಾಡುಗೆಟ್ಟರಿಬಲವೆಸೆದುದು ಭೀತಿಯ । ಬೀಡಿನಂತಾಹವಡೊಳಗೆ

॥ ೭೭ ॥

ಗಱುಗಳು ಸಹಿತ ತಟ್ಟುಗಿದಂಬು ಬೀಳಲು । ತೊಱುಡು ಸುಭಟರು ದೇಹವನು ॥

ನಿಱುಗಲಿಗಳು ಪೋಗಿ ಪಿಡಿದರು ನಾಕದ । ಸಱುಮಿಂಡಿಯರ ತೋರ ಮೊಲೆಯ

॥ ೭೮ ॥

ಬಿಟ್ಟು ಮಂಡೆಯೊಳು ಬಿಸುಟು ಬಿಲ್ಲ ಕೈಲೆಡೆ । ಗೊಟ್ಟು ಧರಣಿಗೆ ಕೈದುಗಳ ॥

ಕೆಟ್ಟನೆನುತಲಳ್ಳಿ ಮೊಯ್ಯತ ಚರರಂದು । ಕೆಟ್ಟೋಡಿತೆರಡು ಬಲದಲಿ

॥ ೭೯ ॥

ಸುರಿದ² ಕರುಳಿನ ಸಿಡಿದ ವಲ್ಲಳ ಜಜ್ಜಿ³ । ಜರಿದ ದೇಹಗಳಿಂದ ಹಱಾದ ॥

ನರಗಳಿಂ ಮುಱುಡೆಲುವಿಂದೊಳಗಿದ ಬಲು । ಚರರಿದೆಸೆದುದಾ ಭೂಮಿ

॥ ೮೦ ॥

ಬಗಿದ ಹುಬ್ಬಿನ ಬಿಟ್ಟು ಕಂಗಳ ಕಾಂತಿಯ । ಮೊಗದ⁴ ಮುರಿದ ಗೋಣುಗಳ ॥

ಅಗಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟುಸುವಿನ⁵ ವೀರರಟ್ಟಿಯಿಂ । ಸೊಗಯಿಸಿತಾ ರಣಭೂಮಿ

॥ ೮೧ ॥

ಕಳೆಗುಂದದೆ ಕಾಂತಿ ಮಸುಳದೆ ಮನದೊಳು । ಮ್ಮಳ ಪುಟ್ಟದೆ ಬೀರದೇಳ್ಗೆ ॥

ಅಳಿಯದಳಿದ ವೀರರುಗಳ ನೆರವಿಯಿಂ । ಕೊಳುಗುಳ ರಾರಾಜಿಸಿತು

॥ ೮೨ ॥

ಕೊಳುಗುಳದೊಳಗೋಡಿದವರನು⁶ ವಾತಕ । ಬಳಸಿಕೊಂಬುದು ಮನದೊಳಗೆ ॥

ಅಳುಕದಳಿದ ವೀರರುಗಳ ಮೋಹಿಸಿ । ಕೆಳೆಯರಪ್ಪರು ಸುರರಬಲೆ

॥ ೮೩ ॥

ಪರಲೋಕಕಲ್ಲಿ ಹ ಲೋಕದವರು ತಮ್ಮ । ಸರಕು ಮಾಡರು ಉಳಿದವರು ॥

ಪರಿಹಾಸ ಗೈವರು ಧರಧರಣಿಯೊಳೋಡಿ । ಹರಣವನುಳುಹಿಕೊಂಡವರ

॥ ೮೪ ॥

ಗರಿಗಳು ಕೂಡ ಬಂದು ಭೇದಿಸಿದಾಗ ಸೈನಿಕರು ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅತಿಶೂರರು ದವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಕನ್ಯೆಯರ ತೋರ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು ॥ ೭೮ ॥ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳ ಕಾಲಾಳುಗಳು ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು. ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು. ಅಳ್ಳೆಹೊಯ್ಯುತ್ತಿರಲು. ಕೆದರಿದ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಕಟ್ಟದೆ ಹಾಗೆಯೇ ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಓಡಿದರು ॥ ೭೯ ॥ ಆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯು ಸುರಿದ ಕರುಳಿನಿಂದಲೂ ಹಾರಿಹೋದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದಲೂ. ಜಜ್ಜಿಹೋಗಿ ಜರಿದು ಬಿದ್ದ ಶರೀರಗಳಿಂದಲೂ. ಹರಿದ ನರಗಳಿಂದಲೂ. ಮುರಿದ ಮೂಳೆಗಳಿಂದಲೂ. ನಲಕ್ಕೂರಗಿದ ಕಾಲಾಳುಗಳಿಂದಲೂ ಕಾಣಿಸಿತು ॥ ೮೦ ॥ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿದ. ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಮುಖದ. ಮುರಿದ ಕೂರಲಿನ. ಹೆದರದೆ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟ ವೀರರ ಕಳೇಬರಗಳಿಂದ ಆ ಸಮರಾಂಗಣವು ಸೂಗಸಾಗಿದ್ದಿತು ॥ ೮೧ ॥ ಕಳಾಹೀನತಯುಂಟಾಗದೆ. ತೇಜವು ಮಾಯವಾಗದೆ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗವುಂಟಾಗದೆ ಪರಾಕ್ರಮಾತಿರಯವು ನಾರವಾಗದೆ ಸತ್ತ ವೀರರ ಸಮೂಹದಿಂದ ರಣಮಂಡಲವು ಶೋಭಿಸಿತು ॥ ೮೨ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ದುರು ಓಡಿದವರಿಗೆ ವಾವವು ಆಪರಿಸುವುದು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೆದರದೆ ಕಾದಿ ಮಡಿದ ವೀರರನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರೀತಿಸಿ ಸ್ನೇಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ॥ ೮೩ ॥ ಯುದ್ಧ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾದಲು ಹೆದರಿ ಓಡಿ ಪ್ರಾಣವುಳಿಸಿಕೊಂಡವರನ್ನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನೂ ಮುನ್ನಮಾಡರು ಉಳಿದವರು ಅಣಕಿಸುವರು ॥ ೮೪ ॥ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡಿ ಸತ್ತರ ಪರಲೋಕದವರು ನಾಯದ ಗೆದ್ದು ಉಳಿದರೆ ಮನುಷ್ಯಲೋಕ

¹ ನುಗ್ಗುನುಱಿಯಾಗಿ (ಕ). ² ಸುರಿದ (ಚ). ³ ಜಜ್ಜಿ (ಕ) ⁴ ತೆಗದ (ಕ) ⁵ ಬಿಟ್ಟು ಸುಯ್ಯನ (ಕ). ⁶ ದೂಳಗೊಡೆದವರನು (ಚ)

ಅಳಿದಡೆ ಪರಲೋಕವಧು¹ ಸಾಯದೆ ನು | ತ್ತುಳಿದಡೆ ನರಲೋಕದವರು ||

ತಳುವದೆ ಮೋಹಿಪರದರಿಂದ ಧೈರ್ಯದಿಂ | ದಳಿವುದುಳಿವುದು ಲೇಸಬಲೆ

|| ೮೫ ||

ಒಡನುಂಬರೊಡನಾಡುವರು ತಾಂಬೂಲವ | ನಿಡುವರು ಬಾಯ್ಗೆ ಕರ್ಪುರವ ||

ಇಡುವರು ತೊಡೆವರು ಲೇಪನಗಳ ಸುರ | ಮಡದಿಯರಾ ವೀರರಿಗೆ

|| ೮೬ ||

ಒತ್ತೊತ್ತಿ ಕೊಂಬರು ಕುಚಕುಂಭದೊಳು ಸೋಲ್ತು | ಮುತ್ತ ಕೊಡುವರು ಕಾದಿಪರು² ||

ಒತ್ತಿನಿಂದಗಲದಿರ್ಪರು ಕಾದಿ ಮಡಿದ ಧೀ | ರೋತ್ತಮರಿಗೆ ಸುರವೆಣ್ಣು

|| ೮೭ ||

ಕಾಲ್ಪಿಡವರು ಕನಲುವರು ಮೋಹಿಸುವರು | ಮೇಲ್ವಾಯ್ತರು ಮಮತೆಯೊಳು ||

ಸೋಲ್ತರು ಸೊಗಸುಗಾಣೆಪರು³ ನಾಕದ | ನಲ್ವೆಣ್ಣು ರಣಧೀರರಿಗೆ

|| ೮೮ ||

ಮುನಿವರೊಸೆವರು ಕೊಡುವರು ಕೊಳ್ಳರು ಬಾಯ್ಗೆ | ತನಿಗಪ್ಪುರದಂಬುಲವನು ||

ಮನಸಿಜ ಕೇಳಿಗೆ ಮೈಗೊಡುವರು⁴ ಸುರ | ವನಿತೆಯರಾ ವೀರರಿಗೆ

|| ೮೯ ||

ಧುರಧರಣಿಯೊಳು ವೀರತ್ವದಿಂ ತಂತಮ್ಮ | ಹರಣವನುಳಿದು ಸುಭಟರು ||

ತರಣಮಂಡಲವನೊಡೆದು ಪೋಗಿ ಪೊಗುವರು | ಸುರಲೋಕವ ಸಲುಗೆಯೊಳು

|| ೯೦ ||

ಆರು ಮೋಹಿಸರಾರು ಬೇಡಿದ ವಸ್ತುವ | ನಾರು ಕೊಡರು ಮನ್ನಿಸರು ||

ಆರು ಕೊಂಡಾಡದರಾರು ಪೊಗಳದಿರ್ಪ | ರಾರಾ⁵ ರಣಧೀರರಿಗೆ

|| ೯೧ ||

ತರುಣಿ ಲಾಲಿಸು ಕವಿತಾ ಮಾರ್ಗಕೆ ನಾ | ನೊರೆನೆಲ್ಲದೆ ದುರ್ಭಾವದಲಿ ||

ಮರಣವ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವುಂಟಿಂ | ಪರಿಯ ಜೈನರು ಮೆಚ್ಚುವರಿ

|| ೯೨ ||

ದವರೂ ಒಡನೆಯೇ ಪ್ರೀತಿಸತೊಡಗುವರು ಆದುದರಿಂದ ಧೈರ್ಯದಿಂದಲೇ ನಾಯುವುದು ಅಥವಾ ಬದುಕುವುದು ಲೇಸು || ೮೫ || ಕಾದಾಡಿ ಮಡಿದ ವೀರರಿಗೆ ನಿರ್ಜರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಹ ಭೋಜನದಲ್ಲಿ. ಸಹ ಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ, ಸಹತಾಂಬೂಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರಿಸುವರು ಕರ್ಪುರವನ್ನು ಇಡುವರು ಅನುಲೇಪನಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚುವರು || ೮೬ || ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿ ಮಡಿದ ಅತಿಥೀರರಿಗೆ ಸುರಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಚಕುಂಭದಿಂದ ಮೃಯೋತ್ತುವರು. ಮುದ್ದಿಸುವರು. ಕಾಯುತ್ತಿರುವರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಇರುವರು || ೮೭ || ಯುದ್ಧವೀರರಿಗೆ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸುವರು, ಸಿಟ್ಟಾಗುವರು, ಮೇಲೆ ಬೀಳುವರು ದಶರಾಗುವರು ತಮ್ಮ ಚೆಲುವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವರು || ೮೮ || ಅಂತಹ ವೀರರಿಗೆ ದೇವತಾಂಗನೆಯರು ಸಿಟ್ಟನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ತೋರಿಸುವರು ಬಾಯಿಗೆ ಒಳೆಯ ಕರ್ಪುರ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೊಡುವರು ಮತ್ತು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವರು ಅಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ರೀತಿಯನ್ನು ರತಿಕ್ರೀಡೆಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವರು || ೮೯ || ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಕಾದಿ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ವೀರರು ಸೂರಮಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಅತಿಸುಲಭವಾಗಿ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳುವರು || ೯೦ || ಅಂತಹ ಸಮರರಂಗರಿಗೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಮೋಹಪಡರು? ಯಾರು ತಾನೇ ಬೇಡಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕೂಡರು? ಯಾರು ಮನ್ನಿಸರು? ಯಾರು ಶ್ಲಾಘಿಸರು? || ೯೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿಯೇ ಕೇಳು ನಾನು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಕಾದ್ಯಪದ್ಧತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದನಲ್ಲದೆ ಕಟ್ಟಿಭಾವನೆಯಿಂದ ಸತ್ತವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ದೊರೆಯುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಜೈನರು ಮೆಚ್ಚುವುದುಂಟೆ? || ೯೨ ||

¹ ಅಂದಾಡೆ ಸುರಲೋಕದವರು (ಚ) ² ಮಡಿದವರು ಕೊಡುವರು (ಚ) ³ ಮುದ್ದಿಪರು (ಚ) ⁴ ಗಾಣಿಸುವರು (ಚ) ⁵ ಮೈ ಮರೆವರು (ಕ) ⁶ ಕೂಡರು ವಿನಯದ ಮಾದರ ರಾರಾ (ಚ).

ನಡುಗುವ ಮೆಯ್ಯ ಕಂಪಿಸುವಸುವಿನ ತಡ | ಬಡಿಸುವ ಮಾತಿನ ನಡೆವ ||
ನಡಿಗೆಟ್ಟ¹ ಹಂದೆಗಲಿಗಳು ಕಾಯವ ಬಿಟ್ಟು | ಮಡಿದರು ರಣಭೂಮಿಯಲಿ² || ೯೩ ||

ನೋಡಲಮ್ಮರು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ವೀರರೊಳು ಮಾ | ತಾಡಲಮ್ಮರು ಭಯದಿಂದೆ ||
ಹೇಡಿಗಲಿಗಳನುವನು ಬಿಟ್ಟವರ ಪಟ್ಟ | ವಾಡ ನಾನೇನೆಂಬೆನಬಲೆ || ೯೪ ||

ಅಬ್ಬರಿಸಿಯೆ ಖೋಯೆಂಬ ವೀರರ ಬಲು | ಬೊಬ್ಬೆಯ ದನಿಗೆ ಹಮ್ಮೈಸಿ ||
ತಿಬ್ಬಳಿಗೆಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರು ಹರಣವನಂದು | ಕೊಬ್ಬಿದ ಹೆಣ್ಣುಗಲಿಗಳು || ೯೫ ||

ಮರನೇಡುವರು ಪುಲ್ವಿಡುವರು ಪುತ್ತವ | ನಿರದಡರುವರು ಜಲವನು³ ||
ಬೆರಲ ಕಚ್ಚುವರು ಬೆತ್ತಲೆ ನಿಲ್ಲರು ಹೇಡಿ | ಚರರೊಂದೆಡೆಯೊಳಗಬಲೆ || ೯೬ ||

ನವಳ್ಳವರಿಂದೆ ಧರಣಿಗೆ ಬಿಳ್ಳೊಯ್ಯನೆ | ಪೊರಳ್ಳವರಿಂ ಗಾಯವಡೆದು ||
ನರಳ್ಳವರಿಂ⁴ ರಣಮಂಡಲ ಸಗ್ಗಕೆ | ತೆರಳ್ಳವರಿಂದೊಪ್ಪಿತಬಲೆ || ೯೭ ||

ಖಂಡವ ತಿಂದು ರಕುತವನು ಕೊರಲ್ವರ | ಉಂಡು ದಡಕಿಂದುಡಿ ತೇಂಕಿ⁵ ||
ಕೊಂಡಾಡಿದುದು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಶಾಕಿನಿಯರ | ತಂಡ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಾಹವದಿ || ೯೮ ||

ಲಲನೆ ಕೇಳಿಬಲ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೃಪತಿಯ | ಕೊಲೆಯಿಂ⁶ ಕಡುನೊಂದು ಮನದಿ ||
ಮಲು ಮಲ ಮುಡಿಗಿ ಮಿಡುಕಿದುದು ಬತ್ತಿದ | ಜಲಧಿಯ ಮೀನುಗಳಂತೆ || ೯೯ ||

ಆನೆ ನೀರಾನೆ ನೆತ್ತರು ಜಲ ಕಾಲಾಳು | ಮೀನು ಬೆಳ್ಳೊಡೆ ನೊರೆ ಮಡಿದ ||
ಆ ನರನಾಥರ ಮಣಿದೊಡವಿಂದದು | ಯೇನೆಂಬೆ ಕಡಲಂತೆಸೆದುದು || ೧೦೦ ||

ಆ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಿರುವ, ಪ್ರಾಣವು ಸ್ತಂದಿಸುತ್ತಿರುವ, ಮಾತು ಒಂದಕ್ಕೊಂದಾಗುವ, ನಡೆನುಡಿಗಳು ಸರಿಯಿಲ್ಲದ, ಹೇಡಿಗಳಾದ ನೈನಿಕರು ಶರೀರವನ್ನುಳಿದು ಸತ್ತರು || ೯೩ || ಹೇಡಿಗಳಾದ ಕಲಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಇತರ ಶೂರರನ್ನು ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ನೋಡಲಾರರು, ಹೆದರಿದವರಾಗಿ ಮಾತಾಡಲೂ ಸಮರ್ಥರಾಗರು ಅವರು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟು ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ! || ೯೪ || ಕೊಬ್ಬಿದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಹೆಂಗುಸರಂತಹ ವೀರರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತ ಖೋಯೆಂದು ಹೇಳುವ ವೀರರ ಮಹಾಗರ್ಜನೆಯ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಮೂರ್ಛೆಹೋಗಿ, ಪ್ರಜ್ಞಾಶೂನ್ಯರಾಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟರು || ೯೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೇಡಿಗಳಾದ ವದಾತಿಗಳು ಒಂದೊಂದು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೆದರಿ, ಮರವನ್ನೇರುವರು: ಹುಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವರು, ಹುತ್ತವನ್ನೇರುವರು, ನೀರನ್ನು ನೇರುವರು. ಬೆರಲನ್ನು ಕಚ್ಚುವರು; ಬತ್ತಲೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವರು. || ೯೬ || ಯುದ್ಧರಂಗವು ಅಲ್ಲಿ ನರಳುವವರಿಂದಲೂ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳುವವರಿಂದಲೂ, ಗಾಯಗೊಂಡು ಯಾತನೆವಡುವವರಿಂದಲೂ, ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾಗುವವರಿಂದಲೂ ಒಪ್ಪಿದ್ದಿತು || ೯೭ || ಶಾಕಿನಿಯರೆಂಬ ಪಿಶಾಚಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ಕಂಠಪೂರ್ಣವಾಗುವಂತೆ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿದು, ಡರೆಂದು ತೇಗುತ್ತ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಹೊಗಳಿದರು. || ೯೮ || ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಜನು ಮಾಡಿದ ಸಂಹಾರದಿಂದ ವೈರಿಸೇನೆಯು ನೊಂದು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಳವಳ ಪಟ್ಟು, ನೀರಾರಿದ ಕೆರೆಯ ಮೀನುಗಳಂತೆ ಮಿಡುಕಿತು || ೯೯ || ಆನೆಯೇ ನೀರಾಸ. ರಕ್ತವೇ ನೀರು, ಕಾಲಾಳುಗಳೇ ಮೀನುಗಳು, ಶ್ವೇತಚ್ಚತ್ರಗಳೇ ನೊರೆ, ಮಡಿದ ರಾಜರ ರತ್ನಾಭರಣಗಳೇ ರತ್ನವೆನಿಸಲು ಆ ಯುದ್ಧರಂಗವು ಸಮುದ್ರದಂತೆ

¹ ನಡೆಗಿಟ್ಟ (ಚ). ² ಮಡಿದರು ಬೆಚ್ಚಿ ಮನದೊಳು (ಚ). ³ ಭರದಿಂದ ಜಲವ ಪೊಗುವರು (ಚ) ⁴ ಕಿರಳ್ಳವರಿಂ (ಚ). ⁵ ತೇಕಿ (ಚ). ⁶ ಕಲಹದಿ (ಚ).

ಮಡುಹಿದ ಮಕುಟಬದ್ಧರ ದೊರೆ ದೊರೆಗಳ | ಕೆಡಹಿದನಿರದತಿರಥರ ||

ಕಡಿದೊಟ್ಟದ¹ನುಳಿದರ ನೃಪ ಸಗ್ಗದ | ಮಡದಿಯರೆಡೆಗೆ ಕಳುಹಿದ

|| ೧೦೧ ||

ಉಜುಬಿದ ದೊರೆಗಳ ಮುಂದುಗೆಡಿಸಿದನು | ತಱುಬಿದವರನವ ತಱಿದು ||

ಹಱಿಹಂಚ ಮಾಡಿದನಾ ಕುವರನದೊಂ | ದುಜುಬಿಗೆ ನಿಲುವವರಾರು

|| ೧೦೨ ||

ಕಂಗೆಡಿಸಿದನೆಡಬಲದ ರಾವುತರನು | ಮುಂಗೆಡಿಸಿದ ಮುಂದಣವರ² ||

ಸಂಗರದೊಳು ಮಡುಹಿದನಾ ಕುವರನ | ತುಂಗವಿಕ್ರಮಕೆಣೆ ಯಾರು

|| ೧೦೩ ||

ಬಲವನೆಲ್ಲವ ಬಜುಕ್ಕಿದು³ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೀ | ತೊಲಗು ತೊಲಗು ತೊಲಗದೊಡೆ ||

ತೊಲಗಿಸುವೆನು⁴ ಹರಣವನಾ⁵ ನಾಕದ | ಲಲನೆಯರೆಡೆಗೆಂದನವನು

|| ೧೦೪ ||

ಮೇಲನಱಿಯದೆ ನೀ ನುಡಿದೊಡೆ ಯೆನಗದು⁶ | ಸೋಲನೆ ನಾ ನಿನ್ನನೆಚ್ಚ ||

ಕೋಲ ಜಯಿಸಿದೊಡೆ ಜಯಿಸಿದೆ ಯೆನ್ನನೆಂ | ದಾ⁷ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕೋಪದಲಿ

|| ೧೦೫ ||

ಪಗಲನೊಂದೇ ತುತ್ತ ಮಾಡುವ ತಿಮಿರದ | ಸೋಗಯಿಪ ಬಾಣದಿಂದೆಸಲು ||

ಪಗೆಯ ಮೇಲದ ಕಂಡು ರವಿಬಾಣದಿಂದೆಚ್ಚು | ತೆಗಸಿದನದಱ ಬಲೈಯನು

|| ೧೦೬ ||

ಹೆಸಾರದೆ ಹೆದರದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನು | ತಱುಬಿ ಕಾದುವ ಯಿಂದಗಿಯ ||

ತೆನ ಕಂಡಿದು ಹಸನಲ್ಲೆಂದು ಶ್ರೀರಾಮ | ನುಜುಬಿದ ಬಂದಾ⁷ಯೆಡೆಗೆ

|| ೧೦೭ ||

ಶೋಭಿಸಿತು || ೧೦೦ || ಇಂದಗಿಯು ಕಿರೀಟಧಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದನು, ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೆಡಹಿದನು ಅತಿರಥರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದನು ಉಳಿದವರನ್ನು ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು || ೧೦೧ || ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಮುಂಬರಿದು ಬಂದ ರಾಜರನ್ನು ಸತ್ವಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಎದುರಾದವರನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಚೂರುಚೂರು ಮಾಡಿದನು ಆ ಕುಮಾರನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಎದುರುನಿಲ್ಲುವವರು ಯಾರು? || ೧೦೨ || ಎಡಬಲಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶ್ವಾರೋಹಕರನ್ನು ದಿಕ್ಕುಗಾಣದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಮುಂದಿರುವವರನ್ನು ಚೆದರಿಸಿದನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು ಆ ಇಂದ್ರಜಿತುಕುಮಾರನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲುವವರು ಯಾರು? || ೧೦೩ || ಇಂದಗಿಯು ಹೀಗೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಗೊಳಿಸಿ 'ಎಲೈ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ ತೊಲಗು ತೊಲಗು ಇಲ್ಲವಾದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಸುರವನಿತೆಯರ ಕಡೆಗೆ ತೊಲಗಿಸುವೆನು' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು || ೧೦೪ || ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು—'ನೀನು ಮುಂದೇನಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ಏನೋ ಹೇಳಿದೆಯಾದರೆ, ನನಗೆ ಅವಜಯವುಂಟಾಗುವುದು? ಇಗೋ ಈಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಬಾಣವನ್ನು ನೀ ಗೆಲಿದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಗೆಲಿದಂತೆಯೇ—ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೋ' ಎಂದು ಕೋಪಗೊಂಡವನಾದನು || ೧೦೫ || ಹಗಲನ್ನು ಒಂದೇ ತುತ್ತಾಗಿ ನುಂಗುವ ತಿಮಿರ (ಅಂಧಕಾರ) ಬಾಣವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಶತ್ರುವಿನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು ಆಗ ಅವನು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದಿಂದ ಅದರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದನು || ೧೦೬ || ಇಂದಗಿಯು ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಹೆದರದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಕಾದುವುದನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ನೋಡಿ, ತಾನು ಹೀಗೆ ಇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಂಬರಿದು ಬಂದನು || ೧೦೭ || ಎಲೈ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಇವನೊಡನೆ

¹ ಕಡಿದಾಡಿದ (ಚ)

² ಮುಂಗೆಡಿಸಿದನುಳಿದರನು (ಚ)

³ ಬಜುಕ್ಕಿದು (ಚ)

⁴ ನಿನ್ನ ಹರಣವ (ಚ)

⁵ ನನಗದು (ಚ)

⁶ ಜಯಿಸಿಯೆನ್ನನೆಂದಾ (ಚ)

⁷ ನುಜುಬಿ ಬಂದನು ಆ (ಚ).

ಇನಿತು ಪೊತ್ತೇಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕಾಡುವೊಡವ । ನೆನಿಸವನು ಇವನೊಳಗೆ ॥
ಅನುವರವನು ಮಾಡಿ ಮಡುಹದವನ ನಿನ್ನ । ತನುವನೇತಕೆ ನೋಯಿಸುವೆ ॥ ೧೦೮ ॥

ಗುಣಕೆ ಮಚ್ಚರವೆ ಭಾಪುರೆ ಭಾಪುರೆ ನಿನ್ನ । ಕಣೆಗಳಿಗಳುಕದೆ ನಿಂದು ॥
ರಣವನೆಸಗಿದುದು ಲೇಸುಲೇಸೆಂದವ । ನಣಿ ಚಾಚಿ ನಿಂದನಿಂದಗಿಗೆ ॥ ೧೦೯ ॥

ಎಡೆಗಟ್ಟಿ ನಿಂದನಿಂದಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು । ಪಿಡಿದಿದ್ ಬಿಲ್ಕೋಲು ಕಡಿದು ॥
ಪೊಡವಿಗೆಯವ ಬೀಳಲದ ಕಂಡವನ ಪಡೆ । ನಡುಗಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಚಿಂತಿಸಿತು ॥ ೧೧೦ ॥

ಗಿರಿಯ ತುದಿಯ ಮೇಲಣ ಹೂತ ಕಕ್ಕೆಯ । ಮರ ಬಿದಂತಾನೆಯಿಂದ ॥
ವರ ರತ್ನಮಯ ತೊಡವಿನ¹ ಕಾಯಕಾಂತಿಯ । ಗರುವ ಧರೆಗೆ ಬಿದ್ದನಬಲೆ ॥ ೧೧೧ ॥

ಸಿಕ್ಕಿದ ಕುವರನೆನುತ ದೊರೆ ದೊರೆಗಳು । ತೆಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳ್ಳಿತಂದು ॥
ಮುಕ್ಕಿಱಿಸಿಯೆ ಕಾದಿ ಮಡಿದುದು ರಣದೊಳು । ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ನಿಲುಕದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೧೨ ॥

ಅವ ಬಗೆಯೊಳಾವು ಪೋಗಿ ಕಂಡಪೆವಿನ್ನು । ರಾವಣ ನೃಪನನ್ನೆ ಮಗೆ ॥
ಜೀವದಾಸೆಯೆ ಚಿಃ ಸುಡು ಎಂದು ನುಡಿಯುತ । ಮೂವಳಸಿಲಿ ಮುತ್ತಿತವನ ॥ ೧೧೩ ॥

ಇನ್ನು ತಿರುಗಿ ಪೋದೊಡೆ²ಯಳಿಜಸವೆಮ್ಮ । ಬೆನ್ನ ಬಿಡದೆ ಪೋಗದೆಂದು ॥
ಮನ್ನೆಯರೆಲ್ಲರೊಗ್ಗಾಗಿ ಮುತ್ತಿದರಂದು । ಸನ್ನಾಹವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ॥ ೧೧೪ ॥

ಪಡೆಯೆಲ್ಲ ಪಂಥದ ಮೇಲೆಯಾ ನೃಪತಿಯ । ತುಡುಕಿ ಬಿಡದೆ ರಣದೊಳಗೆ ॥
ಕಡಿದಾಡಿದರು ಕಂಗೆಟ್ಟರವಂದಿರ³ ಕಡುಪ ನಾನೇನ⁴ ಬಣ್ಣೆ ಏನು ॥ ೧೧೫ ॥

ಏಕೆ ಕಾದಾಡುತ್ತಿರುವೆ? ನಿನಗೆ ಇವನು ಎಷ್ಟರವನು ! ಇವನೊಡನೆ ಕಾದಿ ಇವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸದೆ, ನಿನ್ನ ಪರೀರವನ್ನೇಕೆ ನೋಯಿಸುವೆ? ॥ ೧೦೮ ॥ ಎಲೈ ಇಂದ್ರಜಿತು. ಶಭಾಸ್. ಗುಣಕ್ಕೇನೂ ಮತ್ಸರವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಹೆದರದೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಇಂದಿಗೆ ಎದುರಾದನು. ॥ ೧೦೯ ॥ ತನಗೆ ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಇಂದ್ರಜಿತುವನ್ನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಬಿಲ್ಲುಬಾಣಗಳನ್ನೂ ಕಡಿದು. ನಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿದನು ಆಗ ಅವನ ಸೈನ್ಯವು ಕಂಡು, ನಡುಗಿ, ಚಿಂತಿಸಿತು. ॥ ೧೧೦ ॥ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಕ್ಕೆಮರವು (ಕೃತಮಾಲವೃಕ್ಷ) ಬಿದ್ದಂತೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ದೇಹಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಗೌರವಶಾಲಿ ಇಂದ್ರಜಿತು ಅನೆಯಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು. ॥ ೧೧೧ ॥ ಆಗ ಅವನ ಕಡೆಯ ರಾಜರು 'ಇಂದಗಿ ಸಿಕ್ಕಿದನು!' ಎನ್ನುತ್ತ ಗುಂವುಗುಂಪಾಗಿ ಬಂದು. ಕಾದಾಡಿ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಮಡಿದರು. ॥ ೧೧೨ ॥ 'ನಾವಿನ್ನು ಹೋಗಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾವಣನನ್ನು ಕಾಣುವೆವು? ನಮಗಿನ್ನು ಪ್ರಾಣದ ಆಸೆಯೇಕೆ? ಚಿಃ ಸುಡಲಿ!' ಎನ್ನುತ್ತ ಅವರು ಮೂರು ಬಳಸಿನಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು. ॥ ೧೧೩ ॥ ಇನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ಅಪಕೀರ್ತಿ ಅನುಸರಿಸುವುದು—ಎಂದು ಮುಖಂಡರೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿದರು. ॥ ೧೧೪ ॥ ಹೀಗೆ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಪಂಥದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಕಡಿದಾಡಿ. ಕಂಗೆಟ್ಟುಹೋದರು. ಅವರ ಶೌರ್ಯೋದ್ರೇಕವನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ಪರ್ಣಿಸಲಿ ! ॥ ೧೧೫ ॥

¹ ತೀವಿದ (ಕ). ² ಬಿಡದೊಡೆ (ಚ). ³ ಕಂಗೆಡದೆಯವಂದಿರ (ಚ). ⁴ ಕಡುಪನದೇನ (ಚ).

ಸಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಮಸಗಿ ಮುಗ್ಗುವ ಮಾ । ತಂಗದ ಹಿಂಡಿನಂದದೊಳು ॥

ಹಿಂಗದೆ ಬಂದರಿಬಲ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಳು । ಸಂಗರವನು ಮಾಡಿದುದು ॥ ೧೧೬ ॥

ನಡಬನೊಡಲ ಹೊಕ್ಕ ಶರಥಿ ಚೋರ್ ಚೋರ್ಯ್ಯಂ । ದಡಗಿ ಕೆಡುವ ಮಾಳ್ಕೆಯಲಿ ॥

ಕಡುಗಲಿಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ತುಡುಕಿಯೆಂದು । ಮಡಿದರು ರಣಬೂಮಿಯಲಿ¹ ॥ ೧೧೭ ॥

ತಳಲುಗೊಂಡದ ರಾಸಿಯ ಮೇಲೆ ಯಿರುಪೆಯ । ಬಳಗ ಮುನುಕಿ ಸಾವಂತೆ ॥

ಕೊಳುಗುಳದೊಳು² ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರ್ವರಿಂ² । ದಳಿದ ವೀರರು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ ॥ ೧೧೮ ॥

ಹುಡುಮಾಡಿದರು ರಥಗಳನಾ ರಥಿಕರ । ಕೆಡಹಿದರೊತ್ತಿ ಕಾದುವರ ॥

ಕಡಿದೊಟ್ಟಿದರಿಬಲ ಮಡಿದುದಕಿನ್ನು । ಕಡೆಯಿಲ್ಲ ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೧೯ ॥

ಮಡಿದ ಕರಿಗಳಿಂದೆ ಕಡೆದ ವಾಜಿಗಳಿಂದೆ । ಉಡಿದ³ ನಾನಾ ಕೈದುಗಳ ॥

ಗಡಣದಿಂದೊಳಗಿದ ವೀರರಿಂದಾ ನೆಲ । ಕಡು ಗುರ್ವುವಡೆದುದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೨೦ ॥

ಕರುಳ ಮಾಲೆಯ ಕೊರಲೊಳು ಹಾಕಿ ಮಾಂಸದ । ತಿರುಳ ತಿನ್ನುತ ಚಪ್ಪಿಱಿದು ॥

ಇರದೆ ನೆತ್ತರನುಂಬ ಮರುಳ ಬಳಗಗಳ । ನೆರವಿಯಿಂದೆಸೆದುದಾ ಧರಣಿ ॥ ೧೨೧ ॥

ನೆಣದೊಟ್ಟಲು ನೆತ್ತರ ಪೊಳೆ ಮಾಂಸದ । ಬಣಬೆ ಕರುಳ ಬಲು ರಾಸಿ ॥

ಅಣಲ ಗುಡ್ಡೆಗಳಸ್ಥಿಗಳ ಪರ್ವತದಿಂದ । ರಣಮಂಡಲನೊಪ್ಪಿತಬಲೆ ॥ ೧೨೨ ॥

ಆರಲ ಸರಿಯ⁴ ಕರೆದರು ದೇವದುಂದುಭಿ । ಯಿರದೆ ನೊಳಗಿದವು ಸುರರು ॥

ಹರುಷದಿಂ⁵ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಪೊಗಳಿದುದಾ ಧುರ । ಧರಣಿಯೊಳಳಿದ ವೀರರನು⁶ ॥ ೧೨೩ ॥

ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಆನೆಯ ಹಿಂಡಿನಂತೆ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವು ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಬಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಕಾದಾಡಿತು ॥ ೧೧೬ ॥ ಸಮುದ್ರವು ವಡಬಾನಲನ ದೇಹಕ್ಕೆರಗಿ ಚೋರ್ ಚೋರ್ ಎಂದು ಅರಿಹೋಗುವಂತೆ, ಮಹಾ ಶೂರಭಟರು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಕಾದಿ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಹೋದರು ॥ ೧೧೭ ॥ ಕೆದರಿದ ಕೆಂಡದ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಇರುವೆಗಳ ಸಮೂಹವು ಬಂದು ಕವಿಮು ನಾಯುವಂತೆ, ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ ಮಡಿದ ವೀರರು ಅಗಣಿತ ವನಿಸಿದರು. ॥ ೧೧೮ ॥ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶತ್ರುಗಳ ರಥಗಳನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಿದರು ರಥಿಕರನ್ನು ಕೆಡಹಿದರು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ರಾಶಿಹಾಕಿದರು ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವು ಸತ್ತುಹೋದುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೆನಿಸಿತು ॥ ೧೧೯ ॥ ಸತ್ತುಹೋದ ಅನೆಗಳಿಂದಲೂ, ಬಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೆಡೆದುಹೋದ ಹಲವಾರು ವಿಧದ ಆಯುಧಸಮೂಹದಿಂದಲೂ, ನೆಲದಲ್ಲಿ ಒರಗಿದ ವೀರರಿಂದಲೂ ಆ ನೆಲವು ಬಹಳ ಭಯಾವಹವಾಗಿದ್ದಿತು ॥ ೧೨೦ ॥ ಆ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯು ಕರುಳಿನ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮಾಂಸದ ತಿರುಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತ ಚಪ್ಪರಿಸಿಕೊಂಡು, ರಕ್ತವನ್ನು ನೇವಿಸುವ ಪಿಶಾಚಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದಲೇ ಾಭಿಸಿತು ॥ ೧೨೧ ॥ ಕೊಬ್ಬಿನ ರಾಶಿಯಿಂದಲೂ, ರಕ್ತದ ಹೊಳೆಯಿಂದಲೂ, ಮಾಂಸದ ರಾಶಿಯಿಂದಲೂ ಕರುಳಿನ ಕುಪ್ಪೆಯಿಂದಲೂ, ಗಂಟರಿನ ಗುಡ್ಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಎಲುಬುಗಳ ಬೆಟ್ಟದಿಂದಲೂ ಯುದ್ಧ ರಂಗವು ತೋರುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೧೨೨ ॥ ದೇವತೆಗಳು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಶಬ್ದಾ ಯಮಾನ

¹ ರಣಬೂಮಿಯೊಳು (ಚ)

² ಶ್ರೀರಾಮರಾವಳರಿಂ (ಕ)

³ ಕೆಡೆದ (ಚ)

⁴ ಆರಲ ತಂದಲ (ಚ)

⁵ ಹರಿಸದಿಂ (ಚ).

⁶ ವೀರರಿಗೆ (ಚ)

ರಣದಾವೇಶದಿಂ ಮಡಿದ ವೀರರ ತಮ್ಮ । ಮಣಿನಾಡಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ¹ ॥
ದಣಿಯಿಸುವರು ಉಣತೊಡವಿತ್ತು² ಸಗ್ಗದ । ಗಣಿಕೆಯರಂಬುಜನೇತ್ರ

॥ ೧೨೪ ॥

ಆಲೆವಟ್ಟಲನಿಕ್ಕುವರಿಕ್ಕುವರು ವೂ³ । ಮಾಲೆಯ ಚವರ ಸೀಗುರಿಯ ॥
ಸೋಲುವರುಪಚರಿಸುವರು ಸಗ್ಗದ । ಲೋಲಾಕ್ಷಿಯರು ವೀರರಿಗೆ

॥ ೧೨೫ ॥

ಮುದ್ದಿಸುವರು ಮೋಹಿಸುವರು ಮಮತೆಯಿಂ । ಹೊದ್ದಿ⁴ ಸರಸವಾಡುವರು ॥
ಬಿದ್ದಿರ್ಪರಾವ ಕಾಲದೊಳಾ ನಾಕದ । ಮುದ್ದುವೆಣ್ಣಳು ವೀರರಿಗೆ

॥ ೧೨೬ ॥

ಕೆಡದ ನೇಹಕೆ ಕಾಂತಿ ಮಸುಳದ ದೇಹಕೆ । ಯೆಡರಡನದ ಸಂಪದಕೆ ॥
ಒಡಗೂಡಿ ದಣಿಯರು ಸುರಸುದತಿಯರಿಗೆ । ಒಡೆಯರಾದರು ವೀರರಬಲೆ

॥ ೧೨೭ ॥

ಹದ್ದು ಮುಟ್ಟುವು ಕಾಗೆ ನರಿನಾಯಿಗಳು ಬಂದು । ಹೊದ್ದಲಮ್ಮವು ರಣದೊಳಗೆ ॥
ಬಿದ್ದಿರ್ಪ ವೀರರ ನಿಜಹಂದೆಗರು⁵ ಕೇಳು । ಮುದ್ದುವೆಣ್ಣರಸಿ ಚಿತ್ರವಿದು

॥ ೧೨೮ ॥

ದಶಶಿರಸ್ಸಪತಿಯ ಮೋಹದ ಕಂದನು । ಅಸಮ ವೀರರೊಳಂದು ಕಾದಿ ॥
ವಸುಧೆಗೆ ಬಿದ್ದುದ ಕಂಡಿರದಾ ಪಡೆ । ಹಸಗೆಟ್ಟು ಮೌನವಿಡಿದುದು⁶

॥ ೧೨೯ ॥

ಮುಸುಕಿನ ಚಿರಳ ಮೂಗಿನ ಕೈದೂಕದ⁷ । ವಸುಧೆಯ ನಿಟ್ಟಪ ಕಣ್ಣು ॥
ಮುಸುಕಿದ ಮೊಗದ ಕಳಿತ ಕೈದಿನ ಕೈಯ । ವಸುಧೀಶರಿರ್ವರಂದಲ್ಲಿ⁸

॥ ೧೩೦ ॥

ಚಿಂತೆಯ ಬಿಡು ಸಂತಸವಹಿತಿದೆ ಕಾ । ಲಾಂತಕ ಪಿಡಿದಾತ್ಮನಂತೆ ॥
ಕಾಂತನಿಲ್ಲದ ಕಾಂತೆಯಂತೆಸೆದುದು ಭೂ । ಕಾಂತನ ಸೇನಾಶರಧಿ

॥ ೧೩೧ ॥

ವಾದವು. ದೇವತೆಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ವೀರರನ್ನು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಹೊಗಳಿದರು. ॥ ೧೨೩ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ದೇವ ಲೋಕದ ಸೂಳಿಯರು ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಮಡಿದ ವೀರರನ್ನು ತಮ್ಮ ರತ್ನಭವನಕ್ಕೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ. ಉಟ- ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವರು ॥ ೧೨೪ ॥ ಸುರಸುದರಿಯರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ವೀರರಿಗೆ ಬೀಸಣಿಗೆಯಿಂದ ಬೀಸಿ. ಹೂಮಾಲೆಯನ್ನು ತೂಡಿಸಿ. ಜಾಮರ ಸೀಗುರಿಗಳಿಂದ ಗಾಳಿಹಾಕಿ, ಮನನೋತು. ಉಪಚಾರ ಮಾಡುವರು ॥ ೧೨೫ ॥ ಮಡಿದ ವೀರರ ಬಳಿಯಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು, ಆ ಸ್ವರ್ಗದ ರಮಣಿಯರು ಮುದ್ದಿಸುತ್ತ. ಮೋಹಿ ಸುತ್ತ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ರಸಿಕತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡುತ್ತ ಇರುವರು ॥ ೧೨೬ ॥ ಸುರಕಾಂತೆಯರಿಗೆ ಒಡೆಯರಾದ ವೀರರು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪ್ರೀತಿಗೂ. ಕಳಾಹೀನವಾಗದಿರುವ ಶರೀರಕ್ಕೂ. ಕುಂದಾಗದ ಸಂವತ್ತಿಗೂ ಒಡನಾಡಿಗಳಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ದಣಿಯದೆ ಇರುವರು ॥ ೧೨೭ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನವುಂಸಕರೆನಿಸಿ. ಪೆಟ್ಟುತಂದು ಮಡಿದವ ರನ್ನು ಹದ್ದುಗಳು ಮುಟ್ಟುವು, ಕಾಗೆ ನರಿನಾಯಿಗಳು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾರವು. ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ. ॥ ೧೨೮ ॥ ರಾವಣೇಶ್ವರನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗನಾದ ಇಂದ್ರಜಿತು ಪ್ರಬಲ ವರಾಕ್ರಮಿಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ. ಅವನ ನೈನ್ಯವು ಬೇಸರಹೊಂದಿ ಮೌನವನ್ನು ತಾಳಿತು. ॥ ೧೨೯ ॥ ರಾಜರುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಮುಸುಕುಹಾಕಿ. ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಬೆರೆರಿಟ್ಟು. ಕೈಯನ್ನು ತೂಗುತ್ತ. ನೆಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ. ಮುಖವನ್ನು ತೋರದಂತೆ ಮುಚ್ಚಿ. ಆಯುಧವನ್ನು ಒಟ್ಟು. ಅಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದರು ॥ ೧೩೦ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷವು ಅರಿಹೊಂದುತಿದೆ ನೀನು ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಬಿಡು ಕಾರಾಂತಕನು ಓಡಿದ ಆತ್ಮದಂತೆಯೂ

¹ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ (ಚ) ² ತೊಡಲಿತ್ತು (ಚ) ³ ಆಲೆವಟ್ಟಲ ನಿಕ್ಕುವರಿಕ್ಕುವರೊಳು (ಚ) ⁴ ಮೊದ್ದಿ (ಚ) ⁵ ಪಂದೆಗಳು (ಚ)

⁶ ಮೋನವಿಡಿದುದು (ಚ). ⁷ ತಲೆದೂಕದ (ಚ) ⁸ ರಿರ್ವರಂದಲ್ಲಿ (ಚ)

ಒಡಱಿದುದೀ ಬಲ ಕೆಡಱಿದುದಾ ಬಲ | ಮುದವ ತಳೆದುದೀ ಸೇನೆ ||

ಎದೆಗೆಟ್ಟುದಾ ಬಲ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ¹ | ಕದನಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ² ಕಂಜಾಕ್ಷಿ || ೧೩೨ ||

ಸತ್ತಾನೆ ಕುದುರೆಗೆ ಲಾಯನಾನೆಯ ಸಾಲೆ | ಯೆತ್ತಿತು ಯಮನಗರಿಯಲ್ಲಿ³ ||

ಹೊತ್ತಡಕಿತು ಹರಣನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯೊಳು | ಪತ್ತನ ಕಟ್ಟಿದುದಬಲಿ⁴ || ೧೩೩ ||

ಎತ್ತಲೊಲೆನಳು ಜಯಾಂಗನೆ ಜಸವೆ | ಳ್ಲೆತ್ತ ಪೋಷಳು ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿ⁵ ||

ಎತ್ತ ಜಾರುವಳೆಂದೆರಡು ಪಡೆಯೊಳು ಕ | ಳ್ಲೆತ್ತ ನೋಡಿದರಬುಜಾಕ್ಷಿ⁶ || ೧೩೪ ||

ಧಾರಿಣಿಯೊಳು ಪರದಾರಕೆಳಸಿದರ್ಗೆ | ವೀರಗುರುವ್ರಯಿಂದೆನಿಸ ||

ರಾವಣನ ಪಡೆ ಜಯಿಸದೆನುತಲಲ್ಲಿ | ಕೋರಿ ನುಡಿದರು ಕೋವಿದರು || ೧೩೫ ||

ವೀರತ್ವದಿಂದೇನು ಫಲ ಕೇಳು ದೈವದ | ಕೂರಮೆಯಿಲ್ಲದವರೆಗೆ |

ಈ ರಾವಣನ ಬಲ ಜಯಿಸದೆನುತಲಲ್ಲಿ | ಕೋರಿ ನುಡಿದರು ಕಾದಿದರು || ೧೩೬ ||

ನೀರು ನಿಂದಲ್ಲಿ ಕೆಸಲುನನ್ನಾಯವು⁷ | ಸಾರಿದೆಡೆಗೆಯಪಜಯವು ||

ಬಾರದೆ ಮಾಣದೆಂದುಲಿವುತಲಲ್ಲಿ | ಯಾರೈದು ನುಡಿದರೊಳ್ಳಿದರು || ೧೩೭ ||

ಬಲದೊಳು ದೈವಬಲನೆ ಬಲವಲ್ಲದೆ | ಬಲದಿಂದೆ ಭುಜಬಲದಿಂದೆ ||

ಫಲವಿಲ್ಲ ವೈಭವವಲ್ಲದೆ ದೈವದ | ಬಲವುಳ್ಳರಿಗೆ ಸರಿಯಾರು || ೧೩೮ ||

ಗಂಡನಿಲ್ಲದ ಹೆಂಡತಿಯಂತೆಯೂ ರಾವಣನ ಸೇನಾಸಮುದ್ರವಿತ್ತು || ೧೩೧ || ಒಂದು ಸೈನ್ಯವು ಒದರುತ್ತಿತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕೆದರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಸೈನ್ಯವು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಿತ್ತು, ಇನ್ನೊಂದು ಧೈರ್ಯಹೀನವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ ಹೀಗಾಯಿತು || ೧೩೨ || ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಯಮನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಯಗಳೂ ಗಜವಾಲೆಗಳೂ ಹೊಸತಾಗಿ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವು ಜೀವಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಶಿಹಾಕಿದರು. ಪಟ್ಟಣವನ್ನೇ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದರು || ೧೩೩ || ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಜಯಶ್ರೀಯು ಯಾವ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರುವಳೋ! ಕೀರ್ತಿಮಾನನಿ ಯಾವೆಡೆಗೆ ಹೋಗುವಳೋ! ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಯಾವೆಡೆಗೆ ಜಾರುವಳೋ! ಎಂದು ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು || ೧೩೪ || ರೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರಲಂವಟರಿಗೆ ವೀರಗುರು ಎಂದೆನಿಸಿದ ರಾವಣನ ಸೈನ್ಯವು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗದೆಂದು ಅಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು || ೧೩೫ || ದೇವರ ಒಲೈಯಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಶೌರ್ಯವಿದ್ದರೂ ಫಲವಿಲ್ಲ, ಈ ರಾವಣನ ಸೈನ್ಯವು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗದು—ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡಿದವರು ಕೋರಿಕೆಯಿಂದ ನುಡಿದರು || ೧೩೬ || ನೀರು ನಿಂತಲ್ಲಿ ಕೆಸರೂ, ಅನ್ಯಾಯವಿರುವಲ್ಲಿ ನೋಲವೂ ಬಾರದಿರದು—ಎಂದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ತುರುಷರು ವಿಚಾರಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು || ೧೩೭ || ಬಲಗಳಲ್ಲಿ ದೈವಬಲವೇ ಬಲ ಅಲ್ಲದೆ ಸೈನ್ಯಬಲ ಭುಜಬಲಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ ದೈವಬಲವಿರುವವರಿಗೆ ವೈಭವವುಂಟಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಅವರಿಗೆ ಎಣೆಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗುವುದು || ೧೩೮ || ದಶಕಂಠನು ತನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲಿನ ಮೋಹವು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕೋಪೋದ್ರಿಕ್ತನಾಗಿ 'ಓಡಿಹೋಗಬೇಡ' ಎನ್ನುತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು

¹ × (ಚ) ² ಭೂಮಿ (ಚ) ³ ಯೆತ್ತಿಸಿ ರಥಪದಾತಿಯನು (ಕ) ⁴ ಕಟ್ಟಿದುದವರ್ಗೆ (ಚ) ⁵ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ (ಚ).

⁶ ನೋಡುವರಬುಜಾಕ್ಷಿ (ಚ) ೧೩೫ ನೆ ಪದ್ಯ ಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ⁷ ನಿಲ್ಲನಾಯವು (ಚ)

ಮಗನ ಮೇಗಣ ಮೋಹೋದ್ರೇಕ ಮನದೊಳ | ಗೊಗೆಯೆ ಕೋಪಾನಲನಿಂದ ||

ತೆಗೆದೋಡದಿರೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನು ಹತ್ತು | ಮೊಗದವ ಬಂದು ತಲುಬಿದ

|| ೧೩೯ ||

ಹಸುಳೆಯ ಕೊಂದ ಕೊಬ್ಬ ನೊಳಿದಿರಾದೊಡೆ | ಹಸಗೆಡಿಸಿಯೆ ನಾ ನಿನ್ನ ||

ಅಸುವ ತೆಗೆವೆನೆಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೃಪತಿಯ | ದಶಶಿರ ಬಂದು ತಲುಬಿದ

|| ೧೪೦ ||

ಏಕೆ ನಿನಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಿನ್ನ ಕಂದನ | ನಾಕನಾಯಕನೋಲಗಕೆ ||

ನೂಕಿದವನು ನಾನೆಂದು ದಶಾಸ್ಯಗೆ | ಯಾಕೆಯಾದನು ರಾಮಚಂದ್ರ

|| ೧೪೧ ||

ಕದುಬಿ ತಂಬಟ ಕಡುಹಿಕ್ಕಿತು ಕಾಳೆಗೆ | ಕೊದಱಿತು ಭೇರಿ ನಿಸ್ಸಾಳ ||

ಕೆದಱಿತು ನಿಲುಕದೆಣಿಕೆಯೆಂದಿರ¹ | ಕದನದೊಳಗೆ ಕಮಲಾಕ್ಷಿ

|| ೧೪೨ ||

ಗಿರಿ ಗಿರಿ ಶರಧಿ ಶರಧಿಯ ನಂಬರವಂ | ಬರವನಿರದೆ ತಾಗುವಂತೆ ||

ಧುರಧರಣಿಯೊಳು ಶ್ರೀರಾಮ ರಾವಣನೃಪ | ನರರು ಕಾದಿದರಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

|| ೧೪೩ ||

ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ರಾವಣ ರಾವಣನಿಗೆ | ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲದಿನ್ನವರ್ಗೆ² ||

ಅರೆಣೆ ದೊರೆ ಪಡಿ ಸರಿಸಾಟಿ ಸಮವೆಂ | ದಾರ ಪೋಲಿಸಿ ನುಡಿದಪೆನು

|| ೧೪೪ ||

ಅವರಿವರ ಕದನವ ಪೇಳೊಡೆಯಾ | ದಿವಿಜೇಶ ಧರಣೀಶ್ವರರ ||

ಹವಣಿಗೆ ನಿಲುಕದೆಂದೆನೆಯದೆ ಪೇಳುವ | ಕವಿಯಾರು ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ

|| ೧೪೫ ||

ಮಗನ ನೋಯಿಸಿದ ಮಂದೆಗತನದೊಳು ನೀ | ಜಗಳವ ನನ್ನೊಳೆಸಗಲು ||

ಅಗಣಿತ ಬಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ನಾ ನಿನ್ನ | ದಿಗುಬಲಿಗೊಡದೆ ಬಿಟ್ಟಪನೆ

|| ೧೪೬ ||

ಅಡ್ಡಗಟ್ಟಿದನು. || ೧೩೯ || ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದ ಗರ್ವದಿಂದ ನನಗೆ ಇದಿರಾದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಭಂಗಿಸಿ, ಸಂಹರಿಸುವೆನು —ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಜನನ್ನು ರಾವಣನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದನು. || ೧೪೦ || ಆಗ ರಾಮನು— ಎಲೈ ರಾವಣನೇ, ನಿನ್ನೊಡನೆ ಕಾದಲು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಯಾಕೆ? ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಭೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟವನು ನಾನು ಎಂದು ರಾವಣನಿಗೆ ಪ್ರತಿಭಟನಾದನು. || ೧೪೧ || ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಅವರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತಂಬಟೆ, ಕಹಳೆ, ಭೇರಿ, ನಿಸ್ಸಾಳಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿ ಧ್ವನಿಗೈದವು || ೧೪೨ || ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಬೆಟ್ಟವು ಬೆಟ್ಟದೊಡನೆ, ಸಮುದ್ರವು ಸಮುದ್ರದೊಡನೆ, ಆಕಾಶವು ಆಕಾಶದೊಡನೆ ತಾಗುವಂತೆ, ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ರಾಮ-ರಾವಣರು ಕಾದಾಡಿದರು. || ೧೪೩ || ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ರಾವಣನೂ, ರಾವಣನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನೂ ಎಣೆಯಲ್ಲದೆ, ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರನ್ನು ಎಣೆ, ಯೋಗ್ಯ, ಪಡಿ, ಸರಿ, ಸಾಟಿ, ಸಮವೆಂದು ಹೋಲಿಸಿ ಹೇಳಲಿ ! || ೧೪೪ || ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಮರಾವಣರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಎವರಿಸಿ ಹೇಳಲು ದೇವೇಂದ್ರ ಮನುಜೇಂದ್ರ ರಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವಾಗ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವ ಕೆಲ ಯಾಪನಿರುವನು? || ೧೪೫ || ರಾವಣನು ರಾಮನೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು—“ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೋಯಿಸಿದ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಜಗಳವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ನಿನ್ನ ಅಸಂಖ್ಯ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ವದಿಸಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಬಲಿಗೊಡದೆ ಬಿಡುವೆನ?” || ೧೪೬ || ಆಗ ರಾಮನು—“ಎಲೋ ಖೇಚರ ನಾವ ರಾವಣನ, ನೀನು ಗರ್ವದ ಮಾತನ್ನಾಡಿದೆ. ಅದು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಆ ಮಾತನ್ನು ನೆರವೇರಲು ನಾನು ಬಿಡೆನು”

¹ಯುದ್ಧದಿರು (ಚ) ²ದಿಲ್ಲವರ್ಗೆ (ಚ).

ಸೊಕ್ಕಿನ ಮಾತ ನುಡಿದೆಯೆಂದು ಖೇಚರ । ತಕ್ಕದೆ ನಿನಗೆಯಾ ನುಡಿಯ ॥
ದಕ್ಕಲಿಸುವನಲ್ಲೆಂದವನಿಗೆ ಮೈ । ಯಿಕ್ಕ ನುಡಿದ¹ ರಾಮಚಂದ್ರ

॥ ೧೪೭ ॥

ಸೇವಲದೊಳು² ಸಿಕ್ಕಿ ನಿಲುವುದೆ ಮದದಂ । ತಾವಲ ನೀ ನನ್ನ³ ಮೇಲೆ ॥
ತೀವಿದ ಬಾಣಕಗಿವನಲ್ಲೆ ನುತಲಂದು । ರಾವಣನೆಚ್ಚ ರಾಘವನ

॥ ೧೪೮ ॥

ತೂಟಲು ಪೋಪುದು ತನಿಹೊಟ್ಟು ಬಲುಗಿರಿ । ಹಾಟಬಲ್ಲದೆ ನಾ ನಿನ್ನ ॥
ತೂಟಂಬುಗಳಿಗೆ ಸೆಡೆವನಲ್ಲೆಂದವ । ಹೇಟಾದ ಬಲು ಶರಗಳನು

॥ ೧೪೯ ॥

ಕಂಗೆಡುವುದೆ ಶರಧಿಗೆಯಾ ತಿಮಿ ತೀ । ಮಿಂಗಳ ಹುಲುಮೀನಿನಂತೆ ॥
ಸಂಗರವನು ಮಾಡಿದೊಡೆನ್ನೊಳು ನಿನ್ನ । ಭಂಗಬಡಿಸದೆ ಬಿಟ್ಟಪೆನೆ

॥ ೧೫೦ ॥

ಸಸಿನಕೆ ನಿಲು ನೀ ನಿದೊಡೆ ನಾ ನಿ । ನ್ನಸುವ ತೆಗೆದು ದೇಹವನು ॥
ದೆಸೆಬಲಿಗೊಡುವೆ ತೊಡದೊಡೆ ತೊಡೆನೆನ್ನೆ । ದಶಶಿರನೆಂಬ ನಾಮವನು

॥ ೧೫೧ ॥

ಹೆಸರು ತೊಡೆಯದೆ ಹೋಗದು ಹೋಗದಾ ಮಾತು । ಹುಸಿಯಲ್ಲನೆಂದು ಕೋಪದಲಿ ॥
ಅಸಹಾಯಶೂರ ಶ್ರೀರಾಮ ನುಡಿಯಲಾ । ದಶಶಿರನಿಂತು ನುಡಿದನು

॥ ೧೫೨ ॥

ನೆಳಲು ಚರಾಚರ ಜೀವಂಗಳಿಗುಂಟು । ನೆಳಲುಂಟೆ ದಿನನಾಯಕಗೆ ॥

⁴ಕೊಳುಗುಳದೊಳು ನಿನ್ನ ಕೊಂದುನಾ ಬೇಗದಿ । ಕಳುಪುವೆ ಯಮರಾಜಪುರಕ⁴

॥ ೧೫೩ ॥

ಜ್ಞಾನಮುಖದ ವಾಪವಗ್ನಿಮುಖದ ರಸ । ಭಾನುಮುಖದ ತಮದಂತೆ ॥
ನೀನು ನಿಲುವೆ ನನ್ನೊಳು ಕಾಳಗಕೆಂದು । ಹೀನದಿಂ ನುಡಿದನಂದವನ

॥ ೧೫೪ ॥

ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನುಡಿದನು ॥ ೧೪೭ ॥ “ಮದಗಜವು ಸರೋವರದಲ್ಲಿರುವ ಹಾವನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಿಲ್ಲುವುದೆ? ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೆದರನು” ಎನ್ನುತ್ತ ರಾವಣನು ರಾಮನ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ॥ ೧೪೮ ॥ ಧಾನ್ಯದ ಹೊಟ್ಟು, ಹಾರಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಹಾರಿಹೋಗುವಂತೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟವು ಹಾರುವುದೆ? ಅದರಂತೆ ನೀನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಾಣಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೆದರನು—ಎಂದು ರಾಮನು ಪ್ರಬಲವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು ॥ ೧೪೯ ॥ ಆಗ ರಾವಣನು ಹೀಗೆಂದನು—“ತಿಮಿ-ತಿಮಿಂಗಿಲಗಳು ಅಲ್ಪವಾದ ಮೀನಿನಂತೆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೆದರುವುವೆ? ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೀನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರೆ, ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಈಡಾಗುವೆ ॥ ೧೫೦ ॥ ನನಗೆ ಎದುರುನಿಲ್ಲ. ನಿಂತರೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದು ದೇಹವನ್ನು ದಿಗ್ವಲಿ ಕೊಡುವೆನು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ದಶಶಿರನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನೇ ಅಳಿಸಿಬಿಡುವೆದು.” ॥ ೧೫೧ ॥ “ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಅಳಿಯದೆ ಹೋಗದು. ಆ ಮಾತು ಏನೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ” ಎಂದು ಏಕಾಂಗ ವೀರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳಲು, ಆ ರಾವಣನು ಹೀಗೆಂದನು ॥ ೧೫೨ ॥ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವ ಮತ್ತು ಚಲಿಸದಿರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೆಳಲಿರುತ್ತದೆ, ಅದರ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ನೆಳಲಿದೆಯೆ? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದು ಬೇಗನೆ ಯಮಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವೆನು.” ॥ ೧೫೩ ॥ ಆಗ ರಾಮನೆಂದನು—“ಜ್ಞಾನದ ಎದುರಿನ ಪಾಪದಂತೆಯೂ, ಅಗ್ನಿಯ ಎದುರಿನ ಪಾದರಸದಂತೆಯೂ ಸೂರ್ಯನೆದುರಿನ ಕತ್ತಲೆಯಂತೆಯೂ ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುವೆ” ॥ ೧೫೪ ॥

¹ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ನಂದನು (ಚ) ² ಸೇವಾಲದೊಳು (ಚ) ³ ಸೇನನ್ನ (ಕ) ೧೫೦, ೧೫೨ ಇವು ಚ ದಲ್ಲಿಲ್ಲ ⁴ ಕೊಳುಗುಳ ನಿನ್ನನ್ನರೊಳಲ್ಲದೆನ್ನೊಳು । ಗಳುಕದೆ ನಿಂದು ಜೀವಿವೆಯ (ಕ)

ಅಚ್ಚಿನ ಪಾವ ಪಿಡಿವೊಡೆ ಖಗೇಶನ | ಉಚ್ಚರಣೆಯದೇಕೆ ನಿನ್ನ¹ ||

ಅಚ್ಚುಗವಿಲ್ಲ ರಣವನೆಸಗುವದೆಂದು² | ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾತನಾಡಿದನು || ೧೫೫ ||

ಬೆಟ್ಟವ ಹಿಟ್ಟುಗುಟ್ಟುವೆ ಹೆಮ್ಮಾರಿಯ | ನಟ್ಟದಪೆನು³ ಸಿಂಗವನು ||

ಕಟ್ಟಿತಂದಪೆನೆಂ⁴ ಬಾ ಬಾಲರು ರಣ | ದಿಟ್ಟರಾಗುವರೆ⁵ ದಶಾಸ್ತು || ೧೫೬ ||

ಸಿಡಿಲ ಪಿಡಿವೆ ವಡಬಾನಲನನು ಮೆಟ್ಟಿ | ನಡೆವೆ ಕಡಲ ಸುಂಟ್ರಿಂದು ||

ಕುಡಿನನು ನಾನೆಂಬ ಮಾತಾಳಿಗಳು⁶ ನಿಂದು | ಕಡುಗಲಿಯನು ಜಯಿಸುವರೆ || ೧೫೭ ||

ನೆಲನೆದ್ದ ರುಂಗುಟದಲಿಯಾಗನ ಬೀಳ | ಲಲಗಿನ ನೊನೆಯೊಳಗಾಂತು ||

ನಿಲಿಸಿ ತೋಡುವೆನೆಂಬ⁷ ವಚನಶೂರರು ರಣ | ಗಲಿಗಳಾಗುವರೆ⁸ ದಶಾಸ್ತು || ೧೫೮ ||

ಬಾಯ ಹವಣಿನ ಮಾತನು ನುಡಿಯದೆಯ | ನ್ಯಾಯದ ನಡೆಗಳ ನಡೆದು⁹ ||

ಕಾಯದ ಸತ್ಯವ¹⁰ನೆಯದೆ ನೀನು ವ್ಯ | ಥಾಯಕ್ಕೆ¹¹ ಸಾವುದುಚಿತವೆ || ೧೫೯ ||

ಕೊಲ್ವವರಾರು ಗೆಲ್ವವರಾರು ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ | ನಿಲ್ವಳು ವೀರರಂಗದೊಳು ||

ಸೋಲ್ವ ಮಾತೇಕೆ ನಿಲ್ವುದು ಕೊಳುಗುಳದೊಳು | ಬಾಳ್ವೆಯೆಂದುಲಿದ ರಾಘವನ || ೧೬೦ ||

ಖಂಡಿಸುವನು ಪಗೆಯೆಚ್ಚ¹² ಸರಲ ತುಂಡು | ತುಂಡಿಗೆ ಪೊಯ್ಯ ರಾವುತರ ||

ಮಂಡಳಿಕರ ಮಗ್ಗಿಸಿದ ರಾವಣ ರಣ | ಮಂಡಲದೊಳು ಪೇಳ್ವೆನೇನ || ೧೬೧ ||

“ಅಚ್ಚಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಾವನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಗರುಡನ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆ ಬೇಕೆ? ನಿನ್ನಲ್ಲೇನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದೇ ಸರಿ” ಎಂದು ಘನತೆಯ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು. || ೧೫೫ || “ಎಲೈ ರಾವಣನೇ, ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹಿಟ್ಟಿನಂತೆ ಪುಡಿಮಾಡುವೆನು, ದೊಡ್ಡ ಮಾರಿದೇವತೆಯನ್ನು ಓಡಿಸುವೆನು. ಸಿಂಹವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ತರುವೆನು” ಎಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುವ ಬಾಲಕರು ರಣಶೂರರಾಗುವರೆ? || ೧೫೬ || ಸಿಡಿಲನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆನು, ಬಡಬಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಮೆಟ್ಟಿ ಕೊಂಡು ನಡೆಯುವೆನು, ಸಮುದ್ರವನ್ನೇ ಸುರ್ರೆಂದು ಕುಡಿಯುವೆನು—ಎನ್ನುವ ವಚನಶೂರರು, ರಣಶೂರರನ್ನು ಸೋಲಿಸ ಬಲ್ಲರೆ? || ೧೫೭ || ರಾವಣನೇ, ಭೂಮಿ ಮೇಲಕ್ಕೆದ್ದರೆ ಕಾಲ ಹೆಬ್ಬರಲಿನಲ್ಲಿ ಒತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವೆನು—ಆಕಾಶವು ಬೀಳುವುದಾದರೆ ಖಡ್ಗದ ತುದಿಯಿಂದ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುವೆನು—ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರು ಸಮರಶೂರರಾಗುವರೆ? || ೧೫೮ || ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಮಿತಿಯೆನಿಸುವಷ್ಟೇ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡದೆ, ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಿ, ಶರೀರಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳದೆ ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕಾದಾಡಿ ಯಾಕೆ ನಾಯುತ್ತಿ? || ೧೫೯ || ಆಗ ರಾವಣನು—“ಕೊಲ್ವವವರು ಯಾರು? ಗೆಲ್ಲುವವರು ಯಾರು? ವಿಜಯಶ್ರೀಯು ವೀರರ ದೇಹದಲ್ಲೇ ನೆಲಸುವಳು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸೋಲುವ ಮಾತೇಕೆ? ನೀನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲು—ಆಗ ನೀನು ಬದುಕುವ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು” ಎಂದು ರಾಘವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೧೬೦ || ರಾವಣನು ಆ ಸಮರಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುವಿನಿಂದ ಬಂದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿದನು. ಅಶ್ವಾರೋಹಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ

¹ ಉಚ್ಚರಣೆಯು ನಿನ್ನೊಳಗೆ (ಕ). ² ನೆಸಗುವದೆಂದು (ಚ). ³ ಹೆಮ್ಮಾರಿಯ ಮುಟ್ಟಿ ಬಂದನು (ಚ). ⁴ ↓ (ಕ). ⁵ ಮಾತನುಳಿದು (ಕ). ⁶ ಬಹುವಚನದ ಮಾತು ಗಲಿಗಳಾಗುವರೆ (ಕ). ⁷ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಡಿದರೆ | ಕೈಯಾರವೆ ಕೊಳುಗುಳವು (ಕ). ⁸ ತತ್ತ್ವ (ಚ). ⁹ ವೃಥಾಯಾಕೆ (ಕ). ೧೬೦—ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಚ ದಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯವಿದೆ.—ಕೊಲ್ವವರಾರುಂಟೆನುತ ನನ್ನನು ಬಂದು | ಕಾಲ್ಪಿಡಿಹಸಸವರತ ||

ನಿಲ್ವವರಾರು ಸಮರಕೆಂದು ರಾವಣ | ಮೇಲ್ವಾಯ್ತು ನುಡಿದ ರಾಘವನ ||

¹⁰ ಸರಲಗಳ ರುಂಡಿಗೆ ಪೊಯ್ಯ (ಚ).

ಒತ್ತಿಗೆ ಸೇರಿದಾನೆಯ ತಿವಿನನು ನು | ಗೊತ್ತವ ರಥವ ರಥಿಕರ¹ ||

ತತ್ತಲದಱವ ರಾಘವನ ರಾವಣನೃಪ | ಮತ್ತಲಸುವ ರಣದೊಳಗೆ

|| ೧೬೨ ||

ವಿಕ್ರಮನಹುನಹುದಹುದೆಲಿ² ನೀನರ್ಥ | ಚಕ್ರಿಯೆಂಬುದನಱದಿಹೆನು ||

ಶಕ್ರ ಮೆಚ್ಚಲು ನನ್ನ ಗೆಲದಿರ್ಪುದು³ ನಿನ್ನ | ದಕ್ರಮವೆಂದು ನುಡಿದನು

|| ೧೬೩ ||

ಹೀ ಹೇಳಿಕೆಯ ಮಾತ ನುಡಿದು ಭಂಗಿಸುವರೆ | ಯಾಹವದೊಳು ನಾ ನಿನ್ನ ||

ರೂಹನಳಿಯದೆ ಬಿಟ್ಟಿಹೆನೆ ಬಿಡೆನು ನನ್ನ | ಸಾಹಸವನು ನೋಡು ನೀನು

|| ೧೬೪ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ದಶವದನಗೆ ರಾಘವ | ನೆಂದನು ನೀನೀ ರಣದಿ ||

ಇಂದು ಬದುಕಿ ಪೋದೊಡೆ⁴ ಬದುಕಿದೆ ನಿನ | ಗೆಂದೆಂದಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ⁵

|| ೧೬೫ ||

ಅಲೆವಟ್ಟಿಲ ಗಾಳಿಗೆ ಮುಱುವುದೆ ಮೇಘ | ಜಾಲ ರಾಘವ ನೀನೆಚ್ಚ ||

ಕೋಲು ನಿಲುವವೆಯೆಂದೆನುತೆಚ್ಚ ಶರಗಳ⁶ | ತೇಲ ನೂಕಿದನವನಬಲಿ

|| ೧೬೬ ||

ಅನೆಯಿಂದಾನೆಯ ಕುದುರೆಯಿಂ ಕುದುರೆಯ | ನಾನದೆ ರಥದಿ⁷ ರಥಗಳ ||

ಅ ನರಪತಿಯಿಟ್ಟು ಕಡಹಿದ ಚತುರಂಗ | ಸೇನೆಯನೊಂದು ನಿಮಿಷದಿ

|| ೧೬೭ ||

ಅದ ಕಂಡು ರಾವಣ ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂ | ದಿದಕಾವುದು ಕಾರ್ಯವೆಂದು ||

ಎದೆಯೊಳಗೆಣಿಸಿದ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಗೆ | ಸದನವೆಂದೆಣಿಸಿದ ಕಪಟ

|| ೧೬೮ ||

ದನು ತುಂಡರಸರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು ಆ ರಾವಣನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಏನೆನ್ನಂ | || ೧೬೧ || ರಾವಣನು ಸಮರದಲ್ಲಿ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಆನೆಗಳನ್ನು ತಿವಿದನು ನುಗ್ಗೊತ್ತಿ ಬರುವ ರಥಗಳನ್ನೂ ರಥಿಕರನ್ನೂ ತುಂಡರಿಸಿ, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದನು || ೧೬೨ || ಎಲೋ, ನೀನು ವರಾಕ್ರಮಿಯೆಂಬುದನ್ನೂ ಅರ್ಧಚಕ್ರೇಶ್ವರನೆಂಬುದನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮವಿದ್ದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಗೆಲ್ಲದಿರುವುದು ತಪ್ಪು—ಎಂದು ರಾವಣನೆಂದನು || ೧೬೩ || ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೀಯಾಳಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಭಂಗಪಡಿಸುವೆಯಾ? ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸದೆ ಬಿಡೆನು ನನ್ನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೀನು ನೋಡು—ಎಂದನು. || ೧೬೪ || ಹೀಗೆ ರಾವಣನು ಹೇಳಲು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆಂದನು—“ನೀನು ಇಂದಿನ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಹೋದರೆ ಬದುಕಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ ಆ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಮರಣವಿಲ್ಲ” || ೧೬೫ || ಎಲೈ ರಾಮನೇ, ಮೋಡಗಳ ಸಮೂಹವು ಬೀಸಣಿಗೆಯ ಗಾಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುವುದೇ? ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವ ಬಾಣಗಳು ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲವೇ? ಎನ್ನುತ್ತ, ರಾವಣನು ಬಾಣಗಳಿಂದ ತೇಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು || ೧೬೬ || ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅನೆಯಿಂದ ಅನೆಯನ್ನು, ಕುದುರೆಯಿಂದ ಕುದುರೆಯನ್ನು, ರಥದಿಂದ ರಥಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು, ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರದಲ್ಲೇ ರಾವಣನ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಡಹಿದನು || ೧೬೭ || ಅದನ್ನು ಕಂಡು ರಾವಣನು ಸಿಟ್ಟಿನ ಆಡಂಬರವನ್ನು ತಾಳಿ, ಇನ್ನು ಮಾಡುವುದೇನೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ಇನ್ನು ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಶ್ರಯಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದನು || ೧೬೮ || ಶ್ರೀರಾಮನ ಗೆಲುವನ್ನು ಭಂಗಿಸಬೇಕೆಂದು ರಾವಣನು ಮಾಯಾ

¹ ರಥದ ನಾಯಕರ (ಚ) ² ವಿಕ್ರಮನಹುದದನಾ ಬಲ್ಲಿ (ಚ) ³ ಗೆಲದಿರ್ಪುದು (ಚ) ⁴ ಬದುಕಿದಮೇ | ನೆಂದೆಂದಿಗೆ ಸಾವು

ದಿಲ್ಲ (ಚ) ⁵ ಸರಲುಳ (ಕ) ⁶ ರಥದ (ಚ)

ಗೆಲಹ¹ ಮುಱಿಯಬೇಕೆಂದವ ವಿದ್ಯಾ । ಬಲದಿಂದಲಾ ಜಾನಕಿಯೆ ॥
ತಲೆಯ ಕೊಯ್ದಿಡಲದ ಕಂಡು ಶ್ರೀರಾಮನು । ಸಲೆ ಮೂರ್ಛಿತನಾದನಬಲೆ ॥ ೧೭೯ ॥

ಅಡಗಿತು ಮಿಡುಕುದಾಣದೊಳಸು ಕಂಗಳು । ಪಡಿಗೆತ್ತವು ತನುವಿನೊಳು ॥
ನಡುಗು ಪುಟ್ಟಿತು ಸ್ವೇದ ಜನಿಸಿತು ರಘುನಾಥ । ನುಡಿಗಿಟ್ಟು ಮೌನವಿಡಿದನು² ॥ ೧೮೦ ॥

ತನು ಮನ ಕೂಡಿದ ಕೋಮಲೆಯರುಗಳಿ । ಗನುವರೆ³ ಬರಲದ ಕಂಡು ॥
ತನು ಮನ ವಚನಕೆ ಮುನಿ ಬಾರದೆ ಬಾಳ್ವ । ಮನುಜರಾರಂಬುಜನೇತ್ರ ॥ ೧೮೧ ॥

ತೋಱುದಾದವಳ ಪೂರ್ವದ ನೇಹ ಮನದಿ ಕಾ । ಲೂಱಲವನಿಗಾ⁴ ತೆಱನ ॥
ಮೀಱು ನಡೆಯಲೀಯದು ಪೂರ್ವಸುಕೃತವ । ಮೀಱುವರಾರು ಮೀನಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೮೨ ॥

ಮೋಹನೀಯ ಕರ್ಮ ಬಂದಡ್ಡಲಾಗಲು⁵ । ದೇಹ⁶ಗಳನು ಹುಚ್ಚುಮಾಡಿ ॥
ಸಾಹಸಗಡಿಸದೆ⁷ ಬಿಡದು ಬಿಡದುವದು⁸ । ಬಾಹುಲ್ಯ ಕರ್ಮ ಕರ್ಮದೊಳು ॥ ೧೮೩ ॥

ಸಕಲ ಶೀತಳ ಕ್ರಿಯೆಯನು ಮಾಡಿ ಮನಸಿನ । ವಿಕಲ ಪರೆಯಲೆಚ್ಚತ್ತು ॥
ಅಕಲಂಕಚರಿತನು⁹ ನೆನೆದನಂದೊಯ್ಯನೆ । ಮಕರಾಂಕವಿಜಯನಂಘ್ರಿಯನು ॥ ೧೮೪ ॥

ಬಳಿಕ ವಿಭೀಷಣ ಬಂದು ನಮ್ಮಣ್ಣನ । ತಳವಿದು ಜಗದಂಬಿಕೆಗೆ ॥
ಮುಳಿವವರಿಲ್ಲದು¹⁰ ನಿಜವೆಂದು ಪೇಳಲು । ತಿಳಿದುದು ಮೂರ್ಛಿತವನಿಗೆ ॥ ೧೮೫ ॥

ಜನ ಜನಯಿನಿಸಜ್ಞಾನತೆ¹¹ ಯೆನ್ನೊಳು । ಜನಸಿತಲಾಯೆಂದು ತನ್ನ ॥
ಮನಸಿನೊಳಗೆ ನೊಂದನೊಯ್ಯನೆ ಲೋಕದ¹² । ಜನನಾಥನಂತಲ್ಲದವನು ॥ ೧೮೬ ॥

ವಿದ್ಯೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, ಸೀತೆಯ ಕೃತಕ ತಿರಸ್ಸನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ಮುಂದೆ ಬೀಳಿಸಿದನು. ಎಲೈ ಚೇಳಿ
ನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪಿದನು. ॥ ೧೭೯ ॥ ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ನಾಡಿಬಡಿತ ನಿಂತಂತೆ ಕಂಡಿತು.
ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಿದವು ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಡುಕವುಂಟಾಗಿ, ಬೆವರು, ಮಾತಿಲ್ಲವಾಗಿ, ಮೌನವನ್ನು ತಾಳಿದನು. ॥ ೧೮೦ ॥
ದೇಹ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಪತ್ತಿಯರಿಗೆ ಅವತ್ತು ಉಂಟಾದಾಗ ದೇಹ-ಮನಸ್ಸು-ವಚನಗಳೆಂಬ ತ್ರಿಕರಣಗಳಿಗೆ
ವಿಸ್ಮರಣೆ ಬಾರದಿರುವ ಮಾನವರು ಯಾರಿರುವರು? ॥ ೧೮೧ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನ ಮನದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ
ಹಿಂದಿನ ಪ್ರೀತಿ ಭಾವನೆಯು ನೆಲಸಿತು. ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯಲು ರಾಮನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ ಪೂರ್ವಾರ್ಜಿತವನ್ನು ಮೀರಲು
ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ? ॥ ೧೮೨ ॥ ಘಾತಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಮೋಹನೀಯ ಕರ್ಮವು ಬಂದು ಅಡ್ಡವಾದಾಗ
ಅದು ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಹೀಗೆ ಹುಚ್ಚುಗೊಳಿಸಿ, ಸಾಹಸಹೀನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ॥ ೧೮೩ ॥
ಆಗ ಮಾಡಿದ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರದಿಂದ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ತಾಳಿ. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿಕಳತೆಯನ್ನು ಕಳೆದು, ನಿರ್ಮಲ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳ
ಶ್ರೀರಾಮನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಜನೇಶ್ವರನ ವಾದವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದನು. ॥ ೧೮೪ ॥ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿಭೀಷಣನು ಬಂದು—
“ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮಣ್ಣನಾದ ರಾವಣನ ಕವಟವಾಗಿದೆ. ಲೋಕಮಾತೆಯಾದ ಸೀತೆಗೆ ಕೇಡೇನಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿಜ” ಎಂದು
ದೇಳಿದನು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಆಗ ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಎದ್ದನು. ॥ ೧೮೫ ॥ ಲೋಕದ ಇತರ ರಾಜನಂತೆ ಅಲ್ಲವಾಗಿರುವ

¹ ಬಲದ (ಚ). ² ಮೌನವಡಿದನು (ಚ). ³ ಯರುಗತನುವರೆ (ಕ) ⁴ ಕಾಲೂರಬಿಲ್ಲವನಿಗಾ (ಚ). ⁵ ಬಂದವು ಲಾಗವು (ಕ) ⁶ ದೇಹ (ಚ).
⁷ ಸಾಹಸವಡಿಸದೆ (ಚ) ⁸ ವಧು (ಕ). ⁹ ಚರಿತನ (ಚ). ¹⁰ ಮುಳಿವವರಿಲ್ಲದು (ಚ). ¹¹ ಯೂತಜ್ಞಾನತ (ಚ) ¹² ನೊಯ್ಯನೊಂದದ (ಕ).

ಬಿಟ್ಟಿತು ಮುಖವೆ ಬಳಿಕ ಸೇಸರಿಸಿಕೊಂಡು | ಪುಟ್ಟಿತು ಮೋಸದಿಂದನೆಗೆ ||

ಕಟ್ಟಿತು ಕಾರ್ಯನೇನುತ ರಾಮಚಂದ್ರನು | ದಿಟ್ಟ ಮನಸನಾದನೆಬಲೆ

|| ೧೭೭ ||

ಎಲ್ಲ ಕಲಿತೆಯೊ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯ ನೀ | ನೆಲ್ಲಿಯಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದೆಯೊ¹ ||

ಎಲ್ಲ ಕಲಿತೆಯೊ ಕೌಳಿಕನ ದಶಾಸ್ತ್ರ ನೀ | ನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆಯೊ ಚಿತ್ರವಿದು

|| ೧೭೮ ||

ಗೋವಿಂದಗತಿಯನಭ್ಯಾಸಿಸಿದಾಚಾರ್ಯ | ನಾವನ ಗುರು ನಿನಗೆನುತ² ||

ಈ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಜೀವಿಪುದು ನಿನಗಲ್ಲದೆ | ಯಾವ ನೀರರಿಗುಂಟು ಖಚರ

|| ೧೭೯ ||

ಕಳನೆಂಬುದು³ ಕಾಳಗದಲ್ಲ ನೀರರಿ | ಗಳುಕಿದವರಿಗೆ ಸಲುವುದು ||

ಉಳಿದರಿಗಿದು ಸಲ್ಲದು ಸಲ್ಲದು ರಾ | ನಳ ನಿನ್ನ ಕುಲವಿದ್ಯೆ ಕಳವು

|| ೧೮೦ ||

ಎಂದು ಪಚಾರಿಸಿ ಕೋನಾಟೋಪದಿಂದ | ದಂದೆಚ್ಚು ಶರತಾಗಲೊಡನೆ ||

ನೊಂದು ತಿಟ್ಟನೆ⁴ ಬಂದು ರಥವಲಗೆಯ ನೆಮ್ಮಿ | ನಿಂದನು ರಾವಣ ನೃಪತಿ

|| ೧೮೧ ||

ಹೋ ಹೋ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸಿಕ್ಕಿದ ದಶಕಂಠ | ನಾಹವದೊಳು ರಾಘವಗೆ |

ಸಾಹಸಿಗರು ಬನ್ನಿ ಬನ್ನಿಯೆನುತ ಬಂದು | ನೋಹರಿಸಿತು ಪಡೆಯನನ⁵

|| ೧೮೨ ||

ಮುಖವೆ ತಿಳಿದು ಮನದೊಳಗತಿ ಕೋಪಾಗ್ನಿ | ಗಱುಗಟ್ಟಿ ರಾವಣ ನೃಪತಿ⁶ ||

⁷ಹೆಣಸಾರದೆ ಹೆದರಿದೆಯೆಸಲಾ ಕಣೆ | ತಣುಬಿ ನೋಯಿಸಿತು ರಾಘವನ⁷

|| ೧೮೩ ||

ಶ್ರೀರಾಮನು ಆಗ—‘ಹೇ ಜಿನೇಶನೇ, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಜ್ಞಾನವು ಉಂಟಾಯಿತೇ? ಎನ್ನುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ನೊಂದು ಕೊಂಡನು || ೧೭೬ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಮರವೆಯು ತೊಲಗಿತು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಅವನು “ಏನೋ ಮಾಯೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಅವಸ್ಥೆಯಾಯಿತು ಕಾರ್ಯವು ಕೆಟ್ಟಿತು” ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಆ ಮೇಲೆ ದೃಢಚಿತ್ತನಾದನು || ೧೭೭ || ‘ಎಲೈ ದಶಮುಖನೇ, ಈ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆ? ಎಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದೆ? ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಈ ಮೋಸಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಕಲಿತಿರುವೆ? ಹೇಳು || ೧೭೮ || ಈ ಇಂದ್ರಜಾಲದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನು ಯಾವ ಆಚಾರ್ಯನಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿದೆ? ನಿನ್ನ ಈ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಗುರು ಯಾರು? ಈ ಕವಟ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಯೋಗ್ಯತೆ ನಿನಗಲ್ಲದ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಅಲ್ಲ || ೧೭೯ || ಎಲೋ ರಾವಣ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರರಿಗೆ ಹೆದರಿ ದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಳ್ಳತನವೆಂಬುದು ಸಲ್ಲಬಹುದು ಉಳಿದವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಲಾರದು ಕಳವೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಕುಲವಿದ್ಯೆಯೇ ಆಗಿದೆ || ೧೮೦ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ರಾವಣನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಚಾರಿಸಿ (ನಿಂದಿಸಿ) ಕ್ರೋಧದ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು ಅದು ತಗಲಿದೊಡನೆ ರಾವಣನು ನೊಂದು ಬಂದು, ತನ್ನ ರಥದ ಹಲಗೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಂತನು || ೧೮೧ || ‘ಹೋ ಹೋ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಾವಣನು ರಾಮನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದನು! ವರಾಕ್ರಮಿಗಳು ಬಿಡಿಸಲು ಬನ್ನಿ!’ ಎನ್ನುತ್ತ ಅವನ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದು ಮುತ್ತಿತು || ೧೮೨ || ರಾವಣನು ಅವ್ವರಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚತ್ತು, ಸಿಟ್ಟಿಂಟು ಬೆಂಕಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಲು, ಹಿಂಜರಿಯದೆ ಹೆದರದೆ, ರಾಮನ ಮೇಲೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಲು ಆ ಬಾಣವು ರಾಮನನ್ನು ನೋಯಿಸಿತು || ೧೮೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ರಾಮ-ರಾವಣರು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಾದಾಡುತ್ತಿರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ,

¹ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆಯೊ ಪಂಚನೆಯ (ಚ). ² ಗುರುನೀ ನಿನಗೆ (ಕ) ³ ಕಳವುದಿದುದು (ಕ) ⁴ ನಂದು ತಿಟ್ಟನೆ (ಕ) ⁵ ಮೋಹರಿಸಲು ಮತ್ತವನ (ಕ) ⁶ ರಾವಣನಾಗ (ಚ) ⁷ ಇರದೆ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರದೊಳೆಸೆಯರಾ ಬಾಣವು | ಯೆಣಗಿತು ರಾಮನ ಪದಕೆ (ಕ)

ಕೋಪದೊಳಗೆ ಯವರೀರ್ವರು¹ ಕಾಡುತಿ | ಪಾಪ ಪದದೊಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ||

ಏ ಪೊಗಳುವೆ ರಾವಣನು ಜಯಿಸದಂ | ತಾಪತ್ತನೆಸಗಿದನಬಲೆ²

|| ೧೮೪ ||

ಕಡುಗಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನುಡಿದು ರಾವಣನೊಳು | ತಡೆಯಿಕೋಯೆಂದು³ ಬಾಣವನು ||

ಕಡುಪಿಂದ ಬಿಡಲದು ಶಿರವನೊಯ್ಯನೆ ಯಿ | ಕೃಡಿ ನಾಡಿತಾ ಕ್ಷಣದೊಳಗೆ

|| ೧೮೫ ||

ಒಂದು ಶಿರವ ಬಾಣ ಕೊಳಲೊಡ್ಡುವ ಮು | ತೊಂದು ತಲೆಯನದು ಪಱಿಯೆ ||

ಅಂದದಕೊಡ್ಡುವ ಪ್ರತಿಯು ನಾಯಾವಿದ್ಯೆ | ಯಿಂದ ರಾವಣನಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

|| ೧೮೬ ||

ತೊಟ್ಟಿಚ್ಚ ಬಾಣ⁴ ತೀರಿದವು ಕೈಯಿಂದಲಿ | ಯಿಟ್ಟ⁵ ಕೈದುಗಳು ಮುಗಿದವು ||

ತುಟ್ಟಿ ನೋಡಲು ಕೈದು ಕಣ್ಣೆ⁶ ಕಾಣಿಸದಿರೆ | ಕೆಟ್ಟಿತು ಕಾರ್ಯವೆಂದೆನುತ⁷

|| ೧೮೭ ||

ಎಡಬಲವನು ನೋಡಿ ಕೈದು ಸಂದಿಸದಿರೆ | ಕಡುನೊಂದು ದಶಶಿರ ತಾನು ||

ಪಿಡಿದಿದರ್ ಚಕ್ರದಿಂದಿಟ್ಟನು ನವಗಿದು | ಕಡೆಯೆಂದು⁷ ನುಡಿದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ⁷

|| ೧೮೮ ||

ಇವನ ರಶ್ಮಿಯನಾ ಚಕ್ರ ಬಾಯ್ದಾರೆಯ | ನೊನೆಯೊಳುಗುಳುತ ಭೀತಿಯನು |

ಜನಿಯಿಸುತವೆ ನಿಟ್ಟಿಪರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ | ಗನುಕೂಲನಾದಾ ಕ್ಷಣದಿ

|| ೧೮೯ ||

ದಶಕಂಠನ ಜಯವೆಣ್ಣು ಲಕ್ಷ್ಮಣಿಗೆ ನೋ | ಹಿಸಿ ತನ್ನ ಕೈಯೊಳಗೆಸೆವ ||

ಪೊಸ ರನ್ನದ ಕಂಕಣವನಟ್ಟಿದಳೆನ | ಲೆಸೆದುದು ಚಕ್ರ ಕೈಯೊಳಗೆ

|| ೧೯೦ ||

ದಶಶಿರ ನೃಪನಿಟ್ಟ ಚಕ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನು | ಮುಸುಕಲಮ್ಮದೆ ಬಲವಂದು ||

ಬೆಸನ ಕೊಡೆನಲೆಂದನು ಲಂಕೇಶನ | ದಶಶಿರವನು ತಹುದೆನಲು

|| ೧೯೧ ||

ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಬಂದು, ರಾವಣನು ಜಯಿಸದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನೊಡ್ಡಿದನು || ೧೮೪ || ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು 'ಎಲೈ ರಾವಣನೇ ಇಕೋ ತಡೆದುಕೋ' ಎಂದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಒಂದು ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಬಾಣವು ರಾವಣನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಭೇದಿಸಿತು. || ೧೮೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಒಂದು ಬಾಣವು ರಾವಣನ ಒಂದು ತಲೆಯನ್ನು ತುಂಡರಿಸಲು, ರಾವಣನು ಇನ್ನೊಂದು ತಲೆಯನ್ನೊಡ್ಡಿದನು ಅದು ತುಂಡಾಗಲು ಮತ್ತೊಂದು ತಲೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತಲೆಗಳನ್ನೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದನು || ೧೮೬ || ರಾವಣನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲ ತೀರಿದವು, ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದವು, ಆ ಮೇಲೆ ಆಯುಧವೊಂದೂ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದಿರಲು, "ಅಯ್ಯೋ ಕಾರ್ಯ ಕೆಟ್ಟಿತು" ಎಂದುಕೊಂಡನು. || ೧೮೭ || ರಾವಣನು ಅಚೇಚೆ ನೋಡಿದಾಗ ಯಾವುದೊಂದು ಆಯುಧವೂ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ ದಿರಲು. ಬಹಳವಾಗಿ ನೊಂದು "ನಮಗಿದು ಕೊನೆಯ ಆಯುಧ"ವೆಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಚಕ್ರವನ್ನೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. || ೧೮೮ || ರಾವಣನು ಬಿಟ್ಟ ಚಕ್ರವು ತನ್ನ ಬಾಯಿಯ ಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಭೀತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಯೇ ಬಂದಿತು || ೧೮೯ || ರಾವಣನ ಜಯಾಂಗನೆಯು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮೇಲೆ ಮೋಹತಾಳಿ. ತನ್ನ ಕೈಯ ಹೊಸತಾದ ರತ್ನದ ಕಂಕಣವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಳೋ ಎಂಬಂತೆ, ಆ ಚಕ್ರವು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸಿತು. || ೧೯೦ || ರಾವಣನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಆ ಚಕ್ರವು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು

¹ ಈ ಪರಿಯೊಳಗವರೀರ್ವರು (ಚ) ² ರಾವಣನ ತಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮ | ನಾ ಪದದೊಳು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು (ಕ). ³ ಕಡುಗೋಪದೊಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಂದು ರಾವಣ | ಕಡೆಯಬೇಕೆಂದು (ಚ). ⁴ ತಿರಿಗಿದವು ಕೈಯಿಂದಲಿಟ್ಟ (ಚ) ⁵ ಕಣ (ಕ) ⁶ ಕಾರ್ಯವಿನ್ನೆನುತ (ಚ). ⁷ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೃಪನ (ಚ)

ತಿರುಗಿ ಪೋದುದು ಚಕ್ರ ಮಾಯಾವಿದ್ಯೆಯ | ಶಿರನನುಳಿದು ರಾವಣನ ||
ಸಿರ ಪತ್ತನರಿದು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲಂದಾ ಚಕ್ರ | ತಿರುಗಿತು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಡೆಗೆ

|| ೧೯೨ ||

ನೋಡಿದನಾ ಚಕ್ರದ ವಿಕ್ರಮವ ಕೊಂ | ಡಾಡಿಯದರ ತೆಪ್ಪನೊಡು ||
ಮಾಡಿದ ಪೂಜೆಯನತಿಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾ¹ | ನಾಡುವನೇನ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೧೯೩ ||

ಪುಣ್ಯನಿರಲು ಪುರಮಪ್ಪುದು ಘೋರಾ | ರಣ್ಯನಾವನಿಗಾವ² ಕಾರ್ಯ ||
ಗಣ್ಯವಲ್ಲವ ಪಿಡಿದೊಡೆ ಸಾಕ್ಷಾಣ ಹಿ | ರಣ್ಯಮಪ್ಪುದು ಮೃಗನಯನೆ

|| ೧೯೪ ||

ಪೊಡವಿಗೆ ದಶಕಂಠರ ಕಡೆಯಲು ಕೆಟ್ಟು | ಪಡೆಯೋಡುತಿರಲರಿಸೇನೆ ||
ಕಡಿದುದು³ ಕೆಲಬರ ಕೆಲಬರನೊಯ್ಯನೆ | ಪಿಡಿಯಾಳಾಗಿ ಪಿಡಿದರು

|| ೧೯೫ ||

ಪಿಡಿಸಿದ ಧರ್ಮಗಳೆಯ ಪಿಡಿಯಾಳನು | ಬಿಡಿಸಿದ ದೊರೆದೊರೆಗಳಿಗೆ ||
ಕೊಡಿಸಿದನುಡುಗೊಪ್ಪಿಗಳ ರಾಮಚಂದ್ರನು⁴ | ನಡೆಸಿದ ಲಂಕೆಗೆ ಪಡೆಯ

|| ೧೯೬ ||

ಒಪ್ಪಲಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಧರ್ಮಗಳೆಯ ಕೇಳ್ತು | ಮುಱಿದೋಡುವ ಪಡೆ ನಿಂದು ||
ಉಪುವ ದೊರೆಗಳು ಬಂದಾ ಶ್ರೀರಾಮನಿ⁵ | ಗೆಪ್ಪಿದರತಿ ಭೀತಿಯಲಿ

|| ೧೯೭ ||

ಕಂಡರು ಮುಕುಟಬದ್ಧರು ಮಂಡಳಿಕರು | ಕಂಡರು ವಿದ್ಯಾಧರರು ||
ಕಂಡರು ಸಚಿವರು ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳು | ಕಂಡರು ರಾಘವನಡಿಯ

|| ೧೯೮ ||

ಗಜಬಜವಲ್ಲಲ್ಲಿ ನಿಂದುದು ಕಾಣುತ | ಪ್ರಜೆ ಪರಿವಾರ ನಾಯಕರು ||
ಸುಜನರು ತೇಜಸ್ವರು ಬಂದು ಕಂಡರು | ನಿಜದಿಂದ ರಾಘವನಡಿಯ

|| ೧೯೯ ||

ಪ್ರತಿಭಟಿಸದೆ, ಅವನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಬಂದು “ನನಗೆ ಅವ್ವಣೆಯೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳಿತು ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು “ರಾವಣನ ಹತ್ತು ತಲೆಗಳನ್ನು ತಾ’ ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು || ೧೯೦ || ಆ ಚಕ್ರವು ತಿರುಗಿ ಹೋಗಿ. ರಾವಣನ ಮಾಯಕದ ತಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಆತನ ಹತ್ತು ತಲೆಗಳನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿತು || ೧೯೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿ ನಿಯೇ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆ ಚಕ್ರದ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಅದನ್ನು ಕ್ರಮವರಿತು ಹೊಗಳಿ ಅದನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು ಅದನ್ನು ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ! || ೧೯೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೇ ಆಗಲಿ, ಪುಣ್ಯವಿದ್ದರೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಾಡು ಪಟ್ಟಣವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವುದು ಯಾವ ಕೆಲಸವೂ ಅವನಿಗೆ ಗಣನೀಯವಲ್ಲ, ಅವನು ಹಿಡಿದ ಕಲ್ಲು ಚೆನ್ನವಾಗುವುದು || ೧೯೩ || ರಾವಣನು ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳಲು ಅವನ ಸೈನ್ಯವು ದಿಕ್ಕುಗೆಟ್ಟು ಓಡಿತು, ಚದರಿಹೋಯಿತು ಆಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಕಡೆಯವರು ಅವರಲ್ಲಿ ಹಲವರನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರು || ೧೯೪ || ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಧರ್ಮದ ಹಳೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದನು, ರಾವಣನು ಸೆರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಂಧ ವಿಮೋಚನೆ ಮಾಡಿದನು ರಾಜರುಗಳಿ ಗೆಲ್ಲ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು, ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಲಂಕೆಯೊಳಗೆ ನಡೆಸಿದನು || ೧೯೫ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಉದಿಸಿದ ಧರ್ಮಗಳೆಗಳ ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನ್ಯವು ನಿಂತಿತು ಆ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜರು ಬಂದು ಬಹಳ ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು || ೧೯೬ || ಕಿರೀಟಧಾರಿಗಳೂ, ಮಂಡಲಾಧಿಪತಿಗಳೂ, ವಿದ್ಯಾ ಧರರು, ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು || ೧೯೭ || ಸೈನ್ಯದ ಗೊಂದ

¹ ಯಿಂದದನಾಡುವನೇನ (ಚ) ² ಘೋರಾರಾಣ್ಯವನಿಗಾವ (ಚ) ³ ನಿಂದುದು (ಕ) ⁴ ರಾಮಚಂದ್ರನಿ (ಕ) ⁵ ಬಂದಾ ರಾಮ ಚಂದ್ರನಿ (ಚ)

ಉಡುಗೊಟಿವೆರಸಿಯಭಯವಿತ್ತು ವಿನಯವ | ನುಡಿದು ದಶಾಸ್ತ್ರ ರಣದಲಿ ||

ನುಡಿದನೆಂದೆಣಿಸಲು ಬೇಡ ವಿಭೀಷಣ | ಪೊಡೆಯ ನಿಮಗೆ ಸುಖಮಿಹುದು || ೨೦೦ ||

ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿ ಲಂಕೆಯ ಜನಪದ | ಕಂದು ಭೀತಿಗಳನು ಬಿಡಿಸಿ ||

ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು ರಾಮಚಂದ್ರ ಲಂಕೆಯ ಭೋ | ಯೆಂದೂ ಕೊಂಡಾಡೆ ನಂದಿಗಳು || ೨೦೧ ||

ನರನಾಥಾಹಿತ ಶೋಣಿತ ಪಂಕಿಲ | ನರ ಖಡ್ಗಧಾರಾ ಪಥದೆ ||

ಸಿರಿವೆಣ್ಣು ಬಂದುದು ಜಸವೆಣ್ಣು ಪೊಡುದು | ಸಿರಿದು ಕೌತುಕವಂಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೨೦೨ ||

ಭೇರಿಯ ದನಿ¹ ನಿಸ್ಸಾಳದ ರವವಂ | ದಾ ರಾಯಗಿಡುಬಿಡಿ ನಿನದ² ||

ಭೂರಿನಾಡ್ಯದ ಬಲು ಘೋಷನೆಸೆಯಲಂ | ದಾ ರಾಯ ಪೊಕ್ಕ ಲಂಕೆಯನು || ೨೦೩ ||

ಉಭಯ ಬಲದ ಕೋಟಾಕೋಟಿ ವಾದ್ಯದ | ರಭಸದಿಂದಾ ನಗರವನು ||

ಶುಭ ಲಗ್ನದಿಂ ಪೊಕ್ಕರವರು ಪೊಗುವುದೇನು | ಶುಭಪುಣ್ಯರಿಗರಿದಲ್ಲ || ೨೦೪ ||

ಆ ರಾವಣನ ಜಸ ಜಯ ಸಿರಿ ಭೂರವಂ | ಯಾ ರಾಮಚಂದ್ರಗೆ ಸೋಲ್ಲು ||

ಸಾರಿದಳೆನೆ ಪುಣ್ಯವುಳ್ಳರನಾರಾರು | ಸಾರರು ಸಾಮಜಗಮನೆ || ೨೦೫ ||

ಸುರರು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಪೊಗಳುತಿರೆ ಜ್ಯೋತಿ | ಸ್ವರುಗಳು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು ||

ಉರಗನಾಯಕರು ಬಣ್ಣ ಸುತಿರೆ ಲಂಕೆಯ | ಹರುಷದಿಂ ಪೊಕ್ಕ ಶ್ರೀರಾಮ³ || ೨೦೬ ||

ಲವು ಸ್ತಬ್ಧವಾಯಿತು ರಾವಣನ ಪ್ರಜೆಗಳು. ಪರಿವಾರದವರು. ನತ್ತುರುಷರು. ಕುದುರೆ ಸವಾರರು,—ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲ ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಚರಣವನ್ನು ಕಂಡರು. || ೧೯೯ || ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಧೈರ್ಯೋಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ. ವಿನಯ ವಚನವನ್ನಾಡುತ್ತ—‘ರಾವಣನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಡಿದನೆಂದು ಬೇಸರಗೊಳ್ಳಬೇಡಿ. ನಿಮಗಿನ್ನು ಒಡೆಯನಾಗಿ ವಿಭೀಷಣನಿರುವನು. ನೀವು ಸುಖದಿಂದ ಇರಿ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು || ೨೦೦ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ. ಲಂಕಾನಿವಾಸಿಗಳ ಭಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಬಂದು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಆಗ ಸ್ತುತಿವಾರಕರು ಭೋ ಯೆಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. || ೨೦೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಶ್ರೀರಾಮನ ವೈರಿಗಳ ರಕ್ತದಿಂದ ಕೆನರಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಖಡ್ಗ ಧಾರೆಯೆಂಬ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಬಂದಳು, ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಹೋದಳು—ಆರ್ಥಾತ್. ಕೀರ್ತಿಯು ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಇದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ. || ೨೦೨ || ಭೇರಿಯ ಧ್ವನಿಯೂ ನಿಸ್ಸಾಳಗಳ ಶಬ್ದವೂ ಗಿಡುಬಿಡಿಗಳೆಂಬ ವಾದ್ಯಗಳ ನಿನಾದವೂ ಬಹುವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳ ಘೋಷವೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರಲು ಆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. || ೨೦೩ || ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಸೈನ್ಯದ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಳೆಯ ವಾದ್ಯದ ಗದ್ದಲದೊಡನೆ, ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಆ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಶುಭಕರವಾದ ಪುಣ್ಯವಂತರಿಗೆ ಹೀಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು ಏನೊಂದೂ ಅನಾಧ್ಯ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ. || ೨೦೪ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಆ ರಾವಣನ ಕೀರ್ತಿ. ವಿಷಯ. ಐಶ್ವರ್ಯ, ಭೂಮಿ—ಎಂಬ ಶ್ರೀಯರು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೋತು ಅವನನ್ನು ಸೇರಿದರು ಪುಣ್ಯವಂತರನ್ನು ಯಾರು ತಾನೇ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ! || ೨೦೫ || ದೇವತೆಗಳು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಹೊಗಳುತ್ತಿರಲು, ಜೋಯಿಸರು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು. ಉರಗಲೋಕದ ಒಡೆಯರು ಪರ್ವತಾಸ್ಥಿರಲು ಶ್ರೀರಾಮನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು || ೨೦೬ || ಜಯವಿಲಾಸದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಜಯಜಯಕಾರ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೂ ಸಜ್ಜನ

¹ ರವ (ಚ) ² ರಾಮನಿದ್ದು ಬಿಡಿದ (ಕ) ³ ರಾಘವನು (ಚ)

ಜಯ ಜಯ ಎಂಬವನೀಸುರರಿಂದಾಗ | ಜಯವೆಂದೆಂಬ¹ ಸುಜನರಿಂ ||
 ಜಯಜಯ ಎಂದೆಂಬ ಘೋಷದಿಂ² ಪೊಕ್ಕನು | ಜಯಶೀಲನಾನದಾ³ ಪುರಿಯ || ೨೦೭ ||

ಬಂದರಮನೆಯ⁴ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ಶ್ರೀರಾಮ | ನಿಂದು ಬೆಂಬಿಡದೆ ತನ್ನೊಡನೆ ||
 ಬಂದ ಸೇನಾಶರನಿಧಿಯ ನಿರೀಕ್ಷಿಸು | ತಂದು ಸಂತಸದೊಳಿಂತೆಂದ || ೨೦೮ ||

ಕೊಡಿಸು ಬಿಡಾರ ಜೀವಿತದೊಳಗತಿಹಿತ | ನಿಡಿದು⁵ ವಿನಯದೊಡಗೂಡಿ ||
 ಪೊಡವೀಶರಿಗೆ ವಿಭೀಷಣನೆನ್ನುತಲವ | ನಡೆವುತಲರಮನೆಗಾಗಿ || ೨೦೯ ||

ಕಳುಹಿದ ಮುಕುಟಬದ್ಧರ ದೊರೆದೊರೆಗಳ | ಕಳುಹಿದ ಮಂತ್ರಿ ಮನ್ನೆಯರ ||
 ಕಳುಹಿದನರಸುಮುಕ್ತನಳಿಯಂದಿರ | ಕಳುಹಿದ ವಿದ್ಯಾಧರರ || ೨೧೦ ||

ಕಳುಹಿದ ಮಂಡಳಿಕರ ಮಂಡಲೇಶರ | ಕಳುಹಿದ ದಂಡಾಧಿಪರ ||
 ಕಳುಹಿದ ಚಂಡವಿಕ್ರಮರ⁶ ವಿದ್ಯಾಂಸರ | ಕಳುಹಿದ ಗಡಿಯ ಮನ್ನೆಯರ⁷ || ೨೧೧ ||

ಕಳುಹಿದ ತುಳುವ ಪಾರಕರ ಮೈಗಾಸಿನ | ತುಳಿಲಾಳ್ಗಳ ಮಾವತಿಗರ ||
 ಕಳುಹಿದ ಬಲು ಸಹಣಿಗಳ⁸ ಸಂತೋಷದಿಂ | ಕಳುಹಿದ ಪಾರಕತತಿಯ || ೨೧೨ ||

ತೇಜಸ್ವರ ನೇಹಿತರ⁹ ನಿಜದಿ ತನ | ಗೋಜೆವೇಳುವ ನೀತಿವಿದರ ||
 ಆ ಜನಪತಿ ಕಳುಪುತ ಪೊಕ್ಕನು ಸುರ | ರಾಜತೇಜದೊಳರಮನೆಯ || ೨೧೩ ||

ಅರಮನೆಯನು ಪೊಕ್ಕು ರಾವಣನೃಪತಿಯ | ಸಿರಿವೆಣ್ಣು ಸರಸವೇಳದೊಳು ||
 ಹರುಷದೊಳಿದರ್ಶನವನಿಗಚ್ಚುರಿಯಲ್ಲ | ಚರಮಾಂಗನಿಗೆ ಚಟುಲಾಕ್ಷಿ || ೨೧೪ ||

ರಿಂದಲೂ ವಾದ್ಯಘೋಷದಿಂದಲೂ ಲಂಕಾಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು || ೨೦೭ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಬಂದು, ಅರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲ ಮುಂದೆ ನಿಂತು, ತನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಸೈನ್ಯಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೀಗೆಂದನು || ೨೦೮ || ಎಲೈ ವಿಭೀಷಣನೆ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಹಿತಕರವಾಗಿ ಪಡಿ ಬಿಡಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸು—ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು || ೨೦೯ || ಆ ಮೇಲೆ ಕಿರೀಟಧಾರಿಗಳನ್ನೂ, ರಾಜರುಗಳನ್ನೂ, ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನೂ, ಜನನಾಯಕರನ್ನೂ, ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನೂ, ಅಳಿಯಂದಿರನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾಧರರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೨೧೦ || ಸಾಮಂತರಾಜರನ್ನೂ, ಮಂಡಲೇಶ್ವರರನ್ನೂ, ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನೂ, ಮಹಾವರಾಹ್ಮಿಗಳನ್ನೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೂ ನಾಡಿನ ಗಡಿಯ ಮುಖಂಡರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೨೧೧ || ತುಳುವಪಾರಕರನ್ನೂ, ಅಂಗರಕ್ಷಕರನ್ನೂ ಸೇವಕರನ್ನೂ, ಮಾವುತರನ್ನೂ, ಕುದುರೆ ಪಳಗಿಸುವವರನ್ನೂ, ಸ್ತುತಿಪಾರಕರನ್ನೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೨೧೨ || ಆಶ್ವಾರೂಹಿಗಳನ್ನೂ, ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೂ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ತನಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ನೀತಿಜ್ಞರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿ, ರಾಜನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು ರಾಜತೇಜದಿಂದ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು || ೨೧೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ರಾವಣೇಶ್ವರನ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಂಬ ಕಾಂತೆಯ ಸರಸವಾದ ಒಡನಾಟದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದನು ಚರಮದೇಹಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಇದೇನೂ ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದಲ್ಲ || ೨೧೪ || ಆ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮನದಲ್ಲೇ ಮರುಗುತ್ತ ಸೆರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ

¹ ಜಯ ಜಯ ಎಂಬ (ಚ) ² ಜಯ ಎಂಬ ಬಲುಘೋಷದಿಂದ ಬಂದು (ಚ) ³ ಜಯಶೀಲಗುಣಿಯಾ (ಚ) ⁴ ಬಂದು ಮನೆಯ (ಕ),

⁵ ಬಿಡಾರವನುಲುಪಿಯ ಮಾಡಿಸು | ನುಡಿದು (ಚ) ⁶ × (ಚ) ⁷ ನಾಯಕರ (ಚ) ⁸ ಸಾಣಿಗಳ (ಚ) ⁹ ನೇಹದವರ (ಚ).

ಮುಱುಕ ಮನದೊಳೊಗೆಯಲು ರಾಮಚಂದ್ರನು | ಸೆಱಿಯಿದ್ ಸೀತೆಯ ಕರಸಿ ||

ಮುಱುಗಿದೆಯಲ್ಲೆಂದುವರೆಂದು ಕಣ್ಣಿನಿ | ಗೆಱಿವುತಲುಪಚರಿಸಿದನು¹

|| ೨೦೫ ||

ಸದಮಲಚರಿತ ಸದ್ಗುಣಸಾಗರ ಚಂದ್ರ | ಮದಕರಿವೈರಿ ವಿಕ್ರಮನು ||

ಮದನವಿಜಯ ಜಿನಪದಭಕ್ತ ಮಾನವ | ಮದನನೊಪ್ಪಿದನಂಬುಜಾಕ್ಷಿ

|| ೨೦೬ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ಳಿನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೨೦೭ ||

ಇದು ಭೂಸುರನಂಶೋದ್ಯವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ನಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ |

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿನ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದುದು² ಪದಿನೆಂಟನೆಯ ಮಿಸುಪಸಂಧಿ

|| ೨೦೮ ||

ಸೀತೆಯನ್ನು ಕರೆಸಿದನು ಇದುವರೆಗೂ ನೀನು ವ್ಯಸನದಿಂದಲೇ ಇದ್ದೆಯಲ್ಲವೆ?—ಎನ್ನುತ್ತ. ಕಣ್ಣೀರು ನುರಿಸುತ್ತ. ಆಕೆಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿದನು. || ೨೦೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸದ್ಗುಣವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸುವ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವವನೂ. ಮದವೆಂಬ ಆನೆಗೆ ಸಿಂಹವರಾಕ್ರಮಿಯೂ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೂ ಜಿನನ ವಾದಭಕ್ತನೂ. ಮನುಷ್ಯರೂಪದ ಮನ್ಮಥನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸಿದನು. || ೨೦೬ || ಇಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು—ಎಂದು ಶ್ರೇಣಿಕನು ಚೇಳಿನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೨೦೭ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದವನೂ. ಅಭಿನವ ಮನ್ಮಥನೂ. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನೂ. ಜಿನಭಕ್ತನೂ, ವಿದ್ಯಾದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವವನೂ. ನಿರ್ಮಲಚಾರಿತ್ರನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪ ಮಂತ್ರಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಿಳಿಸಿರುವ ರಾಮ ವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಉಜ್ಜ್ವಲವಾದ ಸಂಧಿಯಿದು ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾಯಿತು. || ೨೦೮ ||

¹ ೨೦೫ ಈ ಪದ್ಯ ಚದ್ವಿಲ್ಲ ² ಪಡೆದತಿಜಸವೆತ್ತದು (ಕ)

೧೯. ಸಾಕೇತ ಪುರಾಗಮನ

- ಕೋಕನ ನಯನ ಕೋಕನಜಾತ ಪೂಜಿತ | ಕೋಕನ ಬಾಣ ವಿಜಯನ ||
ಕೋಕನ ಸಖತೇಜ ಮುನಿಸುವ್ರತನ ಪಾದ | ಕೋಕನಗಳಿಗೆಗುಣಗುಣನು || ೧ ||
- ಕೇತಕಿನಖದಳೆ ಕೆಂಬಜೆಯಳೆ ಅಂಬು | ಜಾತ¹ವದನೆಯಾಯತಾಕ್ಷಿ ||
ಶಾತೋದರಿಯರರಸಿ ಕೇಳು ನೀನಂಗ | ಜಾತವಿಜಯನ ಕಥೆಯನು || ೨ ||
- ಸಿತಭಾನುಮುಖಿಯತಿಹಿತ ಮಿತವಾಣಿ ಸ | ನೈತವಂತೆ ಮಾಯಾವಿದೂರ ||
ಶತಪತ್ರನಯನೆ ಲಾಲಿಸು ನಿನ್ನಸುವಿಗೆ | ಹಿತಮಪ್ಪ ಕಥೆಯ ಪೇಳುವೆನು || ೩ ||
- ಮಡದಿ ರನ್ನಳಿ² ಮದದಾನೆಗಮನೆ ಕೇ | ಸಡಿಯಳೆ ಕೆಂಪುದುಟೆಯಳೆ ||
ಮುಡಿಮಾಲೆಯಾಂತೆನ್ನಸುವೆ ಲಾಲಿಸು ಮನ | ವಿಡಿದೀ ಜೈನಕಥೆಯನು³ || ೪ ||
- ಪರಮ ದಯಾಪರ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪರ ಪರ | ಪುರುಷಾರ್ಥಿ ಪಾವನಚರಿತ ||
ಪರಧನ ಪರಸತಿ ವಿಮುಖ ಪೇಳೆನಗಾ | ಪರಮನ ಕಥೆಯನಲ್ಲಿಯಲಿ || ೫ ||
- ವಿಶರಣಶೀಲ ವಿವಿಧ ವಿದ್ಯಾನಂದ | ಶತಕ್ರತುವಿಭವ ಸುಜ್ಞಾನಿ ||
ಸಿತಭಾನು ಶಾಂತಾಸು ನಿಜಭಾನು ತೇಜ ಭೂ | ಪತಿ ಪೇಳು ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ || ೬ ||
- ಗುಣಗುಣನಿಲಯನುನ್ನತ ಕೀರ್ತಿಯುತ ಕಮ್ಮ | ಗಣೆಯನ ರೂಪ ಗಂಭೀರ ||
ರಣಧೀರ ನಿನ್ನ ನುಡಿಗೆ ಮನ ಕಿವಿಗಳು | ದಣಿಯವು ಕೇಳುವ ಜನಕೆ || ೭ ||

ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನೂ ಸೂರ್ಯನಂತಹ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಶನ ವಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ || ೧ || ಶ್ರೀಕರಾಜನು ಮಡದಿಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೊಡನೆ ಹೀಗೆಂದನು—‘ಕೇದಗಯಂತಹ ಉಗುರುಳ್ಳ, ಕೆಂಪಾದ ವಾದಗಳುಳ್ಳ, ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳ, ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳ, ತೆಳುಬಸಿರಿನ ಹೆಂಗುಸರಿಗೆ ಒಡತಿಯೇ, ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು || ೨ || ಚಂದ್ರ ಮುಖಿಯೇ, ಅತ್ಯಂತ ಹಿತವೂ ಮಿತವೂ ಆದ ಮಾತುಳ್ಳವಳೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿವಂತೆಯೇ, ಕಪಟರಹಿತೆಯೇ, ತಾವರೆಯೆಸಳಿನಂತಹ ಕಣ್ಣಿನವಳೇ, ನಿನ್ನ ಜೀವಕ್ಕೆ ಹಿತಕರವಾದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳು || ೩ || ಎಲೈ ಸ್ತ್ರೀರತ್ನವೇ, ಸೊಕ್ಕಿದಾನೆಯ ನಡಿಗೆಯವಳೇ, ಕೆಂಪಾದ ಪಾದವುಳ್ಳವಳೇ, ಕೆಂದುಟಿಯವಳೇ, ತುರುಬು ಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವೇ ಈ ಜೈನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೇಳು || ೪ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿ ಹೀಗೆಂದಳು—‘ಅತ್ಯಂತ ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವುಳ್ಳ, ಪರೋಪಕಾರಿಯಾದ, ಪವಿತ್ರವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳ, ಪರರ ಧನದಿಂದಲೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದಲೂ ವಿಮುಖನಾಗಿರುವವನೇ, ನನಗೆ ಆ ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳು || ೫ || ದಾನಗುಣವುಳ್ಳವನೇ, ಹಲವು ವಿಧಗಳಾದ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡುವವನೇ, ದೇವೇಂದ್ರನಂತೆ ವೈಭವವುಳ್ಳವನೇ, ಒಳ್ಳೆಯ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನೇ, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶಾಂತವಾಗಿರುವ ಜೀವವುಳ್ಳವನೇ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯೇ, ಭೂಮಿಗೆ ಒಡೆಯನೇ, ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳು || ೬ || ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಂತಿರುವ, ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ ಮನ್ಮಥ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವ, ಗಂಭೀರನಾಗಿರುವ, ರಣಧೀರನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಕಿವಿಗೂ ಎಂದಿಗೂ ದಣಿವಾಗದು || ೭ || ಎಲೈ ರಾಜನೇ

¹ ಕೆಂಬಜೆಯಳೆಯು ಕಂಜಾತ (ಕ) ² ರನ್ನವೆ (ಚ) ³ ಮನವಿಡಿದೀ ವಿಜಯನ ಕಥೆಯ (ಚ)

ಗಂಡಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಮೋಹಿಸುವುದು ಹೆಣ್ಣಿಗೆ । ಗಂಡು ಮೋಹಿಸುವುದುಂಟರಸ ॥
ಗಂಡಿಗೆ ಗಂಡು ಮೋಹಿಸುವಂತಿದೆ ನಿನ್ನ । ಗಂಡಗಾಡಿಯ ಪೇಳ್ವರಾರು¹

॥ ೮ ॥

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸು ನೀನೆನಗೆ ಮುಂದಣ ಕಥೆ । ಯಾವುದದಿ ನೃತ್ತಾಂತವನು ॥
ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಲಾಲಿಸಿ ಪಡೆದನು² ಜನ । ದೇವನಿಂದತಿ ಸಂಪದವನು³

॥ ೯ ॥

ಸಂಕುಗೊರಲ ಸಾಮಜವೈರಿಮಧ್ಯದೇ । ಕಾಂಕವದನದ ತೀವಿದುದು⁴ ॥
ಪಂಕೇರುಹ ಕುಚದಬಲೆ ಲಾಲಿಸು ಮಕ । ರಾಂಕವಿಜಯನ ಕಥೆಯನು

॥ ೧೦ ॥

ಅಂಚಗಮನೆಯರೆವೆಣಿನೊಸಲಳೆ ನವ । ಚಂಚಲಾಂಬಕಿ ಮೃದ್ವಂಗಿ ॥
ನೀಂ ಚದುರಿಂದ⁵ ಲಾಲಿಸು ಜನಕಥೆಯಿಂದ । ಚಂಚಲವಿಲ್ಲದೆದೆಯೊಳು

॥ ೧೧ ॥

ರಾವಣನಾಳುವ ಸೀಮೆಯ ಪಟ್ಟವ । ನಾ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ॥
ಆ ವಿಭು ಸೀತೆವರಸು ತೆರಳುತಲಿರ । ಲೇವಣ್ಣಿಸುವೆ ವಿಭೀಷಣನು

॥ ೧೨ ॥

ಮಣಿಗಣಖಚಿತದ ವಿಷ್ಣುರದೊಳು ಗುಣ । ಮಣಿ ಸೀತೆ ಶ್ರೀರಾಮನೇರಸು ॥
ಅಣಿಯರ ವೈಭವದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಮಣಿ । ಗಣದೊಡವಿಂ ಸಿಂಗರಿಸಿದ

॥ ೧೩ ॥

ನಾನಾ ವಾದ್ಯದಾರತಿಗಳ ಮೊತ್ತದಿಂ । ದಾ ನಾಕಸ್ತಿಯರು ಕೂಡಿ ॥
ಮಾನನಿಧಾನ ವಿಭೀಷಣ ಕರವೆತ್ತಿ । ನಾನಾ ವಿಧದಿ ಪೊಗಳಿದನು

॥ ೧೪ ॥

ದೇವರಥೀನ ಪಟ್ಟಣ ಸೀಮೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ । ದೇವರ ಕಿಂಕರ ನಾನು ॥
ದೇವರ ಕೂಡೆ ಬರುವೆನೆಂದು ಪೇಳಿದ । ನಾ ವಿಭೀಷಣ ಹರುಷದೊಳು

॥ ೧೫ ॥

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಂಡುಸಿಗೆ ಹೆಂಗುಸೂ ಹೆಂಗುಸಿಗೆ ಗಂಡುಸೂ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುವುದಿದೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಗಂಡುನುತನದ ಸೊಬಗು ಗಂಡುಸಿಗೆ ಗಂಡುಸು ಮೋಹಪಡುವಂತೆ ವರ್ಣನಾತೀತವಾಗಿದೆ ॥ ೮ ॥ ಒಡೆಯನೇ ಮುಂದಿನ ಸಂಗತಿಯೇನೆಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ನೀನು ತಿಳಿಸು, ನಾನು ಆ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಿ. ಆ ಜಿನೇಶ್ವರನಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುವೆನು.” ॥ ೯ ॥ ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು—“ಶುಖದಂತಹ ಕೊರಲಿನ, ಸಿಂಹಕಟಿಯಾಗಿರುವ, ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ. ಶಾವರೆ ಮುಗುಳಿನಂತಹ ತುಂಬಿದ ಪಯೋಧರವುಳ್ಳ ಮಡದಿಯೇ. ಮನ್ಮಥ ವಿಜಯನಾದ ಜಿನೇಶನ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೧೦ ॥ ಹಂಸದಂತಹ ನಡಿಗೆಯ, ಅರ್ಧಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖದ. ಹೊಸ ಚಂಚಲತೆಯುಳ್ಳ ಕಣ್ಣಿನ. ಕೋಮಲ ಅವಯವದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಈ ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು ಏಕಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಜಾತುರ್ದಿಂದ ಕೇಳು ’ ಎನ್ನುತ್ತ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದನು. ॥ ೧೧ ॥ ರಾವಣನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತಾ ಸಮೇತನಾಗಿ ತೆರಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದನು ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ಅದರಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ ॥ ೧೨ ॥ ವಿಭೀಷಣನು ಶ್ರೀರಾಮ ಸೀತೆಯರನ್ನು ರತ್ನ ಸಮೂಹದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿಸಿ. ಒಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಗೊಳಿಸಿದನು ॥ ೧೩ ॥ ಹಲವಾರು ವಿಧದ ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಹೆಂಗುಸರಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ. ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಕೈಯೆತ್ತಿ ಹಲವಾರು ವಿಧವಾಗಿ ದೊಗಳಿದನು ॥ ೧೪ ॥ ವಿಭೀಷಣನು “ಈ ಲಂಕಾನಗರ. ಸೀಮ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೇವರ ಅಧೀನವಾಗಿವೆ. ನಾನು

¹ ಜೇಲ್ವನೇನ (ಚ). ² ಪಡೆವನು (ಚ). ³ × (ಚ) ⁴ ತೀವಿರುವ (ಚ) ೧೩, ೧೪, ೧೫ ಈ ಪದ್ಯಗಳು (ಚದಲ್ಲಿದ್ದ)

..... ರತ್ನಂಗಳ | ತಂದಿರಿಸಿದ ಹಯಗಜನ ||

ತಂದಿರಿಸಿದ ವಸನಾದಿ ಭೂಷಣಗಳ | ತಂದಿರಿಸಲು ಕಂಡು ನೃಪತಿ

|| ೧೬ ||

ಏಕೆ ವಿಭೀಷಣ ನಿನಗಿನಿತುಪಚಾರ | ವೇಕೆ ನಿನಗೆ ಕೇಳು ನಮಗೆ ||

ಬೇಕಾದ ಬಳಿಕ ತರಿಸಿಕೊಂಬೆವು ನಿನ | ಗೇಕೆ ಸಂದೇಹ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ

|| ೧೭ ||

ದೇವ ಬಿನ್ನಪ ನೀವನಗೆ ಮಾಡಿದುದೆನ್ನ | ಜೀವಾವಧಿಯುಳ್ಳನಕೆ ||

ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳು ಮುಱಿದನಾದೊಡೆ ಜಿನ | ದೇವನ ನಿಜಭಕ್ತನಲ್ಲ

|| ೧೮ ||

ಎಂದು ನುಡಿದ ವಿಭೀಷಣನ ಮನಕೆಯಾ | ನಂದ ಜನಿಸುವಂದದಲಿ ||

ಅಂದುಡುಗೊಳಿಯಿತ್ತು ವಿನಯವ ನುಡಿದ | ಲ್ಲಂದ ತೆರಳಿದನಾ ನೃಪತಿ

|| ೧೯ ||

ಓಪಳೆ ಕೇಳು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ತನ್ನ | ಪೋಷಕವೆರಸಿ¹ ಸಂಭ್ರಮದಿಂ ||

ಶ್ರೀಪತಿಗೂಡಿ ಸುರೇಂದ್ರವಿಭವದಿಂ | ದೇ ಪೊಗಳುವೆ ಪೊಷಮಟ್ಟಿ ||

|| ೨೦ ||

ವಿದ್ಯಾಧರರಂದೊಡವರೆ² ಲಂಕೆಯ | ಸಾಧ್ಯವ ಮಾಡಿ ರಾಘವನು ||

ನಾದ್ಯದ ನಿನದದಿ ಸಲೆಪೊಗಳ್ಳನುರರು | ಚೋದ್ಯವ ಮಾಡೆ ತೆರಳಿದ

|| ೨೧ ||

ಕಟ್ಟಿಗೆಯವರ ಕೂಗಾಟದಿಂ ಪೊಗಳುವ | ಭಟ್ಟರಿಂ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆಯ ||

ಕೊಟ್ಟು ಪರಸುತ ಭೂಸುರರೊಡವರೆ ಪೊಷ | ಮಟ್ಟಿನಂದಾ ರಾಘವನು

|| ೨೨ ||

ಭೇರಿ ನಿಸ್ಸಾಳ ಡವುಡೆ ಚಿನ್ನತಿತ್ತಿರಿ | ವೀರನಂದದ ಗಿಡುಬಿಡಿಯ ||

ಘೋರನಿನಾದ ವೆಸೆಯಲಂಜೈದಿದ | ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮನಬಲಿ³

|| ೨೩ ||

ದೇವರ ಸೇವಕನು ಆದುದರಿಂದ ದೇವರಾದ ತಮ್ಮಾಡನೆ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದನು || ೧೫ || ವಿಭೀಷಣನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರಭೂಷಣಗಳನ್ನೂ ತಂದಿರಿಸಿದನು ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೧೬ || "ಎರೈ ವಿಭೀಷಣನೇ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಉಪಚಾರವನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿ? ಈ ವಸ್ತುಗಳು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಲಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಂಶಯವೇಕೆ?" || ೧೭ || ಆಗ ವಿಭೀಷಣನು ಹೀಗೆಂದನು—"ದೇವ, ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಗಳು—ನೀವು ನನಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾಣವಿರುವ ಪರಗೊ ಮರೆಯೆನು ಇದನ್ನು ಮರೆತರೆ ನಾನು ಜಿನಭಕ್ತನೇ ಅಲ್ಲ" || ೧೮ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ವಿಭೀಷಣನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಂದು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ವಿನಯೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದನು || ೧೯ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೀತೆಯನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಇಂದ್ರನಂತಹ ವೃಭವದಿಂದ ಹೊರಟನು. ಅದನ್ನು ಏನು ಹೊಗಳಲಿ! || ೨೦ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ ವಾದ್ಯದ ಧ್ವನಿಯೊಂದಿಗೆ ತೆರಳಿದನು. ಆಗ ವಿದ್ಯಾಧರರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದರು ದೇವತೆಗಳ ಹೊಗಳಿಕೆಯು ಆಚ್ಚರಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು || ೨೧ || ಕಟ್ಟಳೆಗಾರರ ಕೂಗಾಟದಿಂದಲೂ ಭಟ್ಟರ ಹೊಗಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಕೊಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರಲು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೊರಟನು || ೨೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಭೇರಿ ನಿಸ್ಸಾಳ, ಡಿಂಡಿಮ ಚಿನ್ನದ ತುತ್ತೂರಿ

ಲಂಕೆಯ ಸಾಧ್ಯವ ನೂಡಿ ರಾಘವ ತನ್ನ | ಪಂಕಜಾಕ್ಷಿಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ||
ಪಂಕಜೋದರಗೂಡೆ¹ ತೆರಳ್ದನೊಯ್ಯನೆಯಾ | ಲಂಕೆಯಿಂದತಿ ವಿಭವದೊಳು || ೨೪ ||

ಪೊಳಲಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯನಿರಿಸಿ ವಿಭೀಷಣ | ತಳುವದೆ ಬಲು ಬಲಗೂಡಿ ||
ಕಳುಪಟ್ಟಿದಿದನಂದು ರಾಮಚಂದ್ರನ ಬೆಂ | ಬಳಿಯೊಳು ಬಿಟ್ಟ ಮೊಲೆಯಕೆ || ೨೫ ||

ತೆರಳಿ ಬರುತ ಬಳಿ ಪೀವರಗಿರಿಯೊಳು | ಸ್ಥಿರಲಗ್ನದಿಂದ ಜಾನಕಿಗೆ ||
ಆರಸ ಸಾವಿರದೆಂಟು ಕನಕಕಳಶಗಳಿಂ | ದಿರದಭಿಷೇಕ ಗೈಸಿದನು || ೨೬ ||

ಅಸಿಯಳೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕೋಟಕೆ ಶಿಲೆಯೊಳಂ | ದೊಸೆದೆತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಾದಿದರ್ ||
ವಸುನಂದನನೆಂಬ ಯಕ್ಷನವನ ಸಾ | ಹಸಕತಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಭಕ್ತಿಯೊಳು || ೨೭ ||

ರಾಮಕೇಶವರ ಪೂಜಿಸಿ ಖಡ್ಗರತ್ನವ | ತಾಮಸಮಿಲ್ಲದಾ ಯಕ್ಷ ||
ಪ್ರೇಮದಿಂ ಕೊಡೆ ಗಂಗಾತಿರವಿಡಿದಂ | ದಾಮುದದಿಂ ಬಂದರವರು || ೨೮ ||

ಬಿಡದೆ ಗಂಗಾದ್ವಾರವನ್ನೆದಿ ರಥವನಂ | ದಡರಿ ಬರಲು (ಮಾಗಧನು)³ ||
ಕಡು ಸೋತು ಬೆದಲು ಬಂದೊಯ್ಯನೆ ಕಂಡನಾ | ಪೊಡವಿಪತಿಯ ಕಾಣುತವೆ || ೨೯ ||

ಉತ್ತಮಮಪ್ಪ ರತ್ನದ ಹಾರವ ತೋರ | ಮುತ್ತಿನ ಬಲು ಕಿರೀಟವನು ||
ಮತ್ತೆ ವಜ್ರದ ಕುಂಡಲವ ಶ್ರೀರಾಮನಿ | ಗಿತ್ತು ಬಿನ್ನವಿಸಿದನಿಂತು || ೩೦ ||

ದೇವರ ಸೇವೆಗೊಡಗಿ ಬರ್ಪನಿವನೆಂದು | ಭಾವಿಸಿ ನನ್ನ ನೀ ಬಿಡದೆ⁴ ||
ಈವುದಭಯವನೆಂದವನು ಪೂಜಿಸಿ ಪೋಗ | ಲಾ ವಿಭು ನಡೆದನಲ್ಲಿಂದ || ೩೧ ||

ವೀರವಂದ. ಗಿಡುಬಿಡಿ—ಮುಂತಾದ ವಾದ್ಯಗಳ ಧ್ವನಿಯೊಡನೆ ತೆರಳಿದನು || ೨೩ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಂಕೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ತನ್ನ ಮಂಡದಿಯನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು, ಆ ಲಂಕೆಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬಹಳ ವೃಥಾವದಿಂದ ತೆರಳಿದನು || ೨೪ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ವಿಭೀಷಣನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿ, ಕೂಡಲೇ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಳುಹಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನೊಡನೆ ತೆರಳಿದನು || ೨೫ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಸೈನ್ಯಸಮೇತನಾಗಿ ಬರುತ್ತಾ ಪೀವರ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ನಾವಿರದ ಎಂಟು ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಸೀತೆಗೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು || ೨೬ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿಕೆಯೆಂಬ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದನು ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕಾದುಕೊಂಡಿದ್ದ ವಸು ನಂದನನೆಂಬ (ಸುನಂದ—ಉತ್ತರಪುರಾಣ) ಯಕ್ಷನು ಅವನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿದನು || ೨೭ || ಯಕ್ಷನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಒಡನೆಯೇ ಸುನಂದಕವೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು ಅಲ್ಲಿಂದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಗಂಗಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲೇ ಬಂದರು || ೨೮ || ಅವರು ರಥವನ್ನೇರಿ ಕೊಂಡು. ಗಂಗಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಮಾಗಧರಾಜನು ಸೋತು. ಹೆದರಿ ಬಂದು, ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡನು. || ೨೯ || ಮಾಗಧನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನದ ಹಾರವನ್ನೂ. ಮುತ್ತಿನ ಕಿರೀಟವನ್ನೂ. ವಜ್ರದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು || ೩೦ || ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಒದಗುವ ಕಿಂಕರಸೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದು. ನನಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ. ಅವನು ತೆರಳಲು. ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋದನು. || ೩೧ || ಅಲ್ಲಿಂದ

¹ ಶುಕರಗೂಡಿ (ಕ). ² ಲಂಕೆ (ಚ) ³ ಗಂಗಧನು (ಕ), ಗಗನದೊಳು (ಚ), ಉತ್ತರ ಪುರಾಣದ ಆಧಾರದಿಂದ ಮಾಗಧನು" ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಿದೆ ⁴ ಭಾವಿಸಿ ನಿಮ್ಮ ಮನದೊಳು (ಕ)

ನಾರಿಧಿ ತಡಿವಿಡಿಹಾ ನೈಜಯಂತಿಯೆ | ದ್ವಾರದೊಳ ಪೋಗಿ ಬೆದರಿಸಿ ||

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ವರತನುವೆಂದೆಂಬ | ಭೂರಮಣನು ಬಂದು ಕಂಡು || ೩೨ ||

ನರ ಕಟಕಾಂಗದ ಕಟಸೂತ್ರನನವ | ಗಿರದೆ ಗ್ರೈವೇಯಕವೆಂಬ ||

ಓರಿದಪ್ಪ ಚೂಡಾಮಣಿ ಕಿರೀಟವನಾ | ನರನಾಥಗಿತ್ತು ಕೈಮುಂಗಿದು || ೩೩ ||

ಬಿನ್ನಪ ಕೇಳಿದು ನೊಡಲಾಗಿ ನೃಪವರ | ನಿನ್ನವಸರಗಳಿಗೊಡಗಿ ||

ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಬೆನೆನುತ ಪೋದನನವ | ಲಿನ್ನಡೆತಂದಿತ್ತಲೊಂದು || ೩೪ ||

ನರ ಸಿಂಧುಗೋಪುರದೊಳು ಪ್ರಭಾಸನನೇ | ಬರಸನ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ||

ಇರದೆ ಪ್ರಳಂಬಸೂತ್ರನ ಮುತ್ತು ದೊಡವನು | ತರಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಂದ¹ || ೩೫ ||

ನಡೆತಂದು ವನವೇದಿಕೆಯಿಂದಲಾ ನೃಪ | ಪಡುವಣ² ಖಂಡವಾಸಿಗಳ ||

ಬಡದೆ ಬಾಯ್ಕೀಳಿಸಿ ಬಹುವಿದ ವಸ್ತುವ | ಪಡೆದು ಬಂದರು ಪೂರ್ವದೇಗೆ || ೩೬ ||

ವಿಜಯಾರ್ಥಪರ್ವತವಾಸಿಗಳನು ಗೆಲ್ಲು | ಗಜ ಹಯ ವಿದ್ಯಾಧರರ ||

ನಿಜಕನ್ನಿಕೆಯರ ಕೈಕೊಂಡು ನಡೆದರಂ | ಬುಜದಳನೇತ್ರ ಕೇಳವರು || ೩೭ ||

ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಪೂರ್ವಾಖಂಡದ ನೃಪ | ರೆಲ್ಲರ ಸಾಧಿಸಿ³ ಬಳಕ ||

ನಿಲ್ಲದನರ್ಪು ರತ್ನನ ಪಡೆದವರುಗ | ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೩೮ ||

ಸಕಲ ವಿದ್ಯೆಯೊಳು ಬಲ್ಲಿದ ವಿದ್ಯಾಧರ | ನಿಕರನ ಗೆಲಿದು ಕೇಳವರ |

ಸುಕುಮಾರಿಯರ ಕೈಕೊಂಡು ತನ್ನಾಜ್ಞೆಯ | ಪ್ರಕಟಿಸುತನರೈದಿದರು || ೩೯ ||

ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲೇ ಹೋಗಿ, ವೈಜಯಂತಿಯ ಗೋಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಬೆದರಿಕೆಯಿಂದ 'ವರತನು' ಎಂಬ ರಾಜನು ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಕಂಡನು || ೩೨ || ವರತನು ರಾಜನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಡಗ, ಚುಪ್ಪಕೀರ್ತಿ, ಉಡಿದಾರ, ಕಂಠಾಭರಣ, ಚೂಡಾಮಣಿ, ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು || ೩೩ || ಎಲೈ ಮಹಾ ರಾಜನೇ, ಬಿನ್ನಪವು ಇಂದಿನಿಂದ ತೊಡಗಿ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿದ್ದು, ಮನ್ನಣೆಗೊಳ್ಳುವೆನು—ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದನು ಇವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಇತ್ತ ನಡೆತಂದರು || ೩೪ || ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಿಂಧುಗೋಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಭಾಸನೇಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನಿಂದ ಪ್ರಳಂಬ ಸೂತ್ರವೆನಿಸುವ ಮುಕ್ತಿನ ತೊಡಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು || ೩೫ || ಆ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ವನವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಪಡುವಣ ದೇಶವಾಸಿಗಳನ್ನು ಅಧೀನಗೊಳಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಬಹಳ ವಿಧವಾದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಬಂದರು || ೩೬ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಾಯಕ, ಕೇಳು. ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ವಿಜಯಾರ್ಥ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರನ್ನು ಗೆದ್ದು, ಅನೇಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯಾಧರರ ಕನ್ನೆಯ ರನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದರು || ೩೭ || ಅವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ಪೂರ್ವಖಂಡದ ರಾಜರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವಶಗೊಳಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಪಡೆದರು || ೩೮ || ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನರಿತ ವಿದ್ಯಾಧರರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಅವರ ಸುಕುಮಾರಿಯರನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಮ್ಮ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದರು || ೩೯ || ಅವರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಡುತ್ತ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇರುವ ರಾಜರಿಗೆ

¹ ಕೊಂಡವನು ತಡೆಯದೆ (ಚ). ² ಪಡುವಳ (ಚ) ³ ಬಗ್ಗಿಸಿ (ಚ)

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀಡಬಿಡುತ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳು | ತಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ನೃಪರುಗಳ ||

ಬಲ್ಲಿದರಾದರಸುಗಳ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳು | ತಲ್ಲರದೈದಿದರವರು¹

|| ೪೦ ||

ಉಳಿದರಸುಗಳ ಬಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಚರರನು | ಕಳುಹಿಸಿ ಕಾಣಿಸಲವರ² ||

ಪೊಳಲನವರಿಗಿತ್ತು ತನ್ನೊಳಗಾಗಿಸಿ³ | ತಳದರವರು ಮುಂದಕಾಗಿ

|| ೪೧ ||

ನಡೆದು ಪಶ್ಚಿಮ ಪೂರ್ವ ಖಂಡನಾಳುವ | ಪೂಡವಿಪತಿಗಳೆಲ್ಲರನು ||

ಅಡಿಗೇರಿಸಿಕೊಂಡು ನಡೆದರಾ ನೃಪತಿಗೆ | ಪಡಿಯುಂಟೆ ಪದ್ಮದಳಾಕ್ಷಿ

|| ೪೨ ||

ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಯಿತ್ತು ಕಾಣ್ಬವರಲ್ಲದೆ | ನಿಂದು ಮಲೆತು ಅವರೊಡನೆ ||

ಸಂದಿಗ್ಧ ವಿಲ್ಲ ಮಂದರಧೀರರವರಿಗೆ | ನಿಂದವರಿಲ್ಲ ಬಲೆಯೊಳು

|| ೪೩ ||

ಉತ್ತಮಮಪ್ಪ ನಾನಾ ರತ್ನಗಳ | ಉತ್ತಮಮಪ್ಪ ವಿದ್ಯೆಗಳ ||

ಉತ್ತಮಮಪ್ಪ ಪೆಣ್ಣಳ ಪಡೆದಾ ಭೂ | ಪೋತ್ತಮರೈದಿದರಬಲೆ

|| ೪೪ ||

ಖೇಚರಬಲ ನಭದೊಳು ಬರೆ⁴ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ | ಗೋಚರಿಸದೆ ಪೂಡವಿಯೊಳು ||

ಭೂಚರ ಬಲ ಬರೆ ನಡೆದರವರು ಸಚ | ರಾಚರ ಬಣ್ಣ ಸುತಿರಲು

|| ೪೫ ||

ಮಾಸದ ದಿವ್ಯಾಂಬರ ದಿವ್ಯಭೂಷಣ | ವೂಸರದಿಂದ ವೂಜಿಸಿದ ||

ವಾಸವ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವ ಕಾಮಧೇನು ಚಿಂ | ತಾ ಸುಮಣಿಯನಿತ್ತು ಕಳುಹೆ

|| ೪೬ ||

ನೀಡಿ ಲಾಲಿಪುದು ಮುಕುಟಬದ್ಧರು ಹದಿ | ನಾಳು ಸಾವಿರವಾ ನೃಪಗೆ ||

ನೂಡಿಪ್ಪತ್ತೆಣ್ಣು ವಿದ್ಯಾಧರ ರಾಜರು | ಮೂಳು ಖಂಡದ ವೆಂತರರು

|| ೪೭ ||

ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ರಾಜರಿಗೂ ದರ್ಶನವನ್ನಿತ್ತು ತೆರಳಿದರು. || ೪೦ || ಉಳಿದ ರಾಜರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೂತರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಿತರಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. || ೪೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಅವರು ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಖಂಡಗಳನ್ನಾಳುವ ರಾಜರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಾದಾಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಮಾಡಿ. ಮುಂದೆ ತೆರಳಿದರು. ಆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಎಣೆಯಾದವರಿರುವರೆ? || ೪೨ || ಅವರಿಗೆ ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಡುವವರೇ ಇದ್ದರಲ್ಲದೆ. ಮಂದರ ಪರ್ವತದಂತೆ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಎದುರಿಸಬಲ್ಲವರಿಲ್ಲ. || ೪೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಉತ್ತಮವೆನಿಸಿದ ಹಲವಾರು ವಿಧದ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ, ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಪಡೆದು ಮುಂದುವರಿದರು. || ೪೪ || ಖೇಚರರ ಸೈನ್ಯವು ಅಗಣಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರಲು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಭೂಚರರ ಸೈನ್ಯವು ಬರುತ್ತಿರಲು. ಎಲ್ಲಾ ಚರಾಚರ ಜೀವಿಗಳು ಹೊಗಳುತ್ತಿರಲು, ಅವರು ನಡೆದರು. || ೪೫ || ದೇವೇಂದ್ರನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. ಕಾಮಧೇನು, ಚಿತಾಮಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು. ಮಲಿನವಾಗದ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದಲೂ ಹೂಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ. ಕಳುಹಿಸಿದನು. || ೪೬ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಕಿರೀಟಧಾರಿರಾದರೂ ನೂರಿಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ವಿದ್ಯಾಧರರಾದರೂ ಮೂರು ಖಂಡದ ಪಿಶಾಚರೂ ಅಧೀನರಾದರು || ೪೭ ||

¹ ದೈದಿವನವನು (ಚ) ² ಕಳುಹಿ ಕರಸಿಯವರವರ (ಚ) ³ ತನ್ನೊಳಗಾಗಿಸಿ (ಚ). ⁴ ಬರೆ ಗಗನದ (ಚ).

ವೆರಸಿ ದಿಗ್ವಿಜಯವ ನಾಡಿಯವರು ನಾಲ್ಕು । ತ್ರಿರಡು ವರುಷ ತುಂಬಿ ತಿರುಗಿ¹ ॥
ಪರಮ ಸಂತೋಷದಿಂ ಸಾಕೇತಪುರಕಾಗಿ । ತೆರಳಿಯವರು ಬರುತ್ತಿರಲು ॥ ೪೮ ॥

ಇಂದುವದನೆ ಕೇಳಾ ನೃಪ ಬರ್ಪುಡ । ಬಂದೋರ್ವ ಚರ ಪೇಳಲವಗೆ ॥
ಅಂದುಡುಗೊಟ್ಟಿಯಿತ್ತು ಮಂತ್ರೀಶ ಸಂತಸ । ದಿಂದ ಪೊಳಲ ಸಿಂಗರಿಸಿದ ॥ ೪೯ ॥

ಡಂಗುರವೊಯ್ದ ರಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀದಿಯ² ನೀವು । ಸಿಂಗರಮಾಡುವುದೆಂದು ॥
ಕಂಗಿಸೆವಂತು ಪೊಳಲ ಸಿಂಗರಿಸಿತು । ಸಿಂಗವಸುಳಿ ನಡುವಿನಳಿ ॥ ೫೦ ॥

ಕತ್ತರಿಯಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ಕುಂಕುಮದಿಂದ । ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು ಕಾರಣೆಯ³ ॥
ಮುತ್ತಿನ ರಂಗವಲಿಯನಿಕ್ಕಲಲ್ಲಲ್ಲಿ । ಪತ್ತನ ಸಿಂಗರವಾಯ್ತು ॥ ೫೧ ॥

ಕುಸಕವನೇಳಿಸಿದರು ನೋಡುವರ ಕ । ನೆಸೆವಂತು ಕುರುಜುಗಟ್ಟಿದರು⁴ ॥
ಮಿಸುಪ ತೋರಣವ ನಿಲಿಸಿದರಂದಲ್ಲಲ್ಲಿ । ಕುಸುರಿಗಲಶವ ಕಾಣಿಸುತ ॥ ೫೨ ॥

ತಳಿಗೆದೋರಣವು⁵ ಮಕರತೋರಣಗಳು । ತಳಿರ ತೋರಣಗಳಲ್ಲಲ್ಲಿ ॥
ತಳಿತವು ತಳುವದೆ ಗಾಡಿಯಿಂದೊಯ್ಯನೆ । ಪೊಳಲೊಳು ನಿಲುಕದೆಣಿಕೆಗೆ ॥ ೫೩ ॥

ನಿಡುಜಲ್ಲಿಯ ಪವಳದ ಪಚ್ಚೆಯ ಕುಚ್ಚ⁶ । ಪಿಡಿದ ಚಿನ್ನದ ಬೊಂಬೆ ಸಾಲು ॥
ಗುಡಿ ತೋರಣ ಕೋಟಾಕೋಟಿಯೆಸೆಯಲು । ನುಡಿವುದೇನದಲಿ ಗಾಡಿಯನು ॥ ೫೪ ॥

ಇಂದ್ರಗೋಪದ ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನ⁷ ಪಟ್ಟಿಯ । ಚಂದ್ರಗಾವಿಯ ದೂವಟದ ॥
ಇಂದ್ರಾಣಿಯ ವಸನದಲಿ ನೆರೆದುದು ನ । ರೇಂದ್ರನ ಪುರ ಸಿಂಗರಿಸಿತು ॥ ೫೫ ॥

ಆ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ನಲುವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ ತುಂಬುವ ವರೆಗೆ ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಯ್ಯೋಧ್ಯಾನಗರದ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ॥ ೪೮ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳನಿಯೇ ಹೀಗೆ ರಾಮನೃಪನು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಒಬ್ಬ ದೂತನು ಬಂದು ಮಂತ್ರೀಶ್ವರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು ಅವನಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೃಂಗಾರಗೊಳಿಸಿದನು ॥ ೪೯ ॥ ಎಲೈ ಸಿಂಹದ ಮರಿಯ ಕಟಿಯವಳೇ, ಆ ಅಯ್ಯೋಧ್ಯೆಯ ಬೀದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಡಂಗುರವನ್ನು ಹೊಯ್ದರು ಒಡನೆಯೇ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಶೃಂಗರಿಸಿದರು ॥ ೫೦ ॥ ಕಸ್ತೂರಿಯಿಂದ ಸಾರಣೆಯನ್ನೂ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಕಾರಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ, ಮುತ್ತಿನ ರಂಗೋರೆಯನ್ನಿಕ್ಕಿದರು ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಣವು ಶೃಂಗಾರವಾಯಿತು ॥ ೫೧ ॥ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತನೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು ನೋಟಕರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸಾಗಿ ತೋರುವಂತೆ ಮಂಟಪಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಸುರಿ ಕಲಶಗಳೊಡನೆ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ತೋರಣಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು ॥ ೫೨ ॥ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ತಳಿಗೆ ತೋರಣಗಳೂ ಮಕರ ತೋರಣಗಳೂ, ಚಿಗುರಿನ ತೋರಣಗಳೂ, ಬಹಳ ಸೊಗಸಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಎತ್ತರಿಸಿ ಕಾಣಿಸಿದವು ॥ ೫೩ ॥ ಉದ್ದವಾದ ಜಲ್ಲಿಯ ಹವಳವೂ, ಪಚ್ಚೆಯ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಚಿನ್ನದ ಗೊಂಬೆಗಳ ನಾಲುಗಳೂ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ಗುಡಿ ತೋರಣಗಳೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಸೊಗಸನ್ನು ಏನೆನ್ನಲಿ ॥ ೫೪ ॥ ಅಲ್ಲಿನ ಅರಮನೆಯು ಇಂದ್ರಗೋಪದ ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನ ರೇಶ್ಮೆಯಿಂದಲೂ ಚಂದ್ರಗಾವಿಯ ದೂಪಟ್ಟದಿಂದಲೂ ಇಂದ್ರಾಣಿಯ ವಸ್ತ್ರದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಶೃಂಗಾರವೆಸಿತು ॥ ೫೫ ॥ ನಾಡೂಕು

¹ ತುಂಬಲಾಗಿ (ಚ) ² ಕೇರಿಯ (ಚ) ³ ಕಾರಣೆಯ (ಚ) ⁴ ಕುರುಜುಗಟ್ಟಿದರು (ಚ) ⁵ ದೋರಣಗಳು (ಚ) ⁶ ಪಚ್ಚೆಯ ನುಟ್ಟಿ (ಚ) ⁷ ಮೇಲುಕಟ್ಟಿಂದ (ಚ)

ಹೊಂಬಾಳೆಗಳ ಹೊಂಗೇದಗೆ ದಳಗಳ¹ । ಹೊಂಬಣ್ಣದಾವರೆಗಳನು² ॥

ತುಂಬ ಕಟ್ಟಿದರಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕುಸಕ ಕ । ಣ್ಣಿಂಬಾಗುವಂತಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥

॥ ೫೬ ॥

ಮರುಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿವಾಳ ಮಂದಾರದೊ । ಕೈರಲ ಸೇವಂತಿ ಸಂಪಗೆಯ ॥

ಬರಿ ಮೊಗ್ಗಗಳ ಸರಗಳ ಕಟ್ಟಲಾ ಪುರ ।³ ಸುರಪುರಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು³

॥ ೫೭ ॥

ಮನೆನೆಲ ಕರುವಾಡ ಚಾವಡಿ ಚಪ್ಪರ । ಮಿನುಗುವ ಭಿತ್ತಿ ಬೀದಿಗಳು ॥

ಪನೀರು ಕತ್ತರಿ ಪೂಗಳ ಕಂಪಿಂದ । ಜನಿಸಿದಂದದಿ ಕನ್ನಾಗಿಹುದು⁴

॥ ೫೮ ॥

ಅಗರು ಧೂಪದ ಪೊಗೆಗಳು⁵ ಮಗಮಗಿಸುತ । ನೆಗೆದವಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀದಿಯಲಿ ॥

ಸೊಗಸಿತೆಂತೆನೆ ದಿನ್ಯಾನೋದ ತುಂಬಿದ । ಪಗದ ಮುಚ್ಚುಳ ತೆಗೆದಂತೆ

॥ ೫೯ ॥

ಪರಿಮಲಗೆಡದೆ ಸುಗಂಧವಳಿಯದೆ ನೀ । ನಿರು ಕಂಪಡಗದೆಂದೆಂದು⁶ ॥

ನಿರಚಿಸಿದನೊ⁷ ಬಿದಿಯಾಜ್ಞೆಯಿಂದೆಂಬಂತೆ । ಪುರ ಕನ್ನ⁸ ನಿಹುದನವರತ

॥ ೬೦ ॥

ಬಂದನು ಗಡ ನಮ್ಮರಸನು ಸೀತೆಯ⁹ । ತಂದನು ಗಡ ದಶಶಿರನ ॥

ಕೊಂದನು ಗಡ ಲೇಸು ಲೇಸೆಂಬ ಮಾತಿನ । ಸಂದಣಿಯೆಸೆದುದಂದಲ್ಲ¹⁰

॥ ೬೧ ॥

ಕೊಟ್ಟನು ಗಡ ಸುರಲೋಕವ ಬಾಲಿಗೆ । ಕೊಟ್ಟ ಗಡವ ಮೊದಲಾಳ್ವ ॥

ಪಟ್ಟವ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು । ಮುಟ್ಟದ ಮೋಹದಿಂದೊಲಿದು¹¹

॥ ೬೨ ॥

ಅಣುರೇಣು ತೃಣಕಾಷ್ಠವಾಗುವ¹² ಗಡ ಪೆನ । ರಣುವ ಗಡತಿವಿದ್ಯೆಯಿಂದೆ ॥

ರಣಕೆ ಸುಗಿನನಲ್ಲ ಗಡ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ । ಮಣಿದು ಸೇರಿದ ಗಡ ಬಂದು

॥ ೬೩ ॥

ತನವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸೊಗಸುವಂತೆ ಹೊಂಬಾಳೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಂಗೇದಗೆಯ ಎನಳುಗಳನ್ನೂ ಹೊಂಬಣ್ಣದ ತಾವರೆಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಕಾಣುವಂತೆ ಕಟ್ಟಿದರು ॥ ೫೬ ॥ ಮರುಗ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮುಡಿವಾಳ. ಮಂದಾರದ ಹೂ, ಸೇವಂತಿಗೆ ಸುಪಗೆ-ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಿರಿಮೊಗ್ಗಗಳನ್ನು ಮಾಲೆ ಕಟ್ಟಲು, ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಅಮರಾವತಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸಿತು ॥ ೫೭ ॥ ಅಲ್ಲಿನ ಮನೆನೆಲ. ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಚಾವಡಿ ಚಪ್ಪರ, ಹೊಳೆವ ಗೋಡೆ, ಬೀದಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ವನ್ನೀರು ಕನ್ನಾಗಿ ಹೂವುಗಳ ಪರಿಮಳ ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಗಮಗಮಿಸುವುದು. ॥ ೫೮ ॥ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಮಗಮಿಸುತ್ತ ಅಗರು-ಧೂಪಗಳ ಹೊಗೆ ಮೇಲಕ್ಕಿದ್ದು, ದಿವ್ಯವಾದ ಸುವಾಸನೆ ತುಂಬಿದ ಕರಡಿಗೆಯ ಮುಚ್ಚುಳ ತೆಗೆದಂತೆ ಸೊಗಸಾಯಿತು. ॥ ೫೯ ॥ ಸುವಾಸನೆ ಕೆಡದೆ. ಸುಗಂಧವು ನಾಶವಾಗದೆ, ಪರಿಮಳವು ಮರೆಯಾಗದೆ ನೀನಿರು—ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿರುವನೋ ಎಂಬಂತೆ ಆ ಪಟ್ಟಣವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುವಾಸನೆ ಕೆಡದೆ ಇರುವುದು ॥ ೬೦ ॥ ಆಗ ಅಲ್ಲಿ—“ನಮ್ಮ ಅರಸನು ಬಂದನಂತೆ! ಸೀತೆಯನ್ನು ತಂದನಂತೆ! ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದನಂತೆ! ಒಳ್ಳಿತು. ಒಳ್ಳಿತು—ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ॥ ೬೧ ॥ ಶ್ರೀರಾಮನು ವಾಲಿಗೆ ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಂತೆ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ಆತನು ಮೊದಲು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಂತೆ—ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು ॥ ೬೨ ॥ ಅಣುವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ವಿದ್ಯಾಧರನು ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿದ್ಯಾಬಲದಿಂದ ಅಣು-ರೇಣು-ತೃಣ-ಕಾಷ್ಠ-ಎಂಬ ಯಾವ ರೂಪವನ್ನೂ ತಾಳಬಲ್ಲನಂತೆ! ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಂಜು

¹ ಹೊಂಗೇದಗೆಗಳ ಹೊಸ (ಚ) ² ದಾವರೆಯರಲ (ಚ) ³ ಪರಿಮಳವಡೆದಂತಾಯ್ತು (ಚ) ⁴ ಕಮ್ಮನಿಹುದು (ಚ) ⁵ ಪೊಂಘಟ (ಕ).

⁶ ಕಮ್ಮನೆಯೆಂದುತ (ಚ). ⁷ ಇರಿಸಿದನೋ (ಕ) ⁸ ಪರಮದು (ಕ) ⁹ ನಮ್ಮರಸು ತನ್ನರಸಿಯ (ಚ) ¹⁰ ಯೆಸೆದುದಲ್ಲಲ್ಲಿ (ಚ)

¹¹ ಮೋಹದಿಂದವನು (ಕ) ¹² ವಾರುವ (ಕ)

ಊರ ಮುಂದಣ ವನವನು ಕಿತ್ತ ಗಡ ಹೋಲಿ | ಕೇರಿಯ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಗಡ ||
ಚಾರಿವರಿದು ರಕ್ಷಿಸರ ಕೊಂದ ಗಡವ | ನಾ ರಾವಣನಿಗಂಜ ಗಡ

|| ೬೪ ||

ಲಂಕೆಯನವನಿಂದ ಸಾಧಿಸಿದನು ಗಡ | ಶಂಕೆಯಿಲ್ಲದೆ ನೃಪವರನ ||
ಅಂಕವ ನೋಡಬೇಕೆಂಬರೆಬರೇ | ಣಾಂಕವದನೆ ನಿನ್ನಾಣೆ

|| ೬೫ ||

ಕಟ್ಟಿದ ಗಡ ರಾವಣನಾಳ್ ಸೀಮೆಯ | ಪಟ್ಟವನಾ ವಿಭೀಷಣಗೆ ||
ಕೊಟ್ಟನು ಗಡ ಬೇಡಿದುದು¹ ರಾಘವನಂತೆ | ಪುಟ್ಟಿಲ್ಲವೆ ಭೂಮಿಪರು

|| ೬೬ ||

ಕೂಡಿದ ಗಡ ಖೇಚರ ಭೂಚರ ಬಲ | ಗೂಡಿ ದಿಗ್ವಿಜಯವ ಮಾಡಿ ||
ನಾಡ ಸಾಧಿಸಿ² ಬಲುಗೈಯನಾದನ ನಾವು | ನೋಡಬೇಕೆಂಬರೆಬರು

|| ೬೭ ||

ಎಂದಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಳರು ಪಡೆಪಡೆಯಾಗಿ | ನಿಂದು ಕೋವಿದರು ಕೊಂಡಾಡಿ³ ||
ಅಂದು ಬಣ್ಣ ಸಿ ಪೊಗಳುತ್ತಿರೆ ಶ್ರೀರಾಮನು | ಬಂದನು ಬಲು ಬಲವೆರಸಿ

|| ೬೮ ||

ಪರಿಜನ ಪುರಜನ ಬಂಧುಜನರುಗಳು | ನೆರೆದು ನೋಡುವ ನೋಟಕರು ||
ಹರುಷದಿಂ⁴ ಬಂದರು ರಾಮಚಂದ್ರನ ಸಿರಿ | ಚರಣವ ಕಾಣಬೇಕೆಂದು

|| ೬೯ ||

ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ಗುಡಿಗೂಡಿ ಪಣ್ಯಜನ | ಬಳಸಿ ಬರಲು ಮಂತ್ರೀಶ ||
ತಳುವದಿರಿದುವೆಂದು ಕಂಡ ನಾನಾ ವಾದ್ಯ | ನೋಳಗಲು ರಾಮಚಂದ್ರನು

|| ೭೦ ||

ನಾನಾ ವಾದ್ಯದ ರವದಿಂದ ಭೋಯೆಂ | ದಾನದುಗ್ಗ ಡಿಸುವರಿಂದ ||
ಆ ನರನಾಡನು ಬಂದು ಪೊಕ್ಕನು ಕೇ | ಛಾ ನಗರವನಲ್ಲಿಯೊಳು

|| ೭೧ ||

ವವಸಲ್ಲವಂತೆ! ಅವನು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ವಿನತನಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿದನಂತೆ! || ೬೩ || ಅಣುವನು ಲಂಕೆಯ ಊರ ಮುಂದಿನ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದನಂತೆ! ಹೊರಗಿನ ಬೀದಿಯನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನಂತೆ! ಆ ಮೇಲೆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸುಹಾರ ಮಾಡಿದನಂತೆ! ರಾವಣನಿಗೆ ಹೆದರಲ್ಲಿವಂತೆ! || ೬೪ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಅಣುವನ ಮೂಲಕ ಲಂಕೆಯನ್ನು ಗೆಲಿದನಂತೆ! ಅಂತಹ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ನೋಡಬೇಕು—ಎಂದು ಹಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು || ೬೫ || ರಾವಣನು ಆಳು ತಿದ್ದ ರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದನಂತೆ! ಆ ಮೇಲೆ ಬೇಡಿದುದನ್ನೆಲ್ಲ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನಂತೆ! ಶ್ರೀರಾಘವನಂತದ ರಾಜರು ಹುಟ್ಟಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲವೇ? || ೬೬ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಖೇಚರರ ಮತ್ತು ಭೂಚರರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ ಅವನನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕು—ಎಂದು ಹಲವರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು || ೬೭ || ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯವರೂ, ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೋಗುತ್ತಲೂ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಲೂ ಇರುವಾಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಬಂದನು || ೬೮ || ಆಗ ಸೇವಕರೂ, ವಜ್ರಣಿಗರೂ ದಾಂದವರೂ, ಗುಂಪಾಗಿ ನಿಂತು ನೋಡುವವರೂ ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಪಾದ ವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದರು || ೬೯ || ಮಂತ್ರೀಶರು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಕಳಶ, ಕನ್ನಡಿ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದ ಗಡೆಕೆಯರು ಬರುತ್ತಿರಲು ತಡವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರು ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಕಂಡನು ಆಗ ಹಲವು ವಿಧದ ವಾದ್ಯ ಗಳು ಧ್ವನಿಗೈಯುತ್ತಿದ್ದವು || ೭೦ || ಹಲವು ವಿಧದ ವಾದ್ಯದ ಧ್ವನಿಯಿಂದಲೂ ಬೋಯೆಂದು ನಿಲ್ಲದೆ ಬೊಬ್ಬಿಡುವವ ರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಾಮನು ಬಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು || ೭೧ || ಎರೈ

¹ ಗಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (೬) ² ವಾಮನವದ (೬) ³ ಕೊಂಡಾಡಿ (೬) ⁴ ಪರಿಸದಿ (೬)

ಕೋಕಿಲಾಲಾಪೆ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಂದ | ನೇಕಬಲವ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ||
ನಾಕನಾಯಕರು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು ಬಂದು | ಸಾಕೇತಪುರವನ್ನೆದಿದರು || ೭೨ ||

ಗಜ ಹಯ ರಥ ಕಾಲಾಳ ನೋಹರದಿಂದ | ದ್ವಿಜರಾಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ||
ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂದಣಿಯಿಂದಲವರು ದಿ | ಗ್ವಿಜಯದಿಂ ಪೊಕ್ಕರಾ ಪೊಳಲ || ೭೩ ||

ಕಣ್ಣು ದಣಿಯವು ನುಡಿನ¹ ನಾಲಗೆಗಳು | ಬಣ್ಣ ಸಿ ದಣಿಯವು ಜನರ ||
ಹೆಣ್ಣ ಕೇಳವರತಿನೈಭವದಿಂ ಬಂದು | ತಣ್ಣ ನೈದಿದರಾ ಪೊಳಲ || ೭೪ ||

ಮಂಗಳನಾಡುವರಿಂದ ಆರತಿಯೆತ್ತಿ | ಪಂಗನಾ ಜನದುಲುಪಿಂದೆ ||
ಸಿಂಗರಿಸಿದ ರಾಜವೀಧಿಯ ನಡುವೆಯಾ | ತುಂಗವಿಕ್ರಮಾರೈದಿದರು || ೭೫ ||

ಬಂದು ಪೊಳಲ ಪೊಕ್ಕು ಭಾನುವೀಧಿಯಲವ² | ನಂದು ನಡೆಯಲಾರತಿಗಳ ||
ತಂದು ಪಿಡಿದು ಪಡೆಪಡೆಯಾಗಿ³ ಪೆಣ್ಣಳು | ನಿಂದೆತ್ತಿತು ನೃಪವರಗೆ || ೭೬ ||

ಮುಡಿಯ ಭಾರಕ್ಕೆ ಕೊರಲ್ ಮೊಲೆಯ ಭಾರಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ | ನಡು ಕಟಿಭರಕ್ಕೆ ತೊಡೆಗಳು ||
ದಡದಡ⁴ದಡಿಸುತ⁵ನಡೆದರು ಮನ್ನಥ | ಮಡದಿಯಿಂದದಿ ನೀಱಿಯರು⁶ || ೭೭ ||

ತೋರ ಮೊಲೆಯ ತೋರದುಂಬಿನ⁶ ಕಣ್ಣಳ | ಮೋರೆನೋಟದ ಮೃದುನುಡಿಯ ||
ಮಾರನಾನೆಯ ಯಾನದ ನೀಱಿಯರು ನೃಪ | ಗಾರತಿಯೆತ್ತಿದರಾಗ⁶ || ೭೮ ||

ಚಲ್ಲೆ ಗಂಗಳ ಚಾಟಿನೋಟದ ತಳಪದ | ಗಲ್ಲದ ಗಾಡಿ ಗಮಕದ ||
ಕೊಲ್ಲಿನೋಟದ ಕೋಮಲೆಯರಾರತಿಯ ಭೂ | ವಲ್ಲಭಗೆತ್ತಿದರಾಗ || ೭೯ ||

ಕೋಕಿಲವಾಣಿ ಬೇಳಿನಿಯೇ, ಅಂದು ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಅನೇಕ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬಂದು, ಸಾಕೇತಪುರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಆಗ ಸ್ವರ್ಗದ ಒಡೆಯರು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು || ೭೨ || ದ್ವಿಜಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ತೇರು, ಕಾಲಾಳುಗಳ ಸೈನ್ಯದಿಂದಲೂ, ಪ್ರಜಾಜನರ ಸಮೂಹದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. || ೭೩ || ಎಲೈ ಬೇಳಿನಿಯೇ, ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ದಣಿಯವು. ಮಾತಾಡುವ ನಾಲಗೆಗಳು ಅವರನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದವು. ಹೀಗಿರಲು ಅವರು ಬಹಳ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. || ೭೪ || ಮಂಗಳಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವವರಿಂದಲೂ ಆರತಿಯನ್ನೆತ್ತುವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾತುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ, ಆ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿರುವ ರಾಜವೀಧಿಯ ನಡುವೆ ಬಂದರು || ೭೫ || ಹೀಗೆ ಬಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರವಿಕಾಂತದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ. ಹೆಂಗುಸರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿದರು. || ೭೬ || ತಲೆಯ ತುರುಬಿನ ಭಾರಕ್ಕೆ ಕೊರಲೂ, ಮೊಲೆಯ ಭಾರಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕದಾದ ಸೊಂಟವೂ, ನಿತಂಬದ ಭಾರಕ್ಕೆ ತೊಡೆಗಳೂ ಕುಸಿಯಲು. ಸುಂದರಿಯರಾದ ಹೆಂಗುಸರು ರತಿದೇವಿಯರಂತೆ ನಡೆದರು. || ೭೭ || ತೋರ ಮೊಲೆ. ದೊಡ್ಡ ಮುಡಿ, ಕಣ್ಣು ಓರೆನೋಟ. ಮೆಲುನುಡಿ, ಮನ್ನಥನ ಆನೆಯಂತೆ ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆ-ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಂದರಿಯರು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಆರತಿಯೆತ್ತಿದರು. || ೭೮ || ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ, ಭಾವನಾಯುಕ್ತವಾದ ನೋಟವುಳ್ಳ, ದೊಳೆಯುವ ಗಲ್ಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ.

¹ ನೋಡುವರ (ಕ). ² ವೀಧಿಯೊಳವ (ಚ) ³ ಪಿಡಿದು ಪರಿಪೂರ್ಣವ (ಕ). ⁴ × × (ಚ) ⁵ ಪೆಣ್ಣು ಕಾರತಿಗಳ ತಂದು | ಪಿಡಿ ದತ್ತಿದರಂದವಗೆ (ಚ) ⁶ ಕಣ್ಣತಿ ತೋರವಡೆದ ಪೂಜವಾಳ | ತೋರಮುತ್ತುನ ಮೂಕುತಿಯ ಪೆಣ್ಣಿನಡಮಂಡಾರತಿಯೆತ್ತಿದರವಗೆ (ಚ)

ಬಟ್ಟದುಜುಂಬಿನ ಬಟ್ಟನೊಲೆಯ ಚೆಲ್ವು । ಬಟ್ಟನೊಗದ ಬಿಣ್ಣಾದ¹ ॥

ಬಟ್ಟ ಜವ್ವನೆಯರಾರತಿವಿಡಿದವನಿಗೆ । ತೆಟ್ಟ ತೆಟ್ಟಯೊಳೆತ್ತಿದರು² ॥ ೮೦ ॥

ನುಣ್ಣದವಾದ ತೊಡೆಗಳ ನುಣ್ಣೊಸಲಿನ³ । ನುಣ್ಣದವಡೆದ ಮೊಲೆಗಳ⁴ ॥

ನುಣ್ಣದ ನುಡಿಯ ನೀಱಿಯರಾರತಿಯ ತಂದು । ಪಣ್ಣ ಪಣ್ಣಯೊಳೆತ್ತಿತವಗೆ ॥ ೮೧ ॥

ಹಲವು ವರ್ಣಗಳ ಹಲವು ಬಂಧಂಗಳ⁵ । ಹಲವು ಬಗೆಯ ಬಣ್ಣಗಳ ॥

ಹಲವು ಬಗೆಯೊಳಪ್ಪಾರತಿಗಳ ತಂದು । ಲಲನೆಯರೆತ್ತಿದುದವನಿಗೆ ॥ ೮೨ ॥

ಆರತಿಯಿಂದಲಾರತಿಯ ಪಿಡಿದು ಬಂ । ದಾ ರತಿಸಮದ ನಾರಿಯರು ॥

ಆ ರತಿಯಿಂದ ತೊಡವಿತ್ತ⁶ ನವರಿಗನ । ನಾ ರತಿಸುಂಡಿಯ ಮಾಣಿಕನ ॥ ೮೩ ॥

ಕೊಟ್ಟನೊಂದೊಂದು ತೊಡಿಗೆಯ⁷ ಬಂಗಾರನ । ಕೊಟ್ಟ ನಾನಾ ಬಣ್ಣ ಬಗೆಯ ॥

ಪಟ್ಟಿಯ ಸೀರೆಯನಾರತಿಗಳ ತಂ । ದಿಟ್ಟಣಿಸಿದ ಪೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ⁸ ॥ ೮೪ ॥

ಬಡವರೊಡೆಯರೆನ್ನದಾರತಿಗಳ ತಂದು । ಪಿಡಿದೆತ್ತಿದ ಪೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ॥

ಉಡತೊಡಲಿತ್ತವಗವರಿವರೆಣೆಯೆಂದು । ನುಡಿಸವರಿಗೆ ದೋಷಬಹುದು⁹ ॥ ೮೫ ॥

ಶುಭಯೋಗದೊಳು ಶುಭತಿಥಿಯೊಳು ವಾರದೊಳ್ । ಶುಭತಾರೆಯೊಳು ಶುಭದಿನದಿ ॥

ಶುಭ ಶುಭ ಶುಭವೆನುತೀರಿ ಬಂದು ಪುರವನು । ಶುಭಲಗ್ನದೊಳು ಪೊಕ್ಕರವರು ॥ ೮೬ ॥

ಸೊಬಗು ರೀವಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಓರೆನೋಟದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಆಗ ಪ್ರೇರಾಮನಿಗೆ ಆರತಿಯೆತ್ತಿದರು. ॥ ೮೯ ॥ ದುಂಡ ಗಾದ ಮುಡಿಯುಳ್ಳ ದುಂಡುಮೊಲಗಳುಳ್ಳ, ದುಂಡಗಿನ ಮುಖವುಳ್ಳ, ದುಂಡಾಗಿ ಭಾರವಾಗಿರುವ ತಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಂಗಸರು ತಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಎತ್ತಿದರು ॥ ೮೦ ॥ ನುಣ್ಣಾಗಿರುವ ತೊಡೆ ಹಣೆ, ಮೊಲೆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚೆಲುವಯರು ಆರತಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಸಾಲಿಸಾಲಾಗಿ ಎತ್ತಿದರು ॥ ೮೧ ॥ ಹಲವು ವರ್ಣಗಳಿಂದಲೂ ಹಲವು ವಿಧದ ರೂಪರಚನೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಆರತಿಗಳನ್ನು ತಂದು, ಆ ಹೆಂಗಸರು, ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಎತ್ತಿದರು ॥ ೮೨ ॥ ಎರೈ ರತಿದೇವಿಯ ಮುಡಿಯ ರತ್ನದಂತಿರುವ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ರತಿದೇವಿಗೆಣೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರೀತಿಸ್ವರ್ಪಕವಾಗಿ ಆರತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಎತ್ತಿದಾಗ, ಪ್ರೇರಾಮನು ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ॥ ೮೩ ॥ ಆರತಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಗುಂಪು ನೇರಿದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಚೆನ್ನದ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಬಣ್ಣಗಳ ಪಟ್ಟೀಸೀರಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು ॥ ೮೪ ॥ ಆರತಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಎತ್ತಿದ ಹೆಂಗಸರಲ್ಲಿ ಒದವರು ಪ್ರೇಮಂತರು ಎಂಬ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೆಣಿಸದೆ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಇವರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವವರಿಗೆ ಪಾವ ಬರುವುದು ॥ ೮೫ ॥ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಶುಭಯೋಗ, ಶುಭತಿಥಿ ಶುಭವಾರ ಶುಭ ನಕ್ಷತ್ರ ಶುಭದಿನದಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಎಲ್ಲರೂ 'ಶುಭ ಶುಭ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರಲು ಶುಭಲಗ್ನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು ॥ ೮೬ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸುಸ್ವರದಿಂದಲೂ ಶುಭಕರವಾದ

¹ ಬಿಣ್ಣಾಗಿದ (ಚ) ² ತಟ್ಟೆತಟ್ಟೆಯೊಳೆತ್ತಿದರು (ಕ) ³ ನುಣ್ಣದ ತೊಡೆಗಳ ನುಣ್ಣದ ನೊಸಲುಳ್ಳ (ಚ) ⁴ ಕದಪಿನ (ಚ) ⁵ ಬಣ್ಣಂ ಗಳ (ಚ) ⁶ ತೊಡಲಿತ್ತ (ಚ) ⁷ ಕೊಟ್ಟನೊಂದೊಂದು ಮೈದೊಡಿಗೆ (ಚ) ⁸ ಪೆಣ್ಣುಗಳಿಗೆ (ಚ) ⁹ ಪಾಪ ಬಹುದು (ಚ)

ಭೂಸುರರುಗಳಾಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ನಿ | ಲಾಸಿನೀ ಜನದುಲುಪಿಂದ ||
ಆ ಶಶಿ ತಾರಾಬಲದಿಂದ ಗೃಹವ ಪ್ರ | ನೇಶವಾದರು ನೃಪವರರು || ೮೭ ||

ಅವರ ಸಿರಿಯ ಪೇಳ್ವೊಡೆ ನಾಗೇಂದ್ರನಿ | ಗವರ ಸಂಪದನ ನಿಟ್ಟುಪೊಡೆ ||
ದಿವಿಜೇಶನಲ್ಲದೊಳಿದ ಮಾನವರಿಗೆ | ಹವಣಿಗೆ ನಿಲುಕದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ¹ || ೮೮ ||

ನೆರೆದ ಮಕುಟಬದ್ಧರು ವಿದ್ಯಾಧರ | ದೊರೆಗಳು ವೆಂತರರುಗಳು² ||
ಪರಮ ಸಂತೋಷದಿಂ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ತಂ | ದಿರಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಗೆ³ || ೮೯ ||

ಕೋವಿದೆ ಕೇಳು ಕನಕ ಕುಂಭದೊಳು ಹಾಲ | ತೀವಿ ತಂದವರರು ಕೂಡಿ ||
ಆ ವಿಭುಗಳಿಗಭಿಷೇಕವ ಮಾಡಿದ | ರೇವಣ್ಣನುವೆ ಜಗದೊಳಗೆ || ೯೦ ||

ಸಾವಿರದೆಂಟು ಸುವರ್ಣಕುಂಭಗಳಿಗೆ | ತೀವಿ ನಿರ್ಮಲವಾದ ಜಲವ ||
ಆ ವಿಭುಗಳಿಗಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರಂ | ದೇವಣ್ಣನುವೆ ಕೇಳು ಬಳಿಕ || ೯೧ ||

ರಾಮಕೇಶವರು ನೀವೀರ್ವರು ಭರತದ | ಸೀಮೆಯ ಮೂಱು ಖಂಡವನು ||
ಪ್ರೇಮದೊಳಾಳಿ ಸುಖದೊಳಿರಿಯೆಂದು ತ | ಮ್ಮಾ ಮಣಿಮಕುಟವನೇಗಿ || ೯೨ ||

ಪರಮಾಶೀರ್ವಾದದಿಂದದೊಯ್ಯನೆ | ಪರಸಿಯವರನಾ ನೃಪರು ||
ನೆರೆದಿರಲವರಿಗುಚಿತ ಪುಡುಗೊಟ್ಟಿಯನಾ | ಧರಣೀಶನಿತ್ತ ಕೇಳಬಲೆ || ೯೩ ||

ಖೇಚರೇಶರಿಗೆ ತಕ್ಕುಡುಗೊಟ್ಟಿಗಳ ನೃಪ | ⁴ಭೂಚರರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ||
ಯಾಚಕರಿಗೆ⁵ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದ ವಿನಯದ | ವಚನವ ನುಡಿದು ರಾಘವನು⁶ || ೯೪ ||

ಜಂದ್ರಬಲ-ತಾರಾಬಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಆ ರಾಜರು (ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು) ವಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. || ೮೭ || ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಅವರ ಐವರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮಹಾಶೇಷನೇ ಆಗಬೇಕು. ಅವರ ಸಂವತ್ಸನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾದರೆ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೇ ನಾಥ್ಯ. ಉಳಿದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಸಂಗತಿಯದು. || ೮೮ || ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ಕಿರೀಟಾಧಿಪತಿಗಳೂ ವಿದ್ಯಾಧರರಾದರೂ ವ್ಯಂತರರೂ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಗೊಳಿಸಿದರು. || ೮೯ || ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು - ಆ ಮೇಲೆ ಅವರು ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ತಂದು. ದೇವತೆಗಳ ಸಹಿತವಾಗಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇದನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೯೦ || ಸಾವಿರದ ಎಂಟು ಚಿನ್ನದ ಕಲಶಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧವಾದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು. ಅದನ್ನು ನಾನು ಏನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! || ೯೧ || ರಾಜರುಗಳು ಬಂದು, ತಮ್ಮ ರತ್ನಮಯ ಕಿರೀಟಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ - 'ರಾಮ ಮತ್ತು ಕೇಶವರಾದ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಭರತಭೂಮಿಯ ಮೂರು ಖಂಡಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆಳುತ್ತ. ಸುಖವಾಗಿರಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. || ೯೨ || ಎಲೈ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ರಾಜರುಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಶೀರ್ವಚನ ಗಳಿಂದ ಹರಸಿದರು ಆಗ ಶ್ರೀರಾಮನು ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಯೋಗ್ಯವನುವ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನತ್ತನು || ೯೩ || ಖೇಚರ ರಾಜರಿಗೂ. ಭೂಲೋಕದ ರಾಜರುಗಳಿಗೂ. ಬೇಡುವವರಿಗೂ ಅವರವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿನಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ. ಶ್ರೀರಾಮನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು || ೯೪ || ಎಲೈ ವಿಶ್ವಾಸಿ ಜೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು

¹ ಹವಣಿಲ್ಲ ಹವಣಾಕವದನೆ (ಚ) ² ವ್ಯಂತರರುಗಳು (ಚ) ³ ತಂದಿರಿಸಿದರು ಸಿಂಹಾಸನದೊಳಗೆ (ಚ) ⁴ ೯೦ ಈ ಪದ್ಯ ಕದ್ದಲ್ಲ. ⁵ ನಿಜಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ. ಪ್ರಚುರತೆಯಿಂದ (ಚ). ⁶ ವಿನಯದಿ | ಭೂಚಕ್ರದೊಳು ಸಂದಿರು (ಕ).

ಮೂರು ಬಂದದ ನಂತರ¹ರಿಗುಡುಗೊಣಿ²ಗೊಟ್ಟು, ನೀಡಿ ನಡೆಯಬೇಡವೆಂದು³ ||

ಕೀಡಿ ನುಡಿದು ಕಳುಹಿದ ಕಿವಿಗಳ ಬಂದು | ನೀಡುವ ಕಂಗಳ ಕಾಂತೆ || ೯೫ ||

ರತ್ನದಿಂ ಸಮದ ಬಂಗಾರವ ಕೆಲರಿಗೆ | ರತ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳ ||

ರತ್ನದ ಕುಂಡಲಗಳ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದ | ಪತ್ನಿ ಲಾಲಿಸು ರಾಮಚಂದ್ರ || ೯೬ ||

ಕರ್ಪೂರವೀಟಕೆಗೊಡಿಯವರ ಮನ | ಪೊಪ್ಪುವಂತುಡುಗೊಣಿ³ಗೊಟ್ಟು ||

ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯಿರಿಯೆಂದವರಿಗೆ ಪೇಳಿ | ಯೊಪ್ಪಿ ಕಳುಹಿದ ಮನ್ನೆಯರ || ೯೭ ||

ನಲ್ಲುಂಡಿಗೆಯ ಸೀಮೆಯ ಕೆಲಬರಿಗವ | ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನರೆಬರಿಗೆ ||

ನಲ್ಲನೆಣ್ಣೆ⁴ ನೃಪರಿಚ್ಛೆಯೊಡು ಕೊ | ಟ್ಪಿಲ್ಲರ ಕಳುಹಿದನಬಲಿ || ೯೮ ||

ಸಾಹಸಗೊಂಡ ದೊರೆಗಳೊಡವರಿಗೆ ಬಾಹು | ಪೂರಗಳಾದಿಯಾದ⁵ ||

ಬಾಹುಳ್ಳಮುಪ್ಪ ಬಂಗಾರವ ಕೊಟ್ಟವ | ಮೋಹದಿಂ ಕಳುಹಿದನವರ || ೯೯ ||

ನಾರಣಪುಟಗಳ ಕೆಲರಿಗೆ ತೇಜದ | ನಾರುವಗಳನರೆಬರಿಗೆ⁶ ||

ಹಾರ ಪದಕ ಸೆಂಡೆಯ ಲಾಳಿಕೊಟ್ಟು ಮ | ತ್ತಾ⁷ ರಾಮ ಕಳುಹಿದನವರ || ೧೦೦ ||

ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣ ಹರವಿ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯ | ಚಿನ್ನದ ಕಾಲ⁸ ಮಂಚಗಳ ||

ಮನ್ನೆಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ದುರ್ಗಾಧಿಪರನು⁹ | ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿದನಬಲಿ¹⁰ || ೧೦೧ ||

ಗಡಿಯ ಮನ್ನೆಯರಿಗೆ ನಾಯಕರಿಗೆಯತಿ | ಕಡುಪುಳ್ಳ ಬಲುದೊರೆಗಳಿಗೆ ||

ಕಡಗ¹⁰ ಕಂಠಾಭರಣವ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದ | ಪಡಿಯಾರಂಬುಜನೇತ್ರ¹⁰ || ೧೦೨ ||

ಮೂರು ಬಂದಗಳಲ್ಲಿರುವ ವೃತ್ತರಂಗಿಲ್ಲ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು, ಅವರು ಯಾರೂ ಮೂರಿ ನಡೆಯಕೂಡದೆಂದು ಕಟ್ಟಾಣೆ ಮಾಡಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೯೫ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೆಲವರಿಗೆ ರತ್ನವಿಚಿತವಾದ ಚಿನ್ನದ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವರಿಗೆ ರತ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವರಿಗೆ ರತ್ನದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೯೬ || ಜನನಾಯಕರಿಗೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಾಗುವಂತೆ ಕರ್ಪೂರದ ಮಿಶ್ರದೊಡನೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತಪ್ಪದೆ ನಡೆಯಿರಿ—ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೯೭ || ಎಲೈ ಚೇಳಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮೇಲೆಗಳಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಸೀಮೆಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಗಳನ್ನೂ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಅವರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಎಲ್ಲ ರನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೯೮ || ಸಾಹಸಿಗಳಾಗಿದ್ದ ರಾಜರನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅವರಿಗೆ ತೋಳಿನ ಬಳೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಬಹು ವಿಧ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೯೯ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಆನೆಗಳ ಹೊಡೆನ್ನೂ, ಕೆಲವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ತ್ತರಿತವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಇನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಹಾರ, ಪದಕ, ಕಾಲ್ಪೊಡಿಗೆ, ಲಾಳಿ—ಮುಂತಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೧೦೦ || ಮುಖವರಿಗೆಲ್ಲ ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣ ಹರವಿ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ, ಚಿನ್ನದ ಕಾಲಿಕ ಮಂಚ—ಮುಂತಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ದುರ್ಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮರ್ಮದ ಮಾಡಿ, ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೧೦೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಸೀಮೆಯ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನನಾಯಕರಿಗೂ ಇತರ ಮುಖಂಡರಿಗೂ ಬಹಳ ಪಡ

¹ ವೃತ್ತರ (ಚ) ² ಸಮಯವೇನೆಂದು (ಚ) ³ ಸಲ್ಲಿಮಂಗಳ (ಚ) ⁴ ಬಾಮಪೂರಾದಿಗಳಿಂದ (ಚ) ⁵ ಕೆಲವರಿಗೆ (ಚ) ⁶ ಲಾಳಿ ಸರವಿತ್ತಾ (ಚ) ⁷ ಕಾಲ್ಪ (ಚ) ⁸ ದುರ್ಗಾದಿವತಿಗಳ (ಚ) ⁹ ಕಳುಹಿಸಿದನು (ಚ) ¹⁰ ಕುಳು ಕಂಠವನಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಬಲು | ಶೇಷ ಒತ್ತವರ ೯೯ ೭೨ (ಚ).

ಕೊಟದ ಮನ್ನೆಯರುಗಳನೊಡು¹ ಹೊಣೆ | ಲೂಟಿಯ ದೊರೆಗಳನೊಡು ||
ನೋಟಕರನು² ನೋಡಿ ಕೊಟ್ಟನು ಕರ್ಪೂರ | ನೀಟಕೆಯಿಂದುದುಗೊಣಿಯ || ೧೦೩ ||

ಕೊಟ್ಟನು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗುಡುಗೊಣಿಗಳ | ಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಿದ ವಾದಿಗಳಿಗೆ³ ||
ಕೊಟ್ಟನಕ್ಕರಿಗ ಪಾರಕರಿಗುಚಿತಗಳ | ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನೆಲ್ಲರಿಗೆ || ೧೦೪ ||

ದಣಿದುದು ಸಕಲ ದೊರೆಗಳು ಯಾಚಕಜನ | ದಣಿದುದು ಸರ್ವಸಮಸ್ತ ||
ದಣಿಯಿತು ಸರ್ವರು ಕೈಯಾಂತು ಕೊಟ್ಟಿದು⁴ | ದಣಿದುದಿಲ್ಲಾ ರಾಮಚಂದ್ರ || ೧೦೫ ||

ವೀರಪುರುಷನಾದುದೊ ವಿತರಣಗುಣ | ಶ್ರೀರಾಮನಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿದುದೊ ||
ಚಾರುವಿನಯ ತನುವಾಂತುದೊ ಭಾಷೆ | ದಾ ರಾಮನ ಕೀರ್ತಿಸುವರು || ೧೦೬ ||

ಎರೆದೊಡೆ ಚಿಂತಿಸಿದೊಡೆ ಕಾಮಿಸಲು ಸುರ | ತರು ಮಣಿ ಪಶು ಕೊಟ್ಟಪುದು ||
ಎರೆಯದೆ ನೆನೆಯದೆ ಕಾಮಿಸದರಿಗೀನ | ದೊರೆಗವು ಸರಿಬಂದಪವೆ || ೧೦೭ ||

ಕೊಡಲೊಯದೆ ಕೊಳಲೊಯದೆ ವಿನಯವ | ನುಡಿಯಲೊಯದೆ ಮನುಜರ ||
ನಡಸಿಕೊಂಬುದನೊಯದೆ ನರಪತಿಯ ಕೈ | ವಿಡಿವಳೆ ಸಿರಿವೆಣ್ಣು ಬಂದು || ೧೦೮ ||

ದಯವಿಲ್ಲದ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಿಲ್ಲದ ನೀತಿ | ನಯವಿಲ್ಲದ ದುರಿತದಲಿ ||
ಭಯವಿಲ್ಲದ ನರನಾಥಗೊಲಿದು ಬಂದು | ಜಯವೆಣ್ಣು ಜಯಿಸಿ ಬಂದಪಳೆ || ೧೦೯ ||

ಹೆಚ್ಚಿ ನಡೆದು ಹೊನ್ನು ಹಣ ವಸ್ತ್ರಗಳ | ವೆಚ್ಚವ ಮಾಡದೆ ನೆಲದಿ⁵ ||
ಬೆಚ್ಚುಕೊಂಡಿದ್ದ ರಸರ ಕಂಡಿಂದಿರೆ | ಮಚ್ಚಿ ಬಪ್ಪಳೆ⁶ ಮಧುರಾಕ್ಷಿ || ೧೧೦ ||

ಕ್ರಮಿಗಳಾದ ರಾಜರಿಗೂ ಕಡಗ, ಕೊರಳಿನ ಆಭರಣ—ಮುಂತಾದುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು ಅವನಿಗೆ ಎಣೆಯೆನಿಸುವವರು ಯಾರಿರುವರು? || ೧೦೨ || ತನ್ನ ಒಡನಾಟದ ಜನನಾಯಕರನ್ನು ತಿಳಿದು, ಹೊರನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ರಾಜರುಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದು, ನೋಟಕ್ಕೆ ಒದಗುವವರನ್ನೂ ನೋಡಿ, ಕರ್ಪೂರದ ವೀಳ್ಕದೊಡನೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. || ೧೦೩ || ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನಿತ್ತನು ವಾದಿಗಳಿಗೆ ಪಟ್ಟಿಯ ಹಚ್ಚಡಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಪಾರಕರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದುದನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು || ೧೦೪ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಕೊಟ್ಟುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ದೊರೆಗಳೂ, ಬೇಡುವ ಜನರೂ ಎಲ್ಲರೂ ತೃಪ್ತಿ ತಾಳಿದರು. ಆದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೂ ತೃಪ್ತಿ ತಾಳಲಿಲ್ಲ. || ೧೦೫ || ವೀರತ್ವವೇ ಗಂಡುರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿತೋ ! ದಾನವೆಂಬ ಸದ್ಗುಣವೇ ಶ್ರೀರಾಮನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತೋ ! ಮನೋಹರವಾದ ವಿನಯಗುಣವೇ ದೇಹಧಾರಣೆ ಮಾಡಿತೋ ! ಭಾಪು!—ಎಂದು ಆ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. || ೧೦೬ || ಬೇಡಿದರೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೂ, ಚಿಂತಿಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೂ, ಬಯಸಿದರೆ ಕಾಮಧೇನುವೂ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಡುವವು. ಆದರೆ ಬೇಡದೆ, ಚಿಂತಿಸದೆ, ಬಯಸದೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಅವು ಎಣೆಯಾಗುವವೆ? || ೧೦೭ || ಕೊಡಲೂ, ಕೊಳ್ಳಲೂ, ವಿನಯವನ್ನು ನುಡಿಯಲೂ. ಪ್ರಜಾಜನರನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ತಿಳಿಯದಿರುತ್ತಿದ್ದರೆ. ಆ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ಸಂಪತ್ತೆಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಕೈಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಳೆ? || ೧೦೮ || ದಯೆ. ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ. ನೀತಿ. ವಿನಯ. ವಾವರ್ಭೀರುತ್ವ—ಎಂಬ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ. ಎಂದಾದರೂ ಜಯಾಂಗನೆಯು ಬಂದು ನೆಲಸುವಳೆ? || ೧೦೯ || ಎಲೈ

¹ ಮೀಟಿನ ದೊರೆದೊರೆದೊರೆಗಳೊಡು (ಕ). ² ನೋಟದವರ (ಚ). ³ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ವಿನಯದೊಳು | ಕೊಟ್ಟನು ಕವಿ ವಾದಿಗಳಿಗೆ (ಚ). ⁴ ದಣಿಯಿತುಚಿತದುಡುಗೊಣಿಯಾಂತು ಕೊಟ್ಟಿದು (ಚ) ⁵ ಮಾಡಲೊಯದೆ (ಚ) ⁶ ಬಪ್ಪಳೆ (ಚ).

ಸಿರಿ ಜಸ ಜಯವೆಣ್ಣು ವ್ರಾಡೆಯರಲ್ಲವೆ | ಪುರುಷ ಪಕ್ಷಕೆ ಸೋಲುವರೆ ||
ನರಗುಣ ಪಕ್ಷಕೆ ಸೋಲ್ತುಗುಣಿಯನಾ | ನರಿಸಿಕೊಂಡಿಹರನನರತ

|| ೧೧೧ ||

ತರಳಾಕ್ಷಿ ಕೇಳು ನೆರೆದ ನೃಪರೆಲ್ಲರು | ತೆರಳಿತು ತಂತನ್ನು ಪುರಕೆ ||
ವಿರಚಿಸುವೆನು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ನೃಪತಿಯ | ಸಿರಿಯ ವಿಸ್ತರವ¹ ಲಾಲಿಪುದು

|| ೧೧೨ ||

ಚದುರೆ ಕೇಳು ಪೃಥ್ವೀ ಸೌಂದರಿ ಮೊದಲಾದ | ಸುದತಿಯರಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೇ ||
ಹದಿನಾಳು ಸಾವಿರವಿಹುದತಿ ಚೆಲ್ವಿನ | ಸದನವೆಂಬಂತೆ ರಾಜಿಸುತ²

|| ೧೧೩ ||

ಆ ವಿಭು ರಾಮಚಂದ್ರನುನಿಗೆ ಸೀತಾ | ದೇವಿ ತಾ ಮೊದಲಾದೆಂಟು ||
ಸಾವಿರ ಪೆಣ್ಣಳಹರು ರೂಪಿಗೆಯಾ | ದೇವಸತಿಯರನಲ್ಲೆ ನುತ

|| ೧೧೪ ||

ಪದಿನಾಳು ಸಾವಿರ ಮಕುಟಬದ್ಧರು ಕೇಳು | ಪದಿನಾರು ಸಾವಿರ ವಿಷಯ ||
ಒದವಿದೊಂಬತ್ತು ಸಾಸಿರದೆಂಟುನೂಱಿಪ್ಪ | ತುದೆ ದ್ರೋಣಾಮುಖವನಗೆ

|| ೧೧೫ ||

ನಗರವಿಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾಸಿರ ಖರ್ವಡ | ಮಿಗೆ ಪನ್ನೆರಡು ಸಾಸಿರವು ||
ಮಿಗಗಣ್ಣು ಬಲೆ ಕೇಳೀರಾಳು ಸಾಸಿರ ಮಡಂ | ಬಗಳು ಬಳಸಿಹವಾ ನೃಪಗೆ

|| ೧೧೬ ||

ದೇವಿಯೆ ಕೇಳು ಭಾವಿಸಿ ನೋಡಲಾ ನುರ | ದೇವ ಸತಿಯರು ಮತ್ತೆಂಟು ||
ಸಾವಿರ ಪೆಣ್ಣಳಹರು ರೂಪಿಗೆಣೆಯಾರು | ಭಾವಜ ಸತಿಯಂತಿಹರು

|| ೧೧೭ ||

ಆ ದೇವಸತಿಯರ ಗೆಲ್ವ ರೂಪಿನ ಚೆಲ್ವ | ಭೂದೇವಿಯರು ಮತ್ತೆಂಟು ||
ಅದ ಸಾವಿರ ಸತಿಯರುಗೂಡಿ ಸುಖದೊಳ | ಗಾ ಧರಣೀಪಾಲನಿಹನು

|| ೧೧೮ ||

ಚೇಳಿನಿಯೇ ಗರ್ವದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ, ಧನ-ಕನಕ-ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡದೆ, ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ರಾಜರನ್ನು ಕಂಡು, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯು ಮೆಚ್ಚಿ ಬರಲಾರಳು || ೧೧೦ || ಸಂಪತ್ತು, ಕೀರ್ತಿ, ಜಯ—ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪ್ರೌಢೆಯ ರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಅವರು ನುಮ್ಮನೆ ಗಂಡುಸರಿಗೆ ವಶವಾಗುವವರಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಗುಣಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಆಕರ್ಷಿತ ರಾಗಿ, ಗುಣವಂತರಾದವರನ್ನು ವರಿಸುವರು || ೧೧೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಕೇಳು ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ ರಾಜ ರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು ಇನ್ನು ಆ ಶ್ರೀರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾಜರ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸು ವೆನು, ಕೇಳು || ೧೧೨ || ಚದುರೆಯಾದ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಕೇಳು ಆ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀಸೌಂದರಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಹೆಂಡಿರು, ಸೌಂದರ್ಯದ ಮನೆಯೋ ಎಂಬಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತ ಇದ್ದರು || ೧೧೩ || ರಾಜನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೀತಾದೇವಿ ಮೊದಲಾದ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಹೆಂಡಿರಿದ್ದರು ಅವರು ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆ ವಂತಿದ್ದರು || ೧೧೪ || ಆ ರಾಮನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಕಿರೀಟಧಾರಿಗಳಾದ ಅಧೀನರಾಜರೂ, ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ನಾಡುಗಳೂ ಒಂಬತ್ತು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುಸೂರ ಎಪ್ಪತ್ತು ದ್ರೋಣಾಮುಖಗಳೂ ಇದ್ದವು || ೧೧೫ || ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಸಾವಿರ ವಟ್ಟಣಗಳೂ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಖರ್ವಡಗಳೂ, ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಮಡಂಬಗಳೂ ಸೇರಿದ್ದವು || ೧೧೬ || ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ರಾಮನಿಗೆ ಚೆಲುವೆಯರಾದ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಹೆಂಡಿರು ಇದ್ದರು ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ರತಿದೇವಿಯಂತಿದ್ದರು || ೧೧೭ || ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಸೌಂದರ್ಯ

¹ ವಿಸ್ತರವ (ಕ) ² ಪೆಣ್ಣಳು | ವಿದುಮುಖಿಯರು ರಾಜಿಸುವರು (ಕ) ೧೧೪, ೧೧೫, ೧೧೬ ಇವು ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ೧೧೭, ೧೧೮ ಇವು ಚದಲ್ಲಿದ್ದ

ಪತ್ತನ ಮೂರು ಲಕ್ಷವು ದ್ರೋಣಾಮುಖ | ಹತ್ತು ಲಕ್ಷವು ಗಿರಿದುರ್ಗ ||
ಹತ್ತು ಲಕ್ಷವು ಜಲದುರ್ಗೋನ ದುರ್ಗವ | ವತ್ತಿಯಾಳಿದರಾ ನೃವರು || ೧೧೯ ||

ಅಗಣಿತಮಪ್ಪಂಥ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನ | ಮಿಗೆ ಪನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರವು ||
ಮಿಗಗಣ್ಣ ಬಲೆ ಕೇಳೀರಾರು ಸಾವಿರ ವಡ | ಬಗಲಿಹವಾ ನೃಪವರಗೆ || ೧೨೦ ||

ಉಂಟಿಂಟು ಸಾವಿರ ಖೇಡವೆಂತರ¹ ದ್ವೀಪ | ವುಂಟು ಸಾಸಿರ ಖರ್ವಡವು² ||
ಎಂಟು ಕೋಟಿಯು³ ಗ್ರಾಮಗಳಿಹವನರಿಗೆ | ನ್ನುಂಟಾದವ⁴ ಪೇಳ್ವಿನಬಲೆ || ೧೨೧ ||

ಕರಿಗಳು ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷ⁵ವನಿತುಂಟು | ವರರಥವೊಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ||
ತುರಗ ಕಾಲಾಳ್ಳಳು ಮೂವತ್ತೆರಡು⁶ ಕೋಟಿ | ನೆರೆದಿಹುದವರಿಗೆಬಾಳ್ವೆ || ೧೨೨ ||

ತರುಣಿ ಕೇಳಿಂಟು ಸಾಸಿರ ಗಣಬದ್ಧ⁷ ದೇ | ವರುಗಳಿಗೊಡೆಯ ತಾನೆನಿಸಿ ||
ಇರುತಿರ್ಪರವರ ಕೈಸಾರ್ಧ ಕೈದುನ ನಾ | ನೊರೆನೆನು ಲಾಲಿಪುದೊಲಿದು || ೧೨೩ ||

ಇರದಪರಾಜಿತ ಹಲ ಮೋಘವೆಂಬೆಂಬ | ಶರ ಕೌಮುದಿಯೆಂಬ ಗದೆಯ ||
ನರ ರತ್ನಾವತಂಸಕವೆಂಬ ಮಾಲೆಯ | ಚ್ಚರಿಯಿಂದ ನೆರೆದೀ ನಾಲ್ಕು || ೧೨೪ ||

ಬಂದಿರೆ ರಾಮಚಂದ್ರಮುನಿಗೆಯದಕೊಂ | ದೊಂದಕ್ಕೆ⁸ ಯಕ್ಷಸಹಸ್ರ ||
ಅಂದು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರ್ಪನೆಂದೆನಲದ | ಅಂದವನೇನ ಬಣ್ಣಿಸೆನು || ೧೨೫ ||

ಲಲಿತಾಂಗಿ ಕೇಳು ಸುದರ್ಶನಚಕ್ರ ಸು | ಲಲಿತ ಕೌಮುದಿಯೆಂಬ ಗದೆಯ ||
ಚೆಲುವಿಗೆ ಬೀಡಾದ ಮೋಘವೆನಿಪ ಶಕ್ತಿ | ಯೊಲಿದು ಬಂದವು ಲಕ್ಷ್ಮಣಗೆ || ೧೨೬ ||

ವುಳ್ಳ ಭೂಲೋಕದ ಹೆಂಗುಸರು ಆತನಿಗೆ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಇದ್ದರು ಇವರಿಂದ ಕೂಡಿ ಸೌಖ್ಯದಿಂದಿದ್ದನು. || ೧೧೮ ||
ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಮೂರು ಲಕ್ಷ ವಟ್ಟಣಗಳನ್ನೂ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ದ್ರೋಣಾಮುಖಗಳನ್ನೂ (ದ್ರೋಣಾಮುಖ, ಅಂದರೆ
ನಾನೂರು ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಟ್ಟಣ) ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಗಿರಿದುರ್ಗ. ಜಲದುರ್ಗ ವನದುರ್ಗಗಳನ್ನೂ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟು
ಕೊಂಡು ಆಳಿದರು || ೧೧೯ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಅಸಂಖ್ಯವಾದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹನ್ನೆರಡು
ಸಾವಿರ ಸಿಂಹಾಸನಗಳೂ. ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳೂ ಇದ್ದವು. || ೧೨೦ || ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ ಎಂಟು ಸಾವಿರ
ಗ್ರಾಮಗಳಷ್ಟು ವ್ಯಂತರ ದ್ವೀಪಗಳೂ. ಸಾವಿರ ಖರ್ವಡಗಳೂ (ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಮಗಳು), ಎಂಟು ಕೋಟಿಯ ಹಳ್ಳಿ
ಗಳೂ ವಶವಾಗಿದ್ದವು || ೧೨೧ || ಆನೆಗಳು ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷ. ಅಷ್ಟೇ ರಥಗಳು. ಒಂಬತ್ತು ಕೋಟಿ ಕುದುರೆಗಳು,
ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೋಟಿ ಕಾಲಾಳುಗಳ ಸೈನ್ಯಗಳಿದ್ದವು || ೧೨೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಎಂಟು ಸಾವಿರ
ಗಣಬದ್ಧರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯರೆನಿಸಿ ಇದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಕೈ ಸೇರಿದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಕೇಳು. || ೧೨೩ || ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಅವರಾಜಿತವೆಂಬ ನೇಗಿಲಿನ ಆಯುಧ. ಅಮೋಘವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬಾಣ, ಕೌಮು-
ದಿಯೆಂಬ ಗದೆ. ರತ್ನಾವತಂಸಕವೆಂಬ ಮಾಲೆ—ಈ ನಾಲ್ಕು ಬಂದಿದ್ದವು || ೧೨೪ || ಶ್ರೀರಾಮನ ಈ ಆಯುಧಗಳಲ್ಲಿ
ಒಂದೊಂದನ್ನು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಯಕ್ಷರು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವರನ್ನವಾಗ ಅದರ ಒಂದು ಚೆಲುವನ್ನು ಏನು ಹೇಳಲಿ ! || ೧೨೫ ||
ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ಚಕ್ರವೂ. ಸುಂದರವಾದ ಕೌಮುದಿಯೆಂಬ ಗದೆಯೂ. ಚೆಲುವಾದ

೧೧೮, ೧೨೦ ಇವು ಚದಲ್ಲ 1 ವ್ಯಂತರ (ಚ) 2 ನಾಲ್ವತ್ತು (ಚ) 3 × (ಚ). 4 ವವಗಿನ್ನಂಟಾದವ (ಚ) 5 ಲಕ್ಷ (ಚ).
6 ನಾಲ್ವತ್ತೆರಡು (ಚ) 7 ಗಣಬದ್ಧ (ಚ) 8 ಯವಕೊಂಡೊಂದಕ್ಕೆ (ಚ).

ಮತ್ತೆ ಸೌನಂದಕ ಬಾಳು ಶಾಂಗಗಳೆಂ | ಬುತ್ತಮ ಧನು ಪಂಚಮುಖವ ||
ಪೊತ್ತ ಸುಶಂಖ ಕಾಸ್ತುಭರತ್ನ ಲಕ್ಷ್ಮಣ | ನೊತ್ತಿನೊಳಿಹವಂಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೧೨೭ ||

ಅವರವರೊಂದಕೆ ಯಕ್ಷಸಹಸ್ರವು | ತನೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿಹವು ||
ಅವರ ಶಕ್ತಿಯನನಿಶಿತೆಂದು ಪೇಳುವ | ಕವಿಯಾರು ಕಮಲದಳಾಕ್ಷಿ || ೧೨೮ ||

ಈರೆಂಟು ಸಾಸಿರ ವರುಷದಾಯುಷ್ಯವು¹ | ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನಿಗಬಲೆ ||
ಈರಾಟು ಸಾಸಿರ ವರುಷದ ಪರಮಾಯು | ಸೇರಿ ನಿಂದುದು ಲಕ್ಷ್ಮಣಿಗೆ || ೧೨೯ ||

ಅವರಿವರು ಪದಿನೈದು ಬಿಲ್ವದಿಯರಂ | ದನರು ದ್ವಾತ್ರಿಂಶ ಲಕ್ಷ್ಮಣರು ||
ನವವಜ್ರ ವೃಷಭನಾರಾಚಸಂಹನರು ಮ | ತ್ತವರನಂತವೀರೈರಬಲೆ || ೧೩೦ ||

ಅವರಿಗೆ ಸಮ ಚತುರಸ್ರ ಸಂಸ್ಥಾನವ | ನವರು ಧನಲ ನೀಲವರ್ಣ ||
ಅವರ ಯೌವನ ರೂಪಾತಿಶಯವ ಪೇ | ಳ್ವವರಾರಂಬುಜನೇತ್ರ || ೧೩೧ ||

ಕುಮಲಯನೇತ್ರ ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಗೆ | ಅವಯವದೊಳು ನೆಲಸಿರ್ಪ ||
ನವವಜ್ರ ವೃಷಭ ನಾರಾಚ ಕುಲಿಶ ಪದ್ಮ | ಪವಿ ಶಂಖಚಕ್ರಗಳಿಹವು || ೧೩೨ ||

ಅವರ ಸುಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷಣಾಂಗವನಿತು | ವಿವರಿಪರಾರು ಯೀ ಜಗದಿ ||
ದಿವಿಜೇಶನ ಸಿರಿ ಸರಿಯಲ್ಲವನರ ಪೇ | ಳ್ವವರಾರಂಬುಜನೇತ್ರ || ೧೩೩ ||

ಶ್ರೀರಾಮಗೈವತ್ತೆರಡು ವರುಷ ಮ | ತ್ತಾರಯ್ಯಲಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಿಗೆ ||
ನಾರಿ ಲಾಲಿಸು ನಾಲ್ಕತ್ತೈದು² ವರುಷ ಕು | ಮಾರಗಾಲವು ಸಲ್ಪದವರ್ಗೆ² || ೧೩೪ ||

ಅಮೋಘವೆಂಬ ಶಕ್ತಿಯೂ ಬಂದಿದ್ದವು || ೧೨೬ || ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಇವಲ್ಲದೆ ಸೌನಂದಕವೆಂಬ ಖಡ್ಗವೂ, ಶಾಂಗವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸೂ, ಐದು ಮುಖಗಳಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪಾಂಚಜನ್ಯವೆಂಬ ಶಂಖವೂ, ಕೌಸ್ತುಭವೆಂಬ ರತ್ನವೂ ಸೇರಿದ್ದವು || ೧೨೭ || ಅವು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಸಹಸ್ರಯುಕ್ತರಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದವು ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲ ಕವಿ ಯಾವನು? || ೧೨೮ || ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯವೂ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯವೂ ಸೇರಿದ್ದವು || ೧೨೯ || ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹದಿನೈದು ಬಿಲ್ಲಿನಷ್ಟು ಎತ್ತರವುಳ್ಳವರು, ಮೂವತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರು, ಹೊಸತಾದ ವಜ್ರ, ಎತ್ತು, ಬಾಣ ಚಿಹ್ನೆಗಳುಳ್ಳವರು; ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಮಹಾವೀರ್ಯವನ್ನುಳ್ಳವರು || ೧೩೦ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವರೂ, ಬಿಳಿಯ ಮತ್ತು ನೀಲಿಯ ಮೈ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳವರೂ ಆದ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನೂ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸಬಲ್ಲವರಾರು? || ೧೩೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾದ ವಜ್ರ, ಎತ್ತು, ಬಾಣ, ಕಮಲ, ಶಂಖ, ಚಕ್ರ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿರುವವು || ೧೩೨ || ಅವರ ಒಳ್ಳೆಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ಲಕ್ಷಣಾಂಗಗಳನ್ನೂ ಹೀಗೆ ವಿವರಿಸಬಲ್ಲವರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಅವರ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲ || ೧೩೩ || ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಆಗ ಐವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷವೂ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ನಲುವತ್ತೈದು ವರ್ಷವೂ ಕೌಮಾರ್ಯಾವಸ್ಥೆಯ ಕಾಲವಾಗಿ

೧೩೦, ೧೩೧ ಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ ೧೨೭, ೧೨೮ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ, ೧೩೨, ೧೩೩ ಚದಲ್ಲಿಲ್ಲ ¹ ವರುಷದ ಪರಮಾಯು (ಚ) ² ಕುಮಾರಾಂಗ | ಆರದ ಪೇಳ್ವವರಾರು (ಕ).

ಇಂತಪ್ಪ ಸೌಭಾಗ್ಯದೊಳು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ! ರಂತರಿಸದೆ ಪಲ ಪಗಲು ||

ಸಂತಸದೊಳಗಿದರ್ಥಿರಬೇಡವೆ ಕೇಳೆ | ನಂತ ಪುಣ್ಯವ ಮಾಡಿದವರು¹

|| ೧೪೫ ||

ಪರಮನ ಪಾದವ ಪರಮಭಕ್ತಿಯೊಳೊಲ್ಲು | ಪರಮಾರ್ಥದಿಂ ಪೂಜಿಸಿದರು ||

ಪರಮ ಸುಖವನುಂಬುದೆರವಲ್ಲವವರಿಗೆ | ಚ್ಚರಿಯಲ್ಲ ಮೃಗಶಿಶುನಯನೆ

|| ೧೪೬ ||

ಸರಸ ಸನ್ಮಾನಿ ಸದ್ಗುಣ ಚಿಂತಾಮಣಿ | ಸರಸಿಜವದನ ಸುಮದನ ||

ಗರಗರಿಕೆಯ² ಗರುವರ ತಲೆವಣಿಯಾದ³ | ಪರಮ ಚರಿತನೊಪ್ಪಿದನು⁴

|| ೧೪೭ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವೆತ್ತು ಪೇಳ್ವೆನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ

|| ೧೪೮ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ ಜನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ |

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆ(ಯಾದುದು)⁵ ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಮಿಸುಪ ಸಂಧಿ

|| ೧೪೯ ||

ಸುದ್ದಿತು || ೧೪೪ || ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಈ ರೀತಿಯ ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಂತೋಷ ದಿಂದ ಇದ್ದರು ಅನಂತವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಆರ್ಜಿಸಿದವರು ಮತ್ತೇನು ಹೀಗಿರಬೇಡವೆ? || ೧೪೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಪರಮಜನೇಶನ ಪಾದವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ. ಪರಮೋದ್ದೇಶದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದವರು ಅತೀಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. || ೧೪೬ || ರಸಿಕತೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಮರ್ಯಾದೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಚಿಂತಾ ಮಣಿಯಂತೆ ಇರುವವನೂ. ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖವುಳ್ಳವನೂ, ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೂ, ಸೌಂದರ್ಯದ ಘನತೆಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಶಿರೋಮಣಿಯೂ. ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೀಗೆ ಶೋಭಿಸಿದನು || ೧೪೭ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಇಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ. ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು ಇನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುವೆನು || ೧೪೮ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ. ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನುಂತಿರುವ, ನಿರ್ಮಲ ಗುಣಗಳಿರುವ, ಜನಭಕ್ತನಾದ, ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯ ಮುಖದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವ. ನಿರ್ಮಲ ಚಾರಿತ್ರವುಳ್ಳ. ಮಂತ್ರಿ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿರುವ ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಈ ಸಂಧಿಯು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಿತು. || ೧೪೯ ||

¹ ಮಾಡಿದವರೋ (ಕ). ² ನೆರಗಲಿ (ಕ) ³ ತಲೆಮಣಿಯಾದನ (ಕ). ⁴ ಪರಮನ ಚರಿತವೊಪ್ಪಿದುದು (ಕ), ⁵ ರಚನೆಯು ಪಡೆದ ಜನವೆತ್ತುದು (ಕ)

೨೦. ರಾಮ ಮೋಕ್ಷ ರಾಮವಿಜಯ ಸತ್ಯಾವ್ಯ *

- ಅಷ್ಟಮದವನೆಂಟು [ಬಗೆಯ] ದೋಷಗಳ | ಸೃಷ್ಟಿಯಾಱಿಯೆ ಗೆಲ್ಲ ಬಿದಿಯ ||
ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ನಿಲುಕದ ಮುನಿಸುವ್ರತನಿಗೆ | ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಿನಮಿತನಹೆನು || ೧ ||
- ತಣ್ಣದಿರನ ಚೆಲ್ವನೇಳಿಪ ವದನದ | ನುಣ್ಣದಪಿನ ದಾಡಿನದ ||
ಪಣ್ಣಳ ಬಿತ್ತಿನಂತೆಸೆವ ಪಲ್ಲಳ ಸುರ | ವೆಣ್ಣಳರಸಿ ಕೇಳು ಕಥೆಯ || ೨ ||
- ಸೊಬಗು ನುಡಿಯಳೆ ಶೋಭನವಾದ ನಡೆಯಳೆ | ಅಬುಜಾನನೆಯಾಯತಾಕ್ಷಿ ||
ನಿಬಿಡಸ್ತನೆ ನೀಳಾಳಕಿಯತಿ ಚೆಲ್ವ | ಕಬರಿಯ ಕಾಂತೆ ಲಾಲಿಪುದು || ೩ ||
- ಜಾತಿವೆಣ್ಣಳ ತಲೆರನ್ನವೆ ಕೇಳಂಗ | ಜಾತನ್ಯಪನ ಪಟ್ಟದರಸಿ ||
ನೀ ತಿಳಿನಂತು ಪೇಳುವೆ ಕೇಳಲೆಯಬು | ಜಾತವದನೆ ಬಕತಿಯೊಳು || ೪ ||
- ಎಂದು ನುಡಿದ ನಿಜಪತಿಯ ಮಾತಿಗೆಯವ | ಳಂದು ಸಂತಸಗಡಲೊಳಗೆ ||
ನಿಂದಳು ನೀಯಬೇಡವೆ ಮಾನಸಕಾ | ನಂದವೆರಸಿದೀ ನುಡಿಗೆ || ೫ ||
- ಪೊಸಜವ್ವನೆಯರ ಕೊರಲ ಹೊನ್ನ ತಾಲಿಯೆ | ಅಸಮಬಾಣನ ಮಸೆದಲಗೆ ||
ಅಸಹಾಯ ಶೂರ ಶ್ರೇಣಿಕನ್ಯಪವರ ಲಾ | ಲಿಸು ನನ್ನ ಬಿನ್ನಪವಿದನು || ೬ ||
- ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಾವುದದ ನೀನು | ಸೊಲ್ಲಿಸು ಸೊಗ ಸಾಱುವಂತು ||
ಪೊಲ್ಲನೆ ಪೋಪಂತು ಕೇಳುವೆನಾ ಪ್ರಾಣ | ನಲ್ಲಭ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಲಿ || ೭ ||

ಎಂಟು ವಿಧವಾದ ಮದಗಳನ್ನೂ 'ಎಂಟು ಬಗೆಯ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ರೋಕವ ತಿಳಿದಿರುವಂತೆ ಗೆದ್ದು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಸೃಷ್ಟಿಶಕ್ತಿಗೆ ಎಟಕದಂತೆ ಇರತಕ್ಕ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನೇಶನಿಗೆ ನಾನು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ || ೧ || ಶ್ರೇಣಿಕನು ಚೇಳಿನಿಗೆ ಹೀಗೆಂದನು—“ಚಂದ್ರನ ಚೆಲುವನ್ನು ಹೀಸೈಸುವ ಮುಖವುಳ್ಳ ನಯವಾದ ಕೆನ್ನೆಯುಳ್ಳ ದಾಳಿಂಬದ ಬೀಜದಂತಿರುವ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಒಡತಿಯನಿಸತಕ್ಕವಳೇ, ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳು || ೨ || ಸೊಗಸಾದ ಮಾತಿನ ಸುಂದರವಾದ ನಡಿಗೆಯ ತಾವರೆಯಂತಹ ಮುಖದ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನ, ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿರುವ ಮೊಲೆಯ, ಉದ್ದವಾದ ತಲೆಗೂದಲಿನ ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು || ೩ || ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಏರೋರತ್ನವೇ, ಮನ್ಮಥನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯೇ, ಕಮಲಮುಖಿಯೇ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳು” || ೪ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಚೇಳಿನಿಯು ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮಿಂದಂತಾದಳು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷಕರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಹಾಗೆ ಆಗದೆ ಇರುವರೆ? || ೫ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿಯು ಹೀಗೆಂದಳು—‘ನವಯೌವನವತಿಯರ ಕೊರಳಿನ ಮಾಂಗಲ್ಯಸ್ವರೂಪನೆ ಮನ್ಮಥನ ಹರಿತವಾದ ಕತ್ತಿಯಂತೆ ಇರುವವನೇ ಸಹಾಯಕರಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಶೂರನಾಗಿರುವ ಶ್ರೇಣಿಕರಾಜನೇ ನನ್ನ ಈ ವಿಜ್ಞಾಪನವನ್ನು ಕೇಳು || ೬ || ಎಲೈ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನೇ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕಥೆಯಾವು ದೆಂಬುದನ್ನು ಸುಖವುಂಟಾಗುವಂತೆಯೂ ದೋಷಗಳು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವಂತೆಯೂ ಹೇಳು ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ನಾನು

* ಈ ಸಂಧಿ ಚ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇದೆ ಕ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ೨೦, ೨೧ ಸಂಧಿಗಳು ಅನ್ಯಕರ್ತೃಕವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ (ಅನುಬಂಧ ನೋಡಿ)

ಅದೊಡೆ ಮಾನನಿಧಿಯೆ ಲಾಲಿಪುದು ಹಿಂ | ದಾದ ಕಥೆಯ ಕಡಮೆಯನು ||

ಆದರದಿಂದೊಯ್ಯನೆ ಪೇಳುವೆನನು | ಮೋದ ಮನಕೆ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ

|| ೮ ||

ದೀಕ್ಷೆವಡೆದು ದುರಿತವ ದೂರ ಪೋಗಾಡಿ | ಮೋಕ್ಷಸತಿಯ ಜನಪತಿಯ ||

ಸಾಕ್ಷಿಯಿಂದನೆ ಹಸಿವಿನ ಕಥೆಯ ವ್ಯು | ಗಾಕ್ಷಿ ಪೇಳುವೆನು ಲಾಲಿಪುದು

|| ೯ ||

ಸರಸಿಜಾನನೆ ಕೇಳಯೋಧ್ಯಾಪುರದೊಳು | ಸಿರಿವೆಣ್ಣು ತೋಳ ತಕ್ಕೆಯೊಳು ||

ಹರಿಸದಿಂ ಪಲವು ಪಗಲು ಸುಖವಿರ್ದನಾ | ನರನಾಥ ರಾಮಚಂದ್ರಮನು

|| ೧೦ ||

ಒಂದು ದಿವಸ ತತ್ತರದ ನಂದನದೊಳ | ಗಂದಿದ್ದ ಶಿವಗುಪ್ತ ಮುನಿಯ ||

ಬಂದಿಸಿ ಧರ್ಮ ಕೇಳಲಾ ಮುನಿಪನಿಂ | ತೆಂದು ಪೇಳಿದನು ರಾಘವಗೆ

|| ೧೧ ||

ನರನಾಥ ಕೇಳು ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ನವ | ಭರತದಮಳ ವಿಷಯದಲಿ ||

ವರ ರತ್ನಪುರವನಾಳುವನು ಪ್ರಜಾಪತಿ | ಧರಣೀಶಗೆ ಗುಣಕಾಂತೆ

|| ೧೨ ||

ಅವರಿರ್ವರಿಗೆ ಚಂದ್ರಚೂಳನೆಂಬಣುಗನಂ | ದವನೀಶನ ಸಚಿವನಿಗೆ ||

ಸವಿವಿಲ್ಲಗೆಣೆಯ ವಿಜಯನೆಂಬ ಮಗನಂ | ದವರಿರ್ವರತಿ ನೇಹದಲಿ

|| ೧೩ ||

ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಲಾಲಿಸುತ್ತಿರೆ ಮನಕೆ ಬಂ | ದಂದದೆ ದುರ್ವ್ಯಸನದಲಿ ||

ಅಂದು ತಮ್ಮದೆಯೊಳ್ಳಡೆಯಲಾ ಪುರದೊಳ | ಗೊಂದಾನೊಂದು ದಿನದೊಳು

|| ೧೪ ||

ವರವೈಶ್ಯ ಗೌತಮನಣುಗ ಶ್ರೀದತ್ತಗೇ | ನಿರದೆ ಕುಬೇರನ ಸುತೆಯ ||

ಹರುಷದಿಂ ಮದುವೆಯ ಮಾಡುತ್ತಲಿರಲಾ | ತರುಣಿಯ ರೂಪಾತಿಶಯವ

|| ೧೫ ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳುವೆನು?" || ೭ || ಆಗ ಪ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು—'ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿ. ಉಳಿದ ಕಥಾಭಾಗವನ್ನು ಆದರದಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಹೇಳುವೆನು, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳುವೆನು. || ೮ || ಜಿನ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಾಳಿ. ಪಾವವನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಜಿನೇಶ್ವರನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಈಗ ಹೇಳುವೆನು. ಕೇಳು || ೯ || ಎಲೈ ಕಮಲಮುಖಿಯೇ. ಕೇಳು ರಾಜನಾದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಯೋಧ್ಯಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸಂವತ್ಸಂಬ ವಸಂತಿಯ ಆಲಿಂಗನದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷ ದಿಂದ ಇದ್ದನು. || ೧೦ || ಒಂದು ದಿವಸ ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಪುರದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವಗುಪ್ತರೆಂಬ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಧರ್ಮವಿಚಾರವನ್ನು ತನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆನ್ನಲು. ಅವರು ಹೀಗೆಂದರು || ೧೧ || ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಕೇಳು ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಭರತ ದೇವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನಪುರವನ್ನು ಪ್ರಜಾಪತಿಯೆಂಬ ರಾಜನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಅರಸಿ ಗುಣಕಾಂತೆ || ೧೨ || ಆ ರಾಜದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಚೂಳನೆಂಬ ಮಗನಾದನು ಆ ರಾಜನ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಮಸ್ತುಧನಿಗೆ ಸಮನಾದ ವಿಜಯನೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹಿರಾದರು. || ೧೩ || ಈ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರಕ ರನ್ನೂ ಅವರ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಾಡುತ್ತಿರಲು. ಇವರು ಕೆಟ್ಟಜಾತಿಗೆ ವಶರಾಗಿ. ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಎದೆ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು || ೧೪ || ಅವರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠವ್ಯಾಪಾರಿಯಾದ ಗೌತಮ ನೆಂಬವನ ಮಗನಾದ ಶ್ರೀದತ್ತನಿಗೆ ಕುಬೇರನೆಂಬವನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೂತರು ಇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. || ೧೫ || ದೂತರು ಬಂದು ಕುಬೇರನ ಮಗಳ ಚೆಲುವನ್ನು ವಿಜಯ—ಚಂದ್ರಚೂಳರೆಂಬ ಈ

ಚರರು ಬಂದಲುಪೆ ವಿಜಯ ಚಂದ್ರಚೂಳರು | ಪರಿತಂದವರ ಮನೆವೊಕ್ಕು ||

ತರುಣಿಯನೆಳೆದು ತಂದಪೆನೆಂಬ ಕಾಲದೊಳ್ | ಪುರಜನ ಪುಯ್ಯಲನಿಡಲು || ೧೬ ||

ಅದ ಕೇಳ್ದಾ ನೃಪ ಕರಸಿ ತಳಾಟನ | ಮದಮುಖರಿವರಿವರನು ||

ಕದುಕೆಲ ತಿವಿದು ಶೂಲದೊಳಿಕ್ಕಿ ಬಾರೆಂದು | ಹೃದಯಶುದ್ಧಿಯೊಳು ಪೇಳಿದನು || ೧೭ ||

ಆ ನುಡಿಗೇಳಿ ಸಚಿವನಾ ಪೊಳಲ ಪ್ರ | ಧಾನರೈತಂದು ಕೈಮುಗಿದು ||

ಆ ನರನಾಥಗೆ ಪೇಳ್ವರಿದೊಮ್ಮೆಗೆ | ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸಿಕೊಂಬುದು ಮಂತ್ರೀಶ || ೧೮ ||

.

ಎಂದವನಿವರಿಗಾಜ್ಞೆಯ ನಾನೇ ಮಾಡ್ವೆ | ನೆಂದೆನಲರಸನೊಪ್ಪಿದನು || ೧೯ ||

ಆ ಕುವರರ ವನಗಿರಿಪರ್ವತಾಗ್ರದ | ಯೇಕ ಶಿಲೆಯೊಳಿಟ್ಟು ನಿಂದು ||

ಆಕಾರಗಿಡದೆ ಮರಣವಡೆದಪುದೆಂದ | ನೇಕ ಪರಿಯೊಳಾ ಮಂತ್ರಿ || ೨೦ ||

ನುಡಿದ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ನಾವಿನಿಸಲ್ಲದ | ನಡೆಯ ನಡೆದರಿಗೇ ಮರಣ ||

ನಡೆವುದಚ್ಚರಿಯಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ನಾವು | ಪಡಿಮಾರುಗೊಡುವವರಲ್ಲ || ೨೧ ||

ಎಂದೆನಲಾ ಕುವರರಿಗಾ ನೃಪತಿಗಾ | ನಂದ ಪುರದ ಜನಗಳಿಗೆ ||

ಆಂದು ಸಂತಸ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಂತ್ರೀಶ್ವರ | ನೊಂದು ಕಾರ್ಯವನೇಸಿದನು || ೨೨ ||

ಆ ಗಿರಿಶಿಖರದೊಳಿರ್ದ ಮಹಾಬಳ | ಯೋಗಿಯ ಬಳಿಗೈತಂದು ||

ರಾಗದಿಂ ನಂದಿಸಿ ತದ್ವೃತ್ತಾಂತವ | ನಾಗಲಟುಪಲಾ ಮುನಿಪ || ೨೩ ||

ಕುಮಾರಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು ಆಗ ಇವರು ಹೊರಟು ಬಂದು, ವಿವಾಹಗೃಹವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಮದುವೆಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದು ತರುವೆವೆಂದು ಹೋದಾಗ ಪಟ್ಟಣದ ಜನರು ರಾಜನಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. || ೧೬ || ರಾಜನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಟ್ಟಣದ ತಳಾರನನ್ನು ಕರೆದು, ರಾಕ್ಷಸಸ್ವಭಾವದ ಈ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರರನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿವಿದು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ಬನ್ನಿ, ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು || ೧೭ || ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಟ್ಟಣದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಈ ಒಂದು ಬಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದರು || ೧೮ || ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಲು, ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜನು ಒಪ್ಪಿದನು || ೧೯ || ಮಂತ್ರಿಯು ಆ ಕುಮಾರರನ್ನು ವನಗಿರಿಯೆಂಬ ಪರ್ವತದ ತುದಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಮರಣದ ಆಜ್ಞೆಯಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು || ೨೦ || ಆಗ ಆ ಕುಮಾರಕರು—‘ನಾವು ಇಷ್ಟೊಂದು ಅಯೋಗ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯ ಮರಣದಂಡನೆ ಏನೂ ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಲ್ಲ ನಾವು ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡುವವರಲ್ಲ’ ಎಂದರು || ೨೧ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಮಂತ್ರಿಯು ಆ ಕುಮಾರಕರಿಗೂ, ರಾಜನಿಗೂ, ಪಟ್ಟಣಿಗರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗುವಂತಹ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದನು || ೨೨ || ಮಂತ್ರಿಯು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅದೇ ಪರ್ವತದ ತುದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾಬಳನೆಂಬ ಯೋಗಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕರೆತಂದು, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೂ ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು || ೨೩ || ಆಗ ಮುನಿಗಳು ಅವರಿಗೆ

ಅವಧಿಯಿಂದಊದು ತೃತೀಯ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ | ಕುವರರು ರಾಮಕೇಶವರು |
ವಿವರಿಸೆ ಭರತದ ಮೂಱು ಖಂಡವನಾ | ಇವರೆಂದು ನುಡಿಯೆ ಮಂತ್ರೀಶ || ೨೪ ||

ಹಿರಿದು ಸಂತಸವಟ್ಟು ಧರ್ಮಧರ್ಮ | ನಿರವಿಸಿ ಮುನಿಯಿಂದಲವರ್ಗೆ ||
ಇರದೆ ದೀಕ್ಷೆಯನು ಕೊಡಿಸಿ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು | ನರನಾಥನೆಡೆಗೈದಿದನು || ೨೫ ||

ಬಂದ ವೃತ್ತಾಂತದೊಳೊಂದುಳಿಯದೆ ಮಂತ್ರಿ | ಬಂದು ನೃಪತಿಗಱುಪಿದೊಡೆ ||
ಅಂದು ಸಂತಸವಟ್ಟುಭಯ ಲೋಕಕೆ ಹಿತ | ವಂದ ನೀ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ || ೨೬ ||

ಹಿತವರಿಲ್ಲವುಗೆ ನೀನಲ್ಲದೆಂದಾ ಭೂ | ಪತಿ ಮಂತ್ರಿಗುಡುಗೊಱುಗೊಟ್ಟು ||
ನುಡಿಯಿಸಿ ಬುದ್ಧಿಗಳನು ಪೇಳಿ ತನ್ನಗ್ಗ | ಸುತನ ಕರಸಿ ಪಟ್ಟಿಗಟ್ಟು || ೨೭ ||

ವನಗಿರಿಯಲಿ ತಪಗೈವ ಕುಮಾರಕ | ಮುನಿಗಳೆಡೆಗೆ ಬಂದು ನಮಿಸಿ ||
ಮನಕೆ ಮಱುಕ ಪುಟ್ಟುವಂತೆ ಬಿನ್ನವಿಸಿದ | ಜನನಾಥನತಿ ಬಕತಿಯಲಿ || ೨೮ ||

ಮಱುವುದು ನಾನು ಮಾಡಿದ ದೋಷಗಳ | ಮಱುವುದು ನಿಮ್ಮ ಸದ್ಗುಣವ ||
ಅಱುಪುದು ಧರ್ಮಧರ್ಮವನೆನಗೆ | ದೆಱಗಿದನವನಡಿಗಳಿಗೆ || ೨೯ ||

ಬಿಡು ಮನಸಿನ ಖೇದವ ದುರಿತವ ನೀನು | ಕೆಡಿಪುದನೆಣಿಸು ಚಿತ್ತದಲಿ ||
ಕಡು ಕಷ್ಟ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದ ನೀನತಿ | ದೃಢವಿಡಿಯೆಂದು ಪೇಳುತ್ತವೆ || ೩೦ ||

ತಂದೆಗೆ ಮಗ ಮುನಿವನು ಮಗನಿಗೆ ಯಾ | ತಂದೆ ಮುನಿವ ಸತಿಪತಿಗೆ ||
ಅಂದು ಮುನಿವರೆಲೆ ಭೂಪಾಲಕ ಅದ | ಊಂದ ಸಂಸಾರವೆ ಕಷ್ಟ || ೩೧ ||

ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿದು, 'ಈ ಕುಮಾರರು ತಮ್ಮ ಮೂರನೆಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಕೇಶವರಾಗಿ. ಭರತ ಭೂಮಿಯ ಮೂರು ಖಂಡಗಳನ್ನೂ ಆಳುವರು' ಎಂದು ನುಡಿದರು. || ೨೪ || ಆಗ ಮಂತ್ರೀಶನು ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಾಳಿ, ಅದೇ ಮಹಾಬಳ ಮುನಿಗಳಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಡಿಸಿ ಜನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. || ೨೫ || ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ನಡೆದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಲು ರಾಜನು ಸಂತೋಷವಟ್ಟು— "ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವು ಇಹಪರಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಹಿತಕರವಾದುದು" ಎಂದನು. || ೨೬ || "ನಿನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಿತವಂತರು ನಮಗೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ರಾಜನು ಹೇಳಿ. ಮಂತ್ರಿಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕೊಂಡಾಡಿ. ಯೋಗ್ಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ. ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟಕಟ್ಟಿದನು || ೨೭ || ಆ ಮೇಲೆ ರಾಜನು ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ವನಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವ ಕುಮಾರಕ ಮುನಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, ವಂದಿಸಿ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮರುಕವುಂಟಾಗುವಂತೆ ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. || ೨೮ || 'ನಾನು ಮಾಡಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಯುವುದು, ನಿಮ್ಮ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮೆರೆಯಿಸುವುದು. ತನಗೆ ಧರ್ಮ ಅಧರ್ಮಗಳ ನಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು' ಎಂದು ಅವರ ವಾದಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. || ೨೯ || ಆಗ ಕುಮಾರಕ ಮುನಿಗಳು ಹೀಗೆಂದರು— "ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಳವಳವನ್ನು ಬಿಡು. ವಾಪಸನ್ನು ನಾರ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವನ್ನೇ ಎಣಿಸು, ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟತರವಾದುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸು. || ೩೦ || ಎಲೈ ರಾಜನೇ. ಯೋಕದಲ್ಲಿ ಮಗನು ತಂದೆಯ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವನು. ಮಗನ ಮೇಲೆ ತಂದೆ ಕ್ರೋಧಗೊಳ್ಳುವನು. ಪತ್ನಿಯು ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವಳು, ಅದುದರಿಂದ ಸಂಸಾರವು ಕಷ್ಟಕರವಾದುದು"—ಎಂದರು || ೩೧ || ಆಗ ರಾಜನು ತನಗೆ ಜಿನ

ಕರಣಿಸಿ ಜನದೀಕ್ಷೆಯ ಹಿಂದುಮುಂದಣಿ । ದುರಿತವನೀ ತೆಪದೊಳಗೆ ॥
ಪರಿಹರಿಸೆಂದು ನಿರೂಪಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವ । ರರಸನಿಗಾ ಮುನಿವರರು ॥ ೩೨ ॥

ಕೊಟ್ಟು ದೀಕ್ಷೆಯ ಕರ್ಮಗಳೆಡೆಯಾಡುವ । ಬಟ್ಟೆಯ ಕೆಡಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ॥
ಹುಟ್ಟುಗೆಡಪ ತೆಪನನು ಕಣ್ಣು ದೆಪಪಾಗಿ । ನೆಟ್ಟನೆ ಪೇಳಿ ಕೈಕೊಂಡು ॥ ೩೩ ॥

ಉಗ್ರೋಗ್ರ ತಪನ ನೆಗಳೆಯವರುಭಯ ಪ । ರಿಗ್ರಹವನು ಪಱಿಪಡಿಸಿ ॥
ಉಗ್ರ ಕರ್ಮಗಳಿಳುಕದೆ ಮುಡುಪಿ ಲೋ ಕಾಗ್ರಮನೈದಿದರಿತ್ತ ॥ ೩೪ ॥

ಅರಸ ಕೇಳವರ ಸಂಗಡ ಕೆಲ ಭೂಪರು । ಧರಿಸಿ ದೀಕ್ಷೆಯ ತಂತಮ್ಮ ॥
ಪರಿಣಾಮಕೆ ತಕ್ಕ ಗತಿವಡೆದರು ಮ । ತ್ತಿರದೆ ಕುಮಾರಮುನಿಗಳು ॥ ೩೫ ॥

ಇರದಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟತಪದಿ ನೆಗಳುತ ಖಡ್ಗ । ಪುರದೊಳು ತಪಯೋಗವಿರಲು ॥
ಅರಸು ಸುಪ್ರಭ ಪುರುಷೋತ್ತಮರವರಲ್ಲಿ । ಯಿರುತಿರೆ ರಾಮಕೇಶವರು ॥ ೩೬ ॥

ಅವಲಿಗಳು ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಸಂಪದಗಾಣು । ತನೆ ಚಂದ್ರಚೂಳ ಮುನೀಂದ್ರ ॥
ಹವಣೆಗನೊಲಿಸಿ ನಿಧ್ಯಾನಿಸಿದನು ಮ । ತ್ತವರಿರ್ವರಿರುತ್ತಿದುರ್ ಬಳಿಕ ॥ ೩೭ ॥

ತನುವನುಳಿದು ಸತ್ಕುಮಾರಕಲ್ಪದ ನವ । ಕನಕಪ್ರಭ ವಿನಾನದಲಿ ॥
ಕನಕಚೂಳನೆಂಬ ದೇವನಾಗಿಯೆ ಬಂದು । ಜನಿಸಿದ ವಿಜಯಮುನೀಶ ॥ ೩೮ ॥

ಆ ದಿನದೊಳು ಮಣಿಪ್ರಭವಿನಾನದಿ ಬಂ । ದಾದರದಿಂ ಚಂದ್ರಚೂಳ ॥
ಆದನು ಮಣಿಚೂಳನೆಂಬ ದೇವ ಶು । ಭೋದಯದಿಂದವರಲ್ಲಿ ॥ ೩೯ ॥

ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ದಯೆಪಾಲಿಸಿ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತೆ ಮುಂದಿನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಹಾರಮಾಡಬೇಕೆನ್ನಲು, ಅರಸನಿಗೆ ಆ ಮುನೀಶ್ವರರು ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು ॥ ೩೨ ॥ ಆ ಮುನಿಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕರ್ಮಗಳು ಸಂಚಾರಮಾಡುವ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಕೆಡಿಸಿ ಸಂಸಾರದ ಹುಟ್ಟನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು ರಾಜನು ಆ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು ॥ ೩೩ ॥ ರಾಜನೂ ಅವನ ಸಂಗಡಿದ್ದರೂ ಅತಿ ಭಯಂಕರವಾದ ತಪವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಗ್ರಹಗಳನ್ನೂ ಕಿತ್ತೊಡ್ಡಿದರು. ಕರಿಣವಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅಂಜದೆ ಅವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೆಡಿಸಿ, ರೋಕಾಗ್ರವನ್ನೇರಿದರು ॥ ೩೪ ॥ ಎರೈ ರಾಜನೇ (ರಾಮನೇ). ಕೇಳು ಅವರೊಡನೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವರು ರಾಜರು ದೀಕ್ಷೆ ತಾಳಿ, ತಂತಮ್ಮ ಫಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು ಆ ಮೇಲೆ ಕುಮಾರ ಮುನಿಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳು ॥ ೩೫ ॥ ಕುಮಾರ ಮುನಿಗಳು ಕರಿಣವಾದ ತಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಖಡ್ಗಪುರದಲ್ಲಿದ್ದರು ಅವರೊಡನೆ ಈ ಸುಪ್ರಭಪುರುಷೋತ್ತಮರು—ಅಂದರೆ. ರಾಮಕೇಶವರು ಇದ್ದರು ॥ ೩೬ ॥ ಅವರಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಚೂಳ ಮುನಿಯೂ ವಿಜಯ ಮುನಿಯೂ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದರು. ॥ ೩೭ ॥ ವಿಜಯನು ತಪಸ್ಸನ್ನೆಸಗಿ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಸತ್ಕುಮಾರ ಕಲ್ಪದ ಕನಕಪ್ರಭವೆಂಬ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕನಕ ಚೂಳನೆಂಬ ದೇವನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು ॥ ೩೮ ॥ ಚಂದ್ರಚೂಳನು ದೇಹಾವನಾದಲ್ಲಿ ಮಣಿಪ್ರಭವೆಂಬ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಮಣಿಚೂಳನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನಾದನು ಇವರಿಬ್ಬರು ಒಹುವಿದ ಶುಭ ಪರಂಪರೆಗಳಿಂದಿದ್ದರು ॥ ೩೯ ॥ ಹೀಗೆ ಈ ಮಣಿ ಚೂಳ ಕನಕಚೂಳರು ಸಪ್ತಸಾಗರ ಕಾಲದ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಐದು ಮಡಿ ಯೆನಿಸುವ ರೂಪಿಂದ ವ್ರತ ಹುಟ್ಟಿದರು ॥ ೪೦ ॥ ಜಂಬುದ್ವೀಪದ ಭರತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯವಾಗಿರುವ ಕಾಶಿ

ಎಣಿಸದೆ ಸಪ್ತಸಾಗರ ಕಾಲದಾಯುವ । ದಣಿಯಲುಂಡಲ್ಲಿಂದ ಬಂದು ॥
ಮಣಿಚೂಳ ಕನಕಚೂಳನು ಎಂಬ ದೇವ ವೂ । ಗಣೆಯಗೈವಡಿಯ ರೂಪಿನಲಿ ॥ ೪೦ ॥

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರದ ಕ । ಇಂಬಪ್ಪ ಕಾಶೀವಿಷಯದ ॥
ತುಂಬಿದ ನಾಡ ಮಧ್ಯದ ವಾರಣಾಸಿಯೆಂಬ । ದೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವ ಪಾಲಿಸುವ ॥ ೪೧ ॥

ದಶರಥ ನೃಪತಿಗೆ ಸುಬಳಾದೇವಿಗೆ । ಯೆಸೆವ ಕನಕಚೂಳದೇವ ॥
ಪೊಸಗಾಡಿನೆತ್ತು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮನೆಂಬ । ಪೆಸರವ ನೀನಾದೆ ಮಗನೆ ॥ ೪೨ ॥

ಅವನಿಪ ಕೇಳವನಿಗೆ ¹[ಕೈಕಾದೇವಿ]¹ । ಯುವತಿಯಂತವರಿವರಿಗೆ ॥
ವಿವರಿಸೆ ಮಣಿಚೂಳದೇವ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಂಬ । ಕುವರನಿವನು ಪುಟ್ಟದನು ॥ ೪೩ ॥

ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿ ನಿಮ್ಮ ಭವವಿಂದು ಸಂಸಾರ । ವೂಜ್ಯವೆಂಬುದ ಕೇಳ್ವ ಷಿಯ ॥
ತ್ಯಾಜ್ಯವ ಮಾಡಿ ಪಡೆದರು ಬಲ್ಲವರತಿ । ವೂಜ್ಯವಡೆದ ಪುಣ್ಯಕಥೆಯ ॥ ೪೪ ॥

ಅಗಲವರು ಪರಿಗ್ರಹಿತ ಶ್ರಾವಕಧರ್ಮ । ರಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನಿಡಾನದಲಿ ॥
ಭೋಗೋಪಭೋಗಾ ಶಕ್ತದಿಂ ಧರ್ಮಾನು । ರಾಗಮಾತ್ರದೊಳಿರೆ ಮುನಿಯ ॥ ೪೫ ॥

ಬಂದಿಸಿ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಸಾಕೇತಕ್ಕೆ । ಬಂದೊಯ್ಯನೆ ಪಲಪಗಲು ॥
ಅಂದು ಸಂತಸದೊಳಗಿರುತ್ತಿದ್ದರಬಲೆ ಕೇ । ಳೊಂದಾನೊಂದು ದಿನದೊಳು ॥ ೪೬ ॥

ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರಿಗಾ ಸಾಕೇತದ । ಅರಸುತನವ ಕೊಟ್ಟವರು ॥
ಭರದಿ ಬಂದರು ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಸಂತಸ । ಶರಧಿಯೊಳೋಲಾಡುತ್ತಿರಲು ॥ ೪೭ ॥

ಅಲ್ಲಿಯವರು ಪುತ್ರ ವೌತ್ರಾದಿಗಳತಿ । ಸಲ್ಲಿಲೆಯಿಂದನೆ ಪಡೆದು ॥
ತಲ್ಲಣವಿಲ್ಲದೆ ಪಲವು ಪಗಲು ಸುಖ । ದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದೊಂದು ದಿವಸ ॥ ೪೮ ॥

ಯೆಂಬ ನಾಡಿನ ನಡುವಣ ವಾರಣಾಸಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಳುವ - ॥ ೪೦ ॥ ದಶರಥನೆಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಅವನ ಮಡದಿ ಯಾದ ಸುಬಳಾದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಕನಕಚೂಳದೇವನು ಸುಂದರನಾದ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನೆಂಬ ಮಗನೇ ನೀನು ॥ ೪೧ ॥ ಎಲೈ ರಾಮನೇ ಕೇಳು, ಅದೇ ದಶರಥನಿಗೆ ಕೈಕೆಯೆಂಬ ಮಡದಿಯಿದ್ದಳು. ಅವರಿವರಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಮಣಿ ಚೂಳದೇವನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬಂದವನು ಇವನೇ ॥ ೪೨ ॥ ಎಲೈ ರಾಜನಾದ ರಾಮನೇ, ನಿಮ್ಮ ಜನ್ಮವು ಇಂದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯವೆನಿಸಿದೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಈ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುವರು ॥ ೪೩ ॥ ಆಗ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಬ್ಬರೂ ಶ್ರಾವಕಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕಾರಮಾಡಿ, ಭೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗವುಳ್ಳವರಾದರು. ॥ ೪೪ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು, ಮುನೀಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು, ಹಲವಾರು ವರ್ಷ ಹೀಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದರು ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ॥ ೪೫ ॥ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರಿಗೆ ಆ ಸಾಕೇತ ಪಟ್ಟಣದ ಒಡೆತನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಬ್ಬರೂ ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಬಂದು ಸಂತೋಷವೆಂಬ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ॥ ೪೬ ॥ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಸಂತೋಷ ಸುಖಗಳಿಂದ ಹಲವು

¹ ಪೃಥ್ವೀಸೌಂದರಿ (?).

ನಾಗವಾಹಿನಿಯೆಂಬ ಶಯನಸ್ಥಳದೊಳ | ಗಾಗ ಸ್ವಪ್ನತ್ರಯಗಂಡು |
ಆ ಗುಣಮಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಬಂದು ಪೇಳಿದ | ಬೇಗದಿಂ ರಾಮಚಂದ್ರನುಗೆ || ೪೯ ||

ಅದನನ ಕೇಳಿ ಪುರೋಹಿತಗಣುಪಲಂ | ದದಲ ಫಲನನನಿರದೆ ||
ಚದುರೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೇಳಿದನಂತೆಂದೆಲೆ | ಮದದಾನೆಗಮನೆ ಲಾಲಿಪುದು || ೫೦ ||

ತರಣಿಮಂಡಲ ರಾಹುಗ್ರಸ್ತದಿಂದಸ್ತ | ಗಿರಿಯನ್ನೆದಿದುದಲಂ ನಿನಗೆ ||
ಇರದೆ ಪೋಪವು ಭೋಗೋಪಭೋಗಂಗಳು | ನರನಾಥ ಧನಲಪ್ರಸಾದ || ೫೧ ||

ಧರೇಕೇಭಾಗ ಬಿದ್ದು ದಲಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯ | ಧರಿಸುನೆಯಾಲದ ಮರನ ||
ಕರಿಕಿತ್ತು ದಲಿಂದ ಬಲರುಜೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ | ಗಿರದೆ ಬಾಧಿಸುತಿಹುದರಸ || ೫೨ ||

ಮಾಡಿಸು ನಾನಾ ಶಾಂತಿಕರ್ಮಗಳ ನೀ | ಮಾಡಿಸು ಹೋಮಾದಿಗಳ ||
ಮಾಡಿಸು ಜಪವನ್ನ-ಹೇಮ-ಭೂದಾನನ | ಮಾಡಿಸು ಮನವೊಲಿದರಸ || ೫೩ ||

ಎಂದು ಪುರೋಹಿತ ಪೇಳಲದಕೆಯನ | ನಂದು ಸಕಲದಾನಗಳೊಳು ||
ಒಂದುಳಿಯದೆ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆನುತ ಮನ | ದಂದನು ಬೇಗದೊಳಿಂದು || ೫೪ ||

ಜಪನ ಮಾಡಿಸುವರು ಮಂತ್ರವೇಳಿಸುವರು | ನಿಪುಲ ಹೋಮವನೆಸಗುವರು ||
ತಪಗೊಡಿಸುವರು ನಿತ್ತನಿರದೀವರು | ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಕಲಜೀವರಿಗೆ || ೫೫ ||

ಜಿನವೂಜೆಗಳ ಮಾಡಿಸಿ ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರನ | ಜಿನಮುನಿಗಳಿಗಿತ್ತಿರದೆ ||
ಜಿನಭಕ್ತರಿಗೆ ಸತ್ಕರಿಸುವರನರಂದು | ಜಿನಬಿಂಬಗಳ ತಿರ್ಥಿಸುವರು || ೫೬ ||

ಕಾಲ ಇದ್ದರು || ೪೯ || ಹೀಗಿರಲು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ನಾಗವಾಹಿನಿಯೆಂಬ ಶಯನಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕನಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ್ನು ಅಣ್ಣನಾದ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು || ೪೯ || ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಕನಸಿನ ಸಂಗತಿಂಥನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅದರ ಪರಿವೇಸಂದು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಕೇಳಿದನು ಆಗ ಪುರೋಹಿತನು ಹೀಗೆಂದನು || ೫೦ || ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವು ರಾಹುವಿಂದ ನುಂಗಲ್ಪಟ್ಟು ಅಸ್ತಮಾನ ಹೊಂದಿದ ಕಾರಣ, ನಿನ್ನ ಸುಖಭೋಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೆಡುವವು || ೫೧ || ಆ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ಒಂದು ಭಾಗವು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುದರಿಂದ, ನೀನು ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸುವೆ ಆನೆಯು ಅಂದ ಮರನನ್ನು ಕಿತ್ತಂತೆ ಕಂಡುದರ ಫಲವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಅತಿಶಯವಾದ ರೋಗಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು || ೫೨ || ಅದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿವಾರವಾಗಿ ಶಾಂತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸು ಹೋಮಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅನ್ನದಾನ, ಸುಂದರ್ಪದಾನ ಜೂದಾನ ಮೊದಲಾದುವನ್ನೂ ಮನಮೆಚ್ಚಿನಿಂದ ಮಾಡಿಸು || ೫೩ || ಹೀಗೆ ಪುರೋಹಿತನು ಸ್ವಪ್ನ ಫಲವನ್ನೂ ಅವಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದನ್ನೂ ಉಳಿಯದಂತೆ ಬೇಗನೆ ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸಿದನು || ೫೪ || ಅದರಂತೆ ಜಪ ಮಾಡಿಸುವುದು, ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿಸುವುದು, ಬಹು ವಿಧದ ಹೋಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿಸುವುದು, ಎಲ್ಲವರಿಗೂ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವುದು—ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದವು || ೫೫ || ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಾಜ್ಞ, ಜಿನಮುನಿಗಳಿಗೆ ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರದಾನ, ಜಿನಭಕ್ತರಿಗೆ ಆದರಾತಿಥ್ಯ, ಜಿನಬಿಂಬಗಳ ರಚನೆ—ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದವು || ೫೬ || ಮತ್ತು, ಹವಳ, ನೀಲರತ್ನ, ವದ್ಮರಾಗ, ವೈಡೂರ್ಯ, ವಜ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಮಾಣಿಕ್ಯದ ತೆನೆಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿದರು || ೫೭ || ಆ ಜಿನಪ್ರತಿಮೆಗಳಿಗೆ

ಮುತ್ತಿನಿಂ ಪವಳದಿಂ ಪಚ್ಚೆಯಿಂ ಪದ್ಮದಿಂ | ಮತ್ತೆ ವೈಡೂರ್ಯ ವಜ್ರಗಳಿಂ ||
ಕೆತ್ತಿಸುವರು ಮಾಣಿಕದನೆ ರಾಜಿಯಿಂ | ದುತ್ತಮ ಜಿನಬಿಂಬಗಳನು || ೫೭ ||

ಆ ಜಿನಬಿಂಬಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಭವನವ | ರಾಜಿಸುವಂತೆ ಕೈಗೈಸಿ ||
ಪೂಜೆಗಳನು ಮಾಡಿಸಿಯವರುರುಪುಣ್ಯ | ಭಾಜನರಾದರಬ್ಬಾಕ್ಷಿ || ೫೮ ||

ಕ್ಷೇತ್ರವ ಸಾಧುವಿಪ್ರರಿಗಿರದೀವರು | ಪಾತ್ರವಱಿದು ದಾನಮಾಳ್ವ ||
ಗೋತ್ರವಱಿದು ಕನ್ನಿಕೆಯ ಕೊಡುವರೇಣ | ನೇತ್ರೆಯಾ ರಾಮಚಂದ್ರಮನು || ೫೯ ||

ಬಿಡದಿಂತು ನಾನಾ ಶಾಂತಿಕರ್ಮಗಳನು | ಪೊಡವೀಶ ಮಾಡಿಸುತಿದರ್ ||
ಆಡಸಿ ಬಂದುದು ದುಷ್ಟರ್ಮಲಕ್ಷಣ ವದ | ನುಡಿವೊಡರಿದು ಮೃಗನೇತ್ರ || ೬೦ ||

ಏನಮಾಡಿದೊಡೊಮ್ಮೆಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದಿಂ | ತಾನು ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಟರ್ಮ ||
ತಾನನುಭವಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಮೋಗಲಱಿಯದು | ಮಾನಿನಿ ನೀನಱಿತಿಹುದು || ೬೧ ||

ಮೂರೈಸಲು ಬಲರುಜೆ ಕಟ್ಟಿದಾಯುಷ್ಯ | ತೀರಲು ಸತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ||
ಸಾರಿದ ಪಂಕಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ನರಕವ | ಸಾರರೆ ವಿಕಲ ಮಾನಸರು || ೬೨ ||

ತಮ್ಮನ ಶಾರೀರ ಸಂಸ್ಕಾರವನವ | ಹಮ್ಮನೆ ಮಾಡಿದ ಮನಕೆ ||
ಉಮ್ಮಳ ಪುಟ್ಟಿತು ಪುಟ್ಟಲೊಲ್ಲವೆ ತನ್ನ | ನೆಮ್ಮುಗೆಯಾದವರಳಿಯೆ || ೬೩ ||

ಚಿಂತೆಯ ಬಿಡದು ದುಃಖದ ನೆಲೆಯಾದನ | ತ್ಯಂತ ವ್ಯಾಕುಲದರಸಾದ ||
ಸಂತಸವಱಿತೆದೆಯವನಾದನವನಂ | ತಿಂತಾದನವನಳಿವಿನಲಿ || ೬೪ ||

ಹಿಂದೆ ಜಾನಕಿಯ ವಿಯೋಗದಿಂದೈವಡಿ | ಬಂದಡಸಿತು ಬಲು ಚಿಂತೆ ||
ಎಂದೆನೆ ಬಲರಾಮನೆಣೆಯನ್ನಂತಿಂ | ತೆಂದು ನುಡಿದ ಕವಿ ಯಾರು || ೬೫ ||

ತಕ್ಕದಾದ ಜಿನಾಲಯವನ್ನೂ ರಚಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರು ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದರು || ೫೮ || ನಾಥು ಜನರಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಪಾತ್ರವನ್ನರಿತು ಗದ್ದೆಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟರು ಕುಲಗೋತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಡುವ ಏರ್ಪಾಡುಗಳೂ ನಡೆದವು. || ೫೯ || ಹೀಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ನಾನಾ ವಿಧವಾದ ಶಾಂತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಹೀಗಿರಲು ದುಷ್ಟರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವು ಸಮೀಪಿಸಿ ಬಂದುದನ್ನು ಹೇಳುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ! || ೬೦ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ, ತಾನು ಬೇರೆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸದ ಫಲವು ಅನುಭವಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಹೋಗಲಾರದು ಇದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೋ || ೬೧ || ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಬಹಳ ವಾದ ವ್ಯಾಧಿಯು ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿತು ಅವನು ಪಡೆದ ಆಯುಷ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ತೀರಿದಾಗ ಅವನು ಸತ್ತು ಪಂಕಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಪಾವ ಮಾಡಿದವರು ಹೀಗೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗದಿರುವರೆ? || ೬೨ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಆಗ ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ದೇಹಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು ತನ್ನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಳಿದಾಗ ಹೀಗೆ ವ್ಯಥೆಯಾಗದೆ ಇದ್ದೀತೆ? || ೬೩ || ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮರಣದಿಂದ ಚಿಂತೆಯು ರಾಮನನ್ನು ಅಂಟಿ ಕೊಂಡಿತು ಅವನು ದುಃಖಿತನಾದನು, ವ್ಯಾಕುಲಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದನು ಸಂತೋಷವು ಅರಿಹೋದ ಮನಸ್ಸಿನವನಾದನು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಅಳಿವಿನಿಂದ ರಾಮನ ಮನಸ್ಸೇ ಕದಡಿತು. || ೬೪ || ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸೀತೆಯ ಅಗಲಿಕೆಯಿಂದಾದ ದುಃಖಕ್ಕೆ

ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನ ವಿಯೋಗದಿಂ ಮನದೊಳು | ಕಡುನೊಂದು ಕರಸಿ ಮಂತ್ರಿಯನು ||
ನುಡಿದ ಮುಂದಣ ಕಾರ್ಯಭಾಗಿಯ ಮಾತನು | ಪೊಡವಿಪನತಿ ವಿವರದಲಿ || ೬೬ ||

ಏಕೆ ನಿಮಗೆ ಚಿತ್ತದಲಿ ಕೇಳಿಂತಪ್ಪ | ನ್ಯಾಕುಲವನು ಬೇಗದಲಿ ||
ಸಾಕುಮಾಡುವುದೆಂದು ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲದಿಂದ | ನೇಕಪರಿಯಲಿ ಪೇಳಿದೊಡೆ || ೬೭ ||

ಪಡಿನಾತುಗೊಳಬೇಡಾಪ್ಪ ಸಜಿವ ಕೇಳು | ಪೊಡವಿಯ ಸುತರ ಕೈಯಿಂದ ||
ಬಿಡದಾಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿಕೊಂಡು | ನಡೆಯೆಂದವ ನಿರವಿಸಿದ || ೬೮ ||

ತರುಣಿ ಲಾಲಿಪುದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀಸೌ | ದರಿಯೆಂಬಳರಸಿಯವರಿಗೆ ||
ಇರದೆ ಪುಟ್ಟಿದ ಪೃಥ್ವೀಚಂದ್ರಂಗೆ ರಾಜ್ಯವ | ಭರದಿ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ನೃಪತಿ || ೬೯ ||

ತನಗೆ ಸೀತೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದಣ್ಣರು ಮಕ್ಕಳ | ವಿನಯದಿಂ ಕರಸಿ ಕೇಳಿದೊಡೆ ||
ಜನನಾಥನೊಡನೊಲ್ಲೆ ನೆಂದರು ತನ್ನಗ್ಗೆ | ತನುಜ ನಿಜಯರಾಮಾದಿಗಳು || ೭೦ ||

ಕಿಱಿಯ ಸುತರೊಳಜಿತಂಜಯನಿಗೆ ಕಣ್ಣು | ದೆಱಪಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯ ತೆಱನೆ ||
ಅಱುಪಿ ಮಂತ್ರಿಯ ಕೈಲೆಡೆಗೊಟ್ಟು ಕುವರಗೆ | ಮಱುಕದಿಂದಾ ರಾಮಚಂದ್ರ || ೭೧ ||

ಕಟ್ಟಿದ ಯುವರಾಜಪಟ್ಟವ ಜನಕಗೆ | ಪುಟ್ಟಿದ ಸುತರಿಲ್ಲದಿರಲು ||
ಕೊಟ್ಟು ಸೀತೆಯರನುಮತದಿಂದ ಮಿಥಿಳಾ | ಪಟ್ಟಣದರಸುತನವನು || ೭೨ ||

ಈ ತೆಱದೊಳು ನಂದನರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನಿತ್ತು | ಭೂತಳಪತಿಯಲ್ಲಿರದೆ ||
ಮಾತೇನು ಮನಸಿನ ಸಂತಸದಿಂ ಸಾ | ಕೇತಪುರಕೆ ಬಂದನಬಲೆ || ೭೩ ||

ಐದು ಮಡಿಯಾದ ಚಿಂತೆ ರಾಮನಿಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು ಹೀಗೆನ್ನುವಾಗ ರಾಮನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದವನು ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕವಿ ಯಾವನು? || ೬೫ || ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಆಗಲಿಕೆಯಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡು, ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದನು ಅವನು ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಭಾಗದ ಮಾತನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು. || ೬೬ || ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಮನೊಡನೆ, ನಿಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕಳವಳವೇಕೆ? ಅದನ್ನು ಬಿಡಿ—ಎಂದು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲದಿಂದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು || ೬೭ || ಆಗ ರಾಮನು—“ಎಲೈ ಮಂತ್ರಿಯೇ, ನನಗೆ ವಿರೋಧದ ಮಾತನ್ನು ಆಡದಿರು ನನ್ನ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಿಂದ ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಅವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತ ಇರು” ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು || ೬೮ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀ ಸೌಂದರಿಯೆಂಬ ಅರಸಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪೃಥ್ವೀಚಂದ್ರನಿಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ರಾಜ್ಯದ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು || ೬೯ || ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಎಂಟುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ವಿನಯದಿಂದ ಕರೆದು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯರಾದ ವಿಜಯರಾಮ ಮಾದಲಾದ ಏಳು ಮಂದಿಯೂ ರಾಜ್ಯಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಒಲ್ಲೆವೆಂದರು || ೭೦ || ಶ್ರೀರಾಮನು ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಅಜಿತಂಜಯನಿಗೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆವಂತೆ ಬುದ್ಧಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಮಂತ್ರಿಯ ವಶದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು || ೭೧ || ಮಿಥಿಳೆಯ ರಾಜನಾದ ಜನಕನಿಗೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಮಿಥಿಳೆಯ ಯುವರಾಜ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಅಜಿತಂಜಯನಿಗೆ ಸೀತಾದೇವಿಯ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟನು || ೭೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲದೆ ಮನಸ್ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾಕೇತ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು || ೭೩ || ಆ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮನು

ಆ ವಿಭು ವರಸಿದ್ಧಾರ್ಥವನದೊಳಾದಿ | ದೇವನ ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣದ ||

ಪಾವನಮಪ್ಪ ಭೂಮಿಯೊಳಿದರ್ ಶಿವಗುಪ್ತ | ಕೇವಳಿಗಳ ಕಂಡು ನಮಿಸಿ || ೨೪ ||

ಅಂದು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಮೂವು ಬಲವಂದು ಸಂಸಾರ | ದಂದವಾವುದು ಮುನಿರಾಯ ||

ಎಂದೆನಲವರಾ ರಾಮಚಂದ್ರನಿಗಿಂ | ತೆಂದು ನಿರವಿಸಿದರಬಲೆ || ೨೫ ||

ಆರಸ ಸಂಸಾರ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ | ವಿರದೆ ಸಂಸಾರಫಲವದು ||

ವರಮೋಕ್ಷ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವದ ಕಿ | ನ್ನುರುಮೋಕ್ಷ ಫಲವೆಂದರವರು || ೨೬ ||

ಮುನಿನಾಥ ಕೇಳಿನ್ನ ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಲ್ಲಿ | ಜನಿಸಿದ ನೆಲನಾವುದೆನಲು ||

ಜನನಾಥ ಕೇಳು ಪಂಕಪ್ರಭೆಯೊಳು ಪುಟ್ಟ | ಮನದಿ ನೋವುತಲಿದರ್ವನವನು || ೨೭ ||

ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಬಂದವನಲ್ಲಂದ ಕೆಲವು ಭವವನನುಭವಿಸಿ ||

ತೊಲಗದ ಸುಖವ ಪಡೆದು ಮುಕ್ತಿಯೆಂದೆಂಬ ಲಲನೆಯನಾಲಿಂಗಿಸುವನು || ೨೮ ||

ಎಂದೆನಲದ ಕೇಳಿ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ನೇಹ | ದಿಂದ ಮನದೊಳಾ ನೃಪತಿ ||

ನೊಂದನವನ ಬೋಧಿಸಬೇಕೆನುತ ಮನ | ದಂದಿದರ್ವ ನಮಯದಲಿ || ೨೯ ||

ಮಡದಿ ಕೇಳು ಸುಗ್ರೀವನಣುವ ವಿಭೀಷಣ | ಪೊಡವೀಶರೈನಾರ್ವರ್ವರಸು ||

ಬಡದೆಂಟುಸಾವಿರ ಪುತ್ರ ವಾತ್ರರುಗೂಡಿ | ಪಡೆದನರಸ ದೀಕ್ಷೆಯನು || ೩೦ ||

ಸೀತೆ ಪೃಥ್ವೀಸೌಂದರಿ ಮೊದಲಾಗಿಯಂ | ದಾ ತರಳಾಯತಾಕ್ಷಿಯರು ||

ನೀತಿಯಿಂ ಶ್ರುತಮತಿಕಂತಿಕೆಯರ ಕೈಯ | ಲೋತು ದೀಕ್ಷೆಯ ಕೊಂಡರಬಲೆ || ೩೧ ||

ಆದಿತಿರ್ಧಂಕರನಾದ ವೃಷಭ ಸ್ವಾಮಿಯು ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ ಹೊಂದಿದ ವವಿತ್ರವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಶಿವಗುಪ್ತರೆಂಬ ಕೇವಲಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. || ೨೪ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ರಾಮನು ಆ ಮುನಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಬಂದು, ಎಲೈ ಮುನೀಶ್ವರನೇ, ಈ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಫಲಗಳಾವುವು? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು ಹೀಗೆಂದರು—|| ೨೫ || “ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಫಲವೂ ಸಂಸಾರವೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುವ ಮೋಕ್ಷವೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಅದಕ್ಕೆ ಫಲವೂ ಮೋಕ್ಷವೇ”—ಎಂದರು. || ೨೬ || ಎಲೈ ಮುನೀಶನೇ, ನನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ? ಅವನು ಯಾವ ಕಡೆ ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ?—ಎಂದು ರಾಮನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಶಿವಗುಪ್ತರು ಹೀಗೆಂದರು—“ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಪಂಕಪ್ರಭೆಯೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯಾತನೆ ಪಡುತ್ತಿರುವನು. || ೨೭ || ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಳೆದ ಮೇಲೆ ಅವನು ಆ ನರಕದಿಂದ ಬಂದು, ಹಲವು ಪುನರ್ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು—ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆಯನ್ನು ಪರಿಸುವನು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು || ೨೮ || ಹೀಗೆ ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ನೇಹವಶನಾಗಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಥೆಪಟ್ಟು, ಅವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು. || ೨೯ || ಎಲೈ ಮಡದಿ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಸುಗ್ರೀವ, ಅಣುವ, ವಿಭೀಷಣ, ಐನೂರು ಮಂದಿ ರಾಜರು. ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡಿ, ಜಿನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು. || ೩೦ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಸೀತೆ-ಪೃಥ್ವೀಸೌಂದರಿ ಮೊದಲಾದ ಆರಸಿಯರು ಶ್ರುತಮತಿ-ಕಂತಿಕೆಯರ ಕೈಯಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. || ೩೧ || ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು. ವೃದ್ಧೀಚಂದ್ರ-ಅಜಿತಂಜಯರು ಒಟ್ಟಿಗೆ

ಮಡದಿ ಕೇಳ್ ಪೃಥ್ವೀಚಂದ್ರಮನಜಿತಂಜಯ । ರೊಡನೆ ಶ್ರಾವಕಧರ್ಮರಾಗಿ ॥

ಪೊಡವಟ್ಟು ಮುನಿಜನಗಳಿಗೆ ತತ್ಪರಕಾಗಿ । ನಡೆದರಿರದೆಯತ್ತಲಿತ್ತ

॥ ೪೨ ॥

ನರದರುಶನ ಬೋಧ ಚಾರಿತ್ರ ತಪದೊಳು । ಹರಿಸದೆ ನೆಗಳಿ ಮುನಿಗಳು ॥

ಪರಿಹರಿಸುತಲಿದರು ದುರಿತವನ । ಚ್ಚುರಿಯಲ್ಲ ಶುಭಚಿತ್ತರಿಗೆ

॥ ೪೩ ॥

ಮಾಸೋಪವಾಸ ಪಕ್ಷೋಪವಾಸಗಳಿಂದೆ । ಗಾಸಿ ಮಾಡುತ ಕರ್ಮಗಳನು ॥

ಮೀಸಲಳಿಯದೆ ತಪದಿ ನಡೆದರು ಮುಕ್ತಿ । ಯಾಸೆಯಿಂದಾ ಮುನಿನಿಕರ

॥ ೪೪ ॥

ಮಳೆಗಾಲದಿ ನಟತರುವಿಲಿ ಬೇಸಗೆ । ಗಳೊಳು ಕೋಡುಂಗಲ್ಲ ಮೇಲೆ ॥

ಕುಳಿವ ಹಿಮದೊಳು ಜಲಧಿಯ ತಡಿಯೊಳವ । ರಳುಕದೆ ತಪವ ಮಾಡಿದರು

॥ ೪೫ ॥

ಮಿಡುಕಲೀಯದೆಯಿಂದ್ರಿಯಗಳ ನಿಜಾತ್ಮನ । ತುಡುಕಿ ಜಾನಿಸಿ ದುರಿತವನು ॥

ಕೆಡಿಸುವ ಮುನಿಗಳು ಕೃಪೆಯುಳ್ಳವರೆಂದು । ನುಡಿವವರಿಂತು ನುಡಿವರು

॥ ೪೬ ॥

ಹಿಂದಣ ಕರ್ಮವ ತನುತನು ಮಾಡುರು । ಮುಂದಡಸುವ ಕರ್ಮ ನಿಜಯ ॥

ನಿಂದು ನಿಣುಕಿ ನಿಟ್ಟಿಸಲಮ್ಮವು ತಪ । ದಂದವನೇನೆಂಬೆನವರ

॥ ೪೭ ॥

ಎದೆಗೆಡಿಸಿದರೇಳು ವ್ಯಸನಗಳನೆಂಟು । ಮಡದ ಮುಡುಕನಿಲಿಸಿದರು ॥

ಕದುಬ ನಿಲಿಸಿದರು ಮೋಹಮಲ್ಲನ ತಪ । ದೊದವ ನಾನೇನೆಂಬೆನವರ

॥ ೪೮ ॥

ನಿಲುವರು ಪಗಲಿರುಳೊಳು ಪ್ರತಿನಾಯೋಗ । ಬಲಿವರು ಪದುಮಾಸನನ ॥

ತೊಲಗದೆ ಕುಕ್ಕುಟಾಸನದೊಳಾ ಜತಿಗಳು । ಒಲು ತಪಗೈವರಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

॥ ೪೯ ॥

ಶ್ರಾವಕಧರ್ಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು ॥ ೪೨ ॥ ಮುನಿಗಳು ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಕ್ಚಾರಿತ್ರ-ಎಂಬ ರತ್ನತ್ರಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು, ಬಿಡದೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಮ್ಮ ಪಾಪಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮಂಗಳಕರವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಗೆ ಇದು ಆಶ್ಚರ್ಯಸಂಗತಿಯಲ್ಲ ॥ ೪೩ ॥ ತಿಂಗಳ ಉಪವಾಸ, ವಕ್ಷದ ಉಪವಾಸ-ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತದಿಂದ, ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಗಳಾಗಿ ಮುನಿಗಳು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದರು ॥ ೪೪ ॥ ಋಷಿಗಳು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆಲದ ಮರದಲ್ಲಿಯೂ, ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯ ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆಯೂ, ಚಳಿ ಕೂರೆಯುತ್ತಿರುವ ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿಯೂ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದರು ॥ ೪೫ ॥ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಆತ್ಮಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ವಾಪವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಮುನಿಗಳು ದಯಾವಂತರೆಂದು, ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುವರು ॥ ೪೬ ॥ ಋಷಿಗಳು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡುವರು ಮುಂದೆ ಬಾಧಿಸತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳು ಅವರನ್ನು ಇಣಕಿಯೂ ನೋದಲಾರವು ॥ ೪೭ ॥ ಅವರು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಪ್ತವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದರು, ಅವ್ಯಮದಗಳ ಡೊಂಕನ್ನು ತಿದ್ದಿದರು, ಮನ್ಮಥನ ಗರ್ವವನ್ನು ಭಂಗಿಸಿದರು ಅವರ ತಪಶ್ಚಕ್ರಿಯನ್ನು ನಾನೇನೆನ್ನಲಿ ॥ ೪೮ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಯತಿಗಳು, ಹಗಲೂ ಇರುಳೂ ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವರು, ಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು ಕೆಲವರು ಕುಕ್ಕುಟಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುವರು ॥ ೪೯ ॥ ಮಡದಿಯೇ ಕೇಳು ಆ ಜೈನಯೋಗಿಗಳು ಸ್ವತಃ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡರು ಇತರರಿಂದ ಅಡಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ಒಮ್ಮವವರಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು

ಅಡುವರಲ್ಲಡಿಸುವರಲ್ಲಡುವರಿಗೊಡ । ಬಡುವರಲ್ಲವರೆರ್ವೆಯೊಳಗೆ ॥

ಮಡದಿ ಲಾಲಿಸು ನೀರಭಾವರೆಯಿಂದನೆ । ಪಡೆವರಾ ಜೈನಯೋಗಿಗಳು ॥ ೯೦ ॥

ಎಡಗಯ್ಯ ಕುಂಞ ಕಮಂಡಲ ಪೆಗಲೊಳು । ಮಡಿದ ದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತದಿಂದೆ ॥

ನಡೆವರು ನೊಗದ ಪ್ರಮಾಣ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಜೀವ । ಮಡಿವನೆಂದಂಜಿ ಯತಿಗಳು ॥ ೯೧ ॥

ತನುವ ತಪಕೆ ಜಿನರಾಜನೆಡೆಗೆ ತಮ್ಮ । ಮನವ ಸ್ತುತಿಗೆ ವಚನವನು ॥

ಮುನಿಜನಗಳು ಕೊಟ್ಟು ಬಲು ತಪಗೈವರು । ತನು ಮನ ವಚನದಿಂದಬಲೆ ॥ ೯೨ ॥

ಪಕ್ಷೋಪವಾಸ ಮಾಸೋಪವಾಸಕೆಯೊಮ್ಮೆ । ಭಿಕ್ಷವ ಕೊಂಡು ದೇಹವನು ॥

ರಕ್ಷಿಪರೆಂತೆನೆ ಜೈನಮುನಿಗಳು ಮು । ಮುಕ್ತುಗಳಾದುದೞಿಂದ ॥ ೯೩ ॥

ಸಿಂಗ ಶರಭ ಶಾರ್ದೂಲ ಕರಡಿ ಪುಲಿ । ಸಂಗಡವಾ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ॥

ಹಿಂಗದೆ ಶಾಂತದಿಂ ನಮಿಸವು ಕ್ರೂರ ಮೃ । ಗಂಗಳಿಲ್ಲವರೆರ್ವೆಡೆಯಲಿ ॥ ೯೪ ॥

ಮುಟ್ಟಲಮ್ಮವು ಮೋಹ ಮೊಯ್ಯನಿಣಿಕಿ ನಿಂದು । ನಿಟ್ಟಿನದಾ ವೇದನೆಯು ॥

ಹುಟ್ಟಿಗೆಟ್ಟಿದು ಅಂತರಾಯವನರು ಮನ । ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಡುವ ತಪಕಬಲೆ ॥ ೯೫ ॥

ಹಸು ತೃಷೆ ನಿದ್ರೆಯಾ ತೃಷೆ ನಾನಾಬಲು । ವೆಸನ ಮುನೀಂದ್ರರುಗಳನು ॥

ಮಿಸುಕಲಂಜುವನೆನಲಾ ತಪಸ್ಸಿನದೊಂ । ದೆಸಕವನೇನೆಂಬೆನಬಲೆ ॥ ೯೬ ॥

ನಾಸಿಕಾಗ್ರದಲಿ ದಿಟ್ಟಿಯನಿಕ್ಕಿ ಮನದೊಳು । ಸೂಸಲೀಯದೆ ನಿಜಾತ್ಮವನು ॥

ನೋಸಬಾರದೆ ಜಾನಿಸಿದರು ಜಾನಿಸರೆ ವಿ । ಲಾಸ ಮನದ ಮುನಿವರರು ॥ ೯೭ ॥

ಪಡೆಯುವರು. ॥ ೯೦ ॥ ಜೈನ ಯತಿಗಳು ನಡೆಯುವಾಗ, ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಕುಂಚಿ ಕಮಂಡಲುವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಬಲಗೈಯನ್ನು ಹೆಗಲಿಗೆ ಮಡಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಜೀವಿಗಳು ಪಾದದ ಅಡಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಸಾಯದಂತೆ ನೊಗದ ಪ್ರಮಾಣದ ದಾರಿ ಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಡೆವರು ॥ ೯೧ ॥ ದೇಹವನ್ನು ತಪಸ್ಸಿಗೂ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಜಿನೇಶನಿಗೂ, ಮಾತನ್ನು ಜಿನಸ್ತುತಿಗೂ ಕೊಟ್ಟು, ಮುನಿಗಳು ತ್ರಿಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವರು ॥ ೯೨ ॥ ಜೈನ ಮುನಿಗಳು ಮೋಕ್ಷ ವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಾದುದರಿಂದ ಅವರು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಪಕ್ಷೋಪವಾಸವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಾಸೋಪವಾಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತ, ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ದೇಹರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವರು. ॥ ೯೩ ॥ ಸಿಂಹ, ಶರಭ, ಶಾರ್ದೂಲ, ಕರಡಿ, ಹುಲಿ— ಮುಂತಾದ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಶಾಂತತೆಯಿಂದ ನಮಿಸುವವು ಜೈನ ಮುನಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳು ತಮ್ಮ ಕ್ರೂರತ್ವವನ್ನು ಬಿಡುವವು ॥ ೯೪ ॥ ಅವರು ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೆದರಿ ಮೋಹವೆಂಬುದು ಅವರನ್ನು ಸ್ವರ್ಶಿಸ ಲಾರದು. ನೋವು ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಇಣಕಿಯೂ ನೋಡದು ವಿಘ್ನವೆಂಬುದು ಎಂದೂ ಉಂಟಾಗದು. ॥ ೯೫ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ನಿದ್ರೆ—ಇವಲ್ಲದೆ ಹಲವು ವಿಧದ ವ್ಯಸನಗಳು ಆ ಮುನೀಶ್ವರರನ್ನು ನೋಕಲಾರವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನ ರಚನೆಯನ್ನು ಏನನ್ನಲಿ! ॥ ೯೬ ॥ ಆ ಮುನೀಶ್ವರರು ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ, ಆತ್ಮವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕದಲದೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವರು. ॥ ೯೭ ॥ ಆ ಮುನೀಶ್ವರರು ಗ್ರಾಮ, ನಗರ, ಹಳ್ಳಿ, ಗ್ರಾಮ ಸಮೂಹ ಪಡಬ (ಗ್ರಾಮ), ದ್ರೋಣಾಮುಖಿ—ಮುಂತಾದ

ಗ್ರಾಮ ನಗರ ಖೇಡ ಖರ್ವಡ ವಡಬ ದ್ರೋ | ಣಾಮುಖವೆಂಬವಿಹಿಗಳಿಗೆ ||

ಆ ಮುನಿವರರು ಚರಿಸಿ ತಪ ಮಾಡುವ | ರಾಮಾದ ಮಿಗೆ ಮನದೊಳಗೆ || ೯೮ ||

ಕಣ್ಣೆದ್ದು ಕಾಣರು ಕಿವಿಯಿದ್ದು ಕೇಳರು | ಹೆಣ್ಣೆಂಬ ಹೆಸರ ಹಿಡಿಯರು ||

ಉಣ್ಣು ರುಣಿಸನು ಉಡರು ಮೀಯರು ತಪ | ಬಣ್ಣ ಸಲಕನೆ ಜತಿಗಳ || ೯೯ ||

ಗಿರಿಯಲಿ ಗಹ್ವರದಲಿ ಕಲ್ಲ ಗುಹೆಯಲಿ | ವರ ಪರ್ವತದಗ್ರದಲಿ ||

ತರುಮೂಲದಲಿ ಭೀಮಾಟವಿಯಲಿ ಮುನಿ | ವರರುಗ್ರತಪನ ಮಾಡುವರು || ೧೦೦ ||

ಕಱುವರು ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮನ | ಮಱುವರು ಕಾಸಿ(?) ಪಂಚಕನ ||

ತೊಱುವರು ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ನೆಲೆಗಳನನ | ರಱುವರು ಮೃಗಶಿನಯನೆ || ೧೦೧ ||

ನುಡಿಯೆಲ್ಲ ಪುಣ್ಯದ ಬೀಜ ಭಾವಿಸೆ ಮೃದು | ನಡೆಯೆಲ್ಲ ಸುಗತಿಯ ತಾಣ ||

ಬಡದೆ ನೋಡುವ ನೋಟವೆಲ್ಲ ದುರಿತದೋಜೆ (?) | ನುಡಿವುದೇನಾ ಮುನಿವರರ || ೧೦೨ ||

ಕಂಡೊಡೆ ನೆನೆದೊಡವರ ಪಾದಪದ್ಮವ | ಕೊಂಡಾಡಿದವರ ದುಷ್ಕರ್ಮ ||

ಖಂಡಿಸಿ ಪ್ರೋಪನಾ ಜತಿಗಳ ತಪಕೆ ಭೂ | ಮಂಡಲದೊಳಗೆಣೆಯಾರು || ೧೦೩ ||

ಏನೆಂಬಿನವರುಗ್ರೋಗ್ರ ತಪನ ನಾ | ನೇನೆಂಬಿನವರ ಶಾಂತತೆಯ ||

ಏನೆಂಬಿನವರ ದಯಾಪರತ್ವನ ನಾ | ನೇನೆಂಬಿನಂಬುಜನೇತ್ರ || ೧೦೪ ||

ಆರು ಬಣ್ಣ ಸರಾರು ಕೊಂಡಾಡದರಾ | ರಾರು ಪ್ರೋಗಳರು ನುತಿಸರು ||

ಆರು ಕೀರ್ತಿ ಸರಾರು ನಮಿಸದರಾರನ | ರಾರಯ್ಯ ನಡೆವ ತಪಸಿಗೆ || ೧೦೫ ||

ಪುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಂಚಾರ ಮಾಡಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಎಸಗುವರು || ೯೮ || ಆ ಋಷಿಗಳು ಕಣ್ಣೆದ್ದರೂ ಕಾಣ ಬಾರದುದನ್ನು ಕಾಣರು, ಕಿವಿಯಿದ್ದರೂ ಕೇಳಲಾಗದುದನ್ನು ಕೇಳರು ಹೆಣ್ಣಿನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಎತ್ತುವವರಲ್ಲಿ ಅವರು ಉಟಿ ಮಾಡದೆ, ಬಟ್ಟೆಯುಡದೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡದೆ ಇರುವರು ಅವರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? || ೯೯ || ಆ ಮುನಿವರರು ಬೆಟ್ಟ, ಕಾಡು ಕಲ್ಲಿನ ಗವಿ, ಪರ್ವತದ ತುದಿ, ಮರದ ಕೆಳಗೆ, ಭಯಂಕರ ವನ-ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವರು || ೧೦೦ || ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ. ಅವರು ಧರ್ಮವುಂಟು ಅಮೃತವನ್ನು ಸುರಿಸುವರು, ಮಿಥ್ಯೆಯನ್ನು ಮರೆಯುವರು. ಅನ್ನ-ಪ್ರಾಣ-ಮನೋ-ವಿಜ್ಞಾನ-ಆಸಂದ ಎಂಬ ಮಂಡಿಕೋಶಗಳನ್ನು ತೊರೆಯುವರು ವರಿಶುದ್ಧನಾದ ಆತ್ಮನ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವರು || ೧೦೧ || ಅವರ ಮಾತು ಪುಣ್ಯದ ಬೀಜ. ಅವರ ಮುನಿಸಡೆಯ ಸ್ಥಳವಲ್ಲ ಸದ್ಗತಿಯ ಸ್ಥಾನ ಅವರ ನೋಟವು ವಾಪನವಾರಕ-ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ಮುನಿವರರ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಏನೆನ್ನಿ || ೧೦೨ || ಆ ಜೈನಯೋಗಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ಮರಿದರೆ ವಾದಕಮಲವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರೆ ವಾಪೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಡಿದುಹೋಗುವುವು ಅವರ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಣಿಯಿಲ್ಲ || ೧೦೩ || ಎರೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಘೋರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನೂ, ಶಾಂತತೆಯನ್ನೂ, ದಯಾಗುಣವನ್ನೂ ನಾನು ಏನೆನ್ನಲಿ || ೧೦೪ || ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವ ಯತಿಗಳನ್ನು ಯಾರು ವರ್ಣಿಸರು, ಯಾರು ಕೂಡಾದವರು, ಯಾರು ಹೊಗಳರು. ಯಾರು ಸ್ತುತಿಸ್ತಿಯರು? ಯಾರು ಕೀರ್ತಿಸರು? ಯಾರು ಮಂದಿಸರು? || ೧೦೫ || ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು, ಕಾರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದಾಗಿ

ಮಾತಿನೊಳೊಂದು ಮನದೊಳೊಂದು ವರ್ತನ | ರೀತಿಯೊಳೊಂದು ಲೋಕದೊಳು ||

ಖ್ಯಾತಿ ಪೂಜೆಗೆ ಮೈಯೊಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ನಿ | ಧ್ಯಾತಪಸ್ಸಿನ ತೆಪ್ಪನಲ್ಲ || ೧೦೬ ||

ಮನವ ಮಾನಿನಿಗಿತ್ತು ತನುವ ತಪಸಿಗಿತ್ತು | ವನದಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿಮಧ್ಯದಲಿ ||

ಜನರಂಜನೆಗೆ ಮೈಯಿಕ್ಕಿ ಮಾಡುವರನ್ನ | ಮುನಿಗಳ ತಪಸಿನಂತಲ್ಲ || ೧೦೭ ||

ವಲ್ಮೀಕವನು ಬಡಿದೊಡೆ ಪಾವು ಪಾವುಡೆ | ಬಲ್ಮೆಯಿಂ ತನುವ ದಂಡಿಸಲು ||

ಜಲ್ಮಾಂತದೆ ಬಂದ ದುರಿತ ಜೀವನ ಬಿಟ್ಟು | ಬಲ್ಮೆಯೆಳೆ ಪೋದಪುದೆ || ೧೦೮ ||

ಜ್ಞಾನ ಬಂದಂತೆ ಜಪಿಸಿ ಕಂಗಳ ಮುಚ್ಚಿ | ಯೇನಾದೊಡೊಂದ ಮನದಲಿ ||

ಜಾನಿಸಿ ಕರ್ಮಕತ್ತಲೆಯೊಳು ತೊಳಲುವ | ಜ್ಞಾನಿಯ ತಪಸಿನಂತಲ್ಲ || ೧೦೯ ||

ಬಹುದೆ ಮನೆಯ ತಿರುಪುತ ಕಣ್ಣಿನರೆ ಮುಚ್ಚಿ | ತಪಗೆಲೆಗಳ ತಿಂದು ತಮ್ಮ ||

ತೆಪ್ಪನೆಯದೆ ತಪ ಮಾಡಲು ದುಷ್ಟರ್ಮ | ಬಹುವುದೆ ಬಟ್ಟನೊಲೆಯೆಳೆ || ೧೧೦ ||

ಅಹಿಯಬೇಕಬಲೆ ತನ್ನಾತ್ಮನ ತೆಪ್ಪನು | ತೊಪೆಯಬೇಕುಭಯ ಭೋಗವನು ||

ಮಹಿಯೇಕೆ ಜೈನಮುನೀಂದ್ರರ ತಪಸಿನ | ತೆಪ್ಪನುಳಿದರಿಗೆ ಗೋಚರವೆ || ೧೧೧ ||

ಅಹಿನಂತಲ್ಲ ಮಹನೆಯಂತಲ್ಲದು | ಅಹಿನ ಮಹನೆಯ ಬೆರಕೆಯ ||

ತೆಪ್ಪನಂತಲ್ಲಾತ್ಮನ ನೆಲೆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ | ಅಹಿಯಬಹುದು ಮೃಗನೇತ್ರ || ೧೧೨ ||

ನೆನೆಯಲರಿಯದು ನೆನೆದೊಡೆ ನಾಲಗೆಯ ತುದಿ | ಗೊನೆಗೆ ಬಾರದು ಬಂದಡಸುವ ||

ಅನುವಡಿಸುವೊಡರಿದರಿದನವಧಿಭೋದ | ಮುನಿಗಲ್ಲದೊರ್ವರಿಗಬಲೆ || ೧೧೩ ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿಯೂ, ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ದೇಹವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮಾಡುವ ಕಪಟದ ತಪಸ್ಸು ಆ ಜಿನಮುನಿಗಳದ್ದಲ್ಲ || ೧೦೬ || ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ದೇಹವನ್ನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿಯ ನಡುವೆ ಇದ್ದು, ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೇಹವನ್ನೊಡ್ಡಿ ಮಾಡುವ ಬೇರೆ ಮುನಿಗಳ ತಪಸ್ಸಿನಂತೆ ಇದಲ್ಲ. || ೧೦೭ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹುತ್ತವನ್ನು ಬಡಿದರೆ ಹಾವು ನಾಯುವುದೆ? ಹಾಗೆಯೇ ನಾಮಧ್ಯದಿಂದ ಈ ದೇಹವನ್ನು ಮಾತ್ರ ದಂಡಿಸಿದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪಾಪವು ಈ ಜೀವನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದೆ? || ೧೦೮ || ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದವನಂತೆ ಜಪಮಾಡುತ್ತ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೊಂದನ್ನು ನೆನಸುತ್ತ, ಕರ್ಮವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುವ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳ ತಪಸ್ಸಿನಂತಹದು ಜಿನಮುನಿಗಳದ್ದಲ್ಲ. || ೧೦೯ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಜವಮನೆಯನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತ, ಕಣ್ಣನ್ನು ಅರ್ಧ ಮುಚ್ಚಿ, ತರಗೆಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು, ತಮ್ಮ ವಿಚಾರವೇ ಇಲ್ಲದೆ, ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಪವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದೆ? || ೧೧೦ || ತನ್ನ ಆತ್ಮನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಉಭಯ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲ, ಜೈನ ಮುನಿಗಳ ವಿಚಾರವು ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು. || ೧೧೧ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆತ್ಮನ ನೆಲೆಯೆಂಬುದು ಅರಿವಿನಂತೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಮರವೆಯಂತೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಅರಿವು ಮತ್ತು ಮರವೆ ಎಂಬ ಎರಡರ ಬೆರಕೆಯಂತೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂಥದು || ೧೧೨ || ಅವಧಿ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ ಮುನಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇತರರಿಗೆ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು ಸ್ಮರಿಸಿದರೂ ಅದು ಉಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಬರಲಾರದು. ಬಂದರೂ ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ವಿವರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. || ೧೧೩ || ಆತ್ಮನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಕೋಟಿಸೂರ್ಮರ

ಕೋಟಿ ರವಿಯನೆಂಟು ಕೋಟಿ ಶಶಿಯ ಕೋಟಾ । ಕೋಟಿ ಕಾರ್ತಿಕ ಸಹಸ್ರ ॥

ಕೋಟಿ ಸಪ್ತಾರ್ಷಿಯ ನಿಜಕಾಂತಿ ನರಿದೊರೆ । ಪಾಟಿಯಲ್ಲಾ ತ್ಮನಿರವಿಗೆ ॥ ೧೧೪ ॥

ನೆಲನಾಗಸ ತುಂಬ ಬಲ್ಲ ದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ । ತೊಲಗಬಲ್ಲದು ಮೂಜಗದ ॥

ಹೊಲಬ ತತ್ಕ್ಷಣದೊಳಿವುದಾತ್ಮನ ನೆಲೆ । ಬಲುಹು ಗೋಚರಿಸದೋರ್ವರಿಗೆ ॥ ೧೧೫ ॥

ಬಲುದೀವಿಗೆಯ ತುದಿ ನೊದಲ ಸವಳಲು । ಜ್ವಲಿಪ ಮಧ್ಯದ ಕಾಂತಿಯಂತೆ ॥

ನೆಲಸಿ ನಿಲುವುದು ಜ್ಞಾನಿಯ ಚಿತ್ತದಲಿ ಕರ್ಮ । ತೊಲಗಿದ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಬಲೆ ॥ ೧೧೬ ॥

ಹಲವು ವರ್ಣದ ಪಶುಗಳ ಪಾಲೆಂತಂತೆ । ಹಲವು ನದಿಯ ಸಂಗಮದ ॥

ಜಲನಿಧಿಯಂತೆ ದುರಿತವಳಿದಾತನು । ತೊಲಗಿ ನಿಲಲು ಬೊಮ್ಮದಲ್ಲಿ ॥ ೧೧೭ ॥

ಹಲವು ಪುಟನನಿಕ್ಕಿ ಕಿಟ್ಟಕಾಳಿಕೆ ಬಿಟ್ಟು । ತೊಲಗೆ ಹೇಮದೊಳಾ ಕಾಂತಿ ॥

ಜ್ವಲಿಸುನಂದದೊಳು ದುರಿತವಳಿದಾತ್ಮನು । ತೊಲಗಿ ನಿಲಲು ಬೊಮ್ಮದಲ್ಲಿ ॥ ೧೧೮ ॥

ರವಿತೇಜ ಸುರವಿಯೋಗದೊಳಗ್ಗಿಯ ತೇಜ । ಹವಿಯೊಳಗೆರವಿಲ್ಲದಂತೆ ॥

ಭವದೂರನಾದ ನಿಜಾತ್ಮ ಬೊಮ್ಮವನ್ನೆದಿ । ನಿವರಿಸಲೊಡನೊಂದಿಹುದು ॥ ೧೧೯ ॥

ಪಂಚಭೂತಿಕವಪ್ಪ ದೇಹವಳಿಯಲದು । ಪಂಚಭೂತಿಕವೈದಲದಲ ॥

ಸಂಚು ಗೋಚರಿಪುದೆ ಆತ್ಮ ಬೊಮ್ಮದ ಪ್ರಾ । ಪಂಚಕ ರೂಪಾಗಿಹುದು ॥ ೧೨೦ ॥

ತನ್ನೊಳು ತಾನೆ ವಿಚಾರಿಸಿಯಾತ್ಮನ । ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆ ಜಾನಿಸಲು ॥

ತನ್ನಿಂದ ತಾನೆಯಳಿವುದು ದುರಿತ ಬೇ । ಉನ್ನೊಂದು ಜಾನಿಪೊಡ್ಡಿಲ್ಲ ॥ ೧೨೧ ॥

ಪ್ರಕಾಶವೂ, ಎಂಟು ಕೋಟಿ ಚಂದ್ರರ ಕಾಂತಿಯೂ, ಎಷ್ಟೋ ಕೋಟಿ ಮಳೆಗಾಲದ ಮಿಂಚುಗಳೂ, ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಅಗ್ನಿಯ ಪ್ರಕಾಶವೂ ಸಮಾನವೆನಲಾರವು ॥ ೧೧೪ ॥ ಆತ್ಮನು ನೆಲ ಬಾನುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ತೊಲಗಬಲ್ಲನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ವಿವರವನ್ನೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಅಂತಹ ಆತ್ಮನ ನೆಲೆಯೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಯಾರೊಬ್ಬ ರಿಗೂ ಸುಲಭದಲ್ಲಿ ಕೈಸೇರಲಾರವು ॥ ೧೧೫ ॥ ದೊಡ್ಡದಾದ ದೀವದ ತುದಿಯನ್ನೂ ಮೊದಲನ್ನೂ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದರೆ, ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ತೋರುವ ನಡುವಣ ಪ್ರಕಾಶದಂತೆ, ಜ್ಞಾನಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವು ತೊಲಗಿ ಹೋದಾಗ ಶುದ್ಧನಾದ ಆತ್ಮನು ನೆಲಸುವನು ॥ ೧೧೬ ॥ ಹಲವು ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಹಸುಗಳ ಹಾಲಿನಂತೆಯೂ, ಹಲವು ನದಿಗಳು ಸಂಗಮವಾದ ಸಮುದ್ರದಂತೆಯೂ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದಾತನ ಮನಸ್ಸು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಲ್ಲುವುದು ॥ ೧೧೭ ॥ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತ ಆತ್ಮನು, ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಪುಟವಿಕ್ಕಿ ಕಶ್ಮಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೋಗಾಡಿಸಿದಾಗ ಚಿನ್ನದಲ್ಲಿ ಉಜ್ವಲ ಕಾಂತಿಯು ಕಾಣುವಂತೆ ಶೋಭಿಸುವನು ॥ ೧೧೮ ॥ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜವು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಅಗ್ನಿಯ ಕಾಂತಿಯು ಹವಿಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ದೂರವೆನಿಸಿರುವ ಆತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಸೇರಿ ಒಂದಾಗುವನು ॥ ೧೧೯ ॥ ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ ಶರೀರವು ನಾಶವಾದಾಗ ಪಂಚಭೂತಗಳನ್ನೇ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ, ಅದರ ಅಂಶವೇನೂ ಕಾಣಿಸದಂ ಹಾಗೆಯೇ ಆತ್ಮವು ಪರಬ್ರಹ್ಮದ ಪ್ರಾವಂಚಕ ರೂಪವು ॥ ೧೨೦ ॥ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ತಾನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಆತ್ಮಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ, ಪಾವವು ತನ್ನಿಂದ ತಾನಾಗಿಯೇ ನಾಶವಾಗುವುದು ॥ ೧೨೧ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆತ್ಮನು ತಾನೇ ಸದಾಶಿವನೂ, ಜಿನನೂ, ಅರುಹನೂ, ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠಜ್ಞಾನಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠ

- ಅದಱಿ೦ದಲಾತ್ಮನೆ ತಾನೆ ಸದಾಶಿವ । ನದಱಿ೦ ಜಿನಬುಧನರುಹ ॥
ಸದಮಲ ಜ್ಞಾನಿ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಪರಬೊಮ್ಮ । ವದನೇನ ಬಣ್ಣಪೆನಬಲೆ ॥ ೧೨೨ ॥
- ಆ ನಿಜಾತ್ಮನ ನೆಲೆಯಱಿಯದೆ ಮನದೊಳು । ಜಾನಿಸಲಘವಳಿದಪುದೆ ॥
ಆ ನಿಜಾತ್ಮನ ನೆಲೆಯಱಿದಗೆ ಬೇಱಿ೦ದು । ಜಾನಿಪೊಡಿಲ್ಲಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೨೩ ॥
- ಆರಯ್ದು ನುಡಿನವರಾರಯ್ದು ನಡೆವವ । ರಾರಯ್ದು ತಪವ ಮಾಡುವರು ॥
ಆರಯ್ದು ಣಿಸನುಂಬರು ಜೈನಮುನಿಗಳಿ । ಗಾರಣೆಯಂಬುಜನೇತ್ರ ॥ ೧೨೪ ॥
- ನೆನೆಯರನ್ನವ ನುಡಿಯರು ವಚನದಿ ತಮ್ಮ । ತನುವ ಬೀಸರವೋಗಿಸರು ॥
ವನಿತೆ ತ್ರಿಗುಪ್ತಿಸಂಪನ್ನರಾಗಿಯೆ ಜೈನ । ಮುನಿಗಳು ತಪವ ಮಾಡುವರು ॥ ೧೨೫ ॥
- ಅಡವಿಯೆನ್ನರು ಹಲಬರು ಕೆಲಬರು ಕಾದಿ । ಮಡಿದ ತಾಣವಿದೆಂದೆಣಿಸರು ॥
ಸುಡುಗಾಡೆನ್ನದೆ ಯೇಕದಾರೇಶ್ವರಿಂ (?) । ದೃಢವಾಗಿ ತಪವ ಮಾಡುವರು ॥ ೧೨೬ ॥
- ಕೋಟರವಿದು ಕೋಡುವ ಭೂಮಿಯಿದು ಭೂ । ತಾಟದ ನೆಲನಿದೆಂಬುದನು ॥
ಪಾಟಮಾಡದೆ ತಪಮಾಡಿ ದುರಿತವ ನಿ । ದ್ವಾಟಿಸುವರು ಮುನಿನರರು ॥ ೧೨೭ ॥
- ಕಾಡ ಕಿಚ್ಚಿಗೆಯರೆಬರು ನೋಳ್ಪನೆಂದತಿ । ಮಾಡುವ ವಿಸರ್ವಣೆಗಳಿಗೆ (?) ॥
ಹೇಡಿಗೊಳದೆ ಹೆದರದೆ ನಿಜಮನ ನೀ । ರೋಡದೆ ತಪವ ಮಾಡುವರು ॥ ೧೨೮ ॥
- ಬಱಿಸಿಡಲಿಗೆ ಬಲುಮಿಂಚಿಗೆ ಯೆಡೆಗೂಡಿ । ಕಱಿವೃತಿರ್ಪಾನೆಕಲ್ಗಲಿಗೆ ॥
ಬಿಱುಗಾಳಿಗೆ ಭೀತಿ ಮಾಡದೆಯವರ । ಕೃಷುಮಿಗೆ ತಪವ ಮಾಡುವರು ॥ ೧೨೯ ॥
- ಮೊರೆವ ಪುಲಿಗೆ ಪೆರ್ಬಾವಿಗೆ ಗರ್ಜಿಪ । ಕರಿವೈರಿಗೆ ಜಕ್ಕುಲಿಸುವ ॥
ಕರಡಿಯ ದನಿಗೆ ಕಂಗೆಡದ ಮುನೀಶರು । ಪರಮಾತ್ಮನ ಜಾನಿಸುವರು ॥ ೧೩೦ ॥

ಪ್ರಕಾಶರೂಪನೂ, ಪರಬ್ರಹ್ಮನೂ ಆಗಿರುವನು ಅದನ್ನು ನಾನು ಏನಂದು ವರ್ಣಿಸಲಿ! ॥ ೧೨೨ ॥ ಎಲೈ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯೇ, ಆ ನಿಜಾತ್ಮನ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ವಾವವು ನಾಶವಾಗುವುದೆ? ಆ ನಿಜಾತ್ಮನ ನೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಧ್ಯಾನಿಸಲು ಬೇರೆ ಯಾವುದೋದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ॥ ೧೨೩ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ವಿಚಾರ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವಂತಹ, ಆರಯ್ದು ನಡೆಯುವಂತಹ, ಆರಯ್ದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವಂತಹ, ಆರಯ್ದು ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಜೈನಯತಿಗಳಿಗೆ ಎಣೆಯಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ॥ ೧೨೪ ॥ ಎಲೈ ಮಂಡದಿಯೇ, ಜೈನ ಮುನಿಗಳು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಬೇರೇನನ್ನೂ ಯೋಚಿಸರು, ಮಾತ ನ್ನಾಡರು, ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಬೇರೆ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಸರು. ಅವರು ತ್ರಿಗುಪ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವರು ॥ ೧೨೫ ॥ ಜೈನ ಯತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವರು 'ಇದು ಕಾಡು' ಎನ್ನದೆ, ಇದು ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿ ಸತ್ತ ಸ್ಥಳವೆನ್ನದೆ, 'ಇದು ಶ್ಮಶಾನ'ವೆನ್ನದೆ, ದೃಢಚಿತ್ತರಾಗಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವರು ॥ ೧೨೬ ॥ ಇದು ಮರದ ಪೊಟರೆ, ಇದು ತಣ್ಣಗಾದ ನೆಲ, ಇದು ಭೂತಸಂಚಾರವುಳ್ಳ ಪ್ರದೇಶ—ಎಂಬ ಯಾವುದೊಂದನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ಮುನಿಗಳು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಾಪವನ್ನು ನೀಗುವರು. ॥ ೧೨೭ ॥ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚಿಗಾಗಲೀ, ಇತರ ಬಾಧೆಗಳಿಗಾಗಲೀ ಹೆದರದೆ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಂದೆಗೆಯದೆ ಋಷಿಗಳು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವರು ॥ ೧೨೮ ॥ ಬರಸಿಡಿಲ, ದೊಡ್ಡ ಮಿಂಚು, ಎಡೆಬಿಡದೆ ಬೀಳುವ ಆಲಿಕಲ್ಲು, ಬಿರುಗಾಳಿ—ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೆದರದೆ, ಅವರು ಪ್ರೀತಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವರು. ॥ ೧೨೯ ॥ ಅರ್ಭಟಿಸುವ ಹುಲಿಗೂ, ಹೆಬ್ಬಾವಿಗೂ, ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುವ

ಹುತ್ತನೇಳುವ ಪಟಾಯಲಿ ದಿನ್ಯಾಂಗವ | ಚಿತ್ತು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಹುದು ||

ಸುತ್ತಿರ್ಪ ಪಾವನಪಟಾಯದನರೇಕಾಂಗ | ಚಿತ್ತದಿಂದಸುನ ಜಾನಿಪರು || ೧೩೧ ||

ಹೆನ್ನಾರಿಗೆ ಹೆದಡದೆ ಬಲುಭೂತಕ್ಕೆ | ಹಮ್ಮಿಸದೆ ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ||

ಬೊನ್ನರಕ್ಕಸನಿಗಂಜದೆಯನರಾತ್ಮನ | ತನ್ನೊಳು ತಾನೆ ಜಾನಿಪರು || ೧೩೨ ||

ಮಾಟಿಯೆಂಬುದ ಮಾಯೆಯೆಂಬುದ ಮಾತಿಲಿ | ಬಿಡುಬಿಡು ಭೀತಿಯೆಂಬುದನು ||

ಕಟುಬೆಂಬುದ ಕಾಂಕ್ಷೆಯೆ ಲೋಭನೆಂಬುದ | ನಟಾಯರವರು ಕೇಳಬಲಿ || ೧೩೩ ||

ಸಪ್ತವ್ಯಸನ ಸಾಗಿದನಂದು ನಂದಗಳು | ಗುಪ್ತವಡೆದವು ಕಷಾಯ ||

ಅಪ್ತರಾದವು ಮುನಿಗಳು ತಳೆದುಡಲಿಂದ | ಸಪ್ತವೃದ್ಧಿಯನಂಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೧೩೪ ||

ಕಾಯಜ ಕಂಗೆಟ್ಟಡಗಿದ ದುರಿತನ | ನಾಯಕನಾಗಿ ಸಾಗಿದವು ||

ಮಾಯವು ಮಾಯನಾದುದು ಮುನಿಗಳ ನಿ | ರ್ನಾಯದ ತಪಸಿನೇಳಿಗೆಗೆ || ೧೩೫ ||

ಮೂಟು ಮೂಡಗಳು ಮುಳುಗಿದವನಾಯತ | ವಾಟಾಟಾದವು ದುಷ್ಟರ್ಮ ||

ಹಾಟಾದವಾ ಮುನಿಗಳು ಮಾಡುವೈ | ರಾಟುತ ತಪಸಿನೇಳಿಗೆಗೆ || ೧೩೬ ||

ಧರಣಿ ಮಚ್ಚಿತು ಧರಣೀಂದ್ರ ಮೋಹಿಸಿದನು | ಸುರತತಿ ಸೋಲ್ತರುಳಿದರು ||

ಅರರೆಯರರೆ ಭಾಪು ಭಾಪೆಂದೊಡಾ ಮುನಿ | ವರರುಗ್ರೋಗ್ರತಪಸಿಗೆ || ೧೩೭ ||

ಈ ತೆಲದಿಂದ ತಪವ ಮಾಡುವ ನಾ | ನಾ ತೆಲದಿಂದ ಬಂದಡಸುವ ||

ಪಾತಕನನು ಪರಿಹರಿಸುವರಾ ಜೈನ | ಜಾತರೂಪರು ನಿನ್ನಾಣೆ || ೧೩೮ ||

ಸಿಂಹಕ್ಕೂ, ಸಂಚರಿಸುವ ಕರಡಿಯ ಧ್ವನಿಗೂ ಹೆದರದೆ ಮುನೀಂದ್ರರು ವರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವರು || ೧೩೦ || ತಪವನ್ನೆಸಗುವ ಮುನಿಗಳ ದೇಹಕ್ಕೆ ಹುತ್ತವೆದ್ದು ಕವಿಯುವಂತೆ, ಅವರ ದೇಹವನ್ನು ಜ್ಞಾನವು ಆವರಿಸಿರುವುದು ಅವರು ಮೈಗೆ ಸುತ್ತಿದ ಹಾವನ್ನು ಕೂಡ ತಿಳಿಯದೆ, ಏಕಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆತ್ಮಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವರು || ೧೩೧ || ದೊಡ್ಡ ಮಾರಿ ದೇವತೆಗೆ ಹೆದರದೆಯೂ, ದೊಡ್ಡ ಭೂತಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದದೆಯೂ, ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಕ್ಕೆ ಅಂಜದೆಯೂ ಅವರು ಆತ್ಮಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುವರು || ೧೩೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಅವರು ವಂಚನೆ ಮೋಸಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕರೋರತೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ಭಯವನ್ನಾಗಲೀ ಪುತ್ರರವನ್ನಾಗಲೀ ಜಿಪುಣತನವನ್ನಾಗಲೀ ತಿಳಿಯರು || ೧೩೩ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಮುನಿಗಳು ಬುದ್ಧಿ, ತಪ ವೈಕುರ್ವಣ, ಔಷಧಿ, ರಸ, ಬಲ, ಅಕ್ಷೀಣ-ಎಂಬ ಸಪ್ತ ವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು ತಾಳಿದುದರಿಂದ ಜೂಜು, ಬೇಟೆ, ಮದ್ಯ, ಹಾದರ, ಮಾಂಸ, ಕಳವು, ವರಸ್ತ್ರೀ, ಮುಂತಾದ ಏಳು ವ್ಯಸನಗಳು ದೂರ ಹೋದವು ಜಾತಿ, ಕುಲ, ಬಲ, ಪೂಜೆ, ಜ್ಞಾನ, ಶರೀರ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ತಪಸ್ಸು-ಎಂಬ ಎಂಟು ಮದಗಳು ಮರೆಯಾದವು ಕಲ್ಮಶಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಧೀನವಾದವು || ೧೩೪ || ಮುನಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಜ್ಞಾನಯುಕ್ತವಾದ ತಪಸ್ಸಿನ ಉನ್ನತಿಗೆ ಹೆದರಿ, ಮನ್ಮಥನು ದಿಕ್ಕು ತೋರದೆ ಅಡಗಿದನು ಪಾಪಗಳು ನಾಯಕರಿಲ್ಲದಂತಾಗಿ ಚೆದರಿ ಹೋದವು ಮಾಯೆಯು ಮಾಯ ವಾಯಿತು || ೧೩೫ || ಆ ಮುನಿಗಳು ಮಾಡುವ ತಪಸ್ಸಿನ ಏಳಿಗೆಗೆ ಹೆದರಿ, ಮೂರು ಮೂಢತ್ವಗಳು ಮುಳುಗಿ ಹೋದವು, ದುಷ್ಟರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹಾರಿಹೋದವು || ೧೩೬ || ಆ ಮುನಿವರರ ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಲೋಕವೇ ಪ್ರೀತಿಪಟ್ಟಿತು ರಾಜನು ಮೋಹಗೊಂಡನು ದೇವತೆಗಳು ಸೋತರು ಇತರರು ಭಾವು ಭಾವೆಂದು ಹೊಗಳಿದರು. || ೧೩೭ || ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಮುನಿಗಳು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ತಮಗೆ ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಿಂದ ಬಂದು

ರವಿಯ ಮುಂದಣ ತನುಂದದದೊಳಾ ಬಲು | ಹವಿಯ ಮುಖದ ರಸದಂತೆ ||

ಕಿವಿಗಿವಿಯುಂಟೆಯದೆ ದುರಿತಂಗಳು ಪೋಪ | ವನರ ತಪಸಿನೇಳಿಗೆಗೆ || ೧೩೯ ||

ದಳೆಯ ತಾವರೆಯಂತೆ ಬಿಸಿಲರಿಸಿದಂತೆ | ಮಳೆಗಾಲದ ದೂಳಿನಂತೆ ||

ಕಳಿತ ಪಣ್ಣುಗಳಂತೆ ಕರಗಿ ಪೋಪವು ಮುನಿ | ಗಳ ತಪಸಿಗೆ ಕರ್ಮನಿಚಯ || ೧೪೦ ||

ಬಿಡುಗಾಳಿಯ ಮುಂದಣ ಮೇಘಾಳಿಯ | ತೆಪ್ಪಿನಂತೆ ಮಳೆರೆಯಂತೆ ||

ಮುಂಟೆಯೇಕೆ ಮಂಜಿನ ನೆರವಿಯಂತಳಿವವು | ಹೊರಗಿಯ ತಪಕಘನವರ || ೧೪೧ ||

ಸಿರಿಯ ಮುಂದಣ ಬಡತನದಂತಾ ಬಲು | ಹರಿಯ ಮುಂದಣ ಕರಿಯಂತೆ ||

ಗರುಡನ ಮುಂದಣ ಗರಳ ಸರಿವವೊಲು | ಸರಿವವು ಮುನಿವರರಘವು || ೧೪೨ ||

ಬಲು ತಪವನು ಮಾಡಿ ಬಲುದುರಿತಂಗಳ | ಬಲುಹ ಮುಂಟೆದು ಮುನಿವರರು ||

ಬಲುಗೈಯರಾದರು ಬಣ್ಣ ಪರಾರೆಲೆ | ಲಲಿತ ರಕ್ತಾಂಬುಜವದನೆ || ೧೪೩ ||

ಹುಟ್ಟುಗೆಡಿಸಿ ಚೆಲುವಾದ ಕರ್ಮಗಳ | ದಟ್ಟಿಸಿ ರಾಮನಣುವನು ||

ನೆಟ್ಟನೆ ಶ್ರುತಕೇವಳಿಗಳಾದರು ಮನ | ಮುಟ್ಟಿಯೆ ಮಾಡಿದ ತಪದೆ || ೧೪೪ ||

ಉಳಿದರು ತಮ್ಮ ಮತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮತಿಗಳ | ತಳೆದರು ರಾಮಕೇವಳಿಗೆ ||

ತಳುವದೆ ಛದ್ಮಸ್ಥ ಕಾಲ ನಾನೂಱ್ ವರ್ಷ | ಕಳಿಯಲು ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಲಿ || ೧೪೫ ||

ಧ್ಯಾನವಿಶೇಷದಿಂ ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳ | ನಾನದೆ ಕೆಡಿಸಿ ಕೇವಳಿಯು ||

ಮಾನಸ್ತಂಭ ಚತುರ್ಧವನಹಿಮದ | ಮಾನಿತ ಪ್ರಾಕಾರವೆರಸು || ೧೪೬ ||

ಬಾಧಿಸುವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವರು || ೧೩೮ || ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನ ಏಳಿಗೆಯಿಂದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸೂರ್ಯನ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಕತ್ತಲಂತೆಯೂ, ತುಪ್ಪದ ಮೇಲಿರುವ ನೀರಿನಂತೆಯೂ, ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿಬಿಡುವವು || ೧೩೯ || ದಳೆಯ (?) ತಾವರೆಯಂತೆಯೂ, ಬಿಸಿಲಿನ ಅರಿಸಿನ ಬಣ್ಣದಂತೆಯೂ, ಮಳೆಗಾಲದ ದೂಳಿನಂತೆಯೂ, ವಕ್ಷವಾದ ಹಣ್ಣುಗಳಂತೆಯೂ, ಮುನಿಗಳ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕರಗಿ ಹೋಗುವವು. || ೧೪೦ || ಅವರ ಕರಿನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಪಾಪಗಳು ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಮೋಡಗಳಂತೆಯೂ, ಮಳಲಿನ ದಿಣ್ಣೆಯಂತೆಯೂ, ಮಂಜಿನ ರಾಶಿಯಂತೆಯೂ ನಾಶವಾಗುವವು. || ೧೪೧ || ಸಂಪತ್ತಿನ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಬಡತನದಂತೆಯೂ, ದೊಡ್ಡದಾದ ಸಿಂಹದ ಮುಂದಿರುವ ಆನೆಯಂತೆಯೂ. ಗರುಡನ ಮುಂದೆ ಇರುವ ವಿಷದಂತೆಯೂ ಮುನಿಗಳ ಪಾಪಗಳು ಮರೆಯಾಗುವವು. || ೧೪೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಮುನಿವರರು ದೊಡ್ಡದಾದ ತಪವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೊಡ್ಡ ಪಾಪಗಳ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುರಿದು, ನಾಮಧ್ಯಶಾಲಿಗಳೆನಿಸಿದರು ಅವರನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವವರು ಯಾರು? || ೧೪೩ || ಶ್ರೀರಾಮನೂ ಅಣುವನೂ ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಣಗಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ ಶ್ರುತಕೇವಲಿಗಳಾದರು || ೧೪೪ || ಇನ್ನು ಉಳಿದವರು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ತಾಳಿದರು ಕೇವಲಿಯಾದ ರಾಮನಿಗೆ ನಾನೂರು ವರ್ಷ ಪರಿಮಿತವಾದ ಛದ್ಮಸ್ಥ ಕಾಲವು ಮನಶ್ಶುದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕಳೆಯಿತು || ೧೪೫ || ರಾಮ ಕೇವಲಿಯು ವಿಶೇಷವಾದ ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡಿ, ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಡೆದನು || ೧೪೬ || ಆ ಮೇಲೆ ಏಕಚ್ಛತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ. ಲೋಕಕ್ಕೆ ಧರ್ಮವೆಂಬ

ಏಕಚ್ಛತ್ರಪ್ರಾತಿಹಾರ್ಯ ಭೂಷಿತನಾಗಿ । ಲೋಕಮೂಱರ ಪೂಜೆಗೊಳುತ ॥

ಸಾಕೆನೆ ಧರ್ಮಾವ್ಯುತ್ಕಟವುತಲಿರ । ಲಾ ಕೇವಳಿಗುಳ್ಳನಕ

॥ ೧೪೭ ॥

ಅಣುನೂಣು ವರುಷ ಪೋಗಲು ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧ । ನೆಹಿದ ಚತುರ್ದಶಿಯದಕೆ ॥

ಉಣುವ ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಿ ಸಮ್ಮೇದ ಗಿರಿಯಲಿ । ಬಹಿಸಿಯ ಘಾತಿಕರ್ಮನು

॥ ೧೪೮ ॥

ರಾಮ ಮುನೀಂದ್ರನಣುವ ಮುನಿವರರಂದು । ಕ್ಷೇಮದೆ ನೋಕ್ಷನಡೆದರು ॥

ಸಾಮವಿಲ್ಲದೆಯನುಟ್ಟಪದೆ ವಿಭೀಷಣ । ರಾ ಮುನಿವರರು ಪುಟ್ಟಿದರು

॥ ೧೪೯ ॥

ಮಡದಿ ಲಾಲಿಸು ಪೃಥ್ವೀ ಸೌಂದರಿಯರಂ । ದೊಡನಿರ್ದಾ ಕಂತಿಕೆಯರು ॥

ಪಡೆದರಚ್ಯುತಕಲ್ಪನ ಸೌಧರ್ಮನ । ಪಡೆದರು ಪದ್ಮದಳಾಕ್ಷಿ

॥ ೧೫೦ ॥

ಹೂವಳೆಗಟ್ಟುವುತ ಸುರರು ನಮಿಸಿದರು । ದೇವದಂದುಭಿ ಪೋಗಲಿದುದು ॥

ಹಾವಿನೂರವರು ಹರಿದು ಬಂದು ಹರಿಹರ । ದೇವನ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರು

॥ ೧೫೧ ॥

ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತ ಧರಣಿಗೀಡಾಡುತ । ಗಾತ್ರವ ಕಡುಬಕತಿಯಲಿ ॥

ಗೋತ್ರಾರಿ ಪರಮನ ಪೂಜೆಮಾಡಿದ ಮೃಗ । ನೇತ್ರ ಕೇಳತಿಸಂಭ್ರಮದಲಿ

॥ ೧೫೨ ॥

ಬಂದರು ಚಕ್ರೇಶ್ವರರು ಹರುಷದಿಂದ । ಬಂದರು ವಿದ್ಯಾಧರರು ॥

ಬಂದರು ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಜಿನೇಶನ । ಬಂದಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರು

॥ ೧೫೩ ॥

ಸುರವೆಣ್ಣುಳು ವಿದ್ಯಾಧರ ಸತಿಯರು । ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವ ಕಿನ್ನರರ ॥

ತರುಣೀಜನವು ಬಂದು ಪೂಜೆಮಾಡಿದುದಾ । ಪರಮನ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಲಿ

॥ ೧೫೪ ॥

ಮರುಗ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಮಾಂದಳಿರು ಪಚ್ಚಿ ಮಂದಾರ । ಸರಸಿಜ ಸಂಪಗೆ ಜಾಜಿ ॥

ಸುರಹೊನ್ನೆ ಸುರಗಿ ಸುಗಂಧಿ ಸೇವಂತಿಗೆ । ಯರವಿಂದವನರ್ಚಿಸಿದರು

॥ ೧೫೫ ॥

ಅಮೃತವನ್ನು ಮಳೆಗೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು ॥ ೧೪೭ ॥ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆರುನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆ ಯಲು, ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ದಶಿಯ ಪೂರ್ವಾಹ್ನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಘಾತಿಕರ್ಮ ಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬತ್ತಿಸಿ ॥ ೧೪೮ ॥ ರಾಮ ಮತ್ತು ಅಣುವ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮುನೀಂದ್ರರು ಸುಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ವನ್ನು ಪಡೆದರು ವಿಭೀಷಣ ಮೊದಲಾದವರು ಅತುಲವಾದಂಥ ಅನುದಿತ ವದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು ॥ ೧೪೯ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ ಕೇಳು ಪೃಥ್ವೀಸೌಂದರಿ ಮೊದಲಾದ ದೇವಿಯರು ಕಂತಿಕೆಯರೊಡನೆ ಇದ್ದು ಅಚ್ಚುತ ಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಸೌಧರ್ಮಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಪಡೆದರು ॥ ೧೫೦ ॥ ದೇವತೆಗಳು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ದೇವ ದುಂದುಭಿಗಳು ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಗಳಿದವು ನಾಗಲೋಕದವರು ಬಂದು ಹರಿಹರದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು ॥ ೧೫೧ ॥ ಎಲೈ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ ಚೇಳಿನಿಯೇ ದೇವೇಂದ್ರನು ಬಂದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಲೂ, ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾಪ್ಪಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಜಿನೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು ॥ ೧೫೨ ॥ ಚಕ್ರಾಧಿಪತಿಗಳೂ ವಿದ್ಯಾಧರರೂ, ದಿಕ್ಪಾಲಕರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಬಂದು ಜಿನೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು ॥ ೧೫೩ ॥ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರೂ ವಿದ್ಯಾಧರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಗರುಡ-ಗಂಧರ್ವ-ಕಿನ್ನರರ ನಾರೀಜನರೂ ಬಂದು, ಆ ವರಮಜಿನೇಶನನ್ನು ವರಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು ॥ ೧೫೪ ॥ ಮರುಗ, ಮಲ್ಲಿಗೆ,

- ಬಂದುಗೆ ಬಕುಳ ದಾಸಣ ಕೇದಗೆ ನವ । ಇಂದೀವರ ನಾಗಕಮಲ ॥
ಸಂದ ವೊಗವು ಪಚ್ಚಿ ಮಂದಾರ ಸರಸಿಜ । ದಿಂದವರವರರ್ಚಿಸಿದರು ॥ ೧೫೬ ॥
- ಅಷ್ಟಕರ್ಮಗಳ ಗೆಲಿದಭವಗೆ ಮನ । ಸಿಟ್ಟಡಿಗಭಿಷೇಕವನು ॥
ಅಷ್ಟವಿಧಾರ್ಚನೆ ಮಾಡಿ ಪಡೆದರು ತ । ಮಿಷ್ಟವ ಭವ್ಯಾಳಿಗಳು ॥ ೧೫೭ ॥
- ದಾಳಿಂಬ ದ್ರಾಕ್ಷೆ ಕರ್ಜುರ ನಿಂಬೆ ಪಲಸಿದೆ । ಬಾಳೆವಣ್ಣಿಂ ಮಾವಿದೆ ॥
ನಾಳಿಕೇರಗಳಿಂ ಜಿನಭಕ್ತಿಶರಧಿಯೊ । ಇಳುತವರು ಪೂಜಿಸಿದರು ॥ ೧೫೮ ॥
- ಬೀಸುಚವರದಿಂದಾಲೆವಟ್ಟಲುಗಳಿಂ । ಸೂಸುವ ಪೂವಲಿಯಿದೆ ॥
ಸಾಸಿರ ನಾನುದೊಳಘ್ನವೆತ್ತತ ಜಗ । ದೀಶನ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರು ॥ ೧೫೯ ॥
- ಇಂತತಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ ಬಂದ ಭವ್ಯರು । ಸಂತಸದಿಂ ಜಿನವತಿಯು ॥
ಅಂತರಂಗದೊಳು ಜಾನಿಸಿ ತುತಿಸಿದರು ಸೀ । ಮಂತಿನಿಯರ ತಲೆವಣಿಯು ॥ ೧೬೦ ॥
- ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಮನದಿ ಜಾನಿಸಿ ಕರಕಂಜದಿಂ । ನೆಟ್ಟನೆ ನಿನ್ನಡಿದಳವ ॥
ಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸಿ ಜಾನಿಸುವವರಘನನು । ಹುಟ್ಟಿಗೆಡಿಸೆ ಜಿನರಾಜ ॥ ೧೬೧ ॥
- ನಾಸಿಕಾಗ್ರದಲಿ ದಿಟ್ಟಿಯನಿಟ್ಟುತ್ತಿತ್ತ । ಸೂಸದೆ ಮನವ ನಿನ್ನಡಿಯು ॥
ಬಾಸಣಿಸಿದ ಭಕ್ತರ ಪಾಪವ ನೀರ । ಸೂಸಿ ಬಿಡಿಸು ಜಿನರಾಜ ॥ ೧೬೨ ॥
- ಏಕಾಂತದೊಳು ನಿನ್ನ ಪದಪದ್ಮಗಳ । ನೇಕಾಗ್ರಚಿತ್ತದಿಂದೊಲಿದು ॥
ಹಾಕತೆನೆತ್ತು ಜಾನಿಸೆ ಕೆಡದಿಹುದೆಯು । ನೇಕ ಕಿಲ್ಬಿಶ ಜಿನರಾಜ ॥ ೧೬೩ ॥

ಮಾವಿನ ಚಿಗುರು, ವಚ್ಚಿಕದಿರು, ಮಂದಾರ, ತಾವರೆ, ಸಂವಗೆ, ಜಾಜಿ, ಸುರಹೊನ್ನೆ, ಸುರಗಿ, ಸುಗಂಧಿ, ಸೇವಂತಿಗೆ, ಅರವಿಂದ—ಮುಂತಾದ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ॥ ೧೫೫ ॥ ಕಿಸುಗಾರ, ರೆಂಜೆ, ದಾಸಣ, ಕೇದಗೆ, ಹೊಸನ್ನೆದಿಲೆ, ಬೆಟ್ಟ, ದಾವರೆ, ಹಿಂಗಾರ, ವಚ್ಚಿಕದಿರು, ಮಂದಾರ, ತಾವರೆ—ಮೊದಲಾದ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಅವರವರು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು ॥ ೧೫೬ ॥ ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಗಳಾದ ಜೈನರು ಘಾತಿ-ಅಘಾತಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಜಿನೇಶನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಅಭಿಷೇಕವನ್ನೂ ಎಂಟು ವಿಧವಾದ ಅರ್ಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆದರು. ॥ ೧೫೭ ॥ ಜಿನಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತ-ಅವರು ದಾಳಿಂಬ, ದ್ರಾಕ್ಷೆ, ಖರ್ಜೂರ, ನಿಂಬೆ, ಹಲಸು, ಬಾಳೆ, ಮಾವು, ತೆಂಗು ಮುಂತಾದ ವೃಕ್ಷಗಳ ಫಲಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು. ॥ ೧೫೮ ॥ ಚಾಮರಗಳಿಂದಲೂ ಬೀಸಣಿಗೆಗಳಿಂದಲೂ ಬೀಸಿ, ಪುಷ್ಪಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಹಸ್ರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿ, ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನೆತ್ತಿ—ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಜಿನೇಶನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ॥ ೧೫೯ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಬಂದ ಭವ್ಯ ಜನರು ಜಿನೇಶನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಸ್ತುತಿಸಿದರು ॥ ೧೬೦ ॥ ಎಲೈ ಜಿನೇಶನೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆನೆದೊ, ಕರಕಮಲದಿಂದ ನಿನ್ನ ಪಾದತಳವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವವರ ವಾಪದ ಹುಟ್ಟನ್ನೇ ನೀನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿ ॥ ೧೬೧ ॥ ಎಲೈ ಜಿನೇಶನೇ, ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕದಲದಂತೆ ಇಟ್ಟು, ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವ ಭಕ್ತರ ವಾಪವನ್ನು ಪರಿಹಾರಗೊಳಿಸು. ॥ ೧೬೨ ॥ ಎಲೈ ಜಿನರಾಜನೇ, ನಿನ್ನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿದರೆ, ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳು ಕೆಡದೆ ಇರುವವೆ?

ನಿಡುಕುನಿಂದ್ರಿಯಗಳ ನಡಿಯಿಡಲೀಯದೆ । ತುಡುಕಿ ನಿನ್ನದಿಡಾವರೆಯ ॥

ಬಡದೆ ಜಾನಿಪ ನಿಜಭವ್ಯರ ಕಿಲ್ಪಿಲೆ । ಕೆಡದಿಪುರದೆ ಜನರಾಜ

॥ ೧೬೪ ॥

ಮನ-ಬುದ್ಧಿ-ಚಿತ್ತವಹಂಕಾರನ ನಿನ್ನ । ನೆನಹಿನೊಕ್ಕೈಕನ ಮಾಡಿ ॥

ನೆನೆಯಲು ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಗಿ ಸಂಸಾರದ । ಜನನವಳಿಯದೆ ಜಿನೇಂದ್ರ

॥ ೧೬೫ ॥

ಪರಮ ನಿನ್ದಯ ನೆನಹೆಂಬ ವಜ್ರಾಂಗಿಯ । ಧರಿಸಿದ ಜೀವಕೇನಾನು ॥

ಪರಿಯೊಳು ಬಂದಘಸಂಕುಲವೆಂಬೆಂಬ । ಸರಲು ನಟ್ಟಿಪನೆ ಜಿನೇಂದ್ರ

॥ ೧೬೬ ॥

ನಾಡಿಗಳನು ಬಲಿದತ್ತಿತ್ತ ನಾಯುವ । ನಾಡಲೀಯದೆ ಚಿತ್ತವನು ॥

ಓಡಲೀಯದೆ ನಿನ್ನ ಜಾನಿಪರಘ ಕೆ । ಟ್ಪೋಡದಿಹುದೆ ಜನರಾಜ

॥ ೧೬೭ ॥

ನನ್ನ ಕಡದುಱು¹ ವನ್ಯ ಪುಳುವ ತಂದು । ತನ್ನಂತೆ ಮಾಡುವುದಭವ ॥

ನಿನ್ನದಿನಿದಿದು ಬಡದೆ ಜಾನಿಪ ಜೀವ । ನಿನ್ನಂಗವಡೆವುದಚ್ಚರಿಯೆ

॥ ೧೬೮ ॥

ನಿನ್ನಾಗನು ನಿನ್ನಱುವು ನಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರ । ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆ ನಿನ್ನ ಮಾರ್ಗ ॥

ನಿನ್ನಿರವನ್ಯರೊಳಿಲ್ಲದಱುಂ ನನ್ನ । ನಿನ್ನಂತೆ ಮಾಡುವುದಭವ

॥ ೧೬೯ ॥

ಜನ ನಿನ್ನ ನಿಜಪದ ಪೂಜಿಪ ಪೊಗಳುತ್ತಿ । ಪನುವೆಯೆನಗೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ ॥

ನಿನಗಕ್ಕನಂತಲೋಚನ ಕರ ನಾಲಗೆ । ನನಗಕ್ಕು ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಲಿ

॥ ೧೭೦ ॥

ಹೆಸರ ಹಿಡಿದೊಡೆ ನೆನೆದೊಡೆ ನಿನ್ನಂಘ್ರಿಯ । ದೆಸೆಯ ನೋಡಿದರಘನಿಜಯ ॥

ದೆಸೆಗೆಟ್ಟು ಪೋಪನೆಂದೆನೆ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ । ನುಸುರಬಲ್ಲವರಾರಭವ

॥ ೧೭೧ ॥

॥ ೧೬೫ ॥ ಎರೈ ಜಿನರಾಜನೇ, ಜೊಂಬವಾಗಿರುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಎಡೆಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಿಸತಕ್ಕ ಭವ್ಯಜನರ ಪಾಪವು ಕೆಡದೆ ಇರದು ॥ ೧೬೪ ॥ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಮನ-ಬುದ್ಧಿ-ಚಿತ್ತ-ಅಹಂಕಾರಗಳನ್ನು ಲೀನಗೊಳಿಸಿ, ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಇದ್ದರೆ, ಅತ್ಮಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಸಂಸಾರದ ಹುಟ್ಟು ನಾಶವಾಗದೆ ಇರುವುದೇ? ॥ ೧೬೫ ॥ ಎರೈ ಪರಮ ಜಿನೇಂದ್ರನೇ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನವೆಂಬ ವಜ್ರದ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಜೀವನಿಗೆ, ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಾದರೂ ಬಂದ ಪಾಪ ಸಮೂಹವೆಂಬ ಬಾಣವು ತಗಲುವುದೇ? ॥ ೧೬೬ ॥ ನಾಡಿಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ತಡೆದು, ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವರ ಪಾಪವು ಕೆಟ್ಟು, ಓಡಿಹೋಗದೆ ಇರುವುದೇ? ॥ ೧೬೭ ॥ ಎರೈ ಜನನರಹಿತನೇ ಕಣಜದ ಹುಳುವು ಬೇರೆ ಹುಳುವನ್ನು ತಂದು, ತನ್ನಂತೆಯೇ ಮಾಡುವುದು ನಿಜ ಆದರಂತೆ ನಿನ್ನ ವಾದವನ್ನು ಎಡೆಬಿಡದೆ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವನು ನಿನ್ನಂತೆ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಅರ್ಚ್ಚರೈವಿಲ್ಲ ॥ ೧೬೮ ॥ ಎರೈ ಅಭವನೇ, ನಿನ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ನಿನ್ನ ತಿಳಿವಣಿಕೆ ನಿನ್ನ ಸಡತೆ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆ ನಿನ್ನ ಪಂಥ, ನಿನ್ನ ಇರವು—ಇವು ಯಾವುದೂ ಇತರರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಮಾಡುವವನಾಗು ॥ ೧೬೯ ॥ ಎರೈ ಜಿನನೇ, ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿಸುವ ನನಗೆ ಮೋಕ್ಷದ ದಾರಿಯು ಲಭಿಸಲಿ! ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಆನಂತವಾದ ಕ್ಷಣಗಳೂ ಕೈಗಳೂ ನಾಲಗೆಗಳೂ ನನಗ ಆಗಲಿ! ॥ ೧೭೦ ॥ ಎರೈ ಅಬವನೇ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತಿದರೆ, ಸ್ಮರಿಸಿದರೆ, ನಿನ್ನ

ಅರೆ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳನು ನಾಸಾಗ್ರದೊ | ಳಿರಿಸಿ ಹೃತ್ಕಮಲ ಮಧ್ಯದಲಿ ||
ಪರಮ ನಿನ್ನಯ ಚರಣವ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಲು | ಪರಿಯದಿಹುದೆ ಪಾಪ ಜನರ || ೧೭೨ ||

ಎಂದಿಂತು ಸ್ತೋತ್ರವ ಮಾಡುವರರೆಬರು | ಬಂದು ಪೂಜಿಸುವರರೆಬರು ||
ವಂದಿಸುವರು ಪರಮನ ಪರಮಾನಂದ | ದಿಂದಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ಮತ್ತಲ್ಲಿ || ೧೭೩ ||

ಜಪವ ಮಾಡುರು ಕೆಲಬರು ತಮ್ಮ ಮನಸಿನ | ಕಪಟವ ಬಿಟ್ಟು ಪೂಜಿಪರು ||
ಅಪಗತ ದುರಿತನ ಜಾನಿಪರರೆಬರು | ಚಪಳಾಯತಾಕ್ಷಿ ಕೇಳೊಲಿದು || ೧೭೪ ||

ಪೊಡವಟ್ಟರು ವ್ಯಂತರರು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರ | ಗಡಣ ಗರುಡ ಕಿನ್ನರರ ||
ಪಡೆ ಕಿಂಪುರುಷ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷರುಗಳಂ | ದೊಡನೆ ಬಂದಾ ಜಿನಪತಿಗೆ || ೧೭೫ ||

ಪೊಡಮಡುವರು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ ನುತಿಸುವರು | ನುಡಿವುದೇನೆಣಿಸುವಡರಿದು ||
ಬಡದೆ ಪೊಗಳುನರ ಹವಣಿಸಬಾರದಂ | ದುಡುಪತಿವದನೆ ನಿನ್ನಾಣೆ || ೧೭೬ ||

ಪಡೆದರು ನಮಿಸಿ ಸಿರಿಯ ಸ್ತುತಿಯನು ಮಾಡಿ | ಪಡೆದರು ದಿವ್ಯಸುಖವನು ||
ಪಡೆದರು ಪೊಗಳಿ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯ ರಾಗಿಸಿ | ಪಡೆದರವರು ಗತಿಗಳನು || ೧೭೭ ||

ನೋಡಿ ದಣಿಯನು ದೇವೇಂದ್ರ ಸಂತಸವನು | ಮಾಡಿ ದಣಿಯನಸುರೇಂದ್ರ ||
ಕೂಡೆ ಕೊಂಡಾಡಿ ದಣಿಯ ಧರಣೇಂದ್ರನ | ನಾಡಲೇನವರ ಸಂತಸವ || ೧೭೮ ||

ಕುಣವನರಿಂ ಮನವೊಲಿದು ಬಕತಿಯೊಳು | ಮಣವನರಿಂ ಕೊಂಡಾಡಿ ||
ದಣಿಯದರಿಂ ನಿಟ್ಟಿಸಿ ರಾಗಿಪರ ಸಂ | ದಣಿಯದನಾರು ಬಣ್ಣ ಪರು || ೧೭೯ ||

ಚರಣವಿರುವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾಕು—ಅಂಧವರ ವಾವಗಳು ದಿಕ್ಕು ಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋಗುವವು—ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲವರು ಯಾರು? || ೧೭೧ || ಎಲೈ ವರಮನೇ, ಅರೆಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮೂಗಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ಹೃದಯ ಕಮಲದ ನಡುವೆ ನೆಲೆಮಾಡಿ, ಧ್ಯಾನಿಸುವವರ ವಾವವು ವರಿಹಾರವಾಗದಿರುವುದೇ? || ೧೭೨ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಹೀಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ಕೆಲವರು ಸ್ತುತಿಸುವರು, ಕೆಲವರು ಪೂಜಿಸುವರು, ಕೆಲವರು ನಮಸ್ಕರಿಸುವರು. || ೧೭೩ || ಎಲೈ ಚಂಚಲವಾದ ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣಿನವಳೇ, ಕೇಳು. ಪಾಪರಹಿತನಾದ ಜಿನ ನನ್ನ ಹಲವರು ಜಪಿಸುವರು; ಕೆಲವರು ನಿಷ್ಕವಟ ಭಾವದಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರು; ಕೆಲವರು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುವರು. || ೧೭೪ || ವ್ಯಂತರರೂ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕರೂ, ಗರುಡಕಿನ್ನರರೂ, ಕಿಂಪುರುಷ ಗಂಧರ್ವರೂ, ಯಕ್ಷರೂ ಒಡನೆಯೇ ಬಂದು ಆ ಜಿನೇಶನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. || ೧೭೫ || ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಆ ಜಿನೇಶನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ. ಸ್ತುತಿಮಾಡುವವರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಎಣಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಎಡೆಬಿಡದೆ ಹೊಗಳುವವರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದು—ಇದು ನಿನ್ನಾಣೆ ಯಾಗಿಯೂ ಹೌದು. || ೧೭೬ || ಜಿನೇಶನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದರು. ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಹೊಗಳಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರು ಸದ್ಗತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವರು || ೧೭೭ || ದೇವತೆಗಳ ಒಡೆಯನು ಜಿನೇಶನನು ನೋಡಿ ದಣಿಯನು ಅಸುರರ ರಾಜನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ, ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೈದನು. ಧರಣಿಯ ಒಡೆಯನು ಹೊಗಳಿ ದಣಿಯನು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಏನೆನಲಿ! || ೧೭೮ || ಕುಣವವರಿಂದಲೂ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಿಸುವವರಿಂದಲೂ, ಕೊಂಡಾಡಿ ದಣಿಯದಿರುವವರಿಂದಲೂ, ನೋಡಿ

ಅವರ ಹರಿಸವನವರ ಸಂತಸವನಂ । ದವರ ಮನಸಿನ ಮುದವನಂ ॥

ಅವರ ಹೆಚ್ಚುಗೆಯನವರ ರಾಗವ ನೋಡ । ಅವರ ಭಕ್ತಿಯ ಪೇಳ್ವರಾರು ॥ ೧೮೦ ॥

ಜಯಜಯ ಚಿನ್ನಯರೂಪ ಚಿದಾನಂದ । ಜಯಜಯ ಭವರೋಗವೆ ದ್ಯ ॥

ಜಯಜಯ ಕಾಲದುರಿತದೂರನೆಂದೆಂಬ । ಜಯಜಯರವನುಸೆದತ್ತು ॥ ೧೮೧ ॥

ಈ ತಿಳಿದಿಂದ ಸಕಲ ದೇವರ್ಕಳು । ಗೀತಿಯಿಂ ಭವಭಂಜನನ ॥

ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಪೂಜಿಸಿ ಪೊಡಮಟ್ಟು ಪೋದರು । ನೂತೇನು ತಂತಮ್ಮ ಪುರಕೆ ॥ ೧೮೨ ॥

ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತ ಕೈಯ ಮುಗಿಯುತ್ತ । ಮರಳಿ ಮರಳಿ ತುತಿಯಿಸುತ್ತ ॥

ಹರುಷದಿಂ ಮಗುಳಿ ಮಗುಳಿ ಮಣವುತ ಬ । ಲೈರವಿ ತೆರಳಿತು ಬೇಗದೊಳು ॥ ೧೮೩ ॥

ಮುಂದೆ ಕೇಳ್ವ ಟ್ಟಡಿಯಿಡುವರು ಭುಟ್ಟಿನೆ । ಹಿಂದಕೆ ತಿರುಗಿ ನಮಿಸರು ॥

ಹಿಂದುಳಿಯದೆ ಮುಂದುವರಿಯದೆ ತೆರಳಿತು । ಮಂದಗತಿಯೊಳಾ ನೆರವಿ ॥ ೧೮೪ ॥

ನಡೆವವರಿಗೆ ಕಾಲೇಳನಗಸೆವಟ್ಟು । ಗಡರ್ವವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತ ॥

ಒಡಬಡದಾ ತಾಣವ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಪರು । ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಳುತ್ತೆದುವರು ॥ ೧೮೫ ॥

ಬಿಟ್ಟರು ರಾಜ್ಯನ ಸಂಸಾರ ಸುಖಗಳ । ಬಿಟ್ಟರುಳಿದ ಭೋಗಗಳನು ॥

ಬಿಟ್ಟರಾ ಧರಣಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಪೋಪರೆ ಮನ । ಪುಟ್ಟದೆ ತೆರಳಿದರವರು ॥ ೧೮೬ ॥

ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಕೊನರಿಸುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತ । ಮಂಡೆಗೆ ಕೈಯೆತ್ತಿಕೊಳುತ್ತ ॥

ಮಂಡಲೇಶ್ವರ ಚಕ್ರಿಯೊಡನೆ ತೆರಳಿದರಾ । ಖಂಡಲಪತಿ ಪೋಗಲೊಡನೆ ॥ ೧೮೭ ॥

ಸಂತೋಷವಡುವವರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಆ ಸಮೂಹವನ್ನು ಯಾರು ತಾನೇ ವರ್ಣಿಸಬಲ್ಲರು? ॥ ೧೭೯ ॥ ಅವರ ಹರ್ಷವನ್ನು, ಅವರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆದ ಮುದವನ್ನು, ಅವರ ಹಿಗ್ಗನ್ನು, ಅವರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವವರು ಯಾರು! ॥ ೧೮೦ ॥ ಎಲೈ ಚಿನ್ನಯರೂಪನೇ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಅನಂದ ಸ್ವರೂಪನೇ, ಪುನರ್ಜನ್ಮವೆಂಬ ರೋಗಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯನೇ ಮರಣದಿಂದಲೂ ಪಾವದಿಂದಲೂ ದೂರವಾಗಿರುವವನೇ ಜಯ ಜಯ! ಜಯ ಜಯ! ಎಂಬ ಸ್ವರವು ಎಲ್ಲೆಡೆಯೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು ॥ ೧೮೧ ॥ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳೂ ಹಾಡುಗಳಿಂದ ಆ ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೮೨ ॥ ತಿರುಗಿ ತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಲೂ ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತಲೂ ಪುನಃಪುನಃ ಸ್ತುತಿಮಾಡುತ್ತಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಲೂ ಆ ಜನಸಮೂಹವು ತೆರಳಿತು ॥ ೧೮೩ ॥ ಆ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿದ್ದವರು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯುತ್ತ, ಘಟ್ಟನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನಮಿಸುವರು ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಉಳಿಯದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆಯೂ ಹೋಗದೆ, ನಿಧಾನವಾದ ನಡಿಗೆಯಿಂದ ಹೋದರು ॥ ೧೮೪ ॥ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಡೆದು ಹೋಗುವವರಿಗೆ ಕಾಲುಗಳೇ ಏಳದಾದವು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲ ದಾರಿಯನ್ನೇರು ವವರಿಗೆ ಮನಸ್ಸೇ ಒಪ್ಪದು ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವವರು ಬಹಳ ಬೇಸರದಿಂದ ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೮೫ ॥ ಅವರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು, ಸಂಸಾರದ ಸುಖಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟರು, ಇತರ ಸುಖಗಳಾವುವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟರು ಆದರೆ, ಜಿನೇಶ್ವರನಿದ್ದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೮೬ ॥ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತೆರಳಿದೊಡನೆ ಇತರರೆಲ್ಲರೂ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಹೋಗಲು, ಸಾಷ್ಟಾಂಗಪಂದನೆ ಮಾಡುತ್ತ, ಕೈಮುಗಿಯುತ್ತ ರಾಮ-ಕೇಶವ

ಕೇಳಿದವರು ಕೇಣಿಗೊಂಬರು ಸಿರಿವೆಣ್ಣು । ಹೇಳಿದವರು ಮುಕ್ತಿವಧುವು ॥

ಆಳುವರೀ ಕವಿತೆಯ ನೋಡಿ ಬರೆದರು । ಕೋಳುಗೊಂಬರು ಸ್ವರ್ಗಸುಖವು ॥ ೧೮೮ ॥

ಹೆಣ್ಣಿಯ ನೊಸಲ ಹೆಣ್ಣು ದುಂಬಿಗುರುಳ ಬಲು । ಪೊಣವಾಣ ಪೊಂಬಾಳೆದೊಡೆಯ ॥

ನಣ್ಣಿನಿಂದಿಯರ ಕೂಟವ ಪಡೆವರು ಕೇಳು । ಮಹಿಮೆಯದ ಮಾನವರಿಡನು ॥ ೧೮೯ ॥

ಬಣ್ಣದಾನರೆ ನೈಯ ಬಣ್ಣದುಟೆಯ ನಿಡು । ಗಣ್ಣು ಗಜೋಪಮ ಗತಿಯು ॥

ಹೆಣ್ಣುಗೊಡನಾಟವ ಪಡೆವರು ಕೇಳಿ । ದಣ್ಣುಗಳೇ ಜಿನಕಥೆಯು ॥ ೧೯೦ ॥

ರಾಯತನವ ರಾಜಕಲೆಗಳನಾ ಸುರ । ನಾಯಕತನುವನುಕೂಲ ॥

ನಾಯಕಿಯರ ಬಹುಧನವ ಪಡೆವರು ನಿ । ರಾಯದಿಂದಿದ ಕೇಳಿದವರು ॥ ೧೯೧ ॥

ಪುತ್ರರ ನಿರ್ಮಾಯದ ರೂಪುಳ್ಳ ಕ । ಆತ್ಮದ ನಿರ್ಮಂಚನೆಯು ॥

ಮಿತ್ರರ ಸರಸ ಕವಿತೆಯ ಪಡೆವರಿದ । ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂ ಕೇಳುವರಬಲೆ ॥ ೧೯೨ ॥

ಪಡೆವರು ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದುದಯವನು । ಪಡೆವರು ನಿತ್ಯಸುಖವನು ॥

ಪಡೆವರು ದಿವ್ಯದೇಹವ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವ । ಪಡೆವರೀ ಕೃತಿಯ ಕೇಳುವರು ॥ ೧೯೩ ॥

ಜಾತಿಕುಲಾನ್ನಿತರಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವರಂಗ । ಜಾತನ ರೂಪ ಪಡೆವರು ॥

ನೀತಿ ಗುಣವ ಪಡೆವವರೀ ಕೃತಿಯು । ಸಂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಕೇಳುವರು ॥ ೧೯೪ ॥

ಮಕರಾಂಕವಿಜಯನ ನಿಜಭಕ್ತರಪ್ಪರು । ಸುಕುಮಾರರಾಗಿ ಪುಟ್ಟುವರು ॥

ಸಕಲ ಕಲಾನ್ನಿತರಪ್ಪರೀ ಕಾವ್ಯವ । ವಿಕಲವಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಿದವರು ॥ ೧೯೫ ॥

ರೊಡನೆ ತೆರಳಿದರು ॥ ೧೮೭ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಐಶ್ವರ್ಯವೆಂಬ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವರು; ಹೇಳಿದವರು ಮೋಕ್ಷಾಂಗನೆಗೆ ಒಡೆಯರಾಗುವರು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಬರೆದವರು ಸ್ವರ್ಗದ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ॥ ೧೮೮ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮರೆಯದಿರುವ ಮನುಷ್ಯರು ಚಂದ್ರನಂತಹ ಹಣೆಯುಳ್ಳ, ಹೆಣ್ಣು ದುಂಬಿಯಂತಹ ಕೂದಲುಳ್ಳ, ದೊಡ್ಡ ನಿತಂಬವುಳ್ಳ, ಹೊಂಬಾಳೆಯಂತಹ ತೊಡೆಯುಳ್ಳ ಕನ್ನಿಕೆಯರ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ॥ ೧೮೯ ॥ ಈ ಜಿನಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸಹೋದರರು—ಬಣ್ಣದಾವರೆಯ ಹಾಗಿರುವ ಶರೀರ, ಬಣ್ಣದ ತುಟಿ, ನೀಳವಾದ ಕಣ್ಣು, ಆನೆಯ ನಡಿಗೆ—ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಒಡನಾಟವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು. ॥ ೧೯೦ ॥ ಏನೂ ಕಪಟವಿಲ್ಲದೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಅರಸುತನವನ್ನೂ, ರಾಜವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ, ದೇವೇಂದ್ರನ ದೇಹವನ್ನೂ, ಅನುಕೂಲಿಯರಾದ ವನಿತೆಯರನ್ನೂ, ಹೆಚ್ಚು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು. ॥ ೧೯೧ ॥ ಎಲೈ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಇದನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಕೇಳಿದವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ನಿಷ್ಕಪಟದ ರೂಪವಂತೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ. ಏನೂ ವಂಚನೆ ಮಾಡದಿರುವ ಗೆಳೆಯರನ್ನೂ, ಸರಸ ಕವಿತಾ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು ॥ ೧೯೨ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ದಿವ್ಯವೆನಿಸುವ ಜ್ಞಾನೋದಯವನ್ನೂ, ಶಾಶ್ವತ ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ, ದಿವ್ಯ ಶರೀರವನ್ನೂ, ಜೈನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು. ॥ ೧೯೩ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳುವ ಮನುಷ್ಯರು-ಉತ್ತಮ ಜಾತಿ-ಕುಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಜನಿಸುವರು ಮನ್ಮಥನಂತಹ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುವರು ಅಲ್ಲದೆ ಉತ್ತಮ ನೀತಿ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು. ॥ ೧೯೪ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವಂಚನೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಿದವರು, ಜಿನೇಶನ ಭಕ್ತರಾಗಿಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಕ್ಕಳೆನಿಸಿಯೂ ಹುಟ್ಟುವರು ಅಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಎಲ್ಲಾ ಕಲೆ

ನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತರಪ್ಪರು ಕೀರ್ತಿವಡೆವರು | ಧರ್ಮನಾಯಕರಾಗುವರು ||

ಕರ್ಮವಿದೂರರಪ್ಪರು ತಪ್ಪದೀ ಜನ | ಧರ್ಮಕಥೆಯ ಪೇಳಿದವರು

|| ೧೯೬ ||

ಬಹುಪುತ್ರರುಗಳ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳ | ಬಹು ದನಗಳ ರೂಪುಳ್ಳ ||

ಮಹಿಳೆಯರುಗಳ ಪಡೆವರೀ ಕಾವ್ಯದ | ಮಹಿಮೆಯ ಕೇಳ್ದ ಮಾನವರು

|| ೧೯೭ ||

ಮೂಜಗದೊಡೆತನವನು ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯನ | ತೇಜವ ಮುಕ್ತಂಗಳನೆಯ ||

ಓಜೆಯಿಂದೊಲಿಸಿಕೊಂಬುದ ಪಡೆವರು ಜನ | ರಾಜನ ನೆಲೆ ನಂಬಿದವರು

|| ೧೯೮ ||

ಎಂತಪ್ಪ ಚೆನ್ನಾದುದೋ ನೃಪವರ ನಿ | ನ್ನಂತಪ್ಪರಾರೀ ತಿಳಿದಿ ||

ಇಂತಪ್ಪ ಕಥೆಯ ನಿರವಿಪರಾರಿದ ಕೇಳಿ | ಮುಂತಪ್ಪ ಕರ್ಮ ಪ್ರೋದಪುದು

|| ೧೯೯ ||

ತುದಿಯಿಂದ ಮೊದಲಿಗೆ ಸವಿಯನು ಕಬ್ಬು ತಾ | ನೊದವಿಸಿ ಕೊಡುವುದಚ್ಚರಿಯೆ ||

ಮೊದಲಿಂದ ತುದಿಗೆ ಪೇಳಿದ ಕಥೆಯನು ಕೇಳಿ | ಮುದವನೇಳಿಸುವುದು ಚಿತ್ರ

|| ೨೦೦ ||

ತೀರೆ ಮುಗಿದು ಸಂಪೂರ್ಣವಡೆದು ತುಂಬಿ | ಪೂರೈಸಿಯೆ ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿ ||

ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರದೇವರ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಸು | ಚಾರು ಚರಿತ ಚಂದ್ರವದನೆ

|| ೨೦೧ ||

ಜೀಯ ಹಸಾದವನುತ ಶ್ರೇಣಿಕಗೆ ತನ್ನ | ಕೈಯ ಮುಗಿದು ಲಾಲಿಸರಿಗೆ ||

ರಯ್ಯವಪ್ಪಂತು ಪೇಳಿದನೀ ಮೂಜಗ | ದಯ್ಯನ ಕಥೆಯ ನಿನ್ನಾಣೆ

|| ೨೦೨ ||

ತೊಲಗಿತು ದುಷ್ಟರ್ಮದಳೆ ನನ್ನನು ಬಿಟ್ಟು | ತೊಲಗಿತು ನಿರ್ಭಯಾಧಿಕಾರ ||

ತೊಲಗಿತು ಮಾಯೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳಿಂ ಸಮ್ಯಕ್ತ | ನೆಲಸಿತು ಸುಖಿಯಾಯಿತಾತ್ಮ

|| ೨೦೩ ||

ಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವರಾಗುವರು || ೧೯೫ || ಈ ಜನಧರ್ಮದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದವರು ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗುವರು ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾಗುವರು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಒಡೆಯರಾಗುವರು ಕರ್ಮದಿಂದ ದೂರವಾಗುವರು || ೧೯೬ || ಬಹಳ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದವರು ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ, ಬಹುವಿಧ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಬಹಳ ದನಗಳನ್ನೂ, ರೂಪವುಳ್ಳ ಹೆಂಗುಸರನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು || ೧೯೭ || ಜಿನೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಂಬಿದವರು ಮೂರು ರೋಕದ ಒಡೆತನವನ್ನೂ, ಕೋಟಿಸೂರರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನೂ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು || ೧೯೮ || ಚೇಳಿನಿಯು ಶ್ರೇಣಿಕನೊಡನ ಹೀಗೆಂದಳು— ಎಲೈ ಮಹಾರಾಜನೇ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಈ ಕಥೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿದೆಯೋ! ನಿನ್ನಂಥವರು ಯಾರು ತಾನೇ ಈ ರೀತಿಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವರು! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳು ಹೋಗುವವು || ೧೯೯ || ತುದಿಯಿಂದ ಮೊದಲ ಪರಗೆ ಕಬ್ಬು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾದ ಸವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಏನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ ಆದರೆ ಮೊದಲಿಂದ ತುದಿ ತನಕವೂ ಸವಿಯಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಕಥೆಯು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ” || ೨೦೦ || ಆಗ ಶ್ರೇಣಿಕನು—“ಎಲೈ ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವರ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಮನೋಹರವಾದ ಚಾರಿತ್ರವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು || ೨೦೧ || ಜೀಯ, ಹಸಾದ! ಎನ್ನುತ್ತ ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳುವವರಿಗೆಲ್ಲ ರಮ್ಯವಾಗುವಂತೆ, ನಿನ್ನಾಣೆಯಾಗಿ ನಾನು ಈ ಮೂರು ರೋಕದ ಒಡೆಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು” ಎಂದನು || ೨೦೨ || ಆಗ ಚೇಳಿನಿ ಹೀಗೆಂದಳು—‘ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಪಾಪದ ಎಳೆಯು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಯಿತು, ಮಿಥ್ಯೆಯೆಂಬ ಕತ್ತಲು ತೊಲಗಿತು ಮಾಯೆಯು ಹೋಯಿತು, ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವು ನನ್ನಲ್ಲಿ ನೆಲೆ

ಎಂದು ನುಡಿದ ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯ ವದ . ನೇಂದುವ ನೋಡಿ ನಲಿವುತ ||

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯನಾ . ನಂದದಿಂದಂಬುಜನೇತ್ರ || ೨೦೪ ||

ಓದಿದವರು ಕೇಳಿದವರು ಹೇಳಿದರಿದ . ನಾದರದಿಂ ಬರೆದವರು ||

ಅದಿತ್ಯ-ಧರೆ-ಚಂದ್ರ-ತಾರೆಯುಳ್ಳನಕವು . ನೋದದಿಂದನೆ ಸುಖಮಿರಲೊ || ೨೦೫ ||

ಬೆಳಗಲಿ ಜಿನಧರ್ಮ ಶಶಿ-ರವಿ-ತಾರಗೆ . ಯಿಳೆಯುಳ್ಳನಕವೀ ಕಾವ್ಯ ||

ತಳೆಯಲಿ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯ ಪತ್ತು ದಿನಕೊಮ್ಮೆ . ಮಳೆ ಸುರಿಯಲಿ ಜಗದೊಳಗೆ || ೨೦೬ ||

ಜೀವರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲ ಸುಖಿಯಾಗಲಿ ಜಿನ . ದೇವನ ಭಕ್ತರಾದವರು ||

ಭಾವಿಸಿ ಭವದೂರರಾಗಲಾಗಲಿಯೆಂದು . ಭಾವಶುದ್ಧಿಯಲಿ ಪೇಳಿದನು || ೨೦೭ ||

ಉತ್ತಮ ವರ್ಣನುನ್ನತಕೀರ್ತಿಯುತ ಪುರು . ಷೋತ್ತಮ ದುಷ್ಕರ್ಮವನು ||

ಒತ್ತರಿಸುವ ಪುಣ್ಯವಂತ ಪರಮಭಕ್ತ . ಚಿತ್ತಜರೂಪನೊಪ್ಪಿದನು || ೨೦೮ ||

ದ್ವಿಜಕುಲಾಂಬುಧಿ ಚಂದ್ರ ಸುಜನಜನಾಸ್ಯಾಂ . ಬುಜ ದಿನನಾಯಕನಮಲ

ನಿಜವಾಣಿ ದಾನಿ ದಯಾಪರನತಿ ಶಾಂತ . ವೃಜಿನಾರಿ ಭಕ್ತನೊಪ್ಪಿದನು || ೨೦೯ ||

ದರಹಸಿತಾನನ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯಪರ ಪರ . ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪಾವನಚರಿತ ||

ಪರಮ ದಯಾಪರನತಿನಿರ್ಮಲಚಿತ್ತ . ಪರವಧುವಿಮುಖನೊಪ್ಪಿದನು || ೨೧೦ ||

ಮಂದರಧೈರ್ಯ ಮದನರೂಪ ನವಪೂ . ಕೇಳೆಂದು ವದನ ಗುಣನಿಳಯ ||

ಕಂದರ್ಪವಿಜಯನ ಭಕ್ತದೇವಪುನಾ . ನಂದದಿಂದಿರ್ಪ ಸುಖದಲಿ || ೨೧೧ ||

ಸಿತು, ಆತ್ಮಸುಖ ಲಭಿಸಿತು.” || ೨೦೩ || ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಚೇಳಿನಿದೇವಿಯ ಚಂದ್ರನಂತಹ ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಆನಂದ ಪಡುತ್ತ, ಶ್ರೇಣಿಕನು ಹೀಗೆಂದನು—“ಎಲೈ ತಾವರೆಯಂತಹ ಕಣ್ಣಿನ ಚೇಳಿನಿಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮುಂದುವರಿದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಂತಿತು || ೨೦೪ || ಇದನ್ನು ಓದಿದವರೂ, ಕೇಳಿದವರೂ, ಹೇಳಿದವರೂ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬರೆದವರೂ ಸೂರ್ಯ, ಭೂಮಿ, ಶಶಿ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ಇರುವ ವರೆಗೆ ಸಂತೋಷ ಸುಖಗಳಿಂದ ಇರುವರು. || ೨೦೫ || ಜೈನಧರ್ಮವು ಬೆಳಗಲಿ! ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ-ನಕ್ಷತ್ರ-ಭೂಲೋಕಗಳಿರುವ ವರೆಗೆ ಈ ಕಾವ್ಯವು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಲಿ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮಳೆ ಸುರಿಯಲಿ! || ೨೦೬ || ಜೀವರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿ ಎಂತಲೂ, ಜಿನಭಕ್ತರು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಗಳಿಸಲಿ ಎಂತಲೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತೇನೆ” || ೨೦೭ || ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯವನೂ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯೂ, ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ದುಷ್ಕರ್ಮವನ್ನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವ ಪುಣ್ಯ ಶಾಲಿಯೂ, ಪ್ರೇಷ್ಯಭಕ್ತನೂ, ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ದೇವಪುನು ಹೀಗೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. || ೨೦೮ || ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂಶವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರನೂ, ಸತ್ಪುರುಷರ ಮೊಗದಾವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ದಾನಿಯೂ, ದಯೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಬಹಳ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದವನೂ, ವಾವಕ್ಕೆ ಶತ್ರುವೆನಿಸಿದ ಜಿನೇಶನ ಭಕ್ತನೂ ಆದ ದೇವ ಪುನು ಹೀಗೆ ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು || ೨೦೯ || ಮುಗುಳುನಗೆಯ ಮುಖವುಳ್ಳ, ವಿನಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಪರೋಪಕಾರಿ ಯಾದ, ವಶಿಷ್ಠವಾದ ನಡತೆಯುಳ್ಳ, ಅತ್ಯಂತ ದಯಾಶೀಲನಾದ, ಬಹಳ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಮನಸ್ಸಿನ, ಪರಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಿಮುಖ ನಾದ ದೇವಪುನು ಇದ್ದನು. || ೨೧೦ || ಮಂದರಾದ್ರಿಯಂತೆ ಧೈರ್ಯವುಳ್ಳ, ಮನ್ಮಥನಂತೆ ರೂಪವುಳ್ಳ, ಹೊಸ ಪೂರ್ಣ

ಭಾವಜ ಭವದೂರನ ದಾಸ ನಾನಾ । ಜೀವ ದಯಾಪರ ಪರಮ ॥

ಕೋವಿದಾಮಾತ್ಮ ಮನೋಹರರೂಪನು । ದೇವಪುರಸನೊಪ್ಪಿದನು

॥ ೨೦೨ ॥

ಇದು ಸರಸತಿಯಂಗ ಭೂಷಣ ಕೇಳರ । ಹೃದಯಕಮಲ ದಿವಸೇಂದ್ರ ॥

ಇದು ರಸಿಕರ ಕಿವಿಗವ್ಯತರಸಾಯನ । ವಿದು ಭನ್ಯಕುಮುದ ಚಂದ್ರಮನು

॥ ೨೦೩ ॥

ಕೋವಿದರುಗಳ ಹೃತ್ಕಮಲ ಭಾಸ್ಕರ ನಾ । ಗ್ಧೇವಿಯ ಮುಖಮಾಣಿಮುಕುರ ॥

ಭಾವಕರುಗಳ ಸಂತಸಸಾಗರ ಮಿತ್ರ । ದೇವಪುನೋರಿದ ಸತ್ಯಾನ್ಯ

॥ ೨೦೪ ॥

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ

ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ

ಮದಮಥುಕರ ನತ್ಯುತ್ಸವ ವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ।

ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವದೇವಪ್ಪಂ

ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ

ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸನೆತ್ತುದು ವಿಂಶತಿಸಂಧಿ

॥ ೨೦೫ ॥

ಚಂದ್ರನಂತೆ ಮುಖವುಳ್ಳ, ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ಮನ್ಮಥನನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಭಕ್ತನಾದ ದೇವಪ್ಪನು ಸುಖ-
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದನು ॥ ೨೦೧ ॥ ಮನ್ಮಥನಿಂದಲೂ ಪುನರ್ಜನ್ಮದಿಂದಲೂ ದೂರನಾಗಿರುವ ಜಿನೇಂದ್ರನ ಭಕ್ತನೂ,
ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಮಂತ್ರಿಯೂ, ಮನವನ್ನು ಸೆಳೆವ ರೂಪವುಳ್ಳವನೂ
ಆದ ದೇವಪ್ಪರಸನು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ॥ ೨೦೨ ॥ ಈ ಕಾವ್ಯವು ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರ ಪ್ರಾಯವೂ,
ಕೇಳುವವರ ಹೃದಯವೆಂಬ ತಾವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ರಸಿಕರ ಕಿವಿಗೆ ಅಮೃತದ ರಸಾಯನವೂ, ಭವ್ಯರೆಂಬ ನೈದಿಗೆ ಚಂದ್ರನೂ
ಆಗಿದೆ ॥ ೨೦೩ ॥ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಹೃದಯಕಮಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೂ, ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರು-
ವವನೂ, ರಸಿಕಜನರ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರನೂ, ಮಿತ್ರನೂ ಆದ ದೇವಪ್ಪನು ರಚಿಸಿದ ಕಾವ್ಯವಿದು ॥ ೨೦೪ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ, ಹೊಸ ಮನ್ಮಥನೆನಿಸಿದ, ಶುದ್ಧವಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ, ಜಿನಭಕ್ತನಾದ, ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾಗ್ದೇವಿಯ ಮುಖದ
ಕನ್ನಡಿಯಂತಿರುವ, ನಿರ್ಮಲ ಚಾರಿತ್ರನಾದ, ಮಂತ್ರಿ ದೇವಪ್ಪನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿರುವ ರಾಮವಿಜಯವೆಂಬ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ
ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ರಚಿತವಾದ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಿದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು ॥ ೨೦೫ ॥

ಅನುಬಂಧ ೧

‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯ ಪದ್ಯಪಾರಾಂತರ. ೧೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಪದ್ಯ ೧೦೨ ರಿಂದ ೧೧೫ ವರೆಗಿನ ೧೪ ಪದ್ಯಗಳ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯ ೨೨ ಪದ್ಯಗಳು

ಪದಿನೈದನೆಯ ಸಂಧಿ

- ಎನಲಾ ಬಾಲಿ ನಾನಾಱಿಯದವನೆ ರಾಮು | ನನು ಕೊಂಡಾಡಿದೆ ನೀನು ||
ಜನನಿ ಜನಕರು ನಾನಾಱಿಯದವರೆ ಯೆಂ | ದೆನುತಾಗ ರಾಮನ ಜಱಿದ || ೧೦೧ ||
- ಜಱಿಯಲೊಡನೆ ರಾಮುಚಂದ್ರನ ಚರನಿಂ | ತೊಱಿದನು ಸಮರಾಂಗಣಕೆ ||
ನೆಱಿದ ಬಲವು ಕೂಡಿಯೇಳೇಳಿನುತ ಬಾಲಿ | ಸೆಱಗ ಪಿಡಿಯಲೊಡನಾಗ || ೧೦೨ ||
- ಸೆರಗನು ಬಿಡುಬಿಡು ನಿನ್ನೊಡೆಯಗೆ ಪೇಳು | ಧುರಕೆ ಸನ್ನಹವಾಗುವಂತೆ ||
ಚರನ ಕಳುಹಿ ಸನ್ನಾಹಭೇರಿಯ ಪೊಯ್ಸಿ | ನೆರಪಿದ ತನ್ನಯ ಬಲವ || ೧೦೩ ||
- ಕೂಡಿದ ಬಲಗೂಡಿ ಬಾಲಿಯು ಹೊರಟನು | ಅಡಿದ ಮಂತ್ರಿಯವನೊಳು ||
ನಾಡಾಡಿ ಪುರುಷನೆ ಶ್ರೀರಾಮುಚಂದ್ರನ | ಬೇಡಿಕೊಂಬುದು ಲೇಸು ನಮಗೆ || ೧೦೪ ||
- ನಿನಗೆ ತಕ್ಕುದನಾಡಿದೆ ಮಂತ್ರಿ ಸಮರದೊಂ | ದನುವ ನೀನೇನ ಬಲ್ಲಪೆಯೆ ||
ಎನಲಾ ಬಾಲಿಗೆ ಕರವ ಮುಗಿದು ಮಂತ್ರಿ | ವಿನಯದಿ ಪೇಳ್ವನಿಂತೆಂದು || ೧೦೫ ||
- ಈ ಕಾಲದ ಬಲ ವಾಸುದೇವರ್ಕಳು | ಲೋಕೈಕನೀರರು ಮತ್ತೆ ||
ಕಾಕುಬುದ್ಧಿಯ ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀರಾಮುಚಂದ್ರನ | ನೀಕಾಣೆ ಮನ್ನಿಸುವವನು || ೧೦೬ ||
- ಶರಣುಹೊಕ್ಕರ ಮನ್ನಿಸಿ ಧುರದೊಳು ನಿಂದ | ನೆರೆಗಲಿಗಳ ಸಿರವರಿದು ||
ಧರೆಯ ಪಾಲಿಸುವಂಥ ಪರಪುರುಷಾರ್ಥಿಯ | ಚರಣ ಕಾಣ್ಬಿದು ಲೇಸು ನಮಗೆ || ೧೦೭ ||
- ಎನಲಾ ಬಾಲಿಗೆ ಕಣ್ಣೊಳಗನಲನು | ಕೊನರಿ ಕುಣಿಯೆ ಕೊನೆಮೀಸೆ ||
ಕೊನೆಮೂಗು ಬೆಮರೆ ನಡೆದ ಬಾಲಿ ತನ್ನಯ | ಘನಸೇನೆಯ ಕೂಡಿಕೊಂಡು || ೧೦೮ ||
- ನಾನಾ ವಾದ್ಯದ ರವಮುಣ್ಣೆ ಬಾಲಿಯು | ಆನೆಯನೇರಿ ನಡೆದನು ||
ಸೇನೆಯ ನೋಡುತ ಯೆಡಬಲ ಹಾರುತ | ತಾನಿಳಿದನು ಬಯಲೊಳಗೆ || ೧೦೯ ||
- ಇತ್ತ ಚರನು ಪೋಗಿ ರಾಮುಚಂದ್ರಗೆ ಬಾಲಿ | ವೃತ್ತಾಂತವ ಪೇಳಿದನು ||
ಮತ್ತವ ನಸುನಕ್ಕು ಚೆನ್ನಾಯಿತೆನುತಾಗ | ವತ್ತಿನಣುವ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ || ೧೧೦ ||
- ಪೇಳಿ ತನ್ನಯ ಸೇನೆ ಸಮರಸನ್ನಾಹವ | ನಾಳೆ ಕೋಳಾಹಳವೆನುತ ||
ಬಾಲ ಶ್ರೀರಾಮುಚಂದ್ರನು ಲಕ್ಕುಮುಣಸಹ | ಲೀಲೆಯಿಂ ಪೊರಮಟ್ಟರಾಗ || ೧೧೧ ||

ತರುಣಿಯೆ ಕೇಳು ವ್ರಭಯ ಬಲವೀ ತೆರ । ನೆರೆಯಲು ಮಸಗಿತಾಕ್ಷಣವೆ ॥

ಎರಡು ಬಲವನಿತ್ತಟ್ಟಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ । ಧುರದೊಳು ನಿಲಿ ರಾಮಚಂದ್ರ ॥ ೧೧೨ ॥

ಎರಡು ಥಟ್ಟಿನೊಳು ನೋಡುವ ಬಲ ನಭದೊಳು । ಸುರರುಘೇಯನುತಿರಲಿತ್ತ ॥

ಶರವರುಷವ ಕರೆದನು ಬಾಲಿ ಶರಗಳ । ತರಿದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮನು ॥ ೧೧೩ ॥

ಕಕ್ಕಸಕುಚೆ ಕೇಳು ಬಾಲಿ ಮಂತ್ರಾಸ್ತವ । ನಿಕ್ಕಲು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ॥

ಇಕ್ಕಡಿ ಮಾಡೆ ಯಿಕ್ಕರ್ತರ ಮಧ್ಯದೊ । ಳಿಕ್ಕಿತು ಘನ ನಗದಂತೆ ॥ ೧೧೪ ॥

ಈ ಪರಿಯೊಳು ಮೂದಲಿಸುತಲಿವರರು । ಚಾಪವಿದ್ಯಾಗಮದಿಂದ ॥

ಕೋಪವಂಕುರಿಸಿದ ಬಾಲಿಯ ಕಾಣುತ । ಶ್ರೀಪತಿ ನಸುನೆಗುತಿದರ್ ॥ ೧೧೫ ॥

ತಾಳಿಕೋ ಯೆನುತ ಬಾಲಿಯು ಕೋಪದೊಳು ಶರ । ಜಾಲವ ಖಂಡಿಸುತಾಗ

ನೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮನು ದಿವ್ಯಾಸ್ತವ ಬಿಡೆ । ಕೀಲಿಸಿತವನೆದೆಯೊಳಗೆ ॥ ೧೧೬ ॥

ಧರೆಯೊಳೊರಗಿದ ಬಾಲಿಯ ಕಂಡು ಮೇಗಣ । ಸುರರು ಪ್ರಮುಳೆಯಗರೆದರು ॥

ನೆರೆದವ್ರಭಯ ಬಲ ಕೊಂಡಾಡಿತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ । ಯೆರೆಯಗೆ ಸರಿಯುಂಟೆಯೆಂದು ॥ ೧೧೭ ॥

ಕೂಡಿತುಭಯಬಲವೊಂದಾಗಿ ಜಯಘೋಷ । ಮಾಡಿತು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ॥

ಬೇಡಿಡಿಷ್ಟಾರ್ಥವನಿತ್ತು ಶ್ರೀರಾಮನು । ನಾಡ ನೃಪರ ಕರಸುತವೆ ॥ ೧೧೮ ॥

ಕೊಟ್ಟನು ಕಿಷ್ಕಿಂಧಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟವ । ಕೊಟ್ಟು ನಾಡ ಮನ್ನೆಯರಿಗೆ ॥

ಕೊಟ್ಟುಡುಗೊರೆಗಳ ಮನ್ನಿಸಿ ಕಳುಹಿದ । ಪಟ್ಟಣಕವರವರಾಗ ॥ ೧೧೯ ॥

ಬಾಲಿಯ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದನು ಸುಗ್ರೀವನು । ಮೇಳೈಸಿದನು ರಾಮನೊಳಗೆ ॥

ಪಾಳೆಯ ಪೊಕ್ಕನು ವ್ರಭಯಬಲವು ಸಹ । ಲೋಲಾಕ್ಷಿ ಕೇಳು ಕೇಳೊಲಿದು ॥ ೧೨೦ ॥

ಶರಣಾಗತ ವಜ್ರಪಂಜರ ಗಿರಿಧೈರ್ಯ । ಶರಧಿಗಾಂಭೀರ್ಯ ಬೇಡಿದುದ ॥

ಕರೆದು ಕೊಡುವ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮನಲ್ಲಿ । ಹರುಷದಿಂದೊಪ್ಪಿದನಬಲೆ ॥ ೧೨೧ ॥

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ । ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ॥

ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವತ್ತು ಪೇಳ್ದೆನಾ । ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೨೨ ॥

ಅನುಬಂಧ ೨

‘ಕ’ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿರುವ ೧೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಆದಿಯ ೫ ಪದ್ಯಗಳು.

ಪದಿನಾರನೆಯ ಸಂಧಿ

ರಕ್ತಿಯ ತೊರೆದನೆ ಮುಕ್ತಿಯನಾಳ್ವನೆ । ಭಕ್ತರ ಭವರುಜಾಹರನೆ ॥

ಶಕ್ತರೊಡೆಯ ಮುನಿ ಸುವ್ರತಜಿನರಂಭ್ರ । ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕದೊಳಿಹಗುವೆ \

॥ ೧ ॥

ಮಂದಣ ಕಥೆಯ ನಾನುಸುರುವೆ ಲಾಲಿಸು । ಮಂದಗಮನೆ ಮಧುವಾಣಿ ॥

ಮಂದರಧೀರ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ ಕಥೆ । ಯಿಂದೆನ್ನ ಭವಹರವಹದು

॥ ೨ ॥

ಕಾಲವಿಜಯನ ಕಥೆಯ ಪೇಳುವೆ ಕೇಳು । ಲೋಲಾಕ್ಷಿ ಚೇಳಿನೀ ದೇವಿ ॥

ಬಾಲೆ ಬಾಲೇಂದುವದನೆ ಸಗ್ಗ ಸುಖವನು । ಪಾಲಿಪ ಮುಕ್ತಿವಲ್ಲಭನು

॥ ೩ ॥

ಜಾಣೆಯ ಕೇಳು ಜಾಣ್ಮೆಯ ಮಾತಲ್ಲಿದು । ಜಾಣರೆರೆಯರಾದ ಜಿನರ ॥

ವಾಣಿಯ ನುಡಿಯಿದು ಪೇಳುವೆನಾ ಸು । ಶ್ರೀಣಿ ಸಗ್ಗ ದ ಸುಖವಹುದು

॥ ೪ ॥

ಕೆನೆವಾಲು ಸಕ್ಕರೆಯಿನಿಯ ಮಾವಿನ ರಸ । ಯಿನೆಯನಗಲಿ ಕೂಡಿದಂತೆ ॥

ಮನುಜೇಶ ನಿನ್ನಯ ಸವಿಮಾತು ಮುಂಗಥೆ । ಯನು ಪೇಳು ಕೇಳುವೆ ನಾನು

॥ ೫ ॥

ಅನುಬಂಧ ೩

(ರಾಯಣ್ಣಕವಿ ಕೃತ ಸಂಧಿಗಳು)

(ಸ್ವಾಮಿ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ)

ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ

- ಕಮ್ಮಗೋಲನ ಖಂಡಿಸಿ ಯಮಧರ್ಮನ | ಹಮ್ಮ ಮುರಿದು ಮುಕ್ತನಡೆದು ||
ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತು ಸಲಹು ಮುನಿಸುವ್ರತ | ಯೆಮ್ಮ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರದಿ ನೆಲಸಿ || ೧ ||
- ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಂ ತರಿಸಲು ಭವ್ಯರು | ಇಂದಿದ ಪೇಳುವುದೆನಲು ||
ಮುಂದಣ ಗತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಮನದೊಳು | ತಂದು ಪೇಳಿದೆನು ಲಾಲಿಪುದು || ೨ ||
- ಮುಂದಣ ಕಥೆಯಂ ತರನಾಗಿ ನಾಗೇಂದ್ರ | ನಂದನ ಬೊಮ್ಮಣ ಕವಿಯ ||
ಕಂದ ರಾಯಣ್ಣನು ವೇಣಾಖ್ಯ ಶ್ರೀ ಜಿನ | ಚಂದ್ರನ ಬಸದಿಯೊಳಿದಾರ್ || ೩ ||
- ಜೀರ್ಣನಾಗಿರೆ ರಾಮಚರಿತದ ಪುಸ್ತಕ | ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದೆನು ||
ಕರ್ಣರಸಾಯನಾವೃತನಾಗಿ ಪೇಳಿದೆ | ಸ್ಪರ್ಣಕಲಶಕುಚದಬಲೆ || ೪ ||
- ರಾಜವದನೆ ರಾಜೀವವದನೆ ಸುರ | ರಾಜವಿಭವ ದಿನಮನೆಯ ||
ತೇಜವೆ ಜಿನಚರಿತವ ಪೇಳುವೆ ಕರ್ಣ | ಭಾಜನಕವೃತವಪ್ಪಂತೆ || ೫ ||
- ಸುಸ್ಥಾನೆಯ ಮುಕ್ತೆ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಜಾಣೆಯೆ | ಪುಷ್ಪಚಾಪನ ಸತಿಸೊಬಗೆ ||
ತುಪ್ಪ ಸಕ್ಕರೆ ಚಿನಾಲ ಸವಿವನೋಲು | ಮೊಪ್ಪ ಕಥೆಯ ಪೇಳುವೆನು || ೬ ||
- ತತ್ವಪುರುಷ ಕವಿ ತತ್ವಚಿಂತಾಮಣಿ | ತತ್ವಗರೆವ ಸುರಧೇನು ||
ತತ್ವದ ಸುರಭೂಜನೆ ಕೇಳು ಶ್ರೀ ಜಿನ | ತತ್ವದ ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ || ೭ ||
- ಅನ್ಯಥಾ ಶರಣಂ ನಾಸ್ತಿಯೆಂದೆಂದೆ | ಬನ್ಯಥಾ ಕೃತಿ ಕಿವಿಮೊಗದ ||
ದೈನ್ಯವಡೆಯದ ಶ್ರೀಮಂದರ ಲೋಕಕೆ | ಮಾನ್ಯವೆ ಕೇಳು ಮಂಗಧೆಯ || ೮ ||
- ಜಿನಮೊಜೆ ಮಾಳ್ವದು ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರ ಕೇಳ್ವದು | ಜಿನಮುನಿಗನ್ನ ಕೊಡುವುದು ||
ಮನವಲ್ಲದೆಯನ್ಯ ಮನವಿಲ್ಲ ಜಿನಕಥೆ | ಯನು ಕೇಳು ಪೇಳ್ವೆ ನಾನೊಲಿದು || ೯ ||
- ಇಷ್ಟ ಯೆನ್ನೊಳು ದಯೆ ಯಿಷ್ಟೇಕೆ ಮಮತೆಯು | ಯಿಷ್ಟಾರ್ಥವನೀವ ದೇವ ||
ಪಟ್ಟವರ್ಧನ ರಾಮಚರಿತವ ನಾ ಕಿವಿ | ಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವೆನು ಮಂಗಧೆಯ || ೧೦ ||
- ಪುರುಷರತ್ನವೆ ಪರಹಿತ ಚರಿತವೆ ಜಿನ | ಚರಣ ಷಟ್ಪರಣ ಸ್ಮರಿಸಿದ ||
ಪುರುಷ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಪೇಳು ಕೇಳುವೆ ರಾಮ | ಚರಿತೆಯ ಮಂಗಧೆಯಾನು || ೧೧ ||

- ಮುಂದಣಿಕಥೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮ ರಾಜ್ಯ । ವಂದದೊಳಿರೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದಯ ॥
ಒಂದನುಸುರುವೆ ಲಾಲಿಸು ಲಾಲಿಸು ನೀನು । ಚಂದನಗಂಧಿ ಮೇಲ್ಗತೆಯ ॥ ೧೨ ॥
- ವರ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಭರತಕ್ಷೇತ್ರ । ಸುರುಚಿರ ಮಗಧವಿಷಯದ ॥
ಸಿರಮಣಿ ಕುಶಲಗ್ರಾಮ ಧರೆಗೆ ಸುರ । ಪುರಿಯ ಸೋಲಿಪುದಬ್ಬನೇತ್ರ ॥ ೧೩ ॥
- ಆ ನಗರವನಾಳ್ವ ಹರಿವಂಶಾಗ್ರಣ್ಯ । ಸೂನು ಕಾಶ್ಯಪಗೋತ್ರದೊಳು ॥
ತಾನೆ ತಾನಾಗಿ ಸುಮಿತ್ರನೆಂಬರಸನ । ಮಾನಿನಿ ಸೋಮಹಾದೇವಿ ॥ ೧೪ ॥
- ಇಂತೀರ್ವರು ರಾಜ್ಯವನಾಳುತಿರಲ । ತ್ಯಂತ ಸುಖಾಂಬುಧಿಯೊಳಗೆ ॥
ಅಂತರಿಸದೆ ಜಿನಪತಿಯುಂಭವ ಕಾ । ಲಾಂತರಕರುದಿಂಗಳೊಳು ॥ ೧೫ ॥
- ಸುರರಾಜನರಿದು ಜಿನೇಂದ್ರನುಧ್ವನಿಸುವ । ಪರಿಯಂತ ದಾದಿಯರಾಗಿ ॥
ಇರಿಮೆಂದು ಶಚಿಗೂಡಿ ಸುರವನಿತೆಯರನು । ತೆರಳಿಸಿದಾ ಪುರಕಾಗಿ ॥ ೧೬ ॥
- ಅವರೈತಂದಾ ಪುರವರ ಮನೆಮೊಕ್ಕು । ಯುವತಿಗೆ ಸ್ನಾನಭೋಜನವ ॥
ವಿವಿಧ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದುಪಚರಿ । ಸುನರು ದಿವಿಜರನುದಿನವು ॥ ೧೭ ॥
- ಅತ್ತ ಸುರೇಂದ್ರ ಧನಪಗುನುರಲ್ಪವ । ನಿತ್ತ ರತ್ನದ ವೃಷ್ಟಿಯನು ॥
ಮತ್ತಿಲ್ಲಿ ಮುಂಚ್ಚಂಜೆಯೊಳು ಕರೆಯುತಲಿಹ । ವೃತ್ತಕುಚದ ಪೆಣ್ಣಿನೆಯ ॥ ೧೮ ॥
- ಈ ರೀತಿಯುತ್ಸಾಹದೊಳಗಿರೆ ದಿವಿಜರ । ನಾರೇರೊಳಗೆ ಸೋಮದೇವಿ ॥
ಊರೆಲ್ಲರ ಬರ ಬರತುದು ಸರಿಪರಿ । ಧಾರುಣಿಯೊಳಗಿಲ್ಲವಬಲೆ ॥ ೧೯ ॥
- ಇರಲೊಂದು ದಿನ ಸೋಮ ಮಹದೇವಿಗೆ ಋತು । ವರಿದು ಸುರೇಂದ್ರನ ಸತಿಯು ॥
ಧರಿಸಿ ರತ್ನಾಭರಣವ ರತ್ನಾಂಬರವನು । ಯಿರಿಸಿದಳಂತಸ್ತಿನೊಳು ॥ ೨೦ ॥
- ದಿನನಾಲ್ಕರೊಳು ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿಸಿ ಶಚಿ । ವನಿತೆಗೆ ದಿವ್ಯಾಂಬರವ ॥
ಅನುಕರಿಸಿಯು ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಭೂಷಣವನು । ಕನಕ ಕಲಶ ಕುಚದಬಲೆ ॥ ೨೧ ॥
- ಸತಿಪತಿಗಳು ಸ್ವರ್ಣಭಾಜನದೊಳಗತಿ । ಹಿತಮಪ್ಪ ಭೋಜನಮಾಡಿ ॥
ಶತಕ್ರತು ಸತಿಗೂಡಿಯೋಲಗವನು ಕೊಡೆ । ಶತವತ್ಸಸಖನಸ್ತಮಿಸಿದ ॥ ೨೨ ॥
- ಆ ರಾತ್ರಿಯೊಳಗೆ ಸುಮಿತ್ರ ಸಜ್ಜಾಗೃಹ । ಸೇರಲರಿದು ಶಚೀದೇವಿ ॥
ನಾರೀಮಣಿ ಸೋಮ ಮಹದೇವಿಗೆ ರತ್ನ । ವಾರದೊಡಿಗೆಯನು ತೊಡಿಸಿ ॥ ೨೩ ॥
- ಪಾವುಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಕೈಲಾಗಿಲಿ ಶಚಿ । ದೇವಿಯ ದಾದೀರುವೆರಸು ॥
ತೀವಿದರತಿ ಸೌಭಾಸ್ಕರನಾಂತು ಸೋಮಹಾ । ದೇವಿಯೊಡನೆ ಸಾರಿದರು ॥ ೨೪ ॥
- ಪತಿಯರ್ಥಶಯ್ಯಾಗೃಹಕ್ಕೆದಿ ಸಾರ್ಧಳು । ಪತಿಯಿರ್ದ ತೂಗುಮಂಚವನು ॥
ರತಿ ಪತಿಯಂತೆಯೋರೋರ್ವರು ನೋಡುತ । ಮತಿವಂತರಂಬುಜನೇತ್ರ ॥ ೨೫ ॥

ಆ ಸಮಯದಿ ಶಚಿ ತೋಲಗಲು ದಾದೇರು | ಸಾಸಿರ್ವರು ಪೋದರಿತ್ತು ||

ಈ ಸತಿಪತಿಗಳು ರತಿಸುಖದೊಳಗತಿ | ಲೇಸ ತೋರುತ ಕೂಡಿದರು || ೨೬ ||

ರತಿಸುಖಸಾಗರದೊಳಗಾಗಿ ಬಳಲಿಯಾ | ಸತಿಪತಿಗಳು ಮೈಮರೆದು ||

ಆತಿನಿದ್ರೆಯೊಳಗಿರಲರೆದುದು ನಿಶಿ ಮೂಡ | ಶತಪತ್ರಸಖನುಡಯದೊಳು || ೨೭ ||

ಶ್ರಾವಣಬಹುಳ ಬಿದಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ನಾಲ್ಕನೆ | ಜಾವ ಶ್ರಾವಣತಾರೆಯೊಳು ||

ದೇವರ ದೇವಿಯ ಸೋಮದೇವಿಯ ಗರ್ಭ | ಕಾವಿರಿಸಿದ ಸುರನಾಗ || ೨೮ ||

ಕಂಡಳು ಸೋಮನುಹಾದೇವಿ ಸ್ವಪ್ನವ | ಕಂಡುಪ್ಪವಡಿಸಿ ಬೇಗದೊಳು ||

ತೊಂಡೆನಾಯ್ದರೆಮುಖದೊಳೆದಾ ಪತಿಯನು | ಕಂಡು ಕುಳಿತಕರ್ಧಾಸನದಿ || ೨೯ ||

ಎನ್ನಯ ಜೀವಿತೇಶ್ವರ ಕೇಳ್ಮನೋಹರ | ವನ್ನ ತೋರುವ ಯಾಮದೊಳು ||

ನಿನ್ನಾಣೆ ಕಂಡೆ ಷೋಡಶಸ್ವಪ್ನಗಳ | ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರವಿಸೆಂದೆನುತ || ೩೦ ||

ತರಣಿ ಚಂದ್ರನು ಕರಿ ಹರಿ ರತ್ನ ಮಂದರ | ಗಿರಿ ಕುಲಶೀಲಜ್ಞ¹ ದರ್ಪಣದ ||

ಸುರಪುಷ್ಪಫಲ ಸುರಧೇನು ಚಿಂತಾಮಣಿ | ಪರುಷವು ಕಡೆಯಾಗಿ ಕಂಡೆ || ೩೧ ||

ಎನಲು ತರಣಿಯ ಕಿರಣ ಚಂದ್ರನ ಶಾಂತಿ | ಯನು ಕರ್ಮ ಕರಿಗಿರಿಸಿಹ ||

ಸಿರಿ ರತ್ನ ಮಂದರ ಧೈರ್ಯಗಿರಿಗೆ ವಜ್ರ | ಧರೆಗೆ ದರ್ಪಣ ನಿರ್ಮಲಾಂಗ || ೩೨ ||

ಸುರವೂಜಿತ ಪುಷ್ಪವಾಸನ ಸುಫಲವು | ಸುರಧೇನ ಗರೆವ ಧರೆಯೊಳು ||

ವರವೀರಚಿಂತಾಮಣಿ ಕಥೆಯಾಣಿಯ | ಪುರುಷ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೈದುನನು || ೩೩ ||

ಜಿನಮಾತೆ ಕಂಡ ಷೋಡಶಸ್ವಪ್ನಗಳ | ಮನಮೊಲ್ಲ ಕೇಳಿ ಸುಮಿತ್ರ ||

ವನಿತೆಗದರ ಫಲವನು ಪೇಳಿ ಸರಸಿಜ | ವನು ಕಂಡ ಷಟ್ಟಿದಂತೆ || ೩೪ ||

ವನಿತೆಯ ಗರ್ಭದಿ ಪ್ರಣತೇಂದ್ರನುಚರ | ಜನಿಸುವನೆಂದು ರಾಜೇಂದ್ರ ||

ವನಧಿಯ ಕಂಡ ಚಂದ್ರನುನಂತೆ ನಲಿವುತ | ಜಿನಮಾತೆಗಿಂತು ಪೇಳಿದನು || ೩೫ ||

ಇಂತು ಗುಣಾಂಬುಧಿಚಂದ್ರ ನಿನ್ನಯ ಗರ್ಭ | ಕಂತರಿಸದೆ ಸುರ ಬಂದು ||

ನಿಂತು ಬೆಳೆದು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೈದುನನೆ | ತಾಂ ತಳೆದಳು ಸಂತಸವ || ೩೬ ||

ಈ ರೀತಿ ಸಂತಸದೊಳಗಿರೆ ಸತಿಪತಿ | ಯಾರಾತ್ರೆ ಪ್ರಣತೇಂದ್ರನುನು ||

ನಾರಿಯ ಗರ್ಭಶೋಧನೆಯೊಳಗುದಿಸಿದ | ನಾರೀಮಾಣಿಯೆ ಲಾಲಿಪುದು || ೩೭ ||

ಸುರಸತಿಯರ ಮೋಲಗದೊಳು ನವಮಾಸ | ನೆರೆದು ಶುಭಮುಹೂರ್ತದೊಳು ||

ತರಳನುದಿಸೆ ಪಂಚಾಶ್ವರೈ ಮೊಳಗಲು | ಸುರರುಘೇ ಜಯಜಯಯೆಂದು || ೩೮ ||

¹ ಕುಲಶ ವಜ್ರ—ಸಂಧಿ ಕಟ್ಟಿದೆ

ವರಚೈತ್ರ ಬಹುಳ ಪಂಚಮಿ ಶ್ರಾವಣ ತಾರೆ । ತರಣಿಯುದಯಕಾಲದೊಳು ॥
ತರಧಿ ಸ್ವರ್ಣಾಚಲವನು ಪಡೆದಂದದಿ । ತರಳ ಶ್ರೀಜಿನನುದಿಸಿದನು ॥ ೩೯ ॥

ಬಂದು ಸುರೇಂದ್ರ ತನ್ನವರೊಡಗೂಡಿಯು । ನಿಂದು ಶ್ರೀಜಿನಶಿಶುನೋಡಿ ॥
ತಂದು ನೊಸಲಿಗೆ ಕರವ ಸೋವುದೇವಿಗೆ । ತಂದು ಮಾಯಾನಿದ್ರೆಯನು ॥ ೪೦ ॥

ಸುರರಾಜನ ಸತಿ ಜಿನಶಿಶುವನ್ನೆತ್ತಿ । ಕರಿಯೇರಿ ದಂಪತಿಗೂಡಿ ॥
ಸುರರು ಪೊಗಳೆ ನಡೆದರು ಮಂದರಕಾಗಿ । ವರಪಾಂಡುಕ ಶಿಲಾತಳದಿ ॥ ೪೧ ॥

ನವರತ್ನ ಖಚಿತದ ಪೀರದೊಳಿರಿಸಿಯಾ । ತರಳ¹ ಶ್ರೀ ಜಿನಶಿಶುವಿಗೆ ॥
ದಿವಿಜ ತಾಳಿದ ಸಾವಿರದೆಂಟು ಹಸ್ತದಿ । ಪವಿಯ ಕಲಶಗಳ ಪಿಡಿದು ॥ ೪೨ ॥

ಇಂಗಡಲವ್ಯುತಾಂಬುವ ತೀವಿ ಸುರಮಿಥು । ನಂಗಳು ಕೊಡಲು ಸುರೇಂದ್ರ ॥
ಕಂಗಳ ಪುಣ್ಯನೆನುತಲಭಿಷವಣವ । ಮಂಗಳದೊಳು ಮಾಡಿದರು ॥ ೪೩ ॥

ಪಾಡುವರ್ ಕೆಲರು ಕೊಂಡಾಡುವರ್ ಕೆಲರು ಮಾ । ತಾಡಿ ಪೊಗಳುವರು ಕೆಲರು ॥
ಕೂಡಿ ಕುಣಿವರು ಕೆಲರು ಸುರಸಭೆಯೊಳು । ನೋಡಲಚ್ಚರಿ ವ್ಯುಗನಯನೆ ॥ ೪೪ ॥

ಇಂತಭಿಷೇಕವ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀಜಿನರನು । ಸಂತೋಷದೊಳು ಶಚಿಯೆತ್ತಿ ॥
ಅಂತರಿಸದೆ ಗಜವೇರಿ ನಡೆದು ಬಂದು । ನಿಂತರು ಕಲಶಪುರಿಯೊಳು² ॥ ೪೫ ॥

ಜಿನಮಾತಾಪಿತರನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿ । ಯನಿಮಿಷಪತಿ ಜಿನಶಿಶುಗೆ ॥
ಮುನಿಸುವ್ರತರೆಂದು ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಪೋದನು । ವನಿತೆ ಶಚಿಯು ಸಾಕುತಿರಲು ॥ ೪೬ ॥

ತೊಟ್ಟುಲ ತುಂಬಿಸಿ ಬಾಲದುಡಿಗೆಯ । ನಿಟ್ಟು ಜನರು ನಲಿನಲಿದು ॥
ಕಟ್ಟಾಣಿ ಮುತ್ತಿನಂದದೊಳು ಬೆಳದು ತನ್ನ । ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಾಡುತ್ತಿರಲು ॥ ೪೭ ॥

ಕಾಲಕಾಲದೊಳು ಬಾಲರೊಳಾಡಿ ಬೆಳೆದನು । ಬಾಲಚಂದಿರನಂದದೊಳು ॥
ತಾಳಿ ಸಕಲ ಕಲೆಗಳ ಮುನಿಸುವ್ರತ । ಬಾಲಕನೊಪ್ಪಿದನಲ್ಲಿ ॥ ೪೮ ॥

ವರಮಿಪ್ಪತ್ತುತ್ತೇದ ಬಿಲ್ಲಿಡಿಯನು । ಹರಿನೀಲವರ್ಣದಂಗದನು ॥
ದುರಿತ ವಿದೂರನು ತ್ರಿಂಶತ್ ಸಹಸ್ರಾರು । ಪರಮಾಯುಷ್ಯನುಮಾಗಿ ॥ ೪೯ ॥

ಇರಲೆಣ್ಣಾಸಿರದೈನೂರು ವರುಷ ಕು । ವರ ಕಾಲ ಕಳೆದು ರಾಜ್ಯದೊಳು ॥
ಸ್ಥಿರ ನಿಂದು ಹದಿನೈದು ಸಾಸಿರ ವರುಷಾಂ । ತರ ಪೋಗಲೊಂದು ದಿವಸದಿ ॥ ೫೦ ॥

ಓಲಗಮಿದುರ್ ಕಾಣಿಕೆಗಳ ಕೈಕೊಂಡು । ಪಾಲಿಸಿ ಮೂರು ಲೋಕವನು ॥
ಕಾಲಿಗೆಯೆರಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಖದಿ ರಾಜ್ಯ । ನಾಳುತಮಿರಲುತ್ಸಹದಿ ॥ ೫೧ ॥

¹ ಪ್ರಾಸ ಕಟ್ಟಿದೆ² ಕುಶಲಪುರಿಯೊಳು

ಮೂರು ಕಾಲದೊಳು ಸುರೇಂದ್ರನು ಪೂಜಿಸಿ | ಚಾರು ಚರಣಕಿರಗುವನು ||
ಧಾರುಣಿನ್ಯಪರು ನೊಸಲೊಳು ಕರವನಿಟ್ಟು | ಸಾರಧರ್ಮ ಕೇಳುತಿಹರು || ೫೨ ||

ಇಂತು ಮೂಲೋಕವ ಪಾಲಿಸುವನಿತರೊ | ಉಂತರಿಸದೆ ಹೇಯಪುಷ್ಪಿ ||
ಮುಂತಣ ಗತಿಯನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯದಿ ಸಿಲ್ವಿ | ಮುಂತಣಗೊಳಬೇಕೆಂದು || ೫೩ ||

ಧರೆಯ ಭಾರವ ಪಾಲಿಸುಯೆಂದು ವಿಜಯನೆಂ | ಬರನಗೆ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ||
ತೆರಳುವೆನೆಂಬನಿತರೊಳು ಸುರಪನಾಗ | ಪರಿವಾರ ನಹ ಬಂದನಬಲಿ || ೫೪ ||

ನರಪತಿಗಳು ಸುರಪತಿಗಳುರಗಪತಿ | ನೆರೆದುದಾ ಪುರದ ಮಧ್ಯದೊಳು ||
ಮೊರೆವ ನಾನಾವಾದ್ಯ ರಭಸದಿಂದರುಹನ | ಚರಣವ ಪೂಜಿಸಿ ಬಳಿಕ || ೫೫ ||

ನವರತ್ನ ಖಚಿತದ ಸಿಬಿಕೆಯನೇರಿಸಿ | ದಿವಿಜರು ಪೆಗಲೊಳು ಪೊತ್ತು ||
ಸುವಿಧಾನದಿಂದ ಸಾಗುತಲಿರೆ ಜಯಜಯ | ರವಮುಣ್ಣುತೆಡೆವಿಡದಾಗ || ೫೬ ||

ಪೋಗೀ ವನದೊಳು ಬಿಸಿಕೆಯ¹ ನಿಳಿದು ಮ | ತ್ತಾಗ ಪ್ಪೋಪವಾಸದೊಳು ||
ಭೋಗವನುಳಿದು ಮೂಲೋಕವಂದ್ಯನು ತಪೋ | ಭೋಗದೊಳಭಿಮುಖನಾದ || ೫೭ ||

ವೈಶಾಖಬಹುಳ ದಶಮಿಯಪರಾಹ್ಲದೊ | ಳಾ ಶ್ರಾವಣ ತಾರೆಯೊಳು ||
ಸಾಸಿರ್ವರಸುಗಳ್ಳಿರಸು ಸಂಯಮವ | ನ್ನಾ ಸುಜ್ಞಾನಿ ಕೈಕೊಂಡು || ೫೮ ||

ನಿಲಲಾ ದೇವನ ಪೂಜಿಸಿ ಸುರಪತಿ | ತೊಲಗಲು ತನ್ನಯ ಪುರಿಗೆ ||
ಕಲಿಲ ವಿಜಯ ಮುನಿಸುಮ್ರತ ಯತಿಯಾಗ | ತೊಲಗಿದ ವಾರಣೆಗೆಂದು || ೫೯ ||

ರಾಜಗೃಹವ ಪೊಗೆ ವೃಷಭಸೇನನು ಯತಿ | ರಾಜನ ನಿಲಿಸಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನು ||
ರಾಜನು ಕೊಡಲಕ್ಷಯವೆನೆ ಪುರರತ್ನ | ಭಾಜನದಂತೆ ಯಬ್ಬಾಕ್ಷಿ || ೬೦ ||

ತೋರಿತು ಪಂಚಾಶ್ವರೈವಾ ಕ್ಷಣದೊಳು | ಹಾರಿತು ಬಡತನ ಪುರಕೆ ||
ಮಾರವಿಜಯ ಜಿನಪತಿ ತೆರಳಿದನತ್ತ | ತೋರುವರಣ್ಯಕಬ್ಬಾಕ್ಷಿ || ೬೧ ||

ಪನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳು ದದ್ವಸ್ತಕಾಲ | ನಿನ್ನ ಪೋಗಲು ಮುನ್ನ ದೀಕ್ಷೆ ||
ಯನ್ನ ತಳಿದು ವನದೊಳು ಚಂಪಕವೃಕ್ಷ | ವನ್ನ ಸಾರಿದನಾ ಮುನಿಯು || ೬೨ ||

ಆ ಮರದಡಿಯೊಳು ಪ್ಪೋಪವಾಸದಿ | ನ್ವಾಮಿ ನಿಲಲು ಕಾರ್ಮುಗಿಲು ||
ಕೋಮಲ ದೇಹದೊಳಗೆ ಫಳಫಲಿಸುವ | ನ್ವಾಮಿ ವಿದ್ಯುಲ್ಲತೆಯಂತೆ || ೬೩ ||

ವೈಶಾಖ ಬಹುಳ ದಶಮಿಯಪರಾಹ್ಲದೊ | ಳಾ ಶ್ರಾವಣ ತಾರೆಯೊಳು ||
ಆ ಸುಜ್ಞಾನಿ ಮುನಿಗೆ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾ | ನಾ ಸಮಯದಿ ಪುಟ್ಟಿದುದು || ೬೪ ||

ಇದನಂದನುರೇಶ ಧನಪತಿಗುಸುರಲು | ಮೊದಗಿ ಬಂದಾಕ್ಷಣದೊಳಗೆ ||
ಚದುರಿಂದ ಸಮವಶ್ರುತನನು ರಚಿಸಿದ | ನದರ ಮಧ್ಯದಿ ಹೊಂದಾವರೆಯ || ೬೫ ||

ಸೋಂಕದೊಪ್ಪುತ್ತಿರ್ಪ ದೇವಾಧಿದೇವನ | ಕಿಂಕರನಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರ ||
ಅಂಕಿತ ಸಾವಿರದೆಂಟು ನಾಮಂಗಳ | ಪಂಕಜಗಂಧಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ || ೬೬ ||

ಪೊಳೆದಡಗದ ಮಿಗೆ ಮಿಂಚಿನಂದದಿ ತಳ | ತಳಿಸುವ ದೇವನ ಕಂಡು ||
ಇಳೆಯಾಣ್ಣು ಸುರ ನಾಗೇಂದ್ರರು ವ್ರೂಜಿಪ | ರೆಲೆ ಚೇಳಿನಿ ಮಹಾದೇವಿ || ೬೭ ||

ಆ ಸಮವಶ್ರುತಿಯೋಗಕೊಪ್ಪುತ್ತಿರ್ಪ | ದೇಸಿಗ ಮಲ್ಲಿನಾಥಾದಿ ||
ಭಾಸಿಪ ಪದಿನೇಣ್ಣುರು ಗಣಧರರು ನಿ | ವಾಸಿಯಾಗಿಹರಬುಜಾಕ್ಷಿ || ೬೮ ||

ತೋರುಮೈನೂರ್ವರು ವೂರ್ವದವರು ಮತ್ತೆ | ತೋರುವಿಪ್ಪತ್ತಿರ್ಭಾಸಿರವು¹ ||
ಸಾರಶಿಕ್ಷಕರು ಸಾವಿರದೆಂಟು ನೂರ್ವರು | ನಾರಿಯವಧಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು || ೬೯ ||

ಅನಿಬರು ಕೇವಲಿಗಳು ಮುಂಚಿ ನೋಡಿ ಮ | ತ್ತನಿಬರು ಶ್ರುತಕೇವಲಿಗಳು ||
ಇನಿತುಯಿರ್ಭಾಸಿರದೈನೂರ್ವರಿರೆಯನ | ಮನವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತರಲ್ಲಿಹರು || ೭೦ ||

ಸಾಸಿರದೈನೂರ್ವರು ಮನೋಜ್ಞಾನಿಗಳ್ | ಸಾಸಿರದೇಳ್ದೂರ್ವಾದಿಗಳು ||
ಸಾಸಿರ ಸಂಖ್ಯಾತ ಯತಿಗಳಾಗೈವತ್ತು | ಸಾಸಿರ್ವರಬ್ಬಾಕ್ಷಿರಿಹರು || ೭೧ ||

ಶ್ರಾವಕರೊಂದು ಲಕ್ಷವು ಮೂರು ಲಕ್ಷವು | ಶ್ರಾವಕಿಯರುಮಸಂಖ್ಯಾತ ||
ದೇವದೇವಿಯರುಮಸಂಖ್ಯಾತ ತಿರ್ಮ | ಗ್ಲೀವಗಳೊಪ್ಪತಲಿಹರು || ೭೨ ||

ಸುರನರನಾಗಪೂಜಿತ ಸಮವಶ್ರುತಿಯೊಳ್ | ಚರಿಸುವ ಚೌಸೀತಿ ಲಕ್ಷ ||
ಧರೆಯ ಜೀವನಗಳು ತಂತಮ್ಮ ನೈರವ | ಮರೆದು ಬೋಧನೆಯೊಳಗಿಹವು² || ೭೩ ||

ಇಂತೊಪ್ಪತಿಹ ಸಮವಶ್ರುತಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ | ಸಂತೋಷಾವ್ಯುತಗರೆವ ||
ಚಿಂತನೆಯಿಂದ ಸಾಗಿತು ಚಪ್ಪನ್ನ ದೇ | ಶಾಂತವನಾವರಿಸುತ್ತ || ೭೪ ||

ಧರೆಯೊಳು ಬೋಧಾವ್ಯುತವನು ಕರೆಯುತ | ಧರೆಯ ಚರಾಚರಗಳಿಗೆ ||
ಪರಮನ ಸಮವಶ್ರುತಿ ತೆರಳಿತು ಕೇ | ಳರವಿಂದ ಮುಖದ ಚೇಳಿನಿಯೆ || ೭೫ ||

ಈ ರೀತಿಯೊಳು ಬಂದಾಗಲಯೋಧ್ಯಾ | ವಾರಿಗಿ ತಡಿಯ ನಂದನಕೆ ||
ಸಾರ ಪೊರಿಸಿ ಕಾಲವಲ್ಲದ ಕಾಲದಿ | ತೋರಿತು ಫಲಪುಷ್ಪವಾಗ || ೭೬ ||

ವನಪಾಲಕ ಕಂಡು ಬೇಗದಿ ಬಂದಾಗ | ವನು ಶ್ರೀರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರ ||
ವನಜ ಪದಕೆ ಮುಗ್ಗಿ ಪೊಟ್ಟಣ ಮುಂದಿಟ್ಟು | ದಿನೆಯಲೆ ಪೇಳ್ವನಿಂತೆಂದು || ೭೭ ||

¹ ಎಪ್ಪತ್ತಿರಾರವು (ಕ)² ೨ ಪಾದಗಳು ಉಪ್ಪವಾಗಿವೆ ಅಥವಾ ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ

ದೇವ ಚಿತ್ತೈಸು ನಮ್ಮಯ ನಂದನಕಾಗಿ | ದೇವನ ಸಮವಶ್ರುತಿಯ ||
ಭಾವ ಬರಲು ಕಾತು ವೂತುದುಮೆನೆಯಾ | ದೇವನ ದೆಸೆಗೇಳಡಿಯ || ೭೮ ||

ನಡೆದಂಗಳಿತ್ತವ ವನಪಾಲಕಗಿತ್ತು | ಹೊಡೆಸಿಯಾನಂದಭೇರಿಯನು ||
ಅಡರೆ ಗಜವ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಹನುಮಂತ | ನಡೆದನಾ ಸುಗ್ರೀವ ಸಹಿತ || ೭೯ ||

ಪರಿಜನ ಪುರಜನ ಹಿರಿಯರು ಕಿರಿಯರು | ವರಸಿ ನಡೆದು ಪುರವರವ ||
ತೆರಳಿ ದೂರಾಂತರದೊಳು ಗಜವಿಳಿದಾಗ | ಚರಣಮಾರ್ಗದಿ ನಡೆದವರು || ೮೦ ||

ಏರಿದರಾಗ ಸಮವಶ್ರುತಿಗೊಳಪೊಕ್ಕು | ನೀರವಿಂದು ಮಡಿಯುಟ್ಟು ||
ವಾರಿಜದಲರ ತಿರಿದು ತಂದು ದೇವನ | ಜಾರುಚರಣವನು ಕಂಡು || ೮೧ ||

ಜಲಗಂಧಾಕ್ಷತೆ ಚರುದೀಪಧೂಪ ಸ | ತ್ವಲಮುಘ್ನ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಯ ||
ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿಯು ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸುಗ್ರೀವ | ಕಲಿಯಣುವನು ಸಹ ನಿಂದು || ೮೨ ||

ನೊಸಲಿಗೆ ಕರವನು ತಂದು ದೇವನ ಮುಖ | ಬಿಸಜವ ನೋಡಿ ನಲಿವುತ ||
ಪಸರಿಸಿದರು ಸ್ತುತಿ ಶತಸಹಸ್ರಗಳಿಂದ | ವ್ರಸುರಿದರವರಿಂತೆಂದು || ೮೩ ||

ಭವರೋಗ ವೈದ್ಯನೆ ಭಾವಜವಿಜಯನೆ | ಭವಶರಧಿಯ ದಾಂಟಿದನೆ ||
ರವಿಶಶಿಕೋಟಿ ತೇಜನೆ ಯೆನ್ನ ಸಂಸಾರ | ದವಗಡವನು ಬಿಡಿಸಿದ || ೮೪ ||

ರಕ್ತಿಯ ತೊರೆದನೆ ಭಕ್ತರ ಭಾಗ್ಯವಿ | ರಕ್ತವೆಣ್ಣೆದ್ದ ಮಹಿಮನೆ ||
ರಕ್ತವೆಣ್ಣೊಳು ಸಿಲ್ವಿ ನೊಂದೆನು ಶ್ರೀಜಿನ | ಭಕ್ತನ ಕಡೆ ಸೇರಿಸಭವ || ೮೫ ||

ಪನ್ನಗ ಸುರನರವಂದಿತಭವ ಭವ | ಬನ್ನಣೆಯೊಳು ಬಂದು ನೊಂದೆ ||
ಎನ್ನ ನಿನ್ನಂತೆ ಮಾಡುವ ಸುಮತಿಯ ತೋರೊ | ರನ್ನವೆ ಮನ್ನಿಸೊ ಜಿನಪ || ೮೬ ||

ಅರಿಯದೆ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನು ಭವ ಭವ | ಶರಧಿಯೊಳಾಳಿ ನಾನೊಂದೆ ||
ದುರಿತವ ಹಿಂಗಿಸಾ ನಿನ್ನಯ ಸಿರಿಪದ | ಕಿರಿಸುವೆ ಮಂಡೆಯನೆಂದು || ೮೭ ||

ಇವು ಮೊದಲಾದ ಹಲವು ಸ್ತುತಿಶತಗಳಿಂ | ದವೆ ಕೊಂಡಾಡಿಯಭವನ ||
ಭುವನೇಶ ಬಲಗೊಂಡು ತೆರಳಿದ ಶ್ರುತಮಂಟಿ | ಪವ ಸಾರ್ಥನತಿರಾಗದೊಳು || ೮೮ ||

ಎರಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಗಣಧರರಡಿಗಳ ಬೇಗ | ಹರಕೆಯನಾಂತು ಕುಳಿತರು ||
ಪರಮ ಧರ್ಮಾನ್ಯತವನು ಕೇಳಿ ತಂತಮ್ಮ | ಸಿರಿಯಿರವನು ಕೇಳ್ವ ರಾಗ || ೮೯ ||

ಕರವ ಮುಗಿದು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮನಿಂ | ತೊರೆದನು ಗಣಧರರೊಡನೆ ||
ಸಿರಿಧರಿಯಾಳ್ವದು ಸ್ಥಿರಮಸ್ಥಿರಮೊಯೆಂದು | ನಿರವಿಸೆನಲು ಪೇಳ್ವ ರಿಂತು || ೯೦ ||

ಎಲೆ ರಾಮಚಂದ್ರಮ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಕಾಲ | ಬಲನಾರಾಯಣರುವೀ ಧರೆಯ ||
ಲಲನೆಯಾಣ್ಣರು ನೀವು ಕಲಿಗಳು ಲೋಕಕ್ಕೆ | ಬಲಿಗಳು¹ ನಿಲುಕಡೆಯೊಳು || ೯೧ ||

¹ ದಲಿಗಳು (ಕ).

ರಾಮಸುಗ್ರೀವಣುವನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ । ತಾಮಸವಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತಿ ॥
ಅ ಮಹಿಮೆಯ ಪಡೆವರು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನರ । ಕಾವನಿಯೊಳು ಪುಟ್ಟವನು ॥ ೯೨ ॥

ಎನಲಾ ದೇವನ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಪುರದರ । ಮನೆಯನು ಮೊಕ್ಕ ಸುಖದೊಳು ॥
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರಲಿತ್ತ ಸಮವಶ್ರುತಿ । ವನವನು ಬಿಟ್ಟು ಸಾಗಿದುದು ॥ ೯೩ ॥

ಈ ರೀತಿ ಧರೆಯೊಳು ಧರ್ಮವೃತ್ತವನು । ಧಾರುಣಿ ಸುಜನರಿಗೆರೆದು ॥
ತೋರಿತು ಧರೆಯಾಕಾಶ ದಿಕ್ಪಟ ತುಂಬಿ । ಮೀರಿತು ದಿವ್ಯಧ್ವನಿಯು ॥ ೯೪ ॥

ಏಳುಸಾಸಿರದ ನಾನೂರು ತೊಂಬತ್ತೊಂಬ । ತ್ರೀಳಿ ವರುಷವೊಂದು ಮಾಸ ॥
ಧಾರುಣಿಯೊಳು ವಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮ್ಮೇದ । ಚಾರುಗಿರಿಯೊಳೊಂದು ಮಾಸ ॥ ೯೫ ॥

ನಿಂದು ಸಮವಸರಣವನುಳಿದಾಕ್ಷಣ । ನಿಂದ ಗಿರಿಯ ಮಸ್ತಕದೊಳು ॥
ಒಂದಾಗಿ ಬಂದ ಸಹಸ್ರಮುನೀಶ್ವರ । ವೃಂದಸಹಿತ ಯೋಗದೊಳು ॥ ೯೬ ॥

ಪ್ರತಿಮಾಯೋಗದಿ ಘಾತಿಯ ಘಾತಿಯ । ಹತಿಸಿ ಚಿಜ್ಜ್ಯೋತಿಯ ನಿಲಿಸಿ ॥
ಮಧಿಸುವ ದೇಹ ಕರ್ಪೂರಕಿಟ್ಟಿರಿಯಂತೆ । ಹತಿಸಿ ಪೋದುದುಂಬುಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೯೭ ॥

ವರಘಾಲ್ಗುಣ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ ದ್ವಾದಶಿ ಪ । ಶ್ವಿಮರಾತ್ರೆ ಶ್ರವಣತಾರೆಯೊಳು ॥
ನೆರೆದನು ಮುಕ್ತಿವೆಣ್ಣೊಳು ಮುನಿಸುವ್ರತ । ಗುರು ಗುರುಕುಚದ ಕಂಜಾಕ್ಷಿ ॥ ೯೮ ॥

ಗೀರ್ವಾಣರಾಜ ಪನ್ನಗರಾಜರುಗೂಡಿ । ಗೀರ್ವಾಣವೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ॥
ಶಾರ್ವರಿಯೊಳು ಭಸ್ಮವ ಕೂಡಿಯಾನಂದ । ಪರ್ವಿತು ಸರ್ವರಿಗಾಗ ॥ ೯೯ ॥

ಕನಕನಿರ್ಮಿತ ನವರತ್ನಖಚಿತದೊಳು । ಧನಪತಿ ಬಸದಿಯ ರಚಿಸಿ ॥
ಮುನಿಸುವ್ರತಜನರನು ಪ್ರತಿಕೃತಿಯೊಳ । ಗನುಗೊಳಿಸಿದರಬ್ಜನೇತ್ರ ॥ ೧೦೦ ॥

ನಿರ್ವಾಣಕಲ್ಯಾಣವೂಜೆಯನೆಸಗಿ ಸು । ಪರ್ವಲೋಕಕ್ಕೆ ಪೋದರವರು ॥
ಉರ್ವೀಶರು ತಂತಮ್ಮ ಪುರವನ್ನೆದಿ । ನಿರ್ವಾಣವಿಭವದೊಳಿಹರು ॥ ೧೦೧ ॥

ಕವಿಜನ ಕಮಲಭಾಸ್ಕರ ಕುವಲಯನೇತ್ರ । ಯುವತೇರ ಮನೋಹರ ಗಾತ್ರ ॥
ದಿವಿಜನಂದಿತ ಶ್ರೀರಾಮನೊಪ್ಪಿದನಲ್ಲಿ । ಯುವತಿಮಣಿಯೆ ಲಾಲಿಪುದು ॥ ೧೦೨ ॥

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ । ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ॥
ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವತ್ತು ಪೇಳ್ವೆನಾ । ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ ॥ ೧೦೩ ॥

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ
ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ
ಮದಮಂಥುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ।
ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ
ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ
ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಂ ಪಡೆದತಿ ಜಸವೆತ್ತದು¹ ವಿಂಶತಿ ಸಂಧಿ ॥

¹ ಯಿಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಮಿಸುಪಸಂಧಿ (ಕ).

ಅನುಬಂಧ ೪

(ರಾಮನ್ವಾಮಿ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಂದದ್ದು)

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ನಂಧಿ

- ಷರಮ ಪರಂಜ್ಯೋತಿ ಪುರುಷಕೃತಿಯ ಮೂರ್ತಿ | ದುರಿತಾರಣ್ಯಕುರಾರ ||
ಕರುಣಿಸೋ ಮುನಿಸುವ್ರತ ಜಿನಪತಿ ಬೇಗ | ಸಿರಿ ಸುಖಸಂಪದಗಳನು || ೧ ||
- ತುಂಬುವೆರೆಯ ನೊಗದಂಬುಜನೇತ್ರೆಯ | ಬಿಂಬಾಧರೆ ಕಂಬುಕಂಠಿ ||
ಕುಂಭ ಕುಚೆಯ ಕುಂಭಿಯಾನೆ ಶ್ರೀರಾಮನ | ಸಂಭ್ರಮವನು ಕೇಳೊಲಿದು || ೨ ||
- ಗಂಡುರೂಪಿನೊಳೊಪ್ಪುವ ಶಾರದೆ ನೀನು | ಪೆಂಡವಾಸಕೆ ಸ್ಮರರಾಜ ||
ಚಂಡವಿಕ್ರಮಿ ಭೂಮಂಡಲಧವಲಿಗು | ದ್ವಂಡ ಪೇಳೊಲಿದೀ ಕಥೆಯ || ೩ ||
- ಜಿನಭಕ್ತ ಜೀವದಯಾಪರೆ ಮುನಿಪದ | ವಿನತೆಯೆನ್ನಯ ಭವಭವದ ||
ವನಧಿಯ ದಾಂಟಿಪ ಬೈತ್ರೆ ಶ್ರೀರಾಮನ | ಘನಕೃತಿಯನು ಕೇಳೊಲಿದು || ೪ ||
- ಅರಿರಾಯ ಮಸ್ತಕಶೂಲನೆ ಜಿನಭಕ್ತ | ಕರುಣಾರ್ಣವ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ||
ಶರಧಿಗಂಭೀರನೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನ | ಚರಿತೆಯ ಪೇಳು ಪೇಳಿನಗೆ || ೫ ||
- ಜಿನವಾರಾಯಣೆ ಕವಿಜನ ರಕ್ಷಣೆ | ವಿನಯನಿಧಾನಿ ಸುಜ್ಞಾನಿ ||
ಮುನಿಪದವಂದಿತೆ ಶ್ರೀರಾಮಚರಿತವ | ಮನವೊಲಿದಿದ ಕೇಳಿನಲು || ೬ ||
- ಪುರುಷರತ್ನನೆ ಪುರುಷಾದಿಯೆ ಕವಿಜನ | ಕರೆದು ಕೊಡುವ ಕಾಮಧೇನು ||
ಸ್ಮರರೂಪ ಅರಿಭೂಪ ಮುರತಾಪ ಕುಲದೀಪ | ನಿರವಿಸು ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ || ೭ ||
- ಸರಿಬೋರೆ ನೀನು ನನಗೆ ಬೇರುಬೇರಲ್ಲ | ಯರವಲ್ಲ ಜನಬಲ್ಲ ನಲ್ಲಾ ||
ಗರಿಗಟ್ಟಿಸಿದೆ ಮನವೆಲ್ಲವ ಕುಮುದಾಕ್ಷಿ | ಯೊರನೆ ಲಾಲಿಸು ಲಾಲಿಸೊಲಿದು || ೮ ||
- ದುಷ್ಟಮರ್ದನ ಶಿಷ್ಯಪ್ರತಿಪಾಲಕರೆಂಬ | ಕಷ್ಟವ ಮರೆದು ಸರ್ವರೊಳು ||
ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನೀವ ಪುರುಷಚಿಂತಾಮಣಿ | ಕೊಟ್ಟ ನೀ ಪೇಳು ಮುಂಗಥೆಯ || ೯ ||
- ಮುಂದಣ ಕಥೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ನಾಗ | ಬಂದು ಸಮವಶ್ರುತಿಯಿಂದ ||
ನಿಂದು ತನ್ನಯ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತಿರಲೊಂಡಾ | ನೊಂದು ಪ್ರಸಂಗಾಯತದೊಳು || ೧೦ ||
- ಬರಲು ಚಾರಣರು ಕಂಡೊನವಾಲಕ¹ ಬಂ | ದರುಪಲು ದಶರಥ ಪೋಗಿ ||
ಚರಣವ ಪೂಜಿಸಿ ಧರ್ಮಧರ್ಮನ | ಹರುಷದಿ ಕೇಳಿ ಬೇಗದೊಳು || ೧೧ ||

¹ ಕಂಡು ವನವಾಂಕ—ಸಂದಿದೋಪ ಪರಿಹಾರ

ಚಕ್ರಿಯ ಕರೆದು ಭೂಚಕ್ರವನೊಪ್ಪಿಸಿ । ಚಕ್ರವಂದ್ಯನ ವಾದಕರಾಗಿ ॥
ರಕ್ತಿಯ ತೊರೆದು ವಿರಕ್ತನಾದನು ತಪೋ । ಶಕ್ತಚಿತ್ತದಿ ದಶರಥನು ॥ ೧೨ ॥

ದಶರಥ ಮುನಿಯೊಡನಾಗ ದೀಕ್ಷೆಯ ಕೊಂಡ । ರೋಪತಿಗಳು² ಬಹುಜನರು ॥
ಶಶಿಮುಖಿಯರು ಕಂತಿಕೆಯರೊಳು ದೀಕ್ಷೆಯ । ಹಸನಾಗಿ ಧರಿಸಿದರಾಗ ॥ ೧೩ ॥

ಈ ಮುನಿಗಳು ಮತ್ತುಗ್ರೋಗ್ರ ತಪದೊಳು । ಕಾಮಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವದವಿಯ ॥
ತಾಮಸವಿಲ್ಲದೆ ಪಡೆದ ದೇಹವ ಬಿಟ್ಟು । ಯೀ ಮಹಿಯೊಳು ಜಸವಾಂತು ॥ ೧೪ ॥

ಇರಲಿತ್ತ ಶ್ರೀರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾದಿಯ । ಪರಮಸಖರು ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ॥
ಪುರದೊಳು ಸುಖಮಿರ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ದಿನದೊಳು । ಕರಸಿ ಹೇಳಿದರಿಂತೆಂದು ॥ ೧೫ ॥

ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರಿಸರ್ವ ಸಾಕೇತದೊ । ಇರಿಸಿ ವಿಭೀಷಣನೃಪಗೆ ॥
ಸ್ಥಿರವಿತ್ತು ಲಂಕೆಯ ಸುಗ್ರೀವ ನೃಪನಿಗೆ । ಕರೆದಿತ್ತ ನೊದಲ ವಟ್ಟಣವ ॥ ೧೬ ॥

ಕಡಮೆ ನೃವಾಲರ್ಗೆ ತಕ್ಕಟ್ಟು ರಾಜ್ಯವ । ನಡೆಸಿಕೊಡುತ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ॥
ಒಡನೆ ಶ್ರೀರಾಮ ತಾ ವಾರಣಾಸಿಯನಾಳ್ । ಪಡಿಯಾರು ಲೋಕದ ನೃಪರು ॥ ೧೭ ॥

ವಿಜಯರಾಮನು ಪೃಥ್ವೀಚಂದ್ರಾದಿ ಬಹುವಿಧ । ನಿಜಪುತ್ರ ಪಾತ್ರಾದಿಯೊಳು ॥
ಭಜಕನು ಹನುಮಂತ ಸಹ ರಾಮಚಂದ್ರನು । ನಿಜರಾಜ್ಯದೊಳಿರುತಿರಲು ॥ ೧೮ ॥

ಮನೋಹರಮೆಂಬ ಉದ್ಯಾನಕೆ ಶಿವಗುಪ್ತ । ಮುನಿ ಕೇವಲಿಗಳು ಬಂದಿರಲು ॥
ವನವಾಲಕನಿಂದರಿದಲ್ಲಿಗೆ ಪೋಗಿ । ಮುನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದು ॥ ೧೯ ॥

ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮದಿರವನು ಶ್ರೀರಾಮ । ತಾಳಿ ಶ್ರಾವಕಧರ್ಮವನು ॥
ವಾಲಿಸಿ ಸಮ್ಯಕ್ತ ಜೊಡಾಮಣಿಯೆಂಬ । ಮೂಲೋಕ ಬಿರುದ ತಾಳಿದನು ॥ ೨೦ ॥

ಅನಿತರೊಳಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಬಾ ಶಕ್ತನೋ । ಹನಿಯೊದಯದೊಳು ನೆಗಳಿ ॥
ಮನದಿ ನಿಧಾನ ಶಲ್ಯದಿ ಸಮುಪಲಬ್ಧಿ । ಯನು ತಾಳಿ ಪೂರ್ವಕೃತದೊಳು ॥ ೨೧ ॥

ಕೇವಲಿಗಳುಮಿದ ನರಿದಿರೆ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು । ತಾವೀರ್ವರು ಪುರಕ್ಕೆದಿ ॥
ರಾವಣಾದಿಯು ಕೂಡಿ ರಾಮಚಂದಿರ ರಾಜ್ಯ । ಭಾವೆಯೊಳಗೆ ಕೂಡಿಹರು ॥ ೨೨ ॥

ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ನಾಗವಾಹಿನಿ । ಯೆಂದೆಂಬ ಶಯನದಿ ಕಂಡ ॥
ನಂದು ದುಃಸ್ವಪ್ನತ್ರಯವ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ರಾಮ । ಗಂದು ಪೇಳಿದ ಪೇಳಲೊಡನೆ ॥ ೨೩ ॥

ಕರಸಿದ ನೈಮಿತ್ಯಕನೊಳು ಪೇಳಲು । ವಿರಜಿಸಿದನು ತಪ್ಪಲವ ॥
ಕರಿಯಾಲಕೀಳ್ವದರಿಂ ಪೃಥ್ವಿ ಪೀಡೆಯು । ನೆರೆವುದು ಲಕ್ಷ್ಮಣಗಾಗ ॥ ೨೪ ॥

² ಪಾದ ಮತ್ತು ಅರ್ಧ ಕೆಟ್ಟಿದೆ.

ಮತ್ತಾ ರಾಹುಗ್ರಸ್ತನ ಕಂಡುದರಿಂದ । ಮತ್ತೆ ಭೋಗವಸಾನದೊಳು ॥

ತತ್ತರುಣಾಸ್ತಮಾನನ ಕಂಡುದರಿಂದ । ಉತ್ತಮ ಲಕ್ಷಣಗಳಿವು

॥ ೨೫ ॥

ಶ್ರೇತಾತಪತ್ರಭಂಗನ ಕಂಡುದರಿಂದ । ಸೀತಾಪತಿ ದೀಕ್ಷೆಯನು ॥

ತಾ ತಳೆವನು ಯೆನಲವನ ಬಿಳ್ಳೊಟ್ಟಾಗ । ಭೂತಳದೊಳಗುಳ್ಳ ದ್ವಿಜರ

॥ ೨೬ ॥

ಕರಸಿ ಮುಖ್ಯರೊಳು ಸ್ವಾಮಿಯ ದಿವ್ಯಧ್ವನಿಯೊಳು । ನೊರೆದುದು ಪುರೋಹಿತ ಪೇಳ್ವ ॥

ದುರಿತಫಲವು ಪರಿಹರವಾಗುವಂತೆನ್ನ । ಲೋರೆದ ಲಕ್ಷ್ಮಣನವರೊಡನೆ

॥ ೨೭ ॥

ಷೋಡಶ ಮಹಾದಾನಗಳನು ಮಾಡಿಸಿ । ಬೇಡಿದಷ್ಟು ವಿತ್ತವನು ॥

ಮೂಢತನದಿ ಕೊಟ್ಟು ನಾಡ ದಣಿಸುತಿರಲೆ । ಕೂಡಿತು ಕರ್ಕೊದಯದಿ

॥ ೨೮ ॥

ನನೆದು ರೋಗದೊಳು ಕೆಲವು ದಿನಮಿದು ಮು । ತ್ತನ ಮುಘದನಮಾಸೆಯೊಳು¹ ॥

ಕನಿವಾರದೊಳು ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆ । ಯವಿ ಪಂಕಪ್ರಭೆಯೊಳು ಪುಟ್ಟ

॥ ೨೯ ॥

ಧರೆಯರಿಕೆಯೊಳು ನಾರಕದೊಳು ಪುಟ್ಟ ಮು । ತ್ತರಿದು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನುನು ॥

ತರಿಸಿಯವನ ಶಬವನು ಸಂಸ್ಕಾರಿಸಿ । ಯಿರುತ್ತಿದ ರಾಜ್ಯಭಾರದೊಳು

॥ ೩೦ ॥

ಮೂರು ಖಂಡವನೇಕಚ್ಚತ್ತದಿಂದಾಳುವ । ನೀರ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ॥

ದಾರುಣಿ ಯೊಳಗಿರಬಾರದೆನುತಲಾಗ । ನಾರೇರು ಪಲುಬುತಮಿರಲು

॥ ೩೧ ॥

ಅವರ ಸಂತೈಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಪೃಥ್ವೀಸುಂದರಿ । ಗವತರಿಸಿದ ಪೃಥ್ವೀಚಂದ್ರ ॥

ಗವನಿಭಾರವ ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವ । ದಿವಿಜ ವಿಭವದೊಳಗೆಸಗಿ

॥ ೩೨ ॥

ಅವರ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ತನ್ನಯ ಪುರಕ್ಕೆದಿ ಮು । ತ್ತನಗೆ ಸೀತೆಗೆ ಪುಟ್ಟಿದವರು ॥

ಕುವರರೆಣ್ಣ ರೊಳರುವರು ರಾಜ್ಯಭಾರಾ । ಯುವತಿಯ ನಾವೊಲ್ಲೆ ನೆನಲು

॥ ೩೩ ॥

ಅಜಿತಂಜಯನೆಂಬ ಕಿರಿಯ ಕುಮಾರಗೆ । ನಿಜ ರಾಜ್ಯಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ॥

ಸುಜನ ಜನಾನಂದ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು । ತೃಜಿಸಿ ಸಂಸಾರಭೋಗವನು

॥ ೩೪ ॥

ಮಿಥಿಲಾಪುರದೊಳಗಿರಿಸಿ ಕುಮಾರನ । ಸತಿ ಸೀತೆ ಸಹ ಸಾಕೇತಕ್ಕೆ ॥

ಕ್ಷಿತಿಪತಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಬಂದು ಸದ್ಭಾವನೆ । ಸತಿಯೊಳು ದಿನಗಳಿವುತಲಿ

॥ ೩೫ ॥

ದಾನವೂಜಾ ಸೇವೋಪವಾಸಗಳನು । ತಾನೆಸಗುತ ತ್ರೈರತ್ನ ॥

ಧ್ಯಾನ ವೂರ್ವಕದೊಳು ತೀರ್ಥವಂದನೆಯನು । ಮಾನವಪತಿ ಮಾಡುತಲಿ

॥ ೩೬ ॥

ಜಿನಪೂಜೆ ಮುನಿಗನ್ನ ಜಿನಶಾಸ್ತ್ರದೊಳು । ದಿನ ನಡೆವುತ ಕೆಲದಿವಸ ॥

ವನುಗಳಿವುತಲಿರಲೀ ವಾರ್ತೆಯು ದಿನ । ದಿನಕೆ ಬೆಳೆಯೆ ಮೃಗನಯನೆ

॥ ೩೭ ॥

¹ ಮಾಗದಮವಾಸೆಯೊಳು (ಕ)

ಕೇಳಿ ವಿಭೀಷಣ ಸುಗ್ರೀವನಣುವನು | ತಾಳಿ ಮನಕೆ ಹೇಯವನು ||
ಪಾಲಿಸಿ ಧರೆಯೆಯೆನುತ ತಮ್ಮ ಕುವರಗೆ | ಪಾಲಿಸಿ ಧರೆಯ ಭಾರವನು || ೩೮ ||

ಬಂದು ನುಡಿದರು ರಾಮಸ್ವಾಮಿಯ ಕಂಡು | ನಿಂದು ಕರಗಳನು ಮುಗಿದು ||
ಮಂದಹಾಸದೊಳಿರಲಾ ಸಾಕೇತದ | ಮುಂದಣು ಧ್ಯಾನದೊಳಾಗ || ೩೯ ||

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥವನದೊಳಗಾದೀಪ್ತರ ನಿಂದು | ಬದ್ಧಕರ್ಮವನೀಡಾಡಿ ||
ಶುದ್ಧದಿ ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ ತೀರ್ಥಭೂಮಿಗೆ | ಹೊದ್ದಿ ಬಂದರು ಕೇವಲಿಗಳು || ೪೦ ||

ಶಿವಗುಪ್ತರೆಂದೆಂಬ ಕೇವಲಿಗಳು ಬರೆ | ಕನಿ ಕಮಲವ ಕಂಡಂತೆ ||
ತವಕದಿ ವನಪಾಲ ಬಂದು ಪೇಳಲು ಕೇಳಿ | ಭುವನೇಶ ರಾಮಚಂದ್ರಮನು || ೪೧ ||

ತನ್ನಯ ಸಖರು ಸಹಿತ ಪೋಗಿಯಾ ಮುನಿ | ಯನ್ನ ಪೂಜಿಸಿ ಪೊಡಮಟ್ಟು ||
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಧರ್ಮಧರ್ಮ ಕೇಳಿ ಸಂ | ಪನ್ನನು ಮತ್ತಿಂತೆಂದಾ || ೪೨ ||

ಎಲೆ ಮುನಿರಾಯನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ನವೆಗುತ್ತ | ದೊಳು ಸತ್ತ ಕಾರಣವೇನು ||
ತಿಳುಹಿಮೆನಲು ಯೆಲೆ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರಮ | ತಿಳಿದು ನೀನೆನ್ನ ಕೇಳುವರೆ || ೪೩ ||

ಮುನಿಸುವ್ರತ ಸ್ವಾಮಿ ಸಮಸಂಸ್ಕೃತಿ ದಿವ್ಯ | ಧ್ವನಿಯೊಳು ಕೇಳಿ ಕನಸಿನೊಳ್ ||
ಅನುಭವವಾಗಿ ಯೆನ್ನನು ನೀನು ಕೇಳ್ವರೆ | ಮನುಜೇಶರಿಂತೆಂದು ಮುನಿಯ || ೪೪ ||

ನವಕೇಶವರಿಗೆ ನರಕ ತಪ್ಪದು ಯೆಂಬ | ಭುವನಾಧಿಪತಿ ದಿವ್ಯಧ್ವನಿಯ ||
ಅವರೊಳಗಿವನು ನಾಲ್ಕನೆ ನರಕದಿ ಜನಿ | ಸುವನು ಕೇಳೆಲೆ ಭೂಮಿವಾಲ || ೪೫ ||

ಕಡೆಯೊಳು ಪದ್ಮಪ್ರಭ ತೀರ್ಥಂಕರ ಕಾಲ | ಕಡೆಯೊಳು ಜನಿಸುವರಿವರು ||
ಪಡೆದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವ ಕಡೆಯೊಳು ಮುಕ್ತಿಯ | ಪಡೆವರು ಕೇಳೆಲೆ ಭೂಪ || ೪೬ ||

ಈ ವಾಕ್ಯ ಹುಸಿಯಲ್ಲಾ ದಿ ತೀರ್ಥೇಶನ | ದೇವವಚನಮೆನಲಾಗ ||
ತೀವಿತು ಮನದೊಳು ದುಃಖಾಂಬುಧಿಯೊಳ | ಗಾಳುತೇಳುತ ಪಲುಬಿದನು || ೪೭ ||

ರಾವಣಮರ್ದನ ಮೂರು ಖಂಡವನಾಳ್ | ದೇವನವಗೆ ಯಿಂತಪ್ಪ ||
ತೀವಿದ ದುಃಖ ನರಕದೊಳು ತೊಳಲುವ | ಭಾವಭಾವನೆ ತೋರಿತಬಲೆ || ೪೮ ||

ಯಕ್ಷರಕ್ಷಿತ ದಿವ್ಯ ಚಕ್ರನಾನಾರತ್ನ | ರಕ್ಷಿತದೇವಗಿಂತಪ್ಪ ||
ಕುಕ್ಷಿಹೊರಕರಂತೆ ನರಕದೊಳಾಳುವ | ನೀಕ್ಷಿಸಲಾರೆ ಕೇಳಭವ || ೪೯ ||

ಸುರನರನಾಗರೊಳಿಲ್ಲದೈಸಿರಿಯನು | ತೊರೆದು ನವೆದು ನರಕದೊಳು ||
ನೆರೆದುದಕೆಂತು ಜೀವಿಪೆನೆಂಬ ಶ್ರೀರಾಮ | ನಿರವ ಕೇವಲಿಗಳು ಕಂಡು || ೫೦ ||

ಇವರು ನಾಲ್ವರು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೆವ ಜೀವ ಮ | ತ್ರಿವರು ಮೋಹಾಂಧಕಾರದೊಳು ||
ಇವರಿಗಿಂತಪ್ಪ ಮರವೆ ಪುಟ್ಟುತಿದೆ ನಾವು | ವಿವರಿಸಿ ತಿಳುಹುವೆನೆಂದು || ೫೧ ||

ನೋಡಿ ಶ್ರೀರಾಮನ ನಿನ್ನ ಮನದಿ | ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವರೇ ಮೂಢರಂತೆ ||
ನಾಡೈಸಿರಿ ನಾಡನಾಳ್ವರ ಕಥೆಗಳ | ನೋಡಿ ನೀ ಮರುಳಾಗಿಹರೆ

|| ೫೨ ||

ಸಂಸಾರದಿಂದ ಸಂಸಾರಕಾರಣಗಳ | ಸಂಸಾರಶಲ ಸುಫಲವನು ||
ಸಂಸಾರದಿಂದ ಹಿಂಸಾನಂದ ಕಾರಣ | ಹಂಸನ ಕೇಳು ಕೇಳೊಲಿದು

|| ೫೩ ||

ಮೋಕ್ಷದಿಂದಲಿ ಮೋಕ್ಷಕೆ ಕಾರಣಗಳು | ಮೋಕ್ಷಫಲವ ಸುಫಲವನು ||
ಈಕ್ಷಿಸೆನುತ ರಾಮಜಂದ್ರನ ತಿಳುಹಿ ಮು | ಮುಂಕ್ಷುಗಳಾದಿರಾಗ

|| ೫೪ ||

ಅರಿವಂತೆ ಸಕಲ ತತ್ವಾರ್ಥವ ನಿರವಿಸಿ | ತೊರೆದು ತಂತಮ್ಮೊಸಿರಿಯ ||
ಧರಿಸಿ ತಪವ ರಾಮ ಸುಗ್ರೀವ ಲಂಕೇ | ಶ್ವರನಣುವನು ಮೊದಲಾಗಿ

|| ೫೫ ||

ಧರಿಸಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೊರೈರರಸುಗಳು | ವರಸಿ ಕೂಡಿ ಸಖರುಗಳು ||
ತರಳರಸೀತೀ ಶತಪುತ್ರರು ಗೂಡಿ | ಧರೆಯಾಣ್ಣರು ದೀಕ್ಷೆಗೊಳಲು

|| ೫೬ ||

ಸ್ಮೃತಿಮತಿ ಕಂತಿಕೆಯರ ಸಮುಕ್ತಮದೊಳು | ಪೃಥಿವೀಸುಂದರಿ ಸೀತೆಯಾದಿ ||
ಸತಿಯರು ದೀಕ್ಷೆಗೊಳಲು ಪೃಥ್ವಿಮತಿಗಳ | ಸತಿಯರು ದೀಕ್ಷೆ ತಾಳಿದರು

|| ೫೭ ||

ಧರಿಸೆ ದೀಕ್ಷೆಯ ತಂದೆತಾಯ್ಗಳ ವಾದವ | ಸ್ಮರಿಸಿ ಮೂಜಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ||
ಪುರಕ್ಕೆದಿದರು ಕುಮಾರಕರು ತಂತಮ್ಮಯ | ಸಿರಿಯೊಳಗಿಹರಬ್ಬಾಕ್ಷಿ

|| ೫೮ ||

ಅಜಿತಂಜಯ ಪೃಥ್ವಿಜಂದ್ರನು ಧರಿಸಿದ | ನಿಜವಾಗಿ ಶ್ರಾವಕವ್ರತವ ||
ನಿಜರಾಜ್ಯದೊಳು ಕೀರ್ತಿಯನಾಂತುಮಿರ್ಪರು | ಭಜಕರ ಭಾಗ್ಯವೆ ಕೇಳು

|| ೫೯ ||

ಇತ್ತಲು ರಾಮವಿಭೀಷಣ ಸುಗ್ರೀವ | ನುತ್ತಮ ಹನುಮ ಮುನಿಗಳು ||
ಉತ್ತಮ ತಪದೊಳು ನೆಗಳಿ ತ್ರೈರತ್ನವ | ಚಿತ್ತದೊಳಗೆ ಧರಿಸಿದರು

|| ೬೦ ||

ಶ್ರೀರಾಮ ಮುನಿ ಸಮ್ಯಗ್ದರುಶನ ಜ್ಞಾನ | ಚಾರಿತ್ರ ತಪದೊಳು ನೆಗಳ್ಳ ||
ವೀರ ಹನುಮ ಮುನಿ ಶ್ರುತಕೇವಲಿಗಳಾಗಿ | ಧಾರುಣಿಯೊಳೊಪ್ಪುತಿಹರು

|| ೬೧ ||

ಉಳಿದ ವಿಭೀಷಣ ಸುಗ್ರೀವ ಮುನಿಗಳ್ಳಿ | ನೆಲಸಿತು¹ ವೃದ್ಧಿಕ್ರಿಯವು ||
ಪಲಬರು ಮುನಿಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಸುಗತಿಯ | ನೆಲೆಯೊಳಗಾಳುತೇಳುವರು

|| ೬೨ ||

ಈ ರೀತಿ ತಪದೊಳು ಶ್ರೀರಾಮಮುನಿ ನಾ | ಲ್ಲೂರು ವರುಷ ನೆಗಳಿದನು ||
ಹಾರಿತು ಕರ್ಮವು ನಿಜಧ್ಯಾನದೊಳು ಜ್ಞಾನ | ತೋರಿತು ಕೆಲವರುದಯವು

|| ೬೩ ||

ಇಂತು ಶ್ರೀರಾಮಮುನಿಗೆ ಕೇವಲಜ್ಞಾನ | ನಂ ತೋರೆ ಸುರಪ ... ||
ತಾಂ ತಳುವದೆ ಧನಪತಿಗುಸುರಲ್ಕುವ | ನಂತರಿನದೆ ಬಂದು ಬಳಿಕ

|| ೬೪ ||

ನವರತ್ನಖಚಿತ ಗಂಧಕುಟಯ ಸುತ್ತ । ಪವಿಯ ವ್ರಾಕಾರ ಸ್ಪರ್ಣದೊಳು ॥
ದಿವಿಜನಿರ್ಮಿತ ಮಾನಸ್ತಂಭವೊಪ್ಪಲುಮದ । ವಿವರಿಪ ಕವಿಯಾರು ಜಗದಿ ॥ ೬೫ ॥

ಗಂಧಕುಟಯ ಮಧ್ಯದಿ ರಾರಾಜಿಪ । ಹೊಂದಾವರೆಯ ಪೀಠದೊಳು ॥
ಕುಂದಣದಂತೆ ಮೊಳೆವ ರಾಮಮುನಿಪತಿ । ನಿಂದನು ಪ್ರತಿಕ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ॥ ೬೬ ॥

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಶ್ರುತಕೇವಲಿಯಣುಮುನಿ ಮ । ತ್ತಲ್ಲಿ ಸುಗ್ರೀವಿಭೀಷಣರು ॥
ಬಲ್ಲಿದ ವೃದ್ಧಿಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂಪನ್ನರು । ಅಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳೊಪ್ಪತಿಹರು ॥ ೬೭ ॥

ಸುರಸಭೆ ನೆರೆದು ಸ್ತುತಿಸಿ ವೂಜಿಸಿ ಮತ್ತೆ । ಧರೆಯ ಚೌಕೀತಿ ಜೀವರಿಗೆ ॥
ಎರೆವುತ ಧರ್ಮಾಮೃತವನು ಚರಿಸುತ । ಬರಲು ಕಂಡರು ಕುಮಾರಕರು ॥ ೬೮ ॥

ಗಂಧಕುಟಗೆ ಬಂದು ವೂಜಿಸಿ ಸ್ತುತಿಯಿಸಿ । ಯೊಂದಾಗಿ ಬರುತಿರಲಾಗ ॥
ಸಂದುದುವರುನೂರು ವರುಷವೀ ಪರಿಯೊಳು । ಬಂದು ಸಮ್ಮೇದಗಿರಿಯೊಳು ॥ ೬೯ ॥

ಗಂಧಕುಟಯ ಪರಿಹರಿಸಿ ಕೇವಲಿಗಳು । ನಿಂದು ಯೋಗದಿ ಮುನೀಶ್ವರರು ॥
ನಿಂದರು ತಂತಮ್ಮ ಯೋಗಾನುಷ್ಠಾನದಿ¹ । ನಿಂದರು ಎಡಬಲದೊಳಗೆ ॥ ೭೦ ॥

ಘಾತಿಯಘಾತಿಯ ಕೆಡಿಸಿ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿ । ಜ್ಯೋತೀಶ ರೂಪ ತಾನಾದ ॥
ಮಾತೇನು ಹನುಮ ವಿಭೀಷಣ ಸುಗ್ರೀ । ವಾ ತವಸಿಗಳು ಕರ್ಮವನು ॥ ೭೧ ॥

ಕೆಡಿಸಿ ಚಿಜ್ಯೋತಿಯೊಡನೆರೆದರು ಸುರ । ರೊಡಗೂಡಿ ವೂಜಿಸಿ ಬಳಿಕ ॥
ಅಡರಲು ಫಾಲ್ಗುಣ ಶುದ್ಧಚತುರ್ದಶಿ । ಕಡೆಯ ಜಾವದಿ ಮುಕ್ತಿಯಾಯ್ತು ॥ ೭೨ ॥

ಅವರ ಕುಮಾರರು ಕುಂದಣನಿರ್ಮಿತ । ನವರತ್ನಖಚಿತ ಬಸದಿಯ ॥
ತನೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕುಂದಣದೊಳು ಪ್ರತಿಕ್ಕೃತಿ । ಯವನು ಮಾಡಿಸಿ ನಿಲಿಸಿದನು ॥ ೭೩ ॥

ರಾಮ ಸುಗ್ರೀವ ಹನುಮ ವಿಭೀಷಣರನು । ಸ್ವಾಮಿಯ ತದ್ರೂಪಿನೊಳು ॥
ಕಾಮಿಸಿ ಕುಂದಣದೊಳು ಪ್ರತಿಕ್ಕೃತಿಯನು । ಮೈವಂಚುಂಬಿತ ಬಸದಿಯೊಳು ॥ ೭೪ ॥

ನಿಲಿಸಿ ವೂಜಿಸಿ ಸ್ತುತಿಯಿಸಿ ತಂತಮ್ಮಯ । ನೆಲೆಗೆ ಪೋದರು ಮತ್ತಿತ್ತ ॥
ಲಲನೆ ಸೀತೆಯು ಪೃಥ್ವಿ ಸುಂದರಿಯಂಜಿತ । ನೆಲೆಯೊಳು ಪುಟ್ಟಿದರಬಲೆ ॥ ೭೫ ॥

ಪಲಬರು ಸತಿಯರು ಸಾಧರ್ಮಕಲ್ಪದ । ನೆಲೆಯೊಳು ಜನಿಸಿದರವರು ॥
ಕಲಿಲವಿಜಯ ಜಿನರಾಜನ ಚರಿತೆಯ । ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದನು ದೇವಪ್ಪ ॥ ೭೬ ॥

ಜಿನಮತವಾರ್ಥವರ್ಧನ ಚಂದ್ರನೆನಿಸುವ । ದಿನಕರ ಸಮತೇಜನಾದ ॥
ವನಧಿಗಂಭೀರ ದೇವಪ್ಪನೆಂಬ ಕಾವ್ಯ । ವನು ಕೇಳಿ ದರೆಯ ಸುಜನರು ॥ ೭೭ ॥

¹ ಯೋಗಾನುಷ್ಠಾನ (ಕ).

ತರಣಿಚಂದ್ರಮರುಳ್ಳನ್ನ ಈ ಸತ್ಕೃತಿ | ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಯಿರಲೆಂದೆನುತ ||
 ಒರೆದನು ದೇವಪ್ಪ ಧರೆಯ ಸುಜನರಿದ | ನಿರುತ ಲಾಲಿಸಿ ಹರುಷದೊಳು || ೭೮ ||

ಈ ರಾಮಚರಿತವ ಬರೆದೋದಿ ಕೇಳಿದ | ಧಾರುಣಿ ಸುಜನರ್ಗೆ ನಿರುತ ||
 ನಾರೇರು ಪುತ್ರರೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪದಗಳ | ಮಾರವಿಜಯ ಜಿನ ಕೊಡುವ || ೭೯ ||

ಮಂಗಳ ಶ್ರೀರಾಮಗೆ ಹನುಮಂತಗೆ | ಮಂಗಳ ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ||
 ಮಂಗಳ ಲಂಕೇಶ್ವರ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ | ಮಂಗಳ ಜಯ ಜಯ ಜಯತು || ೮೦ ||

ಜಯತು ಜಯತು ಕಾಲಾಂತಕದೇವಗೆ | ಜಯತು ಜಯತು ಮುಕ್ತಿರಮಗೆ ||
 ಜಯತು ಜಯತು ಮಾರ ಮದಹರಣಗೆ ಜಯ | ಜಯ ಜಯ ಎಂದು ಪಾಡುವರು || ೮೧ ||

ಧನಧಾನ್ಯ ವಸ್ತುವಾಹನ ಪುತ್ರಮಿತ್ರರು | ಘನತರ ಬಂಧುನಿಚಯವು ||
 ಅನುದಿನ ನಿಮಗಿರಲೆಂದು ಹರಸಿ ಕೃತಿ | ಯನು ರಚಿಸಿದೆ ಬರೆದೋದಿ || ೮೨ ||

ಇಂದು ಮುಂದಣ ಕಥೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸುವೆ | ನೆಂದೊಯ್ಯನೆ ನಡೆತಂದು ||
 ನಿಂದುದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸಂಧಿ ನಲವತ್ತು ಪೇಳ್ದೆನಾ | ಮುಂದಣ ಕಥೆಯ ಮೃಗಾಕ್ಷಿ || ೮೩ ||

ಇದು ಭೂಸುರವಂಶೋದ್ಭವನಭಿನವ
 ಮದನನಮಲಗುಣ ಜಿನಪಾದಾಂಬುಜ
 ಮದಮಧುಕರನತ್ಯುತ್ತಮ ವಾಣೀ [ನಿರ್ಮಲ] ಮುಖಮುಕುರಂ ||
 ಸದಮಲಚರಿತ ಸಚಿವ ದೇವಪ್ಪಂ
 ಮುದದಿಂ ಪೇಳಿದ ರಾಮವಿಜಯದೊಳ
 ಗೊದವಿ ರಚನೆಯಾದುದು¹ ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದನೆಯ ಮಿಸುಪಸಂಧಿ || ೮೪ ||

¹ ರಚನೆಯು ಪಡೆದತಿ ಜಪವೆತ್ತುದು (ಕ)

ಅನುಬಂಧ ೪

ಶಬ್ದಕೋಶ

	ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಅ	ಅಗಸೆವಟ್ಟಿ	20-185	ಹೊರಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ ದಾರಿ
	ಅಗಿ	3-59, 60, 4-135, 16-88	ಹೆದರು
	ಅಂಗದಟ್ಟಿ	7-65	ಪಾದದ ಕೆಳಗೆ ಹಾಸುವ ಬಟ್ಟೆ
	ಅಚ್ಚುಗ	18-155	ಸ್ನೇಹ, ಪ್ರೀತಿ
	ಅಟ್ಟಕಳಿ	7-64	ತೆರೆಯ ಜಿಡ್ಡನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು
	ಅಟ್ಟಿ	16-95	ರಾಶಿ [ಹಚ್ಚುವಂಥದು]
	ಅಟ್ಟಿ	18-81	ಮುಂಡ, ಕಬುಧ
	ಅಡಗು	12-93	ಮಾಂಸ
	ಅಡ್ಡಾಕ	17-76	ತಡೆ
	ಅಣಿಯರ	12-41	ಅತಿಶಯ
	ಅಣುಗು	8-66	ಪ್ರೀತಿ
	ಅಣೆ	17-85	ಮೇಲೇರು
	ಅಂಡಿಸು	13-120	ಸಂಕೋಚಪಡಿಸು
	ಅಣ್ಣೆ ವಾಲು	12-32	ಶುದ್ಧವಾದ ಹಾಲು; ಕೆನೆವಾಲು
	ಅಣ್ಣಾ	3-152	ಅಸುಲೇಪ
	ಅದಿರ್ಗಂಕಿ	13-21	ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ; ಅದಿರ್ಮುತ್ತು, ಮಾಧವಿ
	ಅನು	7-20	ಸಿದ್ಧತೆ, ಸಾಧನ; ಉಪಾಯ
	ಅನುಬಂಧಿಕೆ	15-26	ಸ್ನೇಹ
	ಅನುವಡಿಸು	12-86	ಸುಲಭಮಾಡು, ತಿಳಿಸು
	ಅನುವದಿಸು	6-19, 14-65, 15-12	ತಿಳಿಸು
	ಅನುವರ	13-94, 15-26, 18-171	ಯುದ್ಧ; ಆಪತ್ತು
	ಅಂತರಾಯ	20-95	ವಿಘ್ನ
	ಅಂತರಿಸು	7-50, 8-97	ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳ್ಳು, ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸು
	ಅನ್ನ	17-3	ಅಂತಹ
	ಅನ್ನಕರ	14-116	ಅಮವರೆಗೆ
	ಅಮ್ಮಾಲೆ	3-82, 111	ಕೈಯ ಹೊಡೆಚೆಂಡು
	ಅರಿದಲೆ	14-43	ಅರಿದಳ (ಹರಿತಾಲ-ಸೂ.)
	ಅರೆಯೆಡೆ	2-68	ಕೆಲವೆಡೆ
	ಅಲವಟು	6-40	ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳು
	ಅಸಗ	13-147	ಅಗಸ
	ಅಪನೆ	14-67	ಇರುವನು (ಅವನೆ)
	ಅಳಗ	15-69	ಕೂದಲು ನಾಯಿ
	ಅಳಟಿಸು	14-28	ಹೆದರಿಸು
ಆ	ಆಕೆ	7-7	ತಡೆ (ಆನ್ನೆ)
	ಆಕೆವಾಳ	13-110	ಶೂರ, ಪಟುಭಟ
	ಆಂಕೆಗಂಜು	2-13	ಆಧಾರಸ್ತಂಭ
	ಆಡುಮೊಲ	2-96	ಆಟದ ಬದುಲು
	ಆದು	14-21	ಆದುದು

	ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಆ	ಆನದೆ	7-182, 8-81, 11-23, 12-154; 14-187, 15-57, 18-167, 19-71, 20-146	ಸಹಿಸದೆ; ತಡಮಾಡದೆ
	ಆನೆಕಲ್ಲು	20-129	ಆರಿಕಲ್ಲು, ಪರ್ವತಪುಲ
	ಆಮಯ	3-62	ರೋಗ
	ಆಯತ	8-135	ಆಯತನ, ಮನೆ
	ಆಲೆವಟ್ಟಿಲು	18-166, 20-159	ಬೀಸಣಿಗೆ
	ಆಸುರ	5-84	ಅಧಿಕ
	ಆಳ	3-70, 4-53, 10-105	ಸಖ, ಆಲಿ-(ಸಂ)
	ಆಜಿಡಿ	2-39	ಜಟ್ಟಿದ, ತುಂಬಿ
ಇ	ಇಂದೂಪು	10-134	ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಲಿಲಿ
	ಇಟ್ಟಿಸು	4-186	ಈಕ್ಷಿಸು, ನೋಡು
	ಇಡಿಸಲು (ಇಱಿಸಲ್)	15-54	ಮೃಗವನ್ನು ಕೆಡಹುವ ಸ್ಥಾನ
	ಇಭಸಿವ	7-73	ಅನೆಯುತವ
	ಇರದೆ	9-9	ತಡಮಾಡದೆ
	ಇಳಲಿ	1-148, 13-13, 14-173, 14-130, 15-86, 16-13	ಹೆಂಡತಿ
ಉ	ಈಯಕ	4-171	ಈ ಆತ್ಮ, ಈ ಮೆಗುಸು
	ಉಗಿಬಗಿ	7-69	ಸೀಳುವಿಕೆ
	ಉಡುಗು	13-65	ಗುಡಿಸು
	ಉಣ್ಣದರೂರು	14-93	ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ
	ಉತ್ತರಿಗೆ	7-102	ಹಗಲ ವಸ್ತ್ರ, ಉತ್ತರೀಯಕ (ಸಂ)
	ಉದ್ದಂಡ	14-81	ಗರ್ವ
	ಉದ್ದಂಡಿಕೆ	16-96	ಗರ್ವದ ಕೆಲಸ
	ಉದ್ದಂಡಿಸು	8-63, 13-120	ದೀರ್ಘಗೊಳಿಸು, ಮೀರು
	ಉಪ್ಪುಸೊಪ್ಪು	1-49	ಹೆಚ್ಚುಕಡಮೆ, ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದು
	ಉರುಣಿ	12-57	ರಾಂ
	ಉಲುಪು	10-77	ಮಾತು, ಧ್ವನಿ
	ಉಲುಪೆ	8-129	ಉಟವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಪಡಿ
	ಉಟುಬು	18-102, 107	ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಂಚಲನ ಮಾಡು
	ಉಟುಬೆ	12-85, 18-64	ಶಕ್ತಿ, ಒತ್ತಡ
	ಉಟುವವ	16-62	ಶ್ರೇಷ್ಠ
	ಊಳು	1-49	ಬೋಳು
ಎ	ಎಗುವೆ	16-81, 90	ಭಯೋದ್ಗಾರ, ಏನು ಮಾಡುವೆನು
	ಎಗ್ಗ	1-6	ಹೆಡ್ಡೆ
	ಎಣ್ಣೆನೂಲು	5-53	ಎಣೆನೂಲು, ಜತೆನೂಲು
	ಎಯ್‌ವಂದಿ	15-67	ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ
	ಎರೆ	20-141	ರಾಂ
	ಎಸು	10-134	ಎಸೆ, ಬೀಸಾಡು
	ಎಡಿಸು	1-50	ಮುಖವಿಕಾರದಿಂದ ಹೀನೈಸು
	ಐಹಿತ	14-148	ಅಹಿತ
ಒ	ಒಗ್ಗು	9-19, 10-136, 17-1, 16-49	ಒಗ್ಗಟ್ಟು, ಗುಂಪು

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ-ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಬಣ್ಣಿರೆಗಣ್ಣು	17-2	ಬಣ್ಣಿರೆಗಣ್ಣು (ಒರ + ಸೆರೆ)
ಬಣ್ಣಿ	3-123	ಒಂಟೆ
ಬಣ್ಣು	17-76	ಸೈನ್ಯ
ಬಣ್ಣಾಣ	12-35	ಉಡಿಯ ಆವರಣ, ಕಾಂಡೇಧಾಮ
ಬಣ್ಣ	10-38	ಸಾಮೀಪ್ಯ
ಬಣ್ಣುಳಿ	9-1, 10-52, 12-58, 18-72	ಹೆಚ್ಚಳ, ಹಿಗ್ಗು; ರಾಶಿ
ಬಣ್ಣುನೆ	1-107	ಮೆಲ್ಲನೆ
ಬಣ್ಣಿ	16-10	ಗೆದ್ದರೆ ಹುಳ
ಓದು	1-79	ಮುಸುಕು, ಮುಚ್ಚು
ಓಯರ	3-84	ಒಯ್ಯಾರ
ಓರೆಗಿತ್ತಿ	8-65	ಓರಗಿತಿ; ಗಂಡನ ಸೋದರನ ಹೆಂಡತಿ
ಓರ್ವ	10-39	ಒರ್ವಳು; ಒಬ್ಬಳು
ಓವರಿ	2-106, 13-19	ಒಳಮನೆ, ಉಪಗೃಹ-(ಸಂ)
ಓಸರಿಸು	7-107, 13-130	ಓರೆಮಾಡು, ವ್ಯತ್ಯಾಸಗೊಳಿಸು
ಔದಂಬರ (ಸಂ)	15-60	ಆತ್ತಿಮರೆ
ಕಕ್ಕಸ	3-146	ಕರ್ಕಶ
ಕಟ್ಟಿಗೊಯವ	7-182, 8-91	ನಿಯಮಕ; ಪ್ರತೀಹಾರಿ
ಕಟ್ಟುಕುಟ್ಟು	2-44	ಆವಗಡ
ಕಟ್ಟುಮೆಟ್ಟು	14-109	ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಕಂಟುಕಪ್ರಣೀತ	7-22	ಗಂಡುಪಾರಿವಾಳ (?)
ಕಡಂದುಲು (ಕದದುಲು)	13-31, 20-168	ಕಣಜ ಹುಳು, ಕೂಡಲು ಹುಳು
ಕಡುಕು	13-133, 17-40	ಕುಟುಕು, ಕಿವಿಯ ಆಭರಣ
ಕಡೆ	14-96	ರಂಗೋಲೆ
ಕಣ್ಣೆ	10-30	ಹಗ್ಗ
ಕದುಕೆಟ	20-17	ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಕುಟುಕಿದ ಗಾಯವಾಗುವಂತೆ
ಕದುಲು	20-88	ಗರ್ಜ
ಕದುಲು	18-142	ಬಿಗಿಹಿಡಿ, ಬಲಾತ್ಕರಿಸು
ಕಂದುಕ	10-44, 47	ಕಂದುಕ; ಜೆಂಡು
ಕಸಕದಾಯಕ	3-61	ಕುಜೇರ
ಕಮ್ಮಗೊಯವ	10-66	ಮಸ್ತುಧ
ಕರ	5-32, 10-17	ಬಹಳ
ಕರಗ	2-74, 4-6; 7-97, 13-132, 10-127	ನೀರಿನ ಗಡಿಗೆ; ಕರಕ (ಸಂ)
ಕರವ	17-100	ಉದ್ದವಾದ ದೋಳು
ಕರವಟ್ಟು (ಎರಮಟ್ಟಿ?)	1-55	ಕಣಜದ ಹುಳು (?); ಕಡಂದುಲು (?)
ಕರವೂಡ	8-123	ಉದ್ದರಿಗೆ
ಕರವುಕು	4-142; 7-28	ಕೊಕ್ಕಿನ ಕುಟುಕು
ಕರಲ	14-34	ಹಾಡ, ಕಲಿಕ
ಕರ್ದ	7-57	ಬಲೆಹಿಡಿ
ಕರಲಗ	2-28	ಬಲಾತ್ಕಾರದ ಸೇನೆ, ಸೂರೆ
ಕರನ	2-44	ಮುಂಚೆ
ಕರಬೋನ	7-125	ಕೊಡದ ಅಕ್ಕಿಯ ಅಕ್ಕ

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ-ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಕಾಕು	10-70	ಕಾಕರಿ, ಮುಳುಕುವುದು
ಕಾಕು	2-106	ಪದ್ಮರ
ಕಾಕಿ	13-137	ಸೊಂಟವಟ್ಟಿ, ಕಾಕಾ (ಸಂ)
ಕಾಕುಂ	7-16, 97, 10-75, 13-132	ಪ್ಲಾಂಕ ಬುಡ್ಡಿ
ಕಿಟ್ಟು	20-118	ಲೋದವ ಕಲ್ಲು
ಕಿಟ್ಟು	16-74	ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	12-163	ಪಾದ
ಕಿಟ್ಟು	12-88, 90	ಬಾಡಿ; ಶ್ರವಣದಿಂದ ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾಮುಕತೆ
ಕಿಟ್ಟು	3-126	ಕಿಟ್ಟುಕಲ್ಲು
ಕಿಟ್ಟು	16-63, 17-41	ಕಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಭರಣ
ಕಿಟ್ಟು	15-55	ಗರೆಯೆಳೆ; ಕಿಟ್ಟು, ಸಿಟ್ಟುಕವರು
ಕಿಟ್ಟು	18-142	ಪಾದದಿಂದ
ಕಿಟ್ಟು	13-135	ಸ್ನಾನ ಬಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು (ಕುಟ ಕ)	3-126 11-62, 19-52	ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	19-52	ಕಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ
ಕಿಟ್ಟು	19-2	ಕಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪಾದ (ಕಿ+ಪದ)
ಕಿಟ್ಟು	2-63	ಕಿಟ್ಟು, ಪದ್ಮರ
ಕಿಟ್ಟು	20-188	ಕಿಟ್ಟು ಕಿಟ್ಟು ಎಕೆ, ಕಿಟ್ಟು (ಸಂ)
ಕಿಟ್ಟು	12-14	ಧ್ವಜ (?) ಕಿಟ್ಟಿನ (?)
ಕಿಟ್ಟು	7-41	ಕಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೂಡಿದ ಹೂಗಣೆ
ಕಿಟ್ಟು	16-32	ಹೂಗಣೆ; ಜಗದ್ವಿಜಯ
ಕಿಟ್ಟು	17-103	ಬಾಗಿಲು
ಕಿಟ್ಟು	14-44	ಕಿಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು (?)
ಕಿಟ್ಟು	2-29, 4-60, 6-54	ಬಾಡಿ, ಬಾಡಿಗಾರ
ಕಿಟ್ಟು	8-2	ಶೃಂಗಾರ ರಸ ರಸ
ಕಿಟ್ಟು	8-60	ಕಿಟ್ಟು ಕಿಟ್ಟುಗೆ, ಕಿಟ್ಟಿನ ಆಗಾರ
ಕಿಟ್ಟು	7-3, 19-79	ಕಿಟ್ಟಿನಿಂದ
ಕಿಟ್ಟು	10-111, 10-122, 19-1	ಕಾಕರಿ (ಕಿಟ್ಟು-ಕವರು)
ಕಿಟ್ಟು	12-95	ಮದವಾಗು, ಕಿಟ್ಟಿನಿಂದ
ಕಿಟ್ಟು	9-35; 17-85	ಕಿಟ್ಟಿನಿಂದ
ಕಿಟ್ಟು	19-116, 20-98	ಕಿಟ್ಟಿನಿಂದ, ಗ್ರಾಮಗಳ ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	3-17	ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	10-16	ಕಿಟ್ಟು, ಗುಡುಗ
ಕಿಟ್ಟು	20-98	ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	3-86	ಕಿಟ್ಟು, ಬಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	16-49	ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	10-77	ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	17-42	ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	14-162	ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	9-49	ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	2-55; 3-75, 10-77, 12-57	ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಟ್ಟು
ಕಿಟ್ಟು	14-44; 14-107	ಕಿಟ್ಟು, ಕಿಟ್ಟು

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಗಾನ	8-24	ಗಾಯಕ
ಗಾಂಪ	11-36	ಗಾವಿಲ, ಅಜ್ಜ
ಗಾವಂ	2-60	ಗಾವರ; ಸದ್ವ
ಗಾಜುಮಾಡು	15-55	ಬಣಗಿಸು; ನಾಶಮಾಡು
ಗಾಯು	3-93	ಮೋಸ
ಗಿಡುಬಡಿ	13-156	ಪಾದ್ಯವಿಶೇಷ
ಗಿಣ್ಣೆಲು	12-32	ಗಿಣ್ಣೆಲು, ಚಿಕ್ಕ ಬಟ್ಟಲು
ಗುಡ್ಡರಿಗಾಲು	5-12	ಗಿಡ್ಡಕಾಲು
ಗುಡ್ಡಣಿಸು	12-173, 16-87, 92	ಪಯಪಡು (?)
ಗುಂಟ	14-44	ಗುಂಟ
ಗುಣ್ಣು	3-15	ಅಳ
ಗುನ್ನಲುಗೊಡು	15-64	ಚಿಕ್ಕಗೊಡು
ಗುರ್ವ	16-61	ಭೀಕರತ್ವ; ಗುರ್ಬು, ಅಗುರ್ವ
ಗೂಡೆ	8-171	ರಾಶಿ
ಗೂಪ	13-53	ಗುಹೆ
ಗೇಡೆ	10-61	ಜತೆ, ಸ್ನೇಹ
ಗೊಟು	17-26	ದೂರ
ಗೆಯ್ಯಲೆ	13-33	ಗೆಯ್ಯಲು
ಗೆಲಿದೂ	4-156	ಗೆಲಿದವು, ಗೆಡ್ಡವು
ಗೋತ್ರಾರಿ (ಸು)	4-151	ಇಂದ್ರ
ಗೋವಿಂದಗತಿ	18-179	ಕಪಟ, ಇಂದ್ರಜಾಲ
ಗೋಸರ	8-46	ಪಾರವಿಶೇಷ
ಘಟ್ಟ	11-42	ಗಂಧವ ಕೊರಡು
ಘನಸಾರ	7-37	ಕರ್ಪೂರ
ಚಕ್ರಿ	8-58	ಕುಂಬಾರ
ಚೂಡಿ	13-120; 14-80	ದಟ, ಹೆಂಡತಿ
ಚಯ್ಯವಾಡು	16-86	ಚೆಲ್ಲಾಟವಾಡು
ಚವರ	4-6	ಚಾಮರ
ಚಳಿಗೆ	7-74; 8-46	ಆಭರಣ ವಿಶೇಷ
ಚಾರಿವರಿ	19-64	ಕ್ರಮದಂತೆ ಮುಂದುವರಿ
ಚಳ್ಳ	12-32	ಮೋಣಕಾಲ ಗಂಟು
ಚಿಂತಾಕು	7-72, 98, 8-45; 10-84	ನಮನಿಸ ಆಭರಣ
ಚಿಮ್ಮರಿ	17-43	ಜುಮ್ಮಿ; ಕೊಪಲ ಚೌರಿ
ಚಿರಿಪಾಲು	ಅನುಬಂಧ III 20-6	ಕಾಲಭಾಗ ನೀರು ಸೇರಿತು, ನೀರಿನ ಅಂಶವು ಬಿತ್ತುವಂತೆ ಕಾಯಿವ ಶುದ್ಧ ಪಾಲು
ಚೀಲ	8-59	ಪುರು
ಚೀಲಿರ	1-58	ಮುಚ್ಚಿದ, ಮುಚ್ಚಿದುದು
ಚುನ್ನ	3-29, 86	ನೀವೆ, ಅಣಕ
ಚುನ್ನ	14-35	ಅಂಚೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ ನೀರು
ಚುನ್ನ	15-100	ಮುಂಭಾಗ
ಚುನ್ನ	12-25	ಚೆಲ್ಲಿದ
ಚುನ್ನವಾಡು	7-12, 8-71	ಪಾದ್ಯವಿಶೇಷ (ಮುಚ್ಚಿದ ಪದ್ಯ)

	ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಛ ಜ	ಜೋಪ	14-42	ವೇಷ, ಜೋಪ
	ಜಾಪಳಿಗೆ	7-30	ಚೌಕಮಂಟಪ
	ಛತ್ವೆ	17-76	ಸಡ್ಡೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಕಾಂಕ್ಷೆ
	ಜಕ್ಕುಲಿಸು	20-130, 4-43	ಸಂಚರಿಸು, ಚಕ್ಕಲಗುಳಿ ಮಾಡು
	ಜಂಬೀರ (ಸಂ)	10-116	ನಿಂಬೆ
	ಜಂಬುಕಾಸ	7-15	ದಪ್ಪದ ಹಾಸು, ಜಮಖಾನೆ
	ಜಗಜಾಪು	14-42	ದೂರಹಾರಿಕೆ
	ಜಲ್ಮ	20-108	ಜನ್ಮ
	ಜಾಗುಮತಿ	4-110	ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿ
	ಜಾತರೂಪ (ಸಂ)	20-138	ಚಿನ್ನ
	ಜೂಸಯ	7-69, 74, 8-49	ತಿಂಗಳಿಗೆ, ಹಣೆಯ ನೇರಬೋಟ್ಟು
	ಜೇಗಟೆ	14-42	ಜಾಗಟೆ, ಜಯಘಂಟೆ
	ಜೇವಣ	2-80	ಬೋಜನ (ಜೇಮನ-ಸಂ)
	ಜೋಗುಳೆವಾಡು	5-50	ಜೋಗುಳ ಹಾಡು
ಡ	ಜೋಡು	18-25, 77	ಕವಚ, ಸವಗ, ದಗಲೆ, ವಾರವಾಣ
	ಜೋಲಿಯನಿಕ್ಕು	13-128	ತಡಮಾಡು
	ಡವಕೆ	2-112, 4-6, 13-143, 17-32	ಉಗುಳುಬುಡ್ಡಿ
	ಡವ್ವಡೆ	8-71, 9-28, 13-156, 17-100 19-23	ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ, ಡಿಂಡಿಮ
ತ	ಡಂಕಣ	17-71	ಧ್ವಜಸ್ತಂಭ
	ಡೋಳಾಯ (ಸಂ)	13-99	ಅತ್ತಿತ್ತ ಅಲ್ಲಾಡುವ
	ತಕ್ಕೆ	1-87, 20-10	ಅಲಿಂಗನ
	ತಟ್ಟುಗಿ	18-27	ತಗಲಿ ಹೊರಬರು
	ತಡಗ	7-13	ತಟ್ಟೆ (?)
	ತಡಬಡಿಸು	15-32	ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗು
	ತಡಸ	15-58	ದಡಸ ಎಂಬ ಮರ
	ತತ್ತಟದಟ	14-75	ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಾಡು
	ತನು	20-87	ಕೈಶ
	ತಪ್ಪಟೆ	7-12	ತಮಟೆ, ತಂಬಟೆ ಎಂಬ ವಾದ್ಯ
	ತರಗು	18-34	ಒಣ ಎಲೆ
	ತರತರ	7-48	ಯೋಗ್ಯತೆ
	ತರಹರ	12-147, 15-28 13-64	ತ್ವರೆ, ಚಾತುರ್ಯ, ತಾಳ್ಮೆ
	ತಲ್ಲಣ	2-84, 14-113	ತಳ್ಳಂಕ, ಭೀತಿ
	ತವೆ	14-129	ಸವೆ, ಕಡಮೆಯಾಗು
	ತಳ	17-83, 18-175	ಕಪಟ
	ತಳಪ	19-79	ಕಾಂತಿ, ತೊಳಪ
	ತಳಲುಗೊಂಡ	18-118	ಕೆದರಿದ ಕೆಂಡ
	ತಳಿ	19-53	ವ್ಯಾಪಿಸು
	ತಲಸು	15-75, 76	ಬತ್ತ ಕುಟ್ಟು
	ತಲಗು	2-58	ತಳುವು, ತಡ, ತಂಗು
	ತಳುವು	14-12	ತಡಮಾಡು
	ತಳೆ	3-65; 15-180	ಸವೆ, ಕೊಡೆ

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ತಟವಾಳ	16-73	ತಟವಾರ; ತಟಾರ
ತಟುಗೊಡ	18-44	ಕೊಡದ ಜೊರು
ತಟುಯು	18-44, 46, 107	ರಡೆ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸು
ತಾಪ್ತ	8-71, 9-29, 17-100	ಪಾವ್ತ, ವಿಶೇಷ
ತಾಮಸ	6-45, 7-21 42, 43, 81; 9-58	ತಪ, ದಡ್ಡತನ
ತಾಪಿ	15-58	ತಾಳೆಮರ
ತಿತ್ತಿರಿ	7-12; 8-71, 9-29, 13-156, 17-100	ರುತ್ತೂರಿ
ತಿಬ್ಬಳ	9-1, 18-95	ತಿಳವಳಿಕೆ
ತಿರುಗೋಲ	8-110	ತಿರುಕುಳಿ
ರುಟ್ಟು	9-31, 16-63	ನಿರ್ದೋಷ
ರುತ್ತುಟುಯು	10-77	ಗದ್ದಲ
ರುಳುವ	7-80, 8-132, 10-77, 18-212	ತುಳುನಾಡಿಸದ ಅಥವಾ ತುಳು ಭಾಷೆಯವ
ರೆಕ್ಕರೆಕ್ಕಿ	7-39, 18-112	ರಾಶಿ ಶಾಲೆ, ಗುಂಪು ಗುಂಪು
ತೆಗೆಯಿ	2-57	ವಿರಾಮ (?)
ರೆಟ್ಟಿ	19-80	ತಟ್ಟ
ರೆರೆಮೀರೆ	8-17	ಪರದೆ
ತೆಟಪು	20-33	ತೆರೆಯುವಿಕೆ
ಮೊಡಚು	8-109	ನಿಕ್ಕಿಸು
ತೊಂಡು	16-27	ತುಂಬು; ತುಂಬರನ
ತೋಟ	17-54	ಮೋರಾಟ
ದಗಮು	7-12, 105, 8-71, 9-28	ಪಾವ್ತ, ವಿಶೇಷ
ದಡಿ	10-21	ದಡ, ತಟ
ದಂತಾವಲ (ಸಂ)	10-70, 148	ಅನೆ
ದಸಿ	15-64	ಬಜಿ
ದಳದುಳ	12-112	ಮಿಡೆ, ಮೊಡ್ಡ ಸೂರೆ
ದಾಸನ	20-156	ಪಾಸಪಾಳ
ದಿಕ್ಕನೆ	10-56	ದಕ್ಕನೆ, ಒಡನೆ
ದಿಟ್ಟದಂದೆ	4-49, 5-53	ಪಾಲವಿಶೇಷ
ದಿವಾ	3-126	ಓಲಗದಾಲೆ
ದಿವಿವಿ (ಸಂ)	2-27, 14-48	ಅಳವಾದ ಬಾವಿ
ದಿವ	2-60, 4-7, 12-30	ಕೈರಕ ಪ್ರಾಣಿ
ಮೋಟ	7-137	ಕೊಕ್ಕಿ
ಮೋಳು (ಮೋಳು)	9-28, 17-100	ಪಾವ್ತ, ವಿಶೇಷ
ಮೋಜುಗಿ	18-50	ಧೂಮಕುಟ್ಟು
ಮೋಜುಗುಳು	19-115, 119, 20-98	ಗಾಳುಗುಳು ಗ್ರಾಮಗಳ ಕೂಡಿದ ಮುಖ್ಯವಟ್ಟಣ
ಮಟ್ಟುಮಟ್ಟು	14-126	ಕದಿಲು
ಮಟ್ಟು	10-88	ಗಾಳು ಕಾಲ
ಮಟ್ಟು	7-142	ಮಟ್ಟು, ಮಟ್ಟು
ಮಟ್ಟು (ಸಂ)	10 148	ಮಟ್ಟು ಮರ
ಮಟ್ಟು	13-119	ಕುಟ್ಟು

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ನಾಗದಾವರೆ	14-17	ಬೆಟ್ಟದಾವರೆ (?)
ನಾಡಾಡಿ	2-43	ನಿಕ್ಕಪ್ಪ
ನಾಣೆಯ	13-138	ನಾಣ್ಯ
ನಾವಿದ	8-58	ನಾಪಿತ, ಕ್ಷೌರಿಕ
ನಿಗರ್ವ (ಸಂ)	15-56	ಅಧಿಕಗರ್ವ
ನಿತ್ತರ	14-95	ದಾಟುವಿಕೆ
ನಿರ್ಮಾಯ	20-191	ನಿಷ್ಕಪಟ
ನಿವಾಳಿ	8-96	ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲನೆ
ನಿಶಾಂತ (ಸಂ)	17-113	ಮನೆ, ವಾಸಸ್ಥಾನ
ನೀರೋಡು	5-87, 20-128	ಬೆವರು, ಹೆದರು
ನುರುಪ	14-42	ಬರ್ಚಿ
ನೆಟ್ಟಿ	16-88	ಕೈಗಂಟು ಮುರಿವ ಶಬ್ದ
ನೆಲಗಪ್ಪು	15-64	ನೆಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಹೊಂಡ
ನೆಲಬಲಿಕೆ	11-26	ಸುಭದ್ರತೆ
ನೇಚೆಯ	7-32, 8-84, 3-128	ಖಡ್ಗದ ಮೊನೆ, ಬಾಣದ ಆಕೃತಿ, ನಾರಾಚಿ —(ಸಂ)
ನೇತ್ರ	8-57	ಸೀರೆ
ನೇವಳ	14-26	ನೆಯ್ದಸರಿಗೆ, ಗೋಪು
ನೇಹಿತ	18-213	ಸ್ನೇಹಿತ
ಪಗ	19-59	ಕರಡಿಗಿ
ಪಚಾರಿಸು	18-181	ನಿಂದಿಸು
ಪಚ್ಚೆವಳುಕಾ	7-36	ಪಚ್ಚಿ ಕರ್ಪೂರ
ಪಂಜು	14-43	ದೀವಟಿಗೆ
ಪಟ್ಟಿಯ	18-20	ಮಹಾಖಡ್ಗ
ಪಡಲಿಗೆ	4-96, 102, 105, 8-15	ತಟ್ಟಿ
ಪಡುಗ (ಪಡಿಗ)	7-16, 97	ಡವಕೆ, ಪೀಕದಾಣಿ, ಉಗುಳುಬುಡ್ಡಿ
ಪಣ್ಣೆ	19-81	ಗುಂಪು, ಸಾಲು
ಪತ್ತಿಗೆ	16-40	ನಂಟ, ಪಾಲುಗಾರ
ಪದ	10-150	ಸಮಯ
ಪನಿನೀರು	10-67	ಪನ್ನೀರು
ಪನ್ನೆ	10-67	ಕರ್ಪೂರ
ಪಂದಿಪುಟ್ಟು	18-27	ಆಯುಧ ವಿಶೇಷ
ಪರಪತಿ	11-66	ಪಾರುಪತ್ಯ, ಅಧಿಕಾರ
ಪರಿಜು	8-7	ಪ್ರತಿಮೆ, ಗೊಂಬೆ
ಪರಿಭವ	14-26	ಅಪಜಯ
ಪರಿವೃಥ (ಸಂ)	11-84	ಒಡೆಯ
ಪರೆ	7-126	ಒಂದು ಅಳತೆ (ಹತ್ತು ಸೇರು)
ಪಸರ	3-57, 58	ಅಂಗಡಿ
ಪಟಮೆ	4-80, 169	ತುಂಬಿ
ಪಟುಪಡಿಸು	20-34	ಕೆಡಹು
ಪಾಗುಡ (ಪಾವುಡ)	4-27, 10-91, 14-104 3-129	ವಸ್ತ್ರದ ಉಡುಗೊರೆ, ಉಡುಗೊರೆ, ಉಪಗ್ರಾಹ್ಯ (ಪ್ರಾಭೃತ-ಸಂ)

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಪಾಟಿ	20-114	ಸಮಾನತೆ
ಪಾಂಡುಮುಖಿ (ಪಾಡುಮುಖಿ)	13-140	ಬಿಳಿಮೋರೆಯವ (?) ಹಾಡುವವ
ಪಾಡವ (ಸಂ.)	1-96	ಮರ
ಪಾಯಕ	8-131	ಪದಾತಿ
ಪಾಟಿ	10-31	ಸೂಳೆ
ಪಾಪುಗೆ	5-12, 7-16, 13-143	ಪಾಡುಕೆ
ಬಿಡಿಯಾಳು	14-76, 18-195, 196	ಕೈದಿ
ಪಿನಾಕಿ	8-71, 9-29	ವೀಣೆ
ಪಿಲ್ಲೆ	8-44	ಕಾಯಂಗುರ
ಪಿಸುಣು	11-35	ಚಾದಿ
ಬೀರಿ	15-80	ನದಿಲ ಗರಿ
ಪ್ರಪ್ರಿಕೆ	8-57	ಗೊಂಬೆ
ಪ್ರಪ್ಪಿ	8-84	ಒಣ್ಣದ ಗುರುತು
ಪೆದವನೆಯ	14-10	ಮಹಾಶೇಷ
ಪೆಂಟಿಯ (ಪೆಂದೆಯ)	8-48	ಪಾದದ ಅಭರಣ ವಿಶೇಷ
ಪೈರಣೆ	13-135	ಪಾದವ ವರೆಗೆ ಜೋಲುವ ಉಡಿಗೆ.
ಪೈಸರಸು	5-86, 7-139	ಪೈಜಾಮೆ (?), ಪೈಜಣೆ ಎಂಬ ಪಾದಾಭರಣ
ಪೊಕ್ಕುಣ	10-93	ಹೆಚ್ಚಿಯಿಡು, ಕಾರ್ತೆಗೆ
ಪೊಂಗೋವಿ	4-139	ಕಟ್ಟು
ಪೊಜು	10-102	ಚಿನ್ನದ ಕೋವಿ
ಬಿಕ್ಕಿ	2-86	ಸೈನ್ಯ
ಬಗರಗೆ	2-27	ಬರಿಕೆ ಸೊಳೆಯ ಹಲಸು
ಬತ್ತಿಸ	19-70	ನೀರಾರಿದ ನದಿಯ ನೀರಿನ ಗುಳಿ
ಬಂದಣ	14-51, 80, 17-79	ಮೂವತ್ತೆರಡು
ಬಂದವನಮರ	2-114	ಯುದ್ಧ
ಬಂದಿಸು	20-11, 46, 153	ಹಣ್ಣುತುಂಬಿದ ಮಾವಿನ ಮರ
ಬಲಗೈಯವನ	16-86	ಮಂಡಿಸು
ಬೀನೀರು	10-42	ಪರಾಕ್ರಮಾತೀತಯ
ಬಿಹಿಸು	20-148	ಕೋಳು ನೀರು (?)
ಬಿಹಿ	8-105, 9-91, 14-48; 20-110	ಬರಿಮಮಾಡು
ಬಾಚಣು	6-47	ಅರಿಮೋಗು; ಅರಿವಾಗು
ಬಾಡ	8-80	ವಾಚಿಸು
ಬಾಬುಲಿ (ಬಾಬುಲಿ)	8-48	ಕೃಷ್ಣಮೂವಿ; ಗದ್ದೆನೆಲ
ಬಾಬುಲಿ	6-53; 8-89	ವಾಮಾಭರಣ; ಕೇವಲೀಕರ
ಬಾಯಿಲ	5-47	ಮಾತಾದಿ ದನ
ಬಾಯಿಲನ	19-36	ಬಾಗಿಲ, ಮುಕ್ತೈದೆಯರಿಗೆ ದಾಳ
ಬಾಬುಲಿ	14-42	ವಶಮಾಡು; ವಿಧೇಯಗೊಳಿಸು
ಬಾಬುಲಿ	10-117	ಚಿಕ್ಕ ಮೊಟ್ಟೆ
ಬಾಬುಲಿ	20-162	ಶ್ರೀಗೌಡ
ಬಾಬುಲಿ	12-15	ಮುಖ್ಯ
		ಬಾಬುಲಿ ದೂವೆ

ರಾನುವಿಜಯ ಕಾವ್ಯ

	ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
	ಬಾಳೆ	7-94, 8-118	ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಮೀನು
	ಬಿಸಿಕೆ	ಅನುಬಂಧ III 20-57	ಸಿಬಿಕೆ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ
	ಬಿಜುಬು	20-133	ಕರೋರತೆ
	ಬುದ್ದಿವೇಳು	6-11	ತಿಳಿಸು, ಸೂಚಿಸು
	ಬುಂಭುಕ	4-171, 6-61	ವಿಖ್ಯಾತ, ಪ್ರತಾಪಿ
	ಬೆಚ್ಚು	3-78	ಬೆಳೆಹುಲ್ಲಿನ ಮನುಷ್ಯಾಕೃತಿ, ಬೆದರಿಸುವ ಸಾಧನ
	ಬೆಂಚೆ	2-107	ಚಿಕ್ಕ ಕೊಳ
	ಬೆಟ್ಟ	15-17	ಹಗುರ, ನೀರಸ, ಅಲ್ಪ
	ಬೆಳಗೈ	3-79	ಬತ್ತದ ಪೈರು
	ಬೆಳ್ಳೆರಲೆ	7-176	ಬಿಳಿಹುಲ್ಲಿ
	ಬೇಳಾಗು	10-39	ಕಂಗಡು, ಮರುಳಾಗು
	ಬೊಜಂಗ	10-39	ವಿಟ
	ಬೊಡ್ಡಿ	12-88	ದಾಸಿ
	ಬೋದಿಗೆ	7-22	ಕಟ್ಟಡದ ಕಂಬ ಅಡ್ಡಗಳ ನಡುವಣ ಮರತುಂಡು ಅಥವಾ ಕಲ್ಲು
	ಬೋನಗುಡಿಕೆ	7-13	ಅನ್ನದ ಮಡಕೆ
	ಬೋಸರ	3-87	ಕಪಟ ಪ್ರೇಮ
ಭ	ಭಾಜನ (ಸಂ.)	4-103	ಪಾತ್ರ
	ಭಾವರಿ	11-48, 20-90	ಬಾಹುಪ್ರಸಾರ, ಬಾವುಲಿ
	ಬೂತಾಟ	10-117	ಬೂಟಾಟ, ಕಪಟೋಕ್ತಿ
	ಭೂತಾಳ	10-117	ದಟ್ಟಿಟಿ, ದಡ್ಡೋಲೆ
ಮ	ಮಂಚಿಗೆ	2-68, 10-117	ಹೊಲಕಾವ ಅಟ್ಟಿಳೆ
	ಮಂಜನ	8-44	ಅರಿಸಿನ, ಮಂಜಳ (?)
	ಮಂಟಿಗೆ	8-44	ಒಂದು ಆಭರಣ
	ಮಡಿ	20-91	ಮಡಚು
	ಮಡ್ಡು	8-71	ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ
	ಮತ್ತವಾರಣ (ಸಂ)	3-121	ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಹೊರಜಗಲಿ
	ಮದಿಲು	8-98	ಹೊರಗೋಡೆ
	ಮಂತಸ್ತೆ (ಮಂತ್ರಸೆ)	13-152	(?)
	ಮಂದಸೆ (ಮದಾಸು)	6-37, 44, 46, 47, 14-68	ಚಿನ್ನದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಮಂಜೂಷಾ (ಸಂ)
	ಮಲಿಮಸತೆ (ಸಂ)	16-24	ಮಂನತೆ
	ಮಸಗೆ	14-146	ಜಳ್ಳು
	ಮಾರ್ತಾಂಡ	1-95	ಸೂರ್ಯ
	ಮಾಸಾಳು	3-14, 41	ವೀರ, ಮುಂದಾಳು
	ಮಾಪುಗೋಳ್	1-85	ಪ್ರತಿಭಟಿಸು
	ಮಿಡುಕು	14-116	ಅಲ್ಲಾಡು
	ಮಿಂಟೆ	3-28, 67	ಮಿಡಿತೆ
	ಮಿಂಟೆ	4-155, 7-174, 12-15	ಮಣ್ಣಿನ ಗಟ್ಟಿ
	ಮಿನ್ನು	12-15	ಮಿರುಗು, ಹೊಳಪು
	ಮಿಸುನಿ	2-52, 115, 3-52	ಚಿನ್ನ
	ಮುಕ್ಕಿಣ್ಣೆ	17-103	ಕಷ್ಟದಿಂದ ನೋಯು
	ಮುಡುಕು	20-88	ಬಾಗುವಿಕೆ

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಮುಂದಳ	14-146	ಮುಂದಣ
ಮುಟ್ಟು	8-71; 9-29, 17-100	ಕೊಂಬುವಾದ್ಯ ವಿಶೇಷ
ಮೈಭೋಗ	7-14	ದೇಹಸುಖ
ಮೊಕ್ಕಳ	3-127	ಅತಿಶಯ
ಮೊಗರಂಬ	4-115	ಮೊಗವಾಡ
ರಣರಣಕ (ಸಂ)	9-40	ವಿರಹ ಕಾಶರತೆ
ರನ್ನಗರು	8-7	ರತ್ನದ ಗೊಂಬೆ
ರಯ್ಯ	1-69, 108, 2-116, 3-73, 20-202	ರಮ್ಯ
ರಾಣುವೆ	13-130, 14-130, 131	ಸೈನ್ಯ
ರಾವು	12-55	ರಾಹು
ರುಂದ್ರ	11-1	ವಿಸ್ತಾರವಾದ
ರೂಪುರೂಪು	2-47	ಎದುರೆದುರು; ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ರೂಪ್ಯ (ಸಂ)	10-24	ಬೆಳ್ಳಿ
ಲಂಬಣ	8-86	ಗೊಂಚಲು
ಲಾಳಿ	8-44, 46, 10-84; 13-134, 17-41	ಒಂದು ಆಭರಣ
ಲೂಟ	7-173	ಜಗಳ, ದೊಂಬಿ
ವಡಬ (ಸಂ)	19-120, 20-98	ಕುದುರೆ, ಗ್ರಾಮ (ಮಡಂಬ)
ವಸುದಾಯಕ (ಸಂ)	3-51	ಕುಬೇರ (ಕನಕದಾಯಕ-ನೋಡಿ)
ವಿಡಾಯ	1-132	ಆಡಂಬರ
ವಿತರಣ (ಸಂ)	19-6	ದಾನ
ವೀಟಿಕೆ (ಸಂ)	19-102	ವೀಳ್ಯ
ವೀರಣ	7-105	ಚೆಂಡೆ, ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ
ವೀರವಂದ	8-72, 13-156	ವಾದ್ಯವಿಶೇಷ
ವೃಜಿನ (ಸಂ)	1-74	ಪಾಪ
ವೆಗ್ಗಲಿಸು	5-85	ಹೆಚ್ಚಾಗು
ವೆಚ್ಚಿಸು	8-41	ವೆಚ್ಚ ಮಾಡು
ವೆಂತರ (ವ್ಯಂತರ)	19-47, 89, 121; 20-175	ಪಿಶಾಚ-ಗರುಡ-ಗಂಧರ್ವಾದಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಗ
ವೈಜಯಂತಿ	7-32, 8-85	ಧ್ವಜ
ವೃಷಿಕ (ವೈಶಿಕ)	9-32, 10-40	ಮೋಸ, ಪರೀಕ್ಷರಣ
ವೈಪಾಳಿ	1-134, 2-12	ಕುದುರೆಸವಾರಿ
ಶರ್ವರಿ (ಸಂ)	5-38	ರಾತ್ರಿ
ಶ್ವಾನಭಾವ	10-80	ಶಾನಭಾಗ, ಸೇನಬೋವ
ಶಿಖಿ (ಸಂ)	1-109	ನವಿಲು
ಶೋಣ (ಸಂ)	10-128	ಕೆಂಪು
ಸಪಾಟಿಕೆ	11-17	ಧೈರ್ಯ, ಹಿಗ್ಗು, ವಿಶ್ವಾಸ
ಸಮ್ಮದ	10-66	ಸಂತೋಷ
ಸಂಬಳ	13-122	ಮೇತಸ
ಸಂವರಿಸು	13-122, 125	ಸರಿಮಾಡು; ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಪಡಿಸು
ಸರವೆ	18-34	ಹಗ್ಗ

ರಾಮವಿಜಯ ಕಾವ್ಯ

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಸರಾತಿ	7-13	ಪಟಭಿತ್ತಿ
ಸಙ್ಗಮಿಂಡಿ	3-88, 18-78, 20-189	ಪ್ರಥಮಾಯಿತುವಾಗದವಳು
ಸಲಿಗೆ	12-38	ಶಲಾಕೆ
ಸವಡುನುಡಿ	10-40	ಬಂಡುಮಾತು
ಸಸಿ	18-60	ಚಿಕ್ಕದಾಗು, ನಾಶವಾಗು
ಸಸಿನ	10-13	ಸರಿ
ಸಹಣೆ (ಸಂ)	3-13, 8-130, 132, 18-212	ಅಶ್ವಶಿಕ್ಷಕ
ಸಾದು	8-82	ಜಾಜು, ಕೆಂಪು ಸಾರಣೆ ಕಲ್ಲು
ಸಾಧ್ಯ (ಸಂ)	9-21	ವಶ
ಸಾಮಜ (ಸಂ)	19-10	ಆನೆ
ಸಾಳುವ	15-70	ಬೇಟೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಡೇಗೆ ಹಕ್ಕಿ
ಸಿಗುಡಿ (ಸಿಗಡ)	12-130	ಅಶ್ವೀಲೆ
ಸಿತಭಾಸು (ಸಂ)	19-6, 19-3	ಚಂದ್ರ
ಸಿಂದ	7-32	ಪತಾಕೆಯ ವಸ್ತ್ರ
ಸಿರಪಾಣಿ	10-120	ಸೀರ್ಪಿನಿ, ತುಂತುರುಹನಿ
ಸಿರಿದಾರ	11-48	ಶ್ರೀದ್ವಾರ
ಸೀಸಕ	18-77	ಶೀರ್ಷಕ, ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ
ಸುಗಾಡಿ	5-74, 8-98	ಚೆಲುವು
ಸುಜ್ವಲು	15-59	ಒಂದು ಮರ
ಸುನಲವು	11-5	ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರೀತಿ
ಸುಪಾರಿ	ಅನುಬಂಧ III 20-6	ಸ್ವಚ್ಛವಾದ
ಸುಱಿ	18-41	ಸದ್ವಾಗುವಂತೆ ಹೀರು
ಸೂಡಗ (ಸೂಡಂಗ)	8-46, 10-84	ಬಳೆ, ಕಟಕ, ವಲಯ
ಸೂಡುಪಾಡು	10-16	ಪಂಥ ಪೌರುಷ
ಸೆಕ್ಕುಂದುಱುಬು	7-103	ಸಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ತುರುಬು
ಸೆಜ್ಜೆವನೆ	3-126	ಶಯ್ಯಾಗೃಹ
ಸೇವಲ	18-148	ಶೈವಲ (ಸಂ), ಹಾವಸೆ
ಸೇಸರಿಸು	18-177	ಚೇತರಿಸು
ಸೊಕ್ಕು	10-57	ಮದಹೊಂದು
ಸೊನ್ನಾರಿ	3-65	ಸೊನ್ನೆಗಾರ
ಸೊಪ್ಪು	10-55	ಪ್ರಡಿ, ಕಾರ್ಪು
ಸೊರೆ	14-33	ಸೋರೆಕಾಯಿ
ಸೋನೆ	1-89	ಮಳೆ
ಸೋಮಗತಿ (ಸಂ) (ಏಣಾಂಕಗತಿ)	10-112	ಮೆಲುನಡೆ
ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ	11-74	ಹೆಂಡತಿ, ಸ್ವರ್ಗದ ಸ್ತ್ರೀ,
ಹಜಾರ	3-126	ಜಾವಡಿ
ಹತ್ತಗಟ್ಟು (ಹತ್ತಗಟ್ಟು)	7-73, 8-47, 13-133, 16-40, 17-40	ಕೈಯ ಆಭರಣ
ಹದಿರು	3-86	ಯುಕ್ತಿ, ಜಾಣ್ಮೆಯ ಮಾತು
ಹಮ್ಮಿಸು	16-88	ಮೂರ್ಛಹೋಗು
ಹರಗು	10-146	ಹಗುರ, ಸುಲಭ
ಹರಿಗೆ	13-137, 17-110	ಫಲಕ, ಅಡ್ಡಣ, ಗುರಾಣಿ

ಶಬ್ದಗಳು	ಸಂಧಿ - ಪದ್ಯಗಳ ವಿವರ	ಅರ್ಥ
ಹರಿನೀಲ	3-82	ಹರಿನೀಲ; ನೀಲಿಬಣ್ಣ
ಹಸೆನಿಲ್ಲ	20-9	ಮದುವೆಯಾಗು
ಹಸ್ತರವಿ (ಸಂ)	8-46	ಕೈಯ ಆಭರಣ
ಹಱಿವು	15-53	ದಾರಿ, ಪರಿಹಾರ
ಹಾಕತೆ	20-163	(?)
ಹಿಡಿಯಾಳು	12-95	ಸೆರೆಯಾಳು
ಹಿಳ್ಳು	7-177	ಮರಿ
ಹೀಹೇಳಿಕೆ	18-164	ಹೀಯಾಳಿಕೆ
ಹುಡುಕುನೀರು	10-129	ಸುಡುನೀರು, ಬತ್ತನೆನೆಸಿದ ಬಿಸಿನೀರು
ಹೂನ್ಯ	11-82	ಪುಣ್ಯ
ಹೆಣ್ಣೇಳಿಸು	16-94	ಸುಲಭವಾಗಿ ಏಳಿಸು
ಹೊಕ್ಕರಣೆ	2-27	ಕೊಳ, ಪುಷ್ಕರಿಣಿ-(ಸಂ.)
ಹೊತ್ತುಹೋಕು	14-75	ಕಾಲಯಾಪನೆ
ಹೊರಜೆ	4-116	ಆನೆಯ ಕೊರಲ ಹಗ್ಗ, ಆಭರಣ
ಹೊಲಬು	9-39	ದಾರಿ, ಉಪಾಯ
ಹೊಱಿಗೆ	12-85, 14-84, 15-7, 36, 49, 16-112, 20-141	ತೀವ್ರತೆ, ಪರಿಪಕ್ವತೆ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ
ಹೋಕು	16-9	ಅಸ್ಥಿರ; ಹೋಗುವಂತಹದು
ಱಂಚೆ	4-116	ಗುಳ, ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳ ಪಕ್ಕರಕ್ಕೆ
ಱಂಚೆ	8-71, 9-29	ಒಂದು ಯುದ್ಧ ವಾದ್ಯ
ಱೋಡಾಡು	16-83	ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡು

ಅನುಬಂಧ ೫

ಟಿಪ್ಪಣಿ

೧. ಅಷ್ಟಕರ್ಮಗಳು (1-12, 16, 20-157)

ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳು ೪ ಅಘಾತಿಕರ್ಮಗಳು ೪—ಒಟ್ಟು ೮

ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳು—ಜೀವವನ್ನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಸಿ, ಅದು ತನ್ನ ಸಹಜ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯದಂತೆ ಮಾಡುವುವು—(1) ಜ್ಞಾನಾವರಣೀಯ, (2) ದರ್ಶನಾವರಣೀಯ, (3) ಅಂತರಾಯ, (4) ಮೋಹನೀಯ

ಅಘಾತಿಕರ್ಮಗಳು—ಜೀವವು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವ ಸಂದರ್ಭ—ಶರೀರ ಮುಂತಾದುವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವುವು, ಇವು ಕೇಡುಮಾಡುವವಲ್ಲ—(1) ಆಯುಷಕರ್ಮ, (2) ನಾಮಕರ್ಮ, (3) ಗೋತ್ರಕರ್ಮ, (4) ವೇದನೀಯಕರ್ಮ

೨. ಉಪಸರ್ಗ (1-2) ಜೈನಮುನಿಗಳ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನಕರವಾದ ಕಿರುಕುಳಗಳು

೩. ಕೇವಳಿ (20-74) ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದವನು

ರತ್ನತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನವೆಂಬುದೊಂದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಐದು ಬಗೆ—(1) ಮತಿಜ್ಞಾನ, (2) ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ, (3) ಅವಧಿಜ್ಞಾನ, (4) ಮನಃಪರ್ಮಯಜ್ಞಾನ, (5) ಕೇವಲಜ್ಞಾನ

(1) ಮತಿಜ್ಞಾನ—ಇಂದ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಪಡೆವಂಥದು

(2) ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ—ಓದಿ, ಕೇಳಿ, ತಿಳಿವಂಥದು

(3) ಅವಧಿಜ್ಞಾನ—ದೂರವಾಗಿರುವ ಕಾಲ-ದೇಶಗಳ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೆಲವು ಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ತಿಳಿವಂಥದು ಇದನ್ನು “ಭವಪ್ರತ್ಯಯಜ್ಞಾನ” ಎಂತಲೂ ಕರೆವರು ಆಯಾ ರಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿದವರು ಇದನ್ನು ಪಡೆಯಬಲ್ಲರು ದೇವನಾರಕರಿಗೆ ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ

(4) ಮನಃಪರ್ಮಯ ಜ್ಞಾನ—ಇತರರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿವ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ, ಇದು ಸಂಯಮಿಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸುವುದು

(5) ಕೇವಲಜ್ಞಾನ—ಪರಿಶುದ್ಧವೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೂ ಅನಂತವೂ ಆಗಿರುವ ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಕರ್ಮಬಂಧವನ್ನು ಹರಿದೊಗೆದ ಮುಕ್ತಜೀವಿಗೆ ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದು

೪. ಗಣಧರರು—ತೀರ್ಥಂಕರರ ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮರು

೫. ತ್ರಿಗುಪ್ತಿ (20-125)

(1) ಮನೋಗುಪ್ತಿ—ಸುಖ-ದುಃಖ, ರಾಗ-ದ್ವೇಷ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ನೆನೆಯುವುದು

(2) ವಚನಗುಪ್ತಿ—ಮೌನ, ಅಥವಾ ಮಿತವಾಗಿ ಮಾತಾಡುವುದು

(3) ಕಾಯಗುಪ್ತಿ—ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಆಚರಣೆ

೬. ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ (1-1, 22)

ತೀರ್ಥಂಕರರ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಐದು ಬಗೆಯ ಉತ್ಸವಗಳಿವು—

(1) ಗರ್ಭಾವತರಣ ಕಲ್ಯಾಣ (ಸುರಲೋಕಾವತರೋತ್ಸವ)

(2) ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕ ಕಲ್ಯಾಣ (ಜನ್ಮಾಭಿಷೇಕೋತ್ಸವ)

(3) ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ ಕಲ್ಯಾಣ
(ಪರಿನಿಷ್ಕ್ರಾಂತಿ ಮಹೋತ್ಸವ)

(4) ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಕಲ್ಯಾಣ (ಕೈವಲ್ಯ ಬೋಧೋತ್ಸವ)

(5) ಪರಿನಿರ್ವಾಣ ಕಲ್ಯಾಣ (ಪರಿನಿರ್ವಾಣ ಮಹೋತ್ಸವ)

೭. ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳು (1-22)

(1) ಅರ್ಹಂತರು, (2) ಸಿದ್ಧರು, (3) ಆಚಾರ್ಯರು,

(4) ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು, (5) ನಾಥುಗಳು—ಈ ಐವರು

(1) ಅರ್ಹಂತರು—ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ, ಘಾತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ, ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನ ಪಡೆದ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು, ನದೇಹಮುಕ್ತರು

(2) ಸಿದ್ಧರು—ಘಾತಿ ಮತ್ತು ಅಘಾತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ, ಶಾಶ್ವತಸುಖದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದವರು ಸಿದ್ಧರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆ—ತಾವು ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದವರು ನಾನಾನ್ಯಸಿದ್ಧರು; ಧರ್ಮಭೋಧೆ ಮಾಡಿ ಇತರರಿಗೂ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಾದವರು, ತೀರ್ಥಂಕರ ಸಿದ್ಧರು.

(3) ಆಚಾರ್ಯರು—ಅರ್ಹಂತ, ಕೇವಲಿಗಳಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದು, ದ್ವಾದಶ ತಪಸ್ಸುಗಳು-ದಶಧರ್ಮಗಳು-ಷಡಾವಶ್ಯಕಗಳು - ಪಂಚಾಚಾರಗಳು - ತ್ರಿಗುಪ್ತಿಗಳು ಎಂಬೀ ಮೂವತ್ತಾರು ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಲೋಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡಿ, ಅವರ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ, ದಾರಿ ತೋರಿಸುವವರು

(4) ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು - ಆಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತ ದೈವಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೆಳಗಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದು, ಜೈನಾಗಮಗಳನ್ನು ಭದ್ರ ಜನರಿಗೆ (ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ) ತಿಳಿಸುವವರು

(5) ನಾಥುಗಳು—ದಯಾವಂತರೂ ಮಹಾವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರೂ ಚಾರಿತ್ರ-ಶಿಲಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರೂ ಅದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು

ಈ ಪಂಚಪರಮೇಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯಪ್ರಾರ್ಥನಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಐದು ಬಗೆಯ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು 'ಪಂಚ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು'; ಇವನ್ನು 'ಪಂಚಪದ'ಗಳೆಂದೂ ಹೇಳುವರು

ಪಂಚಾಚಾರಗಳು (1-17)

- (1) ದರ್ಶನಾಚಾರ—ಜಿನಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರವಾದ ನಂಬಿಕೆ
- (2) ಜ್ಞಾನಾಚಾರ—ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು
- (3) ಚಾರಿತ್ರಾಚಾರ—ನಿತ್ಯಜೀವನವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸುವುದು
- (4) ತಪ ಆಚಾರ—ದೊಡ್ಡ ತಪಸ್ವಿಯಾಗುವುದು
- (5) ವೀರ್ಯಾಚಾರ—ಆತ್ಮಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ರತ್ನತ್ರಯ (1-24, 3-168, 4-151, 20-83)

ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ, ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ, ಸಮ್ಯಕ್‌ಚಾರಿತ್ರ—ಎಂಬೀ ಮೂರು.

- (1) ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ—ತೀರ್ಥಂಕರರು, ಗುರುಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು—ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೂ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ಇಡುವುದು
- (2) ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನ—ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನದಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಿದುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಮತಿಜ್ಞಾನ, ಶ್ರುತಜ್ಞಾನ, ಅವಧಿಜ್ಞಾನ, ಮನಃ ಪರ್ಮಯಜ್ಞಾನ, ಕೇವಲಜ್ಞಾನ ಎಂದು ಐದು ವಿಧಗಳಿವೆ

- (3) ಸಮ್ಯಕ್‌ಚಾರಿತ್ರ—ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ-ಸಮ್ಯಗ್‌ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುದನ್ನು ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತರುವುದು. ಇದನ್ನೇ 'ಸದಾಚಾರ' ಎಂತಲೂ ಹೇಳುವರು.

೧೦. ಪರಿನಿಷ್ಕೃಮಣ (20-74)

ತೀರ್ಥಂಕರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆವ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯದು ತೀರ್ಥಂಕರನಾಗುವವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯಮೂಡಿ, ದೀಕ್ಷೆಪಡೆದು, ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಡೆವ ಕಾರ್ಯವಿದು.

೧೧. ಸಮವಸರಣಿ (6-59, ಅನುಬಂಧ III 20-58)

ಇದು ತೀರ್ಥಂಕರನ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಸಭೆ—ಇಲ್ಲಿ ರೋಕಕ್ಕೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶ ಮಾಡುವ ತೀರ್ಥಂಕರನ ದಿವ್ಯ ಭೋಧನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕುಬೇರನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮಂಟಪವಿರುವುದು ಈ ಸಮವಸರಣದಲ್ಲಿ ಮಾನವರೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಸಮಸ್ತ ಜೀವಿಗಳೂ ಒಂದು ಸೇರಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳುವರು. ಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ನೇಹಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿನ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷವು ನಾಶವಾಗುವುದು

೧೨. ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವ

ಜೈನಧರ್ಮತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಸಮ್ಯಕ್ತ್ವವೆನಿಸುವುದು ಇದನ್ನು ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವೆನ್ನಬಹುದು.

೧೩. ಕಲ್ಪ (4-170)

ಸೌಧರ್ಮ, ಈಶಾಸ, ಸಾಸತ್ಕುಮಾರ, ಮಾಹೇಂದ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಲಾಂತವ, ಮಾಹಾರುಕ್ರ, ಸಹಸ್ರಾರ, ಆನತ, ಪ್ರಾಣತ, ಆರಣ, ಅಚ್ಯುತ—ಎಂಬೀ ದನ್ನೆರಡು ಕಲ್ಪಗಳು

ಅನುಬಂಧ ೬

ಗ್ರಂಥಸಹಾಯ

- 1 ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆ—ಭಾಗ ೧, 1953—ಕ ಸಾ ಪರಿಷತ್ತು
 - 2 Epigraphia Carnatica, Vol I 1914—Coorg Inscriptions, By B Lewis Rice, C I E
 - 3 Epigraphia Carnatica, Vol IV 1898—Inscriptions of Mysore District, By B Lewis Rice, C I E
 - 4 ಕವಿಚರಿತೆ ಭಾಗ ೧, ೨, ೩
 - 5 ನಂಜುಂಡ ಕವಿ—ರಾಮನಾಥ ಚರಿತ
 - 6 ಮಂಗಳರಸ ಕವಿ—ಜಯನ್ಯಪ ಕಾವ್ಯ
 - 7 ಮಂಗಳರಸ ಕವಿ—ಸಮ್ಯಕ್ ಕೌಮುದಿ
 - 8 ಗುಣಭದ್ರಾಚಾರ್ಯ—ಉತ್ತರಪುರಾಣ
 - 9 ನಾಗಚಂದ್ರ—(ಪಂಪರಾಮಾಯಣ)
 - 10 ಪಂಪರಾಮಾಯಣ ಸಂಗ್ರಹ—(ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ)
 - 11 ನಾಗಚಂದ್ರ—ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ
 - 12 ನೇಮಿಚಂದ್ರ—ಲೀಲಾವತೀ ಪ್ರಬಂಧ
 - 13 ಸಮಂತಭದ್ರ—ರತ್ನಕರಂಡಕ ಶ್ರಾವಣಾಚಾರ
 - 14 ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ—ಜೈನಧರ್ಮ
 - 15 ಪ್ರೊ ಡಿ ಎಸ್ ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್—ಗ್ರಂಥಸಂಪಾದನೆ
 - 16 ಪ್ರೊ ಡಿ ಜವರೇಗೌಡ—ನಂಜುಂಡ ಕವಿ
 17. ಕೇಶಿರಾಜ—ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ
 - 18 Kittel Dictionary
-

ತಿದ್ದುಪಡಿ ಪಟ್ಟಿ

ಪುಟ	ಪದ್ಯ	ಅನುವಾದ	ಪಂಕ್ತಿ	ಪದ	ತಿದ್ದುಪಡಿ
80	೩೬	೧೧೮	೧	ಕಣ್ಣಿನ	ದಾಡೆಯ
145			೨	ದೊಡಬಟ್ಟಿ	ದೊಡಬಟ್ಟಿ
171	೧೭	೮೨	೧	ಹುಟ್ಟಿ	ಹುಟ್ಟಿ
172		೪	೨	ನಂತವ	ನಂತಹ
174	೧೭		೨	ಪಾದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ	ಪಾದುದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ
175	೨೨		೧	ಸುದಶಿ	ಸುದತಿ
239	೩೮		೨	ಸಿರಿದ	ಸಿರಿಸದ
269	೧೦೦		೨	ದೈದಿನಬಲೆ	ದೈದಿನಬಲೆ
278	೧೭೦		೨	ತವ್ವದು	ತವ್ವದು
292	೬೮		೧	ತಗೆವ	ತೆಗೆವ
317	೩೨		೧	ಪಾವುಗೆಯ ⁴	ಪಾವುಗೆಯ ³
..	೩೪		೨	ದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ ⁵	ದಬ್ಬಾಕ್ಷಿ ⁴
319	೪೯		೧	ರಟ್ಟಿದ	ರಟ್ಟಿದ
330	೭		೨	ದಲಡೆ	ದಕಲಂಕೆ
332	೨೫		೨	ನಣಿಗಲಿ	ನೆಣಿಗಲಿ
333	೩೧		೧	ದೊಪಣ	ದೂಪಣ
341	೯೭		೧	ನವಳ್ವವರಿಂ	ನರಳ್ವವರಿಂ
..	೯೮		೧	ದಣ್ಣಿಂದು	ದಣ್ಣಿಂದು
346	೧೩೬		೧	ದವರೆಗೆ	ದವರಿಗೆ
348	೧೫೧		೨	ತೊಡದೊಡೆ	ಕೊಡದೊಡೆ
350	೧೬೨		೧	ನಮನಹು	ನಮದಹು
351		೧೭೫	೩	ಆಗೆ	ಆಗ

